

@hpe24

کانال آموزش پزشکی



دوازدهمین همایش کشوری آموزش پزشکی

# سخنرانی‌ها



## تاثیر آموزش مهارت های ارتباطی به دانشجویان مقطع پزشکی عمومی بر میزان نگرش و عملکرد آنان (O)

مهناز امینی، زهرا موفقی، احمد خسروی خراشاد، مهری یآوری، سید مجید حسینی، حمیدرضا سیما، محمدرضا هاتف

مشهد، خیابان ابن سینا، بیمارستان امام رضا (ع)، گروه داخلی  
aminim@mums.ac.ir

**مقدمه:** علیرغم تاکید فراوان بر مهارت های ارتباطی، آموزش آن در بالین به صورت مدون انجام نمی شود. این مطالعه به منظور بررسی تاثیر آموزش مهارت ارتباط با بیمار و گوش دادن فعال در دانشجویان مقطع پزشکی عمومی صورت گرفت. **روش کار:** در یک پایلوت کارآزمایی در عرصه، ۶۶ نفر از دانشجویان پزشکی عمومی دوره کارآموزی بخش داخلی به صورت غیر تصادفی بین دو مرکز آموزشی تقسیم شده و در گروه شاهد روش مرسوم آموزش و در گروه مورد، همان روش به همراه آموزش مهارت ارتباط با بیمار و مهارت های شنیداری طی کارگاههایی (با روش سخنرانی، ایفای نقش، نمایش فیلم و بحث گروهی) در پایان ماه اول و دوم دوره صورت گرفت. در پایان ماه سوم، میزان نگرش و مهارت دانشجویان توسط OSCE سنجیده شد.

**نتایج:** طبقه بندی نمرات دوره های قبل دانشجویان نشان داد که تقسیم دانشجویان بصورت تصادفی بود. میانگین نمره مهارت ارتباطی در گروه مورد (۸/۸۰) و گوش دادن فعال (۸/۶۲) و در گروه شاهد به ترتیب (۷/۸۹) و (۷/۸۹) بود. اختلاف بین نمرات از نظر آماری معنادار بود. ( $P \text{ value} = 008/0$  و  $0/010$ )

**نتیجه گیری:** آموزش مهارت های ارتباطی و شنیداری در دانشجویان پزشکی عمومی در افزایش مهارت و نگرش آنان در این زمینه موثر است. آموزش این مهارت در ابتدای دوره بالینی توصیه می گردد. از آنجا که افزایش مهارت بدون داشتن دانش کافی میسر نیست، در این مطالعه آزمون بررسی میزان دانش انجام نشد. آموزش ندیدن گروه شاهد به سبب پایلوت بودن مطالعه غیر قابل اجتناب بود. از نتایج مطالعه در تغییر برنامه آموزشی بخش استفاده شد.

**واژه های کلیدی:** مهارت های ارتباطی، مهارت گوش دادن فعال، ارتباط پزشک و بیمار، برنامه آموزشی ضروری

A-10-330-1



## استاندارد سازی طراحی سؤالات آزمونهای ارتقاء دستیاری از طریق ارایه بازخورد مداخله ای (O)

مهدی بیگلر خانی، اعظم معیاری، نصرالله پزشکی

همدان- بلوار شهید فهمیده- طبقه همکف دانشکده پزشکی-مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

dmbiglar@yahoo.com

**مقدمه:** آزمونهای چند گزینه ای شایعترین آزمون های مورد استفاده در آزمونهای سالانه ارتقاء دستیاری پزشکی اند. نظر به اهمیت این مقطع آموزشی و نتایج مطالعات قبلی که حاکی از وجود ایرادات ساختاری و مطلوب نبودن تاکسونومی تعداد قابل توجهی از سؤالات این آزمونها بوده اند، این پژوهش مداخله ای به منظور ارتقاء کیفیت طراحی آزمونهای این مقاطع، از طریق ارایه بازخورد به طراحان سؤالات اجرا گردید.

**روش کار:** در این مطالعه مداخله ای، با استفاده از چک لیست معتبر میلن پس از ایجاد پایایی بین ارزیابی کنندگان، سؤالات مربوط به کلیه ۸ رشته دارای دستیاری در سال ۸۸ مورد بررسی قرار گرفت و بدنبال آن براساس نتایج حاصله، جلسات جداگانه ارایه بازخورد به هریک از طراحان بر اساس شیوه های علمی مربوطه برگزار گردید. متعاقب برگزاری آزمون ارتقاء سال ۸۹، تمامی سؤالات مربوطه به همان شیوه قبلی مورد ارزیابی قرار گرفت و نتایج حاصله با استفاده از آزمون کای اسکوار مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت.

**نتایج:** مجموعاً ۲۵۰۰ سوال مورد ارزیابی قرار گرفت که در مرحله قبل از مداخله میزان رعایت اصول ساختاری در طراحی سؤالات برابر ۳/۶۵٪ بود و ۴/۳۷٪ از سؤالات از تاکسونومی بالا (۳ و ۲) برخوردار بودند که این میزان پس از مداخله و ارایه بازخورد به ترتیب به ۸/۸۴٪ و ۵/۵۲٪ افزایش یافت که در هر دو حالت با استفاده از آزمون کای اسکوار از نظر آماری این اختلاف، معناداری باشد ( $P=0/000$ ).

**نتیجه گیری:** ارایه بازخورد به شیوه علمی و مناسب توسط افراد صاحب نظر در عرصه آموزش علوم پزشکی در بهبود کیفیت طراحی سؤالات چند گزینه ای مؤثر می باشد.

**واژه های کلیدی:** سؤالات چند گزینه ای، میلن، دستیاری پزشکی

A-10-602-1



## ارزیابی اعضای هیات علمی از طرح راه اندازی مرکز بهداشت آموزشی - درمانی (O)

الهام پیش بین، رضا افشاری، حمیدرضا بهرامی طاقانکی، تکتیم عرفانی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

pishbine@mums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه مدل‌های آموزش بیمارستان محور نتوانسته اند پزشکیان پاسخگو به نیازهای جامعه تربیت کنند. لزوم ایجاد نظام آموزش پزشکی پاسخگو در کشور ما نیز مورد توجه قرار گرفته است و دانشگاه علوم پزشکی مشهد در این راستا اقدام به راه اندازی مرکز بهداشت آموزشی- درمانی نموده است.

هدف پس از ۴ ماه از اجرای این طرح با هدف رفع نقایص و ارتقا کیفی برنامه، نظراعضای هیات علمی همکاری کننده در اجرای طرح را جویا شدیم.

**روش کار:** دریک مطالعه توصیفی - مقطعی، ۲۰ عضو هیات علمی این دانشگاه طرح فوق را از نظر نحوه اجرا و محتوا، از طریق پرسشنامه ای روا و پایا (به تایید صاحب نظران EDC) با مقیاس لیکرت ۵ تایی مورد ارزیابی قرار دادند. داده ها به وسیله روشهای آماری توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** ۶۵٪ اعضای هیات علمی، اجرای برنامه را دقیق و مطابق برنامه از قبل تعیین شده ارزیابی کردند و ۵۰،۷۷٪ همکاری سایر اعضای هیات علمی و ۴۸،۳۳٪ اطلاع رسانی در این زمینه را مطلوب دانستند. در زمینه محتوا ۷۷،۱۴٪ این برنامه را در تقویت برقراری ارتباط موثر با بیمار، آشنایی با موانع فرهنگی برقراری ارتباط موثر، آشنایی با الویت های سلامت جامعه و مشکلات نظام سلامت، موثر ارزیابی کردند. ۶۰٪ معتقدند که این برنامه مفید تر از دوره کارورزی بهداشت است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج فوق به نظر می رسد که اعضای هیات علمی آشنا با برنامه آن را موثر می دانند اما باید در مورد اهمیت و لزوم اجرای این طرح برای سایر اعضای هیات علمی نیز اطلاع رسانی انجام شود و تمهیداتی برای جلب همکاری ایشان اندیشیده شود.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، آموزش پاسخگو، مرکز بهداشت آموزشی درمانی

A-10-905-1





## رضایتمندی دانشجویان پزشکی فیزیوپاتولوژی از برنامه ادغام دوره با تاکید بر فرمتهای دستیابی به اهداف آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (O)

ناهید جلیلیان، نسرين جلیلیان، منصور رضایی، پروانه عبدالمالکی، علی اکبر ده حقی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

njjalilian@yahoo.com

**مقدمه:** ادغام در آموزش پزشکی بعنوان یکی از موضوعات جدید در برنامه ریزی آموزشی دانشگاهها مطرح گردیده است و با توجه به ایجاد تحول در نظام آموزش پزشکی در چند سال اخیر در برخی دانشگاهها ادغام دوره ها بعنوان یک عامل کلیدی به دو شکل افقی و عمودی صورت می گیرد. ادغام در دوره ها باعث هماهنگی موضوعی در ذهن دانشجو شده و کیفیت آموزش را در مقطع فیزیوپاتولوژی بالا می برد. ادغام به منظور ایجاد محیط آموزشی مناسب در جهت افزایش سطح یادگیری دانشجویان پزشکی انجام می شود. با توجه به اهمیت ادغام در دروس فیزیوپاتولوژی و اهمیت آن در ارتقای آموزش پزشکی عمومی و منسجم تر شدن فهم و یادگیری دروس، این مطالعه بمنظور نظر سنجی رضایت دانشجویان پزشکی ورودی ۸۵ در مقطع فیزیوپاتولوژی از برنامه ادغام دوره با تاکید بر فرمتهای دستیابی به اهداف آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی از کلیه دانشجویان ورودی ۸۵ در مقطع فیزیوپاتولوژی انجام شد. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه خود ساخته سیزده گزینه ای دارای طیف لیکرت از (خیلی زیاد تا خیلی کم) که مورد تایید صاحب نظران آموزشی قرار گرفت استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار spss نگارش ۱۱/۵ و آزمون فرید من استفاده شد و از آمار توصیفی خلاصه سازی داده ها شامل جداول توزیع فراوانی درصد و تعداد جداول دو بعدی نتایج استخراج گردید. **نتایج:** نتایج بدست آمده در این تحقیق نشان داد از ۶۴ نفر دانشجوی دوره فیزیوپاتولوژی ورودی ۸۵ (۶۰ درصد دختر) (۴۰ درصد پسر) بودند. نمرات از ۶۵-۱۳ محاسبه شد و میانگین نمرات در بین چهار گروه بترتیب کورس کلیه (۲۱/۰+ - ۴۶/۱) دور ه گوارش (۹/۱+ - ۴۵/۲) دوره غدد (۱۱/۵+ - ۴۳/۳) دوره خون (۱۳/۰+ - ۴۴/۱) نشان داد که تفاوت معنی داری از نظر آماری در بین آنها وجود ندارد ( $p = 0/65$ ).

**نتیجه گیری:** نتایج بطور کلی نشان داد که نظر سنجی از دانشجویان در خصوص ادغام دوره فیزیوپاتولوژی در چهار گروه (کلیه - گوارش - غدد - خون) از رضایت بالایی برخوردار بودند ولی تفاوت معناداری مشاهده نشد. بدلیل مزایای ادغام از جمله وحدت و ارتباط بین رشته ها، بالا بردن انگیزه دانشجویان در یادگیری دروس، ارتقای سطوح آموزشی از سطح به خاطر سپاری تا کاربردی شدن، افزایش ارتباط و همکاری دانشجو و استاد و منطقی شدن روند منابع آموزشی، بنظر میرسد ادامه روند ادغام در سایر دوره ها که تاکنون ادغام را شروع نموده اند نیز مناسب باشد.

**واژه های کلیدی:** رضایتمندی - دانشجویان فیزیوپاتولوژی - ادغام دوره

A-10-610-1



## بررسی موانع ارتباطات بین رشته ای و ارائه راهکارهایی جهت تقویت این ارتباطات (مطالعه کیفی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان) (O)

رضا دهنویه، عاطفه اسفندیاری، حسین شیرخانی، زهرا عمرانی، فاطمه مهدی زاده، منیره کرمی، زینب منظوری

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی کرمان

rdehnavi@gmail.com

**مقدمه:** یکی از اولویت های اساسی در حوزه علم و فناوری کشور، تقویت ارتباط میان رشته ای است و این موضوع در نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت مورد تاکید فراوان قرار گرفته است. شناسایی و بهره گیری از توانمندی های متخصصان در رشته های مختلف در قالب ارتباطات بین رشته ای ضرورتی انکارناپذیر جهت ارتقای وضعیت سلامت جامعه می باشد تعیین موانع ارتباطات بین رشته ای و ارائه راهکارهایی جهت تقویت آن در دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی کرمان **روش کار:** این پژوهش از نوع پژوهش های کیفی و با متد فنومنولوژی انجام شد. داده ها با استفاده از مصاحبه های حضوری نیمه ساختارمند گردآوری گردید. جامعه پژوهش شامل اعضای هیات علمی دانشکده بود. نمونه های مورد مصاحبه با استفاده از روش طبقه ای و هدفمند انتخاب گردید و نمونه گیری (۱۵ نفر) تا رسیدن به سطح اشباع ادامه پیدا کرد. در نهایت داده ها با تعیین مفاهیم اصلی و کدهای مربوطه تحلیل گردید.

**نتایج:** جهت برقراری ارتباط مناسب بین رشته ای در دانشکده مورد مطالعه موانع مختلف ساختاری، فرهنگی، انگیزشی، آموزشی، مدیریتی و حمایتی وجود داشت که جهت رفع آنها می توان از راهکارهایی چون ارتباط بیشتر صنعت با دانشگاه، تشکیل جلسات هم اندیشی بین نمایندگان رشته های مختلف، الگوبرداری از کشورهای دیگر، درگیر کردن دانش آموزان از سال های ابتدایی در پژوهش های مشارکتی، ایجاد جو همکاری، فرهنگ سازی بهره گرفت.

**نتیجه گیری:** با توجه به ضرورت ارتباطات بین رشته ای و قابلیت تعمیم بخش عمده نتایج این مطالعه، به نظرمی رسد بخش آموزش علوم پزشکی کشور در راستای تحقق اهداف نقشه جامع سلامت کشور می بایست برنامه منسجمی را با توجه به موانع و راهکارهای ارایه شده در پیش گیرد. کلیدواژه ها: ارتباطات بین رشته ای، موانع، ارائه راهکار

**واژه های کلیدی:** ارتباطات بین رشته ای، موانع، ارائه راهکار

A-10-629-1



## تأثیرات جامعه، دانشگاه و محققین بر سودمندی تولیدات علمی؛ رویکردی به پاسخگویی اجتماعی (O)

جواد کجوری، زهرا کریمیان، میترا امینی، فرهاد لطفی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

kojurij@yahoo.com

**مقدمه:** تولیدات علمی، نشان‌دهنده توان یک کشور در آفرینندگی اندیشه و طراحی و تولید یک محصول تازه یا دانش نوین است و نمادی از اقتدار جوامع و محور توسعه در کلیه امور محسوب می‌شوند. امروزه واژه تولید علم، به معنای نتایج موثر و بدیع حاصل از فعالیت‌های علمی؛ در ادبیات علمی کشورها جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده و اذهان سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان امور علمی را به خود مشغول نموده است. چنانکه در جای جای سند چشم انداز آرمانی توسعه کشور، اهتمام بر ارتقاء تولیدات علمی و احراز جایگاه نخست در منطقه هدف‌گذاری و تاکید شده است. در همین رابطه، دانشگاه، محققین و جامعه تأثیرات متقابلی بر یکدیگر دارند که حاصل آن سودمندی و کاربست نتایج فعالیت‌های علمی در خدمت جامعه است. اما مطالعات نشان داده است در بسیاری از کشورهای در حال توسعه تولید علم بدون در نظر داشتن پاسخگویی اجتماعی، و مبتنی بر نیازهای واقعی این جوامع در جریان است. هدف این پژوهش بررسی تأثیرات جامعه، دانشگاه و محققین بر سودمندی فعالیت‌های علمی در دانشگاه است که از دیدگاه اعضای هیات علمی مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** این پژوهش به روش توصیفی مقطعی بر روی ۲۴۰ نفر از اعضای هیات دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۷ با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای از دانشکده‌های مختلف انتخاب شد. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق‌ساخته شامل ۲۷ سوال بسته در مقیاس لیکرت در ۵ حیطه عوامل دانشگاهی، محققین، نظام آموزشی، فضای سیاسی و اجتماعی‌فرهنگی استفاده شد که روایی آن از دیدگاه ۱۵ نفر از متخصصین و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به میزان ۰/۹۲ تعیین گردید. نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۴ تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از بین ۵ حیطه مورد بررسی، نظام آموزشی؛ بیشترین عامل موثر بر تولید علم بوده است (M: ۸۸/۵۲). و کمترین میانگین مربوط به فضای سیاسی است (M: ۷۴/۸۲). در بررسی تفکیکی گویه‌ها، از بین عوامل مربوط به حیطه دانشگاه؛ مشخص نبودن ارتباط صنعت و دانشگاه و جایگاه بخش خصوصی با میانگین (M: ۸۹/۱)، و نبود نظام ارزیابی مناسب از تأثیر تحقیقات انجام شده در رفع نیازهای جامعه (M: ۸۸/۲)، و در عوامل مربوط به حیطه پژوهشگر؛ نبود روحیه تلاش و جستجوگری و ترجیح روش‌های راحت تر برای نیل به اهداف (M: ۸۹/۲) و فراموش شدن ارزش معنوی اصالت دانش و پژوهش (M: ۸۷/۲) بیشترین میانگین را دارند. در حیطه اجتماع؛ کاهش روحیه علمی در پژوهشگران و درگیر شدن به مسایل حاشیه‌ای (M: ۸۴) و ارتباط رسانه‌های عمومی و بخش‌های علمی (M: ۸۳) از دیدگاه اعضای هیات علمی بیشترین میانگین را نشان داده است. و بالاخره در حیطه فضای سیاسی؛ متاثر شدن فضاهای علمی و دانشگاهی از روابط سیاسی و بین‌المللی کشور (M: ۷۹/۱) و تأثیر نگرش‌های سیاسی برخی مدیران دانشگاهی بر فضای علمی دانشگاه (M: ۷۶/۹) بیشترین میانگین را داشته است. نتایج آزمون تحلیل واریانس یکطرفه نشان داد بین دیدگاه اعضای هیات علمی و متغیرهای زمینه‌ای جنسیت، مرتبه علمی و داشتن مسئولیت اجرایی تفاوت معنی‌دار وجود دارد. در مجموع میانگین دیدگاه زنان در سطح معنی‌داری بیش از مردان بود. مرئبان میانگین نمره را بیش از اساتید و دانشیاران نشان داده‌اند و همچنین اعضای هیات علمی دارای مسئولیت اجرایی به طور معنی‌داری میانگین نمرات را کمتر از سایرین نشان داده‌اند.

**نتیجه‌گیری:** اصلاح نظام آموزشی در راستای تربیت انسان‌هایی متفکر، خلاق و تحلیل‌گر از ضرورت‌های مهم جامعه است. توسعه و ترویج فرهنگ علمی در جامعه از دیگر عواملی است که زمینه توجه و حساسیت به تولید علم را در آحاد جامعه فراهم می‌نماید. همچنین لازم است رهبران دانشگاهی به دور از کشمکش‌های سیاسی، فضایی علمی برای توسعه دانش و تولیدات علمی فراهم آورند و بدین ترتیب از اتلاف بخش زیادی از نیرو و انرژی علمی دانشگاه و به تعویق افتادن برنامه‌ها جلوگیری شود.

واژه‌های کلیدی: پژوهش، جامعه، محققین، دانشگاه، پاسخگویی اجتماعی

A-10-429-1



## تعیین وضعیت موجود آموزش پزشکی عمومی در حیطه (ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماریها و ایفای نقش در نظام ارائه خدمات سلامت) بر اساس سند حداقل توانمندیهای مورد انتظار پزشک عمومی در ایران از دیدگاه کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز (O)

هومن یزدچی ، مهستی علیزاده ، مهدی فرهودی ، حمیده هریزچی قدیم

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

hazdchi@yahoo.com

**مقدمه:** پزشکان عمومی به عنوان خط اول نظام ارائه خدمات سلامت می توانند و باید نقش بسزایی در ارتقاء سلامت جامعه ایفا نمایند. این امر در وهله نخست مستلزم ارائه آموزش متناسب و هدفمند در این حیطه به دانشجویان پزشکی عمومی است.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی از دیدگاه ۸۰ نفر از کارورزان ورودی های ۸۲ و ۸۳ دانشگاه علوم پزشکی تبریز، با پرسشنامه ای شامل موارد حیطه (ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماریها و ایفای نقش در نظام ارائه خدمات سلامت) سند حداقل توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی از دانشگاههای علوم پزشکی در جمهوری اسلامی ایران، هر مورد از دو بعد ارائه یا عدم ارائه آموزش، و نیز میزان توانمندی پاسخ دهنده از دیدگاه خودش در هر زمینه، ارزیابی گردیده است.

**نتایج:** از دیدگاه کارورزان در زمینه فعالیت های مورد نیاز به منظور ارتقاء سلامت و پیشگیری از بیماریها: ۶۵٪ آموزش دیده اند. در مورد توانمندی مدیریت و رهبری سلامت در جامعه تحت پوشش در نظام خدمات سلامت شامل شبکه های بهداشتی: ۴۰٪ آموزش دیده اند و پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۶۲٪ بسیار زیاد، ۷٪ زیاد، ۳۷٪ متوسط، ۶٪ کم، ۲۱٪ بسیار کم و ۵٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. در مورد توان تدوین برنامه مراقبت و ارائه خدمات سلامت: ۴۰٪ آموزش دیده اند و ۶۰٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۶۱٪ زیاد، ۱۵٪ زیاد، ۴۴٪ متوسط، ۱۶٪ کم، ۱۶٪ بسیار کم و ۶٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. در مورد مهارت برنامه ریزی در خصوص مشکلات سلامت: ۳۲٪ آموزش دیده اند و در راستای قابلیت اجراء و مدیریت برنامه های ملی و منطقه ای سلامت: ۳۰٪ آموزش دیده اند و ۷۰٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۳۱٪ بسیار زیاد، ۱۴٪ زیاد، ۱۹٪ متوسط، ۳۷٪ کم، ۱۷٪ بسیار کم و ۱۰٪ اصلا، ارزیابی کرده اند.

**نتیجه گیری:** میزان دانش و مهارت و آموزش مباحث مربوط به ارتقای سلامت و پیشگیری کمتر از حد مورد قبول است و نیازمند بازنگری در برنامه های گروه های آموزشی مرتبط است

**واژه های کلیدی:** نظام ارائه خدمات سلامت، سلامت، سلامت، پیشگیری از بیماریها

A-10-1053-4



## استانداردهای آموزشی استاد توانمند علوم پزشکی (O)

یدالله زارع زاده ، سروه پرنگ

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی سندج

zaremspt@yahoo.com

**مقدمه:** یک استاد علوم پزشکی لازم است با استانداردهای لازم در سه حیطه آموزش ، تحقیقات و ارائه خدمات بالینی آشنا بوده در جهت نیل به آنها تلاش کند. استانداردها به اساتید کمک میکنند که توانمندی و پیشرفت خود را طراحی کرده و بسنجند. این مطالعه به منظور ارائه استانداردهای حیطه آموزش و دادن یک نقشه راه به اساتید در دانشگاه نیوکاسل انگلستان (۲۰۰۷) به عنوان پروژه دکترای تخصصی آموزش پزشکی نویسنده اول انجام گرفت.

**روش کار:** ابتدا با استفاده از استانداردهای آموزشی تعدادی از دانشگاهها و فرهنگستانهای معتبر بریتانیا یک طیف استاندارد اولیه که بین کلیه استانداردهای مورد مطالعه مشترک بود تهیه و طی ۳ دوره به روش دلفی به اساتید متخصص بالینی و علوم پایه دانشگاه نیوکاسل عرضه و هر بار حک و اصلاح گردید تا استانداردهای نهایی تهیه شد.

**نتایج:** استانداردهای آموزشی نهایی در هفت حیطه ۱- ارزشها ۲- دانش پژوهشی ۳- تدریس و حمایت از فراگیران ۴- ارزشیابی و بازخورد ۵- مدیریت و رهبری آموزشی ۶- فصاحت ، ادبیات و علوم انسانی و ۷- طراحی فعالیتهای آموزشی بدست آمد. در مجموع هفت حیطه ۶۴ استاندارد آموزشی هر کدام در ۳ سطح تدوین گردید.

**نتیجه گیری:** این استانداردها به مدیران آموزشی در ارزشیابی و به اساتید در خود-ارزیابی و تعیین موقعیت خود کمک میکند. با استفاده از این استانداردها وضعیت هر استاد در هفت حیطه ، ۶۴ استاندارد در و سه سطح مشخص میشود. با دادن امتیاز به هر استاندارد و سطح میتوان با احتساب جمع نمرات کسب شده اساتید همگروه را نیز نسبت به همدیگر ارزیابی کرد.

**واژه‌های کلیدی:** استاندارد، آموزش، استاد، علوم پزشکی

A-10-884-2



## برگزاری جلسات یادگیری مسأله محور (PBL) در مقابل چشمان ناظران: تجربه ای جدید در دانشگاه علوم پزشکی مشهد (O)

سید رضا موسوی، نازیلا زرقی، عباس مکارم، فرزانه لوکیان، محمد رضا جمعه زاده، زهرا باغستانی، اصمان برادران

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
zarghin@mums.ac.ir

**مقدمه:** در سال ۱۹۸۰ باروس و تامبلین یادگیری مسأله محور (PBL) را به عنوان روشی که در طی آن فرآیند منتج به حل یا درک مسأله منجر به یادگیری می گردد، تعریف نمودند. یادگیری مسأله محور واقعی، دانشجویان را با فعالیت های یادگیری درگیر می نماید که مشابه تجارب دنیای واقعی آنهاست. منظور از بکارگیری این روش به چالش کشیدن دانشجویان با مسأله است که بیشترین تاثیر را داشته و در آینده حرفه ای شان با آن مواجه خواهند شد. هدف این مطالعه بررسی تاثیر این دوره آموزشی بر اعضای هیات علمی ناظر نسبت به یادگیری مسأله محوری باشد.

**روش کار:** در این مطالعه، ۸ جلسه آموزشی یادگیری مسأله محور طی ۸ هفته متوالی در مقابل چشمان ۳۰ ناظر برگزار گردید. مسأله ای که باید حل می شد عبارت بود از "چگونه روش آموزشی یادگیری مسأله محور را در گروه های بالینی اجرا نماییم؟" جهت داشتن یک نمای کلی از مباحث مطرح شده در جلسات یادگیری مسأله محور، برای هر جلسه جزوه ای توسط مدرس آماده و طی دو مرحله یکبار قبل از برگزاری جلسه و بصورت پست الکترونیکی و بار دیگر بصورت کاغذی و به هنگام برگزاری جلسه در اختیار اعضای هیات علمی ناظر قرار می گرفت. اعضای برگزار کننده جلسات آموزشی بویژه استاد راهنما با در اختیار قرار دادن زمان کافی جهت مطرح نمودن سوالات و نظرات ناظرین، موجب درگیر شدن فعال اعضای هیات علمی در طی برگزاری جلسات می گردیدند. پس از اتمام جلسات، شرکت کنندگان به پرسشنامه ای معتبر و روا ( $\alpha=0.74$ ) به صورت الکترونیکی پاسخ دادند. جهت آنالیز داده ها از روشهای آماری توصیفی استفاده گردید.

**نتایج:** بر اساس یافته های مطالعه تقریباً تمامی انتظارات و نتایج یادگیری مسأله محور با استفاده از این روش برآورده گردید. **نتیجه گیری:** به نظر می رسد که هر دو گروه شرکت کنندگان و ناظران برای به کار گیری این شیوه آموزشی تشویق گردیدند لذا بر نامه ریزی جهت به کار گیری روش یادگیری مسأله محور در دانشگاه علوم پزشکی مشهد ضروری می نماید..

**واژه های کلیدی:** یادگیری مسئله محور

A-10-843-1





## پورت فولیو الکترونیک: ابزاری برای سنجش یادگیری مهارت های ارتباطی دانشجویان پزشکی (O)

علی عمادزاده، مهری یاوری، حسن غلامی، سارا قدوسی مقدم

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

emadzadea@mums.ac.ir

**مقدمه:** در تمام سطوح آموزش بالینی از دانشجویان پزشکی انتظار می رود که به طور فعال موفقیت های مبتنی بر صلاحیت های شان را در زمینه مهارت های ارتباطی مستند سازی نمایند. با استفاده از پورت فولیو الکترونیک، دانشجویان پزشکی می توانند از طریق یک فرایند تعاملی، شواهد مرتبط با یادگیری خود در زمینه مهارت های ارتباطی را جمع آوری و به اساتید خود ارائه نمایند. هدف از این مطالعه، سنجش مهارت های ارتباطی دانشجویان پزشکی با استفاده از پورت فولیو الکترونیک بوده است.

**روش کار:** با استفاده از مدل Barrett (۲۰۰۹)، یک پورت فولیو الکترونیک برای سنجش یادگیری مهارت های ارتباطی دانشجویان پزشکی که در مرکز مهارت های بالینی دانشگاه علوم پزشکی مشهد آموزش مهارت های ارتباطی دیده بودند، طراحی و اجرا گردید. از دانشجویان خواسته شد که توانمندی های خود در زمینه مهارت های ارتباطی را با توجه به اهداف یادگیری به همراه نظراتشان درباره فعالیت های یادگیری (reflections Learner) به صورت الکترونیک مستند سازی و ارائه نمایند.

**نتایج:** پورت فولیو مهارت های انعکاسی و خود هدایتی (skills directed – self ;amp;amp; Reflective) دانشجویان را تقویت نموده و آنها را قادر کرد تا تلاش ها، پیشرفت و موفقیت های شان در زمینه یادگیری مهارت های ارتباطی را ارائه نمایند. براساس نظرات دانشجویان و اساتید، فرایند اجرای پورت فولیو، تعامل بین آنها و ارزشیابی دانشجویان در زمینه مهارت های ارتباطی را تسهیل کرد. با آموزش مختصر، پورت فولیو الکترونیک مورد پذیرش اساتید و دانشجویان قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** پورت فولیو الکترونیک علاوه بر کمک به دانشجویان در پذیرش مسئولیت در زمینه یادگیری مهارت های ارتباطی، یک فرایند تعاملی را ترویج می کند که از طریق آن دانشجویان می توانند قابلیت های فردی خود را به عنوان یک فرد professional تقویت نمایند.

**واژه های کلیدی:** پورت فولیو الکترونیک، مهارت های ارتباطی، دانشجوی پزشکی

A-10-949-1



## بررسی اثرات کمک آموزشی نرم افزار Smart Presenter در درس بافت شناسی در بستر دانشجو محوری از نظر دانشجویان پزشکی یاسوج (O)

آرمین ناصرپور، وحید توانا، اکبر تقیان، یوسف رضاپور، مهدی علی پور، محمد شیروانی، کیوان غلامپور، محمد صادقی، امرالله روزبھی

خیابان شهید جلیل، روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی  
aroozbehi@yahoo.com

**مقدمه:** در آموزش رشته های علوم پزشکی با توجه به ارتباطات میان فردی و لزوم یادگیری مهارتهای مختلف در حرفه پزشکی و نظام سلامت، رویکرد ترکیبی آموزش، راه حل مناسبی محسوب می گردد. دانشجویان گروه پزشکی از تلفیق یادگیری الکترونیکی در آموزش حضوری خود استقبال می کنند، احساس رضایت بیشتری دارند و پیشرفت تحصیلی بهتری را نیز از خود نشان داده اند.

بررسی اثرات کمک آموزشی نرم افزار در درس بافت شناسی به شیوه دانشجو محوری هدف این مطالعه است.  
**روش کار:** در آموزش از طریق همکلاسی درس بافت شناسی پزشکی اقدام به طراحی نرم افزار Smart Presenter گردید که به عنوان یک منبع در دسترس دانشجویان میتواند تصاویر و فیلمهای ویدئویی بافت شناسی را بر روی لپ تاپ و گوشی همراه خود دیده و با هم بحث نمایند.

**نتایج:** این نرم افزار به اجرای استراتژی دانشجومحوری کمک شایان توجهی نمود. درصد در ارتقاء توانمندیهای یادگیری مستقل دانشجویان، افزایش تعامل دانشجویان و فعالیت های گروهی، افزایش میزان رضایتمندی آنها از یافته های این مطالعه بود. این نرم افزار مورد توجه تعداد زیادی از اساتید دانشکده و بازدید کنندگان جشنواره ادغام دانشجویی قرار گرفت.  
**نتیجه گیری:** تلفیق آموزش حضوری و الکترونیکی، تنظیم محتوا، سبک آموزش و ارزشیابی رمز موفقیت مداخلات جدید محسوب می گردد. این نرم افزار ضمن برآورده نمودن انتظارات اساتید از یادگیری دانشجویان، رضایت لازم را ایجاد نموده و با افزایش تعاملات دانشجویی گامهای مؤثری در جهت فعالیت های گروهی ایجاد نمود. این شیوه باعث افزایش مهارت تکنولوژیکی، یادگیری خود محور و توانمندی های ارتباطی گردید. این گونه تکنولوژی ها یادگیری ساختارگرا و مستقل را تسهیل می کند.

**واژه های کلیدی:** تکنولوژی آموزشی، یادگیری الکترونیک، دانشجومحوری

A-10-835-5



## طراحی و اجرای آزمون OSFE برای واحد کارآموزی داروخانه دانشجویان داروسازی (O)

مسلم نجفی، جواد شکری، علیرضا محجل نائبی، محبوب نعمتی، یدالله آذر می، محمد چرخ پور، فرناز منجم زاده

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده داروسازی، گروه فارماکولوژی  
najafimoslem@yahoo.com

**مقدمه:** کارآموزی در عرصه داروخانه یکی از واحدهای اصلی داروسازی است ولی تاکنون آزمون استاندارد برای ارزیابی آن معرفی نشده است. هدف: هدف این پژوهش، طراحی و اجرای آزمون ساختار یافته عینی در عرصه (OSFE) برای ارزیابی پایانی درس کارآموزی در عرصه داروخانه بود.

**روش کار:** در سال ۱۳۸۸، اساتید کارآموزی دانشکده داروسازی تبریز با تشکیل جلسات متعدد و مرور منابع علمی، روش OSFE را جهت ارزیابی پایان دوره کارآموزی داروخانه انتخاب نموده و طراحی سوالات و ایستگاههای آزمون انجام گردید. دانشجویانی که این واحد را انتخاب نموده بودند (۴۰ نفر) در شروع دوره با شیوه آزمون آشنا شده و متعاقب اتمام کارآموزی با روش OSFE ارزیابی گردیدند.

**نتایج:** تعداد ایستگاههای آزمون ۷ ایستگاه ۵ دقیقه ای شامل اشکال دارویی و داروهای یخچالی (۱)، پذیرش نسخه و مصرف اشکال دارویی خاص (۲)، آنالیز نسخ از نظر اندیکاسیون، چگونگی مصرف، عوارض و تداخلات دارویی (۳)، تجویز داروهای گیاهی و OTC و مکملهای غذایی (۴)، ساخت داروهای ترکیبی (۵)، مدیریت اداری و مالی داروخانه (۶) و تحویل دارو به بیماران فرضی (۷) بودند. دانشجویان از فضا و امکانات لازم برای اجرای آزمون، مناسب بودن محتوای علمی سوالات و همچنین توانایی آزمون در ارزیابی مهارتهای حرفه ای، بترتیب رضایتمندی برابر  $78 \pm 3$ ،  $79 \pm 4$  و  $72 \pm 5$  درصد داشتند. میزان رضایتمندی کلی دانشجویان از آزمون OSFE نیز معادل  $76 \pm 2$  درصد بود.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که طراحی و اجرای مناسب آزمون OSFE موجب رضایتمندی بسیار خوب دانشجویان شده و میتواند جهت سنجش علمی و یکسان و عادلانه دانشجویان در درس کارآموزی بکار رود.

**واژه‌های کلیدی:** کارآموزی داروخانه، آزمون OSFE، داروسازی

A-10-21-1



## آسیب شناسی آموزش علوم پزشکی در ایران با رویکرد جامعه شناختی (O)

علی اکبر اکبری تبار، داریوش بوستانی

دانشگاه تربیت مدرس تهران

akbari.tabar@gmail.com

هدف مطالعه حاضر بررسی چگونگی آموزش علوم پزشکی در ایران و سپس آسیب‌شناسی این نحوه آموزش با رویکرد جامعه-شناختی بوده است. به این منظور با رویکردی جامعه‌شناختی و با روش ترکیبی اسنادی به همراه پیمایش به وسیله مصاحبه عمیق درصدد بوده‌ایم ابتدا به توصیف عمیق نحوه آموزش علوم پزشکی در ایران و سپس شناسایی فهم و رویکرد دانشجویان علوم پزشکی نسبت به این نوع آموزش دست‌یافته و در نهایت به آسیب‌شناسی جامعه‌شناختی طریقه آموزش علوم پزشکی در ایران بپردازیم. در روش اسنادی به مطالعه منابع شنیداری، دیداری و مکتوب موجود در مورد چگونگی آموزش علوم پزشکی در ایران پرداخته‌ایم. بعد از کسب شناخت عمیق و کافی در مورد این نحوه آموزش پیمایشی از ۱۰ نفر از دانشجویان شاغل به تحصیل در رشته‌های مختلف علوم پزشکی از جمله علوم آزمایشگاهی، پرستاری، پزشکی و... به روش مصاحبه عمیق در جهت دستیابی به سیستم معانی و فهم و رویکرد این دانشجویان نسبت به نحوه آموزش علوم پزشکی انجام گرفت. نتایج حاصل از بررسی در بخش اول به روش اسنادی نشان داد که آموزش علوم پزشکی در ایران به روشی همراه با عمل یعنی «یادگرفتن با انجام دادن» صورت گرفته و مراکز آموزشی به طور کلی از مراکز درمانی جدا نیستند؛ به عبارت دیگر آموزش علوم پزشکی در اغلب بخش‌ها آمیخته با درمان بیماران می‌باشد. سهم عظیمی از نیروی درمانگر به وسیله افراد در حال آموزش تامین شده و دانشجویان رشته‌های مختلف علوم پزشکی سهم عمده‌ای در ارائه خدمات درمانی ایفا می‌کنند. نتایج حاصل از بخش دوم به روش پیمایش با استفاده از مصاحبه عمیق حاکی از آن بود که این نحوه آموزش آمیخته با درمان تاثیرات عمیقی بر اخلاق حرفه‌ای دانشجویان و نوع نگاه آنها به افراد تحت درمان دارد. امکان بروز اشتباهات و نواقص درمانی در حین آموزش آمیخته با درمان وجود دارد. لازم به ذکر است که محققان در تحقیق حاضر با به کارگیری روش مصاحبه عمیق به دنبال عمق بخشیدن به مطالعه صورت گرفته در بخش اول تحقیق بوده‌اند و به این منظور افرادی را که به نحو عملی در حال گذراندن مراحل آموزشی در سیستم آموزش فعلی علوم پزشکی می‌باشند، مورد بررسی قرار داده‌اند؛ تعمیم نتایج حاصل از بخش دوم به کل جامعه‌آماری دانشجویان علوم پزشکی مستلزم انجام پیمایشی پهن‌دامنه در این مورد است و به دلیل آنکه هدف مطالعه حاضر ارائه نتایج تعمیم‌پذیر به کل جامعه‌آماري نبوده است، فقط به دنبال ارائه توصیفی عمیق و کامل از نحوه آموزش علوم پزشکی و سپس تفهم و تفسیر فهم دانشجویان از این نحوه آموزش بوده‌ایم که گام ابتدایی در آسیب‌شناسی جامعه‌شناختی این طریقه آموزش می‌باشد. در بخش پیشنهادات لازم به ذکر است که روش آموزش آمیخته با درمان به همراه مزایایی که دارد نظیر حضور دانشجویان در محیط عملی درمان و کسب تجربه از شرایط درمان واقعی، معایبی نیز دارد که از جمله معایب عمده آن بروز اشتباهات درمانی در حین آموزش آمیخته با درمان است. از معایب دیگر این طریقه آموزش وارد شدن استرس و فشار شدید در مراحل از آموزش به دانشجویان دارای تجربه کمتر است که در مراحل بعدی تاثیراتی را بر اخلاق حرفه‌ای آنها داشته و در مواردی به دلیل آنکه با فرد تحت درمان هم به عنوان نمونه‌ای آموزشی و هم نمونه‌ای درمانی برخورد داشته‌اند، اهمیت کمتری برای فرد تحت درمان قائل شده‌اند. پیشنهاد عملی در این زمینه بررسی شیوه های آموزش علوم پزشکی به طور تطبیقی در کشورهای دیگر و بهره‌گیری از تجارب کشورهای باسابقه بیشتر و نیز پیشرفته‌تر در زمینه علوم پزشکی و انطباق تجارب این کشورها با شرایط بومی کشور و نیز ارتقا و بهبود نحوه آموزش علوم پزشکی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: آموزش علوم پزشکی، اخلاق حرفه ای، آسیب شناسی، رویکرد جامعه شناختی، مطالعه اسنادی و پیمایش با مصاحبه عمیق.

A-10-1029-1



## اخلاق دانشجویی: تجربیات و دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی (O)

فروغ پارسایی، فرشته رایج، سیدمهدی حسینی، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

دانشگاه علوم پزشکی گلستان

f.parsa\_20@yahoo.com

**مقدمه:** در نظام آموزشی ما که از رویکرد دینی الگو می گیرد، پرورش جان آدمی که البته به لحاظ رُتبی مقدم بر دانایی و آگاهی انسان است، بر عهده معلمان و مربیان است. دانستن دیدگاه و تجربیات اساتید از اخلاق دانشجویی می تواند راهگشا دانشجویان در دانشگاه باشد زیرا که در تعامل دانشجو و استاد یادگیری اتفاق می افتد و شرط اساسی قبول اخلاق هم می باشد. هدف: هدف از این مطالعه تبیین مفهوم اخلاق دانشجویی از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی کیفی از ۱۰ استاد دانشکده پرستاری و مامایی در دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ با نمونه گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع برای شرکت در مطالعه دعوت به عمل آمد. برای جمع آوری اطلاعات از روش مصاحبه های انفرادی نیمه ساختار تا رسیدن به اشباع داده ها استفاده شد. مصاحبه ها خط به خط دست نویس و مطابق رویکرد تحلیل محتوای آنالیز شدند. برای رعایت حقوق شرکت کنندگان، رضایت آگاهانه شفاهی برای شرکت در مطالعه و ضبط صدا اخذ گردید.

**نتایج:** از آنالیز داده ها مفهوم اخلاق دانشجویی با مضمون اصلی رفتار عالی انسانی همراه با علم استخراج شد. اساتید مفهوم اخلاق دانشجویی را داشتن رفتار آکادمیک در محیط دانشگاه و رفتار نامحترمانه را منافات با اخلاق دانشجویی می دانستند. مشارکت کنندگان احترام و قدردانی از استاد را جزئی رفتار لاینفک دانشجو می دانستند. دنبال کسب دانش بودن نه کسب مدرک. اساتید بر این باور بودند که دانشجویان علوم پزشکی می بایست قادر به تعامل با بیماران، خانواده بیمار و پرسنل درمانی باشند. شئون اسلامی را در پوشش و رفتار رعایت نموده و مراقبت دلسوزانه و توأم با علم را از اخلاق دانشجویی می دانستند.

**نتیجه گیری:** از آنجائیکه بیشترین تعامل دانشجو در دانشگاه با اساتید می باشد. و دانشجو در محیط دانشگاه با نقش هایی که یک استاد در بر خورد با دانشجو دارد. یادگیری واقعی برای او اتفاق می افتاد. بنابراین داشتن اخلاق قابل پسند از سوی استاد از دانشجو باعث تعامل بین این دو شده و می تواند به آموزش و یادگیری بهتر کمک کند. اساتید اخلاق دانشجویی را مترادف با داشتن رفتار آکادمیک می دانستند که این رفتار از به دنبال اهداف یادگیری بودن، محترمانه رفتار کردن، تعامل با بیمار، و انجام مراقبت دلسوزانه همراه با مهارت ذکر نمودند. دانستن دیدگاه اساتید از اخلاق دانشجویی می تواند باعث شود تا دانشجویان در این راستا عمل نمایند.

**واژه های کلیدی:** اخلاق دانشجویی، دانشجوی علوم پزشکی

A-10-708-2



## بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در مورد رعایت اخلاق حرفه ای اساتید در سال ۸۸ دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (O)

زهره خزاعی، آریتا فشارکی نیا، طاهره خزاعی

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

edc@bums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش پزشکی به دلیل مسئولیت دانش آموختگان آن در برابر جان انسانها از اهمیت و حساسیت ویژه ای برخوردار بوده و از این رو تلاش ویژه ای در زمینه ارتقاء کیفیت مستمر در سیستم آموزش پزشکی صرف می گردد. اساتید نیز نقش تعیین کننده ای در دستیابی فراگیران به اهداف آموزشی دارند و یکی از مهمترین جنبه های مؤثر در تعالی آموزش ارزشیابی اساتید می باشد.

**روش کار:** مطالعه توصیفی مقطعی بر ۲۰۰ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی در سال ۸۸ انجام شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه ای در حیطه مهارتهای ارتباطی، ویژگی های فردی و رعایت اصول و قوانین آموزشی می باشد. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمون کای اسکور و  $t$ -test مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۲۰٪ دانشجویان مذکر و ۸۰٪ مؤنث بودند. ۳۲/۵٪ در مقطع علوم پایه، ۱۳/۵٪ مقطع فیزیوپاتولوژی، ۱۲٪ استاژر I، ۱۰٪ استاژر II و ۳۲٪ ایترن بودند. در حیطه مهارت رعایت اصول و قوانین آموزشی، استفاده صحیح از وقت کلاس ۸۰٪ در حیطه رعایت ویژگیهای فردی داشتن ظاهر مرتب و آراسته ۹۳/۵٪ در حیطه مهارت ارتباطی عدم سوگیری و تحقیر دانشجویان ۸۷/۵٪ را معیارهای مهمی در ارزشیابی اساتید معرفی کردند. بین رعایت مهارت ویژگی های فردی با جنس ارتباط معنی داری ( $P=0/01$ ) داشت. در حیطه مهارتهای ارتباطی ۸۱/۵٪ میزان اهمیت رعایت مهارت ارتباط را زیاد در حیطه مهارت ویژگیهای فردی ۶۳/۵٪ این مهارت را زیاد و در حیطه رعایت اصول و قوانین آموزشی ۳۸/۵٪ می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه بیشترین منفعت از ارتقاء اساتید و تعالی آموزشی متوجه دانشجویان خواهد شد لذا بهره گیری از نظرات آنان به عنوان یک بخش مهم در برنامه های آموزشی می تواند سودمند باشد. شناسایی این معیارها و رعایت اصول اخلاق حرفه ای توسط اساتید ما را کمک می کند تا استاد را از دریچه نگاه دانشجو ببینند و با ارائه برنامه مناسب در تنظیم فعالیتهای تدریس و ارزیابی آموزشی تصمیمی آگاهانه بگیرند.

**واژه های کلیدی:** مهارت رعایت قوانین آموزشی، مهارت ارتباط، مهارت ویژگی فردی

A-10-785-3





## مقایسه نظرات اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد در مورد معیارهای یک استاد توانمند دانشگاهی (O)

اکبر درخشان ، محمدرضا دارابی ، معصومه سعیدی ، بهجت ظریف

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

ma.saeidi@yahoo.com

**مقدمه:** رسالت اصلی دانشگاه تربیت نیروی انسانی متخصص، ارتقاء دانش، گسترش تحقیق و فراهم نمودن زمینه مساعد برای توسعه کشور است. یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در کیفیت آموزش، اساتید هستند. این پژوهش با هدف مقایسه و بررسی نظرات اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد در مورد معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی انجام شد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی بوده و ۲۴۰ نفر از اساتید و ۸۹۹ نفر از دانشجویان که به روش طبقه‌ای و تصادفی ساده انتخاب شده بودند شرکت داشتند. جمع آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه بود که با هماهنگی با معاونت‌های آموزشی در بین دانشجویان و اساتید توزیع و پس از تکمیل مجدداً از همین طریق جمع آوری گردید.

**نتایج:** اساتید و دانشجویان از میان هفت حیطه از ویژگیهای یک استاد خوب در مورد حیطه‌های تدریس، ارزشیابی و ویژگیهای ظاهری اساتید اتفاق نظر و در مورد اولویت حیطه‌های فردی، ارتباطی، قوانین و پژوهشی اختلاف نظر داشتند. دانشجویان ترتیب اولویت در ویژگیها را شامل مهارت‌های ارتباطی، تدریس، ویژگیهای فردی، ارزشیابی، رعایت اصول و قوانین آموزش، ویژگیهای ظاهری و فعالیت‌های پژوهشی و اساتید، ترتیب اولویت در ویژگیها را شامل مهارت‌های تدریس، رعایت اصول و قوانین آموزش، ارزشیابی، فعالیتهای پژوهشی، مهارت‌های ارتباطی، ویژگیهای ظاهری و فردی می‌دانستند. آزمون آماری کای دو نیز ارتباط معنی داری را بین همه حیطه‌ها به غیر از مهارت‌های ارتباطی بین دو گروه نشان داد.

**نتیجه گیری:** اساتید و دانشجویان درباره برخی از ویژگیهای استاد خوب با هم اتفاق نظر دارند اما از حیث اولویت ویژگیها اختلاف نظر وجود دارد.

**واژه‌های کلیدی:** اساتید، دانشجوی علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، معیار، استاد خوب

A-10-590-5



## آیا «حرفه‌ای‌گری» را می‌توان به دستیاران تدریس کرد؟ یک تجربه امیدبخش (O)

شهرام شایان، مسیح صبور، لیلا ملکی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مرکز توسعه آموزش پزشکی

saboori@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** یکی از چالش‌های اساسی در آموزش دوره دستیاری بخصوص در رشته‌های جراحی، تدریس و ارزیابی مهارت‌های حرفه‌ای‌گری و برقراری ارتباط بعنوان دو مهارت اساسی ارائه شده توسط ACGME می‌باشد. این مطالعه درصدد است که رویکردهای نوین در حوزه تعلیم و تربیت و ابزارهای مورد استفاده در تدریس این دو مهارت را ارائه نماید. هدف: هدف از این مطالعه این است که مشخص نماید که آیا واقعاً از طریق بکارگیری این روش، دستیاران مفاهیم و ارزش‌های مورد نظر در برنامه درسی را درک و نهادینه خواهند کرد؟

**روش کار:** با طراحی یک آزمون بالینی ساختارمند عینی (OSCE) شش ایستگاهه مشتمل بر بیماران استاندارد شده (SP) با انواع سناریوها در خصوص دو مهارت حرفه‌ای‌گری و برقراری ارتباط، دستیاران رشته جراحی مغز و اعصاب، مورد ارزیابی قرار گرفتند تا میزان مهارت پایه آنها در این دو مهارت تعیین گردد. سپس اعضای هیأت علمی گروه یک برنامه درسی ویژه مشتمل بر شش بخش متعامل تحت عناوین: نحوه تمرکز بر جمع‌آوری اطلاعات، شیوه برقراری ارتباط، آموزش به بیمار، روش دادن خبر ناگوار، حساس بودن نسبت به عواطف و احساسات و احترام بین رشته‌ای را طراحی نمودند. پس از اتمام اجرای این برنامه درسی، دستیاران رشته مذکور در یک OSCE مشابه شش ایستگاهه برای تعیین احتمال بهبود یافتن مهارت‌های ارتباطی و حرفه‌ای‌گری شرکت نمودند.

**نتایج:** نمرات OSCE دستیاران براساس نتایج چک لیست بیماران استاندارد شده در دو مرحله قبل و بعد از ارایه برنامه درسی تعیین گردید که شاخص‌های آماری در سطح معنی‌داری قبل و بعد از تدریس، نشانگر بهبود و پیشرفت در مهارت‌های حرفه‌ای‌گری و ارتباطات می‌باشد

**نتیجه‌گیری:** مهارت‌های اساسی حرفه‌ای‌گری و ارتباطات می‌تواند از طریق یک برنامه درسی دقیق طراحی شده توسط اساتید با سابقه و مجرب، تحت تعلیم قرار گیرد. چنانچه با یادگیری این مهارت، کیفیت تعامل دستیاران جراحی با بیماران نیز مؤثرتر خواهد شد

**واژه‌های کلیدی:** حرفه‌ای‌گری، تدریس، ارزیابی، برنامه درسی

A-10-441-1



## نوآوری و لحاظ کردن اخلاق حرفه ای در آموزش بیماری مقاربتی سوزاک بوسیله بیمارنا (simulated patient) (O)

نازنین ضیاء شیخ الاسلامی، حسن کریمی یزدی، علیرضا کوهپایی، جواد خدادادی، مریم خدیوی، گیسو حاتمی، پ فرزدقی

دانشگاه علوم پزشکی قم

n\_sheikholeslam@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پدیده ای پویا و نیازمند تغییرات کاربردی است. یکی از معضلات آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی ما ضعیف بودن آموزش سرپایی مخصوصا در مورد بیماریهای مقاربتی می باشد. به عنوان یک نوآوری آموزشی و به دلایل اخلاقی و دسترسی نداشتن دانشجویان به بیماران مقاربتی از جمله بیماری شایع سوزاک در این نحوه آموزشی از بیمارنا (patient simulated) استفاده می شود که تا به حال در ایران انجام نشده .

**روش کار:** از سال ۸۲-۸۹ تعداد ۴۰۰ دانشجو و اتترن در دانشگاه های علوم پزشکی رفسنجان و قم در درمانگاه (در گروه های کوچک) حاضر شده و ابتدا پرسشنامه هایی در مورد نحوه شرح حال گیری و برخورد و درمان بیماران سوزاکی بین آنها توزیع شد . سپس آموزش سوزاک توسط استاد و بوسیله بیمارنا داده شد و مجددا دانشجویان به پرسشنامه ها جواب دادند و نتایج آنالیز شد.

**نتایج:** به طور کلی قبل از این نحوه آموزش، اکثریت دانشجویان نکات عملی و تئوری در نحوه شرح حال گیری و برخورد و درمان بیماران سوزاکی را نمیدانستند. پس از آموزش دانشجویان بوسیله بیمارنا، اکثریت دانشجویان به سوالات پرسشنامه ها به درستی جواب داده بودند.

**نتیجه گیری:** این نحوه آموزش اثرات بسیار مثبتی در بین دانشجویان داشته و یادگیری آنها را بسیار بهتر نموده است و تمام دانشجویان (۱۰۰٪) از این نحوه آموزش رضایت داشتند و خواهان گسترش آن به سایر دروس بالینی بودند و استفاده از این شیوه آموزشی اخلاقی را (خصوصا در مورد بیماریهای مقاربتی) در تمام دانشگاه های کشور توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** سوزاک ، بیمار نما ، آموزش، نوآوری، اخلاق

A-10-249-4



## بررسی وضعیت اخلاق حرفه ای در دانشگاه های علوم پزشکی

فرنگیس شوقی شفق آریا، نادر ممتازمنش

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران

[momtazmanesh@gmail.com](mailto:momtazmanesh@gmail.com)

**مقدمه:** موضوع اخلاق حرفه ای در کلیه حرف بخصوص در حوزه سلامت که با جان انسان ها سروکار دارد، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در دانشگاه های علوم پزشکی با توجه به سابقه فرهنگی اسلامی ایرانی بسیار غنی به این مهم از طریق ایجاد سازوکارهای مختلف توجه خاصی شده است. لذا هدف از این مطالعه، تعیین وضعیت کلی اخلاق حرفه ای در دانشگاهها است تا معلوم شود که تا چه حد اقدامات صورت گرفته توانسته است نقش موثری در ارتقای اخلاق حرفه ای داشته باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی بود. جامعه آماری را معاونین آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی تشکیل داده بودند. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته ای شامل ۳۶ سئو ال بود که با مقیاس پنج درجه ای وضعیت اخلاق حرفه ای را در چهار گروه شامل دانشجویان، اعضای هیات علمی، دانش آموختگان و مدیران دانشگاهها می سنجید.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد که میانگین وضعیت کلی اخلاق حرفه ای در دانشجویان ۲/۹، در اعضای هیات علمی ۳، در دانش آموختگان ۲/۹ و در مدیران ۲/۸ بوده است. در این بین، یافته ها همچنین حاکی از این بود که میانگین میزان رعایت اخلاق حرفه ای در چهار گروه فوق به ترتیب عبارت بودند از: ۲/۷۹، ۳/۳۷، ۲/۹۶ و ۳/۶۸.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج فوق می توان نتیجه گرفت که وضعیت کلی اخلاق حرفه ای در دانشگاهها در حد متوسط و بالاترین امتیاز در وضعیت کلی اخلاق حرفه ای را اعضای هیات علمی و کمترین را مدیران کسب کردند ولی در میزان رعایت اخلاق بالاترین امتیاز را مدیران و پائین ترین را اعضای هیات علمی به خود اختصاص داده بودند. لذا ضروری است ضمن تبیین موضوع اخلاق حرفه ای، با تقویت سازوکارهای ایجاد شده برای ارتقای آن در دانشگاهها اقدامات عملی صورت گیرد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، سلامت، معاونین آموزشی، دانشگاههای علوم پزشکی

A-10249-6



## میزان آشنایی بیماران با حقوق خود در بیماران بستری در بیمارستان های دولتی مشهد در سال ۸۹ (O)

مجتبی موسوی بزاز، رویا افشاریان

مشهد، خیابان دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مدیریت هیات علمی

mousavim@mums.ac.ir

**مقدمه:** حقوق بیمار یکی از محور های شاخص در تعریف استانداردها جهت اعمال حاکمیت خدمات بالینی است. بنابر این، ضرورت بررسی وضعیت موجود آشنایی بیماران با حقوق خود دو چندان می شود. این مطالعه به منظور تبیین این مهم و تفاوت های احتمالی در طیف بیمارانی که در بخش های مختلف بستری می شوند را مد نظر دارد. تعیین میزان آشنایی بیماران با حقوق خود در بیمارستان های دولتی مشهد در سال ۸۹ هدف از این مطالعه است.

**روش کار:** نخست با یک مطالعه اسنادی محورهای منشور حقوق بیمار در پنج حیطة شامل: حق دریافت خدمات مطلوب، حق دریافت اطلاعات به نحو مطلوب و کافی، حق انتخاب و تصمیم گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت، حق احترام به حریم خصوصی بیمار، و رعایت اصل راز داری و حق دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات تعیین و سپس در یک مطالعه مقطعی توسط پرسشنامه که اعتبار و پایایی آن مورد ارزیابی قرار گرفت، داده های مورد نظر از ۳۲۰ بیمار که بطور تصادفی از بخش های مختلف در دو بیمارستان دولتی انتخاب شدند توسط پرسشگر تکمیل شده و پس از ورود داده ها به نرم افزار SPSS مورد آزمون های آماری قرار گرفت.

**نتایج:** ۷۵ درصد بیماران ساکن شهر، ۶۳ درصد مرد، ۷۵ درصد در حد فاصل ۲۰ تا ۵۰ سال سن داشتند. ۷۴ درصد سطح سواد کمتر از دیپلم داشتند. بالغ بر ۶۰ درصد بیماران از حقوق خود آگاهی نداشته و تنها ۱۸ درصد آگاهی کافی در این خصوص داشتند. تنها ۲ درصد بیماران نسبت به رعایت کامل حقوق خود اذعان داشتند در حالی که ۷۵ درصد اعتقاد به رعایت نسبی حقوق خود داشتند.

**نتیجه گیری:** هم در خصوص آگاه نمودن بیماران به حقوق خود و هم در خصوص اهمیت رعایت آن از سوی ارائه دهندگان خدمات نیاز به انجام برنامه ریزی و اقدام مناسب ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** حقوق بیمار، اخلاق پزشکی، منشور حقوق بیمار

A-10-1010-3



## مقایسه نمرات ارزشیابی و تاثیر آن بر رضایت مندی دانشجویان پرستاری با دو روش ارزشیابی بالینی پورت فولیو (پوشه کار) و متداول (O)

معصومه لطیفی، مرضیه شبان، علیرضا نیکبخت نصرآبادی، عباس مهران

دانشکده پرستاری ساوه  
mlatifi@razi.tumms.ac.ir

**مقدمه:** انجام ارزشیابی بالینی از مشکل ترین نقشهای مدرسان پرستاری است. در سالهای اخیر لزوم بازنگری در روشهای فعلی و استفاده از راهبردهای فعال و دانشجو محور در ارزشیابی بالینی دانشجویان مورد توجه جدی قرار گرفته است. در این پژوهش پس از طراحی و به کارگیری روش ارزشیابی پورت فولیو در کارآموزی بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری، میزان رضایتمندی دانشجویان و نمرات ارزشیابی نهایی آنان با دانشجویان گروه متداول مقایسه گردید.

**روش کار:** در این پژوهش نیمه تجربی، کلیه دانشجویان ترم پنجم کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامائی علوم پزشکی تهران در گروه های ۷ و ۸ نفری تقسیم و به مدت ۴ هفته در کارآموزی بالینی حضور یافتند. پس از تشریح اهداف پژوهش و دریافت رضایتنامه، گروه های مذکور به صورت تصادفی به دو گروه تخصیص یافتند. ارزشیابی بالینی دانشجویان گروه پورت فولیو (۲۱ نفر) به روش پورت فولیو و با استفاده از فهرست واری طرحی شده و در گروه متداول (۲۰ نفر) با فرم ارزشیابی بالینی متداول در دانشکده انجام شد. رضایت مندی دانشجویان از روش ارزشیابی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته بررسی گردید. رضایتمندی و نمرات ارزشیابی دانشجویان با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های آماری من ویتنی و اسپیرمن مقایسه گردید.

**نتایج:** یافته های پژوهش نشان داد رضایتمندی دانشجویان از ارزشیابی بالینی در گروه پورت فولیو در برخی ابعاد بیشتر از گروه متداول و تنها در مورد منصفانه بودن روش ارزشیابی کمتر از روش متداول بود ( $p=0/017$ ). مجموع نمره رضایتمندی دانشجویان از روش ارزشیابی در متداول  $6/13 \pm 6/2$  و پورت فولیو  $5/13 \pm 1/4$  بود. اکثریت دانشجویان در دو گروه، نمره بالاتر از ۱۷ داشتند. میانگین نمره ارزشیابی گروه متداول  $7/17 \pm 7/0$  و گروه پورت فولیو  $6/16 \pm 0/2$  بود. آزمون من ویتنی تفاوت نمره ارزشیابی دو گروه را معنی دار نشان داد ( $p=0/02$ ). ضریب همبستگی اسپیرمن نشان داد در گروه پورت فولیو رضایت مندی دانشجویان با نمره آنان ارتباط داشت ( $p=0/045$ ) اما در گروه متداول این ارتباط تایید نشد ( $p=0/559$ ).

**نتیجه گیری:** رضایت بیشتر در برخی زمینه ها در روش پورت فولیو، می تواند نشان دهنده استقبال دانشجویان از شیوه های نوین و فعال یادگیری و ارزشیابی باشد اما، کسب نمره پایین تر در این روش و انجام تکالیف بیشتر در طول یک دوره کوتاه کارآموزی بر برخی ابعاد رضایتمندی تاثیر منفی داشت. با طراحی دقیق تر پورت فولیوها می توان رضایتمندی دانشجویان را از این روش نوین ارزشیابی افزایش داد و از سایر مزایای آن سود جست. انجام پژوهش های بیشتر در این زمینه توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، ارزشیابی بالینی، پورت فولیو، نمرات دانشجویان، رضایت مندی دانشجویان، پرستاری

A-10-626-2





### چگونه می توان به مرجعیت علمی نایل شد (O)

ایرج میرزایی دیزگاه

گروه فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارتش تهران

emirzaii@razi.tums.ac.ir

برای رسیدن به مرجعیت علمی باید آموزش و پژوهش در جهت نیازهای بهداشتی و درمانی در درجه اول منطقه ای و در درجه دوم فرامنطقه ای روز و آینده باشد. لذا باید ابتدا نیازها برای مدرسان و محققین کاملاً مشخص گردد و هرچند توجه به رتبه بندی جهانی و منطقه ای مهم است ولی از افتادن در دام رتبه بندی که گریبانگیر برخی از دانشگاه ها شده است پرهیز نمود. در نتیجه آموزش و پژوهش باید پاسخگوی نیازهای جامعه هدف باشد. برای نیل به اهداف فوق و رسیدن به مرجعیت علمی، نیاز به مدرسان و محققین توانمند، دلسوز، با انگیزه و خستگی ناپذیر است که بتوانند نیازها را ردیابی کرده و تحقیقات و آموزش خود را به سمت برطرف کردن آن ها سوق دهند. از سوی دیگر باید فراگیران بر اساس علایق و توانمندی های خود و نیاز پذیرش و آموزش داده شوند که نیازمند توجه به سیستم تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش و تغییر در نگرش جامعه به رشته های مختلف تحصیلی است. توجه به یک رشته خاص و نادیده گرفتن بقیه خسارات جبران ناپذیری به آموزش و پژوهش کشور وارد کرده و در صورت تداوم آن ما را در رسیدن به جایگاه مناسب علمی باز خواهد داشت. برای پشتیبانی از اساتید، محققین و فراگیران نیاز به نیروی انسانی پشتیبان است که باید در جهت فراهم کردن زمینه آموزش و پژوهش گام بردارند. لذا این افراد باید کاردان، علاقه مند به پست اجرایی خود و دلسوز باشند. متأسفانه به جرأت می توان گفت که سیستم اداری دانشگاه ها بیش از اندازه بدون توجه به علایق، تخصص و نیاز چنان بزرگ شده که اغلب نه تنها بازوی کمکی اساتید، محققان و فراگیران نیستند بلکه خود مانع انجام فعالیت های آموزشی و پژوهشی هستند.

**واژه های کلیدی:** مرجعیت علمی، آموزش، پژوهش

**A-10-924-4**



## بررسی همبستگی معدل دیپلم و رتبه کشوری کنکور سراسری با شاخصه های تحصیلی دانشجویان (O)

محمد حسن شیخها ، مینا سالاری ، سمانه جلیلیان، ماریا فقیهی، محمد حسن لطفی ، عباسعلی جعفری، عبدالعظیم اقبال ،  
محمد رضا حیدری

یزد، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

sheikhha@ssu.ac.ir

**مقدمه:** تحقیقات مختلف در مورد ملاک های پذیرش دانشجویان پزشکی گویای این می باشد که یکی از مهمترین شاخصه های این ملاکها برای پذیرش دانشجو، روایی پیش بین آنها برای عملکرد تحصیلی دانشجو در دانشگاه است. هدف از این تحقیق یافتن همبستگی میان معدل دیپلم، همچنین رتبه کشوری کنکور با شاخصه های تحصیلی در دانشگاه (معدل علوم پایه، نمره امتحان علوم پایه و نمره امتحان پره اترنی) که نمایانگر عملکرد تحصیلی دانشجو هستند، بود.

**روش کار:** مطالعه حاضر به روش توصیفی- مقطعی روی ۳۵۶ نفر از دانشجویان پزشکی ورودی ۸۰-۷۵ دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام شد. اطلاعات دموگرافیک دانشجویان شامل جنسیت، محل سکونت، سهمیه ورودی و سال ورودی و ویژگی های تحصیلی مثل معدل دیپلم، رتبه کشوری کنکور، معدل علوم پایه، نمره علوم پایه و نمره پره اترنی در قالب یک پرسشنامه از واحد آموزش دانشگاه کسب شد. برای بررسی وجود همبستگی بین متغیرهای مستقل قبل از دانشگاه و وابسته بعد از دانشگاه از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده گردید. سطح معناداری ۰/۰۵ برای گزارش نتایج در نظر گرفته شد.

**نتایج:** در مطالعه حاضر که به بررسی ۳۵۶ نفر از دانشجویان دانشگاه پرداخته ۱۹۸ نفر (۵۵,۶٪) را زنان و ۱۵۸ نفر (۴۴,۴٪) را مردان تشکیل دادند. از بین افراد مورد پژوهش ۲۰۸ نفر (۵۸,۴٪) را افراد بومی و ۱۴۸ نفر (۴۱,۶٪) را غیربومی شامل شدند، همچنین از نظر سهمیه مورد پذیرش ۳۳۲ نفر (۹۳,۳٪) دارای سهمیه آزاد، ۸ نفر (۲,۲٪) خانواده شهدا، ۱۱ نفر (۳,۱٪) شاهد و ۳ نفر (۰,۸٪) رزمنده را تشکیل دادند. میانگین و انحراف معیار به ترتیب در رتبه کشوری کنکور ۱۲۷۶,۳ و ۹۱۱,۷، معدل دیپلم ۱۸,۴۶ و ۱,۱۴، معدل علوم پایه ۱۴,۹۲ و ۱,۳۶، نمره امتحان جامع علوم پایه ۱۳۳,۸ و ۱۶,۱۴ و نمره امتحان جامع پره اترنی ۱۱۸,۹ و ۱۸,۱ محاسبه گردید. همبستگی مستقیم و مثبت معناداری بین معدل دیپلم با شاخصه های تحصیلی (معدل علوم پایه، نمره علوم پایه و نمره پره اترنی) برحسب جنس، بومی و غیربومی بودن و سهمیه های مختلف مشاهده گردید.

**نتیجه گیری:** با توجه به ارتباط مثبت به دست آمده در این مطالعه ، معدل دیپلم ملاک مناسبی برای پیش بینی عملکرد تحصیلی دانشجو در دانشگاه می تواند باشد.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان، پزشکی، معدل دیپلم، رتبه کنکور، شاخصه های تحصیلی

A-10-838-1



## طراحی ابزار رتبه بندی آکادمیک دانشکده های یک دانشگاه علوم پزشکی (O)

حسین کشاورز، آیین محمدی، ریتا مجتهدزاده، امیرحسین امامی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

aeen\_mohammadi@tums.ac.ir

**مقدمه:** مقایسه عملکرد، استاندارد و کیفیت مراکز آموزشی می تواند در شناسایی بهترین عملکردها و معرفی الگوهای برتر به کار رود. از اهداف رتبه بندی می توان به ارزیابی مراکز آموزشی در مقایسه با یکدیگر، شناسایی و تعیین فاصله موجود بین مراکز مورد بررسی و مراکز برتر، ایجاد انگیزه برای بهبود وضعیت، شناسایی تعالی آکادمیک، ایجاد انگیزه در سیاستگذاران برای در اولویت قرار دادن کیفیت در آموزش عالی در برنامه ریزی ها و معرفی الگوهای عملی به مراکز آموزش عالی اشاره کرد. طراحی ابزار رتبه بندی دانشکده های مختلف یک دانشگاه علوم پزشکی

**روش کار:** ابتدا کمیته تخصصی برای طراحی معیارهای مورد بررسی تشکیل شد. در این کمیته ابتدا معیارها طراحی و وزن هر معیار با روش گروه-اسمی تعیین شد. سپس با برگزاری دلفی بین مسوولین دانشکده ها و دانشگاه، مجموعه معیارها و وزن آنها اصلاح شدند. منابع طراحی معیارها شامل معیارهای رتبه بندی های بین المللی، رتبه بندی های ملی و نیز معیارهای پیشنهاد شده در دانشکده ها بودند. دستورالعمل استخراج امتیاز و پرسشنامه جمع آوری اطلاعات نیز طراحی شد.

**نتایج:** ابزار نهایی شامل نمودار تصمیم گیری متشکل از ۴۳ معیار و وزن آنها برای رتبه بندی دانشکده ها طراحی شد. جمع آوری اطلاعات از دانشکده ها در سال ۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی تهران صورت گرفت. نتایج حاصله نقاط قوت و ضعف هر دانشکده را شناسایی کرده و برای برنامه ریزی آنها مورد استفاده قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** رتبه بندی های معمول، مراکز همتا با وظایف یکسان را مقایسه می کنند. دانشکده ها مختلف دارای وظایف گوناگون بوده و مقایسه آنها مستلزم طراحی ابزار جدیدی بود که در این طرح برای اولین بار در کشور اجرا شد.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، رتبه بندی، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده

A-10-758-2



## تبيين عدالت آموزشی در دانشجویان علوم پزشکی: دانشجویی برتری بر دانشجویی دیگری نداشته باشد (O)

مهین نوملی، دکتر لیلا جویباری، دکتر اکرم ثناگو

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی گلستان

mahin.nomali@yahoo.com

**مقدمه:** زمانی می توانیم عدالت آموزشی را اجرا کنیم که دانشجویی بر دانشجوی دیگری برتری نداشته باشد. ایجاد محیط یادگیری بدون استرس و رساندن دانشجویان به رشد و بالندگی و اجرای یکسان قوانین و مقررات آموزشی برای همه افراد و فراهم نمودن زمینه های رسیدن به مهارت و آمادگی برای بازار کار از عدالت آموزشی می باشد. هدف از این مطالعه تبیین عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه با رویکرد کیفی توصیفی با ۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. شرکت کنندگان بر اساس نمونه گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع وارد مطالعه شدند. برای جمع آوری داده از مصاحبه های انفرادی نیمه ساختار تا رسیدن به اشباع داده ها استفاده شد. از همه شرکت کنندگان حداقل دو سوال باز شد وقتی می گویم عدالت آموزشی چه به ذهن شما می آید؟ آیا موقعیت و شرایطی را به خاطر دارید که احساس کردید عدالت برای شما رعایت شد و یا نشد از سوالات کاوشی برای عمیق تر شدن مصاحبه ها و استخراج تجربیات استفاده شد. مصاحبه ها خط به خط دست نویس و مطابق رویکرد تحلیل محتوای آنالیز شدند. از شرکت کنندگان رضایت نامه شفاهی برای شرکت در مطالعه و ضبط صدا اخذ گردید.

**نتایج:** برتری نداشتن دانشجویی بر دانشجوی دیگری مضمون اصلی ظهور یافته در این مطالعه می باشد. شیوه ارزشیابی و نحوه آموزش اساتید از مباحثی بود که بیشترین دغدغه دانشجویان را شکل می داد. از نظر آنان این دو، عاملی هستند که می توانند رعایت عدالت آموزشی را به زیر سوال ببرند. دانشجویان معتقد بودند هر دانشجو علی رغم جنسیت، قومیت، اعتماد به نفس، رشته، ظاهر و برخورد اجتماعی اش، جایگاه خاص خود را دارد و چنانچه این معیارها در ارزشیابی دانشجو و یا یادگیری دانشجو دخیل گردد، عدالت آموزشی به چالش کشانده می شود.

**نتیجه گیری:** عدالت به معنی دسترسی برابر و مساوی به همه ی امکانات آموزشی بدون در نظر گرفتن رشته تحصیلی، قومیت، جنسیت، مذهب، فرهنگ، معدل، اخلاق و رفتار دانشجو، طرز لباس پوشیدن و نحوه آرایش و دیگر عوامل دموگرافیکی و عوامل شخصیتی می باشد به طوری که همه ی افراد در یک محیط از امکانات موجود مانند کتابخانه، اینترنت، کتاب های مرجع، بخش ها و بیمارستان های مختلف و غیره برخوردار شوند تا زمینه برای رشد و شکوفایی استعداد های افراد فراهم شود و افراد انگیزه ی کافی برای تلاش و تکاپو در راستای رسیدن به هدف داشته باشند و بتوانند بعد از فارغ التحصیلی، کارایی و تبحر کافی در زمینه ی شغل آینده ی خود داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، دانشجوی علوم پزشکی، دانشگاه

A-10-998-4



## عدالت آموزشی و توسعه جغرافیائی علوم پزشکی (O)

شهرام یزدانی، امیر محسن ضیایی، آرش پولادی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران

[Sh\\_yaz@yahoo.com](mailto:Sh_yaz@yahoo.com)

**مقدمه:** ایجاد امکان دسترسی عادلانه آحاد جامعه به فرصت های تحصیلات دانشگاهی در سراسر کشور و تامین تحصیلات دانشگاهی در سطح کارشناسی برای تمام داوطلبان مستعد در سطح شهرستان زادگاه، مبنای تعیین راهبردهای کلان توسعه جغرافیایی آموزش عالی سلامت و تدوین سند راهبردی در این بخش بوده است.

**روش کار:** روش شناسی سیاستگذاری مبتنی بر شواهد

**نتایج:** تقسیم بندی مراکز آموزش عالی، تعداد مناسب و اندازه مناسب مراکز آموزش عالی، تعریف دسترسی به دانشگاه، تمرکز و عدم تمرکز در آموزش عالی و مدل های تمرکز زدائی آموزش عالی سلامت از موضوعاتی است که در این سند به آنها پرداخته شده و نهایتاً مدل بومی توسعه جغرافیائی نظام آموزش عالی سلامت بر اساس تمرکز زدائی و انبوه سازی آموزش علوم سلامت با بهره گیری از زیر ساخت شبکه شهرستان ارائه گردیده است.

**نتیجه گیری:** سطح بندی خدمات آموزشی از ارکان اصلی مدل بومی ارائه شده در این سند می باشد. انبوه سازی و تمرکز زدایی آموزش عالی کشور و تصمیم گیری در مورد راه اندازی یک مرکز آموزش عالی در سطح شهرستان از مبنای توسعه آموزش عالی در این مدل معرفی شده و بر اساس اطلاعات و شاخصهای ارائه شده در این سند انجام می شود. سایر مزایای این مدل عبارتند از:

استفاده از عرصه های بکر و دست اول آموزشی

استفاده از ظرفیتهای خالی کاری مراکز آموزش بهورزی و بیمارستانهای شهرستان

استفاده از آموزش با مدل استاد-شاگردی

استفاده از آموزش حین کار

تمرکز دانشگاههای مراکز استان بر روی تحصیلات تکمیلی

نتیجه این پروژه در قالب یک سند سیاست و پنج سند پشتیبان، در جلسه مشترک شورای معاونین، وزیر و شورای سیاست سلامت وزارت متبوع به تصویب رسیده و مبنای توسعه آموزش عالی در نظام سلامت قرار گرفته است.

**واژه های کلیدی:** دسترسی عادلانه، سطح بندی خدمات آموزشی، سیاستگذاری مبتنی بر شواهد

A-10-2000-1



## بررسی پایایی آزمون های استدلال بالینی در مرحله فردی دومین المپیاد دانشجویان سراسر کشور شیراز مرداد ۸۹ (O)

میترا امینی، جواد کجوری، محسن مقدمی، حمیدرضا عباسی، حمیدرضا جواد زاده، نزار علی مولایی، سید محمدعلی رئیس السادات، حسن وکیلی، الهام پیش بین، بیثا امیدوار، افشین شفقی، رقیه اکبری، علی ارحمی دولت آبادی، حمید منصف کسمایی، مرضیه ده بزرگیان

دانشکده پزشکی شیراز، مرکز توسعه پزشکی  
mitraamini51@yaoo.com

**مقدمه:** در مسیر تدریجی یک دانشجوی پزشکی به پزشک حاذق، نیاز به کسب طیف گسترده ای از دانش ها و مهارت های استدلال بالینی می باشد. استدلال بالینی یک فرآیند شناختی است که در آن اطلاعات بیمار با تجربه و دانش پزشکی آمیخته شده و در جهت تشخیص و حل مسأله بیمار استفاده می شود روش های مختلفی برای ارزیابی استدلال بالینی طراحی شده است. از جمله تست های مورد استفاده PMP، Feature Key، Concordance Script، Problem Reasoning Clinical (CRP) و پازل می باشد. در دومین المپیاد دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور جهت سنجش استدلال بالینی از برخی از این آزمون ها استفاده شد در این تحقیق پایایی آزمون ها مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** پس از پایان المپیاد نمرات تک تک آزمون ها به تفکیک سوالات وارد نرم افزار SPSS شد و سپس برای تعیین پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد.

**نتایج:** از آزمونهای Feature Key، Concordance Script، Problem Reasoning Clinical (CRP) و پازل استفاده شد. پایایی همه آزمونها بالای ۰/۷ بود. بیشترین پایایی مربوط به آزمون پازل (۰/۹۵) و سپس آزمون Feature Key (۰/۸۳) بود **نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت المپیاد به عنوان یکی از مهمترین آزمونهای برگزار شده در کشور پایایی قابل قبول بخصوص در آزمون هایی نظیر پازل و Feature Key امکان استفاده از این آزمونها در المپیادهای آتی و سایر امتحانات بخش های بالینی میسر می سازد.

**واژه های کلیدی:** استدلال بالینی، المپیاد علمی، دانشجوی پزشکی

A-10-276-5





## روشی نوین در رتبه بندی آموزشی دانشکده ها بر اساس اعتباربخشی EDO ها (O)

جواد سرآبادانی، علی تقی زاده، رضا افشاری

دانشکده دندانپزشکی مشهد، بخش بیماریهای دهان

sarabadanij@mums.ac.ir

**مقدمه:** دفاتر توسعه آموزش ( EDOs ) دانشکده ها نقش بسیار مهمی در پیشبرد اهداف آموزشی دارند. تا به حال سیستم اعتباربخشی مدونی به منظور پایش عملکرد دفاتر وجود نداشته است هدف از این مطالعه ارائه روشی نوین در رتبه بندی (Ranking) آموزشی دانشکده ها بر اساس اعتبار بخشی دفاتر توسعه آموزش (EDOs) بود.

**روش کار:** ابتدا تدوین استانداردهای EDO بر اساس رویکرد (Expertise oriented) برای اولین بار در کشور در هفت حیطه انجام گردید و سپس ارسال پرسشنامه به EDO دانشکده ها صورت گرفت و بازدید از محل (Site visit) طبق جدول زمانبندی انجام گردید. گزارش اولیه تهیه و بعد گزارش نهایی به همراه پیشنهادات به روسای دانشکده ها ارسال گردید و در نهایت رتبه بندی دانشکده ها بر اساس نتایج اعتبار بخشی دفاتر در حیطه های ۷ گانه انجام شد ضمناً مقرر گردید به منظور ارزیابی trend ۶ ماه بعد این برنامه مجدداً صورت گیرد.

**نتایج:** تعیین وضعیت موجود و مطلوب دفاتر توسعه آموزش ( EDOs ) دانشکده ها در حیطه های ۷ گانه انجام گرفت، مقایسه این دو وضعیت و در نهایت نتایج رتبه بندی آموزشی دانشکده ها بر اساس گزارش نهایی اعتباربخشی EDO ها در طی جلسه ای با حضور ریاست محترم دانشگاه ارائه گردید و از دانشکده های برتر تقدیر گردید.

**نتیجه گیری:** اعتباربخشی دفاتر توسعه آموزش و رتبه بندی آموزشی دانشکده ها موجب تلاش بیشتر مسوولین و اعضای هیات علمی در جهت ارتقای فرایندهای آموزشی گردید.

**واژه های کلیدی:** رتبه بندی، اعتبار بخشی، دفاتر توسعه آموزش

A-10-826-2



## صلاحیت های حرفه ای مدیران آموزش پزشکی کشور برای دستیابی به اهداف نقشه جامع علمی (O)

رامین سرچمی، سعید آصف زاده، نادرقلی قورچیان، مهدی رهگذر

دانشگاه علوم پزشکی قزوین، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
sarchami\_3000@yahoo.com

**مقدمه:** نقشه جامع علمی کشور مجموعه ای است جامع، هماهنگ و پویا از اهداف، سیاست ها و الزامات برنامه ریزی تحول راهبردی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر ارزش های اسلامی - ایرانی با نگاهی بلندمدت به آینده برای دست یابی به اهداف چشم انداز بیست ساله کشور. یکی از مهمترین الزامات در جهت دستیابی به این هدف بزرگ، توجه به مؤلفه های صلاحیت جهت طراحی برنامه های توسعه مدیریت است. صلاحیت های مدیریتی متشکل از مجموعه ای از دانش، مهارت ها و توانایی ها و انگیزه ها است به منظور اینکه مدیر بتواند وظایف محوله را بخوبی انجام دهد. این مطالعه توصیفی به منظور تعیین مؤلفه های صلاحیت حرفه ای مدیران آموزش پزشکی کشور در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** برای انجام این پژوهش، از پرسشنامه ای متشکل از ۱۱۰ مؤلفه در ۲۰ مقوله صلاحیت های حرفه ای براساس طیف ۵ گزینه ای لیکرت استفاده شده است. روش نمونه گیری، هدفمند بود و پرسشنامه مورد نظر به اعضا هیأت علمی با سابقه مدیریت بیش از ۳ سال ارائه و جمع آوری شد. در نهایت، ۳۳۶ پرسشنامه کامل از سراسر کشور عودت داده شد که مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصل از محاسبه تحلیل عاملی اصلی نشان داد که بالاترین اولویت مربوط به صلاحیت رهبری بود. پس از آن به ترتیب مدیریت منابع انسانی، مدیریت دانش و اطلاعات، مدیریت منابع فیزیکی، برنامه ریزی آموزشی، مدیریت آموزش در عرصه های بالینی، مدیریت کیفیت، صلاحیت فردی، نوآوری و کارآفرینی، مدیریت تغییر و بحران، امور اجتماعی و روابط عمومی، مدیریت آموزش در عرصه های بهداشتی، مدیریت منابع مالی و بودجه، مدیریت روابط بین الملل، مدیریت خدمات و امور دانشجویی، مدیریت امور فرهنگی، تسلط بر قوانین و آئین نامه ها، توسعه اخلاق پزشکی، مدیریت امور آموزش مجازی، و مدیریت امور سیاسی قرار داشتند.

**نتیجه گیری:** مدیران آموزشی دانشگاه برای ایجاد تحول در آموزش و تدریس، و ارتقاء فعالیتهای کیفی نقشی کلیدی دارند. دستیابی به اهداف سند چشم انداز بیست ساله و نقشه علمی کشور بدون این معیارهای صلاحیتی بسیار دور از ذهن می نماید. بنابراین در برنامه های تربیت مدیران و بازآموزی ایشان باید توجه نمود که با توجه به صلاحیت های موجود و فاصله آن از ضرورت های سازمانی، برنامه های مناسب آموزشی طراحی و اجرا گردند.

**واژه های کلیدی:** وظایف مدیران آموزشی، رهبری، دانشگاه، آموزش، عضو هیأت علمی

A-10-173-2



همخوانی نمرات خودارزیابی استاد و ارزشیابی استاد از منظر دانشجو: مرور نظام‌مند پژوهش‌های منتشر شده از دانشگاه‌های کشور (O)

طاهره چنگیز، علیرضا یوسفی، آریتا رستمی، فرحناز کمالی، عارفه عرفان

مرکز تحقیقات آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

changiz@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** خودارزیابی اساتید به عنوان یکی از شیوه‌های ارزشیابی استاد بسیار حائز اهمیت است. هدف از این مرور نظام‌مند، جمع بندی نتایج تحقیقات منتشر شده در ایران در مورد همخوانی نمرات خودارزیابی اساتید با نمرات حاصل از نظریات دانشجویان است.

**روش کار:** کلید واژه‌های اصلی مورد استفاده در این تحقیق، عبارت بودند از: ارزشیابی استاد- دانشجو- خودارزیابی- ایران. با استفاده از موتور جستجوی گوگل و تعداد پنج پایگاه اینترنتی که در برگیرنده‌ی مقالات فارسی بودند، به دست آمد. از بهمن ۱۳۸۸ به مدت یک سال مقالات به دست آمده بر اساس میزان ارتباط موضوعی با عنوان تحقیق به سه دسته مرتب، نیمه مرتب و غیرمرتب تقسیم شدند.

**نتایج:** از مجموع پنج پایگاه اینترنتی، حدود ۱۳۴۸۶ مورد به دست آمد. بر اساس معیارهای ورود، تعداد ۸۰۰ مقاله بررسی و ۱۷ مقاله با توجه به معیارهای خروج واجد شرایط لازم برای ورود به مطالعه بودند. تحلیل نتایج این مقالات نشان داد که در بعضی از گزارش‌ها استادان در مقایسه با دانشجویان نمره بالاتری در برخی از حیطه‌های ارزشیابی به خود داده‌اند. در مجموع بین نتایج ارزشیابی استاد توسط دانشجویان با خودارزیابی اساتید تفاوت زیادی وجود ندارد.

**نتیجه‌گیری:** با وجود این که معمولاً انتظار می‌رود خودارزیابی در مقایسه با ارزیابی توسط دانشجویان در برگیرنده نتایج بهتری باشد، مطالعه حاضر نشان‌دهنده تفاوت قابل ملاحظه‌ای در این راستا نبود. از آنجا که روش خودارزیابی می‌تواند موجب ارتقاء انگیزه اساتید و مشارکت بیشتر آنان در فرایند ارزشیابی شود، پیشنهاد می‌شود که خودارزیابی به عنوان یک روش معتبر همزمان با ارزیابی توسط دانشجویان در دانشگاه‌های ایران مورد استفاده قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی استاد، دانشجو، خودارزیابی، ایران

A-10-573-3



## نقش آموزش پزشکی در افق نقشه علمی جامع سلامتی کشور (O)

مرجانہ معین درباری فولادی

دانشگاه فلوریدا

fooladi@hotmail.com

**مقدمه:** برای مشخص نمودن نقش سیستم آموزش پزشکی در ایران نیاز است که به طور مستمر تغییرات زیاد و گسترده ای که در زمینه تکنیکهای پزشکی در سالهای اخیر رخ داده است مورد توجه قرار گیرد. آموزش پزشکی نه تنها ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و سلامتی را برای مسوولیتی که به عهده می گیرند، آماده می نماید بلکه وضعیت و برنامه های اجتماعی را برای رویارویی با چالشهایی که در زمینه های گوناگون بوجود می آید را تغییر می دهد.

**روش کار:** شش ماه بر رسی مقالات چاپ شده در گذشته تا کنون در زمینه نقش آموزش پزشکی در سیاستها و تدابیر توسعه آن در ایران انجام گردید. مصاحبه غیر رسمی و بحث گروهی با اعضای هیات علمی، دانشجویان و کارمندان برای تعامل با مقالات بررسی شده جهت کشف و مشخص نمودن رویکرد سلامتی صورت گرفت.

**نتایج:** آموزش پزشکی یک نقش کلیدی را در سیستم سلامت ایران به عهده دارد پزشکان و پرستاران از طریق آموزش، تمرین و تحقیق می توانند نحوه ایجاد رضایت در بیماران، کیفیت مراقبت و موضوعات اخلاقی را فرا گیرند و تدابیر و سیاستهای رسمی باید بر روی انتخاب صحیح بیماران برای اقدامات درمانی، عدم سو گیری سرویسه و کاهش قدرت مجموعه های در بر گیرنده باشد.

**نتیجه گیری:** استراتژی موثر برای ارتقای سیستم سلامت در ایران عبارتند از بررسی کمی ثبات در زمینه تصمیمات پزشکی، مدیریت محدود در کارهای علمی و تحقیقی بوسیله وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی که این امر منجر به محدودیت نقش های آکادمیک، در تحقق سیاستهای بین المللی بهداشتی و سلامتی می گردد. با استقلال داخلی در مدیریت دانشگاه ها، اساتید می توانند در انتخاب افراد بر گزیده ای شرکت داشته و موجب افزایش جدیت و دقت در تحصیل و مراقبت بالینی بیمار گشته و کیفیت مراقبت بیمار در زیر کدهای اخلاقی اسلامی بهبود گیرد.

A-10-1100-1



دوازدهمین همایش کشوری آموزش پزشکی  
دوره ۴، شماره ۲

## مجله افق توسعه آموزش پزشکی

ویژه نامه خلاصه مقالات دوازدهمین همایش کشوری آموزش پزشکی

۱۰-۱۲ اردیبهشت ۱۳۹۰

مشهد مقدس



دوازدهمین همایش کشوری آموزش پزشکی

# پوسترها



### بررسی عوامل مؤثر در انتخاب رشته دستیاران تخصصی

#### دانشگاه علوم پزشکی مشهد (P)

مریم صاحبیاری، شهرزاد محمدزاده لاری، لیلا مستعان، رضا افشاری، هومن بهار وحدت

مشهد، بیمارستان قائم (عج)، ساختمان اداری، مرکز تحقیقات بیماریهای روماتیسمی  
sahebarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** انتخاب رشته تخصصی توسط دانشجویان پزشکی یکی از مراحل مهم و آینده ساز زندگی آنها است. عوامل متعدد فرهنگی، اجتماعی و علمی در شکل گیری این تصمیم گیری دخالت دارند. هدف از این بررسی شناخت عوامل مؤثر بر انتخاب رشته تخصصی توسط دانشجویان است.

**روش کار:** این بررسی به صورت یک مطالعه توصیفی در گروه توسعه آموزش و پژوهش دانشکده پزشکی مشهد بر دستیاران تخصصی صورت گرفت. پرسشنامه ای که حاوی اطلاعات فردی و عوامل مورد نظر این مطالعه بود تنظیم شد. سپس روایی پرسشنامه با استفاده از روش روایی محتوا و پایانی آن به صورت  $t$  test to tes محاسبه گردید. رابطه بین طرح با مراجعه حضوری به دستیاران پرسشنامه را در اختیار آنان قرار می دادند. پس از جمع آوری کلیه پرسشنامه ها تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد.

**نتایج:** تعداد ۳۶۰ دستیار از ۲۰ رشته تخصصی بالینی وارد مطالعه شدند. ۶ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن اطلاعات از بررسی حذف شد. تعداد ۱۵۴ (۴۳٪) نفر زن و ۲۰۰ (۵۷٪) نفر مرد بودند. از این تعداد ۲۱۷ (۶۱٪) متاهل و ۱۳۷ (۳۹٪) مجرد بودند. بالاترین امتیاز مربوط به میزان علاقه شخصی با متوسط امتیاز ۸۳ و ضعیفترین عامل مساله گذراندن طرح با متوسط امتیاز ۱۴/۵ بود. مقایسه بین گروه های دتیاران به تفکیک جنسیت از نظر قویترین عامل در انتخاب رشته تخصصی، در هر دو گروه میزان علاقه فردی بود. بعد از آن در خانمها نقش خانواده ( $p=0/002$ ) و سختی رشته تحصیلی ( $p=0/004$ ) و در آقایان درآمد رشته ( $p=0/006$ ) با ارزشتر بوده اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت میزان علاقه شخصی در انتخاب رشته تخصصی طبق نتیجه این مطالعه، شرایط مناسب و پویایی بخشهای آموزشی می تواند در پایه ریزی صحیح این انتخاب موثرتر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** انتخاب رشته تخصصی، دستیار تخصصی، نظر سنجی  
A-10-508-1

### ارزشیابی برنامه ادغام افقی مقطع فیزیوپاتولوژی پزشکی

#### عمومی از دیدگاه دانشجویان (P)

زهرا کریمیان، میترا امینی، محمد مهدی ثاقب، جواد کجوری، مصباح شمس، میترا بصیرت نیا، محمدرضا دهقانی، لیلا بذرافکن، فرهاد لطفی

شیراز، دانشکده پزشکی  
z\_karimian\_z@yahoo.com

**مقدمه:** در نقشه جامع علمی سلامت بر ضرورت تلفیق علوم پایه و بالینی با رویکردی سیستمی تاکید شده است. برنامه تلفیق در مقطع فیزیوپاتولوژی تحت عنوان پروژه تغییر، راهبرد آموزشی بود که از سال ۱۳۸۸ با هدف ارتقا، کیفیت آموزش پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز اجرا شد. مهمترین تغییری که در این باره در برنامه آموزشی رشته پزشکی عمومی به وجود آمد، تغییر در چیدمان برنامه درسی از مدل مبتنی بر رشته به مدل مبتنی بر ارگان بود. تحقیق حاضر با هدف ارزیابی نقاط قوت و ضعف برنامه از دیدگاه دانشجویان پزشکی انجام شد.

**روش کار:** مطالعه از نوع کیفی و به روش گروه کانونی شامل ۱۵ نفر از دانشجویان رشته پزشکی مقطع فیزیوپاتولوژی دانشگاه علوم پزشکی شیراز که بلاک های فیزیوپاتولوژی را به شیوه ادغام گذرانده اند انجام گردید. روش اجرا شامل یک مرحله بارش افکار و سپس تکنیک گروه اسمی بود که در ۲ مرحله انجام شد. روند اجرایی برنامه از سه بعد زمان، توالی و چیدمان، و محتوا مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله بارش افکار نظرات بدون قضاوت ارزشی بر روی تخته سفید نوشته شده و سپس در مرحله تکنیک گروه اسمی دیدگاههای مطرح شده به قضاوت و چالش همه گروه گذاشته شد و در نهایت نظرات در سه حیطه یاد شده دسته بندی گردید.

**نتایج:** ناکافی بودن هماهنگی اساتید در تدریس گروهی، حجم زیاد محتوای دروس و عدم تفکیک اهداف محوری و غیر محوری برنامه درسی، فشرده بودن دوره فیزیوپاتولوژی به رغم اهمیت زیاد آن، فقدان دانشنامه های جامع در فیزیوپاتولوژی و مناسب نبودن جایگاه برخی بلاکهای آموزشی از نظر توالی زمانی و ارتباط با سایر دروس و عدم شفافیت ارتباط بین سه مقطع علوم پایه، فیزیوپاتولوژی و بالینی از نظر هدف، محتوا و پیش نیازها، از مواردی بود که در تحلیل یافته های کیفی حاصل شد.

**نتیجه گیری:** رویکرد تلفیق در برنامه درسی بیش از آنکه یک روش باشد یک رویکرد آموزشی است که همه اجزا، آموزش اعم از چیدمان، هدف، محتوا، ارائه، تدریس یادگیری، فضای آموزشی و... را با رویکردی جامع در بر می گیرد و از سوی دیگر یکی از راهبردهای تعدیل و کاهش محتوای برنامه درسی متناسب با نیازهای اصلی حرفه پزشکی است. به نظر می رسد ضرورت دارد با شفاف و قابل سنجش نمودن اهداف دانشی، مهارتی و نگرشی مورد انتظار از نقش های پزشکان، و نگاهی نظام مند به کل دوره آموزشی این رشته، گام های هدفمندی در تلفیق افقی و عمودی رشته پزشکی عمومی باید برداشته شود.

**واژه‌های کلیدی:** برنامه درسی، ادغام، فیزیوپاتولوژی، دانشجویان، ارزشیابی

A-10-76-7





بررسی میزان آمادگی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان برای توسعه سیستم پشتیبان تصمیم گیری (P)

لیلا زارعی، مینا انجم شعاع، رضا دهنویه، بهاء الدینی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی،  
leilazarei89@gmail.com

**مقدمه:** یکی از مهمترین اولویت های تعیین شده در کارگروه مدیریت و اقتصاد سلامت نقشه جامع علمی سلامت استفاده از سیستم پشتیبان تصمیم گیری است. استفاده از این سیستم منجر به اتخاذ تصمیمات مناسب تر در محیط های آموزشی نظیر بیمارستانهای آموزشی خواهد شد. اما قبل از بکارگیری این سیستمها باید در بیمارستان آموزشی شرایط و آمادگی پذیرش آن را فراهم آورد.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه ی توصیفی-تحلیلی است که به روش مقطعی انجام گرفت. جامعه آماری ۴۴ نفر از مدیران ارشد و میانی بیمارستانهای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان بوده است. به علت محدود بودن جامعه از سرشماری استفاده شد. ابزار سنجش، پرسشنامه استاندارد دانشگاه کالیفرنیا در زمینه «ارزیابی آمادگی سازمانی» بود، هر ۲۳ سوال آن وجود یکی از پیش نیازهای اجرای سیستم پشتیبان تصمیم گیری را می سنجد. برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی و نرم افزار SPSS و آزمون آتوا و جداول توافقی استفاده شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد میزان آمادگی بیمارستان ها برای توسعه سیستم پشتیبان تصمیم گیری به قرار زیر است: بیمارستان افضل پور ۳۳/۴۳٪، بیمارستان باهنر ۳۷٪، بیمارستان بهشتی ۴۰/۸۶٪ و بیمارستان شفا ۴۶/۵٪. مقایسه ی میزان آمادگی نشان داد از نظر آماری بین میزان آمادگی بیمارستانها اختلاف معنی دار وجود ندارد. ۱۵/۴٪ از نمونه میزان آمادگی بیمارستانشان برای توسعه سیستم پشتیبان تصمیم گیری را در حد ضعیف اعلام کردند، در حالی که ۴۲/۳٪ میزان آمادگی را متوسط و فقط ۴۲/۳٪ آمادگی بیمارستان خود را خوب دانسته اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت توسعه این سیستم در بیمارستان های آموزشی، موانع موجود مثل عدم وجود برنامه بلندمدت و کمبود مهارتهای لازم برطرف گردد.

**واژه های کلیدی:** بیمارستان، آمادگی، سیستم پشتیبان تصمیم گیری، نقشه جامع علمی کشور  
A-10-864-1

آموزش سریع دانشجویان با استفاده از روشی نوآورانه جهت تلفیق استراتژی ادغام و مبتنی بر مسئله (P)

حمیدرضا کیانی فر، علی خاکشور، علی جعفری، فاطمه خراشادی زاده،

معصومه طاهرپور

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی  
mtp\_may1980@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه تغییر در آموزش علوم پزشکی از روشهای سنتی به روشهای نوین یک پدیده جهانی است. این مطالعه با هدف ارتقاء کیفیت یادگیری دانشجویان آموزش سریع بالینی را که ترکیبی از استراتژی ادغام و مبتنی بر مسئله است به انجام رسانده است.

**روش کار:** این مطالعه مداخله ای قبل و بعد دو گروه شاهد-موردی بر روی ۴۸ دانشجوی دوره استاژری و و ۴۸ دانشجوی ایترن در سه بیمارستان امام رضا(ع)، قائم(عج) و دکتر شیخ مشهد انجام شد. نمونه ها به روش آسان و مبتنی بر هدف انتخاب شدند. قبل از شروع دوره آموزشی بالینی در بخش اطفال بر اساس سرفصلهای مصوب وزارت متبوع و طرح درس دوره و با طرح سؤالات واقعی بالینی مباحث درسی مشخص و پیش آزمون برای هر دو گروه شاهد و مورد اجرا شد. در گروه مورد روش آموزش سریع و در گروه شاهد آموزش متداول (سخنرانی و گزارش صبحگاهی) انجام شد. بعد از پایان دوره آموزشی پس آزمون اجرا گردید. با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمونهای توصیفی و ناپارامتری داده ها تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** یافته های این مطالعه نشان داد که در دو گروه دانشجویان شاهد و مورد نمونه ها از نظر اطلاعات دموگرافیک تفاوت معنی دار نداشتند. جهت بررسی تفاوت معنی داری نمرات پیش آزمون دانشجویان ایترن و استاژر در دو گروه مورد و شاهد با استفاده از آزمون ناپارامتری من-ویتنی تفاوت معنی داری آماری نداشت. در گروه شاهد در دانشجویان ایترن و استاژری تفاوت معنی دار آماری بین نمرات پیش آزمون و پس آزمون مشاهده نشد. همچنین جهت مقایسه نمرات پیش آزمون و پس آزمون دانشجویان ایترن در گروه مورد از آنالیز ناپارامتری ویلکاکسون استفاده شده است. جهت مقایسه نمرات پیش آزمون و پس آزمون دانشجویان استاژر در گروه مورد از آنالیز ناپارامتری ویلکاکسون استفاده شده است که نمرات پس آزمون به طور معنی داری بالاتر از نمرات پیش آزمون است. جهت بررسی تفاوت معنی داری نمرات پس آزمون دانشجویان ایترن در دو گروه مورد و شاهد، آزمون ناپارامتری من-ویتنی نشان داد که نمرات پس آزمون در گروه مورد بطور معنی داری بالاتر از گروه شاهد است.

**نتیجه گیری:** استفاده از استراتژیهای نوین ادغام و مبتنی بر مسئله در مقایسه با روشهای سنتی سبب افزایش کیفیت تدریس بالینی و میزان یادگیری دانشجویان می گردد. لذا نحوه تدریس بالینی نیاز مبرم به اصلاح روشهای تدریس دارد.

**واژه های کلیدی:** تدریس بالینی، ادغام، مسئله محوری  
A-10-228-1



### جامعه نگری و آموزش مبتنی بر نتیجه؛ ضرورت باز اندیشی در برنامه آموزش پزشکی عمومی (P)

زهرا کریمیان، جواد کجوری، میترا امینی، محمدمراد جعفری، فرهاد لطفی،  
رویا خلیلی، پریسا نبینی

دانشکده پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
z\_karimian\_z@yahoo.com

**مقدمه:** در نقشه جامع علمی سلامت بر ضرورت پزشکی مبتنی بر نیازهای جامعه به عنوان یک اولویت اساسی تاکید شده است. جامعه به پزشکی نیاز دارند که بتوانند در محیط بسیار پیچیده بالینی، همراه با تغییرات مداوم انتظارات بیماران و آحاد جامعه از خدمات بخش سلامت به ایفای نقش های خود بپردازند. روش آموزش مبتنی بر نتیجه می تواند در مقابل این تغییرات پیرامونی پاسخگو باشد و ساختار شفاف و غیر مبهم از برنامه ریزی درسی را ارائه دهد. در این پژوهش ابعاد پزشکی مبتنی بر نتیجه با رویکردی جامعه نگر در سه حیطه نقشها و عملکردهای تخصصی، رویکردهای آموزشی و حرفه گرایی مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** روش تحقیق توصیفی پیمایشی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته با ۲۰ سوال بسته پنج گزینه ای در مقیاس لیکرت، انجام شده است. دامنه نمرات بین ۱ تا ۵ متغیر و میانگین مورد قبول ۳ در نظر گرفته شد. سوالات در سه حیطه نقش و عملکرد، رویکردهای آموزشی و حرفه گرایی دسته بندی گردید. روایی محتوایی و صوری سوالات با استفاده از بررسی متون و دیدگاه صاحب نظران و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۸۳٪) تعیین گردید. جامعه آماری تحقیق را اعضای هیات علمی رشته های بالینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تشکیل می داد که مجموعاً از ۵۲ نفر در این تحقیق شرکت نمودند.

**نتایج:** مجموعاً ۵۷/۱٪ مرد و ۴۲/۹٪ زن بودند و سابقه کار افراد بین ۱ تا ۲۷ سال متغیر بود. در بین سه حیطه مورد بررسی، نقش ها و عملکردهای پزشکان با میانگین ۳/۱۳ بیشترین و حرفه گرایی (۳/۰۷) و رویکردهای آموزشی (۲/۷۸) به ترتیب در مراتب بعدی قرار داشتند. در بین گویه ها، آموزش استفاده صحیح از مبانی علوم پایه در بالینی (۲/۷۴)، توانایی تلفیق علوم پایه در بالینی و تفکر سیستمی (۲/۶۷) و درک صحیح دانشجو از مسئولیت های حرفه ای و قانونی (۲/۸۹) کمترین میزان را به خود اختصاص دادند. بین دیدگاه افراد به تفکیک جنسیت و سابقه کار تفاوت معنی داری مشاهده نگردید. **نتیجه گیری:** با توجه به آنکه بیشترین ضعف آموزشی در رویکردهای آموزشی مربوط به تلفیق صحیح آموزش علوم پایه و بالینی می باشد، ضرورت توجه به برنامه ادغام در آموزش پزشکی با در نظر داشتن رویکردهای صحیح آموزشی ضروری می نماید. همچنین تبیین نقش ها و مسئولیت های حرفه ای دانشجویان پزشکی از مسائل مهم در آموزش پزشکی است که با توجه به اهمیت آن از ابعاد دانشی و نگرشی باید بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، مبتنی بر نتیجه، آموزش جامعه نگر  
A-10-76-9

### بررسی سبک های تدریس اساتید و اعضای هیئت علمی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شیراز (P)

بهاره موذن، میترا امینی، فروغ نجات الهی، پرستو نعمت الهی، فرناز  
السادات جوانمردی، محمد اسمعیل قربانی نژاد، پویا فرهادی

bahareh.moazen@yahoo.com

**مقدمه:** سبک های تدریس و ویژگی فردی اساتید می تواند بر موفقیت های تحصیلی دانشجویان تأثیر بگذارد عده ای از اساتید از سبک کاربردی خود تا حدودی آگاهند و آن را به کار می برند ولی تعدادی از آنان از سبک خود بی اطلاع بوده و دیدگاهی در مورد آن ندارند. هدف از این مطالعه شناخت سبک های تدریس اساتید در امر تدریس اثر بخش در جهت پیشبرد آموزش در دانشگاه علوم پزشکی است.

**روش کار:** بر اساس سبک های تدریس معرفی شده توسط «گراشا» پرسشنامه ای بر اساس پرسشنامه اصلی «گراشا» ترجمه شده و روایی آن توسط صاحب نظران مورد تأیید قرار گرفت. این سبک ها از دید «گراشا» شامل موارد زیر است: - سبک های خیره: اساتیدی که دارای تجربه و آگاهی بوده و علاقه مند به انتقال اطلاعات و اطمینان از آمادگی کامل دانشجویان می باشند. سبک های آمرانه: توجه به این استادان به بازخورد مثبت و منفی و رعایت قوانین توسط دانشجویان است. سبک های فردی: این اساتید بر این باورند که روش تدریس آن ها بهترین راه برای آموزش دانشجویان است در این روش استفاده اساتید از مثال های شخصی مرسوم می باشد. سبک های تسهیل کننده: در این روش اساتید از طریق پرسش، بیان عقاید و تشویق دانشجویان اقدام می کنند. سبک های وکالتی: دانشجویان را به طور مستقل در امور دخالت می دهند و کار را به طور کامل به آنها محول می کنند. پایایی پرسشنامه پس از یک مطالعه اولیه تأیید شد. داده ها پس از کدگذاری توسط نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در مجموع ۷۰ عضو هیئت علمی پرسشنامه ها را تکمیل کردند. بیشترین میانگین نمرات مربوط به سبک خیره و سپس تسهیل کننده و بعد وکالتی بود. سبک های آمرانه و فردی درصد کمتری به خود اختصاص دادند.

**نتیجه گیری:** نتایج این بررسی نمایانگر آن است که بیشترین سبک تدریس اساتید، سبک های «خیره» و «تسهیل کننده» بوده است. از آنجایی که این موارد سبک هایی مناسب دانشجویان است، مشارکت آن ها را در یادگیری تقویت می کند. پیشنهاد می گردد با توجه به نتایج قابل قبول مطالعه، استادان دانشگاه به آموزش مهارت ها و آموزش دانشگاهی و به کار بردن multimedia مثل فیلم و تصاویر در آموزش دانشجویان بیشتر توجه نمایند.

**واژه های کلیدی:** سبک های تدریس، اساتید، علوم پایه  
A-10-958-1



### چالش‌های دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه در رابطه با

#### مطالعه و یادگیری (P)

فریبا حقانی، سپیده جمشیدیان، آرزو وسیلی، بهاره امینیان  
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان مرکز توسعه آموزش پزشکی،

**مقدمه:** تفاوت زیاد نحوه مطالعهی درس‌های دبیرستان و دانشگاه به لحاظ حجم زیاد مطالب، وجود منابع متعدد و نحوه متفاوت ارائهی درس در دانشگاه، چالش‌هایی اساسی در دانشجویان ترم‌های اول، به ویژه در رشته‌های پزشکی ایجاد می‌نماید. یکی از راهکارهای رفع این چالش‌ها، راهنمایی دانشجویان در مورد نحوه مطالعه و یادگیری دروس پزشکی است. از آنجا که یکی از اهداف ذکر شده برای نظام آموزشی در نقشه جامع علمی کشور، جایگزین نمودن الگوی آموزشی حافظه مدار فعلی با الگوی مبتنی بر یادگیری دانش و پژوهش به همراه تربیت انسان‌ها و پرورش مهارت‌هاست، لازم است قبل از برنامه‌ریزی برای رسیدن به این هدف، مشکلات دانشجویان در زمینه یادگیری مشخص گردد.

هدف از مطالعه حاضر، تعیین چالش‌های دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه در رابطه با مطالعه و یادگیری می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی، تمامی دانشجویان درس مهارت‌های مطالعه و یادگیری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در نیم‌سال دوم ۸۸-۸۹ (۴۶ نفر) شرکت نمودند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ی محقق ساخته‌ای بود که مراحل لازم جهت تعیین روایی و پایایی آن انجام شد. در این پرسشنامه، علاوه بر اطلاعات دموگرافیک، میزان دانش و توانمندی دانشجویان در ۱۵ موضوع مرتبط با مهارت‌های مطالعه و همچنین دو سوال بازپاسخ درباره‌ی موضوعات مورد علاقه و مشکلاتشان در یادگیری پرسیده شده بود.

**نتایج:** از ۴۵ دانشجوی تکمیل کننده پرسشنامه، ۴۷/۶٪ خانم بودند؛ ۴۴/۴٪ دانشجویان، غیربومی و ساکن خوابگاه بودند؛ ۳۵/۶٪ مکان مناسبی برای مطالعه نداشتند. در موضوعات ۱۵ گانه از نظر دانشجویان، کمترین دانش و توانمندی به ترتیب به پرورش خلاقیت، استفاده از کتاب‌های مرجع، مهارت‌های کار تیمی، مهارت حل مساله و مهارت‌های تفکر اختصاص داشت. موضوعات تمرکز، مهارت‌های زندگی، خلاقیت، انگیزش و مدیریت زمان، بیش از بقیه مورد علاقه دانشجویان بود. مشکلات دانشجویان در مطالعه، در ۱۱ حوزه انگیزش، مدیریت زمان، توانایی تمرکز، منابع درسی، کارآمدی مطالعه، کاربردی بودن یادگیری، مدرسان، شرایط محیطی، شرایط جسمی، مسایل جانبی و نحوه ارزشیابی، دست‌بندی گردید؛ که سه مشکل مهم و اولویت دار آنها، نداشتن انگیزه، ناتوانی در مدیریت زمان و عدم تمرکز عنوان شد.

**نتیجه‌گیری:** مهارت‌هایی که دانشجویان کمترین دانش و توانمندی را در آنها داشتند، همگی از مهارت‌های ضروری برای پزشکان محسوب می‌شود. لزوم توجه به افزایش انگیزه دانشجویان، نه تنها در درس مهارت‌های مطالعه، بلکه در تمامی دروس پزشکی، باید مدنظر قرار گیرد. با توجه به مشکلات ذکر شده توسط دانشجویان، آموزش نحوه برنامه‌ریزی، مدیریت زمان و تکنیک‌های تمرکز حواس توصیه شود.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های مطالعه، یادگیری، چالش، دانشجوی پزشکی

A-10-974-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی مشهد در مورد

#### معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی (P)

اکبر درخشان، محمدرضا دارابی، معصومه سعیدی، بهجت ظریف

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پزشکی  
ma.saeidi@yahoo.com

**مقدمه:** رسالت اصلی دانشگاه تربیت نیروی انسانی متخصص، ارتقاء دانش، گسترش تحقیق و فراهم نمودن زمینه مساعد برای توسعه کشور است. یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در کیفیت آموزش، اساتید هستند. این پژوهش با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد در مورد معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی انجام شده است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی بوده که به روش Cross Sectional با حجم نمونه ۸۹۹ نفر از دانشجویان که به روش طبقه‌ای، سیستماتیک و تصادفی ساده انتخاب شده بودند شرکت داشتند. جمع آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه بود که با هماهنگی با معاونت‌های آموزشی دانشکده‌ها و بیمارستان‌های آموزشی، در بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل مجدداً از همین طریق جمع آوری گردید. نتایج اولویت دانشجویان از میان ده حیطه تعیین شده برای ارزیابی اساتید به ترتیب شامل: ۱- مهارت تدریس (۳/۵۴ + ۷/۷۰)، ۲- مهارت ارتباطی (۷/۳۳ + ۲/۶۶)، ۳- فعالیتهای علمی (۶/۹۷ + ۲/۶۵)، ۴- رعایت اصول و قوانین آموزش (۶/۵۶ + ۲/۷۷)، ۵- مهارت ارزشیابی اساتید (۶/۵۳ + ۲/۶۷)، ۶- ویژگیهای فردی (۶/۴۹ + ۲/۷۵)، ۷- نوآوری و خلاقیت (۶/۴۷ + ۲/۷۷)، ۸- فعالیتهای پژوهشی (۶/۰۴ + ۲/۷۸)، ۹- فعالیتهای اجتماعی (۶ + ۲/۶۳) و ۱۰- فعالیتهای اجرایی (۵/۱ + ۲/۸۴) از مجموع نمره ۱۰ بوده است.

**نتایج:** یافته‌ها نشان داد ۶۹/۴ درصد واحدهای پژوهش خانم و ۳۰/۶ درصد آقا بودند. ۸۳/۶ درصد مجرد و ۱۵/۹ درصد متأهل بودند. از لحاظ مقطع تحصیلی ۶/۳ درصد کارادانی، ۴۱/۱ درصد کارشناسی و ۵۲/۶ درصد دانشجوی دکتری حرفه‌ای بودند. از لحاظ محل سکونت: ۵۱/۴ درصد بومی مشهد، ۴۳/۹ درصد ساکن خوابگاه و ۴/۷ درصد نیز سایر موارد (زندگی در منزل اقوام و...) بودند. ۸۸/۲ درصد دانشجویان روزانه و ۱۱/۸ درصد نیز شبانه بودند.

**نتیجه‌گیری:** معیارهای یک استاد خوب از منظر دانشجویان علوم پزشکی مشهد حیطه‌های: مهارت تدریس، مهارت ارتباطی و فعالیت‌های علمی اساتید می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد،

معیار، استاد خوب

A-10-590-3



بررسی تأثیر کارگاه آموزش مهارت های همدلی بر میزان  
همدلی پزشکان خانواده دانشگاه علوم پزشکی جهرم و  
مقایسه با گروه شاهد در سال ۱۳۸۸ (P)

اسماعیل مناقب، سعیده باقری

دانشگاه علوم پزشکی جهرم، گروه پزشکی اجتماعی  
esmanagheb@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مهارت های اصلی در ارتباط پزشک و بیمار همدلی با بیمار است. همدلی پزشک با بیمار می تواند به ارتقا، پیامدهای سلامتی بیانجامد. این مطالعه به منظور بررسی تأثیر کارگاه آموزش مهارت های همدلی بر میزان همدلی پزشکان خانواده دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه مداخله ای در سال ۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام شد. جامعه پژوهش پزشکان خانواده جهرم بود. نمونه گیری به روش سرشماری بود و ۲۰ پزشک خانواده وارد مطالعه شدند و به روش تصادفی به دو گروه مورد و شاهد تقسیم شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد همدلی جفرسون بود. ابتدا پیش آزمون از هر دو گروه به عمل آمد. سپس گروه مورد وارد کارگاه آموزش مهارت های همدلی شد ولی گروه شاهد بدون مداخله باقی ماند. مجدداً از هر دو گروه پس آزمون بعمل آمد. اطلاعات وارد نرم افزار SPSS ۱۱/۵ شده و با استفاده از آزمون های تی مستقل و تی زوج تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** میانگن نمره پیش آزمون گروه شاهد  $3/74 \pm 0/20$  و در گروه مورد  $3/62 \pm 0/15$  بود که تفاوت معنی دار نداشتند ( $p = 0/15$ ). میانگن نمره پس آزمون گروه شاهد  $3/33 \pm 0/36$  و در گروه مورد  $3/47 \pm 0/47$  بود که تفاوت معنی دار داشت ( $p = 0/0001$ ).

**واژه های کلیدی:** همدلی، مهارت های ارتباطی، ارتباط پزشک بیمار، آموزش، مشاوره، پزشک خانواده

A-10-58-3

تعیین راهکارهای تقویت بهره برداری جامعه از تولیدات  
بخش آموزش: مطالعه موردی رشته مدیریت خدمات  
بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی کرمان (P)

فاطمه رمضان، عاطفه اسفندیاری، سحر پروا

دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
ramezani\_s64@yahoo.com

**مقدمه:** در حوزه آموزش پزشکی برون داد هر رشته آموزشی باید به رفع مشکلات خاصی از سلامت جامعه منجر شود. افزایش بروندادهای رشته ها و استفاده جامعه از این بروندادها موضوعی است که در نقشه جامع علمی سلامت کشور بر آن تأکید زیادی شده است.

تعیین راهکارهای تقویت بهره برداری جامعه: مطالعه کیفی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی کرمان هدف این مطالعه است.

**روش کار:** این مطالعه از انواع مطالعات کیفی است که در ان مصاحبه هایی با استفاده از یک راهنمای مصاحبه نیمه ساختارمند با اساتید این رشته، افراد شاغل در سازمانهایی که با دانشجویان و فارغ التحصیلان ارتباط پژوهشی و کاری دارند در استان کرمان انجام شد. مصاحبه ها تا آنجا ادامه پیدا کرد که داده ها به سطح اشباع رسید (۲۰ نفر). این مصاحبه ها ضبط و در مرحله بعد پیاده سازی گردید. برای تحلیل داده ها از روش تحلیل چارچوبی (Framework analysis) استفاده شد.

**نتایج:** مهمترین مفاهیم استخراج شده که می توان به عنوان راهکار تلقی نمود شامل برقراری ارتباط مناسب با منابع و جامعه در دوره کارآموزی و دانشجویی، مشخص شدن نیازهای جامعه، آشنایی با نهادهای مرتبط، انجام پژوهشهای مبتنی بر نیاز، نظام انگیزشی و ارتقا مناسب در دانشکده، وجود قوانین و ساختارهای حمایتی برای ارتباط با جامعه، همکاری نزدیک بین اساتید و دانشجویان رشته (ستاد) با نیروهای صف بیمارستان، ارتباطات منظم بین بخشی، تقویت مراکز رشد می باشند.

**نتیجه گیری:** برای تحقق اهداف ایجاد رشته و بهره برداری از دانش فارغ التحصیلان و اساتید باید با توجه به راهکارها و شیوه های ذکر شده این ارتباطات را با جامعه، نهادها و سازمانهایی که امکان استفاده از دانش تولید شده در این رشته را دارند تقویت کنیم.

**واژه های کلیدی:** رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، جامعه، تولیدات علمی

A-10-788-2



(۰،۰۵). همین نتایج پس از ۴ ماه نیز بدست آمد (۰،۰۵). با توجه به تعداد بیشتر بیماران در مبحث بیماریهای خود ایمن اجرای این برنامه موفقتر از سایر مباحث بود. پرسشنامه رضایت سنجی از اعضای هیئت علمی پایه و بالینی رضایت این اساتید را از اجرای این برنامه نشان داد. (۹۵٪) **نتیجه گیری:** برقراری پل ارتباطی بین دروس ایمنی در مقطع پایه و بخشهای بالینی و مراکز بهداشت درمانی و آشنا سازی دانشجویان با محیط های درمان بستری و سرپایی و ایجاد انگیزه در دانشجویان پزشکی از مسائل بسیار مهم در آموزش مباحث ایمنولوژی می باشد. در این تحقیق میزان تاثیر تماس زودرس با بیمار در آموزش چهار مبحث اصلی درس ایمنی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان دادند که با اجرای این برنامه مهمترین اهداف ادغام عمودی درس ایمنی با بالین که تقویت انگیزه در یادگیری درس ایمنی و درک مفاهیم و اصول کلیه این درس در رابطه با بیماری ها می باشد، به خوبی تحقق بخشیده شده است. همچنین مقایسه دانشجویانی که در هر برنامه شرکت می کردند، با دانشجویانی که شرکت داده نمی شدند نشان داد که ادغام عمودی در میزان یادگیری تاثیر مستقیم دارد. با توجه به رضایتمندی اساتید و دانشجویان از برنامه تماس زودرس با بیمار و ارتقاء کیفیت آموزش ایمنولوژی، این برنامه در curriculum آموزش دانشجویان پزشکی دانشگاه شیراز قرار گرفت.

**واژه‌های کلیدی:** تماس زودرس، آموزش ایمنولوژی، ادغام عمودی  
A-10-1020-1

### بررسی تاثیر برنامه تماس زودرس با بیمار در چهار مبحث اصلی درس ایمنولوژی شامل: بیماریهای نقص ایمنی - بیماریهای خود ایمن، بیماریهای عفونی و آلرژی (P)

**فروغ نجات الهی، میترا امینی، محمد علی داورپناه، محمد علی نظری نیا، اسکندر کمالی، شیرین فرجادیان، بهاره موذن**

دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
nejatollah@sums.ac.ir

**مقدمه:** در برنامه آموزش پزشکی سنتی، تقسیم بندی دوره پزشکی به مقطع علوم پایه و بالینی سبب می شود که دانشجویان پزشکی تا سال چهارم هیچگونه تماسی با بیمار نداشته باشند. اشکال این برنامه سنتی آموزش پزشکی تماس دیر هنگام با بیمار است. ادغام عمودی یکی از مهمترین موارد آموزش پزشکی است که در سالهای اخیر مورد توجه قرار گرفته است. در بخش ایمنی شناسی برنامه تماس زودرس با بیمار در چهار مبحث ایمنولوژی شامل - بیماریهای نقص ایمنی (Immunodeficiency) (ersdisord) (ایدز) - بیماریهای خود ایمن - (Autoimmunity) (رماتیسم مفصلی و لوپوس) - بیماریهای عفونی (infectious disease) (سل) و آلرژی (Allergy) برگزار شد و طولانی تر اجرا گردید تا به اهداف ادغام عمودی وارد شویم و آشنایی با اصول کلی بیماریهای ایمنی در بالین مورد بررسی قرار گیرد.

**روش کار:** در برگزاری این روش نوین ابتدا پس از برگزاری کلاس تنوری، pre test از کلیه دانشجویان گرفته می شد تا میزان دست یابی به اهداف بررسی شود. گروههایی از دانشجویان در برنامه تماس زودرس با بیمار شرکت می نمودند و پس از برگزاری برنامه تماس زودرس با بیمار، در هر مبحث post test از دانشجویانی که در برنامه شرکت کرده بودند و گروهی که شرکت نکرده اند گرفته می شد و مجدداً میزان دست یابی به اهداف بررسی می گردید. در دو مرحله یکی در فاصله نزدیک با برگزاری تماس زودرس با بیمار و دیگری ۴ ماه بعد برگزار می گردید تا تاثیر دراز مدت این مداخله آموزشی روشن گردد با استفاده از تست های توصیفی آماری میزان دست یابی به اهداف بررسی شد. همچنین پرسشنامه رضایت سنجی از اعضای هیئت علمی پایه و بالینی تهیه شده تا از دیدگاه اساتید نیز طرح اجرا شده ارزیابی گردد. از تست های توصیفی آماری برای ارزیابی ها استفاده شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که برگزاری این برنامه بسیاری از اهداف ادغام عمودی را عملی ساخته به طوری که ۹۲٪ از دانشجویان اعلام نمودند که اجرای این برنامه در بهبود نگرش و تقویت انگیزه در درس ایمنی شناسی موثر بوده است. ۷۵٪ اعلام کردند که دیدن عملی آموخته های ایمنی در بیماران بستری یا سرپایی در یادگیری آنها تاثیر بسزایی داشته است. ۶۹٪ از دانشجویان اعلام نمودند که با مفهوم مهارت های ارتباطی و اخلاق حرفه ای پزشکی تا حدی آشنا شده اند و ۴۸٪ الگو پذیری از پزشکان بالینی را موثر دانستند. بررسی Pre test و Post test ها در چهار موضوع فوق نشان داد که تفاوت معنی داری در یادگیری مطالب ایمنولوژی بین گروهی که بیماران تماس داشتند با افرادی که تماس نداشتند وجود داشت



دموگرافیک، عوامل سابقه کار و سابقه مدیریت با میزان یادگیرنده بودن دانشگاه ارتباط معناداری داشتند.

**نتیجه گیری:** یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل آماری نشان داد که میانگین کل یادگیرنده بودن این دانشگاه در حد نامطلوبی می باشد که این نکته حساسیت امر را بیشتر می کند چرا که این دانشگاه به عنوان یکی از دانشگاههای مهم و معتبر ایران در واقع پرچمدار و متولی اصلی آموزش علوم پزشکی در سطح استان و منطقه مربوطه است و مسئولیت خطیر برنامه ریزی و کنترل کلان نظام سلامت را در این منطقه بر عهده دارد و نیاز به برقراری تحولی سازمانی در همه ابعاد جهت همگامی با تغییرات سریع محیطی امری بدیهی می باشد.

**واژه های کلیدی:** سازمان یادگیرنده  
A-10-1019-1

## بررسی میزان انطباق یکی از دانشگاههای علوم پزشکی تیپ یک کشور با الگوی سازمان یادگیرنده از دیدگاه مدیران ارشد و میانی این دانشگاه (P)

محمد حسین کاوه، نرجس گرائی، رقیه حسینی کیا، مریم حسام پور،  
لیلا مرادی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
ngeraee@yahoo.com

**مقدمه:** در محیط متحول امروزی که شاهد تغییرات بسیار سریع در حوزه های مختلف علم و فناوری و همچنین پیچیدگی و پویایی روز افزون عوامل محیطی هستیم، تنها سازمانهایی می توانند بقا یابند و رشد کنند که قادر به سازگاری فعال و تعادل پویا با محیط پیرامون باشند که این هدف تنها در سازمان های یادگیرنده محقق می شود. در رابطه با توسعه و تحول سازمانی، سازمان های دولتی ایران شديداً نیازمند تغییر و تحول هستند که در این میان جایگاه بعضی از آنها مانند سازمانهای آموزشی به دلیل اهمیت نوع کارشان، بسیار حیاتی است. پژوهش حاضر به دنبال بررسی میزان انطباق یکی از دانشگاههای تیپ یک کشور با الگوی سازمان یادگیرنده می باشد.

**روش کار:** محیط پژوهش در این مطالعه توصیفی-تحلیلی کاربردی که به صورت مقطعی انجام شده است مشتمل بر ۴ واحد- دانشکده ها، بیمارستان ها، درمانگاهها و ساختمان مرکزی دانشگاه - می باشد. جامعه آماری نیز کلیه مدیران ارشد و میانی دانشگاه می باشند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه طیف لیکرت استفاده شده که روایی و پایایی آن توسط پژوهشگران به اثبات رسیده است. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و همچنین جهت تجزیه و تحلیل اهداف تحلیلی از آزمون one way Anova و test-T استفاده شده است.

**نتایج:** در این مطالعه ۵ فاکتور اساسی در سازمان یادگیرنده یعنی ساختار سازمانی، مدیریت و رهبری، فناوری اطلاعات و ارتباطات، مدیریت منابع انسانی و فرهنگ سازمانی مورد بررسی قرار گرفتند که در ارتباط با متغیر ساختار سازمانی عواملی چون تمرکز سازمانی، رسمیت، تفکیک افقی و عمودی، حساسیت و انعطاف پذیری و روابط درون بخشی مورد بررسی قرار گرفتند و نمره میانگین این متغیر ۲/۵ ارزیابی گردید، در رابطه با متغیر مدیریت و رهبری وجود مدیریت مشارکتی بررسی شد که میانگین این متغیر نیز ۲/۵ مشخص گردید، در رابطه با متغیر فناوری اطلاعات و ارتباطات عواملی چون جریان آزاد اطلاعات افقی و عمودی در تمام سطوح، استفاده از فناوریهای نوین اطلاعاتی، میزان دسترسی افراد به اطلاعات نو مورد بررسی قرار گرفت و این متغیر نیز با میانگین ۲/۳۷ نامطلوب ارزیابی شد، در رابطه با متغیر مدیریت منابع انسانی فاکتورهایی چون وجود سیستم آموزشی مدون منظم و مستمر، میزان تناسب میان آموزشها و نیازها بررسی گردید که میانگین این متغیر نیز ۲/۳۹ و نامطلوب ارزیابی شد و در رابطه با متغیر فرهنگ سازمانی عواملی نظیر وجود تفکر سیستماتیک و کل نگر، روحیه خود کنترلی و خودارزیابی مورد بررسی قرار گرفت که میانگین این متغیر نیز ۲/۳۲ و کمتر از حد متوسط ارزیابی شد و از میان مشخصات





## بررسی مقایسه ای آگاهی و نگرش مسئولین آموزشی و اجرایی سلامت راجع به اصل فلسفی عدالت (P)

اسداله شمس، هدایت اله عسکری

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
shams@mng.mui.ac.ir

**مقدمه:** وظیفه ی خطیر خدمات بهداشتی هوشمندانه در نقشه جامع علمی کشور، کمک به تامین، حفظ و ارتقاء سلامتی مردم به خصوص توسط خودشان می باشد. زیرا خدمات پزشکی دارای هزینه های کمر شکن، وابستگی آور و کم اثر است. اگر چه نقشه جامع علمی کشور، برای دسترسی عادلانه به خدمات تخصصی نیز باید عادلانه چاره اندیشی نماید. لذا ابتدا معنی عدالت را باید آموزش دهد. هدف این تحقیق ارزیابی و مقایسه آگاهی و نگرش مسئولین آموزش و اجرایی نهاد های مختلف سلامت اصفهان از اصل فلسفی عدالت در آموزش مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC) می باشد.

**روش کار:** نوع مطالعه: توصیفی - تحلیلی و پیمایشی بوده است ابزار تحقیق پرسشنامه ای محقق ساخته و حاوی سه دسته سوالات پایه، دانشی و نگرشی نسبت به اصل فلسفی عدالت از PHC بوده است. جامعه مورد مطالعه ۳۸۴ نفر از مدیران ارشد، میانی و اجرایی اصفهان در نهادها و سازمانهای مختلف آموزشی و اجرایی مربوط به سلامت در نظر گرفته شده است. اطلاعات به دست آمده وارد نرم افزار کامپیوتری (SPSS) گردید و مراحل مقدماتی و نهایی با تست تی و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین و انحراف معیار کل نهادها از عدالت برای آگاهی برابر  $29/17 \pm 65/57$  و برای نگرش برابر  $12/79 \pm 49/15$  از ۱۰۰ بود. بالاترین میانگین نمره آگاهی از اصل فلسفی عدالت در (PHC) مربوط به معاونت غذا و دارو و برابر  $20/76 \pm 81/11$  و پایین ترین نمره مربوط به معاونت بهداشت و برابر  $23/89 \pm 28/16$  بوده است. بالاترین میانگین نمره نگرش از اصل فلسفی عدالت در (PHC) مربوط به معاونت بهداشت و برابر  $13/74 \pm 60/71$  و پایین ترین نمره مربوط به مدیران مراکز بهداشتی درمانی و برابر  $7/84 \pm 38/00$  بوده است. میانگین و انحراف معیار مسئولین آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از عدالت برای آگاهی برابر  $29/51 \pm 65/48$  و برای نگرش برابر  $11/50 \pm 52/08$  به دست آمد.

بین مسئولین دانشگاهی و اجرایی تفاوت معنی داری مشاهده نشد. اما بین مسئولین اجرایی بیش از مسئولین آموزش تفاوت وجود داشت. چنانکه مسئولین بهداشت از بالاترین نگرش ولی پایین ترین آگاهی راجع به اصل فلسفی عدالت برخوردار بودند. نمرات آگاهی و نگرش مسئولین آموزشی در دانشگاه از همبستگی بیشتری برخوردار بود.

**نتیجه گیری:** این تمرات برای تبدیل معلومات و نگرش به رفتار در خصوص عدالت افقی و عمودی در بهداشت کافی نیست و شاید یکی از علل مهم کافی نبودن خدمات آموزشی و بهداشتی این نهادها در تامین، حفظ و ارتقاء ی سلامتی، عدم توجه به همین ابعاد به خصوص ابعاد نگرشی به عدالت در بهداشت باشد. نکته دیگر میانگین نمره پایین تر مدیران ارشد

نسبت به مدیران رده های پایین تر است. این نتیجه خیر خوبی برای سیستم محسوب نمیشود، زیرا معلومات و به خصوص نگرش بالاتر مدیران ارشد نقشی، کلیدی در آموزش و به اجرا در آمدن اصول بهداشت و PHC به حساب می آید. از آنجا که سلامتی و بیماری به طور مستمر پیچیده تر و توقعات مردم افزایش می یابد و تامین سلامتی واقعی چه توسط دولت و چه توسط خود مردم، با مشکلات اقتصادی و سر درگمی در دسترسی به خدمات تخصصی روبرو می گردد، لذا وجود یک نظام قوی و با قدرت کافی در ابعاد پیشگیری و تضمین کننده عدالت واقعی در سطح بندی خدمات بهداشتی و درمانی، آموزش و پیاده سازی نظام ارجاع، ضروری به نظر می رسد. این هدف ابتدا نیازمند اصلاح نظام آموزش و تربیت نیروی انسانی در دانشگاه ها و سپس پیاده سازی نظام عادلانه بهداشت و درمان در سطوح سه گانه اجرا، می باشد.

**واژه های کلیدی:** آگاهی، نگرش، نظام بهداشت، مسئولین سلامت، اصل فلسفی عدالت در بهداشت

A-10-700-1





تأثیر آموزش مهارت های انتقال خبر بد به روش ایفای نقش  
و بحث گروهی بر عملکرد اینترنتی دانشکده پزشکی جهرم  
(P) ۱۳۸۸

اسماعیل مناقب، نجمه السادات مصلی نژاد

دانشگاه علوم پزشکی جهرم  
esmanagheb@yahoo.com

**مقدمه:** انتقال اخبار ناگوار یکی از عمده ترین مشکلات پزشکان می باشد. چالش اساسی در آموزش مهارت های انتقال خبر بد، انتخاب روش آموزشی مناسب است. این مطالعه به منظور مقایسه تأثیر آموزش مهارت های انتقال اخبار ناگوار به روش ایفای نقش با روش بحث گروهی بر عملکرد اینترنتی ها در انتقال اخبار ناگوار انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مداخله ای دو سو کور بود که در سال ۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی جهرم بر روی ۳۰ اینترنتی انجام گردید. جامعه پژوهش اینترنتی های پزشکی جهرم و تعیین حجم نمونه و نمونه گیری به روش سرشماری بود و به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم شدند. بنابراین در هر گروه ۱۵ نفر بودند. ابتدا عملکرد آنها از طریق آزمون OSLE (objective structured long examination record) ارزیابی گردید. سپس گروه اول وارد کارگاه آموزش انتقال خبر بد به روش بحث گروهی و گروه دوم وارد کارگاه آموزش انتقال خبر بد به روش ایفای نقش شدند. بعد از اتمام کارگاه مجدداً عملکرد آنها از طریق آزمون PROSLE ارزیابی گردید. اطلاعات وارد نرم افزار SPSS ۱۱/۵ شد و با استفاده از آزمون های تی مستقل و تی زوج مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** میانگین نمره عملکرد گروه اول و گروه دوم قبل از آموزش تفاوت معناداری نداشتند ( $P=۰/۴۲$ ). میانگین نمره عملکرد گروه اول بعد از آموزش با قبل از آموزش تفاوت معناداری داشت ( $P=۰/۰۰۰$ ). میانگین نمره عملکرد گروه دوم بعد از آموزش با قبل از آموزش تفاوت معناداری داشت ( $P=۰/۰۰۰$ ). همچنین مقایسه میانگین نمره عملکرد هر دو گروه با یکدیگر بعد از آموزش، تفاوت معناداری ( $P=۰/۰۰۰$ ) داشت.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان داد که هر دو روش آموزشی در ارتقاء توانایی اینترنتی ها در انتقال خبر بد موثر هستند، ولی روش آموزشی ایفای نقش موثرتر از روش بحث گروهی می باشد.

**واژه های کلیدی:** خبر بد، آموزش، ایفای نقش، بحث گروهی، عملکرد  
A-10-58-2

تأثیر سه روش آموزش بر پیشرفت تحصیلی، رضایت از  
یادگیری و اضطراب دانشجویان پرستاری (P)

محسن ادیب حاج باقری، محمد آقاجانی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پرستاری و مامایی  
adib1344@yahoo.com

**مقدمه:** تحقیقات نشان داده اند که روش های تدریس معلم- محور مانند سخنرانی، دانشجویان را غیر فعال نموده و تفکر نقاد، توان تصمیم گیری و قدرت ابراز وجود آنها را کاسته و بازده آموزشی لازم را ندارند. هدف تحقیق حاضر عبارت بود از مقایسه تأثیر سه روش تدریس سخنرانی، پرسش و پاسخ و نیز جستجو و تدریس توسط دانشجو بر پیشرفت تحصیلی، رضایت از یادگیری و اضطراب دانشجویان پرستاری.

**روش کار:** تحقیق به صورت نیمه تجربی بر یک گروه ۴۰ نفره از دانشجویان پرستاری انجام شد. درس داخلی جراحی دو به سه بخش تقسیم و هر بخش آن به یک روش تدریس شد. در ابتدای تدریس به هر یک از سه روش، اضطراب دانشجویان و در پایان هر بخش رضایت دانشجویان بررسی و آزمون کتبی از محتوا انجام شد. سپس میزان اضطراب، پیشرفت تحصیلی و رضایت دانشجو از یادگیری مقایسه گردید.

**نتایج:** از واحدهای پژوهش ۵۲/۵ درصد دختر و میانگین سن آنها ۲۳/۵۷ سال بود. میانگین نمرات دانشجویان در روش سخنرانی ۱۲/۶۲، در روش پرسش و پاسخ ۱۴/۸۰ و در روش تدریس توسط دانشجو ۱۵/۱۰ بود و با یکدیگر تفاوت معنی دار داشتند ( $P=۰/۰۰۰۱$ ). آزمون تعقیبی تفاوتی معنی داری را بین نمرات روش دوم و سوم نشان نداد. میانگین رضایت دانشجویان از یادگیری در روش اول ۳/۳۵، در روش دوم ۳/۶۵ و در روش سوم ۵/۱۰ بود. رضایت دانشجویان از یادگیری در روش های دوم و سوم بیشتر از روش اول بود ( $P=۰/۰۰۰۱$ ). روش سخنرانی کمترین اضطراب و روش پرسش و پاسخ بیشترین اضطراب را ایجاد کرده بود. اضطراب حاصل از روش سوم در حد متوسط بود. در انتهای روش های دوم و سوم اضطراب به طور معنی داری کاهش یافته بود ( $P=۰/۰۰۲$ ) و ( $P=۰/۰۰۰۱$ ).

**نتیجه گیری:** دخالت دادن دانشجو در ترتیب دهی شرایط و فعالیت های یادگیری-یاددهی با پیشرفت تحصیلی و رضایت بیشتری از طرف دانشجو همراه است. با وجود این، افزایش سطح انتظار از دانشجو در روش های فعال تدریس می تواند با افزایش اضطراب همراه باشد که می توان با حمایت های لازم از آثار منفی این اضطراب کاست. بنابراین، مشارکت دادن دانشجویان در فعالیت های تدریس پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: روش تدریس، پیشرفت تحصیلی، اضطراب، رضایت، یادگیری  
A-10-617-1



### بررسی اثر آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد در کیفیت ژورنال کلابها (P)

دکتر رامین صادقی، دکتر وحید رضا دباغ کاخکی

مرکز تحقیقات پزشکی هسته ای، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

**مقدمه:** ژورنال کلابها در آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد نقش عمده ای ایفا میکنند. در این مقاله، ما تجربه خود را در برگزاری ژورنال کلابهای مبتنی بر شواهد بیان کرده و موانع عمده را در برگزاری آنها مورد بحث قرار داده ایم

**روش کار:** قبل از شروع کار، چندین جلسه آموزشی برای رزیدنتها و اعضا، مرکز تحقیقات پزشکی هسته ای جهت آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد برگزار شد. سپس هفته قبل از برگزاری هر جلسه ژورنال کلاب یک سوال بالینی مهم مطرح و سپس مطالعات مرتبط با آن پیدا میشد. مقاله با بالاترین سطح شواهد در هفته بعد ارائه میشد. سطح شواهد این ژورنال کلابها با ژورنال کلابهای سنتی قبلی مرکز تحقیقات مقایسه شد.

**نتایج:** ۱۲ ژورنال کلاب ارائه شد: ۵ مرور نظام مند، ۲ راهکار بالینی، ۳ مقاله مروری و ۲ مقاله پژوهشی. در مقابل ۱۰ از ۱۲ ژورنال کلاب سنتی مقاله مروری بودند و ۲ تای آن راهکار بالینی بودند. ۴۱٫۶٪ از ژورنال کلابهای مبتنی بر شواهد، سطح شواهد ۱ داشتند و ۸۳٫۳٪ از ژورنال کلابهای سنتی سطح شواهد ۴ داشتند.

**نتیجه گیری:** ژورنال کلابهای مبتنی بر شواهد میتوانند در بهبود کیفیت مقالات ارائه شده موثر باشند و وسیله مناسبی برای آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد هستند.

A-10-186-1

### ایجاد ابزار خودسنجی در ارزیابی ارزشهای حرفه ای گری دستیاران: یک مطالعه مقدماتی (P)

راضیه نشاط آور، میترا امینی

دانشکده پزشکی شیراز  
mshatavar@yahoo.com

**مقدمه:** حرفه ای گری در پزشکی بر اساس تعریف بورد طب داخلی امریکا (۱۹۹۹) اینگونه تعریف می گردد که یک پزشک در ارائه خدمت به بیمار، مصلحت بیمار را بر منافع شخصی خود ترجیح دهد بنابراین پزشک باید یک مراقبت مطلوب به بیمار ارائه دهد تا یک نتیجه مطلوب هم در درمان بدست آید. خودسنجی بر اساس تعریف آلبرت باندورا (۱۹۷۷) اینگونه تعریف می گردد که خودسنجی شامل مشاهده رفتار است. انجمن کالج های پزشکی آمریکا، حیطه هایی را که دربرگیرنده ارزشهای حرفه ای گری هستند برشمرده است که عبارتند از از خودگذشتگی، افتخار و شرافت، محبت و دلسوزی، احترام، مسئولیت پذیری، پاسخگویی، تعالی، دانش پژوهی و رهبری. از فواید خودسنجی در محیط مراقبت سلامت این است که دارای هزینه پایین میباشد و بر روی رفتار کارکنان سلامت اثر دارد و می تواند کمک به ارتقای حرفه کند و مهارت ارتباطی بین مافوق و زیردست بهبود می یابد. این مطالعه به منظور ساخت پرسش نامه خودسنجی ارزیابی ارزشهای حرفه ای گری دستیاران انجام شد.

**روش کار:** با استفاده از بررسی متون و منابع معتبر و نظر صاحب نظران یک پرسش نامه محقق ساخته ۳۶ سوالی تهیه گردید. پرسش نامه دارای مقیاس لیکرت از درجه کم به زیاد با گزینه های همیشه، زیاد، تا حدودی، اندک، هرگز و بدون نام در بین ۲۰ نفر از دستیاران جراحی کلیه و مجاری ادرار توزیع شد برای پایایی از الفای کرونباخ به عنوان شاخص سازگاری درونی و برای روایی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. تحلیل عامل نیز انجام گرفت.

**نتایج:** آلفای کرونباخ جهت ارزیابی سازگاری درونی بالای ۹۰ درصد بدست آمد که نشان دهنده پایایی بسیار بالا و خوب آن است. و ضریب همبستگی پیرسون بین هر سوال و نمره کل هر پرسش نامه بالای ۳۰٪ می باشد که نشان دهنده روایی بالا و مناسب پرسش نامه است تحلیل عامل نیز هفت عامل نوع دوستی پاسخگویی مسئولیت پذیری در قبال بیمار تعالی احترام شرافت و درستکاری دلسوزی و شفقت را نشان داد.

**نتیجه گیری:** یکی از چالش های حرفه ای گری عدم وجود ابزار مناسب اندازه گیری است. همچنین یکی از مشکلات دیگر آن تعیین و اندازه گیری اجزای (element) آن است مطمئنا مشاهده رفتار دانشجو و دستیار نماینده ای از کل رفتار است. ساخت چنین پرسش نامه هایی که با فرهنگ کشورمان نیز قرابت داشته باشد می تواند در ارزیابی دستیار کمک کننده باشد و نقاط قوت و ضعف برنامه های آموزشی را بدست آورد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، ارزیابی، خودسنجی  
A-10-1035-1



## ارتقاء کیفیت آموزش با تأکید بر استراتژی ادغام پاسخگو، اصلاح روش و روش اصلاح (P)

امرالله روزبهی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
aroozbehi@yahoo.com

**مقدمه:** تغییر در آموزش پزشکی نیازمند یک رویکرد نظام مند در آموزش است که تمام مراحل سیاستگذاری، طراحی، اجرا، نظارت و ارزشیابی به شکل عالمانه و پاسخگو به نیازهای جامعه باید برنامه ریزی گردد. تعداد زیادی از دانشکده های پزشکی کشور تغییرات و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی کشور را شروع کرده اند. هرچند این برنامه ها روی کاغذ کم نقص به نظر میرسند ولی در عمل بستر لازم فراهم نگردیده و در هر دانشکده ای به مشکلات خاصی برخورد نموده است. تحلیل تغییرات آموزشی چند سال اخیر دانشکده های پزشکی کشور و ارائه راهکارهای جدید به منظور ایجاد آموزش پاسخگو هدف این مطالعه است.

**روش کار:** به شکل حضوری و تلفنی سئوالاتی در ارتباط با برنامه های اصلاحات آموزشی هشت دانشکده پزشکی کشور از مسئولین، اساتید و دانشجویان پرسیده شد. تفاوت های بین برنامه های مدون شده و پیاده شده و همچنین رضایت اساتید و دانشجویان تحلیل و بررسی گردید. تفاوت بین برنامه های موجود در کشور با برنامه های دانشگاه های معتبر بین المللی نیز بررسی گردید.

**نتایج:** دانشکده های پزشکی کشور در راستای استراتژیهای ارتقاء، کیفیت آموزش، طیفی از اصلاحات را پیاده نموده اند. بین برنامه های مدون شده ی دانشکده ها، با آنچه که در عمل پیاده می گردد تفاوت محسوسی به چشم می خورد. تعداد اساتید و دانشجویانی که ابراز سردرگمی و نارضایتی می نمایند کم نیستند. در بسیاری از دانشکده ها بستر لازم برای اجرای برنامه ها فراهم نشده بوده، که اقدام به پیاده سازی استراتژی ادغام نموده اند.

**نتیجه گیری:** اگر به نردبان ادغام هاردن نگاهی دقیق بیندازیم متوجه خواهیم شد که ادغام اساتید از پله دوم تا هشتم، مداخله اصلی می باشد. بدیهی است که در صورت عدم ادغام اساتید، به کارگیری اساتید توانمند در ادغام، اساتید بین رشته ای و یا اساتید با پایه پزشکی عمومی که توان ادغام علوم پایه را داشته باشند، در ادغام موفقیتی بدست نخواهیم آورد، بلکه صرفاً به یک وظیفه دیکته شده عمل شده است. رویکردهای ادغام دانشجویی، محتوایی، امتحانات، مدیریتی و جایگاههای آموزشی بر ادغام اساتید سوار می گردند و متعاقب آن ایجاد می گردند.

**واژه های کلیدی:** کیفیت آموزش، ادغام، ادغام اساتید و پاسخگویی

آموزشی

A-10-835-2

## تجربه تبریز در مدیریت درونی پژوهشی تحصیلات تکمیلی دانشکده پزشکی (P)

همایون صادقی، داریوش سوادی اسکویی، احمد کشتکار، علی مشکینی، مهدی فرهودی، بیت اله عباسی، فریده نصیری، پویک ایراندوست

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده پزشکی  
homayoun.sadeghi@gmail.com

**مقدمه:** با توجه به نبود متولی خاصی جهت مدیریت علمی برگزاری دروس پژوهشی در مقاطع فوق لیسانس و D.Ph مانند سیستم های اطلاع رسانی پزشکی، روش تحقیق، آمار زیستی، اصول ارایه مقاله به زبان انگلیسی و موارد مشابه، شکل جاری ارایه این دروس از محدودیتها و نقاط ضعف مهمی متاثر بود.

امکان سنجی تولی مدیریت برگزاری دروس پژوهشی توسط مرکز توسعه و هماهنگی پژوهشی دانشگاه (RDCC) هدف این مطالعه است.

**روش کار:** با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده پزشکی مدیریت برگزاری دروس پژوهشی دانشکده پزشکی با هدف ساماندهی و ارتقای کیفی آنها از نیمسال دوم ۸۸-۱۳۸۷ به RDCC واگذار شد. RDCC ضمن برنامه ریزی اجرایی برای برگزاری این دروس، با همکاری خود گروهها و نیز ساماندهی و تغییرات ضروری در برخی از سرفصلهای دروس، با ارزیابی و نظرسنجی اولیه از افراد صاحب نظر برنامه ریزی و مدیریت برگزاری آنها را به عهده گرفت. همزمان با برگزاری دروس به دو روش کمی (دانشجویان) و کیفی (دانشجویان، اساتید و معاونین آموزشی گروهها) نسبت به ارزیابی و ارتقای کیفیت ارائه این دروس اقدام شد.

**نتایج:** نتایج ارزیابی کمی حاکی از بهبود استانداردهای برگزاری و ارتقای رضایت دانشجویان و گروههای آموزشی بود. در پی اجرای موفق این برنامه در دانشکده پزشکی در دوره های بعد دانشگاه بین المللی ارس، دانشکده علوم نوین و دوره های D by research.Ph نیز مدیریت برگزاری تمام یا برخی از دروس پژوهشی خود را به RDCC واگذار نمودند.

**نتیجه گیری:** تجربه دانشگاه علوم پزشکی تبریز در تولی امور برگزاری دروس پژوهشی مقاطع تحصیلات تکمیلی به عنوان یک تجربه موفق معرفی و به نظر می رسد می تواند در سایر دانشگاههای کشور نیز با تغییرات لازم الگو برداری گردد.

**واژه های کلیدی:** تحصیلات تکمیلی، دروس پژوهشی، آموزش پزشکی،

تبریز

A-10-701-1



## تاثیر کارگاه های آموزش پزشکی در افزایش آگاهی دستیاران جدید الورد (P)

ماهدخت طاهری، حسین خوشرنگ، میر محمد جلالی

دانشگاه علوم پزشکی گیلان، ساختمان معاونت آموزشی

**مقدمه:** بی تردید یکی از ارکان فرایند آموزشی، اعضای هیئت علمی و مدرسین دانشگاه ها هستند که نقش بی بدیل و ارزشمندی در فرآیند یاددهی-یادگیری داشته و که با استفاده از فنون، مهارت‌ها و روش های نوین تدریس، بستر مناسب را برای ایجاد یادگیری عمیق و پایدار در دانشجویان فراهم نموده و در نهایت موجب ارتقاء سطح کیفی آموزش در دانشگاهها می گردند. نظر به این که دستیاران رشته های تخصصی علاوه بر کسب مهارت های لازم در رشته تخصصی خود، در امر آموزش گروه و آموزش به دانشجویان و کارورزان نیز نقش بسزایی دارند لذا ضروری است که دستیاران را با انواع فنون، روش ها و الگو های تدریس آشنا ساخته و با ارائه بسته های مختلف آموزشی گامی در جهت ارتقاء کیفیت آموزش در سطح دانشگاه برداشت. آشنایی دستیاران با روش های تدریس، روش های نوین ارزشیابی، آموزش بر بالین بیمار، EBM، CPR، مقدماتی و پیشرفته، مهارت های ارتباطی، اخلاق پزشکی و کاربرد روش های آموزش در عرصه های یادگیری هدف مورد نظر است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که بر کلیه دستیاران جدید الورد سال ۱۳۸۹ دانشگاه علوم پزشکی گیلان (۶۰ نفر) انجام شد. طی جلسات متعدد با سر گروه های آموزشی برنامه و طرح درس هر کارگاه آموزشی (تئوری، مهارت ها و پروسیجر های مورد نیاز) و همچنین سئوالات پیش آزمون و پس از آزمون مربوط به هر کارگاه دریافت شد. ابلاغ برنامه تنظیمی به کلیه گروه های آموزشی مربوطه و دستیاران، کارگاه ها طبق برنامه تنظیمی اجرا شد. در بدو اولین روز کارگاه، پیش آزمون از کلیه دستیاران گروه های آموزشی جدید الورد به عمل آمد. در پایان هر روز نیز از نحوه تدریس اساتید گروه های آموزشی و کیفیت کارگاه ها نظر خواهی شد و همچنین در پایان دوره پس آزمون برگزار گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** کل دستیاران شرکت کننده در دومین دوره آموزش پزشکی ۶۰ نفر بودند که ۵۲ نفر از آنان هم در پیش آزمون و هم در پس آزمون شرکت داشتند که میانگین نمرات دستیاران در پیش آزمون  $21 \pm 6/44$  و در پس آزمون  $25 \pm 4/83$  به دست آمد و اختلاف معنی داری بین میانگین نمرات دانشجویان در دو آزمون مشاهده گردید ( $P=0/000$ ). که از کل دستیاران شرکت کننده در دوره ۹۰/۲ درصد، محتوی کارگاه های آموزشی را حاوی مطالب علمی جدید می دانستند (به تفکیک کارگاه ها: مهارت های ارتباطی ۹۷/۳ درصد، فرایند یاددهی-یادگیری در آموزش بالینی ۸۳ درصد، اخلاق پزشکی ۹۷ درصد، روش تدریس ۸۰/۳ درصد، CPR مقدماتی ۹۰ درصد، CPR پیشرفته ۹۷/۸ درصد، ارزشیابی بالینی ۱۰۰ درصد و EBM ۹۴/۳ درصد). ۹۱ درصد از دستیاران محتوی کارگاه را با فعالیت شغلی خود منطبق می دانستند (به تفکیک کارگاه ها: مهارت های ارتباطی ۹۷/۲ درصد، فرایند یاددهی-یادگیری در آموزش بالینی ۹۳/۶

درصد، اخلاق پزشکی ۹۶/۹ درصد، روش تدریس ۸۰/۴ درصد، CPR مقدماتی ۹۰ درصد، CPR پیشرفته ۹۳/۵ درصد، ارزشیابی بالینی ۹۶/۹ درصد و EBM ۹۴/۳ درصد). همچنین نتایج نشان داد که ۹۲/۷ درصد از دستیاران شرکت کننده در دوره آموزش پزشکی بیان نمودند که کارگاه ها توانسته است آنها را در به کارگیری اطلاعات ترغیب کند (به تفکیک کارگاه ها: مهارت های ارتباطی ۹۲/۱ درصد، فرایند یاددهی-یادگیری در آموزش بالینی ۸۹/۳ درصد، اخلاق پزشکی ۹۷ درصد، روش تدریس ۸۰/۴ درصد، RCP مقدماتی ۸۰ درصد، CPR پیشرفته ۹۵/۶ درصد، ارزشیابی بالینی ۸۴/۴ درصد و EBM ۹۱/۴ درصد).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به دست آمده اکثر دستیاران معتقد بودند که محتوای کارگاه با مطالب علمی جدید و در ارتباط با فعالیت شغلی آنان بوده است. همچنین کارگاه ها توانسته دستیاران را در به کارگیری اطلاعات ارائه شده ترغیب نماید و از آنجاییکه در میانگین نمرات دستیاران در پیش و پس آزمون اختلاف معنی داری وجود داشت می توان نتیجه گرفت که این دوره آموزشی توانسته است منجر به ارتقاء سطح دانش نظری و مهارت های عملی دستیاران گردد.

**واژه های کلیدی:** دستیاران، آموزش پزشکی، پیش آزمون و پس آزمون  
A-10-809-3



### کاربرد DOPS در ارزیابی آموزش بالینی و عملکرد معمول دانشجویان بخش ارتودنسی (P)

نسیرین فرهادیان، حسین دربان، عباس مقیم بیگی، فرناز منصف اصفهانی

دانشکده دندانپزشکی همدان  
nasrinne@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی فرآیندی است تئوری و عملی برای جمع آوری اطلاعات جهت تعیین تحقق اهداف آموزشی و بهبود کیفیت آموزش. روش DOPS از انواع ارزیابی های عملی است که مهارت بالینی دانشجو را حین انجام یک کار با مشاهده مستقیم ارزیابی می کند. مرحله اول مقایسه دو روش ارزیابی بالینی متداول و DOPS در قالبگیری از فک در بخش ارتودنسی. مرحله دوم مقایسه عملکرد دانشجویان بخش ارتودنسی گروه ۱ و ۲ در قالبگیری از بیمار هدف این بررسی است.

**روش کار:** ۳۴ دانشجوی ترم ۹ دندانپزشکی، ۲۱ دختر و ۱۳ پسر، پذیرفته شده از طریق کنکور سراسری که برای اولین بار واحد ارتودنسی عملی ۱ را می گذرانند، وارد مطالعه شدند. یک استاد روش عملی قالبگیری از فک را آموزش داده، سپس دانشجویان از یکدیگر قالبگیری کردند تا قالب قابل قبولی تهیه شود. در امتحان پایان ترم یک استاد مراحل قالبگیری را به روش DOPS طبق چک لیست مربوطه و استاد دیگر قالب نهایی را به روش متداول ارزیابی نموده، نمره دادند. نمرات برای هر دانشجو با یکدیگر مقایسه گردید. در مرحله دوم ۱۲ نفر از همین دانشجویان در واحد ارتودنسی ۲ (گروه ۱) با ۱۲ نفر از گروه ارتودنسی ۴ که سابقه ای از DOPS نداشتند (گروه ۲)، طی قالبگیری از بیمار به روش متداول و DOPS مقایسه شدند و نتایج با آزمون های nemar Mc و تی زوجی و تی مستقل با تعیین آستانه ی قبولی ردی (کسب حداقل ۶۰٪ نمره) در هر روش، با آزمون من ویتنی با نرم افزار SPSS بررسی شدند.

**نتایج:** در مرحله اول میانگین نمرات نهایی این دو روش با هم اختلاف معنی دار نداشتند ( $p=0.599$ ) میانگین نمرات پسران با روش متداول به طور معنی داری از دختران بیشتر شد ( $p=0.002$ ). از نظر قبولی ردی بین دو روش اختلاف معنی دار آماری به دست آمد ( $p=0.000$ ) با روش DOPS میزان موفقیت و قبولی دانشجویان بالاتر بود و تفاوت بین دو جنس معنی دار گردید. ( $p=0.064$ ). در مرحله دوم با روش DOPS گروه ۱ و ۲ از نظر قبولی ردی تفاوت معنی دار نداشتند ( $p=0.590$ ). مقایسه عملکرد گروه ۱ در مرتبه اول و دوم تفاوت معنی دار نداشت ( $p=0.160$ ).

**نتیجه گیری:** بررسی عملکرد دانشجو فقط بر اساس نتیجه نهایی کار ممکن است توانایی دانشجو را در انجام یک پروسه نادیده گیرد و مهارت وی را غیر قابل قبول ارزیابی کند. روش DOPS در کوتاه مدت برای ارزیابی بهتر دانشجویان مؤثرتر است لکن در طولانی مدت به دنبال آموزش مکرر دانشجویان در بخشهای مختلف طی چند سال، نسبت به روش متداول برتری ندارد.

واژه های کلیدی: روش DOPS، ارزیابی، دندانپزشکی  
A-10-983-1

### بررسی اثربخشی ارائه عملی درس آناتومی قبل از تدریس تئوری در تسهیل یادگیری دانشجویان دندانپزشکی (P)

محسن پورقاسم

دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی، گروه علوم تشریح  
mpourghasem@hotmail.com

**مقدمه:** امروزه روشهای متفاوتی جهت تسهیل در یادگیری آناتومی مطرح می شود که یکی از این روشها اجرای کلاس عملی قبل از تئوری می باشد. در این تحقیق تاثیر این روش در ایجاد تسهیل در یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در مقایسه با روش سنتی بررسی شده است. **روش کار:** تعداد ۳۸ نفر دانشجوی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل برای دوره آناتومی سر و گردن بطور تصادفی به سه گروه تقسیم شدند، یک گروه با روش جدید (تعداد ۱۳ نفر) و دو گروه با روش سنتی (تعداد ۱۳ و ۱۲ نفر) تدریس شدند. همسان سازی گروهها از نظر استعداد تحصیلی انجام شد. بعد از گرفتن امتحان میان ترم، به همه گروهها مابقی آناتومی به صورت سنتی تدریس شد. نمرات امتحان میان ترم دانشجویان گروه مورد با گروههای شاهد از نظر آماری مقایسه شد. در پایان ترم سوالات نگرشی به دانشجویان گروه مورد داده شد تا نگرش آنها در مورد دو روش سنتی و جدید در ایجاد تسهیل در پیشرفت یادگیری آناتومی بررسی شود.

**نتایج:** نمرات امتحان میان ترم تفاوت فاحش و معنی داری را بین گروههای مورد و شاهد نشان نداد ( $p > 0.05$ ). در بررسی نگرش دانشجویان نسبت به دوروش مذکور نشان داده که دانشجویان معتقدند روش عملی قبل از تئوری باعث احساس بهتر (۶۹،۲٪) و تسهیل در درک عمیقتر (۹۲،۳٪) و یادگیری بیشتر می شود (۸۴،۶٪). **نتیجه گیری:** با توجه به نگرش مطلوب دانشجویان نسبت به این روش توصیه می شود که این روش تدریس برای همه واحد های آناتومی دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی بررسی شود.

واژه های کلیدی: آناتومی - کلاس عملی - کلاس تئوری - نگرش  
A-10-915-2



جایگاه هوش هیجانی در آموزش پزشکی، یادگیری و عملکرد  
تحصیلی دانشجویان پزشکی (P)

ام‌الله ابراهیمی، عباس عطاری، اکبر حسن زاده

مرکز پزشکی نور اصفهان، مرکز تحقیقات علوم رفتاری  
a\_ebrahimi@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** گذار از رویکرد سنتی آموزش پزشکی به رویکرد مدرن، توجه به ترتیب انسان‌هایی است که نه تنها متخصص و از لحاظ فنی کارآمد بوده، بلکه مسئولیت‌پذیر، دلسوز، خوش‌بین، خودآگاه، واجد عزت‌نفس، روابط بین‌فردی تام با همدلی و احترام (که در قالب هوش هیجانی مفهوم سازی می‌شود) باشند. هدف از این پژوهش کیفی-تجربی (Method Mixed) بررسی نقش ساختاری هوش هیجانی در آموزش پزشکی و موفقیت تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بود.

**روش کار:** مطالعه ای با روش آمیخته (hodMet Mixed) طراحی گردید. در مرحله مطالعه کیفی مبانی نظری هوش هیجانی با توجه به اهداف و رسالت آموزش پزشکی تبیین گردید. در مرحله کمی در قالب یک طرح همبستگی ۸۰ نفر از دانشجویان مقطع علوم پایه به روش تصادفی انتخاب شدند. مقیاس هوش هیجانی با ر-ان را تکمیل نمودند. ویژگی‌های جمعیت شناختی و عملکرد تحصیلی آنها نیز ثبت گردید داده‌های توسط نرم افزار SPSS-۱۶ با شیوه‌های تحلیل همبستگی و رگرسیون تحلیل شدند.

**نتایج:** یافته‌های نظری مرحله کیفی مطالعه حاکی از تغییر نگرش نسبت به مفهوم موفقیت در حرفه پزشکی در سال‌های اخیر است. از طرف دیگر با توجه به تعریف انسان در منظر تفکر دینی، و اهداف توسعه در سند چشم‌انداز بیست‌ساله که ناظر بر تربیت انسان‌های کارآمد و با اخلاق انسانی-اسلامی در نظام سلامت دانایی‌محور است، به نظر می‌رسد یکی از گام‌های موثر ادغام آموزش هوش هیجانی در نظام آموزش پزشکی است. در مرحله تجربی نتایج نشان داد برخی مولفه‌های هوش هیجانی نظیر کنترل تکانه، شادی، خوش‌بینی، مسئولیت‌پذیری و تحمل فشار روانی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت معنی‌دار داشت. (۰/۰۵)

**نتیجه‌گیری:** یافته‌های این پژوهش از دیدگاه نوین در تبیین مفهوم موفقیت در حرفه پزشکی مبتنی بر هوش هیجانی حمایت می‌کند. هوش هیجانی درمدم بیشتری از واریانس عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی را تبیین می‌کند. این مطالعه از ادغام آموزش مهارت‌های هوش هیجانی در برنامه‌های آموزش پزشکی حمایت می‌کند.

**واژه‌های کلیدی:** عملکرد تحصیلی، هوش هیجانی، آموزش پزشکی  
A-10-993-2

دانشجویان پزشکی سالهای ۸۴-۸۱ در دانشگاه علوم  
پزشکی مشهد (P)

سارا حساری، مجتبی موسوی بزاز، اکبر درخشان

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی  
hesars811@mums.ac.ir

**مقدمه:** پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی به رغم استعداد ذاتی و دستاوردهای تحصیلی قابل توجه تحت الشعاع انگیزش تحصیلی قرار می‌گیرد. مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی عوامل مرتبط با میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی ۳۰۰ نمونه با نمونه‌گیری از کل جمعیت به روش میدانی از دانشجویان پزشکی سالهای ۸۴-۸۱ انجام شد. ۲۲۴ پرسشنامه با ۹ سوال بصورت چهار گزینه‌ای تکمیل شد. معیارهای پیشرفت تحصیلی میزان معدل کل علوم پایه و معدل کل فیزیوپاتولوژی و تفاوت بین این دو دوره تعریف شد. اطلاعات خام به وسیله‌ی SPSS و با اجرای آزمون‌های توصیفی و تحلیلی از جمله آزمون آنوا صورت گرفت.

**نتایج:** به طور کلی دانشجویان در علوم پایه پیشرفت تحصیلی مشاهده می‌شود ولی در فیزیوپاتولوژی افت تحصیلی دارند. معدل پسران نسبت به دختران ثبات بیشتری دارد ولی دختران در علوم پایه پیشرفت تحصیلی دارند و در فیزیوپاتولوژی دچار افت می‌شوند. جزوه‌خوانی در روند افزایش معدل در علوم پایه و همچنین در روند کاهش معدل در دوره‌ی فیزیوپاتولوژی رابطه‌ی معنی‌داری دارد. میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی با سال ورودی، رفرنس مطالعاتی، اطمینان از آینده شغلی، موقعیت بالای علمی خانواده، رضایت نسبی اقتصادی، اعتماد به نفس بالا، داشتن تجربه زندگی به تنهایی رابطه‌ی معنی‌داری را ندارد.

**نتیجه‌گیری:** نتایج حاکی از این است که پیشرفت تحصیلی دانشجویان تحت تاثیر عوامل متعددی می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** پیشرفت تحصیلی، آموزش پزشکی، دانشجوی پزشکی  
A-10-1010-2





### رعایت اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه بیماران (P)

چوا عبدالهلی کاکرودی، سیده زهرا مصطفویان، محمد تقی پیوندی، جواد محمودی، بهناز سمیعی، جواد افصلی

مشهد-بلوار خیام-معاونت درمان-معاونت درمان-اداره پرستاری  
ABDOLLAHIKH1@MUMS.AC.IR

**مقدمه:** اخلاق پرستاری جزئی از مسئولیت پذیری و تعهد نسبت به بشریت می باشد و رعایت اخلاق در عملکرد های پرستاری بسیار مهم و حساس است. پرستاران دارای نقش حیاتی در سیستم های بهداشتی-درمانی بوده و از آنان انتظار می رود استانداردهای اخلاق حرفه ای را به کار بندند. لذا طرح مذکور با هدف تعیین رعایت اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه بیماران انجام شده است.

**روش کار:** در این پژوهش مقطعی-توصیفی که در بخش های ارتوپدی بیمارستان های شهید کامیاب و هاشمی تژاد مشهد صورت گرفت، تعداد ۴۶ بیمار بستری در بخش های مذکور با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته مورد بررسی قرار گرفتند. شرط ورود به مطالعه داشتن سن ۱۸ تا ۶۰ سال، توانایی پاسخگویی به سوالات و سبکی شدن حداقل ۴۸ ساعت از زمان بستری بیمار بوده است. روش نمونه گیری بیماران تصادفی و به ازای هر پرستار یک بیمار از بیماران تحت مراقبت وی که شرایط ورود به مطالعه را داشتند انتخاب می شد. پرسشنامه مورد استفاده دارای ۵ حیطه، حق آگاهی دادن به بیمار، جلب اعتماد بیمار و راز داری، احترام به بیمار، دانش و مهارت پرستار و برقراری ارتباط پرستار با بیمار می باشد.

**نتایج:** ۴۱ بیمار (۸۹/۱٪) مرد بودند و ۲۳ نفر آنان (۵۰٪) در گروه سنی ۲۷-۱۸ سال قرار داشتند. میزان رعایت اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه بیماران، در حیطه های مورد بررسی در جدول زیر آمده است. فراوانی حیطه اخلاق حرفه ای ضعیف (درصد) متوسط (درصد) خوب (درصد) آگاهی دادن به بیمار ۵۸,۷ ۴۱,۳ ۰ جلب اعتماد بیمار و رازداری ۱۵,۲ ۴۱,۳ ۴۳,۵ احترام به بیمار ۱۵,۲ ۴۱,۳ ۴۳,۵ دانش و مهارت ۶,۵ ۳۹,۲ ۵۴,۳ برقراری ارتباط با بیمار ۸,۷ ۴۱,۳ I

**نتیجه گیری:** یافته ها نشان داد از دیدگاه بیماران ضعیف ترین عملکرد پرستاران مربوط به آگاهی دادن به بیمار و بهترین عملکرد مربوط به داشتن مهارت و دانش پرستاران بوده است. لذا پیشنهاد می گردد، مدیران و برنامه ریزان پرستاری با اجرای برنامه های آموزشی ضمن خدمت و تدوین خط مشی های مورد نیاز در زمینه آموزش به بیمار و رعایت اخلاق حرفه ای توجه لازم به عمل آورند.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، پرستار، استاندارد حرفه ای  
A-10-824-1

### کیفیت آموزش علوم پایه از دیدگاه دانشجویان پزشکی

#### دانشگاه علوم پزشکی مشهد (P)

زهرا موفقی، محمد خواجه دلویی، سید علی علمداران، جواد جعفری، ندا بهجتی

دانشکده ی پزشکی مشهد، معاونت آموزشی  
movaffagiz1@mums.ac.ir

**مقدمه:** علوم پایه نخستین مرحله آموزش پزشکی است که با هدف ایجاد توانمندی درک، کاربرد و تجزیه و تحلیل علوم بالینی طراحی گردیده است. این مطالعه با هدف تعیین اثر بخشی آموزش علوم پایه در دانشکده پزشکی مشهد از دیدگاه دانشجویان انجام گردید.

**روش کار:** مجموعاً ۵۲۶ دانشجوی پزشکی در این مطالعه توصیفی شرکت نمودند. ابزار مطالعه پرسشنامه مشتمل بر ۱۰ گویه بود که در معاونت آموزشی دانشکده پزشکی تهیه گردیده، پس از تایید روایی و پایایی، دیدگاه دانشجویان را در حیطه های توجیه اهداف، تناسب محتوا با نیاز پزشک عمومی، کفایت دوره، روش های آموزشی و ارزشیابی جمع آوری نمود. داده ها با استفاده از آمار توصیفی تحلیل گردید.

**نتایج:** دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه ۵۴٪ در مرحله علوم پایه؛ ۷٪ پاتوفیزیولوژی، ۲۱٪ کارآموز و ۱۷٪ بودند. دانشجویان میزان اطلاع رسانی و توجیه اهداف علوم پایه و تناسب محتوای آموزشی با نیاز پزشک عمومی را بر اساس مقیاس مطالعه ضعیف، کفایت دوره را برای آماده سازی دانشجویان جهت ورود به مرحله بالینی متوسط، کیفیت روش های آموزشی و ارزشیابی مورد استفاده را به ترتیب بسیار ضعیف و ضعیف ارزیابی نمودند. در مجموع کیفیت آموزشی دوره علوم پایه پزشکی از دیدگاه دانشجویان ضعیف ارزیابی گردید (جدول پیوست).

**نتیجه گیری:** علوم پایه دو سال از دوره آموزش پزشکی عمومی را به خود اختصاص داده و چنانچه از دیدگاه مشتریان اصلی فرایند آموزش، یعنی دانشجویان، مطابقتی با رسالت و اهداف آموزش پزشکی عمومی نداشته باشد، ضرورت بازنگری اساسی در اهداف، محتوا و روشهای آموزش و ارزشیابی اجتناب ناپذیر به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، علوم پایه، کیفیت  
A-10-1051-1





### مقایسه تأثیر استفاده از دو روش آموزش مجازی و سنتی بر مهارت های قابلیت مدار دانشجویان (P)

سکینه شهسواری اصفهانی، لیلا مصلی نژاد، سعید سبحانیان

دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم  
shasavari\_s@yahoo.com

**مقدمه:** همراه با رشد سریع تکنولوژی و آموزش مبتنی بر اینترنت، روش های نوین یادگیری گسترش یافته و یادگیری سنتی هم به سوی محیط های یادگیری مجازی سوق داده شده است. هدف مطالعه حاضر آن است که تأثیر دو روش آموزش مجازی و سنتی را بر مهارت های قابلیت مدار دانشجویان مورد مطالعه قرار دهد.

**روش کار:** در این مطالعه نیمه تجربی دو گروه ۴۳ نفره در دو دوره متوالی از دانشجویان پرستاری سال اول دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم که واحد اصول و مهارت های پرستاری را اخذ کرده بودند بصورت در دسترس انتخاب گردیدند، در یک گروه مطالب تئوری به روش سخنرانی و واحد عملی از طریق محیط آزمایشگاهی و با استفاده از مانکن و در گروه دوم مطالب تئوری و عملی از طریق سیستم های مجازی و انیمیشن های تعاملی آموزش داده شد. از دانشجویان امتحان پایان ترم گرفته شد و مهارت های عملی در هر دو گروه به روش آزمون آسکی مورد ارزشیابی قرار گرفت. ابزار گردآوری داده ها شامل امتحان کتبی مبتنی بر اهداف آموزشی درس مذکور و چک لیست های مشاهده عملکرد بود. نتایج از طریق آزمون های آمار توصیفی و تحلیلی با استفاده از نرم افزار آماري SPSS مورد مقایسه و تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** اختلاف میانگین نمرات دو گروه در واحد تئوری معنی دار بود ( $P=0.001$ )؛ به گونه ای که میانگین نمره تئوری در گروه تجربی بالاتر بود. بین میانگین نمرات عملی علیرغم بیشتر بودن این میانگین در گروه آموزش سنتی اختلاف معنی دار آماری وجود نداشت ( $P=0.247$ ) و این امر مؤید این مطلب است که دو گروه از نظر توانایی انجام صحیح مهارت مشابه بودند. **نتیجه گیری:** استفاده از سیستم های مجازی به دلیل فعال بودن فراگیر در امر یادگیری قابلیت مدار و با توجه به تعاملی بودن نوع آموزش در آموزش های علوم پزشکی توصیه می شود، اگر چه در بسیاری از مهارت های عملی بهره گیری از متد سنتی در کنار آموزش های نوین با توجه به نوپا بودن آموزش های مجازی می تواند زمینه تعمیم مهارت های فراگرفته شده را فراهم آورد.

**واژه های کلیدی:** آموزش قابلیت مدار، یادگیری الکترونیکی، آزمایشگاه مجازی، آموزش سنتی

A-10-88-1

### بررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای پرستاران شاغل بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز و تأثیر ویژگیهای شخصیتی بر آن (P)

پریسا گل عنبر، فریبا سالک، آمنه محمدپور، مینا رضایی، دکتر سوسن حسنزاده سلماسی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی تبریز  
parisa\_gi@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت اخلاق حرفه ای از سوی ارائه دهندگان خدمات سلامت علی الخصوص پرستاران که حافظ مقام و کرامت انسانی بیماران و تجلیگاه قدرت خداوند در نجات آدمی هستند امری ضروری بوده که با زمینه های منحصر بفرد اجتماعی، فرهنگی، مذهبی و روانشناختی پرستاران ارتباط تنگاتنگ دارد، هدف از این تحقیق بررسی تأثیر یکی از این عوامل که ویژگیهای شخصیتی است بر رعایت اخلاق حرفه ای پرستاران می باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر به روش توصیفی بر ۴۰ نفر از پرستاران شاغل بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۸۹ که به روش تصادفی انتخاب شده بودند، انجام گردید و داده ها با استفاده از تست پنج عاملی شخصیت ننو و پرسشنامه رعایت اخلاق حرفه ای محقق ساخته ( $\alpha=0.77$ ) جمع آوری گردید و توسط آزمون آماري Way One آنوا یا تحلیل واریانس یکطرفه و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میزان رعایت اخلاق حرفه ای از سوی پرستاران با میانگین  $12/21 \pm 65$  در حد خوب ارزیابی شد و در تست ۵ عاملی شخص ننو که شامل روان نژندی، درون گرایی و برون گرایی، اشتیاق به تجارب تازه، توافق پذیری و وظیفه شناسی است عامل شخصیتی تأثیرگذار، توافق پذیری به دست آمد که بیشترین رابطه معنی دار را با رعایت اخلاق حرفه ای نشان داد. ( $P=0.033$ )

**نتیجه گیری:** توافق پذیری با شاخص هایی مانند سازگاری با محیط و بیماران، مردم داری، انعطاف پذیری و بروز واکنشهای سنجیده در موقعیتهای مختلف و .. مورد ارزیابی قرار می گیرد و هریک از این شاخص ها می توانند بر رعایت اخلاق به طور کلی و رعایت اخلاق حرفه ای بطور اخص تأثیر گذار باشند که مطالعه ما نیز مؤید این حقیقت است.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، ویژگیهای شخصیتی، پرستاران  
A-10-895-1



بسته های آموزش همراه پزشکان خانواده (P)

بهروز خندان دل

دانشکده بهداشت شاهرود

Behrouz\_khandandel@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده، ابزارهای قابل حمل در انتقال مفاهیم آموزشی در هر دو جهان توسعه یافته و در حال توسعه در حال افزایش است. این ابزارها حمایت کننده آموزش های متمرکز و ارتقا دهنده آموزش پزشکی نیز می باشند. توانمندسازی پزشکان خانواده در وزارت بهداشت از سال ۸۸ با پیشنهاد تدوین بسته های آموزشی دوره پودمانی در حال پیگیری است. هدف از این تجربه طراحی رسانه های دیجیتال با محتوای آموزشی ویژه پزشکان خانواده و قابلیت اجرا در تلفن همراه و در قدم اول برنامه و راهنمای ایمن سازی بود.

**روش کار:** این نرم افزار آموزشی با محتوای برنامه و جداول ایمنسازی در گروه های سنی مختلف و انواع واکسن ها، مقدار، راه تجویز و شرایط نگهداری آنها در ۲۱ عنوان و با فرمت mp3 تولید گردید. امکان برجسته نمودن و علامت گذاری بصورت نامحدود، ارسال متن از طریق پیام کوتاه و ایمیل، ذخیره سازی بر روی حافظه تلفن بصورت فایل متنی، ثبت نام کاربران، سازگاری با صفحات لمسی و محیط گرافیکی جذاب در طراحی پیش بینی شده است.

**نتایج:** این نرم افزار راهنمای مفید و ارزشمندی برای پزشکان خانواده، بهورزان، متخصصین کودکان، کارکنان بهداشتی کشور، پزشکان عمومی و سایر متخصصین با تمامی مزایای مترتب بر یادگیری همراه می باشد. برخی مراکز آکادمیک جهان نظیر دانشگاه مجازی فیلیپین اقدام به طراحی محتوای آموزشی ویژه تلفن همراه در حوزه سلامت نموده اند. در ایران نیز محدودیتی برای گسترش آن متصور نمی باشد.

**نتیجه گیری:** دسترسی آسان به این مفاهیم در هر زمان و مکان، کمک به نظام ارائه مراقبت ها و یادگیری پایدارتر است. لذا پیشنهاد می شود، در تولید بسته ها و محتوا های آموزشی به نرم افزار های آموزشی همراه توجه ویژه گردد.

**واژه های کلیدی:** یادگیری همراه، پزشکان خانواده، ابزارهای آموزشی همراه  
A-10-214-1

بررسی نقش ICT در افزایش راندمان پژوهشی اساتید

دانشگاه های استان بوشهر (P)

معمومه محمدپور، لیلیا دشتی، مهران آوخ

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر-مدیریت پژوهشی

royaromi@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه با گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات تمامی ارکان زندگی انسان ها دستخوش تحولات شگرفی گردیده است. پیشرفت های فنی و فکری در زمینه به کارگیری ICT در زمینه هایی چون پزشکی، مهندسی، تجارت، بانکداری، معماری و... طی دو دهه گذشته حیرت انگیز بوده است. ولیکن به علت عدم سرمایه گذاری کافی برای به کارگیری ICT در امر یاددهی و یادگیری، تغییرات آن در بخش آموزش و پژوهش به زمان بیشتری نیاز دارد. هدف از انجام این پژوهش بررسی نقش ICT در افزایش راندمان پژوهشی اساتید دانشگاه های استان بوشهر می باشد.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه توصیفی - پیمایشی بوده و جامعه آماری مورد مطالعه کلیه اساتید دانشگاه های استان بوشهر می باشد. نمونه آماری شامل ۲۴۰ نفر از اساتید دانشگاه ها می باشد که به صورت تصادفی انتخاب گردیدند. ابزار مورد استفاده، یک پرسشنامه ۲۹ سوالی بود که پایایی آن توسط کارشناسان و روایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۷ تایید شده است و بر اساس مقیاس لیکرت طبقه بندی گردید. داده ها به وسیله ۱۶ SPSS و با استفاده از آزمون تی، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس یکطرفه و رگرسیون بررسی گردید.

**نتایج:** نتایج این تحقیق نشان داد که بین میزان استفاده از ICT و راندمان پژوهشی اساتید رابطه معنی دار وجود دارد. احساس نیاز اساتید به استفاده از ICT با انگیزه و تشویق اساتید به استفاده از ICT در افزایش راندمان پژوهشی اساتید تاثیر معنی دار داشته است. همچنین راندمان پژوهشی اساتید زن و مرد، راندمان پژوهشی بر حسب سطح تحصیلات اساتید و درجه علمی آنها و رابطه میزان سابقه خدمت و راندمان پژوهشی اساتید معنی دار بوده است. ضمناً شبکه پایگاه داده های با پهنای باند مناسب جهت استفاده اساتید در این استان وجود نداشت و میزان آگاهی اساتید از IT و ICT و مزایای آن پایین بود.

**نتیجه گیری:** بنابراین ضمن ایجاد پایگاه داده های قوی و پهنای باند مناسب، تشویق و ترغیب و تقویت انگیزه لازم و استفاده از اساتید با درجه علمی بالاتر به نظر می رسد بهبود فناوری اطلاعات و ارتباطات دانشگاه ها و آموزش آن به اساتید با هدف افزایش راندمان پژوهشی آنها می تواند از اولویت های توسعه آموزش عالی در این استان باشد.

**واژه های کلیدی:** ICT، IT، راندمان پژوهشی، فناوری های ارتباطات و اطلاعات.

A-10-167-3



## تاثیر آموزش ویدیویی بر اساس مدل اعتقاد سلامت بر آگاهی و نگرش بیماران انفارکتوس میوکارد در مورد عوامل خطر ساز بیماری (P)

عباس عباس زاده، فریبا برهانی، ندا اسدی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
nedaasadi87.nax@gmail.com

**مقدمه:** بیماری های ایسکمیک قلب، از شایعترین بیماریهای قلبی-عروقی و مهمترین علت مرگ و میر در دنیا می باشند. لذا پیشگیری از عوامل خطر ساز در بروز حمله مجدد ضروری است. کمبود نیروی انسانی و امکانپذیر نبودن آموزش چهره به چهره در هنگام ترخیص و پیگیری میطلب که راههای مفید و موثر مورد آزمون قرار گیرند. هدف این مطالعه بررسی تاثیر آموزش ویدیویی بر اساس مدل اعتقاد سلامت بر آگاهی و نگرش بیماران انفارکتوس میوکارد ترخیص شده در مورد عوامل خطر ساز بیماری است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است که در سال ۱۳۸۹ انجام شد. ۸۰ بیمار به روش مبتنی بر هدف دردو گروه کنترل و مداخله انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته بود. محتوای آموزشی بر اساس اطلاعات جمع آوری شده و با توجه به نیازها در چارچوب مدل اعتقاد سلامت طراحی گردید. سپس در قالب لوح فشرده ویدئویی در آمد. در گروه مداخله این فیلم طی دو مرحله (پس از گذر از مرحله حاد بیماری و نیز در حین ترخیص) برای بیمار به صورت انفرادی نمایش داده شد و در گروه کنترل روال عادی بیمارستان طی شد. پس از جمع آوری اطلاعات با استفاده نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در گروه آزمون پس از مداخله آموزشی افزایش معنی داری در میانگین آگاهی از بیماری، آگاهی از رژیم غذایی، آگاهی از انجام ورزش، منافع درک شده از رعایت رژیم غذایی، منافع درک شده از انجام ورزش، تهدید درک شده و حساسیت درک شده، هم چنین کاهش معنی داری در میانگین نمره موانع درک شده در رعایت رژیم غذایی، وموانع درک شده در انجام ورزش مشاهده گردید.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج این پژوهش پیشنهاد می شود آموزش ویدئویی برای پیشگیری از مشکلات عود مجدد بیماری در بیماران انفارکتوس میوکارد اجرا شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش ویدئویی، مدل اعتقاد سلامت، انفارکتوس میوکارد  
A-10-899-1

## طراحی و ارزیابی نخستین نرم افزار آموزشی بیوشیمی آنزیم برای دانشجویان دندان پزشکی (P)

سلیمان محجوب، محمد حسن شاهوی

دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی، گروه بیوشیمی  
Soleiman.mahjoub@gmail.com

**مقدمه:** بیوشیمی آنزیم از مهم ترین مباحث علم بیوشیمی است و بسیاری از رشته های علوم پزشکی، مهندسی و علوم پایه این درس را در مقاطع مختلف تحصیلی می گذرانند. نوآوری، ارتقای سطح کیفی آموزش، افزایش انگیزه دانشجویان در یادگیری بیوشیمی آنزیم و ارزیابی این نرم افزار بوده است

**روش کار:** در طراحی این نرم افزار آموزشی که برای نخستین بار در کشور تهیه شد؛ از زبان برنامه نویسی ویژال بیسیک نسخه ۸/ استفاده گردید و در حل معادلات ستیگی آنزیم از روش تکرار ژاکوبی و روش های ریاضی حل عددی رنگ کوتا ۴ و تیلر مرتبه ۴ و برنامه plot Tec نسخه ۸/ استفاده شد. به منظور ارزیابی این نرم افزار آموزشی جهت دانشجویان دندان پزشکی، بعد از تدبیر کامل میث آنزیم مطابق سرفصلهای مصوب و قبل از معرفی نرم افزار، ابتدا پیش آزمون حاوی سئوالات تشریحی بعمل آمد و سپس در جلسه دیگری نرم افزار معرفی و بر روی کامپیوتر کلاس نصب گردید تا دانشجویان بتوانند مطالب آموزشی آن را استفاده نموده و یا پرینت بگیرند. بعد از ۲ ماه، آزمون مجددی با ساختار مشابه قبل، بطور کتبی بعمل آمد و نمرات قبل و بعد از آموزش با نرم افزار، وارد فایل اکسل شده و ضمن محاسبه میانگین و انحراف معیار، گراف های مورد نظر رسم شد.

**نتایج:** با بررسی قابلیت عملیاتی نرم افزار بطور تنوری و تجربی، نشان داده شد که این نرم افزار نتایج حاصل را با دقت و صحت بالا بصورت مقادیر عددی و نمودار گزارش می نماید. همچنین میانگین معدل پیش آزمون و آزمون نهایی دانشجویان بترتیب ۱۱/۶۷±۴/۲۹ و ۱۶/۵۵±۲/۰۹ بدست آمد. مقایسه میانگین معدل های قبل و بعد اختلاف معنی داری را نشان داد ( $P > 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به کاربری آموزشی و محاسباتی این نرم افزار و نتایج معنی دار ارزیابی، اساتید می توانند آموزش مباحث بیوشیمی آنزیم را به روش یادگیری از طریق انجام دادن (Learning by doing) بصورت موثرتر و جذابتر ارائه نمایند. همچنین با قرار دادن این نرم افزار در سایت دانشگاهها، امکان آموزش از طریق e-Learning نیز فراهم می گردد.

**واژه‌های کلیدی:** نوآوری آموزشی، طراحی نرم افزار، بیوشیمی آنزیم،

پزشکی

A-10-459-3



### تدوین سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران (P)

سارا مرتاض هجری، فریبا امصغری، علی افشاری، محمد جلیلی، عظیم میرزازاده، لعیا رهبان، نرگس صالح، علی امینیان، علی لباف

دانشگاه علوم پزشکی تهران-دانشکده پزشکی-دفتر توسعه آموزش sa\_mortazhejri@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** دانشگاه علوم پزشکی تهران پس از ارزشیابی جامع دوره پزشکی عمومی خود، تصمیم به بازنگری این دوره گرفته است. از چالش‌های اساسی، مشخص نبودن انتظارات برنامه از دانش‌آموختگان است. بر اساس سند چشم‌انداز، با در پیش گرفتن رویکرد مبتنی بر پیامد، باید تلاش شود تا تمام اجزای برنامه جدید جهت تحقق پیامدها تنظیم شوند. در این رویکرد، توان‌مندی‌هایی که لازم است دانش‌آموخته در پایان دوره کسب کند، محور توجه است. تدوین فهرست توان‌مندی‌هایی که انتظار می‌رود دانش‌آموخته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران باید آنها را کسب کند.

**روش کار:** با برگزاری جلساتی با حضور دستیاران و اعضای هیأت علمی علوم پایه و بالینی در سال ۱۳۸۶، چارچوب کلی سند توان‌مندی‌ها تدوین شد. همزمان، مطالعه تطبیقی به منظور بررسی فهرست توان‌مندی‌های سایر دانشگاه‌ها انجام شد. متن اولیه سند با برگزاری کارگاهی با حضور بیش از ۸۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده اصلاح شد. همچنین در جلسه‌ای نظرات دانشجویان و دانش‌آموختگان جمع‌آوری گردید. سپس پیش‌نویس سند به صورت مکتوب و الکترونیک در اختیار همه اعضای هیأت علمی و گروه‌های آموزشی دانشکده قرار گرفت. پس از دو نوبت یادآوری، کلیه نظرات جمع‌بندی شد.

**نتایج:** پس از اعمال اصلاحات، متن نهایی سند در کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی دانشگاه مورد تصویب قرار گرفت. ۱۲۷ توان‌مندی مورد انتظار در ۸ محور کلی و ۴۰ زیرمجموعه دسته‌بندی شدند.

**نتیجه‌گیری:** در حال حاضر دانشکده پزشکی در حال طراحی برنامه بازنگری شده بر مبنای این سند است تا بر اساس موارد سند چشم‌انداز، از ابتدای سال تحصیلی ۱۳۹۰ آموزش دانشجویان پزشکی را طبق برنامه جدید آغاز کند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، توان‌مندی، دانش‌آموخته  
A-10-526-1

### بررسی تأثیر ترکیب نقشه مفهومی و پوسترهای آموزشی در یادگیری درس بافت شناسی (P)

جواد پناه پور، یوسف رضاپور، محمد شیروانی، شریف الیاسیان، احسان احسانی، بهنام نیکبخت، نورالله دانش پایه، وحید توانا، امرالله روزبهی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشکده پزشکی vahidtavana@gmail.com

**مقدمه:** نقشه مفهومی در حوزه‌های مختلف تحصیلی به عنوان راهبرد موثر آموزشی و یادگیری گزارش شده است. با طراحی آن در ذهن فراگیران ساختاری ایجاد شده که یادگیری مطالب دشوار را آسان می‌کند. مطالعات زیادی برتری استفاده از نقشه مفهومی را نسبت به شیوه‌های مرسوم آموزشی گزارش نموده‌اند. بررسی تأثیر نقشه مفهومی ترکیب شده با پوسترهای آموزشی در یادگیری

**روش کار:** در جلسه اول درس بافت شناسی، دانشجویان پزشکی ورودی ۸۸ به یازده گروه تقسیم و ضمن آموزش تهیه نقشه مفهومی و ترکیب آن با تصاویر، هرگروه یک فصل عمومی و اختصاصی با نظارت اساتید تهیه نمودند. سپس دانشجویان در کلاسهای تئوری و عملی با برنامه از قبل مشخص شده نقشه خود را به هم‌کلاسیان ارائه نمودند.

**نتایج:** تحلیل نظرسنجی نشان از ۹۵/۹ درصد یادگیری طی تهیه نقشه، ۹۷/۷ درصد یادگیری در ارائه نقشه، ۶۷/۶ درصد تعامل دانشجویی در تهیه و ارائه نقشه، ۸۳/۷ درصد رضایت از هزینه-یادگیری و ۶۵/۵ درصد نقشه مفهومی هم‌کلاسیان را موثر دانستند. همچنین ۷۲/۲ درصد به تعمیم نقشه مفهومی برای سایر دروس اشاره نمودند.

**نتیجه‌گیری:** تهیه نقشه مفهومی توسط فراگیران و ارائه نقشه به هم‌کلاسیان و استفاده هم‌کلاسیان از نقشه مفهومی دیگران یعنی تبدیل راهبردهای آموزشی به مواد آموزشی و بلعکس از آنجاکه با استراتژی دانشجویی هم‌راستا می‌باشد مداخله موثری می‌باشد. نقشه مفهومی به عنوان راهبرد آموزشی-یادگیری علاوه بر تأثیر بر پیامدهای شناختی می‌تواند بر ویژگیهای عاطفی دانشجویان نیز تأثیر داشته باشد. می‌توان از نقشه مفهومی به عنوان ابزاری موثر در ارزشیابی تحصیلی استفاده نمود.

**واژه‌های کلیدی:** نقشه مفهومی، پوستر، آموزش، علوم پایه و بافت شناسی  
A-10-835-6



بررسی مقایسه ای روشهای پژوهش آموزش پزشکی در کشورهای پیشرفته جهان و ایران (P)

مریم آویژگان، احمد رضا نصر

دانشگاه اصفهان - گروه علوم تربیتی

avizhgan@yahoo.com

**مقدمه:** مطالعه روشهای پژوهش برای گسترش شناخت علمی و بهبود کیفیت پژوهشها، گزارشها و مقالات علمی حاصل از آنها اهمیت دارد. این مطالعه کوشش دارد تا به تبیین روشهای پژوهش در حوزه آموزش پزشکی بپردازد تا با شناسایی وضعیت موجود فعالیت پژوهشی راهی بسوی توسعه دانش آموزش پزشکی از راه توجه به انجام پژوهشهای اصیلتر و عمیقتر بازگردد.

**روش کار:** مطالعه به روش تحلیل محتوا بر روی ۱۳۲ مقاله در ۴ مجله علمی- پژوهشی آموزش پزشکی در سال ۲۰۱۰ انتشار یافته انجام شد. ۶۳ مقاله ایرانی (مجلات آموزش در علوم پزشکی و گام های توسعه در آموزش پزشکی) و ۶۹ مقاله خارجی (مجلات Academic, Teacher Medical, Medicine) به روش سرشماری انتخاب گردید و رویکرد پژوهشی از نظر بهره گیری از روش های کمی، کیفی و ترکیبی در مقاله تعیین گردیده است. **نتایج:** در دو مجله داخلی از ۶۳ مقاله بررسی شده، ۵۴ مقاله با راهبرد کمی (۸۵٫۷ درصد)، ۷ مقاله با راهبرد کیفی (۱۱٫۱ درصد) و فقط ۲ مقاله با راهبرد ترکیبی (۳٫۱ درصد) است و در دو مجله خارجی از ۶۹ مقاله بررسی شده ۴۱ مقاله با راهبرد کمی (۵۹٫۴ درصد)، ۱۱ مقاله با راهبرد کیفی (۱۵٫۹ درصد) و ۱۷ مقاله با راهبرد ترکیبی (۲۴٫۶ درصد) است.

**نتیجه گیری:** پدیده های آموزش پزشکی دارای سطوح و مراتب گوناگونی از پیچیدگی است و برای هر سطح و مرتبه ای از آنها روشهای پژوهشی معینی مناسبتر است. اگر دانش آموزش پزشکی را صرفاً بایبش فرضهای کمی گرایی محدود کنیم، دچار سطحی نگری خواهیم شد. یک روش خردمندانه برای بهبود تحقیقات آن است که نقاط قوت یک رویکرد پژوهشی را با نقاط قوت رویکرد دیگر بیامیزیم و نقاط ضعف هر دو را خنثی سازیم. استفاده از رویکرد ترکیبی به منظور شناخت دقیق پیچیدگیهای پدیده مورد مطالعه و پاسخگویی به مسائل پژوهش، راه حل مناسبی است.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، پژوهش، مقالات، روش، مجلات

A-10-226-2

طراحی و ارزیابی نخستین نرم افزار آموزشی بیوشیمی آتزیم برای دانشجویان پزشکی (P)

سلیمان محجوب، محمد حسن شاهوی

بابل - دانشگاه علوم پزشکی بابل - گروه بیوشیمی

Soleiman.mahjoub@gmail.com

**مقدمه:** از مهم ترین مباحث علم بیوشیمی، درس بیوشیمی آتزیم است و بسیاری از رشته های علوم پزشکی، مهندسی و علوم پایه این درس را در مقاطع مختلف تحصیلی می گذرانند. ارتقای سطح کیفی آموزش، نوآوری، افزایش انگیزه دانشجویان در یادگیری بیوشیمی آتزیم و ارزیابی این نرم افزار بوده است

**روش کار:** در طراحی این نرم افزار آموزشی که برای نخستین بار در کشور تهیه شد؛ از زبان برنامه نویسی ویژال بیسیک نسخه ۸/۰ استفاده گردید و در حل معادلات ستیجی آتزیم از روش تکرار ژاکوبی و روش های ریاضی حل عددی رانگ کوتا ۴ و تیلر مرتبه ۴ و برنامه plot Tec نسخه ۸/۰ استفاده شد. به منظور ارزیابی این نرم افزار آموزشی جهت دانشجویان پزشکی، بعد از تدريس کامل مبحث آتزیم مطابق سرفصلهای مصوب و قبل از معرفی نرم افزار، ابتدا پیش آزمون حاوی سئوالات تشریحی بعمل آمد و سپس در جلسه دیگری نرم افزار معرفی و بر روی کامپیوتر کلاس نصب گردید تا دانشجویان بتوانند مطالب آموزشی آن را استفاده نموده و با پرینت بگیرند. بعد از ۲ ماه، آزمون مجددی با ساختار مشابه قبل، بطور کتبی بعمل آمد و نمرات قبل و بعد از آموزش با نرم افزار، وارد فایل اکسل شده و ضمن محاسبه میانگین و انحراف معیار، گراف های مورد نظر رسم شد.

**نتایج:** با بررسی قابلیت عملیاتی نرم افزار بطور تنوری و تجربی، نشان داده شد که این نرم افزار نتایج حاصل را با دقت و صحت بالا بصورت مقادیر عددی و نمودار گزارش می نماید. همچنین میانگین معدل پیش آزمون و آزمون نهایی دانشجویان بترتیب ۱۱/۵۰±۳/۵ و ۱۵/۳۵±۳/۱۲ بدست آمد. مقایسه میانگین معدل های قبل و بعد اختلاف معنی داری را نشان داد ( $P > 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به کاربری آموزشی و محاسباتی این نرم افزار و نتایج معنی دار ارزیابی، اساتید می توانند آموزش مباحث بیوشیمی آتزیم را به روش یادگیری از طریق انجام دادن (doing by Learn) بصورت موثرتر و جذابتر ارائه نمایند. همچنین با قرار دادن این نرم افزار در سایت دانشگاهها، امکان آموزش از طریق Learning=e نیز فراهم می گردد.

**واژه های کلیدی:** نوآوری آموزشی، طراحی نرم افزار، بیوشیمی آتزیم، پزشکی

پزشکی

A-10-459-2



ارزیابی سطح مهارت های همدلی پزشکان خانواده دانشگاه علوم پزشکی جهرم با بیماران در سال ۱۳۸۸ (P)

اسماعیل مناقب، سعیده باقری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جهرم - گروه پزشکی اجتماعی  
esmanagheb@yahoo.com

**مقدمه:** همدلی یک توانایی ارتباطی قدرتمند است که به معنای درک تجربیات، دغدغه ها و دیدگاههای فرد دیگر همراه با توانایی نشان آن می باشد. همدلی با بیمار باعث می گردد بیمار از حالت انزوا بودن در بیماریش خارج شود و بر بهبود بیمار تأثیر گذار است هدف از این مطالعه تعیین سطح همدلی پزشکان با بیماران است.

**روش کار:** این مطالعه در سال ۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام شد. جامعه پژوهش پزشکان خانواده جهرم و بیماران آنها بود. نمونه گیری پزشکان به روش سرشماری بود و ۲۰ پزشک خانواده وارد مطالعه شدند و حجم نمونه بیماران ۵ بیمار به ازای هر پزشک محاسبه گردید و جمعاً ۱۰۰ بیمار وارد مطالعه گردیدند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد همدلی جفرسون بود که در مقیاس لیکرت طیف ۱ تا ۵ تنظیم شده بود و به روش مصاحبه با بیماران تکمیل می گردید. نمره ۴۸-۲۴ ضعیف، ۷۲-۴۹ متوسط، ۹۶-۷۳ خوب و ۱۲۰-۹۷ عالی محسوب می شد. اطلاعات وارد نرم افزار SPSS شده و در سطح آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** حداقل سن بیماران ۱۹ و حداکثر ۵۳ با میانگین ۳۸/۳۸±۷/۱۵ بود و از نظر جنسی ۵۸٪ مونث و ۴۲٪ مذکر بودند. حداقل نمره ۲۴ حداکثر نمره ۶۶ (از حداکثر ممکن ۱۲۰) با میانگین ۴۴/۲۶±۷/۵۲ بود.

**نتیجه گیری:** براساس نتایج این مطالعه سطح همدلی پزشکان با بیماران ضعیف ارزیابی گردید این مطالعه لزوم توجه ویژه به این مهارت ها و آموزش موثر این مهارت ها را مورد تأکید قرار می دهد.

**واژه های کلیدی:** همدلی، مهارت های ارتباطی، آموزش، مشاوره، پزشک خانواده

A-10-58-4

مقایسه روش تدریس بر اساس یادگیری حل مساله با روش سنتی (P)

پگاه جهانی، میثم شفیعی، احمد مختاری

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز  
ahmadmokhtari19@yahoo.com

**مقدمه:** در برنامه های آموزشی دو الگوی استاد محور و دانشجو محور دیده می شود. در الگوی اول نقطه اتکا دانشجویست و به دانشجو فرصت تفکر که امری ضروری در یادگیری است داده نمی شود. یادگیری پی بی ال به عنوان یک روش آموزشی به طور قابل توجهی در سراسر دانشگاهها جهان پذیرفته شده است. مفاهیم گوناگون ومعانی متفاوت از پی بی ال برداشت شده اما به طور کلی پی بی ال یک روش یادگیری فعال است. و بر مشکلات بالینی جامع و علمی متمرکز است. در روش پی بی ال یادگیری بر اساس ارائه یک مسئله یا سوال می باشد که دانشجویان در برخورد با حل مسئله دو هدف دارند: حل مسئله و یادگیری در ارتباط با مسئله مطرح شده. در این روش زمینه برای یادگیری مهارت های حل مساله وکسب دانش درباره علوم پایه وبالینی فراهم می گردد. به دانشجویان این فرصت داده میشود تا دامنه وسیعی از اطلاعات راجع آوری و سپس آنها را به نیازهای یادگیری خود ارتباط دهند و در پایان آنها را تشویق کنند تا به طور مستقل برای حل مسایل به تحقیق بپردازند. با وجود این هنوز چالش های زیادی در جایگزینی این روش نوین یادگیری با روش های رایج سنتی وجود دارد. در این تحقیق بر ان هستیم تا با مقایسه ی نمرات درس جنین شناسی به روش نوین تدریس با نمرات این درس در روش سنتی پی بی ال رابه عنوان یک روش موثر در آموزش معرفی کنیم.

**روش کار:** تعداد ۴۰ نفر از دانشجویان پزشکی ورودی ۸۷ و ۴۰ نفر از دانشجویان ورودی ۸۸ انتخاب شدند و پس از همسان سازی گروهها از نظر نمره خام کنکور جنین شناسی در طول یک ترم برای گروه به روش سنتی وگروه دیگر به روش پی بی ال انجام شد. سرفصل دروس یکسان بود. ارزیابی بر اساس نمرات پایان ترم صورت گرفته وبراساس نرم افزار اس پی اس اس تحلیل شد.

**نتایج:** با استفاده از آزمون t برای دو گروه مستقل نتایج نشان داد که باتوجه به میانگین نمرات دانشجویان ورودی ۸۷ (۱۳/۲۳) و میانگین نمرات دانشجویان ورودی ۸۸ (۱۵/۵۴)، مقدار t به دست آمده ۴/۷ با درجه آزادی ۷۸ بود که تفاوت ها در سطح ۰۰۱ معنی دار است. این بدان معناست که روش آموزشی به کار گرفته شده درمورد دانشجویان ۸۸ موثرتر از روش آموزش به کار گرفته شده برای دانشجویان ورودی ۸۷ است.

**نتیجه گیری:** در روش پی بی ال دانشجویان بیشتر به سمت تفکر هدایت می شوند و از حفظ کردن مطالب پرهیز می کنند. همچنین این روش با ایجاد حس مشارکت گروهی سبب ایجاد انگیزش برای مطالعه بیشتر می شود.

**واژه های کلیدی:** یادگیری بر اساس حل مساله، جنین شناسی

A-10-981-1





### بررسی موانع یادگیری فعال در درس تئوری از دیدگاه دانشجویان پرستاری (P)

اعظم هدایتی، لیلا فلاح، اعظم نعمت اللهی، مهسا خدایاریان

دانشگاه شهید صدوقی یزد  
fallah007@gmail.com

**مقدمه:** یادگیری فرآیندی است که بر اساس تجربه به وجود می‌آید و تغییراتی نسبتاً پایدار در رفتار یادگیرنده ایجاد می‌کند. با توجه به لزوم به کارگیری مطالب تئوری آموخته شده توسط دانشجویان پرستاری در بالین؛ این پژوهش با هدف بررسی موانع یادگیری فعال دانشجویان پرستاری در درس تئوری صورت گرفته است.

**روش کار:** این پژوهش به روش توصیفی مقطعی انجام شد که در آن تمامی جامعه پژوهش شامل ۱۲۰ دانشجوی پرستاری پرسشنامه پژوهشگر ساخته‌ای که روایی و پایایی آن به روش آلفا کرونباخ ( $r=0/83$ ) ارزیابی شده بود را تکمیل نمودند. پرسشنامه در سه حیطه مرحله قبل، حین و بعد یادگیری در ۳۴ گویه تنظیم شد. پرسشنامه‌ها پس از تکمیل توسط نرم افزار SPSS تحلیل شد.

**نتایج:** میزان میانگین مطالعه دانشجویان ۱۸/۲ ساعت در شبانه روز بوده و اکثر دانشجویان (۲/۴۴٪) اتاق شخصی را به عنوان محل مطالعه انتخاب کرده بودند. یافته‌ها نشان داد موانع در مرحله قبل از یادگیری به ترتیب شامل عدم پیشخوانی (۷۵٪) و عدم طرح سوال قبل از مطالعه (۷۲٪)؛ در مرحله حین یادگیری بیشترین مانع مربوط به عدم یادداشت کلمات کلیدی (۵/۴۲٪) و در مرحله بعد از یادگیری به ترتیب شامل عدم مطالعه مروری در روز تدریس (۸/۵۵٪)، عدم مطالعه مروری بعد از یک هفته (۳/۵۳٪) و عدم فهرست کردن نکات کلیدی (۸/۵۰٪) می‌باشند.

**نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج مشخص شد که بیشترین ضعف دانشجویان در مرحله بعد از یادگیری است. لذا دانشجویان می‌توانند با آگاهی از روشهای صحیح مطالعه، استفاده از روش پس ختام و به کارگیری مطالب آموخته شده به بالاترین میزان یادگیری دست یابند.

**واژه‌های کلیدی:** موانع یادگیری، یادگیری فعال، دانشجویان پرستاری،

درس تئوری

A-10-1034-1

### بررسی ارتباط هوش هیجانی با عملکرد بالینی دانشجویان مامایی در آزمون بالینی ساختارمند عینی (P)

سارا حسینی، مهین تفضلی، حمیدرضا آقامحمدیان، عباس مکارم، سعید ابراهیم زاده

دانشکده پرستاری مامایی مشهد  
sara.h2363@gmail.com

**مقدمه:** ارزیابی عملکرد بالینی از مهمترین موارد ارزشیابی دانشجویان مامایی به شمار می‌رود که اصلاح آن رابطه مستقیم با ارتقاء کیفیت آموزشی این رشته دارد. شناخته شده‌ترین روش برای آزمون مهارت‌های بالینی، آزمون‌های ساختارمند عینی می‌باشد. همچنین باید عوامل تأثیرگذار بر نحوه عملکرد دانشجو و تسلط وی بر مهارت‌های موردنظر بررسی گردد. لذا مطالعه‌ای با هدف تعیین ارتباط هوش هیجانی با عملکرد بالینی دانشجویان مامایی انجام شد.

**روش کار:** پژوهش حاضر مطالعه‌ای است توصیفی - همبستگی که بر ۱۹ دانشجوی ترم ۸ مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد که شرایط ورود به پژوهش را داشتند، انجام گرفت. عملکرد بالینی دانشجویان از طریق آزمون بالینی ساختارمند عینی با تعداد ۱۲ ایستگاه روش و ۲ ایستگاه استراحت مورد ارزیابی قرار گرفت. پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن یک هفته قبل از اجرای آزمون، در اختیار دانشجویان قرار داده شد تا پاسخ داده و آن را به پژوهشگر تحویل دهند.

**نتایج:** بین نمره کلی هوش هیجانی با عملکرد بالینی دانشجویان در آزمون بالینی ساختارمند عینی ( $r=0/546$ ،  $p=0/016$ ) رابطه معنی‌دار و مستقیم وجود داشت. از میان پانزده خرده مولفه هوش هیجانی، مولفه های خوش بینی ( $p=0/001$ ) و قاطعیت ( $p=0/022$ ) با عملکرد بالینی دانشجویان ارتباط معنی‌دار داشتند.

**نتیجه‌گیری:** دانشجویان با هوش هیجانی بالا می‌توانند عملکرد بالینی و نهایتاً تحصیلی موفق‌تر و بهتری را برای خود رقم بزنند. بنابراین اگر دانشجویان به گونه‌ای آموزش داده شوند که هوش هیجانی بالایی را به دست آورند، می‌توان امید داشت که در کنار آموزش‌های شناختی، حداکثر استعدادهای خود را بروز دهند.

**واژه‌های کلیدی:** هوش هیجانی، آزمون بالینی ساختارمند عینی، عملکرد بالینی، دانشجویان مامایی

A-10-962-1





بررسی ابعاد عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان (P)

مهین نوملی

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
mahin.nomali@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از اساتید توانمند در حیطه آموزشی که دارای رفتاری حرفه ای باشند یکی از اساسی ترین ارکان در محیط آموزشی می باشد و چنانچه اجرای یکسان قوانین و مقررات آموزشی برای همه دانشجویان در محیط اعمال شود، باعث فراهم نمودن زمینه برای رشد و بالندگی دانشجویان در محیط خواهد بود. بدون شک دانش آموختگان دانشگاه با تکیه بر آموخته های علمی و دینی و با نشاط و علاقه برای آینده خود و کشور مفید خواهند بود. وجود احساس بی عدالتی بین دانشجویان باعث احساس رقابت نادرست و ضرر و زیان بی شماری می شود. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در خصوص عدالت آموزشی در محیط های آموزشی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی با استفاده از روش نمونه گیری آسان بر ۱۰۰ دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ انجام شد. پرسشنامه دو قسمتی که شامل ۱۸ سوال مرتبط با اهداف پژوهش پس از بررسی متون و روش دلفی تهیه و روایی محتوایی آن مورد تایید قرار گرفت. دامنه امتیازات از ۱ تا ۹ بوده است. متغیرهای جنس، رشته، محل سکونت و معدل لحاظ گردید. داده ها با استفاده از آزمون آماری توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۶۸ درصد دانشجویان مورد بررسی مونث بودند. بین متغیر جنسیت و ابعاد عدالت آموزشی ارتباط معنی دار آماری به دست آمد ( $P=0/02$ ). دختران نسبت به پسران اهمیت بیشتری برای عدالت در محیط آموزش قائل بودند. از بین ۱۸ گویه ابعاد عدالت آموزشی، دانشجویان برای عدالت داشتن اساتید توانمند و حرفه ای و برخورداری از مقررات و قوانین یکسان، فراهم بودن زمینه برای رشد و بالندگی دانشجو اهمیت بیشتری قائل بودند. توجه به قومیت، جنسیت و ارزش اعتقادی و مسائل ورزشی و تفریحی دانشجو از گویه هایی بودند که دانشجویان ارزش کم تری را برای آن از نظر جایگاه آن ها در عدالت آموزشی قائل بوده اند.

**نتیجه گیری:** داده های این مطالعه نشان داد اکثریت دانشجویان برای ابعاد مختلف عدالت آموزشی اهمیت زیادی قائلند اما یافته قابل توجه برای مسئولین آموزشی آن است که دانشجویان بیش از آن که عدالت آموزشی را با ابعاد رفاهی توصیف نمایند خواهان استایدی توانمند و حرفه ای به منظور رشد و بالندگی آموزشی بوده اند.

**واژه های کلیدی:** عدالت، آموزش، دانشجوی علوم پزشکی، دانشگاه  
A-10-998-3

ارزیابی کیفیت مدیریت آموزش بالینی بیمارستان بقیه اله

بر اساس مدل تعالی بالدریج در سال ۸۹ (P)

محمد صالح فلاح، شهرام توفیقی، مجتبی خواجه آزاد، روح الله زابلی

تهران، دانشگاه علوم پزشکی بقیه اله (عج)، معاونت تحقیقات  
msaleh.fallah@gmail.com

**مقدمه:** سازمان های آموزشی در نظام سلامت همواره نیازمند ارتقاء کیفیت می باشند. مدل های تعالی سازمانی با مکانیسم ارزیابی به ارتقای کیفیت سازمانها کمک می نمایند. در این راستا مدل تعالی بالدریج اصول مدیریت کیفیت فراگیر (TQM) را برای سازمانهای آموزشی درمانی بهینه نموده است. ارزیابی کیفیت مدیریت آموزش بالینی بیمارستان بقیه اله بر اساس مدل تعالی بالدریج هدف این بررسی است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی بود و به صورت مقطعی اجرا گردید. گردآوری داده ها با سه روش؛ مصاحبه با مدیران و کارکنان، مطالعه مستندات و مشاهده فرایندها انجام شد. ابزار گردآوری داده ها شامل چک لیست استاندارد مدل تعالی بالدریج (نسخه ۲۰۱۰-۲۰۰۹) بود. داده ها بر اساس ماتریس امتیازدهی بالدریج محاسبه گردید. جهت تحلیل داده ها و ارائه نتایج از نرم افزار Excel 2007 استفاده شد.

**نتایج:** مدیریت آموزش بالینی بیمارستان بقیه اله از مجموع ۱۰۰۰ امتیاز مدل بالدریج، ۳۳۲/۹۴ امتیاز (۳۳/۲٪) را کسب نمود؛ که شامل: معیارهای «رهبری» ۴۴/۹۶٪ - «برنامه ریزی استراتژیک» ۳۵/۶۵٪ - «تمرکز بر مشتری» ۳۸/۸۱٪ - «سنجش، تحلیل و مدیریت دانش» ۴۳/۷۵٪ - «تمرکز بر کارکنان» ۴۲/۷۸٪ - «مدیریت فرآیند» ۳۵/۵۳٪ و «نتایج» ۲۴/۴٪ بود. رهبری سازمانی قویترین و نتایج عملکرد ضعیف ترین معیار در این مطالعه بود.

**نتیجه گیری:** این مرکز دارای رویکرد مناسبی برای استقرار الزامات تعالی سازمانی می باشد. این موضوع میتواند به دلیل تلاش برای اعتباربخشی آموزش پزشکی با استانداردهای WFME باشد. اما سطوح یادگیری سازمانی و انسجام همچنان نیازمند ارتقاء است. توصیه می شود از توانمندی بخش های پیشرو برای انسجام سازمان استفاده شده و نظام اعتباربخشی موجود در با نظر گرفتن معیار های بالدریج تقویت شود.

**واژه های کلیدی:** کیفیت، مدل بالدریج، مدیریت آموزشی  
A-10-674-1



### بحث گروهی چند مورد بیماری در یک موضوع مشترک:

#### شیوه جدید آموزشی (P)

لیلی حفیظی، سیده اعظم پورحسینی، ملیحه کشوری، نیره قمیان

مشهد-میدان امام رضا- بیمارستان امام رضا

hafizil@mums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش مؤثر برای یادگیری در رشته پزشکی بسیار ضروری است زیرا یک حرفه سلامت در جهت نیازهای جامعه است. سخنرانی، با یا بدون نمایش اسلاید، روش غالب در تدریس دروس پزشکی است. ولی بدلیل عدم پاسخگویی به نیازهای عملی دانشجویان پزشکی، روشهای دیگر آموزشی معرفی شده اند که آخرین و کاملترین آنها روش آموزش بر پایه مشکل (PBL) می باشد. اما از آنجا که هر روش آموزشی معایب خاص خود را دارد، همواره نیاز به معرفی روشهای جدید و بهره گیری از فواید آنها وجود دارد. هدف از این مطالعه ارزیابی یک شیوه جدید آموزشی بر مبنای بحث گروهی چند مورد بیماری مرتبط با یک موضوع خاص و مقایسه با روشهای رایج تدریس دروس بالینی دانشجویان پزشکی در مقطع کارآموزی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی آینده نگر در بین کارآموزان ورودی یک دوره دانشکده پزشکی در نیم سال اول ۱۳۸۹ در بخش زنان و مامایی بیمارستان امام رضا (ع) انجام شد. کارآموزان در طول دوره دو ماهه هر روز توسط یکی از اساتید در خصوص نکات بالینی تدریس می شوند. ویزیتها به سه روش سخنرانی با اسلاید بحث بیماری بر بالین بیمار و روش جدید بحث گروهی چند مورد بیماری مرتبط با یک موضوع مشترک انجام می گیرد. در پایان هر دوره، میزان رضایت کارآموزان از روشهای آموزشی توسط پرسشنامه بررسی شد.

**نتایج:** تعداد ۴۳ کارآموز وارد مطالعه شدند. میزان رضایت دانشجویان از شیوه جدید آموزشی نسبت به روشهای سخنرانی با اسلاید و بحث بر بالین بیمار با اختلاف معنی دار بیشتر بود: به ترتیب  $P = 0.008$  و  $P = 0.015$ . در بین دو روش سخنرانی با اسلاید و بحث بر بالین بیمار میزان رضایت دانشجویان از شیوه دوم بیشتر بود ولی اختلاف آن معنی دار نبود ( $P = 0.09$ ).

**نتیجه گیری:** روش آموزشی جدید معرفی شده سبب بالا بردن توان دانشجویان پزشکی در برخورد عملی با بیمار میشود و می تواند در بخشهای بالینی بسیار کاربردی باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بر پایه موضوع، معرفی یک مورد بیماری، آموزش

بر پایه مشکل، کارآموز، بحث گروهی، دانشجوی پزشکی

A-10-290-1

### بررسی ابعاد مهارت در یادگیری خود راهبر در دانشجویان

#### علوم پزشکی شیراز (P)

الهه محمدی، ریتا رضایی، هاجر شیعیه، آزاده امینی، روح ... حسینی، زهرا کریمیان، سمیه دلاوری، آرزو فرج پور، شکوفه نیک سرشت

**مقدمه:** یکی از محورهای اساسی در نقشه جامع علمی، یادگیری خود محور در آموزش دانشجویان است. یادگیری خودمحور در بهبود توانایی های دانشجویان، یادگیری مادام العمر و هدایت وی در مسیر صحیح آموزش کسب مهارت های جدید بسیار تعیین کننده است. یادگیری خودمحور علاوه بر گسترش عواطف فردی به دلیل مشارکت فرد در فرایند یادگیری مسئولیت پذیری او را نیز تقویت میکند. با توجه به اهمیت موضوع، این مطالعه با هدف بررسی ابعاد مختلف مهارت های یادگیری خودراهبر در دانشجویان و مقایسه آن بر اساس سطح تحصیلی ایشان انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه بر روی ۲۰۰ نفر از دانشجویان مقاطع دکترای حرفه ای و تحصیلات تکمیلی (دستیاری، کارشناسی ارشد) دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ انجام گردیده است و از پرسشنامه محقق ساخته ۳۶ سوالی در مقیاس لیکرت ۴ گزینه ای استفاده شده است. پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ درصد مورد تایید شد.

**نتایج:** بیشترین گرایش و علاقه مندی دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه نسبت به موارد تصمیم گیری فردی در امور شخصی یادگیری مطالب جدید تعیین اهداف به صورت شخصی و مسئولیت پذیری گزارش گردیده است و به نحوی که در بیش از ۸۰٪ موارد، شرکت کنندگان نسبت به موارد ذکر شده تمایل داشته اند. احساس نیاز به یادگیری نیز از جمله مواردی است که دانشجویان به آن اشاره نموده اند. بیش از ۵۰٪ افراد شرکت کننده در این مطالعه گزارش نموده اند که به ندرت از زمان خود به طور صحیح استفاده می نمایند و به راحتی قادر به پذیرش عقاید جدید و تنظیم امور فردی نمی باشند. همچنین بیش از ۴۵٪ شرکت کنندگان در این مطالعه ابراز داشته اند که زمان خاصی را به مطالعه اختصاص نمی دهند. نتایج این مطالعه به تفکیک جنسیت و سطح تحصیلی (Under graduate و Post graduate) مورد بررسی قرار گرفته است و تفاوت معنی داری بین پاسخ های گروه های مختلف مشاهده نشده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به گستردگی علوم مختلف و رشد فزاینده آن به خصوص در چند دهه اخیر، دارا بودن مهارت یادگیری خودمحور به عنوان پایه و اساس هدایت دانشجو در امر آموزش و یادگیری ضروری می نماید و دانشجویان خود نیز به دارا بودن این گونه مهارت ها احساس نیاز می نمایند. توانمند سازی دانشجویان با مهارت های جستجو و یادگیری خود محور، مهارت های تصمیم گیری، مدیریت زمان، مسئولیت پذیری در مورد یادگیری دانش عمومی و حرفه ای و ... و تبدیل آن به یکی از عادات مادام العمر نقش به سزایی در موفقیت های فردی و حرفه ای آنان خواهد داشت. از این رو پیشنهاد می گردد علاوه بر آموزش مهارت های یاد شده به صورت آموزشهای کارگاهی و ... در سطوح مختلف آموزشی برخی از این مهارت ها در قالب کوریکولوم رسمی آموزشی به دانشجویان ارائه گردد و سیستم آموزشی به نحوی در جهت تحقق اهداف فوق الذکر سوق یابد.

**واژه های کلیدی:** یادگیری خود راهبر، نقشه جامع علمی

A-10-268-1



### موانع موجود بر سر راه مشارکت بین موسسات آموزشی و بالینی در پرستاری؛ یک مطالعه کیفی (P)

فاطمه حشمتی نیوی، زهره ونکی، عیسی محمدی

مشهد- خیابان ابن سینا دانشکده پرستاری و مامایی  
heshmati.nabavi@gmail.com

**مقدمه:** مشارکت در آموزش بالینی وظیفه تمام کسانی است که در ارائه مراقبت‌های بهداشتی نقش دارند. ضرورت ارتقاء کیفیت آموزش‌های بالینی و نقش تعیین‌کننده این آموزش‌ها در ارتقاء کیفیت مراقبت‌ها باعث شده است که شاهد روندی رو به رشد در طراحی و اجرای الگوهای مشارکتی آموزش بالینی در سطح بین‌المللی باشیم. چگونگی ارتباط بین اعضا هیئت علمی دانشکده-های پرستاری با مراکز درمانی، در کشور ما مدتهاست که محل سوال و ابهام است. این مطالعه در صدد است که درک ذینفعان کلیدی در آموزش بالینی را نسبت به موانع موجود بر سر راه مشارکت بین موسسات آموزشی پرستاری و موسسات بالینی در اجرای آموزش‌های بالینی را مورد بررسی قرار دهد.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه از نوع تحلیل محتوای کیفی است. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش را ۱۵ نفر دانشجو مدرس بالینی پرستاری، پرستار بالینی، مدیر آموزشی و مدیر پرستاری بالینی تشکیل می‌داد. روش جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه نیمه ساختاری بود. ابتدا نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انجام شد و سپس به روش گلوله برفی ادامه پیدا کرد و نمونه‌گیری تا اشباع داده‌ها ادامه یافت. کلیه مصاحبه‌ها ضبط و سپس دستنویس شد و با استفاده از روش مقایسه‌ای مداوم و به روش تحلیل محتوای کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** مضامین بدست آمده در این پژوهش عبارت بود از: «واگرایی سازمانی»، «دیوار نامرئی»، «ارزشگذاری مفرط بر دانش تنوریک»، ابهام در ارتباط ساختار سازمانی دو موسسه و نقش‌ها و وظایف کارکنان هر یک از موسسات در قبال یکدیگر، فرهنگ ارزشگذاری مفرط بر دانش نظری و بی‌توجهی به مهارت‌ها و عملکرد بالینی پرستاری، و دیواری از دیدگاه‌ها و نگرش‌های مختلف و گاه متضاد موانع اصلی بر سر راه ایجاد همکاری بین دو موسسه آموزشی و بالینی در پرستاری هستند.

**نتیجه‌گیری:** تعریف ارتباط ساختاری بین دو موسسه آموزشی و بالینی و تبیین نقش‌ها و مسئولیت‌های کارکنان آموزشی و بالینی در قبال اجرای آموزش‌های بالینی، تعریف نقش بالینی مدرس پرستاری و تاکید بر اهمیت و ارزشگذاری بر عملکرد بالینی پرستاری می‌تواند مسیر شکل‌گیری همکاری و مشارکت بین دو موسسه را هموارتر سازد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، مشارکت، موسسات آموزشی، موسسات

بالینی

A-10-729-1

### ارتباط بین امید به آینده شغلی و میزان نشاط در دانشجویان (P)

زهره سوکی، خدیجه شریفی، زهره تقریبی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان دانشکده پرستاری و مامایی  
sooki812000@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اینکه امید به آینده شغلی یکی از عوامل تعیین‌کننده نشاط است و نشاط موجب تلاش بیشتر برای تحقق اهداف، دوری از اتلاف وقت و کاهلی، عملکرد بهتر شغلی و تحصیلی و.. میشود، برآن شدیم تا ارتباط بین امید به آینده شغلی و میزان نشاط در دانشجویان را بررسی نماییم.

**روش کار:** مطالعه ای تحلیلی با روش نمونه گیری تصادفی بر ۱۸۷ دانشجوی دختر ویسر دانشکده پیرا پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان طی بهار ۱۳۸۶ با استفاده از تست استاندارد نشاط آکسفورد و پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. اطلاعات پس از استخراج توسط نرم افزار SPSS با استفاده از آمار توصیفی، تی مستقل و آتوا تجزیه و تحلیل شد سپس جداول فراوانی مطلق و نسبی و نمودارهای مربوطه ترسیم گردید.

**نتایج:** ۸۱/۸٪ از نمونه های پژوهش زن و ۱۸/۲٪ مرد بودند و رابطه آماری معنی دار بین میزان امید به آینده شغلی و میزان نشاط در دانشجویان با  $p=0/04$  مشاهده شد به گونه ای که با افزایش میزان امید به آینده شغلی، میزان نشاط در دانشجویان افزایش نشان داد. دانشجویانی که بیشترین میزان امید به آینده شغلی را داشتند میزان نشاط  $15/29 \pm 50/15$  و در گروهی که امید کم به آینده شغلی خود داشتند میزان نشاط  $18/757 \pm 34/46$  بوده است. همچنین با افزایش میزان نشاط مقادیر معدل طی ترم گذشته افزایش نشان داد و نیز میانگین نشاط در مردان بیش از زنان بوده است هر چند که اختلاف معنی دار نبوده است.

**نتیجه گیری:** با بکار بردن راهکارهای افزایش نشاط در دانشجویان شاید بتوان امید به آینده شغلی را افزایش داد.

**واژه‌های کلیدی:** نشاط، امید به آینده شغلی

A-10-223-3



**مهارت‌های مدیریتی مورد نیاز دانشجویان پزشکی (P)**

سیدجلیل کوهپایه زاده اصفهانی، حمیدرضا برادران، سمیه نوری حکمت،  
سمانه رضانی، رضا دهنویه

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
edcenter@iums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه اهمیت نقش و وظایف پزشکان در شکل دهی نظام سلامت بر هیچ کس پوشیده نیست. پزشکان کارگزاران اصلی بدنه نظام سلامت بود و با تصمیمات خود تاثیرات بارزی بر نتایج و پیامدها نظام سلامت دارند. پژوهش حاضر درصدد است مهارت‌های مدیریتی که دانشجویان پزشکی برای فعالیت در بدنه نظام سلامت نیاز دارند را شناسایی نماید.

**روش کار:** پژوهش حاضر مطالعه ای کیفی است و ابزار جمع آوری داده ها در این پژوهش راهنمای بحث گروهی متمرکز می باشد. برای تدوین ابزار، ابتدا با استفاده از مبانی نظری موجود در مورد مهارت‌های مدیریتی مورد نیاز دانشجویان پزشکی، چک لیست اولیه ای براساس نظریه مهارت‌های سه گانه مدیریت: زرابرت کاتز حاوی ۳ بخش مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی مورد نیاز دانشجویان پزشکی، تهیه شد و سپس برای تأیید روایی آن از نظر تعدادی از اساتید دانشگاه بعنوان صاحب نظر استفاده و موارد پیشنهادی آنها در چک لیست اصلاح گردید. دو جلسه بحث گروهی متمرکز تشکیل گردید که در یکی از آنها دانشجویان پزشکی سال ۴ به بعد (۸ نفر) و در دیگری پزشکان شاغل بعنوان مدیر در نظام سلامت (۱۰ نفر)، دعوت شدند. برای تحلیل داده ها، از تکنیک تحلیل چارچوبی داده ها و نرم افزار Ti Atlas استفاده شد.

**نتایج:** مهارت‌های فنی مدیریتی مورد نیاز دانشجویان پزشکی شامل تسلط به رشته تخصصی، مهارت انسانی شامل مهارت ارتباطات، مربی‌گری، توانایی دریافت بازخورد، ابزار ق‌دردانی، تیم‌سازی، تصمیم‌گیری، اخلاقی؛ و مهارت‌های ادراکی شامل برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری و کنترل، بود. در مورد اهمیت مهارت‌های مدیریتی مختلف، بین دانشجویان و پزشکان شاغل بعنوان مدیر، اختلاف نظر وجود داشت

**نتیجه گیری:** از آنجائیکه پزشکان بالاترین مهارت فنی را در میان پرسنل بهداشتی درمانی دارند، همواره بعنوان ارشد شناخته می شوند و چه به صورت رسمی در غالب رئیس یا مدیر بخش یا سازمان، و چه بصورت غیر رسمی در غالب رهبر تیم های بهداشتی درمانی، مسئولیت سنگینی به عهده دارند، لذا آموزش مهارت‌های رهبری و مدیریتی به پزشکان کلید حل بسیاری از مشکلات نظام سلامت است.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های مدیریتی، دانشجویان پزشکی، مهارت‌های فنی،

انسانی و ادراکی

A-10-499-4

**پرسپتورشپ، روشی مناسب در آموزش علوم پزشکی (P)**

محمد علی حسینی، فرشته نجفی

دانشگاه علوم بهزیستی تهران، گروه پرستاری،  
n\_fereshteh2001@yahoo.com

**مقدمه:** پرسپتورشپ (preceptorship) یک استراتژی موثر یادگیری و آموزش است که برای دانشجویان کارشناسی و بالاتر در محیط های بالینی به کار می رود. پرسپتورشپ دسترسی به یک مدل و الگوی توانمند و شایسته و با تجربه است و نیز به معنی ساختن ارتباط آموزشی و یادگیری حمایتی یک به یک در یک تعامل دو جانبه بین دانشجو و یک درمانگر یا مراقبت دهنده باتجربه است. این رویکرد یادگیری فعال موجب افزایش اعتماد بنفس و شایستگی فراگیران، پرورش تفکر انتقادی و اجتماعی کردن دانشجویان می شود. این مطالعه با هدف بررسی جایگاه پرسپتورشپ به عنوان یک روش آموزشی موثر در آموزش علوم پزشکی و معرفی آن بعنوان روش آموزشی فعال در تدریس دروس بالینی انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع تحقیقات مروری است که با مطالعات کتابخانه ای و رجوع به مقالات معتبر موجود و در دسترس و نیز موتورهای جستجو و پایگاه های معتبر داده های علمی موجود در شبکه انجام شده است. یافته ها: نتایج مطالعات نشان می دهند در محیط‌های آموزش بالینی به خصوص مواردی که با حجم بالای دانشجو و بیمارستانهای آموزشی، روبرو هستیم، این شیوه یک روش موثر در افزایش صلاحیت های بالینی و اعتماد بنفس دانشجویان به شمار می رود. علاوه بر آن موجب ارتقای سطح علمی و افزایش انگیزه مشارکت پرسنل با تجربه و متخصص در فرایند آموزش گشته و احساس رضایت مندی این افراد را افزایش می دهد.

**نتیجه گیری:** یافته های این پژوهش بیانگر مزایای زیاد استفاده از این روش در آموزش علوم پزشکی می باشد که دامنه شمول آن علاوه بر نظام آموزشی، دانشجو و کادر درمانی \_ مراقبتی بیمارستان را نیز در برمی گیرد. با توجه به اینکه این روش در برنامه های آموزش بالینی کشور به خوبی شناخته نشده و بکار نمی رود، معرفی آن بعنوان یک روش تعاملی در محیط های بالینی، می تواند به انتخاب مناسب آن به منظور تقویت برنامه های آموزش بالینی کمک نماید.

**واژه‌های کلیدی:** پرسپتورشپ، آموزش علوم پزشکی، آموزش بالینی

A-10-789-2



## بررسی اثر مرکز مهارت‌های بالینی (Skill Lab) در یادگیری دستیاران زنان دانشگاه پزشکی شهید صدوقی یزد (P)

مژگان کریمی زارچی، مهشید بکانی، فاطمه ملاحسینی

یزد، صفائیه، بیمارستان شهید صدوقی

**مقدمه:** دانشجویان پزشکی و همچنین دستیاران زنان با بهره‌گیری از مرکز مهارت‌های بالینی برای آزمون (OSCE) یا Clinical Structural Objective Examination در آخر هر دوره آماده می‌شوند. میتوان با اتمام آموزش هر یک از مهارت‌ها ارزیابی را انجام داد و از چک لیست مورد نظر استفاده کرد. دستیاران زنان در کسب مهارت‌های پر خطر مامانی مثل انجام زایمان بریچ، گذاشتن انواع خاصی از IUD مثل انواع لوونورژسترولی ان که هزینه بالایی داشته و نیازمند روش خاصی برای گذاشتن داخل رحم است و یا انواع کورتاژ‌های رحمی که مهارت انجام ان در کاهش عوارض نقش بسزائی دارد لذا نیازمند کسب مهارت‌های تجربی بالینی هستند. این تحقیق با هدف تاثیر مرکز مهارت‌های بالینی بر مهارت دستیاران زنان طراحی شده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع sectional cross میباشد. در بررسی، همه دستیاران سال اول و دوم زنان وارد مطالعه شدند. آنها قبل از اینکه خود عامل اصلی زایمان بریچ بوده و یا وارد اتاق عمل شوند در lab skill توسط دستیاران سال چهارم و با نظارت اساتید زنان تعلیم داده میشوند و هر کدام معاینه دقیق سرویکس و تعیین عضو پرزائنه حین زایمان و روش زایمان واژینال بریچ را روی مولژ تمرین میکردند، همچنین طریقه گذاشتن IUD لوونورژسترولی و کورتاژ رحمی را یاد میگرفتند. پس از ۳ ماه در زمان امتحان کتبی در lab skill امتحان عملی دروس آموزش داده شده گرفته میشد. ابزار گردآوری داده‌ها چک لیست بود.

**نتایج:** در هر دوره بین ۴-۶ دستیار سال اول و ۴-۵ دستیار سال دوم وارد مطالعه شدند. نتایج نشان داد که دستیارانی که قبل از انجام عملی مهارت‌های ذکر شده در lab skill تعلیم داده شده بودند در حین کار بر بالین بیمار استرس کمتر و مهارت بیشتری داشتند. همچنین با توجه به اینکه کلیه مهارت‌ها در پایان دوره در lab skill از دستیاران امتحان گرفته میشد، ۹۲٪ از آنها از این نحوه ارزیابی رضایت بیشتری داشتند و هر دستیار همه مهارت‌های فرا گرفته را روی مولژ اجرا کرد.

**نتیجه گیری:** یافته‌ها نشان میدهد که بیش از ۹۲٪ از دستیاران skill lab را روشی موثر جهت ارتقاء کسب مهارت‌های لازم در طول دوره میدانند. همچنین اساتید و دستیاران سال بالاتر در پایان دوره مطالعه فرصت مناسبی برای ارزشیابی دستیاران پیدا میکنند. تحقیقات انجام شده در انگلیس نشان میدهد بسیاری از دستیاران زنان قبل از کسب مهارت‌های بالینی روی مولژ حق انجام انه را روی بیماران ندارند. پیشنهاد میشود دستیاران سال اول و دوم کلیه مهارت‌های پرخطر و ضروری را برای کاهش عوارض نوزادی و مادری در مراکز lab skill بیاموزند و پس از کسب حد نصاب نمره از مونهای انجام شده که بیانگر کسب تجربه کافی در این مهارتهاست اجازه انجام انها را برای بیماران داشته باشند.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مهارت‌های مهم بالینی، دستیاران زنان، عوارض نوزادی، عوارض مادری

A-10-178-1

## آموزش و ارزیابی بیمار استاندارد در مرکز یادگیری مهارت‌های بالینی اصفهان (P)

فرشاد جعفری، علیرضا منجمی، مسیح صبوری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی اصفهان، مرکز مطالعات و توسعه

آموزش پزشکی

farshadjafari@yahoo.com

**مقدمه:** بیمار استاندارد یا بیمار نما فرد آموزش دیده ای است که تاریخچه بیماری، ساختار شخصیتی و یافته‌های بالینی یک بیمار حقیقی را به نمایش در می‌آورد. در ایران استفاده از بیمار استاندارد در آموزش پزشکی رو به افزایش است. به منظور بکارگیری بیمار استاندارد در آموزش و ارزیابی دانشجویان پزشکی، باید افرادی جهت این کار تربیت شوند. این مطالعه مراحل جذب، آموزش و ارزیابی بیمار استاندارد را در مرکز یادگیری مهارت‌های بالینی اصفهان نشان می‌دهد.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه توصیفی مقطعی است. ۱۳ نفر از افراد علاقمند در یک کارگاه آموزشی دو روزه (۱۲ ساعت)، جهت آشنایی با وظایف بیمار استاندارد شرکت کردند. یک هفته پس از کارگاه عملکرد بیماران استاندارد توسط یک چک لیست ارزیابی شد. کلیه مراحل آموزش و ارزیابی فیلم برداری و تدوین شد.

**نتایج:** ۶ نفر آقا و ۷ نفر خانم با دامنه سنی ۱۷ تا ۳۷ سال در کارگاه شرکت نمودند. بیماران استاندارد تربیت شده در کارگاه در پاسخ به سوالات، اطلاعات غلط نمی‌دادند و متناسب با سوالات پرسیده شده از آنها، پاسخ می‌دادند و متن‌های خود را خوب حفظ کرده بودند. میانگین امتیاز همه سوالات چک لیست بالای ۴ بود.

**نتیجه گیری:** عملکرد بیمار استاندارد پس از آموزش در کارگاه رضایت بخش بوده است. مدت زمان ۱۲ ساعت میانگین رو به بالا برای آموزش بیمار استاندارد است. بیماران استاندارد آموزش دیده در کار خود راحت و با اعتماد به نفس بودند. از فیلم تهیه شده می‌توان برای آموزش غیر حضوری بیمار استاندارد استفاده نمود.

**واژه‌های کلیدی:** بیمار استاندارد، بیمار نما

A-10-716-1





### بررسی نظر دانشجویان و اساتید دانشگاه در مورد تاثیر ارزشیابی توسط دانشجویان بر بهبود تدریس (P)

فریبا آربونی، عباسعلی نوریان، هاجر بخشوده

دانشگاه علوم پزشکی زنجان - معاونت آموزشی - مرکز توسعه و آموزش پزشکی  
arbooni@hotmail.com

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از مهمترین پایه های ارتقای کیفیت آموزش می باشد که هدف اصلی آن بهبود برنامه های آموزش و فعالیت های اعضای هیات علمی است. نتایج ارزشیابی را می توان به عنوان بازخوردی برای اساتید و ارتقای نقاط ضعف و شناخت نقاط قوت در پی داشته باشد. این پژوهش در همین راستا جهت پی بردن به تاثیر ارزشیابی دانشجویی بر بهبود تدریس اساتید انجام گردید. تعیین نظر دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه در مورد تاثیر ارزشیابی توسط دانشجویان بر بهبود تدریس اساتید

**روش کار:** در این پژوهش که یک مطالعه توصیفی است، تعداد ۳۸۵ نفر دانشجو بعنوان نمونه تصادفی و کلیه اعضای هیات علمی در حین تدریس ۱۶۳ نفر انتخاب شدند. ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش اطلاعات دموگرافیک و فرم نظرسنجی مشتمل بر ۲۵ سوال بر اساس مقیاس لیکرت در پنج بخش (محتوای آموزش، محتوای علمی، ارتباط استاد و دانشجو، مقرراتی و در رابطه با نحوه آزمون نهایی) که توسط محققین تهیه و آلفای آن با ۰/۹۶ تایید گردید. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در این مطالعه ۳۶۱ نفر دانشجو و ۱۰۲ نفر اعضای هیات علمی شرکت نمودند. نتایج نشان داد که امتیاز نظرسنجی توسط دانشجویان با میانگین  $21/09 \pm 2/18$  و امتیاز نظرسنجی توسط اعضای هیات علمی با میانگین  $24/3/79 \pm 7/79$  بدست آمد و تفاوت معنی داری بین امتیاز نظرات دانشجو و اساتید در مورد تاثیر ارزشیابی مشاهده نگردید ( $P = 0/347$ ). اساتید بیشترین بخش تاثیر گذار در ارزشیابی را مربوط به محتوای علمی با میانگین  $27/89 \pm 9/07$  و گروه دانشجو در محتوای آموزشی با میانگین  $28/64 \pm 7/9$  اظهار داشتند. تفاوت معنی داری در هر پنج بعد، بین گروه دانشجویان و اعضای هیات علمی مشاهده گردید  $P = 0/000$ .

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش دیدگاه اساتید و دانشجویان موید آن است که ارزشیابی تا حدود زیادی بر بهبود تدریس در ابعاد مختلف اثر بخش بوده و سیستم ارزشیابی به عنوان یک معیار می توان برای رشد حرفه ای و کیفی تدریس از اهمیت ویژه ای برخوردار باشد. لیکن برای رسیدن به ارتقای و پیشرفت در فرآیند یاددهی و یادگیری مستلزم مطالعات گسترده تری در خصوص روند فعلی ارزشیابی می باشیم.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، دانشجو، اساتید، بهبود تدریس  
A-10-270-1

### بررسی تطابق آموزش دروس نظری با طرح درسهای ارائه شده در دانشکده دندانپزشکی مشهد (۱۳۸۸) (P)

مریم امیدخدا، مجید اکبری

دانشکده دندانپزشکی مشهد بخش ارتودنسی  
omidkhodam@mums.ac.ir

**مقدمه:** طرح درس به عنوان یک برنامه پیش بینی شده از کلیه ابعاد تدریس در یک جلسه آموزش استاد تدوین می گردد. درستی اجرای طرح درس ریخته شده در کلاس درس، ارزش واقعی این برنامه ریزی و صرف زمان برای آموزش و تدوین طرح درس را مشخص می کند. هدف از انجام این تحقیق بررسی تطابق آموزش دروس نظری ترم نهم دانشکده دندانپزشکی مشهد با طرح درس های ارائه شده در سال ۱۳۸۸ بود.

**روش کار:** از طرح درس های مربوط به کلیه دروس ارائه شده در ترم نهم سال ۱۳۸۸ کپی تهیه گردید و همراه با CD حاوی تدریس اساتید و چک لیست های تهیه شده، در اختیار ۱۰ نفر از دانشجویان برتر کلاس که در سر کلاس ها حضور فعال داشتند قرار داده شد. این افراد، با توجه به آنچه در سر کلاس کسب کرده بودند و گوش دادن به CD ها، وجود یا عدم وجود هر یک از موضوعات عنوان شده در چک لیست - که شامل بخش های مختلف طرح درس بود- را در جلوی آن مشخص کردند و در نهایت با تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده میزان رعایت طرح درسهای توسط اساتید بصورت آمار توصیفی ارائه گردید.

**نتایج:** برای ارزشیابی درجات تطابق، تطابق بالای ۹۰ درصد عالی، تطابق ۷۰-۹۰ درصد خوب، تطابق ۵۰-۷۰ درصد متوسط و تطابق زیر ۵۰ درصد، ضعیف در نظر گرفته شد. از ۷ درس تئوری ارائه شده در ترم مذکور، تنها طرح درس ۵ گروه در دسترس بود. میزان تطابق طرح درسهای با ارائه اساتید در درسهای مذکور ۹۶/۲۵٪، ۷۴/۸٪، ۸۱٪، ۹۲/۳۳٪ و ۹۸/۶۶٪ بدست آمد. نتیجه گیری اگرچه طرح درسهای ارائه شده تطابق نسبتاً نزدیکی با مطالب ارائه شده در کلاس داشتند ولی در بعضی موارد نقصان این تطابق نیاز به توجه و آشنا سازی اساتید را با کاربرد و فواید طرح درس نشان میدهد.

**واژه های کلیدی:** طرح درس - تطابق آموزش - دندانپزشکی  
A-10-480-1



بررسی علل افت تحصیلی دانشجویان دانشکده علوم

پیراپزشکی مشهد نیمسال ۸۹-۹۰ (P)

عباس عظیمی خراسانی، حمیده با اخلاق، سمیرا حسینی

دانشکده پیراپزشکی مشهد

hosseinis871@mums.ac.ir

**مقدمه:** افت تحصیلی دانشجویان رشته های علوم پزشکی یک مسأله بسیار مهم در آموزش پزشکی می باشد که در صورت عدم کنترل و راهکارهای مناسب، موجب پایین آمدن سطح علمی دست اندرکاران حرفه پزشکی در سال های آینده شده و آن ها را از رسیدن به جایگاه ویژه و شایسته باز می دارد. همچنین این مسئله یکی از مشکلات عمده مراکز آموزش عالی کشور است؛ که نه تنها باعث اتلاف وقت و هزینه های جاری شده، بلکه زمینه ساز مسائل و مشکلات روانی، خانوادگی و اجتماعی دانشجویان نیز می شود. این مطالعه با هدف بررسی علل افت تحصیلی دانشجویان دانشکده علوم پیراپزشکی مشهد انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی بر روی ۶۵ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی ورودی ۸۷-۸۸ مشهد انجام شد. دانشجویان به دو گروه ۳۵ نفری با افت تحصیلی (معدل واحد های گذرانده کمتر از ۱۴) و ۳۰ نفری بدون افت تحصیلی (معدل واحد های گذرانده بیشتر از ۱۸) تقسیم شدند. اطلاعات مورد نظر از طریق پرسشنامه ای که شامل خصوصیات دموگرافیک و سوالات مربوط به عوامل مؤثر بر افت تحصیلی بود، جمع آوری گردید و با استفاده از نرم افزار اماری SPSS ۱۱٫۵ تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** در گروه ناموفق ۴۸/۶ درصد پسر و ۵۱/۴ درصد دختر هستند که ۸۵/۷ درصد آنها مجرد می باشند و در گروه دانشجویان موفق ۸۶/۷ دختر و ۱۳/۳ درصد پسر و تمامی آنها مجرد هستند. بیشترین افت تحصیلی در رشته علوم آزمایشگاهی با ۴۸/۶ درصد می باشد. ۵۴/۳ درصد از دانشجویان ناموفق نسبت به رشته خود بی علاقه هستند و بیشترین نارضایتی در رشته رادیولوژی می باشد. ۸۲ درصد از آنها تنها در شب امتحان درس می خوانند و هیچ برنامه ای برای مطالعه در طول ترم ندارند. در گروه ناموفق ۶۵/۷ درصد قبل از ورود به دانشگاه دارای نگرش مثبت نسبت به دانشگاه و سطح علمی اساتید بودند و بعد از ورود به دانشگاه تنها ۱۴/۳ درصد همچنان دارای نگرش مثبت بودند. در دو گروه از نظر محل سکونت و همچنین سهمیه قبولی در دانشگاه تفاوت معنی داری نبود.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش، توجه به عواملی که افت موفقیت تحصیلی در دانشجویان می شود امری ضروری بوده و تا زمانی که یک برنامه جامع و نوین برای آموزش پزشکی وجود نداشته باشد مشکل افت تحصیلی همچنان به قوت خود باقی خواهد بود. مسئولین آموزش باید بتوانند دانشجویان در معرض خطر را شناسایی و با مشاوره های مناسب امکانات بهتری برای آنان فراهم نمایند.

**واژه های کلیدی:** افت تحصیلی، دانشجویان، آموزش پزشکی

A-10-142-1

بررسی موانع آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج ۱۳۸۸ (P)

مسعود مقیمی، سیما محمدحسینی، زهره کریمی، جانمحمد ملک زاده،

اسفندیار افشون، سمیه محمدی، مریم بهروزی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج

moghimim2004teacher@yahoo.com

**مقدمه:** پرستاران بخش عظیم و موثری از اعضا تیم های مراقبتی درمانی در بیمارستانها و مراکز درمانی و بستری در همه جای دنیا و از جمله کشور ایران می باشند. کسب مهارت های بالینی بخش مهم آموزش را در زمان دانشجویی این گروه شامل می گردد. لذا این مطالعه با هدف بررسی موانع آموزش مهارت های بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی یاسوج طراحی و اجرا گردید.

**روش کار:** در این بررسی تعداد ۱۸۰ دانشجوی پرستاری با استفاده از پرسشنامه ۵ گزینه ای لیکرت در ۵ حیطه آموزش بالینی، مربی، دانشجو، محیط و تسهیلات مورد پرسشگری قرار گرفتند. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۷۹/۶ درصد از دانشجویان خانم و ۲۰/۴ درصد را مردان تشکیل دادند. میانگین سنی دانشجویان ۱/۴۵ ± ۲۲/۳۷ بود. مهمترین موانع از دیدگاه دانشجویان در یادگیری بالینی بیان نشدن اهداف آموزشی، عدم حفظ نظم و انضباط توسط دانشجو، مناسب نبودن زمان کارآموزی، عدم ارتباط مناسب دانشجو با پرسنل بخش، حضور ملاقاتی در زمان آموزش در بخش، نامشخص بودن شرح وظایف دانشجو، عدم آزمون عملی در بخش، عدم اختصاص زمان مناسب آموزش بالینی، عدم آشنایی دانشجویان با قوانین و مقررات آموزش بالینی می باشند.

**نتیجه گیری:** در هر ۴ حیطه آموزش بالینی موانع مهمی وجود دارد که می تواند بر روی سطح مهارت عملی دانشجویان مؤثر باشد. توجه گروه های آموزشی و مدیریت آموزش می تواند به اصلاح مشکلات مطرح شده کمک نماید.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، پرستاری، دانشجویان، موانع یادگیری T،

دانشگاه علوم پزشکی، یاسوج

A-10-533-1





## طراحی و ارزیابی اولین نرم افزار آموزشی بیوشیمی آنزیم برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی (P)

سلیمان محجوب، محمد حسن شاهوی

دانشگاه علوم پزشکی بابل - گروه بیوشیمی

Soleiman.mahjoub@gmail.com

**مقدمه:** بیوشیمی آنزیم، از مباحث مهم علم بیوشیمی است و بسیاری از رشته های علوم پزشکی، مهندسی و علوم پایه این درس را در مقاطع مختلف تحصیلی می گذرانند. هدف: نوآوری، ارتقای سطح کیفی آموزش و افزایش انگیزه دانشجویان در یادگیری بیوشیمی آنزیم و ارزیابی این نرم افزار بوده است

**روش کار:** در طراحی این نرم افزار آموزشی که برای اولین بار در کشور تهیه شد؛ از زبان برنامه نویسی ویژال بیسیک نسخه ۸/ استفاده گردید و در حل معادلات سنتتیکی آنزیم از روش تکرار ژاکوبی و روش های ریاضی حل عددی رانگ کوتا ۴ و تیلر مرتبه ۴ و برنامه plot Tec نسخه ۸/ استفاده شد. به منظور ارزیابی این نرم افزار آموزشی جهت دانشجویان دوره های سوم و چهارم کارشناسی ارشد بیوشیمی بالینی، قبل از معرفی نرم افزار، ابتدا پیش آزمون حاوی سوالات تشریحی بطور همزمان از دانشجویان هر ۲ دوره بعمل آمد و سپس در جلسه دیگری نرم افزار معرفی و بر روی کامپیوتر کلاس تحصیلات تکمیلی نصب گردید تا دانشجویان بتوانند مطالب آموزشی آن را استفاده نموده و یا پرینت بگیرند. بعد از ۲ ماه، آزمون مجددی با ساختار مشابه قبل، بطور کتبی و همزمان بعمل آمد و نمرات قبل و بعد از آموزش با نرم افزار، وارد فایل اکسل شده و ضمن محاسبه میانگین و انحراف معیار، گراف های مورد نظر رسم گردید.

**نتایج:** قابلیت عملیاتی نرم افزار بطور تنوری و تجربی مورد بررسی قرار گرفت و نشان داده شد که این نرم افزار نتایج حاصل را با دقت و صحت بالا بصورت مقادیر عددی و نمودار گزارش می نماید. همچنین میانگین معدل پیش آزمون و آزمون نهایی دانشجویان دوره سوم کارشناسی ارشد بیوشیمی بالینی بترتیب  $11/94 \pm 1/7$  و  $18/31 \pm 1/6$  و برای دانشجویان دوره چهارم بترتیب  $10/63 \pm 1/59$  و  $17/63 \pm 1/59$  بدست آمد. مقایسه میانگین معدل های قبل و بعد هر دوره و همچنین معدل پیش آزمون دوره ۳ با ۴ اختلاف معنی داری را نشان داد ( $P > 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به کاربری آموزشی و محاسباتی این نرم افزار، اساتید می توانند آموزش مباحث بیوشیمی آنزیم را به روش یادگیری از طریق انجام دادن (doing by Learn) بصورت موثرتر و جذابتر ارائه نمایند. همچنین با قرار دادن این نرم افزار در سایت دانشگاهها، امکان آموزش از طریق Learning-e نیز فراهم می گردد.

**واژه های کلیدی:** طراحی نرم افزار، نوآوری آموزشی، بیوشیمی آنزیم،

تحصیلات تکمیلی

A-10-459-1

## بررسی تطبیقی میزان گرایش مدیران گروه های آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی و فردوسی مشهد به ویژگی های رهبری آموزشی (مدل دیموک و والکر) (P)

مجید رشید ترابی، محمد رضا اهنگیان، امین بابادی، منصوره ۴

دانشکده پیرا پزشکی مشهد

**مقدمه:** دانشگاه ها برای ارتقای اثربخشی، ناگزیر به بهبود عملکرد مدیران خود هستند. مدیران گروه های آموزشی در این موسسات دارای نقش محوری در تحقق هدف های آموزش عالی از طریق تاثیر در فرایند پیچیده یاددهی-یادگیری می باشند. گرایش به سوی ویژگی های رهبری، به مدیران در ایفای این نقش کمک می کند. هدف تحقیق حاضر، بر اساس مدل دیموک و والکر، اندازه گیری و مقایسه گرایش مدیران گروه های آموزشی در دو دانشگاه علوم پزشکی و فردوسی مشهد نسبت به کیفیت های رهبری این دسته از مدیران است.

**روش کار:** تحقیق حاضر با هدف آگاهی از میزان این گرایش با توجه به مقوله های هفت گانه مدل رهبری آموزشی دیموک و والکر، و به روش پیمایشی انجام شده است. نمونه تحقیق ۱۱۵ تن از مدیران گروه های آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی (۵۰ نفر) و فردوسی مشهد (۶۵ نفر) بودند. داده ها بر اساس پاسخ گروه های آزمودنی به پرسشنامه ای که اعتبار و روایی آن به تایید رسیده بود به دست آمد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** داده ها با استفاده از روش های آماری توصیفی و استنباطی تحلیل و روشن شد که مدیران گروه های آموزشی در دو دانشگاه علوم پزشکی و فردوسی مشهد، به وظایف مدیریتی خود، بیشتر از کیفیت های رهبری گرایش دارند.

**نتیجه گیری:** بر اساس تحلیل نتایج روشن شد که بین مدیران گروه های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و فردوسی مشهد در تأکید بر وظایف کلی مدیریت گروه تفاوت معنی داری وجود داشت؛ در حالی که در مقوله ملاحظات فردی از مجموعه ویژگی های رهبری بین مدیران گروه های آموزشی دو دانشگاه تفاوت مشاهده گردید، بر اساس هیچ یک از مقوله ها در وظایف وابسته به مدیریت تفاوت معنی داری بین مدیران گروه های آموزشی این دو دانشگاه به دست نیامد؛ در گرایش مدیران گروه های آموزشی به سوی وظایف مدیریتی و کیفیت های رهبری بر حسب جنسیت مدیران گروه ها رابطه معنی داری مشاهده نشد؛ هرچه مرتبه علمی مدیر گروه آموزشی بالاتر بود گرایش به سوی کیفیت های رهبری بیشتر بود؛ و در حالی که بین سابقه آموزشی مدیران گروه با تأکید بر وظایف مدیریتی و ویژگی های رفتار رهبری رابطه معنی داری وجود داشت، در مورد سابقه مدیریتی این رابطه مشاهده نشد.

**واژه های کلیدی:** بررسی تطبیقی میزان گرایش مدیران گروه های آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی و فردوسی مشهد به ویژگی های رهبری آموزشی

(مدل دیموک و والکر)

A-10-739-1



## مقایسه یادگیری دانشجویان پرستاری با بکارگیری دو روش

## آموزش و ارزشیابی بالینی پورت فولیو و متداول (P)

علیرضا نیکبخت نصرآبادی، معصومه لطیفی، مرضیه شبان، عباس مهران

دانشکده پرستاری علوم پزشکی تهران

**مقدمه:** در سالهای اخیر استفاده از راهبردهای فعال و دانشجو محور در آموزش و ارزشیابی دانشجویان مورد توجه جدی قرار گرفته است. در این پژوهش پس از طراحی و به کارگیری روش پورت فولیو در کارآموزی بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری، میزان یادگیری آنان با دانشجویان گروه متداول مقایسه گردید.

**روش کار:** کلیه دانشجویان ترم پنجم کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامائی در گروه های ۷ و ۸ نفری تقسیم و به مدت ۴ هفته در کارآموزی بالینی حضور یافتند. پس از تشریح اهداف پژوهش و دریافت رضایتنامه، گروه های مذکور به صورت تصادفی به دو گروه تخصیص یافتند. ارزشیابی بالینی دانشجویان گروه پورت فولیو (۲۱ نفر) به روش پورت فولیو و با استفاده از فهرست و آرسی طراحی شده و در گروه متداول (۲۰ نفر) با فرم ارزشیابی بالینی متداول در دانشکده انجام شد.

**نتایج:** میانگین نمره ارزشیابی گروه متداول  $78/17 \pm 7/1$  و گروه پورت فولیو  $67/16 \pm 6/2$  بود. آزمون من ویتنی تفاوت نمره ارزشیابی دو گروه را معنی دار دانست ( $p=0/2$ ). رضایت دانشجویان از همسو بودن روش ارزشیابی با اهداف کارآموزی بالینی ( $p=0/4$ )، ایجاد علاقه و انگیزه برای مشارکت در یادگیری ( $p=0/5$ )، ایجاد انگیزه برای استفاده از کتاب ها و سایر منابع علمی ( $p=0/1$ )، مراقبت های پرستاری به عمل آمده از مددجویان ( $p=0/6$ ) و کل کارآموزی بالینی ( $p=0/4$ )، در گروه پورت فولیو بیشتر بود.

**نتیجه گیری:** این در حالی است که در پژوهش حاضر، میانگین نمره ارزشیابی دانشجویان گروه پورت فولیو با اختلاف معنی داری کمتر از گروه متداول بود، اما در نظر خواهی از دانشجویان، علیرغم عدم تفاوت در رضایت کلی از روش ارزشیابی، رضایت دانشجویان از همسو بودن روش ارزشیابی با اهداف کارآموزی بالینی، ایجاد علاقه و انگیزه برای مشارکت در یادگیری، ایجاد انگیزه برای استفاده از کتاب ها و سایر منابع علمی، مراقبت های پرستاری به عمل آمده از مددجویان و کل کارآموزی بالینی، در گروه پورت فولیو بیشتر بود. از آنجا که اهداف تعیین شده برای کارآموزی، ضروریات یادگیری دانشجویان را مشخص می نمایند، بالا بودن رضایتمندی از همسو بودن ارزشیابی با اهداف را می توان نشانه ای از رضایت بیشتر دانشجویان گروه پورت فولیو از یادگیری دانست. همچنین، با توجه به اینکه یادگیری انجام مراقبت های پرستاری بیماران، هدف اصلی آموزش بالینی است، رضایت بیشتر دانشجویان گروه پورت فولیو از مراقبت های پرستاری و کل کارآموزی بالینی را می توان به یادگیری بیشتر آنان نسبت داد. همچنان که خان و فرید (۲۰۰۱) نیز با وجود اینکه اختلاف معنی داری بین نمره آزمون دانشجویان در دو روش سخنرانی و یادگیری مبتنی بر حل مسئله پیدا نکرد،

**واژه های کلیدی:** یادگیری، آموزش بالینی، ارزشیابی بالینی، پورت فولیو،

A-10-626-3

## بررسی میزان تأثیر گذاری آموزش از طریق بازی بر فرآیند

## یادگیری دانشجویان شرکت کننده در کارگاه Interesting

## Learning دانشگاه علوم پزشکی شیراز (P)

پرستو نعمت الهی، پویا فرهادی، مهرداد انور

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز

neamatollahi68@gmail.com

**مقدمه:** آموزش از طریق بازی یک روش سازمان یافته و ساختار مند است دانشجو در این روش مجبور به شرکت در یک فعالیت رقابتی می شود که قوانین آن از پیش تعیین شده است. مطالعات زیادی در زمینه به کارگیری بازی در آموزش پزشکی و بررسی میزان تأثیر گذاری آن بر یادگیری دانشجویان انجام گرفته است. هدف: در این مطالعه بر آن شدیم به همراه برگزاری کارگاه با عنوان Interesting learning که با به کارگیری روش learning Game-based و همچنین اجرای بازی توسط دانشجویان صورت گرفته است به بررسی دیدگاه و نظرات دانشجویان در خصوص این روش بپردازیم.

**روش کار:** کارگاه interesting learning در سه بخش طراحی شده: ۱- بررسی روش های سنتی آموزش پزشکی ۲- معرفی روش based-Game learning در قالب Group Small ۳- اجرای بازی. این مطالعه بر روی ۷۰ نفر از دانشجویان شرکت کننده در کارگاه انجام شده است. پرسشنامه پایا و روا در راستای اهداف و محتوی ۱۱ سؤال طراحی گردید که بازی مورد نظر را از لحاظ ساختار، جذابیت، کیفیت کارگروهی و... مورد بررسی قرار داد. داده ها توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۹۲٪ دانشجویان بیان داشتند که ایجاد حس مشارکت در حین بازی کافی بوده است و ارتباط در گروه کوچک خود به خود و مناسب بوده است (۷۶٫۹٪). ساختار بندی ۶۳٫۶٪ و جذابیت بازی ۶۱٫۵٪ از دیدگاه دانشجویان مناسب ارزیابی شده بود. دانشجویان به منظور بیان احساس خود در حین بازی گزینه های زیر را انتخاب نموده اند: تشویق به انجام بازی شده (۳۳٫۳٪)، بسیار خندیده (۵۰٪). در عین حال دانشجویان بر این باور بودند که هنوز مطالب زیادی برای آموختن وجود دارد (۶۶٫۷٪). دانشجویان در ارزیابی کلی این روش آموزشی را بسیار مفید و مؤثر و جذاب قلمداد کردند (۶۶٫۷٪).

**نتیجه گیری:** جایگزینی روش های نوین آموزشی به خصوص آموزش از طریق بازی و به کارگیری آن ها در جایگاه مناسب می تواند با افزایش انگیزه دانشجویان در فرآیند یادگیری در راستای ارتقاء سطح علمی ایشان گام بردارد. افزایش مهارت کارگروهی، ایجاد حس مشارکت، آموزش از طریق همتایان از مهم ترین اهداف این روش می باشد که این کارگاه تا حد قابل قبولی به آن دست یافت. شایسته است که راهکار های عملی به کارگیری این روش در برنامه آموزشی مورد بررسی قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش از طریق بازی، یادگیری، آموزش پزشکی

A-10-703-1



### بازبینی در برنامه های علوم پایه برنامه اصلاحات توسط

#### دانشجویان (P)

سیده مریم تارا، سید خالد هاشمی، فخرالسادات حسینی، مهرناز زارعی،  
آذین اسدزاده کاشانی، سید هادی عرفانی، شهرام یزدانی

تهران

azin\_asadzadeh@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اصل دانشجو محوری به عنوان یکی از استانداردهای آموزشی، اعمال نظر دانشجویان در تعیین نوع محتوای آموزشی اگر با هدایت آگاهانه مسئولین آموزشی همراه شود، بر کیفیت آموزشی خواهد افزود. بنابراین با توجه به ابراز نارضایتی نسبی دانشجویان از محتوا، رسایی و کیفیت در برنامه های علوم پایه در برنامه اصلاحات، برنامه ای جهت اعمال نظر و اصلاح مشکلات موجود در برنامه ها توسط دانشجویان، طراحی و اجرا شد.

**روش کار:** بر اساس معیارهای داوطلب بودن (بعد از اعلام عمومی)، معدل و شناخت فردی، اعضای گروه های بازنگری دانشجویی انتخاب شد. هر در برنامه توسط سه دانشجو به صورت موازی و مستقل مورد بازبینی قرار داده شد و جمع بندی نظرات و اصلاحات آنها توسط نفر چهارم انجام شد. یک نفر هم به عنوان مسئول و رابط هر تیم با شورای مرکزی انتخاب شد. نشست عمومی جهت توجیه دانشجویان همکار در پروژه برگزار شده و چک لیست آماده شده توسط شورای مرکزی برای نحوه ی ویرایش در برنامه ها، که در جلسات گروهی و بر اساس مشکلات مطروحه دانشجویان آماده شده بود، طی جلسات جداگانه به دانشجویان هر ورودی اعلام گردید.

**نتایج:** ۳۵ نفر از دانشجویان در اجرای پروژه همکاری کردند. در برنامه ها پس از ویرایش و جمع بندی، توسط شورای مرکزی مورد بازنگری قرار گرفت و به دبیرخانه ی اصلاحات جهت ارائه به اساتید، داده شد. **نتیجه گیری:** از جمله مشکلات اجرایی می توان به انصراف تعدادی از دانشجویان و عملکرد ضعیف برخی، علی رغم تمهیدات پیش بینی شده اشاره کرد، به علاوه اتمام کار بیش از زمان پیش بینی شده طول کشید. روند بررسی نظرات دانشجویان نیز توسط برخی اساتید بسیار طولانی شده است.

**واژه های کلیدی:** بازبینی، در برنامه، دانشجو

A-10-986-1

### مطالعه تطبیقی نحوه ارزشیابی اساتید در دانشکده های

#### بهداشت دانشگاه های منتخب دنیا و ارائه راهکار برای

#### ایران (P)

رضا دهنویه، عاطفه اسفندیاری، محمدرضا امیراسماعیلی، سحر پروا،  
الهام حقیقت فرد

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
atefeh.esfandiari@yahoo.com

**مقدمه:** نحوه و نوع روش ارزشیابی عملکرد آموزشی اساتید همواره یکی از سنوالات بحث برانگیز در بخش آموزش علوم پزشکی کشور بوده است. در این میان داشتن نیم نگاهی به تجارب سایر دانشگاههای دنیا می تواند به اتخاذ روش مناسب تر در بخش آموزش علوم پزشکی کشور کمک نماید. این مقاله باهدف تعیین نحوه ارزشیابی اساتید در دانشکده های بهداشت تعدادی از دانشگاههای منتخب دنیا و ارائه راهکار تهیه شده است.

**روش کار:** در این بررسی تطبیقی- توصیفی ضمن مطالعه میانی نظری، سوابق موجود و ادبیات مرتبط، نحوه ارزشیابی اساتید در دانشکده های بهداشت ۱۰ دانشگاه برتر دنیا، با بررسی پایگاه اینترنتی دانشکده های مورد پژوهش، پرسشنامه و مصاحبه مورد بررسی قرار گرفت. متغیرهای اصلی تحقیق شامل روش های ارزشیابی، دلیل استفاده، و محاسن و معایب مربوطه بود. در نهایت داده ها با بهره گیری از جداول تطبیقی مقایسه و تحلیل شد

**نتایج:** نتایج این پژوهش نشان داد که ارزشیابی اساتید در دانشگاههای منتخب توسط دانشجویان، همکاران و خودارزشیابی صورت می گیرد، اما در اکثر این دانشگاهها روش ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان بیش تر مورد قبول واقع است و این نوع ارزشیابی بابت از هزاران نوع پرسشنامه ارزشیابی مختلف انجام می گیرد.

**نتیجه گیری:** هر چند در این پژوهش ارزشیابی از طریق دانشجویان به عنوان بیش ترین و پرکاربردترین روش ارزشیابی شناخته شد، با این حال نظرات منفی ای نیز در این رابطه وجود دارد و لذا در کشور به منظور استفاده از این شیوه ارزشیابی در دانشگاه های علوم پزشکی باید از تجربیات دانشگاه های برتر سطح دنیا به منظور کاهش اثرات منفی این ارزشیابی استفاده کرد.

**واژه های کلیدی:** نحوه ارزشیابی اساتید، مطالعه تطبیقی، ارائه راهکار

A-10-726-2



### بررسی نحوه ارزیابی دروس دوره علوم بالینی دندانپزشکی از دیدگاه دانشجویان (P)

مینا مطلب نژاد، سینا حقانی فر، ایمان جهانیان، مینا فارسیانی

دانشگاه علوم پزشکی بابل  
mmotallebnejad@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی جزء لاینفک برنامه های آموزشی محسوب می شود و بی تردید انجام ارزیابی مناسب می تواند باعث ارتقای سطح کیفی آموزش شود. هدف این مطالعه، بررسی وضعیت ارزیابی دروس نظری و عملی از دیدگاه دانشجویان می باشد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی، مقطعی بر روی دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل ورودی ۸۲ و ۸۳ (۵۶ نفر) انجام گرفت. پرسشنامه ای در دو قسمت بخشی شامل ۵ سوال چند گزینه ای و بخش دیگر شامل جدولی مربوط به نحوه ارزیابی دانشجویان (۱۱ مورد ارزیابی نظری و ۴ مورد ارزیابی عملی) بود که هر مورد امتیاز صفر تا ۴ دریافت می کرد. وضعیت کلی ارزیابی در دانشکده و به تفکیک دروس مختلف تقسیم بندی و محاسبه شده و اطلاعات با کمک نرم افزار SPSS و تست آماری من ویتنی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** وضعیت کلی ارزیابی در دانشکده، متوسط ارزیابی شد، که این مورد ارتباطی با سن، جنس، سال ورودی، معدل و سهمیه ورودی دانشجویان نداشت ( $p=0/086$ ). تمامی بخشها امتیاز متوسط را کسب کردند، به جز بخش پروتز که امتیاز نامطلوب را کسب کرد ( $p=0/343$ ). در بررسی وضعیت دروس نظری، تمامی بخشها امتیاز متوسط را کسب کردند. در بررسی وضعیت عملی، بخش جامعه نگر امتیاز مطلوب ( $p=0/001$ )، بخشهای پروتز ( $p=0/987$ )، پرئودنتولوژی ( $p=0/058$ ) و جراحی ( $p=0/494$ ) امتیاز نامطلوب و سایر بخشها امتیاز متوسط کسب کردند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظر دانشجویان که وضعیت ارزیابی را به کلی متوسط ارزیابی کردند، و این نکته که نظرات آنان با عواملی از قبیل جنسیت، سهمیه و سال ورودی و معدل آنان ارتباطی نداشت، میتوان اینگونه نتیجه گرفت که روش های ارزیابی دروس نظری و عملی نیاز به بازنگری اساسی دارد.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، دروس عملی و نظری، دانشجوی دندانپزشکی، پرسشنامه

A-10-911-2

### دیدگاه دانشجویان پرستاری در خصوص استفاده از لاگ بوک های تعاملی در آموزش بالینی (P)

مژگان لطفی، وحید زمان زاده، اسکندر فتحی آذر، آزاد رحمانی، زهرا شیخ

علیپور  
دانشکده پرستاری و مامائی تبریز  
mojgan.lotfi@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از لاگ بوک های تعاملی در پیچیده ی تازه ای را در آموزش بالینی پرستاری گشوده و تاثیرات مثبتی را روی یادگیری دانشجویان نشان داده است. دیدگاه دانشجویان پرستاری در خصوص استفاده از این روش نیز اهمیت زیادی دارد لذا این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در خصوص استفاده از لاگ بوک های تعاملی در آموزش بالینی انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش توصیفی است، که به ۴۱ دانشجوی پرستاری انترشیپ انجام شد. پس از طراحی و تدوین لاگ بوک های تعاملی برای آموزش بالینی دانشجویان پرستاری در طی یک پروسه تقریباً ۱/۵ ساله در غالب یک طرح تحقیقاتی در دانشکده پرستاری و مامائی تبریز، مریبان بخش های داخلی جراحی موظف گردیدند که از این روش در آموزش دانشجویان استفاده نمایند (سال تحصیلی ۸۶-۸۵). سپس بعد از گذشت دو ترم از اجرای این روش، دیدگاه دانشجویان پرستاری دوره انتر شیپ در این خصوص توسط یک پرسشنامه خود ساخته (بعد از تعیین روایی محتوی و پایایی) در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** یافته های حاصل از این پژوهش نشان داد: بیش از ۵۰ درصد دانشجویان استفاده از لاگ بوک های تعاملی را مفید (۵۵ درصد) و وسیله ای موثر برای یادگیری بالینی (۵۰ درصد)، ایجاد کننده انگیزه یادگیری (۶۰ درصد)، تحت نظر قرار دادن یادگیری دانشجو توسط مربی (۶۰ درصد)، خود ارزشیابی دانشجو (۵۲/۵ درصد)، باز اندیشی توسط دانشجو در پایان شیفت (۶۲/۵ درصد) و شفاف شدن انتظارات مربی (اهداف آموزشی) (۶۲/۵ درصد) ذکر کرده اند. همچنین در زمینه تاثیر این روش در ایجاد ارتباط با پرستاران بخش اگرچه ۴۰ درصد مخالف افزایش ارتباط بودند ولی ۳۷/۵ درصد از آنها معتقد بودند که با استفاده از لاگ بوک های تعاملی ارتباط دانشجو با مربی زیاد تر می گردد. به علاوه ۴۷/۵ درصد ذکر کردند که استفاده از لاگ بوک وقت گیر نیست (در مقابل ۳۵ درصد دانشجویانی که این روش را وقت گیر ذکر نمودند). و بلاخره اینکه در زمینه استفاده از لاگ بوک به عنوان وسیله ای جهت ارزشیابی دانشجو توسط مربی، ۴۷/۵ درصد مخالف و ۲۵ درصد موافق بودند. سایر یافته ها در اصل مقاله ارائه شده است.

**نتیجه گیری:** نتایج حاصل از یافته ها نشان داد که بیش از ۵۰ درصد دانشجویان در خصوص استفاده از لاگ بوک های تعاملی نظر مثبتی داشتند هر چند که استفاده از این وسیله برای ارزشیابی دانشجویان چالش هایی را مطرح ساخت. بازنگری مجدد در خصوص بخش ارزیابی لاگ بوک های تعاملی پیشنهاد می گردد و مطالعات بیشتری در این خصوص توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** لاگ بوک تعاملی، آموزش بالینی، دانشجوی پرستاری

A-10-144-2



## استفاده از اصول نوین یادافزا (Mnemonics) در آموزش مفاهیم دشوار و مکانیسمهای فارماکولوژی به دانشجویان پزشکی (P)

پیمان میکائیلی، شادی سرهرودی، شیوا روشن میلانی

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
peyman\_mikaili@yahoo.com

**مقدمه:** با پیشرفت شاخه های مختلف دانش پزشکی، دانشجوی امروز با حجم بسیار زیادی از مطالب مواجه است. مسلماً استفاده از روشهایی که در شرایط موجود و بدون حذف یا کاستن آنها، به امر آموزش کمک نماید مهم و ضروری می نماید. استفاده از اصول یادیار و یادافزا یکی از این روش ها می باشد. در این پژوهش از شیوه های مختلف یادافزا در تدریس مطالب دشوار و برخی مکانیسمهای فارماکولوژی برای دانشجویان پزشکی ورودی های ۸۳ تا ۸۶ پزشکی بهره جستیم تا کارایی این روش را با روش های معمول تدریس این درس مورد مقایسه و بررسی قرار دهیم.

**روش کار:** مباحث درس داروشناسی توسط تعدادی از اساتید گروه مربوطه به طور مشترک ارائه می شود. در طول چهار سال متوالی روش استفاده از شیوه های مختلف یادافزا در تدریس مطالب دشوار و برخی مکانیسمهای فارماکولوژی برای دانشجویان پزشکی ورودی های ۸۳ تا ۸۶ پزشکی با تهیه ی درسنامه ای که این روش ها در آن گنجانده شده بود، ارائه گردید. سپس در طول ترم با ۴ تا ۶ آزمون کوتاه کلاسی و آزمون نهایی پایان ترم، کارایی این روش در مقایسه با روشهای معمول سایر همکاران مورد پایش و ارزشیابی نهایی قرار گرفت. همچنین در کنار این آزمونها دو بار (در ثلث ابتدایی و ثلث انتهایی نیمسال تحصیلی) پرسشنامه های نظر سنجی توسط دانشجویان پر گردید.

**نتایج:** درسنامه های مذکور در طول ۴ سال انجام این مطالعه مدام با بازخوردهایی که از دانشجویان دریافت می شده مورد بازبینی و تکمیل قرار گرفت

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، شیوه های مبتنی بر اصول یادافزا، فارماکولوژی، دانشجویان پزشکی

A-10-334-1

## میزان پوشش بسته خدمات سلامت پزشکان خانواده در دوره درسی پزشکی عمومی در سال ۱۳۸۸ (P)

اسماعیل مناقب، فرهام احمدی

فارس-چهرم-سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی چهرم  
esmanagheb@yahoo.com

**مقدمه:** در طرح پزشک خانواده تیم سلامت و پزشک خانواده مسئولیت کامل سلامت افراد و خانواده های تحت پوشش را به عهده دارند. کارایی و اثر بخشی طرح پزشک خانواده، بستگی به اشراف پزشکان خانواده بر حیطه های پنج گانه بسته های خدمت دارد. این طرح به منظور تعیین میزان پوشش بسته خدمات سلامت پزشکان خانواده در دوره درسی پزشکی عمومی طراحی شد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی بود که در سال ۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی چهرم انجام گردید. تعیین حجم نمونه و روش نمونه گیری به روش سرشماری بود. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه روا و پایا مشتمل بر دو بخش بود که قسمت اول مربوط به مشخصات گروه آموزشی بود و قسمت دوم شامل موضوعات بسته های خدمت مرتبط با گروه های آموزشی بود. سپس داده ها وارد نرم افزار آماری SPSS شد و در سطح آمار توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** تعداد ۱۳۸ موضوع توسط اساتید گروه های آموزشی مختلف به عنوان موضوعات موجود در دوره درسی پزشکی عمومی مشخص شده است. میزان پوشش بسته های خدمات پزشکان خانواده در کوریکولوم آموزش پزشکی عمومی برابر با ۷۹/۳ درصد بدست آمد که بخش پزشکی اجتماعی با ۵۱/۱ درصد بیشترین و بخش اخلاق پزشکی با ۰/۵۷ درصد کمترین میزان پوشش را داشته اند. حیطه آموزش و ارتقای سلامت با ۱۰۰ درصد بیشترین و حیطه ارجاع با ۶۰ درصد کمترین میزان پوشش را داشته اند.

**نتیجه گیری:** ۲۰/۷ درصد از موضوعات بسته های خدمت پزشکان خانواده در کوریکولوم آموزشی پوشش داده نمی شود. به عبارت دیگر برخی از توانایی های مورد انتظار از پزشکان خانواده در دوره درسی پزشکی عمومی دیده نشده است و آموزش نیز داده نمی شود.

**واژه های کلیدی:** پزشک خانواده، کوریکولوم آموزشی، سیستم ارجاع، بسته خدمت سلامت، نظام سلامت

A-10-58-1





ارزیابی مهارتهای بالینی فارغ التحصیلان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد شاغل در بیمارستانهای مشهد. (P)

کبری میرزاخانی، ناهید جهانی، ناهید گلمکانی، مهین تفضلی، سعید ابراهیم زاده

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
mirzakanik@mums.ac.ir

**مقدمه:** کیفیت آموزش مامایی تاثیر عمیقی بر ارائه مهارتهای مامایی دارد. با مروری بر آموزش بالینی و بدست آوردن بازخوردهایی از آن می توان بازنگری بر برنامه های آموزشی داشت. تعیین مهارتهای بالینی فارغ التحصیلان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد شاغل در بیمارستانها مشهد.

**روش کار:** روش مطالعه بررسی مقطعی می باشد. جامعه پژوهش فارغ التحصیلان ۳ ساله اخیر رشته مامایی می باشند که در بیمارستانهای مشهد مشغولند (۵۰ نفر). همچنین مسئولینی که حداقل ۶ ماه سابقه مسئولیت در مراکز فوق را دارند (۵۰ نفر). ابزار این پژوهش شامل ۱- پرسشنامه خود ارزیابی ماما؛ که توسط کنفدراسیون بین المللی مامایی تهیه و مطابق با استانداردهای سازمان بهداشت جهانی می باشد ۲- پرسشنامه ارزیابی ماما توسط مسئولین که بر گرفته از پرسشنامه فوق می باشد. سپس اطلاعات جمع آوری شده آنالیز آماری شد.

**نتایج:** فارغ التحصیلان مامایی بالغ بر ۹۵٪ مهارتهای ضروری مامایی را در دوران تحصیل فراگرفته اند. از نظر آماری خود ارزیابی مهارت اداره شرایط کم خطر (۹۱/۲٪) به طور معنی داری بالاتر از اداره شرایط پرخطر (۷۶/۱٪) توسط فارغ التحصیلان مامایی می باشد (P)

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: ارزیابی، مهارتهای بالینی، فارغ التحصیلان مامایی

A-10-350-1

بررسی کوریکولوم آموزشی دندانپزشکی عمومی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده دندانپزشکی مشهد در سال ۱۳۸۸ (P)

مجید اکبری، محمد علی باقری

دانشکده دندانپزشکی مشهد  
akbarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** با عنایت به اینکه کوریکولوم دندانپزشکی عمومی کشور در حال بازنگری است، و با توجه به اینکه یکی از مراحل مهم برنامه ریزی آموزشی نیازسنجی گروه هدف و بررسی نظرات افراد دخیل در فرآیند آموزش است و برای برپا بودن هر برنامه ای بازخورد گرفتن از منابع مختلف لازم است، تعیین نظر دانشجویان و اساتید دانشکده دندانپزشکی مشهد در مورد کوریکولوم دندانپزشکی عمومی جاری در سال ۸۸ بودهدف این مطالعه است.

**روش کار:** جامعه آماری، دانشجویان سال های پنجم و ششم در سال ۸۸ و اساتید دانشکده دندانپزشکی مشهد بود. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه و شیوه گردآوری اطلاعات به صورت میدانی بود. پرسشنامه ها در دو گروه طراحی گردید. پس از تأیید روایی و پایایی، تعداد پرسشنامه های توزیع شده بین دانشجویان ۱۱۵ عدد بود و پرسشنامه های مخصوص اساتید به همراه یک نسخه از کوریکولوم آموزشی مربوط به درس مربوطه به تعداد اساتید هر گروه آموزشی، برای آن گروه ارسال شد. پس از جمع آوری پرسشنامه ها، نتایج در قالب آمار توصیفی، جمع بندی شد.

**نتایج:** دانشجویان عموماً تعداد و حجم واحد ها را مناسب ارزیابی نمودند، ولی تعدادی از اساتید پیشنهاداتی برای افزایش واحدهای گروه آموزشی متبوع خود مطرح نمودند. بر افزایش دروسی مثل نسخه نویسی تاکید گردید. به همین میزان احساس ضعف در کنترل بیماریهای سیستمیک و فالو آپ و کنترل های بعد از درمان و همچنین در زمینه ارائه تشخیص و طرح درمان احساس میکنند

**نتیجه گیری:** در مجموع به نظر می رسد برنامه ریزی مجدد و همه جانبه نگر می تواند همراه با کاهش حجم برنامه آموزشی، بر کیفیت فارغ التحصیلان در ارائه خدمات بیفزاید. توجه به دروس ادغام یافته بالینی و پرهیز از تاکید بر علوم پایه غیر ادغام یافته لازم است. نیاز به تغییر شیوه استفاده از واحدهای مرتبط با پژوهش و یا بازنگری در اهداف وجود دارد. تاکید بر تغییر شیوه نگرش به آموزش و همانند دیگر نقاط جهان تاکید بر آموزش یادگیری مادام العمر و خود محور ضروری به نظر می رسد. در پایان توجه به مرحله اساسی بازخورد در چرخه برنامه ریزی درسی و علاوه بر آن بررسی چگونگی عملیاتی شدن تصمیم های نیک آموزشی، کاری مهم خواهد بود.

**واژه های کلیدی:** کوریکولوم، دانشجویان، آموزش دندانپزشکی  
A-10-356-1



(۱ / ۶۰٪)، امکانات و تجهیزات پراتیک (۵۰٪) و نوع برنامه ریزی کارآموزی از نظر فشردگی دوره (۵۸/۳٪) از مهمترین عوامل موثر محسوب شدند. ۶۸/۳٪ واحدهای مورد پژوهش تناسب تعداد پروسیجرهای پرستاری با تعداد دانشجویان در کارآموزی را عامل بسیار موثری در کسب صلاحیت حرفه ای مطلوب مطرح نمودند. همچنین در خصوص عوامل مربوط به دانشجویان میزان انگیزش درونی دانشجویان (۷۰٪)، آمادگی دانشجویان به هنگام ورود به کارآموزی (۶۳/۳٪) و میزان علاقه مندی دانشجویان به رشته تحصیلی (۵۶/۶٪) از مهمترین عوامل موثر در کسب صلاحیت حرفه ای مطلوب در دوران تحصیل محسوب شدند.

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش نشان می دهد که آموزش بالینی از عوامل بسیار مهم در کسب صلاحیت حرفه ای مطلوب می باشد اما این امر در آموزش پرستاری و مامایی تحت تاثیر عواملی چون ویژگیهای مربی، امکانات پراتیک، نوع آمادگی دانشجویان می باشد. با شفاف شدن علل موثر مهم در کسب مهارتهای حرفه ای مطلوب، پیشنهاد می شود برنامه ریزی آموزشی دانشجویان پرستاری و مامایی در محیط بالینی مورد تجدید نظر قرار گیرد چرا که ارتقاء کیفیت آموزش بالینی می تواند موجب تربیت پرستاران و ماماها با کفایت حرفه ای مطلوب گردد.

**واژه های کلیدی:** صلاحیت حرفه ای، عوامل موثر، آموزش بالینی، پرستاران و

ماماها، تازه کار

A-10-71-3

## بررسی عوامل موثر در دستیابی پرستاران و ماماهاى تازه کار به صلاحیت های حرفه ای در طی دوران تحصیل (P)

لیلی یکه فلاح، طاهره صادقی، فرشته یکه فلاح

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

leili\_fallah@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از عمده ترین مشکلات محیطهای بالینی، پرستاران تازه کار و کم تجربه ای هستند که مدیران پرستاری از سطح کفایت آنها ناراضی اند. پرستاران و ماماها در شروع به کار خود دارای مشکلاتی در ارائه مراقبتهای هستند و گاه دچار شوک واقعیت می شوند. عدم صلاحیت حرفه ای مطلوب منجر به اختلال در ارائه مراقبتهای موثر به مددجویان و آسیب های جبران ناپذیر می گردد. عدم کسب مهارتهای حرفه ای مطلوب در دوران تحصیل در طی آموزشهای بالینی عامل اصلی این سردرگمی پرستاران در بدو شروع به کار می باشد. آگاهی از علل عدم کسب مهارتهای حرفه ای مطلوب می تواند کمک کننده بوده و در نهایت باعث ارائه مراقبتهای موثر و ایمن با توجه به استانداردهای عملکرد پرستاری و مامایی در مراکز مختلف مراقبتهای بهداشتی شود.

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی بود نمونه مورد مطالعه شامل کلیه پرستاران و ماماهاى طرحی شاغل در مراکز آموزشی - درمانی دانشگاه علوم پزشکی قزوین بودند که در زمان انجام پژوهش در پایان شش ماه اول از خدمت طرح خود قرار داشتند. تعداد افراد واجد شرایط ۱۳۰ نفر بودند. نمونه گیری به روش سرشماری در شیفتهای مختلف کاری صورت گرفت. ابزار جمع اوری داده ها پرسشنامه ای ۲ قسمتی با طرح ۴۰ سوال بود که قسمت اول پرسشنامه سوالات دموگرافیک و قسمت دوم ۴۰ سوال در مورد عوامل موثر در کسب مهارتهای حرفه ای در آموزش بالینی در چهار حیطه مربی - برنامه ریزی آموزشی، محیط بالینی و فراگیربوده که سوالات بر مبنای مقیاس رتبه بندی لیکرت به ۵ امتیاز به صورت خیلی زیاد - زیاد - تا حدودی - کم - اصلاً امتیازبندی شده بود. برای بررسی اعتبار ابزار از روش اعتبار محتوی و نظرسنجی از ۱۵ عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری مامایی استفاده شد و پس از تحلیل نظرات ایشان ویرایش نهایی انجام شد. و پایایی ابزار از طریق آزمون مجدد با ضریب همبستگی ۷۸٪ محاسبه گردید. داده ها با نرم افزار SPSS ۱۳ و آزمونهای کای دو - فیشر آنالیز شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که در محیط کار پرستاران و ماماهاى تازه کار، مهمترین عوامل موثر در کسب صلاحیت های حرفه ای مطلوب، مورد اعتماد و پذیرش همکاران بودن (۷۶/۶٪)، حمایت توسط مسئول بخش (۶۳/۳٪) و برگزاری برنامه های آموزشی توجیهی در شروع کار از طرف مسئولین بیمارستان (۶۳/۳٪) می باشد. در خصوص نقش مربیان دوره کارآموزی در کسب صلاحیت های حرفه ای مطلوب، انگیزه مربی در ارائه آموزش بالینی کارآمد (۴۵٪)، نقش مربی در ایجاد اعتماد به نفس در دانشجویان (۵۶/۶٪) و دادن آزادی عمل به دانشجویان از سوی مربی (۴۶/۶٪) از مهمترین ویژگیهای موثر مربی در کسب صلاحیت حرفه ای مطرح شدند. در خصوص عوامل موثر آموزشی و برنامه ریزی در کسب صلاحیت حرفه ای، کسب آمادگی لازم در واحد پراتیک قبل از ورود به محیط بالینی





**تاثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر اساس راهنمای کالگری کمبریج در کارورزان پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی کاشان ۱۳۸۹ (P)**

سیدعلیرضا مروچی، فخرالسادات میرحسینی، فاطمه عطوف، راضیه فقیهی،  
مهره اسماعیل زاده

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی  
atoof@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** تربیت نیروی انسانی کارآمد از ماموریت‌های اختصاصی دانشگاهها می‌باشد. مدیران دانشگاه، مسئولین پاسخگو در زمینه تربیت افراد متخصص بوده و سهم مهمی در دستیابی به اهداف نقشه جامع کشور دارند. توجه به تمام اهداف در تربیت دانشجوی پزشکی، بعنوان فردی پاسخگو به سلامت جامعه، اهمیت زیادی دارد. مهارت‌های ارتباطی، پایه تعامل با بیمار برای انجام مراقبت پزشکی با هدف ارتقاء سلامت می‌باشد. قسمت عمده نارضایتی بیماران از پزشک، مربوط به مشکلات ارتباطی است. علیرغم اکتسابی و قابل یادگیری بودن آن، در برنامه درسی آموزش پزشکی ایران وجود ندارد. لذا گروه پزشکی اجتماعی بر آن شد آموزش مهارت‌های ارتباط پزشکی و بیمار را برای کارورزان گروه اجرا نماید تا با آمادگی وارد مرصه گردند.

**روش کار:** طی یک مطالعه مداخله ای در سال ۱۳۸۹ کلبه کارورزان گروه پزشکی اجتماعی بمدت دوازده ماه توسط تیم مدرسین، تحت آموزش کارگاهی (مهارت‌های ارتباطی پزشک و بیمار با راهنمای کالگری کمبریج) قرار گرفتند. آگاهی قبل و بعد از کارگاه توسط پرسشنامه ۱۸ سوالی روا و پایا سنجیده و با آزمون Wilcoxon signed rank test مقایسه گردید. هر سوال حاوی ۴ گزینه (پاسخ صحیح نمره ۱ و بقیه صفر) بود. دیدگاه کارورزان در مورد نقش مهارت‌های ارتباطی در موفقیت شغلی در سه حیطه تشخیص، درمان و محبوبیت اجتماعی ارزیابی شد.

**نتایج:** تعداد ۲۷ کارورز مطالعه شدند. ۱۰ مرد (۳۷٪) و بقیه زن. ۱۲ نفر (۴۴/۴٪) متاهل و میانگین در ماه ۱۴ اینترنتی بودند. میانگین نمره دانش قبل از کارگاه ۸٫۳۷ (۱٫۷±) و پس از آن ۹٫۹۳ (۱٫۸±) بود. ضمناً اثر متغیرهای جنس و وضعیت تاهل بر رابطه فوق معنا دار نبود. اثر کارگاه بر بهبود نگرش در حیطه‌های درمان و محبوبیت اجتماعی معنادار بود (p=۰٫۰۴ و p=۰٫۰۳۶).

**نتیجه گیری:** آموزش مهارت‌های ارتباطی به کارورزان در افزایش آگاهی و بهبود نگرش آنها مؤثر است.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، ارتباط، کالگری کمبریج، پزشکی اجتماعی  
A-10-659-1

**بررسی تاثیر آموزش برنامه کشوری مانا بر رویکرد کارآموزان، کارورزان و دستیاران گروه اطفال در مواجهه با کودک بیمار، دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ (P)**

هناز فولادی نژاد، آریان نژاد، سکینه محمدیان، فاطمه چراغعلی، لیلا جوئیاری، علایی، سبحانی، بارانک صفانیان، عموثیان، نصیبه رجبی، اکرم ثناگو زهره سبزی، ربابه محمدپور، سیما کلاهدوز

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
golestanedc@yahoo.com

**مقدمه:** کاهش میزان مرگ و میر کودکان نیازمند دستیابی به اهداف توسعه هزاره مرتبط با بهداشت است. مراقبت های ادغام یافته ناخوشی های اطفال (مانا) مداخلاتی برای پیشگیری و کاهش بروز بیماری یا مرگ ناشی از شایع ترین بیماری های کودکان و ارتقاء سطح سلامت کودکان در کشور می باشد. هدف: این مطالعه با هدف بومی سازی، آموزش و اجرای برنامه کشوری مانا و تعیین تاثیر آن بر رویکرد کارآموزان، کارورزان و دستیاران در مواجهه با کودک بیمار انجام شد.

**روش کار:** پس از برگزاری کارگاه های آموزش عملی پروسیجرها، تغذیه با شیر مادر و احیای نوزاد مباحث تئوری بوکلت مانا طی یک ماه روزانه به مدت یک ساعت با استفاده از فیلم، سناریو، معرفی مورد و اسلاید و نمایش اجرای پروسیجرها به فراگیران آموزش داده شد. آموزش بخش بالینی در دو قسمت، توسط اساتید گروه اطفال در درمانگاه و پزشک عمومی در مرکز بهداشت صورت گرفت. فراگیران در طول و در انتهای دوره از نظر فهم و کاربرد مباحث تئوری، عملی و بالینی با آزمون های کتبی، CEX-Mini و آسکی مورد ارزیابی قرار گرفتند. نمرسنجی از فراگیران و اساتید در پایان بخش تئوری و در انتهای دوره صورت گرفت.

**نتایج:** فراگیران در آزمون های به عمل آمده عملکرد مطلوبی داشتند. علاوه بر آن بر طبق نظر سنجی ها عمده فراگیران و اساتید نحوه اجرای برنامه و محتوی آن را بسیار سودمند تلقی کردند. به عقیده فراگیران تناقض برخی از مفاهیم بوکلت مانا با کتاب رفرنس اطفال (نلسون) از مشکلات برنامه بود که امید است در بوکلت های جدید این مشکل نیز مرتفع گردد.

**نتیجه گیری:** گذراندن این دوره آموزشی با افزایش سطح آگاهی فراگیران همراه بود. با تاکید بر ارتقاء، هر چه بیشتر کیفیت آموزش طرح مانا (مراقبت های ادغام یافته ناخوشی های اطفال) در دوره های کارورزی، کارآموزی و دستیاری میتوان گام های موثری را در جهت کاهش مرگ و میر اطفال و ارتقاء سطح بهداشت جامعه برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** مانا، بومی سازی، CEX-Mini، آسکی  
A-10-597-2



## فرصت‌ها و تهدیدهای یادگیری تفکر انتقادی در رشته آموزش پزشکی مجازی (P)

میترا قریب، محمدرضا سرمدی، عیسی ابراهیم زاده، حسین زارع،  
امیرحسین امامی، آتوسا قریب

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
gharibmi@sina.tums.ac.ir

**مقدمه:** تفکر انتقادی از جمله برون‌دادهای اصلی آموزش عالی است؛ این مهارت در آموزش مجازی اهمیتی ویژه می‌یابد و جهت موفقیت‌آمیز بودن یادگیری الکترونیکی ضروری است؛ به نحوی که یادگیرنده مجازی باید متفکر منتقد بوده و یا در طول تحصیل خود به این توانایی دست پیدا کند. کشف و توصیف تجارب دانشجویان و اساتید از تهدیدها و فرصت‌های توسعه تفکر انتقادی در آموزش پزشکی مجازی

**روش کار:** در این مطالعه کیفی، ۷ نفر از اساتید و ۱۱ نفر از دانشجویان نظام آموزش از دور رشته آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران مورد مصاحبه نیمه‌ساختاریافته قرار گرفتند. کلیه مصاحبه‌ها ضبط و به صورت مکتوب پیاده شد و با استفاده از روش تحلیل مقایسه‌ای اشتراوس و کوربین، تحلیل گردیدند. **نتایج:** مشارکت‌کنندگان در این پژوهش تجارب متنوعی در مورد فرصت‌ها و تهدیدهای یادگیری تفکر انتقادی داشتند که در سه درونمایه اصلی مفهوم سازی شد: نظام‌های باور شامل باورهای شخصی و عواملی که در کوتاه مدت تقریباً ثابت و غیر قابل تغییرند، مدیریت آموزشی شامل عواملی که با استفاده از قدرت مدیریت آموزشی برای شکل‌دهی ساختارها، رفتارها، و فرهنگها قابل تغییر هستند؛ و تفکر نقادانه در نظام آموزش مجازی شامل عوامل مشوق و ممانعت‌کننده تفکر نقادانه است.

**نتیجه‌گیری:** یافته‌های مطالعه حاضر بر فرصت‌ها و تهدیدهای یادگیری تفکر انتقادی در رشته آموزش پزشکی مجازی تأکید می‌کند. مدرسان، طراحان آموزشی و رهبران آموزشی می‌توانند از نتایج این مطالعه جهت بهبود ارائه برنامه‌های آموزش مجازی و ارتقاء تفکر انتقادی استفاده کنند.

**واژه‌های کلیدی:** تفکر انتقادی، آموزش پزشکی، آموزش مجازی

A-10-554-1

## کارپوشه ابزاری برای هدفمند شدن یادگیری: ارائه تجربه موفق از گروه پرستاری بهداشت جامعه (P)

اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان  
a\_sanagu@yahoo.com

**مقدمه:** کارپوشه مجموعه‌ای از اسنادی زمان مند است که با توجه به آنها می‌توان فرایند یادگیری دانشجویان را تجزیه و تحلیل کرد. کارپوشه مساوی با نمره و ویتترین نیست نوعی ارزشیابی مستمر مانند حلقه‌های زنجیر متصل به هم می‌باشد در کارپوشه ارزشیابی برای یادگیری تعریف می‌شود کارپوشه می‌تواند به وسیله خود دانشجویان مدیریت شود. هدف از این مقاله تبیین تجربیات دانشجویان از کار با کارپوشه در عرصه پرستاری بهداشت جامعه است.

**روش کار:** مطالعه حاضر حاصل شش ترم اجرای کارپوشه در گروه پرستاری بهداشت جامعه می‌باشد. در پایان هر ترم از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختار تجربیات دانشجویان بررسی می‌شود. مقاله حاضر به بررسی تجربه ۱۵ دانشجوی ترم ۸ هشت پرستاری، دختر و پسر در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی گلستان می‌پردازد. کلیه مصاحبه‌ها ضبط و دست نویس و مطابق رویکرد تحلیل محتوا آنالیز شدند. حداقل یک سوال باز در تمامی مصاحبه‌ها تکرار شد تجربه خود را از کار با کارپوشه بهداشت جامعه بگویید. از سوالات کاوشی برای عمیق تر شدن مصاحبه‌ها استفاده گردید. **نتایج:** مضامین اصلی ظهور یافته از مطالعه هدفمند شدن دوره و پاسخگو بودن بوده است. دانشجویان اظهار داشتند با داشتن کارپوشه قادر بودند در کارآموزی عرصه بهداشت جامعه هدفمند کار کنند و اهمیت پاسخگو بودن به نیازهای بهداشتی مردم جامعه را درک نمایند. ارائه گزارش مورد برای تفکر عمیق تر در باره مددجو و نگاه کل نگر کمک کرده بود. از نظر این گروه از دانشجویان طرح سوالات بالینی برای کنجکاو علمی و بررسی متون و شواهد علمی فعالیت مناسبی بوده است. بازدیدهای بهداشتی نیز به سفر علمی تفریحی نشاط تشبیه شد. روشن تر کردن تکالیف کارورزی و کاستن از تعداد تکالیف، از دید دانشجویان به افزایش کیفیت تکالیف یادگیری کمک خواهد کرد.

**نتیجه‌گیری:** استفاده از کارپوشه در صورتی که توسط استاد نظارت شود و تعاملی باشد وسیله‌ای است که باعث خود-کارآمدی دانشجو و تلاش بیشتر برای یادگیری در بالین و بهبود روش‌های یادگیری، فعالیت‌های خود-تنظیمی می‌شود و برابند پیشرفت مهارت‌ها را پیش بینی می‌نماید.

**واژه‌های کلیدی:** کارپوشه، پورتفولیو، کارآموزی در عرصه بهداشت جامعه،

دانشجوی پرستاری

A-10-22-10



بررسی موانع و تسهیل کننده یادگیری مهارت بالینی از دیدگاه

دانشجویان بالینی (P)

آزاده عازمیان، نیلوفر معتمد، محمدرضا یزدان خواه فرد، نوید عسکریان، زهرا مولی منش، بتول درخشان

مرکز مطالعات و توسعه علوم پزشکی بوشهر  
aazemian@yahoo.com

**مقدمه:** محیط بالینی بعنوان اثر گذارترین بافت آموزشی برای کسب مهارت‌های بالینی و دانش یاد می‌شود شناسایی مسایل موجود در آموزش بالینی دانشجویان و اقدام در جهت رفع و اصلاح آنها و همچنین تقویت عوامل تسهیل کننده یادگیری در محیط بالینی موجب دستیابی به اهداف آموزشی می‌شود. هدف: بررسی دیدگاه دانشجویان بالینی در زمینه شناسایی موانع و عوامل تسهیل کننده در آموزش بالینی

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است. کلیه دانشجویان پزشکی و پرستاری و مامایی (۹۳) بصورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌ها از طریق پرسشنامه روا و پایا جمع آوری و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند

**نتایج:** ۲۹/۳٪ از دانشجویان پزشکی، ۵۶/۵٪ پرستاری و ۱۴/۱٪ مامایی بودند ۴۲/۴٪ از دانشجویان کارآموز و ۵۶/۵٪ کارورز بودند ۸۴/۸٪ از دانشجویان به رشته خود علاقه داشتند. ۹۷/۹٪ از دانشجویان خوشرویی استادرا در پاسخ به دانشجو مهمترین عامل تسهیل گر در آموزش بالینی خود می‌دانستند و ۹۱/۳٪ مهمترین عامل بازدارنده را عدم وجود بخش های استاندارد و امکانات مناسب می‌دانستند. تفاوت معنی داری بین عوامل تسهیل کننده و بازدارنده بارشته تحصیلی وجود داشت که به ترتیب (۰/۰۱/۰۰۱/۰)، تفاوت معنی داری بین مقطع تحصیلی و سایر عوامل دموگرافیک با عوامل تسهیل گر و موانع در آموزش بالینی دانشجویان دیده نشد.

**نتیجه گیری:** شناسایی مشکلات آموزش بالینی و اقدام در جهت رفع و اصلاح آنها و همچنین تقویت عوامل تسهیل کننده یادگیری در محیط بالینی موجب افزایش بهره وری و در نهایت تربیت افراد ماهر و ارائه خدمات مراقبتی با کیفیت بالا می‌شود

**واژه‌های کلیدی:** تسهیلات، موانع، آموزش بالینی، دانشجو  
A-10-336-5

تاثیر آموزش بین حرفه ای احیای قلبی ریوی بر عملکرد

تیمی پرسنل (P)

صدیقه مومنی، وحید عشوریون، محمد رضا عبدالملکی

دانشگاه علوم پزشکی کردستان، بیمارستان شهید بهشتی قروه  
momeni10@yahoo.com

**مقدمه:** ایست قلبی ریوی یکی از مهمترین فوریت های پزشکی است، تحقیقات نشان می‌دهد که ۲۰ تا ۳۰ درصد از این بیماران با انجام CPR موثر قابل برگشت به حیات هستند. آموزش احیا به روش بین حرفه ای می‌تواند عملکرد تیمی را در تیم احیا افزایش داده و در نتیجه میزان بقا افزایش می‌یابد. هدف این مطالعه طراحی یک دوره آموزشی بین حرفه ای و بررسی تاثیر آموزش بین حرفه ای بر عملکرد تیمی اعضای تیم احیا می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه نیمه تجربی گروه گواه نا معادل است که در دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۸۹ اجرا گردید. برای انجام این مطالعه تعداد ۶۰ نفر از کارکنان مراقبت سلامت به صورت لایه ای از بین پزشکان، پرستاران، و تکنسین های بیهوشی و اتاق عمل انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه مداخله و شاهد قرار گرفتند. گروه شاهد با روش سنتی و گروه مداخله به روش بین حرفه ای آموزش دیدند. برای سنجش عملکرد تیمی در دو گروه پیش آزمون و پس آزمون عملکرد تیمی به عمل آمد.

**نتایج:** نتایج به دست آمده با استفاده از آزمون wittny Mann و با نرم افزار spss تحلیل شد. یافته ها نتایج بدست آمده نشان داد که میانگین نمره پس آزمون عملکرد تیمی در گروه مداخله ۱۵ و در گروه شاهد ۱۱ بود که تفاوت معنی داری را در عملکرد تیمی گروه شاهد و مداخله نشان داد (P=۰,۰۰۱). مهارت رهبری نیز در گروه مداخله به طور معنی داری افزایش یافت. سن، جنس، سابقه کاری، پرسنل بخش ویژه بودن و تعداد کارگاههای گذرانده و... تاثیر معنا داری در عملکرد پرسنل نداشت.

**نتیجه گیری:** آموزش با سایر حرفه ها و استفاده از تجربیات آنان در مواردی که نیاز به عملکرد تیمی وجود دارد می‌تواند بسیار موثر باشد

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بین حرفه ای، کار تیمی، احیای قلبی ریوی، پرسنل مراقبت سلامت

A-10-341-1



### ارائه الگویی برای تدوین برنامه آموزشی دوره دستیاری مبتنی بر توانمندی (P)

حمیدرضا ریحانی، علی عمادزاده

گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی مشهد  
reihanihr@mums.ac.ir

**مقدمه:** یک دستیار تخصصی بالینی در هنگام فارغ التحصیلی باید توانمندیهای یک پزشک متخصص را کسب نموده باشد و مراقبت از بیمار را به نحو مناسب انجام دهد. برای دستیابی به چنین هدفی باید برنامه آموزشی براساس برونداد، یا عبارت دیگر توانمندی های مورد انتظار در پایان دوره تحصیلی، تدوین گردد. این برنامه آموزشی علاوه بر انتظارات مورد نظر، ما را در ارائه آموزشی که به این اهداف رهنمون سازد، ملزم می‌نماید. برنامه آموزش دستیاری مبتنی بر توانمندی به این سوال پاسخ می‌دهد: « آیا دستیار به اهداف عملی این تجربه بالینی دست پیدا کرده است؟» تعیین حیطه های کلی از توانمندی که در برنامه آموزش دستیاری باید مدنظر قرار گیرد و طبقه بندی این توانمندیها در چارچوبی مدون باید باشد.

**روش کار:** در این مطالعه برنامه های آموزشی مختلف از جمله: Brown Medical School، مدل: Doctor Scottish، سازمان اعتباربخشی فارغ التحصیلان پزشکی آمریکا (ACGME) و منابع دیگر مورد بررسی قرار گرفتند. این برنامه های آموزشی با سند چارچوب تدوین برنامه آموزشی دوره دستیاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سال ۱۳۸۷) مورد مقایسه قرار گرفتند.

**نتایج:** پس از بررسی ها و مقایسه های انجام شده، توانمندی های عمومی در ۶ محور (مطابق الگوی ACGME) قرار گرفتند. جزئیات هر توانمندی با توجه به رشته تخصصی و نیز چارچوب تدوین شده توسط وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مشخص شدند. ۶ توانمندی عمومی عبارتند از: ۱-مراقبت بیمار و ارتقای سلامت ۲-دانش پزشکی ۳-یادگیری بر پایه انجام کار و ارتقای کیفی ۴-فعالیت های حرفه ای در سیستم های نظام سلامت ۵-تعهد حرفه ای ۶-مهارت های ارتباطی و بین فردی سایر توانمندی های بومی شده، آنچه که در چارچوب تدوین شده توسط وزارت بهداشت ذکر شده، و ضروریات دیگر در ذیل این ۶ محور اصلی قرار داده شدند.

**نتیجه گیری:** این الگو می تواند به عنوان مبنایی برای تدوین کوریکولوم های دوره دستیاری قرار گیرد. تمام توانمندی های مورد نظر در کوریکولوم های دستیاری تدوین شده توسط وزارت بهداشت در این ۶ محور قابل طبقه بندی می باشند.

**واژه‌های کلیدی:** کوریکولوم، دستیاری، توانمندی  
A-10-929-1

### بررسی ارتباط بین نمرات آزمون جامع علوم پایه دانشجویان پزشکی با نمره ارزشیابی اساتید علوم پایه از ۸۴ لغایت ۸۸ (P)

مهناز مردانی، صادق رضاپور، فرزاد ابراهیم زاده، پروانه احمدی

دانشگاه علوم پزشکی لرستان  
msmardani@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از متداول ترین روشهایی که در بیشتر کشورها و از جمله ایران جهت تعیین وضعیت آموزشی یک استاد استفاده می شود ارزشیابی اساتید است. ارزشیابی عملکرد اعضای هیات علمی می تواند تا حدود زیادی موجب شناخت بهتر نقاط قوت و ضعف آموزشی گردد و از طریق بازخورد مناسب به اساتید، منجر به ارتقا کیفیت آموزش اساتید و به طبع آن بهبود عملکرد آموزشی دانشجویان گردد. عده ای معتقدند که کیفیت تدریس اساتید در طی مقطع علوم پایه یکی از دلایل عمده عملکرد مناسب دانشجویان در امتحانات ترمی و حتی امتحانات جامع علوم پایه می باشد. لذا، نظر به اینکه تا کنون مطالعه ای جهت مشخص نمودن رابطه بین نمرات علوم پایه دانشجویان و نمره ارزشیابی اساتید انجام نشده بود این تحقیق با هدف بررسی تاثیر نمرات ارزشیابی اساتید مقطع علوم پایه دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان بر نمرات آزمون جامع علوم پایه پزشکی انجام گرفت.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود که جمعیت مورد مطالعه را کلیه اعضای هیات علمی علوم پایه و کلیه دانشجویان مقطع علوم پایه رشته پزشکی که آزمون علوم پایه را داده بودند تشکیل می داد. برای مشخص شدن جایگاه و رتبه دانشگاه در هر درس در کل کشور، رتبه دانشگاه نسبت به صد محاسبه شد، که برای این کار رتبه دانشگاه در هر درس تقسیم بر تعداد دانشگاههای شرکت کننده همان درس ضرب در ۱۰۰ گردید و تحت عنوان رتبه دانشگاه در هر درس نسبت به صد منظور گردید. برای ارتباط سنجی بین نمرات علوم پایه در هر درس و نمرات ارزشیابی اساتید در کل ودر حیطه های عملکردی مختلف (میانگین نمرات ارزشیابی اساتید هر گروه) با توجه به غیر نرمال بودن منحنی مربوطه از تست اسپیرمن استفاده شد.

**نتایج:** بر اساس نتایج این پژوهش معدل نمره هر درس در طی ۵ سال مطالعه متغیر بوده و از روند کاهنده و یا افزایشده خاصی برخوردار نبود. رتبه بندی کیفی نمرات ۵ سال نیز بر اساس خیلی خوب، خوب، متوسط، ضعیف و خیلی ضعیف نیز همین روند را نشان داد. همچنین پس از انجام تست های آماری اسپیرمن، بین نمرات علوم پایه دانشجویان با نمرات ارزشیابی کلی و به تفکیک هر حیطه اساتید علوم پایه دانشگاه ارتباط معنی دار آماری وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج تحقیق می توان گفت وضعیت نمرات علوم پایه دانشجویان علوم پزشکی وابسته به فاکتورهای دیگری غیر از نمرات ارزشیابی اساتید می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** نمرات ارزشیابی اساتید، پزشکی، لرستان  
A-10-907-1



است. آموزش درمانگاهی نیز از آن جهت که فعالیت های آموزشی و درمانی اساتید را ادغام می کند، مورد استقبال گروه ها است. هرچند شیوع «آموزش مهارت عملی» در گروه های بالینی نیازمند ارتقاء است اما با توجه به تازه تاسیس بودن مرکز مهارت آموزی، از کیفیت قابل قبولی برخوردار است. کیفیت «گزارش های صبحگاهی» و به ویژه راندهای آموزشی باید با افزایش نقش دانشجویان پزشکی عمومی ارتقاء یابد. لازم است شیوع پرونده نویسی دانشجویان با در نظر گرفتن امتیاز در ارزشیابی نهایی و کیفیت آن با تاکید بر ارائه بازخورد اساتید به یادداشت دانشجویان ارتقاء یابد. شیوع و کیفیت آموزش فوریت های پزشکی که علاوه بر آموزش مهارت های بالینی و عملی نقش منحصر به فردی در آموزش حیطه نگرش دارد، نیازمند توجه ویژه است. بدین منظور پیشنهاد می شود طرح دوره ویژه ای به منظور آموزش فوریت های هر بخش برای دوره کارآموزی توسط گروه های بالینی و آموزش مدیریت فوریت های پزشکی برای دوره کارورزی توسط گروه طب اورژانس تنظیم گردد.

**واژه های کلیدی:** کیفیت، رهبری آموزش بالینی، نظارت، آموزش پزشکی عمومی، طرح دوره (Plan Course)، دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)

A-10-932-2

## نظارت بر اجرای طرح دوره آموزش پزشکی عمومی روشی برای رهبری آموزش بالینی در دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) (P)

مرضیه لک، مجتبی خواجه آزاد، ویدا انجم روز

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، دانشکده پزشکی، دفتر توسعه آموزش

marziehlak@yahoo.com

**مقدمه:** از زمستان ۱۳۸۷، ارائه مشاوره های آموزشی دوره ای به گروه های بالینی به عنوان راهبرد رهبری آموزشی در دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) انتخاب شد. حاصل مشاوره های آموزشی، تدوین اهداف آموزشی، تدوین طرح دوره (Course plan)، طراحی لاگ بوک، بهینه سازی سیستم اطلاع رسانی و بهبود فرآیند ارزشیابی در گروه های بالینی بود. یک ماه پس از مرحله سوم مشاوره های آموزشی، نظارت بر اجرای مصوبات مشاوره ها و از جمله اجرای صحیح طرح دوره در دستور کار دفتر مطالعات و توسعه آموزش قرار گرفت. هدف این مطالعه بررسی و تحلیل نتایج مرحله اول نظارت بر اجرای طرح دوره گروه های بالینی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) و ارائه پیشنهادات لازم به مدیران و گروه های آموزشی بود.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی به روش توصیفی و با استفاده از فرم محقق ساخته «نظارت بر اجرای طرح دوره گروه های بالینی» انجام شد. در ۱۲ گروه بالینی براساس طرح دوره اعلام شده هر گروه، فعالیت های یاددهی - یادگیری با ۸ معیار شامل ۱. گزارش صبحگاهی ۲. آموزش بستری ۳. آموزش مهارت های عملی ۴. آموزش درمانگاهی ۵. برگزاری کلاس ۶. آموزش فوریت های پزشکی ۷. پرونده نویسی کارآموزان ۸. پرونده نویسی کارورزان، به صورت تصادفی و سرزده در ۱۰ مرحله چک شد. نتایج هر معیار در هر گروه در بازه ای از صفر تا ۲ با تعریف عملیاتی صفر: فعالیت آموزشی انجام نشد؛ یک: انجام فعالیت آموزشی استاد محور و دو: انجام فعالیت آموزشی مبتنی بر تعامل استاد و دانشجو به دست آمد. میانگین امتیاز و انحراف استاندارد میانگین و تعداد گروه ها در هر معیار برحسب درصد بیان و با نرم افزار Prism تحلیل شد.

**نتایج:** در مجموع معیارها، میانگین کیفیت اجرای طرح دوره پزشکی عمومی در گروه های بالینی  $(7/36 \pm 67/47\%)$  بود. گزارش صبحگاهی در ۷ گروه با کیفیت  $(14/14 \pm 67/86\%)$ ، آموزش بستری در ۹ گروه با کیفیت  $(13/94 \pm 56/35\%)$ ، آموزش مهارت عملی در ۶ گروه با کیفیت  $(16/34 \pm 69/42\%)$ ، آموزش درمانگاهی در ۱۲ گروه با کیفیت  $(8/915 \pm 80/83\%)$ ، برگزاری کلاس در ۱۲ گروه با کیفیت  $(5/1 \pm 92/5\%)$ ، آموزش فوریت ها در ۳ گروه با کیفیت  $(18/28 \pm 34/17\%)$ ، پرونده نویسی کارآموزان در ۸ گروه با کیفیت  $(8/42 \pm 16/96\%)$  و پرونده نویسی کارآموزان در ۷ گروه با کیفیت  $(11/56 \pm 38/43\%)$  در مقطع زمانی انجام ارزیابی استفاده شده اند.

**نتیجه گیری:** کیفیت اجرای طرح دوره پزشکی عمومی در گروه های بالینی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) نسبتاً مطلوب ارزیابی می شود؛ اما این مطلوبیت در روش های سنتی آموزش پزشکی نظیر برگزاری کلاس بیشتر



**بررسی تاثیر مداخله آموزشی رهبری حمایتی بر عملکرد سرپرستاران بیمارستانهای دانشگاه تهران در سال ۸۹ (P)**

ماندانا شیرازی، سیدجمال میرموسوی، ابوالقاسم پوررضا، امیرحسین امامی

مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه علوم پزشکی تهران  
Mandana.Shirazi@ki.se

**مقدمه:** آموزش مدیران پرستاری با هدف شناخت و به کارگیری سبک رهبری اثربخش می تواند آنها را قادر سازد تا با تأثیرگذاری مناسب بر فعالیت های کارکنان تابعه خود، به اهداف عالیه سازمانی دست یابد. تعیین تاثیر مداخله آموزشی الگوی رفتار رهبری حمایتی بر عملکرد سرپرستاران بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تهران است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مداخله ای با روش تحقیقات تجربی RCT در ۱۶ بیمارستان دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. ابتدا پرسشنامه رهبری حمایتی را به عنوان ابزار این مطالعه پایا و معتبر نمودیم. سپس ۱۱۰ سرپرستار و ۶۶۰ نفر از افراد تحت نظارت ایشان و سوپروایزر آموزشی هر بیمارستان به پرسشنامه ها پاسخ دادند. برای سرپرستاران کارگاه یک روزه مفاهیم رهبری حمایتی با رویکرد آموزشی تعاملی چندگانه همراه با اجرای سناریوهای متفاوتی بر مبنای سبک های مختلف رهبری و چالش های مدیریتی با تکنیک Modified Gold Fish Bowl برگزار شد. پرسشنامه ها قبل از مداخله و سه ماه پس از آن توزیع، جمع آوری و توسط نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که با توجه به میزان P value به دست آمده در گروه کنترل (۰,۱۷۵)، تفاوت میانگین عملکردها در گروه کنترل معنی دار نیست ولی در گروه مداخله این مقدار کاملا معنی دار است (۰,۰۰۰). نتایج مطالعه ما تاثیر مداخله آموزشی را ۱۱,۵ درصد نشان داد که در مقایسه با حد متوسط تاثیر مداخله آموزشی در مطالعات قبلی، مداخله ای موفق بود.

**نتیجه گیری:** در کشور ما از سبک مدیریت حمایتی بعنوان الگویی برای آموزش مدیران و رهبران و سنجش تاثیر عملکرد آن استفاده نشده بود. نتایج و یافته های این پژوهش می تواند در راستای بهبود عملکرد سیستم مدیریت در سایر سازمان ها مورد استفاده قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** رهبری حمایتی، مداخله آموزشی

A-10-1054-1

**تدوین استاندارد برای دفعات انجام مهارت های بالینی پرستاری بر اساس منحنی یادگیری (P)**

سیدرضا مظلوم، خیزران میری، جواد ملک زاده، نیره داودی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
mazlomr@mums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش مهارت های عملی از اجزای اصلی آموزش بالینی در رشته پرستاری محسوب می شود که نقش مهمی در صلاحیت بالینی پرستاران دارد. برای زمانبندی مناسب برنامه های آموزش بالینی، تعیین دفعات مورد نیاز اجرای مهارت های عملی ضروری است.

این مطالعه با هدف تدوین استاندارد برای دفعات مورد نیاز اجرای دو مهارت تزریق عضلانی و گذاشتن کاتتر وریدی با استفاده از منحنی یادگیری انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع سری زمانی بود که با مشارکت ۵۸ دانشجوی سال اول رشته پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی مشهد که به روش در دسترس انتخاب شده بودند، انجام شد. میزان تبحر در انجام هر یک از مهارت های منتخب با استفاده از چک لیست سنجش تبحر در حین انجام آن مهارت اندازه گیری و در منحنی یادگیری ثبت شد. انجام مهارت و ثبت تبحر ده بار پیاپی تکرار شد. روایی و پایایی چک لیست مربوطه از طریق برآورد شاخص روایی محتوی و ضریب توافق مشاهده گران تعیین شد.

**نتایج:** میانگین میزان تبحر در مهارت تزریق عضلانی در دفعه اول ۲۱,۵±۶۲,۴% بود که در دفعه دهم به ۵,۹±۹۵,۱% افزایش یافت. در مورد مهارت گذاشتن کاتتر وریدی مقادیر فوق به ترتیب ۱۰,۳±۳۶,۹% و ۳,۹±۹۴,۶% بود. در مورد هر دو مهارت فوق منحنی یادگیری در دفعات پنجم الی هفتم به صورت خط صاف درآمد. به طور متوسط دانشجویان در دفعه پنجم انجام مهارت تزریق عضلانی و دفعه ششم انجام مهارت گذاشتن کاتتر وریدی به سطح مهارتی ۷۵ درصد رسیدند.

**نتیجه گیری:** برای دستیابی دانشجویان پرستاری به تبحر کافی، انجام حداقل چهار بار تزریق عضلانی و شش بار گذاشتن کاتتر وریدی ضروری است اما به منظور حصول اطمینان توصیه می شود مهارت های فوق حداقل هفت بار انجام شوند. این استانداردها در برنامه های آموزشی دانشجویان پرستاری بویژه در لوگ بوک آموزشی قابل استفاده هستند.

**واژه های کلیدی:** استاندارد، مهارت بالینی، آموزش، تزریق عضلانی، کاتتر وریدی

A-10-922-1





### وضعیت ارزیابی رفتار حرفه‌ای کارورزان در بخشهای بالینی دانشگاه علوم پزشکی تهران (P)

منصور پاشایی، فریبا اصغری، حمید عمادی

دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی  
fasghari@tums.ac.ir

**مقدمه:** یکی از توانمندیهای تعریف شده در دانشگاه علوم پزشکی تهران برای دانش آموختگان دوره پزشکی عمومی پذیرش و عمل به تعهدات حرفه‌ای است. یکی از جنبه‌های ضروری برای اهمیت بخشیدن به کسب این توانمندی، توجه به ارزشیابی مداوم آن است. این مطالعه به هدف بررسی وضعیت موجود ارزیابی رفتار حرفه‌ای در کارورزان در بخشهای بالینی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شده است. **روش کار:** پرسشنامه‌ای به تمامی مسؤولین آموزش کارورزان بخش‌های بالینی بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران ارسال گشت. برای افزایش میزان پاسخ‌گویی مسؤولین آموزش کارورزان، با همه بخش‌ها (برخی از بخش‌ها تا چندین بار) تماس تلفنی انجام شد. از ۲۰ نفر مسؤولین آموزش کارورزان، تعداد ۱۵ نفر پرسشنامه را تکمیل و ارسال نمودند.

**نتایج:** ارزیابی پروفشنالیسم در اغلب بخش‌های بالینی دانشگاه علوم پزشکی تهران، به عنوان جزئی از نمره ارزیابی معمول پایان بخش ارزیابی می‌شود (۲۶/۷٪). در ۵۳/۳٪ درصد بخشها تمام اجزای تعهد حرفه‌ای کارورزان مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. به طور میانگین ۳-۱ کارورز در سال ارزیابی منفی رفتار حرفه‌ای دارند. عدم وجود مکانیسمی مشخص و واحد جهت ارزیابی رفتار حرفه‌ای کارورزان در بخش‌های مختلف (۴۶/۶٪) شایعترین چالش ارزیابی رفتار حرفه‌ای کارورزان در بخشها بود.

**نتیجه‌گیری:** هرچند رفتار حرفه‌ای در اغلب بخشها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد اما عدم وجود سیستم روا و پایا برای این ارزیابی منجر به جدی نگرفتن این ارزشیابی و محدود شدن آن به اجرای صوری شده‌است. لازم است ابزارهای موثر و کارآمدی برای ارزشیابی تعهد حرفه‌ای به مسئولان آموزشی آموزش داده شده و سازوکار واحدی برای برخورد با سوء رفتار حرفه‌ای تدوین شود.

**واژه‌های کلیدی:** رفتار حرفه‌ای، ارزشیابی، کارورز

A-10-162-1

### بررسی میزان رضایتمندی شغلی پزشکان هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان (P)

منصوره مومن هروی، زریچهر وکیل، زهرا سلیمانی، لیلا ایرانشاهی، اعظم باقری، مریم صبوری کاشانی

کاشان، بیمارستان بهشتی  
mansoreheravi@yahoo.com

**مقدمه:** رضایت شغلی حالتی عاطفی و مثبت حاصل از ارزیابی شغل یا تجارب شغلی است که دارای ابعاد و عوامل گوناگون است. آن چه رضایت شغلی را شکل می‌دهد ماهیت آن حرفه نیست بلکه انتظاراتی است که فرد از آن شغل دارد. این مطالعه به منظور بررسی میزان رضایت پزشکان هیئت علمی از شغل خود و آگاهی از میزان استرس وارده بر آنها صورت گرفت. **روش کار:** این مطالعه توصیفی در سال ۸۷ روی ۴۱ پزشک عضو هیئت علمی در دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام گرفت. پرسشنامه‌ای که حاوی سؤالاتی در زمینه رضایت شغلی بود تنظیم گردید و در ضمن انجام ارزیابی درونی هر گروه این پرسشنامه‌ها توسط اعضا گروه‌ها تکمیل گردید. اطلاعات موجود در پرسشنامه‌ها استخراج و نتایج بصورت آمار توصیفی ارائه گردید.

**نتایج:** ۲۹ نفر (۷۰/۷٪) از شرکت کنندگان مرد ۱۲ نفر (۲۹/۳٪) زن بودند میانگین سنی افراد مورد مطالعه ۴۳/۳۴ سال (حداقل سن ۳۲ و حداکثر سن ۵۶ سال) بود میانگین سابقه کاری ۸ سال با حداقل ۱۰ ماه و حداکثر ۲۶ سال بود. در کل ۶۵/۹٪ آنها از شغل خود به میزان زیاد راضی بودند. ۷/۳٪ افراد رضایت کم و ۱۱ نفر (۲۶/۸٪) در حد متوسط از شغل خود راضی بودند. ۲۸ نفر (۶۸/۳٪) افراد میزان استرس شغلی خود را زیاد و ۵ نفر (۱۲/۲٪) کم و بقیه متوسط ذکر کرده‌اند. اکثر افرادی که استرس شغلی بالا داشته‌اند توانایی خود را جهت فائق آمدن بر مشکلات زیاد دانسته‌اند. نگرش درباره ویژگیهای گروهی و حس همکاری از نظر ۲۴ نفر (۵۸/۵٪) زیاد و ۱۶ نفر (۳۹٪) متوسط و ۱ نفر (۲/۴٪) کم بود. مهمترین استرس شغلی زیاد بودن حجم فعالیتهای درمانی و اجرایی بوده که آنان را از آموزش و پژوهش دور می‌سازد و مهمترین علل رضایتمندی از شغل پویایی علمی و به روز بودن اطلاعات ذکر شده است.

**نتیجه‌گیری:** علیرغم وجود استرسهای شغلی باز هم اکثریت پزشکان عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان از شغل خود راضی هستند و مهمترین استرس آنان زیاد بودن حجم فعالیتهای درمانی و اجرایی است که آنان را از فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دور می‌سازد.

**واژه‌های کلیدی:** پزشک-هیئت علمی-رضایت شغلی

A-10-136-4





## چالش های آموزش بالینی در پرستاری: مرور سیستماتیک (P)

مرضیه پاکباز

تهران

MarziehPazookian@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی، مهم ترین بخش در آموزش پرستاری و مامایی و جزء لینفک آن می باشد که به لحاظ اهمیت، قلب آموزش حرفه ای شناخته شده است، زیرا در این مرحله از آموزش، آموخته ها به عمل در می آیند، مهارت ها آموزش داده می شوند و می توان واقعیت های موجود در محیط کار را به فراگیران تفهیم نمود. هدف از این مطالعه، بررسی چالش های آموزش بالینی در ایران چیست؟ آموزش های بالینی چه منافعی دارد؟ چه عواملی در بهبود آموزش های بالینی تاثیر گذار است؟ عوامل تسهیل کننده و موانع در بهبود آموزش بالینی چیست؟

**روش کار:** این مطالعه در واقع حاصل یک مروری منظم است که با مرور متون، جستجوی اینترنتی و مطالعات کتابخانه ای در مورد چالش های آموزش بالینی با کلید واژه های آموزش بالینی، چالش و پرستاری بین سال های ۱۹۹۷-۲۰۰۸ با استفاده از پایگاه های اطلاعاتی از قبیل MEDLINE و CINAHL، ISI، پابست آمده آغاز شد و مورد تجزیه و تحلیل و بحث قرار گرفته اند.

**نتایج:** مطالعات انجام شده نشان می دهد عواملی چون ندادن به آموزش بالینی، عدم دسترسی کافی به مربیان بالینی، فقدان هماهنگی مناسب میان آموزش های بالینی دانشکده و امکانات عملکرد در بیمارستان ها، مناسب نبودن زمان لازم تماس با هر مورد بیماری برای تمرین کامل آموخته ها در محیط بالینی، عدم یکپارچگی بین آموزش نظری و بالینی، موقعیت های تنش زا از مشکلات آموزش بالینی می باشند.

**نتیجه گیری:** به طور کلی می توان گفت مهمترین چالش های آموزش بر بالین فاصله موجود بین تئوری و عمل است و از عوامل موثر بر آن می توان در ارتباط با مدرس، محیط آموزشی، سیستم، بیمار دانست. هدف از چالش بالینی است که نقاط ضعف و کاستی مهارت و دانش دانشجو خود را تشخیص دهد. وضعیت آموزش بالینی پرستاری، نیاز به تأمین امکانات، تجهیزات محیط بالینی و بازنگری ابزارها و فرایندهای ارزشیابی بالینی دارد که در مطالعات بسیاری تأیید شده است. ارتقای عملکرد مربیان و جذب همکاری های حرفه ای می تواند در بهبود وضعیت آموزش بالینی مفید واقع شود

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، چالش و پرستاری

A-10-314-1

## دیدگاه دانشجویان پزشکی درباره نحوه آموزش اخلاق حرفه ای در نظام آموزش پزشکی (P)

حمیدرضا محبوبی، طاهره خورگویی، سید شجاع الدین نمازی، سیده نازنین شریف، زهرا ماندگاری

کمیته دانشجویی مرکز توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس  
hamidrezamahboobi@yahoo.co

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای یکی از مسایل پر اهمیت در هر شغلی به حساب می آید. این مساله در حرفه پزشکی و مشاغل مرتبط با آن از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد. انتظار می رود نظام های آموزشی علوم پزشکی کشور به گونه ای طراحی شده باشند که اخلاق حرفه ای به شیوه ای موثر به دانشجویان آموزش داده شود. هدف از مطالعه حاضر بررسی میزان آموزش اخلاق حرفه ای در نظام آموزشی علوم پزشکی کشور از دیدگاه دانشجویان پزشکی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه توصیفی می باشد که به صورت پرسشنامه ای و در سال ۱۳۸۹ بر دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان صورت گرفته است. جهت انجام مطالعه از پرسشنامه محقق ساخته شامل دو قسمت که قسمت اول آن مربوط به سوالات دموگرافیک (سن، جنس، مقطع تحصیلی، سال ورود...) و قسمت دوم آن شامل ۱۴ سوال بسته در زمینه آموزش اخلاق حرفه ای بود استفاده گردید. جهت انجام مطالعه تعداد ۱۰۰ دانشجوی پزشکی به روش تصادفی ساده انتخاب گردیدند. پس از جمع آوری داده ها وارد نرم افزار spss گردید و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون اسکوتر کای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۵۸ نفر (۵۸٪) از افراد شرکت کننده در مطالعه دختر بودند. اکثریت دانشجویان ۴۳ نفر (۴۳٪) در مقطع علوم پایه تحصیل می کردند. ۷۳٪ از دانشجویان آموزش های اخلاق حرفه ای را در نظام آموزشی پزشکی نا کافی و یا بسیار نا کافی توصیف نمودند. همچنین اکثریت دانشجویان (۵۳٪) آموزش های داده شده در زمینه اخلاق حرفه ای را غیر موثر و یا با تاثیر کم توصیف نمودند.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد آموزش های داده شده در زمینه اخلاق حرفه ای نا کافی و غیر موثر می باشد. لازم است راهکارهای موجود را در این زمینه مورد بررسی بیشتر قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، آموزش پزشکی، دانشجویان پزشکی

A-10-176-1



### تاثیر مداخله دانشجو در طراحی سئوالات آزمون اخلاق پزشکی (P)

حسن صلحی، حمید رضا جمیلیان، ایرج صدیقی

اراک، میدان ولی عصر، بیمارستان ولی عصر

**مقدمه:** درس اخلاق پزشکی موجب ایجاد فرصت مناسبی برای بحث دیدگاههای دانشجویان و انگیزش ذهنی جهت ارائه نظریه می شود لذا مداخله دانشجویان در تدریس آن اجتناب ناپذیر است  
**روش کار:** ابتدا نحوه طراحی سوال استاندارد آموزش داده شد، دانشجو از درس هر جلسه یک سوال طرح کرد پس از بررسی به دانشجویان بازخورد داده شد، از ۲۸۰ سوال ۷۵ نمونه که واجد شرایط استاندارد بود انتخاب و مقرر گردید ۲۵٪ سوالات آزمون نهایی از میان این سوالات، برگزیده شود، ۶ ماه پس از آزمون نهایی نظر سنجی مشتمل بر ۱۰ سوال پنج گزینه انجام و آنالیز گردید. نتایج: پاسخ همه دانشجویان، افزایش علاقمندی به رعایت اخلاق پزشکی بود و در سوال بهر مندی از این شیوه برای آموزش دروس پزشکی تخصصی ۱۸ نفر آن را مفید ارزیابی کردند، مشارکت دادن دانشجو در درس اخلاق پزشکی، ۲۷ نفر آن را مناسب ارزیابی نموده، و ۲۹ نفر تقویت حس پرسشگری و آشنایی با طراحی سوال را مثبت دانسته و القا، دیدگاه مدرس گونه در پی مشارکت طراحی سوال، ۱۹ نفر به چنین حسی رسیده بودند.

**نتیجه گیری:** این شیوه موجب افزایش علاقه دانشجویان به رعایت اخلاق پزشکی می گردد و مداخله دانشجویان روشی مناسب در مشارکت دانشجویان است. در پاسخ نگرش منفی به این روش، می توان گفت که دقت در طراحی سوال از مطالعه آن توسط دانشجو بیشتر و مستلزم اشراف دقیق و بیشتر به موضوع می باشد. این روش، بیانگر تاثیر جلب مشارکت دانشجو در ارتباط نزدیکتر با استاد در عرصه آموزشی را بیان می کند.  
**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، آموزش، آزمون، سوال، دانشجو  
A-10-555-1

### انتظارات اخلاق حرفه ای دانشجویان پزشکی از خود در بدو ورود به دانشکده پزشکی (P)

شادمان نعمتی، آبتین حیدرزاده، محمد هادی بهادری، هاجر قاسمیان طالقانی

رشت-مرکز آموزشی درمانی امیرالمومنین-گروه گوش و گلو و بینی و جراحی سر و گردن  
nemati@gums.ac.ir

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای پزشکی از بدو ورود به دانشکده در قالب انتظارات اجتماع از صنف پزشکی در دانشجویان متجلی است و نقش کوریکولوم های آموزشی پرورش آن می باشد. ارزیابی نگرش دانشجویان پزشکی جدیدالورود در حیطه اخلاق حرفه ای یک فارغ التحصیل پزشکی هدف این مطالعه است

**روش کار:** این مطالعه مقطعی بر جامعه آماری دانشجویان پزشکی جدیدالورود دانشکده پزشکی در اولین هفته ورود به دانشکده انجام شد. برگه خود اظهاری حاوی این سوال که: به عنوان یک دانشجوی پزشکی انتظار دارید هنگام فراغت از تحصیل چه خصوصیتی داشته باشید و به آن عمل نمایند به آنها ارائه شد و از آنها خواسته شد به آن پاسخ گویند. نتایج حاصله وارد نرم افزار اکسل شد و بر اساس روش های ارزیابی متن مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج به صورت درصد ارائه شد.

**نتایج:** ۴۰ نفر از دانشجویان پزشکی به این پرسشنامه پاسخ گفتند (۸۳ درصد)، که ۶۰ درصد آنها دختر بودند. ۹۰ درصد پاسخ دهندگان به توانمندی های علمی، ۸۷٫۵ درصد به توانایی به روز سازی، ۷۰ درصد به عدم توجه به منفعت مادی در درمان بیماران، ۶۲٫۵ درصد به امانت داری و صداقت پزشکی و ۳۰ درصد به احترام به بیمار و خانواده وی اشاره نموده اند. در هیچ یک از حیطه ها تفاوت معنی داری بین دو جنس مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** علیرغم اینکه این دانشجویان واحد های اخلاق را نگذرانده اند ولی محتوای انتظارات آنها با اصول اخلاق پزشکی و حرفه ای تطابق بالایی دارد. این موضوع نشانگر اهمیت نقش پرورشی دانشکده ها در حفظ و ارتقا این نگرش ارزشمند دانشجویان پزشکی تا انتهای دوره است. وظیفه ای که شاید به فراموشی سپرده شده باشد. یا به نظر می رسد مورد غفلت واقع شده است.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، اخلاق حرفه ای، برنامه آموزشی،

خوداظهاری

A-10-260-4



بررسی روایی و پایایی آزمون آسکی پره‌اترنی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز (P)

نرگس واثقی، مهوش علیزاده نایینی، رضا لباف قاسمی

شیراز بیمارستان شهید فقیهی  
nargesvaseghi@yahoo.com

**مقدمه:** آزمون عینی و ساختارمند بالینی به عنوان یک روش جدید، جذاب و معتبر از سال ۱۹۷۵ میلادی، برای سنجش شایستگی بالینی دانشجویان و پزشکان به کار گرفته شده است. در این آزمون ایستگاه‌های مختلفی برای ارزیابی اهداف اختصاصی در حیطه مهارت‌های عملی و نگرشی طراحی می‌گردد. در دانشگاه علوم پزشکی شیراز، کلیه دانشجویان سال ششم پزشکی، قبل از ورود به دوره کارورزی و هم زمان با آزمون جامع پیش کارورزی با شرکت در آزمون آسکی از نظر احراز شایستگی بالینی نیز مورد سنجش قرار می‌گیرند.

این مطالعه به منظور تعیین روایی و پایایی آزمون آسکی پیش کارورزی صورت گرفته است

**روش کار:** پس از برگزاری آزمون و تصحیح اوراق، جهت تعیین روایی محتوایی، جدول مشخصات آزمون بررسی گردید. در بررسی روایی سازه، ضریب همبستگی بین نمرات هر ایستگاه با نمره کل و همچنین با یکدیگر و جهت بررسی روایی ملاکی آزمون ضریب همبستگی نمرات آزمون آسکی با نمرات امتحانات جامع پیش کارورزی، جامع علوم پایه و معدل دانشجویان تعیین گردید. جهت بررسی پایایی آزمون ضریب همبستگی بین نمرات مشاهده‌گران و مصححان تعیین شد.

**نتایج:** در تعیین روایی سازه آزمون، همبستگی نمره تمام ایستگاه‌ها با نمره کل آزمون به جز ایستگاه ۱۶ مثبت و معنی دار بود. ضریب همبستگی بین نتایج کلیه آزمون‌ها مثبت و معنی‌دار است. پایایی نمره گذاری بین ارزیابان ۳۳/۰ تا ۹۹/۰ تعیین شد.

**نتیجه گیری:** با این مطالعه می‌توان روایی و پایایی آزمون آسکی پره‌اترنی را که در دانشگاه علوم پزشکی شیراز برگزار گردید مورد تایید قرار داد و از نتایج آن استفاده نمود

**واژه‌های کلیدی:** روایی، پایایی، آسکی، مهارت‌های بالینی  
A-10-150-1

کشف دیدگاه های اساتید بالینی در باره موانع آموزش مهارت‌های ارتباطی به دانشجویان پزشکی (P)

مهری یآوری، علی عمادزاده، Eric Steven

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ساختمان قریشی EDC  
yavarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** علی رغم وجود شواهد و منابع متعدد پیرامون لزوم و اهمیت آموزش مهارت‌های ارتباطی به دانشجویان پزشکی، متأسفانه به دلیل برخی موانع در فرایند آموزش پزشکی در ایران، در عمل آموزش این مهارت‌ها به شدت محدود و نامناسب است. هدف این مطالعه کشف و آشکار سازی دیدگاه اساتید بالینی در مورد موانع آموزش مهارت‌های ارتباطی با در نظر گرفتن وضعیت موجود در دانشکده پزشکی مشهد بود.

**روش کار:** این پژوهش در قالب یک مطالعه کیفی انجام شد. برای جمع آوری اطلاعات، مصاحبه های نیمه ساختار یافته و جلسات بحث گروهی متمرکز با اساتید بالینی دانشکده پزشکی اجرا شد. با کسب رضایت آگاهانه شرکت کنندگان کلیه مصاحبه ها ضبط و سپس با رعایت اصل محرمانه ماندن هویت آنها، متن مصاحبه ها به طور کامل باز نویسی شد. در ادامه تجزیه و تحلیل موضوعی (thematic) برای شناسایی و تعیین تم های اصلی بعمل آمد.

**نتایج:** نگرش های مثبت و منفی عمیقی در باره موانع آموزش مهارت‌های ارتباطی در بین اساتید آشکار شد. سه تم اصلی استخراج شده از تحلیل اطلاعات عبارتند از: ۱- شیوه برقراری ارتباط در بین اساتید بیشتر متمرکز بر رویکرد بیماری محور، آمرانه و مقتدرانه است؛ ۲- موضوعات مذهبی تاثیر عمیقی بر آموزش مهارت‌های ارتباطی دارد؛ ۳- درآمد ناکافی اساتید میتواند منجر به کم توجهی آنان به مسائل آموزشی شود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج بدست آمده نیاز به ادغام رسمی مهارت‌های ارتباطی در کوریکولوم پزشکی وجود دارد. همچنین توصیه میشود به منظور تبیین اهمیت آموزش مهارت‌های ارتباطی به دانشجویان پزشکی جهت تربیت فارغ التحصیلان توانمند، دوره های آموزشی در این رابطه برای اساتید بالینی برگزار شود.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های ارتباطی، موانع آموزشی، اساتید بالینی، دانشجویان پزشکی  
A-10-1045-1



## بررسی موانع پیشروی آموزش الکترونیکی علوم پزشکی از دیدگاه اعضاء هیات علمی (P)

مهرداد اصغری، مهستی عزیزاده، مجتبی ورشوچی، مرتضی قوجزاده

دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
asghari\_ms@yahoo.com

**مقدمه:** با گسترش آموزش الکترونیکی در دنیا و به دنبال آن در ایران، دانشگاه علوم پزشکی تبریز نیز در حال اجرا و گسترش آموزش الکترونیکی است. با وجود همه مزیت‌های آموزش الکترونیکی بررسی موانع و مشکلات آن از دیدگاه محوریترین مجری آموزش یعنی اساتید و ارائه راهکارهایی برای حل یا کاستن اثرات این مشکلات نه تنها چیزی از مزیت‌های آن نمی‌کاهد بلکه با توجه به ضرورت رویکرد تغییر آموزش سنتی به آموزش الکترونیکی، دانشگاهها را در ادامه گام نهادن به این عرصه استوارتر می‌سازد.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه توصیفی و جامعه پژوهش، اعضا هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز بود که به صورت تصادفی انتخاب گردید. ابزار به کار رفته هم شامل پرسشنامه بررسی مشکلات از نگرش آنهاست که از لحاظ روایی و پایایی مورد ارزیابی قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آماری توصیفی با نرم افزار SPSS ۱۵ استفاده شد.

**نتایج:** مشکلات در شش رویکرد و بیست و چهار مورد طبقه بندی و مورد ارزیابی قرار گرفت. میانگین نمرات رویکرد اداری  $1/96 \pm 13/18$ ، رویکرد الکترونیکی  $2/32 \pm 11/66$ ، رویکرد تعلیمی  $2/22 \pm 13/39$ ، رویکرد اقتصادی  $2/09 \pm 9/62$ ، رویکرد روانشناختی و فرهنگی  $3/53 \pm 20/43$  و رویکرد اجتماعی و همکاری  $1/97 \pm 10/09$  است که بیشترین سهم مشکلات مربوط به رویکرد روانشناختی و فرهنگی و کمترین سهم مشکلات مربوط به رویکرد الکترونیکی است.

**نتیجه گیری:** اساتید معتقدند وقت و مهارت کافی را برای تدوین و ارزیابی مواد آموزش الکترونیکی ندارند و فرهنگ سازی مناسب در این زمینه صورت نگرفته است. باید نگرش اساتید را تغییر داد، در نهایت اساتید نه تنها باید چگونگی تدوین، استفاده از مواد آموزش الکترونیکی و «روش اخذ فیدبک سریع» را بیاموزند بلکه ضروری است تا با شناخت هرچه بیشتر نقشهای جدید خود در آموزش الکترونیکی (بعنوان کاتالیزور یادگیری)، با نوآوریهای جدید خود این آموزش را محقق سازند. البته انتظار حضور پررنگ اساتید، بدون حمایت دانشگاهها و برنامه ریزی مناسب برای افزایش ارتباط اساتید با کارکنان حیطه فناوری اطلاعات، انتظاری غیرعادی است.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش الکترونیکی، موانع آموزش، اعضا هیات علمی، مشکلات آموزش الکترونیکی

A-10-501-1

## ارتقاء مشارکت دانشجویان در نظام ارزشیابی مبتنی بر وب: مطالعه کیفی (P)

کوروش ارزمانی، فاطمه خراشادی زاده، سید محمد علوی نیا، خداداد اژدری  
نصرتی، علی قانمی، علی حجازی، بهرام بیبک  
بجنورد معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی  
arzamanik@gmail.com

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از ابزارهای رایج سنجش کیفیت آموزشی بوده و هدف از آن بهبود فرایند یاددهی-یادگیری می باشد که در حال حاضر در قالب سنجش دیدگاه دانشجوی، مدیر، همکار و خود ارزیابی اجرا می‌گردد. یکی از دغدغه‌های مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه‌ها رسیدن به دیدگاه‌های واقعی گروه‌های هدف و به عبارتی نزدیک کردن نتایج ارزشیابی فعالیت‌های اعضا هیئت علمی به واقعیات می باشد. این مطالعه فنومنولوژی با هدف بررسی عمیق نظرات دانشجویان در مورد مشکلات نظام ارزشیابی مبتنی بر وب انجام پذیرفت.

**روش کار:** این مطالعه به روش کیفی از نوع فنومنولوژی می باشد. نمونه گیری غیر تصادفی و مبتنی بر هدف می باشد به طوری که کلیه نمایندگان رشته‌های مختلف دانشگاه و برخی از فعالان دانشجویی (۲۵ نفر) که حداقل یک ترم در فرآیند ارزشیابی شرکت نموده اند وارد مطالعه شدند. جلسه مصاحبه فردی و جلسات بحث گروهی متمرکز شده باهدف شناسایی علل عدم مشارکت دانشجویان در فرآیند ارزشیابی برگزار گردید. پژوهشگر بعد از اشباع داده‌ها آنها را جهت بررسی شرکت کنندگان در اختیار آنها قرار داد تا از صحت داده‌ها اطمینان کسب نماید. تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش اتالیز محتوایی انجام شد به طوری که بازخوانی مکرر منجر به مشخص شدن تمهای اصلی گردید. پس از مشخص شدن علل عدم مشارکت مناسب دانشجویان اشکالات رفع شده و میزان مشارکت دانشجویان مشخص گردید.

**نتایج:** تمهای اصلی این مطالعه شامل اطلاع رسانی ناکافی، عدم اطمینان به محرمانه بودن شیوه ارزشیابی، ترس از برخورد اساتید، عدم تاثیر نظرات دانشجویان در برخورد و شیوه تدریس اساتید، برخی مشکلات سخت افزاری و نرم افزاری، نامناسب بودن محدودیت زمانی اجرای ارزشیابی بود. سپس اطلاع رسانی مناسب به روشهای چایی و الکترونیکی و نیز جلسات حضوری در کلاس‌های درس انجام و محدودیت‌های نرم افزاری و محدودیت زمانی رفع گردید. در پایان مشارکت دانشجویان از ۲۵ درصد به ۸۶ درصد ارتقاء یافت.

**نتیجه گیری:** در سال‌های اخیر شیوه‌های جدید مبتنی بر وب جهت ارتقاء و اصلاح فرایند‌های موجود بهره برداری شده ولی در برخی موارد استفاده از روش‌های جدید با استقبال گروه‌های هدف مواجه نشده است بر اساس نتایج این بررسی ارائه آموزش کافی به گروه‌های هدف و افزایش تعامل با آن‌ها یکی از شرایط موفقیت در ارتقاء فرایند معرفی و بر آن تاکید می‌گردد که در نهایت با ارتقاء فرایند ضمن کاهش هزینه‌ها و افزایش اعتماد و رضایت دانشجویان مشارکت آن‌ها نیز افزایش یافته و نتایج کسب شده از اعتبار بیشتری برخوردار می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی اساتید، خراسان شمالی، نرم افزار ارزشیابی،

A-10-246-3



بررسی شیوه های یادگیری در کارآموزان پزشکی گروه  
داخلی دانشکده علوم پزشکی مشهد (P)

عباسعلی زراعتی، احمد خسروی

مشهد، بیمارستان امام رضا، بخش داخلی  
zeraatia@mums.ac.ir

**مقدمه:** انگیزه و نگرش دانشجویان پزشکی در سطوح مختلف یادگیری با هم متفاوت است و درک این تفاوت می تواند در انتخاب روشهای آموزشی و یادگیری موثر باشد. مادر این مطالعه، علایق یادگیری گروه داخلی دانشکده علوم پزشکی مشهد تعیین و ارتباط آنها با آزمون کتبی بررسی شده است.  
**روش کار:** تعداد ۴۰ کارآموز پزشکی گروه داخلی دانشکده علوم پزشکی مشهد، پرسشنامه هایی را براساس الگوی فلد - سیلورمن تکمیل کردند. این پرسشنامه روش های یادگیری را در ۴ حیطه می سنجد که شامل ۱- فعال یا انعکاسی، ۲- حسی یا درکی، ۳- عینی یا عملی، ۴- ترتیبی یا کلی. همچنین ارتباط بین روش های یادگیری با آزمون کتبی ۴ جوابی پایان دوره داخلی بررسی شد.

**نتایج:** ۷۰ درصد کارآموزان روش یادگیری فعال و ۳۰ درصد انعکاسی، ۸۵ درصد حسی و ۱۵ درصد درکی، ۸۰ درصد عینی و ۲۰ درصد عملی، ۵۵ درصد ترتیبی و ۴۵ درصد کلی را ترجیح دادند. بین نمره کتبی کارآموزان با روش های یادگیری فعال، حسی، عینی، ترتیبی و کلی ارتباط مستقیم و با روشهای یادگیری انعکاسی، درکی و عملی ارتباط معکوسی وجود داشت، لیکن هیچکدام از نظر آماری معنی دار نبودند.

**نتیجه گیری:** کارآموزان پزشکی گروه داخلی عمدتاً روش های یادگیری فعال، حسی، عینی و ترتیبی را بر روشهای انعکاسی، درکی، عملی و کلی ترجیح می دهند که تقویت روش های یادگیری فعال، حسی، عینی و ترتیبی یا کلی می تواند در موفقیت بیشتر کارآموزان در امتحانات کتبی موثر باشد ولی تعمیم نتایج نیازمند انجام مطالعات با حجم نمونه بیشتر است.

**واژه های کلیدی:** یادگیری، کارآموز، پزشکی  
A-10-727-1

دانشجویان و تلفن همراه فرصت یا تهدید (P)

فرج اله ملکی

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام - دانشکده پیراپزشکی

fmaleki88@yahoo.com

**مقدمه:** تلفن همراه در کنار اینترنت از اصلی ترین نشانه های عصر جدیدست. با اینکه کاربران تلفن همراه بیشتر از اینترنت بوده و به طور حیرت آوری در حال افزایش است ولی بیشتر مطالعات محققین در خصوص اینترنت بوده و تلفن همراه کمتر موضوع پژوهش قرار گرفته است. هدف، بررسی فرصت ها و تهدیدات استفاده از تلفن همراه در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام است

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی و تعداد ۹۱ نفر ۴۹ پسر و ۴۲ دختر در رشته های مختلف علوم پزشکی به روش تصادفی نمونه گیری شدند. جمع آوری اطلاعات به وسیله پرسشنامه محقق ساخته و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۵۷٪ =  $\alpha$  به دست آمد. پرسشنامه در ۴ حیطه با سوالات باز؛ هزینه؛ زمان سرگرمی؛ زمان مکالمه، پیام کوتاه و مدت خرید طراحی شد.  
**نتایج:** ۵۴٫۱ درصد افراد کمتر از ۱ ساعت و ۲۰٫۴ درصد ۱ تا ۲ ساعت و مابقی بیشتر، در هر ماه با تلفن همراه مکالمه داشتند. ۴۰ درصد ۱۰۰۰۰ تا ۱۰۰٫۰۰۰ ریال ۲۸ درصد ۱۰۰٫۰۰۰ تا ۲۰۰٫۰۰۰ ریال و مابقی بیشتر در هر ماه صرف مکالمه و پیام کوتاه می کردند ۴۱٫۸ درصد ۱ ساعت ۳۳ درصد ۲ ساعت مابقی بیشتر در روز مشغول سرگرمی با تلفن همراه بودند. ۷۳ درصد افراد بیشتر از ۲ سال صاحب تلفن همراه بودند. میزان هزینه و مدت مکالمه دختران به طور قابل ملاحظه ای بیشتر از پسران بود و دانشجویان رشته پزشکی نسبت به سایر رشته ها از سرگرمی با تلفن همراه استفاده کمتری می کرده اند ولی در هردو مورد اختلاف معنی دار نبود.

**نتیجه گیری:** یافته ها نشان می دهد که تهدیدات تلفن همراه بر فرصت های استفاده از آن غلبه می کند. سازو کار فرهنگی و آموزشی جهت استفاده بهینه از تلفن همراه در بین دانشجویان ضرورت دارد تا از وقت و هزینه جهت ارتقا، سطح یادگیری استفاده شود. کلمات کلیدی: تلفن همراه؛ دانشجویان؛ فرصت ها؛ تهدید ها

**واژه های کلیدی:** تلفن همراه؛ دانشجویان؛ فرصت ها؛ تهدید ها  
A-10-289-4



## استانداردسازی عناصر اطلاعاتی پرونده های شنوایی شناسی و فیزیوتراپی و بیان نقش آن در آموزش دانشجویان (P)

منصوره نیکبخت، علی اصغر ارسطو، رویا قاسم زاده، احمد عزیزی، شهلا زاهد نژاد، سید محمود لطیفی

بیمارستان امام خمینی اهواز، درمانگاه شنوایی شناسی  
mansoorehnik@gmail.com

**مقدمه:** یک فرم استاندارد موجب می شود که درمانگران تمایل بیشتری جهت مستندسازی در فرمهای استاندارد داشته و باتکمیل دقیق و کامل اطلاعات، درمان بیمار، آموزش به دانشجویان و پژوهش های بالینی مؤثرتر انجام خواهد شد. تعیین عناصر اطلاعاتی ضروری در پرونده های شنوایی شناسی و فیزیوتراپی، ارائه الگو و استفاده از پرونده ها جهت آموزش بالینی دانشجویان هدف این مطالعه است.

**روش کار:** در یک پژوهش کاربردی از نوع مطالعات توصیفی-تطبیقی (۸۸-۱۳۸۹)، عناصر پرونده های شنوایی شناسی و فیزیوتراپی با استفاده از منابع معتبر، گردآوری و در چک لیستهایی گنجانده و به روش دلفی، به نظرسنجی گذاشته شدند. جامعه مطالعه شنوایی شناسان و فیزیوتراپیست های ایران بودند. ۱۱۰ کارشناس و ۱۷ عضو هیئت علمی شنوایی شناسی و ۲۶۹ کارشناس و ۵۷ عضو هیئت علمی فیزیوتراپی در این نظرسنجی شرکت نمودند. آتالیز با نرم افزار SPSS صورت پذیرفت و حداقل مجموعه داده ها (Set Data Minimum) معرفی شدند. سپس الگوی کاربردی تهیه و به نظرسنجی گذاشته شد و پس از تدوین نهایی، نحوه تکمیل آن به دو گروه از دانشجویان در بیمارستان آموزشی - درمانی امام خمینی اهواز آموزش داده شد و مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** از ۵۱ عنصر شنوایی ۳۷ عنصر اصلی، ۹ پیشنهادی و ۵ عنصر در گروه عناصر حذف شده قرار گرفتند. از ۶۸ عنصر فیزیوتراپی، ۴۵ عنصر اصلی، ۱۸ پیشنهادی و ۵ عنصر در گروه حذفی قرار گرفتند. الگوی کاربردی تدوین شده با اکثریت آراء، مورد موافقت قرار گرفت. دانشجویان در استفاده از آن برای مدیریت بیمار با مشکلی مواجه نبودند و هیچ یک از بخشهای تاریخچه گیری، ارزیابی و نوشتن نتایج ارزیابی و طرح درمان را از قلم نمی انداختند.

**نتیجه گیری:** حداقل مجموعه داده ها، با رعایت اصول طراحی فرم در قالب الگوی پرونده شنوایی شناسی و فیزیوتراپی مناسب ایران ارائه شد و دستورالعمل تکمیل آنها نیز تدوین گردید که ابزار آموزشی مناسبی جهت آموزشهای بالینی دانشجویان می باشد.

**واژه های کلیدی:** شنوایی شناسی، فیزیوتراپی، استاندارد، عناصر اطلاعاتی، آموزش

A-10-818-1

## بررسی عوامل مرتبط با رضایتمندی بیماران از پزشک معالج خود از دیدگاه بیمار و پزشک (P)

عاطفه رضایی، کریم چاوشی، رضا شریف زاده، حمیده نصیریان

**مقدمه:** طبابت پلی میان علم و جامعه است و به کارگیری اطلاعات علمی و مهارتهای وابسته برای برقراری سلامت انسان یک وظیفه حیاتی در پزشکی است. واقعیت این است که اقدام به حرفه ی طبابت چیزهایی بیش از اطلاع علمی درباره بیماریها دارد و درمان بیماریها وابستگی زیادی به تعامل بین پزشک و بیمار دارد که نتیجه این همکاری درمانی سریع و موفق خواهد بود. این مطالعه با هدف بررسی عوامل مرتبط بر رضایتمندی بیماران از پزشک معالج خود از دیدگاه پزشکان و بیماران و صورت گرفت.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی، پرسشنامه ای خودایفا که روایی محتوایی آن با نظرخواهی از تعدادی از اعضای هیئت علمی صاحب نظر و پایایی آن با آزمون مجدد با آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ تایید گشته بود بین ۲۶۰ بیمار و ۴۳ پزشک توزیع گردید. تکمیل پرسشنامه بیماران با مصاحبه و تکمیل پرسشنامه پزشکان به صورت خودایفا با توضیحاتی درباره اهداف کار صورت گرفت. نمونه گیری پزشکان تصادفی سیستماتیک بر اساس لیست نظام پزشکی و نمونه گیری بیماران با روش غیر احتمالی آسان از بین بیماران بستری در بیمارستان و مراجعه کننده به مطب صورت گرفت. پرسشنامه پزشکان محتوی ۲۵ سؤال در سه حیطه مهارتهای ارتباطی، مهارتهای حرفه ای و سطح دانش پزشک بود و پرسشنامه بیماران شامل ۲۱ سؤال در دو حیطه مهارتهای ارتباطی و مهارتهای حرفه ای پزشک بود. داده ها پس از جمع آوری در نرم افزار SPSS وارد و تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** از نظر بیماران مهارتهای ارتباطی بیشترین تأثیر را در رضایتمندی داشتند و در بین مهارتهای ارتباطی، صحبت کردن با احترام، گوش دادن به صحبتهای بیمار، روحیه دادن به بیمار و همدردی با بیمار به ترتیب مهمترین موارد بودند. در بین مهارتهای حرفه ای توضیح در مورد چگونگی ایجاد بیماری و عوامل مؤثر بر آن، توضیح در مورد نحوه مصرف داروها و درک وضعیت مالی بیمار به ترتیب مهمترین موارد بودند. از دیدگاه پزشکان اهمیت هر سه حیطه تقریباً یکسان بود (نمره حیطه ارتباطی ۴،۱۸، حیطه علمی ۴،۱۷، حیطه حرفه ای ۴،۱۵ از ۵). در حیطه ارتباطی مهمترین موارد: جلب اعتماد بیمار، صحبت کردن با احترام، گوش دادن به صحبتهای بیمار و روحیه دادن به بیمار بود. در بین مهارتهای حرفه ای، صرف وقت کافی جهت معاینه، درک وضعیت مالی بیمار و وضعیت ظاهری متناسب با شئون حرفه ای مهمترین موارد بودند. در حیطه علمی از نظر پزشکان آگاهی از جدیدترین روشهای تشخیصی و درمانی ۹۳٪ و شرکت در دوره های بازآموزی ۶۷٪ در افزایش رضایتمندی بیمار مؤثر خواهد بود.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد در مورد رضایتمندی بیماران ویژگیهای ارتباطی مهم تر است. بین دیدگاه بیماران و پزشکان در اصلی ترین موارد شباهت قابل توجهی وجود دارد اما در بین مهارتهای حرفه ای، پزشکان باید توجه ویژه ای نسبت به آگاه کردن بیماران از چگونگی ایجاد بیماری و توضیح در مورد نحوه مصرف دارو داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** رضایتمندی، مهارتهای ارتباطی

A-10-86-3





### علل افت تحصیلی دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه

علوم پزشکی ارومیه ۱۳۸۸ - ۱۳۸۶ (P)

محمد جبراییلی، پیمان میکائیلی، رامین سعادتیان، سیامک عقلمند

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

jabraili@gmail.com

**مقدمه:** افت تحصیلی دانشجویان استعداد درخشان، به عنوان یک مشکل اجتماعی مطرح شده زیرا نشان دهنده آن است که استعداد آنها درک نشده و به هدر رفته است. این مسئله، اهمیت زیادی در آموزش علوم پزشکی داشته و عدم کنترل آن موجب پایین آمدن سطح علمی و کارایی ارائه کنندگان خدمات سلامت در سال های آینده خواهد شد. نتایج تحقیقات مختلف نشان داد که افت تحصیلی یک معضل مهم و چند وجهی است و برای پیشگیری از آن بایستی به نقش عوامل متعدد توجه داشت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که به روش مقطعی در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از سال ۱۳۸۸-۱۳۸۶ که دچار افت تحصیلی شده اند می باشند. داده ها از طریق یک پرسشنامه که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت، جمع آوری گردید. عوامل موثر بر افت تحصیلی در سه حیطه فردی، خانوادگی و آموزشی بررسی شد.

**نتایج:** ۶۶٫۶ درصد از پاسخ دهندگان مونث، میانگین سنی ۱۹٫۶۴ سال، ۴۲٫۶ درصد بومی و ۵٫۹۵ درصد مجرد، ۹۲٫۰۴ درصد سهمیه آزاد بودند. ۷۴ درصد معدل بالای ۱۷ و ۲٫۷ درصد بلافاصله وارد دانشگاه شده اند. بیشترین امتیاز کسب شده در موارد مربوط به عوامل فردی عدم برنامه ریزی (۴٫۵۰) و کمبود مهارت مطالعه (۴٫۴۴) و کمترین امتیاز کسب شده کمبود علاقه به رشته تحصیلی (۲٫۶۲) و ارتباط با جنس مخالف (۲٫۸۴) می باشد. در عوامل خانوادگی نیز بیشترین امتیاز کسب شده مربوط به کمبود ارتباط بین خانواده- دانشگاه (۴٫۲۴) و کمترین امتیاز کسب شده مربوط به بی ثباتی و اختلاف در خانواده (۱٫۴۲) می باشد. در عوامل آموزشی بیشترین عوامل تاثیر گذار بر افت تحصیلی عدم ایجاد انگیزه (۴٫۷۴) و نامناسب بودن برنامه آموزشی (۴٫۶۶) و کمترین عوامل تاثیر گذار محیط غیردوستانه کلاس (۳٫۳۴) و ارتباط نامناسب با همکلاسی ها (۳٫۵۲) می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این تحقیق، که بیشترین میانگین امتیاز کسب شده مربوط به عوامل آموزشی (۴/۳) بود ضروری به نظر می رسد که مسئولین آموزشی دانشگاه با ارائه تسهیلات لازم و حمایت همه جانبه به ایجاد انگیزه در دانشجویان استعداد درخشان پرداخته و با بازنگری در برنامه آموزشی به ادغام موثر (عمودی و افقی) بپردازند. همچنین برای دانشجویان استعداد درخشان بطور ویژه اساتید مشاور مجرب و متعهد تعیین گردد که منجر به شکوفایی استعدادهای آنان گردد.

**واژه های کلیدی:** افت تحصیلی، دانشجویان استعداد درخشان، عوامل

فردی، عوامل خانوادگی، عوامل آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

A-10-227-2

### بررسی عوامل تاثیرگذار در ارزشیابی دانشجویان از استاد بر

اساس جامعه تحقیق در پژوهش. (مرور نظام مند پژوهشهای

منتشر شده از دانشگاه های کشور) (P)

فرحناز کمالی، آریتا رستمی، عارفه عرفان

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی

kamalifarahnaz@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی استاد توسط دانشجو یکی از پرکاربردترین انواع ارزشیابی استاد در موسسات آموزش عالی و دانشگاه هاست که دیدگاه های متفاوتی در خصوص آن ذکر شده است. در موارد بسیاری دیده شده است که دانشجویان در ارزشیابی از استاد خود عوامل جنبی دیگری را که با روش تدریس و توانایی علمی استاد مرتبط نیست لحاظ می کنند. هدف از این مطالعه، بررسی جامعه تحقیق پژوهش های منتشر شده در مورد عوامل تاثیرگذار بر ارزشیابی دانشجویان از استاد، با استفاده از مرور نظام مند است.

**روش کار:** کلیدواژه های اصلی مورد استفاده در این تحقیق، عبارت بودند از: ارزشیابی استاد- دانشجو- هیات علمی- ایران و ترکیب آنها با استفاده از موتور جستجوهای اصلی و تعداد پنج سایت که دربرگیرنده مقالات فارسی، و ویژه نامه همایش ها و سمینارهای دانشگاهی بود. مطالعات به دست آمده بر اساس میزان ارتباط موضوعی با عنوان تحقیق به سه دسته مرتبط، نیمه مرتبط و غیرمرتبط تقسیم شدند. این جستجو از اواخر نیمه دوم سال ۸۷ آغاز و به مدت یک سال ادامه داشت.

**نتایج:** از مجموع پنج پایگاه اینترنتی، حدود ۱۳۴۸۶ مورد به دست آمد. بر اساس معیارهای ورود، تعداد ۸۰۰ مقاله بررسی و ۲۱۷ مطالعه با توجه به معیارهای خروج واجد شرایط لازم برای ورود به مطالعه بودند. نتایج نشان داد در اکثر مطالعات محققین، ارزشیابی استاد را در دانشگاه های علوم پزشکی کشور براساس نظر دانشجویان، انجام داده اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مرور نظام مند، لزوم توجه بیشتر به سایر ابعاد حوزه ارزشیابی استاد و انجام تحقیقات گسترده در این زمینه جهت بهبود و ارتقای کیفیت آموزش در جهت تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف روش های تدریس اساتید با تحقیقات غنی تر در این زمینه پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی استاد- دانشجو- خودارزشیابی- ایران

A-10-573-1





### تجربه مشارکت کمیته دانشجویی دانشکده پزشکی شهید بهشتی در ارتقای برنامه اصلاحات (P)

هادی عرفانی، فخر السادات حسینی، مهرناز زارعی، خالد هاشمی، مریم تارا، شهرام یزدانی

مرکز مطالعات و توسعه شهید بهشتی  
sh.erfani@gmail.com

**مقدمه:** با توجه به استانداردهای جهانی آموزش علوم پزشکی، مشارکت دانشجویان در تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه آموزشی امری ضروری است و دانشکده پزشکی باید خط مشی برای مشارکت مناسب دانشجویان، در طراحی، مدیریت و ارزیابی برنامه درسی و دیگر موضوعات، داشته باشد. در این راستا کمیته دانشجویی جهت بررسی و بازخورد اجرای برنامه اصلاحات در مرکز توسعه، شکل گرفت.

**روش کار:** ابتدا، طی دو جلسه، رئوس مشکلات، توسط گروهی از دانشجویان تعیین گردیده و برای بررسی دقیق تر، دسته بندی شد. جهت جلب همکاری بیشتر دانشجویان علاقه مند، اعلام عمومی جهت عضویت در کمیته برای بررسی مشکلات آموزشی در مقطع علوم پایه صورت گرفت. سپس دانشجویان در جلسات متعددی به صورت group focused discussion به گزارش مشکلات و ارائه راه حل در حوزه های مربوطه پرداختند. پس از ثبت و ضبط محتوای جلسات، گزارش های مدونی جهت ارائه به مسئولین ذی ربط و اساتید محترم تهیه گردید.

**نتایج:** دانشجویان از تمامی ورودیها مشارکت فعال داشتند. اطلاعات به دست آمده به صورت گزارش باز خورد دانشجویان درباره نحوه ارائه دوره های انتخابی، نحوه تدوین درسنامه های آموزشی دوره مقدمات علوم پایه، نحوه تدریس اساتید دوره های مقدمات و میزان نظم و اجرای برنامه ها تهیه و در اختیار شورای راهبری اصلاحات قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** ارائه نظرات دانشجویان به مسئولین ذیربط با رعایت اصول آموزشی و ارزیابی می تواند بسیاری از مشکلات نظام آموزشی در سطوح مختلف را حل کند. این تجربه منجر به متقاعد سازی اساتید و مسئولین نسبت به مشارکت مستقیم دانشجویان در پروسه آموزش گردید و مقدمات اجرای پروژه دانشجویی ویرایش درسنامه ها و ارزشیابی برنامه اصلاحات را فراهم آورد.

**واژه های کلیدی:** دانشجو، مشارکت، ارزیابی، جلسات بحث گروهی  
A-10-987-1

### ارائه واحد درسی بیماریهای دهان در کوریکولوم آموزش دوره عمومی دانشجویان پزشکی (P)

سید امیر سیدی، جواد سرآبادانی، عباس جوادزاده، آتس سا پاک فطرت، زهرا دلاوریان

دانشکده دندانپزشکی بخش بیماریهای دهان  
seyyedia871@mums.ac.ir

**مقدمه:** پزشکان به عنوان افرادی که علاوه بر دندانپزشکان به تشخیص و بعضاً درمان برخی بیماریهای دهان مبادرت می ورزند، باید اطلاعات قابل قبولی در مورد بیماریهای دهان و نحوه درمان آنها داشته باشند. زیرا دهان آینه سلامت بدن است و مخاط دهان تحت تاثیر سلامت عمومی بدن قرار می گیرد و تظاهر برخی از بیماریهای عمومی در دهان ظاهر می شود. این مسئله موجب می شود که ارتباط پزشکان و دندانپزشکان در تشخیص و درمان بیماریهای دهان اجتناب ناپذیر باشد. با توجه به اینکه بسیاری از بیماران جهت درمان مشکلات دهان ابتدا به پزشکان عمومی مراجعه می کنند و از سوئی تشخیص زود هنگام و ارجاع به موقع در پیش آگهی بیماریها بخصوص در ضایعات پیش بدخیم و بدخیم حیاتی است و با توجه به خطاهای پزشکی گزارش شده در این زمینه (identification problem) نیاز به ارائه این واحد درسی ضروری می باشد. هدف از این مطالعه بیان ضرورت لحاظ کردن واحد درسی بیماریهای دهان در کوریکولوم آموزشی دوره عمومی دانشجویان پزشکی می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه (تحلیلی مقطعی) میزان آگاهی و مهارت تشخیص ۱۴۰ نفر از انترنهای پزشکی و دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در ارتباط با بیماریهای شایع دهان به وسیله پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن اثبات شده بود، مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** بین میزان آگاهی دو گروه اختلاف معنی داری نبود اما بین مهارت تشخیصی دو گروه از لحاظ آماری اختلاف معنی داری وجود داشت.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه و نتایج پژوهشهای مشابه انجام شده توسط نویسندگان همکارانشان و اختلاف معنی دار (need assessment) مشاهده شده در این مطالعات لحاظ کردن واحد درسی بیماریهای دهان در کوریکولوم آموزشی دوره عمومی دانشجویان پزشکی ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** میزان آگاهی، مهارت تشخیصی، بیماریهای دهان  
A-10-840-1



تاثیر تدریس به دوشیوه مشارکتی  
(پروژه فیلم، مشارکتی نظارت شده) در میزان یادگیری  
مهارت‌های بالینی دانشجویان (P)

مریم باقری، فاطمه دربان

دانشکده پرستاری مشهد  
bagherim@mums.ac.ir

**مقدمه:** طبق اعتقاد نظریه پردازان آموزشی، استفاده از روش های آموزشی ارتقا دهنده یادگیری معنی دار نظیر یادگیری مشارکتی، علاوه بر افزایش یادگیری باعث ارتقاء مهارت های تفکر انتقادی و تفکر خلاق دانشجویان میشود. اما این سوال مطرح است که آیا نوع روش مشارکتی رابطه ای با میزان یادگیری دانشجویان دارد؟ مطالعه حاضر، میزان یادگیری دانشجویان را که از دو شیوه نوآورانه مشارکتی یادگیری جهت مهارت های بالینی پایه در واحد عملی اصول و فنون بهره جستند، بررسی نمود.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی، کل دانشجویان فوریت پزشکی ترم یک (همه پس، تعداد ۲۵ نفر با میانگین سنی ۲۱ سال) به ۸ گروه سه نفره تقسیم شده و در طول ترم کلیه مهارت‌های پایه به صورت مشارکتی (گروهی نظارت شده یا پروژه فیلم) تمرین میشد. روش تمرین به صورت متناوب در بین گروه ها تغییر می کرد. و نمره کسب شده در ارزشیابی هر جلسه از یکی از اعضا، گروه، برای کل گروه در نظر گرفته میشد. در پایان کل دوره میزان یادگیری به شیوه آسکی سنجش شده و مورد مقایسه قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین یادگیری در گروه مشارکتی نظارت شده بیش از پروژه فیلم بوده ولی تفاوت آماری معنی داری بین دو شیوه یادگیری وجود نداشت. در هر دو گروه میزان یادگیری در سطح عالی بوده است و هیچ یک در سطح ضعیف نبودند. ۵۰٪ دانشجویان نیز روش گروهی نظارت شده را جهت یادگیری روشهای عملی مفیدتر دانسته اند و ۳۷،۰۳٪ تلفیق دو شیوه را انجام مهارت‌ها مناسب دانستند.

**نتیجه گیری:** در مطالعه چک لین (۲۰۰۷) دانشجویان پرستاری تدریس شده با روش فعال مشارکتی، در ترم بعد نیز این روش را نسبت به روش سنتی ترجیح دادند. کوب (۱۹۹۹) نیز در استفاده از روشهای ویدیویی جهت یادگیری مشارکتی بیان نمود که دانشجویان قبل از تدریس باید در زمینه استفاده از وسایل کامپیوتری یا وسایل مورد استفاده در تدریس توانمند شوند. به طور کلی با توجه به یادگیری عمیق تر در روشهای مشارکتی، استفاده از روشهای تدریس مشارکتی و شبیه سازی شده به اساتید توصیه می شود تاگامی در جهت یادگیری موثرتر در بالین و ارتقاء مراقبت از بیمار باشد.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مشارکتی، روشهای تدریس شبیه سازی شده،

تدریس با فیلم، علوم پزشکی

A-10-1076-2

نقش اعضای هیئت علمی و دانشگاه های علوم پزشکی کشور  
در تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت  
(P)

حمیده هریزچی قدیم، شهلا بابائی نژاد، مجتبی ولی  
دانشگاه علوم پزشکی تبریز-دانشکده پزشکی گروه پوست  
drherizchi@yahoo.com

**مقدمه:** بر اساس چشم انداز ترسیم شده در افق ۱۴۰۴ که ایران به عنوان قدرت علمی منطقه بیان شده است، ضروری است به منظور دستیابی به اولین جایگاه علمی در منطقه تلاش گسترده صورت پذیرد و در این راستا اعضای هیئت علمی دانشگاه ها وظیفه بسیار سنگینی بر عهده دارند.  
**روش کار:** روش بررسی به صورت مروری و به صورت Opinion Expert میباشد.

**نتایج:** در حوزه ی سلامت شش محور عمده برای نقشه ی جامع علمی کشور ترسیم گردیده است که شامل اولویت دادن به علم و فناوری اطلاعات، حضور موثر در عرصه های بین المللی، تکمیل چرخه نوآوری، تولید داروهای جدید، صیانت از منابع ملی و اجرای تحول در نظام آموزش پزشکی و تغییر گفتمان علمی به گفتمان مسلط جامعه در علوم پزشکی می باشد. با توجه به این که اجرای نقشه جامع علمی کشور مهمتر از تصویب آن می باشد، بنابراین به عنوان بخشی از وظایف و نقش اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی کشور در تحقق اهداف نقشه جامع می توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱- ارتقای دانش اعضای هیئت علمی به منظور توانمندسازی علمی و فرهنگی کشور ۲- توسعه و گسترش تحصیلات تکمیلی مانند کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی ۳- ارتقای دانش در حوزه فناوری اطلاعات و کاربرد نمودن آن در حوزه عملیاتی خود ۴- ارتقای کمی و کیفی مقالات و پروژه ها و پژوهش ها در عرصه ی بین المللی و منطقه ای ۵- بومی نمودن دانش در چرخه نوآوری و بهره مندی از آنها در پژوهش های تحصیلات تکمیلی ۶- ارایه patent برای داروهای جدید بر اساس دانش حاصل شده در چرخه نوآوری ۷- ارتقای سطح کمی و کیفی نظام آموزش پزشکی و تطابق آن بر اساس نیاز های حوزه سلامت کشور و منطقه ۸- تحلیل علمی محیط داخلی و خارجی بر اساس شواهد در ایران و کشورهای منطقه به منظور تعیین فرصت های توسعه ۹- تعامل با نهاد های نظارتی به منظور تدوین راهکارهای نظارتی بر اجرای نقشه جامع علمی ۱۰- توسعه ی گفتمان علمی به منظور دستیابی به گفتمان مسلط جامعه در علوم پزشکی  
**نتیجه گیری:** اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی کشور در تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت نقش بسیار مهمی دارند و این مهم با سپری شدن ۲۵ سال از زمان تعیین شده دو چندان می گردد. از مهمترین رسانتهای اعضای هیئت علمی، بومی نمودن و کاربردی نمودن دانش در چرخه نوآوری و حضور گسترده در عرصه های بین المللی می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** هیئت علمی، دانشگاه های علوم پزشکی کشور، نقشه جامع

علمی کشور، سند چشم انداز، افق ۱۴۰۴

A-10-1006-1



روشی نوین در ارتقای کیفیت نظام ارزشیابی آموزشی  
دانشگاه علوم پزشکی مشهد (P)

جواد سرابادانی، حسن غلامی

دانشکده دندانپزشکی مشهد، بخش بیماریهای دهان  
sarabadanij@mums.ac.ir

**مقدمه:** در حال حاضر متأسفانه بیشترین آزمون که جهت ارزشیابی دانشجویان مورد استفاده قرار می‌گیرد آزمون چند گزینه ای می‌باشد و به نظر می‌رسد که جهت آشنایی بیشتر اعضای محترم هیات علمی با روشهای نوین ارزشیابی دانشجویان، ابتدا باید بستری جهت آشنایی اعضای محترم هیات علمی با اصول طراحی آزمون فراهم گردد. لذا هدف از این مطالعه، ارتقای کیفیت نظام ارزشیابی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی و توانمندسازی اعضای هیات علمی بدو استخدام، پیمانی و رسمی برای بهبود ارزشیابی های دانشجویان بود.

**روش کار:** برای اولین بار در سطح دانشگاه کارگاه آموزشی در حیطه ارزشیابی دانشجویان به مدت ۳ روز (۱۲ ساعت) جهت مسوولین دفاتر توسعه آموزش و اعضای هیات علمی فعال دفاتر برگزار گردید و پس از آن کارگاه طراحی آزمون گام به گام طبق نیاز سنجی (Need Expert Assessment)، در تمامی دانشکده ها جهت اعضای هیات علمی بدو استخدام، پیمانی و رسمی برگزار گردید.

**نتایج:** میزان آگاهی اعضای هیات علمی از اصول طراحی آزمون قبل و بعد از اجرای کارگاهها اختلاف معنی داری داشت. علاوه بر اعضای هیات علمی بدو استخدام، اساتید پیمانی و رسمی نیز در کارگاهها شرکت نمودند. در مجموع ۱۸۷ نفر از اساتید در کارگاهها شرکت نمودند.

**نتیجه گیری:** برگزاری کارگاه در تمامی دانشکده ها به تفکیک، جهت اساتید بالینی و علوم پایه بدو استخدام، پیمانی و رسمی منجر به ارتقای کیفیت نظام ارزشیابی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد گردید.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی آموزشی، ارتقای کیفیت، اعضای هیات علمی  
A-10-826-1

شادی برای دانش: استفاده از مزاج برای ارتقاء محیط  
مقایسه نمرات نظری کارآموزان زنان با نمرات OSCE، Log،  
Book و نمره کل عملی (P)

لیلی حفیظی، مرضیه لطفعلی زاده، سیده اعظم پورحسینی

مشهد، بیمارستان امام رضا  
hafizil@mums.ac.ir

**مقدمه:** بدلیل اینکه رشته پزشکی یک رشته عملی می‌باشد، لذا ارزشیابی دانشجویان پزشکی در بخشهای بالینی همواره دقت‌ده مدرسین بوده است. از آنجا که روش سوالات چندگزینه ای روش استاندارد در بررسی حیطه دانش می‌باشد، و از آنجا که معمولاً دانشجویان با دانش بالاتر، عملکرد بهتری نیز دارند، لذا این مطالعه با هدف مقایسه نمرات تئوری کارآموزان بخش زنان با نمرات امتحان OSCE، نمره Log Book و نمره کل عملی انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی آینده نگر در بین ۴۲ کارآموز ورودی یک دوره بخش زنان دانشگاه مشهد انجام شد. امتحان تئوری در پایان دوره دو ماهه بصورت چندگزینه ای انجام شد. نمره کل عملی نیز بر اساس مجموع نمره امتحان OSCE و بررسی Book Log، حضور و غیاب، و اخلاق حرفه ای تعیین شد. سپس نمرات تئوری با OSCE، Book Log، و نمره کل بطور جداگانه مقایسه شد.

**نتایج:** مقایسه نمرات با نمرات نظری نشان می‌دهد که بین نمرات OSCE و نمرات نظری ارتباط معنی داری وجود دارد. (۰،۰۱۲) همچنین بین نمرات کل عملی و نمرات نظری نیز رابطه معنی داری وجود داشت. (۰،۰۲۴) اما بین نمرات نظری و نمرات BOOK LOG ارتباط معنی داری مشاهده نشد. (۰،۱۲۰)

**نتیجه گیری:** امتحان OSCE و نمره کل عملی می‌تواند یک روش ارزشیابی قابل قبول برای بررسی کار عملی دانشجویان باشد، اما BOOK LOG به تنهایی کارآیی کافی را ندارد.

**واژه‌های کلیدی:** OSCE، Book Log، نمرات نظری، نمره کل عملی  
A-10-290-2



## یادگیری در تدریس فیزیولوژی تنفس و اعصاب در دانشجویان پزشکی (P)

بهنام حشمتیان

ارومیه، جاده ی سرو، بوستان نازلو، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، دانشکده ی پزشکی گروه فیزیولوژی  
behmesh@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری در انسان در سه مرحله ی Registration، Retention و Recall ایجاد می شود. مرحله ی Registration متأثر از اضطراب و تمرکز می باشد. اضطراب با اثر مخرب بر تمرکز مانع یادگیری است. Retention نیز به فهم دقیق محتوای آموزشی، یادگیری در محیط مناسب و تکرار وابسته است. بنابراین شوخی و شادی می تواند نقش مهمی در یادگیری داشته باشد. امروزه تمرکز محققین بر بررسی اثرات مزاح و خنده در آموزش پزشکی معطوف می باشد. شوخی باعث کاهش استرس، افزایش هیجان و تمرکز شده و برقراری ارتباط موثر را تسهیل میکند. با این وجود نقش مزاح و خنده بر محیط یادگیری و نقش مزاح مرتبط با محتوای آموزشی مورد بررسی قرار نگرفته است. از طرفی خنده ممکن است به تهدیدی در حین تدریس تبدیل شده و موجب اختلال در تدریس گردد. با توجه به حدود شرعی مزاح و خنده، در این مطالعه نقش مزاح و شوخی مرتبط با محتوای آموزشی در جهت ایجاد محیط یادگیرنده و بهبود بهره وری آموزشی در تدریس فیزیولوژی تنفس و اعصاب مورد استفاده و بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به مدت یک سال و در چهل نفر از دانشجویان پزشکی در طول دو ترم پی در پی در حین تدریس فیزیولوژی تنفس و اعصاب و همچنین چهل نفر دیگر از دانشجویان پزشکی در حین تدریس فیزیولوژی تنفس و تدریس تمام جلسات توسط یک مدرس انجام شد. به منظور بررسی اثرات ارائه محتوای آموزشی همراه با مزاح و شوخی و مقایسه ی آن با روش معمولی دو شیوه ی تدریس آزمون و کنترل تعریف شد. در روش آزمون مطلب درسی تدریس شده دست مایه ی یک قصه، تشبیه، تمثیل و یا شعر مزاح آلود قرار گرفت. در روش کنترل تمام شرایط همانند روش آزمون بود. در هر جلسه کلاس اداره شده با این روش به جای شیوه ی مزاح از مثالهای بالینی، عینی سازی با ماکت و مولژ و تشبیه با مثالهای غیر خنده دار تکرار گردید. در طول و پایان ترم تعدادی مساوی از سوالات مربوط به مطالب تدریس شده با دو روش در آزمونهای چهار گزینه ای گنجانده شد و به وسیله ی آن یادگیری فراگیران ارزیابی شد. همچنین شش ماه پس از پایان مبحث تنفس مجدداً آزمون سوالات تنفس مربوط به همان دانشجویان که در ترم قبل ارائه شده بود، بدون آمادگی و اطلاع قبلی توزیع و به تفکیک دو روش تدریس خاطر آوری آموخته ها بررسی شد. در هر دو گروه دانشجویان پس از اتمام مبحث، پرسشنامه ای توزیع شد و در آن میزان رضایت دانشجویان از کلاسهای مربوطه به دوروش، خستگی، تمرکز در کلاس، خاطر آوری آموخته ها، امکان ایجاد بحث علمی خارج از کلاس، امکان اختلال در کلاس و رنجش فراگیر در اثر مزاح بررسی شد. میانگین درصد نمره دانشجویان در امتحانات کلاسی و نمره ی پایان ترم به تفکیک سوالات مربوط به دو روش تدریس و واحد درسی محاسبه

شد و آزمون خاطر آوری نیز به تفکیک سوالات مربوط به دو روش تدریس محاسبه و به صورت  $SE \pm Mean$  ارائه و با آزمون آ نوا مورد بررسی قرار گرفت. در مد فراوانی پاسخ به سوالات نظر سنجی نیز به تفکیک هر سوال و پاسخ مربوطه ارائه شد.

**نتایج:** این مطالعه نشان می دهد که نمره دانشجویان از مطالب تدریس شده با روش آزمون هم در کونیزها وهم در نمره ی پایان ترم بیشتر از نمرات دانشجویان در مطالب تدریس شده با روش کنترل بود (۱٪). از طرفی نمرات دانشجویان از مطالبی که با مزاح مرتبط با محتوای تدریس شده بود نیز با سایر مطالب برگرفته از روش کنترل و همچنین روش آزمون

بدون مزاح در محتوی بیشتر و دارای اختلاف معنی داری میباشد (۱٪). مقایسه نمرات دانشجویان در آزمون خاطر آوری نشان میدهد که خاطر آوری مطالب فیزیولوژی تنفس تدریس شده با روش آزمون بیشتر از روش کنترل می باشد (۱٪) (شکل ۱). نتایج نظر سنجی از دانشجویان مؤید بهبود محیط یادگیری با مزاح می باشد. این نظر سنجی نشان می دهد که مزاح باعث کاهش خستگی، افزایش تمرکز در کلاس و بهبود خاطر آوری آموخته ها شده است. مزاح همچنین امکان ایجاد بحث علمی خارج از کلاس را افزایش داده و ممکن است از این طریق موجب تکرار و تسهیل مرحله ی Retention در فرایند یادگیری نیز گردد. نظر سنجی از دانشجویان در این بررسی امکان اختلال در کلاس و رنجش فراگیر در اثر مزاح را نشان نداد.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان می دهد که مزاح موجب بهبود محیط یادگیرنده و افزایش یادگیری می شود. خصوصاً مزاح مرتبط با محتوای نقش موثرتری دارد. مزاح در کلاس علاوه بر بهبود محیط فراگیرنده و افزایش بهره وری، سطح اول یادگیری (Registration) را با کاهش اضطراب فراگیران ارتقا داده و با افزایش امکان بحث علمی خارج از کلاس می تواند موجب تکرار آموخته ها و متاثر ساختن سطح دوم یادگیری (Retention) نیز گردد. این مطالعه کارایی مزاح مرتبط با محتوای و نقش موثر تر آن در بهبود بهره وری آموزشی را نیز نشان می دهد.

**واژه های کلیدی:** واژه های کلیدی: مزاح مرتبط با محتوی، محیط فراگیرنده،

خاطر آوری، روش تدریس، فیزیولوژی

A-10-535-1



### نگاهی به تجربه یادگیری دانشجویان پزشکی پسر از

#### کارآموزی در بخش زنان (P)

سپیده بخشنده نصرت، الهام کاشانی، الهام مبشری، اکرم ثناگو، لیلی

مهستی جویباری، لیلی پاداش، سیما کلاهدوز

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان

**مقدمه:** به طور کلی دانشجویان پزشکی مایل به برخورداری از برابری در یادگیری درمان بیماران بدون ممانعت های جنسیتی هستند اما تفاوت هایی وجود دارد. باورهای مذهبی و فرهنگی و اجتماعی در کشورهای اسلامی عامل موثری در برقراری ارتباطات با بیماران است. دانشجویان پسر اغلب برای یادگیری عملی بیماری های زنان، معاینه و اجرای پروسیجرها دچار مشکل می شوند. هدف از این مطالعه بررسی تجربیات یادگیری دانشجویان پزشکی مذکر در مواجهه با بیماران زن در بخش زنان و زایمان بوده است.

**روش کار:** در این پژوهش با رویکرد کیفی با ۷ دانشجوی پسر دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان (۱۳۸۹) که در محیط آموزشی مشغول به تحصیل بودند، مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. تمام مصاحبه ها با یک سوال باز تجربیات خود را در مواجهه با بیمار زن در این بخش بیان نمایند. آغاز شد. ادامه مصاحبه با سوالات کاوشی بوده است. کلیه مصاحبه ها، ضبط، دست نویس و مطابق روش تحلیل محتواتجزیه و تحلیل شدند. ملاک اتمام نمونه گیری اشباع مفهومی داده ها بوده است.

**نتایج:** مواجهه با مقاومت زنان مضمون اصلی است که از آنالیز داده ها استخراج شد. دانشجویان، حمایت استاد، پرسنل و همتایان را در توجیه بیماران برای همکاری بیشتر با دانشجوی پسر موثر می دانستند. تمرینات بالینی از قبیل معاینه واژینال، پستان، گرفتن پاپ اسمیر و گذاشتن اسپکولوم، مشاهده کورتاژ و زایمان، گرفتن شرح حال در خصوص روابط جنسی از موقعیت های استرس زا بوده است. درمانگاه و زایشگاه دو محیطی بودند که دانشجویان پسر را با مشکل رودررویی با بیمار قرار می داد و از طرفی حضور همسر زن و همچنین مددجویان مسن تر همواره مشکل زا بوده است. تجربیات دانشجویان نشان داد آنان از ترفندهای ارتباطی برای جلب اعتماد بیمار زن استفاده می کنند. دانشجویان بر این باور بودند بستری شدن بیمار برای مدتی و همچنین حضور مستمر دانشجو، موجب حس اعتماد بیشتر بیمار می شود و زمینه یادگیری را مساعدتر می نماید.

**نتیجه گیری:** نحوه حضور دانشجویان، لباس، مهارت های ارتباطی، حمایت اساتید و پرسنل به اطمینان و اعتماد بیماران زنان نسبت به دانشجویان پزشکی پسر کمک می کند. مراکز آموزشی درمانی محیطی است که تصور می شود بیماران ملزم به اجازه به دانشجویان برای انجام پروسیجرها می باشند، اما از دیدگاه اخلاقی نمی توان به اجبار از بیمار رضایت گرفت لذا این امر منجر به بروز تناقض بین آموزش و اخلاقیات می شود. یادگیری از طریق شبیه سازی و استفاده بیشتر از مانکن هایی با قابلیت های بالا، را می توان به عنوان یک راهکار در یادگیری دانشجویان پسر و حمایت از بیماران زن در برخورد با دانشجوی پسر پیشنهاد نمود.

**واژه های کلیدی:** دانشجوی پسر، جنسیت، بخش زنان، دانشجوی پزشکی، یادگیری، اخلاق حرفه ای

A-10-22-3

### عوامل موثر برای دستیابی به عدالت آموزشی در حوزه آموزش عالی از دیدگاه دانشجویان دانشکده دندانپزشکی

#### تبریز سال ۱۳۸۹ (P)

علیرضا زادگان، حبیب اله قمی، اقدس مقانی، میرجلیل ارجمند، نادره

زادگان، حسن سلامی، ولی علیزاده

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز

alirezaa69@gmail.com

**مقدمه:** بی شک یکی از شاخصه های مهم توسعه همه جانبه و بقای سیستم و نظام های طبیعی واجتماعی عدالت در همه عرصه ها خصوصاً عدالت آموزشی است. این مطالعه به بررسی عوامل موثر برای دستیابی به عدالت آموزشی در حوزه آموزش عالی از دید دانشجویان دانشکده دندانپزشکی تبریز پرداخته است.

**روش کار:** این مطالعه از روش توصیفی تحلیلی و از نوع پیمایشی می باشد، جمع آوری داده ها از طریق ۱۲۰ پرسشنامه بصورت تصادفی ساده و حضوری در بین دانشجویان این دانشکده در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام گرفته که به تعداد ۸ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده ها با برنامه SPSS و روش لیکرت تجزیه و تحلیل شدند. نتایج پایانی مطالعه براساس آزمون آلفای کرونباخ ۰/۷۹۷ می باشد.

**نتایج:** نتایج این مطالعه با استفاده از روش لیکرت با مقیاس یعنی: خیلی موافقم=۴، موافقم=۳، مخالفم=۲، خیلی مخالفم=۱ و بامیانگین و فراوانی مطلق به ترتیب اولویت بندی به شرح زیر بدست آمدند: ۱- تشویق مادی و معنوی و تقویت اعتماد به نفس ۳/۶۶، ۲- رعایت عدالت و موازین اخلاقی ۳/۶۲، ۳- داشتن امکانات یکسان و برابر از قبیل تغذیه مناسب، خوابگاه و... ۳/۶۱، ۴- برخورد مناسب کارکنان آموزشی ۳/۵۹، ۵- رعایت عدل و انصاف در ارزیابی (امتحان) ۳/۵۷، ۶- تهیه وسایل و تکنولوژی آموزشی مورد نیاز ۳/۵۷، ۷- عدم تبعیض در صحبتها، مراودات و نگاه اساتید ۳/۵۷، ۸- بهره مندی از امکانات آموزشی و پژوهشی ۳/۵۷، ۹- انعطاف پذیری در مقابل انتقادات سازنده و پذیرش پیشنهادات ۳/۵۴، ۱۰- عدالت آموزشی اینکه هر چیز در جای خود اندازه باشد و رساندن حق به حق دار ۳/۵۲، ۱۱- انتخاب بهترین ها در ورودی دانشگاهها از نظر توانایی ذاتی و طبیعی ۳/۴۹، ۱۲- امکان دسترسی یکسان دانشجویان به اساتید راهنما ۳/۴۴، ۱۳- پذیرش عملی تفاوت های فردی بعنوان یک واقعیت و عدم مقایسه آنها با همدیگر ۳/۴۳، ۱۴- توجه به وضعیت اجتماعی و اقتصادی و امکان و فرصت برابر جهت ادامه تحصیل برای همگان ۳/۳۶، ۱۵- امکان بهره گیری و کمک به دانشجویان در حل مشکلات روحی، روانی و عاطفی توسط مرکز مشاوره دانشجویی ۳/۳۴، ۱۶- بستر سازی و ایجاد امکانات یکسان برای پیشرفت آموزشی و تحصیلی ۳/۳۴.

**نتیجه گیری:** نتایج و یافته های این مطالعه نشان می دهد که از نظر دانشجویان تشویق مادی و معنوی و تقویت اعتماد به نفس بیش از سایر عوامل برای آنها دارای اهمیت بوده و بستر سازی و ایجاد امکانات یکسان برای پیشرفت آموزشی و تحصیلی ارزش کمتری قائل بوده اند.

**واژه های کلیدی:** دستیابی، عدالت آموزشی، دانشجویان دندانپزشکی، آموزش عالی

A-10-245-2





## بررسی سیر پیشرفت روایی و پایایی OSCE دستیاران طب داخلی از سال ۸۹-۸۶ (P)

زهرا موفقی، مهناز امینی، سمیه اکبری فارمد، محمد علی رضایی، احمد  
خسروی، مجتبی طوسی، فاطمه اربابی برجک

مرکز مهارت‌های بالینی مشهد  
movaffaghiz1@mums.ac.ir

**مقدمه:** اساتید و دانشگاه‌های علوم پزشکی در حقیقت به اعتبار نتایج  
آزمون‌های تجمعی، مسئولیت تأیید فراگیران خود را بر عهده گرفته و به  
جامعه اطمینان می‌دهند که دانش آموختگان آنها، صلاحیت‌های علمی و  
اخلاقی لازم را برای ایفای رسالت خطیری که بر عهده خواهند داشت، کسب  
کرده‌اند. پژوهش حاضر با هدف ارتقای روش‌های ارزشیابی صلاحیت بالینی،  
OSCE دستیاران داخلی دانشگاه علوم پزشکی مشهد را از سال ۸۶ تا ۸۹،  
از جهت روایی و پایایی مورد مطالعه قرار داده است.

**روش کار:** در مطالعات پی‌پی SCEO دستیاران داخلی در چهار سال متوالی  
تحلیل گردید. روایی صوری این آزمون‌ها برای اندازه‌گیری صلاحیت بالینی  
بر اساس دستورالعمل مشترک ACGME و ABMS و پایایی آن‌ها نیز به  
روش الفای کرونباخ و نیز به روش correlation total Item محاسبه گردید  
اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی گزارش گردید.

**نتایج:** روایی OSCE داخلی در طول سال‌های ۸۶ تا ۸۸ به تدریج از ۱۵٪ به  
۳۰٪ رسید. در سال ۸۹ روایی آزمون ۸۷٪ محاسبه گردید که نسبت به  
آزمون سال ۸۸، ۵۷٪ افزایش داشت. پایایی آزمون سال ۸۹ و ۸۸ به  
ترتیب ۶۸٪ و ۲۰٪ محاسبه گردید. پایایی آزمون‌های سال‌های پیش‌تر به  
دلیل ضعیف بودن روایی، فاقد ارزش تلقی شد.

**نتیجه‌گیری:** شناسایی نقاط قوت و ضعف آزمون‌ها، بازخورد مستند اطلاعات  
به گروه‌ها، ارائه راهکار و برگزاری کارگاه‌های آموزشی بر اساس مشکلات  
مشاهده شده در آزمون‌ها، اقداماتی بود که باعث ارتقای تدریجی کیفیت این  
آزمون‌ها از سال ۸۶ تا ۸۸ گردید. مع ذلک مشارکت مرکز مطالعات و  
توسعه آموزش پزشکی و گروه داخلی برگزار در برگزاری OSCE سال ۸۹  
موجب ارتقای چشمگیر روایی آزمون گردید. از آنجا که تصمیم‌گیری مبتنی  
بر نتایج آزمون‌های ارتقا بایستی با پاسخگویی اجتماعی همراه باشد،  
پیشنهاد می‌شود که راهکارهایی جهت همکاری نزدیک اعضای هیئت علمی  
با کارشناسان آموزش پزشکی تدوین گردیده تا بدین وسیله دانش آموزش  
پزشکی در فرایندهای یاد دهی یادگیری دانشجویان، ارزشیابی صلاحیت  
بالینی و در نهایت کیفیت مراقبت از بیماران اجرایی و تاثیرگذار گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون بالینی ساختاریافته عینی، روایی، پایایی.

A-10-158-2

## تحلیل موقعیت (Situational Analysis) و بازنگری مهارت‌های اساسی بالینی در برنامه آموزشی کارآموزی داخلی و جراحی کارشناسی پرستاری (P)

علیرضا نیکبخت نصرآبادی، زهره پارسا یکتا، مرضیه شبان، سینا ولیی،

معصومه ایمانی پور

دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده پرستاری و مامایی

nikbakht@tums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش بالینی دانشجویان پرستاری از اهمیت و جایگاه خاصی بر  
خردار است و ارتقای کیفیت آموزش بالینی موجب تربیت دانشجویان با  
کفایت حرفه‌ای مطلوب در آینده می‌شود. هدف: هدف از انجام این  
پژوهش تحلیل موقعیت و وضعیت کارآموزی داخلی-جراحی پرستاری با  
استفاده از توصیف تجربیات دانشجویان در کارآموزی‌های داخلی-جراحی  
و مربیان و پرستاران به منظور ارائه تصویری واقعی از این تجربیات، آسیب  
شناسی موضوع و تحلیل چالش‌های مرتبط با آن می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه پژوهشی کیفی (Research Qualitative) بود که طی  
چند مرحله داده‌ها با انجام مصاحبه‌های نیمه‌سازماندهی شده با  
دانشجویان، مربیان و پرستاران بخش‌های مختلف داخلی و جراحی، همچنین  
مشاهدات نیمه‌سازمان یافته بخش‌های مورد نظر و جمع‌آوری دست‌نوشته  
های مکتوب دانشجویان از واقعیت‌های دوران کارآموزی آنان جمع‌آوری  
شده است. داده‌ها به روش تجزیه و تحلیل محتوایی (Content  
Analysis) مورد تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در مجموع از تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده مشخص گردید  
که اولاً کسب واقعی مهارت‌های بالینی در دانشجویان در دوران کارآموزی تنها  
در موقعیت‌هایی بوده است که برای آنان فرصت «انجام مستقل  
پروسیجرهای بالینی» فراهم شده بود. دانشجویان بیان کرده بودند که  
چنین موقعیتی در عمل برای آنان کمتر فراهم شده بود. این یادگیری با  
بحث‌های گروهی متمرکز پیرامون بیماران بستری توسط استاد بالینی بیشتر  
تسهیل شده است. همچنین دانشجویان دارای تجربیات سرگردان  
یادگیری و چالش‌های تجربه شده متناظر با آن بوده‌اند که از جمله این موارد  
ناهماهنگی دروس تئوری و برنامه‌های بالینی و جدی‌نگرفتن آموزش بالینی  
در پرستاری بوده است. در چنین وضعیتی نقش استاد از سایر مولفه‌های  
تأثیرگذار بیشتر خود را نشان داده بود.

**نتیجه‌گیری:** برنامه‌ریزی موثر آموزشی به منظور ارتقا، سطح یادگیری  
مهارت‌های بالینی در دانشجویان پرستاری، استفاده موثر از اوقات  
آموزشی، هدفمند کردن جریان آموزش بالینی با اتخاذ تمهیدات موثر و  
استفاده از مربیان مسلط به کار بالینی و جدی‌نگرفتن آموزش بالینی توسط  
خود دانشجویان و پرسنل بخش و فراهم کردن محیطی به منظور انجام  
مستقل فعالیت‌های مراقبتی توسط دانشجویان و با نظارت مربی و ضرورت  
انحاز تدابیری به منظور پیشگیری از کسب تجربیات غیر موثر و منفی  
یادگیری از ضرورت‌های فوری در این زمینه می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، تحقیق کیفی، کارآموزی داخلی-جراحی

پرستاری-تحلیل موقعیت.

A-10-252-1





### تأثیر مدل همکار آموزشی بالینی بر پیامد یادگیری بالینی دانشجویان پرستاری (P)

یوسف محمدپور، حمیده خلیل زاده، حسین حبیب زاده، حسین جعفری زاده  
، داوود رسولی، رحیم بقایی، سعیده رحیمی

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
yousef.nurse@gmail.com

**مقدمه:** مدل همکار آموزشی بالینی به معنی مشارکت و همکاری بین مراقبان سلامت و مربیان دانشکده است و واقع بینی را برای محیطهای کاری به ارمغان می آورد در راستای حل مشکلات آموزش بالینی، از جمله تبحر پایین دانش آموزان در زمینه کسب مهارتها و توانمندیهای لازم در پایان دوره آموزش پرستاری و ضرورت استفاده از روشهای نوین آموزشی برای ارتقای کیفیت آموزش بالینی، این مطالعه به بررسی تأثیر مدل همکارآموزش بالینی بر یادگیری بالینی دانشجویان پرستاری در مقایسه با روش متداول پرداخته است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع نیمه تجربی بود. در طول یک ترم تحصیلی با روش سرشماری، دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری ۳۰ نفر را به صورت تصادفی به دو گروه تجربه ۱۵ نفر و شاهد ۱۵ نفر تقسیم شدند. گروه اول با روش همکار آموزش بالینی آموزش دیدند و گروه دوم با روش متداول آموزش دیدند. پس از دو هفته یادگیری مهارتهای بالینی به وسیله چک لیست ارزیابی گردیدند و برای تجزیه و تحلیل دادهها از آزمونهای آماری تی زوج و تی مستقیم و فیشر و مجذور کای استفاده شد.

**نتایج:** یافته های این پژوهش اختلاف معنی داری را در دو گروه تجربه و شاهد از نظر مهارتهای بالینی بین متغیر رضایتمندی پرستاران منتخب بالینی از نحوه کارآموزی دانشجویان و رضایتمندی دانشجویان پرستاری از مربیان همکار در دو گروه نشان داد.

**نتیجه گیری:** میزان یادگیری بالینی دانشجویان در روش همکار آموزش بالینی افزایش داشت. پیشنهاد میشود با بکارگیری روشهای آموزشی فعال، باعث مشارکت بیشتر دانشجویان با موضوعات آموزشی شده تا زمینه برای یادگیری بیشتر آنان فراهم شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، مدل همکار آموزش بالینی، یادگیری، آموزش پرستاری

A-10-9-1

### ارتقای کیفیت آموزش در مقطع کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی با رویکرد اقدام پژوهی (P)

جعفر صادق تبریزی، رضا قلی وحیدی، علی جنتی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده بهداشت و تغذیه،  
tabrizijs@tbzmed.ac.ir

**مقدمه:** دوره کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی به مدت ۴ ترم و با ۳۲ واحد درسی بصورت ترمی واحدی ارائه می گردد. دانشجویان کارشناسی ارشد و اعضای هیئت علمی گروه آموزشی مدیریت و بهداشت عمومی از شیوه فوق بعلت تراکم دروس، حجم بالای تکالیف، فشرده بودن کلاس ها در طول هفته و عدم توانایی در پوشش مناسب کلیه دروس ناراضی بودند. این مطالعه با هدف بهبود کیفیت برگزاری دوره کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی اجرا شد.

**روش کار:** یک مطالعه کیفی با رویکرد دانش پژوهی در گروه آموزشی مدیریت و بهداشت عمومی دانشکده بهداشت و تغذیه تبریز در نیمسال اول ۱۳۸۹-۹۰ با مشارکت ۶ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد ورودی سال ۱۳۸۸ در ترم سوم تحصیلی برگزار شد. بر اساس نتایج مطالعه و بررسی متون اقدام به طراحی و اجرای روش ترمی دوره ای شامل ۳ درس و ۳ واحدی هر یک به مدت ۶ هفته و بطور متوالی گردید. بطوریکه در پایان هر دوره ۶ هفته ای آزمون درس مربوطه بعمل آمده و دوره بعدی شروع می گردید. نظرات دانشجویان در باره هر دو شیوه به روش بحث گروهی متمرکز (FGD) جمع آوری شده و به روش درونمایه ای تحلیل گردید.

**نتایج:** نتایج FGD قبل از مداخله منعکس کننده ائتلاف زیاد وقت، گسیختگی و فراموشی مطالب، نبود انگیزه در نزد دانشجویان، مطالعه ناکافی در طول ترم، استرس زیاد در زمان امتحانات، یادگیری سطحی، استاد محور و خسته کننده بودن روش ترمی واحدی است. نتایج بعد از اجرای روش ترمی دوره ای نشان می دهد که روش فوق از دیدگاه دانشجویان روشی دانشجوی محور و پیوسته میباشد که موجب عدم تداخل در انجام تکالیف و افزایش انگیزه، مشارکت، تمرکز، مطالعه و خلاقیت می گردد که نهایتاً منجر به ارتقای یادگیری عمیق، کاهش استرس و مدیریت بهتر زمان می شود. ضمناً به اعتقاد دانشجویان اجرای موفق این روش مستلزم برنامه ریزی، هماهنگی و مسئولیت پذیری بالای اساتید و دانشجویان می باشد.

**نتیجه گیری:** از دیدگاه دانشجویان برگزاری واحد های درسی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی به روش ترمی دوره ای بسیار مفید بوده و می تواند به عنوان یک روش آموزشی موثر در مقاطع کارشناسی ارشد و PhD استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** ارتقای کیفیت، کارشناسی ارشد، مدیریت خدمات بهداشتی، روش ترمی دوره ای، اقدام پژوهی

A-10-343-4



درمانی به بیماران، ایفای نقش می کنند و لازم است علاوه بر این نقش سنتی، به نقش های دیگری نیز بپردازند تا نظام سلامت کشور قادر به پاسخگویی به نیازها و انتظارات جامع گیرندگان خدمات خویش بوده و نظام مراقبت سلامت اولیه در جایگاه واقعی قرار گیرد. با توجه به اینکه برنامه درسی، مهمترین فاکتور در آموزش پزشکی پاسخگو می باشد که در دانشکده های پزشکی باید مد نظر قرار گیرد و در صورت عدم توجه به آن، شاهد هدر رفتن سرمایه های مادی و معنوی کشور خواهیم بود، باید در برنامه درسی آموزش پزشکی عمومی کشور مداخلاتی صورت گیرد، و در محتوی درسی پزشکان عمومی به سایر نقش های آنها، نیز توجه شده و سهمی از برنامه درسی، به نقش های جدید اختصاص داده شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، پزشک عمومی، نقش، برنامه ریزی درسی  
A-10-437-1

## تعریف نقش های پزشکان، فرآیندی برای پاسخگودن نظام آموزشی به نیازهای سلامت جامعه (P)

بیژن گرایلی، فریدون عزیزی، شهرام بزدانی، ابوالقاسم امینی، فتحیه مرتضوی

دانشگاه علوم پزشکی لرستان، شبکه بهداشت و درمان  
geraili.bijan@gmail.com

**مقدمه:** آموزش پزشکی پاسخگو، بیانگر کوریکولومی است که اساس و پایه آن، پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه و تربیت پزشکانی است که بتوانند به بهترین نحو، پاسخگوی نیازهای سلامت جامعه باشند. آموزش پزشکی برای موفق شدن در این امر، نیازمند بازنگری در برنامه درسی بر اساس نیازهای جامعه بوده تا بتواند در برقراری نظام سلامت پایدار متناسب با نیازها، با کیفیت، هزینه-اثربخش، و عادلانه نقش آفرین باشد. فرآیند تعریف نقش، به عنوان اولین و مهمترین گام در فرآیند برنامه ریزی درسی در آموزش پزشکی محسوب شده و از اهمیت والایی برخوردار می باشد و به عنوان یکی از وظایف پیچیده و مشکل در حیطه آموزش پزشکی میباشد. در نظام سلامت، با توجه به هر م خدمات سلامت، پزشکان عمومی به عنوان متولی اصلی نظام مراقبت سلامت اولیه، دارای جایگاه کلیدی می باشند، لذا تعریف نقش آنها از اولویت بالاتری برخوردار است.

**روش کار:** این مطالعه، مطالعه ای کمی و از نوع پیمایشی - پرسش نامه ای است. در این مطالعه، تعداد ۷۱ نفر از مدیران مراکز توسعه آموزش پزشکی و دانشکده های پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، همکاری کردند. نمونه گیری به روش آسان انجام گرفت. برای جمع آوری داده ها از پرسش نامه ای نیمه ساختارمند و محقق ساخته با روایی مطلوب و پایایی ۰/۸۹ استفاده شد. با توجه به اهداف کلان نظام سلامت و بر اساس گزارش سال ۲۰۰۰ سازمان بهداشت جهانی، و مصاحبه با متخصصین آموزش پزشکی و خیرگان نظام سلامت، نقشهای متعددی برای پزشکان عمومی، پیش بینی گردید. پس از جمع آوری پرسش نامه ها و بررسی مجدد آنها، ورود داده ها انجام شده و با استفاده از نرم افزار SPSS، تحلیل داده ها به دو صورت توصیفی و استنباطی انجام شد.

**نتایج:** ۱۶ درصد شرکت کنندگان را زن و ۸۴ درصد را مرد تشکیل دادند. ۱۰۰ درصد شرکت کنندگان عضو هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی بودند. شرکت کنندگان اظهار داشتند که در حال حاضر پزشکان عمومی کشور به طور عمده دارای نقشهای، ارائه خدمات درمانی به بیماران، مدیریت اجرایی مراکز سلامت و رهبری خدمات بالینی و هماهنگ کنندگی درمان بیماران؛ می باشند، در حالی که در نظام سلامت مطلوب و پاسخگو، پزشکان عمومی باید به سایر نقش ها نیز بپردازند. لذا در وضعیت مطلوب نظام سلامت، نقش های ارائه خدمات درمانی به بیماران، ترویج بهداشت، آموزش بیمار و ارتقاء سلامت فردی، رهبری خدمات بالینی و هماهنگ کنندگی درمان بیماران، مدیریت اجرایی مراکز سلامت و دروازه بان نظام سلامت برای پزشکان عمومی، ضروری می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج، شرکت کنندگان بر این عقیده بودند که در حال حاضر پزشکان عمومی به طور عمده به عنوان ارائه کننده خدمات



### تاثیر آموزش پودمانی مدیریت عالی بهداشت ویژه پزشکان خانواده بر شاخصهای پزشک پاسخگو (P)

سهیل سلطانی پور، مهران احسانی، آبتین حیدرزاده

مجتمع دانشگاهی گیلان، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی  
ssoltanipour@yahoo.com

**مقدمه:** یکسال از راه اندازی برنامه توانمند سازی پزشکان خانواده در قالب دوره پودمانی مدیریت عالی بهداشت می گذرد. یکی از انتظاراتی که از این دوره می رود ارتقا وضعیت شاخصهای پزشکی پاسخگو به دنبال افزایش توانمندی های پزشکان خانواده است. مقایسه شاخصهای پایه پزشک پاسخگو در پزشکان خانواده قبل و بعد از یکسال آموزش پودمانی **روش کار:** طی مطالعه مداخله ای نیمه تجربی بر روی ۲۵ نفر از پزشکان خانواده که در اولین دوره آموزش پودمانی دانشگاه ثبت نام نمودند، پس از دو ترم آموزش به روش پودمانی با استفاده از پرسشنامه ی خود ایفا حاوی ۳۰ سوال بسته با معیار لیکرت و یک سول باز توانمندی ها و نظرات آنها در دو حیطه کلی ارتقا فردی و حرفه ای ارزیابی گردید. نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۷,۰ و آزمون های غیر پارامتری Marginal Test Homogeneity و lcoxonWi تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** ۲۰ پزشک خانواده تا انتها در مطالعه شرکت نمودند ( ۸۰ درصد). در هر دو حیطه فردی و حرفه ای شاخصها نشانگر بهبود معنی دار وضعیت پزشکان پس از آموزش پودمانی در راستای پزشک پاسخگو بود(P)

**واژه های کلیدی:** پزشک پاسخگو، پزشک خانواده، دوره پودمانی مدیریت عالی بهداشت  
A-10-260-6

### بکارگیری فرایند مشکل گشایی فولمر در آموزش بالینی پرستاری (P)

مهدی حارث آبادی، سهیلا کربندی، حسین کریمی موتقی

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، دانشکده پرستاری  
mehdiharesabadi@gmail.com

**مقدمه:** اصلی ترین بخش در آموزش پرستاری آموزش بالینی است که به لحاظ اهمیت قلب آموزش پرستاری نامیده می شود. دانشجویان پرستاری می توانند دانش نظری خود را با انجام کار در محیط کار آموزی توسعه بخشند ولی در این محیط با مشکلات و مسائل گوناگونی روبرو می شوند. مطالعات نشان می دهند که یکی از این مشکلات ضعف همکاری پرسنل با دانشجویان در محیط های کار آموزی است. هدف از این مطالعه ارائه راهکارهایی کاربردی جهت ارتقاء همکاری پرسنل با دانشجویان پرستاری است.

**روش کار:** این پژوهش بر اساس گام های نه گانه فرایند مشکل گشایی فولمر انجام شد. برای بررسی وضع موجود از دو پرسشنامه پژوهشگر ساخته استفاده شد، یک پرسشنامه برای پرسنل و یک پرسشنامه برای دانشجویان تهیه شد. که ۳۰ پرستار بیمارستان های قائم(عج) و امام رضا(ع) مشهد و ۳۰ دانشجوی عرصه پرستاری این پرسشنامه ها را تکمیل کردند.

**نتایج:** نتایج نشان داد که دانشجویان وضعیت همکاری پرسنل را ضعیف ارزیابی کردند اما پرسنل از اهمیت همکاری با دانشجویان آگاه بودند و سطح همکاری خود را در سطح خوبی ارزیابی کردند، ولی وجود برخی موانع را باعث بوجود آمدن این مشکل می دانند. از موانع ایجاد این مشکل می توان به عدم آشنایی پرسنل با

فعالیت های آموزشی خود در بخش، عدم وجود انگیزه پرسنل جهت همکاری با دانشجویان، عدم تمایل دانشجویان جهت انجام کارهای بالینی، نادیده گرفته شدن نقش آموزشی پرسنل توسط مریبان، ارتباط ضعیف مسئولین دانشکده با مدیران پرستاری را نام برد.

**نتیجه گیری:** در نهایت بعد از تجزیه و تحلیل مشکلات و موانع مربوط به این مشکل چندین راه حل پیشنهاد شد و در نهایت از بین راه حل های پیشنهادی ۲ راه حل ۱- انتخاب مریب بالینی از بین پرسنل بیمارستانی و ایجاد طرحی با عنوان مریب مقیم بیمارستان ۲- تشکیل کمیته کیفیت آموزش در بالین با حضور مسئولین دانشکده، همکاران با تجربه بالینی و سوپر وایزر های آموزشی بیشتری نمره را کسب کردند. امید است با ارائه این راه کارها بتوان گام بلندی در ارتقای کیفیت آموزشی بالینی در پرستاری برداشت.

**واژه های کلیدی:** فرایند مشکل گشایی فولمر، آموزش بالینی، ضعف همکاری پرسنل پرستاری

A-10-83-1



### بررسی تاثیر مداخلات آموزشی بر ارتقا تفکر نقادانه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر (P)

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، آزاده عازمیان

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

kamran.mirzaei@yahoo.com

**مقدمه:** تفکر انتقادی، امروزه، حجم وسیعی از تحقیقات آموزشی را در کشورها به خود اختصاص داده است و صاحب نظران، تفکر انتقادی را به عنوان برونداد اصلی آموزش عالی معرفی کرده و تدریس تفکر را نکته پایه برای یادگیری به شمراری آورند هدف از این مطالعه بررسی تاثیر مداخلات آموزشی با هدف تقویت تفکر نقادانه در دانشجویان پزشکی بود

**روش کار:** فرآیند حاضر از نوع مداخله ای است. واحدهای مورد پژوهش گروه دانشجویان پزشکی ورودی ۱۳۸۶ بودند. در این مطالعه ابتدا دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه مهارت تفکر انتقادی و گرایش به تفکر انتقادی در نمونه ها سنجیده شد. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش شامل دو قسمت بود: بخش اطلاعات دموگرافیک و فرم ب آزمون مهارت های تفکر انتقادی کالیفرنیا Thinking Critical aCaliforni بود. سپس در طی دوره ۲/۵ ساله تحصیل دانشجویان قبل از آزمون علوم پایه، از طریق اجرای برنامه های آموزشی و در حین تدریس دروس سعی در خروج تمرکز دانشجویان از یادگیری صرفا تنوریک و مبتنی بر تکرار مفروضات به جنبه های استدلالی و ایجاد سئوالات انگیزشی جهت جستجو و بحث به منظور دریافت پاسخ و پذیرش پاسخ ها بر مبنای دریافت علل یا شناسایی مکانیسم ها با هدف تقویت قدرت استنتاج و استقرا و تقویت تفکر انتقادی صورت گرفت. در پایان دوره ۲/۵ ساله، آزمون ارزیابی مهارت های تفکر انتقادی با هدف بررسی نتایج مداخله مجددا برگزار گردید

**نتایج:** جدول ۱ نتایج مداخله انجام شده در ارتقا تفکر نقادانه دانشجویان پزشکی را نشان می دهد. میانگین نمرات حیطه های مختلف تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر شاخص میانگین و انحراف معیار P value تجزیه و تحلیل ابتدای مداخله ( ورودی به دانشگاه )  
۳۶/۲±۳۲/۱ (۴۱/۰) انتهای مداخله ( پایان دوره علوم پایه )  
۵۸/۳±۲۱/۱ (۴۸/۱±۷۴/۳) ( ورودی به دانشگاه )  
۶۷/۰ (۶۷/۰) انتهای مداخله ( پایان دوره علوم پایه )  
۹۵/۲±۳۱/۱ (۳۳/۰) ( ورودی به دانشگاه )  
۴/۴±۲۸/۱ (۲۸/۱±۰۴/۴) ( پایان دوره علوم پایه )  
۵/۹±۲۵/۲ (۳۸/۰) ( ورودی به دانشگاه )  
۴/۱±۳۲/۲ (۳۲/۲±۴۴/۱۱) ( پایان دوره علوم پایه )

**نتیجه گیری:** یافته این پژوهش نشان داد بین دانشجویان ترم اول و ترم آخر دوره علوم پایه از نظر الگوی نمره مهارت تفکر انتقادی بجز شاخص ارزیابی اختلاف معنی دار وجود دارد. لذا برگزاری دوره های آموزشی و تدریس با هدف تقویت تفکر انتقادی دانشجویان که بر اساس یک پروتکل استاندارد اجرا شده، می تواند به شکل مؤثری توانایی ارزیابی متقدانه دانشجویان پزشکی را افزایش دهد.

**واژه های کلیدی:** نگرش، دانشجویان پزشکی، تفکر نقادانه

A-10-594-3

### تاثیر راهنمای یادگیری در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری (P)

محمد رضا عبدالملکی، وحید عشوریون، صدیقه مومنی، یدالله زارع زاده

دانشگاه علوم پزشکی کردستان مرکز مطالعات آموزش پزشکی

rezaabdolmalki@yahoo.com

**مقدمه:** در انجام مهارت های بالینی داشتن دانش کافی و به روز، داشتن انگیزه کافی برای کار در محیط های بالینی، و نیز دانستن شیوه انجام مهارت ها از اساسی ترین مفاهیم است. هدف ما در این طرح تاثیر آموزش مبتنی بر راهنمای یادگیری بر کسب صلاحیت بالینی و رضایتمندی فراگیران را مورد بررسی قرار دادیم.

**روش کار:** این طرح یک مطالعه نیمه تجربی بود، که بر روی ۳۷ نفر از دانشجویان پرستاری که کارآموزی بخش CCU را می گذراندند انجام شد. ابتدا راهنمای یادگیری با استفاده از روش علمی طراحی آموزشی تهیه شد، سپس دانشجویان به دو گروه مداخله و شاهد تقسیم شدند. گروه شاهد کارآموزی خود را به شیوه معمول سپری کرده و گروه مداخله بعد از گروه شاهد دوره کارآموزی را با استفاده از راهنمای یادگیری طی کردند. در پایان دوره برای دو گروه شاهد و مداخله یک آزمون OSCE برگزار گردید. داده های بدست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS و با Independent T Test بررسی گردید.

**نتایج:** باتوجه به نتایج به دست آمده مشخص شد که گروه مداخله از نظر میزان دسترسی به اهداف آموزشی و کسب صلاحیت بالینی نسبت به گروه شاهد بهتر عمل کرده و بین نمرات بدست آمده اختلاف معنی داری وجود داشت (Pvalue = ۰,۱۰۶). رضایتمندی دانشجویان گروه مداخله از راهنمای یادگیری طراحی شده با استفاده از آماره های توصیفی آنالیز شد که نتایج نشان داد ۸۸,۳ درصد دانشجویان اظهار رضایت نموده و آنرا خوب ارزیابی کردند.

**نتیجه گیری:** نتایج بالا و نیز مطالعات دیگری که در این زمینه انجام شده حاکی از آنست که استفاده از راهنمای یادگیری می تواند به عنوان یک ابزار آموزشی مفید رضایت دانشجویان را جلب نموده و برای ایجاد یادگیری معنا دار کمک قابل توجهی به دانشجویان نماید.

**واژه های کلیدی:** راهنمای یادگیری، دانشجویان پرستاری، صلاحیت بالینی،

بخش CCU

A-10-333-1



### کارآزمایی تصادفی آموزشی در محاسبه دز دارو در پرستاران (P)

علی دادگری، لیلا دادور، مهرداد کلاته جاری

دانشگاه علوم پزشکی شاهرود  
adadgari@yahoo.com

**مقدمه:** خطاهای دارویی از مهمترین و کشنده ترین عوارض درمان محسوب می گردند. سالانه هزاران مورد خطاهای دارویی در بین پرستل پزشکی و پیراپزشکی گزارش می شود. با توجه به فقدان آمار منتشر شده مرتبط به این مشکل در کشور ما و با توجه به خطرات فراوان اشتباهات دارویی در بین پرستاران محققین برآن شدند تا با هدف تعیین تاثیر آموزش مداوم بر ارتقاء دانش و مهارت پرستاران در محاسبه دز داروها این پژوهش را انجام دهند.

**روش کار:** این پژوهش یک کارآزمایی تصادفی آموزشی بود که بصورت انجام آزمون قبل و بعد از مداخله آموزشی و با شیوه مطالعه چهار گروهی سولمون صورت گرفت. نمونه های این پژوهش به تعداد ۱۰۰ نفر و به روش کاملا تصادفی بر اساس شماره نظام پرستاری از میان کلیه پرستارانی انتخاب شدند که به فراخوان آموزشی از طریق سایت دانشگاه و اطلاعیه نصب شده در بخش ها پاسخ دادند و دارای معیار ورود به پژوهش بودند. نوع مداخله آموزشی انجام شده بصورت اجرای برنامه آموزشی بر اساس نیاز های آموزشی پرستاران و بصورت کارگاهی و انجام کار عملی بود

**نتایج:** بر اساس نتایج بدست آمده مشخص گردید که در خرده آزمون مربوط به داروهای تزریقی ( $P=0.01$ )، حل کردنی ( $P=0.01$ )، **واژه های کلیدی:** آموزش، محاسبه دز دارو، اشتباهات دارویی، کارآزمایی تصادفی آموزشی، مطالعه چهار گروهی سالمون

A-10-768-1

### تاثیر فلش کارت های آموزشی در بهبود یادگیری تکنیک های پرتونگاری حجمه (P)

مرضیه سلیمی، غلامرضا دشتی، مجتبی اکبری

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، گروه فیزیک و مهندسی پزشکی

**مقدمه:** یادگیری تکنیک های پرتونگاری حجمه اغلب به دلیل کثرت و تنوع این تکنیک ها وقت گیر، دشوار و کوتاه مدت است، کلیشه های تکراری هر ساله فشار مالی سنگینی بر سیستم بهداشتی و درمانی کشور تحمیل می نماید و پرتونگاری مضاعف بیماران و کارکنان را در پی خواهد این پژوهش با هدف ارزیابی فلش کارتهای آموزشی تکنیک های پرتو نگاری حجمه و تاثیر آن بر بهبود یادگیری این تکنیک ها در دانشجویان تکنولوژی رادیولوژی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی ۴۰ نفر از دانشجویان تکنولوژی رادیولوژی مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به روش نمونه گیری تصادفی وارد مطالعه شدند و فلش کارتهای تهیه شده در اختیار آنان گذاشته شد. پس از یک ترم تحصیلی پرسشنامه ای که دارای پایایی قابل قبول (آلفای کرونباخ = ۰/۸۲) بود بین دانشجویان توزیع شد. پرسشنامه حاوی ۲۰ سوال درباره ارزیابی فلش کارت ها و تاثیر آنها بر بهبود فرآیند یادگیری تکنیک های پرتو نگاری حجمه بود که بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت از کاملا موافق تا کاملا مخالف با نمره گذاری از ۱ تا ۵ تنظیم شده بود

**نتایج:** اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۸ تجزیه و تحلیل گردید. یافته ها تمام ۴۰ دانشجو با پر کردن پرسشنامه در این مطالعه شرکت کردند. ۷۵ درصد دانشجویان مورد مطالعه مونث و بقیه مذکر بودند. ۷۹/۵ درصد معتقد بودند استفاده از فلش کارتهای آموزشی یادگیری تکنیک های پرتونگاری حجمه را تسهیل می کند. ۸۰ درصد بر این نظر بودند که این روش موجب تسریع یادگیری این تکنیکها می شود و ۸۷/۵ درصد مرور مطالب فلش کارتها را باعث به خاطر سپردن بلند مدت این تکنیکها می دانستند. بحث در تهیه فلش کارتهای کمک آموزشی انتخاب نکات کلیدی و مهم دروس تخصصی دانشگاهی مهمترین کار می باشد. به خاطر سپردن بلند مدت و تسهیل و تسریع یادگیری تکنیک های پرتو نگاری حجمه باعث بهبود فرآیند یادگیری این تکنیک ها و بالا بردن سطح آموزشی می گردد که با بکارگیری سیستم فلش کارتهای آموزشی می توان به این مهم دست یافت. اغلب دانشجویان براین نظر بودند که استفاده از فلش کارتهای آموزشی یک روش ابتکاری و خلاقانه در جهت یادگیری مطالب است و فقط یک نفر آنها قبلا فلش کارتهای مربوط به سایر دروس رادیولوژی را دیده بود که این نشان دهنده نوآوری و جدید بودن این روش در یادگیری تکنیک های پرتونگاری حجمه است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نظرسنجی انجام گرفته کاربرد فلش کارت های آموزشی باعث بهبود فرآیند یادگیری تکنیک های پرتو نگاری حجمه می شود که با توجه به مطالعات انجام شده بهبود یادگیری این تکنیک ها موجب کاهش تکرار کلیشه های پرتو نگاری و در نتیجه کاهش پرتو گیری بیمار و هزینه های وارده بر سیستم بهداشتی و درمانی کشور می شود.

**واژه های کلیدی:** فلش کارت، فرآیند یادگیری، دانشجویان

A-10-583-1



### بررسی مشکلات و چالش های ادغام آموزش پزشکی در حیطه بهداشت و درمان و ارائه راهکارهایی جهت بهبود و اثر بخشی آن (P)

سید میثم موسوی - حشمت اله اسدی - جمیل صادقی فر - مجتبی حسومی  
- حسن زحمتکش

**مقدمه:** آموزش علوم پزشکی به سبب نیاز به عرصه های متنوع یادگیری در گستره وسیع شکل گیری مسایل مرتبط با سلامت و بیماری مردم، نسبت به سایر آموزش ها از ویژگی های خاصی برخوردار است که در آموزش بالینی به مفهوم وسیع آن متبلور می شود. پیشرفت های فناوری و گسترش دانش علوم پایه با سرعتی سرسام آور در اوایل قرن بیستم سبب شد که پزشکی کاملاً دگرگون و از حالت یک حرفه یا فن که به صورت سینه به سینه آموخته و آموزش می شد، خارج گردد. پس از مطرح شدن استراتژی PHC در آلماتا ایده ادغام بین آموزش و ارائه خدمات در مجامع علمی دنیا مطرح گردید. در سال ۱۳۶۴ این بحث در کشورمان بطور جدی مطرح و با تصویب مجلس شورای اسلامی وزارت بهداشتی و بهزیستی و دانشکده های گروه پزشکی وزارت علوم، در هم ادغام شدند و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بنیان نهاده شد. این مطالعه سعی دارد که به بررسی مشکلات و چالشهای این ادغام و ارائه راهکارهایی در این زمینه بپردازد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی تحلیلی است که اطلاعات لازم را طریق مطالعه نظام مند در پایگاههای اینترنتی، کتابخانه ای و مقالات و مجلات معتبر تهیه شده است

**نتیجه گیری:** از دیدگاه صاحب نظران نظام سلامت، طرح ادغام مشکلات ذیل را در برداشت: خدشه وارد شدن به استقلال دانشگاه و دانشجویان در این طرح، اجرا نشدن طرح تمام وقت پزشکان در مراکز آموزشی و نزول سطح آموزشی بدلیل تبادل پزشک بین بخش خصوصی و دولتی، ایجاد تشتت در نظام بیمارستانی و به خصوص برقراری مسابقه افزایش پرداخت ها به سود جامعه پزشکی و به زیان مصرف کننده، منتفی شدن بحث افزایش پذیرش دانشجو و آموزش نیروی انسانی برای خدمت به مردم به دلیل بیکار شدن تعداد زیادی از فارغ التحصیلان، افت کیفیت و کم انگیزگی هیئت علمی و دانشجویان، تمرکز بیشتر در سطح وزارتخانه و اداره امور بیمارستانها بدون مشارکت مصرف کننده و... این مطالعه در صدد آن است به بررسی تفصیلی مشکلات و چالشهای طرح ادغام، ارائه راهکارهای مناسب جهت ارتقا، و کارایی نظام سلامت با در نظر گرفتن اهداف نقشه جامع علمی کشور و چشم انداز توسعه ایران سال ۱۴۰۴ بپردازد.

**واژه های کلیدی:** چالش ها و راهکارها - طرح ادغام - آموزش پزشکی -

نقشه جامع علمی

A-10-323-2

### بررسی کیفیت آموزش درمانگاهی دانشجویان پزشکی در بخشهای داخلی، اطفال و پوست در بیمارستان قائم مشهد (P) ۱۳۸۸\_۱۳۸۷

عباس شیردل، علی سرابی، محسن موهبتی، محسن فروغی پور، حسن بسکابادی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
mouhebatim@mums.ac.ir

**مقدمه:** اهمیت نقش پزشک عمومی در سیستم سلامت اجتماع، دغدغه آموزش دهندگان و برنامه ریزان آموزش پزشکی را در راستای طراحی، پایش و اصلاح محیط آموزش دانشجویان را توجیه مینماید. این مطالعه بخشی از این محیط را در کلینیک های سرپایی شش بخش متفاوت یکی از بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی مشهد بررسی میکند؛ با عنایت به این که اکثر بیماران پزشکان آینده، آتهایی اند که به مراقبت سرپایی در یک کلینیک سرپایی نیاز دارند.

**روش کار:** رضایت کارآموزان درمانگاههای این بخشها، از طریق پرسشنامه ۲۹ سوالی که بر اساس ویژگیهای یک کلینیک سرپایی ایده ال SPSS طراحی شده بود، طی سال تحصیلی ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۸، پرسش و بصورت ۱ تا ۴ درجه بندی شد. داده ها از طریق نرم افزار برای مقایسه میانگین رضایتمندی از این درمانگاهها با یکدیگر، همچنین برای مقایسه رضایتمندی در ماههای (یا فصلهای) متفاوت یک درمانگاه و در مقایسه رضایت دانشجویان مذکر در برابر مونث تحلیل شد. دو مقایسه آخر ناهماهنگیهای آموزش دانشجویان را با بازه های زمانی متفاوت یا در دو جنس نشان می داد. **نتایج:** یافته ها رضایتمندی پایین دانشجویان از آموزش در کلینیکهای سرپایی و ناهماهنگیهای متعدد آموزشی در هر یک از کلینیکها را در طول ماهها (یا فصلها) نشان میداد. به استثنای برخی کلینیکها در برخی ویژگیهای مورد پرسش، میانگین رضایتمندی در دانشجویان مذکر و مونث تفاوتی نداشت.

**نتیجه گیری:** با توجه به نقش آنها در آموزش پزشکی، کلینیکهای سرپایی که محیط آموزش سرپایی نیز برای دانشجویان پزشکی هستند، بایستی بصورت مداوم ارزیابی و نظارت شوند. کاستن از ناهماهنگیهای آموزشی این محیط، به رضایتمندی بیشتر دانشجویان و بخصوص مقبولیت و استاندارد بودن بیشتر آن منتهی شود

**واژه های کلیدی:** میانگین رضایتمندی، کلینیک سرپایی، ویژگی

A-10-877-1





### تدوین استانداردهای دانشجویی پروفشنالیسم در دانشگاه علوم پزشکی کردستان (P)

محمد جعفر رضایی، مجید شفیعیان، ندا فتوحی، شهره رضایی، پدا... زارع زاده، مجتبی ساعدپناه، راز خطیبی، طیب قدیمی، پدالاله زارع زاده، فریدون عبدالملکی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی سنندج  
rezaiejm@hotmail.com

**مقدمه:** در سند چشم انداز توسعه ای کشور گسترش پروفشنالیسم به عنوان یک هدف ویژه مورد توجه است. در کنار استراتژی های موجود در جهت گسترش پروفشنالیسم یکی از مسایل مهم تعریف و تدوین استانداردهای پروفشنالیسم در حیطه دانشجویی است. به گونه ای دانشجویان با این استانداردها آشنا سپس متعهد شوند، و در نهایت ارزشیابی شوند تا در هنگام فراغت از تحصیل به سطح بالایی از این استانداردها دست یابند. در اکثر دانشگاههای بزرگ و مطرح دنیا این استانداردها تعریف شده است در ایران در این خصوص سندی نیافنیم. در پژوهش حاضر استانداردهای پروفشنالیسم دانشجویی در دانشگاه علوم پزشکی کردستان تدوین شده است.

**روش کار:** با استفاده از مطالعات میدانی و مرور مطالعات در زمینه استانداردهای تدوین شده در دانشگاههای مطرح دنیا و صاحب نظران در پروفشنالیسم، استانداردهای پروقتال دانشجویی دانشگاه تدوین شد. این استانداردها در جلسه ای با حضور کمیته دانشجویی و اعضای هیئت علمی و کارشناسان EDC دانشگاه علوم پزشکی کردستان از طریق FGD بررسی شد و استانداردهای اصلی مشخص گردید. در طی جلسات بعدی از طریق بارش افکار ریز آیتماهی هر استاندارد بر اساس مبانی پذیرفته شده در کشور و موسسات آموزشی عالی تعریف گردید. این استانداردها در جلسات دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه مطرح شد و در آن کمیته به تایید رسید. بر اساس برنامه عملیاتی پیش بینی شده در EDC دانشگاه این استانداردها پس از تصویب در شورای آموزشی دانشگاه بصورت آزمایشی اجرا خواهد شد سپس سالانه ارزیابی و پایش خواهد شد و آینده نتایج آن به وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی ارایه خواهد شد.

**نتایج:** بر اساس نتایج بدست آمده، استانداردهای پروفشنالیسم دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در چهار استاندارد و بیست و دو ریز آیتما تعریف شد چهار استاندارد اصلی عبارتند از: ۱- درستی ۲- مورد اعتماد بودن ۳- برای دیگران احترام قایل بودن ۴- مسئولیت پذیری

**نتیجه گیری:** در پژوهش حاضر استانداردهای پروفشنالیسم دانشجویی در دانشگاه علوم پزشکی کردستان تدوین گردید دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه وجود چنین استانداردهایی را جهت گسترش پروفشنالیسم ضروری می دانند

**واژه های کلیدی:** پروفشنالیسم دانشجویی، علوم پزشکی کردستان.

A-10-1011-1

### اثر بخشی اساتید مشاور در برنامه ریزی درسی و حل مشکلات غیر درسی دانشجویان از دیدگاه دانشجویان (P)

محمد خواجه دلویی- محمد رضا پریزاده- ایرج صابری فرد - الهه طاهر زاده

دانشکده ی پزشکی مشهد. معاونت آموزشی دانشگاه  
khajedaluae@mums.ac.ir

**مقدمه:** طرح استاد مشاور با رسالت هدایت هدفمند امور تحصیلی دانشجویان به منظور پیشگیری از افت تحصیلی و مشکلات غیر درسی آنان راه اندازی شده است. پایش این طرح از نظر عملکردی و اثر بخشی آن از اهمیت خاصی برخوردار است. این مطالعه با هدف بررسی اثر بخشی طرح استاد مشاور از دیدگاه دانشجویان تحت پوشش اجرا شده است.

**روش کار:** از بین دانشجویان تحت پوشش استاد مشاور ۵۵ نفر به طور تصادفی انتخاب شدند. پس از توجیه، دانشجویان پرسشنامه ای در خصوص تعداد دفعات مراجعه، دسترسی و برخورد مناسب استاد، تاثیرگذاری مشاوره در برنامه ریزی درسی و رفع مشکلات غیر درسی خود تکمیل نمودند. همچنین از دانشجو خواسته شد که براساس عملکرد استاد مشاور خود امتیازی از ۱ تا ۲۰ به او بدهد.

**نتایج:** ۵۸٪ دانشجویان دختر و ۴۲٪ پسر بودند. ۲۵٪ یک نوبت ۲۹/۱ درصد دو نوبت و ۴۰٪ سه نوبت مراجعه به استاد مشاور خود داشتند. ۲۹/۶٪ تاثیر مشاوره را در هدایت و برنامه ریزی درسی خود بسیار زیاد، ۲۴/۱٪ زیاد، ۱۸/۵٪ متوسط و ۱۸/۵٪ کم می دانستند. تاثیر مشاوره بر حل مشکلات غیر درسی در ۳۲/۷٪ خیلی زیاد، ۴۰٪ زیاد و ۵/۵٪ متوسط ارزیابی نمودند. متوسط امتیاز دانشجویان به اساتید مشاور ۲/۱۶ ۱۷/۴۱ بود. بحث و نتیجه گیری: ۹۵٪ دانشجویان مراجعه به استاد مشاور داشتند. ۶۰٪ آنان معتقد بودند مشاوره تاثیر بسیار زیادی در هدایت و برنامه ریزی درسی آنان و در ۷۳٪ موارد کمک به حل مشکلات غیر درسی آنان داشته است.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد طرح استاد مشاور از دیدگاه دانشجویان توانسته است به اهداف پیشگیری از افت تحصیلی و آسیب پذیری دانشجویان تا حد زیادی برسد.

**واژه های کلیدی:** استاد مشاور، دانشجو، اثر بخشی، دیدگاه  
A-10-1051-2



### بررسی دریافت آموزش لازم برای رعایت اخلاق حرفه ای پزشکی (P)

عبدالحسن کاظمی - مصطفی کاظمی - سید کاظم مداین - جلیل واعظ  
قراملکی - علی فخاری - علیرضا پورسلیمانی - فرزاد کمالی - فرزاد قطبی -  
باقر مطلوبی - رضا شهابی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای پزشکی، چهارچوب هنجاری و روابط مابین اجزای سیستم سلامت را تعریف می نماید و این تعریف در هر جامعه ای از ارزش ها، سنن، عرف و فرهنگ آن جامعه تاثیر می پذیرد. باید توجه کرد که منظور از مطلب فوق، اشاره به این نقص ساختاری است که کلیت و رشته اتصال آموزش های مترکم و متنوع تخصصی با موازین اخلاق حرفه ای پزشکی، در ساختار آموزش پزشکی وجود ندارد. هدف: بر مبنای محتوای چند طرح تحقیقاتی در زمینه اخلاق پزشکی، میزان آشنایی کادرهای پزشکی با موازین اخلاق پزشکی، دریافت و یا عدم دریافت آموزش های لازم برای اخلاق حرفه ای و رعایت این موازین بررسی گردید.

**روش کار:** نتایج پرسشنامه های تکمیل شده طرح های تحقیقاتی متعددی در مورد عناوینی مانند: یوتانازی، حق اطلاع بیمار از محتوای پرونده بالینی خود، تصمیم گیری در مورد ادامه بارداری و تولد جنین های دارای سندرم ژنتیکی، حقیقت گویی به بیمار، مباحث اخلاقی وازکتومی و توبکتومی و... بررسی و میزان آشنایی کادرهای پزشکی (عمدتاً EBM؛ پزشکان) با موازین اخلاقی و چهارچوب رفتار حرفه ای بررسی گردید.

**نتایج:** اکثریت پاسخگویان تصور روشنی از مفهوم اخلاق حرفه ای و موازین قانونی و ارزشی آن ندارند و فرق مابین مباحث عمومی اخلاق عرفی و اخلاق حرفه ای به صورت نظام مند برای آنان روشن نیست. حتی بر مبنای مباحث تخصصی EBM؛ پزشکی مبتنی بر شواهد EBM؛ هم که هم اکنون موضوع لازم و ضروری تخصصی برای هر گونه فعالیت پزشکی است، به لزوم رفتار حرفه ای در چهارچوب خاص آگاه نیستند و یا حتی از اصل موضوع EBM دارای مفهوم روشن ذهنی و تخصصی نمی باشند و آموزشی هدفمند و سازمان یافته در این زمینه دریافت ننموده اند.

**نتیجه گیری:** موازین اخلاق حرفه ای و در کنار آن مباحث تخصصی EBM، همانند ریسمانی همه عملکردهای پزشکی را به چهارچوب حقوق پزشکی، نظامات قانونی، عرف جامعه، حقوق متقابل پزشکان و بیماران، کدهای اخلاقی و... پیوند می دهد ولی کوریکولوم آموزشی موجود برای رشته های پزشکی این پیوند را بوجود نمی آورد و بدین ترتیب حتی اگر پزشکی هم علاقمند به رعایت محتوای سوگند نامه ای باشد که برای رعایت آن قسم خورده ای است؛ باز هم ساختار ذهنی مناسب، تصور و تصدیق روشن، الگوی رفتاری ملموس و... برای اجرای موازین سوگند حرفه ای خود ندارد زیرا آموزش لازم را دریافت نکرده است!

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، اخلاق حرفه ای، EBM، سوگند پزشکی

A-10-524-7

### بررسی میزان انگیزه کاری اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد ۱۳۸۹ (P)

حسن غلامی، فاطمه ابراهیمی، علی عمادزاده، حسن قوامی

دانشکده پزشکی گروه آموزش پزشکی  
gholamih@mums.ac.ir

**مقدمه:** در سالهای اخیر، موضوع انگیزش در کار، توجه بسیاری از مدیران و پژوهشگران سازمانی را به خود جلب کرده است. «لیکرت» معتقد است بین «بازدهی» و «روحیه» رابطه مستقیمی وجود دارد. یعنی به همان نسبت که روحیه کارکنان بالا می رود، بازدهی آنان نیز افزایش می یابد. وی از تحقیقات خود چنین نتیجه گرفت که حفظ روحیه، انرژی درونی نیروی انسانی عامل بسیار موثری در کارایی سازمان به شمار می رود. هدف از این پژوهش سنجش میزان انگیزه کاری اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بر اساس پرسشنامه استاندارد شده سنجش انگیزه کاری اساتید دانشگاه و تعیین سطح انگیزش بالا و پایین اعضای هیئت علمی بوده است.

**روش کار:** این پژوهش یک پژوهش توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد میباشد نمونه پژوهش شامل ۸۲ نفر از اعضای هیئت علمی که به روش تصادفی ساده انتخاب گردیده است. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر ۲۰ سوال ۵ گزینه ای که روایی آن توسط اساتید مورد تایید قرار گرفته است و پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ برآورد و معادل ۹۵٪ گزارش گردیده است.

**نتایج:** نتایج بدست آمده نشان داد ۲۰٫۷٪ در صد دارای انگیزه کاری پایین بوده و همچنین ۷۹٫۳ درصد دارای انگیزش بالا هستند. انگیزه کاری برحسب جنس و دانشکده نیز مقایسه گردیده است.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که علانم بی انگیزگی که شامل: تأخیر، تعجیل یا غیبت در محل کار، اتلاف وقت و کش دار کردن اوقات تنفس، بی توجهی به زمان تحویل کارها، تنها در نزدیک به ۲۱ درصد افراد مورد بررسی دیده میشود که باید به عوامل بی انگیزگی از قبیل ناعادلانه و نامتوازن بودن واگذاری کار، بی کفایتی مدیران توجه نمود.

**واژه های کلیدی:** انگیزش، اعضای هیئت علمی

A-10-1077-1



## اعتبار پیش بینی امتحان جامع علوم پایه در موفقیت دانشجویان پزشکی در امتحان جامع پیش کارورزی (P)

بیبا بیجاری، علی عباسی، ناهید رحمانی بیدخت

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی  
bita.bijari@yahoo.com

**مقدمه:** دروس علوم پایه در دانشجویان پزشکی در فهم دروس بالینی و ارزیابی وضعیت تحصیلی در مقاطع بعدی تحصیلی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف از این مطالعه بررسی همبستگی و اعتبار پیشگویی امتحان جامع علوم پایه برای امتحان جامع پیش کارورزی می باشد. **روش کار:** در این مطالعه مقطعی تمام دانشجویان پزشکی دانشکده پزشکی بیرجند در سه دوره متوالی، که در امتحان پیش کارورزی در شهر یور سالهای ۱۳۸۹-۱۳۸۸ و ۱۳۸۷ و شرکت کرده بودند انتخاب شدند. اطلاعات مربوط به دانشجویان و نمرات امتحان جامع علوم پایه و پیش کارورزی از پرونده دانشجویان استخراج شد. داده ها پس از ورود به نرم افزار SPSS با استفاده از تستهای  $t$  و ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** دانشجویان در مجموع سه دوره ۱۰۵ نفر (۲۸ مرد و ۷۷ زن) بود. میانگین نمره علوم پایه در دانشجویان  $21/73 \pm 129/24$  و میانگین نمره پیش کارورزی  $20/55 \pm 115/39$  بود. اختلاف میانگین نمرات علوم پایه و پیش کارورزی در دو جنس از نظر آماری معنی دار نبود. ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات علوم پایه و پیش کارورزی ۰/۶۵ بود که در سطح  $\alpha = 0/01$  معنی دار بود و میزان  $T^2$  (ضریب تعیین) ۰/۴۲ محاسبه شد. **نتیجه گیری:** ضریب همبستگی بالا بین نمرات امتحان جامع علوم پایه و پیش کارورزی مشخص می کند که آزمون علوم پایه ابزار معتبری برای شناسایی دانشجویانی می باشد که در معرض عدم موفقیت تحصیلی در دوره های بعدی تحصیل می باشند که می توان با برنامه ریزی موثر در جهت ارتقای تحصیلی این دانشجویان گام برداشت.

**واژه های کلیدی:** امتحان جامع علوم پایه، امتحان جامع پیش کارورزی، اعتبار پیش بینی

A-10-547-1

## ارزیابی میزان یادگیری مطالب آناتومی دانشجویان پزشکی با استفاده از یک روش جدید ترکیبی و مقایسه آن با روش مرسوم (P)

محمد محسن تقوی، مهدی شریعتی، رضا وزیری نژاد

دانشکده پزشکی رفسنجان، گروه علوم تشریح  
taghavi164@yahoo.com

**مقدمه:** انگیزه دانشجویان پزشکی در آموختن مطالب علمی و ویژه دروس علوم پایه به عوامل مختلفی بستگی دارد. در این بین نقش اساتید مربوطه در ایجاد انگیزه غیر قابل انکار می باشد و در این راستا لازم است اساتید مربوطه به طور مرتب در روش های ارائه دروس خود بازنگری کنند. مدتها است که در دانشگاه های علوم پزشکی کشور و در ارائه دروس عملی آناتومی از یک شیوه مرسوم یعنی سخنرانی استفاده می شود. در این مطالعه بر آن شدیم که تاثیر یک روش ترکیبی در یادگیری دروس آناتومی را در مقایسه با روش های مرسوم ارزیابی کنیم

**روش کار:** در این مطالعه دروس عملی آناتومی به دو روش متفاوت ارائه شد. در روش اول از همان شیوه سنتی استفاده شد. در این روش عناصر مورد نظر بر روی جسد، مولاژ و یا استخوان نشان داده میشد. در روش دوم زمان کل تعیین شده برای هر جلسه به چند قسمت تقسیم شده و دانشجو وظیفه داشته که عناصر را به شکل همزمان بر روی جسد، مولاژ و استخوان، خود پیدا نموده و در همان جلسه فیلم های آموزشی مربوطه را مشاهده و گزارش نمایند و در طول ترم مسئولیت ساخت یک مولاژ را بر عهده گیرند. در نهایت دانشجویان به دو روش فوق نمره دهند.

**نتایج:** میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان ورودی سال ۸۸ برای روش ترکیبی  $14/19 \pm 3/1$  و مرسوم  $17/27 \pm 2/8$  بود که اختلاف معنی داری داشت ( $P \leq 0/05$ ). همین نمرات برای دانشجویان ورودی ۸۷ به ترتیب  $18/22 \pm 2/22$  و  $18/18 \pm 1/17$  محاسبه شد و اختلافی معنی داری بین دو روش مشاهده نگردید. اما مجدداً برای دانشجویان ورودی ۸۶ به پایین اختلاف معنی داری در نتایج دیده شد اما این بار به نفع روش ترکیبی. میانگین نمرات داده شده دانشجویان ۸۴ به دو روش ترکیب و مرسوم به ترتیب  $16/8 \pm 1/8$  و  $15 \pm 2/3$  بوده که نشاندهنده کاهش معنی دار نمرات به روش مرسوم با  $P \leq 0/05$  می باشد. اختلاف معنی دار مشابه ای برای نتایج استخراج شده از دانشجویان ورودی ۸۵ و ۸۶ بدست آمد، اما اختلافات مذکور شدت کمتری داشت ( $P \leq 0/05$ ).

**نتیجه گیری:** مطالعه ما نشان داد که روش ترکیبی اگر چه وقت بیشتری از دانشجو را خواهد گرفت ولی تاثیر بیشتری در یادگیری آنها داشته است و بخصوص دانشجویان سال های بالاتر نظر مثبت تری به این روش دارند

**واژه های کلیدی:** دروس عملی آناتومی، روش مرسوم، روش ترکیبی، یادگیری

A-10-819-1



### بررسی میزان استفاده اساتید علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی مشهد از روش های نوین آموزشی (P)

رضا اسدی، یاسمن نیکوییان، احمد رضا ظریفیان، علیرضا سپهری شاملو

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
reza\_asady@yahoo.com

**مقدمه:** با تغییرات سریع فناوری ها در عصر دانش و دانایی شیوه های رایج آموزش پزشکی به سرعت در حال تغییر هستند؛ امروزه گسترش اینترنت، پدیده جهانی شدن، تغییرات بازار کار از یک طرف و تغییرات روند اپیدمیولوژیک بیماری ها و تغییر نیازهای سلامت جامعه و همچنین چالش های نظام های بهداشتی درمانی همه منجر به ضرورت تغییر شیوه های آموزش شده است. هدف: در همین راستا در این پژوهش بر آن شدیم تا میزان استفاده اعضای هیات علمی از برخی از شیوه های نوین آموزشی را جویا و وضعیت آن را تحلیل نماییم

**روش کار:** در این پژوهش مقطعی، پرسشنامه ای پژوهشگر-ساخته براساس جستجوی انجام شده در بانک اطلاعاتی Pubmed در خصوص جدیدترین شیوه های آموزشی تهیه شده و پس از تایید روایی و پایایی آن، از اعضای هیات علمی علوم پایه دانشکده های پزشکی و داروسازی دانشگاه علوم پزشکی مشهد خواسته شد که به سوالات آن پاسخ دهند.

**نتایج:** در این پژوهش ۳۱ نفر از اعضای هیات علمی (استادیار ۱۹ نفر (۶۳٪)، دانشیار ۵ نفر (۱۶٫۳٪) و استاد ۳ نفر (۱۰٪)) دانشکده های پزشکی و داروسازی به سوالات پاسخ دادند. میزان استفاده از روش سخنرانی خیلی زیاد ۵٪، زیاد ۳۳٪ و متوسط ۱۶٪؛ میزان استفاده از بحث گروهی خیلی زیاد ۱۰٪، زیاد ۲۳٪، متوسط ۴۰٪ و کم ۲۶٪؛ استفاده از روش حل مساله زیاد ۲۳٪، متوسط ۳۰٪، کم ۲۶٪ و خیلی کم ۲۰٪؛ میزان استفاده از آموزش الکترونیکی خیلی زیاد ۶٪، زیاد ۱۳٪، متوسط ۲۰٪ و کم ۶۰٪؛ استفاده از منابع الکترونیک پزشکی خیلی زیاد ۱۶٪، زیاد ۳۳٪، متوسط ۲۳٪، کم ۱۰٪ و خیلی کم ۱۶٪ گزارش گردید.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی؛ شیوه های نوین آموزشی، اعضای هیات علمی علوم پایه

A-10-1068-2

### نقش توانمندیهای دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در استفاده از فناوریهای اطلاعاتی و اینترنتی در یادگیری دروس (P)

معصومه صادقی غیائی، فاطمه صادقی غیائی، فاطمه عطایی، زهرا جباری، جعفر مهرا

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران  
sadeghigeuaci@gmail.com

**مقدمه:** در دنیای کنونی توسعه علم داروسازی و علوم وابسته به آن بسیار سریع است. نقش فناوری اطلاعاتی، نرم افزارهای کامپیوتری و اینترنت در همگامی با این توسعه غیر قابل انکار است. بطوریکه عدم آشنایی داروسازان و بویژه دانشجویان داروسازی با این مقولات در آموزش و افزایش دانش روز آنها می تواند تأثیرگذار باشد. هدف: بررسی توانمندیهای دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در جستجوی منابع الکترونیکی و استفاده از فناوریهای اطلاعاتی و اینترنتی به منظور بهره گیری در یادگیری درسی آنها.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی یک پرسشنامه پایا با سوالات بسته بر اساس معیارهای لیكرت طراحی و بین ۲۰۰ نفر از دانشجویان داروسازی سالهای مختلف تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی تبریز با استفاده از روش تصادفی ساده توزیع گردید. نتایج با کمک نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع ۱۴۳ پرسشنامه جمع آوری شده، ۷۰٪ از دانشجویان به میزان «متوسط» به بالا برای انجام تحقیقات علمی و کلاسی خود از اینترنت کمک می گرفتند. ۲۸/۲٪ دانشجویان بیش از ۲ ساعت در روز از اینترنت استفاده می کردند. در حدود نیمی از پاسخ دهندگان با GoogleScholar (۵۵/۳٪) و Chemical Abstract (۵۱/۱٪) استفاده نمی کردند. این میزان در مورد Medline در حدود یک سوم افراد و Embase حدود دوسوم افراد بود. میزان آشنایی و استفاده از عملگرهای بولین [۱] ۴۲/۱٪، نقل قول [۲] ۳۹/۲٪، محدودگرها ۳۹/۴٪ و جستجوی پیشرفته ۶۰/۷٪ بود. دانشجویان داروسازی از نرم افزار Word ۵۹/۹٪ و از Powerpoint ۵۵/۳٪ به میزان «متوسط» به بالا استفاده می کردند. این در حالی بود که ۵۹/۵٪ از آنها از Excel به ندرت استفاده می کردند و با آشنایی نداشتند.

**نتیجه گیری:** میزان بالای استفاده از اینترنت برای تحقیق نشان دهنده علاقمندی دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در دستیابی به اطلاعات می باشد. با این حال به نظر می رسد میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی مناسب و نیز روشهای جستجو کم است. آموزش روشهای صحیح جستجو و پایگاههای اطلاعاتی مفید و مرتبط ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** دستیابی به اطلاعات، فناوری اطلاعاتی، دانشجویان

داروسازی، اینترنت

A-10-973-1



**نتیجه گیری:** در مجموع به نظر می‌رسد، با توجه به ضرورت تفکر استقرایی و قیاسی و تحلیل توأمان جزء نگر و کل نگر در پاسخ دهی به سوالات، ترکیب دو جنسیتی (دختر و پسر) گروهها شانس موفقیت در آزمون را بیشتر می‌کند. همچنین پاسخ دهی به سوالات حیطه مدیریت نیازمند دانش و تحلیل مدیریتی و نیز دانش سلامت و پزشکی است که ترکیب بین رشته ای این دو می‌تواند در موفقیت دانشجویان و تحلیل همه جانبه مسائل در مقایسه با گروههای تک رشته ای تاثیر بیشتری داشته باشد. نکته دیگر آنکه تحلیل و تفسیر موضوعات مدیریتی تا حدی متأثر از تقویت حوزه شناختی در این رشته است و لذا ضرورت دارد اقداماتی در زمینه توسعه مفاهیم مدیریتی و ابعاد دانشی این موضوع در همه رشته های علوم پزشکی انجام گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، بین رشته ای، آزمون، المپیاد، تحلیل سوالات،

مدیریت

A-10-76-5

## تحلیلی بر نتایج دومین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی در حیطه مدیریت (P)

کامران باقری لنکرانی، زهرا کریمیان، فرهاد لطفی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، دانشکده پزشکی  
z\_karimian\_z@yahoo.com

**مقدمه:** در نقشه جامع علمی سلامت، بر استقرار رویکردهای نوین آموزش پزشکی، یادگیری فعال و تقویت ظرفیت های فراشناختی، تفکر تحلیلی و روحیه پژوهشی تاکید شده است. تقویت رویکرد بین رشته ای و پیوند میان علوم پزشکی و علوم اجتماعی با تاکید بر مدیریت، سیاستگذاری و اقتصاد سلامت از دیگر نکات قابل تامل در نقشه جامع علمی سلامت است. برگزاری المپیادهای دانشجویان علوم پزشکی در حیطه مدیریت با رویکرد عدالت در نظام سلامت یکی از راهکارهای مهم پرداختن به این مهم و باز کردن دریچه ای نو به آموزش علوم پزشکی است. از بین سه حیطه اصلی المپیاد، حیطه مدیریت به لحاظ چند رشته ای بودن دانشجویان شرکت کننده، جامعیت و بنیادی بودن موضوع، تنوع آزمونهای این حیطه با تاکید بر تفکر انتقادی و توانایی تحلیل و نقد موضوعات اجتماعی در نظام سلامت و جدید بودن این حیطه در علوم پزشکی از جهات مختلف قابل بررسی است. این پژوهش با هدف تحلیل یافته های حاصل از آزمونهای ۵ گانه این حیطه با در نظر داشتن ترکیب جنسیتی و رشته ای شرکت کنندگان و نوع سوالات انجام پذیرفت.

**روش کار:** روش تحقیق از نوع توصیفی و مبتنی بر نمرات و داده های جمعیتی ۱۲۹ دانشجوی شرکت کننده از ۴۶ دانشگاه علوم پزشکی کشور در حیطه مدیریت دومین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی در سال ۱۳۸۹ انجام گردید. آزمونهای این حیطه در سطوح دانش، کاربرد، تحلیل، ارزیابی و خلاقیت طراحی گردیده بود. نمره هر دانشجو در ۵ آزمون و مجموعاً ۴۹ سوال به همراه مشخصات جنس، رشته، معدل و دانشگاه محل تحصیل ثبت گردیده بود. برای تحلیل اطلاعات از نرم افزار Spss ۱۴ و آزمونهای استنباطی تحلیل واریانس یکطرفه، تی تست و آزمون تعقیبی توکی و ضریب همبستگی زوجی استفاده شد.

**نتایج:** از مجموع دانشجویان شرکت کننده در حیطه مدیریت؛ ۲۷% مرد و ۷۳% زن بودند که این نسبت در مرحله گروهی به ۴۴% مرد و ۵۶% زن تغییر یافت. از ۹ دانشگاه راه یافته به مرحله گروهی، ۸ دانشگاه تیپ ۱ و تنها یک دانشگاه (شاهد) تیپ ۲ بود. ۳۵% دانشجویان رشته های دکتری حرفه ای (پزشکی، دندان پزشکی و داروسازی)، ۱۸% مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و ۴۹% پیراپزشک بودند که این نسبت پس از آزمون و ورود به مرحله گروهی به ۴۴% پزشک، ۴۴% مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و ۱۲% پیرا پزشکی تغییر یافت. بین نمرات ۵ آزمون با هم و با نمره کل همبستگی مثبت وجود داشت. در مقایسه نمره کل آزمون با جنسیت، پسرها میانگین بیشتری را نشان دادند و این تفاوت در آزمونهای ۲ و ۵ معنی دار بود. در مقایسه میانگین نمره کل به تفکیک رشته، رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دکتری حرفه ای و پیرا پزشکان به ترتیب بیشترین نمره را داشتند. گروههای برتر نهایی این آزمون اغلب چند رشته ای و ترکیبی از دو جنسیت بودند.



### تاثیر اجرای (ادغام افقی) بلوک علوم تشریح بر جو آموزشی دانشکده پزشکی اهواز (P)

فاطمه احمدی، علیرضا مظفری، زهرا بیگم موسوی، محمد صالحی ویسی،  
محسن آذرسا

دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پزشکی  
dr\_ahmadi031@yahoo.com

**مقدمه:** در دانشگاه علوم پزشکی اهواز ادغام افقی دروس آناتومی-بافت شناسی- جنین شناسی انجام شد. جهت آگاهی از استنباط دانشجویان از وضعیت محیط آموزشی با توجه به این تغییر، این مطالعه در پایان ترم ۳ انجام شد که مشکلات مشخص و رفع گردند.

**روش کار:** با توجه به ضرورت انجام ادغام افقی، ارزشیابی اثر آن بر جو آموزشی را طی ۳ ترم مورد مطالعه قرار دادیم. برای بررسی از پرسشنامه DREEM با اعتبار جهانی، استفاده کردیم. پرسشنامه، دارای ۵۰ سوال با مجموع ۲۰۰ امتیاز ۲۰۰-۱۵۱-۱۵۰-۱۰۱ نکات مثبت بیش از منفی، ۱۰۰-۵۱ نکات منفی بیش از مثبت و ۵-۱ به معنای وضعیت نامطلوب میباشد. پرسشنامه ها در پایان امتحانات توزیع و پس از تکمیل جمع آوری میگردد. مجموع اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS به کمک روشهای توصیفی و تحلیل ANOVA آتالیز گردید.

**نتایج:** امتیاز کل به ترتیب ۸۷،۵۲ - ۸۸،۷۴ - ۸۸،۸۵ از مجموع ۲۰۰ نمره میباشد، که علیرغم افزایش معنی دار در هر سه دوره در قسمت وجود مشکلات زیاد یا نکات منفی بیش از مثبت قرار دارد. امتیاز کلی به ۵ زیر مجموعه، استنباط دانشجو از شیوه آموزش، عملکرد مدرسین، عملکرد تحصیلی خودش، جو آموزشی و در نهایت برداشت دانشجو از وضعیت اجتماعی خویش تقسیم میگردد که اغلب به سمت بهبودی هستند.

**نتیجه گیری:** امتیاز هر سه دوره علیرغم افزایش، در محدوده ۱۰۰-۵۱ میباشد. بنظر میرسد با تغییرات انجام شده در سرفصلهای درس، آشنایی بیشتر اعضا، هیئت علمی با تدریس ادغام یافته، تغییر زمان های سایر امتحانات تا حدی توانسته ایم استنباط دانشجویان از جو آموزشی در این دوره را بهبود بخشیم. زمان نظرسنجی مناسب نبوده و میتواند موثر باشد. اما برای بهبود هر چه بیشتر کیفیت فضای آموزشی باید برنامه ریزی طولانی مدت انجام شود.

**واژه‌های کلیدی:** جو آموزشی، ادغام افقی، علوم تشریح  
A-10-601-1

### معرفی ابزاری برای سنجش توانمندی پرستاران در ارائه مراقبتهای معنوی (P)

مهديه لانج، آئين محمدی، سمیه برجلی لو

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
m.laeh@yahoo.com

**مقدمه:** نیاز به آموزش پرستاران برای ارائه مراقبت معنوی و بررسی تاثیر این آموزشها اهمیت فزاینده ای یافته است. مراقبت معنوی در پرستاری مراقبتهایی است که در رابطه با نیازهای مذهبی و معنوی بیماران برای آنها فراهم می شود. چندین مطالعه به بررسی نگرش پرستاران جهت ارزیابی مراقبت معنوی پرداخته اند. هدف: هدف از این مطالعه معرفی پرسشنامه به عنوان ابزاری برای سنجش نگرش پرستاران در ارائه مراقبتهای معنوی به بیماران می باشد..

**روش کار:** متون مورد استفاده در این مطالعه مقالاتی از سایتهای IranDoc, ScienceDirect, PubMed هستند که مربوط به سالهای ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۹ میباشد.

**نتایج:** پرسشنامه توانمندی مراقبت معنوی شامل ۳۵ آیتم توسط ون لیون و کاسولر (۲۰۰۴) بر اساس لیکرت ۵ درجه طراحی شده است و شامل مؤلفه هایی همچون ارزیابی و کاربرد مراقبت معنوی، تخصصی سازی و بهبود کیفیت مراقبت معنوی، حمایت فردی و مشاوره، نگرش درباره معنویت بیمار و برقراری ارتباط میباشد. جهت بررسی روایی سازه تحلیل عاملی اکتشافی ۶ فاکتور را نشان داده است که ۵۲ درصد از واریانس کل را تبیین میکند. جهت بررسی پایایی از روش بازآزمایی استفاده شده و همبستگی مقادیر در طیف ۹۵-۵۳ گزارش شده است.

**نتیجه گیری:** مطالعات گوناگون مراقبت معنوی را به عنوان یک ضرورت شغلی برای پرستاران بیان میکنند. بنابراین طراحی ابزاری برای سنجش توانمندیهای پرستاری در مراقبت معنوی لازم و ضروری است. پرسشنامه حاضر ویژگیهای فنی لازم جهت سنجش نگرش و توانمندی پرستاران را دارا میباشد.

**واژه‌های کلیدی:** پرسشنامه توانمندی مراقبت معنوی پرستاران، روایی، پایایی

A-10-916-2





چالش های آموزش اخلاق پزشکی مرتبط با اساتید: تحقیق

کیفی (P)

مرتضی خاقانی زاده، حسن ملکی، محمود عباسی، عباس عباسپور، عیسی محمدی، عباس عبادی، مهدی مصری

دانشگاه علامه طباطبائی  
malaki\_cu@yahoo.c

**مقدمه:** آموزش رسمی اخلاق در برنامه ی درسی دانشکده های پزشکی، در طول ۲۵ سال قبل، به نحو فزاینده ای افزایش یافته است. هنوز هم در تعدادی از کشورهای در حال توسعه، این موضوع مورد توجه نیست. آموزش اخلاق پزشکی به دلیل اهمیت و قدمت مسائل اخلاقی در این حرفه از سابقه ی دیرینه ای در ایران برخوردار است. هدف: یکی از این عناصر مهم در زمینه آموزش اخلاق پزشکی است، مدرسین آن است و ضعف و مشکلات در این حوزه می تواند تهدیدی جدی در کیفیت آموزش اخلاق پزشکی باشد. به همین دلیل، این مطالعه از طریق مصاحبه با صاحب نظران آموزش اخلاق پزشکی، به بررسی این مولفه پرداخته است.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش کیفی، از نوع تحلیل محتوی است. ابزار اصلی جمع آوری داده ها، مصاحبه نیمه ساختارمند است، روش نمونه گیری، مبتنی بر هدف بوده است. در این مطالعه تعداد ۱۳ نفر از میان اساتید و صاحب نظران اخلاق پزشکی کشور مشارکت داشتند. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از روند تحلیل محتوای کیفی با رویکرد مابرینگ استفاده شده است.

**نتایج:** تجزیه و تحلیل مصاحبه ها با شرکت کنندگان در مطالعه، منجر به استخراج سه درون مایه: نیاز به متخصص اخلاق پزشکی، نقص در آموزش اخلاق پزشکی، ضعف در مصاحبه اخلاقی اساتید پزشکی، گردید. که هر کدام، شامل چندین دسته فرعی است که جنبه ای خاص از چالش های موجود در آموزش اخلاق پزشکی مرتبط با اساتید را توصیف می کنند.

**نتیجه گیری:** اساتید پزشکی بطور اعم و اساتید اخلاق پزشکی بطور اخص، نقش کلیدی در ارتقا و رشد اخلاقی دانشجویان را ایفا می کنند و لازم است آنان هم برای طراحی رشته ها، دروس مورد نیاز و برنامه های لازم جهت آموزش اخلاق پزشکی؛ با هم همکاری کنند و هم یک تفاهم و هماهنگی شفاف بین آنان ایجاد شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش اخلاق، اساتید پزشکی، اساتید اخلاق، چالش های اخلاقی، اخلاق پزشکی

A-10-123-1

عملکردهای مناسب برای دستیابی به مرجعیت علمی از

دیدگاه استادان دانشکده توانبخشی تبریز در سال ۱۳۸۹

(P)

حبیب الله قمی، علیرضا زادگان، ولی علیزاده، ایوب اسکندر زاده، مقصود گیاهی

بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
habibollahghomi6@gmail.com

**مقدمه:** بدون شک ارتقای کیفیت آموزش در دانشگاه های علوم پزشکی کشور یکی از فاکتورهای مهم و موثر برای دستیابی به مرجعیت علمی است. هدف در این مطالعه عوامل موثر بر دستیابی به مرجعیت علمی و روابط میان این عوامل از نظر اعضای هیئت علمی دانشکده توانبخشی تبریز مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** به روش توصیفی تحلیلی و از نوع پیمایشی می باشد، جمع آوری اطلاعات از طریق ۳۰ پرسشنامه بصورت تصادفی ساده و حضوری در بین استادان این دانشکده در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام گرفته، که به تعداد ۱۸ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده ها با برنامه SPSS و روش لیکرت و همبستگی کندال تجزیه و تحلیل شدند. پایانی مطالعه براساس آزمون آلفای کرونباخ ۰.۸۸۵ می باشد.

**نتایج:** نتایج با میانگین امتیازات و اولویت بندی آنها به شرح زیر از مقیاس چهار بدست آمدند: ۱- ایجاد نشاط علمی ۳.۷۸، ۲- دستیابی به علوم و فنون نوین، تقویت نظام ارتباطی دانشگاه با محافل علمی و دانشگاه های برتر دنیا، افزایش انتشارات علمی، توسعه اعتماد به نفس و تصحیح نظام توزیع اعتبارات پژوهشی ۳.۶۱، ۳- گسترش خدمات علمی-تخصصی و ارتقای سرمایه انسانی ۳.۵۶، ۴- گسترش پژوهش در عرصه کاربردی و توسعه ای، تقویت روحیه انتقادپذیری، استفاده از قشر جوان و ارائه راهکار های اجرایی تولید علم ۳.۳۹

**نتیجه گیری:** با عنایت به نظرات اعضای هیئت علمی ایجاد نشاط علمی بالاترین میانگین را به خود اختصاص داده است. بالا بودن ضریب همبستگی بین ایجاد نشاط علمی و تقویت روحیه انتقادپذیری (۰.۷۰۱) و معنی دار بودن آن (سطح معنی داری=۰.۰۰۱) و همچنین بالا بودن ضریب همبستگی بین ایجاد نشاط علمی و ارتقای سرمایه انسانی (۰.۶۷۹) و معنی دار بودن آن (سطح معنی داری=۰.۰۰۲) مؤید این موضوع است که هر قدر در محافل علمی و دانشگاهی نشاط علمی بیشتر باشد روحیه انتقادپذیری رواج بیشتری پیدا کرده و نهایتاً اعضای هیئت علمی به راحتی از نظر علمی ارتقاء می یابند.

**واژه های کلیدی:** عملکرد، استادان، مرجعیت علمی، دستیابی

A-10-86-7



### مطالعه ای کیفی در مورد آسیب شناسی تحقیقات دانشگاه

#### های علوم پزشکی (P)

جواد کجوری، زهرا کریمیان، فرهاد لطفی، رویا خلیلی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

**مقدمه:** نقشه جامع علمی سلامت به دنبال پاسخ به نیاز سلامت جامعه و حرکت علمی به عنوان سنگ بنای توسعه کشور است. در نیل به این دو هدف فعالیت های تحقیقاتی یکی از مهمترین محورهای بنیادی در نیل به این آرمان توسعه ای می باشند. آسیب شناسی فعالیت های علمی می تواند تصویر روشنی از وضعیت موجود را در پیش روی مدیران و سیاستگذاران قرار دهد و با رفع مشکلات موجود مسیر تحقق اهداف نقشه جامع سلامت هموارتر گردد. پژوهش حاضر با رویکردی کیفی و به منظور پاسخ به ۳ سوال عمده انجام پذیرفت: ۱) مهمترین مسائل از نظر اعضای هیات علمی کدامند، ۲) مهمترین تفاوت تحقیقات علمی در دانشگاههای ایران و کشورهای توسعه یافته کدام است؟ و ۳) راهکارهای اصلی چه می باشد؟

**روش کار:** روش پژوهش کیفی و با بررسی دیدگاه ۶۰ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز که سابقه تحصیل، زندگی یا فرصت مطالعاتی در دانشگاههای کشورهای توسعه یافته را داشتند انجام گردید. ابزار تحقیق پرسشنامه ای محقق ساخته شامل ۳ سوال باز پاسخ بود که از طریق توزیع پرسشنامه و مصاحبه با اعضای هیات علمی انجام پذیرفت. نتایج نظرات آزاد بدست آمده پس از گردآوری بر اساس اشتراکات محتوایی مقوله بندی شد.

**نتایج:** در پاسخ به سوال اول، ضعف در دانش پژوهشی و طراحی علمی تحقیق، عدم آموزش صحیح تفکر علمی و ضعف در فرضیه سازی، وجود رویکرد کمی و رفع تکلیف به پژوهش، حاکمیت رابطه بر ضابطه، انتصابی بودن مدیران بدون توجه به مقبولیت عمومی، نیمه کاره ماندن فعالیت های علمی بعد از هر بار تغییرات سیاسی و اداری، و توجه بیش از حد به ISI به جای پرداختن به مسائل اصلی جامعه بیشترین موارد یاد شده را تشکیل می داد. در پاسخ به سوال دوم تحقیق تفاوت های تحقیقات دانشگاهی در ایران و کشور های توسعه یافته در ۶ عامل «روحیه همکاری و مشارکت»، «تفکر علمی و فرضیه سازی»، «امکانات و روال مالی و اداری»، «نحوه ارزشگذاری مقالات و فعالیت های علمی»، «احساس آزادی عمل و فراغت خاطر پژوهشگران»، و هدفمندی و کاربرد تحقیقات بیان شد.

**نتیجه گیری:** اگرچه مشکلات مالی و امکاناتی در مسیر فعالیت های تحقیقات سهم عمده ای دارند، اما بیش از آن، دانشگاههای ما از مشکلات آموزشی، نگرشی و فرهنگی اجتماعی تاثیر می پذیرند. با توجه به نقش تحقیقات در تحقق اهداف توسعه ای و نیل به جایگاه آرمانی کشور در سال ۱۴۰۴ ساماندهی به مشکلات زیر بنایی دانشگاهها از اهمیت زیادی برخوردار بوده و لازم است بیش از پیش مورد توجه سیاستگذاران و برنامه ریزان راهبردی قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** آسیب شناسی، تحقیقات، نقشه جامع سلامت،

A-10-429-2

### بررسی اثر بخشی کارگاه چارت راند در دانشگاه علوم

#### پزشکی جندی شاپور اهواز (P)

زهرا بیگم موسوی، محمد صالحی ویسی، یلدا صباغان

بیمارستان امام اهواز، بخش پوست

moosavi.za@gmail.com

**مقدمه:** چارت راند یک برنامه آموزشی است که در صورت اجرا در گروه های بالینی باعث ارتقا کیفیت مستند سازی و پرونده نویسی پزشکی میگردد. جهت ارتقا کیفیت این برنامه و آموزش استاندارد های بین المللی، کارگاه هایی از سال ۱۳۸۵ برای اعضای هیئت علمی طراحی شد. در این کارگاه علاوه بر بیان استانداردهای پرونده نویسی، پرونده های از پیش انتخاب شده جهت کار عملی و یافتن اشکالات در اختیار اساتید قرار می گرفت. هدف از این پژوهش بررسی اثر بخشی این کارگاه ها بوده است.

**روش کار:** چک لیستی از مهمترین استانداردها تهیه شد و یک کارشناس مدارک پزشکی داوطلب همکاری با مراجعه به بیمارستان های هدف چک لیست ها را پر مینمود. پر ونده هایی از سال ۱۳۸۴ یعنی قبل از شروع کارگاه ها و از سال ۱۳۸۸، سه سال پس از شروع کارگاه انتخاب شدند. برای بررسی، از میان تمامی پرونده های موجود در بیمارستان ها، دو بیمارستان به روش متناسب با هدف که شامل تمامی رشته های آموزشی باشد انتخاب نمودیم. با توجه به حجم پرونده های موجود در رشته های مختلف به صورت نمونه ای و به روش طبقه بندی و تخصیص متناسب از میان پرونده های موجود ۶۵ پرونده به طور تصادفی انتخاب و مطالعه را روی آن با استفاده از آمار توصیفی و محاسبه و تحلیل واریانس انجام دادیم.

**نتایج:** میانگین خطاها در کل گروه ها و هر دو بیمارستان در سطح ۰.۱ معنی دار بود. یکی از دو بیمارستان میانگین خطاهای کمتری در سطح ۰.۵ داشت. بررسی در هر گروه نیز انجام و نتایج سالهای قبل و پس از کارگاه بدست آمد.

**نتیجه گیری:** اجرای کارگاه ها در بهبود وضعیت پرونده نویسی احتمالاً موثر بوده است.

**واژه های کلیدی:** مستند سازی، اهواز، چارت راند

A-10-435-2



های اخلاقی و معنوی را هم می آموزند. تجارب منفی نشان دهنده تاثیر عوامل آسیب زا بر کیفیت آموزش درون بخشی می باشد ولی از طرف دیگر شناخت این عوامل و به کارگیری راهبردهای موثر می تواند در ارتقاء و بهبود این نوع از آموزش بالینی مفید باشد. آشنایی بیشتر اساتید با روش های تدریس و برنامه ریزی درسی و به کارگیری این مطالب در بالین، تشویق دانشجویان برای حضور فعالتر در بخش با توجه آنان در ارتباط با اهمیت این عرصه در یادگیری مهارت های بالینی و شایستگی های مورد انتظار از آنان و همچنین آشنایی بیشتر مدیران با روش های ارزشیابی برنامه و کارکردهای مدیریت آموزشی، به منظور اصلاح وضعیت پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش درون بخشی، هیات علمی، مطالعه کیفی  
A-10-943-2

### بررسی کیفی تجارب زیسته ی اعضای هیئت علمی بالینی دانشکده پزشکی (گروه های اصلی) در ارتباط با آموزش درون بخشی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

کامران سلطان عرب شاهمی، اطهر امید، فریبا حقانی، شعله بیگدلی، موسی علوی

دانشکده پزشکی اصفهان  
athar\_omid@yahoo.com

**مقدمه:** اساسا دانشجویان پزشکی در طی راند های بالینی در بخش ها کاربرد بالینی دانش را تجربه می کنند و مهارت ها و صلاحیت های بالینی را می آموزند و علیرغم اهمیت آن به دلیل وجود مشکلات در هنگام اجرای این گونه جلسات آموزشی امروزه هدایت و برگزاری این روش آموزشی به پر چالش ترین وظایف علمی و آکادمیک دانشگاهی استادان عصر حاضر مبدل گشته است. از طرف دیگر مطالعات نشان می دهد که آموزش بالینی از کنار تخت بیمار به اطاق های کنفرانس و کریدور کشیده شده است. لذا با توجه به اینکه در ایران تاکنون مطالعه ای دقیق در زمینه ساختار آموزش درون بخشی انجام نشده است، این پژوهش با هدف شناسایی تجارب زیسته ی اعضای هیات علمی گروه های اصلی در ارتباط با آموزش درون بخشی انجام گردید تا از نتایج آن در جهت بهبود و ارتقاء کیفیت این روش آموزشی استفاده شود.

**روش کار:** نوع پژوهش، کیفی با رویکرد پدیدة شناسی می باشد. روش گردآوری اطلاعات مصاحبه عمیق و نیمه ساختارمند، محیط این پژوهش بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و جامعه پژوهش اعضای هیئت علمی بالینی می باشد. به لحاظ اهمیت بخش های اصلی (داخلی-جراحی-اطفال-زنان وزایمان) نمونه ها بوسیله نمونه گیری مبتنی بر هدف و از این گروه ها انتخاب شدند. نمونه گیری تا اطمینان از اشباع داده ها انجام گرفت. مصاحبه ها با موافقت شرکت کنندگان ضبط و سپس کلمه به کلمه بر روی کاغذ پیاده شد. در این مطالعه محقق با در نظر گرفتن چهار معیار گویا و لینکلن برای تایید صحت و درستی داده ها از روش هایی مانند تخصیص زمان کافی برای جمع آوری داده ها، کمک گرفتن از دو نفر از همکاران آشنا با تحقیق کیفی در مرحله کدبندی و تحلیل اطلاعات، رجوع به مشارکت کنندگان جهت تایید یافته ها، سعی در اعتبار هرچه بیشتر یافته ها داشت.

**نتایج:** در این مطالعه ۹ نفر از اعضای هیات علمی بالینی گروه های اصلی نمونه پژوهش را تشکیل دادند و همچنین برای روشن تر شدن جنبه های مختلف موضوع دو مصاحبه نیز با دو نفر از دانشجویان مقطع کارآموزی انجام شد. تحلیل داده ها ابتدا منجر به تولید ۱۷۰۰ کد گردید که پس از تقلیل کدها و بازنگری طبقه بندی ۱۴ کد که در ۳ طبقه یا تم اصلی، و ۸ طبقه یا تم فرعی بدست آمد که طبقه های فرعی خود شامل سه یا چند زیر طبقه می گردید. تم های اصلی شامل عوامل آسیب زای آموزش درون بخشی، راهبردهای آموزش درون بخشی و آموزه های آموزش درون بخشی بود.

**نتیجه گیری:** آموزش درون بخشی یک فرصت با ارزش برای فراگیران است که آنها نه تنها جنبه های کلینیکی مراقبت از بیمار را می آموزند بلکه ارزش



بررسی آگاهی، دیدگاه و رضایتمندی دانشجویان مامایی در  
روش تدریس احکام اسلام در بارداری و لقاح به شیوه ارجاع  
به قرآن کریم و سنت و بحث گروهی، دانشکده پرستاری و  
مامایی ابرانشهر، ۱۳۸۸ (P)

زهره بیگم موسوی، محمد صالحی ویسی، یلدا صباغان

اهواز بیمارستان امام خمینی - بخش پوست  
moosavi.za@gmail.com

**مقدمه:** چارت راند یک برنامه آموزشی است که در صورت اجرا در گروه  
های بالینی باعث ارتقا کیفیت مستند سازی و پرونده نویسی پزشکی  
میگردد. جهت ارتقا کیفیت این برنامه و آموزش استاندارد های بین  
المللی، کارگاه هایی از سال ۱۳۸۵ برای اعضای هیئت علمی طراحی شد. در  
این کارگاه علاوه بر بیان استانداردهای پرونده نویسی، پرونده های از پیش  
انتخاب شده جهت کار عملی و یافتن اشکالات در اختیار اساتید قرار می  
گرفت. هدف از این پژوهش بررسی اثر بخشی این کارگاه ها بوده است.

**روش کار:** چک لیستی از مهمترین استانداردها تهیه شد و یک کارشناس  
مدارک پزشکی داوطلب همکاری با مراجعه به بیمارستان های هدف چک  
لیست ها را پر مینمود. پر ونده هایی از سال ۱۳۸۴ یعنی قبل از شروع  
کارگاه ها و از سال ۱۳۸۸، سه سال پس از شروع کارگاه انتخاب شدند. برای  
بررسی، از میان تمامی پرونده های موجود در بیمارستان ها، دو بیمارستان به  
روش متناسب با هدف که شامل تمامی رشته های آموزشی باشد انتخاب  
نمودیم. با توجه به حجم پرونده های موجود در رشته های مختلف به صورت  
نمونه ای و به روش طبقه بندی و تخصیص متناسب از میان پرونده های  
موجود ۶۵ پرونده به طور تصادفی انتخاب و مطالعه را روی آن با استفاده از  
آمار توصیفی و محاسبه و تحلیل واریانس انجام دادیم.

**نتایج:** میانگین خطاها در کل گروه ها و هر دو بیمارستان در سطح ۰٫۱ معنی  
دار بود. یکی از دو بیمارستان میانگین خطاهای کمتری در سطح ۰٫۵ داشت.  
بررسی در هر گروه نیز انجام و نتایج سالهای قبل و پس از کارگاه بدست  
آمد.

**نتیجه گیری:** اجرای کارگاه ها در بهبود وضعیت پرونده نویسی احتمالاً موثر  
بوده است.

**واژه های کلیدی:** مستند سازی، اهواز، چارت راند  
A-10-435-2

تاثیر کارگاه آموزشی روشهای مطالعه و مدیریت زمان  
برعادات مطالعه دانشجویان جدیدالورود دانشکده  
پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان (P)

زهره زنجانی، فخرالسادات میرحسینی، زهره سلیمانی، معصومه آلبوغییش،  
بدرالسادات میرحسینی، راضیه فقیهی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پیراپزشکی

**مقدمه:** یکی از مهمترین وظایف درمدت حضور در دانشگاه، کسب علم  
و دانش بوسیله مطالعه ثمربخش میباشد. در دوران دانشجویی، آنچه  
بیشترین تاثیر بر وضعیت عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد، مهارتهای  
مطالعه، یادگیری درسی و یادآوری مطالب آموخته شده است. برای رسیدن به  
یادگیری مطلوب و موفقیت تحصیلی، دانشجویان باید قادر باشند فرآیند یادگیری  
خود را تنظیم کنند. مراحل و شرایط مطالعه موثر را شناخته و این شرایط  
را بوجود آورده و حفظ کند. لذا آموزش مهارت مطالعه و مدیریت زمان  
در دانشگاه بصورت کارگاه، برای دانشجویان جدیدالورود اجزای نتایج آن  
بررسی گردید.

**روش کار:** نمونه شامل کلیه دانشجویان ورودی بهمن ۱۳۸۷ (۱۹۳ نفر)  
بود. دانشجویان پیراپزشکی (۵۲ نفر) گروه مداخله و بقیه دانشجویان  
(۱۴۱ نفر) گروه کنترل بودند. پس از تایید کمیته اخلاق و کسب رضایت  
دانشجویان و تعهد به محرمانه ماندن اطلاعات، پرسشنامه عادات  
مطالعه (PSSHI) تکمیل گردید و گروه مداخله به مدت ۶ ساعت در کارگاه  
مهارتهای مطالعه و مدیریت زمان شرکت نمودند. در پایان نیمسال، پس  
آزمون اجرا گردید. از نرم افزار SPSS و آماره های توصیفی و کوواریانس  
برای مقایسه دو گروه استفاده شد.

**نتایج:** تعداد ۱۷۹ دانشجوی در کل مطالعه همراهی نمودند (۴۰ نفر گروه  
مداخله و ۱۳۹ نفر گروه شاهد). ۶۱ مرد (۳۱٫۶٪) و ۱۳۲ زن (۶۸٫۴٪)  
بودند. میانگین سنی نمونه ۱۹٫۲۳ (۰٫۹۴) در دو گروه تفاوت معنی دار  
نداشت. نتایج نشان داد میانگین نمره عادات مطالعه گروه مورد و شاهد  
پس از مداخله تفاوت داشت (P= ۰٫۰۰۱) و گروه مداخله از میانگین  
بیشتری برخوردار بود. همچنین نتایج تحلیل در خرده مقیاسها نشان داد که  
پس از مداخله دو گروه در تقسیم بندی زمان، شرایط فیزیکی برای مطالعه،  
یادداشت برداری، عوامل موثر در انگیزه یادگیری و تندرستی تفاوت  
داشتند ولی در توانایی خواندن، حافظه و برگزاری امتحانات تفاوت  
معنادار نبود.

**نتیجه گیری:** مطالعه حاکی از اثرات مثبت مداخله بوده و کارگاه آموزشی  
مهارتهای مطالعه و مدیریت زمان اثربخش بوده است. با توجه به ماهیت  
عادات توانایی خواندن و بهبود حافظه که نیازمند تمرین بیشتر می باشد و  
همچنین در خصوص برگزاری امتحان (آمادگی برای امتحان و استفاده از  
نتایج امتحان)، به نظر می رسد آموزه ها و ساعات کارگاه کافی نبوده و نیازمند  
آموزش بیشتر و مداوم تر می باشد. ورود به دانشگاه و رودبه محیط  
جدید و ناشناخته با عادات جدید می باشد. لذا، پیشنهاد میشود با برگزاری دوره  
های آموزشی مرتبط با مهارتهای تحصیلی از افت عادات مطالعه دانشجویان  
پیشگیری شود.

**واژه های کلیدی:** کلیدواژه ها: عادات مطالعه، کارگاه، دانشجویان  
A-10-481-1



بررسی دیدگاه ادیان مختلف در مورد اتانازیا  
(باتاکیدبردین مبین اسلام) (P)

حکیمه واحدپرست، لیلا ناصری خواه، عابد صلح جو

دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری و مامایی بوشهر  
h.vahedparast@bpums.ac.ir

**مقدمه:** علی رغم پیشرفت های فراوان در علوم پزشکی بسیاری از بیماران با درد ورنج بسیار مواجه هستند و هیچ امیدی به ادامه زندگی آنها وجود ندارد. یکی از موارد مهم اخلاق پزشکی دردنیای امروز اتانازیا یا مرگ از روی ترحم است. مطالعه باهدف بررسی دیدگاه های ادیان مختلف با تاکید بردین اسلام درمورد اتانازیا طرح ریزی گردید.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه مروری است که پس از بررسی اینترنتی مقالات دارای روایی وپایایی و بررسی کتابخانه ای کتب اسلامی انجام شد.

**نتایج:** اتانازیا اولین بار توسط فرانسیس بیکی که مرگ بدون رنج را تبلیغ کرد وارد فرهنگ پزشکی شد. درمورد فلسفه اتانازیا در ادیان وکشور های مختلف چالش های زیادی وجود دارد. مطالعات نشان داد در باور مسیحیت اتانازیا نتیجه بی ایمانی، یهود نیز هر گونه تصرف در زمان وقوع مرگ را منع نموده، در اسلام، حیات ارزش والایی داشته و تعرض به آن در واقع تجاوز به حقیقت آفرینش است. ولی اتانازیا بعنوان یک راه حل درمانی در حرفه پزشکی وارد شده که موجب بحث های فراوانی در زمینه پذیرش و یا غیر قابل قبول بودن آن ایجاد نموده است. در این مقاله سعی شده است در مورد تاریخچه، انواع آن، دیدگاه موافقان، مخالفان، قوانین برخی کشورها، دیدگاه ادیان مختلف و جایگاه آن در اخلاق پزشکی اسلامی بحث شود.

**نتیجه گیری:** بحث درمورد اخلاقی بودن اتانازیا بسیار سخت بوده و هیچ قانونی در کشور ما در این مورد وجود ندارد، بنابراین بنظر می رسد باید قوانینی در مورد اتانازیا بر مبنای قوانین اسلامی در کشور ما تدوین شده که پزشکان و سایر کارکنان در درمانی بتوانند براساس تصمیم بگیرند.

**واژه های کلیدی:** اتانازیا، اسلام، بیماری های صعب العلاج، ادیان  
A-10-588-2

ارزشیابی درسنامه های علوم پایه و تدریس اساتید توسط  
دانشجویان (P)

مهرناز زارعی، فخرالسادات حسینی، آذین اسدزاده کاشانی، سید هادی عرفانی، سیده مریم تارا، مجتبی وند رجب پور، سیدخالد هاشمی، شهرام یزدانی

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
mehrnaz\_zarei@yahoo.com,

**مقدمه:** مشارکت دانشجویان در تدوین برنامه آموزشی، ارزشیابی و تغییرات آن علاوه بر دستیابی به اصل اساسی دانشجویی، می تواند باعث افزایش آگاهی آنها از برنامه، مشکلات اجرایی و همچنین توجیه آنان درباره وظایف آموزشی خود شود. بدین منظور و با توجه به اهمیت برنامه اصلاحات و نیاز به ارزشیابی جزئیات روند اجرای آن، برنامه ارزشیابی با مشارکت دانشجویان جهت دستیابی به داده های کمی درباره مشکلات مطروحه از سوی آنان صورت گرفت.

**روش کار:** ارزشیابی با ابزار متناسب با سوال های هدف، طی مراحل زیر صورت گرفت: هسته اولیه دانشجویی برای ارزشیابی و تعریف اهداف، محدوده و سوالات ارزشیابی تشکیل، ابزار ارزشیابی آماده و در درسنامه ها جهت توزیع قرار داده شد. سپس تیم های دانشجویی تشکیل و داده ها را پس از اتمام دوره جمع آوری کردند. داده ها توسط نرم افزار stata ۱۱ به روش فراوانی سنجی، آنالیز شده و در قالب جداولی برای نمایش آماده شد.

**نتایج:** تعداد ده نفر از دانشجویان در اجرای پروژه، همکاری کردند. میزان پاسخ دانشجویان، از ۱۴% تا ۶۷% متغیر بوده است. اطلاعات بدست آمده برای هر فصل درسنامه به تفکیک، همراه با جداول مقایسه ایی بین رشته ها و بین درسنامه ها تهیه شد.

**نتیجه گیری:** نتایج ارزشیابی در اختیار شورای راهبری اصلاحات قرار گرفت تا فیدبک آنها در اختیار کمیته ها و اساتید قرار گیرد. این ارزیابی با در اختیار قراردادن اطلاعات کمی، گامی مهم در پیشبرد و بازنگری روندهای موجود اصلاحات بوده و میزان تعامل دانشجویان را با برنامه بالا برده است.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، درسنامه، تدریس، دانشجو  
A-10-969-1



بررسی میزان بکارگیری راهبردهای مطالعه و یادگیری در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گناباد (P)

لاله شهیدی، نرجس بحری، علیرضا عطاردی، مریم مقیمیان

nargesbahri@yahoo.com

**مقدمه:** رویکردهای جدید پژوهش در آموزش بر استفاده از راهبردهای یادگیری و مطالعه در تسهیل فرایند یادگیری و نهایتاً ارتقاء پیشرفت تحصیلی معطوف می باشد. اهمیت راهبردها به عنوان راهکاری برای ارتقاء سطح آموزش کاملاً شناخته شده است. با توجه به مطالعات اندک در این زمینه پژوهشی با هدف تعیین بررسی استراتژیهای یادگیری در دانشجویان علوم پزشکی دانشکده گناباد در سال ۸۳-۸۲ انجام گردید.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی - مقطعی می باشد. نمونه های مورد پژوهش شامل ده درصد از بیمارانی هستند که به هر دلیل در زمان انجام طرح در یکی از بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اراک بستری و با استفاده از روش سرشماری انتخاب شده اند. پس از اخذ رضایت نامه کتبی، پرسشنامه مربوطه جهت تکمیل در اختیار آنها قرار داده شد. در نهایت داده ها جمع آوری و تجزیه و تحلیل نتایج از طریق نرم افزار آماري SPSS، انجام گرفت.

**نتایج:** اکثر افراد مورد مطالعه مونث وساکن شهر و با میانگین سنی ۴۴ سال بودند. آزمون کای اسکویئر در بعد نیاز های آموزشی بیماران تفاوت آماری معنی دار را نشان داد ( $p < 0.05$ ). آزمون آنالیز واریانس یک طرفه نیز ارتباط معنی داری را از نظر سن و شغل با نیاز های آموزشی در بعد مراقبت های مذهبی در نمونه های مورد پژوهش نشان داد ( $p < 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش حاضر، انجام مراقبت های مذهبی به منظور ارتقاء سطح مراقبتهای بالینی از نظر بیماران بسیار مهم و ضروری است. در نتیجه توصیه می شود مسئولین و برنامه ریزان بخش آموزش پزشکی کشور، روش های مراقبت های مذهبی را بعنوان بخشی از مراقبت های جامع بالینی بیماران در سر فصل دروس دانشجویان رشته های مختلف پزشکی منظور نمایند.

**واژه های کلیدی:** مراقبت های مذهبی، پرستاری، بیمار، آموزش پزشکی

A-10-892-1

مراقبت های مذهبی بیماران، نیاز فراموش شده در آموزش پزشکی (P)

سلیمان زند، محمد رفیعی

دانشگاه علوم پزشکی اراک  
slmnzand@yahoo.com,

**مقدمه:** با توجه به اینکه در حال حاضر متأسفانه توجه به مراقبت های مذهبی و دینی بیماران بستری در بخش های درمانی در حوزه آموزش پزشکی مورد بی توجهی قرار گرفته است، پژوهش حاضر با هدف سنجش نیاز به مراقبت های مذهبی بیماران بستری در بیمارستان طراحی شده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی - مقطعی می باشد. نمونه های مورد پژوهش شامل ده درصد از بیمارانی هستند که به هر دلیل در زمان انجام طرح در یکی از بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اراک بستری و با استفاده از روش سرشماری انتخاب شده اند. پس از اخذ رضایت نامه کتبی، پرسشنامه مربوطه جهت تکمیل در اختیار آنها قرار داده شد. در نهایت داده ها جمع آوری و تجزیه و تحلیل نتایج از طریق نرم افزار آماري SPSS، انجام گرفت.

**نتایج:** اکثر افراد مورد مطالعه مونث وساکن شهر و با میانگین سنی ۴۴ سال بودند. آزمون کای اسکویئر در بعد نیاز های آموزشی بیماران تفاوت آماری معنی دار را نشان داد ( $p < 0.05$ ). آزمون آنالیز واریانس یک طرفه نیز ارتباط معنی داری را از نظر سن و شغل با نیاز های آموزشی در بعد مراقبت های مذهبی در نمونه های مورد پژوهش نشان داد ( $p < 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش حاضر، انجام مراقبت های مذهبی به منظور ارتقاء سطح مراقبتهای بالینی از نظر بیماران بسیار مهم و ضروری است. در نتیجه توصیه می شود مسئولین و برنامه ریزان بخش آموزش پزشکی کشور، روش های مراقبت های مذهبی را بعنوان بخشی از مراقبت های جامع بالینی بیماران در سر فصل دروس دانشجویان رشته های مختلف پزشکی منظور نمایند.

**واژه های کلیدی:** مراقبت های مذهبی، پرستاری، بیمار، آموزش پزشکی

A-10-892-1

**واژه های کلیدی:** راهبردهای یادگیری - دانشجویان علوم پزشکی

A-10-388-2





ارزشیابی مؤلفه‌های برنامه درسی در نظام آموزش پرستاری  
در نیل به اجتماعی نمودن دانشجویان (P)

اسحق ایلدرآبادی، بهروز مهرام

دانشکده علوم تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد  
bmahram@um.ac.ir

**مقدمه:** پرستاران برای اینکه بتوانند به نیازهای مراقبت بهداشتی جهانی که سریعاً تغییر می‌کنند، پاسخ دهند و از نظر هویت حرفه‌ای تکامل یابند باید در حرفه پرستاری اجتماعی شوند، اما اطلاعات موجود حاکی از این است که چالش‌ها و تنش‌های فراوانی از نظر اجتماعی شدن پیش روی دانش‌آموختگان جوان قرار دارند. لذا پژوهش حاضر با هدف ارزشیابی مؤلفه‌های برنامه درسی در فرایند اجتماعی شدن دانشجویان انجام شد.

**روش کار:** پژوهش حاضر در قالب مطالعه کیفی و با رویکردی پدیدارشناسانه می‌باشد. روش مطالعه از نوع ارزشیابی است که از طریق مدل خبرگی و نقادی آیزنر انجام شد. این مطالعه در دانشکده پرستاری و مامایی مشهد در سال ۱۳۸۷ انجام شد. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از مصاحبه، مشاهده رسمی و مشارکتی بود. برای مصاحبه، از نمونه‌ای غیرتصادفی و هدفمند بهره‌گیری شد. تعداد چهار نفر از دانشجویان سال آخر کارشناسی ارشد پرستاری و ۵ نفر از اعضای هیئت علمی مورد مصاحبه قرار گرفتند و یافته‌های حاصل در تلفیقی با دیگر یافته‌های بدست آمده از سایر منابع مانند مشاهده رسمی و مشارکتی، مبنای تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد که در بعضی از اجزاء اجتماعی شدن مانند کسب دانش، مهارت، ارزش‌ها و هنجارها، اهداف مورد نظر برآورده نمی‌شود و عوامل موثر بر اجتماعی شدن در برخی مؤلفه‌های برنامه درسی مانند هدف‌گذاری، روش تدریس و ارزشیابی، همسوی با غایت‌های نظام آموزشی در جهت نیل به اجتماعی نمودن دانشجویان نیست.

**نتیجه‌گیری:** اجتماعی شدن ناقص دانشجویان، عوارض جبران ناپذیری را برای حرفه پرستاری بدنبال دارد. بنابراین برنامه‌ریزی مناسب برای اجتماعی شدن کامل دانشجویان بر اساس رویکردی فنی در برنامه درسی پنهان، کاملاً ضروری می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه‌ها: اجتماعی شدن، دانشجویان پرستاری، ارزشیابی

A-10-207-1

طرحی ابزار سنجش بهره‌وری اعضای هیئت علمی در  
دانشگاه علوم پزشکی گیلان با استفاده از تحلیل عاملی (P)

فریدین مهرابیان، سکینه کشاورز محمدیان

دانشگاه علوم پزشکی گیلان  
mehrab5002@yahoo.com

**مقدمه:** افزایش بهره‌وری نیروی انسانی، ازدغدغه‌های مهم مدیران سازمانها بوده و در این میان، ارتقاء بهره‌وری نیروی انسانی در دانشگاهها، بعنوان مرکز آموزش نیروی انسانی توانمند و متخصص از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ارزشیابی از ارکان مهم بهره‌وری نیروی انسانی است و ارائه ابزار بومی مناسب برای سنجش و اندازه‌گیری آن، از ضروریات می‌باشد. هدف: این مطالعه با هدف طراحی ابزار سنجش بهره‌وری اعضای هیئت علمی در دانشگاه علوم پزشکی گیلان با استفاده از تحلیل عاملی انجام شده است

**روش کار:** تحقیق از نوع مطالعات کاربردی است که به شیوه توصیفی، تحلیلی و مقطعی در ماههای شهریور، مهر و آبان ۱۳۸۸ انجام شد. جامعه و محیط پژوهش شامل ۳۲۱ نفر از اعضای هیئت علمی، کارشناسان آموزشی و نیروی انسانی دانشکده‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی گیلان بودند، اعتبار ابزار سنجش بهره‌وری نیروی انسانی با استفاده از مطالعات و آیتیم آنالیز، اعتبار محتوا به روش panel Expert و اعتبار سازه آن با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی مورد تأیید قرار گرفت شاخص‌های برازش شامل، NFI, CFI, AGFI, SRMR, RMSEA بررسی شد. جهت سنجش پایایی از روش آزمون مجدد و همسانی درونی از روش آلفا کرونباخ و جهت کفایت حجم نمونه از مقیاس کیزر مایر اکلین و برای بررسی و تأیید نرمالیت توزیع داده‌ها از آزمون کولموگوروف اسمیرنوف استفاده شد.

**نتایج:** پرسشنامه‌ای شامل ۵ مؤلفه با ۴۲ سوال (فرهنگ سازمانی با ۱۸ سوال)، (شرایط محیطی با ۷ سوال)، (عوامل انگیزشی با ۱۰ سوال)، (توانمند سازی با ۴ سوال) و (شیوه رهبری با ۳ سوال) طراحی شد.

**نتیجه‌گیری:** ابزار طراحی شده با توجه به روایی و پایایی مناسب و بومی بودن آن و شاخص‌های برازش خوب، برای سنجش بهره‌وری نیروی انسانی در دانشگاه‌های علوم پزشکی قابل استفاده می‌باشد. به کارگیری این ابزار می‌تواند اثربخشی و کارایی فعالیت‌های آموزشی اعضای هیئت علمی و کارشناسان آموزشی را بهبود بخشد.

**واژه‌های کلیدی:** بهره‌وری نیروی انسانی، پرسشنامه، روایی، پایایی، تحلیل عاملی

A-10-25-1



بررسی مهارتهای تفکر انتقادی دانشجویان مقطع کارشناسی  
دانشگاه علوم پزشکی فسا (۱۳۸۹) (P)

شهناز کریمی، محمد حسن مشکی باف، شکوفه زارعی

دانشگاه علوم پزشکی فسا  
shahkar20022002@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه مهمترین نقش نظامهای آموزشی پرورش تفکر هدف دار. در دانشجویان است. توسعه مهارت های تفکر انتقادی در رشته های علوم پزشکی بسیار مهم می باشد چون باید روش های مبتنی بر شواهد را در بالین اجرا نمایند. این مطالعه با هدف تعیین سطح تفکر انتقادی دانشجویان و فاکتورهای موثر بر آن انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی در دانشگاه علوم پزشکی فسا بر روی کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی در رشته های پرستاری، هوشبری، اتاق عمل و علوم آزمایشگاهی انجام شده است. تعداد واحدهای مورد پژوهش در هر رشته ۲۵ نفر بوده است. جهت جمع آوری داده ها از ۲ فرم اطلاعات شخصی و آزمون تفکر انتقادی کالیفرنیا فرم ب حاوی ۳۴ سوال چند گزینه ای با مقیاس لیکرت و دارای یک پاسخ صحیح استفاده شده است. داده ها پس از استخراج با استفاده از نرم افزار آماری علوم اجتماعی مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** یافته ها نشان داد میانگین تفکر انتقادی دانشجویان مقطع کارشناسی رشته های مختلف در محدوده ۱۰-۱۱ (از ۳۴ نمره) بوده است که با یکدیگر اختلاف معنی داری نداشتند. بین سال تحصیلی و نمرات آزمون تفکر انتقادی همبستگی مثبت ولی ضعیفی وجود داشت. بین سطح تفکر انتقادی و سایر متغیرهای جنس، وضعیت تاهل، علاقه مندی به رشته و سطح معدل در نیمسال قبل ارتباط معنی داری مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به پایین بودن سطح نمرات آزمون تفکر انتقادی در دانشجویان مقطع کارشناسی نیاز به انجام مطالعات بیشتر در زمینه فاکتورهای موثر و بکارگیری شیوه های نوین تدریس ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** تفکر انتقادی

A-10-234-1

رویکرد نوین تدریس آمار پزشکی بر مبنای عدم درک غلط  
مفاهیم آماری (Misconception Statistical) در دانشگاه  
علوم پزشکی اراک (P)

محمد رفیعی، اکرم سیفی

دانشکده پزشکی اراک، گروه آمار و اپیدمیولوژی  
rafeie@yahoo.com, tmseifi@yahoo.com

**مقدمه:** اکثر روش های تدریس درس آمار پزشکی و آمار حیاتی تمام رشته های علوم پزشکی تنها در حیطه ارائه دانش و اگر مدرس بسیار با تجربه باشد در حیطه های فهمیدن، کاربرد و تجزیه و تحلیل پیش خواهد رفت و بندرت به سطح ترکیب و ارزشیابی بر اساس حیطه های شناختی خواهد رسید. کاربرد روش آموزشی عدم درک غلط مطالب آمار جهت آموزش درس آمار پزشکی به عنوان یک رویکرد نوین تدریس، بررسی کارانی، افزایش انگیزه و نگرش دانشجویان نسبت به این روش تدریس می باشد

**روش کار:** این فرآیند جهت دانشجویان رشته پزشکی در بهمن ماه ۱۳۸۸ اجرا گردید. درک های غلط آماری که در تمام موارد آمار توصیفی، مفاهیم و قواعد احتمال، نمونه گیری و توزیع های نمونه ای، برآوردهای نقطه ای و فاصله ای، آزمون و فرضها و همبستگی و رگرسیون و آنالیز واریانس، به دقت معین گردید. تمام جلسات آموزشی بر اساس الگوی تعریف شده فوق مطالب درسی ارائه گردید.

**نتایج:** اختلاف آماری معناداری بین میانگین نمره درس آمار در ارائه با فرآیند پیشنهادی با روش های قبلی وجود داشته است. میانگین نمره نگرش و انگیزه دانشجویان در ارائه روش فوق نیز اختلاف آماری معناداری با روش سنتی ارائه درس آمار داشته است.

**نتیجه گیری:** بنابراین الگو و رویکرد آموزش بر اساس مبنای عدم ایجاد و رفع درک غلط مفاهیم آماری بسیار خوب توانسته بود سطوح یادگیری های ارزشمند و بالا را تقویت نموده و مفاهیم غلطی که در این درس وجود دارد مرتفع نماید.

**واژه های کلیدی:** درک غلط آماری، آمار پزشکی، رویکرد نوین.

A-10-217-2



توانمندیهای اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
در اجرای حاکمیت بالینی و آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد  
(P)

فاطمه صادقی غیائی، سکینه حاج ابراهیمی، مرتضی قوجآزاده، معصومه  
صادقی غیائی، صدیقه عرفانی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران  
ghyassi2722@yahoo.com

**مقدمه:** اجرای حاکمیت بالینی در نظام سلامت کشور نیازمند فراهم آوری و آماده سازی بستر مناسب است. در این میان نقش اعضای هیئت علمی و مدرسان در آموزش مفاهیم و سیاستهای جدید سلامت بسیار اساسی است. برای این منظور اعضای هیئت علمی نیازمند آشنایی با روشهای بهره گیری از فناوریهای اینترنتی و روشهای جستجو جهت به روز نگه داشتن اطلاعات خود هستند. بررسی تواناییهای اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در اجرای حاکمیت بالینی و آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد به دانشجویان و دستیاران.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی یک پرسشنامه پایا با سوالات بسته بر اساس معیارهای لیکرت طراحی و بین اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز توزیع گردید. نتایج با کمک نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع ۸۶ پرسشنامه جمع آوری شده، در حدود ۸۰٪ از اعضای هیئت علمی کمتر از ۳ ساعت در روز از اینترنت استفاده می کردند. به طور روزانه به میزان متوسط ۷۸/۸٪ به بالا از ایمیل استفاده می کردند. برای مطالب عمومی ۲۰٪ و برای اخبار ۲۴/۷٪ از آنها به میزان زیاد و بسیار زیاد از اینترنت بهره می بردند. در مورد موارد تخصصی و علمی، تنها ۱۴/۵٪ به میزان زیاد از اینترنت برای طبابت استفاده می کردند. این میزان برای انجام تحقیقات علمی ۷۵٪ و برای تدریس ۶۵/۲٪ بود.

**نتیجه گیری:** میزان بالای استفاده از اینترنت و پایگاههای اطلاعاتی برای تحقیق و آموزش نشان دهنده رشد توانمندیهای اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در بهره گیری از تکنولوژیهای اطلاعاتی می باشد. به نظر می رسد برگزاری مرتب کارگاههای «استراتژیهای جستجو» در این مورد نقش مهمی داشته است. این شرایط نشان می دهد که دانشگاه علوم پزشکی تبریز آمادگی و بستر لازم برای اجرای حاکمیت بالینی را داراست. از سوی دیگر درصد پایین بهره گیری از اینترنت در طبابت نشان دهنده آگاهی کم اعضای هیئت علمی از پزشکی مبتنی بر شواهد می باشد که می تواند در نقش آنها در آموزش مبتنی بر شواهد به دانشجویان تأثیر منفی داشته باشد. با وجود اینکه اعضای هیئت علمی آشنایی زیادی با محتوای EBM نداشتند اما علاقه خاصی به استفاده از منابع علمی آماده از جمله گایدلاین ها و سایر منابع الکترونیکی برای تدریس و تحقیق داشتند.

**واژه های کلیدی:** دستیابی به اطلاعات، آموزش مبتنی بر شواهد، اعضای

هیئت علمی، اینترنت

A-10-483-1

استفاده از "OSFE" برای بهبود ارزیابی پایانی درس  
کارآموزی دانشجویان بهداشت خانواده در دانشکده  
بهداشت و تغذیه تبریز (P)

جعفر صادق تبریزی، محمد رضا نریمانی، فریبا ستاری، فائقه نوروزی، بتول  
علیپور

دانشکده بهداشت و تغذیه تبریز  
tabrizijs@tbzmed.ac.ir

**مقدمه:** شیوه ارزیابی از عناصر کلیدی در نظام آموزشی بوده و به نوعی روش یادگیری دانشجویان در طول ترم را شکل میدهد. لذا، ارزیابی باید بگونه ای طراحی گردد تا شایستگی های دانشجویان در محیطهای واقعی یا شبیه سازی شده مورد سنجش قرار گیرد. مطالعه حاضر با هدف بهبود شیوه ارزیابی دانشجویان بهداشت خانواده در درس کارآموزی طراحی و اجرا گردید.

**روش کار:** یک مطالعه کمی و کیفی با دانشجویان بهداشت خانواده (۲۵ نفر) در دانشکده بهداشت و تغذیه تبریز انجام گرفت. ابتدا به کمک روش بحث گروهی متمرکز (FGD) تجربه دانشجویان از ارزیابی کارآموزی اخذ شده و بر اساس نظرات آنها اقدام به استفاده از روش آزمون ساختار یافته عینی در عرصه (OSFE) گردید. در این روش دانشجویان بصورت انفرادی در ایستگاههای آماده شده خدمت خاصی را انجام میدادند. مهارتهای دانشجویان توسط متعین با استفاده از چک لیست ارزیابی میشد. در پایان ارزیابی، نظرات دانشجویان در باره OSFE به دو روش کیفی و کمی اخذ گردید. داده های حاصل از پرسشنامه با SPSS تحلیل شد.

**نتایج:** در FGD های قبل از مداخله تقریباً همه دانشجویان از روش و کیفیت ارزیابی ناراضی بوده و معتقد بودند آزمونهای کتبی یا شفاهی قادر به سنجش صحیح توانمندیهای آنها نیستند. نتایج FGD ها پس از ارزیابی به روش OSFE نشان میدهد که اکثریت دانشجویان از OSFE راضی بوده و آنرا روش خوبی برای سنجش مهارت و شایستگی میدانستند. نتایج داده های کمی نیز یافته های مطالعه کیفی را تایید میکند. به طوریکه ۸۸٪ دانشجویان OSFE را یک روش خوب برای سنجش توانمندی هایشان می دانستند. حدود ۹۲٪ دانشجویان در ابتدای ترم در باره شیوه و اهداف روش OSFE به خوبی توجیه شده بودند. به علاوه ۶۸٪ دانشجویان بهداشت خانواده نمره دهی در روش OSFE را عادلانه می دانستند.

**نتیجه گیری:** به لحاظ توانایی بالای روش OSFE در سنجش عادلانه مهارتها و ابراز رضایت دانشجویان از این شیوه ارزیابی، پیشنهاد می شود شیوه فوق برای ارزیابی مهارتهای دانشجویان بهداشت عمومی و بهداشت خانواده در درس عملی و کارآموزی استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** کارآموزی، بهداشت خانواده، بهداشت عمومی، ارزیابی، OSFE

A-10-343-1



### میزان دستیابی به حداقل توانمندیهای دوره اکسترنی با استفاده از LOGBook (P)

مریم آویژگان، محمدرضا اخلاقی، وحید عشوریون، آتوسا اسماعیلی، پروانه نصری، مرفیه حسینی، اظهر امید، مصطفی دهقانی

دفتر توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
avizhgan@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی برنامه های آموزشی جزئی از نظام آموزشی است. بدون شناسایی وضعیت موجود هرگونه مداخله واقدامی بدون پشتوانه خواهد بود. تعیین میزان دستیابی به حداقل توانمندیهای دوره کارآموزی پیشرفته (اکسترنی) دانشکده پزشکی اصفهان با استفاده از book log هدف این مطالعه بوده است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی مقطعی گذشته نگر بر روی کلیه Logbook های دانشجویان دوره کارآموزی پیشرفته رشته پزشکی اصفهان در خرداد تا دی ماه ۱۳۸۹ انجام شد. spss و logbook پس از برگزاری جلسات مستمر با اساتید گروه ها، مدیران و مسئولین کارآموزی، در ۶ بخش طراحی و تدوین گردید. داده ها با نرم افزار spss و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** تعداد ۱۸۰ جدول ثبت تجربیات مربوط به یادگیری توانمندی ها تجزیه و تحلیل شد. در گروه بیهوشی: احیای قلبی-عروقی، ماساژ قفسه صدری، مانورهای سه گانه و مانور هملیخ، در گروه عفونی: تهیه اسمیر مستقیم از نمونه های بالینی، تپ کردن مایع پلور، آنالیز ادرار و نمونه گیری خلط، در گروه داخلی: توانایی انجام و آنالیز ادرار با استفاده از testtape های ادراری و توانایی تفسیر آزمایش مدفوع از نظر OB و OP و در گروه ارتوپدی: پونکسیون مفصل و استخوان در عفونت ها، تخلیه آبسه سطحی و پانسمانهای تخصصی راکمتر از نیمی از کارآموزان، مشاهده نموده بودند.

**نتیجه گیری:** میزان دستیابی به حداقل توانمندی های مورد نظر هر گروه با وضعیت ایده آل فاصله داشت. مداخلاتی همچون آموزش عملی بیشتر در CSLC بر روی مولژ، استفاده از فیلمهای آموزشی، برقراری کشیک آموزشی برای کارآموزان، استفاده از امتحانات OSCE و... نیازی باشد. استفاده موثر از logbook، نیازمند آشنایی بیشتر کارآموزان با این ابزار و اعمال نظارت بیشتر بر نحوه تکمیل آن می باشد.

**واژه های کلیدی:** book Log - کارآموزی پیشرفته - آموزش بالینی - توانمندی - اکسترنی  
A-10-226-4

### مقایسه دانش و مهارت بالینی دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی در واحد فن پرستاری (P)

فرح عزیزی نقدلو، طاهره صادقی، معصومه نیشابوری، فاطمه اسدیان  
واحد پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی کرج  
f\_azizi4@yahoo.com

**مقدمه:** در آموزش، ارزشیابی دانشجویان یکی از مهمترین وظایف آموزش می-باشد. آزمونهای عملکردی ابزار اندازه-گیری توانمندیهای فرد در ارائه وظایف حرفه-ای می باشد. آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند نوعی ارزشیابی است که اغلب در پزشکی جهت ارزیابی مهارتهای های بالینی استفاده می شود. به طور کلی آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند مناسبترین روش جهت ارزیابی مهارتهای بالینی است که می تواند مهارتهای بسیاری که از طریق امتحانهای سنتی قابل ارزیابی نیستند را ارزشیابی نماید. هدف: مقایسه دانش و مهارت بالینی دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی در واحد فن پرستاری در دانشجویان فن پرستاری در سال ۱۳۸۸ - ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است که در آن میزان دانش و مهارت بالینی ۴۶ دانشجوی پرستاری واحد فن-پرستاری با روش ارزشیابی بالینی با ساختار عینی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج سال ۱۳۸۹ تعیین شده و سپس با روش سنتی مقایسه گردید. جهت ارزیابی ۷ مهارت بالینی در پراتیک ۷ ایستگاه شماره گذاری شده دانشجویان از هر ایستگاه امتیازی (هر دقیقه یک دانشجو) کسب کرده و در نهایت نمرات ایستگاهها جمع و نمره کل را به دست آمد. اطلاعات حاصل از آزمون سنتی و OSCE به طور جداگانه اندازه گیری شدند. سپس میزان دانش و مهارت بالینی دانشجویان پرستاری در دو روش آزمون مقایسه گردید. با استفاده آزمون تی زوجی در سطح معنی داری ۹۵ درصد دو گروه مقایسه شدند.

**نتایج:** اکثریت نمونه ها (۳۰/۴ درصد) ۲۱ ساله بود. اکثریت نمونه ها (۷۸/۳ درصد) مجرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی به ترتیب (۱۶/۶۴ و ۱/۱۹) و (۱۵/۴۳ و ۱/۴۹) می باشد؛ بین میانگین نمره دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی اختلاف معنی-داری مشاهده می-شود (p = ۰/۰۰۰). بین نمره آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان به سنتی دارای ارتباط خطی معنی داری وجود دارد. بین نمره آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و سن دارای ارتباط خطی معنی داری وجود دارد.

**نتیجه گیری:** یکسان نبودن شرایط کار در محیط بالینی از عواملی است که ارزشیابی بالینی را تحت تاثیر قرار می-دهد در آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند جهت ارزیابی مهارت بالینی دانشجویان ابزار مناسبی می-باشد.

**واژه های کلیدی:** آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند (OSCE)، امتحان

عملی، مهارت بالینی

A-10-358-1



بررسی ارتباط خودکارآمدی با مهارت تفکر انتقادی  
دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
(P)

نوشین پیمان، نشاط پیمان

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
peymann@mums.ac.ir

**مقدمه:** هدف اصلی تعلیم و تربیت در دانشگاه بایستی تربیت انسانهای متفکر و خلاق باشد. تفکر انتقادی قضاوتی هدفمند است، که در نتیجه تفسیر، تجزیه و تحلیل، ارزشیابی و استنباط شکل گرفته است. گاه دانشجویان با وجود گذراندن واحدهای تنوری زیاد درعمل قادر به استفاده از اندوخته های علمی خود نیستند، در حالی که تفکر انتقادی می تواند این اندوخته های علمی را به حیطة عمل بکشاند و به کار گیرد. در واقع تفکر انتقادی راهی جهت از بین بردن خلأ و شکاف بین تنوری و عمل است. از طرف دیگر با توجه به اینکه عقاید خود کارآمدی بر انتخاب، تلاش، مقاومت و عملکرد و هیجان اثر می گذارد. در این پژوهش ارتباط بین مهارتهای تفکر انتقادی و خودکارآمدی درک شده در دانشجویان دانشکده بهداشت مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه تحلیلی است که در آن پرسشنامه ای مشتمل بر سه بخش اطلاعات دموگرافیک، فرم B آزمون مهارتهای تفکر انتقادی کالیفرنیا و پرسشنامه خودکارآمدی ۲۴ سئوالی مشتمل بر سه بخش خودکارآمدی اجتماعی، تحصیلی و عاطفی، در ۱۹۸ دانشجوی دانشکده بهداشت استفاده گردید. سپس با بهره گیری از نرم افزار SPSS، نتایج در قالب جداول و آزمونهای توصیفی و تحلیلی بیان گردید. گ

**نتایج:** در حیطة های تفکر انتقادی، نمره حیطة استنباط با مقطع تحصیلی، طول دوره تحصیل، میانگین معدل ترم های گذشته، سن و جنس ارتباط معنی داری داشت. همچنین بین باورهای خودکارآمدی در موارد تحصیلی، اجتماعی و عاطفی با حیطة های تفکر انتقادی رابطه معنادار مستقیم و مثبتی دیده شد. ( $P < 0/01$ ). نتایج رگرسیون نشان داد که خودکارآمدی توان پیش بینی استفاده از مهارت های تفکر انتقادی را دارد.

**نتیجه گیری:** توصیه می شود مسئولین و اساتید با ایجاد زمینه های رشد و ارائه آموزشهای موثر به ارتقاء باورهای خودکارآمدی در آموزش دانشجویان توجه بیشتری مبذول دارند.

**واژه های کلیدی:** خودکارآمدی، مهارت تفکر انتقادی، دانشجویان  
A-10-645-1

تدوین و بازنگری برنامه درسی آموزش بهداشت و ارتباطات  
(P)

پروانه تیموری، مجید شفیعیان

دانشگاه علوم پزشکی کردستان، گروه بهداشت عمومی دانشکده بهداشت  
parvaneh.tay@gmail.com

**مقدمه:** تعیین نیازهای آموزشی اولین گام برنامه ریزی آموزشی و در واقع نخستین عامل ایجاد و تضمین اثربخشی کارکرد آموزشی است. تدوین سرفصل های جدید کاربردی، تغییر نحوه آموزش و ارزشیابی از شیوه صرفا تنوری بصورت تواما (تنوری و عملی) و افزایش تعداد واحد مربوطه از ۲ به ۳ واحد.

**روش کار:** این بررسی کیفی با بهره گیری از تکنیک دلفی و با مشارکت ۳۸ تن از اعضای هیئت علمی و مدیران گروه آموزش بهداشت و ارتباطات، انجام گرفت. بر اساس نظریات کمیته تخصصی مرکب از ۷ نفر مدرسین آموزش بهداشت و ارتباطات، سرفصلهای تدوینی و بازنگری شده همراه با پیشنهادات در زمینه نحوه ارزشیابی موارد، اقدام به تهیه چهارچوب اولیه شد و جهت حصول به اجماع نظریات در اختیار مدرسین و مدیران گروههای آموزش بهداشت و ارتباطات ۶ دانشگاه علوم پزشکی قرار گرفت.

**نتایج:** با توجه به اجماع ۱۰۰-۹۰٪ کارشناسان، از ۴۱ مورد پیشنهادی، ۲۳ مورد سرفصل جدید مورد پذیرش و ۸ سرفصل مورد بازبینی قرار گرفت. همچنین نحوه آموزش و ارزشیابی از شیوه صرفا تنوری بصورت تواما (تنوری و عملی) و افزایش تعداد واحد از ۲ به ۳ مورد توافق حاصل شد.

**نتیجه گیری:** امید می رود که مجموعه سرفصلهای جدید در قالب برنامه های آموزش و بهداشت و ارتباطات و ارتقا سلامت با تربیت نیروی انسانی ماهر، بکارگیری دانش و مهارتهای جدید مورد نیاز جهت شناخت مشکلات و حل آنها و همکاری موثر بخشهای اجرایی و آموزشی تداوم یابد. برنامه درسی پیشنهادی باید در زمینه کاهش یا رفع مشکلات بیان شده، مورد ارزشیابی واقع شود. کلمات کلیدی: آموزش بهداشت و ارتباطات، برنامه درسی، رشته بهداشت عمومی

**واژه های کلیدی:** آموزش بهداشت و ارتباطات، برنامه درسی، رشته بهداشت عمومی  
A-10-944-1



بررسی میزان اثربخشی آموزش از طریق همتایان بر یادگیری دانشجویان از دیدگاه شرکت کنندگان سومین مدرسه تابستانی شیراز (P)

محمد اسمعیل قربانی تژاد، فرناز سادات جوانمردی، علی شرف خواه، بهاره موذن، میترا امینی

دانشکده پزشکی شیراز  
m\_ghorbani1990@yahoo.com

**مقدمه:** از روش های نوین در آموزش پزشکی، آموزش از طریق همتایان می باشد؛ بر مبنای این روش، فرآیند آموزش از طریق همتا به سایر افرادی که از لحاظ تعلیمات و آموزش در یک سطح بوده صورت می پذیرد. در این شیوه آموزشی در کنار انتقال مفاهیم و واقعیات علمی، زمینه های مشارکت فعال و یادگیری مادام العمر و خود محور نیز فراهم می شود. هدف از مطالعه حاضر بررسی میزان اثربخشی روش PAL بر یادگیری دانشجویان از دیدگاه شرکت کنندگان در سومین مدرسه تابستانی EDC شیراز می باشد. **روش کار:** این مطالعه به صورت مداخله ای بر روی ۱۰۳ نفر از شرکت کنندگان مدرسه تابستانی انجام شد. در راستای شناسایی محدودیت های کریکولوم آموزشی با متخصصان مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز مصاحبه هایی انجام و نهایتاً روش PAL برای آموزش مباحثی چون group small lecturing, learning interesting, assisted computer, learning انتخاب شد. پس از بررسی منابع مرتبط با موضوع، مطالب آموزشی در قالب یک کارگاه طراحی و ارائه شد. در پایان، پرسشنامه ای که در راستای ارزیابی و بررسی نگرش و اثربخشی روش PAL در مقیاس لیکرت طراحی و ۸۶=α بود، توزیع و داده ها با نرم افزار SPSS ۱۶ مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** فراهم آوری زمینه های مشارکت فعال فراگیران در امر آموزش مهم ترین مزیت PAL از دیدگاه دانشجویان بود (۸۹,۷٪). از سایر مزایای این شیوه ی آموزشی ایجاد فرصت پرسش و پاسخ (۸۸,۹٪)، بهره مندی از فواید اجتماعی این روش مانند modeling role (۸۴,۱٪)، توسعه فرهنگ مشارکتی به جای فرهنگ رقابتی (۸۳,۹٪) می باشد. شایان ذکر است که ۴۳,۲٪ از دانشجویان معتقدند که دانشکده های پزشکی در حال حاضر به این شیوه آموزشی، توجهی در خور اهمیت آن ندارند.

**نتیجه گیری:** با توجه به توان و قابلیت های بالقوه این شیوه پیشنهاد می شود که مدیران در برنامه ریزی های کلان خود بدان توجه ویژه اعمال داشته و آن را در سیاست های عملی خود به کار گیرند. کلمات کلیدی:

آموزش از طریق همتایان، یادگیری خود محور، آموزش پزشکی

**واژه های کلیدی:** آموزش از طریق همتایان، یادگیری خود محور، آموزش پزشکی

پزشکی

A-10-988-1

بررسی و مقایسه برنامه ها و شیوه های آموزش در عرصه دانشجویان در دانشکده های مختلف دانشگاه علوم پزشکی تبریز (P)

ابوالقاسم امینی، رضا غفاری، سوسن حسنزاده سلماسی، فریبا سالک رنجبرزاده

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز  
ghafarir@gmail.com

**مقدمه:** مناسبترین عرصه آموزش حرفه ای، آموزش در محیط کاری واقعی در جامعه و نظام ارائه خدمات است. مطالعه و پایش مستمر کیفیت دوره های آموزش در عرصه برای حفظ و ارتقای کیفیت آموزشها ضروری است. **روش کار:** این مطالعه تحلیلی، گذشته نگر است. ۱۰۰ نفر از دانشجویانی که دوره آموزش در عرصه را گذرانده بودند و ۱۵ اساتید آموزش در عرصه بصورت تصادفی وارد مطالعه شدند. پرسشنامه محقق ساخته با روایی ۸۹٪ شامل سوالاتی در مورد برنامه مدون، عرصه یادگیری مناسب، شیوه آموزش، و شیوه ارزیابی در اختیار نمونه ها قرار گرفت. اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماري SPSS و آزمونهای تی مستقل، تحلیل واریانس یکطرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** به طور کلی آموزش در عرصه دانشجویان دانشکده بهداشت و تغذیه با امتیاز ۵۹/۴۶±۳۹/۴۶ در حد متوسط، دانشکده دندانپزشکی با امتیاز کلی ۳۷/۱±۷۸/۲۰ در بسیار خوب، دانشکده پیراپزشکی با امتیاز ۴۱/۱۴±۷۸/۵۲ در حد خوب، دانشکده داروسازی با امتیاز ۲۹/۲±۴۸/۱۹ در حد پایین، دانشکده پزشکی با امتیاز کلی ۲/۲±۱۶/۹۴ در حد خوب، دانشکده پرستاری با امتیاز کلی ۸۲/۱۶±۳۹/۹۷ در حد متوسط و دانشکده توانبخشی با امتیاز کلی ۴۵/۳±۶۴/۹۰ در حد خوب قرار دارند.

**نتیجه گیری:** تحقیق حاضر نشان داد که آموزش در عرصه با کیفیت های متفاوت در گروه ها انجام می شود و با توجه به اهمیت پاسخگویی اجتماعی و آموزش در عرصه نظام مراقبت و جامعه، توجه مستمر به بازنگری این دوره ها و ارتقای کیفیت این آموزش که بخش بسیار مهم آموزش حرفه ای در رشته های علوم پزشکی در دانشگاههاست، بسیار ضروری است. برای حفظ و ارتقای کیفیت این دوره ها تشکیل و تقویت شورا و کمیته های مرتبط با آموزش جامعه نگر و آموزش در عرصه می تواند بعنوان نهاد حفظ و بهبود کیفیت راهگشا باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش در عرصه، دانشجویان، دانشکده ها

A-10-961-3





امتحان به شیوه مصاحبه عینی: روشی جدید در امتحان های دوره دستکاری پزشکی (P)

محمد هادی سعید مدقق

مشهد- بیمارستان امام رضا(ع)- بخش جراحی عروق- مرکز تحقیقات جراحی عروق و اندوواسکولار مشهد  
Modagheghm@mums.ac.ir

**مقدمه:** علی رغم وجود متد های مختلف امتحان های بالینی دارای ساختار عینی (OSCE) هنوز جای روشی که بتواند به تنهایی همه توانمندی های فرد را در مدیریت یک مشکل طبی ارزیابی نماید خالیست. هدف مطالعه ابداع چنین شیوه ای است.

**روش کار:** Interview Objective روش ارزیابی مدیریت کامل یک مشکل حاد یا الکتیو طبی شامل ارزیابی ابتدایی، تشخیص، درمان و مراقبت های اولیه و اساسی آن میباشد. که به صورت مرحله به مرحله و بر اساس درخواست های دستیار از ممتحن پیش می رود. امتحان شونده و ممتحن در ارتباط مستقیم با یکدیگرند. دستیار در هر مرحله نتایج اقداماتی را که در مدیریت مشکل به کار می گیرد دریافت می دارد. ممتحن فرمی حاوی سناریوی بیماری و جواب های آن در اختیار دارد. با توجه به این که نمره دهی بر اساس تقدم و تاخر منطقی اقدامات، صورت می گیرد، ملاک ترتیب برگه های شماره گذاری شده ایست که از امتحان شونده دریافت می شود یک فرم حاوی چک لیستی از اقدامات پیش بینی شده مثبت و منفی و اقدامات پیش بینی نشده و اقدامات ضروری انجام نگرفته طراحی شده است که حاوی بارم هر پاسخ می باشد. تمامی امتحان شوندهگان روز قبل از امتحان یک فرم راهنما حاوی جزئیات امتحان شامل زمان بندی، چگونگی پاسخ دهی و نمره دهی امتحان دریافت میدارند.

**نتایج:** از این روش امتحانی در دو سال متوالی به عنوان بخشی از امتحان OSCE در آزمون ارتقا تخصصی دستیاران جراحی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بهره گرفته شده است و نتایج آزمون نشان میدهد که تنبلی با نتایج کلی امتحان انجام شده ندارد.

**نتیجه گیری:** در این روش تفاوت های ناشی از مصاحبه گر، وجود Hint در PMP و عدم امکان ارزیابی قدرت استدلال امتحان شونده رفع شده است، در حالیکه نقاط قوت هر یک از این روش ها را دارا می باشد.

**واژه های کلیدی:** مصاحبه عینی - بالینی - امتحان - روش

A-10-1015-1

آموزش تلفیقی و چند حرفه ای در بیماریهای مادرزادی و ساختمانی قلب (P)

محمد عباسی، بهزاد علیزاده، سپیده افضل نیا، هادی جوان

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
alizadehb@mums.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به گسترش فزاینده شیوه های تشخیصی و درمانی اعم از تکنیکهای تصویر برداری، جراحی های پیچیده قلبی، جراحی هیبرید، و کاردیولوژی مداخله ایی و نیز افزایش جمعیت افرادی که دچار نقایص مادرزادی قلب بوده و در سنین کودکی یا نوجوانی درمان شده اند و اکنون به سن بلوغ و میانسالی رسیده اند، لزوم همکاری و ارتباط تنگاتنگ متخصص قلب کودکان با جراح بیماریهای مادرزادی قلب، متخصص بیهوشی قلب، فلوشیپ مراقبتهای ویژه کودکان و همچنین فلوشیپ بیماریهای مادرزادی قلب در بزرگسالان بیش از پیش ضروری به نظر میرسد. هدف این مطالعه ضرورت سنجی در استفاده از روش آموزش تلفیقی و چند حرفه ایی در آموزش رشته های نامبرده است.

**روش کار:** پرسشنامه بین ۴۵ نفر شامل فوق تخصص بیماریهای قلب کودکان، جراحی قلب، بیماریهای مادرزادی قلب در بزرگسالان، و دستیاران رشته های فوق توزیع گشت و پس از جمع آوری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت

**نتایج:** ۲۴ نفر با روش آموزشی ذکر شده آشنایی داشتند ولی فقط ۷ نفر (۱۵%) اظهار داشتند که از این روش آموزش در بخش آنها استفاده میشود، همچنین ۴۰ نفر (۸۸%) معتقد بودند که با استفاده از روش آموزش تلفیقی و چند حرفه ایی سطح کمی و کیفی آموزش رشته های مذکور افزایش خواهد یافت.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج حاصله چنین به نظر میرسد که درصد قابل توجهی از فعالین و صاحب نظران رشته های مرتبط بر لزوم آموزش تلفیقی و چند حرفه ایی در سرویسی واحد به عنوان structural and congenital cardiology اتفاق نظر دارند.

**واژه های کلیدی:** آموزش تلفیقی و چند حرفه ایی، بیماریهای قلب کودکان، جراحی قلب

A-10-1004-1



آموزش اخلاق پزشکی با محتوای اسلامی (P)

مرتضی خاقانی زاده، حسن ملکی، محمود عباسی، عباس عباسپور، عیسی

محمدی، عباس عبادی، علیرضا پیروزمند

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)

khaghanizade11@yahoo.com

نگرش دستیاران تخصصی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در

مورد معیارهای رفتار حرفه ای (P)

سمیه اکبری

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مرکز مهارت‌های بالینی

akbarifs1@mums.ac.ir

**مقدمه:** موفقیت دستیاران در ارائه خدمات درمانی به بیماران و همچنین ارائه آموزش به عنوان Model leRo به دانشجویان سالهای پایین تر به میزان زیادی تحت تاثیر نگرش آنها به رفتار حرفه ای و معیارهای آن می باشد. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه دستیاران در رابطه با اهمیت هر یک از معیارهای سنجش رفتار حرفه ای می باشد.

**روش کار:** نمونه این مطالعه توصیفی، ۶۷ دستیار بودند که با روش نمونه گیری در دسترس (هدفمند) انتخاب شدند، ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه ای مشتمل بر ۳۰ سوال بسته با مقیاس پنج نقطه‌ای لیکرت بود که پس از بررسی متون و کسب نظرات اساتید و کارشناسان آموزش پزشکی تهیه گردید، روایی آن توسط اساتید صاحب نظر و پایایی آن با توجه به آلفای کرونباخ ۰/۹۷ به تایید رسید و نظر دستیاران را در هشت محور ارزیابی نمود، داده ها به وسیله نرم افزار Jump تحلیل و به روش آمار توصیفی گزارش گردید.

**نتایج:** از دیدگاه دستیاران مهمترین حیطه های رفتار حرفه ای به ترتیب عبارتند از: ظاهر فردی و نحوه مواجهه با دیگران (۸۶٪)، تمایل به ارتقاء (۸۵٪)، کیفیت کارگروھی، احترام، کمال و درستکاری (۸۳٪)، همدلی و خودارزیابی (۸۲٪)، پاسخگویی (۵۶٪)

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد از آنجا که نگاه دانشجویان (دستیاران) به ارزشیابی است، حیطه هایی از رفتار حرفه ای که در ارزشیابی آنها موثرتر می باشند را مهتر تلقی می نمایند، بدین جهت به نظر می رسد که لحاظ نمودن و توجه به تمامی معیارهای رفتار حرفه ای ذکر شده، در ارزشیابی دانشجویان امری ضروری است.

**واژه های کلیدی:** نگرش، معیارهای سنجش، رفتار حرفه ای

A-10-158-1

**مقدمه:** اخلاق در حوزه پزشکی از دیدگاه اسلام- با توجه به جایگاه علوم پزشکی که به شرافت وجود و اهمیت حفظ نفس انسانی در ارتباط است- از اهمیت دو چندانی برخوردار است. هدف از این مقاله تبیین محتوای اخلاق پزشکی مبتنی بر اصول اخلاق اسلامی و تلاش شده است یک چارچوبی برای محتوای آموزش اخلاق پزشکی اسلامی ارائه شود.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه کتابخانه است که به مطالعه عمیق متون مرتبط با مبانی و اصول انسان شناسی و ارزش شناسی اخلاق اسلامی پرداخته شده است و بر مبنای اطلاعات حاصله مبانی و اصول انسان شناسی و ارزش شناسی، محتوای اخلاق پزشکی اسلامی تدوین شده است.

**نتایج:** نتایج آنچه در این تحقیق به عنوان مبانی اخلاق پزشکی اسلامی شناسایی شده است، شامل مبانی انسان شناسی و ارزش شناسی است. در این مطالعه اصول اخلاق اسلامی، در چهار محور ارائه شده است: اصول ارتباط با خدا، اصول ارتباط با خود، اصول ارتباط با جامعه، اصول ارتباط با جهان آفرینش و طبیعت. این اصول ابعادی دارد که در این مقاله به آنها اشاره شده است.

**نتیجه گیری:** در آموزش اخلاق پزشکی باید ضمن داشتن نگاه سستی به مقوله اخلاق پزشکی، در عین حال باید نگاهی عمیق به سابقه تمدن ایرانی اسلامی خود داشته باشیم و می بایست با رویکردی جدید و با بهره گیری از آخرین دستاوردهای علمی و زیست فناوری در حوزه اخلاق پزشکی، با تکیه بر اصول و مبانی اخلاق اسلامی، محتوای آموزش اخلاق پزشکی را تدوین نمود.

**واژه های کلیدی:** اخلاق، اخلاق اسلامی، اخلاق پزشکی، اصول اخلاق

اسلامی، مبانی اخلاق اسلامی

A-10-123-3



### مروری بر روش‌های ارزشیابی حرفه‌ای گری در آموزش

پزشکی (P)

رسول معصومی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
masoomi@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** حرفه‌ای‌گری برخوردار از نگرش و رفتارهایی است که در برگیرنده ویژگی‌هایی از قبیل از خودگذشتگی، امانتداری، محبت، داشتن ارتباط مناسب، احترام، مسؤولیت پذیری، تعالی و رهبری می‌باشد و اهمیت آن به حدی است که ACGME، آن را به عنوان یکی از شش صلاحیت عمومی هر پزشک عنوان کرده است. این صلاحیت باید به دانشجویان آموزش داده شود. برای پی بردن به نتیجه آموزش و اینکه دانشجویان، چقدر به صلاحیت مورد انتظار از حرفه‌ای‌گری دست یافته‌اند، ارزشیابی مطرح می‌شود. این مطالعه با هدف شناسایی روش‌های ارزشیابی روا و پایای حرفه‌ای‌گری، انجام گردید.

**روش کار:** مواد لازم برای نگارش این مقاله از طریق جستجو در Pubmed، گوگل و وبسایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی معتبر دنیا به دست آمد. **نتایج:** بر اساس بررسی‌های انجام گرفته، ارزشیابی حرفه‌ای‌گری با این روش‌ها انجام می‌گیرد: ۱- OSCE - ۲- شبیه سازی‌ها ۳- پورتفولیو ۴- Reflection ۵- مشاهده مستقیم دانشجو در طول زمان ۶- گزارش وقایع بحرانی ۷- SP - ۸- CEX-Mini ۹- فرم ارزشیابی MEX-P، مقیاس حرفه‌ای‌گری دانشگاه نایمخن هلند ۹- خود ارزشیابی ۱۰- ارزشیابی از طریق همکار ۱۱- ارزشیابی ۳۶۰ درجه ۱۲- مقیاس‌های درجه بندی شده و ۱۳- آزمون‌های شناختی. مزایا و محدودیت‌های هر یک از این روش‌ها مورد بررسی قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** هر چند در کشورمان به مقوله حرفه‌ای‌گری کمتر توجه می‌شود، لیکن در سطح جهانی اقبال به آموزش و ارزشیابی آن در حال افزایش است. روش‌های متنوعی برای ارزشیابی این صلاحیت اساسی وجود دارد و بسته به هدف ارزشیابی می‌توان از آن‌ها بهره برد، ولی با توجه به محدودیت‌های هر یک از روش‌های فوق، پیشنهاد می‌شود از چند روش مختلف، برای ارزشیابی حرفه‌ای‌گری استفاده شود.

**واژه‌های کلیدی:** حرفه‌ای‌گری، ارزشیابی، دانشجویان علوم پزشکی  
A-10-170-2

### نهادینه کردن اخلاق حرفه ای در دانشگاه رمز تعالی گرای

(P)

احمد صادقی، علی حجازی، کوروش ارزماني، عبد الرحيم شكريان، معصومه طاهريور، زهرا محمدزاده

دانشگاه علوم پزشکی بجنورد، مرکز مطالعات و توسعه آموزش  
ahmadsadeghi1363@gmail.com

**مقدمه:** مهم ترین متغیر در موفقیت سازمان، اخلاق حرفه ای است. همه خواهان موفقیتند. اگر چه انسان ها در مصادق موفقیت و تعریف آن، دیدگاه واحدی ندارند، اما در موفقیت طلبی همسان هستند. موفقیت در زندگی شخصی، شغلی، تحصیلی و حیات سازمان، آرمان مشترک و معنا بخش آدمی و در گرو اخلاق حرفه ای است. موضوع اخلاق حرفه ای مدتهاست که در دانشگاه‌های ایران و جهان مورد توجه قرار گرفته و در گروه های شغلی برای آن تعاریف و مستندات ارائه گردیده است. این مستندات بر اساس اصول فرهنگی، آموزه های دینی، هنجارهای اجتماعی و مقررات مرتبط، بعضاً به صورت کدهای اخلاقی حرفه ای تدوین و منتشر گردیده اند. هدف از انجام این مطالعه، شناخت مفاهیم رفتار اخلاقی، جایگاه اخلاق حرفه ای و حرفه ای گری در دانشگاهها و بین استاد و دانشجو، راهکارهای مداخلات عملی برای ارتقاء سطح اخلاقی در دانشگاه و نقش اخلاق در تعالی گرای می باشد.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و از طریق مطالعه کتب، مجلات معتبر و سایت های اینترنتی و نتایج سایر مقالات در زمینه اخلاقی حرفه ای تهیه شده است.

**نتایج:** توجه به مسولیت های اخلاقی در قبال محیط داخلی و خارجی نقش تعیین کننده ای در نهادینه کردن اخلاق در سازمانهای آموزشی و خصوصاً دانشگاهی دارد. از آنجایی که رعایت موازین و بایسته های اخلاقی در حرفه معلمی، منطبق بر آموزش در محیطهای دانشگاهی به خاطر تاثیر گذاری عمیق آن، دارای اهمیت بسیار زیادی می باشد، لازم است که همگام با ترویج علوم مختلف، جنبه های اخلاقی در حوزه آموزش مورد توجه بیشتری قرار گیرد.

**نتیجه گیری:** حاکمیت اخلاق حرفه ای در محیط دانشگاه، قادر است به میزان بسیار چشمگیری سازمان را در جهت کاهش تنش ها و موفقیت در تحقق اثر بخش هدف یاری نماید و سازمان را پاسخگو سازد. امروزه داشتن اخلاق حرفه ای، به عنوان یک مزیت رقابتی و زمینه ساز تعالی گرای می در دانشگاهها مطرح می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** واژگان کلیدی: اخلاق حرفه ای، حرفه ای گری، دانشگاه، تعالی گرای می  
A-10-225-1



**مسئولیتها و وظائف اخلاقی استاد از دیدگاه اسلام (P)**

ناهد یعقوبیان، رقیه گشمد، طیبه جمند، محبوبه شریفی

دانشکده پرستاری مامایی یاسوج  
n.yaghobeyan@yahoo.com

**مقدمه:** پیامبر گرامی اسلام هدف رسالت خویش را تعلیم و آموزش بیان نموده اند. انسان دربرابر دانش چهارحالت دارد: طلب و کسب، تحصیل آن تا از دیگران بی نیاز شود، استیصار و بینش تا منجر به تفکر و بهره وری از دانش به دست آمده گردد و دادن بینش به دیگران که با ارزشترین حالت است. زیرا در روایات آمده است آنکه دانشی را فرا گیرد، به آن عمل نموده و به دیگران بیاموزد در ملکوت آسمانها بزرگ خوانده می شود اما در مورد تعلیم و تربیت که شغل انبیاست آداب و وظایفی در اسلام بیان گردیده که در مقاله به تفصیل آمده است. هدف این مطالعه برآن است تا برخی وظائف اخلاقی و مسئولیتهای استاد را از دیدگاه اسلام بیان نماید.

**روش کار:** مطالعه حاضر با بررسی سیستماتیک و مرور منابع کتابخانه ای و الکترونیکی علوم اسلامی طراحی گردیده است.

**نتایج:** استاد مانند خورشیدروشن است و روشنی بخش دیگران، لذا جهت تربیت شاگرد وارسته باید مهربان باشد و با خوشرویی و فروتنی، خیرخواهی و نوع دوستی در آموزش خویش علوم آخرت را تعلیم دهد یا علوم دنیا را بخاطر مقاصد آخرت آموزش دهد و همواره تقرب الهی و رضای خدا را مد نظر قرار دهد و در تهذیب نفس کوشا باشد تا بصورت عملی در دانشجو موثر واقع گردد. در تدریس به میزان درک دانشجو یان توجه نماید و به علم خویش عمل نماید؛ زیرا خداوند متعال می فرماید: اتامرون الناس بالبر و تتنسون انفسکم (بقره/۴۴)

**نتیجه گیری:** سنگینی بار گناه عالم بیش از دیگران است زیرا با لغزش عالم عالمی دچار لغزش می شود و خطرات علم بزرگ است و عالم در معرض هلاک ابدی یا سعادت سرمدی است. در روایات عالمی که عامل به علم خویش است رارستگار و تارک عمل را دستخوش هلاکت می دانند. زیرا آنچه در فرآیند آموزش و تعلیم و تربیت به متعلم انتقال می یابد؛ تنها معلومات و مهارتها نیست بلکه تمام خلقیات، صفات و حالات نفسانی و رفتارظاهری او به شاگردان منتقل می گردد. بنابراین ضروری است که معلم با دانشجو رابطه ای معنوی برقرار نماید؛ تا دانشجو نیز وی را محترم بدارد. و او را بعنوان یک الگوی محبوب بپذیرد و در مسیر تکامل و رشد معنوی و تثبیت و تکمیل شخصیت خویش ورشدتعالی و تقرب الهی به کمک استاد خویش گام بردارد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق، استاد، دیدگاه اسلام  
A-10-194-5

**آموزش اخلاق حرفه ای در کارآموزان و کارورزان بخش زنان با شیوه حل مسئله (PBL) و گزارش موارد خطاهای بالینی (P)**

الهام مبشری، سپیده بخشنده نصرت، الهام کاشانی، فرانک گلعلی پور، افسانه تابنده، اکرم ثناگو، لیلا جویباری، سیما کلاهدوز، لیلا پاداش  
دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
a\_sanagu@yahoo.com

**مقدمه:** تربیت نیروی انسانی متخلق به اخلاق اسلامی و حرفه ای به عنوان یک هدف محوری در حوزه آموزش نقشه جامع ذکر گردیده است و مسئولین آموزشی همواره بر اولویت و اهمیت رعایت و ترویج اخلاق حرفه ای توسط کلیه دست اندرکاران آموزش علوم پزشکی و دانشجویان و دانش آموزان تاکید می نمایند. هدف از این مقاله معرفی برنامه آموزش اخلاق حرفه ای در فراگیران بخش زنان به شیوه حل مسئله با استفاده از گزارش مورد خطاهای بالینی می باشد.

**روش کار:** در این برنامه آموزشی کلیه خطاهای بالین از قبیل مرگ مادر، شکایات پزشکی قانونی مرتبط با بخش زنان، خطاهای بالین گزارش شده که توسط تیم های پرسشگری در تمام سطوح جزئیات آن کاملا بررسی شده و به صورت گزارش مورد در دفتر آموزش بالینی گروه موجود می باشد توسط یکی از اعضای هیئت علمی گروه زنان و برخی گروه های مرتبط از قبیل داخلی، جراحی، نورولوژی، پاتولوژی به صورت کنفرانس علمی با وسایل کمک آموزشی به کارورزان و کارآموزان ارائه داده می شود و از آن ها خواسته می شود نکات اخلاق حرفه ای پزشکی موجود در گزارش مورد را یافته و یادگیری خود را مطابق هفت مرحله حل مسئله (PBL) اخلاق حرفه ای پزشکی مدیریت نمایند.

**نتایج:** تمامی دانشجویان شرکت کننده در این برنامه معتقد بودند این فرایند آموزشی باعث، یادگیری صفات و مشخصه پزشک، یادگیری باید و نبایدهای اخلاقی، آشنایی با اصول اخلاقی حاکم بر شغل و حرفه خود، رشد اخلاق حرفه ای، برنامه ریزی برای موفقیت در اخلاق حرفه ای و بررسی چرایی رعایت نکردن این اصول می شود. رشد تعهدکاری و اخلاق حرفه ای، شناسایی دلایل وجود ضعف در رعایت اصول اخلاق حرفه ای و نیز راهکارهای مقابله با آن نیز از سایر یادگیری ها در این روش از دید دانشجویان بوده است.

**نتیجه گیری:** استفاده از گزارش موارد خطاهای بالینی در آموزش مسائل اخلاقی پزشکی امری قابل دسترس و موثر می باشد. اگرچه آنالیز گزارش موارد خطاهای بالین می تواند منجر به شناسایی کسانی شود که در این خطا نقش داشته اند لذا احتمال بروز مشکلات اخلاقی از نظر رازداری و فاش شدن هویت افراد وجود دارد اما با آموزش هوشمندانه اساتید و هدایت دانشجویان در این خصوص می تواند مانع بروز مشکل شود.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، خطاهای بالین، حل مسئله، دانشجوی پزشکی  
A-10-22-8



### علل مهاجرت نخبگان سلامت کشور و نقش کلیدی بخش آموزش علوم پزشکی در تعدیل آن (P)

عاطفه اسفندیاری، رضا دهنویه، محمد رضا امیراسماعیلی، سحر پروا، فاطمه رضانی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
rdehnavi@gmail.com

**مقدمه:** بدون شک باز کردن گره های دشوار بخش سلامت در هر کشوری از تصمیمات مدیریتی گرفته تا تصمیمات بالینی، نیازمند وجود نخبگان در این بخش می باشد. امروزه پدیده مهاجرت نخبگان بخش سلامت یکی از مهمترین مسائلی است که سیاستگذاران نظام سلامت باید درصدد حل آن باشند و در این خصوص بخش آموزش علوم پزشکی می تواند نقش کلیدی بازی نماید. هدف این مقاله باهدف شناسایی عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان سلامت کشور و تعیین نقش بخش آموزش پزشکی در کاهش آن تهیه شده است.

**روش کار:** این مقاله از نوع مقالات مرور نظام مند بود. اطلاعات از طریق جستجوی کلیدواژه های مشخص شده در پایگاههای اطلاعاتی مرتبط داخل و با رویکرد تعمیم مشکلات مرتبط کشورهای در حال توسعه در پایگاههای مشخص شده خارجی جمع آوری گردید. در نهایت نتایج بصورت اهم دلایل و راهکارهای به دست آمده گزارش گردید.

**نتایج:** تحقیقات مختلف متغیرهای بسیاری نظیر عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، مسائل حرفه ای، نظام اداری، آموزشی و جهانی شدن را به عنوان عوامل موثر بر مهاجرت نخبگان بخش سلامت معرفی نموده اند. که در این بخش آموزش علوم پزشکی می تواند به طرق مختلف پیشنهاد شده تاثیر قابل توجهی بر هر کدام از این عوامل داشته باشد.

**نتیجه گیری:** به نظرمی رسد دانشگاههای علوم پزشکی می توانند با پیاده سازی و تقویت برنامه هایی نظیر ارائه دوره های آموزشی متناسب با نیاز جامعه، ارتباط بین صنعت و دانشگاه، سرمایه گذاری معقول در ایجاد پارک های علم و فناوری، تمرکز بر کارآفرینی، حمایت مالی از فارغ التحصیلان، ارتقای سطح علمی- پژوهشی کشور، تامین رفاه معیشتی نخبگان، ایجاد فضای مطلوب اجتماعی برای نخبگان، افزایش و تقویت حس تعهد ملی، مشارکت نخبگان در امور، برقراری نظام شایسته سالاری و استفاده از تجربه های کشورهای دیگر در زمینه جذب نخبگان تاثیر بسزایی داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** نخبگان، نخبگان سلامت، سرمایه های انسانی

A-10-629-2

### قلب فراموش شده آموزش پرستاری : مراقبت معنوی (P)

مرضیه مومن نسب، سعید نجفی، طاهره قهرمانی، مریم مشکینی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
mnasab48@yahoo.com

**مقدمه:** ارائه مراقبت همه جانبه بدون توجه به بعد معنوی تقریباً غیر ممکن است چون رضایت بیماران به طور معنی داری با مراقبت عاطفی/معنوی ارتباط دارد. بنابراین در آموزش پرستاری، توجه به مراقبت معنوی از اهمیت به سزایی برخوردار است. هدف مطالعه حاضر باهدف مقایسه نگرش دانشجویان سال دوم و چهارم پرستاری نسبت به معنویت و مراقبت معنوی در سال ۱۳۸۹ انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی ۵۲ دانشجوی پرستاری (۲۹ نفر ترم سوم و ۲۳ نفر ترم هفتم) شرکت نمودند. ابزار جمع آوری اطلاعات، مقیاس رتبه بندی سنجش معنویت و مراقبت معنوی (SSCRS) بود که روایی و پایایی آن در مطالعات قبلی در کشور تایید شده است.

**نتایج:** میانگین امتیاز نگرش اکثر دانشجویان پرستاری نسبت به معنویت و مراقبت معنوی در سطح متوسط بوده است. میانگین نمره نگرش در دانشجویان سال دوم و چهارم به ترتیب  $8/6 \pm 57/5$  و  $6/1 \pm 5/6$  بود و از نظر آماری اختلاف معنی داری نشان نداد. اکثریت دانشجویان پرستاری آموزش خود در زمینه مراقبت معنوی را در حد کم یا اصلاً دانسته و نسبت به یادگیری آن احساس نیاز می کردند. آنها توجه به نیازهای معنوی بیماران را به اندازه مراقبت جسمی و روانی مهم می دانستند.

**نتیجه گیری:** فقدان تفاوت در امتیاز دانشجویان سال دوم و چهارم، نشانگر عدم تاکید درس نظری و بالینی پرستاری بر مقوله مهم معنویت و مراقبت معنوی، علیرغم اهمیت آن در ارائه مراقبت همه جانبه و احساس نیاز دانشجویان می باشد. ایجاد تغییراتی در برنامه آموزشی پرستاری مانند افزودن این مقوله به محتوای آموزشی می تواند به ارائه مراقبت همه جانبه از مددجویان منجر گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پرستاری، دانشجویان، مراقبت معنوی، معنویت

A-10-665-1



### جایگاه تجاری سازی نتایج تحقیقات دانشگاهی در فرایند تحقیق و نوآوری بخش سلامت (P)

سمیه نوری حکمت، مهلا ایرامنش، رضا دهنویه، فرانک بهزادی

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
snhekm@gmail.com

**مقدمه:** امروزه مقوله ی تجاری سازی سلامت با توجه به کمبود منابع مورد توجه قرار گرفته است. تجاری سازی برقراری ارتباط میان فعالیت های تحقیق و توسعه با نیازهای حال و آینده مشتریان است. تجاری سازی برای موضوع تاکید دارد که تلاش های تحقیقاتی باید با شناخت کامل نسبت به روند توسعه علم و فناوری و اطلاعات کافی از بازار مصرف همراه باشد. در غیر این صورت هیچ ارزش افزوده ای تولید نمی شود. تجاری سازی فرایندی است که از طرح کردن و پروردن یک ایده آغاز میشود و به توسعه ی ایده به سمت تولید (کالا، محصول) و در نهایت فروش آن به مشتری می انجامد.

**روش کار:** مطالعه حاضر به روش مروری انجام گرفته و برای جمع آوری مطالب مفید از جستجوی در کتابخانه و پایگاههای داده اینترنتی استفاده شده است.

**نتایج:** مطالعه حاضر به این سوال پاسخ می دهد که با فرض این که عنوان تحقیقی برای تجاری سازی مناسب انتخاب شده باشد، پس از انجام این تحقیق، جهت تجاری سازی موفق به چه عواملی باید توجه نمود؛ لذا در این مقاله ابتدا به دلایل اهمیت تجاری سازی سلامت، جایگاه تجاری سازی در فرایند تحقیق و نوآوری و نیز مراحل و روش های تجاری سازی پرداخته و در ادامه به نقش انتخاب دقیق پروژه برای تجاری سازی تحقیق پرداخته و به مشکلات و چالش های فراروی تجاری سازی اشاره شده است.

**نتیجه گیری:** بررسی یافته های مطالعه حاضر حاکی از آن است که دانشگاهها می توانند با انجام تحقیقات مشترک یا صنعت و ثبت و حفاظت حقوقی از نتایج تحقیقات، از وضعیت تثبیت شده ای برخوردار شوند؛ همچنین فعالیت هایی نظیر لیسانس دهی و انتقال مالکیت نتایج تحقیقات شرکت های انشعابی دانشگاهی که کمتر در دانشگاههای کشورمان رواج دارند نیز می توانند بسیار مفید باشند.

**واژه های کلیدی:** کارآفرینی دانشگاهی، تجاری سازی نتایج تحقیقات، رکت های انشعابی دانشگاهی، مراکز رشد دانشگاهی

A-10-499-3

### تدوین استانداردهای پروفشنالیسم در محتوی آموزشی تدریس در دانشگاه علوم پزشکی کردستان (P)

محمد جعفر رضایی، پدالاله زارع زاده، مجید شفیعیان، ندا فتوحی، شهره رضایی، مهدی طبیبی آراسته، طیب قدیمی، فریبا فرهادی فر، بهرام نیکخو، فردین فتوحی

دانشگاه علوم پزشکی کردستان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
rezaiejm@hotmail.com

**مقدمه:** در سند چشم انداز توسعه ای کشور گسترش پروفشنالیسم به عنوان یک هدف ویژه مورد توجه است این استانداردها به ویژه در بعد تدریس نیز می تواند مورد توجه قرار گیرد تدوین این استانداردها یک گام در جهت گسترش پروفشنالیسم در دانشگاه های علوم پزشکی است که می تواند در بحث ارزیابی و توسعه تیزدانشگاه ها مورد توجه قرار گیرد. امروزه در اکثر دانشگاههای بزرگ و مطرح دنیا استانداردهای پروفشنالیسم برای اساتید در حیطه آموزش تعریف شده است در ایران در این خصوص سندی نیافینیم. هدف در پژوهش حاضر استانداردهای پروفشنالیسم برای اساتید در حیطه محتوی آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی کردستان تدوین شده است.

**روش کار:** با استفاده از مطالعات میدانی و مرور مطالعات در زمینه استانداردهای تدوین شده در دانشگاههای مطرح دنیا و صاحب نظر در پروفشنالیسم، استانداردهای پروفشتال دانشجویی دانشگاه تدوین شد. این استانداردها در جلسه ای با حضور اعضای هیئت علمی و کارشناسان EDC دانشگاه علوم پزشکی کردستان از طریق FGD بررسی شد و استانداردهای اصلی مشخص گردید. در طی جلسات بعدی از طریق بارش افکار ریز آیتهای هر استاندارد بر اساس مبانی پذیرفته شده در ک شور و موسسات آموزشی عالی تعریف گردید. این استانداردها در جلسه هم اندیشی در خصوص پروفشنالیسم اساتید دانشگاه مطرح شد و اعضای حاضر در جلسه بر ضرورت تدوین و اجرای این استانداردها اتفاق نظر داشتند. بر اساس برنامه عملیاتی پیش بینی شده این استانداردها در دانشگاه پس از تصویب در شورای آموزشی دانشگاه بصورت آزمایشی اجرا و ارزشیابی پروفشنالیسم در محتوی آموزشی سالانه انجام خواهد شد نتایج سالانه ارزیابی و پایش خواهد شد تا استانداردهای قطعی مشخص گردد.

**نتایج:** بر اساس نتایج به دست آمده، استانداردهای پروفشنالیسم در محتوی آموزش دانشگاه علوم پزشکی کردستان در پنج استاندارد و بیست و دو ریز آیت تعریف شد پنج استاندارد اصلی عبارتند از: رهبری در کلاس - توانایی استاد در ایجاد محیط مورد احترام برای جمعیهتهای مختلف در کلاس - دانستن محتوی درسی را که تدریس می کند - تسهیل یادگیری برای دانشجویان - باز اندیشی و تأمل خردمندانه بر نقش معلمی و تدریس **نتیجه گیری:** در پژوهش حاضر استانداردهای در محتوی آموزش در دانشگاه علوم پزشکی کردستان تدوین گردید اساتید دانشگاه علوم پزشکی وجود چنین استانداردهایی را جهت گسترش پروفشنالیسم ضروری می دانند

**واژه های کلیدی:** پروفشنالیسم، محتوی آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان

A-10-1011-2





### بررسی تاثیر فناوری پادکست بر آموزش و شیوه های تدریس و افزایش میزان یادگیری دانشجویان (P)

سهراب نجفی پور، صریقه نجفی پور، رحیم رونوفی

دانشگاه علوم پزشکی فسا، گروه میکرب شناسی  
Sohrab najafipour@yahoo.com

**مقدمه:** روش های تدریس و فناوری های آموزش در ایجاد محیط مناسب یادگیری و کارایی آموزشی نقش بسزایی دارند یکی از فناوری های موثر در حیطه آموزش، تدوین و ارائه پادکست جلسات تدریس همزمان با آموزش سنتی می باشد. پادکست شاخه ای از آموزش الکترونیکی می باشد که دسترسی مخاطب به مطالب آموزشی را در هر زمان و هر مکانی را امکان پذیر می سازد. پادکستینگ روشی برای ساخت و انتشار فایل های صوتی و تصویری بر روی تارنمای جهانی بصورت مجموعه ای از قطعات با زمینه و تم مشترک می باشد. استفاده مناسب از این فناوری به بهبود کیفیت روش های آموزشی و افزایش یادگیری منجر می شود. مقایسه کارایی روش پادکستینگ در تدریس به دانشجویان پرستاری با روش تدریس سنتی در یادگیری مطالب و تاثیر آن بر روی حضور دانشجویان در کلاسهای درس و رضایتمندی آنان هدف از این مطالعه می باشد.

**روش کار:** تمامی جلسات تدریس اطفال دانشجویان پرستاری تا میدترم در یک ترم به روش سنتی ارائه شد. مابقی جلسات به روش سخنرانی همراه با ارائه پادکست (شامل ضبط ویدئویی جلسات طراحی شده با محتوای مانند سخنرانی مدرس و کلیپ ها و پاورپوینت های مرتبط) بود که آدرس الکترونیکی آن به دانشجویان کلاس داده شد. متوسط نمرات دانشجویان در جلسات با پادکست و بدون پادکست با هم مقایسه شد ضمناً حضور و غیاب دانشجویان در کلاس و رضایت مندی دانشجویان بررسی شد. نتایج با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی و تی استیوونت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین نمرات در روش سخنرانی همراه با پادکست بیشتر بود ( $p=0.50$ ). دانشجویان از ارائه پادکست رضایت داشتند و اکثر دانشجویان از اینکه می توانند در هر زمانی به یک منبع آماده دسترسی داشته باشند رضایت داشتند همچنین ارائه پادکست را فرصتی جهت تعامل بیشتر با محتوا و موضوع درس می دانستند دانشجویان ابراز داشتن ارائه پادکست فرصتی ایجاد می نماید تا با استفاده از موبایل و کامپیوتر شخصی بتوانند در صورت نیاز به طور مکرر محتوا را گوش دهند و یاد بگیرند. نتایج بیانگر حضور فعالتر دانشجویان در کلاس بود.

**نتیجه گیری:** استفاده مناسب از این فناوری به بهبود کیفیت روش های آموزشی و افزایش یادگیری منجر می شود و دسترسی مخاطب به مطالب آموزشی را در هر زمان و هر مکانی را امکان پذیر می سازد.

**واژه های کلیدی:** پادکست- دانشجویان- درس اطفال

A-10-328-4

### مداخله ای برای بهبود مهارتهای پژوهشی در دوره آموزش پزشکی عمومی (P)

فاطمه صالح نیا، علی مشکینی، همایون صادقی، مرتضی قوجآزاده، مهدی فرهودی، حمیده هریزچی قدیم، داریوش سوادی اسکویی، رفیه عباسپور، فاخره ایمانی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
fatemehsalehnia@yahoo.com

**مقدمه:** کوریکولوم آموزش پزشکی دوره کارورزی علیرغم ارائه برخی واحدهای درسی پژوهشی مهارتهای پژوهشی لازم را در دانشجویان ایجاد نمی کند. هدف از این مطالعه بررسی تاثیر ارائه کارگاه های روش تحقیق مقدماتی جهت ارتقاء مهارتهای پژوهشی در دوره آموزش پزشکی عمومی در دانشجویان پزشکی می باشد.

**روش کار:** در یک مطالعه نیمه تجربی کلیه دانشجویان پزشکی ورودی ۸۸ دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به صورت تمام شماری وارد مطالعه و با استفاده از روش تخصیص تصادفی در دو گروه پروتکل جدید و جاری قرار گرفتند. طی فرایند پروتکل جدید دانشجو قبل از ورود مباحث تئوری را مرور کرده و شرکت آنها در کارگاه مشروط به قبولی در آزمون ورودی دوره بود. نمرات دانشجویان و میزان رضایت مندی شرکت کنندگان با استفاده از نرم افزار SPSS مورد بررسی آماری قرار گرفت.

**نتایج:** آموزش ارائه شده در دو گروه منجر به افزایش معنی داری در پاسخ به سئوالات و نقد مطالب پژوهشی شد. به طوری که این افزایش در روش جدید به طور معنی داری بیشتر از روش جاری بود در گروه جدید ۸۷ درصد و در گروه جاری ۶۸ درصد شرکت کنندگان اعلام نمودند که کارگاه حاضر در تامین مهارت های عملی پژوهش موفق بوده و انگیزه لازم برای پژوهش را ایجاد کرده است.

**نتیجه گیری:** برگزاری چنین کارگاه هایی با روش جدید منجر به برنامه ریزی برای ارائه حجم بالای کار عملی گردید که افزایش کیفیت کارگاه را به دنبال داشت لذا پیشنهاد می شود جهت تقویت و توانمندسازی تمام سطوح دانشجویان پزشکی در زمینه پژوهش، کارگاههای پایه و تخصصی با این روش برگزار گردد.

**واژه های کلیدی:** مهارتهای پژوهشی، پزشکی عمومی، کارگاه روش تحقیق  
A-10-558-1



### عدالت آموزشی و روشهای نوین ارزشیابی دانشجو در آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد (P)

اشرف پیراسته، زهرا جوهری، علی دواتی

دانشکده پزشکی شاهد،

pirasteh.ashraf@gmail.com

**مقدمه:** ارزشیابی فرایندی سیستماتیک برای جمع آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات است به منظور اینکه آیا هدفهای موردنظر تحقق یافته اند؟ ارزشیابی یکی از جنبه های مهم در فرایند فعالیتهای آموزشی است و از طریق آن می توان به جنبه های قوت و ضعف برنامه آموزشی پی برد و راه حل مناسبی ارائه نمود. یکی از اصول مهم و اساسی در فرآیند یاددهی-یادگیری است. هدف از پژوهش حاضر تعیین روشهای ارزشیابی دانشجو در دو مقطع علوم پایه و بالینی آموزش پزشکی که توسط اساتید بکارگرفته می شود.

**روش کار:** نمونه مورد پژوهش شامل کلیه اساتید در دو مقطع علوم پایه و بالینی آموزش پزشکی در دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد بودند. از نظر جامعه آماری ۶۰/۹ درصد اساتید مرد بودند و ۴۵/۷ درصد آنان دارای تخصص علوم پایه و ۵۸/۷ درصد در مرتبه استادیاری قرار داشتند. میانگین سابقه تدریس ۱۳/۴۵ سال بود. پژوهش به روش توصیفی انجام گرفت. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه مشخصات فردی و پرسشنامه روشهای ارزشیابی دانشجو توسط اساتید بود. روایی و پایایی پرسشنامه در جامعه آماری اعتبار یابی شده است. پرسشنامه روشهای ارزشیابی دانشجو به همراه پرسشنامه دموگرافی تکمیل گردید، سپس با نرم افزار SPSS و آزمون های آماری تحلیل گردید.

**نتایج:** نتایج این بررسی حاکی از آن است که ۶۵/۲ درصد از اساتید در ابتدای ترم ارزشیابی اولیه برای دانشجو انجام می دهند و ۶۰ درصد از همین گروه این ارزشیابی را به روش شفاهی اجرا می نمایند و بیشترین کاربرد آن از دیدگاه اساتید در طراحی محتوای آموزشی درس است. همچنین ۱۹/۶ درصد از اساتید امتحان میان ترم برگزار می نمایند این در حالی است که ۳۰/۴ درصد از اساتید پرسش درکلاس را بهترین روش ارزشیابی در طول ترم می دانند. در رابطه با روش ارزشیابی امتحان پایانی دانشجو ۵۴/۳ درصد از اساتید معتقد به برگزاری کتبی هستند و ۳۷ درصد از آنان نیز بر این اعتقادند که در امتحان پایانی دانشجو هر دو روش کتبی و شفاهی را باید بکار برد. در رابطه با سنوال از مجموع نمره نهانی دانشجو به هر مقطع از ارزشیابی در برنامه شما چند درصد اختصاص می یابد؟ میانگین نمرات اساتید در هر مقطع به شرح زیر است: هفتگی ۱۰ درصد، میان ترم ۳۵ درصد، و پایان ترم ۵۵ درصد.

**نتیجه گیری:** به کارگیری روشهای مؤثر و نوین ارزشیابی موجب افزایش کیفی آموزش پزشکی دانشجویان خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، دانشجو، آموزش پزشکی

A-10-919-1

### بررسی شاخص های کمی و کیفی آزمون های دوره کارآموزی پزشکی عمومی (P)

محمد گرک یراقی، مریم آویژگان، امراله ابراهیمی، الهام اسفندیاری، آتوسا اسماعیلی، پروانه نصری، مرضیه حسینی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دفتر توسعه آموزش (EDO) دانشکده پزشکی،

avizhgan@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی پیشرفت تحصیلی بخش مهمی از فرآیند آموزش است و برای تحقق آن آزمون استفاده می شود. سوالات چندگزینه ای به عنوان یک روش آزمون عینی، متداول ترین روش ارزشیابی می باشد و طراحی درست آن ها واجد اهمیت است. مطالعه حاضر به بررسی کمی و کیفی آزمون های کارآموزی دوره پزشکی عمومی در گروه های آموزشی پوست، روانپزشکی، زنان، چشم و نورولوژی دانشکده پزشکی اصفهان پرداخته است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی-تحلیلی بر روی آزمون های کارآموزی در گروه های آموزشی پوست، روانپزشکی، زنان، چشم و نورولوژی در سال ۱۳۸۷ اجرا شد. شاخص های کمی و کیفی با استفاده از چک لیست هایی روا و پایا که برای تعیین سوالات با ضریب تمیز نامناسب، سوالات دشوار، سوالات با انتخاب سه گزینه صفر، ضریب پایایی، توزیع سوالات نسبت به سرفصل های اعلام شده، حیطه سوالات براساس اهداف، انواع سوال براساس تاکسونومی بود، استخراج گردید. اطلاعات با نرم افزار SPSS-۱۵ و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از نظر شاخص های کمی، میانگین سوالات با ضریب تمیز نامناسب ۲۴ درصد، سوالات دشوار ۴/۱ درصد و سوالات با انتخاب سه گزینه صفر ۱۲/۹ درصد بدست آمد. میانگین توزیع سوالات نسبت به سرفصل های اعلام شده و ضریب پایایی به ترتیب ۹۸ درصد و ۷۷/۹۲ درصد بود. از نظر شاخص های کیفی، بیشترین فراوانی نسبی سوالات در حیطه علائم و نشانه ها (۳۰/۷۵ درصد) و تاکسونومی اول (۵۹ درصد) قرار داشت.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت ارائه سوالات استاندارد و منطبق با قواعد طراحی سوالات چند گزینه ای در برگزاری آزمون های مناسب، بازبینی مستمر سوالات امتحانی و برگزاری دوره های آموزشی طراحی سوالات امتحانی، ایجاد بانک سوالات استاندارد و تأکید بر تهیه جدول دوبعدی آزمون ها قبل از برگزاری آزمون در ارتقا، کیفیت سوالات تاثیر دارد.

**واژه های کلیدی:** آزمون، سوال چندگزینه ای، کارآموزی، شاخص های کمی

و کیفی

A-10-226-3



که که بیشترین نرخ عدم بازگشت در زیرگروه‌های بیولوژی سلولی - مولکولی و ژنتیک با ۲۲/۱ درصد و آمار، اپیدمیولوژی و مدیریت سلامت با ۱۷/۲ درصد است. توزیع فراوانی چاپ مقاله در قاره‌های مختلف محل تحصیل نشان داد که بیش ۶۷ درصد افرادی که محل تحصیل آنها در امریکای شمالی و حوزه استرالیا و اقیانوسیه بوده است دارای دو مقاله یا بیشتر به زبان انگلیسی به چاپ رسانیده بودند.

**نتیجه گیری:** بیشترین بورسیه را دانشگاه‌های بزرگ کشور داشته‌اند که البته با اطلاعات موجود تحلیل دقیق اینکه آیا تناسب رعایت شده و آیا از عدالت نسبی برخوردار بوده‌است کار دشواری است. ولی نکته قابل توجه آن است که متأسفانه نرخ عدم بازگشت در دانشگاه‌های بزرگ و همچنین اعزامی از وزارت بیشتر از متوسط است و این در حالی است که در تولید علم دانشجویان بورسیه توسط دانشگاه‌های تپ سه موفق بوده‌اند. پر واضح است که برای تحلیل عمیقتر این نتایج، باید مطالعه مستند و با تکیه بر اطلاعات عینی صورت پذیرد و شرایط افراد اعزام شده با شرایط دانشگاه‌های مبدأ آنها مقایسه گردد.

**واژه‌های کلیدی:** بورسیه، وضعیت تحصیلی، علوم پزشکی

A-10-204-1

## نیمه نگاهی به وضعیت تحصیلی دانشجویان اعزامی به خارج از کشور در رشته‌های علوم پزشکی در سالهای اخیر

علی اکبر حقدوست، محمودرضا دهقانی، سید امین آیت الهی موسوی، یاسمن نفیسی، شیما وزیری نسب، پردیس ساسانی، اعظم بذرافشان، علی پورخاندانی، الهام پورخاندانی، راحله زارع شاهی، الهام طالبیان، بهنام صادقی راد، اعظم شمس الدینی

مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
m.dehghani436@gmail.com

**مقدمه:** توجه به تأثیر بسیار زیاد اعزام دانشجو به خارج برای ادامه تحصیل اهمیت فراوان دارد، به شکلی که حتی کشورهای پیشرفته جهان نیز از این امر مهم بی نیاز نیستند، این در حالی است که هنوز در کشورهای در حال توسعه توجه کافی و مدیریت مناسبی برای بهره مندی از مزایای بورسیه دانشجویان به خارج از کشور وجود ندارد. با توجه به ضرورت بیان شده، بایست در خصوص اعزام دانشجو به خارج دقت و حساسیت بیشتری در سیستم برنامه ریزی کشور وجود داشته باشد تا با توجه به هزینه های انجام شده، حداکثر بازده به دست آید. طبیعی است که شناخت آفات این فرآیند مانند بازگشت دانشجویان به کشور، طولانی شدن مدت تحصیل و یا اقامت در خارج از کشور و همچنین ناموفق بودن دانشجویان در رشته تخصصی باید به دقت مورد تحلیل و تفسیر قرار گیرد و راهکارهای مناسب برای به حداقل رساندن این پیامدها اخذ شود.

**روش کار:** مستندات ثبت شده همیشه یکی از مهمترین منابع اطلاعاتی است که در صورت تحلیل دقیق می‌تواند نتایج بسیار ارزشمندی را ارائه نمایند. معیار ورود به مطالعه سال اعزامی دانشجویان بود و در آنها ۳۶۸ دانشجویی که در فاصله زمانی بین ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۲ از کشور خارج شده بودند وارد مطالعه شدند. اطلاعاتی که به نظر رسید می‌تواند کمک کننده باشند عبارت بودند از مشخصات فردی دانشجو در زمان خروج از کشور، دانشگاه بورسیه کننده، دانشگاه محل تحصیل و رشته و طول مدت تحصیل دانشجو. اطلاعات مربوط به با دقت و حساسیت بالا و با هماهنگی نزدیک اداره بورس وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از پرونده‌های کاغذی و الکترونیکی دانشجویان استخراج گردید. هم‌زمان، با جستجوی اسامی دانشجویان در بانک‌های اطلاعاتی مهم در اینترنت سعی شد تعداد مقالات چاپ شده توسط ایشان در مجلات خارجی به عنوان مهمترین شاخص تولید علم مورد بررسی قرار گیرد.

**نتایج:** از مجموع ۳۶۶ دانشجوی بورسیه بیشترین تعداد دانشجویان در کشورهای اروپایی (۶۹/۷٪) و در کشورهای حوزه استرالیا و اقیانوسیه (۱۲/۶٪) تحصیل کرده بودند. میانگین مدت تحصیل برای کل دانشجویان بورسیه ۴/۰۸ سال بود. این میانگین برای دانشجویان بورسیه در دوره‌های PhD ۴/۰۷±۰/۴۶ سال و برای دانشجویان رشته‌های تخصص بالینی ۵/۱۲±۰/۵۴ سال که اختلاف بین میانگین طول مدت تحصیل بین دو دوره از نظر آماری نیز معنی‌دار بود (p=۰,۰۰۱). از مجموع ۳۶۶ نفر دانشجوی بورسیه ایرانی در خارج از کشور ۳۹/۶ درصد (۱۴۵ نفر) به کشور بازنگشته‌اند مقایسه دانشجویان در زیرگروه‌های تحصیلی نشان داد



بالینی : ۱۷٪ چک لیست میلن پایه: ۷٪ بالینی : ۳۴٪ تاکسونومی پایه:  
۵۰٪ بالینی : ۶۰٪ الگوی پاسخ دهی پایه: ۹٪ بالینی: ۱۹٪ استفاده از نتایج  
تحلیل آزمون برای اصلاح کیفیت سوالات ۳٪ استفاده از نتایج تحلیل آزمون  
برای ارفاق عادلانه ۵٪

**نتیجه گیری:** بررسی یافته ها نشانگر این واقعیت است که نتایج ومیانگین  
ها در حد انتظار نبوده و آزمونهای فعلی نمیتواند آنطور که شاید و باید  
دانشجو را بصورت عادلانه ارزیابی نموده و ضمن سنجش تغییر رفتار  
آموزشی ودانشجوی قوی را از ضعیف تفکیک نماید. لزوم جهت گیری  
تصمیم گیران به سمت توانمند سازی اساتید در زمینه طراحی بهینه  
سوالات چند گزینه ای و آشنائی با چگونگی تفسیر نتایج تحلیل آزمونها امری  
ضروری و انکار ناپذیر میباشد. مطالعات دیگری در زمینه ارگونومی حوزه،  
امنیت آزمون، میزان توانمندی کارشناسان وکارکنان این حوزه، استفاده از  
دانش وتجهیزات روز باید انجام شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، پیشرفت تحصیلی، آزمون، هیات علمی، عدالت  
آموزشی

A-10-930-1

## آیا عدالت آموزشی بدون استاندارد سازی آزمون ها وارزیابی دقیق پیشرفت تحصیلی محقق می شود؟ (P)

رامین مصری

دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
dr\_mesry@yahoo.com

**مقدمه:** مقوله عدالت آموزشی در سالهای اخیر کانون توجه دولت مردان  
وسیاست مداران بوده و از جنبه های مختلف مورد بررسی قرار گرفته و آنرا  
رسانه ای کرده است. اما متأسفانه در عرصه علوم پزشکی کمتر به آن  
پرداخته شده است. برگزاری آزمون ها و ارزیابی پیشرفت تحصیلی از  
ارکان اساسی اشاعه وتوسعه عدالت آموزشی می باشد. آزمون مرحله مهمی  
از آموزش بشمار رفته و شامل مراحل قبل، حین و بعداز آزمون بوده و  
استاندارد سازی کلیه مراحل نیازمند توجه ویژه دست اندرکاران می باشد.  
طراحی یک آزمون هدفمند نیازمند آشنائی اساتید با اصول طراحی آزمون و  
روشهای نوین ارزشیابی از یک طرف و بررسی نتایج تحلیلی از طرف دیگر  
میباشد. در عین حال تدوین و اجرای فرایند ارزشیابی پیشرفت تحصیلی  
علاوه بر موارد مذکور نیازمند بهره مندی از کارشناسان خبره، استفاده از  
دانش و تجهیزات روز وتامین شرایط ارگونومیک استاندارد است. دراین  
مطالعه ابتدا با بررسی نتایج تحلیل آماری آزمونها میزان توانمندی اساتید  
در طراحی سوال مورد بررسی قرار گرفته و بدنبال آن میزان تسلط و  
آشنائی اعضای هیات علمی به اصول، عبارات، اصطلاحات وشاخصهای مرتبط  
با طراحی آزمون و ارزیابی سطوح مختلف دانش و عملکرد مورد مطالعه قرار  
گرفته است.

**روش کار:** طی یک مطالعه توصیفی وتحلیلی ابتدا کلیه آزمونهای چند گزینه  
ای ترم و میان ترم علوم پایه، فیزیو پاتولوژی و کار آموزی نیمسال اول  
سال ۸۸ دانشکده پزشکی به تعداد ۴۶ فقره انتخاب و پاسخ نامه های  
کامپیوتری دانشجویان (با حجم نمونه ۵۵۲۵ عدد) توسط دستگاه OMR  
اصلاح و با استفاده از نرم افزار تحلیل آزمون و نسخه ۱۷ SPSS مورد  
تجزیه وتحلیل آماری قرار گرفت. بعد از بررسی نتایج و با نمونه گیری  
تصادفی ساده و با حجم نمونه ۱۸۵ نفر از طریق پرسشنامه میزان آشنائی  
اساتید گروه های علوم پایه وبالینی با شاخصها و اصطلاحات مرتبط با آزمون  
مورد تجزیه وتحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین ها: ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۹۵، میزان خطای استاندارد  
۰/۷۱۴، واریانس کل آزمون ۳۷/۳۵۵ انحراف معیار ۵/۵۳۰، ضریب  
دشواری ۰/۶۸۲، ضریب افتراق ۰/۲۷۴، واریانس سوال ۸/۴۶۶ بود بر  
اساس چک لیست میلن در ۵۶/۶٪ سوالات اشکال ساختاری وجود داشت  
و ۷۹/۲٪ از سوالات در سطح تاکسونومی طراحی شده اند. میزان شرکت  
درکارگاه های طراحی MCQs: گروه های پایه: ۴۵٪ گروه های بالینی :  
۶۰٪. شرکت در کارگاه های روشهای نوین ارزیابی دانشجو: پایه: ۱۲٪  
بالینی: ۶۵٪. آشنائی اساتید با تعریف اصطلاحات: بلو پرینت: پایه: ۱۹٪  
بالینی: ۳۸٪ آلفای کرونباخ: پایه: ۱۳٪ بالینی : ۲۶٪ خطای استاندارد:  
پایه: ۱۱٪ بالینی: ۲۲٪ واریانس کل آزمون پایه: ۸٪ بالینی : ۱۲٪  
انحراف معیار پایه: ۴۵٪ بالینی: ۶۲٪ ضریب دشواری پایه: ۴۰٪ بالینی :  
۵۹٪ ضریب افتراق پایه: ۴۱٪ بالینی : ۵۶٪ واریانس سوال پایه: ۹٪



### مروری بر ۹۰ برنامه آموزشی در جهان : فرایند تدوین

#### برنامه پیشنهادی دکترای ارتقاء سلامت (P)

نسترن کشاورز محمدی، حیدر ندریان  
دانشکده بهداشت دانشگاه شهید بهشتی  
n\_keshavars@yahoo.com

**مقدمه:** ارتقاء سلامت در همه مقاطع فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس، و دکترای در ده ها کشور جهان و در بیش از ۷۰ دانشگاه تدریس میشود. اما در کشور ایران این رشته هنوز در هیچ دانشگاهی تاسیس نشده است. در ایران ۳ دانشگاه اقدام به تهیه سرفصل آموزشی جهت پیشنهاد به معاونت آموزشی وزارت بهداشت نمودند. این مقاله فقط فرایند تهیه سرفصل پیشنهادی ارسالی از دانشگاه علوم پزشکی قزوین را مورد بررسی قرار می دهد.

**روش کار:** این فرایند در ۲ مرحله اصلی فاز مطالعاتی شامل شناسایی، بررسی و تحلیل برنامه آموزشی رشته ارتقاء سلامت در مقاطع مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای در جهان و سپس طراحی سرفصل آموزشی مناسب کشور بر اساس شرایط آموزشی کشور، مقررات آموزشی این رشته، اهداف سند چشم انداز و نیازمندیهای نظام سلامت کشور انجام شده است.

**نتایج:** در مجموع بیش از ۹۰ رشته در مقاطع مختلف با ذکر واژه ی ارتقاء سلامت در عنوان رشته که به زبان انگلیسی تدریس میشوند در ۱۲ کشور جهان و در ۵۰ موسسه / دانشگاه دایر می باشند. همچنین در بسیاری از کشورها رشته هایی با عناوین دیگر اما با تاکید اصلی بر ارتقاء سلامت دایر هستند و نیز در مقطع دکترای بسیاری از کشورها مثلا استرالیا و کشورهای اروپایی بدون ذکر نام برای دکترای فقط مدرک دکترای تخصصی با ذکر دانشکده و دانشگاه اعطا می نمایند. یافته ها نشان می دهد اروپا بیشترین رشته ها را دایر نموده است در حالی که در آفریقا دانشگاهی شناسایی نشد. در میان کشور ها انگلیس، استرالیا و آمریکا بیشترین رشته هایی با عنوان ارتقاء سلامت دارا بودند. در خاورمیانه به غیر از لبنان، کشور دیگری این رشته را ندارد. دروسی که بیش از همه و در اکثر دانشگاهها بر روی آنها تاکید شده بودند را نشان داد. با توجه به نتایج تحلیل کمیت و کیفیت برنامه های آموزشی دانشگاههای فوق الذکر، نیازهای کشوری و نیز سابقه آموزشی دانشجویانی که می توانند وارد این رشته شوند، فهرست دروس و ترتیب زمانی ارائه آنها در قالب جداول سه گانه به صورت ۲۰ واحد دروس جبرانی /پیشنیاز، ۴۱ واحد دروس اختصاصی، و ۱۸ واحد دروس اختیاری تهیه گردید. همچنین محتوای این دروس تدوین و در قالب الگوی مصوب پیشنهاد برنامه آموزشی معاونت آموزشی وزارت بهداشت تدوین و پس از تایید توسط شورای آموزشی دانشگاه علوم پزشکی قزوین به وزارت مطبوع ارسال گردید.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج یافته ها و وجود رشته مستقل آموزش بهداشت در ایران، نام دوره پیشنهادی دکترای ارتقاء سلامت پیشنهاد گردید.

**واژه های کلیدی:** سرفصل آموزشی، ارتقاء سلامت، دکترای

A-10-284-2

### بررسی مقایسه ای تاثیر آموزش چهره به چهره و ویدئویی بر

#### نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات در بیماران

#### تحت درمان با همودیالیز (P)

حسین کریمی موتقی، فرزانه حسن زاده، سمیه شمس الدینی لری، زهرا امامی مقدم، سعید ابراهیم زاده

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
karimih@mums.ac.ir

**مقدمه:** تبعیت از رژیم غذایی و مایعات یکی از ارکان اساسی درمان بیماران همودیالیزی می باشد. تلاش در جهت یافتن روش های آموزشی مؤثر، برای توانمند سازی بیماران در این خصوص ضروری می باشد. لذا این مطالعه با هدف مقایسه تاثیر دو روش آموزش چهره به چهره و ویدئویی بر نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات بیماران همودیالیزی انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه کارآزمایی بالینی، ۷۵ بیمار همودیالیزی به طور تصادفی در دو گروه قرار گرفتند. پس از تعیین نیازهای آموزشی بیماران، یک برنامه آموزشی بر اساس الگوی خود مراقبتی اورم طراحی شد. آموزش در یک گروه بصورت چهره به چهره و در گروه دیگر با استفاده از فیلم آموزشی تهیه شده، در حین دیالیز اجرا شد. پرسشنامه نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات در سه مرحله قبل، حین و بعد از آموزش اندازه گیری شد.

**نتایج:** میانگین نمره نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات در پایان هفته چهارم بعد از مداخله در گروه آموزش چهره به چهره و ویدئویی به ترتیب ۸/۱۰۳/۶۳ و ۸/۱۴/۵۷ بود. میانگین نمره نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات در پایان هفته دوم و چهارم در گروه آموزش چهره به چهره با گروه آموزش ویدئویی تفاوت آماری معنی داری نداشت (P=۰/۰۵).

**نتیجه گیری:** آموزش با هر دو شیوه چهره به چهره و ویدئویی به یک اندازه در افزایش نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات بیماران همودیالیزی مؤثر بوده است. لذا با توجه به رشد روز افزون آمار بیماران همودیالیزی و وقت گیر بودن و دشواری های عملی آموزش چهره به چهره پیشنهاد می شود که به آموزش های مجازی توجه بیشتری شود.

**واژه های کلیدی:** همودیالیز؛ آموزش چهره به چهره؛ آموزش ویدئویی؛ نگرش مرتبط با تبعیت از رژیم غذایی و مایعات

A-10-160-1



بررسی تاثیر افزایش دانش و مهارت بر تفکر انتقادی و  
تصمیم گیری بالینی پرستاران در بیمارستان آیت الله  
موسوی شهرزنان (P)

طیبه ممدپور املشی، اعظم روشندل، ایران قاسمی

دانشگاه آزاد اسلامی زنجان  
tsamadpour7@yahoo.com

**مقدمه:** رشد سریع علم و تکنولوژی در مراقبت های بهداشتی و شرایط نامطن و متغیر بیماران و پیچیده تر شدن فرایند تصمیم گیری موجب شده است که تفکر انتقادی یکی از ضروریات جوامع امروزی باشد. خمیر مایه تفکر انتقادی، تکاپوی ذهنی و جستجو در اندیشه های نوشته و نانوشته جهت دستیابی به نتیجه ای معتبر و مفید است. تفکر انتقادی لازمه توانایی و مهارت ارزیابی اطلاعات است. این نوع تفکر لازمه کار پرستاری است و می تواند سبب افزایش توان تصمیم گیری آنان شود. برای آن که پرستاران و دانشجویان این رشته، افرادی ماهر و کار آمد باشند، برخورداری از توانایی تفکر انتقادی بسیار ضروری است لذا این مطالعه با هدف بررسی تاثیر افزایش دانش و مهارت بر تفکر انتقادی و تصمیم گیری بالینی پرستاران انجام گردیده است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع نیمه تجربی بود که به روی ۱۰۰ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان آیت الله موسوی زنجان به روش تصادفی انتخاب شدند و سپس به دو گروه آزمایش و مداخله تقسیم شدند. به گروه مداخله به مدت ۱ ماه آموزش مهارت تفکر انتقادی داده شد و به گروه آزمایش هیچ آموزشی داده نشد. ابزار گردآوری داده هابرسشنامه مشتمل بر ۲ بخش بود که بخش اول شامل مشخصات فردی و دموگرافیک و بخش دوم حاوی آزمون مهارت های تفکر انتقادی کالیفرنیا فرم ب بود. این آزمون حاوی ۳۴ سوال چند گزینه ای با یک پاسخ صحیح در پنج حوزه مهارت های شناختی تفکر انتقادی (تحلیل، استنباط، استدلال استنتاجی، استدلال استقرایی و ارزشیابی) است. امتیاز نهایی آزمون ۳۴ و امتیاز کسب شده در هر بخش از آزمون بین ۰ تا ۱۶ متغیر بود.

**نتایج:** به منظور تجزیه و تحلیل داده های حاصل از پژوهش، با استفاده از برنامه نرم افزاری SPSS ۱۴، نتایج نشان داد، بین نمرات آزمون مهارت های تفکر انتقادی در دو گروه آزمایش و مداخله و حیطه های زیر مجموعه آن، در کل آزمون مذکور ( $P = 0/006$ ) و در حیطه استدلال قیاسی ( $P = 0/01$ ) ارتباط معناداری وجود دارد؛ هم چنین، میانگین نمرات پرستاران گروه مداخله بالاتر از میانگین نمرات پرستاران گروه آزمایش است؛ و این تفاوت در حیطه استنباط و کل آزمون مهارت های تفکر انتقادی معنادار می باشد.

**نتیجه گیری:** باتوجه به این یافته ها می توان گفت، جهت همگام شدن با شیوه های نوین در حوزه مراقبت از مددجویان و افزایش قدرت تصمیم گیری بالینی پرستاران، بایستی توانائی اندیشیدن به شیوه انتقادی در طول دوران تحصیل به آنان آموزش داده شود.

**واژه های کلیدی:** تفکر انتقادی، آموزش و مهارت، تصمیم گیری بالینی

A-10-793-1

تبیین ادراک دانشجویان در خصوص نیازهای نوپدید  
آموزشی رشته های علوم پزشکی (P)

محمد علی چراغی، نساء نوغان

دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران  
cheraghiali2000@yahoo.com

**مقدمه:** نظر به پدیدار شدن نیازهای نوپدید حوزه سلامت در جوامع و ضرورت بازنگری برنامه های آموزشی؛ نظرات دانشجویان بعنوان ذی نفعان آموزش می تواند راهگشا باشد. هدف مطالعه تبیین ادراک دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان در خصوص نیازهای نوپدید آموزشی رشته های علوم پزشکی بود.

**روش کار:** پژوهش به روش کیفی پدیدار شناسی با استفاده از روش تحلیل محتوای نهفته انجام شد. جمع آوری داده ها با استفاده از تحلیل محتوا بر روی پاسخهای نوشتاری ۱۰۰ نفر از دانشجویان سال آخر رشته های مختلف علوم پزشکی در پاسخ به سوالات تشریحی تا زمان حاصل شدن اشباع در داده ها بود.

**نتایج:** تعداد ۱۳۸ برچسب مفهومی از پاسخها استخراج و تعداد ۸ طبقه و خوشه اصلی شامل اصلاح برنامه ریزی و بهبود محتوای دروس، بهبود روشهای تدریس، بهبود آموزش عملی، استفاده از اساتید مجرب در تنوری و بالین، افزایش و به روز کردن امکانات آموزشی، توجه به پژوهش، برگزاری و تشویق دانشجو به شرکت در سمینارهای علمی و ایجاد انگیزه در دانشجویان نسبت به رشته و شغل حاصل گردید.

**نتیجه گیری:** برخورداری از اساتید مجرب و به روز در تنوری و بالین؛ روش تدریس مناسب، افزایش امکانات آموزشی و توجه و علاقمند نمودن دانشجو به پژوهش از مهم ترین نیازهای نوپدید رشته های علوم پزشکی از دیدگاه دانشجویان می باشند که توجه متولیان امر مدیریت آموزشی را به برنامه ریزی در راستای تقویت و تعدیل عوامل مثبت و منفی موثر بر آنها می طلبد.

**واژه های کلیدی:** نیاز آموزشی، ادراک دانشجویان، علوم پزشکی، تحقیق کیفی

A-10-369-1





پاسخگویی اجتماعی در آموزش پزشکی (P)

بیبا بیجاری، بتول اقبالی، علی عباسی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی بیرجند  
b71\_eghbali@yahoo.com

**مقدمه:** از دیدگاه سازمان جهانی بهداشت پاسخگویی اجتماعی تعهدی برای جهت‌دهی آموزش، تحقیق و ارائه خدمات پزشکی در راستای اولویت‌های حوزه سلامت در سطح جامعه، منطقه یا کشور است. پاسخگویی اجتماعی در آموزش پزشکی نیازمند یک رویکرد جامعه‌نگر (با تأکید بر توسعه) و مشارکت جامعه در طراحی و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی می‌باشد. دانشگاه های علوم پزشکی به عنوان متولی تربیت نیروی انسانی حوزه سلامت باید رویکرد آموزشی خود را در این جهت سازماندهی کنند.

**روش کار:** معیارهای پاسخگویی اجتماعی شامل مرتبط بودن، کیفیت، هزینه-اثربخشی و عدالت در مراقبت‌های سلامت می‌باشد. دانشکده‌های پزشکی باید خدمات بالینی خود را در سطح جامعه گسترده سازند، شرایط آموزش دستیاری مبتنی بر جامعه را ایجاد کنند و آموزش مداوم پزشکی را در سطح مراکز شهری و روستایی ارائه دهند. گرچه حضور دانشجویان در موقعیت‌های اجتماعی (مراکز بهداشتی-درمانی شهری و روستایی) به عنوان بخشی از برنامه‌ی درسی ارزشمند است، اما برای تحقق کامل پاسخگویی اجتماعی کافی نیست. برای اعضای هیأت علمی چنین رویکردی به معنای طبابت، تدریس و تحقیق در خارج از محیط آموزشی بیمارستان و کلاس درس و همچنین مشارکت‌دادن جامعه در طراحی، اجرا و بازنگری این فعالیت‌ها می‌باشد.

**نتیجه گیری:** دانشگاه‌های علوم پزشکی با مأموریت تولید، تبادل و انتشار دانش در حوزه سلامت پتانسیل مهمی در ارتقای سلامت دارند. پاسخگویی نیاز به مشارکت جامعه در طراحی، اجرا و بکارگیری پروژه‌های تحقیقاتی دارد. بهترین استراتژی برای پاسخگویی اجتماعی در آموزش پزشکی، پیوستگی آموزش پزشکی به سرویس‌های ارائه‌ی خدمات سلامت در سطح جامعه است.

**واژه‌های کلیدی:** پاسخگویی اجتماعی، آموزش پزشکی  
A-10-547-2

بررسی اخلاق پزشکی در آموزه های اسلامی (P)

عاطفه اسفندیاری، محمدرضا امیراسماعیلی، زینب محمدی، سمانه نوروزی  
، نرگس پوررفعتی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
mohammadrezaamiresmaili@gmail.com

**مقدمه:** پیشرفت دانش پزشکی و روش‌های نوین آن در دهه های اخیر، شرایطی را ایجاد کرده است که در آن توجه به اخلاق پزشکی به موضوع مهم و پرچالشی تبدیل شده است. هرچند مکتب‌های مختلفی در زمینه اخلاق پزشکی وجود دارند، اما این که آیا می‌توان مکتب اخلاق پزشکی را بر مبنای احکام الهی و اسلامی تدوین کرد، مسئله ای است که کمتر بدان پرداخته شده است. از این رو این پژوهش با هدف شناخت جایگاه اخلاق پزشکی در آموزه ها و احکام اسلامی انجام شده است.

**روش کار:** مقاله مروری حاضر به روش کتابخانه ای و با مراجعه به کتب، بانک های اطلاعاتی و مقالات مربوطه انجام شده است.

**نتایج:** خداوند به انسان‌ها کرامت بخشیده است بنابراین طبیب نباید با بیمار به گونه‌ای رفتار کند که با کرامت الهی او منافات داشته باشد. جلوه‌گاه این کرامت اخلاقی دردنیای پزشکی در مرحله حساس و سرنوشت‌ساز برخورد پزشک با بیمار است.

**نتیجه گیری:** توجه به مبانی اخلاقی اسلام در کاربرد دستاوردهای علوم پزشکی می‌تواند منشأ اجرای عدالت اجتماعی در برخورداری جوامع و انسانهای محروم و تهی دست از ثمرات کار دانشمندان علوم و فنون مربوط باشد و به آن وضع اسف انگیز که اقلیتی از مرفهان از همه امکانات بهداشت و درمان بهره بگیرند و اکثریتی وسیع، گرفتار رنجهای جانکاه امراض گوناگونند، خاتمه بدهد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، اسلام، فضیلت انسانی  
A-10-629-4



### شیوه های تدریس اخلاق حرفه ای در آموزش علوم پزشکی (P)

محمد جبراییلی، پیمان میکائیلی، مجتبی صفری سرای، مهسا تیموری آذر،  
فرزانه قاسمی

علوم پزشکی ارومیه  
jabraili@gmail.com

**مقدمه:** مبانی و اصول علم اخلاق حرفه ای به موازات علم پزشکی از دیرباز مورد توجه بوده و انعکاس آن در سوگندنامه های پزشکی مشهود می باشد. انجمن جهانی پزشکی مباحث مربوط به اخلاق پزشکی و حقوق بیمار را جزئی از برنامه های آموزش پزشکی می داند که هدف آن توانمند ساختن دانشجویان در شناسایی موقعیت های دشوار، مقابله و حل آن ها با شیوه های معقول و مدیریتی می باشد. مطالعات نشان می دهد که خلا وسیعی در زمینه ی آموزش اخلاق در دانشگاه های پزشکی وجود دارد که این خلا ناشی از عدم وجود منابع آموزشی مناسب، اساتید مجرب، ساختار مجزا برای آموزش مباحث اخلاقی و نیز عدم تخصیص بودجه ی کافی برای پشتیبانی و بهبود وضعیت آموزش اخلاق می باشد.

**روش کار:** این تحقیق به صورت مروری در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که با جستجو در پایگاه های اطلاعات ایران SID – Iranmedex – Iranmedex – medlip با کلید واژه های اخلاق حرفه ای و آموزش پزشکی بدون محدودیت زمانی انجام گرفت. همچنین برای دسترسی به مقالات منتشر شده به زبان انگلیسی پایگاه اطلاعات علمی (Google scholar – PubMed – plus Medline) نیز با کلید واژه های انگلیسی professional Ethics , bioethics, Medical Education مورد جستجو قرار گرفت.

**نتایج:** شیوه های مختلف برای آموزش حقوق بیمار وجود دارد که شامل پیش بینی واحد درسی در آموزش علوم پزشکی، استفاده از اساتید مجرب و الگو محور، روش ایفای نقش و یادگیری براساس حل مسئله، بحث گروهی، آموزش در محیط بالینی و همچنین آموزش حین خدمت می باشند. **نتیجه گیری:** همه دانشجویان بایستی مبانی اصلی اخلاق حرفه ای را به طور مشابه آموزش ببینند اگر چه نمی توان یک شیوه ی استاندارد را برای آموزش همه ی دانشجویان در نظر گرفت ولی می توان با ترکیبی از شیوه های آموزش دیداری، مطالعات گروهی، آموزش مساله محور و آموزش در قالب نمایش سطح قابل قبولی از آموزش اخلاق را ارائه نمود.

**واژه های کلیدی:** حقوق بیمار – آموزش پزشکی bioethics – rights – patient’s medical education – ارائه کنندگان خدمات سلامت

A-10-227-3

### برنامه ریزی آموزشی با الگوی ROI (بازگشت سرمایه) در آموزش پزشکی (P)

مریم اکبری لکه، حسین کریمی موقی، عذرا ایزانلو

دانشکده پزشکی مشهد  
akbarim881@mums.ac.ir

**مقدمه:** تاثیرات مثبت دوره های آموزشی در علوم پزشکی به علت نبود حمایت های لازم، محو می شود. انتظار می رود آموزش بر توانمندی کنونی یا آتی دانشجویان تا حد زیادی تاثیر گذارد. جهت افزایش پاسخگویی به آموزش های حرفه ای به منظور ثابت نمودن ارزش کاربردی برنامه های آموزشی دانشگاه، فرآیند سنجش کامل و ارزشیابی با ROI به نظر راهکاری مناسب است. هدف از این مقاله معرفی راهبرد ROI برای توسعه آموزش پزشکی می باشد.

**روش کار:** مقالات مرتبط در منابع اینترنتی و کتابخانه ای مورد بررسی قرار گرفت و مقالاتی که با موضوع ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب و مطالب آنها استخراج شد.

**نتایج:** بسیاری از دانشگاهها در سرتاسر جهان با انجام ارزشیابی ROI و کوشش بازگشت سرمایه با هزینه کمتر، نتیجه بهتری می گیرند. درسیستم آموزشی آموزش باید منجر به ارزش شود. تا زمانی که اهداف آموزش برای کلیه افرادی که آموزش به آنها مربوط می شود، شفاف و روشن نباشد، تاثیر مثبتی در بر نخواهد داشت. آموزشی که منجر به ارزش می شود دارای سه مشخصه است: تدوین برنامه، اجرای برنامه و پیگیری، که مشخصه سوم از همه مهمتر می باشد. کسب ارزش از آموزش مستلزم یکپارچگی، برنامه ریزی و پیگیری است.

**نتیجه گیری:** با ارزشیابی برنامه های آموزشی به وسیله ROI، کار آموزش می تواند بعنوان یک نقطه روشن معتبر درک شود. طراحان آموزشی می توانند یافته های ارزشیابی ROI را به منظور افزایش همترازی آموزش با نیازهای دانشگاه و هم چنین برای بهبود کارایی، طراحی و توسعه چرخه آموزش به کار ببرند. کلمات کلیدی: برنامه ریزی آموزشی، ارزشیابی آموزشی، بازگشت سرمایه ROI

**واژه های کلیدی:** برنامه ریزی آموزشی، ارزشیابی آموزشی، بازگشت سرمایه RO  
A-10-489-1



کننده ای را در پی داشت به طوریکه استفاده کننده های این روش متفق القول به لزوم گنجاندن شیوه های یادافزا در کوریکولوم آموزش رشته های علوم پزشکی و بویژه رشته ی پزشکی برای خروج از انباشت بیش از حد مطالب (Content overload) و سرفصل ها اذعان دارند و بر این باورند که این روش می تواند روح تازه ای در کالبد امروز دانشجویان پزشکی با حجم انبوه مطالب موجود و روخوانی صرف و غیرفعال آن ها (بدون حذف یا کاستن از سرفصلها) بدمد.

**واژه های کلیدی:** کوریکولوم آموزشی، کوریکولوم مخفی، آموزش علوم پزشکی، اصول نوین یادافزا

A-10-334-2

## زمینه سازی برای گنجاندن آموزش مبتنی بر اصول یادافزا (Mnemonics) در کوریکولوم آموزش پزشکی دانشجویان علوم پزشکی (P)

پیمان میکائیلی، شیوا روشن میلانی، سلیمان احمدی، شادی سرهرودی، کامبیز دیبا

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
peyman\_mikaili@yahoo.com

**مقدمه:** در سال ۲۰۰۰ میلادی که همه متخصصین فارماکولوژی منتظر چاپ آخرین دستاوردهای بشری در آستانه ی هزاره سوم در زمینه ی آموزش علوم پزشکی دانشجویان و بالخاص رشته ی فارماکولوژی بودند، در مقابل نگاههای ناباورانه ی جامعه ی علمی، شاهد نشر دو کتاب نه بصورت متن، که تماماً به صورت تصویر و آن هم تماماً تصاویر فانتزی و تحریک کننده ی ذهن که هنر استفاده از شیوه های یادافزا را به اوج خود رساند، بودیم. هدف: در این مطالعه به شیوه ی عملی و بدور از بحث های کلی و نظری، تجربه ی گنجاندن و یا لااقل زمینه سازی برای گنجاندن اصول نوین یادافزا در کوریکولوم رشته ی پزشکی عمومی و به تبع آن در سایر رشته های علوم پزشکی را به نقد گذاشته ایم. باشد که علاوه بر آشنایی همکاران گرامی با این مقوله، این پژوهش زمینه ساز تسریع این روند در آینده ی نزدیک در نظام آموزشی علوم پزشکی کشورمان باشد.

**روش کار:** در این روش بکمک مدرسین و نیز دانشجویان علاقمند، انواع روشهای یادیاور و یادافزا که قابلیت همخوانی با درس فارماکولوژی نظری را (برای شروع کار) داشتند به طور عملی در درسامه ای که در مدت ۲ سال تدوین گردید بر اساس سرفصل ها و طرح دوره و طرح درس فارماکولوژی پزشکی پیاده سازی و تهیه نمودیم. این درسامه در ابتدای نیمسال تحصیلی در اختیار دانشجویان قرار گرفت و تدریس بر این اساس انجام شد.

نتایج حاصل از هر یک از روشهای شیوه ی یادگیری یادافزا در آزمونهای کوتاه کلاسی و نیز آزمون نهایی پایان ترم مورد پایش و ارزشیابی نهایی قرار گرفت.

**نتایج:** از میان شیوه های مختلف یادافزا، استفاده از سرواژه ها (Acronyms) ۳۳٪، سرجمله ها (Acrostics) ۷٪، ابزار بصری و شمایل ها (Icons Visualizations) ۳۷٪، ارجاع و تداعی (Locis) ۱۲٪، کوتاه نوشت ها (at ionsAbbrevi) ۸٪ و گل میخ واژه ها (words-Peg) ۳٪ در افزایش توان یادگیری سطحی و عمقی و بازاندیشی و فراخوانی حافظه ی دانشجویان موثر تشخیص داده شده اند. این روشها ۲۵٪ مفاهیم مرکزی (Central Concepts)، ۳۰٪ مفاهیم اصلی (Major Concepts) و ۴۵٪ مفاهیم فرعی (Subconcepts) در بخش مربوطه در طرح درس های ذیربط را شامل می شدند. ضمناً گفتنی است در خلال بحث های کلاسی حداقل ۳ روش نو و شاید اختصاصی علوم پزشکی و داروشناسی به عنوان روشهای ابداعی یادافزا طراحی و بکارگرفته شدند که قبلاً در متون علمی موجود، توصیف نشده اند.

**نتیجه گیری:** از آنجا که این طرح دو ساله که به همت اساتید و دانشجویان علاقمند طراحی و اجرا گردید، در عمل نیز نتایج بسیار مثبت و امیدوار



### استفاده از آزمون TOSCE در مرحله گروهی حیطه بالینی دومین المپیاد دانشجویان علوم پزشکی کشور (P)

محسن مقدمی، حمیدرضا عباسی، میترا امینی، جواد کجوری، علی ارحمی  
دولت آبادی، نزارعلی مولایی، رقیه اکبری، الهام پیش بین، حمید منصف  
کسبایی، حسن وکیلی، افشین شفقی، حمیدرضا جوادزاده، سید محمد علی  
رئیس السادات، بیتا امیدوار

**مقدمه:** المپیاد دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور با اهداف ترویج و تقویت تفکر در موضوعات علمی، ترغیب و تشویق دانشجویان مستعد و ایجاد روحیه نشاط علمی برای اولین بار در سال ۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و برای بار دوم در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در حیطه های علوم پایه، بالینی و مدیریت و در دو مرحله فردی و گروهی برگزار شد. در نقشه جامع علمی سلامت کشور به وضوح بر اهمیت تفکر و نوآوری و همچنین بر سه عنصر علوم پایه، بالینی و علوم اجتماعی و مدیریت تأکید گردیده است. در حیطه استدلال بالینی دومین المپیاد از آزمون TOSCE (آسکی به صورت تیمی) برای اولین بار استفاده شد که در تحقیق حاضر به بیان جزئیات آزمون و نظرات شرکت کنندگان مرحله گروهی در این خصوص می پردازیم.

**روش کار:** ۹ تیم از ۹ دانشگاه علوم پزشکی کشور (مشهد، شهید بهشتی، اصفهان، ایران، جهرم، اهواز، شاهد، ارتش و زاهدان) به مرحله گروهی راه یافتند. در یکی از امتحانات مرحله گروهی از آزمون TOSCE استفاده شد. آزمون TOSCE یک آزمون آسکی است که بصورت تیمی برگزار می گردد در این آزمون علاوه بر سنجش شایستگی بالینی دانشجویان، مهارت کارگروهی نیز مورد بررسی قرار می گیرد. ۱۲ ایستگاه شامل ۶ ایستگاه اورژانس های جراحی و ۶ ایستگاه اورژانس های طب داخلی توسط داوران طراحی گردید. دانشجویان این ۹ دانشگاه به صورت تیم های ۳ نفره در ایستگاه ها به مدت ۱۵ دقیقه حضور می یافتند و به سوالات پاسخ می دادند پس از برگزاری آزمون نقطه نظرات اساتید و دانشجویان در قالب پرسشنامه و مصاحبه نیمه ساختارمند جمع آوری گردید.

**نتایج:** بیشتر دانشجویان شرکت کننده اعلام نمودند که موفقیت در این آزمون مستلزم داشتن مهارت های کارگروهی بود و همچنین بیش از نیمی از دانشجویان بیان کردند که آزمون قادر به سنجش مهارت های حل مساله و استدلال در گروه بود. ۴۹/۳٪ از دانشجویان نسبت به زمان بندی ایستگاهها معترض بودند. بطوری که زمان اختصاص یافته بیشتری برای کار تیمی در هر ایستگاه درخواست نموده بودند از دید داوران این روش یک روش نوآور بود که سنجش مهارت های عملی و شایستگی های بالینی را امکان پذیر می سازد و تعدادی از داوران پیشنهاد برگزاری OSCE در مرحله انفرادی را نیز نموده بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نقطه نظرات اساتید و دانشجویان، استفاده از این آزمون جهت المپیادهای آینده پیشنهاد می گردد.

**واژه های کلیدی:** آزمون TOSCE، حیطه بالینی، مرحله گروهی  
A-10-276-4

### بررسی تاثیر جنسیت، شرایط اقتصادی اجتماعی و برخی عوامل انگیزشی در انتخاب رشته تخصصی توسط دانشجویان پزشکی (P)

کوروش وحید شاهي، میترا محمودی، سارا احتشامی، جاوید غلامی، امیر  
سعید حسینی، رقیه ولیپور

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** انتخاب رشته تخصصی توسط پزشکان تاثیرمهمی بر سیستم سلامت دارد. هدف از این مطالعه بررسی نوع و تاثیر جنسیت، شرایط اقتصادی اجتماعی و برخی عوامل موثر در انتخاب رشته تخصصی در کارورزان پزشکی ۴ دانشگاه علوم پزشکی شمال کشور می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی تمامی کارورزان از ۴ دانشکده پزشکی در شمال کشور وارد مطالعه شدند. ابزار سنجش در این مطالعه پرسشنامه خود ایفا، روا و پایا بود که شامل ویژگیهای دموگرافیک، عوامل اقتصادی اجتماعی و نیز برخی عوامل موثر در انتخاب رشته تخصصی و نوع رشته تخصصی بود. داده ها وارد نرم افزار آماری SPSS شده و با استفاده از آزمونهای آماری مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** در کل از ۳۲۰ دانشجوی کارورز پزشکی از ۴ دانشکده پزشکی در شمال کشور ۵۴/۱٪ زن و ۴۳/۲٪ متاهل بودند. متوسط سن شرکت کنندگان ۲۵/۲۳/۷ سال بود. ۹۶/۸٪ از دانشجویان خواهان ادامه تحصیل در رشته های تخصصی بودند. بیشترین رشته های انتخابی دانشجویان شامل رادیولوژی (۷۰٪)، پوست (۶۵٪) و قلب (۵۶٪) بود. تاثیر جنسیت و شرایط اقتصادی اجتماعی در انتخاب رشته تخصصی معنا دار نبود. در آمد بیشتر و جنبه های اقتصادی رشته مورد نظر به طور معنی داری در انتخاب رشته های ارتوپدی، پوست و رادیولوژی مؤثر بودند. همچنین علاقمندی شخصی و شخصیت فرد از جمله عوامل مؤثر در انتخاب رشته های داخلی، جراحی و اطفال به شمار آمدند.

**نتیجه گیری:** اکثر دانشجویان علاقمند به ادامه تحصیل در رشته های تخصصی بودند. تخصصهای کم مشغله از بیشترین طرفداری در بین دانشجویان برخوردار بودند. برخی عوامل انگیزشی نیز در انتخاب رشته تخصصی آینده نقش داشتند. توجه به این یافته ها در برنامه ریزیهای سیاستگذاران سیستمهای بهداشتی می توانند بسیار کمک کننده باشند. کلمات کلیدی جنسیت، شرایط اقتصادی اجتماعی، فاکتورهای انگیزشی، انتخاب رشته تخصصی، دانشجویان پزشکی

**واژه های کلیدی:** جنسیت، شرایط اقتصادی اجتماعی، فاکتورهای انگیزشی، انتخاب رشته تخصصی، دانشجویان پزشکی

A-10-764-7



نقش مشاوره و آموزش نحوه استانداردسازی سوالات، بر نتایج تحلیل آزمون ارتقاء دستیاری (P)

فرح روشن پور

کرمانشاه-بلوار شهید بهشتی-دانشگاه علوم پزشکی- معاونت تحقیقات و

فناوری

roshanpour\_f@yahoo.com

**مقدمه:** آزمون ارتقاء یکی از مهمترین آزمونها جهت سنجش یادگیری دستیاران تخصصی است و سوالات آن بصورت چند گزینه ای (MCQ) طرح می شود. نظر به اینکه تحلیل آزمون ارتقاء سال ۸۷ حاکی از آگاهی ناکافی اساتید از طراحی سوالات استاندارد بود لذا این مطالعه با هدف بررسی نقش مشاوره و آموزش نحوه استاندارد سازی سوالات بر نتایج تحلیل آزمون ارتقاء دستیاری انجام شد.

**روش کار:** بدنبال باز خورد نتایج تحلیل آزمون سال ۸۷ اقدام به تهیه و توزیع ۳ عنوان پمفلت آموزشی، برگزاری کارگاه آموزشی و ارائه مشاوره حضوری به ۱۰۵ نفر از اساتید طرح سوالات آزمون ارتقاء شد. سپس از آزمون سال ۸۸ تعداد ۳۴۰۰ سوال آزمون تحلیل گردید. تحلیل کمی با نرم افزار یگانه و تحلیل کیفی توسط تیم کارشناسی انجام و داده ها با پکیج SPSS و آزمون test.t paired و آنالیز واریانس تحلیل شد.

**نتایج:** مطابق جدول مقایسه شاخصهای کمی و کیفی آزمون سال ۸۸ با ۸۷ حاکی از افزایش معنی دار میانگین ضریب افتراق، اعتبار آزمون (۰/۲۰ kT)، درصد سوالات بدون اشکال ساختاری و درصد سوالات تاکسونومی ۲ و ۳ بود ولی افزایش میانگین ضریب دشواری و انحراف معیار سوالات معنی دار نبود. میانگین ضریب افتراق میانگین ضریب دشواری انحراف معیار سوالات اعتبار آزمون (۰/۲۰ kT) درصد سوالات بدون اشکال ساختاری درصد سوالات تاکسونومی ۲ و ۳ سال ۸۷ ۱۴۶/۰ ۵۷۵/۰ ۷۷/۴ ۶۹۵/۰ ۱۴/۴۱ ۵۵/۶۶ ۳۱۹/۰ سال ۸۸ ۶۰۶/۰ ۸۲/۴ ۹۴۱/۰ ۹۴/۷۱ ۰۰/۷۸ (P<0.05).

**نتیجه گیری:** یافته ها بیانگر تاثیر قابل توجه مشاوره و آموزش به اساتید در استاندارد سازی کمی و کیفی سوالات آزمون بود لذا پیشنهاد می گردد مراکز توسعه با عنایت به آموزش به طرق مختلف، بتوانند کیفیت طراحی سوال را در حد استانداردهای مربوطه ارتقاء دهند.

**واژه های کلیدی:** تحلیل آزمون، سوالات استاندارد، آموزش

A-10-277-1

جایگاه عدالت در نقشه جامع سلامت ایران (P)

کامران باقری لنکرانی، زهرا کریمیان

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز

lankaran@sums.ac.ir

**مقدمه:** در افق چشم انداز بیست ساله کشور، ایران ۱۴۰۴، کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تامین اجتماعی، دارای فرصت های برابر، توزیع مناسب درآمد، به دور از فقر، فساد و تبعیض و بهره مند از محیط زندگی مطلوب. مکان استفاده از خدمات سلامت به عنوان یکی از حقوق انسانی همواره مورد تاکید مجامع بین المللی است. در منشور بین المللی حقوق بشر آمده است:

هر فرد حق دارد در زندگی خود از خدمات آموزش، سلامت و درمان استاندارد بهره ببرد و سلامتی با بالاترین استاندارد که زندگی لذت بخشی را برای انسانها ایجاد کند جزء حقوق هر فرد بدون در نظر داشتن تفاوت های نژادی، دینی، سیاسی، اقتصادی و شرایط اجتماعی است. و ارائه این خدمات باید برای اتحاد جامعه به شکل عادلانه باشد. لذا توجه به امر تامین عادلانه سلامت یکی از مهمترین اهداف و وظایف دولتها محسوب می گردد. در سند چشم انداز بیست ساله کشور نیز به عنوان مهمترین سند توسعه ایران، بر برقراری رفاه و سلامت مردم با تاکید بر عدالت اجتماعی تاکید شده است. اما به رغم اهمیت و حساسیت بحث عدالت، شواهد حاکی از آن است در اغلب کشورهای جهان گروه های غیر برخوردار، شانس کمتری برای بهره مندی از امکانات برابر و یا دستیابی به مراقبت های بهداشتی و درمانی دارند. تفاوت های جنسیتی، زندگی در مناطق روستایی و شهری، و ... از جمله عوامل تاثیر گذار بر این مقوله بوده اند. بررسی های به عمل آمده حاکی از آن است که فقر مهمترین عامل نابرابری و ناتوانی های قابل پیشگیری است. و لذا مقوله عدالت؛ هم در بعد کمیت و کیفیت ارائه و هم در سطح توزیع و تدارک آن مورد بحث و مناقشه بوده است. اگرچه به طور طبیعی عوامل تعیین کننده تفاوت در سطح سلامت افراد همچون تفاوت های فردی و زیست شناختی، رفتارهای انتخابی و ... قابل طرح است اما با این وجود این سوال همواره مطرح است که آیا نا برابری ها می توانند بی عدالتی در بخش سلامت و عدم دسترسی عادلانه به خدمات آموزشی، بهداشتی و درمانی را توجیه نماید؟. مطالعه حاضر به تبیین جایگاه عدالت محوری در نظام سلامت می پردازد. روش مطالعه تحلیلی و مبتنی بر اسناد و شواهد موجود در وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی می باشد.

**واژه های کلیدی:** عدالت، سلامت، آموزش، سند چشم انداز توسعه

A-10-76-1



## ارزشیابی برنامه آموزش پاسخگو از منظر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد (P)

معصومه محمد حسین زاده، رضا افشاری، جواد سرابادانی، حسنعلی زاهد  
مقدم

مشهد خیابان دانشگاه سامان قریشی مرکز مطالعات  
hoseinzadehm3@mums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه بر آموزش پاسخگودر علوم پزشکی به منظور پاسخگویی به نیازهای جامعه تاکید می‌شود. هدف از این مطالعه، ارزشیابی برنامه‌ی اجرایشده‌ی آموزش پاسخگو (آموزش در عرصه) در دانشگاه علوم پزشکی مشهد از منظر دانشجویان است.

**روش کار:** جامعه آماری این پژوهش توصیفی را دانشجویان شرکت‌کننده در برنامه آموزش پاسخگوی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در ترم اول سال تحصیلی ۱۳۸۹ تشکیل می‌دهند (حجم نمونه=۷۰). نمونه‌گیری به شیوه در دسترس انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بازپاسخی که شامل سه سوال درباره نقاط ضعف و قوت برنامه‌ی اجرا شده و پیشنهادات دانشجویان در خصوص ارتقای این آموزشها بود. ۲۱ نفر به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند.

**نتایج:** بیشترین نقاط قوت برنامه را آشنایی با نحوه برخورد با بیماران شایع، آشنایی با نیازهای واقعی پزشک عمومی و آموزش متناسب با آن، ذکر کردند. کوتاه بودن طول دوره، عدم هماهنگی لازم برای مراجعه بیماران متنوع، همپوشانی با برنامه کارورزی در بخش بهداشت، عدم وجود برنامه مدون برای دوره و ارائه آن به دانشجویان، مشکلات عدیده در حمل و نقل دانشجویان، عدم توجه دانشجویان نسبت به انتظارات و اهداف دوره را از ضعفهای آن دانسته‌اند و ادغام برنامه با کارورزی بخش بهداشت، تاکید بر درمان بیماران سرپایی توسط دانشجویان و ارزیابی آنان در این زمینه، اعزام گروهی به مراکز و تدارک اسکان جهت دانشجویان را پیشنهادات نموده‌اند.

**نتیجه‌گیری:** گرچه دانشجویان با اصل برنامه موافق بودند و برای آن مزایای بیشماری را برشمردند اما برنحوه اجرای آن اشکالاتی را وارد می‌دانستند که هماهنگی لازم در زمینه اجرای بهتر و پربرتر برنامه را مطالبه می‌نماید.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، برنامه، آموزش پاسخگو  
A-10-826-4

## نقش دفاتر توسعه آموزش (EDOs) دانشکده‌های دانشگاههای علوم پزشکی در ایجاد بستر برای بهبود کیفیت آموزش پزشکی (P)

نادر ممتازمنش، فرنگیس شوقی شفق آریا

مرکز مطالعات وزارت بهداشت،  
shoghif@gmail.com

**مقدمه:** پس از ایجاد مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۶۸، بتدریج چنین مراکزی در دانشگاههای علوم پزشکی کشور با هدف ارتقای کیفی آموزش تاسیس شدند. بمنظور تسری فعالیت های توسعه آموزش در کلیه ارکان آموزش دانشگاهها، دفاتر توسعه آموزش (Educational Offices Development) در دانشکده‌های دانشگاهها از سال ۱۳۸۲ ایجاد شدند. در حال حاضر تاسیس دفاتر توسعه آموزش در کلیه دانشکده‌های با بیش از ۵۰ نفر عضو هیات علمی طبق آئین نامه اجباری شده است. لذا هدف از این مطالعه تعیین میزان مشارکت EDO دانشکده‌ها در حیطه‌های مختلف آموزش پزشکی است.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی بود. جامعه آماری را ۳۴ نفر از مدیران و اعضای هیات علمی EDC و EDO دانشگاه های علوم پزشکی تشکیل داده بودند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته ای شامل ۲۵ سئو ال بود که برای ارزیابی میزان مشارکت EDO دانشکده‌ها در ارتقای کیفیت آموزش پزشکی تدوین شده بود.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد که میانگین مشارکت EDO دانشکده‌ها در حیطه‌های برنامه ریزی ۶۷/۷٪، رشد و بالندگی اعضای هیات علمی ۷۲/۳۶٪، ارزشیابی ۷۱/۸۸٪، پژوهش در آموزش ۵۹/۳۶٪ بوده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج می‌توان نتیجه گرفت که مشارکت EDO دانشکده‌ها در حیطه رشد و بالندگی اعضای هیات علمی و ارزشیابی در حد خوب، در حیطه برنامه ریزی نسبتاً خوب و در حیطه پژوهش متوسط بوده است. لذا ضروری است با حمایت مدیران ارشد و فراهم کردن تسهیلات لازم، بستر مناسب برای مشارکت بیشتر مهیا شود.

**واژه‌های کلیدی:** EDO، EDC، آموزش پزشکی، دانشکده‌ها، دانشگاههای علوم پزشکی  
A-10-744-1





دوازدهمین همایش کشوری آموزش پزشکی

# پذیرفته شده به

# صورت

# الکترونیک

در این همایش به واسطه رقم بی نظیر ۱۶۵۵ مقاله دریافت شده و با نظر کمیته علمی به منظور ترغیب همکاران، مقالات پذیرفته شده به صورت الکترونیک که در همایش به صورت سخنرانی یا پوستر ارائه نمی شوند در کتابچه خلاصه مقالات به چاپ رسید تا پوشش پذیرش مقالات از رقم پایین ۱۳٪ به ۸۶٪ افزایش یابد.



## بررسی میزان رضایت مندی دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی از کلاسهای تئوری ارائه شده در دوران کارآموزی (E)

محمد علی قدسی راد

مشهد بیارستان امام رضا بخش پزشکی هسته ای  
ghodsima891@mums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه با پیشرفت دانش پزشکی شیوه های سنتی آموزش، راه گشا نبوده و بررسی های کامل برای طراحی سیستم های جدید آموزشی کاملاً مورد نیاز است. این تحقیق با بررسی رضایتمندی دانشجویان از کلاس های تئوری در صدد نشان دادن نقاط ضعف و قوت سیستم فعلی جهت طراحی سیستم های جدید آموزش می باشد. نشان دادن نقاط ضعف و قوت سیستم آموزش تئوری فعلی و طراحی جدید و افزایش راندمان سیستم آموزش هدف این مطالعه است.

**روش کار:** پس از مشاوره و نظرسنجی از کارشناسان آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد مطالعه ای توصیفی- مقطعی با ابزار پرسشنامه استاندارد، که روایی و پایایی آن مورد تایید مسئولان EDC دانشگاه قرار گرفته بود، طراحی گردید. در پرسشنامه مذکور نظر کارآموزان و کار ورزان درباره کلاس های تئوری جراحی، ارتوپدی و چشم پزشکی بررسی شد. تعداد نمونه لازم ۳۵۰ عدد تعیین شد و فاکتورهای زمان تشکیل کلاس، راندمان کلاس، مفاهیم ارائه شده در کلاس، نحوه ارائه مطالب و مطابقت مطالب تدریس شده با نیازهای بالینی مورد بررسی قرار گرفت و پس از جمع آوری پرسشنامه ها اطلاعات استخراج و آنالیز گردید.

**نتایج:** این پژوهش نشان می دهد که دانشجویان از زمان برگزاری کلاس های تئوری جراحی و ارتوپدی راضی نیستند و راندمان کلاس ها را پایین می دانند، همچنین از مفاهیم ارائه شده در کلاس های ارتوپدی و چشم پزشکی رضایت ندارند، به علاوه نحوه ارائه مطالب در کلاس های ارتوپدی را نمی پسندند و مطابقت مطالب تدریس شده در کلاس های جراحی ارتوپدی و چشم پزشکی را با نیاز های بالینی، کم میدانند.

**نتیجه گیری:** بر پایه ی نتایج پیشنهاد می شود که کلاس های تئوری در ساعات صبح برگزار و نیز در مفاهیم ارائه شده و شیوه های آموزشی تجدید نظر حاصل شود.

**واژه های کلیدی:** دوره کارآموزی، دوره کارورزی، آموزش پزشکی  
A-10-79-1

## شیوع خطاهای دارویی دانشجویان پرستاری (E)

پروین عباسی، مهنوش تیماره، شیرین ایرانفر

کرمانشاه - بلوار دولت آباد - دانشکده پرستاری و مامایی کرمانشاه - گروه پرستاری  
m\_timareh@yahoo.com

**مقدمه:** حفظ ایمنی بیمار یکی از نگرانیهای اصلی در سیستم های ارائه خدمات بهداشتی و درمانی است. خطاهای دارویی از جمله شایعترین خطاهای تهدید کننده سلامت بیماران است، نظر به اهمیت اجرای دستورات دارویی در عملکرد پرستاران و توجه به آمار فزاینده ی خطاهای پرستاری، مطالعه ای با هدف تعیین میزان و نوع خطاهای دارویی در دانشجویان پرستاری انجام گرفت.

**روش کار:** این پژوهش توصیفی- مقطعی بر روی کلیه دانشجویان پرستاری در عرصه ترم هفتم و هشتم در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۸۹ انجام شد. جمع آوری اطلاعات با استفاده پرسشنامه خود ساخته دو قسمتی پس از تعیین روایی و پایایی آن، صورت گرفت و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۲۴٪ از دانشجویان مرتکب اشتباه دارویی شده بودند که در اکثر موارد (۳۱٪) یکبار بود. اکثریت اشتباهات (۱۰۱٪) در سرعت انفوزیون وریدی بود. علت اشتباه دارویی عدم توجه به مقدار دارو در کاردکس و استرس هنگام دارو دادن به ترتیب (۱۲٪ و ۵٪) بود. بیشترین اشتباهات دارویی در بخش داخلی (۱۸٪) اتفاق افتاده بود

**نتیجه گیری:** با توجه به میزان بالای اشتباهات دارویی و علل بروز آن در دانشجویان پرستاری، بایستی در برنامه آموزش بالینی توجه بیشتری به شرایط محیطی و فرآیند دادن دارو به عمل آید.

**واژه های کلیدی:** خطاهای دارویی، دانشجوی پرستاری  
A-10-528-1

## نگرش و آگاهی پزشکان شهر ایلام نسبت به پزشکی مبتنی بر

شواهد (E)

میلاد رشیدی بیگی، عمران شفیق الله تالوک دار، هادی تیموری، مریم دارش، علی اشرف عیوضی، کوروش سایه میری

ایلام - بانگنجاب دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
my\_r76@yahoo.com

**مقدمه:** پزشکی مبتنی بر شواهد عبارت از، استفاده دقیق از بهترین شواهد پژوهش در تصمیم گیری در مورد یک بیمار خاص می باشد. این مطالعه به منظور به دست آوردن میزان آگاهی و نگرش پزشکان شهر ایلام به EBM است.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی-توصیفی ۱۲۰ پزشک از بین ۲۰۰ پزشک به صورت تصادفی انتخاب شده، که میزان آگاهی و نگرش پزشکان با استفاده از پرسشنامه ای روا و پایا مورد بررسی قرار گرفت. داده ها با استفاده از آزمون های کوستال والیس، مان-وینسلی و ضریب همبستگی اسپیرمن مورد آنالیز قرار گرفته اند.

**نتایج:** ۵۶/۶ درصد از پزشکان برای پاسخگویی به سوالاتی که در برخورد با بیماران برایشان پیش می آید از اینترنت و ۶۱/۴ برای پیدا کردن شواهد بالینی از Medline استفاده کرده اند. میانگین و انحراف معیار درصد نمره آگاهی به ترتیب ۲۴ و ۲۳، میانگین و انحراف معیار درصد نمره نگرش ۷۹/۲ و ۱۰ بوده است. ضریب همبستگی بین میزان آگاهی و تعداد سالیهای فارغ التحصیلی ( $R=0.42$  و  $P=0.00$ ) برآورد گردید که نشان می دهد



دقیقه بود و در اکثر موارد (۷۹ درصد) بیماران دارای تشخیص اولیه و نهایی مشابه بودند. میزان ترخیص با رضایت شخصی برابر با ۴ درصد می باشد. طول زمان بستری بیمار به طور متوسط برابر با (۲۵۷.۰۰ ± ۹۸۰۰) دقیقه می باشد. بیماران بستری در بخش اورژانس راجع به خدمات دریافتی از متخصصان طب اورژانس ۰.۹۳، ۵ درصد رضایت بالا و ۰.۶ درصد رضایت متوسط داشتند. بالاترین نمره عملکرد را کارورزان با میانگین نمره (۰.۴۲۴۶۷) به گروه طب اورژانس داده اند. جدول شماره (۱): میانگین عملکرد کلی اساتید طب اورژانس از نظر کل ذی نفعان حجم نمونه انحراف معیار میانگین عملکرد کلی اساتید ذی نفعان ۰.۳۶، ۵۹۵۵۴.۳، ۶۴۰۲ پرستاران ۰.۲۵۶۹۵، ۹۴۶۹۰.۲، اساتید ۰.۴۵۴۰۴، ۲۴۶۷.۴، کارورزان ۰.۲۵۹۵۵، ۸۰۴۷ رزیدنت ها جدول فوق نشان می دهد که بالاترین نمره میانگین داده شده به عملکرد اساتید طب اورژانس مربوط به کارورزان می باشد (۰.۴۲۴۶۷).

**نتیجه گیری:** این مطالعه به دلیل نیاز به بهبود روند اجرا، شناسایی مشکلات موجود و در صورت نیاز اصلاح برنامه طب اورژانس در صدد ارزشیابی عملکرد گروه در حیطه های مختلف آموزشی، درمانی، تعاملی و... با استفاده از روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه است. از آن جا این روش ارزشیابی را برگزیدیم تا بتوان ارزیابی جامعی از عملکرد گروه را در حیطه های مختلف انجام داد. با توجه به نمراتی که گروه های مختلف به عملکرد گروه طب اورژانس داده اند و همچنین شاخص های نشان دهنده عملکرد گروه طب اورژانس، عملکرد کلی این گروه در حیطه های آموزش، بالینی و تعاملی مثبت ارزیابی می شود. از یافته های این پژوهش جهت تقویت نکات مثبت عملکرد و برطرف سازی نقاط

منفی آن در بیمارستان الزهرا اصفهان استفاده می گردد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی ۳۶۰ درجه، ارزیابی عملکرد

A-10-140-2

### نیازسنجی برنامه درسی پرستاری خانواده با استفاده از روش

(E) دلفی

نیکو یمانی، مریم علیزاده، طاهره چنگیز، فریبا طالقانی  
yamani@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به نیاز کشور ما به داشتن پرستارانی متخصص در زمینه خانواده و به منظور نیاز به تعریف وظایف حرفه ای به عنوان پایه ای جهت برنامه ریزی های آتی در خصوص رشته ها و گرایش های جدیدی مانند پرستاری خانواده در این مطالعه به نیازسنجی برنامه درسی پرستاران خانواده با استفاده از نظرات متخصصین پرستاری پرداختیم.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه ی نیازسنجی مقطعی- توصیفی است که در سال ۱۳۸۹ در اصفهان انجام شد. از نظر هدف جز: طرح های توصیفی و از نظر کاربرد نتایج در ردیف طرح های کاربردی می باشد. جامعه پژوهش شامل متخصصین پرستاری می باشد (اعضای بورد پرستاری در بخش پرستاری خانواده در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و معاونین آموزشی و مدیران گروه های پرستاری در کلیه ی دانشکده های پرستاری- مامایی دانشگاه های علوم پزشکی کشور) نمونه گیری به صورت خوشه ای انجام شد. جمع آوری اطلاعات با استفاده از روش دلفی و با استفاده از پرسشنامه در دو

هر چه از تعداد سالهای فارغ التحصیلی گذشته است، میزان آگاهی به EBM کاهش یافته، همچنین ضریب همبستگی میزان نگرش به EBM و تعداد سالهای فارغ التحصیلی ( $R=0.11$  و  $P=0.26$ ) بوده که معنی دار نمی باشد. ضریب همبستگی بین آگاهی و نگرش ( $R=0.9$  و  $P=0.17$ ) برآورد شد که نشان می دهد با افزایش آگاهی، میزان نگرش هم افزایش یافته ولی این رابطه معنا دار نمی باشد. میانگین نمرات آگاهی پزشکان عمومی، متخصص و فوق تخصص به ترتیب  $12.9/27/11.8$  بوده است، این میزان آگاهی نسبت به EBM تفاوت معنا داری دارد ( $P=0.026$ ) ولی میزان نگرش آنها معنی دار نیست ( $P=0.73$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت EBM در تشخیص و درمان بیماران و با توجه به پایین بودن میزان آگاهی پزشکان ایلامی از EBM و علاقه مندی آنها به یادگیری EBM، به نظر می رسد دوره های آشنایی با EBM برای پزشکان عمومی و متخصص ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** پزشکی مبتنی بر شواهد، آگاهی، نگرش، پزشکان

A-10-529-1

### ارزشیابی عملکرد گروه طب اورژانس در بیمارستان الزهرا

اصفهان در سال ۱۳۸۹ (E)

سید علی موسوی، نیکو یمانی، مریم علیزاده، محمد سعادت نیا، فریبرز خورش

**مقدمه:** طب اورژانس یک تخصص بالینی است که به ارزیابی، احیاء، تثبیت، تشخیص و مراقبت از بیماران اورژانس می پردازد. به منظور رفع مشکلات موجود در بخش اورژانس بیمارستان الزهرا، گروه طب اورژانس در آن مستقر گردید. از آن جا که یکی از عناصر و اجزاء لاینفک هر برنامه، نظام ارزشیابی آن برنامه است و ارزشیابی باید به منظور مشخص کردن نقاط ضعف و کاستی های برنامه انجام گردد تا بتوان قبل از اجرای همه جانبه ی برنامه آن ها را شناسایی کرده و تصمیمات صحیحی را بر اساس آن اتخاذ نمود؛ بنابراین به منظور ارزشیابی گروه طب اورژانس ارزیابی عملکرد این گروه در قالب این طرح طراحی گردید.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه ارزشیابی مقطعی- توصیفی است که از روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه به منظور ارزیابی عملکرد گروه طب اورژانس استفاده گردید. منابع جمع آوری اطلاعات در مورد عملکرد طب اورژانس کلیه ی افرادی بود که به نحوی با گروه تعامل داشته و عملکرد آنان را از نزدیک دیده یا خدمتی از آنان دریافت کرده بودند. این گروه ها شامل دستیاران، کارورزان، متخصصین، مدیران، پرستاران و بیماران بودند که بر اساس اطلاعات بدست آمده در گروه های متمرکز تشکیل شده، پرسشنامه های خاص هر گروه تدوین گردید. جهت جمع آوری اطلاعات بیماران از روش مصاحبه ساختار دار استفاده شد. به منظور استخراج شاخص های عملکرد گروه طب بررسی پرونده های بیماران انجام گردید. پس از جمع آوری اطلاعات داده های موجود وارد نرم افزار spss شد و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون های  $T$ ،  $X^2$  انجام شد.

**نتایج:** بر اساس اطلاعات به دست آمده زمان انتظار بیمار جهت اولین ویزیت پزشک طب اورژانس به طور متوسط (۱۳۰.۱۳ ± ۱۸۰۰) دقیقه بود. میانگین زمان انتظار بیمار سرپایی بیشتر از بیمار نیازمند به بستری و برابر با ۲۹.۱۲۶۱



تحلیل شده و توسط اساتید تبیین گشت. با توجه به نتایج ارزشیابی، مداخلات لازم در فرآیند تدریس (طرح درس و روش اجرا...) انجام شد و دانشجویان فوق سه سال بعد با همان پرسشنامه استاندارد قبلی مورد ارزشیابی قرار گرفتند.

**نتایج:** در ارزشیابی اول تعداد دانشجویان ۶۳ نفر بوده اند که ۳۶٪ مرد و ۶۱٪ زن بوده اند و ۶۵٪ دانشجویان فوق بومی بوده اند. در مرحله دوم تعداد مورد بررسی ۱۸۱ نفر بوده اند که ۴۱٪ مرد و ۵۸٪ زن بوده اند از این تعداد نیز ۵۴٪ بومی و ۴۳٪ غیر بومی بوده اند. نمره نگرش کلی دانشجویان نسبت به طرح بلافاصله بعد از انجام ۳۵/۰۲ و (SD=14.00) بود که بعد از اصلاحات لازم به ۵۵/۶۶ و (SD=12.31) ارتقا یافت. در این خصوص باید گفت که به طور اختصاصی فرار بودن برنامه درسی بعد از مداخلات لازم به طور معنی داری کاهش یافته است. در پاسخ به این سوال که در این روش دانشجویان سردرگم بوده اند میانگین پاسخ ها ۳۲.۳ بوده است در حالی که این میانگین به ۵۰.۲ رسیده است که بیانگر بهتر شدن وضعیت است. نکته جالب این که دانشجویان از امتحانات مداوم در سال اول احساس ناراضیتری کرده و این وضعیت بعد از چند سال بهتر شده است. از نکات برجسته مربوط به این طرح این بوده است که بعد از این که صاحبان فرآیند متوجه شده اند که این طرح برای دانشجویان به اندازه کافی توجیه شده بوده است و میانگین میزان رضایت دانشجویان ۴۳.۰۲ بعد از مدتی به ۸۰.۳ ارتقا پیدا کرده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه برنامه فوق الذکر روند ارتقایی داشته ولی هنوز توان ارتقا دارد. که در این خصوص پیشنهاد می شود با توجه به تنوعی های انگیزش تحصیلی دانشجویان و به کارگیری مشارکت آنها در ارتقا طرح سعی و همت بیشتری به خرج داد.

**واژه‌های کلیدی:** ادغام، کوریکولوم، کارکرد، ماموریت  
A-10-563-1

### بررسی تاثیر کارآموزی فارماکولوژی بر ارتباط بین درس تئوری فارماکولوژی و کاربرد آن در بالین در دانشجویان پرستاری دانشگاه بوشهر در سال ۱۳۸۹ (E)

مریم روانی پور، حکیمه واحدپرست، فائزه جهانپور

بوشهر-دانشگاه علوم پزشکی- دانشکده پرستاری و مامایی  
m.ravanipour@bpums.ac.ir

**مقدمه:** دانش فارماکولوژی یکی از جنبه های مهم کار بالینی بوده، و آموزش آن دارای پیچیدگی خاص می باشد. پژوهش ها نشان دهنده ضعف دانشجویان پرستاری در ادغام اصول عملی فارماکولوژی با اصول پرستاری می باشد. این جدایی تئوری و عمل میتواند از شایستگی دانشجویان در استفاده از دانش خود در محیط بالینی بکاهد. مطالعه حاضر با هدف کلی تعیین تاثیر کارآموزی فارماکولوژی بر ارتباط بین درس تئوری فارماکولوژی و کاربرد آن در بالین انجام شد.

**روش کار:** روش مطالعه اقدام پژوهی بوده و نیاز به داشتن چنین واحدی به صورت جمعی (دانشجویان، اساتید، مربیان و کادر درمانی) مطرح گردید. جهت

مرحله انجام گردید. جهت تکمیل و نهایی سازی وظایف، از نظرات فوکوس گروپ استفاده شد.

**نتایج:** در مرحله اول دلفی ۵۶ آیتم در حیطه مراقبتی، ۳۴ آیتم در حیطه مشاوره ای، ۱۴ آیتم در حیطه پژوهشی و ۱۵ آیتم در حیطه مدیریتی استخراج گردید. در مرحله دوم تمامی گویه ها میانگین امتیاز بالای ۴ در یافت نمودند. در نهایت به منظور تعدیل وظایف در فوکوس گروپ های تشکیل شده تعداد ۱۵ وظیفه در حیطه مراقبتی که در فوکوس گروپ به حیطه مراقبتی-درمانی تغییر نام داده شد. ۱۱ وظیفه در حیطه آموزشی-مشاوره ای، ۵ وظیفه در حیطه پژوهشی و ۵ وظیفه در حیطه مدیریتی استخراج و نهایی سازی شد.

**نتیجه گیری:** از یافته های این پژوهش جهت برنامه ریزی در خصوص سایر عناصر برنامه درسی در رشته پرستاری خانواده می توان استفاده نمود. پیشنهاد می شود در سایر پژوهش ها به تدوین برنامه درسی رشته پرداخته شود.

**واژه‌های کلیدی:** وظایف حرفه ای، پرستاری خانواده، فن دلفی  
A-10-140-3

### ارزشیابی طرح ادغام افقی کوریکولوم آموزشی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد ۱۳۸۹ (E)

سیدسعید مظلومی، حسین نهنگی، مهدی میرزایی علویچه

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد  
mazloomi\_s@yahoo.com

**مقدمه:** در دنیای پیچیده امروز، دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی سه ماموریت اصلی آموزش، پژوهش و ارائه خدمات را به عهده دارند. با عنایت به نقش مهم این نهادها در ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه، اطمینان از کیفیت مطلوب عملکرد آن ها، به منظور جلوگیری از هدر رفتن سرمایه های انسانی و مادی، و نیز داشتن توانایی رقابت در دنیای آینده که در آن، کیفیت مهم ترین مولفه برای ادامه، و نیز داشتن توانایی رقابت در دنیای آینده که در آن، کیفیت مهم ترین مولفه برای ادامه ی حیات هر سازمان است، ضرورتی انکار ناپذیر دارد. بنابراین، توجه مناسب به هر یک از این کارکردها و ماموریت ها، از اهمیت خاصی برخوردار است و تاثیر مهمی در اثر بخشی دانشگاه ها دارد. لذا این مطالعه با هدف ارزشیابی طرح ادغام افقی کوریکولوم آموزشی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد صورت پذیرفت.

**روش کار:** برای ارزشیابی طرح ادغام در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد بعد از شروع طرح که در سال ۸۶-۱۳۸۵ به اجرا گذاشته شد و جهت ارزشیابی این طرح بر طبق تئوری کریک پاتریک برای ارزشیابی برنامه فوق تعداد پنج FGD برگزار شد و پرسشنامه ارزشیابی طرح فوق تهیه و تدوین گردید. روایی و پایایی پرسشنامه فوق تامین شده و در سال ۱۳۸۷ طرح فوق با ۱۹ سوال بر مبنای مقیاس لیکرت و اندیس پنج امتیازی در تعداد ۶۳ نفر از دانشجویان ترم یک پزشکی مورد ارزشیابی قرار گرفت. نتایج ارزشیابی با استفاده از نرم افزار spss تجزیه و





**نتیجه گیری:** به نظر می رسد برنامه های درسی هنوز با سطوح طراحی شده فاصله داشته و پاسخگوی نیازهای کمی و کیفی آموزش پزشکی نمی باشد. بررسی و تجدید نظر های مکرر در راستای نیازهای جدید پیشنهاد می شود.  
**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: بهداشت محیط، واحدها، کارآیی، دروس، دانشگاه، دانشجو  
A-10-596-3

### پژوهش در آموزش پزشکی و تیپ دانشگاهی (E)

معصومه حسینیان، سوفیا اصالت منش

کاشان جاده راوند دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
hoseinian\_1342@yahoo.com

**مقدمه:** مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی هسته اصلی تدوین رهبری و آموزش است. کمیته پژوهش در آموزش یکی از واحدهای مرکز مزبور است که با استفاده از پژوهش در حل مشکلات آموزشی تلاش می نماید و هدایت و رهبری تحقیقات در دانشگاههای مختلف پزشکی از وظایف اصلی آن می باشد لذا با هدف بررسی تحقیقات آموزشی ارائه شده در دانشگاههای علوم پزشکی ی تیپ های ۳ و ۱ و ۲ در همایش های آموزش پزشکی سالهای ۸۶ و ۸۸ انجام گرفت.

**روش کار:** کلیه مقالات موجود در کتاب خلاصه مقالات همایش های آموزش پزشکی سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۸ مورد مطالعه قرار گرفت. و تعداد مقالات ارایه شده توسط هر دانشگاه بررسی و بر اساس نوع تیپ دانشگاهی دسته بندی و با استفاده از آمار توصیفی تحلیل شد.

**نتایج:** تعداد کل مقالات سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۸ و ۸۲۰ مقاله بود که به ترتیب (۱/۴۴٪) و (۳۸/۸٪) (۱۱/۳٪) دانشگاه های تیپ ۱ و ۳ و ۲ و ۱ (۸/۶٪) را سایر دانشگاه ها مثل آزاد، تربیت مدرس، مؤسسات تحقیقاتی، ارتش، شاهد، وزارت بهداشت و بدون آدرس را شامل می شد. تعداد کل مقالات ارایه شده سال ۱۳۸۸ به ترتیب (۴۲/۵٪) (۳۸/۴٪) (۱۳/۷٪) را دانشگاه های تیپ ۱ و ۲ و ۳ و (۵/۲٪) را سایر دانشگاه ها مثل ارتش، پیام نور، علوم بهزیستی و توانبخشی، آزاد، شاهد، وزارت بهداشت و بدون آدرس را تشکیل داده است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج تعداد بسیار کمی از مقالات اعضای هیات علمی که متولیان مستقیم آموزش پزشکی در کشور هستند به این امر اختصاص داده شده است اگر چه مطالعه در این زمینه اهمیت دارد و از طرفی تفاوت واضحی بین نگارش مقالات آموزش پزشکی و تیپ دانشگاهی وجود دارد به نظر می رسد باید با رهبری و سازماندهی زمینه ارتقاء مطالعات و نگارش متون در زمینه آموزش پزشکی در تمام دانشگاه ها فراهم گردد تا بتوانیم با استفاده از نتایج آن به ارتقا روز افزون در زمینه آموزش پزشکی برسیم.

**واژه های کلیدی:** رهبری، پژوهش، آموزش پزشکی، تیپ دانشگاهی  
A-10-611-4

### آموزش مبتنی بر مورد شیوه ای موثر در یاددهی یادگیری

#### دانشجویان پرستاری (E)

ترم ۳ پرستاری ۴ روز از ۱۲ روز کارآموزی داخلی جراحی ۱ به کارآموزی فارماکولوژی اختصاص داده شد. با استفاده از پرسشنامه که به صورت سوالات بسته با مقیاس رتبه ای لیکرت بود داده ها جمع آوری شد.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد ۸۵/۲٪ دانشجویان کارآموزی فارماکولوژی را برای یادگیری سایر دروس بالینی کمک کننده دانسته، ۶۹/۸٪ موافق با تاثیر آن بر یادگیری دسته های دارویی، ۸۰/۲۴٪ موافق در جهت یادگیری روش های مختلف تجویز دارو، ۹۶/۸٪ کاملاً موافق آشنایی با شکل و رنگ داروها و ۷۵/۱۲٪ آن را باعث تسهیل یادگیری محاسبه دوز داروها دانسته بودند. ۹۳/۶۷٪ کاملاً موافق تاثیر این کارآموزی در شناخت تجهیزات و نحوه استفاده از آنها بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج کارآموزی فارماکولوژی میتواند باعث ارتباط بین تنوری فارماکولوژی با کاربرد آن در بالین شده و می توان از آن جهت افزایش کیفیت آموزش بالینی و کاهش خطاهای دارویی دانشجویان پرستاری استفاده نمود و همچنین روش موثری در جهت بهبود یادگیری در سایر بخشهای بالینی و دروس تخصصی تنوری دانست.

**واژه های کلیدی:** فارماکولوژی، دانشجویان پرستاری، انطباق تنوری و عمل  
A-10-588-1

### بررسی کارآیی دروس ارائه شده به دانشجویان بهداشت

#### محیط (E)

محمدرضا رضانی مفرد، فاطمه رنگرز جدی، مریم رنگرز جدی

کاشان- بلوار قطب راوندی- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- دانشکده بهداشت

rezaimofrad@yahoo.com

**مقدمه:** مراکز آموزش پزشکی دنیا بیش از دو دهه است که نگران بازدهی برنامه های درسی و کارایی آنها می باشند، ضمن اینکه بازنگری در برنامه های آموزشی به دلیل تغییر نیاز جامعه، پیشرفت سریع علم و تکنولوژی اجتناب ناپذیر بوده و به مطالعه همه جانبه نیاز دارد. هدف این مطالعه بررسی کارآیی دروس رشته بهداشت محیط در راستای پاسخگویی به نیاز های کمی و کیفی آموزش پزشکی در سال ۸۸ - ۸۹ می باشد.

**روش کار:** مطالعه توصیفی - تحلیلی بر روی ۹۵ نفر از دانشجویان کاردانی و کارشناسی رشته بهداشت محیط در دانشگاه علوم پزشکی کاشان و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته، شامل دو قسمت؛ اطلاعات دموگرافیک و سنوالات مربوط به اهداف پژوهش با مقیاس لیکرت صورت پذیرفت. پرسشنامه طبق برنامه ریزی ترم در اختیار دانشجویان شاغل به تحصیل در همان ترم گذارده شد و پس از تکمیل جمع آوری و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون ۲x مورد آزمون قرار گرفتند.

**نتایج:** از نظر کارایی دروس ۴۷/۲ درصد دانشجویان دروس را دارای کارایی در حد زیاد می دانند. کارشناسی ۵۱/۴ درصد و در دوره کاردانی ۳۸/۹ درصد کارآیی دروس را کم ذکر نمودند، آزمون انجام شده تفاوتی بین دانشجویان پسر با دختر نشان نداد. اما بین کارآیی دروس و مقطع تحصیلی تفاوت آماری مشاهده شد ( $p < 0.04$ ). ۶۱/۹۶ درصد دانشجویان وضعیت برنامه ریزی درسی را مناسب می دانند.



ارتقای رفتارهای سالم و سلامت روان دانشجویان: طراحی و  
ارزشیابی آموزشی به روش بحث گروهی بر اساس الگوی  
پرسید (E)

اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان  
a\_sanagu@yahoo.com

مهدی مشکی، فضل ا. . . غفرانی پور

خراسان رضوی- گناباد- حاشیه جاده آسیایی- مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی  
و ارتقا سلامت دانشگاه علوم پزشکی گناباد  
drmoshki@gmail.com

**مقدمه:** منظور از رفتار سالم، رفتارهای متعدد و متنوعی هستند که سلامت فرد را نگه داشته و یا ارتقاء می بخشد. از سوی دیگر سلامت عمومی لازمه حفظ دوام عملکرد اجتماعی، شغلی و تحصیلی افراد جامعه است و هدف اصلی آن اجرای برنامه های بهداشت روان بویژه در قشر دانشجو بشمار می آید. هدف: این مطالعه در راستای بکارگیری یک برنامه مشارکتی - مهارتی بر اساس الگوی پرسید و در قالب بحث گروهی به منظور اثر بخشی بر رفتارهای سالم و سلامت روان دانشجویان در طی سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ انجام شده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک کارآزمایی بالینی بصورت قبل و بعد و با شیوه همگون سازی است. نمونه های انتخاب شده ۱۴۴ نفر از دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی گناباد و بیرجند بودند که به صورت تصادفی در دو گروه آزمون و شاهد قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه های آگاهی، رفتارهای سالم و ۲۸-GHQ بودند. برنامه مداخله به شیوه بحث گروهی در گروه های ۱۲ نفری و در چارچوب مهارت های تفکر خلاق، تفکر انتقادی، مشکل گشایی و تصمیم گیری مبتنی بر فاز آموزشی اکولوژیکی الگوی پرسید طراحی و انجام شد؛ پس از پایان جلسات برنامه ریزی شده، بلافاصله و پس از سه ماه در هر دو گروه به طور مجزا برآورد و مقایسه گردید. اطلاعات استخراج شده با استفاده از روش های آمار توصیفی و استنباطی در قالب نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** یافته ها نشان دادند که بین عوامل اثر گذار منظور با استفاده از شیوه یاد شده در گروه آزمون نسبت به گروه گواه، قبل و بعد از مداخله تفاوت معناداری وجود داشت به طوری که آگاهی، رفتارهای سالم و پس از زمان انتظار، سلامت روان دانشجویان ارتقای معنا داری نشان دادند.

**نتیجه گیری:** این نتایج خاطر نشان می کنند که آموزش مهارت های مذکور به شیوه بحث گروهی مبتنی بر فاز آموزشی اکولوژیکی الگوی پرسید موجب مشارکت و توانمندسازی دانشجویان در راستای ارتقای رفتارهای سالم و سلامت روان ایشان می شود که در طول زمان نیز اثربخش و مستمر است.

**واژه‌های کلیدی:** الگوی پرسید، بحث گروهی، دانشجو، رفتارهای سالم، سلامت روان  
A-10-640-1

**مقدمه:** آموزش مبتنی بر کیس Case based Education یک استراتژی یادگیری فعال است که بویژه برای کمک به دانشجویان در توسعه توانایی بکارگیری مفاهیم و ایده ها برای تجربه کاربردی عملیاتی و بالعکس مفید است. یاددهی مبتنی بر کیس و استراتژی های یادگیری را می توان هم برای ارتقای کسب دانش و هم تقویت مهارت های استدلال بالینی دانشجویان استفاده نمود. هدف از این مقاله معرفی تجربه موفق آموزشی در به کارگیری معرفی مورد در یاددهی یادگیری دانشجویان پرستاری در واحد درسی بهداشت جامعه به منظور پرورش سطوح بالاتر تفکر می باشد.

**روش کار:** در این رویکرد آموزش درس بهداشت جامعه ( بهداشت خانواده) و کارآموزی در عرصه بر اساس ارائه کیس های واقعی ارائه می شود. در جلسه اول کلاس سبک یاددهی استاد و انتظارات از فراگیران برای فعالیت های یادگیری طبق آنچه که در طرح درس نوشته شده است به بحث گذارده می شود. در جلسات بعدی از دانشجویان خواسته می شود تا بر اساس مطالب کلاس یک مطالعه موردی انجام دهند. کیس های از محیط واقعی زندگی می باشد. کیس ها در جلسات درسی به جای تدریس مستقیم مطالب مطرح می شود و سپس بر اساس روش سقراط از پرسش و پاسخ استفاده می گردد. برای تقویت استدلال بالینی، دانشجویان کارآموز در عرصه، کیس های واقعی را از مراکز بهداشتی شناسایی می نمایند و طی جلسات مشترک با استاد مربوط به بحث و پرسش و پاسخ، ارائه راه حل برای مورد می پردازند. نحوه ارزیابی یادگیری فراگیران به صورت مستمر و در طول ترم و تعاملی است.

**نتایج:** ارزیابی به عمل آمده نشان دهنده موارد ذیل بوده است، درک دانشجویان نسبت به مشکلات بهداشتی جامعه خود، تقویت یادگیری، رضایت خاطر دانشجویان از آموزش، جذب بودن یادگیری و محیط کلاس، تغییر برداشت دانشجو از محیط یادگیری، حضور فیزیکی استاد بطور تمام وقت، درب باز اتاق، حمایت عاطفی و علمی از دانشجو، انجام برخی از فعالیت های آموزشی همراه با دانشجو، ترغیب نوآوری در دانشجویان، بومی سازی دانش، توانایی نوشتاری و کلامی، تقویت آنالیز موقعیت در دانشجویان.

**نتیجه گیری:** دانشجو زمانی به یادگیری با پایداری طولانی و عمیق می رسد که با آموخته های کلاسی در محیط واقعی مواجه گردد. این رویکرد مستلزم صرف وقت و علاقه وافر استاد به استفاده از شیوه های آموزشی فعال می باشد. وقت گیر بودن برای دانشجو و اشتیاق و استقبال کمتر دانشجویانی که به رویکردهای منفعل عادت نموده اند از چالش های رویکرد آموزش بر اساس معرفی مورد می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** روش آموزش، گزارش مورد، پرستاری بهداشت جامعه  
A-10-22-6

مدل نیازسنجی جانسون: راهنمایی عملکردی در بازننگری یا  
پیشنهاد برنامه آموزشی پرستاری (E)

اکرم قهرمانیان، افسانه ارزانی، لیلا ولی زاده، سوسن ولی زاده





آذربایجان شرقی- بناب- مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی بناب  
ghahramaniana@gmail.com

کوروش رضایی، حمیدرضا کوهستانی، نیره باغچی

میدان بسیج، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اراک،  
استان مرکزی، اراک،  
k. rezaei@arakmu.ac.ir

**مقدمه:** زمانی که به فکر ایجاد برنامه آموزشی جدید یا تجدید نظر در برنامه آموزشی موجود هستیم نیازسنجی ضرورت پیدا می کند. این نیاز سنجی دو هدف را دنبال می کند: اولین هدف تایید اعتبار، مناسبت حرفه ای و علمی و تداوم نیاز برای برنامه موجود بوده و دومی بررسی امکان پذیری راه اندازی برنامه پرستاری جدید از نظر نیاز به آن، دسترسی به منابع، صحت علمی و مالی موسسه آموزشی متقاضی می باشد. هدف از این مقاله معرفی مدل پنداشتی جانسون و موارد استفاده آن در توسعه و بازنگری برنامه آموزشی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه در قالب مقاله ی مروری و با استفاده از مطالعات کتابخانه ای و جستجوی منابع مرتبط در بانک های اطلاعاتی انجام شده است.

**نتایج:** مدل پنداشتی که جانسون در سال ۱۹۷۷ برای توسعه برنامه آموزشی ارائه داد، دارای ۵ مرحله ی بررسی عوامل چهارچوب در محیط داخلی و خارجی برنامه آموزشی، تعیین اهداف، شناسایی محتوا و ساختار برنامه آموزشی، برنامه ریزی آموزشی و ارزشیابی است که قابل مقایسه با ۵ مرحله بررسی، اهداف، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی مدل فرابند پرستاری اورنالودو می باشد. در این مقاله به توصیف و بسط مرحله اول مدل جانسون یعنی مرحله نیازسنجی و تحلیل چارچوب محیط خارجی و داخلی پرداخته می شود مرحله ای که شاید به جرات می توان گفت در بازنگری برنامه به آن توجه نمی شود. فاکتورهای چارچوب خارجی در مرحله نیازسنجی شامل توصیف جامعه، مشخصات دموگرافیک جمعیت، سایر موسسات آموزش عالی به عنوان رقبا، ساختار سیاسی جامعه، سیستم خدمات سلامتی، نیاز برای برنامه، وضعیت حرفه ای پرستاری، آیین نامه ها و الزامات اعتباربخشی مدارس پرستاری و سیستم حمایت مالی بوده و توسط کمیته نیازسنجی خارجی ارزیابی می شود و به علاوه کمیته نیازسنجی داخلی نیز فاکتورهای چارچوب داخلی را که مشتمل بر ماموریت، فلسفه، اهداف موسسه مادر، وضعیت اقتصادی، منابع و امکانات موسسه آموزشی شامل آزمایشگاه، کلاس، کتابخانه، خدمات دانشجویی، هیات علمی و ویژگی های دانشجویان و سیستم خدمات سلامتی حمایت کننده برنامه را مورد ارزیابی قرار می دهد.

**نتیجه گیری:** بررسی عوامل خارجی و داخلی موثر بر پیشنهاد برنامه یا ادامه ی حیات برنامه آموزشی، کمک می کند که با آگاهی از واقعیت های موجود در جامعه و محیط آموزشی، به گسترش و بازنگری برنامه های آموزشی رشته در جامعه و ایجاد تعادل بین عرضه و تقاضا و کیفی سازی روند آموزش پرستاری همت گمارده و به رفع نیازهای جامعه و ذی نفعان اصلی برنامه یعنی دانشجویان و حیات اقتصادی موسسه آموزشی کمک شود.

**واژه های کلیدی:** نیاز سنجی، توسعه برنامه آموزشی، فاکتورهای خارجی و

داخلی

A-10-671-1

**مقایسه دیدگاه واقعی و ترجیحی دانشجویان پرستاری از جو روانی- اجتماعی محیط های آموزش بالینی در دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۸ (E)**

A-10-615-1

**مقدمه:** آموزش بالینی جزء اساسی و غیر قابل جایگزین در تربیت دانشجویان پرستاری می باشد. آموزش بالینی در یک زمینه روانی اجتماعی پیچیده انجام می گیرد که در آنجا مربی نیاز بیماران، دانشجویان و پرسنل بالینی را تحت نظر دارد. بر خلاف یادگیری در کلاس که فعالیت های فراگیر دارای ساختار می باشد، فراگیران در محیط های بالینی مکرراً درگیر فعالیت های طراحی شده با بیماران و سایر مراقبین می باشند. فضای روانی اجتماعی محیط های بالینی تحت تأثیر عوامل مختلفی همانند شیوه تدریس، نقش سرپرستار و سایر کارکنان، نظام مدیریتی حاکم بر بخش، نحوه ارتباط دانشجویان با سایرین، شرح وظایف و مشارکت دانشجویان در انجام امور بالینی قرار دارد. هدف از این مطالعه شناخت و مقایسه دیدگاه واقعی و ترجیحی دانشجویان پرستاری از محیط های آموزش بالینی دانشگاه علوم پزشکی اراک می باشد.

**روش کار:** این یک مطالعه تحلیلی مقطعی است که در آن ۱۱۰ دانشجوی پرستاری که حداقل یک دوره کارآموزی به مدت ۱۰ روز در یکی از بیمارستانهای شهر اراک انجام داده بودند، در آخرین روز کارآموزی پرسشنامه محیط یادگیری بالینی را تکمیل نمودند. این پرسشنامه دارای دو فرم واقعی و ترجیحی می باشد، که هر یک از ۴۲ سوال بر اساس مقیاس لیکرت ۴ درجه ای تشکیل شده و دارای ۶ بعد می باشد.

**نتایج:** میانگین نمره دیدگاه ترجیحی دانشجویان از محیط یادگیری بالینی به میزان معنی داری بیشتر از نمره دیدگاه واقعی بود. همچنین بین نمره مربوط به مقیاسهای تشکیل دهنده پرسشنامه واقعی و ترجیحی تفاوت آماری معنی داری وجود داشت. بالاترین میانگین نمرات دیدگاه واقعی و ترجیحی به ترتیب مربوط به حیطه شرح وظایف (۲۱/۰۱) و حیطه رضایت (۲۵/۸۲) بود. کمترین میانگین نمرات دیدگاه واقعی و ترجیحی به ترتیب مربوط به حیطه نوآوری در آموزش (۱۳/۳۳) و حیطه فردی سازی (۲۲/۸۱) بود. همچنین بیشترین تفاوت بین دیدگاه واقعی و ترجیحی مربوط به حیطه نوآوری در آموزش (۱۰/۵۶) بود.

**نتیجه گیری:** پائین بودن نمره دیدگاه واقعی نسبت به دیدگاه ترجیحی نشان میدهد که دانشجویان انتظار دارند که محیط های بالینی دانشگاه علوم پزشکی اراک از نظر نوآوری آموزشی، رضایت، شرح وظایف، روابط بین فردی، فردی سازی، و مشارکت در سطح بالاتری قرار داشته باشند. تدریس بالینی فاقد روشهای متنوع و جدید می باشد. افزایش کادر آموزشی مجرب، کاهش تعداد دانشجویان در هر بخش، بازنگری آیین نامه های مربوط به کارآموزی و کارآموزی در عرصه و استفاده از بخش های تخصصی از مهمترین عوامل مؤثر می باشند که بایستی مورد توجه قرار گیرند. علاوه بر استفاده از روشهای نوین آموزش بالینی، افزایش مشارکت و مسنولیت پذیری دانشجویان بایستی در نظر گرفته شود.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: دانشجوی پرستاری، دیدگاه، آموزش بالینی،

جو روانی اجتماعی

A-10-615-1



فعالیت‌های آموزشی خط مشی تعیین می کند در نظر گرفته شود. لذا در این مطالعه سعی شده است به منظور برنامه ریزیهای مناسب آموزشی میزان دستیابی دانشجویان به اهداف آموزشی دروس پرستاری بهداشت جامعه تعیین گردد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است که نمونه های پژوهش را دانشجویان پرستاری سال دوم، سوم و چهارم تشکیل می دهند جهت تعیین میزان دستیابی به اهداف آموزش در پرستاری بهداشت جامعه و پرستاری بهداشت خانواده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته و نیز نمرات امتحان پایان ترم استفاده گردید و تجزیه و تحلیل ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آماری همبستگی پیرسون انجام شد.

**نتایج:** نتایج بدست آمده نشان میدهد که ۴۱٪ واحد مورد پژوهش مونث و ۵۹٪ مذکر بوده اند (از ۹۰ نفر دانشجوی). میانگین دستیابی به اهداف آموزشی درس در اصول پرستاری بهداشت جامعه نسبت به پرستاری بهداشت خانواده، بیشتر بوده است (۱۷/۴±۱/۲ در مقابل ۱۷/۶±۱/۴) و ضریب همبستگی پیرسون اختلاف معنی داری را نشان نداد.

**نتیجه گیری:** از آنجاکه بهداشت خانواده نقش کلیدی و تعیین کننده در سلامت جامعه دارد لذا توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می گردد بانجام مطالعات گسترده تر علل عدم دستیابی به اهداف آموزشی در حیطه پرستاری بهداشت خانواده مورد بررسی قرار گیرد چرا که توانمندسازی خانواده پیش نیاز اصلی نیل به اهداف سلامت جامعه می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** بهداشت خانواده، بهداشت جامعه، اهداف آموزشی  
A-10-286-2

### ارتقای مهارتهای پژوهشی دستیاران پزشکی (E)

مهدی فرهودی، سکینه حاج ابراهیمی، داریوش سواد اسکویی، همایون صادقی، صدیقه عرفانی، رقیه عباسپور

بیمارستان امام رضا

farhoudi\_m@yahoo.com

**مقدمه:** جایگاه مناسب آموزش دانش و مهارتهای بالینی، اهمیت تقویت مهارتهای پژوهشی در زمینه های بالینی را مضاعف می نماید. براین اساس فرآیند جدیدی مبتنی بر سر فصل های دروس بالینی دوره های رزیدنتی طراحی و توسط دانشگاه علوم پزشکی تبریز اجرا گردید. بستر سازی برای ارتقای فرآیند آموزشی مهارتهای پژوهشی و اصلاح و بهبود قسمت مربوط به آموزش مهارتهای پژوهشی در کوریکولوم دستیاری و نهادینه کردن پژوهش بالینی و شفاف سازی مدت زمان لازم برای این امر می باشد.

**روش کار:** برنامه درسی اصلاح شده ای تحت عنوان توانمند سازی پژوهشی و دانش پژوهشی دوره های دستیاری تهیه و پس از تصویب شورای تخصصی و فوق تخصصی و شورای آموزشی دانشکده پزشکی از سال ۱۳۸۷ به اجرا در آمد. این برنامه فشرده یک ماهه شامل کارگاههای پژوهشی پایه (یک هفته)، کارگاههای پژوهشی تخصصی (یک هفته) و کلتارل پژوهشی (دو هفته) که شامل جلسات بحث گروهی، مینی کارگاهها ی پژوهشی، شرکت در جلسات دفاع از پایاننامه سایر رزیدنتها و سایر بحثهای مورد نیاز می باشد. این دوره بصورت آزمایشی و محدود در سال ۱۳۸۶ برای رزیدنتهای ارولوژی، زنان،

### الگویی جدید از آموزش دانشجویان محور در جهت ایجاد تفکر پژوهشی و مشارکتی (E)

مسعود رحیمی

شاهرود، میذان ۷ تیر، دانشگاه علوم پزشکی  
rahimi@shmu.ac.ir

**مقدمه:** الگوهای تدریس مشارکتی رویکرد آموزشی مناسب برای استفاده از مسئله گشایی، تفکر و تحقیق با توجه به برنامه، اهداف و امکانات در اختیار می گذارد. این طرح با هدف طراحی و اجرای الگویی جدید از آموزش دانشجویان محور در جهت ایجاد تفکر پژوهشی و مشارکتی در واحد کارورزی بهداشت مدرسه به اجرا در آمد.

**روش کار:** در اولین گام دانشجویان ابعاد مختلف مدرسه ی سالم، پویا و فراگیر محور را با انجام مطالعات زمینه ای تدوین و پس از تهیه چک لیست های معتبر، مطالعه ای از نوع توصیفی - مقطعی را به منظور شناسایی جنبه های سلامتی و آموزشی و تربیتی جاری در یک مدرسه راهنمایی به انجام رساندند و پس از شناسایی نیاز ها، اقدام به تعیین اولویت مشکلات و تدوین محتوی با استفاده از تکنولوژی نوین آموزشی (اسلاید شو) شامل ۸ مجموعه اسلاید و چارت های متنوع آموزشی و اجرا و نیز ارزشیابی نتایج برای هر یک از مخاطبین (دانش آموزان، دبیران و خانواده ها) نمودند.

**نتایج:** نظر سنجی نهایی بعمل آمده از دانشجویان بر اساس مقیاس ۵ رتبه ای لیکرت در ۱۲ زمینه نشان داد که میانگین کلی نتایج امتیازات مربوط به همه سوالات ۶۳/۳ با انحراف استاندارد ۷/۳ بوده است. حداقل میانگین، امتیاز ۳۳/۳ و حدا کثر آن ۹۲/۳ می باشد. از نظر دانشجویان روش اعمال شده (با امتیاز ۹۲/۳ اثر بخشی قابل توجهی برای جامعه نیز دارا بوده است.

**نتیجه گیری:** فرایند اجرا شده بر اساس اهداف پیش بینی شده موفقیت آمیز بوده است. این مدل هم از بعد آموزشی برای دانشجویان و هم از بعد اجتماعی در محیط خارج از دانشگاه بر اساس نتایج موجود اثر بخش بوده است. امید است مسئولین محترم زمینه ها و بستر های مورد نیاز طراحی و اجرای آموزش های مشارکتی و پژوهش محور را بیش از گذشته فراهم آورند.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان، تفکر مشارکتی، کارورزی، آموزش دانشجویان محور  
A-10-668-1

### بررسی میزان دستیابی به اهداف دروس پرستاری بهداشت

جامعه (E)

فاطمه دری پور، شهناز کریمی، بیتاسادات زگردی، طیبه لقانی

دانشگاه علوم پزشکی فسا

shahkar20022002@yahoo.com

**مقدمه:** نظام آموزشی بر اساس نقشه جامع علمی باید به نقطه ای برسد که نه تنها مصرف کننده باشد بلکه سایر بخشها و سلامت جامعه را تامین کند. در این راستا اهداف آموزشی می تواند به عنوان یک نظام راهنما که برای



**واژه‌های کلیدی:** سبک یادگیری وارک، دیداری، شنیداری، خواندن/نوشتن، جنبشی/حرکتی  
A-10-293-1

### بررسی نمرات کسب شده ارزشیابی از نحوه تدریس نظری اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین از دیدگاه دانشجویان در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ (E)

فریبا درخشان، عباس علامی

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی

**مقدمه:** ارزشیابی اساتید از پایه های مهم ارتقاء کیفیت آموزش است. شناخت دقیق دیدگاه دانشجویان به عنوان آموزش گیرندگان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. لذا مطالعه حاضر به منظور بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی از نحوه تدریس نظری اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین صورت گرفت.

**روش کار:** این پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی است. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد حاوی ۲۲ سوال بر اساس مقیاس لیکرت در حیطه های مختلف آموزش نظری و اخلاق پزشکی استفاده شد. در مجموع ۲۰۶۶ برگ ارزشیابی در نیمسال تحصیلی اول و دوم ۸۸-۸۷ بررسی و اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ آنالیز گردید. در تجزیه تحلیل داده ها از آزمون t و آنالیز واریانس (ANOVA) استفاده شد.

**نتایج:** از ۱۶۸ مورد ارزیابی ۱۷۸٪ مرد و ۳۸٪ زن، ۱۷۸٪ عضو هیات علمی علوم پایه و ۶۸٪ عضو هیات علمی بالینی بودند. نمره کسب شده ۷۹/۷۸ ۱۰/۴ به دست آمد. اعضا هیات علمی در زمینه حضور به موقع در محیط آموزشی و رعایت کردن موازین اخلاقی به ترتیب با میانگین ۹/۶ ۸۶/۶۵ ۸۶/۱۹ ۹/۱۹ ۸۶/۰۳ بیشترین امتیاز و در زمینه مناسب بودن ارزیابی مدرس جهت سنجش آموخته های فراگیران و آشنا کردن فراگیران با نحوه ارزیابی از ابتدای دوره به ترتیب با میانگین ۱۰/۶ ۷۳/۸۵ ۱۳/۱ ۷۴/۷۲ کمترین امتیاز را کسب کردند. میانگین نمره ارزشیابی اساتید علوم پایه ۷۶/۰۸ ۱۱/۲ و میانگین نمره اساتید علوم بالینی ۱۰/۷ ۸۰/۵۰ بدست آمد. نمره ارزشیابی مکتسبه بین هیات علمی علوم پایه و بالینی اختلاف معنی داری داشت (۰/۰۵ p)

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، تدریس، نظری، اساتید  
A-10-137-9

### بررسی تاثیر آموزش تغذیه (به روش سخنرانی و ارائه کتابچه آموزشی) بر میزان آگاهی دختران دبیرستانی شهر گرگان در زمینه تغذیه مادر و کودک (E)

محمد امین چوبینه، مهدیه فرید، دردانه حسین

روانپزشکی و کودکان اجرا و پس از ارزشیابی کیفی و تحلیل نتایج بصورت اصلاح شده برای دوره های بعدی اعمال گردید.

**نتایج:** اجرای دوره یک ماهه توانست تصویر ذهنی روشنی از پژوهش بالینی و نیاز به اجرای پژوهش را در ذهنیت دستیاران نهادینه کند. نتایج نظر سنجی ها حکایت از رضایت بیشتر شرکت کنندگان و توانمندی بیشتر آنها جهت طراحی و اجرای پژوهش های بالینی در مقایسه با روش اصلاح شده را نشان می دهد

**نتیجه گیری:** انعکاس یافته های این مطالعه پایلوت منجر به نهایی شدن برنامه اصلاح شده در شورای تخصصی و فوق تخصصی گردیده و این برنامه از سال ۱۳۸۷ در تمامی دوره های دستیاری اجرا می گردد.

**واژه‌های کلیدی:** دستیاری، درس پژوهشی، آموزش پژوهش  
A-10-582-2

### دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی سبک‌های یادگیری چندوجهی را ترجیح می‌دهند (E)

پژمان حموزاده، جمیل صادقی فر، محمد پناهی، محمد سلیمی

دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی  
phamouzadeh@gmail.com

**مقدمه:** شناسایی سبک‌های یادگیری فراگیران در جهت‌دهی به فعالیت‌های تدریس و انتخاب تکنولوژی آموزشی متناسب با سبک یادگیری آنها حائز اهمیت فراوانی می‌باشد.

**هدف:** این مطالعه با هدف تعیین سبک‌های یادگیری دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی، کلیه دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران به صورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار مورد استفاده این پژوهش، پرسشنامه استاندارد سبک‌های یادگیری وارک (VARK) بود. برای تحلیل نتایج از نرم افزار VARK طراحی شده در محیط Excel و SPSS ویرایش ۱۶ استفاده گردید.

**نتایج:** از مجموع ۱۵۰ دانشجوی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، ۱۳۰ نفر با تکمیل پرسشنامه در مطالعه شرکت کردند. تنها ۳۳٪ از دانشجویان مورد مطالعه سبک یادگیری تک وجهی را ترجیح می‌دادند؛ در میان این دانشجویان، ۱۰٪ جنبشی/حرکتی، ۱۰٪ خواندن/نوشتن، ۹٪ شنیداری و ۳٪ دیداری بودند. در مقابل، اکثریت دانشجویان (۶۶٪)، سبک‌های یادگیری چندوجهی (۱۸٪ دو وجهی، ۱۳٪ سه وجهی و ۳۵٪ چهار وجهی) را به عنوان سبک غالب یادگیری ترجیح می‌دادند. ارتباط معناداری بین معدل، مقطع و جنس با سبک‌های یادگیری مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** آگاهی از اینکه دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دارای سبک‌های یادگیری متفاوتی هستند به آموزش‌دهنده در توسعه تکنولوژی‌های آموزشی بسیار مؤثر و متناسب با سبک یادگیری دانشجویان کمک خواهد کرد. بر اساس یافته‌ها پیشنهاد می‌شود که برای دانشجویان این رشته از شیوه‌های فعال یادگیری مانند بحث در کلاس، ایفای نقش، شبیه‌سازی و غیره استفاده شود.



**نتایج:** بر اساس نظر سنجی بعمل آمده از دانشجویان، ۹۳٪ از مطالب فیزیولوژی با این روش پوشش داده شد. میزان درک مطلب، پایداری و ماندگاری مطالب در ذهن دانشجویان ۸۲٪، ایجاد انگیزه بیشتر همراه با خودآموزی مستقل در دانشجویان ۷۹٪ بوده است. علاقه دانشجویان برای گذراندن درس فیزیولوژی دو با این روش ۷۹٪ بوده است.

**نتیجه گیری:** دانشجو با دانستن رسالتها و وظایف خود و ایفای نقش فعال در پوشش دادن به آنها در تمامی حیطه های یادگیری رشد نموده و از قابلیت های بالای ذهن خود استفاده می نماید. آموزش مبتنی بر حل مشکل در جهت این مهم موثر می باشد.

**واژه های کلیدی:** دانشجو محوری، فیزیولوژی بالینی، یادگیری، PBL  
A-10-488-1

### تداوم طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزشی جامعه نگر

(E)

افسر امید

دانشگاه علوم پزشکی همدان - دانشکده پرستاری و مامانی  
afsar\_omidi@yahoo.com

**مقدمه:** تغییر ترکیب جمعیت با افزایش امید به زندگی، تنوع فرهنگی و تغییر الگوی بیماری ها از بیماری های واگیردار به سوی بیماری های مزمن همراه با هزینه های بالای خدمات درمانی باعث شده که ساختار سیستم بهداشتی درمانی در اکثر جوامع در حال توسعه و توسعه یافته از تمرکز بر مراقبت و درمان به سوی پیشگیری و ارتقاء سلامت تغییر کند و ارایه خدمات جامعه نگر در بطن جامعه روز به روز گسترش بیشتر یابد بنابراین انتقال جایگاه و تغییر محدوده ارائه خدمات بهداشتی، درمانی ایجاب می کند که سیستم آموزش علوم پزشکی از جمله پرستاری نیز بیش از پیش به تربیت تیروهای جامعه نگر و پرستاران ماهر در بهداشت جامعه بپردازد. به منظور ارائه خدمات جامعه نگر لازم است دانشجویان شرایط واقعی تجارب یادگیری متناسب با اهداف آموزشی و خدمات جامعه نگر را بر اساس برنامه های آموزشی جامعه نگر فرا گیرند و کاربرد دقیقی از آموخته ها را در شرایط واقعی تجربه نمایند بدین منظور نیاز به تداوم طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزشی پرستاری جامعه نگر می باشد.

**روش کار:** فیلهای آموزشی طبق نظرات اعضای گروه و رضایت مسئولین واحدهای مربوطه انتخاب گردید که شامل بازدید و آموزش در مراکز مختلف (توانبخشی مانند فیزیوتراپی، شنوایی سنجی، بینایی سنجی، ارتوپدی فنی، کاردرمانی، گفتاردرمانی، مشاوره ژنتیک و مراکز درمانی بیماری های مزمن و واحد کنترل عفونت بیمارستانها، بهداشت مدارس، کارگاهها و کارخانه ها، تصفیه خانه آب و فاضلاب، مراکز درمانی ترک اعتیاد و اجرای کارگاههای پزشکی قانونی و بهداشت سالمندان و یانسگی و آسیبهای اجتماعی) و در واحد کارآموزی در عرصه بهداشت جامعه دانشجویان پرستاری ترم هشتم می باشد و پس از اجرای برنامه، نهایتاً برنامه مورد ارزشیابی دانشجویان قرار گرفت

**نتایج:** نتایج نشان داد میزان رضایت دانشجویان از اجرای این برنامه ۲۵٪ خیلی زیاد و ۵۳٪ زیاد و ۱۵٪ متوسط و ۷٪ کم بوده است و میانگین نظرات دانشجویان در رابطه با میزان دستیابی آنها به اهداف برنامه های اجرا شده

شیراز- بلوار صنایع الکترونیک- خ فرمانداری- ک ۳/۸- سمت راست پ ۵  
amin\_choobineh@yahoo.com

**مقدمه:** بی گمان از مهمترین عوامل مؤثر بر وضعیت سلامت کودکان وضعیت تغذیه مادر در دوران بارداری، شیر دهی و پیش از آن و همچنین وضعیت تغذیه ای نوزاد در سال های اولیه زندگی می باشد. طی پژوهش حاضر میزان آگاهی دانش آموزان دختر سال آخر دبیرستان به عنوان مادران آینده جامعه در زمینه تغذیه مادر و کودک مورد مطالعه قرار گرفته و تأثیر آموزش بر آن بررسی شده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر به صورت مداخله نیمه تجربی به روی ۱۳۱ دانش آموز دختر سال سوم تجربی دبیرستان های گرگان، به روش نمونه برداری تصادفی خوشه ای انجام گرفت. پرسشنامه ی استفاده شده در این بررسی از نوع بسته بود. در مرحله نخست این مطالعه از دانش آموزان تستی به وسیله پرسشنامه در مدارس محل تحصیل گرفته شد، در مرحله بعد، آموزش ها به دو روش چهره به چهره (به روش سخنرانی و پرسش و پاسخ) و با استفاده از بوکلت ارائه داده شد. در انتها میزان آگاهی دانش آموزان مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** یافته های تحقیق حاصل نشان داد میانگین نمرات بر اثر آموزش از ۱۴.۶۴ به ۲۱.۱۸ افزایش یافته، ( رشدی معادل ۲۴.۰۳۸ درصد) و تأثیر آموزش معنی دار ارزیابی گردید (P)

**واژه های کلیدی:** آموزش تغذیه، دانش آموزان دختر، آگاهی تغذیه ای، تغذیه مادر و کودک  
A-10-398-1

### بررسی تأثیر آموزش یادگیری مبتنی بر حل مشکل در درس فیزیولوژی یک دانشجویان پزشکی یاسوج (E)

جمشید محمدی، امراله روزبهی، حمداله دلاویز

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی  
jamshidm2005@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری بر اساس حل مسأله، یادگیری خلاق، فعال و متفکرانه بوده و باعث ایجاد مهارتهایی در جهت یادگیری مادام العمر میشود. فراگیران در آموزش فعالانه شرکت و مسؤولیت یادگیری خود را بر عهده می گیرند. همچنین به آنان فرصت داده میشود تا تجربیات خود را با دیگران در میان بگذارند. بررسی بر روندهای آموزشی آموزش درس فیزیولوژی دانشجویان پزشکی مبتنی بر حل مشکل

**روش کار:** پس از گروه بندی دانشجویان به ترتیب؛ ارائه مسئله، نحوه رسیدن به راه حل، بارش افکار، فرضیه سازی، دسته بندی موضوعات برای حل مسئله، بیان گردید. سپس روی راه حل های گروهها بحث و تجزیه و تحلیل صورت گرفت و بهترین راه حل انتخاب گردید و فرضیه های قبلی رد یا اصلاح شدند. مطالعه با شیوه اقدام پژوهی بررسی گردید. با استفاده از خود ارزیابی و ارزیابی همکلاسی، میز گرد اساتید و دانشجویان و مصاحبه با دانشجویان، فرم نظرخواهی داده ها جمع آوری گردید.



گیری متعدد فهرستی از فعالیتها که برای ارتقاء فرایند لازم بود مورد بررسی قرار گرفت و بر اساس آن بر نامه زمان بندی ریخته شد و فهرست موارد ارتقاء مشخص شد و فعالیتها توسط اعضا در چهار چوب موارد ارتقاء انجام شد. در نهایت امتیازات عملکرد فرایند قبل و بعد از ارتقاء که توسط پرسش نامه بررسی شد بود با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۱/۵ تجزیه و تحلیل شد و برای توصیف داده ها از نمودارمقایسه ای خطی جریان داده های عملکرد فرایند قبل و بعد از فرایند استفاده شد.

**نتایج:** یافته های مقایسه ای نمودار خطی جریان فرایند گزارش نویسی فراگیران بهورزی دوره نوزدهم در خانه های بهداشت کار آموزی شهرستان تربت حیدریه نشان داد که شاخص قبل از ارتقاء: میانگین امتیازات بر حسب در صد=۳۳/۸۵=میان=۳۳ شاخص بعد از ارتقاء: میانگین امتیازات بر حسب در صد=۸۵/۱۵=میان=۸۶ و با توجه به وجود تفاوت معنی دار در امتیازات مربوط به کیفیت و چگونگی گزارش نویسی فراگیران در مبحث درمانها و کمکهای اولیه در خانه های بهداشت آموزشی مربوط به قبل و بعد از ارتقاء فرایند (P=0.001 DF=19 T=14.8) مشخص شد که روند ارتقاء موثر بوده. در دفتر گزارش فراگیران؛ بخش گزارش دهی درس درمانها و کمکهای اولیه تمایز یافته، طراحی و خط کشی شده حاوی سر ستونهای ردیف، خلاصه فعالیتها انجام یافته، مشروح فعالیتها، تعداد موارد انجام خدمات در درمانها و کمکهای اولیه به تفکیک و بود که با عث افزایش رضایت مندی فراگیران از نحوه گزارش نویسی، آسانتر شدن استخراج مطالب و نکات مهم آموزشی از دفتر گزارش بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به روش ارتقاء فرایند که در یک دوره آموزشی و در یک گروه از فراگیران بهورزی به طور پایلوت با استفاده از تحقیق در سیستم بهداشتی انجام شده بود با حضور سایر مربیان و مدیر مرکز آموزش بهورزی مقرر گشت که برای تمامی فراگیران در تمامی دوره ها آموزشی توجیهی در خصوص تهیه فرم گزارش فعالیت روزانه گذاشته شده و از طریق مربیان در خصوص تکمیل گزارش نظارت به عمل آید.

**واژه های کلیدی:** ارتقاء فرایند؛ گزارش نویسی؛ فراگیران مرکز آموزش

بهورزی

A-10-419-5

### بررسی تاثیر روش یادگیری فعال بر کیفیت کارآموزی بخش

#### عفونی دانشجویان پرستاری (E)

نادر آقاخانی، سامره اقتدار، نرگس رهبر، مریم مسگرزاده، منیژه پرخشجوی

علوم پزشکی شیراز

naderaghakhani2000@gmail.com

**مقدمه:** با پیشرفت علوم و فنون پزشکی و رشته های مرتبط و شناخت مشکلات متعدد و تغییر نگرش از یادگیری استاد محور به دانشجو محور در آموزش دروس باعث شده تا مدیران و مسئولان آموزش دانشگاه های علوم پزشکی در صدد یافتن روش های تدریسی باشند که علیرغم ارزان، کارآمد نیز باشند. یادگیری فعال زمانی اتفاق می افتد که فراگیران فرصت بیشتری برای ارتباط تعاملی با موضوع دوره برقرار نمایند و به تولید علم تشویق شوند تا فقط دریافت کننده علم باشند. در یک محیط فعال یادگیری معلمان تسهیل

۲۵% خیلی زیاد و ۴۵% زیاد و ۲۵% متوسط و ۵% کم بوده است که درمقایسه با نظرسنجی سالهای قبل، میزان رضایت و کمیت برنامه افزایش داشته است. **نتیجه گیری:** هدف از اجرای این برنامه تربیت نیروهای جامعه نگری است که می خواهند و می توانند به جامعه خود خدمت کنند و به نحو مؤثری با مشکلات بهداشتی در تمام سطوح مواجه شوند و در این برنامه از جامعه به عنوان محیط یادگیری بیشترین استفاده به عمل می آید و نه تنها دانشجویان بلکه مربیان، کارکنان واحدهای مختلف و اعضا جامعه نیز به نحوی مشارکت فعالانه دارند و نهایتاً اجرای این برنامه می تواند در جهت ارتقاء کیفیت برنامه های آموزشی جامعه نگر پرستاری مؤثر واقع شود.

**واژه های کلیدی:** طراحی، ارزشیابی، برنامه های آموزشی، جامعه نگر  
A-10-306-2

### ارتقاء فرایند گزارش نویسی روزانه فعالیتها انجام یافته

#### فراگیران بهورزی دوره نوزدهم در خانه های بهداشت

#### آموزشی مرکز آموزش بهورزی تربت حیدریه- سال ۱۳۸۹ از

#### طریق مراقبت مبتنی بر شواهد (تحقیق در سیستم بهداشتی)

(E)

زهره حسینی، ابراهیم تیموری، علیرضا شجاعی

مرکز بهورزی تربت حیدریه

hosseinyz1@mums.ac.ir

**مقدمه:** مراقبت مبتنی بر شواهد مقوله بسار مهم در تمامی حیطه های ارائه خدمات در علوم به خصوص علوم پزشکی می باشد به عبارتی خود یک نوع تحقیق در سیستم بهداشتی درمانی (system research health) است که در آن سعی در ارتقاء فرایند های جاری سازمانی از طریق توجه به مراحل انجام فعالیت و پیدا نمودن شواهد و اطلاعات در خصوص نحوه عملکرد جاری فرایند و در صورت وجود مشکل در آن انجام تجدید نظر و ارتقاء و اصلاح آن است. با توجه به اینکه فرایند گزارش نویسی فعالیت کار آموزان بهورزی دوره نوزدهم مرکز بهورزی تربت حیدریه با اتمام فعالیت روزانه فراگیر و نوشتن گزارش در دفتر شروع شده و به تحویل دادن دفتر گزارش در روز بازدید مربی از خانه بهداشت ختم شده و، فرایند جاری با عث می شد که گزارشات فراگیران در مبحث درمانها و کمکها، حالت انشایی داشته، مطالب بدون ترتیب و بدون هدف معین دنبال هم بیایند و نکات خاص آموزشی را نتوان از آن استخراج کرد لذا بر آن شدیم که با استفاده از روش PDCA-focus و انجام ارتقاء فرایند گزارش نویسی روزانه فعالیتها انجام یافته فراگیران بهورزی دوره نوزدهم در خانه های بهداشت آموزشی مرکز آموزش بهورزی شهرستان تربت حیدریه (درک ابعاد اجرایی فرایند؛ ترسیم جریان فرایند و بررسی نقاط قوت و مشکلات آن را ارتقاء دهیم.

**روش کار:** در این روش تحقیق که از نوع توصیفی و با هدف کار بردی و رفع مشکل در سیستم بهداشتی و آموزشی بود ابتدا با همکاری فراگیران دوره نوزدهم بهورزی ابتدا و انتهای فرایند مشخص شد و بر اساس آن نمودار قالبی جریان فرایند و کلیه فعالیتها جریان فرایند از طریق نمودار تدوین گردید و با همکاری اعضا فرایند نقاط قوت و ضعف آن از طریق نمودار هم گروهی مشخص گردید سپس با استفاده از روش بارش افکار و روش رای





شده از هر دو گروه کنترل و آزمون انجام شد و با تجزیه و تحلیل نتیجه مشخص شد که تفاوت معنی داری بین دو گروه وجود ندارد. برای گروه کنترل روش روتین کارآموزی به کار مربی مدار گرفته شد. برای گروه آزمون روش یادگیری فعال انجام شد. در پایان کارآموزی سئوالات بر اساس اهداف آموزشی واحد بالینی به صورت نظری و عملی به عمل آمد. نتایج حاصله مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. سطح اثر گذاری: در صورت ارائه به مسئولین دانشگاه انتظار می رود در برخی کارآموزی ها این روش به کار گرفته شود.

**نتایج:** نتایج آزمونهای آماری نشان داد که واحدهای پژوهش در دو گروه آزمون و شاهد از نظر سن، وضعیت شغلی، معدل ترم قبل، معدل دیپلم، وضعیت تاهل، شغل پدر و مادر، محل سکونت دانشجوی و خانواده وی بر اساس آزمونهای همگون سازی تفاوت معنی داری با یکدیگر نداشتند. ولی میانگین و انحراف معیار نمرات حاصله در گروه آموزش با روش روتین و گروه آموزش در مقایسه با روش آموزش فعال کمتر بود. هر چند اختلاف آماری معنی داری بین تاثیر این دو روش بر میزان یادگیری (  $p = 0.05$  )

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری فعال، کیفیت کارآموزی، ارومیه

A-10-760-2

### تأثیر مدل به کار گیری پرسنل پرستاری در آموزشی بالینی (مدل همکار آموزشی) بر کیفیت آموزش بالینی دانشجویان پرستاری (E)

نادر آقاخانی، نرگس رهبر، سامره اقتدار، مریم مسگرزاده، منیژه پرخشجوی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

naderaghakhani2000@gmail.com

**مقدمه:** امروزه برنامه های آموزش پرستاری به طور عمیقی بر روی رسیدن کمی و کیفی به اهداف رفتاری تاکید می کنند و دستیابی حرفه پرستاری امروز به پرستارانی با مهارتهای بالینی مناسب، نیازمند اندیشیدن تدابیری به منظور همسو نمودن و ادغام مباحث نظری دانش پرستاری با تجربیات و واقعیات بالینی است. ارتباط مناسب بین بخش آموزش و بالین پرستاری، مستلزم تعامل دوطرفه آن ها می باشد؛ بدین معنا که از طرفی آموزش دروس نظری پرستاری باید بر اساس واقعیت های بالین بنا گردد و از طرف دیگر عملکرد پرستار در بالین، باید از دانش نظری پرستاری بهره مند شود. این ارتباط متقابل، تضمین کننده عمل پرستاری اصولی و پیشرفت حرفه ای خواهد بود. کمبودهای چشمگیر در زمینه استفاده از تفکر خلاق و فرآیند مشکل گشایی در بالین توسط پرستاران باعث فاصله هر چه بیشتر بین اعضای هیات علمی دانشکده پرستاری با پرسنل بالینی یا به عبارت دیگر بین تنوری و بالین است که موجب می شود تا مربیان آموزشی برای به روز نگاه داشتن آگاهی و بینش خود از واقعیات و تغییرات محیط های بالینی با محدودیت روبرو باشند. مدل همکار آموزشی بالینی به معنی مشارکت و همکاری بین پرستاران حرفه ای و مربیان دانشکده در امر آموزش و ارزشیابی دانشجویان است؛ در این مدل پرستاران حرفه ای به طور عمده مسوول آموزش و ارزشیابی دانشجویان بوده و مربی دانشکده در حل مشکلات آموزشی، همکار بالینی و دانشجویان را

کننده یادگیری هستند تا اینکه یادگیری را به فراگیران دیکته نمایند. شواهد حاکی است که دانشجویان با این روش بهتر قادر به کاربرد دروس فراگرفته بر بالین بیماران هستند و متخصصین نیز این روش را نسبت به روش های سنتی تاثیر گذارتر می دانند. این روش بر فعالیت های یادگیری دانشجویان شامل توانایی استفاده از منابع اطلاعاتی علوم پزشکی و درک و فهم آن استوار می باشد. افراد آموزش دیده با این روش، راحت تر قادر به یاد آوری و به کار گیری اطلاعات خود هستند. با استفاده از این روش، فراگیران در فعالیت های آموزشی فعالانه شرکت می کنند و مسؤولیت یادگیری را بر عهده می گیرند. همچنین به آنان فرصت داده می شود تا تجربیات و نظرات خود را با دیگران در میان بگذارند. این پژوهش در صدد بررسی تاثیر روش یادگیری فعال بر کیفیت کارآموزی بخش عفونی دانشجویان پرستاری بوده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر که از نوع نیمه تجربی است که با هدف تعیین تاثیر روش یادگیری فعال بر کیفیت کارآموزی بخش عفونی دانشجویان پرستاری ارومیه بود. ۳۲ نفر از دانشجویان پرستاری در دو گروه آزمون و کنترل انجام گرفته است (۲ گروه ۱۶ نفری شامل ۸ دانشجوی مذکر و ۸ دانشجوی مؤنث). سعی شد از تکنیک ها و روش هایی که به فراگیران فرصت یادگیری فعال را می دهد، استفاده گردد که شامل موارد زیر بود. همفکری: برای هر عملیات زمانی در اختیار فراگیران قرار می گرفت تا درباره مطلب فکر نمایند و سپس بحث کوتاهی با فردی که مجاور اوست انجام دهند و سپس دیگران را در نتایج سهیم کند. کاغذ یادداشت: از فراگیران خواسته می شد که به این سوالات پاسخ دهند که مهمترین چیزی که شما امروز یاد گرفته اید چه بوده است؟ چه سوالات مهمی وجود دارد که بدون پاسخ باقی مانده است؟ پاسخ هایی که در ذهن فراگیر بوجود می آید فرآیند یادگیری فراگیران را افزایش می دهد و این امر بازخورد از درک آنان در مورد موضوع فراهم می نماید. فعالیت های نوشتاری: فراگیران فرصت داده می شد تا در مورد فرآیند اطلاعات فکر کنند برای مثال یک سوال مطرح می شد و سپس زمانی را به فراگیران داده می شد تا هر چه می خواهند در مورد آن بنویسند. بارش افکار: بارش افکار از نمونه روش های ساده دیگری است که همه را وارد بحث می کرد. یک عنوان و یا مسئله مطرح می شد و از فراگیران خواسته می شد که درگیر مسئله شوند. هر نظری که ارائه می شد روی تخته نوشته می شد. ایفای نقش: ایفای نقش عملاً فراگیران را از نظر روانی حرکتی آماده می کرد. بحث و مناظره: در محیط بالین می توانست ابزار موثری برای تشویق فراگیران به فکر کردن درباره چند دیدگاه در یک زمینه باشد. کار گروهی: ۴ گروه ۴ نفره تشکیل شد. به شرکت کنندگان امکان صحبت کردن، ارائه دیدگاههای شخصی و مهارت کار با دیگران را داده شد. همه اعضا گروه برای کامل نمودن یک مهارت با هم کار می کردند به هر گروه مقاله برای خواندن، سوالاتی برای پاسخ دادن و بحث کردن و اطلاعاتی برای ارائه و موضوعاتی برای یاددهی به دیگران در مورد مهارت های بالینی داده می شد. مطالعات موردی: با استفاده از یک داستان واقعی در مورد اتفاقاتی که در بیمارستان وجود دارد به فراگیران این امکان را داده می شد تا دانش خود را عملاً با شرایط دنیای واقعی، عملکردها و نتایج تفریق و اجرا کنند. دانشجویان نسبت به دوره و اهداف آن آگاهی سازی شدند. هر کس تمایلی به شرکت در مطالعه نداشت، بدون هیچ محدودیتی می توانست از مطالعه خارج شود. داده ها با استفاده از پرسشنامه گردآوری شدند. بعد از تعیین اهداف آموزشی درس، در اولین جلسه، آزمون آمادگی برای تعیین رفتار ورودی پیش نیاز و پیش آزمون برای تعیین آگاهی و عملکرد فراگیران از مهارت های بالینی مطرح





تجربه و شاهد اختلاف معناداری وجود دارد. دانشجویان در دو گروه تجربه و شاهد به صورت اتفاقی طبقه بندی شده و از نظر مشخصات دموگرافیکی همگن بودند. در مورد تعیین تاثیر به کارگیری مدل بر مهارت بالینی دانشجویان گروه تجربه و شاهد) در واحد کارآموزی عفونی، نتایج نشان داد که گروه تجربه نسبت به گروه شاهد رویه اندازه گیری علایم حیاتی (با تاکید با اهمیت آن در بیماری های عفونی) میانگین امتیاز بیشتری کسب نموده و اختلاف میانگین ها معنی دار بود. همچنین نتایج مشابه برای متغیرهای انجام صحت و مهارت بیشتر در دادن دارو، ارتباط با بیمار، رعایت نکات ایزولاسیون، پاناسمان و آموزش به بیمار دارای اختلاف معنی دار بودند ( $p=0/05$ ).

**نتیجه گیری:** به گفته دانشجویان شرکت کننده در مطالعه، روش به کارگیری پرسنل پرستاری در آموزش بالینی علیرغم دشواری اجرا، تقویت مثبت بیشتری برای آنان فراهم کرده و توانسته تاثیر بیشتری را در ایجاد علاقه به یادگیری در دانشجو برجای بگذارد. این دانشجویان در ارزشیابی کارآموزی بر اساس فرم ارزشیابی کارآموزی دانشکده موفق به رعایت بیشتر آیتم های علمی مورد نظر شدند. همچنین پژوهش حاضر نشان داد میزان یادگیری با این شیوه، بهتر از کارآموزی روتین است که معمولا مطالب و مهارت ها از سوی مربی ارائه و اجرا و نظارت می شود. مطالعات دیگر نیز برتری این شیوه را در میزان یادگیری تایید می کند. در این روش، فراگیران در داخل گروه و بین گروه، با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند و همکاری، اعتماد به نفس و درک آنها افزایش می یابد در عین حال مانند روش تخصص گروهی، فراگیران شیوه یادگیری فعال را نیز فرامی گیرند. با توجه ضرورت نوآوری در آموزش پرستاری، پژوهشگر امیدوار است نتایج این تحقیق بتواند برنامه ریزان را بر آن دارد که به منظور توفیق بیشتر در اجرای این شیوه و ایجاد عادت و مهارت در آن، ارتباط بین گروه های پرستاری در دانشکده را با پرستاران شاغل در بالین بیشتر برقرار سازند. اجرای این روش در دیگر رشته های علوم پزشکی نیز توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** مدل به کارگیری، پرسنل پرستاری، کیفیت، آموزش

بالینی، ارومیه

A-10-760-3

### طراحی در برنامه مشترک بیمارهای ریه دوره مبانی طب بالینی

#### دانشگاه علوم پزشکی تهران (E)

حمیدرضا ابطعی، محمدرضا زاهدپور انارکی، ساسان صابر، کاظم آملی، شیرین افهمی، مرضیه پازوکی، ام البنین پاک نژاد، غلامرضا درخشان دیلمی، عنایت صفری، شهرام فیروزبخش، کیوان گوهری مقدم، شکوه محامدی، عبدالحمید مقدسی، عظیم میرزازاده، طاهره ناصری پور

تهران بیمارستان امام خمینی، بخش ریه

t.naseri@gmail.com

**مقدمه:** در دانشگاه علوم پزشکی تهران در ادامه طرح بازنگری دوره فیزیوتولوژی دوره آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران (راه اندازی دوره مبانی طب بالینی) با رویکرد ادغام دروس پاتوفیزیولوژی، فارماکولوژی، آسیب شناسی اختصاصی و سیمولوژی، اهداف و رنوس دوره مبانی طب بالینی طی جلسات متعدد با اعضای هیات علمی کمیته دوره مبانی طب بالینی تدوین

راهنمایی نموده و بازخورد لازم را به آن ها ارایه می کند. در این مدل، تیم آموزشی متشکل از مربی و پرستاران حرفه ای مسؤولیت آموزش دانشجویان را بر عهده دارند. اگر ارزیابی را فرایند جمع آوری اطلاعات برای مشخص کردن میزان تحقق اهداف بدانیم، استفاده از این روش، ارزیابی تغییر رفتار دانشجویان را نیز امکان پذیر تر می کند. شواهد حاکی است که دانشجویان با این روش بهتر قادر به کاربرد دروس فراگرفته بر بالین بیماران هستند و متخصصین نیز این روش را نسبت به روش های سنتی تاثیر گذارتر می دانند. در این فرایند تاثیر مدل همکار آموزشی بالینی بر کیفیت آموزش بالینی دانشجویان پرستاری در کارآموزی عفونی بیمارستان طالقانی ارومیه مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** پژوهش حاضر برای اولین بار، با هدف مقایسه تاثیر مدل همکار آموزشی بالینی بر کیفیت آموزش بالینی دانشجویان پرستاری در کارآموزی عفونی بیمارستان طالقانی ارومیه و اثر آنها میزان یادگیری ۲۰ نفر از دانشجویان پرستاری در دو گروه آزمون و کنترل انجام گرفت و در ۲ گروه ۱۰ نفری شامل ۵ دانشجوی مذکر و ۵ دانشجوی مؤنث، ۱۰ نفر به صورت کارآموزی روتین و ۱۰ نفر به صورت کارآموزی همراه با مدل همکار آموزش بالینی بررسی شدند. در این روش ابتدا شرایط پژوهش توسط مربی کارآموزی بیان شد. به منظور پرهیز از تداخل تاثیر به کارگیری مدل در دو گروه آزمون و کنترل، دانشجویان دو گروه یاد شده به طور غیر هم زمان در بخش های مورد بررسی دوره کارآموزی خود را گذراندند، بدین ترتیب که ابتدا دانشجویان گروه شاهد طبق برنامه طراحی شده، تحت نظر مربی دانشکده و بدون اعمال نظر یا دخالت پرستاران بالینی، کارآموزی در بخش عفونی را شروع نموده و در پایان کارآموزی مهارت بالینی آنان از دست یابی به اهداف کارآموزی مورد ارزشیابی قرار گرفت. سپس دانشجویان گروه تجربه بخش، کارآموزی خود را تحت نظر و حضور پرستار و مربی آغاز نمودند. پرستاران به عنوان دستیاران مربیان دانشکده (مسؤولیت آموزش و ارزش یابی دانشجویان را بر عهده داشته و پیشرفت کاری خود را در امر آموزش بالینی دانشجویان به صورت هفتگی با مربی بالینی چک می نمودند؛ مربی دانشکده مسؤولیت حل مشکلات آموزشی پرستار مربی و دانشجویان و نظارت بر عملکرد آنان را بر عهده داشت. در پایان دوره کارآموزی به منظور سنجش مهارت های بالینی دانشجویان از چک لیست استفاده گردید. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی به منظور گزارش برخی از متغیرها به صورت جداول توزیع فراوانی مطلق و نسبی، میانگین و انحراف معیار جهت بررسی ارتباط بین متغیرها، از آزمون t استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها نیز با SPSS انجام پذیرفت. سطح اثر گذاری؛ در صورت ارائه به مسئولین دانشگاه انتظار می رود در برخی کارآموزی ها، این روش به کار گرفته شود و پس از موثر بودن در سطح کشوری اجرا گردد.

**نتایج:** در این مطالعه که بر روی ۲۰ دانشجوی پرستاری، در دو گروه به شیوه تخصص گروهی و کارآموزی روتین انجام گرفت، نمونه های این مطالعه در هر دو گروه با میانگین سنی ۱۹/۵۴ سال و انحراف معیار ۱/۲۴ سال بود. معدل ترم گذشته هر دو گروه ۱۵/۵ با انحراف معیار ۲/۲۶ بود. نتایج آزمونهای آماری نشان داد که معدل دیپلم، معدل ترم قبل، سن، مطالعات قبلی، بر میزان یادگیری، تاثیر معنی داری را در دو گروه ندارند که علت آن را می توان به فاصله بین آموخته های تئوری با کارآموزی در بالین دانست. بررسی یافته ها نشان داد که دانشجو یان گروه تجربه در کلیه مهارت های بالینی نمره بیشتری نسبت به گروه شاهد کسب نموده و بین کلیه متغیرهای نام برده، در دو گروه



آخرین روز دوره انجام گردید. جهت پردازش داده ها از شاخص های آمار توصیفی و آزمون آماری تی مستقل استفاده شد و سطح معنی داری اختلاف ها  $P < 0/05$  در نظر گرفته شد.

**نتایج:** در ۴۲ دانشجوی مورد بررسی (۱۴ مرد و ۲۴ زن) میانگین سنی  $25/3 \pm 1/9$  سال و حداقل و حداکثر نمرات بر اساس مقیاسی از صفر تا ده به ترتیب به کلاس های آگاهی های بهداشت محیط و آشنایی با پزشک خانواده (به ترتیب نمرات ۶/۴۳ و ۸/۲۹) داده شد. ارزیابی انحراف معیار نمرات گویای تفاوت معنی داری نبود. انجام آزمون تی با هدف پی بردن به اختلاف امتیازات متناسب با سن و وضعیت تاهل نیز بجز یک مورد نشاندهنده اختلاف معنی داری نبود. جمع بندی نظرات گویای تمایل بیشتر دانشجویان بر آموزش نحوه درمان بیماری ها و بی میلی به مواجهه با مسائل بهداشتی و حل بنیادی از طریق اقدامات پیشگیری بود.

**نتیجه گیری:** کسب حدود سه چهارم امتیازات از سوی کلیه مفاد آموزشی آغاز دوره کارورزی بهداشت را میتوان گواهی بر تناسب و مفید بودن مفاد آموزشی دانسته، اما بی میلی به مداخلات بهداشتی و تاکید بر اقدامات درمانی را میتوان نشانی از عدم توجه صحیح کارورزان نسبت به نیازهای جامعه و نظام بهداشتی کشور و ضرورت انجام مداخلات لازم دانست.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، رضایت، دانشجویان، کارورزی، بهداشت، آموزش پزشکی

A-10-685-3

### بررسی استرس، اضطراب و افسردگی و رابطه آن با سلامت عمومی و نقش آن در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام (E)

احسان بهرامی

ehsan.bahrami71@yahoo.com

**مقدمه:** استرس و اضطراب، یکی از عوامل تسریع کننده بیماری های روانی است، این عامل می تواند برسایمات عمومی افراد بخصوم دانشجویان رشته پزشکی اثر داشته باشد و باعث عدم هماهنگی بین تواناییها و قابلیت های فرد شود. این مطالعه باهدف بررسی استرس، اضطراب و افسردگی و رابطه آن با سلامت عمومی و نقش آن در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی-تحلیلی در بین ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی که بصورت نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شده بودند انجام شد. افراد پرسشنامه دموگرافیک DASS ۲۱ و سلامت عمومی را پرکردند. این پرسشنامه سه مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس را مورد ارزیابی قرار می دهد. داده ها بعد از جمع آوری توسط نرم افزار SPSS ۱۶ و آزمونهای (test-T, ANOVA) و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** نتایج نشان داد که به ترتیب بین رشته تحصیلی و ترم با اضطراب و سلامت عمومی اختلاف معنی داری وجود دارد (به ترتیب  $p=0/03$ ,  $p=0/04$ ) همچنین نتایج نشان داد که بین ترم تحصیلی و میزان افسردگی ( $p=0/02$ )، ترم تحصیلی و سلامت روان ( $p=0/01$ ) اختلاف معنی داری وجود دارد. اما بین

شد و بعد از تصویب به تمام گروه های آموزشی ذیربط دوره مبانی طب بالینی جهت پیاده سازی ارائه گردید. گروه بیمای های ریه اولین گروه داوطلب برای اجرای موارد فوق با هدف یکسان شدن سرفصل های دروس بیماری های ریه در بیمارستان های امام خمینی (ره)، دکتر شریعتی - تعیین رفرنس مشترک و آزمون مشترک بود.

**روش کار:** با برگزاری جلسات متعدد دفتر توسعه آموزش پزشکی با اعضای هیات علمی بیماری های بخش ریه ابتدا توافق شد تمامی سرفصل های دروس در هر دو بیمارستان یکسان شد و جهت گرفتن آزمون مشترک همه اعضا توافق نمودند و جهت تعیین رفرنس امتحان ابتدا مطالب از دو کتاب هاریسون و سیسیل اسانشیل انتخاب شد اما به دلیل این که کتاب هاریسون با موضوع دوره که آشنایی دانشجویان با مفاهیم و مبانی بیماری های ریوی می باشد تطابق نداشت و مطالب ارائه شده در منابعی مانند سیسیل اسانشیل در بسیاری از موارد کافی نبود، به همین منظور تصمیم گرفته شد در برنامه تدوین شود.

**نتایج:** این رویکرد برای دانشجویان پزشکی ورودی بهمن ۱۳۸۵ (نفر) و مهر ۸۶ (۲۰۳ نفر) برای اولین بار انجام شد و مجموع پاسخ دهندگان به پرسشنامه در هر ورودی به ترتیب ۱۱۲ و ۱۱۷ نفر بودند. در ورودی بهمن ۹۱٪ و در ورودی مهر ۶۲/۵٪ دانشجویان موافق این بودند که مطالب در برنامه باعث یادگیری بهتر مطالب شده است.

**نتیجه گیری:** با وجود اینکه تدوین برنامه مشترک بیماری های ریه در مراحل اولیه خود می باشد ارائه در برنامه موجب رضایت مندی بالای دانشجویان و هماهنگی بیشتر در ارائه دروس در ارزیابی نهایی شد. کلمات کلیدی:

در برنامه، کتاب، دانشجو، استاد

**واژه های کلیدی:** در برنامه، کتاب، دانشجو، استاد  
A-10-876-1

### ارزیابی رضایت دانشجویان پزشکی از مفاد آموزشی دوره کارورزی بهداشت در یک دانشگاه تیپ دو (E)

آرام تیرگر. ایمان جهانیان

بابل، دانشگاه علوم پزشکی بابل  
a\_tirgar@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش دانشجویان متناسب با نیازمندی های واقعی جامعه و تربیت پزشکانی توانمند در پاسخگویی به نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت امریست که سالهاست مورد تاکید بوده و به همین دلیل ارزیابی عملکرد دوره های آموزش پزشکی اقدامی ضروری است. مطالعه حاضر با هدف پایش برنامه آموزشی دوره کارورزی بهداشت و پی بردن به لزوم بازنگری در برنامه جاری، متناسب با نظر و نیاز دانشجویان پزشکی در یک دانشگاه تیپ دو به اجرا در آمد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی و توصیفی-تحلیلی در دوره کاملی از دانشجویان طی مقطع کارورزی بهداشت، از بهمن سال ۱۳۸۸ تا بهمن ۱۳۸۹ اجرا شد. جمع آوری اطلاعات بکمک پرسشنامه ای خود ساخته مشتمل بر سه بخش شامل اطلاعات دموگرافیک، سوالاتی منطبق با کلاس های آغاز دوره، و نهایتاً دو سوال باز، انجام پذیرفت. تکمیل کلیه پرسشنامه ها بصورت بی نام و در



**نتایج:** ۶۳٪ نمونه ها مذکر و بقیه مونث، ۱۵ نفر از دانشجویان متاهل و بقیه مجرد، ۲۷٪ دانشجویان در دانشکده بهداشت و بقیه در دانشکده پرستاری مامایی مشغول به تحصیل بودند. ۳۶/۹٪ دانشجویان کیفیت کلی خدمت را در حد خوب، ۴۲/۳٪ در حد متوسط و بقیه آن را در حد بد ارزیابی کرده بودند. **نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان داد که در هر پنج بعد خدمات آموزشی بیش از یک سوم دانشجویان، کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده به خود را در حد متوسط می دانستند و این مسأله نشان دهنده وجود شکاف منفی عمیقی بین انتظار دانشجویان و خدمات آموزشی ارائه شده به آنان می باشد؛ لذا مسوولین دانشگاه جهت کاهش این شکاف، بایستی اقدام جدی را به عمل آورند.

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت، خدمات آموزشی، دانشجو، دانشگاه  
A-10-408-4

### بررسی تاثیر نظارت و مشاوره آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش بالینی در گروه جراحی کلیه و مجاری ادراری دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) (E)

مرضیه لک، شهین عباس زاده، محمدرضا فتاحی، مجتبی خواجه آزاد

تهران-خیابان ملاصدرا-دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) - دانشکده پزشکی - دفتر توسعه آموزش  
mkhajahazad@yahoo.com

**مقدمه:** نظارت و راهنمایی آموزشی از موثرترین و شناخته شده ترین تکنیک های رهبری آموزشی است. گروه جراحی کلیه و مجاری ادراری دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) در مشاوره های آموزشی دفتر توسعه آموزش مشارکت فعال داشته است. هدف این مطالعه بررسی تاثیر نظارت و مشاوره های آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش بالینی دوره پزشکی عمومی این گروه بود. **روش کار:** این مطالعه کیفی به روش پژوهش در عمل (Action Research) و با استفاده از ابزارهای محقق ساخته شامل ۱. چک لیست «ارزیابی دوره ای گروه های بالینی» و ۲. فرم «نظارت بر اجرای صحیح طرح دوره» انجام شد. با مشارکت معاون آموزشی گروه و کارشناسان آموزش پزشکی، سه مرحله مشاوره آموزشی با هدف ارتقای کیفیت آموزش بالینی انجام شد. در هر مشاوره اطلاعات گروه به روش مشاهده اسناد و مصاحبه در ۶ معیار شامل ۱. اهداف آموزشی، ۲. طرح دوره (plan Course)، ۳. لگ بوک، ۴. اطلاع رسانی، ۵. پرونده نویسی و ۶. ارزشیابی توسط چک لیست «ارزیابی» در مقیاس لیکرت جمع آوری شد. همچنین یک ماه پس از آخرین مشاوره، با استفاده از فرم «نظارت» به صورت تصادفی در ۲۹ نوبت؛ اجرای برنامه درسی مصوب در ۸ معیار شامل ۱. گزارش صبحگاهی ۲. آموزش در بخش ۳. آموزش درمانگاهی ۴. آموزش مهارت عملی ۵. آموزش کلاسی ۶. آموزش در اورژانس ۷. پرونده نویسی کارآموزان و ۸. پرونده نویسی کارورزان ارزیابی شد و نتایج هر معیار در بازه ای از صفر تا ۲ با تعریف عملیاتی صفر: فعالیت آموزشی انجام نشد؛ یک: انجام فعالیت آموزشی استاد محور و دو: انجام فعالیت آموزشی مبتنی بر تعامل استاد و دانشجو به دست آمد. میانگین و خطای استاندارد میانگین هر ۱۴ معیار توسط نرم افزار Prism و آزمون های آماری تحلیل شد.

میزان استرس، افسردگی، اضطراب، سلامت روان و متغیرهای جنس و معدل ارتباط معنی دار وجود نداشت (۰/۰۵)  
**واژه‌های کلیدی:** استرس، اضطراب، افسردگی، سلامت عمومی، دانشجویان  
A-10-839-1

### مقایسه تفکر انتقادی در دانشجویان سال اول و سال آخر کارشناسی مامایی (E)

شبنم محمدی، منیژه محمدی، مریم محمدی

mohammadish881@mums.ac.ir

**مقدمه:** تقویت تفکر انتقادی برای حرفه مامایی به عنوان شاخه ای از طب ضروری بنظر می رسد. ماما باید در طول دوره آموزش مهارت تفکر انتقادی را بیاموزد تا در لحظات بحرانی و اورژانس که جان مادر و فرزندش در خطر است تصمیم درست و به موقع اتخاذ نماید. لذا هدف از تحقیق حاضر مقایسه سطح تفکر انتقادی در دانشجویان سال اول و آخر کارشناسی مامایی دانشگاه آزاد اسلامی بوده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی بود که بر روی ۸۰ نفر از دانشجویان کارشناسی مامایی دانشگاه آزاد انجام شد. سپس پرسشنامه مهارت تفکر انتقادی کالیفرنیا (فرم ب) در بین دانشجویان توزیع شد. داده ها با نرم افزار SPSS ویرایش ۱۱/۵ و آزمون t مستقل و آنالیز واریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. سطح معنی داری P

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی، تفکر انتقادی، دانشجویان مامایی، آموزش  
A-10-933-1

### دیدگاه دانشجویان در مورد کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده به آنان (E)

احمد وهابی، مجتبی ساعدپناه، مهناز صیادی

سنندج- خ پاسداران- دانشگاه علوم پزشکی کردستان- دانشکده بهداشت  
ahvahhabi@gmail.com

**مقدمه:** نظام آموزش عالی عهده دار وظایف و مسئولیتهای مهمی در زمینه رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و تربیتی جوامع است. اولین گام اساسی در تدوین برنامه های ارتقای کیفیت، آگاهی از دیدگاه مشتریان در مورد کیفیت خدمات ارائه شده به آنان میباشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده به آنان طراحی و اجرا گردید.

**روش کار:** در مطالعه ای مقطعی، تعداد ۱۱۱ نفر از دانشجویان مشغول به تدریس در سال ۱۳۸۶ به روش طبقه بندی تصادفی انتخاب شدند. گردآوری داده ها با پرسشنامه ای پایا و روای کیفیت خدمات (SERVQUAL) صورت گرفت که در آن کیفیت را در پنج بعد خدمت اندازه گیری می نمود.



استاد محور و دو: انجام فعالیت آموزشی مبتنی بر تعامل استاد و دانشجو به دست آمد. میانگین و خطای استاندارد میانگین هر ۱۳ معیار توسط نرم افزار Prism و آزمون های آماری تحلیل شد.

**نتایج:** در مجموع ۵ معیار ارزیابی دوره ای میانگین درصد امتیاز گروه جراحی گوش و حلق و بینی، از  $8/41 \pm 29/82\%$  برای دوره کارورزی و  $9/86 \pm 31/58\%$  برای کارآموزی در مشاوره اول به ترتیب به  $2/86 \pm 61/4\%$  و  $2/92 \pm 64/3\%$  در مشاوره سوم افزایش یافته بود ( $value = 0/001$ ). تست تعقیبی (hoc Post) نشان داد که این افزایش در همه معیارها بجز «اهداف آموزشی» و «طرح دوره» معنادار بوده است. نتایج فرم نظارت نیز نشان داد که این گروه تنها از دو روش آموزش کلاسی و درمانگاهی با کیفیت اجرای ۱۰۰٪ استفاده می کند.

**نتیجه گیری:** مشاوره های آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش بالینی گروه جراحی گوش و حلق و بینی موثر بوده است. معیارهای «اهداف آموزشی» و «طرح دوره» پیش از مشاوره های آموزشی نیز مطلوب بوده اند، با این وجود همه معیارهای ۵ گانه ارزیابی کیفیتی کمتر از ۷۰٪ داشتند. همچنین با وجود کیفیت مطلوب اجرای طرح دوره، تنوع روش های آموزشی مورد استفاده محدود بوده است. پیشنهاد می شود روند ارتقای کیفیت گروه با بهبود «اهداف آموزشی» و تنوع در روش های آموزش بالینی «طرح دوره» در قالب ارزیابی درونی مبتنی بر استانداردهای ملی و جهانی پی گیری شود.

**واژه های کلیدی:** مشاوره آموزشی، آموزش پزشکی عمومی، آموزش بالینی، گروه جراحی گوش و حلق و بینی، دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)

A-10-932-5

### آموزش لاپاراسکوپی به شیوه شبیه سازی (simulation) (E)

محمودرضا دهقانی، پیام خزانلی، سکیته سبزواری، محمدرضا لشکری زاده

کرمان - ابتدای بلوار هفت باغ - پردیزه دانشگاه علوم پزشکی کرمان - ساختمان صبا - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
m. dehghani436@gmail.com

**مقدمه:** (شبیه سازی) Simulation روشی است که در آن یک محیط ساختگی (مصنوعی) فراهم می شود تا فراگیر فعالیتهایی را یاد بگیرد که در ارتباط با زندگی واقعی است ولی خطر آسیب در آن وجود ندارد. قضاوت های بالینی و کارآمدی فنی (technical proficiency) نیز در این محیطها می تواند تمرین شود و روش مناسبی برای یادگیری سطوح بالای حیطه شناختی و مهارتهای حیطه عاطفی است. هدف اصلی استفاده از شبیه سازی ( ساده ترین تا پیچیده ترین آنها ) ارائه تجربه و تمرین مهارت به فراگیران قبل از کار روی بیمار و یا تجهیزات گران قیمت می باشد البته کارآموزی فراگیران نمی تواند منحصر به این شیوه باشد. هدف از اجرای طرح حاضر تعیین میزان اثر بخشی آموزش لاپاراسکوپی به شیوه شبیه سازی به کمک مولژ در دستیاران بخش جراحی بود

**روش کار:** ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه آموزش لاپاراسکوپی به کمک مولژ بود که توسط دستیاران و اعضای هیات علمی بخش جراحی تکمیل گردید. داده ها به کمک نرم افزار آماری SPSS و شاخص های مرکزی و پراکندگی تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** در مجموع ۶ معیار ارزیابی دوره ای، میانگین درصد امتیاز این گروه از  $3/6 \pm 6/82\%$  برای دوره کارورزی و  $10/6 \pm 3/88\%$  برای کارآموزی در مشاوره اول به ترتیب به  $5/86 \pm 60/6\%$  و  $5/67 \pm 59/1\%$  در مشاوره سوم افزایش یافته بود ( $value P = 0/001$ ) تست تعقیبی (hoc Post) نشان داد که این افزایش در همه معیارها معنادار بوده است. نتایج فرم نظارت نیز نشان داد که این گروه از ۶ روش آموزشی با کیفیت اجرای  $16/1 \pm 46/8\%$  استفاده می کند.

**نتیجه گیری:** مشاوره های آموزشی در ارتقای کیفیت گروه جراحی کلیه و مجاری ادراری بسیار موثر بوده اند. تنوع روش های آموزشی نسبتاً مطلوب و کیفیت اجرای برنامه درسی متوسط و دارای پراکندگی زیاد ارزیابی می شود. پیشنهاد می شود برنامه ارتقای کیفیت گروه بر اجرای کامل و یکسان طرح دوره توسط همه اعضای هیات علمی متمرکز شود.

**واژه های کلیدی:** ارتقای کیفیت، مشاوره آموزشی، نظارت، آموزش پزشکی عمومی، آموزش بالینی، گروه جراحی کلیه و مجاری ادراری، دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)

A-10-932-3

### بررسی تاثیر نظارت و مشاوره آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش بالینی در گروه جراحی گوش و حلق و بینی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) (E)

مرضیه لک، مسعود قاسمی فیروزآبادی، یوسفی ژاله، مجتبی خواجه آزاد

تهران-خیابان ملاصدرا-دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) - دانشکده پزشکی - دفتر توسعه آموزش  
mkhajehazad@yahoo.com

**مقدمه:** نظارت و راهنمایی آموزشی از موثرترین و شناخته شده ترین تکنیک های رهبری آموزشی است. گروه جراحی گوش و حلق و بینی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) در مشاوره های آموزشی دفتر توسعه آموزش مشارکت فعال داشته است. هدف این مطالعه بررسی تاثیر نظارت و مشاوره های آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش بالینی دوره پزشکی عمومی این گروه بود.

**روش کار:** این مطالعه کیفی به روش پژوهش در عمل (Research Action) و با استفاده از ابزارهای محقق ساخته شامل ۱. چک لیست «ارزیابی دوره ای گروه های بالینی» و ۲. فرم «نظارت بر اجرای صحیح طرح دوره» انجام شد. با مشارکت مدیر و معاون آموزشی گروه و تیم کارشناسان آموزش پزشکی، سه مرحله مشاوره آموزشی انجام شد. در هر مشاوره اطلاعات گروه به روش مشاهده استاد و مصاحبه در ۵ معیار شامل ۱. اهداف آموزشی، ۲. طرح دوره (plan Course) ۳. لگ بوک، ۴. اطلاع رسانی و ۵. ارزشیابی توسط چک لیست در مقیاس لیکرت جمع آوری شد. همچنین یک ماه پس از آخرین مشاوره، با استفاده از فرم «نظارت بر اجرای طرح دوره» به صورت تصادفی در ۱۰ نوبت؛ استقرار برنامه درسی مصوب در ۸ معیار شامل ۱. گزارش صبحگاهی، ۲. آموزش در بخش ۳. آموزش درمانگاهی ۴. آموزش مهارت عملی ۵. آموزش کلاسی ۶. آموزش در اورژانس ۷. پرونده نویسی کارآموزان و ۸. پرونده نویسی کارورزان ارزیابی شد و نتایج هر معیار در بازه ای از صفر تا ۲ با تعریف عملیاتی صفر: فعالیت آموزشی انجام نشد؛ یک: انجام فعالیت آموزشی



### بررسی دیدگاه دستیاران دانشگاه علوم پزشکی بابل نسبت به

#### جو آموزشی محل تحصیل (E)

مریم قائمی امیری، فتحیه مرتضوی، مصطفی جوانیان، ابراهیم علیجان پور، شیما سام

بابل-میدان شهید کشوری- خیابان گنج افروز-دانشگاه علوم پزشکی  
mgh.1647@yahoo.com

**مقدمه:** موفقیت برنامه های آموزش پزشکی به کارائی و کفایت تجربیات بالینی بستگی دارد، یکی از مهمترین عوامل شناخته شده در این زمینه جو محیط یاد گیری است. ویژگی های استاد و تجربیات یاد گیری دانشجویان و خصوصیات مکانی اجرای برنامه از جمله مواردی است که در دانشگاههای مختلف متفاوت است. یکی از مهم ترین منابع برای ارزشیابی جو آموزشی دانشگاهها خود دانشجویان هستند که در تعامل مستقیم با این فرایند قرار دارند. بررسی دیدگاه دستیاران دانشگاه علوم پزشکی بابل نسبت جو آموزشی محل تحصیل

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی بوده است که بر روی ۴۱ دستیار مشغول به تحصیل در مراکز آموزشی و درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد. ابزار مورد استفاده شامل ۸ سوال دموگرافیک و ۳۰ سوال مربوط به حیطه های درک دانشجو از جو آموزشی، اساتید بالینی و یادگیری خود از پرسشنامه استاندارد DREEM بوده است.

**نتایج:** در مجموع دستیاران دیدگاه مطلوبی نسبت به درک از یادگیری (۷۰/۷٪)، جو آموزشی (۹۲/۷٪) و عملکرد اساتید بالینی (۸۶/۴٪) داشته اند. ارتباط معنی داری بین هر سه حیطه وجود داشت ( $P=0/026$ ). بین بخش بالینی و دیدگاه دستیاران از میزان یادگیریشان رابطه معنی داری وجود داشت ( $P=0/001$ ). دستیاران اطفال و داخلی (۱۳/۰۳٪) و آنهایی که سابقه اجرایی نداشته اند ( $P=0/02$ ) احساس مثبت تری نسبت به جو آموزشی خود داشته اند. از میان کلیه دستیاران، دستیاران سال دوم دیدگاه مثبت تری نسبت به سه حیطه مورد پرسش داشته اند ( $P=0/002$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های فوق در مجموع دستیاران دیدگاه مطلوبی نسبت به محیط آموزشی دانشگاه داشته اند

**واژه های کلیدی:** محیط بالینی، الگوی DREEM، جو آموزشی، یادگیری، اساتید  
A-10-673-3

### رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنما

#### افقی بسوی نقشه جامع سلامت (E)

نسرین گله دار

خرم آباد-گلدشت جنب بیمارستان تامین اجتماعی- دانشکده پیراپزشکی،  
galehdar\_nas@yahoo.co.in

**مقدمه:** تحقیقات انجام شده در مورد مشکلات روانی، عاطفی، اجتماعی دانشجویان اهمیت و ضرورت اقدام جدی و سامان یافته ای را در انتخاب اساتید راهنما را مطرح می نمایند. بدیهی است عدم ارائه مشاوره مناسب

**نتایج:** ۸۵ درصد از دستیاران و ۹۰ درصد از اعضای هیأت علمی آموزش لاپاروسکوپی به کمک مولاز را به سایر روشهای آموزشی نظیر آموزش روی بیمار و یا حیوان آزمایشگاهی ترجیح دادند.

**نتیجه گیری:** مهمترین نکته فراهم ساختن محیط بدون احتمال خطرو آسیب بود که همه فراگیران می توانستند با موقعیت مشابهی مواجه گردند. فراگیر می توانست هر قدر از وقت راکه می خواهد بگیرد. همان بیمار می تواند مورد مصاحبه مجدد واقع شود و رضایتمندی بیشتر دانشجویان را بدنبال دارد. همچنین این شیوه را می توان برای مواردی انجام داد که فراگیران نمی توانند بر روی بیماران واقعی تجربه کنند و بار هیجانی دارند. از این رو به منظور توانمند سازی دانشجویان بخش جراحی پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش با شبیه سازی، لاپاراسکوپی، بخش جراحی  
A-10-204-4

### شاخص های یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان دانشگاه

#### علوم پزشکی کردستان (E)

لیلا وهابی، احمد وهابی، مهناز صیادی، بشری وهابی

سنندج- خ پاسداران- دانشگاه علوم پزشکی کردستان - دانشکده پرستاری  
مامایی  
bushra1372@yahoo.com

**مقدمه:** آشنایی با دیدگاه دانشجویان در مورد یک استاد خوب به ما کمک میکند تا استاد را از دید دانشجو ببینیم و با ارائه برنامه مناسب، فعالیتهای تدریس و ارزیابی را آگاهانه برنامه ریزی نماییم. این مطالعه با هدف بررسی شاخص های یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی با استفاده از پرسشنامه ای ۲۶ سوالی (۴ سوال دموگرافیک و ۲۲ سوال ویژگیهای استاد خوب) در بین ۳۸۵ نفر از دانشجویان دانشکده های بهداشت، پیراپزشکی، پزشکی و پرستاری- مامایی انجام گردید.

**نتایج:** ۴۵/۵٪ دانشجویان پسر و بقیه دختر بودند. نقش علاقه به استاد در یادگیری دانشجو (۹۶/۹٪)، احترام به دانشجویان (۹۴/۹٪)، تدریس به زبان ساده (۹۴/۹٪)، بیان شیوای استاد (۹۲/۴٪) و توانایی استاد در ارائه مطلب (۹۱/۴٪) از مهمترین ویژگیهای یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان بوده و برگزاری امتحانات کوئیز (۱۸/۴٪)، ظاهر آراسته استاد (۱۷/۶٪)، حضور بموقع استاد در کلاس (۱۷/۲٪) و استفاده از وسایل کمک آموزشی (۹/۸٪) از کمترین امتیاز در نزد دانشجویان برخوردار بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان دهنده آن است که بین جنس، رشته تحصیلی و نظر دانشجویان اختلاف معنی داری وجود ندارد، لذا خصوصیات از قبیل بیان شیوای، انتقادپذیر بودن، ارتباط موثر با دانشجو، تدریس به زبان ساده، اعتماد به نفس، توانایی ایجاد خلاقیت در دانشجو از جمله ویژگیهایی هستند که هر استادی لازم است خود را به آنها آراسته نماید.

**واژه های کلیدی:** نظرسنجی، استاد خوب، دانشجو، ویژگی  
A-10-408-6





برگزاری امتحان، عملکرد اساتید و رضایتمندی کلی دانشجویان از طرح بوده است. از بین ۸۰ دانشجوی ورودی ۸۵، در ترم ICM، ۶۰ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب، که به سوالات پرسشنامه امتیاز دادند. داده ها با برنامه SPSS ویرایش ۱۶ بررسی و از آنالیزهای توصیفی استفاده شد.

**نتایج:** از مجموع ۶۰ دانشجو، ۵۶ نفر به تمام موارد امتیاز دادند. دانشجویان در ابتدای دوره، درباره دوره، نحوه اجرا و طرح درس آشنایی پیدا کرده؛ ۶۴٪ ۹٪ ضعیف، ۳۱٪ ۴٪ متوسط، ۳٪ ۵٪ خوب. برنامه ریزی کلاسها منسجم، کامل و مناسب است ۴۰٪ ۴٪ متوسط، ۳۱٪ ۶٪ خوب، ۲۲٪ ۸٪ ضعیف، ۵٪ ۳٪ عالی. در مجموع میزان یادگیری دانشجو در طرح ICM رضایتبخش بوده است ۳۸٪ ۶٪ عالی، ۳۶٪ ۸٪ خوب، ۱۹٪ ۳٪ متوسط، ۵٪ ۳٪ ضعیف امتیاز دادند.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان میدهد اغلب دانشجویان از دوره رضایت داشته ولی مشکل عمده را، عدم هماهنگی و برنامه ریزی مناسب میدانند. نتایج بیانگر اطلاع رسانی ضعیف دانشجویان با دوره ICM بوده، اما در کل میزان یادگیری دانشجویان رضایتبخش میباشد. پیشنهاد میگردد ضمن انجام مطالعات، نمودار میانگین نمرات این گروه، با دانشجویان دورههای پیشین مقایسه و میزان پیشرفت تحصیلی ایشان بررسی گردد.

**واژه‌های کلیدی:** ICM، دانشجویان پزشکی، فیزیوپاتولوژی  
A-10-372-2

### نقشه ی مفهومی در آموزش پزشکی (E)

محبوبه رمضان زاده، سارا رمضان زاده، معصومه گودرزی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
ramezanzadehm881@mums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه نظریه پردازان آموزشی به این نتیجه رسیده اند که استفاده از روشهای آموزشی ارتقا دهنده ی یادگیری معنی دار، باعث افزایش تفکر انتقادی، تفکر خلاق و یادگیری در فراگیران می شوند. یکی از راهبردهای آموزشی نوین که نقش مهمی در این زمینه دارد، روش نقشه مفهومی می باشد. این روش برگرفته از نظریه یادگیری معنادار آروبل است. در واقع نقشه مفهومی ارائه ارتباط یک مفهوم با مفهومی دیگر و همچنین ارتباط آن ها با دیگر مفاهیم مرتبط با یک موضوع خاص می باشد. هدف از مطالعه ی حاضر، مرور تحقیقات انجام گرفته در زمینه ی کاربرد نقشه ی مفهومی در نظام آموزش پزشکی و سلامت می باشد.

**روش کار:** جهت مرور مقالات از پایگاه های اطلاع رسانی جهاد دانشگاهی، مدلاین و ژورنالهای معتبر استفاده شد. همچنین مقالاتی که از سال ۱۹۹۸ تا کنون در زمینه ی نقشه ی مفهومی در علوم پزشکی کار شده اند استفاده گردید.

**نتایج:** مقالات زیادی در متون پزشکی وجود دارند که استفاده از این روش را برای آموزش نظری دانشجویان، آموزش و ارزشیابی تفکر انتقادی، آموزش طرح ریزی و ثبت طرح مراقبتی و همچنین برای آموزش بالینی دانشجویان توصیه نموده اند، اما اکثر این مقالات صرفاً توصیفی هستند و از طرح های تحقیقاتی قوی برخوردار نمی باشند. همچنین علی رغم گذشت یک دهه از معرفی روش نقشه مفهومی به عنوان روشی مناسب در آموزش پزشکی، در اغلب مقالات موجود در مورد نقشه مفهومی تنها از نظرات دانشجویان به

دستیابی دانشجویان را به اهداف آموزشی دچار اختلال می سازد. لذا با توجه به اهمیت و نقش جایگاه مشاوره و راهنمایی پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنمای دانشگاه علوم پزشکی لرستان انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-مقطعی ۶۸۰ دانشجوی ترم سوم و چهارم در تمام مقاطع و رشته های دانشگاه علوم لرستان به صورت سرشماری نمونه پژوهش بودند. ابزار گردآوری پرسشنامه ای بود که بر اساس دستور العملهای وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و با ضریب پایایی ۷۹٪ تهیه و نمره گذاری شد. نمرات در سه سطح رضایت دانشجویان را نشان میدادند. نتایج توسط نرم افزار SPSS و با روشهای آماری و آزمون کای اسکوار تجزیه و تحلیل و در سطح خطای ۵٪ گزارش گردید.

**نتایج:** افراد مورد مطالعه در ۷۷/۹٪ موارد زن و بین رده سنی ۳۵-۱۹ سال بود. بیشترین علت مراجعه به اساتید راهنما به دلیل مشکلات آموزشی (۵۹/۲٪) بود. دانشجویان از اساتید راهنما در ۳۷/۹٪ موارد ناراضی، ۴۴/۳۸٪ رضایت متوسط و ۱۷/۷۳٪ راضی بودند. بین دفعات مراجعه و میزان رضایت دانشجویان با ارتباط معنی دار دیده شد.

**نتیجه گیری:** نتایج حاکی از سطح رضایتی مناسبی از اساتید راهنما نبود. لذا بایستی ضمن داشتن نگرش مثبت به برنامه مشاوره و راهنمایی تحصیلی برای اجرای آن اقداماتی نظیر اجرای قوانین ومقررات مربوط به استاد راهنما-پایش عملکرد و نتایج حاصل از فعالیت اساتید راهنما و اجرای برنامه های آموزشی مدون گام برداشت تا بتوان بهره مطلوبی را در راه ارتقا، آرنمای دانشگاهی برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** استاد راهنما، دانشجو، مشاوره تحصیلی، رضایت  
A-10-982-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی یزد از میزان سودمندی

#### روش ICM در دوره فیزیوپاتولوژی (E)

راضیه السادات موسوی رکن آبادی، محمد رضایی صدرآبادی، عبدالرحیم آبسالن

یزد، صفاییه، بلوار پاسداران، خیابان ایثار، پلاک ۴۶  
mousavi\_razieh@yahoo.com

**مقدمه:** همواره در آموزش پزشکی مدل‌های آموزشی مورد ارزیابی بوده اند. ICM مخفف Introduction to clinical medicine بمعنای دوره مقدمات پزشکی بالینی و هدف آن، آماده سازی دانشجویان جهت ورود به دوره کارآموزی بالینی میباشد؛ و با دوره‌های قبلی از لحاظ ساختار اصلی تفاوتی ندارد؛ اما ترتیب اجزاء بصورتی سازمان یافته و مرتبط طراحی گشته و مهمترین تغییر؛ ادغام افقی دروس میباشد. بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی ورودی ۸۵ دانشگاه علوم پزشکی یزد از میزان سودمندی روش ICM در دوره فیزیوپاتولوژی اجرا شده در سال ۱۳۸۸

**روش کار:** مطالعه بصورت مقطعی-توصیفی که در آن اطلاعات توسط پرسشنامه با ۴۰ سوال تایید شده از نظر روایی و پایایی، جمع آوری گردید. متغیرها بصورت جملات خبری نگاشته و از ۱الی ۴ (ضعیف،متوسط،خوب،عالی) امتیازبندی گشت. متغیرهای موردبحث شامل ارائه طرح درس، برنامه ریزی،





جدید تا رسیدن به اشباع در داده ها استفاده شد. تحلیل محتوا بر اساس نوشتار های مشارکت کنندگان انجام شد.

**نتایج:** حاصل بحث و مباحثه ها و تحلیل نوشتاری نشان دهنده نقاط قوت در این دانشگاه در حیطه ی وجود دوره ی اینترنتی در سال ۶ بوده که سبب افزایش مهارت های ارتباطی دانشجویان شده است. لیکن دانشجویان معتقد بودند که پایین بودن اطلاعات بالینی منجر به ضعف در مهارت های حرفه ای آن ها شده است و بیان کردند که استفاده از اساتید داروسازی بالینی می توانند نقش بارزی در افزایش مهارت های حرفه ای و بالینیشان ایفا کند. از جمله نقاط ضعف اشاره شده توسط دانشجویان می توان به ارائه واحد های درسی عملی برای دارو های بدون نسخه و داروهای آرایشی بهداشتی، اشاره کرد.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت آموزش داروسازی و از آن جا که برای اصلاح هرفرآیند آموزشی بایستی از ذینفعان سوال به عمل آید به نظر می رسد نظرات و پیشنهادات دانشجویان و فارغ التحصیلان می تواند نقش به سزایی در ارتقا سطح آموزشی داشته باشد. با توجه به نظر دانشجویان در خصوص ضعف در مهارت های حرفه ای و بالینیشان پیشنهاد می شود که اساتید داروسازی بالینی نقش بیشتری را در آموزش دانشجویان ایفا کنند و هم چنین افزایش دوره ی کارآموزی بالینی می تواند در این زمینه موثر باشد. علاوه بر این اضافه کردن واحد های تئوری و عملی به طور همزمان در دروسی نظیر دارو های بدون نسخه و داروهای آرایشی بهداشتی، نیز باید مد نظر سیاست گزاران قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش داروسازی، مهارت های حرفه ای، مهارت های ارتباطی  
A-10-999-1

ارتقا، پژوهش در نظام سلامت با ارائه درس روش تحقیق به

### صورت کلاسی - کارگاهی (E)

فاطمه رنگرز جدی، مهرداد فرزندی پور، زهرا میدانی، لیلا شگری زاده، زهره مبارک

دانشکده پیراپزشکی  
frangrazjeddi@yahoo.com

**مقدمه:** روش تدریس باید منطبق برنوع درس به نحوی انتخاب گردد که بیشترین کارآیی را داشته باشد و بتواند تعامل بین استاد و دانشجو، فعالیت بر اساس اهداف معین، طراحی منظم با توجه به موقعیت و امکانات، ایجاد فرصت و تسهیل یادگیری را فراهم نماید. پژوهش حاضر با هدف سنجش تاثیر ارائه درس بصورت کلاسی-کارگاهی در درس روش تحقیق صورت پذیرفت.

**روش کار:** پژوهشی نیمه تجربی بر روی دو گروه از دانشجویان صورت پذیرفت. در گروه اول همزمان با تدریس مطالب نظری، فعالیت عملی به صورت تدوین پروپوزال خواسته شد. نمرات پایان ترم، بر اساس نمره امتحان کتبی و پروپوزال های ارائه شده، داده شد. در گروه دوم مطالب نظری در هفت جلسه تدریس و پس از اخذ امتحان کتبی، تدوین پروپوزال بصورت کارگاهی انجام شد تا در درس سمینار تحقیق به اجرا درآید. آزمون و پیش آزمون توسط ۴ نفر از اساتید با حذف نام دانشجویان آزمون داده شد و سپس نمرات دو گروه با هم مقایسه گردید، همچنین کیفیت پروپوزال های عملی ارائه شده

عنوان شاخص ارزیابی استفاده گردیده است که در تمامی موارد، دانشجویان، استفاده از این روش را مناسب دانسته اند. در دو مطالعه که با هدف تاثیر آموزش از طریق نقشه ی مفهومی بر تفکر انتقادی دانشجویان کارشناسی پرستاری در بالین انجام شد، پژوهشگران گزارش کردند این شیوه آموزش بر تفکر انتقادی دانشجویان تاثیر داشته است. مطالعه ای دیگر نشان داد، شیوه ی آموزشی مرکب از حل مسئله و نقشه مفهومی که در کلاس درس اجرا می شد، بر تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری تاثیر نداشته است. مقایسه روش های آموزشی نقشه مفهومی با روش تلفیقی، سخنرانی و روش روتین، نقشه ی مفهومی توانسته است یادگیری معنی دار و شناختی را به نحو بهتری ارتقا دهد. در این مطالعات در تدریس دروس تئوری و بالین فرآیند پرستاری، قلب و عروق، پاتولوژی، فارماکولوژی، بارداری و زایمان و بهداشت از نقشه ی مفهومی استفاده شده است.

**نتیجه گیری:** مدارک و شواهد موجود نشان می دهد که استفاده از روش تدریس نقشه ی مفهومی چه در بالین یا تئوری توانسته است تفکر انتقادی و یادگیری شناختی و معنادار دانشجویان گروه پزشکی را ارتقا دهد با این حال، مطالعاتی با طراحی قویتری نیاز می باشد. همچنین با وجود شواهد پژوهشی که حکایت از برتری استفاده از نقشه ی مفهومی نسبت به شیوه های مرسوم دارد، هنوز در نظام آموزشی ما هیچ گونه گام مؤثر برای کاربردی این راهبرد برداشته نشده است.

**واژه های کلیدی:** نقشه ی مفهومی، آموزش پزشکی  
A-10-836-4

### بررسی و اثر توانمندی های فارغ التحصیلان و دانشجویان

### سال آخر رشته داروسازی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز

(E)

مریم پنجه شاهین، پویا فرهادی، فرناز سادات جوانمردی، محمد اسمعیل قربانی تژاد، میترا امینی

شیراز، خیابان زند، دانشکده پزشکی شیراز  
maryam\_shahin25@yahoo.com

**مقدمه:** از آن جا که داشتن مهارت های حرفه ای برای هر فارغ التحصیل از یک سیستم آموزشی ضروری است و با توجه به نقش های مهم فارغ التحصیلان رشته ی داروسازی در جامعه این سوال پیش می آید که آیا فارغ التحصیلان مهارت های حرفه ای مورد نیاز خود را دارند یا خیر؟ مطالعه حاضر با همین هدف انجام شد. هدف از این مطالعه بررسی میزان توانایی حرفه ای فارغ التحصیلان و دانشجویان سال آخر رشته داروسازی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز برای انجام فعالیت حرفه ای در محیط کاری بوده است.

**روش کار:** این تحقیق به صورت کیفی و به صورت مصاحبه ی نیمه ساختارمند انجام شد. تعداد ۱۰ نفر از فارغ التحصیلان و ۱۰ نفر از دانشجویان سال آخر در این مصاحبه نیمه ساختارمند شرکت کردند. بحث در خصوص دانش این دانشجویان در حیطه های مختلف کاری خود، میزان توانایی آنان در ارتباط دادن بین دروس تئوری و عملی، توانایی ارتباطات بین فردی و حرفه ای انجام شد. یک راهنمای مصاحبه ی فردی حاوی سوالات مشابه برای همه ی شرکت کنندگان به کار گرفته شد و پس از هدایت مطالعه بر اساس دیدگاه های



نمرات پرسشنامه ۴۰٪ افراد توانایی تصمیم گیری تحلیلی سیستماتیک و ۶۰٪ بقیه توانایی تصمیم گیری تحلیلی شهودی داشتند و هیچکدام از افراد شرکت کننده به سطح توانایی شهودی تفسیری دست نیافته بودند. میان معدل و نمرات توانایی تصمیم گیری بالینی دانشجویان با ضریب همبستگی پیرسون ارتباط مثبت معنی دار و قوی مشاهده گردید ( $r = 0/95$ ). میانگین مهارت های تفکر انتقادی در پرستاران شرکت کننده  $10/50 \pm 3/92$  و بیشترین نمره ۳۲ و کمترین آن ۳ بود. به این ترتیب ۱۱ نفر (۷/۹٪) نمره ۱۶ و بالاتر و دارای توانایی تفکر انتقادی بالا و بقیه (۹۲/۱٪) دارای توانایی تفکر انتقادی ضعیف بودند. بین سابقه کار و نمره مهارت های تفکر انتقادی ( $r = 0/06$ ) و سن پرستاران و مهارت های تفکر انتقادی ( $r = 0/08$ ) با ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معنی داری دیده نشد یا به عبارتی ارتباط ناچیز بود. میانگین توانایی تصمیم گیری بالینی پرستاران  $10/43 \pm 64/55$  بود. بیشترین نمره شرکت کنندگان در مطالعه ۹۷ و کمترین نمره ۲۰ بود. ۵۷/۷٪ (۷۹ نفر) افراد توانایی تصمیم گیری تحلیلی سیستماتیک و ۴۰/۸٪ (۵۶ نفر) توانایی تصمیم گیری تحلیلی شهودی داشتند و تنها ۱/۵٪ (۲ نفر) از افراد شرکت کننده به سطح توانایی شهودی تفسیری دست یافته بودند.

**نتیجه گیری:** توانایی تفکر انتقادی در همه (۱۰۰٪) دانشجویان و ۹۲٪ از پرستاران شرکت کننده در مطالعه ضعیف بود و قسمت اعظمی از افراد به سطح حداقل نمره تفکر انتقادی قوی نرسیدند. و هیچکدام از افراد شرکت کننده به سطح توانایی شهودی تفسیری دست نیافته بودند. با توجه به اهمیت تفکر انتقادی و تصمیم گیری بالینی در ارائه خدمات پرستاری با کیفیت و ضعف شدید این دو فاکتور در دانشجویان و پرستاران تغییر روشهای آموزشی کلاسیک از روشهای مبتنی بر ارائه مطالب و ذخیره آن در ذهن دانشجویان به روشهای مبتنی بر شواهد و آموزش تفکر منتقدانه و تلاش برای پیدا کردن راه حل می تواند گامی موثر در ارتقاء خدمات بهداشتی و کوچک شدن فاصله بین تئوری و عملی در علوم پزشکی برداشت.

**واژه های کلیدی:** تفکر انتقادی، تصمیم گیری بالینی، دانشجویان

پرستاری، پرستاران

A-10-1014-1

## مقایسه دو روش برنامه آموزش بالینی ساختارمند (SCIM) و

## ویدئویی در ارتقاء مهارت دانشجویان در انجام احیاء نوزاد (E)

فاطمه عرفانیان، طلعت خدیوزاده، جواد ملک زاده، غلامعلی معموری

دانشکده پرستاری و مامایی

erfanianf@mums.ac.ir

**مقدمه:** مطالعات اخیر توانایی فارغ التحصیلان پزشکی را در انجام احیاء موثر مورد سوال قرار داده و بکارگیری روشهای آموزشی استاندارد را برای آموزش احیاء نوزاد تومیه نموده اند. این پژوهش با هدف تعیین تاثیر دو روش آموزش بالینی ساختارمند و آموزش ویدئویی بر مهارت دانشجویان در انجام احیاء نوزاد در سال ۱۳۸۹ انجام و با گروه کنترل مقایسه شد.

**روش کار:** در این مطالعه ۴۸ دانشجوی کارشناسی و کارشناسی ارشد مامایی، پرستاری و بیهوشی واجد شرایط بطور تصادفی به سه گروه آموزش بالینی، آموزش ویدئویی و کنترل تقسیم گردیدند. برای دو گروه مداخله ابتدا

از اساتید سوال گردید. نتایج میانگین نمرات گروه اول در پایان ترم ۴، کمترین و بیشترین نمره به ترتیب ۵.۱۲ و ۲۵.۱۷ بود نمرات گروه دوم در پره تست ۳.۲۷ و در پست تست ۱۴.۵ و کمترین و بیشترین نمره به ترتیب ۲.۱۲ و ۲۰ بود. میزان آشنائی و مهارت آنها باتکنیک های اخذاطلاعات علمی در پره تست ضعیف و در پست تست متوسط بود. در حالیکه پس از برگزاری کلاس های کارگاهی کیفیت پروپوزال های ارائه شده در حد بسیار خوب ارتقاء یافته بود.

**نتیجه گیری:** تغییر در روش های آموزشی ضروری است و به نظر میرسد میتواند بهبود بیشتر یادگیری را بدنبال داشته باشد. ارائه درس روش تحقیق و پیوستن آن با درس سمینار روش تحقیق میتواند ارتقاء آموزش درس روش تحقیق و به تبع آن پژوهش در نظام سلامت را بدنبال داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: کلاس، درس، روش تحقیق، کارگاه، تدریس

A-10-262-7

## تصمیم گیری بالینی و توانایی تفکر انتقادی دانشجویان سال

## آخر پرستاری و پرستاران شاغل بیمارستان های دانشگاه علوم

## پزشکی سبزوار ۱۳۸۹ (E)

مریم کریمی نقندر، فاطمه رهنما رفسپار، مهدی گل افروز، محدثه محسن پور

سبزوار بعد از پلیس راه دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

ma\_karimi@kmu.ac.ir

**مقدمه:** پرستاری حرفه ای امروزه یک نیاز بزرگ و رو به رشد در جوامع بشری است که محتاج گسترش توانایی تفکر انتقادی و تصمیم گیری بالینی است. توانایی تفکر انتقادی، پردازش و ارزشیابی اطلاعات قبلی با اطلاعات جدید و پیامد و حاصل تلفیق استدلال قیاسی و استقرایی در فرآیند حل مسأله می باشد. تفکر انتقادی یک تفکر منطقی و استدلالی درباره مشکلات پرستاری (تشخیصهای پرستاری) دارای بیش از یک راه حل می باشد که سبب اتخاذ تصمیمات مناسب در موقعیتهایی که باور و عملکردمان متفاوت است، می گردد. بررسی تصمیم گیری بالینی و توانایی تفکر انتقادی دانشجویان سال آخر پرستاری و پرستاران شاغل بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی سبزوار ۱۳۸۹.

**روش کار:** روش ابزار مورد استفاده شامل سه قسمت بود: قسمت اول اطلاعات دموگرافیک، قسمت دوم پرسشنامه مهارت های تفکر انتقادی فرم ب کالیفرنیا، و قسمت سوم پرسشنامه تصمیم گیری بالینی. پرسشنامه ها در میان کلیه دانشجویان که مایل به پرکردن پرسشنامه بودند (۳۵ نفر) به روش سرشماری توزیع و در حضور پژوهشگر تکمیل و جمع آوری گردید. به منظور مقایسه توانایی تفکر انتقادی در دانشجویان سال آخر و پرستاران شاغل در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار از میان پرستاران شرکت کننده در مطالعه، متناظر با تعداد دانشجویان (۳۵ نفر) به روش تصادفی ساده انتخاب و مقایسه ها در میان آنان انجام گردید.

**نتایج:** میانگین مهارت های تفکر انتقادی در دانشجویان  $2/6 \pm 10/49$  و بیشترین نمره ۱۵ و کمترین آن ۵ بود. به این ترتیب همه شرکت کنندگان (۱۰۰٪) دارای توانایی تفکر انتقادی ضعیف بودند. میانگین توانایی تصمیم گیری بالینی در دانشجویان  $4/46 \pm 68/05$  بود. بیشترین نمره شرکت کنندگان در مطالعه ۷۶ و کمترین نمره ۶۰ بود. با توجه به نحوه دسته بندی



**نتیجه گیری:** در آموزش به روش استراتژی های تفکر انتقادی چون اطلاعات از منابع گوناگون و متنوع کسب شده، توأم با تفکر است و باعث ایجاد انگیزه بیشتر جهت یادگیری و افزایش یادگیری می گردد. تفکر انتقادی در رشته های علمی مختلف باید به شیوه های مختلف توسعه یابد. اما آنچه بیشتر بر آن اتفاق نظر دارند این است که مهارت تفکر انتقادی هنگام بحث و تبادل اندیشه و حل مسئله به بهترین وجه پرورش می یابد.

**واژه های کلیدی:** تفکر انتقادی، آموزش پزشکی، استراتژی های تفکر انتقادی  
A-10-191-1

### بررسی سبک یادگیری دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی شیراز و بابل طبق مدل (E)PULL-PUSH

احسان اسداللهی، میترا امینی

دانشگاه ع. پ. شیراز، EDC،  
ehsanassadollahi@gmail.com

**مقدمه:** امروزه با توجه به تغییر در اولویت های بهداشتی جوامع، لزوم تغییر در روند آموزش علوم پزشکی و تلاش برای مدرن ساختن آن بدون شک احساس می گردد. به همین دلیل پژوهشگران در سال های اخیر به روند آموزش و بررسی مدل ها و استراتژی های آموزشی از جمله ارتباط بین مربیان و فراگیران توجه ویژه داشته اند. طبق نظریه آفای دانوی (Downey) دو سبک یادگیری وجود دارد. سبک PULL که در آن مربی به عنوان راهنما و مشاور سعی در ارتقا مهارت ها و دانش فراگیر دارد و دیگری سبک PUSH که طبق آن مربی به طور مستقیم در فرآیند آموزش و یادگیری درگیر شده و نقش فراگیر بسیار کم رنگ تر از سبک PULL می باشد. هدف از مطالعه حاضر بررسی سبک یادگیری دانشجویان دانشگاه های ع. پ شیراز و بابل بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه کیفی، اطلاعات به صورت مصاحبه ساختارمند از ۹ دانشجوی رشته پزشکی در اسفند ماه ۱۳۸۹ جمع آوری شد. داده ها پس از رسیدن به سطح اشباع به روش کیفی کدگذاری گردیدند.

**نتایج:** بررسی داده ها حاکی از آن است که بیشتر دانشجویان رفتاری مطابق با سبک PULL داشته اند. یعنی وابستگی مطلق به آموزه های اساتید نداشته و با تکیه بر راهنمایی های مربیان و دانش پژوهی خود، سعی در حل مشکلات آموزشی دارند. این دانشجویان از نقش خود در فرآیند یادگیری به خوبی آگاه بوده و برای برطرف سازی اشکالات، ملاقات های منظمی با اساتید جهت مشاوره آموزشی دارند. از دیگر سو تعداد بسیار کمی از دانشجویان مورد بررسی مطالعه ما رویکردی مطابق با سبک PUSH داشته اند. یعنی اساتید مشکلات درسی شان را حل کرده و کاملا وابسته به آموزه های او بوده اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به بررسی های انجام شده مبنی بر تطابق اکثر دانشجویان با سبک PULL لزوم تبیین و روشن سازی هر چه بیشتر آن روشن می گردد. ما معتقدیم بررسی های موشکافانه پیرامون این موضوع می تواند در طراحی استراتژی های آموزشی کارا تر، بسیار مفید باشد.

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری، آموزش پزشکی، مدل pull-push  
A-10-1040-2

سخنرانی ارائه گردید. سپس در گروه ویدئو، فیلم احیای نوزاد به نمایش گذاشته و در ادامه در اختیار دانشجویان قرار داده شد تا مشاهده آن را تکرار نمایند. در گروه بالینی دانشجویان به صورت چرخشی در ۶ گروه در ۶ ایستگاه، خرده مهارت های احیا شامل گام های اولیه، تهویه، انتوباسیون، ماساژ قلب، تجویز دارو و اداره سناریوهای پیشرفته احیا، را زیر نظر ۶ مربی یاد گرفتند. طول دوره آموزش هر دو گروه ۶ ساعت و مبتنی بر NRP بود. ابتدا و انتهای مطالعه از تمام دانشجویان آزمون ایستگاهی شامل ۷ ایستگاه بعمل آمد.

**نتایج:** در پس آزمون عملکرد گروه آموزش بالینی ساختارمند به طور معنی داری بهتر از گروه ویدئو ( $P=0.001$ ) و عملکرد هر دو گروه مداخله بهتر از گروه کنترل بود ( $P=0.001$  برای دو گروه). میزان رضایت دانشجویان از روش آموزشی شان تفاوت معنی داری نداشت.

**نتیجه گیری:** آموزش بالینی ساختارمند روشی جدید برای آموزش مهارت هاست که با افزایش معنی داری در ارتقا مهارت همراه است. بکارگیری این برنامه در آموزش سایر مهارت ها توصیه می گردد

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی ساختارمند، آموزش ویدئویی، مهارت، دانشجویان، احیای نوزاد  
A-10-630-1

### راهبردهای پرورش تفکر انتقادی در آموزش پزشکی (E)

صدیقه افراسیابی، فاطمه حاجی نژاد، ناهید یعقوبیان، راضیه باقر زاده، بی بی ماه محمدی

بوشهر - ریشهر، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر - دانشکده پرستاری و مامایی  
s. afrasiabi84@gmail.com

**مقدمه:** امروزه تفکر انتقادی به عنوان یکی از اصلی ترین برون داده های آموزش عالی معرفی شده است. تفکر انتقادی یکی از استانداردهای پایه ی فدراسیون جهانی آموزش پزشکی واز معیارهای اعتباربخشی دانشکده ها می باشد. اهمیت پرورش مهارت های تفکر در حدی است که برخی صاحب نظران تفکر انتقادی را هدف عمده ی تحصیلات و تجارب دانشگاهی برشمرده اند. هدف از این مطالعه بررسی راهبردهای مناسب جهت ارتقا، مهارت تفکر انتقادی در آموزش پزشکی بوده است.

**روش کار:** این مطالعه ی مروری سیستماتیک بر روی مقالات مربوط به استراتژی های تفکر انتقادی از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۱ با استفاده از بانک های اطلاعاتی مختلف می باشد.

**نتایج:** نتایج مطالعات حاکی از آن بود که توانایی و مهارت های تفکر انتقادی دانشجویان در طی تحصیل بدون کمک استاد و صرفا با گوش دادن به سخنرانی ها و خواندن کتب درسی توسعه نمی یابد و اساتید باید فرصت هایی برای تمرین مهارت ها و پرورش های تفکر انتقادی جهت دانشجویان تدارک ببینند. به کارگیری تکالیف نوشتاری، بحث های گروهی پویا، راندهای بالینی، یادگیری براساس حل مسئله، برگزاری کارگاه های آموزشی و ژورنال کلاب و ارائه ی گزارش موردی در فرآیند آموزش، می تواند از استراتژی های مؤثر جهت رشد و ارتقا، مهارت تفکر انتقادی در افراد باشد.



## پرورش تفکر انتقادی دانشجویان در درس پرستاری کودکان با استفاده از حکایات بیماران (E)

لیلا مهستی جویباری، اکرم ثناگو

گرگان. جاده شملتکلا. دانشگاه علوم پزشکی گلستان. مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی،  
lm\_jouybari@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از داستان ها شامل داستان های پزشکان، بیماران و فیلم در آموزش پزشکی محبوبیت زیادی پیدا کرده است؛ اما نیاز به یک چهارچوب پنداشتی برای هدایت این کار است که اغلب هم فراموش می شود و به عنوان نثر توصیف می شود و در حاشیه برنامه های آموزشی دانشکده های پزشکی قرار می گیرد. هدف از این مقاله معرفی اهمیت استفاده از حکایات بیماران narrative patient در فرایند یاددهی یادگیری و معرفی یک مورد است.

**روش کار:** برای دستیابی به مقالات جستجو در بانک اطلاعاتی مدلاین با استفاده از کلمات کلیدی Illness and Narrative که به قرار داشتن در عنوان محدود شده بودند استفاده گردید. ۶۰ مقاله بازیابی شد. متن حاضر برگرفته از مقالات مرتبط با حکایات بیماران در آموزش بخش جراحی، دیابت، آموزش همدلی، تجربیات دانشگاه میثیکان در آموزش دانشجویان پزشکی تازه کار، معلولیت می باشد.

**نتایج:** استفاده از حکایات در طبابت یک رویکرد بیمار محور محسوب می شود و منبع اطلاعات آن داستان های بیماران است، چه چیزی در تصمیم گیری بیماران در باره سلامتی مهم بوده است. فرض بر آن است که درک ما از این حکایات رابطه ارائه دهنده مراقبتی بیمار را تسهیل می نماید و منجر به ارائه خدمات مراقبتی بهتری می شود. اعتقاد بر این است که استفاده از این رویکرد منجر به پرورش توانمندی های بیشتری در دانشجویان می شود و به یادگیری مبتنی بر بالین، مهارت های یادگیری و حرفه گرایی کمک می نماید. از این رویکرد برای آموزش مراقبت خانواده محور، پرورش انسانیت گرایی در پزشکی، تعامل با افرادی که بیماری مزمن دارند، یادگیری رفلکتیو، اخلاقیات، تحول و تکامل نیز استفاده شده است.

**نتیجه گیری:** حکایات بیماران از ارزش آموزشی قابل توجه ای برخوردار است. بکارگیری داستان های بیماران در هر جایی که نیاز باشد به فرد و نیازهای مراقبتی آنان در جامعه توجه شود کاربرد خواهد داشت.

**واژه های کلیدی:** حکایات بیماران، یاددهی یادگیری، مراقبت بیمار محور  
A-10-660-6

## بررسی کیفیت آموزش درمانگاهی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۱۳۸۸ (E)

کوروش وحید شاهی، سارا احتشامی، مهدی اهنگری، زهرا سلطانی، نسیم قهرانی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش،  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** بررسی کیفیت آموزش درمانگاهی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۱۳۸۸  
**روش کار:** آموزش طب سرپایی از مهمترین بخشهای آموزش پزشکی بوده و ارتباط عمیقی با آینده کاری پزشک دارد. هدف از انجام این مطالعه بررسی کیفیت آموزش درمانگاهی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران بوده است.

**نتایج:** این مطالعه به روش توصیفی و مقطعی انجام گردید؛ جامعه مورد مطالعه دانشجویان و دستیاران رده های بالینی و اعضای هیات علمی بالینی و شیوه نمونه گیری آسان مبتنی بر دسترس بود. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه های حاوی ۲۲ سؤال در مورد متغیرهای زمینه ای و آموزشی و دیدگاه پاسخ دهندگان در مورد شرایط محیطی، فعالیت مستقل، نظارت اساتید و آموزش خاص درمانگاهی بود. پرسشنامه ها روا و پایا بودند. آنالیز اطلاعات پس از جمع آوری در نرم افزار ۱۳Spss با استفاده از آزمونهای آماری مناسب انجام پذیرفت.

**نتیجه گیری:** ضریب بازگشت ۷۰ درصد بوده و میانگین سنی ۳۶ استاد شرکت کننده در مطالعه ۸/۷ ۴۳/۶ سال بوده و ۳۲ درصد آنها زن بودند. میانگین سنی ۱۴۴ دانشجوی شرکت کننده در مطالعه ۳/۶ ۲۵ سال بوده و ۶۱ درصد مؤنث بودند دیدگاه اکثر دانشجویان (۸۸/۳٪) نسبت به کیفیت موجود آموزش درمانگاهی منفی بود در صورتیکه دیدگاه بیشتر اساتید (۶۶/۷٪) به کیفیت موجود مثبت بود. دیدگاه فراگیران رده های پایین تر، منفی تر بود. تفاوت معنی داری بین بخشهای مختلف در دیدگاه کلی وجود نداشت. دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد مناسب نبودن وضعیت فیزیکی درمانگاه همخوانی داشت اما در مورد امکان انجام فعالیت های مستقل فراگیران (p = ۰/۰۰) آموزش نسخه نویسی (p = ۰/۰۰) مدیریت درمانگاه (p = ۰/۰۰۴) و نظارت و اصلاح اساتید (p = ۰/۰۰) تفاوت نظر معنی دار وجود داشت چنانکه فراگیران تمامی موارد فوق را در حد کم و خیلی کم بیان نمودند که متفاوت با نظر اساتید بود.

**واژه های کلیدی:** آموزش درمانگاهی، اساتید، دانشجویان  
A-10-764-4

## آموزش مداوم در عرصه رویکردی نوین به آموزش مداوم جامعه علوم پزشکی (E)

مجتبی موسوی بزاز، رویا افشاریان

مشهد خیابان دانشگاه ساختمان قریشی مدیریت امور هیات علمی  
mousavim@mums.ac.ir

**مقدمه:** علیرغم تلاش مضاعفی که در بکارگیری الگوهای جدید در ارتقا، سطح دانش و عملکرد فارغ التحصیلان جامعه پزشکی صورت میگیرد. مطالعات و یافته های متعددی حاکی از ناکارآمدی آموزش مداوم در وصول به اهداف از پیش تعیین شده برای آن می باشد. در این مطالعه که بصورت کیفی انجام



**نتیجه گیری:** آنچه از امر آموزش پزشکی جامعه نگر برداشت می شود باید برنامه ای کامل، با ساختار، اجزا و محتوی مناسبی باشد که منجر به تربیت افرادی مناسبی برای ورود به جامعه گردد. این برنامه باید با توجه به مقتضیات موجود و نیازهای متغیر جامعه قابل انعطاف باشد.

**واژه‌های کلیدی:** جامعه نگری، آموزش پزشکی

A-10-738-1

### ارزیابی برنامه آموزشی مقطع فیزیوپاتولوژی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پزشکی مشهد (E)

محمد خواجه دلویی، زهرا موفقی، سید علی علمداران، سعید رشیدیان

مشهد، فلکه پارک پردیس دانشگاه، دانشکده پزشکی، معاونت آموزشی  
khajedaluae@mums.ac.ir

**مقدمه:** برنامه آموزش پزشکی عمومی شامل مقاطع علوم پایه، فیزیوپاتولوژی و بالینی است. مقطع فیزیوپاتولوژی به عنوان حلقه اتصال علوم پایه و بالینی با هدف آماده سازی دانشجو برای ورود به مقطع بالینی طراحی شده است. مطالعات متعددی در کشور کارآمدی این مقطع را در تحقق اهداف آن مورد سوال قرار داده اند. این مطالعه با هدف ارزیابی این مقطع از دیدگاه دانشجویانی که این مقطع را گذرانده اند اجرا گردیده است.

**روش کار:** ۲۴۰ دانشجو در مقاطع فیزیوپاتولوژی (ترم دوم)، کارآموزی و کارورزی در مطالعه شرکت نمودند. دانشجویان پس از توجیه، پرسشنامه ای مشتمل بر ۲۵ سؤال در حیطه های توجیه اهداف آموزشی، تناسب محتوا با نیاز، کفایت دوره، روش های آموزشی و ارزشیابی، اصلاحات پیشنهادی و در نهایت مفید بودن این دوره را تکمیل نمودند.

**نتایج:** ۶۳٪ دختر و ۳۷٪ پسر بودند. ۲۰٪ دانشجویان تاثیر محتوای دروس این دوره را برای آمادگی به مقطع بالینی خیلی خوب و خوب، ۳۸٪ کم و خیلی کم و ۴۲٪ متوسط دانستند. دیدگاه دانشجویان در حیطه های مختلف مرتبط با مقطع فیزیوپاتولوژی در جدول ۱ ارایه گردیده است. ۳۴٪ دانشجویان معتقد به اصلاح کیفیت دروس، ۱۳٪ تغییرات ساختاری، ۴۸٪ حذف دوره و ادغام در مرحله بالینی و ۵٪ تثبیت وضعیت فعلی بودند. در مجموع ۵۱/۵٪ این مقطع را مفید و ۴۸/۵٪ غیر مفید دانستند.

**نتیجه گیری:** مقطع فیزیوپاتولوژی یک سال از دوره پزشکی عمومی را با هدف آماده سازی دانشجو برای ورود به مقطع بالینی به خود اختصاص می دهد. ولی بیش از نیمی از دانشجویان معتقدند که این دوره آمادگی مناسب برای ورود به مقطع بالینی را فراهم نمی کند و محتوای آن تناسبی با نیازها حرفه ای پزشکی عمومی ندارد و تغییرات ساختاری یا حذف دوره را پیشنهاد می کنند.

**واژه‌های کلیدی:** پزشکی عمومی، فیزیوپاتولوژی، ارزیابی، دیدگاه

A-10-1051-3

### بررسی میزان همخوانی ارزشیابی نحوه آموزش اساتید مقطع بالینی از دیدگاه دانشجو و خود استاد در دانشکده پزشکی

ساری سال تحصیلی ۸۹-۸۸ (E)

پذیرفته در صدد بر آمدم با بررسی متون و اخذ دیدگاه های متخصصین آموزش پزشکی در خصوص آموزش مداوم در عرصه را به عنوان الگویی نو به نقد گذاشته و ما حاصل را بعنوان راهکاری نوین ارائه نمائیم.

**روش کار:** نخست با مطالعه متون تخصصی اهداف مورد نظر از بکار گیری آموزش مداوم را تعیین و سپس با طراحی یک پرسشنامه باز، نسبت به اخذ نظرات مکتوب از طریق ایمیل متخصصین آموزش پزشکی در خصوص بکارگیری آموزش مداوم در عرصه اقدام نموده و نتایج را مورد تحلیل قرار دادیم.

**نتایج:** در اهداف مورد نظر: افزایش سطح آگاهی های علمی، دانش فنی و مهارت های حرفه ای، آشنایی با تازه های علمی و عملی حرفه مربوط و انطباق آنها با نیازهای جامعه، تقویت و تحکیم آموخته های صحیح قبلی، آشنایی جامعه پزشکی با استانداردهای کارآمد و مطلوب خدمات پزشکی و حرفه های وابسته مورد تاکید بود. نتایج حاصل از نظرات متخصصین در ۸۰ درصد موارد حاکی از مفید بودن بکارگیری آموزش در عرصه برای فارغ التحصیلان در تمامی حیطه های یادگیری بود. و این در خصوص رشته هایی که مهارت نقش اساسی را در ارائه خدمات مربوطه داشت به ۹۵ درصد افزایش یافت.

**نتیجه گیری:** به نظر میرسد با وجود شواهد کافی در تغییر مسیر آموزش فارغ التحصیلان به سمت آموزش در محیط های ارائه خدمات جای تردیدی باقی نمی گذارد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مداوم، آموزش در عرصه، جامعه پزشکی

A-10-1010-4

### لزوم جامعه نگری در آموزش پزشکی (E)

الهام دادگر، رعنا غلامزاده نیکجو

تبریز- دانشگاه علوم پزشکی، خوابگاه قدس  
e.dadgar@gmail.com

**مقدمه:** دانشگاه های علوم پزشکی علاوه بر ارائه خدمات بهداشتی درمانی به مردم، وظیفه مهم تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص مورد نیاز بخش های مختلف جامعه را بر عهده دارند. این امر ایجاب می کند که آموزش پزشکی به صورت مداوم تحت بازنگری قرار گرفته تا روز به روز بتواند با نیازهای در حال تغییر جامعه بیشتر منطبق شود. هدف از این امر پرورش افرادی در نظام سلامت جهت ارائه خدمات بهداشتی درمانی متناسب با نیازهای جامعه می باشد. در این پژوهش سعی شده است لزوم جامعه نگری در آموزش های پزشکی از متون مختلف استخراج شود.

**روش کار:** این بررسی به صورت مروری انجام شده و با مطالعه و تحقیق در Base Data های مختلف، مجلات و کتب گوناگون صورت گرفته است در نهایت نتایج مطالعات انجام شده در این موضوع مورد مقایسه قرار گرفته است.

**نتایج:** به طور کلی در مطالعات مختلف بر پتانسیل و نقاط قوت آموزش پزشکی جامعه نگر در برنامه های آموزشی دانشجویان تاکید شده است. تغییر و اجرای برنامه آموزش پزشکی جامعه محور با ایجاد دیدگاه های جدید به منظور توسعه برنامه آموزش دانشجویان رشته های مختلف پزشکی امری ضروری است. برنامه های آموزش پزشکی جامعه نگر، دیدگاه های جدیدی در زمینه سلامت و اندازه گیری شاخص های بهداشتی در جوامع مختلف به دانشجویان می دهد.





این بررسی به منظور آگاهی از دیدگاه بهورزان در مورد برنامه آموزش مداوم ماهانه انجام گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه دیدگاه ۱۰۱ بهورز در برنامه آموزش مداوم ماهانه مرکز آموزش بهورزی بابل سر و فریدون کنار بررسی شد. ابزار مطالعه پرسشنامه بوده که دیدگاه بهورزان در نیازسنجی آموزشی، محتوی برنامه و روش های تدریس در برنامه آموزش مداوم با مقیاس لیکرت جمع آوری گردید.

**نتایج:** از دیدگاه بهورزان ۶۵٪ آموزش ها از لحاظ تناسب با نیاز شغلی، ۵۴٪ ۵٪ در حل مشکلات بهداشتی در ۵۳٪ از جهت مداخله فراگیران در حد خوب، ۶۱٪ ۴٪ نقش آموزش در به روز کردن اطلاعات، متوسط بود. روش آموزش از دیدگاه ۵۴٪ بهورزان در افزایش آگاهی، ۵۲٪ ۵٪ در ایجاد و تقویت نگرش و ۵۶٪ ۵٪ در افزایش مهارت خوب و از دیدگاه ۵۴٪ ۵٪ استفاده از وسایل کمک آموزشی متوسط موثر بود. محتوی ۲۳٪ ۸٪ ارایه مطالب جدید، ۵۲٪ ۴٪ تناسب با ارزش ها و ۶۹٪ ۲٪ تسلط مربیان در آموزش خوب بوده است

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج که تقریباً نیمی از بهورزان برنامه های آموزش را خوب ارزیابی نمودند، نظر به نقش بهورزان در نظام شبکه های بهداشتی درمانی کشور، جهت افزایش اثربخشی، برنامه های آموزش مداوم آنان نیاز به بازنگری اصولی می باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش مداوم، بهورز  
A-10-837-2

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه نسبت به

#### این رشته و آینده ی شغلی آن در واحد بین الملل دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

علیرضا خالدی، حسین ملک زاده، الهه غفاری، پونه محقق زاده، فاطمه جعفر زاده

کیش، واحد بین الملل دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
masih\_khaledi@yahoo.com

**مقدمه:** نگرش یک حالت روانی و عصبی آمادگی است که از طریق تجربه سازمان یافته و تأثیری هدایتی یا پویا بر پاسخهای فرد در برابر کلیه اشیا با موقعیتهایی که به آن مربوط می شود، دارد (آپورت، ۱۹۳۵). چگونگی نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به این رشته و آینده شغلیشان می تواند تأثیر بسزایی بر کیفیت آموزش و اشتیاق و علاقه آنها برای یادگیری و از طرفی دیگر آگاهی از آن نیز سبب آمادگی بهتر جامعه برای دریافت این نیرو ها و سرمایه گذاری های طولانی مدت و هدفمند بر روی آنها می شود. هدف از این مطالعه بررسی نوع نگرش دانشجویان پزشکی واحد بین المللی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در بدو ورود به دانشگاه، نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلیشان بود.

**روش کار:** این مطالعه بر روی ۶۹ نفر از دانشجویان پزشکی ورودی ۸۷ و ۸۸ انجام پذیرفت. روش گردآوری داده ها، پرسشنامه ای خود ساخته حاوی ۱۵ سوال بر اساس مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت بود، که پایایی آن در آزمون

کوروش وحید شاهی، مهدی اهنگری، امیر سعید حسینی، نصرت الله گوران،  
باهره ناظریان، پریسا ذلیکانی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی از موثرترین شیوه ها برای بهبود کیفیت آموزش می باشد. از متداولترین روشها که تقریباً در تمام دانشگاههای معتبر دنیا انجام می شود ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان بوسیله پرسشنامه است. اما امروزه توجه ویژه ای به خود ارزیابی می شود و این نوع ارزشیابی روز به روز مراکز علمی قدرت می گیرد. هدف از این مطالعه بررسی میزان همخوانی ارزیابی نحوه آموزش اساتید مقطع بالینی از دیدگاه دانشجو و خود استاد در دانشکده پزشکی ساری در طول یک ترم می باشد.

**روش کار:** این مطالعه بروش توصیفی انجام شد. در این مطالعه ۳۷ استاد تحت خود ارزیابی توسط پرسشنامه قرار گرفتند که همین پرسشنامه ها به ازای هر استاد در اختیار ۳ دانشجو نیز گذاشته شده و نتایج آن با هم با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و T-TEST با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۵.۰۱ مقایسه گردیدند.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد نه تنها همبستگی میان خود ارزیابی اساتید و ارزیابی آنان توسط دانشجویان ضعیف بوده بلکه تفاوت معنی داری میان این دو نظر وجود داشته (P=0.000) و همواره نظر اساتید در رابطه با نحوه آموزش در هر بخش تدریس نظری و آموزش بالینی در بخش مثبت تر از نظر دانشجویان بوده است. با توجه به عدم انجام تحقیقات کافی در زمینه بررسی همخوانی نظرات دانشجویان درباره اساتید و خود ارزیابی آنان با یکدیگر نتایج تحقیق اخیر بسیار جالب بوده و با معدود تحقیقات های مشابه انجام شده در مراکز دیگر مطابقت داشته است.

**نتیجه گیری:** عدم انطباق بین نظرات این دو قشر نیاز هر چه بیشتر به انجام خود ارزیابی اساتید را در کنار ادامه ارزشیابی آنان توسط دانشجویان را متذکر می شود تا با یافتن نقاط قوت و ضعف بتوان درجهت انطباق این دو بر هم و بر واقعیت حرکت نمود.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، دیدگاه، دانشجو، استاد  
A-10-764-8

### بررسی دیدگاه بهورزان در مورد برنامه آموزش مداوم ماهانه مراکز آموزش بهورزی (E)

سید ابوالحسن نقیعی، فاطمه احمدینیا، نرگس آماده جویباری

ساری-کیلومتر ۱۸ جاده خزر آباد مجتمع دانشگاهی پیامبر اعظم دانشکده بهداشت  
ahmadinia.fatemeh@gmail.com

**مقدمه:** بهورزان در خانه های بهداشت روستا اولین ارائه دهندگان خدمات بهداشتی می باشند. آموزش مداوم فرآیندی که مراکز آموزش بهورزی به منظور ارتقاء آگاهی و مهارت آنان انجام میدهند. آگاهی از میزان اثربخشی برنامه های آموزش برای تصمیم گیران بهداشت و درمان حائز اهمیت است.





۲/۷٪ بسیار زیاد، ۴/۱٪ زیاد، ۳۹/۲٪ متوسط، ۴۰/۵٪ کم و ۱۳/۵٪ بسیار کم، بیان کرده اند.

**نتیجه گیری:** در مجموع یک دانشجوی پزشکی در پایان دوران تحصیل خود از دیدگاه خودش تواناییهای لازم بعنوان یک پزشک را کسب نکرده است که این امر نیاز به بررسی بیشتر دارد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش و پژوهش در دوره ی پزشکی عمومی، توانمندیهای پژوهشی

A-10-1053-3

### آموزش پزشکی بر مبنای نیازهای نظام سلامت (E)

رضا طاهری، سمانه ابوالبشری

شبکه بهداشت خواف

taherir1@mums.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به اینکه مراکز بهداشتی - درمانی به عنوان اولین سطح تماس مردم با پزشک محسوب می شوند و از سویی دانشجویان پزشکی پس از پایان دوران تحصیلات، جهت گذراندن طرح خود، در این مراکز مشغول طبابت می شوند، داشتن اطلاعات کافی در مورد علل مراجعه بیماران، تعداد مراجعین و بررسی آنها از لحاظ سن و جنس امری ضروری به نظر می رسد. لازم است آموزش دانشجویان پزشکی بیشتر براساس بیماری های شایع انجام پذیرد.

**روش کار:** با مراجعه به دفاتر موجود در مرکز، اطلاعات بیماران از قبیل جنس، سن، زمان مراجعه و تشخیص بیماری بر اساس کد، استخراج شده و پس از ورود اطلاعات به رایانه، توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در این مطالعه تعداد ۹۶۴۹ مراجعه که در طول ۳ سال به یک مرکز بهداشتی - درمانی روستایی صورت گرفته بررسی گردیده و نتایج ذیل استخراج گردید. ۵۶/۵٪ مراجعین زن بودند. بیشترین مورد مراجعه در فصل پاییز و بهار بویژه در ماه فروردین بوده است. تعداد موارد مراجعه در طول ۳ سال افزایش داشته است میانگین سنی موارد مراجعه ۳۲ سال بوده است. گروه بیماری های دستگاه تنفس، گوارش، عضلات و اسکلت، عفونی، .... به ترتیب بیشترین مراجعه کننده را داشته اند. اختلاف معنی دار بین سن و ماه مراجعه، سن و فصل مراجعه، سن و سال مراجعه وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** براساس مطالعه، پیشنهاد می شود که آموزش دانشجویان پزشکی بیشتر براساس بیماری های شایع انجام پذیرد و نیز با توجه به تعداد کم موارد مراجعه با توجه به شیوع بیماری ها غربالگری بیماری ها می تواند بیماران را از بیماری خویش آگاه و در نتیجه از عوارض بیماری جلوگیری بعمل آید.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، مرکز بهداشتی - درمانی، کد تشخیصی بیماری

A-10-1074-1

### تبیین پدیدارشناسانه الگوی برنامه درسی تجربه شده در

### آموزش پزشکی (E)

اولیه (۰.۷۷:α) و روایی آن نیز مورد تایید متخصصان مربوطه قرار گرفته بود.

**نتایج:** بر اساس نتایج بدست آمده ۳۰.۹۲٪ از دانشجویان رشته پزشکی به عنوان اولین انتخابشان در کنکور بوده است و ۱۰.۹۷٪ از آنها این رشته را با آگاهی کامل انتخاب کرده بودند و ۶۰.۹۸٪ از آنها به علاقه وافرشان به این رشته اشاره کرده بودند. ۸۰.۶۳٪ معتقد بودند که رشته پزشکی سبب رفاه و آسایش در زندگی آیندشان می شود و درآمدزایی بالایی را برایشان خواهد داشت. از سویی دیگر ۷۰.۶۴٪ اظهار داشتند که برنامه ریزی و آموزش در این رشته منطبق بر نیاز های جامعه نمی باشد. در آخر نیز ۶۵.۶۵٪ دانشجویان با ظرفیت بالای اختصاص یافته به این رشته مخالف بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه بیانگر آن است که نگرش دانشجویان نسبت به این رشته و آینده آن نسبتاً مثبت می باشد. اما دانشجویان نسبت به برنامه ریزی و آموزش در این رشته با نقایصی روبرو هستند که با توجه به نگرش مثبتشان به این رشته در بدو ورود به دانشگاه سزاوار است که برنامه ریزان آموزشی توجه بیشتری به این موضوع داشته باشند. از طرفی شناخت عوامل موثر بر نگرش دانشجویان از جمله ضرورت هایی است که می تواند در فراهم نمودن امکانات مناسب و برنامه ریزی موفق برای تربیت پزشکان حاذق و توانمند تاثیرگذار باشد و پیشنهاد می شود در مطالعه ای دیگر به بررسی این عوامل پرداخته شود.

**واژه‌های کلیدی:** نگرش دانشجویان پزشکی، آینده شغلی، علاقه مندی تحصیلی

A-10-1066-1

### تعیین وضعیت فعلی آموزش و پژوهش در دوره پزشکی

### عمومی، از دیدگاه کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

### تبریز (E)

هومن یزدچی، مهستی علیزاده، مهدی فرهودی، حمیده هریزچی قدیم

hyazdchi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش و پژوهش در دوره ی پزشکی عمومی با مشکلاتی روبروست، در راستای تلاشهای سالهای اخیر در بهبود و ارتقا، این دو مقوله در دوره ی پزشکی عمومی، قدم نخست ارزیابی دقیق وضعیت کنونی در این دو حیطه می باشد و دانشجویان بعنوان مشتریان اصلی سیستم آموزشی، نقش عمده و بسزایی را در این ارزیابی میتوانند ایفا نمایند.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی از دیدگاه ۸۰ نفر از کارورزان ورودی های ۸۲ و ۸۳ دانشگاه علوم پزشکی تبریز، با پرسشنامه ای شامل موارد مرتبط با دو حیطه مذکور، نتایج زیر حاصل گردید.

**نتایج:** در مورد ضرورت پژوهش و توانمندیهای پژوهشی برای یک دانشجوی پزشکی و پزشکان عمومی، را ۲۱/۵٪ بسیار زیاد، ۴۳٪ زیاد، ۲۶/۶٪ کم و ۸/۹٪ غیر ضروری، بیان کرده اند. ۶- وضعیت فعلی پژوهش در رشته ی پزشکی عمومی را ۲/۶٪ خوب، ۲۳/۱٪ متوسط و ۷۴/۴٪ ضعیف ارزیابی نموده اند. ضرورت و تناسب وجود پایان نامه در رشته ی پزشکی عمومی، را ۱/۳٪ بسیار زیاد، ۱۸/۸٪ زیاد، ۲۱/۳٪ متوسط، ۲۱/۳٪ کم و ۳۵٪ بدون ضرورت و تناسب بیان و در نهایت در پاسخ به این سوال که میزان اعتماد به نفس خود را پس از فراغت از تحصیل جهت طبابت عمومی، را



نرگس کشتی آرای، کورش فتحی واجارگاه

دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان)

keshtiaray@gmail.com

**مقدمه:** این مطالعه، به طراحی و اعتباربخشی الگوی برنامه درسی تجربه شده با تاکید بر دیدگاههای اندیشمندان پدیدار شناس می پردازد.

**روش کار:** پژوهش حاضر در دوسطح غیر قابل تفکیک انجام شده است ابتدا با استفاده از روش مطالعه نظری و تاکید بر دیدگاههای ون منتد آنوکی به طراحی الگو اقدام شد، در همین راستا پژوهشی کیفی از نوع پدیدار شناختی انجام شد نمونه مورد مطالعه که با استفاده از روش نمونه گیری مبتنی بر هدف انتخاب شدند، دانشجویان رشته تحصیلی دندانپزشکی و کارشناسی ارشد پرستاری در دانشگاههای آزاد اصفهان (خوراسگان) و علوم پزشکی اصفهان بودند که مورد مصاحبه عمیق قرار گرفتند و نتایج بدست آمده با استفاده از الگوی ۶ مرحله ای ون منن تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** سطوح الگوی طراحی شده عبارتند از: برنامه درسی مورد انتظار، برنامه درسی تصویری، برنامه درسی نهفته، برنامه درسی تعاملی (فعالیت یادگوزیک، روابط والدینی، برنامه درسی مستور شده) تأثیرات یادگوزیک و خود فکوری **نتیجه گیری:** یکی از نیازهای اساسی مؤسسات آموزش عالی همسویی با معیارها، هنجارها و روابط والدینی است که به نظر می آید خود والدین، آنها را در جریان زندگی فراموش کرده اند. این مسئله ضرورت یک ارتباط عمیق بین ماهیت تدریس و والد بودن را مطرح می کند. پژوهش حاضر، به عنوان یک مدل تحقیقاتی که سطوح مختلف برنامه درسی تجربه شده را ارائه نموده و توجهی گسترده تر، نسبت به ابعاد دیگر برنامه درسی را به غیر از سطح رسمی آن مطرح می کند، به تصمیم سازان نظام برنامه درسی آموزش عالی پیشنهاد می گردد.

**واژه های کلیدی:** برنامه درسی تجربه شده، پدیدار شناختی، روابط والدینی، تأثیرات یادگوزیک، خود- فکور

A-10-327-2

### ارزیابی میزان استقرار استانداردهای آموزش پزشکی در

### گروه بیهوشی دانشگاه بقیه الله (عج) (E)

مرضیه لک، سید جلال مدنی، سید محمدسعید غیاثی، علیرضا جلالی، ویدا

انجم روز

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) - دانشکده پزشکی - گروه بیهوشی

marzehlak@yahoo.com

**مقدمه:** «استانداردهای پایه دوره آموزش پزشکی عمومی ایران» جهت تضمین حداقل های مورد انتظار از آموزش پزشکی در پاسخگویی به نیازهای نظام سلامت از سال تحصیلی ۸۷-۸۶ به دانشکده های پزشکی کشور ابلاغ گردید. هرچند گروه بیهوشی به طور مستقیم در آموزش دوره پزشکی عمومی دخیل نیست، اما از آنجا که استانداردهای مذکور تنها استانداردهای بومی سازی شده آموزش پزشکی کشور برای اعتباربخشی بوده و زمینه مناسبی

برای دوره دستیاری فراهم می آورد؛ استقرار شاخص های آن به توصیه دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی در دستور کار گروه بیهوشی قرار گرفت.

ارزیابی میزان استقرار استانداردهای آموزشی در گروه بیهوشی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)

**روش کار:** این مطالعه کیفی به روش پژوهش در عمل (Action Research) انجام شد. کارگروه ارزیابی درونی گروه بیهوشی با مشاوره کارشناس دفتر توسعه آموزش در طی یکسال، همزمان نسبت به استقرار استانداردها و جمع آوری داده ها براساس حوزه های هفتگانه استاندارد و نشانگرهای آن اقدام نمود. ارزیابی میزان استقرار استانداردها به روش بررسی مستندات (Record Review) براساس چک لیست های استاندارد هر حوزه توسط دفتر توسعه آموزش انجام شد. کیفیت استقرار استانداردهای هر حوزه در ۶ وضعیت مطابق با تعریف عملیاتی چک لیست استاندارد، گزارش و به صورت درصد تحلیل گردید.

**نتایج:** نتایج در جدول ضمیمه خلاصه شده اند

**نتیجه گیری:** به صورت میانگین، گروه بیهوشی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) موفق به تثبیت بیش از ۷۵٪ نشانگرهای حوزه های هفتگانه استاندارد پایه دوره آموزش پزشکی شده است و برای حدود ۲٪ از نشانگرهای تثبیت نشده برنامه عملیاتی دارد. از آنجا که این استانداردها در سطح دانشکده های پزشکی و برای دوره پزشکی عمومی تدوین شده اند، استقرار ۱۷٪ از نشانگرها در محدوده اختیارات گروه نبود. حوزه های اعضای هیات علمی و ارزشیابی استانداردهای حوزه ها بوده اند. بیشترین نشانگرهای خارج از محدوده اختیارات گروه به ترتیب در حوزه های دانشجویان، برنامه آموزشی، منابع آموزشی و مدیریت عالی و اجرایی قرار داشت. گروه بیهوشی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) تمام ظرفیت های ارتقای درون گروهی را جهت پیاده سازی استانداردها به کار گرفته است. استانداردسازی بیشتر منوط به افزایش اختیارات و منابع آموزشی گروه و یا وابسته به فعالیت دانشکده پزشکی و دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) می باشد. افزایش اختیارات به ویژه در حوزه های برنامه آموزشی و پشتیبانی بیشتر در حوزه منابع آموزشی و پژوهشی بیشترین و سریعترین ارتقای کیفیت را در گروه بیهوشی ایجاد می نماید.

**واژه های کلیدی:** استانداردسازی، استانداردهای پایه دوره آموزش پزشکی عمومی، گروه بیهوشی، دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)

A-10-932-6

### تأثیر طرح مربی مقیم در تأمین نیازهای کمی و کیفی نظام

### سلامت در حوزه پرستاری (E)

عباسعلی ابراهیمیان

سمنان- مجتمع آموزشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان- دانشکده پرستاری

ebrahimian.aa@gmail.com

**مقدمه:** در طول هر ترم دانشجویان گروه پرستاری حدود ۱۲ واحد درسی با عنوان کارآموزی در عرصه دارند که نتیجه نحوه ارائه این واحدها با سبک فعلی علیرغم تمام تلاشهای صورت گرفته توسط مربیان و صرف هزینه ها و وقت فراوان، از کیفیت لازم برخوردار نبوده و اکثر مدیران پرستاری از



پاسخگویی دانشگاه ها در زمینه موارد زیر است: ۱. مناسبت: در دانشگاه علوم پزشکی مناسبت بر هماهنگی و همزمانی مأموریت و فعالیت های محوری آن با جامعه هدف تاکید دارد، علاوه بر آن مفهومی پویا است که باید به طور مداوم مورد ارزشیابی و بازنگری قرار گیرد. ۲. کیفیت: دیدگاه سنتی دانشگاه های علوم پزشکی در زمینه کیفیت منحصرآ توانایی و صلاحیت فنی را مد نظر دارد؛ در حالیکه کیفیت باید در بستر انتظارات فرهنگی و مصرفی هر جامعه مورد توجه قرار گیرد. ۳. هزینه- اثربخشی: دانشگاه های علوم پزشکی به منظور دستیابی کارآمد به اهداف این بخش، باید از طریق طراحی برنامه های آموزشی که بر هزینه اثربخشی خدمات سلامت عمومی و فردی تاکید دارد و با استفاده از وضع استانداردهای قابل اجرا در آن منطقه، عمل کنند. ۴. عدالت: عبارت از تلاش بی وقفه در جهت ارائه خدمات مراقبت سلامت است که علاوه بر دارا بودن کیفیت بالا در دسترس تمام بخش های جامعه باشد. به عبارتی همه افراد باید به مراقبت سلامت جامع دسترسی داشته باشند.

**نتیجه گیری:** درجه موفقیت هر دانشگاه در نیل به تعهد اجتماعی، براساس میزان توجه آن به برآوردن چهار ارزش گفته شده (مناسبت، کیفیت، هزینه- اثربخشی و عدالت) در عرصه آموزش، تحقیقات و خدمات، ارزشیابی می شود. در عین حال باید نحوه دستیابی به این ارزش ها در هر یک از مراحل برنامه ریزی، اجرا و اثر نهایی مورد سنجش قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** تعهد اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی، سازمان جهانی بهداشت

A-10-104-4

### جایگاه ارتباط استاد و دانشجو در آموزش بالینی پرستاری با

#### تاکید بر پارادایم انسان گرایانه (E)

فریبا یعقوبی نیا، عباس حیدری، رباب لطیف نژاد رودسری

مشهد، چهارراه دکترا، دانشکده پرستاری مامایی  
yaghoubiniaf861@mums.ac.ir

**مقدمه:** ارتباط استاد و دانشجو از گذشته تا کنون با تغییرات زیادی که در برنامه آموزش پرستاری ایجاد شده، متحول شده است. این مقاله به توصیف جایگاه ارتباط استاد و دانشجو در آموزش بالینی پرستاری با تاکید بر پارادایم انسان گرایانه پرداخته است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مروری و کتابخانه ای است. به منظور شناسایی مقالات مرتبط، جستجو در پایگاههای اطلاعاتی با استفاده از کلمات کلیدی paradigm, Teacher Student shipRelation, Nursing, Education linicalC Humanistic انجام شد و پس از بررسی مقالات مختلف در راستای هدف پژوهش، اطلاعات مورد نیاز جمع آوری گردید

**نتایج:** در برنامه سنتی آموزش پرستاری که تحت تاثیر پارادایم رفتارگرایی بوده، ارتباط استاد و دانشجو اساسا به صورت تسلط داشتن استاد و مطرح بودن وی بعنوان یک فرد متخصص بوده است. در حال حاضر، آموزش پرستاری به سمت پارادایم انسان گرایانه حرکت کرده که در آن ارتباط استاد و دانشجو بیشتر حالت مشارکتی دارد. ارتباط مناسب استاد و دانشجو در آموزش بالینی باعث پیامدهای مثبتی مانند افزایش اعتماد به نفس، انگیزه یادگیری و ارتقاء مهارتهای حرفه ای دانشجو می گردد. دستیابی به اهداف،

کیفیت نامناسب عملکرد بالینی تعداد قابل توجهی از پرسنل طرحی در طی دوران نخست شروع طرح ناراضی بوده و این عملکرد نامطلوب بطور مشخص بر میانگین کیفیت ارائه خدمات در حوزه سلامت تأثیر قابل توجهی گذاشته است. بنابراین طرح مربی مقیم با هدف افزایش توانمندی های علمی و عملی دانشجویان در عرصه گروه پرستاری و بهبود کیفیت ارائه خدمات در حوزه سلامت طراحی و تأثیر آن در تأمین نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** در این طرح یک مربی پرستاری در شیفت صبح یا عصر مسئولیت امور آموزشی تمامی دانشجویان گروه پرستاری که در دوره کارورزی در عرصه هستند را در یک بیمارستان به عهده میگیرد. به دانشجویان نیز مسئولیتهای بیشتری داده شده و تحت نظارت پرسنل و با حمایت و راهنمایی های مربی امور محوله را به انجام می رسانند. در ابتدا پیش نویس از طرح مذکور تهیه و در اختیار صاحب نظران در دو حوزه آموزش و درمان قرار داده شد، سپس نظرات ارائه شده در جلساتی با حضور خود آنها مورد بحث و بررسی قرار گرفت

**نتایج:** تجزیه و تحلیل نظرات نشان داد که اجرای طرح مذکور باعث افزایش کیفیت آموزش بالینی و ایجاد انگیزه، آمادگی و اعتماد به نفس بیشتر دانشجویان، کمک به ارتقاء سطح آموزشی بیمارستانها، افزایش بهره مندی بیماران از خدمات علمی و به روز پرستاری، افزایش فعالیتهای پژوهشی بالینی و کاهش نیاز به استخدام نیروی انسانی خواهد شد ولی اجرای آن برای تمامی دروس ارائه شده در دوره عرصه امکان پذیر نمی باشد.

**نتیجه گیری:** چنانچه اجرای طرح مذکور با دقت و با همکاری دوجانبه حوزه های درمان و آموزش به اجرا درآید باعث تأمین بخشی از نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت در حوزه پرستاری خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** مربی مقیم، نظام سلامت، پرستاری

A-10-1084-1

### تعهد اجتماعی دانشگاه های علوم پزشکی (E)

رفعت محبی فر، ایمان کلیددار، پریسا شجاعی، معصومه حسینی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت و پیرا پزشکی  
smrf55@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از خصوصیات علوم پزشکی، ارتباط تنگاتنگ مفاهیم آموزشی آن با انسان ها و عوامل اثر گذار بر سلامت آنهاست. دانشگاه های علوم پزشکی باید در بهبود مراقبت سلامت جامعه نقش مؤثر داشته باشند این مطالعه به منظور بررسی دیدگاه های WHO در زمینه تعهد اجتماعی دانشگاه های علوم پزشکی انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه کوششی برای تشریح موضوع نگرش سازمان جهانی بهداشت به دانشگاه های علوم پزشکی است و بر تعهد دانشگاه ها در قبال اجتماع تاکید داشته و تحقق همزمان و همگام ارزش های چهارگانه مناسبت، کیفیت، هزینه- اثربخشی و عدالت را به عنوان ابزار سنجش میزان موفقیت هر دانشگاه در نیل به تعهد اجتماعی، معرفی می کند.

**نتایج:** به منظور پاسخگویی به نیازهای جامعه، دانشگاه های علوم پزشکی باید مسئولیت نتایج عملکردهای خود را بپذیرند. نیل به این مقصود نیازمند



دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
lafshar@gmail.com

**مقدمه:** در آموزش پزشکی لزوم ادغام آموزش و ارائه خدمات درمانی به بیماران در مراکز درمانی امری پذیرفته شده است. دانشجویان گروه پزشکی و دستیاران ناگزیرند که به منظور ارتقاء سطح مهارت های علمی و عملی خود بخش عمده ای از زمان آموزش خود را بر بالین بیماران بگذرانند و در فرایند درمان بیمار دخالت داشته باشند و این امر ممکن است مستقیماً ضامن منافع بیمار نباشد. گرچه آموزش پزشکان و گروه های مرتبط از منظر اجتماعی موضوعی ضروری است اما درست در همین جاست که چالشی اخلاقی زمینه بروز می باید و آن این است که آیا بیمار نیز از چنین امری سود خواهد برد و یا گاه شرکت دانشجویان گروه پزشکی در سیر مراقبت از فرد منجر به آسیب او نیز می گردد؟ هدف از انجام این مطالعه بررسی ضرورت تدوین دستورالعمل نحوه شرکت دانشجویان گروه پزشکی و مسئولیت اساتید و مدیران نظام سلامت در این فرایند با توجه به اصول اخلاقی پذیرفته شده در اخلاقی پزشکی و با رویکردی سازمانی است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت کتابخانه ای و تحلیلی بوده و پس از بررسی ضرورت توجه به جنبه های اخلاقی آموزش پزشکی و چالش های مطرح، به نقش رویکرد سازمانی در اصلاح این فرایند می پردازد.

**نتیجه گیری:** گروه های حرفه ای دخیل در آموزش پزشکی و سیاست گزاران سلامت بر این نکته تاکید می ورزند که مراجعه بیمار به بیمارستان آموزشی یا مراکز ارائه خدمات درمانی دانشگاهی نشانه داوطلبانه بودن اقدام او برای شرکت در این فرایند است. اما اگر تمهیدات لازم برای بررسی میزان شناخت و آگاهی بیماران از چنین فرایندی اندیشیده نشده باشد، نتیجه ساده و اولیه آن عدم درک درست بیماران از میزان اطلاعات، مهارت، تجربه و صلاحیت افراد دخیل در درمانشان خواهد بود. از سوی دیگر در سیستم سلامت و ارائه خدمات نیز استانداردها و دستورالعمل هائی برای نحوه برخورد با بیمار آموزشی و حد مجاز برای چنین آموزشی به وضوح تدوین نشده است. امروزه ملاحظات اخلاقی زیادی در فرایند پژوهش بر سوژه های انسانی پذیرفته شده اند در حالی که چنین توجهاتی را در امر آموزش مدنظر قرار نداده ایم. اگر توجه به ماهیت آگاهانه و داوطلبانه بودن شرکت فرد در فرایند پژوهش به منظور حفاظت از آزموندی حائز اهمیت است، توجه به این امر در آموزش پزشکی نیز ضروری است. هرچند آموزش و پژوهش اهداف جداگانه ای دارند اما شباهت های آنها به حدی هست که توجه به مسائل اخلاقی ای همچون برقراری تعادل میان منافع فرد و اجتماع، برقراری توازن میان منافع و مضار حاصل از شرکت در هر یک، پرهیز از توزیع ناعادلانه این منافع و مضار و احترام به خودمختاری افراد را در حوزه آموزش پزشکی نیز موجه سازد. برای هر یک از اصول مطرح در پژوهش های پزشکی می توان مابه ازائی در حوزه آموزش نیز یافتاز منظر اخلاق حرفه ای و احترام به شأن و کرامت انسان، بیماران بایستی به شکل کاملی از وضعیت آموزشی و میزان مهارت تمام افرادی که در فرایند درمان آنها دخالت دارند آگاه باشند و خطرات و منافع ناشی از آن را درک کرده و امکان دسترسی به امکانات جایگزین را داشته باشند. سیستم فعلی آموزش گروه های پزشکی می تواند بیمار را در معرض آسیب های جسمی، روانی و گاه مالی قرار دهد که پیشاپیش نسبت به آنها آگاهی کافی نداشته و یا رضایت خود را اعلام ننموده است. این چالش در

وضوح نقش ها و مسئولیت ها از طریق ارتباط و بازخورد مناسب تسهیل می گردد. همچنین اثرات مثبتی بر تجارب یادگیری، کاهش اضطراب، کاهش احتمال شکست تحصیلی و ارتقاء هویت حرفه ای دانشجو خواهد داشت.

**نتیجه گیری:** ارتباط استاد و دانشجو بعنوان یکی از عوامل مهم در موفقیت آموزش بالینی پرستاری می باشد، بنابراین می توان اهمیت نقش ارتباطات مبتنی بر اعتماد و احترام در محیط بالین و متعاقباً اثرات مثبتی که بر کیفیت آموزش بالینی خواهد داشت را دریافت.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی پرستاری، پارادایم انسان گرایانه، ارتباط استاد و دانشجو  
A-10-155-1

### بررسی میزان آگاهی وبه کارگیری اخلاق حرفه و پزشکی دانشجویان پزشکی در زمان کارآموزی و کارورزی (E)

سمانه معتمد جهرمی

استان فارس شهرستان جهرم چهارراه سیارت خیابان شهید رجایی ۸ کوچه شهید عسکریان کوچه شهید کریمیان منزل احمد معتمد جهرمی  
sanammorsal400500@yahoo.com

**مقدمه:** سوگند نامه بقراط قدیمی ترین قوانین اخلاقی پزشکی را در متن خود دارد و هنوز هم در بسیاری از کشورهای جهان به عنوان تعهد نامه پزشکان هنگام اتمام دوره تحصیل قرائت می شود. بر این اساس دانشجویان پزشکی در دوران کارآموز و کارورزی باید اخلاق حرفه ای را آتچتآن که شایسته است بیاموزند و به کار بندند تا در آینده بتوانند به عنوان پزشکی متعهد وارد محیط کار شوند. هدف: بررسی میزان آگاهی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم از اخلاقی پزشکی و حرفه ای

**روش کار:** این مطالعه به صورت مقطعی و از طریق نمونه گیری طبقه ای و همچنین از طریق پرسشنامه روا و پایا انجام گردید. سئوالات پرسشنامه حاوی دو بخش اطلاعات دموگرافیک و سپس ۱۷ سئوال از اخلاق حرفه و پزشکی بود

**نتایج:** میانگین آگاهی کمی گروه بالینی از اخلاق پزشکی ۲۵ درصد، فیزیوپاتولوژی ۵۰ درصد (به علت داشتن درس اخلاقی پزشکی درصد بالاتر است) و علوم پایه ۱۰ درصد و این نشان دهنده میزان آگاهی پایین دانشجویان از اخلاقی پزشکی می باشد.

**نتیجه گیری:** دانشجویان پزشکی جهت گرفتن نمره بالا گاهی حتی بدون در نظر گرفتن بیمار به عنوان یک انسان پرسوجرهای درمانی را انجام می دادند و پیشنهاد گردید که با استفاده از مولاژ و نظارت بیشتر بر انجام کارهای درمانی و یاد آوری قوانین اخلاقی پزشکی در جهت نهادینه کردن این مهم در بین دانشجویان گام برداشت.

**واژه های کلیدی:** آگاهی - دانشجویان - اخلاق - پزشکی - حرفه  
A-10-81-5

### چالش های اخلاقی آموزش پزشکی (E)

لیلا افشار، شریف ترکمن نژاد



**نتیجه گیری:** اگر چه دانشجویان عوامل مهم در ارزشیابی اساتید را بخوبی تشخیص می دهند اما در اولویت دهی به آیتم ها از فاکتورهای نظیر جنسیت، معدل تحصیلی، مقطع و رشته تحصیلی تاثیر می پذیرند که می تواند اعتبار ارزشیابی های اساتید توسط دانشجویان یا سیستم of Teaching Student Evaluation را مورد تردید قرار دهد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، اساتید، دانشجو، دانشگاه علوم پزشکی، تدریس  
A-10-233-1

### دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی و فوریتهای پزشکی ابرانشهر در مورد اولویتهای ارزشیابی اساتید (E)

آرزو پیراک، زهرا عطاردی کاشانی، تهمنه صالحیان

ابرانشهر - بلوار بلوچ - دانشکده پرستاری و مامایی ابرانشهر  
pirak.arezoo@yahoo.com

**مقدمه:** علیرغم کاربرد فراوان نظر دانشجویان در ارزشیابی اساتید، شواهد پژوهشی گویای آن است که اظهار نظر دانشجویان متأثر از عواملی است که با موضوع ارزشیابی چندان ارتباطی ندارد و صرفاً به ویژگی های خاص استاد مربوط میشود. هدف: مطالعه حاضر با هدف تعیین دیدگاههای دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی و فوریتهای پزشکی ابرانشهر در مورد اولویتهای ارزشیابی اساتید در سال ۱۳۸۹ انجام گردید.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی در نیمه اول سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بر روی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی و فوریتهای پزشکی ابرانشهر (۱۷۵ نفر) انجام گردید. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر ۳۵ سوال بود که توسط دانشجویان تکمیل گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و روشهای آمار توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** یافته ها نشان داد که از نظر اکثر دانشجویان (۸۵/۷٪) مهمترین اولویت در ارزشیابی استاد تسلط بر موضوع درس بود. در بخش ویژگیهای فردی داشتن اعتماد به نفس (۷۶٪)، در بخش مهارتهای ارتباطی برقراری ارتباط ممیمانه با دانشجو (۶۷/۴٪)، در بخش رعایت اصول و قوانین آموزشی رعایت زمان دقیق شروع و پایان کلاس (۴۱/۱٪) و در بخش مهارتهای ارزشیابی برگزاری امتحان جامع و دقیق در پایان ترم (۳۷/۷٪) مهم ترین اولویت بود. اکثر واحدهای مورد پژوهش (۴۴٪) نتایج ارزشیابی فعلی از اساتید را تا حدودی با واقعیت منطبق می دانستند و ۲/۳٪ ایشان ارزشیابی های فعلی را اصلاً با واقعیت منطبق نمی دانستند.

**نتیجه گیری:** اگر چه اکثر دانشجویان برخی از عوامل بسیار مهم در ارزشیابی اساتید را بخوبی تشخیص میدهند اما همه آنچه را که بر اساس معیارهای علمی برای یک استاد خوب لازم است را مهم نمی دانند و همین امر ممکن است از اعتبار و پایایی ارزشیابی دانشجویان بکاهد.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: دانشجو، استاد، ارزشیابی، دانشکده  
A-10-274-1

### بررسی نظرات دانشجویان دانشکده پیراپزشکی تبریز در خصوص ویژگیهای استاد مطلوب در سال ۱۳۸۹ (E)

کشور ما که سیستم ارائه خدمات درمانی دولتی و آموزش پزشکی به شکلی ادغام یافته اند که عملاً جایگزین های محدودی در دسترس بیماران است، از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود. به نظر می رسد نظام سلامت کشور می بایستی با نگاهی سازمانی به دنبال راه حل هائی برای چنین معضلی باشد و با تدوین پروتکل و دستورالعمل نسبت به استانداردسازی شکل و میزان دخالت دانشجویان گروه پزشکی اقدام نموده و همچنین مسئولیت اساتید بالینی و مدیران مراکز درمانی را در فرایند درمان در بیمارستان های آموزشی به خوبی روشن نماید.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، اخلاق پزشکی، اخلاق حرفه ای  
A-10-215-1

### طراحی و ارزیابی اولویتهای ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان (E)

محمد زبانی، عزیز کامران ینگجه

خرم آباد، دانشگاه علوم پزشکی لرستان، مجتمع دانشگاهی پردیس (کمالوند)، دانشکده پزشکی، گروه انگل شناسی و قارچ شناسی، صندوق

پستی: ۳۸

zibaeim@sums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش از عمده ترین رسالت های یک دانشگاه و از وظایف مهم اعضای هیئت علمی بوده و ارتقاء کیفیت آن، منجر به ارتقاء کیفیت آموزش دانشگاه می گردد. از فرآیندهایی که بمنظور این ارتقاء کیفیت انجام می گردد ارزشیابی مدرس است این مطالعه با هدف طراحی و ارزیابی اولویتهای ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان در سال ۸۹ انجام گردید.

**روش کار:** این مطالعه بصورت مقطعی و در دو مرحله انجام گردید. ابتدا با برگزاری در ۴ جلسه بحث گروهی با شرکت ۵ نفر برتر هر کلاس که حداقل یک ترم آموزشی را گذرانده بودند اولویتهای ارزشیابی در ۵ حیطه مهارتهای تدریس (۱۲ آیتم) و ویژگی های فردی (۱۰ آیتم)، مهارتهای ارتباطی (۴ آیتم)، رعایت اصول و قوانین آموزشی (۴ آیتم) و مهارتهای ارزشیابی (۴ آیتم) استخراج و در مرحله دوم اهمیت هر آیتم بصورت لیکرت ۴ گزینه ای توسط ۲۷۶ نفر از دانشجویان مورد ارزیابی قرار گرفت. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه توسط مدرسین و کارشناسان فن و تطابق با سایر مطالعات تایید و پایانی با استفاده از آزمون آلفا کرونباخ ۰.۹ بدست آمد. اطلاعات جمع آوری شده، با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-۱۷ و آمار توصیفی و آزمون مجذور کای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت

**نتایج:** دانشجویان از آیتم های ارزشیابی، در حیطه مهارتهای تدریس، تسلط استاد بر موضوع درس، در حیطه ویژگی های فردی داشتن اعتماد به نفس، در حیطه مهارتهای ارتباطی برقراری ارتباط ممیمانه با دانشجو، در حیطه رعایت اصول و قوانین آموزشی رعایت زمان دقیق شروع و پایان کلاس و در حیطه مهارتهای ارزشیابی برگزاری امتحان جامع و دقیق در پایان ترم توسط دانشجویان را بعنوان مهمترین موارد انتخاب شد و در اکثریت موارد بین دو جنس مورد مطالعه اختلاف معنی دار آماری وجود داشت ( $p > 0.05$ ).





### نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در

#### خصوص پوشیدن روپوش سفید (E)

سنبل طارمیان، آبتین حیدرزاده، مرتضی فلاح کرکان

رشت-خیابان سردار جنگل-مرکز آموزشی درمانی رازی-گروه بیماریهای

عفونی

taramian@gums.ac.ir

**مقدمه:** پوشیدن روپوش سفید پزشکی به عنوان یکی از مهم ترین کد های پوششی موجود در مراکز آموزشی درمانی دنیا شناخته شده است. این رفتار می تواند به عنوان شاخصی از التزام به اخلاق حرفه ای، سبب تغییر نگاه مراجعین، بیماران، همکاران و اساتید گردد. ارزیابی نگرش و عملکرد دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در خصوص پوشیدن روپوش سفید

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی با استفاده از پرسشنامه خود ایفا بدون نام کلیه کارآموزان و کارورزان شاغل به تحصیل در مراکز آموزشی درمانی رازی و پورسینا دانشگاه علوم پزشکی گیلان مورد بررسی قرار گرفتند. داده های حاصله توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۹۸ نفر (۷۶٪) از دانشجویان پرسشنامه را بازگرداندند. ۵۷٪ درصد پاسخگویان در دوره کارآموزی و ۵۰٪ درصد آنها در مقطع کارورزی تحصیل می کردند. ۴۸ درصد کل پاسخگویان نسبت به پوشیدن روپوش ابراز علاقه نموده بودند و ۵۲ درصد از پوشیدن آن راضی نبودند. کارآموزان بطور معنی داری نگرش بهتری نسبت به پوشیدن روپوش دارند (۵۲٪ در مقابل ۳۲٪ در مرد) در سن و جنس تاثیری بر این تفاوت ندارند (regression multinomial). مهم ترین علت (۸۳٪ درصد) پوشیدن روپوش را رعایت سنت می دانند. ۴۴ درصد دانشجویان آثرا نشانه ای از رفتار حرفه ای می دانند.

**نتیجه گیری:** نگرش نامناسب دانشجویان پزشکی نسبت به پوشیدن روپوش می تواند نتیجه ناکارآمدی برنامه آموزشی پزشکی عمومی در این زمینه باشد. لذا لازم است در کوریکولوم آموزش پزشکی و خصوصاً در حیطه اخلاق حرفه ای به موضوع کدهای پوششی پزشکان و دانشجویان پزشکی توجه بیشتری شود.

**واژه‌های کلیدی:** روپوش سفید، مراکز آموزشی درمانی، کارآموزی، کارورزی  
A-10-260-2

### تعارض های روش شناسانه بین علوم پزشکی و اجتماعی (E)

حسین صفری، فرهاد حبیبی

تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت، بخش مدیریت و

اقتصاد سلامت

hossein\_comely1367@yahoo.com

اگر پزشکان روش های اجتماعی در درمان را نامعتبر، نتایج حاصله را نادرست و رویکرد مربوطه را نامربوط می شمارند، این امر به دلیل تفاوت های اساسی

علیرضا زادگان، حبیب اله قمی، اقدس مقانی، نادره زادگان، میرجلیل

ارجمند، مقصود گیاهی، علی زارع شهرک

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

**مقدمه:** مقدمه آموزش بیش از هر چیز به شخصیت و خصائص استاد بستگی دارد و همه عوامل آموزش تحت تاثیر آن می باشد. شناخت ویژگیهای مطلوب یک استاد از اهمیت بالایی برخوردار بوده و مقدم بر شناخت فراگیر است. شناخت این عوامل به استاد کمک می نماید تا برنامه ریزی مناسب تری انجام داده و بهتر به اهداف آموزشی از پیش تعیین شده دست یابد. این مطالعه به ویژگیهای استاد مطلوب از دید دانشجویان دانشکده پیراپزشکی تبریز پرداخته است.

**روش کار:** این بررسی از روش توصیفی تحلیلی و از نوع پیمایشی می باشد، جمع آوری داده ها از طریق ۱۳۰ پرسشنامه بصورت تصادفی ساده و حضوری در بین این دانشکده در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام گرفته، که به تعداد ۹۳ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد. داده ها با برنامه SPSS و روش لیکرت تجزیه و تحلیل شدند. پایانی مطالعه براساس آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۵۲ می باشد.

**نتایج:** نتایج این مطالعه با استفاده از روش لیکرت با مقیاس یعنی: خیلی موافقم=۴، موافقم=۳، مخالفم=۲، خیلی مخالفم=۱ با میانگین و توزیع فراوانی مطلق و به ترتیب اولویت بندی به شرح زیر بدست آمدند: ۱- رعایت عدالت و تعهد در خصوص ارتباط با دانشجو ۳/۸۶، ۲- پذیرش نظرات، انتقادات سازنده و پیشنهادات ۳/۸۴، ۳- داشتن دید وسیع در خصوص مسائل آموزشی، پژوهشی و اجتماعی ۳/۷۹، ۴- رعایت عدل و انصاف در ارزیابی (آمتحان) ۳/۷۹، ۵- مهارت در استفاده از شیوه های برقراری ارتباط با دانشجو ۳/۷۷، ۶- تربیت دانشجو به رعایت تعهد حرفه ای، وجدان کاری احترام به اساتید و ارزشهای انسانی و الهی و رعایت حقوق مراجعان ۳/۷۷، ۷- توانایی علمی و تسلط بر موضوعات درسی و انتقال مفاهیم ۳/۷۷، ۸- ابتکار و خلاق بودن استاد و تلاش مستمر در جهت به روز رسانی دانش، مهارت ها و نگرش ۳/۷۴، ۹- قدرت بیان و مهارت جمع بندی مطالب ۳/۷۰، ۱۰- مدیریت اثربخش و کارآ در فعالیتهای آموزشی و پژوهشی ۳/۶۷، ۱۱- برخورد گرم و صمیمی و رفتار متواضعانه ۳/۶۵، ۱۲- ایجاد فضای آرام و مشارکت دادن دانشجویان در فعالیت های کلاسی ۳/۵۸، ۱۳- تلاش در جهت ایجاد روحیه تحقیق و بصیرت و تعمیم آن به رفتار برون دانشگاهی ۳/۴۷.

**نتیجه گیری:** نتایج و یافته های این مطالعه نشان می دهد که از نظر دانشجویان رعایت عدالت و تعهد در خصوص ارتباط با دانشجو و عدالت صفت خداوند متعال که همه چیز را به اندازه و در جای خود به بهترین شکل آفرید بیش از سایر ویژگیهای وی اهمیت قائل بوده و تلاش در جهت ایجاد روحیه تحقیق و بصیرت و تعمیم آن به رفتار برون دانشگاهی ارزش کمتری قائل بوده اند

**واژه‌های کلیدی:** استاد، دانشجویان دانشکده پیراپزشکی، ویژگیهای استاد مطلوب

A-10-245-3





**نتیجه گیری:** در اکثر بیماران معاینه و آموزش بالینی بدون کسب اجازه انجام می شود. هیچ یک از بیماران از نقش دانشجو آگاه نبودند. جهت رعایت مفاد منشور حقوق بیمار نیاز به ایجاد تمهیدات لازم جهت فرهنگ سازی مناسب، توجه همه جانبه به حقوق بیماران و راهکار های اجرایی شدن منشور حقوق بیماران می باشد.

**واژه های کلیدی:** منشور حقوق بیمار، آموزش بالینی

A-10-171-2

### حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری: خود ارزیابی

#### دانشجویان و ارزشیابی توسط مربیان (E)

سهیلا کلاتتری، میترا حکمت افشار، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

ع. پ. کرمان - کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی گلستان

kalantary.Sa@gmail.com

**مقدمه:** پرسنل بهداشتی به طور مکرر با وضعیت های خطرناکی در بالین مواجهند که در آنها انجام قضاوت اخلاقی مورد نیاز می باشد. پرستار باید حقوق اخلاقی و قانونی بیماران را بشناسد و برای حفظ این حقوق مسئولیت پذیر باشد. برای گرفتن تصمیم اخلاقی صحیح این پرستاران نیاز به آموزش در دوران تحصیل دارند. با وجود اهمیت حساسیت اخلاقیدانشجویان پرستاری، هدف از این مطالعه بررسی حساسیت اخلاقی دانشجویان عرصه پرستاری و مقایسه دیدگاه آنان و اساتید آنها در مور حساسیت اخلاقی دانشجویان است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی، در بین ۴۲ دانشجوی عرصه پرستاری و ۱۲ نفر از مربیان آنها در دانشگاه علوم پزشکی گلستان به روش نمونه گیری سرشماری در سال ۱۳۸۹ انجام شد. از پرسشنامه حساسیت اخلاقی که حاوی ۲۵ سوال با مقیاس لیکرت می باشد و روایی و پایایی آن مورد بررسی قرار گرفته است. برای جمع آوری داده ها استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای دستیابی به اهداف پژوهش از آمار توصیفی و برای تعیین ارتباط بین دیدگاه دانشجویان و اساتید نسبت به حساسیت اخلاقی آنها از همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

**نتایج:** میانگین سنی دانشجویان ۲۲.۰۵ و میانگین سنی اساتید ۴۲.۶۶ بوده است. ۵۵.۶ درصد از دانشجویان در کارگاه اخلاق شرکت نکرده بودند. میانگین نمره دانشجویان ۶۸.۸۵ درصد و برای اساتید ۷۳.۸۳ درصد بوده است با استفاده از آزمون اسپیرمن ( $p=0.003$ ) ارتباط معنی دار آماری بین نمرات خود ارزیابی دانشجویان و اساتید دیده نشد. اما در برخی از سوالات دانشجویان خود را بهتر ارزیابی نموده بودند. برای مثال رعایت حقوق بیمار، برخورد اخلاقی با شرایط مشکل و استفاده از تجربیات قبلی در حالی که اساتید در این بخش نمره کمتری به دانشجو داده بودند

**نتیجه گیری:** نتایج این مقایسه نشان می دهد که میزان حساسیت اخلاقی دانشجویان با دیدگاه اساتید در باره ی حساسیت اخلاقی آنها تفاوت نداشته است. اما در برخی از سوالات دانشجویان در خود ارزیابی امتیاز بهتری نسبت به اساتید داده بودند. هر چند در این مطالعه نمرات بالای ۵۰ درصد داشتند و همچنین تفاوت معنی داری بین دیدگاه دانشجو یان و اساتید دیده نشد اما با توجه به اهمیت اخلاق و حساسیت آن در بالین در آخر پیشنهاد می شود که

بین روش ها و علائق مربوط به علوم دقیق و علوم اجتماعی می باشد. اگر جامعه شناسان دغدغه هایی در زمینه تک بعدی بودن رویکرد پزشکی، حرفه گرایی بیش از حد آن و عدم توجه به جنبه های اجتماعی در درمان در آن رادارند، این موارد، التزامات پنهانی هستند که با نمونه حاضر از علم پزشکی هم خوانی ندارد. فرض ما بر این است که تفاوت بین روش های تجربی و روش های تفسیری جامعه شناسی یک مشخصه اساسی داشته و نمی تواند از طریق اصلاحات در روش شناسی ها حل گردد. درک دانش جامعه شناسانه باید فقط مبتنی بر عاملی در برابر پیش زمینه ای از یک علاقه ای خاص در موضوعات کاربردی اجتماعی، باشد. با وجود این، پیشرفت های اخیر در حوزه علوم جامعه شناسی و روش های آن، مخصوصاً در زمینه جامعیت و کاربرد آن می تواند تاثیر زیادی بر روی فعالیت پزشکی داشته باشد. نواقص احتمالی مربوط به پژوهش های پزشکی در برگیرنده پیامد های روش شناسانه و در نتیجه تلاش برای ایجاد تغییر در سازمان خدمات پزشکی یا سازمان های مرتبط دیگر برای تامین نیاز های سیستم مراقبت سلامت نمی باشد.

**واژه های کلیدی:** علوم پزشکی، علوم اجتماعی، سازمان خدمات پزشکی

A-10-374-3

### اخلاق حرفه ای در آموزش بالینی پزشکی (E)

مریم علیزاده

اصفهان، خیابان شیخ صدوق جنوبی، کوچه استقلال، پ ۶۵، واحد ۴

m\_alizade@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** در صورتی که بدون رضایت آگاهانه بیمار، از او به عنوان وسیله ای در فرایند آموزش پزشکی استفاده شود، در واقع شان والای او نادیده گرفته شده است. بنابراین مشارکت بیماران در آموزش پزشکی باید کاملاً با رضایت آن ها صورت بگیرد و در صورت عدم رضایت، کسی حق ندارد آنان را مجبور به شرکت در این فرایند نماید. در طول مصاحبه و معاینه توسط دانشجویان، بیمار می تواند در هر زمان از این فرایند خارج شود. در واقع دانشجویان باید خود را به دانشجو و نه پزشک معالج به بیمار معرفی کنند (۱). بیماران حق دارند به دانشجویان اجازه ندهند که در مراقبت آن ها شرکت نمایند دانشجویان باید دقیقاً نقش خود را برای بیماران توضیح دهند. (۲). این مطالعه با هدف تعیین میزان کسب اجازه از بیمار در آموزش بالینی و آگاه نمودن وی نسبت به نقش دانشجو انجام گردید.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی- مقطعی می باشد. جامعه پژوهش شامل بیماران بستری شده در بخش های ماژور بیمارستان الزهراء آبان و آذرماه می باشد. از بین این بیماران به روش نمونه گیری تصادفی در برخی از روزهای آبان و آذرماه که روزها به صورت تصادفی انتخاب می شدند نمونه گیری انجام شد. روش جمع آوری اطلاعات مصاحبه می باشد. مصاحبه به صورت ساختار دار انجام گردید. در کل با ۳۱ بیمار مصاحبه انجام شد. سپس داده ها تجزیه و تحلیل شد. **نتایج:** از ۳۱ شرکت کننده ۱۲ نفر (۳۸.۷) زن و ۱۹ نفر (۶۱.۳) مرد بودند. در مورد کسب اجازه بیمار قبل از برخورد و معاینه در آموزش بالینی ۲ نفر (۶.۴۵) پاسخ بله و ۲۹ نفر (۹۰.۵۵) پاسخ خیر دادند. در مورد آیتم آگاه نمودن بیمار نسبت به نقش دانشجو کل شرکت کنندگان ۳۱ نفر (۱۰۰) پاسخ خیر دادند.



**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج بدست آمده خطاهای پزشکی باید بعنوان شواهدی از عیوب سیستم شناخته شوند. و راه حل ها برای خطاهای پزشکی باید بر تغییر سیستم آموزش و فرآیندها تاکید داشته باشد تا ایجاد سیستم مجازات و تنبیه بتواند از وقایع و خطاها پیشگیری نماید.  
**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی پزشکی، آموزش پزشکی، خطاهای پزشکی  
A-10-498-1

### نقش رعایت سر فصل های اخلاق حرفه ای و پزشکی در ارتقاء محیط پزشکی کشور (E)

عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، سید کاظم مداین، جلیل واعظ قراملکی، علی فخاری، فرزا د کمالی، فرزاد قطبی، علیرضا پورسلیمانی، باقر مطلوبی، رضا شهابی

دانشکده پرستاری تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
kazemi1338@gmail.com

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای پزشکی سر فصل های عمده کاربردی دارد که از اهم آنها می توان به تخصیص منابع Allocation Resource، تصمیم گیری Decision making، تعارض منافع Interest conflict، اتونومی Autonomy، راز داری Confidentiality، حقوق متقابل بیمار و پزشک and physician right cross Patient و . . اشاره کرد. توجه به مبانی و سرفصل های اخلاق حرفه ای پزشکی و رعایت آنها به معنی به کار بستن این سرفصل ها در عمل و در واقع کاربردی نمودن این سرفصل هاست.

**روش کار:** نظرات ۸۰۰ نفر از اعضای هیات علمی، پزشکان و کادرهای بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تبریز با پاسخگویی به سوالات پرسشنامه های معتبر و پایا در قالب چند طرح تحقیقاتی جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصل از نظرات، نشان دهنده نقش بسیار تعیین کننده رعایت مبانی اخلاق حرفه ای پزشکی در بهینه سازی محیط پزشکی کشور از سطوح کلان تصمیم گیری های ما قبل وزارتی تا سطوح وزارتی، شبکه های استانی بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و حتی در محدوده یک مطب خصوصی پزشک است. **نتیجه گیری:** رعایت مبانی اخلاق حرفه ای پزشکی به معناری کاربردی کردن آنهاست و به بسیاری از دشواری های مدیریتی، سیستم سازی، نظارت، ارزشیابی، کیفیت بخشی و . . در محیط پزشکی کشور پایان می دهد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، محیط پزشکی، ارتقا سیستم  
A-10-524-14

### ارزیابی وضعیت حاکمیت بالینی در چشم پزشکی ایران: کنفرانس های آموزشی (E)

علی مصطفایی، سکینه حاج ابراهیمی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران

برنامه های ویژه اخلاقی برای دانشجویان برای افزایش کارایی اخلاقی آنها گذاشته شود.

ارائه داده شد به صورت سخنرانی در اولین کنگره اخلاق در پرستاری بهمن ۱۳۸۹

**واژه‌های کلیدی:** حساسیت اخلاقی، آموزش اخلاق، دانشجویان عرصه پرستاری  
A-10-456-1

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی در مورد خطاهای پزشکی در دانشکده پزشکی بوشهر-۱۳۸۸ (E)

مهران موحدنیا، آرزو عازمیان، نیلوفر معتمد، مسعود نیازی، محمد صالح حیدری پور

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
m. movahhednia@yahoo.com

**مقدمه:** ارائه خدمات سلامت بطور قابل ملاحظه ای در دو دهه اخیر تغییر کرده است و با آهنگ سریع در حال رشد و تغییر است. بسیاری اوقات دانشجویان پزشکی یا خود شاهد هستند یا بطور مستقیم در موقعیت های اشتباه و رویدادهای مخالف و مراقبت های متناقض همانند دیگر اعضا تیم ارائه کننده مراقبت سلامت درگیر می شوند. دانشجویان پزشکی دارای فرصت و تعهدی برای مشارکت در کیفیت و سلامت مراقبت از بیمار هستند. پاسخگو بودن دانشجوی پزشکی بعنوان وظیفه و تعهد آنها برای انجام ارائه خدمت صحیح و برای نشان دادن ارجحیت سلامت در سطح جامعه، منطقه و ملی تعریف شده است. با توجه به اهمیت دانشجوی پاسخگو در حوزه های مختلف، این پژوهش در نظر دارد نگرش دانشجویان پزشکی را در مورد خطاهای پزشکی بعنوان دانشجوی پاسخگو، در پاسخگویی به جامعه مورد بررسی قرار دهد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی است. کلیه دانشجویان بالینی دانشگاه علوم پزشکی بصورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. داده ها توسط پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت جمع آوری شد. پرسشنامه شامل ۲ بخش بود: مشخصات دموگرافیک، سوالات مربوط به خطاهای پزشکی (۳۵ گویه). داده های پژوهش با استفاده از آمار توصیفی و توسط نرم افزار SPSS ویرایش ۱۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از بین ۹۸ دانشجوی بالینی دانشکده، ۴۶ نفر در این پژوهش شرکت کردند. ۴۲/۹٪ زن و ۴۸/۶٪ مرد بودند و ۸۲/۲٪ به رشته پزشکی علاقمند بودند. ۹۴/۱٪ معتقد بودند بین آنچه ما بعنوان بهترین مراقبت می دانیم و آنچه که در عمل انجام می شود همیشه یک فاصله و اختلاف وجود دارد. ۸۰٪ معتقد بودند بیشترین خطاهای دانشجوی پزشکی ناشی از نداشتن معلومات کافی است. و ۶۳/۹٪ معتقد بودند که بازگو کردن خطای پزشکی نزد اعضا، گروه به حل مشکلات متعاقب، کمک شایانی میکند. ۸۰/۶٪ از دانشجویان فاش کردن خطای پزشکی را در برابر بیمار سخت می دانستند در حالیکه ۶۹/۲٪ از دانشجویان فاش کردن خطای پزشکی را در برابر اساتید بالینی خود سخت می دانستند. ۵۷/۱٪ ۳۶/۴٪ از شرکت کنندگان معتقد بودند بیشترین و کمترین خطاها به ترتیب در بخش داخلی و پوست اتفاق می افتد. همچنین ۶۰٪ معتقد بودند تشخیص خطاهای پزشکی در بخش داخلی سخت تر از سایر بخش هاست.



alimostafaie@yahoo.com

مربیان بالینی جهت برنامه-ریزی، هماهنگی و حفظ تداوم مراقبت به بیمار کمک می-کند. این مطالعه با هدف بررسی تاثیر آموزش بر مستندسازی دانشجویان پرستاری انجام گردیده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه طولی-آینده نگر است. نمونه مورد مطالعه دانشجویان پرستاری سال سوم به بعد دانشکده پرستاری خوی بودند که به روش سرشماری انتخاب گردیدند. در یک مرحله از تحقیق پژوهشگر توسط چک لیست مشاهده-ای عملکرد دانشجویان را در مدت سه ماه با مشاهده موارد تکمیل کرد و سپس پرسشنامه آگاهی و نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به کیفیت مستندسازی توسط خود دانشجویان تکمیل گردید، و در مرحله دوم کلاس های آموزشی در خصوص گزارش-نویسی بر اساس مدل SOAPIE اجرا شد و در نهایت عملکرد دانشجویان مجدداً بر اساس چک لیستهای مشاهده-ای مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج بدست آمده نشان داد که آگاهی پرستاران در زمینه ثبت گزارشات پرستاری خوب (۷۹/۵٪)، نگرش پرستاران در حد متوسط (۸۷/۴٪)، و در زمینه کیفیت ثبت گزارشات پرستاری (در هر چهار حیطه) عملکرد ضعیفی داشتند. بعد از برگزاری کلاسهای آموزشی تفاوت آماری معنی-داری در نمرات دانشجویان مشاهده گردید (P: ۰/۰۵).

**نتیجه-گیری:** با توجه به نتایج تحقیق اهمیت آموزش مداوم و ارتقاء کیفیت اصول مستندسازی تأیید می-شود. در واقع با ایجاد زمینه مشارکت و همکاری بین آموزش و بالین می توان گامی اساسی در جهت ارتقاء سطح حرفه-ای دانشجویان پرستاری از لحاظ علمی و عملکردی برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، مستندسازی، پرستار

A-10-440-1

### بررسی انگیزه های شغلی دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه

#### علوم پزشکی شیراز (E)

شعله شهیدی، شهلا مومنی دانایی، مرتضی عشاق، سارا صحت

دانشکده دندانپزشکی شیراز

smomenidanaei@yahoo.com

**مقدمه:** هدف از تربیت دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی، کمک به تامین سلامت افراد جامعه است. در این میان انتخاب رشته مناسب در دانشگاه یکی از معضلات تعداد زیادی از دانش آموزان کشور است که تا چه حد با توجه به علاقه و تواناییهایشان، آمادگی رویارویی با مشکلات و سختی های حرفه ای را دارند. انتخاب رشته یکی از مهمترین و اساسی ترین تصمیمات زندگی هر فردی است و انتخاب نادرست موجب اتلاف سرمایه هایی از قبیل وقت، انرژی، عمر و سرمایه های مالی و اقتصادی می گردد. هدف: مقایسه انگیزه های شغلی دانشجویان دندانپزشکی سال های اول و آخر دانشگاه علوم پزشکی شیراز

**روش کار:** در این تحقیق مقطعی - تحلیلی، نمونه گیری به صورت سرشماری و مبتنی بر هدف در ۱۰۲ نفر از دانشجویان دانشکده دندانپزشکی شیراز انجام شد. جمع آوری اطلاعات دموگرافیک و اطلاعات مربوط به انگیزه های شغلی با استفاده از پرسشنامه ای روا و پایا (α = ۷۵.۰) با ۲۴ سوال معتبر صورت گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS با آمار تحلیلی توسط

**مقدمه:** یکی از شیوه های آموزشی دستیاران بالینی، بحث و تبادل نظر با اساتید در کنفرانس های آموزشی همچون: گراندراند، مرگ و میر، ژورنال کلاب و سخنرانی می باشد. اعتقاد بر این است که سنگ بنای نیمی از آموزش عملکرد محور رشته های جراحی وابسته به کنفرانس های مرگ و میر است. و ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد راه گشای حل مشکلات بیماران است. در این مطالعه به بررسی میزان رضایت دستیاران و فارغ التحصیلان جوان رشته چشم پزشکی از کنفرانس های فوق الذکر در دوران دستیاری پرداختیم.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی در سال ۸۸ با استفاده از پرسشنامه رضایت سنجی میزان رضایت دستیاران از کنفرانس های برگزار شده در بخش های آموزش چشم پزشکی کشور ارزیابی شد.

**نتایج:** صد نفر از چشم پزشکان جوان با دستیاران سال آخر که به طور تصادفی در کنفرانس سالانه چشم پزشکی انتخاب شده بودند، پرسشنامه راتکمیل کردند. میزان رضایت دستیاران از کنفرانس های گراندراند، مرگ و میر، ژورنال کلاب، سخنرانی به ترتیب ۳۶/۵٪، ۲۷٪، ۶۳٪، ۲۴/۵٪ بود. این در حالی است که ۲۰٪ از دستیاران از آموزش جراحی ویدئویی راضی بودند و از آموزشهای خاص با استفاده از سیمولاتور و یا کار با حیوانات ناراضی بودند. کنفرانس های فوق توانسته اند دستیاران را در تصمیم گیری مبتنی بر شواهد هدایت کنند و فقط ۳۲٪ از آنان از توانمندی خود رضایت داشتند. این در حالی است که در کمتر از ۱۰٪ از گروههای آموزشی ژورنال کلاب مبتنی بر شواهد برگزار می شد.

**نتیجه گیری:** علی رغم برگزاری کنفرانس های آموزشی در اکثر بخشهای آموزش چشم پزشکی هنوز رضایت دستیاران جلب نشده است. و به نظر می رسد بازنگری و تغییرات اساسی در جهت مبتنی بر شواهد نمودن کنفرانسها، ممکن است دستیاران را در جهت تصمیم گیری مبتنی بر شواهد هدایت کند. سنگ بنای حاکمیت بالینی در کاهش خطاهای پزشکی و احترام به ارزشهای بیماران در راستای ارتقای نظام سلامت است. در این راستا برنامه های آموزشی چشم پزشکی بایستی با برگزاری برنامه های آموزشی فوق الذکر توانمندی دستیاران را در عملکرد مبتنی بر شواهد و کاهش خطاهای پزشکی بهبود بخشد که شالوده اصلی حاکمیت بالینی است.

**واژه‌های کلیدی:** حاکمیت بالینی، کنفرانس های آموزشی، برنامه های آموزشی چشم پزشکی

A-10-482-1

### تاثیر آموزش بر مستندسازی دانشجویان پرستاری (E)

معصومه اکبربگلو، رقیه بایرامی

آ.غ- دانشگاه علوم پزشکی ارومیه- دانشکده پرستاری و مامایی

m. akbarbegloo@yahoo.com

**مقدمه:** شکی نیست که پیشرفت علم از طریق ثبت و گزارش صورت می-پذیرد. از طرفی اگر هدف از ارائه مراقبت-ها، حفظ ارتقاء سطح سلامتی انسان و جامعه باشد، بالضروره می-بایست جهت انجام این هدف به سلاح علم و تکنولوژی مجهز شد، همچنین مستندسازی به ارائه دهندگان مراقبت و



رشته پزشکی لازم دیدیم تا با انجام مطالعه فوق و سنجش نگرش دانشجویان در رابطه با این پدیده ضدارزشی فراوانی نسبی آن را تخمین بزنیم تا تمهیدات لازم به منظور مقابله با آن به شیوه علمی طراحی و اجرا گردد.

**واژه‌های کلیدی:** تقلب امتحانی، دانشجویان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی،

چهرم

A-10-655-1

### مسئولیتها و وظائف اخلاقی ماماها در شیوه های نوین آموزش

#### به بیمار (E)

ناهید یعقوبیان، صدیقه افراسیابی، طیبه غریبی، طاهره غریبی، رزیتا خرم رودی

دانشکده پرستاری مامایی پاسوج  
n. yaghobeyan@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش به بیمار یکی از وظائف و مسئولیت های مهم ماماها و سایر تیم پزشکی است که نظریه پردازان بر اهمیت آن تاکید ویژه ای می نمایند. در عصر حاضر در شیوه های نوین آموزش بر نکات اساسی اخلاقی چون الزام توجه به خواسته های بیمار، اتونومی، حفظ کرامت انسانی، و پایداری به سایر اصول اخلاقی پزشکی چون سودمندی تاکید می گردد. این مطالعه بر آن است تا به بررسی مسئولیتها و وظائف اخلاقی ماماها در شیوه های نوین آموزش به بیمار بپردازد.

**روش کار:** بهره گیری از کتب، مقالات و منابع الکترونیکی، از تاریخ ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ در این مطالعه مروری مد نظر قرار گرفته است.

**نتایج:** از آنجا که امروزه شیوه های نوین آموزش بر پنج پایه اساسی استوار است که در رأس آنها توجه به خواست بیمار می باشد. لذا باید دقت کرد خواسته ها و نیازهای بیمار چیست؟ چگونه می توان دیدگاه متفاوتی در وی ایجاد نمود؟ شدت نفوذ خانواده، دوستان و اطرافیان در وی چگونه است؟ خوشبختانه با توجه به امکان استفاده از تکنولوژیهای نوین آموزشی از قبیل نوارهای صوتی، فیلمهای آموزشی، سی دی و دی وی دی، اینترنت، ماکتھا، در امر آموزش بیماران سهولت ایجاد شده است. لذا از مسئولیتهای خطیر ماماها و سایر تیم پزشکی این است که ضمن بهره گیری از روشهای نوین در کنار روشهای مفید سنتی به وظائف اخلاقی چون خوش خلقی، مبر، متانت و حفظ حریم شخصی، رازداری و توجه به شأن و کرامت انسانی پایبند باشند. و به هر بیمار در حد نیاز و ضرورت آموزش فردی ارائه تا انگیزه بهره گیری از آموزش در مددجوی تقویت گردد.

**نتیجه گیری:** در شیوه های نوین آموزشی که با بهره گیری از تکنولوژیهای در دسترس پایه ریزی شده اند می بایست ضمن برخورداری از اخلاق حرفه ای، آموزش را از کلی گویی به فردگرایی و نیازهای خاص هر فرد سوق داد. وظیفه اخلاقی ماماها حکم می کند تا بر اساس تفاوتها فردی، فرهنگی، عقیدتی و بهره گیری از رویکرد روانشناختی و جامعه شناختی شیوه های سنتی آموزش را بصورت تکامل یافته و موثرتری ارائه دهند.

**واژه‌های کلیدی:** مسئولیت اخلاقی، ماما، آموزش، شیوه های نوین

A-10-194-4

آزمون‌های Mannwhitney و IKruskka -Wallis و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد. سطح معنی‌داری در این آزمون ( $p \text{ value} < 0 / 0.125$ ) در نظر گرفته شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که انگیزه‌های مربوط به موقعیت و امنیت شغلی کسب درآمد انگیزه‌ی مهمی در انتخاب رشته‌ی دانشجویان سال اول و در پسران بیش از دختران بوده است. ( $p \text{ value} < 0 / 0.125$ )

**نتیجه گیری:** باقی ماندن این ویژگی‌های مرتبط با موقعیت و امنیت شغلی کسب درآمد در طول دوران تحصیل در دانشگاه می تواند توانایی فارغ التحصیلان را جهت تأمین نیازهای جامعه و مشارکت در فعالیت‌های پیش‌گیرانه و جامعه محورانه‌ی تیم دندانپزشکی، محدود کند. لازم است که با تغییر در سیستم پذیرش دانشجو در رشته دندانپزشکی، انتخاب کسانی که دغدغه های بیشتری برای سلامت و بهداشت دهان و دندان جامعه‌ی خود دارند و پتانسیل های رهبری و مدیریتی بالایی دارند و می‌توانند در مدیریت سیستم بهداشتی دهان و دندان موثر و مفید باشند، در اولویت قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** انگیزه های شغلی، دانشجویان دندانپزشکی، سلامت و بهداشت دهان و دندان

A-10-604-2

### نگرش دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم

#### پزشکی چهرم پیرامون تقلب در امتحانات در سال ۸۹ (E)

محمد یاسین کرمی، فاطمه مهدیزاده، آذین سهرابی، وحید سیفی، طاهره طاهری

کمیته تحقیقات دانشجویی - چهرم  
yasinkarami@gmail.com

**مقدمه:** تقلب در امتحانات عبارت است از اقدام دانشجو به منظور قلمداد نمودن کار تحصیلی دیگران به جای خود. ارتکاب این تخلف در بین دانشجویان پزشکی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. زیرا در صورتی که دانشجو در محیط آموزشی به انجام امور خلاف اخلاق عادت نماید آینده شغلی وی به احتمال بیشتری آلوده به مسائل غیر اخلاقی می شود که در مورد رشته پزشکی با توجه به حساسیت موضوع این امر اهمیت بیشتری می یابد. لذا بر آن شدیم تا به بررسی نظرات دانشجویان پزشکی نسبت به تقلب امتحانی بپردازیم.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی بر روی ۱۴۰ نفر از دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی چهرم که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند در سال ۸۹ انجام شد. داده ها توسط پرسشنامه ای در قالب خودایفا جمع آوری و توسط نرم افزار spss ویرایش ۱۶ و آزمون های آنالیز شدند.

**نتایج:** از بین ۱۴۰ نفری که پرسشنامه را دریافت کرده بودند تنها ۹۳ نفر آن را عودت دادند. طبق نتایج حاصله نگاه کردن از روی دست دیگران (میانگین نمره ۳.۳۴) و در معرض دید قرار دادن برگه ها (میانگین ۳.۶۷) بیشترین نمره را به خود تخصیص داده بودند. مقایسه میانگین نمره کل نظرات در دو جنس تفاوت معناداری را نشان نداد.

**نتیجه گیری:** با توجه به ضررهای جبران ناپذیری که این تخلف به پزشک و متعاقبا به بیماران آینده او وارد خواهد نمود و نظر به قداست و اهمیت ویژه



## آموزش ارتقاء مهارت نسخه نویسی دانشجویان مامایی زاهدان

(E)

شهین دخت نوایی ریگی، زهرا مودی

زاهدان-مصدوق پستی ۱۳۷۹

shahinnavabi@yahoo.com

**مقدمه:** پایین بودن مهارت نسخه نویسی بدلیل کم اهمیت دادن مدرسان و تمرین های ناکافی و نامنظم این فرآیند قابل اجرا گردید. آموزش ارتقاء مهارت نسخه نویسی دانشجویان کارشناس مامایی طی سال های ۸۹-۱۳۸۶ **روش کار:** این طرح اجرای یک LESSEN PLAN در قالب یک یا دو کارگاه آموزشی بود بدین صورت که در سال ۸۶ با بررسی مدیرگروه و اعلام به ریاست و معاونت دانشکده و دانشگاه بنابر این سرفصل درسی بصورت یک کارگاه از سال ۸۶ برای هر مقطع ارائه شده است. در سال ۸۹ نیز بر اساس اعلام نیاز EDO دانشکده به EDC تغییراتی جهت بالا بردن کیفیت کارگاه انجام گرفت بدین نحو که طرح درس با پوشش دادن داروهای مجاز و دارای تعرفه بیمه و نحوه نوشتن صحیح، سرهم نوشتن داروها، تداخلات دارویی، اشتباهات نسخه ای رایج به پیشنهاد داروساز در دو کارگاه مجزا برای دو گروه پیوسته و ناپیوسته اجرا گشت مدرس اول کلیات آشنایی با داروها و نسخه نویسی و مدرس دوم آشنایی با اشتباهات رایج در نسخه نویسی و نسخه خواندن و رفع این معطل و مهارت سرهم نوشتن و خواندن نسخه و آشنایی با داروهای که بیمه به آن تعلق می گیرد، را اجرا نمودند. مدرس دوم این نکات را با مراجعه به داروخانه ها و فیدبک گرفتن از آنها در نظر گرفته بود. در پایان هر کارگاه دانشجویان تمرین نموده و اشتباهات و سوالات آنان برطرف می شد.

**نتایج:** در پایان فارغ التحصیلی و یا ترم های بعد از آموزش امتحان نسخه نویسی گرفته شد که ۸۵٪ از نمره کامل را دانشجویان گرفتند. ۹۰٪ از دانشجویان از کارگاه جداگانه نسخه نویسی راضی بودند و نگرانی آنها برای بعد از فارغ التحصیلی برطرف شده بود با مراجعه به داروخانه های محدوده مطب برخی از فارغ التحصیلان از ۷۰٪ از نوشتن نسخه آنان رضایت داشتند **نتیجه گیری:** نسخه نویسی بعنوان چالشی برای ماماهاى تازه فارغ التحصیل است و تدریس با مهارت و مهارت کافی آن ضروری بنظر می رسيد. در این تحقیق افزایش توانمندی دانشجویان مامایی در نسخه نویسی، کارآمدی دانشجویان فارغ التحصیل مشغول بکار در مطب های مامایی و افزایش رضایتمندی دانشجویان مشاهده گردید.

**واژه های کلیدی:** آموزش، نسخه نویسی، مامایی

A-10-704-1

## دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز

نسبت به رعایت اخلاق حرفه ای اساتید (E)

نادر آقاخانی، فریبا قدس بین، نوشین بهشتی پور، ندا جمالی مقدم

ع. پ شیراز، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

naderaghakhani2000@gmail.com

**مقدمه:** امروزه در همه جا به این نتیجه رسیده اند که فقط با قوانین و مقررات نمی توان سازمان را اداره کرد بلکه در کنار آنها به ابزار دیگری نیاز است که اخلاق نام دارد. اخلاق حرفه ای به عنوان هویت شغلی هر فرد، به مجموعه ای از کنشها و واکنشهای اخلاقی پذیرفته شده گویند که از سوی سازمانها یا مجامع حرفهای مقرر میشود تا مطلوبترین روابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفهای فراهم آورد. این اخلاق دربرگیرنده مجموعه ای از احکام ارزشی، تکالیف رفتاری و سلوک، و دستوراتی برای اجرای آنهاست. اخلاق و حرفه اخلاقی، معرفتی است که از افعال اختیاری انسان بر اساس یک سیر عقلایی شکل می گیرد. واژه اخلاق در معنای آداب، رسوم و هنجارهای گروهی وابسته به کار می رود. می توان تعریف آن را رفتارهای پایدار ارتباطی با دیگران تعریف کرد که مبتنی بر رعایت حقوق افراد است. اخلاق، رفتارهای پایداری است که به دو قسم هستند؛ رفتارهای درون شخصی و برون شخصی که مبتنی بر رعایت حقوق طبیعی افراد می باشند. حرفه هم تعریف خاصی دارد. حرفه قطعاً از کار، شغل و اشتغال متمایز است. زمانی فردی به امری اشتغال دارد گاهی به دلیلی که در آن امر اشتغال دائمی دارد می گوئیم آن امر شغل اوست. اما اگر شغل ضابطه مند و مبتنی بر دانش و مهارت باشد، در یک شرایطی به حرفه تبدیل می شود. اخلاق حرفه ای، مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروهها را تعیین می کند. در حقیقت، اخلاق حرفه ای، یک فرایند تفکر عقلانی است که هدف آن محقق کردن این امر است که در سازمان چه ارزشهایی را چه موقع باید حفظ و اشاعه نمود. با توجه به موارد پیش گفت و اهمیت موضوع بر آن شدیم تا پژوهشی در مورد وضعیت رعایت اخلاق حرفه ای اساتید از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ انجام دهیم.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مقطعی، توصیفی و کاربردی می باشد. هدف از این مطالعه تعیین وضعیت رعایت اخلاق حرفه ای اساتید از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ و جامعه آماری این پژوهش متشکل از ۱۴۷ نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز از ترم دوم به بالا بود. گردآوری داده ها در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه ای مشتمل بر سوالات دموگرافیک و سوالات اختصاصی و با استفاده از مقیاس لیکرت صورت گرفت. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** ۷۰٪ ۱ از افراد مورد مطالعه را خانم ها و سایر افراد را آقایان تشکیل می دادند. میانگین سنی شرکت کنندگان در این مطالعه  $21 \pm 57$ . ۵۵ و میانگین معدل ترم قبل آنان  $1.32 \pm 38$  بود. ۴۳٪ ۵ از دانشجویان مسئله شناخت دانشجویان توسط اساتید را در حد خوب اعلام کردند. ۴۳٪ ۵ از دانشجویان شناخت فرهنگ جامعه و جهان معاصر توسط اساتید را در حد خوب، ۷۲٪ ۸ درصد دانشجویان آموزش صحیح تئوری اساتید را در حد خوب، ۶۱٪ ۲ دانشجویان آموزش صحیح بالینی اساتید را در حد خوب، ۵۴٪ ۴ دانشجویان تدریس توأم با روش های به کار بستن اساتید را در حد خوب، ۴۴٪ ۹ دانشجویان تحمل افکار دیگران توسط اساتید را در سطح تا حدودی، ۵۲٪ ۴ دانشجویان تدریس با استفاده از منبع معتبر و به روز توسط اساتید را در حد خوب، ۶۵٪ ۳ دانشجویان موثر سخن گفتن اساتید را در حد خوب، ۴۷٪ ۶ دانشجویان باز اندیشیدن و فراتر اندیشیدن





لیکرت برده شد. جهت تعیین روایی و اعتبار سنجی پرسشنامه باروش آموزش مجدد و نظر سنجی اعضا، هیات علمی اقدام گردید.  $P=0.85$  جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشکده های بابل و رامسر است. روش انتخاب نمونه به شکل سر شماری انجام گردید که ۲۵۰ پرسشنامه توزیع گردید، از این تعداد ۲۳۴ دانشجو پرسشنامه هارا عودت دادند و به این شکل جامعه آماری تعیین شد. سپس اطلاعات بدست آمده، بررسی و آنالیز شد.

**نتایج:** معیار هایی از قبیل: حضور به موقعه در کلاس درس ۴۰٪، حرکات و راه رفتن مناسب استاد در کلاس ۶۷٪، تجربه و تسلط مدرس بر روی درس ۷۶٪، اطلاعات به روز داشتن ۶۵٪، انعطاف پذیری در کلاس ۷۵٪، استفاده صحیح و مناسب از وسایل کمک آموزشی ۴۰٪، با نظر کاملا موافق دانشجویان، به عنوان ملاک های مهم یک استاد توانمند، شناخته شد.

**نتیجه گیری:** اصلی ترین و گرانیهاترین رکن دانشگاه اعضا، هیات علمی است. عمده ترین وظیفه این اساتید آموزش است. در بررسی هایی که در اکثر دانشگاه های علوم پزشکی کشور انجام شده است، معیارهای فردی مانند شیوه بیان و... مقررات حین تدریس، طراحی تدریس، تجربه و اطلاعات به روز داشتن یک مدرس می تواند او را به سمت استاد توانمند سوق دهد.

**واژه های کلیدی:** شاخص، استاد توانمند، دیدگاه دانشجویان  
A-10-772-1

### بررسی مقایسه ای بین خصوصیات اخلاقی مدرس ایده ال از دیدگاه استاد مظهری و دانشجویان (E)

نسرین نوابی، ایمان جهانیان، زهرا جنت علیپور، مهری جهانشاهی  
استان مازندران شهر رامسر بیمارستان امام سجاد (ع) دانشکده پرستاری  
ومامایی فاطمه الزهرا (س)  
nasrin.navabi@gmail.com

**مقدمه:** استاد مظهری در نقد سیستم آموزشی قدیم و جدید چنین می نویسد: تفاوت بینش قدیم و جدید نسبت به آموزش مانند تئوری است که یکی خالی و شخصی از بیرون آتش تهیه کرده است در تنور می ریزد و دیگری تئوری است که در آن هیزم و چوب تهیه شده و فقط کافی است که آتش گیره از خارج به میان این هیزم آورده شود. به محض اینکه هیزم ها با آتش گیر تماس بگیرد، مشتعل می شود. تنور ذهن نیز مشتعل می شود. با این جمله درک می کنیم، آنچه که اصالت دارد یادگیری نیست، بلکه علم ابزار و عامل رشد عقلانی و تعلیم است. به همین دلیل محقق در دوره بررسی با هدف، ابتدای تحقیق کیفی به منظور تبیین خصوصیات اخلاقی یک مدرس ایده آل از دیدگاه دانشجویان و سپس نتایج این بررسی را با نوشته های استاد مظهری، مقایسه نمود.

**روش کار:** محقق تحقیق کیفی جهت بررسی خصوصیات اخلاقی مدرس ایده ال تئوری از دیدگاه دانشجویان رشته پرستاری ترم ۸ و ۷ اجرا نمود. علت انتخاب این گروه دانشجویان، دارا بودن حداقل سه سال تجربه دریافت واحد تئوری در دانشگاه بود. تعداد نمونه بر اساس اشباع نظرات نمونه ها به تعداد ۸ تعیین گردید. سپس با بررسی اطلاعات و تعیین کدهای خصوصیات اخلاقی بر اساس اطلاعات دانشجویان صورت گرفت. تعیین اعتبار و روایی، ریگور اطلاعات با

اساتید را در سطح تا حدودی، ۵۴٪ دانشجویان انتقادپذیری اساتید را در سطح تا حدودی، ۵۸٪ دانشجویان مدیریت زمان اساتید را در حد خوب، ۴۰٪ دانشجویان شناخت استعدادها و توانایی ها توسط اساتید را در سطح تا حدودی، ۴۲٪ دانشجویان سعی و تلاش در راستای ارتقای مقام علمی و اخلاقی دانشکده توسط اساتید را خوب، ۵۲٪ رعایت احترام و شان و منزلت همکاران توسط اساتید را خوب، ۵۵٪ رعایت احترام و شان و منزلت دانشجویان را خوب، ۳۸٪ افراد پرهیز از هر نوع تبعیض را خوب، ۶۱٪ افراد پرهیز از هر نوع رفتار توهین آمیز را خوب، ۶۷٪ افراد رعایت مقررات آموزشی توسط اساتید را در حد خوب و ۷۲٪ از افراد رعایت حضور به موقع در محیط آموزشی توسط اساتید را در سطح خوب گزارش کردند. بیشترین مواردی که رعایت آن ها از دیدگاه دانشجویان توسط اساتید در اولویت قرار می گرفت به ترتیب شامل: آموزش صحیح تئوری، آموزش صحیح بالینی و انتقادپذیری بودند. یافته های به دست آمده در این مطالعه حاکی از آن بود که دانشجویان حیطة های تحمل افکار دیگران، انتقادپذیری و شناخت استعدادها و توانایی ها در اساتید را نسبت به موارد دیگر در سطح پایین تری گزارش کردند

**نتیجه گیری:** برای ارتقای کیفیت تدریس و تعامل موفق بین اساتید و دانشجویان توجه به رعایت اخلاق حرفه ای و تاثیر مثبت آن ضروری است تا نتایج به دست آمده مورد توجه قرار گیرند. همچنین ارتقای نقاط قوت اساتید و اتخاذ تدابیری برای کاهش مشکلات در اساتید توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** خلاق حرفه ای، دانشجویان پرستاری، اساتید، شیراز  
A-10-760-1

### شاخص های استاد توانمند از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل (E)

نسرین نوابی، ایمان جهانیان، محمود حاجی احمدی، منیره پروانه

استان مازندران شهر رامسر بیمارستان امام سجاد (ع) دانشکده پرستاری  
ومامایی فاطمه الزهرا (س)  
nasrin.navabi@gmail.com

**مقدمه:** آموزش عالی نقش اساسی و محوری در فرایند توسعه جوامع و هماهنگی بین ابعاد مختلف آن جوامع را دارا می باشد. یکی از اساسی ترین سرمایه های دانشگاه نیروی انسانی و مدرسین دانشگاه هستند. تلاش دانشگاه و اساتید در جهت ارتقاء و توانمندی سیستم آموزش است. تحقیق حاضر با هدف شناسایی و جمع آوری ویژگی های یک استاد توانمند از دیدگاه دانشجویان پرستاری طراحی و اجرا شده است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی و مقطعی با هدف یافتن شاخص های استاد توانمند از دیدگاه دانشجویان پرستاری انجام شده است. ابزار این پژوهش پرسشنامه خود ساخته است. جهت تهیه این پرسشنامه ابتدا با دانشجویان برتر ترترم های متفاوت در گروه های ۶ تا ۸ نفر بصورت مصاحبه، در طی جلساتی نظر سنجی شد. سپس محققین با حضور در کلاس با اجرای روش بارش افکار نظرات دانشجویان را در مورد مدرس ایده آل جمع آوری نمودند. در مرحله بعد این نظرات طبقه بندی و الویت بندی و به فرم نظر سنجی





بخشهای مختلف هر برنامه آموزشی از جمله شامل رسالت، نام دروس و رئوس مطالب از نظر وجود کلمه اخلاقی و یا کلمات مشابه و مرتبط تحلیل گردید.

**نتایج:** تحلیل محتوای چهار برنامه آموزشی و مجموعاً ۲۲۴ درس نشان داد که محتوای مکتوب اخلاق حرفه ای و واژه های مرتبط در کل برنامه های آموزشی و در سرفصل دروس مختلف برنامه بندرت اشاره شده است. در هیچیک از رشته ها، درسی با نام اخلاق حرفه ای یا واژه های مرتبط به آن دیده نشد. در هر چهار رشته فقط در یک درس کلمه اخلاق حرفه ای تنها یک بار و بصورت بخشی از رئوس مطالب گنجانده شده است.

**نتیجه گیری:** مدرسین در صورت لزوم در برخی از موقعیت های تدریس به ملاحظات اخلاقی حرفه ای پردازند اما مطرح شدن موضوع اخلاق حرفه ای در برنامه آموزشی رشته های توانبخشی بیش از آنکه بصورت برنامه ریزی شده و نظام مند باشد بصورت بسیار پراکنده و تصادفی ارائه میگردد. یافته های این تحقیق لزوم بازنگری در محتوای آموزشی برنامه آموزشی رشته های توانبخشی و ادغام موضوع اخلاق حرفه ای را بصورتی نظام مند و برنامه ریزی شده به منظور ارتقا، توانمندی اخلاق حرفه ای در دانش آموختگان این رشته ها بصورتی مستند آشکار میسازد.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: اخلاق حرفه ای، توانبخشی، تحلیل محتوا  
A-10-778-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

### بیرجند در مورد معیارهای ارزشیابی در سال ۸۸ دانشگاه

### علوم پزشکی بیرجند (E)

آریتا فشارکی نیا، زهره خزاعی، طاهره خزاعی

edc@bums.ac.ir

**مقدمه:** هدف و نقش عمده آموزش عالی، تربیت نیروی انسانی توانمند در جهت انجام وظایف مربوطه در حیطه عملکرد خود است. یکی از عوامل اصلی در جهت تعالی آموزش ارزشیابی است. مهمترین دلیل برای ارزشیابی اساتید و تأکید بر بهبود آن، ایجاد بازخوری مناسب به اساتید در جهت ارتقا، آموزش می باشد.

**روش کار:** مطالعه توصیفی مقطعی بر روی ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۸۸ انجام شد. پرسشنامه در حیطه مهارتهای تدریس، مهارتهای ارزشیابی و مهارتهای بالینی بود. روایی و محتوای پرسشنامه ها بعد از نظرخواهی از متخصصین و انجام مطالعه مقدماتی تأیید شد. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمون کای اسکور و t-test مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** ۲۰٪ دانشجویان مذکر و ۸۰٪ مؤنث بودند. ۳۲/۵٪ مقطع علوم پایه، ۱۳/۵٪ در مقطع فیزیوپاتولوژی، ۱۲٪ استاژ I، ۱۰٪ استاژ II، ۳۲٪ ایترنی بودند. بیشترین اهمیت به حیطه مهارتهای تدریس داده شد. ۸۵٪ میزان اهمیت این مهارتها را زیاد دانستند. در حیطه مهارت بالینی از ۵۴٪ دانشجویان که در مقطع بالینی بودند، ۴۹/۵٪ اهمیت مهارت بالینی را زیاد و ۴/۵٪ متوسط می دانستند. در حیطه مهارت ارزشیابی ۳۶/۵٪ میزان اهمیت این مهارت را زیاد و ۵۹٪ متوسط می دانستند. در حیطه مهارتهای تدریس، قدرت بیان و تفهیم مطالب ۹۸/۵٪، در حیطه مهارت بالینی حضور به موقع

بررسی همکاران هیات علمی نیز اجرا شد. در پایان نتایج با مکتوبات استاد مطهری بررسی شد.

**نتایج:** از دیدگاه دانشجویان وظیفه معلمی بالاتر از تدریس است. مدرس از دیدگاه دانشجویان باید متعهد ۹۰٪، صادق در ریز برنامه ها ۹۰٪ دانشجویان خواهان یک مدرس سرشار از انگیزه، رازدار را می خواهند (۹۸٪). استاد مطهری نیز در نوشته های خود اشاره به خصوصیات اخلاقی از قبیل قرآنی بودن، فروتنی مدرس، توجه به فراگیری کند.

**نتیجه گیری:** دانشجویان می گویند مهمترین عامل در تدریس معلم است. صداقت و رازداری صفاتی بود که دانشجویان خواهان آن در مدرس بودند. استادنیز در نوشته های خود به این ویژگیها در مدرس معتقد است. دانشجویان می گویند: مدرسینی هستند که متن را خوب تدریس می کنند، اما از کاربرد آن موضوع، نا توان هستند. استاد مطهری نیز می نویسد: این دانشجویان قربانیان متن هستند.

**واژه های کلیدی:** خصوصیات اخلاقی/استاد مطهری/دانشجویان پرستاری/دیدگاه

A-10-772-2

### تحلیل محتوای برنامه آموزشی رشته های توانبخشی از نظر

### اخلاق حرفه ای (E)

فروزان شکوه

تهران-اوین-بلوار دانشجو-دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی-مرکز

توسعه آموزش

shokoohf@gmail.com

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای جزئی جدانشدنی از تمام رشته ها و حرفه ها خصوصاً حرفه هایی است که با انسان و سلامت او سرو کار دارند. به همین دلیل گنجاندن موضوع اخلاق حرفه ای در دو دهه اخیر در برنامه درسی بسیاری از رشته های حرفه سلامت از جمله رشته های توانبخشی بعنوان یک ضرورت احساس شده است. امروزه از رویکردهای متنوعی در آموزش اخلاق حرفه ای در کشورهای مختلف استفاده میشود. اما آنچه در همه آنها مشترک است لزوم برنامه ریزی نظام مند برای تضمین ارتقا توانمندی اخلاق حرفه ای در دانش آموختگان حرفه سلامت می باشد.

هدف هدف از این مطالعه ارزیابی محتوای برنامه های آموزشی رشته های توانبخشی و تعیین میزان محتوای اخلاق حرفه ای پوشش داده شده در بخشهای مختلف برنامه می باشد. اگرچه موضوع اخلاق حرفه ای احتمالاً در برخی از دروس بصورت ضمنی ارائه میگردد اما در این تحقیق هدف تعیین محتوایی است که توسط کلمات کلیدی اخلاق و یا واژه های مرتبط با آن بصورت واضح و مکتوب در برنامه آموزشی هر رشته بدان اشاره شده است.

**روش کار:** در این پژوهش محتوای برنامه های آموزشی رشته های توانبخشی شامل گفتار درمانی، کاردرمانی، فیزیوتراپی و اعضای مصنوعی از نظر موضوع اخلاق حرفه ای مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفته است. این برنامه های آموزشی که مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی می باشد مشتمل بر مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس می باشد. در این ارزیابی



## دیدگاه‌های اعضای هیأت علمی و دانشجویان پیراپزشکی و پرستاری نسبت به نحوه ی اجراء و محتوای پرسشنامه ها و چگونگی بازخورد نتایج ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان (E)

مسعود ضیائی، محمدرضا میری، سید علیرضا سعادتجو، قدسیه آذرکار، شیما متولی

بیرجند خیابان غفاری دانشگاه علوم پزشکی  
mpziaee@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از مولفه های با اهمیت در هر فرآیند آموزشی به حساب می آید. این مطالعه به تعیین دیدگاه‌های اعضای هیأت علمی و دانشجویان نسبت به نحوه ی اجراء و محتوای پرسشنامه ها و چگونگی بازخورد نتایج ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان می پردازد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- تحلیل دیدگاه اعضای هیئت علمی و دانشجویان پیراپزشکی و پرستاری مورد بررسی قرار گرفت. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه خود ایفا شامل ۳۵ سوال بود که براساس مقیاس کمی ۵ درجه ای لیکرت، از خیلی کم تا خیلی زیاد تنظیم شده بود و روایی آن مورد تایید قرار گرفته است. داده ها با نرم افزار SPSS و آزمون کای اسکووار در سطح  $P \leq 0/05$  تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** ۹۵٪ اعضای هیئت علمی از ارزشیابی خود توسط دانشجو اطلاع داشتند. ۸۱/۷٪ در صد مسئول ارزشیابی دانشگاه را مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه می دانستند. ۴۵٪ آنان نسبت به مفید بودن اعلام نمره ارزشیابی در بهبود تدریس کاملاً موافق بودند و ۴۰٪ در صد اعتقاد داشتند که تکمیل فرم ها توسط دانشجو بدون احساس مسئولیت و حوصله بوده است. ۳۰٪ تکمیل آن را بدون صداقت می دانستند. ۴۰٪ در صد دانشجویان اعتقاد داشتند که فرم های ارزشیابی نمی تواند تا حد زیادی ارزیابی کننده کیفیت تدریس استاد باشد. ۸۲/۸٪ معتقد بودند که به نتایج ارزشیابی خیلی کم بها داده می شود. تفاوت آماری بین دیدگاه دانشجویان پیراپزشکی و پرستاری در برخی مقوله ها مشاهده شد.

**نتیجه گیری:** ارزشیابی اغلب زمانی مفید خواهد بود که به عنوان بخشی از یک برنامه جامع ارزشیابی استاد قرار گیرد و داده های حاصل از آن از روایی و پایایی لازم برخوردار باشند.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، اعضا، هیات علمی، دانشجو  
A-10-794-1

## بررسی تأثیر آموزش اخلاق حرفه ای با روش حل مسأله بر نگرش دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (E)

فرانک جعفری

دانشکده پرستاری و مامایی

استاد در امر آموزش بخشی ۵۲٪ و در حیطه مهارت‌های ارزشیابی متناسب بودن ارزشیابی استاد با مطالب تدریس ۸۳/۵٪ را معیارهای مهمی جهت ارزشیابی استاد معرفی کردند.

**نتیجه گیری:** در جهت رشد و تعالی آموزش توجه به نظرات دانشجویان در حیطه های ارزشیابی اساتید می تواند سودمند باشد تا برنامه ای مناسب در جهت تنظیم فرآیندهای آموزشی و ارزیابی آموزشی داشته باشیم. واژه های

کلیدی: مهارت‌های تدریس، مهارت بالینی، مهارت ارزشیابی

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های تدریس، مهارت بالینی، مهارت ارزشیابی  
A-10-785-2

## روش های نوین ارزشیابی بالینی: راهکاری جهت ارتقای شایستگی حرفه ای (E)

فرزانه جعفرنژاد، لیلا حسینی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد- گروه مامایی  
hoseiniil871@gmail.com

**مقدمه:** ارزشیابی، یکی از اجزای مهم و لاینفک یادگیری هر برنامه آموزشی است. در ارزشیابی بالینی، باید نحوه مواجهه دانشجو با بیمار و تسلط وی بر مهارت‌های مورد نظر، مورد ارزیابی قرارگیرد. یادگیری این مهارت‌ها برای حفظ جان بیمار و ارتقاء سلامت جامعه ضروری است. لذا ما بر آن شدیم تا به بررسی روش های نوینی که قادر به ارزیابی این مهارت‌های حیاتی در بالین هستند، بپردازیم.

**روش کار:** به منظور دستیابی به این هدف، با جستجوی گسترده در کتب و منابع الکترونیکی آتالین-Google، scholar، MEDLINE، Science rectdi، IranMedex، BMJ، مقالات متعددی مورد بررسی قرار گرفت. از میان روشهای نوین ارزشیابی بالینی به بررسی ۴ روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه، مشاهده مستقیم مهارت‌های عملی (DOPS)، آزمون کوتاه مدت بالینی (mini-CEX)، و chart stimulated recall (CSR) به دلیل جامعیت نسبی این روشها در ارزشیابی هر سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی پرداختیم.

**نتایج:** مسئله مهم در استفاده از این روشها این است که نزدیکترین تخمین را به واقعیت در اختیار کاربران آن قرار دهد. وجود مقالات متعدد حاکی از آن است که تمام این روش ها، از طریق مشاهده مستقیم در محیط واقعی همراه با ارائه بازخورد به صورت محرمانه، آنچه را که باید، در محیط بالین مورد ارزیابی قرار میدهند نه تنها مباحث تئوری یا پیش فرضهای افراد را. با این حال، این روش ها نیز به مانند هر روشی دارای معایبی از جمله انجام وقت گیر و دشوار آنها میباشند.

**نتیجه گیری:** با بررسی متون میتوان به این نکته دست یافت که هیچ روشی به تنهایی قادر به سنجش همه جانبه دانشجویان در بالین نمیشد. چراکه شایستگی حرفه ای دارای جوانب متعدد میباشد. لذا بابکارگیری مجموعه روشها میتوان در جهت ارتقاء مهارت‌های حرفه ای دانشجویان امروز و پزشکان، ماماها و پرستاران آینده و در واقع نظام سلامت جامعه، گام برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** شایستگی حرفه ای، مشاهده مستقیم مهارت‌های عملی، آزمون کوتاه مدت بالینی، ارزشیابی ۳۶۰ درجه، recall stimulated chart

A-10-790-1



faranakjafari2002@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اهمیت رعایت حقوق بیمار و تاثیر آن بر کاهش صدمات جسمی و روحی بیماران، گاه حقوق بیماران به دلیل عوامل متعددی مانند: نا آگاهی، مشغله ی کاری و بی توجهی از سوی دانشجویان پزشکی نادیده گرفته می شود. با توجه به اهمیت موضوع، پژوهشی در جهت تعیین میزان آگاهی رزیدنت ها و اترنهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز از منشور حقوق بیمار انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع پیمایشی و به صورت نمونه گیری تصادفی که بر روی ۸۰ نفر از رزیدنت ها و اترنهای بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد و سوالات مربوط به حقوق بیمار با استفاده از منشور حقوق بیمار ابلاغ شده از طرف وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی (۷۲/۵=α) در ۵ حیطه: ارائه خدمات سلامت، اطلاعاتی که باید در اختیار بیمار قرار گیرد، انتخاب و تصمیم گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت، رعایت اصول رازداری، رسیدگی به شکایات بیماران تدوین شده است. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۷ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت

**نتایج:** میزان آگاهی در مورد حیطه ها ی ذکر شده، ارائه خدمات: ۱۱/۶۷ ± ۸۲/۲۵، دادن اطلاعات ۱۴/۱۳ ± ۶۵/۹۸، انتخاب و تصمیم گیری آگاهانه ۱۵/۶۷ ± ۸۲/۰۱، رازداری ۱۹/۹۰ ± ۹۸/۱۲، رسیدگی به شکایات: ۲۱/۸۱ ± ۸۹/۰۳ و ۱۱/۹ % آگاهی خود را از طریق استاد و ۴۳/۸ % از طریق منابع اطلاعاتی و ۳۴/۴ % از طریق بیمارستان بدست آورده اند

**نتیجه گیری:** مطالعه حاضر نشان داد که دانشجویان در حد خیلی خوب با منشور حقوق بیمار آشنایی دارند فقط در دادن اطلاعات به بیماران در حد خوب بود. ولی نکته قابل توجه اینکه اساتید نقش کمتری در ارائه این آگاهی به دانشجویان دارند. که باید مورد توجه قرار گیرد و تمهیدات لازم در این زمینه انجام گیرد.

**واژه های کلیدی:** رزیدنتها - اترنها - منشور حقوق بیمار - میزان آگاهی  
A-10-965-1

### بررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

حکیمه حضرتی کندیجانی، لیلا واحدی، ملیحه بنابیان، محمد حسین بیگلو، محمد علی همتی، سیروس دبیر

تبریز - خیابان دانشگاه - مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز

**مقدمه:** آموزش، بخش اساسی از نقشهای حرفه ای اعضای هیأت علمی است و رعایت اخلاق حرفه ای یکی از ضروریات آموزش است و متاثر از رسالتی است که این حرفه بدنبال آن است این پژوهش به منظور بررسی رعایت اصول اخلاق حرفه ای از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی در سال ۱۳۸۹ بر روی ۱۰۰ نفر از اعضای هیأت علمی به طور نمونه گیری تصادفی با خود ارزیابی از طریق پرسشنامه روا و پایا مورد تایید اساتید (۸۷/۵=α) در سه حیطه: احساس مسئولیت نسبت به تدریس، نحوه برخورد با دانشجویان، نحوه برخورد با

**مقدمه:** دوران دانشجویی بهترین زمان برای یاد گیری اصول و شیوه به کار بردن اخلاق حرفه ای است. مطالعات نشان میدهد که روش سنتی به صورت استاد محور، کارایی لازم را برای پاسخگویی به مسائل اخلاقی ندارد و باید از روشهای تازه و خلاقانه تری استفاده شود. روش حل مساله با درگیر نمودن دانشجویان در فرایند تجزیه و تحلیل مشکل در گروههای کوچک به آنها این اجازه را میدهد که با ارایه مسایل واقعی از زندگی بشر که قابل درک و تجربه هستند نگرشهای خود را در جهت رفتارهای اخلاقی تغییر داده و در باورهای خود نهادینه کنند. با توجه به ضرورت تحول در نظام آموزشی در جهت درونی کردن اخلاق حرفه ای در دانشجویان این مطالعه با هدف بررسی تاثیر آموزش اخلاق حرفه ای با روش حل مساله بر نگرش دانشجویان پرستاری صورت گرفت.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع نیمه تجربی و تک گروهی میباشد. نمونه پژوهش ۶۴ نفر از دانشجویان ترم هفتم بودند که به روش نمونه گیری تصادفی در طی چهار ترم تحصیلی و در هر ترم در دو گروه هشت نفره از اول نیمه دوم سال تحصیلی ۱۳۸۷ تا پایان نیمه اول سال تحصیلی ۱۳۸۹ انتخاب شدند. کلیه نمونه ها در حین پژوهش واحد اخلاق پرستاری را گذرانده و در واحد کارآموزی در عرصه پرستاری بهداشت جامعه فعالیت داشتند. به کلیه واحدها به مدت سه روز در هفته و در طی شش هفته آموزش مبتنی بر حل مساله داده شد به این ترتیب که از طریق طرح نمونه و با بررسی موارد مطرح شده دانشجویان فرصت استفاده از اصول اخلاقی را به دست آوردند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای دو قسمتی شامل پرسشنامه خصوصیات فردی (شامل سن، جنس، وضعیت تاهل) دانشجویان و پرسشنامه خود ساخته تعیین نگرش حرفه ای در سه حیطه تعهد اخلاقی نسبت به آگاهی جامعه، تعهد حرفه ای در سامانه مراقبت های بهداشتی و نگرانی اخلاقی در باره سلامت جامعه بود. که بعد از تایید روایی و همچنین پایایی (۷۸%) در دو مرحله قبل و بعد از آموزش مورد استفاده قرار گرفت. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که اکثر دانشجویان در گروه سنی ۲۲-۲۳ سال (۶۳ درصد) ۹۲ درصد از آنها مجرد بودند. از نظر جنس ۶۸ درصد دختر و ۳۲ درصد پسر بودند. مقایسه میانگین نمرات نگرش قبل و بعد از آموزش تفاوت معنی داری را با P

**واژه های کلیدی:** تاثیر آموزش، اخلاق حرفه ای، روش حل مساله، نگرش دانشجویان

A-10-784-1

### میزان آگاهی رزیدنتها و اترنهای از منشور حقوق بیمار در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ (E)

حکیمه حضرتی کندیجانی، اکبر اکبرزاده بهروز، ناصر صفایی، قاسم چتر بحر، جعفر احمدزاده، سوسن حسن زاده سلماسی

خیابان دانشگاه - مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز

hakimeh.hazrati@gmail.com



**نتیجه گیری:** از آنجا که اسلام دینی همه جانبه است، بزرگان اسلام به همه ابعاد انسان توجه داشته اند و اخلاق پزشکی که با سلامت و شخصیت و کرامت انسانی سروکار دارد از نظر دور نمانده است.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، امام علی  
A-10-965-3

### مقایسه ی آگاهی سرپرستاران در بیمارستان های نظامی و غیر نظامی منتخب شهر تهران از حقوق بیمار (E)

احمد عامریون

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)  
ad\_amer\_heli@yahoo.com

**مقدمه:** هدف از مطالعه ی حاضر مقایسه ی میزان آگاهی سرپرستاران بیمارستان های نظامی و غیر نظامی منتخب شهر تهران از حقوق بیمار بود. **روش کار:** مطالعه حاضر از نوع پژوهش های توصیفی-تحلیلی بود. جامعه پژوهش شامل کلیه سرپرستاران واحد های بالینی در دو بیمارستان نظامی و غیرنظامی منتخب می شد. جهت جمع آوری اطلاعات از یک پرسشنامه ۲ قسمتی استاندارد و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار Spss و آزمون های آماری کای دو و فیشر استفاده شد.

**نتایج:** از نظر میزان آگاهی سرپرستاران از حقوق بیمار در بیمارستان نظامی، ۷۰ درصد از سرپرستاران دارای آگاهی متوسط و ۳۰ درصد دارای آگاهی خوب در زمینه حقوق بیمار بودند. این نسبت در بیمارستان غیرنظامی به ترتیب برابر ۹۰ درصد و ۱۰ درصد بود. در بیمارستان غیرنظامی از میان متغیرهای مورد مطالعه بین جنس، سن و سابقه ی کار با آگاهی از حقوق بیمار رابطه معنی دار آماری مشاهده شد. اما در بیمارستان نظامی، فقط بین سابقه ی کار با میزان آگاهی از حقوق بیمار رابطه معنی دار آماری مشاهده شد.

**نتیجه گیری:** میزان آگاهی سرپرستاران از حقوق بیمار در هر دو بیمارستان نظامی و غیر نظامی مورد مطالعه در سطح مطلوبی نبود و از این نظر وضعیت بیمارستان نظامی اندکی بهتر از بیمارستان غیرنظامی بود.

**واژه‌های کلیدی:** آگاهی، حقوق بیمار، سرپرستاران  
A-10-996-4

### آگاهی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران درباره حقوق بیمار در سال ۸۹ (E)

افشین قلی پور، محمد خادم‌لو، علیرضا رفیعی، امیر امامی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران  
moh.khademloo@gmail.com

**مقدمه:** بیماران به عنوان یکی از آسیب پذیرترین گروه های اجتماعی چه به لحاظ جسمی و چه به لحاظ روانی، اجتماعی و اقتصادی در معرض خطر قرار داشته و این عامل توجه خاص مجامع بین المللی حقوق بشر به مفهوم حقوق بیمار می باشد. این مطالعه با هدف بررسی آگاهی دانشجویان دانشکده

همکاران مورد بررسی قرار گرفتند. و داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت

**نتایج:** یافته ها نشان داد که  $13/52 \pm 81/15$  نسبت به تدریس احساس مسئولیت دارند و در تدریس از روشهای نوین آموزش مانند PBL و گروه کوچک و... و دارای طرح درس بوده و منابع تدریس را مرتباً بازنگری و بروز می کنند و بطور منظم طبق برنامه آموزشی کلاسها را تشکیل می دهند و  $13/67 \pm 85/08$  با دانشجویان رفتار خوب و مشکلات فردی و درسی آنها را پیگیری می کنند و  $21/04 \pm 92/02$  با همکاران با صمیمیت برخورد می کنند و در زمینه علمی با یکدیگر همکاری دارند.

**نتیجه گیری:** عملکرد مطلوب اعضای هیات علمی حاکی از اهمیت موضوع اخلاق حرفه ای در بین اساتید دانشگاه علوم پزشکی تبریز است و از آنجا که وظیفه سنگین هدایت دانشجویان و آینده آنها به عملکرد اساتید مربوط است امید است مسئولین با حمایت از اساتید برجسته آنها را در پیشبرد اهدافشان یاری نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه ای - اعضای هیات علمی  
A-10-965-2

### عنوان اخلاق پزشکی از منظر امام علی (E)

حکیمه حضرتی کندی، اکبر اکبرزاده بهروز، علی احمدیان، فریبرز خامنه، امیر واحدی، سوسن حسن زاده سلماسی

تبریز - خیابان دانشگاه - مرکز مطالعات

**مقدمه:** اخلاق و منش حرفه ای اساس قرارداد پزشکان با جامعه است که در آن به صداقت، احترام و تعهد و اعتماد تاکید شده است اسلام به این علم تا آن حد اهمیت داده است که آن را با علم ادیان مقایسه کرده است. امام علی (ع) فرموده اند: «علم دو نوع است: علم ادیان و علم ابدان.» « فقه برای ادیان، پزشکی برای ابدان.» از اینرو در این مقاله به اجمال به بررسی مباحث اخلاق پزشکی از منظر امام علی (ع) خواهیم پرداخت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع پیمایشی، کتابخانه ای است که به بررسی اخلاق پزشکی از دیدگاه امام علی با استناد به کتابهای معتبر از جمله نهج البلاغه، بحار الانوار، غررالحکم و... پرداخته است یافته ها: در تعهد اخلاقی ۵ اصل مهم است: تقوای پزشک، رازداری، تخصص، به روز بودن اطلاعات، اجرت پزشک که امام علی (ع) در این زمینه ها می فرماید: «هر کس پزشکی پیشه کند، باید خداترس باشد و به دیگران پند بدهد» و ترس از خدا، همان تقوای الهی است، «آنچه نمی دانی مگو و همه آنچه را می دانی نیز بر زبان مياور.» پزشک باید رازدار باشد تا اسرار شخصی، آبرو و شخصیت مراجعه کنندگان به او، محفوظ بماند، «ارزش هر کس، به مقدار دانایی و تخصص اوست.» هر که پزشکی پیشه کند، باید برای افزودن بر دانش خود بکوشد. و در سخنی دیگر، می فرماید: «هر طرفی با ریختن چیزی در آن پر می شود، جز ظرف دانش که هر چه در آن جای دهی، وسعتش بیشتر می شود.» در امر طبابت، لازم است اطلاعات او به روز باشد و همواره از تازه های پزشکی بهره ببرد. «مزد پزشک کمتر از ضخامت پوست سر (کنایه از اینکه پزشک از بیمار خود حداقل اجرت را دریافت نماید) است.»



**نتایج:** ۷۳۷٪ دانشجویان و ۶۰٪ اساتید مذکر بودند. ۴۷۰٪ دانشجویان کارشناسی و ۶۵۳٪ اساتید مدرک DPh داشتند. اساتید و دانشجویان از میان چهار جنبه از ویژگی های یک استاد خوب، اولویت اول را به جنبه روش تدریس داده اند، اساتید اولویتهای بعدی را به ترتیب توانایی در ایجاد ارتباط و مشاوره، دانش پژوهی شخصیت فردی، دانسته و دانشجویان نیز به ترتیب توانایی در ایجاد ارتباط و مشاوره شخصیت فردی دانش پژوهی اولویت دانسته اند.

**نتیجه گیری:** آنالیز اطلاعات حاصل از این پژوهش نشان داد که میانگین نظرات اساتید و دانشجویان در مورد معیارهای یک استاد نمونه تفاوت معنی داری دارد. لذا پیشنهاد میشود اساتید در تنظیم فعالیتهای تدریس در جهت بالا بردن کارایی و دانش خود، شیوایی بیان، تقویت انگیزه در دانشجویان، شناخت نقاط ضعف و قوت خود تلاش و کوشش کنند.

**واژه های کلیدی:** ویژگی، استاد نمونه، دانشجویان، اسامی  
A-10-1033-1

### بررسی دیدگاه و نظرات دانشجویان علوم پزشکی در خصوص

#### رعایت حریم خصوصی بیماران در مراکز درمانی (E)

محمد رحیمی، اکرم خواجه علی، معصومه معزی، امیرعلی ناطق

شهرکرد-بلوار کاشانی-ستاد دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد-ساختمان  
شماره ۲-طبقه سوم-مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
m-rahimi7@yahoo.com

بررسی دیدگاه و نظرات دانشجویان علوم پزشکی در خصوص رعایت حریم خصوصی بیماران در مراکز درمانی ۱- محمد رحیمی مدیسه ۲- اکرم خواجه علی ۳- دکتر معصومه معزی ۴- امیرعلی ناطق \* ۱- اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد ۲- اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد ۳- دانشجوی کارشناسی پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد ۴- کارشناس مرکز مطالعات و توسعه علوم پزشکی شهرکرد مقدمه: توجه به حریم خصوصی به عنوان یکی از اساسی ترین مصادیق حقوق بشر، از توجه به شان و منزلت انسانی و ارزشهای مبتنی بر انواع آزادی ها نشأت گرفته و امروزه به یکی از کانونی ترین مباحث در جامعه اطلاعاتی و یکی از مهمترین مسائل حقوقی بشر در عصر جدید تبدیل شده است. حریم خصوصی را می توان به حوزه های اطلاعاتی، جسمانی، ارتباطی و فیزیکی و مکانی و... تقسیم نمود. حفظ حریم افراد مفهومی مهم و نیازی اساسی در بین انسانها است، که در شرایط بیماری افراد این موضوع اهمیت بیشتری پیدا می کند. با توجه به اهمیت رعایت حریم خصوصی بیماران در مراکز درمانی، دیدگاه ها و نظرات دانشجویان علوم پزشکی در این رابطه مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** با مطالعه متون علمی پرسشنامه ای طراحی و با استفاده از نظرات تکمیلی اعضای هیات علمی، پرسشنامه اصلاح و بین تعدادی از دانشجویان توزیع که پس از تکمیل و استخراج نظرات، روایی و پایایی پرسشنامه بدست آمد. تعداد نمونه ها ۶۴ نفر و نمونه گیری بصورت تصادفی ساده انجام گردید، پس از جمع آوری و استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. SPSS اطلاعات با استفاده از نرم افزار ۱۶

پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران درباره حقوق بیمار در سال ۸۹ انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی مقطعی تعداد ۳۶ نفر دانشجویان دانشکده پیراپزشکی در سال ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه از دو بخش مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه منشور حقوق بیمار بوده است که در روایی و پایایی آن مورد سنجش و تایید قرار گرفته بود استفاده شد این پرسشنامه دارای ۳۰ سوال بود که در آن آگاهی دانشجویان از حقوق بیمار مورد بررسی قرار گرفت. نمره نهایی از صد محاسبه گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۷ تجزیه تحلیل گردید. P کمتر از ۵ درصد معنی دار تلقی شد.

**نتایج:** از میان ۳۴ کار دانشجویی شرکت کننده در این طرح ۱۴ نفر پسر و ۲۰ نفر دختر بودند میانگین درصد نمره آگاهی دانشجویان نسبت به حقوق بیمار  $50/05 \pm 11/98$  بود که این نمره برای پسران برابر با  $52/25 \pm 11/33$  و برای دختران برابر  $48/62 \pm 12/45$  بود که این تفاوت از نظر آماری معنی دار نبود ( $P: 0/05$ ) (میانگین نمره آگاهی دانشجویان نسبت به حقوق بیمار به تفکیک رشته تحصیلی و مقطع تحصیلی معنی دار نبود ( $P: 0/05$ )). (بجث: با توجه به سطح آگاهی پایین دانشجویان لازم است آموزشهای مرتبط با حقوق بیماران انجام گیرد

**واژه های کلیدی:** حقوق بیمار، دانشجویان، آگاهی  
A-10-816-5

### ویژگی های استاد نمونه از دیدگاه اساتید و دانشجویان

#### دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۸۹ (E)

امیرحسین زرغامی، مهدی شیرین شانددیز، علیرضا داشی پور

زاهدان-پرديس دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- دانشکده پزشکی  
amirhossein.zarghami@gmail.com

**مقدمه:** اساتید اساسی ترین عامل برای ایجاد موفقیت مطلوب در تحقق هدفهای آموزشی می باشند. لذا مراکز آموزش عالی برای تعیین شایستگی اساتید خود ملاکهایی را تعیین تا عملکرد آنها را مورد ارزشیابی قرار دهند و از این طریق استادان نمونه خود را مشخص و با استفاده از آن، سعی میگردند کیفیت آموزش را ارتقا بخشند. هدف: این پژوهش باهدف تعیین ویژگی های یک استاد خوب دانشگاهی از نظر اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام گردیده است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی است و با استفاده از نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای بر روی ۳۹۰ نفر از اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ به منظور بررسی و مقایسه نظرات دو گروه در مورد معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی در چهار جنبه شخصیت فردی-دانش پژوهی-روش تدریس- توانایی در ایجاد ارتباط و مشاوره انجام گرفته است. از یک پرسشنامه دویجی که روایی و پایایی آن مورد بررسی قرار گرفته بود به عنوان ابزار گردآوری داده ها استفاده گردید و داده ها با نرم افزار SPSS ویرایش ۱۷ آنالیز واز آزمونهای آنالیز واریانس وکای-دو استفاده گردید.





اساتید نگرش مطلوب داشتند. ارتباط معنا داری بین سال ورود دانشجویان و دیدگاه آنان نسبت به فرم ارزشیابی اساتید مشاهده شد؛ بطوریکه دانشجویان سالهای ورودی بالاتر دیدگاه نامطلوب تری داشتند ( $P = 0.034$ ). ۸۳٪ دانشجویان استفاده از وسایل کمک آموزشی و ۸۱٪ چگونگی برخورد اجتماعی استاد با دانشجو را بسیار با اهمیت می دانستند. همچنین افزایش معیارهای ارزشیابی وضعیت ظاهری اساتید و انتقاد پذیری آنها از مواردی بودند که لازم است به فرم افزوده گردد. دیدگاه دانشجویان می تواند در بهبود روند ارزشیابی اساتید مفید واقع شود.

**نتیجه گیری:** نتایج حاصل حاکی از آن است که در مجموع دانشجویان نگرش مطلوبی نسبت به فرم ارزشیابی اساتید دارند، اگرچه لازم می دانند مواردی به این فرم افزوده گردد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، استاد، پیراپزشکی، بابل

A-10-928-1

### ارتباط با بیمار در اولین تجربه های بالینی دانشجویان پرستاری

(E)

زهرآ خادهمیان، فرخنده شریف

شیراز-میدان نمازی دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س)،  
zahraKhademian@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی رکن مهمی از آموزش علوم پزشکی از جمله آموزش پرستاری است. شناسایی نخستین تجربه بالینی دانشجویان پرستاری درباره ارتباط با بیمار به مربیان پرستاری امکان می دهد بینش صحیح تری نسبت به تجربیات منحصر به فرد دانشجویان کسب کنند و بطور مؤثرتری به آنها در دستیابی به مهارت های ارتباطی حرفه ای ایده آل کمک کنند. هدف: تبیین اولین تجربه های دانشجویان پرستاری از ارتباط با بیمار

**روش کار:** در این پژوهش کیفی، تحلیل محتوایی بر ۳۴۰ مورد از خاطرات روزانه بالینی ۴۶ دانشجوی پرستاری در اولین تجربه بالینی با استفاده از نمونه گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع انجام شد. خاطرات مربوط به ۴۶ دانشجوی پرستاری (۳۲ زن و ۱۴ مرد) بود

**نتایج:** اولین ارتباط بالینی با بیماران در قالب همدلی، تلاش برای جلب همکاری مددجو، احساس شادی درونی حاصل از کمک به دیگران، همدردی و متأثر شدن از مشکلات بیماران، درک معنوی و آموختن درس زندگی نمایان شد. **نتیجه گیری:** یافته ها تجربیات مثبت و منفی دانشجویان پرستاری در اولین مواجهه با بیماران در محیط بالینی را نشان می دهد بنابراین توجه عمیق تر مربیان بالینی به تجربیات مثبتی چون درک معنوی و احساسات خوشایندی مثل شادی درونی به تقویت آن ها کمک می کند. به علاوه تجربیات منفی مثل متأثر شدن از مشکلات مددجویان نشاندهنده نیاز دانشجویان به حمایت از سوی مربی و آمادگی های روحی قبل از شروع دوره آموزش بالینی است.

**واژه‌های کلیدی:** ارتباط با بیمار، اولین تجربه های بالینی، دانشجویان پرستاری

A-10-1046-2

**نتایج:** ۵۴٪ شرکت کنندگان مونث و ۴۶٪ مذکر و ۸۴٪ مجرد و ۱۶٪ متاهل بودند. ۹۶٪ معتقدند حفظ حریم افراد مفهومی مهم و نیازی اساسی در انسان است. ۷۰٪ با ورود به اتاق و فضای اختصاصی بیمار بدون هماهنگی؛ ایشان و همراه او در هر زمانی به عنوان عضو تیم درمان نظر مخالف داشتند. ۶۷/۵٪ با معاینه هر قسمتی از بدن بیمار بعد از تشخیص بیماری مخالفند. ۵۶/۳٪ با ضرورت ارائه راهکارهای جدید جهت جلوگیری از تجاوز به حریم خصوصی بیماران نظر موافق داشتند. ۹۳/۳٪ بر توجه بیشتر بر آموزش اخلاق حرفه ای در مباحث آموزش نظر موافق داشتند. ۷۶/۷٪ معتقدند که به حفظ حریم بیماران در بعد آموزش، توجه زیادی صورت نمی گیرد. ۸۷/۵٪ معتقدند حفظ راز بیمار، توجه و احتیاط به حریم اطلاعاتی بیماران است. ۸۰/۵٪ معتقدند خارج کردن هر قسمتی از لباس بیمار با فاصله زمانی زیاد قبل از معاینه تجاوز به حریم خصوصی بیمار است. ۷۱٪ عدم توجه به وضعیت فیزیکی توالد های بیماران را موجب خدشه دار شدن حریم خصوصی بیماران می دانند. ۹۰/۵٪ در زدن در هنگام ورود به اتاق بیمار را نشانه حمایت از خلوت او می دانند.

**نتیجه گیری:** یافته ها نشان می دهد دیدگاه و نظرات دانشجویان علوم پزشکی در خصوص رعایت حریم خصوصی بیماران در مراکز درمانی در حد قابل قبولی است. ولی آنچه که بصورت عینی و در عملکرد افراد در مراکز درمانی مشاهده می گردد، با یافته های فوق تفاوت است که ضروری است با انجام مطالعات تکمیلی علت عدم توجه به رعایت حریم خصوصی بیماران مورد بررسی قرار گرفته و اقدامات لازم به عمل آید.

**واژه‌های کلیدی:** حریم خصوصی، حریم خصوصی اطلاعاتی، حقوق انسانی بیماران، مراکز درمانی

A-10-282-2

### بررسی فرم ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان

پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل (E)

سیمین عباسی

دانشگاه علوم پزشکی بابل،  
siminabbasi68@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از متداول ترین روش هایی که جهت تعیین وضعیت آموزشی و شناخت نقاط قوت و ضعف اساتید استفاده میشود، ارزشیابی آنان توسط دانشجویان می باشد. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به فرم ارزشیابی اساتید و عوامل تاثیر گذار بر بهبود روند ارزشیابی می باشد.

**روش کار:** مطالعه به روش مقطعی بر روی ۱۶۰ دانشجوی پیرا پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل با روش نمونه گیری تصادفی انجام شد. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه ای خود ایفا بوده است که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت. پرسشنامه دارای ۱۴ سوال بسته و دو سوال باز بوده است.

**نتایج:** نتایج نشان داد که بیشتر شرکت کنندگان در مطالعه دختر با میانگین سنی ۲۰ سال بوده اند. ۷۰٪ دانشجویان نسبت به کیفیت فرم ارزشیابی





### بررسی نگرش اساتید و دانشجویان پزشکی در مورد ارزیابی

اساتید توسط دانشجویان، ساری، ۱۳۸۸ (E)

کوروش وحید شاهی، میترا محمودی، لیلیا شهباز تژاد، مهدی اهنگری، سارا احتشامی، زهرا سلطان تویه، سپیده شاکری

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی یکی از مهمترین پایه های پیشرفت کیفیت آموزش به حساب می آید. آگاهی از نظرات استادان و دانشجویان به ترتیب به عنوان گروه های ارزیابی شونده و ارزیابی کننده دارای اهمیت می باشد. **روش کار:** این مطالعه بصورت توصیفی مقطعی انجام شده است. اطلاعات از طریق یک پرسشنامه گردآوری شد که شامل اطلاعات دموگرافیک، متغیرهای آموزشی، نظرات استادان و دانش آموزان در مورد روش ارزیابی ( زمان، روش توزیع فرمها و توضیحات کارشناسان) نقش دانشجویان در ارزیابی ( آگاهی، صداقت، اعتراض شخصی ) و ابزار ارزیابی (پرسشنامه ها و بحثهای آن) بود.

**نتایج:** تعداد افراد شرکت کننده در مطالعه ۳۴۵ نفر بوده است. ( ۹۵ استاد و ۲۵۰ دانشجو )، ۸۲٪ از استادان و ۳۹/۳٪ از دانشجویان مذکر بودند. روش ارزیابی ( زمان، روش توزیع فرمها و توضیحات کارشناسان ) از نظر اکثر استادان و دانشجویان قابل قبول بوده است. در مورد آگاهی و صداقت دانشجویان در هنگام پر کردن پرسشنامه ها درصد قابل توجهی از استادان ( ۲۰ و ۴۰ درصد ) نظر منفی و بیش از نیمی از ایشان نگرش منفی در مورد کل روند ارزیابی داشتند. در خصوص بحثهای تئوری، آزمایشگاهی و بالینی پرسشنامه باید گفت که دانشجویان تاکید بیشتری روی جنبه هایی همانند استاد بودن، ارتباط میان دانشجو و استاد در نظرات استادان داشتند. این جنبه ها دارای کمترین ارزش بودند. \*

**نتیجه گیری:** به عقیده بیشتر اساتید و دانشجویان روش ارزیابی قابل قبول بوده است اما نگرش منفی قابل توجهی در میان استادان در مورد آگاهی و صداقت دانشجویان در هنگام تکمیل پرسشنامه وجود داشته است.

**واژه های کلیدی:** بررسی نگرش، اساتید، دانشجویان پزشکی، ارزیابی

A-10-764-10

### میزان استفاده دانشجویان پزشکی از آموزش الکترونیک در

بخش عفونی (E)

محمدرضا ناظر

اصفهان-خیابان شیخ صدوق شمالی -کوچه نسترن-پلاک ۷۷  
Dr\_nazer1@yahoo.com

**مقدمه:** روشهای نوین آموزش پزشکی در جهان رو به توسعه است ولی این توسعه به اندازه سرعت پیشرفت الکترونیک و شبکه جهانی اینترنت قابل قیاس نمی باشد در واقع اینترنت این فرصت را فراهم می کند که دانشجو در هر زمان و مکان به اهداف آموزشی دستیابی داشته باشد.

**روش کار:** در طی این مطالعه ما قسمتی از ارزیابی آموزش پزشکی بعنوان یکی از اجزاء پورت فولیو در دستور کار دانشجویان طی سال ۸۸-۸۹ گذاشته و بیماریهای عفونی در سایت آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان ( Imedel ) قرار دادیم و به هر دانشجو به ازاء زمان استفاده و تعداد مراجعات، نمره دادیم.

**نتایج:** در طی این مطالعه میانگین تعداد مباحثی که دانشجویان بخش عفونی به آن مراجعه کرده بودند ۸ مبحث و میانگین مدت زمان  $2 \pm 3.4$  و دامنه حداقل و حداکثر مدت استفاده از مباحث از ۱ دقیقه تا ۱۰/۱۲ دقیقه متغیر بود.

**نتیجه گیری:** آموزش الکترونیک باید به عنوان یک راهبرد در دستور کار آموزش پزشکی قرار گیرد. در مطالعه ما علی رغم اینکه در شروع از نظر میزان مراجعه مناسب بود ولی تعیین اینکه آیا دانشجو واقعاً مباحث را با دقت می خواند یا صرفاً مراجعه می نماید مشکل است البته گنجاندن سوال در هر مبحث تاحدی کمک کننده است ولی پاسخ یا عدم پاسخ به یک یا چند سوال: دلیل بر یادگیری یا عدم یادگیری مبحث صرفاً از طریق الکترونیک نمی باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیک، ارزیابی آموزش پزشکی  
A-10-23-7

### بررسی رابطه میزان بحران هویت وموفقیت تحصیلی در

دانشجویان دانشگاه زنجان (E)

سمیه مداحی، محمود کاظمی، جواد صالحی

دانشگاه زنجان- دانشکده علوم انسانی- گروه روانشناسی  
mdkazemy@yahoo.com

**مقدمه:** پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه میزان بحران هویت با موفقیت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه زنجان انجام شده است و در صدد پاسخگویی به این سوال بود که آیا بین میزان بحران هویت در بین دانشجویان (دختر و پسر در رشته های مختلف تحصیلی) با موفقیت تحصیلی ارتباط وجود دارد یا خیر ؟

**روش کار:** نمونه پژوهش شامل ۴۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه زنجان ( ۱۹۸ نفر دختر، ۲۰۲ نفر پسر ) بود که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق دو پرسشنامه ی اطلاعات فردی و میانگین کل نمرات درسی دانشجویان و پرسشنامه هویت شخصی جمع آوری شد.

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین میزان بحران هویت با موفقیت تحصیلی رابطه معکوس و معنی داری وجود داشت. بین میزان بحران هویت در دختران و پسران تفاوت معنی دار مشاهده نشد. بین میزان بحران هویت در رشته های تحصیلی فنی مهندسی و علوم انسانی تفاوت معنی دار مشاهده نگردید.

**واژه های کلیدی:** بحران هویت، موفقیت تحصیلی، دانشجویان  
A-10-63-1



## بررسی میزان آگاهی از علم رایانه و اینترنت و سواد کامپیوتری دانشجویان در مسیر راه اندازی آموزش مجازی (E)

سمانه معتمد چهرمی

چهرم - دانشگاه علوم پزشکی

sanammorsal400500@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اینکه ورود به دانشگاه و اجبار در به کار گیری کامپیوتر جهت تحقیقات و یا کار های روزمره مثل سیستم تغذیه و انتخاب واحد، دانشجویان را الزام به یادگیری کامپیوتر کرده است و لی لزوم آموزش کامپیوتر جهت راه اندازی آموزش مجازی هنوز وجود دارد. بررسی سواد کامپیوتری دانشجویان در جهت تقویت نقاط قوت و کاستن از نقاط ضعف **روش کار:** مطالعه به صورت مقطعی و با استفاده از پرسشنامه ای محقق ساخته روا و پایا از تمامی دانشجویان پزشکی و پرستاری سالهای اول تا سوم ( که دروس تئوری داشتند) پرسشگری انجام شدو در نهایت به هر دانشجو نمره ای تعلق گرفت و داده ها مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. **نتایج:** دانشجویان سال اول حتی در سطوح ابتدایی نیاز به یادگیری کامپیوتر داشتند و سال دوم بیشتر ین مشکل در ورود به اینترنت وجود داشت و سال سومی ها سواد کامپیوتر خوبی داشتند.

**نتیجه گیری:** جهت ورود آموزش مجازی به دانشگاه علوم پزشکی نیاز به آموزش کامل از سطوح ابتدایی کامپیوتر جهت دانشجویان بالخاص ورودی های جدید احساس می شود. که با توجه به اطلاعات به دست آمده ، دانشجویان را در سطوح مختلف دسته بندی کرده و آموزش داده می شوند. واژه های کلیدی: دانشجویان - علوم پزشکی - سواد کامپیوتری - آموزش مجازی **واژه های کلیدی:** دانشجو، علوم پزشکی، سواد کامپیوتری، آموزش مجازی **A-10-81-3**

## شبکه TV سلامت در آموزش پزشکی (E)

ادریس حسن پور، مبین سخنور، یاسین آزاد منش

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

edrishasanpoor@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه ضرورت همکاری بین بخش سلامت و رسانه ملی در همه ابعاد سلامت انکاری نشدنی است. نظام سلامت بدون هماهنگی بین کشوری (ارتباط نظام سلامت و رسانه) موفقیتی در رسالت خود نخواهد داشت. از طرفی همه دولت های ملی و محلی برای کاستن از بی عدالتی در قلمرو اجتماعی و سلامت در پی راهکارهایی مدرن و ابتکاری هستند. شبکه TV سلامت راهکاری مناسب در ارتقاء سطح سلامت عمومی و آموزش پزشکی است. هدف از این مقاله بررسی و اهمیت نقش رسانه (TV سلامت) در بهبود وضعیت سلامتی شهروندان است.

**روش کار:** این مقاله با بررسی سیستماتیک مقالات معتبر داخلی و خارجی مرتبط با TV سلامت و رسانه ملی زمینه مناسبی را برای ارتقاء سلامت عمومی و آموزش پزشکی فراهم می سازد.

**نتایج:** شواهد علمی و مستند نشان می دهد که اثربخشی و کارایی در شبکه TV سلامت برای غلبه بر نابرابری های اجتماعی و سلامت تثبیت شده است. در بسیاری از کشور های توسعه یافته رسانه ملی نقش فراگیری در توسعه سلامت عمومی دارد. در این کشورها شبکه TV سلامت در سه حوزه آموزش زندگی سالم، بهداشت و درمان فعالیت دارد. البته در این بین نقش شورای سیاست گذاری سلامت در کشورهای پیشرفته حائز اهمیت است. اساسترین نقش آن کاهش هزینه ها و افزایش بهره وری در بخش سلامت است.

**نتیجه گیری:** راه اندازی شبکه TV سلامت همانند شبکه های ملی آموزش (مهارت) و اخبار ضرورت خاصی می یابد. این ابزار مداخلاتی در بسیاری از کشورهای توسعه یافته به رویکردی نوین و اصلاحی بازخورد پیدا کرده است. در واقع فناوری ارتباطات می تواند کمک موثری به ارتقاء سلامت عمومی بکند. آموزش مردم از طریق شبکه TV سلامت در قالب برنامه ریزی مدون رسالت نظام سلامت راتسهیل می نماید. درواقع کاراترین ابزار مداخلاتی در آموزش سلامت شبکه TV سلامت است.

**واژه های کلیدی:** شبکه TV سلامت، سلامت عمومی، آموزش پزشکی، رویکرد ابتکاری

A-10-106-2

## بررسی میزان مهارت و استفاده اساتید و دانشجویان دندان پزشکی (E)

سید مصطفی ابیطی

میدان پارک

abtahim@mums.ac.ir

**مقدمه:** استفاده از تکنولوژی اطلاعات و اینترنت این امکان را برای اساتید و دانشجویان فراهم می کند که در سریعترین زمان ممکن به جدیدترین اطلاعات علمی دسترسی پیدا کنند. این موضوع به ویژه برای پژوهشگران کشورهای در حال توسعه سودمند میباشد چرا که اینترنت خلا، اطلاعات را برطرف می کند. هدف از این مطالعه، بررسی میزان مهارت و استفاده از تکنولوژی اطلاعات و اینترنت در میان اساتید و دانشجویان دندانپزشکی مشهد می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی که در سال ۱۳۸۷ انجام شد پرسشنامه ای در اختیار کلیه اساتید، دانشجویان و آسیستانت های دانشکده دندانپزشکی مشهد قرار گرفت که حاوی سوالاتی در زمینه میزان مهارت و استفاده از کامپیوتر و اینترنت بود.

**نتایج:** میزان دسترسی به کامپیوتر در خانه و دانشگاه در میان اساتید، آسیستانتها و دانشجویان به ترتیب ۸۳/۳٪، ۵۳/۵٪ و ۴۷/۳٪ بود. ۴۷/۳٪ اساتید اعلام داشته بودند که در زمینه IT مبتدی هستند این رقم در میان آسیستانتها ۷۶/۷٪ و در میان دانشجویان ۶۱/۹٪ بود. اکثر اعضا، هیأت علمی (۹۵/۹٪) و بیشتر دانشجویان (۷۴/۲٪) و آسیستانتها (۷۴/۴٪) ایمیل داشتند. ۴۱/۲٪ دانشجویان با بانکهای اطلاعات پزشکی آشنایی



گوی رنگی و اتم های آهن به فرم گوی دیگر طراحی شد و ارتباط مولکولها با یک فنر نشان داده شد. در خصوص آموزش آنزیم ها جایگاه فعال و سوبسترا و مهار کننده با ابزار ساده طراحی شده و عملکرد آن نمایش داده شد. ساختمان اول، دوم، سوم و چهارم پروتئین ها با فنر و گوی های رنگی بصورت مدل ساخته شد، سپس برای درک فرم انطاف پذیری و فرم های فضایی، فولدینگ پروتئین ها و سایر خواص ساختمانی آن نمایش داده شد. سپس در خصوص آموزش جنبه های مختلف مولکول مورد نظر انگیزه دانشجویان و سایر موارد مورد نظر سنجش قرار خواهد شد. جامعه آماری تعداد ۶۰ نفر خواهد بود. داده ها ی این مطالعه توسط آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تعداد ۱۰۰ نفر از دانشجویان پزشکی، دندانپزشکی و پیرا پزشکی در این مطالعه شرکت داشتند.

**نتایج:** نتایج میزان اثربخشی مدلها بین گروهها از طریق پرسشنامه و نمرات اخذ شده مقایسه شد. نتایج اجرای طرح دربررسی و تحلیل نتایج درخشان کسب شده توسط دانشجویان در آزمونها و ارزیابی ها در سطح کلاس، دانشگاه و در سطح امتحان جامع علوم پایه کشوری تعیین شد. با استفاده از مدل در کلاس توجیه رابطه بین ساختمان و عملکرد مولکولها ساده و راحت بود. بحث ساخت مدل و بکار گیری آن در سطح دانشگاه علوم پزشکی بابل نخستین بار انجام شد. با بکار گیری مدل های ساده شده، دانشجویان از موضوع درسی رابطه بین ساختمان و عملکرد مولکولها درک خوبی داشتند. همچنین درک قسمت های مختلف مولکول توسط دانشجویان به آسانی صورت گرفت.

**واژه های کلیدی:** ساخت مدل، ابزار ساده، تدریس بیوشیمی

A-10-132-5

### تاثیر فناوری اطلاعات بر آموزش پزشکی (E)

راضیه فرهی، رویا وطن خواه

بیمارستان خاتم النبیا، چهارراه ابوطالب بلوار قرنی، مشهد  
Rzeah\_1364@yahoo.com

**مقدمه:** بمنظور پیشرفت آموزش پزشکی و ایجاد تحول در آن، مربیان آموزش پزشکی در گردهمایی های مختلف برای رفع نارسایی های موجود در آموزش پزشکی، گامهای اصلاحی را پیشنهاد نمودند. و با توجه به پاسخ دهی بموقع رو به تزاید در فناوری های نوین و هدایت و مدیریت صحیح برنامه های آموزشی در عصر ارتباطات و اطلاعات یکی از مهمترین مسائل مطرح شده در این نشست، توسعه فناوری اطلاعات در عرصه آموزش علوم پزشکی می باشد. هدف از این مطالعه، بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر آموزش پزشکی است.

**روش کار:** از نوع مروری است که مطالب آن با استفاده از منابع کتابخانه ای، اینترنتی و مقالات مرتبط جمع آوری شده است.

**نتایج:** فناوری ارتباطات و اطلاعات ظرفیت بالقوه ای را در عرصه آموزش ایجاد کرده بنابراین فدراسیون جهانی آموزش پزشکی کمیته ای از مشاوران را جهت استفاده از کامپیوتر در آموزش پزشکی تشکیل داده و از آنها خواست تا راهنمایی برای ادغام این ابزار جدید با برنامه آموزشی تهیه کند.

**نتیجه گیری:** فناوری اطلاعات و ارتباطات امکان دستیابی به اطلاعات و دانش تخصصی را مستقل از زمان و مکان فراهم کرده و زمینه را برای همکاری گسترده آموزشی با امکان خود ارزیابی و دریافت بازخورد ایجاد می کند. در

نداشتند این رقم در میان اساتید (۱۳/۵%) و آسیستانتها (۱۱/۶%) کمتر بود.

**نتیجه گیری:** میزان دسترسی به کامپیوتر خانگی و میزان مهارت میان اساتید و دانشجویان دانشکده دندانپزشکی مشهد بیشتر از مطالعات مشابه است. بیشتر دانشجویان دارای ایمیل بودند و ایمیل خود را بندرت چک می کنند. مهارت اساتید در زمینه Word، Outlook Explorer و Powerpoint بیشتر از دانشجویان بود، ولی مهارت دانشجویان در زمینه Excel و Access بیشتر از اساتید بود.

**واژه های کلیدی:** دندانپزشکی، تکنولوژی اطلاعات، اینترنت، کامپیوتر

A-10-94-1

### ساخت مدل های مولکولی و بیوشیمیایی با بکار گیری ابزار ساده

به عنوان روش های ابداعی تدریس بیوشیمی در دانشگاه

علوم پزشکی با بل (E)

دردی قوجق

علوم پزشکی بابل  
dqujeq@hotmail.com

**مقدمه:** درک درست مطالب بیوشیمی صرفا از طریق سخنرانی و آموزش نظری بسیار سخت است، لذا برای فهم مطالب نظری بیوشیمی ضرورت دارد، مدل های مولکولی ساده طراحی شود و به همراه مطالب نظری در کلاس های درس استفاده گردد. بکار گیری ابزار ساده برای ساخت مدل های مولکولی و بیوشیمیایی برای درک بهتر رابطه بین ساختمان و عمل پروتئین ها یکی از روش های موثر در ایجاد انگیزه در دانشجویان است. روشهای ایجاد انگیزه و علاقه در دانشجویان در ارتقاء کیفیت فعالیت های آموزشی روش معمول و شناخته شده است. در این راستا آموزش دروس علوم پایه از جمله درس بیوشیمی به صورتی است که دانشجویان اثر بکار گیری ابزار ساده را بصورت مدل مشاهده و احساس می کنند. بنابراین برای ارتقاء کیفیت آموزش درس بیوشیمی و ایجاد انگیزه در دانشجویان بکار گیری ابزار ساده بصورت مدل های مولکولی و بیوشیمیایی به عنوان روش های ابداعی تدریس و ارزیابی آموزش بیوشیمی در این خصوص بسیار با اهمیت است. هدف: اثر ساخت مدل های مولکولی و بیوشیمیایی با بکار گیری ابزار ساده به عنوان روش های ابداعی تدریس بیوشیمی در دانشگاه علوم پزشکی با بل

**روش کار:** این مطالعه به صورت عملی انجام شد. تعداد سه دانشکده به صورت مجزا تحت پوشش قرار گرفت. مدل های مولکولی و بیوشیمیایی از ابزار ساده ساخته شد و در کلاس درس جداگانه برای هر یک از سه رشته ارابه و نمایش داده شد. دانشجویان به دو دسته تقسیم شد، از نظر سن و جنس و معدل و یا رتبه کنکور همسان بودند. تدریس تئوری برای هر دو گروه یکسان بود اما آموزش با مدل در هر رشته یک گروه بود و بصورت مجزا انجام شد. در آموزش ساختمان پپتیدها، پلی پپتیدها، پروتئین ها و آنزیم ها با ابزار ساده مدل مولکولی طراحی و در کلاس درس نمایش داده شد: برای مثال برای آموزش ساختمان هموگلوبین ساختمان چهارم بصورت چهار پاکت جداگانه در یک صفحه طراحی و ساخته خواهد شد، سپس مولکول های اکسیژن بصورت



واژه‌های کلیدی: آموزش پزشکی، زبان تخصصی، علوم پایه پزشکی، وبلاگ  
A-10-334-4

### مزایای توسعه آموزش الکترونیک در نظام سلامت (E)

شیمیا عابدی مدیسه، سمیه عابدی مدیسه، محمد رحیمی مدیسه، زهرا عابدی  
مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
obs\_uni86ser@yahoo.com

**مقدمه:** با گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات، فضای دومی به موازات ارت واقعی ایجاد شده که به واقع تمام عناصر و اجزای دنیای واقعی را در خود تکرار می‌کند. آموزش مجازی این نوید را به بشر داده است که با گذشت زمان، مکان و مرزها به راحتی می‌تواند وارد هر خانه و سازمانی شود. هدف: شناخت مزایای استفاده از آموزش الکترونیک می‌تواند بر شمار علاقه مندان استفاده کننده از آن بیفزاید و لذا منجر به ارتقا آموزش در کشور شود.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات موجود در پایتختی الکترونیکی معتبر مرتبط با آموزش الکترونیک انجام گرفته است.

**نتایج:** کاهش هزینه‌ها: مهمترین عامل انتخاب - کاهش زمان آموزش: کاهش ۴۰ تا ۶۰ درصدی نسبت به شیوه های سنتی درصدم - افزایش به کار گیری عملی آموخته ها در این شیوه آموزش: افزایش ۲۵ درصدی نسبت به روش های سنتی - اخذ آزمون نهایی دوره های آموزشی و اعطای گواهینامه و مدرک تحصیلی بطور اتوماتیک و بسیار سریع و ارزان - دسترسی آسان و در زمان دلخواه به آموزش عالی: تحمیل در ساعات فراغت و یا در منزل - تعیین سرعت پیشرفت دروس به خواست دانشجو: کاهش اضطراب به دلیل ترس از عقب ماندن در دانشجویان کند و افزایش رضایت در دانشجویان تیزهوش - قابلیت تعاملی: تعامل زیاد بین دانشجو و مدرس و افزایش انگیزه برای پی گیری مطالب درسی - افزایش اعتماد به نفس: انتخاب مطالب درسی به روز، افزایش اعتماد به نفس - امکان ارائه آموزش با کیفیت بالا: فراگیری موضوعات مختلف علمی به خصوص در مناطق دور افتاده - هزینه بسیار پایین تهیه برنامه های آموزش الکترونیکی در ایران در مقایسه با قیمت های جهانی امکان ارتباط بین دانش آموزان و دانشجویانی که دارای فرهنگ ها، عقاید و تجربیات مختلفی هستند و بهره گیری از مربیان و سخنرانانی که در داخل کشور زندگی نمی کنند از دیگر مزایای آموزش الکترونیک است.

**نتیجه گیری:** جای هیچ بحثی نیست که این شیوه آموزش به سرعت در حال گسترش است و بیشتر صاحب نظران معتقدند که مزیت های چشمگیر این شیوه، تضمین کننده نقش رو به گسترش آن در استراتژی های آموزشی است.

واژه‌های کلیدی: مزایا، آموزش الکترونیک، نظام سلامت  
A-10-309-3

### استخراج شاخص های ارزشیابی برنامه های آموزش

#### الکترونیک (E)

مریم شهابی

عصر امروز یکی از این فناوریها، اینترنت می باشد که فرصت هایی را برای ارتباط دانشکده ها و به اشتراک گذاشتن محتوی آموزشی به کمک کامپیوتر را فراهم می کند و این باعث به روز شدن اطلاعات فراگیران و خروج افراد آموزش دیده و ماهر بعنوان خروجی نظام آموزش پزشکی می شود که موجبات سلامتی بهتر جامعه انسانی را به دنبال خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات، آموزش پزشکی، فدراسیون جهانی آموزش پزشکی

A-10-311-1

### مقایسه ی کارایی روش معمول آموزش زبان تخصصی با روش

#### تکمیلی تدریس مبتنی بر وبلاگ (Weblog-based-Teaching)

#### (E) برای دانشجویان پزشکی

پیمان میکائیلی، شادی سرهرودی، شیوا روشن میلانی

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
peyman\_mikaili@yahoo.com

**مقدمه:** وبلاگ یکی از ابزار پویا، ارزان (مجانی)، قابل دسترس و متنوع است که براحتی توسط مدرس و دانشجو در فضای مجازی (بر خلاف وب سایت) قابل ویرایش آبی و پیغام گذاری (commenting) جهت رویت عموم است. با مروری بر مقالات روشن شد این ابزار موثر در تدریس دروس پزشکی تقریباً از نظر دور مانده است. هدف: استفاده از امکانات وبلاگ در ایجاد فضایی مناسب جهت پشتیبانی و تداوم یادگیری بعد از ارائه ی دروس در کلاس و تداوم امر آموزش و بهره گیری مستقیم و باواسطه از مدرس در بیرون از دانشگاه توسط دانشجویان. ما در این پژوهش علاوه بر بکارگیری این روش در کلاس کارایی آن را با روش معمول تدریس کلاسی مقایسه نمودیم.

**روش کار:** در این بررسی نتایج پیشرفت تحصیلی دو کلاس، یکی دانشجویان پزشکی در درس زبان تخصصی (۲) (ورودی ۸۵) دانشگاه علوم پزشکی ارومیه که علاوه بر تدریس معمول کلاسی با سامانه ی وبلاگ که بمنظور پشتیبانی تدریس و ارائه و جمع آوری تکالیف در منزل و رفع اشکال طراحی شده همراه گردید، را با نتایج زبان تخصصی (۲) دانشجویان پزشکی ورودی مهر ۸۶ همان دانشگاه و با همان مدرس، مورد پایش و ارزشیابی نهایی قرار دادیم. فرم های نظر سنجی در ثلث ابتدایی ترم و ثلث پایانی ترم و نتایج آزمونهای کوتاه کلاسی، اینترنتی و پایان ترم مورد ارزیابی قرار گرفتند. ملاک های مورد توجه شامل تغییر نگرش، و توانمندیهای دانشجویان در پاسخگویی به انواع سئوالات مطرح شده در آزمون های کوتاه کلاسی و پایان ترم، بویژه بررسی بازاندیشی و قدرت تحلیل سئوالات بود.

**نتایج:** در کلاسی که توامان روش تدریس به همراه پشتیبانی با وبلاگ داشتند، در پایان ترم ۳۲٪ دانشجویان وجود سامانه ی وبلاگ در کنار تدریس روتین کلاسی را بسیار ضروری، ۵۶٪ بسیار مطلوب و ۱۲٪ لازم، ۲٪ غیر ضروری و مابقی خوب توصیف کردند. نگرش دانشجویان در ابتدای سال به ترتیب برابر ۵٪، ۳۰٪، ۴۵٪، ۱۱٪ و ۹٪ بود. ضمناً بررسی اوراق امتحانی افزایش توانمندی دانشجویان این کلاس نسبت به کلاسی که فقط به روش سنتی تعلیم داده شدند، در پاسخ دهی به سئوالاتی که در وبلاگ تاکید بیشتری شده بود تفاوت معنی داری را نشان داد



نقش مصرف کننده آن را برعهده داشته اند. یادگیری فراگیر (learning) Ubiquitous) به معنای یادگیری در هر مکان، به هر وسیله، در هر شبکه، در هر زمان و تحت هر شرایطی است که راههای نوینی جهت ایجاد همکاریهای مناسب، ارائه خدمات با محتوای مناسب در زمان مطلوب را براساس شرایط دانشجویان (زمان و مکان)، منابع یادگیری و خدمات موجود فراهم می آورد. این سیستم امکان تعامل بین فراگیر و سیستم را به گونه ای مهیا می سازد که اطلاعات موجود به روشی انعطاف پذیر و قابل کنترل مورد استفاده قرار گیرد. این شیوه نوین یادگیری که در واقع مدل تعمیم یافته یادگیری با کمک رایانه می باشد امکان یادگیری را بخصوص برای دانشجویان رشته هایی چون پزشکی که نیاز به یادگیری مادام العمر دارند نه تنها در کلاس و محیط دانشگاه بلکه در منزل، محیط کار و... فراهم می آورد. به بیان دیگر این سیستم امکان حضور فعال یادگیرنده در ایجاد دانش را در حد کلان میسر می سازد. بنا به تاکید WFME (فدراسیون جهانی آموزش پزشکی) بر لزوم یادگیری مادام العمر در فراگیران رشته پزشکی به نظر می رسد اضافه نمودن این سیستم یادگیری نه تنها به برنامه آموزشی دانشجویان بلکه به سیستمهای آموزش مداوم می تواند گام موثری در راستای ارتقای دانش پزشکان و بهبود کیفیت ارائه خدمات باشد.

واژه های کلیدی: آموزش پزشکی، learning-U، یادگیری

A-10-399-1

### بررسی دانش، نگرش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه

#### علوم پزشکی ایران در بکارگیری منابع کتابخانه دیجیتال

#### پزشکی ایران INLM (E)

سلیمه گوهری نژاد، زهرا فرجی

دانشگاه علوم پزشکی تهران- مرکز مطالعات و توسعه آموزش  
goharinezhad@gmail.com

**مقدمه:** در هزاره ی سوم تحولات بزرگی در جهت دستیابی به دانش و اطلاعات فراهم آمده است، سهولت ارتباط، دسترسی گسترده و نسبتاً ارزان و همگانی شدن استفاده از اطلاعات، منجر به تغییرات اساسی در اندیشه ها و عملکردها شده است. این تحولات، تاثیر عمیقی در آموزش عالی دانشگاه ها، موسسات و مراکز علمی و فرهنگی و بر تمامی اجزای آن چون اعضای هیئت علمی، پژوهشگران، دانشجویان و نیز روش های یادگیری، آموزش، پژوهش، کتابخانه ها و منابع اطلاعاتی گذاشته است. در این بین کتابخانه های دیجیتالی نیز به عنوان یکی از مهمترین فعالیت های اطلاع رسانی در دوره معاصر، نقش ویژه ای را در ادامه خدمات کتابخانه ای مناسب و به هنگام بر عهده گرفته اند. کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران، امکان دسترسی به آخرین منابع اطلاعاتی پزشکی موجود در دنیا را در هر مکان و هر زمان برای اساتید، محققین و دانشجویان پزشکی به صورت یکسان در تمامی دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی پزشکی کشور فراهم می نماید. هدف پژوهش حاضر تعیین دانش، نگرش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران در مورد کتابخانه دیجیتال پزشکی بر فعالیت های علمی و پژوهشی آن ها بوده است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی است که به صورت مقطعی در نیمه دوم سال ۱۳۸۸ انجام شده است. جامعه پژوهش را اعضای هیات علمی

اصفهان، خیابان شیخ صدوق جنوبی، کوچه استقلال، پ ۶۵، واحد ۴  
shahabi@edc. mui. ac. ir

**مقدمه:** آموزش الکترونیک به عنوان استفاده از اینترنت برای دستیابی به مواد یادگیری، تعامل با محتوا، معلم و سایر یادگیرندگان به منظور کسب دانش، ساختن معانی شخصی و آموختن از تجربه ی یادگیری تعریف شده است. امروزه استفاده از برنامه های آموزش الکترونیک به صورت فزاینده ای در حال افزایش است. از آن جا که یکی از عناصر و اجزاء لاینفک هر برنامه، نظام ارزشیابی آن برنامه است و ارزیابی به منظور قضاوت کردن در مورد ارزش یا موفقیت افراد یا امور (برنامه ها، پروژه ها و...) استفاده میشود. بنابراین هر برنامه ای نیاز به ارزشیابی دارد از طرفی برای انجام ارزشیابی نیز نیازمند ابزار هایی می باشیم که فرایند ارزشیابی ما را عینی سازد. با عنایت به این موضوع به منظور ارزشیابی برنامه های آموزش الکترونیک به طراحی چک لیستی با استفاده از مرور متون در این زمینه پرداختیم.

**روش کار:** این مقاله با رجوع به مقالات و کتب موجود در زمینه ی آموزش الکترونیک و ارزشیابی آن جهت شناسایی شاخص های ارزشیابی برنامه های آموزش مجازی به منظور تدوین چک لیست مناسب انجام گردید. **نتایج:** در این مطالعه ۶ آیتم کلی استخراج گردید که شامل: سازماندهی و طراحی آتلاین، طراحی و ارائه آموزشی، استفاده موثر و مناسب از تکنولوژی، حمایت یادگیرنده و منابع، اجرای دوره و ارزشیابی دانشجو می باشد. سپس برای آیتم سازماندهی و طراحی آتلاین ۸ شاخص، طراحی و ارائه آموزشی ۱۷ شاخص، استفاده موثر و مناسب از تکنولوژی ۵ شاخص، حمایت یادگیرنده و منابع ۷ شاخص، اجرای دوره ۱۰ شاخص و ارزشیابی دانشجو ۷ شاخص استخراج گردید و در نهایت کل شاخص ها در قالب یک جدول به صورت چک لیست تدوین شد.

**نتیجه گیری:** آموزش مجازی مانند هر نوع فعالیت آموزشی دیگر نیازمند نظارت و ارزیابی به منظور انجام اقدامات اصلاحی در مراحل طراحی، اجرا و ارزیابی می باشد. فرایند ارزیابی برای کاهش میزان خطا نیازمند ابزارهای عینی می باشد. یکی از ابزارهایی که عینیت فرایند ارزیابی را افزایش می دهد چک لیست است. این چک لیست با منظور ارزشیابی دوره های آموزش مجازی طراحی گردیده است.

واژه های کلیدی: شاخص های ارزشیابی، آموزش الکترونیک

A-10-171-3

### U-learning، تضمین کیفیت و نوآوری در آموزش پزشکی

#### (E)

پاتریشیا خشیایار، مریم اعلا، مهناز سنجری، ماشاالله ترابی

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
mtorabi@tums. ac. ir

سیستمهای یادگیری الکترونیک (e-learning) متعددی در دهه گذشته ایجاد شده که بیشتر آنها دانشجو محور بوده اند. در واقع این سیستمها نمایی از دنیای واقعی می باشند که در آن معلم نقش تولید کننده دانش و دانشجو





**روش مطالعه:** این مطالعه، مطالعه ای مقطعی توصیفی بود. شرکت کنندگان مطالعه ۱۳۷ دستیار شرکت کننده در برنامه توانمندسازی دستیاران سال اول دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز بودند. پرسشنامه نیمه ساختار یافته حاوی سؤالاتی بسته بود. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار SPSS استفاده شد.

**نتایج:** از ۱۳۷ پرسشنامه ۱۱۹ پرسشنامه مورد قبول واقع شد؛ که از این تعداد ۶۲ نفر آقا و ۵۷ نفر خانم بودند. ۱۶٪ از شرکت کنندگان قادر به استفاده از کامپیوتر نبودند. ۳۷٪ ۶ درصد از اینترنت اطلاعات کافی نداشتند. ۱۶٪ ۵٪ به صورت ابتدایی توانایی استفاده از موتورهای جستجو غیر اختصاصی (Yahoo، Google) را داشتند و ۱۳٪ ۱۰ درصد اطلاعات کافی در مورد منابع شواهد در اینترنت داشتند و ۱۶ درصد توانایی جستجو منابع علمی داشتند که همه آنها این توانایی را کم و غیر کارآمد نمودند.

**نتیجه گیری:** عدم وجود توانایی دستیاران در به دست آوردن منابع علمی از فضای اینترنت، یعنی عقب بودن این قشر از پیشرفتهای علمی در دنیا، این خود باعث افت سلامت جامعه میشود. پیشنهاد میشود در ابتدای دوره دستیار روشهای دستیابی به منابع علمی آموزش داده شود.

**واژه‌های کلیدی:** دستیاران، جستجو در اینترنت، منابع علمی

A-10-426-3

### مقایسه نرم افزارهای بررسی آنلاین (survey online) و

### کاربرد آن در آموزش علوم پزشکی (E)

خلیل کیمیا فر، معصومه سرباز، عباس شیخ طاهری

دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده علوم پیراپزشکی  
kimiafarkh@mums.ac.ir

**مقدمه:** یکی از رسالت های اصلی نظام های آموزشی استفاده از نوآوریهای ایجاد شده در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور ارتقا کیفیت محتوا و برنامه های آموزشی می باشد تا بتواند با توجه به اطلاعاتی که در هر لحظه در دست دارد بهترین انتخاب را انجام دهد. روش بررسی آنلاین ابزاری مفید برای جمع آوری داده ها در حوزه های مختلف آموزش علوم پزشکی به صورت تحت وب می باشد و می تواند زمینه را برای تغییر الگوهای آموزش فراهم کند. مقایسه نرم افزارهای بررسی آنلاین و کاربرد آن در آموزش علوم پزشکی

**روش کار:** در مرحله اول نرم افزارهای بررسی آنلاین تحت وب (شامل نرم افزارهای Survey Online Free, Zoomerang, onkeyM, Surveypro) به روش بررسی تطبیقی مقایسه شد و با توجه به ویژگیهای مورد بررسی، نرم افزار esurveypro توسط پژوهشگران انتخاب و به صورت آزمایشی برای نظرسنجی و ارزشیابی طرح جلسات روزانه (Lesson Plan) ارائه شده به دانشجویان کارشناسی فناوری اطلاعات سلامت مورد استفاده قرار گرفت و در نهایت دیدگاه دانشجویان نسبت به استفاده از این ابزار با استفاده از پرسشنامه آنلاین و به روش توصیفی ارزیابی شد.

**نتایج:** یافته های جداول تطبیقی نشان داد که نرم افزار esurveypro با توجه به قابلیت دسترسی مناسب و ویژگی های برتر آن می تواند در حوزه های مختلف آموزش علوم پزشکی مورد استفاده قرار گیرد. دانشجویان در پاسخ به

دانشگاه علوم پزشکی ایران تشکیل می دادند. نمونه پژوهش با استفاده از جدول مورگان ۱۵۲ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران انتخاب شدند. گردآوری داده ها به کمک پرسشنامه ی پژوهشگر ساخته ای که در ۳ بخش دانش، نگرش و عملکرد اعضای هیات علمی در بکارگیری منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی ایران تنظیم شده بود صورت گرفت و با استفاده از نرم افزار SPSS آمارهای توصیفی آن استخراج گردید.

**نتایج:** نتایج به دست آمده در مورد نگرش اعضای هیات علمی، حاکی از آن بود که ۲۰۷۶٪ درصد به استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال در ارتقای فعالیت های دانشگاهی اعتقاد داشتند. میانگین دانش اعضای هیات علمی که نشانگر مهارت آنها در استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی بود ۲۰۴۳٪ بدست آمد. عملکرد اعضای هیات علمی در استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی در بعد هدف انجام پروژه های تحقیقاتی ۸۰٪، ۷۳٪، ۴۰٪ روزآمد کردن اطلاعات در گروه های بالینی و مابقی به ترتیب شامل: ارائه مقالات و تالیفات، روزآمد کردن اطلاعات، ارتقای رتبه علمی و آموزشی، حل مسائل درمانی، علاقه شخصی و رقابت با همکاران بود، عملکرد اعضای هیات علمی در استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی در بعد فعالیت های پژوهشی به ترتیب: انجام پروژه های تحقیقاتی، چاپ مقاله در نشریات تخصصی خارج و داخل، تالیف کتاب، ارائه مقاله در سمینارها و کنگره ها بود. اعضای هیات علمی برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز خود از پایگاه های Scencedirect, Proquest, Ovid, Scopus بیشترین استفاده را می بردند. تعداد طرح های تحقیقاتی، مقالات ایندکس شده ISI، مقالات چاپ شده در مجلات علمی - پژوهشی در یکسال گذشته بین ۰-۳ بوده است

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش حاضر اکثریت اعضای هیات علمی نسبت به استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال در فعالیت های علمی - آموزشی خود نگرش مثبت داشتند ولی برخی از آنها از دانش و مهارت کافی برخوردار نبودند. در این راستا لازم است تدابیری برای ارتقای دانش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه در استفاده بهینه از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی INLM گردد.

**واژه های کلیدی:** دانش، نگرش، عملکرد، اعضای هیات علمی، کتابخانه دیجیتال پزشکی ایران INLM  
A-10-389-1

### بررسی مهارت جستجوی منابع علمی در دستیاران سال اول

### (E)

مصطفی فقهی، علیرضا اولی پور، مهدی سیاح برگرد، سید محمد علوی

معاونت تحقیقات و فن آوری  
feghim671@live.com

**مقدمه:** با پیشرفت سریع علم پزشکی و تحول در آموزش، استفاده از منابع علمی معتبر و دستیابی به آنها یکی از مهمترین دغدغه های دانشجویان و دستیاران میباشد. شواهد جدید حاصل از تحقیقات بالینی، تست های تشخیصی و درمان های قبلی را باطل کرده و آنها با شواهد جدید دقیق تر و قابل اعتمادتر جایگزین شده اند. هدف: بررسی مهارت جستجوی منابع علمی در دستیاران سال اول.





بهبود و هدف دار کارگاههای آموزش مداوم می تواند انتقال دانش ضمنی در پرستاران را ارتقا، داده و نهایتاً بهبود خدمات پرستاری را در پی داشته باشد.

**واژه‌های کلیدی:** انتقال دانش، پرستار، دانش ضمنی

A-10-229-1

### بررسی ذهنیت و تمایل دانشجویان پزشکی پیرامون

#### فناوریهای دارای اولویت حوزه سلامت (E)

فاطمه دهقانی، سیده فاطمه نجومی، کامران میرزایی

fatemehdehghani@yahoo.com

**مقدمه:** در نقشه جامع علمی کشور ذیل حوزه ها و اولویتهای راهبردی کشور در عرصه علم و فناوری فناوریهای دارای اولویت در حوزه سلامت بیان شده است. دانستن دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی پیرامون فناوریهای این حوزه امکان جهت دهی و مدیریت بهتر منابع را برای حصول اهداف مدنظر فراهم میکند. هدف: این تحقیق به بررسی ذهنیت و تمایل دانشجویان پزشکی در ابتدای دوره آموزشی خود پیرامون اختصاص فعالیتهای علمی- پژوهشی به فناوریهای دارای اولویت در حوزه سلامت می پردازد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی بر دانشجویان پزشکی ورودی ۸۸ و ۸۹ دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از ۹۵ پرسشنامه داده شده ۹۱ مورد دریافت شد. در پرسشنامه بعد از معرفی فناوریهای دارای اولویت این حوزه در سؤالاتی ذهنیت و تمایل به فعالیت و دلایل آن بررسی شد.

**نتایج:** در نتایج حاصل از رتبه بندی به ترتیب روشهای تشخیص و درمان و سپس پزشکی مولکولی و سلولهای بنیادی از بیشترین تمایل دانشجویان برای فعالیت برخوردارند. طراحی دارو با تاکید بر مهندسی معکوس طب و داروهای سنتی در رتبه سوم تمایل به فعالیت در بین چهار عنوان مطرح قرار دارد و از نظر اثربخشی بر نظام سلامت هم کمترین رتبه را بین چهار عنوان یافت. از دیدگاه دانشجویان فناوری ارتقای سلامت از نظر اثربخشی در رتبه اول است در حالیکه نسبت به سایرین تمایل بسیار کمتری به فعالیت در آن دارند.

**نتیجه گیری:** گنجاندن مفاهیم مربوط به فناوریهای حوزه سلامت مانند طب سنتی و health promotion در برنامه آموزشی میتواند در جهت دهی و علاقه مند کردن دانشجویان و متعاقباً دستیابی به اهداف علمی کشور موثر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** فناوری - دارای اولویت - حوزه سلامت

A-10-497-1

### بررسی تأثیر آموزش به روش بحث گروهی بر میزان یادگیری

#### دانشجویان مقطع کارشناسی تغذیه (E)

حمیدرضا توکلی، هرمز ستانی نسب، علی اکبر کریمی زارچی

تهران - سه راه اراج - گروه آموزش بهداشت دانشکده بهداشت دانشگاه

علوم پزشکی بقیه-ا. (عج)

sanaei1343@gmail.com

این سوال که استفاده از نرم افزار بکار گرفته شده را تا چه میزان ساده و قابل اجرا می دانید، ۶۷ درصد گزینه بسیار زیاد را انتخاب کردند. اغلب دانشجویان (۵۰۴۴ درصد) استفاده از روش بررسی آنلاین را نسبت به روش های سنتی، در حد بسیار زیاد و ۳۳ درصد نیز در حد زیاد، بهتر و مفیدتر می دانستند.

**نتیجه گیری:** این نرم افزارها را می توان برای انجام انواع ارزشیابی ها و بررسی نظرات افراد در سطوح مختلف نظام آموزشی بکار گرفت. این ابزار به ما کمک خواهد کرد تا از سمت الگوهای سازماندهی و تصمیم گیری کاملاً موضوع محور به سمت الگوهای دانشجو محور حرکت کنیم.

**واژه‌های کلیدی:** برنامه آموزشی، بررسی آنلاین، آموزش علوم پزشکی

A-10-485-1

### روشهای انتقال دانش ضمنی در میان کارشناسان پرستاری

#### بیمارستان فاطمه زهرا بوشهر (E)

لیلا دهقانی، راضیه باقرزاده، مهستی گنجو

بوشهر- دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پیراپزشکی

leiladehghani@yahoo.com

**مقدمه:** دانش ضمنی پرستاری که خلق آن از طریق روشهای ذهنی امکان پذیر است، بسیار تجربی، مبهم، مرتبط با اقدام و عمل، شخصی و وابسته به دیدگاه تولیدکننده دانش برای انتقال است. در حقیقت، دانش ضمنی در حرفه پرستاری دانشی است که در درون ذهن پرستاران ایجاد می شود و در هیچ پایگاه داده ای ذخیره نشده است. تعیین بهترین روشهای انتقال دانش ضمنی می تواند نقش موثری در افزایش دانش پرستاران و توسعه خدمات پرستاری داشته باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی روشهای انتقال دانش ضمنی در پرستاران بیمارستان فاطمه زهرا شهر بوشهر انجام گرفته است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی و از نوع مقطعی می باشد. جامعه مورد بررسی را کلیه کارشناسان پرستاری بیمارستان فاطمه زهرا بوشهر (۲۱۵ نفر) که در سال ۱۳۸۸ مشغول به کار بودند تشکیل می دادند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته در دو بخش بود. بخش اول اطلاعات و بخش دوم سؤالاتی در مورد روشهای انتقال دانش بود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد.

**نتایج:** میانگین سنی شرکت کنندگان در پژوهش  $30/84 \pm 5/36$  سال و میانگین سابقه کاری  $7/15 \pm 4/63$  سال بود. بیشترین روش انتقال دانش در واحدهای پژوهش شرکت در دوره های آموزش مداوم ( میانگین نمره  $87/31 \pm 3/52$ ) و پس از آن ارتباط کلامی با سایر پرستاران بود (میانگین نمره  $86/88 \pm 15/36$ ). بین پرستاران زن و مرد از لحاظ میانگین نمره دو روش نام برده شده اختلاف آماری معنی دار دیده نشد. کمترین روش انتقال دانش از نظر پرستاران استفاده از وبلاگ بود (میانگین نمره  $22/5 \pm 11/04$ ) که در این روش میانگین نمره پرستاران زن بیش از پرستاران مرد بود ( $P=0/001$ ).

**نتیجه گیری:** پرستاران معتقدند که بیشترین روشهای انتقال دانش، آموزش مداوم و ارتباط کلامی با سایر پرستاران می باشد. برنامه ریزی برای برگزاری



است. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه با سوالات باز است که روایی و پایایی آن تایید شده است.

**نتایج:** بیشترین موارد مورد توافق به ترتیب اولویت از دیدگاه گروه هدف مربوط به: آموزش سلامت و مهارتهای زندگی، بیماریهای غیرواگیر و واگیر، تغذیه و دارو، بهداشت محیط و حرفه ای و بهداشت دهان و دندان بوده است.

**نتیجه گیری:** بین نظرات کارشناسان ستادی، مربیان و بهورزان در مورد نیازهای آموزشی بهورزان توافق زیادی دیده نمی شود. این موضوع می تواند ناشی از ضعف در همکاری درون بخشی و کار تیمی در شبکه ها باشد که نتوانسته است دیدگاه مشترکی را در بین این سه گروه ایجاد نماید و از طرفی ساختار شبکه بگونه ای است که نظرات بهورزان، کارشناسان شبکه و مربیان بهورزی در برنامه ریزی و آموزش بهورزان لحاظ نمی شود. هرچه شبکه از نظر تعداد واحد ها و کارشناسان و مربیان و بهورزان گسترده تر باشد اختلاف نظر بیشتر است.

**واژه های کلیدی:** نیازسنجی آموزشی، بهورز، تکنیک دلفی، تکنیک تل استار،

تکنیک فیش باول

A-10-572-1

### بررسی وضعیت افت تحصیلی دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه

علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۸۹ (E)

سلیمان سراوانی، ژیلما عابدسعیدی، رامین همایونی، جاوید دهقان حقیقی

saravani\_solyman@yahoo.com

**مقدمه:** رشد و توسعه هر جامعه متأثر از نیروی آموزش دیده آن جامعه می باشد و شناسایی فاکتورهای موثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان و بذل توجه به آنها گامی اساسی به سوی توسعه پایدار می باشد اما در این میان افت تحصیلی دانشجویان یکی از مشکلات عمده مراکز آموزش عالی کشور می باشد که نه تنها باعث اتلاف وقت و هزینه های جاری این مراکز می شود بلکه باعث ایجاد مسائل و مشکلات روحی- روانی، خانوادگی و اجتماعی برای دانشجویان نیز می گردد این پژوهش با هدف تعیین وضعیت افت تحصیلی دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی که بر روی ۹۴ دانشجوی پیراپزشکی صورت پذیرفت و دانشجویان برحسب معدل کل واحدهای گذرانده به دو گروه موفق (دانشجویان دارای معدل ۱۵ به بالا) و گروه ناموفق (دانشجویان دارای معدل زیر ۱۵) تقسیم شدند، برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه پژوهشگر ساخته ای که بر بررسی های قبلی نیز اکثر سئوالات آن بکار رفته بود مورد استفاده قرار گرفت که پس از تعیین اعتبار و پایایی آن توسط واحدهای مورد پژوهش تکمیل گردید سپس اطلاعات توسط نرم افزار آماري SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از ۹۴ مورد مطالعه ۳۰ درصد مذکر و ۶۴ درصد مونث بودند و ۲۶/۶٪ آنها دارای سابقه اقتصادی خوب و عالی و مابقی ۷۳/۴ درصد از نظر اقتصادی در وضعیت ضعیف و متوسط بودند و درصد تاهل در بین آنها ۱۱/۷ درصد بود. درصد دانشجویانی که یک بار و بابت بیشتر مشروط شده بودند ۴/۳ بود و بین پیشرفت تحصیلی و جنس و شغل مادر و تحصیلات مادرو تاهل ارتباط وجود داشت (P=۰/۰۵).

**مقدمه:** با توجه به اینکه در سالهای اخیر استفاده از روشهای تدریس فعال و نوین در مراکز دانشگاهی به منظور مشارکت بیشتر دانشجویان برای یادگیری مورد توجه قرار گرفته است، این مطالعه با هدف تعیین تاثیر آموزش به روش بحث گروهی بر میزان یادگیری دانشجویان دوره کارشناسی ناپیوسته تغذیه در درس میکروپ شناسی کیک و مخمر انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه نیمه تجربی با استفاده از روش بحث گروهی برای ارائه درس میکروپ شناسی کیک و مخمر دانشجویان ترم دوم کارشناسی ناپیوسته تغذیه به تعداد ۱۱ نفر در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی بقیه (عج) در نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۸۸ انجام گرفت. این درس به عنوان یکی از دروس اصلی به صورت ۲ واحد درسی (۱/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی) ارائه می گردد که واحد نظری آن بر اساس عناوین آموزشی مصوب در ۱۰ جلسه ۲ ساعته (۳ جلسه توسط استاد برای بیان کلیات و مقدمات و نحوه اجرای درس و ۷ جلسه با روش بحث گروهی و با مشارکت دانشجویان) برگزار گردید. برای اجرای هر یک از جلسات درس به روش بحث گروهی، یک یا دو نفر از دانشجویان به عنوان مسؤل یک درس انتخاب گردید و برای مطالعه اولیه، منابع درس نیز برای ارائه دهندگان و سایر دانشجویان تعیین شده بود. قبل از اجرای هر جلسه، ابتدا آزمون اولیه (test pre) و سپس در پایان همان جلسه، آزمون ثانویه (post test) انجام می گردید. داده های به دست آمده در قبل و بعد از اجرا، با استفاده از نرم افزار SPSS و با کمک آزمونهای آماری کولموگروف اسمیرنوف، تی زوج و ویلکاکسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که میانگین نمرات دانشجویان بعد از اجرای روش به طور معنی داری افزایش پیدا کرد. بدین صورت که علاوه بر معنی دار بودن افزایش نمرات دانشجویان در انتهای هر جلسه درس، میانگین کل نمرات دانشجویان در بعد از مداخله افزایش یافته است.

**واژه های کلیدی:** آموزش، روش تدریس، بحث گروهی، دانشجو.

A-10-449-1

### نیازسنجی آموزشی بهورزان شاغل در خانه های بهداشت

استان اصفهان (E)

هدایت اله عسگری، مریم خیرمند، محمدحسین یارمحمدیان، محسن روحانی،

صدیقه انصاری پور

اصفهان-دروازه شیراز-دانشگاه علوم پزشکی-دانشکده مدیریت و اطلاع

رسانی پزشکی

asgari43@yahoo.com

**مقدمه:** در نظام بهداشت و درمان کشور اولین رده نیروی انسانی صف مقدم ارایه مراقبت های بهداشتی در روستاها بهورزان هستند. لذا با توجه به تغییر مداوم نیازهای جامعه نیاز به تعیین اولویت برای برنامه ریزی و اجرای دوره های مورد نیاز آموزشی برای این رده احساس می شد. تعیین اولویت نیازهای آموزشی بهورزان شاغل در استان اصفهان

**روش کار:** مطالعه توصیفی با استفاده از الگوها و تکنیک های توافق سنجی در جمعیت ۱۶۲۱ نفری از بهورزان شاغل در خانه های بهداشت، مدیران و مربیان مراکز آموزش بهورزی شهرستان و کارشناسان ستاد شبکه به روش سرشماری



گرگان- کیلومتر ۲ جاده گرگان تهران- مجموعه فلسفی- دانشکده پزشکی- گروه  
پزشکی اجتماعی  
dr\_gholipour@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان پزشکی در دوره کارورزی بهداشت ارتباط آموخته های نظری و مدیریت سلامت جامعه را فرا می گیرند. محدودیت زمانی، عدم ابزار مناسب جهت شناسایی والویت بندی مشکلات سلامت از چالشهای آموزشی این دوره می باشد. هدف: ابزارهای ارزیابی و الویت بندی مشکلات سلامت جامعه با هدف یاری رساندن به دانشجویان کارورزی بهداشت و برنامه ریزان جهت مدیریت منابع مالی و انسانی طراحی و تاثیر آن مورد ارزیابی قرار گرفت.

**روش کار:** این مطالعه مداخله ای در دو دوره کارورزی شامل ۳۰ کارورز و در ۶ مرکز بهداشتی درمانی در خرداد و تیر ۱۳۸۸ اجرا شد. ابزارهای ارزیابی و الویت بندی مشکلات سلامت جامعه بر مبنای اهداف پژوهش طراحی شد. ابزارها شامل یافتن مسئله ارزیابی برنامه بهداشتی و نظام مراقبت تعیین معیارهای الویت بندی والویت بندی گروه اسمی می باشد. روایی و پایایی ابزارها به ترتیب با نظرات خبرگان و مطالعه پایلوت تایید شد. ارزیابی مداخله با پرسشنامه ها و فرم های ارزیابی پایان دوره انجام گردید.

**نتایج:** آگاهی کارورزان از منابع مختلف شناسایی مشکلات سلامتی و ابزارهای الویت بندی مشکلات ۸۰ درصد و مهارت نیز ۸۰ درصد، افزایش داشت. نگرش ۸۰ درصد کارورزان به نقطه نظرات سایر بخشها و جامعه تحت پوشش استفاده از همکاری و امکانات آنان افزایش یافت. ۱۰۰ درصد گروهها مهمترین مشکلات سلامت را بموقع شناسایی و الویت بندی نمودند. ۸۵ درصد آنان نیز ابزارها را مفید دانستند.

**نتیجه گیری:** این ابزارها موجب افزایش مهارت و نگرش کارورزان و توانایی آنان در برقراری ارتباط با جامعه و رهبری تیم سلامت شده و فرصت مناسبی برای مراکز بهداشتی درمانی جهت حل مشکلات منطقه فراهم نمود.

**واژه های کلیدی:** کارورزی بهداشت، ابزارهای ارزیابی مشکلات  
A-10-613-1

### بررسی دیدگاه کارورزان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در

#### خصوص علل کاهش توانمندی پزشکان در انجام مهارتهای

عملی (E)

گلاره حاتم

کرمانشاه- بلوار شهید بهشتی- محوطه بیمارستان طالقانی- مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی،  
gelarehhatm@yahoo.com

**مقدمه:** از ویژگیهای یک پزشک توانمند و پاسخگو، تبحر در انجام مهارتهای عملی در کنار داشتن دانش نظری است. پزشک می بایست بتواند ضمن تشخیص و درمان بیماری بر پایه دانش خود، پروسیجرهای مورد نیاز در مدیریت بیماری را نیز انجام دهد. اما بررسی ها نشان داده است که بسیاری از پزشکان عمومی پس از فارغ التحصیلی از توانمندی کافی در انجام مهارتهای عملی برخوردار نیستند لذا این مطالعه به منظور بررسی دیدگاه کارورزان

**نتیجه گیری:** دست اندرکاران امر آموزش باید با توجه به فاکتورهای موثر بر عملکرد تحصیلی و افت تحصیلی دانشجویان، راهکارهای مناسبی را طراحی و اجرا نمایند تا بر اساس شناخت دقیق همین ویژگیها بتوان دانشجویان در معرض خطر را شناسایی و با مشاوره های مناسب امکانات بهتری را برای تحصیل آنها فراهم نمود. کلید واژه ها:

**واژه های کلیدی:** وضعیت افت تحصیلی، دانشجویان پیراپزشکی، زاهدان  
A-10-580-1

### بررسی سطح آگاهی و عملکرد دندانپزشکان شیراز از مقابله با بیماری ایدز و عفونت HIV (E)

میترا فرزین، شهلا مئمنی دانایی، رضا درفشی، کلسا مددی، الهام مزارعی

دانشکده دندانپزشکی شیراز و عضو مرکز تحقیقات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز،  
smomenidanaei@yahoo.com

**مقدمه:** ارائه خدمات سلامت به آحاد جامعه از وظایف کلیه مراقبین سلامت می باشد. آمار منتشره از سوی سازمان بهداشت جهانی بیانگر روند رو به افزایش با یک شتاب سریع در میزان عفونت HIV/AIDS در جهان و ایران می باشد. مراقبین سلامت جامعه مانند دندانپزشکان همواره در معرض خطر بالای عفونتهای منتقله توسط خون و فرآورده های آن هستند، از این رو آموزش موثر برای جلوگیری از عفونت هایی چون HIV/AIDS یکی از ملزومات نظام سلامت در راستای پاسخگویی کمی و کیفی سلامت جامعه می باشد. آموزش دانشجویان و دندانپزشکان جامعه یکی از وظایف اصلی اساتید دانشگاه محسوب میشود، از این رو بالا بردن سطح آگاهی آنان با آموزش و راههای مقابله و پیشگیری از این عفونت بسیار حائز اهمیت است. این پژوهش به منظور سنجش میزان آگاهی و چگونگی عملکرد دندانپزشکان در شهر شیراز در مقابل عفونت HIV/AIDS انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی از نوع توصیفی - تحلیلی، جمع آوری اطلاعات در زمینه کنترل عفونت، نحوه ی انتقال و آگاهی نسبت به بیماری ایدز توسط پرسشنامه ای روا و پایا (  $\alpha = 0.72$  ) با ۴۵ سوال معتبر و توزیع بین ۶۸ نفر از دندانپزشکان شهر شیراز (عمومی و متخصص) انجام گرفت. ارتباط بین سابقه کار با آگاهی و سطح عملکرد دندانپزشکان بررسی شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری تی (t) و آنالیز واریانس یک طرفه و correlation Pearson تجزیه و تحلیل شد.

**واژه های کلیدی:** آگاهی و عملکرد دندانپزشکان، ایدز، عفونت HIV  
A-10-604-4

### تاثیر ابزارهای ارزیابی و الویت بندی مشکلات سلامت جامعه بر آموزش کارورزی بهداشت (E)

مهین قلی پور، عباسعلی کشتکار، محمدجواد کبیر، محسن اعرابی



کارآموزان مقطع کارشناسی برای مواجهه با این نوع سبک یادگیری به توانایی آنالیز، ترکیب، ارزیابی، تفسیر، پیشگویی، ایجاد طرح پرس و جو، خودتنظیمی نیاز دارند. آنان اگر از ابتدا با تجربیات چالش برانگیز مواجه نشوند، از کارپوشه بیزار می‌شوند. به کارگیری کارپوشه با چالش‌های متعددی مواجه بوده است. از آنجایی که استفاده از کارپوشه مستلزم تفکر انتقادی و بازتابی است لذا برای برخی از دانشجویان تامل در باره آنچه در یادگیری بالین رخ می‌دهد سخت بوده است، دانشجویان غالباً ارزش کارپوشه را نمی‌دانستند، به جای ارائه مدارک دال بر تجربیات یا تجزیه و تحلیل انتقادی از چیزی که آموخته‌اند از آن به عنوان یک فایل اطلاعاتی می‌کردند. اعتبار ارزیابی کارپوشه گاه به دلیل نحوه مسائل نگارشی دچار اختلال می‌شده است. درصد کمی از دانشجویان وجود این رویکرد را در یادگیری بالینی مورد تایید قرار دادند. سایرین معتقد بودند این رویکرد وقت گیر است و آنها شیوه‌های آسان‌تری را ترجیح می‌دهند. علی‌رغم محدودیت‌های موجود، وجود کارپوشه به گروه در شناسایی نقاط ضعف و قوت آموزش، شفاف سازی ارزشیابی، ردیابی دانشجو در محیط بالینی، حساس سازی دانشجو به آموخته‌های بالینی کمک کرد.

**نتیجه‌گیری:** بدون بازتاب، ما کورکورانه راهمان را طی خواهیم کرد و به هیچ چیز مفیدی دست نخواهیم یافت. عنصر کلیدی اغلب کارپوشه‌ها به ویژه آنهایی که برای اهداف یادگیری بکار گرفته می‌شوند بازتاب است. برای اینکه کارپوشه کاملاً موثر باشد مانیترینگ دقیق آن و تفسیر محتوای آن ضروری است لذا مستلزم صرف وقت می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** کارپوشه، پورتفولیو، تفکر انتقادی، یادگیری، بهداشت جامعه، کارورزی  
A-10-22-4

### فعالیت مبتنی بر فناوری اطلاعات در آموزش فیزیولوژی (E)

غلامرضا کمیلی، خداداد دیوبند، فاطمه سعیدی نیک

زاهدان دانشکده پزشکی گروه فیزیولوژی،  
komeili@zaums.ac.ir

**مقدمه:** اجزای مبتنی بر تکنولوژی اطلاعات شامل فعالیتهای یادگیری فعال در کوریکولوم آموزش پزشکی هستند که نشان داده شده است که موثرتر از اغلب فعالیتهای یادگیری غیرفعال می‌باشند. استفاده از این روشها روز به روز در حال افزایش است. در این مطالعه، یک فعالیت مبتنی بر فناوری اطلاعات در آموزش فیزیولوژی برای دانشجویان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان مورد توجه قرار گرفته است.

**روش کار:** در شروع مطالعه، پرسشنامه‌ای مشتمل بر مشخصات دموگرافیک، توانمندی‌های پایه تکنولوژی اطلاعات مانند مهارت در استفاده از برنامه word، ارسال ایمیل و جستجو در اینترنت، نظر سنجی در خصوص اهمیت فناوری اطلاعات، برای دانشجوی پزشکی و پزشکی، ارائه درس با استفاده از فناوری اطلاعات، عوامل موثر در کسب مهارت فناوری اطلاعات و محل کسب آن در اختیار دانشجویان قرار گرفت. سپس برنامه آموزشی مورد نظر اجرا شده و در پایان مجدداً نظر دانشجویان در خصوص اجرای برنامه مورد ارزیابی قرار گرفت.

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در خصوص علل کاهش این توانمندیها انجام شده است.

**روش کار:** این بررسی با استفاده از پرسشنامه بر روی ۴۸ دانشجوی پزشکی مقطع کارورزی انجام شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات از نرم افزار SPSS جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

**نتایج:** در این بررسی ۵۰٪ دانشجویان علت اصلی کاهش توانایی پزشکان در انجام مهارتهای عملی را تمرکز آموزش در مرکز مهارتهای بالینی و عدم آموزش مستقیم بر بالین بیمار عنوان کردند. ۲۵٪ مهمترین عامل را بی انگیزگی دانشجویان جهت تلاش در آموختن مهارتها، ۲۱٪ اضطراب از انجام پروسیجرهای دردناک بر روی بیماران و ۴٪ علت عمده را بی انگیزگی اساتید در آموزش مهارتها به دانشجویان دانسته بودند.

**نتیجه‌گیری:** به نظر می‌رسد با افزایش توجه به آموزش مستقیم مهارتهای عملی بر بالین بیمار، می‌توان به کاهش اضطراب دانشجویان در انجام پروسیجرها بر روی بیمار کمک کرده و با توضیح اهمیت توانمندی در انجام این مهارتها و با تلاش در جهت تقویت انگیزه دانشجویان، توانایی پزشکان در انجام مهارتهای عملی را ارتقاء داد.

**واژه‌های کلیدی:** پزشک عمومی، پزشک پاسخگو، مهارتهای عملی  
A-10-545-1

### کارپوشه، ابزاری برای پرورش تفکر انتقادی، ارتقای یادگیری و ارزشیابی بالینی (E)

اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان، مرکز تحقیقات پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان،  
a\_sanagu@yahoo.com,

**مقدمه:** کارپوشه (پورتفولیو) شامل مستنداتی از و بازتابی در باره حیطه‌های اختصاصی صلاحیت فراگیر می‌باشد. این شواهد با خود-بازتابی توأم می‌شود. کارپوشه می‌تواند شامل چارت نت‌ها، نامه‌های ارجاع، ثبت پروسیجرها، نوار ویدئویی مشاوره‌ها، ارزشیابی توسط همتایان، نظر سنجی از بیماران، جستجوی متون، پروژه‌های ارتقا کیفیت و هر نوع چیز دیگری که در ارتباط با یادگیری است، باشد. تجربه سه سال به کارگیری کارپوشه در گروه پرستاری بهداشت جامعه، مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی گلستان در این برنامه ارائه می‌شود.

**روش کار:** بعد از نشست با اعضای گروه بایدهای یادگیری کارورزی در عرصه بهداشت جامعه شناسایی، تدوین شد. اجماع از نظر تعداد دفعات هر فعالیت یادگیری، حاصل گردید. کارپوشه با تمام جزئیات تدوین شد. قبل از ورود دانشجویان به عرصه، کارگاه برای اعضای گروه و دانشجویان به طور مشترک گذارده و چگونگی یادگیری در بالین، انتظارات و اهداف و نحوه ثبت آنها تشریح می‌شود. چگونگی برنامه برای سوپرویزاران درمانگاه نیز تبیین گردید. در هر دوره کارپوشه و تمامی اجزای آن در گروه به بحث گذارده می‌شود، اصلاحات انجام می‌شود، نظر فراگیران نیز در باره کارآمدی آن در یادگیری بررسی می‌گردد. **یافته‌ها:** استفاده از کارپوشه و دفتر ثبت روزانه بازخوردی در برنامه‌های آموزشی مبتنی بر حل مساله می‌تواند موثر باشد.



**واژه‌های کلیدی:** آموزش به بیمار، عوامل بازدارنده، تسهیل کننده، پرستاران  
A-10-621-3

### طراحی و اجرای آموزش بر اساس حل مساله در گروه ایمنی شناسی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز به روش اقدام پژوهی (E)

زهرا صفاری، لیلا بذرافکن، زهرا امیرغفران، سروش سپهری

شیراز-خیابان زند-دانشکده پزشکی-ساختمان شماره ۳-طبقه ۷-  
مرکز مطالعات و توسعه،

farnaz\_saffari@yahoo.com, bazrafkan@gmail.com

**مقدمه:** امروزه نوآوری و اصلاح شیوه ها و راهبرد ها در آموزش پزشکی، ایجاب می نماید که برنامه های آموزشی را متحول ساخته تا پاسخگوی نیازهای فراگیران قرن بیست و یکم باشند. بخصوص که در دنیای فعلی، موضوع اساسی، تربیت انسانهایی است که خوب بیاندیشند و با کسب فراتوانایی‌ها برای روبرو شدن با تحولات شگفت‌انگیز قرن بیست و یکم و بالطبع مشکلات و پیامدهای آن مهارت‌های تفکر را برای تصمیم‌گیری مناسب و حل مسائل پیچیده جامعه کسب کنند. هدف از انجام این مطالعه طراحی و اجرای یادگیری مبتنی بر حل مساله به روش اقدام پژوهی می باشد.

**روش مطالعه:** طراحی و اجرای این برنامه بر اساس اقدام پژوهی در ۴ مرحله زیر انجام شده است. □ مرحله اول تشخیص و برنامه ریزی □ مرحله دوم اقدام برای رفع مشکل □ مرحله سوم مشاهده به منظور نمایان ساختن میزان تغییرات انجام شده جهت رفع مشکل □ مرحله چهارم تحلیل و تعدیل شرکت کنندگان در مطالعه ۸ نفر از دانشجویان رشته ایمنی شناسی مقطع کارشناسی ارشد (۱۳۸۹) دانشگاه علوم پزشکی شیراز بودند که برای یادگیری مبتنی بر حل مساله کار در گروه کوچک انتخاب گردیدند. ابزار بکار رفته در پژوهش، پرسشنامه های براساس کتاب روشهای تدریس در آموزش عالی در مقیاس افتراق معنایی آرگود نوشته شد. به علاوه، نظرات مدرس و همکاران در مورد دوره آموزشی به عنوان مجری طرح مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آن با استفاده از نرم افزار SPSS و با روش آماری توصیفی، تحلیل گردید.

**نتایج:** ارزشیابی نتیجه آموزش با پیامد برنامه آموزشی از طریق سنجش نظرات دانشجویان با استفاده از چهار پرسشنامه در ارتباط با نظرات خود سنجی دانشجویان در مورد فرایند آموزش برنامه، چگونگی هدایت گروه توسط استاد، شیوه آموزش نشان دادند که بطور متوسط عوامل فوق در حد قابل قبول وجود داشته اند. گرایش به آموزش به روش حل مسئله و بحث گروهی در گروهی که با روش یادگیری مبتنی بر حل مساله گروهی آموزش دیده بودند وجود دارد و استمرار این فعالیت را طلب می کند.

**نتیجه گیری:** اگر پایه و اساس آموزش بر انتقال محض اطلاعات به دانشجویان استوار نباشد و به یک نظام پویا و فعال که دانشجو محور اصلی آن است، تبدیل می شود. اگر محتوای مطالب آموزش دروس را با فعالیت های فکری و ذهنی دانشجو و توأم با تفکر نقادانه ارائه دهیم و اگر کلاس درس طوری اداره شود که دانشجویان با تلاش خود و با راهنمایی و برنامه اساتید به

**نتایج:** تعداد کل دانشجویان پسر و دختر شرکت کننده در مطالعه ۵۲ نفر بود. در ابتدای مطالعه، توانمندی دانشجویان در استفاده از برنامه word، ارسال ایمیل، جستجوی در اینترنت به ترتیب ۸۸/۵٪، ۸۶/۵٪ و ۷۵٪ بود. توانمندی دانشجویان با سهمیه قبولی در دانشگاه و جنسیت آنها ارتباط داشت.

**نتیجه گیری:** به اعتقاد اکثریت دانشجویان شرکت کننده در طرح، انجام فعالیت درسی مبتنی بر IT، به یادگیری بهتر درس فیزیولوژی کمک نموده و مهارت آنان را در استفاده از تکنولوژی اطلاعات افزایش داده است و همچنین یادگیری فیزیولوژی با این روش جذاب تر و مفرح تر می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** فناوری اطلاعات، آموزش فیزیولوژی، دانشجوی پزشکی  
A-10-80-1

### بررسی عوامل بازدارنده و تسهیل کننده آموزش به بیمار از دیدگاه پرستاران شاغل در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی یاسوج ۱۳۸۹ (E)

ابراهیم مومنی، سکینه گرمزتراد، جانمحمد ملک زاده، مرضیه حسینی

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی،  
emomeni126@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش به بیمار دارای اهمیت زیادی است و از وظایف مهم و مستقل پرستاران در کار بالینی است که فواید و نتایج مثبت زیادی در بر دارد. در اجرای فرآیند آموزش به بیمار عوامل بسیاری تاثیر گذار می باشد. اجرای آموزش به بیمار موجب کاهش هزینه ها، طول مدت بستری و ... می گردد. دیدگاه مثبت پرستاران نسبت به آموزش می تواند بر عملکرد آنها موثر باشد. لذا این بررسی با هدف تعیین عوامل باز دارنده و تسهیل کننده آموزش به بیمار از دیدگاه پرستاران انجام گردید.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی مقطعی است که بر روی ۱۴۳ نفر پرسنل پرستاری شاغل در بیمارستانهای شهر یاسوج به روش تمام شماری بوسیله پرسشنامه پژوهشگر ساخته انجام شد

**نتایج:** نتایج نشان داد اکثریت پرستاران (۶۸/۵ درصد) دارای دیدگاه مثبت نسبت به آموزش به بیمار از قبیل لذت بردن پرستار از آموزش به بیمار تطابق با بیماری در بیمار، کمک به جلب اعتماد بیماران، کاهش اضطراب در بیماران افزایش امید به زندگی در بیماران نقش دارد و عوامل باز دارنده احساس خستگی در پرستاران ناشی از آموزش به بیمار، عدم تمایل پرستار به آموزش ایجاد احساس خستگی در بیمار و عدم آمادگی جسمی روحی در بیمار رامی دانستند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت مسئله آموزش به بیمار و شناخت عوامل بازدارنده و تسهیل کننده در آموزش به بیمار با استفاده از نتایج این پژوهش پیشنهاد می گردد، با رفع موانع موجود و فراهم آوردن امکانات مورد نیاز پرستاران جهت اجرای آموزش به بیمار و برگزاری دوره های آموزش ضمن خدمت و امکانات و شرایط اجرای برنامه آموزش در بالین برای آنان فراهم گردد تا به نقش خود در آموزش به بیمار اهمیت بیشتری دهند.





### کاربرد نظریه های رفتارگرایی و ساختار گرایی در آموزش

#### پرستاری (E)

رعنا امیری، حسین کریمی موفقی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
r\_amiri2005@yahoo.com

**مقدمه:** در دهه اخیر تاکید بر آن است که آموزشها باید به یادگیری منجر شوند و طبق تعریف یادگیری عبارت است از فرایند ایجاد تغییر نسبتا پایدار در رفتار یا توان رفتاری که حاصل تجربه است. لذا جهت پیشبرد اهداف آموزشی و عملکردی در هر رشته ای نیاز است از دیدگاههای فلسفی و نظریه های مختلفی استفاده شود. در این مقاله به معرفی و مقایسه دو نظریه رفتارگرایی و ساختار گرایی در آموزش و عملکرد پرستاری می پردازیم و کاربرد آنها را در پرستاری با جستجوی پایگاههای اینترنتی مورد بررسی قرار می دهیم.

**روش کار:** در این مقاله مروری بر آن شدیم تا مقالات موجود در ارتباط با کاربرد نظریه رفتار گرایی و سازنده گرایی در پرستاری را مورد بررسی قرار دهیم که در سایتهای Scopus، PubMed، و Google scholar جستجو انجام شد. حدود ۱۱ مقاله در مورد سازنده گرایی و آموزش پرستاری به دست آمد که بر استفاده از این تئوری در آموزش پیشرفته دانشجویان پرستاری تمرکز دارد و حدود ۵ مقاله در مورد تئوری رفتاری بود که بر تغییر رفتار بر رفتار بیماران متمرکز است.

**نتایج:** نتایج بررسی مطالعات نشان داد از تئوری ساختار گرایی برای آموزش دانشجویان پرستاری و پرستاران و آموزش در سطح بالاتر استفاده شده است و جهت اصلاح کوریکلوم پرستاری و آموزش آنلاین نیز روش مفیدی در پرستاری است. اما از تئوریهای رفتاری برای یادگیری ها در سطح پایین تر و بخصوص تغییر در رفتار بیماران مورد استفاده قرار گرفته است که اساسا بیشتر به عنوان مداخله پرستاری محسوب می شود

**نتیجه گیری:** هر روشی چنانچه درست و به موقع و به جا استفاده شود می تواند بهترین کاربرد را داشته باشد و علم پرستاری را به سوی تکامل بیشتر سوق دهد لذا با توجه به مطالعات به این نتیجه می رسیم که هر دو تئوری ساختار گرایی و رفتاری در آموزش پرستاری مفید است. لازم است پرستاران و مربیان پرستاری با این دو تئوری به طور کامل آشنا شوند و در موقعیت مناسب از آنها استفاده کنند.

**واژه های کلیدی:** نظریه، ساختار گرایی، رفتارگرایی، آموزش پرستاری،  
A-10-647-1

### تاثیر عوامل آموزشی بر کارآمد بودن مدرس: دیدگاه مدرس و

#### دانشجو (E)

طاهره رضانی، اسحاق درتاج راوری

مجمع پردیبه دانشگاه علوم پزشکی کرمان دانشکده پرستاری رازی

اهداف آموزش نائل شوند یادگیری عمیق و ماندگار و بهتر و آسان تر صورت می پذیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بر اساس حل مسئله، اقدام پژوهی، ایمنی شناسی.  
A-10-299-2

### مطالعه منابع اطلاعاتی مورد استفاده دانشجویان دوره دکتری

#### عمومی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (E)

جواد زارعی، داریوش رخ افروز، مهین دیبانت، علیرضا اولی پور، حسین کمیلی  
ثانی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز  
j.zarei27@gmail.com

**مقدمه:** دانش پزشکی بواسطه نتایج تحقیقات مختلفی که منشر می گردد و روش های جدید درمان و تشخیص بیمارها در حال گسترش روزافزون است. بنابراین یکی از چالش های موسسات آموزش پزشکی روزآمدسازی منابع آموزشی خود می باشد. در ایران نیز سالانه هزینه های زیادی در دانشگاه های علوم پزشکی برای تهیه منابع اطلاعاتی برای آموزش می گردد. اما بررسیهای کمی در مورد میزان استفاده دانشجویان از این منابع صورت گرفته است. هدف پژوهش حاضر بررسی میزان آشنایی دانشجویان دوره دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز با منابع اطلاعاتی است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه مشاهده ای و مقطعی می باشد، که در سال تحصیلی ۸۸-۸۹ انجام شده است. جمعیت مورد مطالعه شامل ۲۹۲ نفر از دانشجویان رشته های پزشکی، داروسازی و دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می باشد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه بود. داده های جمع آوری شده با استفاده از روش های آمار توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS تحلیل گردیدند.

**نتایج:** نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که منابع چاپی بیشترین منابع اطلاعاتی آموزشی مورد استفاده دانشجویان (۵۷٪) و پایگاه اطلاعاتی اینترنتی کمترین منابع اطلاعاتی (۱۲٪) مورد استفاده بودند. در بین منابع چاپی دانشجویان از منابع فارسی بیشتر از کتاب های مرجع انگلیسی استفاده می کردند (۸۵٪ نسبت به ۳۰٪). در مجموع دانشجویان آشنایی کمی با منابع اطلاعاتی الکترونیک داشتند و تنها ۵٪ از دانشجویان با وب سایت های آموزشی تخصصی مربوط به رشته خود آشنایی داشتند. در مقایسه دانشجویان رشته داروسازی آشنایی بیشتری با منابع اطلاعاتی الکترونیک داشتند.

**نتیجه گیری:** در مجموع دانشجویان آشنایی مطلوبی با منابع مختلف اطلاعاتی نداشتند بنابراین برنامه ریزی به منظور آموزش مهارت های سواد اطلاعاتی در دانشجویان را ضروری می باشد.

**واژه های کلیدی:** منابع اطلاعاتی، دانشجویان دکتری عمومی، سواد اطلاعاتی  
A-10-650-1





t\_ramezani@kmu.ac.ir

پزشکی جهرم در سال ۱۳۸۷ انجام شد. مواد و روش کار: این مطالعه توصیفی-تحلیلی، از ۲۵۴ نفر از دانشجویان پزشکی مقاطع علوم پایه و فیزیوتراپولوژی و بالینی دانشگاه علوم پزشکی جهرم درخواست شد. پرسشنامه ای که شامل اطلاعات دموگرافیک (سن، جنس، مقطع آموزشی) و ۱۲ عامل پیشنهادی موثر در عدم حضور در کلاس، که هر یک بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت (از تاثیر بسیار تا بی تاثیر) تنظیم گردید. رویه آن با نظرسنجی و پاسخ‌دهی از سوی دانشجویان و با استفاده از نرم افزار SPSS و شاخص‌های مرکزی، پراکندگی، رگرسیون و تحلیل مسیر، آتالیز شد. سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. دانشجویان در پرکردن پرسشنامه ها مختار بودند.

**نتایج:** از ۱۸۱ دانشجویی که پرسشنامه را تکمیل کردند. ۶۶/۳٪ مونث و ۳۸/۷٪ مذکر بودند. میانگین سن دانشجویان (21. 4±2. 2) بود. ۳۸/۷٪ دانشجویان مورد مطالعه در مقطع علوم پایه و ۳۹/۲٪ در مقطع بالینی و ۲۲/۱٪ در حال گذراندن مقطع فیزیوتراپولوژی بودند. از بین عوامل مؤثر بر حضور در کلاس های درس نظری بیشترین میانگین نمره مربوط به کاربرد مطالب ارائه شده در بالین بیمار (۴/۱۹) بود. کمترین میانگین نمره به متغیر، استفاده از روش جدید آموزشی (PBL) (۲/۴۸) اختصاص یافت. همچنین از بین عوامل ۱۲ گانه ی مؤثر بر رغبت در کلاس های درس نظری بیشترین میانگین نمره مربوط به نامناسب بودن روش تدریس اساتید (۴/۰۳) بود و کمترین میانگین نمره به متغیر شلوغی کلاس های درس (۲/۴۹) اختصاص یافت. تعیین دیدگاه دانشجویان در هر یک از عوامل ۱۲ گانه مؤثر بر حضور در کلاس بر حسب مقطع دانشجویان ۳ مورد تفاوت معنی داری نشان داد که این موارد شامل: «علاقه داشتن به موضوع درسی» ( $P=0/014$ )، «وجود حضور و غیاب دائمی و جدی» ( $P=0/001$ )، «کاربرد مطالب ارائه شده در بالین بیمار» ( $P \leq 0/001$ ) بودند. اما تعیین دیدگاه دانشجویان در مورد هر یک از عوامل ۱۲ گانه مؤثر بر رغبت در کلاس بر حسب مقطع در هیچکدام از موارد معنی دار نبود ( $P \leq 0/05$ ).

**نتیجه گیری:** غیبت در کلاس درس متأثر از عوامل مربوط به هر دو گروه مدرسین و دانشجویان می باشد، اما کاربرد مطالب ارائه شده در بالین بیمار، تسلط استاد بر محتوای درس، اهمیت و ضرورت موضوع درس، میزان و تداوم حضور مؤثر آنان را در کلاس درس بیشتر تعیین میکند. تقویت موارد فوق با افزایش انگیزه ی دانشجویان پزشکی آنها را به حضور فعال در کلاس ترغیب میکند. نامناسب بودن روش تدریس اساتید، کم بودن بازدهی کلاس ها، خستگی ناشی از کلاس های قبلی، از جمله مهمترین عواملی هستند که دانشجویان را به غیبت در کلاس درس ترغیب می کند. رفع موارد فوق با افزایش انگیزه ی دانشجویان پزشکی، آنها را به حضور فعال در کلاس ترغیب می کند. مطالعات گسترده در این زمینه پیشنهاد می شود. واژگان کلیدی: عوامل مؤثر بر رغبت، کلاس درس نظری، دانشجویان پزشکی، جهرم

**واژه‌های کلیدی:** عوامل مؤثر بر رغبت، کلاس درس نظری، دانشجویان

پزشکی، جهرم

A-10-667-1

شادی برای دانش: استفاده از مزاج برای بهبود محیط یادگیری

(E)

بهنام حشمتیان

**مقدمه:** زمینه و هدف: فاکتورهای مربوط به محیط آموزش بطور مستقیم به خود شغل، کارکرد مدرس، قدرشناسی از وی و روشدی که از کار بدست میآید وابسته اند و بر کارآمد بودن یک مدرس تاثیر گذارند. لذا شناسایی میزان تاثیر این عوامل از دیدگاه مدرس و یادگیرنده مفید خواهد بود و به این منظور پژوهشی با عنوان: تاثیر بررسی از عوامل آموزشی بر کارآمد بودن مدرس از دیدگاه اعضا هیئت علمی و دانشجویان پرستاری دانشکده های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی که بخشی از یک پژوهش وسیع تر میباشد ۸۹ نفر عضو هیئت علمی از دانشکده های پرستاری مورد نظر ۳۵۸۰ دانشجوی پرستاری به پرسشنامه پژوهشگر ساخته دو قسمتی شامل ویژگیهای فردی و قسمت دوم ۱۴ عبارت سه گزینه ای مربوط به عوامل موثر آموزشی پاسخ دادند. یافته ها: ۵۲٪ از مدرسین و ۵۰٪ از دانشجویان تاثیر عوامل فوق را بر کارآمد بودن مدرس زیاد دانستند، نداشتن وقت کافی مدرس جهت مطالعه از طرف مدرسین (میانگین ۲/۷۸) و دانشجویان (۲/۷۲) و پس از آن با تفاوت میانگین اندک عبارت عدم توجه به پیشنهادات و نظرات مدرس (۲/۷۳) در مدرسین، و در دانشجویان عدم ایجاد شرایط مناسب جهت نوآوری و بکارگیری تواناییهای مدرس (۲/۵۵) بعنوان موثرترین عوامل مشخص گردید. و عدم وجود رابطه مناسب مسئول دانشکده با مدرس، کمترین تاثیر را از دیدگاه مدرس (۲/۰۲) و دانشجویان (۲/۲۵) داشته است. در مقایسه نظرات دو گروه تنها در سه عبارت اختلاف آماری معنی دار وجود داشت.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی پرستاری، عوامل آموزشی، کارآمدی، مدرس.

A-10-664-1

چالش های حضور و غیاب در کلاس های آموزش پزشکی (E)

اطهر راسخ جهرمی، آیدا امانت، محمد یاسین گرمی، عبدالرضا ستوده جهرمی، علیرضا مکارم

فارس، جهرم، بیمارستان پیمانیه

Drrasekh@yahoo.com

**مقدمه:** کلاسهای درس و سخنرانی اساتید دارای اهمیت بسزایی در ارتقاء سطح آموزش دارند. چون حجم زیادی از نگرش ها و تجربیات اساتید در این کلاس ها، به دانشجویان پزشکی منتقل، و در این مکان اندیشه ها مبادله و تجزیه و تحلیل میگردد. هدف و نقش اصلی آموزش پزشکی، تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص مورد نیاز بخش های مختلف می باشد. لازمه ی موارد فوق حضور فعال و مستمر دانشجویان پزشکی در کلاس درس تئوری و عملی است. غیبت در کلاس های درس، محیط پویای یاددهی-یادگیری را مختل، و آنرا به محیط های کسالت آور و ناخوشایند تبدیل می نماید. مشکل غیبت دانشجویان در کلاس درس از زمان ورود به دانشگاه شروع شده و چه بسا برخی از دانشجویان در صورت عدم اجرای حضور و غیاب حتی یکبار هم سر کلاس درس حاضر نشوند. این مطالعه باهدف « بررسی عوامل مؤثر بر حضور و عدم حضور در کلاس های درس نظری از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم



تعریف و توسعه آموزش در حیطه پژوهش در ساختار دانشگاه علوم پزشکی تبریز **روش کار:** مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش (RDCC) در سال ۱۳۸۴ با هدف اولیة تقویت مطالعات بالینی تاسیس گردید در طی سالهای بعد براساس تجارب و ارزشیابی علمی به عمل آمده، حیطه فعالیت‌های خود را در سه بعد ۱- گروه‌های هدف ۲- تنوع کلی خدمات و ۳- تنوع نوع و سطح برنامه های آموزشی گسترش داد. با استفاده از روش‌های کمی (آماره های نظرسنجی و شاخصهای کارشناسی) و کیفی (تحلیل محتوی) شاخصهای مرتبط با اجرای برنامه مورد ارزشیابی قرار گرفت.

**نتایج:** این مرکز در طی این مدت موفق به برگزاری بیش از ۱۵۰ دوره آموزشی کارگاه برای تمامی طیف های گروه هدف خود گردیده است که بخش بزرگی از کل کارگاه های آموزشی برگزار شده در تمامی مراکز و دانشکده های دانشگاه در سال قبل از آن بوده است. در طول ۴ ترم تحصیلی ارائه منسجم ۱۶۵ واحد درسی مرتبط با پژوهش در تحصیلات تکمیلی را در کارنامه خود داشته است و چندین مورد سمینار آموزشی نیز برگزار کرده است. در کل مرکز نزدیک به ۴۰۰۰ نفر از پانز سال ۱۳۸۶ تاکنون از خدمات منسجم این مرکز استفاده نموده اند. نتایج مطالعه انجام گرفته بر روی ۹۰۰ فرم نظرسنجی اولیة حاکی از سیر بهبود عملکرد آموزشی مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش در هر دو حیطه اطلاعات و مهارت دارد هرچند در حیطه اطلاعات موفقیت بیشتر از مهارت بود. در خصوص دروس پژوهشی تحصیلات تکمیلی، اطلاعات بدست آمده از بحثهای گروهی با دانشجویان، اساتید، معاونین آموزشی گروهها و مسئولین آموزشی-پژوهشی مرتبط حاکی از موفقیت بالای برنامه در دانشکده پزشکی بوده و در سالهای بعدی علاوه بر دانشکده پزشکی برخی واحدهای دیگر نیز برگزاری این دروس را به RDCC واگذار نمودند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پژوهش- توانمند سازی پژوهش - RDCC - مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش- تبریز - متدولوژی تحقیق

A-10-646-1

### نتایج ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه

#### علوم پزشکی قزوین در مورد نحوه آموزش نظری از دیدگاه

#### دانشجویان در دو سال متوالی (۸۸-۸۶) (E)

فریبا درخشان<sup>۱</sup>، عباس علامی، مجید سررشته داری

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش

دانشکده پزشکی،

faribaderakhsan@gmail.com

**مقدمه:** یکی از رایج ترین روش های ارزشیابی اعضای هیات علمی به منظور سنجش توانایی ها و کیفیت تدریس آنان، نظرسنجی از دانشجو می باشد. علاوه بر اینکه نمرات کسب شده اعضای هیات علمی در پایان هر نیمسال تحصیلی مورد تجزیه تحلیل قرار می گیرد باید روند تغییرات نمرات در طی سال های تحصیلی نیز بررسی شود تا تاثیر بازخوردها و مداخلات صورت گرفته جهت بهبود کیفیت تدریس مشخص گردد. لذا در پژوهش حاضر نتایج ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

ارومیه، جاده ی سرو، بوستان نازلو، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه دانشکده ی پزشکی گروه فیزیولوژی  
behhesh@yahoo.com

**مقدمه:** یاد گیری متاثر از اضطراب و تمرکز می باشد. اضطراب با کاهش تمرکز مانع یادگیری است. شوخی و شادی میتواند نقش مهمی در یادگیری داشته باشد و یا به تهدیدی در حین تدریس تبدیل گردد. هدف: با توجه به حدود شرعی مزاح و خنده در این مطالعه نقش مزاح و شوخی مرتبط با محتوای آموزشی استفاده و بررسی شد.

**روش کار:** دو شیوه ی تدریس آزمون و کنترل تعریف شد. در روش آزمون تعدادی از مطلب درسی دست مایه ی مزاح قرار گرفت. در روش کنترل تعداد برابری از مباحث بجای مزاح با سایر روشهای غیر خنده دار تکرار گردید. در طول و پایان ترم یادگیری فراگیران و همچنین شش ماه بعد خاطر آوری آموخته ها بررسی شده و نظرسنجی از دانشجویان انجام شد.

**نتایج:** نمره دانشجویان از مطالب تدریس شده با روش آزمون بیشتر از نمرات مطالب تدریس شده با روش کنترل بود. نمرات دانشجویان از مطالبی که با مزاح مرتبط با محتوی و نیز در آزمون خاطر آوری با سایر مطالب برگرفته از روش کنترل و همچنین روش آزمون بدون مزاح در محتوی بیشتر و دارای اختلاف معنی داری میباشد. نتایج نظر سنجی از دانشجویان مؤید بهبود محیط یادگیری با مزاح و نه اثر مخرب می باشد.

**نتیجه گیری:** مزاح موجب افزایش یادگیری و خاطر آوری می شود، مزاح مرتبط با محتوای نقش مهمتری دارد و با بهبود محیط فراگیرنده سطح اول یادگیری (Registration) را با کاهش اضطراب و با افزایش امکان بحث علمی موجب تکرار و بهبود سطح دوم یادگیری (Retention) نیز میگردد. در محدوده ی این روش، مزاح تهدیدی برای تدریس نبود. واژه های کلیدی: مزاح مرتبط با محتوی، محیط فراگیرنده، خاطر آوری، روش تدریس،

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: مزاح مرتبط با محتوی، محیط فراگیرنده، خاطر آوری، روش تدریس.

A-10-535-2

### مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش (RDCC) دانشگاه الگوی

#### از ساختار معین (یاریگر) آموزشی در حیطه پژوهش و توسعه

#### فعالیت‌های پژوهشی (E)

محمد رضا رشیدی، همایون صادقی<sup>۱</sup>، داریوش سوادی اسکویی، علی

مشکینی، مهدی فرهودی، صدیقه عرفانی، مرتضی قوجااده، میرعلی اعتراف اسکویی، سعیده غفاریفر

تبریز- خیابان امام - دانشگاه علوم پزشکی - ساختمان مرکزی - طبقه سوم

- معاونت پژوهشی

homayoun.sadeghi@gmail

**مقدمه:** همانند مراکز توسعه آموزش، وجود ساختاری که بتواند در راستای تامین بستر مورد نیاز برای توسعه توانمندیها و فعالیت های پژوهشی به ویژه در حیطه بالینی، فعالیت نماید کاملاً ضروری می نمود. هدف: ارائه الگوی برای



اختلاف موجود از نظر آماری معنی دار گردید ( $P < 0/05$ ). بیشترین افزایش نمره در مورد ایجاد انگیزه برای مطالعه و فعالیت آموزشی بیشتر و کمترین افزایش نمره در موارد حضور به موقع در زمان مشخص شده در محیط آموزشی و نشان دادن ارتباط صحیح با بیمار به طور عملی بدست آمد.

**نتیجه گیری:** علیرغم اینکه در آیتم حضور به موقع در زمان مشخص شده کمترین میزان افزایش نمره وجود داشته با این حال پایه نمره کسب شده در این آیتم از شرایط خوبی برخوردار است. اما در آیتم نشان دادن ارتباط صحیح با بیمار به طور عملی، علاوه بر اینکه نمره پایه پایین بوده، روند رو به رشد خوبی نیز نداشته است، لذا ضروری است جهت اصلاح آن اقدامات عملی صورت گیرد. همچنین به نظر می رسد بازخورد نتایج ارزشیابی به اساتید در هر نیمسال در افزایش نمرات ارزشیابی آنان موثر می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** روند، ارزشیابی، آموزش، بالینی، پزشکی  
A-10-137-8

### بررسی مقایسه ای دانش و مهارت بالینی دانشجویان در روش ارزشیابی سنتی با روش ارزشیابی بالینی با ساختار عینی در دانشجویان پرستاری واحد فن پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در سال ۱۳۸۹ (E)

فرح عزیزی، طاهره صادقی، معصومه نیشابوری

دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

**مقدمه:** در آموزش، ارزشیابی دانشجویان یکی از مهمترین وظایف آموزش می باشد. آزمون‌های عملکردی ابزار اندازه‌گیری تواناییهای فرد در ارائه وظایف حرفه‌ای می باشد. آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند نوعی ارزشیابی است که اغلب در پزشکی جهت ارزیابی مهارت‌های بالینی استفاده می شود. به طور کلی آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند مناسبترین روش جهت ارزیابی مهارت‌های بالینی است که می‌تواند مهارت‌های بسیاری که از طریق امتحان‌های سنتی قابل ارزیابی نیستند را ارزشیابی نماید. هدف: مقایسه رضایت دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی در واحد فن پرستاری در سال ۱۳۸۸-۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** مطالعه توصیفی-تحلیلی است که در آن میزان دانش و مهارت بالینی ۴۶ دانشجوی پرستاری واحد فن پرستاری با روش OSCE در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج سال ۱۳۸۹ تعیین شد و سپس با روش سنتی مقایسه گردید. جهت ارزیابی ۷ مهارت بالینی در پراتیک ایستگاه شماره‌گذاری شده دانشجویان از هر ایستگاه امتیازی (هر ۵ دقیقه یک دانشجو) کسب کرده در هر ایستگاه از چک‌لیست برای کار عملی و پرسشنامه برای اطلاعات استفاده می‌شود و در نهایت نمرات ایستگاه‌ها جمع و نمره کل را بدست آمد. اطلاعات حاصل از آزمون سنتی و OSCE بطور جداگانه اندازه‌گیری شدند. سپس میزان دانش و مهارت بالینی دانشجویان در دو روش آزمون مقایسه گردید. با استفاده آزمون ت زوجی در سطح معنی‌داری ۹۵ درصد دو گروه مقایسه شدند.

**نتایج:** اکثریت شرکت کنندگان (۳۰/۴ درصد) ۲۱ ساله بودند. اکثریت نمونه‌ها (۷۸/۳ درصد) مجرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره دانشجویان

از نحوه آموزش نظری از دیدگاه دانشجویان در دو سال تحصیلی متوالی ۸۷-۸۶ و ۸۷-۸۸ مورد مقایسه قرار گرفته است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مطالعه توصیفی- مقطعی است و جامعه مورد پژوهش را کلیه اساتیدی که در دو سال تحصیلی دارای واحد درس نظری بوده اند تشکیل می دادند. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه ای در حیطه های مختلف آموزش نظری و اخلاق پزشکی بود. نمره گذاری بر اساس سیستم لیکرت انجام شد. در مجموع تعداد ۲۹۷۸ پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. به منظور آنالیز آماری و بررسی نتایج از آمار توصیفی و آزمون توسط نرم افزار SPSS ۱۶ استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج بدست آمده از این پژوهش نشان می دهد میانگین نمره کسب شده در سال ۸۷-۸۸،  $10/98 \pm 76/58$  و در سال ۸۸-۸۹،  $10/49 \pm 79/78$  بدست آمد که بین میانگین نمره ارزشیابی در دو سال تحصیلی اختلاف معنی دار وجود نداشت. همچنین اعضای هیات علمی بالینی با نمره  $11/48 \pm 79/59$  نسبت به اعضای هیات علمی علوم پایه با نمره  $11/13 \pm 75/91$  نمرات ارزشیابی بهتری داشتند که از لحاظ آماری معنی دار بود ( $P = 0/02$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به این که نتایج نشان می دهد رضایتمندی دانشجویان از نحوه تدریس اعضای هیات علمی بالینی بیشتر است لازم است عوامل تاثیرگذار بر این تفاوت مورد بررسی های بیشتری قرار گیرد. با یافتن این عوامل می توان استراتژی هایی اتخاذ نمود که رضایتمندی دانشجویان از تدریس اعضای هیات علمی علوم پایه بهبود یابد.

**واژه‌های کلیدی:** مقایسه، ارزشیابی، اساتید، آموزش، نظری  
A-10-137-3

### روند نتایج دو ساله ارزشیابی آموزش بالینی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

عباس علمایی، فریبا درخشان، فاطمه صفدری

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی،  
allami@qums.ac.ir

**مقدمه و هدف:** از آنجایی که جهت دهمی اساتید در زمینه بهبود کیفیت آموزش مستلزم جمع آوری اطلاعات، تجزیه تحلیل و بازخورد در این زمینه می باشد و مقایسه نتایج این ارزشیابی در چند سال متوالی می تواند در ارتقاء سطح کیفیت آموزش و تعیین نقاط قوت و ضعف اساتید مفید باشد لذا مطالعه حاضر به منظور مقایسه نتایج ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در مورد نحوه آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان در دو سال متوالی (۸۸-۸۶) انجام گرفته است.

**روش کار:** این پژوهش به صورت توصیفی تحلیلی است. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای مشتتمل بر ۲۱ سوال در حیطه های مختلف آموزش بالینی بود. در مجموع ۲۲۲۹ برگ ارزشیابی بر اساس مقیاس لیکرت بررسی گردید. حداکثر نمره ارزشیابی از ۱۰ محاسبه شد. اطلاعات با استفاده از آزمون t در نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** میانگین نمره کسب شده در آموزش بالینی در سال دوم با میانگین  $84/58 \pm 8/6$  از نمره سال اول با میانگین  $82/07 \pm 8/6$  بیشتر بود و



واژه‌های کلیدی: بیمار نما، آموزش، تزریقات، یادگیری، اضطراب

A-10-712-1

### اهمیت بالینی و ترتیب ارائه بخشهای مختلف درس آناتومی از دیدگاه دانشجویان پزشکی (E)

روناز نیکخواه\*، سید مصطفی پورحسینی، شیدا ذوالفقاری، سمیرا مهرعلی زاده

دانشگاه علوم پزشکی سمنان  
roni\_nik89@yahoo.com

**مقدمه:** آناتومی یکی از مهمترین دروس مقطع علوم پایه بشمار می آید. با توجه به آشنایی محدود دانشجویان در زمینه بالینی و دروس دانشگاهی در بدو ورود به دانشگاه و با توجه به اینکه بخش های مختلف آناتومی در ترم های اولیه ارایه می گردد، ترتیب ارائه قسمتهای مختلف بر اساس میزان آمادگی دانشجویان و اهمیت بالینی آن بخش در آینده، تاثیر به سزایی در یادگیری این درس خواهد داشت. هدف از انجام این مطالعه بررسی دیدگاه دانشجویان مقاطع مختلف رشته پزشکی در مورد ترتیب ارائه مباحث آناتومی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی در سال ۱۳۸۸ بین تمامی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان که تمامی واحدهای درس آناتومی را گذرانده بودند، بوسیله پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن تایید شده بود، انجام شد و دیدگاه دانشجویان نسبت به کاربرد بالینی قسمت های مختلف درس آناتومی بصورت مقیاس پنج گزینه ای لیکرت با پاسخ های بی تاثیر (نمره ۱) تا خیلی زیاد (نمره ۵) و دیدگاهشان نسبت به ترتیب ارایه این درس، سنجیده شد. از آزمون های تی و آنالیز واریانس در سطح معنی داری ۵٪ برای تحلیل داده ها استفاده شد.

**نتایج:** از نظر دانشجویان پزشکی به ترتیب آناتومی شکم (۴.۰۸)، قفسه سینه (۴.۰۴) و شریان ها (۴.۰۴) از نظر بالینی کاربرد بیشتری داشت و مباحث استخوان شناسی کمترین کاربرد را داشت. دانشجویان علوم پایه و فیزیوپاتولوژی به ترتیب به آناتومی شکم (۴.۰۵)، قفسه سینه (۴.۰۵) و سر و گردن (۴.۰۱) بیشترین اهمیت را دادند. در حالیکه از نظر دانشجویان استاجر و اینترن، آناتومی شکم (۴.۰۶)، قفسه سینه (۴.۰۴) و آناتومی اندام فوقانی و تحتانی (۴.۰۲) بترتیب از اهمیت بیشتری برخوردار بودند. از نظر کل دانشجویان ارائه درس آناتومی به شکل اندام-تنه-سر و گردن (۲۵.۰۷٪) مناسب تر ارزیابی شده است. دانشجویان مقطع استاجری (۳۰.۰۸٪) و اینترن (۳۱.۰۸٪) به ترتیب ارایه به شکل اندام-تنه-سرگردن را مناسب تر ارزیابی کردند اما دانشجویان مقطع علوم پایه و فیزیوپاتولوژی ترتیب تنه-سرگردن-اندام را مناسب تر دانستند. توزیع فراوانی سه گروه تفاوت معناداری نداشت.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان، آناتومی، آناتومی در بالین، ارائه آناتومی

A-10-618-1

از آزمون OSCE و امتحان سنتی به ترتیب (۱/۱۹۹۱۶/۶۴) و (۱/۴۹۹۱۵/۴۳) می باشد؛ بین میانگین نمره دانشجویان از آزمون OSCE و امتحان سنتی اختلاف معنی داری مشاهده می شود ( $p = 0/000$ ). بین نمره آزمون بالینی OSCE و امتحان به سنتی دارای ارتباط خطی معنی داری وجود دارد. بین نمره آزمون OSCE و سن ارتباط خطی معنی داری وجود دارد. **نتیجه گیری:** با روش OSCE یادگیری رفتاری اندازه گیری می شود و یادگیری دانشجویان افزایش داده می شود زیرا تفاوت در ایستگاهها می تواند سبب ارتقا، مهارت های متفاوت در دانشجویان شود. آزمون OSCE جهت ارزیابی مهارت بالینی دانشجویان ابزار مناسبی می باشد.

واژه‌های کلیدی: واژه‌های کلیدی: آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند- امتحان سنتی-مهارت بالینی  
A-10-691-2

### تاثیر آموزش تزریقات با استفاده از بیمار نما بر یادگیری واضطراب دانشجویان (E)

حمیدرضا ابراهیمی فخار\*، داوود حکمت پو

اراک- میدان بسیج- سایت پردیس- دانشکده پرستاری  
ebrahimifakhar@yahoo.com

**مقدمه:** شکاف بین آموزش تنوری و بالینی، محدودیت های آموزش بر بالین بیمار و تاکید بر یادگیری مهارت های بالینی، نیاز به باز نگری روش های آموزشی و انجام تحقیقات در مورد تاثیر مدلهای آموزشی مختلف را بیشتر نموده است. این تحقیق با هدف بررسی تاثیر آموزش تزریقات با استفاده از بیمار نما بر میزان یادگیری واضطراب دانشجویان گروه پزشکی اجرا گردیده است.

**روش کار:** در این کار آزمائی آموزشی، تعداد ۱۷۴ دانشجو از رشته های مختلف گروه پزشکی به روش سرشماری انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه آزمون و کنترل تقسیم و در هر دو گروه آموزش تزریقات به صورت متداول (تدریس تنوری، نمایش فیلم و آموزش و تمرین با استفاده از مانکن) انجام و سپس در گروه آزمون علاوه بر روش متداول، تمرین عملی تزریقات با استفاده از بیمار نما نیز صورت گرفت. سپس در مرحله کارآموزی بالینی میزان یادگیری آنها با استفاده از فرم اطلاعاتی مربوطه و اضطراب آنان با استفاده از آزمون بک در زمان اولین تجربه تزریق بر بیمار واقعی مورد سنجش قرار گرفت.

**نتایج:** استفاده از آزمون کای دو نشان داد که میزان یادگیری مهارت تزریقات در گروه آزمون (آموزش دیده با بیمار نما) بیشتر ( $p \leq 0.0001$ ) و اضطراب آنها کمتر ( $p \leq 0.0001$ ) از گروهی بوده است که تنها به روش متداول آموزش تزریقات را گذرانده اند. همچنین ۷۲/۴٪ از دانشجویان گروه آزمون میزان رضایت مندی خود از شیوه استفاده از بیمار نما در تمرین تزریقات را در سطح عالی توصیف نموده اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به افزایش میزان مهارت و کاهش اضطراب با استفاده از روش تمرین با بیمار نما پیشنهاد می گردد تا استفاده از این روش آموزشی در مراکز یادگیری مهارت های بالینی گسترش داده شود.



### بازنگری واحد کارآموزی در عرصه سونوگرافی و

### رادیولوژی بر اساس نیاز دانشجویان کارشناسی مامایی (E)

شهین دخت نوابی ریگی، زهرا مودی، علی نویدیان، فتیحه کرمان ساروی،  
شهلا شفيعی

مرکز تحقیقات ارتقاء سلامت-دانشگاه علوم پزشکی زاهدان  
shahinnavabi@yahoo.com

**مقدمه:** درس سونوگرافی و رادیولوژی دانشجویان مامایی بر اساس سرفصل فیزیک پزشکی می باشد که کارایی بالینی خاصی را بدنبال نداشته است. و واحد کارآموزی رادیولوژی و سونوگرافی بدون پیش زمینه لازم در رابطه با مباحث مربوطه انجام می شود. از آنجا که درخواست سونوگرافی از جمله وظایف یک کارشناس مامایی است و شاید بسیاری از زنان باردار اولین ویزیت خود را نزد یک ماما می گذرانند. تفسیر موضوعی سونوگرافی و درک از خطر زن باردار توسط ماما (مول هیداتیفورم، حاملگی نابجا، جفت سرراهی و دکولمان و...) و ارجاع مناسب و بموقع آن (جهت پیشگیری از مرگ و میر و عوارض مادر، جنینی و نوزادی) به متخصص از ضروریات به نظر می رسد. از طرفی رعایت حقوق گیرندگان خدمت (زنان باردار) شاخص اثر بخشی سنجش اخلاق حرفه ای است که باید همه به آن پایبند باشند. هر چه اطلاعات ماماها بیشتر باشد و تشخیص، تفسیر صحیح بموقع انجام شود هدف ارتقاء کیفیت یادگیری سونوگرافی، رادیولوژی دانشجویان کارشناسی مامایی

**روش کار:** این طرح برنامه ریزی یک COURSE PLAN بود که در سال ۸۶ بدنبال نظر سنجی های و فیدبک های مستقیم و غیر مستقیم از دانشجویان و فارغ التحصیلان مامایی پیوسته و ناپیوسته معطل تفسیر مناسب و ارجاع زنان پرخطر از ضروریات تشخیص داده شد. از آنجا که یک واحد نظری رادیولوژی سونوگرافی و الکترولوژی در مامایی و زنان که سرفصل تعیین شده وزارت فرهنگ آموزش عالی است بازده کلی از نظر توانمند شدن کارشناسان مامایی را ندارد. چون عملاً ۱ واحد نظری حاضر بر اساس فیزیک پزشکی است، و در کار بالین در رابطه با مشخصات بارداری طبیعی و غیر بارداری کمکی نمی کرد بنابراین طی تصمیم گیری گروه مامایی و معاونت دانشکده و ریاست دانشکده و ارجاع به معاونت آموزشی دانشگاه به تصویب رسید (نامه ضمیمه می باشد) که یک واحد کارآموزی در عرصه رادیولوژی و سونوگرافی که ۱۰۲ ساعت معادل ۳ واحد تئوری است. ۵/۰ واحد معادل ۱۷ ساعت کارآموزی در عرصه از این ۳ واحد را در ترم ۸ بعنوان درس نظری و طبق سرفصل قدیمی رادیولوژی و سونوگرافی تدریس می شود و دو و نیم واحد دیگر معادل ۸۵ ساعت کارآموزی در عرصه بر اساس ۱ واحد اخیر تدریس شده گذرانده می شود. عملاً هیچ واحدی از نظر تعداد اضافه نگردید در حالیکه روی کیفیت بالینی کارورزان مامایی برنامه ریزی شد. (سر فصل هاقبلی و فعلی ضمیمه می باشند) قرار شد فید بک های دانشجویان مرتب توسط گروه از نحوه انجام و کیفیت ارزیابی شود. که طی این سه سال پیگیری این فیدبک بطور مرتب بصورت پرسش کلاس به کلاس پس از پایان درس تئوری و کارآموزی در حال انجام است.

**نتایج:** در پیگیری دانشجویان طی این سه سال و پرسش کلاس به کلاس دانشجویان پس از پایان درس تئوری و کارآموزی این واحد انجام شده است که به میزان ۸۵٪ از این شیوه راضی بودند. در فیدبک های دریافتی از محل

کار ماماها ی شاغل در مراکز بهداشتی و درمانی و فیدبک ها از مسئول اتاق زایمان در ارجاع بموقع بهنگام تشخیص خطر ۷۰٪ و در مطب های خصوصی مامایی به میزان ۷۰ درصد نتایج ذیل گزارش شده است. افزایش توانمند سازی کارشناسان مامایی فارغ التحصیل تفسیر صحیح و تشخیص موارد طبیعی از غیر طبیعی افزایش توانمند سازی کارشناسان مامایی فارغ التحصیل در زمینه ارجاع بموقع موارد خطر

**نتیجه گیری:** آموزش سونوگرافی، در غالب واحد نظری و کارورزی اختصاصی می تواند بر میزان یادگیری، کسب مهارت، تصمیم گیری و رضایتمندی دانشجویان مامایی مؤثر باشد کلمات کلیدی باز نگری- کارآموزی در عرصه- سونوگرافی و رادیولوژی- مامایی

**واژه های کلیدی:** باز نگری- کارآموزی در عرصه- سونوگرافی و رادیولوژی- مامایی

A-10-704-4

### اولویت های یادگیری بخش زنان: دیدگاه کارورزان پزشکی

### (E)

الهام کاشانی \*، اکرم ثناگو، سپیده بخشنده نصرت، الهام مبشری، لیلا مهستی  
جویباری، لیلا پاداش، سیما کلاهدوز

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
a\_sanagu@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به این که دانشجویان به عنوان عناصر اصلی آموزش، بهترین منبع اطلاعات مورد نیاز جهت تعیین کیفیت تدریس و آموزش به شمار می روند. لذا بررسی کفایت آموزش های ارائه شده جهت دستیابی به اهداف آموزشی مصوب از دیدگاه دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی در بخش های بالینی از جمله بخش زنان مامایی ضروری به نظر می رسد. هدف از این مقاله بررسی دیدگاه کارورزان پزشکی در خصوص اهداف یادگیری در بخش زنان مامایی می باشد. **روش کار:** در این پژوهش کیفی با ۱۵ کارورز پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان (۱۳۸۹) که در محیط آموزشی مشغول به تحصیل بودند، مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. ملاک اتمام نمونه گیری اشباع مفهومی داده ها بوده است. تمام مصاحبه ها با یک سوال باز یک روز کارورزی خود در بخش زنان را برایم بگویید شروع شد. ادامه مصاحبه با سوالات کاوشی بوده است. کلیه مصاحبه ها، ضبط، دست نویس و مطابق روش تحلیل محتوا؛ آنالیز شدند.

**نتایج:** داده ها حاکی از آن است که دانشجویان از نظر کیفیت و نحوه آموزش از بخش زنان راضی هستند اما بر این باورند که به عنوان یک پزشک عمومی بیشترین نیاز یادگیری آنان مربوط به طبابت درمانگاهی و بخش مادران پرخطر دارد و زمان بیشتری را بایستی به این بخش و همچنین مباحثی از قبیل بیماری های زنان و خونریزی های غیر طبیعی، یانسی، قاعدگی و موارد شایع تر زنان از جمله اورژانس زنان اختصاص داد. دانشجویان معتقد بودند یاددهی یادگیری باید هدفمند و بر اساس اولویت های کاری آتی پزشک درمانگاه و پزشک جامعه (پزشک جامعه) طی یک دوره دو ساله اینترنتیپ پزشکی باشد.





دانشگاه علوم پزشکی تبریز-تبریز-دانشکده پزشکی -RDCC،  
sa. ghafarifar@yahoo.com

**مقدمه:** کلید موفقیت در زندگی و تحصیل به نحوه یادگیری و تفکر افراد، پردازش اطلاعات، حل مساله و تمرکز حواس آنها وابسته است.، تصمیم گرفتیم با شناسایی سبک ترجیحی دستیاران رویکرد منطقی برای بازنگری در شیوه های تدریس در کارگاههای روش تحقیق دستیارانی پیشنهاد نماییم.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی و پایلوت ترجمه نسخه ۱۰۷ پرسشنامه VARK در اختیار ۱۳۲ نفر از دستیاران دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز قرار گرفت. (  $RR = 96.8\%$  ) و اطلاعات بدست آمده از ۹۱ فرم تکمیل شده با روشهای آماری توصیفی با استفاده از نرم افزار SPSS. ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** ۳۵. ۱۶ درصد دستیاران preference single با اولویت سبک write read داشتند. کمترین درصد مربوط به سبک visual و ۶۰. ۶ درصد بود. سبک bi-modal ۵۷. ۲۸ درصد، Tri-modal ۳۸. ۱۵ درصد و سبک VARK ۲۰. ۸۸ درصد موارد را به خود اختصاص دادند. در کل multimodality سبک ترجیحی ۶۴. ۸۳ درصد دستیاران را شامل می شود.

**نتیجه گیری:** براساس نتایج بدست آمده جهت اداره کارگاه های روش تحقیق دستیارانی ۳ تغییر عمده در شیوه تدریس در این کارگاهها پیشنهاد می شود: ۱- استفاده کمتر از PowerPoint در کارگاههای آتی(ابزار کمک آموزشی غالب فعلی) ۲-درخواست ایجاد تغییرات عمده در setting برگزاری کارگاهها به منظور تسهیل استفاده از متد های مختلف تدریس-۳- برگزاری کارگاههای روش تدریس برای مدرسین کارگاهها جهت طراحی فعالیتهای یادگیری موثر

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری، دستیار، پرسشنامه VARK  
A-10-515-2

### راهکارهای موثر در کاهش اشتباهات دارویی در دانشجویان

#### پرستاری (E)

رویا مهدیزاده<sup>۱</sup>، سیما محمد حسینی، فاطمه مهدیزاده

کمیته تحقیقات دانشجویی یاسوج  
r\_mehdizade66@yahoo.com

**مقدمه:** خطاهای پزشکی، از چالشهای مهم تهدید کننده ی نظام سلامت در تمامی کشورهاست. از شایع ترین خطاهای پزشکی شناخته شده می توان به خطاهای دارویی اشاره کرد. با توجه به اینکه این اشتباهات می تواند عوارض جبران ناپذیری را برای بیمار به دنبال داشته باشد. تاکید بر اهمیت اطلاعات دارویی در آموزش پرستاری و توجه به عوامل زمینه ساز بروز خطاهای دارویی پیشنهاد می گردد.

**روش کار:** این مطالعه به روش مرور سیستماتیک اطلاعات در بانکهای اطلاعاتی و جستجوی کتابخانه ای صورت گرفته است.

**نتایج:** مطالعات انجام شده مواردی مانند اضافه شدن یک واحد درسی مجزا به نام محاسبات دارویی برای دانشجویان پرستاری، تفکیک شدن درس داروشناسی و ارائه آن به همراه درس داخلی جراحی مربوط، اضافه کردن زمان آموزش تنوری دارو شناسی، منطبق بودن آموزش تنوری با نیاز عملی،

**نتیجه گیری:** کارورزان پزشکی یادگیری در درمانگاه با تاکید بر درمان های سرپایی الویت آموزش برای دوره پزشکی عمومی در بخش زنان و کارورزی در بخش جراحی را ائتلاف فرصت ها می دانستند. ارزیابی مستمر انطباق یاددهی یادگیری های بالینی با اهداف آموزشی به منظور تربیت پزشکانی پاسخگو به نیازهای جامعه یک ضرورت برای گروه های آموزشی و مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ها به شمار می رود.

**واژه های کلیدی:** اهداف آموزشی، یادگیری بالینی، بخش زنان، کارورز پزشکی  
A-10-22-11

### ارتباط بین عملکرد تحصیلی و حرفه ای با رضایت شغلی

#### پزشکان شاغل (E)

فریبا بخشیان<sup>۱</sup>، حسین جباری بیرامی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
f\_bakhshian124@yahoo.com

**مقدمه:** رضایت شغلی با بهره وری و کاهش هزینه های سازمان ارتباط دارد. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین عملکرد تحصیلی و حرفه ای با رضایت شغلی در بین پزشکان خانواده انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه کاربردی - مقطعی، کلیه پزشکان خانواده استان را به صورت کل شماری برابر ۲۳۸ نفر از ۳۶۷ نفر (برگشت پرسشنامه برابر ۶۴. ۵%) با ابزار های پرسشنامه و مستندات بررسی و از آزمون های همبستگی و مقایسه میانگین ها برای تعیین روابط بین متغیر ها استفاده شده است.

**نتایج:** ۶۸/۵ درصد پزشکان خانواده از شغل خود ناراضی بودند. بیشترین دسته عوامل رضایت مربوط به مقام و منزلت و کمترین میزان مربوط به امنیت و حفظ شخصی و بقا بود. بین نمرات تنوری و عملی بهداشت همبستگی ضعیف  $r = 0.006$  و بین امتیازات دو نوبت ارزشیابی نیزارتباطی وجود نداشت ( $r = 0$ ). همبستگی بین عملکرد تحصیلی و رضایت شغلی معنی دار همبستگی بین عملکرد حرفه ای و رضایت شغلی غیر معنی دار ( $r = 0.075$ ) رضایت شغلی با غالب عوامل فردی و حرفه ای از نظر آماری غیر معنی دار بود اما با جنس و سن معنی دار بود ( $P \leq 0.005$ ).

**نتیجه گیری:** رضایت شغلی پایین و ریزش های زیاد پزشکان، ارتباط معنی دار آن با عملکرد تحصیلی و عدم ارتباط معنی دار متغیرهای سازمانی با رضایت شغلی، لزوم انجام مطالعات گسترده تر ملی و اقدام در خصوص عوامل موجد ناراضی یعنی امنیت شغلی را اجتناب ناپذیر می نماید.

**واژه های کلیدی:** رضایت شغلی، عملکرد تحصیلی، عملکرد حرفه ای، پزشکان  
A-10-730-2

### نتایج تحلیل سبک یادگیری دستیاران دانشکده پزشکی تبریز

#### با استفاده از پرسشنامه VARK

سعیده غفاریفر<sup>۱</sup>، مرتضی قوجازاده، همایون صادق، علی مشکینی، فاطمه صالح نیا، صدیقه عرفانی





داشته و ۶۵٪ سوالات را مناسب ارزیابی نمودند. هیچگونه تفاوت معنی دار آماری در خصوص رشته تحصیلی پرسش شوندگان و موافقت با برگزاری این آزمون بدست نیامد ( $P \leq 0.08$ ).

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که هر چند اغلب دانشجویان برگزاری این آزمونها در ترغیب آنها برای مطالعه بیشتر و افزایش آموخته های آنها مفید میدانستند ولی کمتر موافق برگزاری آن بودند. با توجه به مصوبه داخلی اجبار دانشجویان به شرکت در این آزمون و تنها دادن جایز به ۳ نفر برتر هر رشته در هر دوره برگزاری آزمون تنها عامل برای افزایش انگیزه دانشجویان به مطالعه و شرکت در این آزمون است، لذا انجام تمهیدات دیگری برای شرکت فعالتر دانشجویان در این آزمون و مهم شمردن آن در نظر گرفته شود. به همین دلیل مقرر شد که در آینده ای نزدیک ضرورت شرکت تمامی دانشجویان شرکت در این آزمونها به تصویب شورای آموزشی کل دانشگاه رسانده شود تا ضمانت اجرایی بیشتری داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** آزمون جامع، علوم پایه، پزشکی، دندانپزشکی، بین الملل  
A-10-746-1

### مقایسه عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی دو گروه از

#### دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۹ (E)

کوروش رضایی، حمیدرضا کوهستانی، زهره عنبری، کبری شعبانی

اراک، خیابان خونین شهر، میدان بسیج، دانشکده پرستاری و مامایی  
k. rezaei@arakmu. ac. ir

**مقدمه:** در سالهای اخیر تعداد دانشجویان دانشگاه افزایش چشمگیری داشته است که باعث شده طیف وسیع تری از دانشجویان از نظر تفاوت های فردی، اجتماعی، اقتصادی و آمادگیهای آکادمیک به دانشگاه راه یابند. هدف این مطالعه با هدف مقایسه عوامل پیشگویی کننده موفقیت تحصیلی در دو گروه از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت.

**روش کار:** این یک مطالعه تحلیلی مقطعی است که در آن ۱۱۰ دانشجو با معدل بالاتر از ۱۷ (موفق) و ۱۲۳ دانشجو با معدل کمتر از ۱۴ (ناموفق) با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته که حاوی اطلاعات دموگرافیک و ۱۴ سؤال با مقیاس ۵ درجه ای بر مبنای لیکرت بود مورد مقایسه قرار گرفتند. **نتایج:** از مجموع دانشجویان ۶۶/۷٪ مؤنث بودند. علاقه به رشته تحصیلی، دقت و تمرکز در کلاس، میانگین ساعات مطالعه و معدل دیپلم در دو گروه تفاوت آماری معنادار دیده شد ( $P < 0.05$ ). در حالیکه بین دو گروه از نظر جنس، محل سکونت، سابقه آشنایی با روش های مطالعه و یادگیری، سهمیه کنکور و مشکلات خانوادگی اختلاف آماری معناداری مشاهده نگردید.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج پژوهش علاقه به رشته تحصیلی، دقت و تمرکز در کلاس، میانگین ساعات مطالعه و معدل دیپلم از عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی در دانشجویان گروه پزشکی می باشد. استفاده از مشاوره های آموزشی و تاکید بر نقاط مثبت رشته های تحصیلی توسط استادان مشاور و همچنین برگزاری کارگاه راهبردهای یادگیری و مطالعه جهت افزایش موفقیت تحصیلی دانشجویان پیشنهاد می گردد.

تجویز دارو ها در بخشها به روش موردی به جای عملکردی، کمتر بودن تعداد دانشجویان در بخش و نظارت بیشتر مربی به کار دانشجویان در حین دادن دارو و امکان گزارش اشتباهات بدون ترس از کاهش نمره ارزیابی بالینی دانشجویان به عنوان راهکارهای مؤثر در کاهش میزان خطاهای دارویی ذکر شده بودند.

**نتیجه گیری:** به طور کلی نتایج نشان می دهد که اشتباهات دارویی یکی از مسایل مهم در کارآموزی های دانشجویان پرستاری می باشد. به نظر می رسد بعضی از اشتباهات با نوع آموزش پرستار در زمان تحصیل ارتباط دارد. لذا با تغییر و اصلاح فرآیند آموزش و نظارت و کنترل دقیق تر مربیان می توان تا حدودی از بروز این اشتباهات پیشگیری نمود.

**واژه های کلیدی:** راهکار، اشتباهات دارویی، دانشجویان پرستاری  
A-10-654-1

### بررسی دیدگاههای دانشجویان رشته های پزشکی و

#### دندانپزشکی شعبه بین الملل یزد در خصوص برگزاری آزمون

#### جامع علوم پایه آزمایشی (E)

عباس علی جعفری، محمد حسن شیخها، حسین نهنگی

یزد-کیلومتر ۵ جاده بافق- پردیس بین الملل دانشگاه علوم پزشکی یزد  
jafariabbas@ssu. ac. ir

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از ارکان مهم و اساسی هر برنامه آموزشی از جمله آموزش پزشکی میباشد که در برنامه آموزشی دانشگاههای علوم پزشکی کشور دارای اهمیت میباشد. با توجه به اهمیت نتایج آزمون جامع علوم پایه پزشکی و دندانپزشکی کشور به منظور ارتقاء جایگاه دانشجویان، شعبه بین الملل یزد تصمیم به برگزاری آزمون آزمایشی جامع ترمی گرفته و تاکنون دو دوره آن برای دانشجویان رشته های پزشکی و دندانپزشکی ورودی بهمن ۱۳۸۸ برگزار کرده است. آگاهی و شناخت دیدگاههای دانشجویان مذکور در خصوص فرآیند برگزاری این آزمون و اهداف آن میتواند در برگزاری بهتر آن مفید باشد. هدف از بررسی حاضر تعیین دیدگاههای دانشجویان علوم پایه شعبه بین الملل در خصوص آزمون جامع آزمایشی برگزار شده به منظور ارتقاء کیفیت برگزاری آن بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-تحلیلی بصورت سرشماری تعداد ۷۵ نفر از دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی شعبه بین الملل یزد که تا کنون دو دوره در آزمون جامع علوم پایه آزمایشی شرکت کرده بودند مورد پرسش قرار گرفتند. داده ها بوسیله پرسشنامه ای خودایفا که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفته بود جمع آوری شد. سوالات درسه حیطه چگونگی برگزاری آزمون، تاثیر آن در ارتقاء آموزش و نقش آن در موفقیت در آزمون جامع علوم پایه کشوری طراحی شد. اطلاعات به دست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS بررسی و تحلیل شدند.

**نتایج:** در زمینه چگونگی اطلاع رسانی و آگاه نمودن دانشجویان در خصوص اهمیت برگزاری این آزمون، بیشتر دانشجویان (۷۵٪) خوب ارزیابی کردند. در مجموع ۴۸/۵٪ دانشجویان با برگزاری این آزمون موافق بوده و ۶۲/۰٪ پاسخ دهندگان نقش آزمون در ترغیب آنها برای مطالعه بیشتر مفید دانستند. تنها ۳۸٪ دانشجویان مایل به شرکت در این آزمون در صورت اختیاری بودن آن بودند. بیشتر دانشجویان (۷۰/۴٪) از چگونگی برگزاری آزمون رضایت



### نظر اساتید و دانشجویان دندانپزشکی شیراز درباره برنامه آموزشی گروه کودکان دوره دکتری عمومی (E)

مهتاب معمارپور \*، لیلا بذرافکن، نیما موسوی نسب، مهدی یاسمن شیرازی

شیراز- خیابان قصر دشت- قم آباد- دانشکده دندانپزشکی- بخش کودکان  
emarpour@sums.ac.ir

**مقدمه:** بازنگری برنامه های آموزشی به منظور ارتقا آموزش در راستای پاسخگویی به نیازهای جامعه لازم میباشد. هدف از این مطالعه ارزیابی نیاز به بازنگری برنامه آموزشی بخش کودکان در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی با استفاده از نظر اساتید و دانشجویان بود.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی-توصیفی که در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در دانشکده دندانپزشکی شیراز انجام شد، تعداد ۷۷ پرسشنامه بین ۸ نفر از اساتید متخصص کودکان و ۹۹ نفر از دانشجویان بصورت حضوری توسط محققین توزیع شد. پرسشنامه ها در هر یک از دروس کودکان نظری (۳۰۲۰۱) و کودکان عملی (۳۰۲۰۱) بر اساس مقیاس چهار درجه ای لیکرت طراحی و تنظیم گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS و استفاده از روشهای آمار توصیفی-استنباطی مانند توزیع فراوانی، میانگین، انحراف معیار و آزمون آماری Withney Mann انجام شد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی برنامه، آموزش، دندان پزشکی، دندانپزشکی کودکان

A-10-798-2

### ارزیابی برنامه های کارآموزی در فارغ التحصیلان رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (E)

منصور ظهیری

اهواز دانشگاه علوم پزشکی دانشکده بهداشت،  
man\_zahiri@yahoo.co.uk

**مقدمه:** شناسایی نقاط قوت، نقاط ضعف و مشکلات موجود در طراحی و اجرای برنامه کارآموزی در عرصه، اهمیت زیادی در تحقق اهداف آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی دارد. این مطالعه با هدف ارزیابی برنامه های کارآموزی در فارغ التحصیلان رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی، کلیه فارغ التحصیلان دوره های اول و دوم رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز که ۱۶ واحد کارآموزی را گذرانده بودند مورد بررسی قرار گرفتند. داده ها به وسیله پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری گردید. روایی پرسشنامه از طریق روایی محتوا و پایایی آن با روش آزمون مجدد تایید شد. داده ها با استفاده از شاخص های مناسب آماری و به کمک نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**واژه های کلیدی:** موفقیت تحصیلی، دانشجوی موفق، دانشجوی ناموفق، گروه پزشکی  
A-10-615-3

### بررسی نظرات اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در مورد عوامل انگیزش بیرونی مؤثر بر عملکرد آموزشی و پژوهشی (E)

محمد رضا میری \*\*، زهره خزاعی، سپیده خراشادیزاده

edc@bums.ac.ir

**مقدمه:** شناخت عوامل مؤثر در ایجاد انگیزش شغلی از ضرورت هایی است که می تواند در افزایش بهره وری و رضایت شغلی اعضای هیأت علمی دانشگاه کمک کند. با توجه به اینکه اساتید بدنه اصلی هر دانشگاه را تشکیل می دهند و از طرفی دانشگاه های علوم پزشکی به اساتید و انگیزه به عنوان یکی از ارکان تعلیم و تربیت نیاز دارند تا در آموزش دانشجویان و ارتقا، سلامت جامعه مؤثر واقع شوند، لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین نظرات اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در مورد عوامل انگیزش بیرونی مؤثر بر عملکرد آموزشی و پژوهشی آنان در سال ۸۸ انجام گرفت.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی-تحلیلی کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای در مورد عوامل انگیزشی بود که براساس مقیاس ۳ تایی کم، متوسط و زیاد نمره گذاری گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون مستقل و ضریب همبستگی پیرسون و آنالیز واریانس یک طرفه در سطح  $\alpha \leq 0/05$  استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که بیشترین درصد اعضای هیأت علمی مذکر ۶۳/۱٪ و میانگین شغلی ۴۰/۳۱٪ در گروه بالاتر از ۳۰ سال بودند. بیشترین رتبه علمی مربوط به دو گروه استادیار ۵۷/۷٪ و مربی ۲۵/۲٪ بود. نتایج مربوط به سابقه کار نشان داد که بیشترین درصد میانگین سابقه کار ۱۲/۴٪ در سال قرار داشتند. نتایج نشان داد که میانگین نمره نگرش بیرونی اساتید از مجموع ۵۱ نمره ۶/۶۴  $\pm$  ۳۷/۶ بود. عوامل انگیزش بیرونی تأثیر بیشتری در نگرش اعضای هیأت علمی داشته است. در مورد عوامل انگیزش بیرونی بیشترین فراوانی به ترتیب به روابط کاری خوب با همکاران و نحوه اداره دانشگاه توس مسئولین بوده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت عوامل بیرونی در ایجاد انگیزش شغلی اساتید پیشنهاد می گردد مسئولین و مدیران دانشگاه باید به اهمیت عوامل مؤثر در ایجاد انگیزش شغلی در دانشگاهها توجه بیشتری نمایند و درصدد پرورش استعداد های خلاق از طریق فراهم نمودن محیط مناسب توأم با امنیت شغلی و آرامش کامل باشند تا اساتید کثر زمان خود را صرف آموزش و تحقیق نمایند.

**واژه های کلیدی:** اعضای هیأت علمی- عوامل انگیزشی بیرونی  
**واژه های کلیدی:** اعضای هیئت علمی، عوامل انگیزشی بیرونی

A-10-785-1



زهره سلیمانی، منصوره مومن هروی، زریچهر وکیلی، کمال اصالت منش، لیلا  
ایران‌شاهی، فخرالسادات میرحسینی

بیمارستان بهشتی  
soleimani.zahra@yahoo.com

**مقدمه:** سبک یادگیری دانشجویان پزشکی از آنجاییکه این افراد در آینده با  
جان بیماران ارتباط دارند، از اهمیت بالایی برخوردار است. در این مطالعه ما  
به توصیف و تفسیر سبک یادگیری دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی  
کاشان می پردازیم.

**روش کار:** در این مطالعه فنومنولوژی با تعداد ۲۲ نفر از دانشجویان پزشکی  
در مقاطع مختلف مصاحبه انجام شد. مصاحبه نیمه ساختار یافته بود که تا حد  
اشباع پیش رفت، سپس ضبط و بر روی کاغذ پیاده شدو با استفاده از تحلیل  
مقایسه ای مداوم بررسی شدند.

**نتایج:** سبک یادگیری دانشجویان پزشکی دارای ۶ زیر طبقه بود: یادگیری از  
طریق گوش دادن و سپس یادداشت برداری، یادگیری از طریق مثال و  
تجسم، یادگیری مشاهده ای، یادگیری بوسیله پرسش و پاسخ، یادگیری از طریق  
تمرین و تکلیف، یادگیری از طریق ایفای نقش.

**نتیجه گیری:** دانشجویان پزشکی از سبک های مختلف یادگیری و با ترکیبی از  
آنها استفاده می کنند که بستگی به خود دانشجو، سبک آموزش استاد، محیط و  
شرایطی که در آن یاد می گیرند، دارد. تنوع استفاده از سبک های یادگیری در  
آموزش دانشجویان بسیار موثر است.

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری، دروس تئوری، دانشجویان پزشکی

A-10-382-1

### آموزش بالین از دیدگاه دانشجویان (E)

لادن زرشناس، شهلا مومنی دانایی، الهام مزارعی

شیراز- قباد قصر الدشت- دانشکده دندانپزشکی- مرکز توسعه آموزش  
zarshenasster@gmail.com

**مقدمه:** بهبود و ارتقا، کیفیت آموزش بالینی، مستلزم بررسی مستمر وضعیت  
موجود، شناخت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف است که در این رابطه نظرات و  
ایده های دانشجویان بعنوان عنصر آموزشی می تواند راهگشای برنامه های  
آینده باشد. بررسی یادگیری دانشجو از جنبه های پیچیده آموزش است که  
بویژه در دندانپزشکی دارای اهمیت بوده و هدف یادگیری و آموزش می  
باشد. بر این اساس در این مقاله قصد داریم به بررسی آموزش بالین در  
دندانپزشکی از دیدگاه دانشجویان بپردازیم. آموزش بالینی را می توان  
فعالیت تسهیل کننده یادگیری در محیط بالین دانست که در آن مربی و  
دانشجو به یک اندازه مشارکت دارند و هدف از آن، ایجاد تغییرات قابل  
اندازه گیری در دانشجو برای انجام مراقبت های بالینی است. ضعف برنامه ریزی  
در این زمینه مشکلاتی ایجاد می کند که در نهایت، ضعف مهارت های حرفه ای و  
کاهش کارایی دانش آموزان را بدنبال خواهد داشت. آموزش موثر بالینی،  
با انجام مسئولیتهای آموزشی، رفتارهای هدایت کننده یادگیری بالینی،

**نتایج:** میزان اثر بخشی برنامه های کارآموزی که بر مبنای میزان آشنایی  
دانشجویان با هر کدام از موضوعات تعیین شده در سرفصل شورای عالی  
برنامه ریزی علوم پزشکی برای رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی  
است متوسط (۵۹/۰۳٪) ارزیابی شد. میزان آشنایی با مفاد کارآموزی یک  
۴۹/۸±۷/۳ درصد، کارآموزی دو ۶۳/۶±۹/۴ درصد، کارآموزی سه ۴۸/۴±۵/۳  
درصد و کارآموزی چهار ۵۹/۰۴±۵/۶ درصد محاسبه شد. همچنین اثربخشی  
برنامه های کارآموزی فارغ التحصیلان دوره دوم بیشتر از دوره اول بود.

**نتیجه گیری:** در مقایسه با استانداردهای آموزشی، برنامه های کارآموزی در  
دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه جندی شاپور  
اهواز، دارای اثربخشی مطلوب و رضایت بخشی نمی باشد. لذا بازنگری جدی و  
اعمال اصلاحات لازم در برنامه ریزی و اجرای کارآموزی، در راستای تحقق  
اهداف آموزشی دانشجویان این رشته ضرورت تام دارد.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، کارآموزی، فارغ التحصیلان، مدیریت خدمات  
بهداشتی

A-10-763-1

### بررسی نگرش دانشجویان و اعضای هیئت علمی در مورد

### کیفیت آموزش بالینی مورد بخشهای ماژور دانشگاه علوم

### پزشکی مازندران، ۱۳۸۸ (E)

کوروش وحیدشاهی\*، میترا محمودی، سارا احتشامی، مهدی آهنگری،  
امیرسعید حسینی

ساری دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش،

kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی ارتباط تنگاتنگ با عملکرد پزشک در آینده داشته و  
یکی از مهمترین قسمتهای آموزش پزشکی می باشد. هدف از انجام این  
مطالعه بررسی نگرش دانشجویان و اعضای هیات علمی نسبت به آموزش  
بالینی بخشهای ماژور دانشگاه علوم پزشکی مازندران بوده است.

**روش اجرا:** مطالعه از نوع توصیفی بوده و تمامی اعضای هیئت علمی و  
دانشجویان بخش های ماژور (داخلی، جراحی، اطفال و زنان) وارد مطالعه  
شدند. ابزار سنجش پرسشنامه ۲ قسمت شامل گویه های نگرشی و اطلاعات  
دموگرافیک بود. اطلاعات وارد نرم افزار spss ۱۵ شده و با آزمونهای آماری  
مناسب آنالیز شدند.

**نتایج:** ۳۳ عضو هیئت علمی و ۸۸ دانشجو در مطالعه شرکت کردند. اغلب  
شرکت کنندگان معتقد بودند که تنها گروه، اطفال کلاسهای آموزشی منظمی  
برقرار می کنند. ۷۲٪ معتقد بودند که اعضای هیئت علمی در گروه اطفال  
تلاش بیشتری نسبت به دیگر گروهها در آموزش دارند.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، نگرش، کیفیت، دانشجویان، اعضای هیئت  
علمی

A-10-764-1

### سبک یادگیری دروس تئوری در دانشجویان پزشکی دانشگاه

### علوم پزشکی کاشان (E)



بالینی با استفاده آزمون بالینی با ساختار عینی (OSCE) در دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد نجف آباد اصفهان صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی (Cross sectional) است. جامعه مورد مطالعه ۱۲۰ نفر از دانشجویان پزشکی (کارورز و کارآموز) دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد اصفهان بودند که تجربه ارزشیابی بالینی به شیوه OSCE را داشتند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته بود که پس از کسب روایی مطلوب و تعیین پایایی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج مطالعه حاضر بیان گر آن بود که دانشجویانی که تجربه ارزشیابی مهارت های بالینی به شیوه OSCE را داشتند، نسبت به این شیوه ارزشیابی با کسب (۴/۷۳٪) نمره کل از رضایت مطلوبی برخوردار بودند. در مجموع افراد مورد مطالعه برای (۶/۷۱٪) عبارات، گزینه راضی یا کاملاً راضی، (۱۵٪) بی نظر و (۴/۱۳٪) ناراضی یا کاملاً ناراضی را انتخاب کردند. همچنین (۸/۹۱٪) آنها رضایت خود را نسبت به برگزاری این شیوه ارزشیابی اعلام نمودند. در بررسی ارتباط رضایت دانشجویان و توافق نسبت به برگزاری این شیوه در سایر گروه های آموزشی ارتباط معنی دار آماری ( $p \leq 0.01$ ) مشاهده شد ولی در بررسی سایر متغیرهای زمینه های تفاوتی مشاهده نگردید.

**نتیجه گیری:** با توجه به رضایتمندی دانشجویان از ارزشیابی با ساختار عینی (OSCE) و نیز ارتقاء مهارتهای عملی - حرکتی (سایکوموتور) به نظر می رسد کاربرد وسیع این روش در بخش های مختلف بالینی ضروری باشد و لذا پیشنهاد می گردد با برنامه ریزی اثربخش نسبت به طراحی و اجرای آن در امر آموزش و ارزشیابی اقدام گردد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی بالینی، آزمون بالینی با ساختار عینی، رضایت، کارآموز، کارورز

A-10-822-2

### آموزش آشنایی احیاء نوزاد به پرسنل دانشگاه علوم پزشکی

زاهدان ۸۹-۸۸ (E)

شهین دخت نوابی ریگی، محمود ایمانی، شکیبا، محسن کیان پور، بتول تیموری، زهرا مودی، زهرا پودینه، مهین نادری فر، مهناز قلجه

میدان مشاهیر صندوق پستی ۱۳۷۹  
shahinnavabi@yahoo.com

**مقدمه:** سالانه ۱۹ درصد مرگ نوزاد در جهان رخ می دهد. اما در ۱۰۰۰ زایمان ۱۰ درصد نیاز احیاء دارند که از این ۹۰ درصد به گام های نخستین احیاء و ۱ درصد نیاز به اقدامات پیشرفته دارند. احیاء نوزاد همواره غول بزرگی به نظر می رسد که انجام دادن صحیح آن را غیر ممکن می نمود از طرفی اخلاق حرفه ای جامعه پزشکی جزو شرح وظایف هر عضو از این جامعه می باشد. بنا براین با کمک متخصصان درسیات ای تدوین شده که این مشکل یادگیری را به نحو ماهرانه ای آسان نموده است. از آنجا که شاخص مرگ نوزادان سلامت جامعه را می سنجد این طرح در استان سیستان و بلوچستان ضروری و لازم اجرا درآمد و هنوز ادامه دارد. هدف تعیین ارتقاء مهارت احیاء نوزاد در مقطع دستیاران زنان، نوزادان، بیهوشی و کارشناسان مامایی و تکنسین های اتاق عمل در سالهای ۸۹-۸۸ می باشد.

مهارتهای تکنیکی و خرسندی از کار در ارتباط است. توانایی تحریک دانشجو، توضیح مفاهیم مشکل و پویا بودن، از عواملی است که در مطالعه کمبرز و همکاران به آن اشاره شده است. امروزه آموزش دهندگان بالینی در حرفه های سلامت از جمله در دندانپزشکی بدنبال استراتژی های آموزش بالینی موثر هستند. بسیاری از محققان از جمله مایرز، رومبرگ، چمبرز و همکاران، موثر بودن آموزش بالین و محیط یادگیری بالینی را در دانشکده های دندانپزشکی مطالعه کردند.

**روش کار:** این مطالعه بصورت مقطعی با روش نمونه گیری سرشماری انجام گرفت کلیه دانشجویان ایترن دندانپزشکی ۱۴۴ نفر دانشجوی دندانپزشکی در سالهای تحصیلی ۸۶ و ۸۷ وارد مطالعه شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد شده IQ CLINED بود شامل ۳ زیر مجموعه جهت سنجش فرصتهای یادگیری بالینی (۱۱ سوال)، میزان شرکت در فعالیتهای یادگیری ویژه (۱۰ سوال) و تعامل با مدرسان بالینی (۱۴ سوال). این پرسشنامه با مقیاس لیکرت در ۶ درجه. روایی پرسشنامه بر اساس روایی محتوا و پایایی آن به روش آلفا کرونباخ ۰.۸ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS استفاده شد و یافته ها با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، درصد) و استنباطی به صورت مقایسه میانگین در دو گروه با آزمون t تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که قویترین جنبه آموزش بالین، فرصتهای یادگیری بالین و داشتن تعامل خوب با آموزش دهنده اما مشارکت در فعالیتهای یادگیری کمترین درصد را در آموزش بالین به خود اختصاص داد. همچنین مقایسه دانشجویان ایترن و اکسترن با استفاده از آزمون t-test در سطح ۰.۰۵ =  $\alpha$  نشان داد که دانشجویان ایترن از لحاظ کسب فرصتهای یادگیری بالینی نسبت به دانشجویان اکسترن در سطح بالاتری قرار دارند، در حالی که از نظر مشارکت در فعالیتهای یادگیری ویژه و تعامل با آموزش دهنده بالینی هر دو گروه در یک سطح قرار داشتند.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالین- دید دانشجویان - دندانپزشکی  
A-10-820-1

### بررسی رابطه بین میزان رضایتمندی و ارزشیابی مهارت های

بالینی با استفاده آزمون بالینی با ساختار عینی (OSCE) در

دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد نجف آباد اصفهان (E)

امیر علی فاطمی، شیوا حسینی

اصفهان - خ میر - خ مصلی - بن بست ۱۴ - پلاک ۱۳۸

**مقدمه:** یکی از مهم ترین جنبه های آموزش بالینی، سنجش دقیق و ارزشیابی عینی شایستگی های حرفه ای دانشجویان پزشکی است. با استفاده از آزمون بالینی با ساختار عینی (objective structural clinical exam) طیف گسترده ای از مهارت های تکنیکی و پایه در محیط آزمایشگاهی مورد ارزیابی قرار می گیرد. رضایت دانشجویان از این روش ارزشیابی می تواند بستر مناسبی برای توسعه آن در آموزش بالینی ایجاد نماید. لذا با توجه به اهمیت موضوع این مطالعه با هدف بررسی رابطه بین میزان رضایتمندی و ارزشیابی مهارت های



**روش کار:** در این مطالعه مقطعی دیدگاه کلیه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ با پرسشنامه هایی شامل سؤالاتی پیرامون تاثیر عوامل وابسته به دانشجویان بر تمرکز، بصورت مقیاس پنج گزینه ای لیکرت مورد سنجش و داده ها با آزمون های آماری T-Test، آنالیز واریانس و کای اسکور در نرم افزار SPSS ۱۷ با معناداری ۰/۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** پرسشنامه ها توسط ۱۸۰ نفر از دانشجویان (۷۴/۴٪) تکمیل، که ۵۹/۳٪ آنها مونث بودند. از دیدگاه دانشجویان، خواب آلودگی در کلاس (با میانگین ۳/۶۶)، علاقه مندی به موضوع درسی (با میانگین ۳/۳۳) و داشتن درگیریهای فکری شخصی (با میانگین ۳/۲۹) مهم ترین عوامل و وجود دانشجویان با جنسیت متفاوت در کلاس (با میانگین ۱/۳۳) کم اهمیت ترین عامل موثر بر تمرکز در کلاس بودند. نظر دانشجویان دختر و پسر در خصوص داشتن اعتقاد به یادگیری مطالب در حین تدریس ( $P \leq 0/016$ ) تفاوت معناداری داشت به طوری که دانشجویان دختر اهمیت بیشتری قائل بودند. دیدگاه دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی پیرامون اتکا به گروه های جزوه نویسی با تفاوت معناداری همراه بود ( $P \geq 0/037$ )؛ به نحوی که دانشجویان مقطع فیزیوتولوژی (با میانگین ۲/۶۲) بیش ترین اهمیت و مقطع کارورزی (با میانگین ۰/۸۸) اهمیت کمتری می دادند.

**نتیجه گیری:** با آگاهی از اکتسابی بودن تمرکز، می توان با تغییر برخی الگوهای رفتاری دانشجویان در راستای افزایش تمرکز اقدام نمود. داشتن برنامه ریزی زمانی در طول روز در جهت برطرف نمودن مشکل کم خوابی، راهکارهای افزایش علاقه مندی به مباحث درسی و کاهش درگیری های فکری دانشجویان، همه از جمله مواردی هستند که توجه بیشتر به امور روانشناسی دانشجویان و بهره مندی از حضور مشاوران با تجربه و آگاه در محیط های دانشگاهی را مورد تاکید قرار می دهند.

**واژه های کلیدی:** تمرکز در کلاس، دانشجو، کیفیت آموزشی

A-10-619-1

### معایب آموزش الکترونیکی در پزشکی (E)

محبوبه رمضان زاده، سارا رمضان زاده، معصومه گودرزی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد

ramezanzadehm881@mums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش الکترونیکی، شیوه خود آموزی است که محدودیت های زمان و مکان را درمی نوردد. انعطاف پذیری این شیوه باعث شده است که مواد آموزشی آن در حیطه های گوناگونی تدوین شوند. حوزه ی آموزش پزشکی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و آموزش الکترونیک در این حوزه به سرعت در حال تبدیل به رویکردی مورد قبول است. مقاله ی مروری حاضر به معایب یادگیری الکترونیک در آموزش پزشکی می پردازد.

**روش کار:** جهت دستیابی به اطلاعات از پایگاه جهاد دانشگاهی، مدالین و ژورنالهای معتبر استفاده گردید.

**نتایج:** مرور مطالعات نشان می دهد با وجود اینکه آموزش الکترونیک سابقه ی خوبی در آموزش دانشجویان علوم پزشکی و آموزش مداوم به جا گذاشته است، استفاده از این روش با محدودیتهایی همراه است. اساتید جهت اجرای

**روش کار:** بر اساس نیاز سنجی های بعمل آمده در کشور و استان کارگاه احیا، نوزاد در استان بر اساس آموزش آبخاری از اواخر سال ۸۸ تا هم اکنون در حال انجام است. ابتدا به پیشنهاد وزارت بهداشت اعضای هسته اصلی تیم آموزشی احیا، دوره کارگاه آموزشی احیا، نوزاد را بر اساس پروتکل جدید در تهران گذرانیده و پس از بازگشت موظف به اجرای و تشکیل تیم بومی احیا، دانشگاهی نوزادان شدند. بنابراین مربی کشوری، مربیان دانشگاهی و مربیان بیمارستانی و در نهایتاً ارائه دهندگان خدمت آموزش دیده و این آموزش ادامه دارد. اولین کارگاه آموزشی جهت پرسنل بیمارستان علی ابن ابیطالب (ع) طی ۵ روز از تاریخ ۱۹ الی ۲۳ دی ماه برای ۳۵ نفر از دستیاران تخصصی و ماماها و تکنسین ها تشکیل شد. در روز اول بحث تئوری توسط متخصص نوزادان، بیهوشی و زنان و روز های بعد کار عملی با استفاده از مربیان هیئت علمی دانشگاهی اجرا و توسط شرکت کنندگان تمرین شد. و در روز آخر بر اساس مگا کد پیشنهادی درسامه وزارت خانه امتحان گرفته شد. کسی که حد اقل های امتیاز تعیین شده از مگا کد مقدماتی و پیشرفته را می گرفت گواهی دریافت می نمودند و کسانی که حد اقل ها را نمی گرفتند و در کارگاه بعدی شرکت مجدد توصیه می شد و به گروه مربوطه معرفی می شدند. حداکثر نمره مگا کد مقدماتی ۳۰ و حداکثر نمره مگا کد پیشرفته ۳۸ می باشد.

**نتایج:** ارتقا، مهارت احیا، بر اساس پره تست و پست تست (پرسشنامه های مگا کد کلیه گروه ها موجود است) در دو کارگاه ابتدای طرح تنها دو نفر از تکنسین های اتاق عمل از ۳۵ نفر شرکت کننده نمره مگا کد را بطور کامل نگرفتند و در کارگاه بعدی که تشکیل شد مجدد در کارگاه ها شرکت داده شدند. در کارگاه های بعدی همه نمره حد نصاب مگا کد را دریافت نمودند میانگین نمره مقدماتی ۲۶ بود. میانگین نمره پیشرفته ۳۳ بود. افزایش رضایتمندی پرسنل از کیفیت اجرای کارگاه به میزان ۸۵ درصد بوده است.

**نتیجه گیری:** کارگروه کارگاهی این شیوه آموزش مهارت شرکت کنندگان را به نحو خوبی ارتقا، بخشیده است. نقاط قوت: افزایش اعتماد بنفس در صورت نیاز به احیا، در پرسنل آموزش دیده نقاط ضعف: مشکل بودن هماهنگی ها با بخش های مختلف فرصت ها: ارتقا، مهارت ها به توصیه وزارتخانه، تهدیدها: عدم تشویق و بازخورد مناسب به تیم از طرف وزارتخانه

**واژه های کلیدی:** آموزش آبخاری، احیا، نوزاد

A-10-704-5

### دانشجویان چگونه می توانند تمرکز خود را در کلاس افزایش

دهند ؟ (E)

محسن پورعزیزی، حمید شاهین فر، روزنا نیکخواه، شیدا ذوالفقاری، سمیرا

مهرعلی زاده، راهب قربانی

علوم پزشکی سمنان

m.pourazizi@yahoo.com

**مقدمه:** تمرکز حواس در هرکاری از جمله در فراگیری مباحث درسی، از ضروریات قطعی یادگیری و آموزش به حساب می آید. هدف از این مطالعه شناسایی و بررسی میزان تاثیرگذاری عوامل مرتبط با دانشجویان پیرامون تمرکز در کلاس، جهت ارتقا، سطح تمرکز و کیفیت آموزشی می باشد.





۴۲ نفر (۳۶٪) کارآموز و ۷۴ نفر (۶۳٪) کارورز تشکیل دادند. همچنین در بررسی معدل ترم گذشته دانشجو ۴۵ نفر (۳۸٪) معدل آنها بین ۲۰-۱۷، ۷۱ نفر (۶۰٪) نیز معدلشان بین ۱۷-۱۴ و ۱ نفرشان (۰.۰۹٪) معدل ۱۴ کسب کرده اند. میانگین و انحراف معیار وضعیت آموزش بالینی در حیطه عملکرد اساتید بالینی در بخش گوش، حلق و بینی به ترتیب ۵۳.۰ و ۸۸؛ داخلی ۸۰.۲ و ۸۱.۰؛ اطفال ۳۳.۳ و ۹۳.۰ و زنان و زایمان ۵۳.۲ و ۸۵ محاسبه گردید که با استفاده از آزمون کروسکال والیس و اطمینان ۹۵ درصد  $P=0.11$  و  $P=0.08$  مشاهده گردید که نشان دهنده وجود تفاوت معنی دار در میانگین وضعیت آموزش بالینی در حیطه عملکرد اساتید بالینی در بخشهای چهارگانه فوق الذکر می باشد و این نشان دهنده این است که بخش اطفال نسبت به بقیه بخشها بطور معنی داری در وضعیت بهتری قرار دارد.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج بدست آمده اکثریت دانشجویان از مراحل ثبت نام و انتخاب واحد راضی به نظر می رسیدند ولی از ثبت نام اینترنتی رضایت نداشتند؛ لذا پیشنهاد می شود با ارتقای هرچه بیشتر تکنیک های پیشرفته در مراحل ثبت نام (ثبت نام اینترنتی) و توجه بیشتر به نقش استاد راهنما، رضایت هرچه تمام تر دانشجویان در مراحل ثبت نام فراهم آید.

**واژه های کلیدی:** رضایتمندی، ثبت نام، استاد راهنما، انتخاب واحد، ثبت نام اینترنتی

A-10-838-2

### بررسی وضعیت آموزشی دانشگاه از دیدگاه مدرسین علوم

#### پایه (E)

احمد وهابی

سنندج- خ پاسداران- دانشگاه علوم پزشکی کردستان- دانشکده بهداشت  
ahvahhabi@gmail.com

**مقدمه:** نیازهای جامعه مرتباً در حال تغییر است، بنابراین ایجاد تغییر در آموزش نیز لازم است؛ دیدگاه اساتید، به عنوان آموزش دهندگان و معتبرترین رده های درگیر در آموزش پزشکی، از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف: این مطالعه با هدف بررسی وضعیت آموزشی دانشگاه از دیدگاه مدرسین علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۸۵ انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی، تمامی مدرسین علوم پایه شامل ۷۲ نفر مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای دو قسمتی شامل مشخصات دموگرافیک و سئوالات مربوط به نظرات اساتید در مورد وضعیت آموزشی دانشگاه بود.

**نتایج:** ۳۴/۷٪ افراد مورد مطالعه زن و بقیه مرد بودند. ۵۱/۴٪ در دانشکده پزشکی و بقیه در دانشکده های پرستاری- مامایی و بهداشت مشغول تدریس بودند. ۸۹/۱٪ شرکت کنندگان در کارگاه های آموزشی، محتوی کارگاهها را متناسب با نیازهای آموزشی خود دانسته و ۸۴/۷٪ معتقد بودند که مدرس قبل از تدریس، باید دوره آموزش تدریس را بگذراند. توانایی سخنوری، داشتن توان علمی، توان مهارتهای ارتباطی از مهمترین عوامل و فعالیت پژوهشی استاد به عنوان کم اهمیت ترین عامل در موفقیت آموزشی

یادگیری الکترونیک نیاز به کسب مهارتهای لازم جهت مدیریت اطلاعات و ارایه ی آموزش الکترونیکی دارند و درگیر شدن در این آموزش سخت است. یادگیرندگان هم نیاز به محتوای آموزشی مناسب و توجه به سبک یادگیری خود دارند. مطالعاتی نیز نشان می دهند که بسته های آموزشی یادگیری الکترونیک کیفیت خوبی در انتقال اطلاعات ندارند و پذیرش و تدوین آنها نیز وقت گیر است. همچنین یادگیری الکترونیک نیاز به منابع جهت رفع هزینه های سخت افزاری و تدارک تجهیزات، هزینه های مربوط به مکان فیزیکی و هزینه های پشتیبانی دارد که باعث ایجاد مشکلات اقتصادی شده است.

**نتیجه گیری:** شواهد و مدارک نشان می دهد علی رغم فواید غیر قابل انکار یادگیری الکترونیک در آموزش پزشکی مانند کاهش زمان تدریس، عرصه ی یادگیری الکترونیکی امروزی با فرآیندهای کند طراحی آموزشی، عدم همکاری متخصصان، موضوع آموزش و نیازهای متغیر یادگیرندگان به چالش کشیده می شود. همچنین به نظر می رسد کاربرد یادگیری الکترونیک در علوم پایه بیش از پزشکی بوده است.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، آموزش الکترونیکی

A-10-836-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در مورد وضعیت آموزش

#### بالینی (E)

محمد رضا میرجلیلی، ماریا فقیهی، عبدالعظیم اقبال، محمدرضا حیدری،  
محمدحسن شیخها

یزد، صنفایه، بیمارستان شهید صدوقی یزد  
sheikhha@ssu.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به اهمیت ارزشیابی در شناخت مشکلات در حیطه های مختلف آموزش بالینی و ارتقای سطح کیفی آموزش دانشجویان و تاثیر مثبت آن در برنامه ریزی های آموزشی، در این پژوهش به بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در مورد وضعیت آموزش بالینی در بخش های مختلف پرداخته شد تا در نهایت بتوان با شناخت نقاط ضعف و قوت آموزش بالینی در جهت تقویت نقاط قوت و حذف نقاط ضعف گام برداشت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی و به روش مقطعی انجام گردید. نمونه گیری به صورت سرشماری انجام شد. جامعه این پژوهش را کلیه دانشجویان پسر و دختر دوره کارورزی و کارآموزی رشته پزشکی ورودی ۸۱-۸۰ دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد تشکیل دادند که طبق برآوردهای موجود حدوداً ۱۳۰ نفر وارد مطالعه و مورد بررسی قرار گرفتند. داده های تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آماره های توصیفی مانند درصد، نسبت، میانگین و انحراف معیار، همچنین آزمونهای آماری مناسب مانند chi quares، مقایسه میان نظرات توسط تست های نان پارامتریک مانند mann-whitney و vallis kruskal مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** در مطالعه حاضر که به بررسی ۱۳۰ نفر از دانشجویان دانشگاه پرداخته شد ۷۴ نفر (۵۶٪) را زنان و ۴۸ نفر (۳۹٪) را مردان تشکیل می دهند. میانگین و انحراف معیار سن گروه مورد مطالعه به ترتیب ۲۴.۲ و ۴۳.۰۱ محاسبه گردید. از بین افراد مورد پژوهش ۳۷ نفر (۳۰٪) متاهل و ۸۴ نفر (۶۹٪) مجرد، ۸۸ نفر (۷۲٪) بومی و ۳۳ نفر (۲۷٪) غیربومی،





واژه‌های کلیدی: شیوه تدریس، یادگیری، فراگیر  
A-10-742-1

### بررسی قابلیت کاربرد مدل کرک پاتریک در ارزیابی اثربخشی آموزش‌های پزشکی (E)

سجاد دلاوری، برمک تابنده، سمیه دلاوری

شیراز- بلوار زند- کوچه ۴۳- معاونت پژوهشی جهاد دانشگاهی فارس  
شیراز- بلوار زند- دانشکده پزشکی- طبقه هفتم، مرکز edc  
sajadd@gmail.com

**مقدمه:** حرفه‌های پزشکی و پیراپزشکی، جز تاثیرگذارترین حرف بر رفاه ملت‌ها می‌باشند. از همین رو مساله آموزش رشته‌های گروه پزشکی همواره مورد توجه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان قرار گرفته است. از سوی دیگر به گواه بسیاری از پژوهش‌های انجام شده این آموزش‌ها بسیار پرهزینه است. به‌عنوان مثال، با توجه به بودجه تخصیص داده شده به آموزش پزشکی، هزینه تربیت دانشجوی دکترای حرفه‌ای پزشکی حدود ۴۲۷ میلیون ریال برآورد می‌شود که نظر به تعداد زیاد دانشجویان در این رشته و سایر رشته‌های علوم پزشکی، رقم هزینه آموزش رشته‌های پزشکی در کل کشور بسیار چشمگیر خواهد بود. این مساله، اهمیت سنجش اثربخشی این آموزش‌ها را مشخص و ضرورت آن‌را اجتناب ناپذیر نموده است. هدف این پژوهش، کاربردی کردن مدل کرک پاتریک جهت اندازه‌گیری اثربخشی آموزش رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی است.

**روش کار:** به‌منظور دستیابی به هدف فوق، بر پایه مطالعات و بررسی‌های انجام شده در مجلات و مقالات معتبر علمی، سعی شده تا مدل کرک پاتریک به گونه‌ای تبیین شود که بتوان آن‌را به‌راحتی در اندازه‌گیری اثربخشی آموزش پزشکی به‌کار بست. در این زمینه همچنین از نظر متخصصان و دست‌اندرکاران امر آموزش پزشکی نیز استفاده شد.

**نتایج:** در سال‌های اخیر مدل‌های متعددی به‌منظور ارزیابی اثربخشی آموزش توسعه داده شده است که از این میان می‌توان به مدل‌های زیر اشاره داشت: مدل مدرسه کسب و کار لندن، مدل سالیوان، مدل فیلیپس، مدل کرک پاتریک، مدل هولتون و مدل اتمسفر انتقالی. در میان مدل‌های ذکر شده، مدل کرک پاتریک از جامعیت و پذیرش عمده‌تری برخوردار است و نتایج حاصل از بکارگیری این مدل تا حدود زیادی کاربردی بودن آن‌را به اثبات رسانیده است. در این مدل ارزیابی اثربخشی آموزش در چهار سطح واکنش شرکت کنندگان، یادگیری، رفتار و نتایج آموزش صورت می‌پذیرد. به‌عبارت دیگر، مدل کرک پاتریک تمام جوانب اثربخشی آموزش را مورد بررسی و اندازه‌گیری قرار می‌دهد.

**نتیجه‌گیری:** طبق بررسی‌های انجام شده، مشخص گردید که استفاده از مدل کرک پاتریک در اندازه‌گیری اثربخشی آموزش دوره‌های پزشکی، چندان مورد توجه قرار نگرفته است. شاید نخستین دلیل این مساله را بتوان ناشی از عدم آشنایی برنامه‌ریزان آموزش پزشکی با مدل مذکور دانست؛ اما عمده‌ترین دلیل فقدان تلاش کافی در راستای تدوین و توسعه شاخص‌های مناسب برای هر یک از سطوح مدل است که در این مقاله با استفاده از نظر

مدرسین عنوان شده بودند. ۶۲/۵٪ مدرسین وضعیت فیزیکی و امکانات نمایشی کلاسها را در حد متوسط و کم ارزیابی و ۵۸/۴٪ افراد مورد مطالعه توجه مسنولین به حل مشکلات آموزشی را در حد متوسط و کم ارزیابی کرده بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که مشارکت مدرسین در تصمیم گیری مدیران به منظور بهبود و ارتقای وضعیت آموزشی موجود ضروری می باشد

واژه‌های کلیدی: وضعیت آموزشی، پزشکی، مدرسین، علوم پایه  
A-10-408-1

### آیا نقشه مفهومی برای تمام فراگیران و در هر شرایطی تأثیر یکسان دارد؟ (E)

کبری شعبانی، رضوان کمالی نهاد، کورش رضایی

سردشت، میدان بسیج، پردیس دانشگاه علوم پزشکی اراک، دانشکده پرستاری و مامایی  
golbahar\_shabani@yahoo.com

**مقدمه:** بر خلاف آموزش مرسوم، امروزه از فراگیران انتظار می‌رود که فعال بوده و توانایی حل مسایل و تفکر انتقادی داشته باشند. نقشه مفهومی یک راهبرد یادگیری است که برای پی بردن به مفاهیم کلیدی و ارتباط بین آنها بکار می‌رود، این روش بطور وسیع برای آموزش مفاهیم جدید و یا فهم مطالب قبلی به شیوه ای جدید مورد پذیرش قرار گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه با استفاده از متون مرتبط و با هدف تعیین تأثیر نقشه مفهومی در یادگیری فراگیران متفاوت و تأثیر عوامل مختلف بر نتایج آن انجام گرفت.

**نتایج:** برخی از مطالعات نشان داده اند که فراگیرانی که دارای توانایی های کمتری هستند بیش از سایرین از نقشه مفهومی سود می برند. همچنین فراگیرانی که دانش قبلی آن ها کمتر است بیش از آن هایی که دانش بیشتری دارند از نقشه مفهومی سود می برند. فراگیرانی که دارای زمینه های علمی ضعیف تری هستند، وجود یک تصویر کلی برای ترسیم نقشه مفهومی به شکل گیری ساختمان دانش کمک می کند. در حالیکه استفاده از نقشه مفهومی برای ایجاد ساختمان دانش در افرادی که دارای اطلاعات بیشتری هستند با چالش روبرو می شود. نقشه مفهومی از قبل ساخته شده را می توان به عنوان عاملی که باعث یادگیری مشارکتی در گروه های کوچک و همتایان می گردد استفاده نمود. نقشه مفهومی در ایجاد یادگیری مشارکتی بر سایر روش های مشارکتی مزیت دارد زیرا مشارکت بیشتری بین فراگیران برقرار می کند؛ از نوشتن جزئیات که باعث اتلاف وقت می گردد جلوگیری می نماید؛ نوشته های آن توسط تمامی فراگیران به راحتی قابل مشاهده بوده و هر یک از آن ها می توانند بطور همزمان در قسمت هایی از آن تغییراتی را ایجاد نمایند.

**نتیجه گیری:** نقشه مفهومی در حفظ و انتقال دانش و ایجاد مشارکت فراگیران نسبت به سایر روشها (مطالعه متن، سخنرانی و مشارکت در بحث های کلاسی) مؤثرتر است. هر چند گفته می شود که استفاده مکرر از نقشه مفهومی می تواند مهارت خواندن و نوشتن را ضعیف نماید اما هیچ آثار منفی معنی داری در مطالعات گزارش نشده است.



مطلوب و در دوحوزه تجهیزات وامکانات ارزشیابی وضعیت در سطح نیمه مطلوب قرار داشته است، که از جمله عوامل موثر در ایجاد این نقایص به کمبود بودجه و امکانات فیزیکی و عدم استفاده اساتید از ابزارهای مناسب و روشهای نوین ارزشیابی می توان اشاره نمود و ضرورت ارائه راهکار واخذ تمهیدات مناسب برای بهبود کیفیت آموزش در این دوحوزه احساس میگردد. بررسی نتایج بدست آمده در ارتباط با بخش آموزش عملی در مراکز آموزشی - درمانی (کارآموزی) نشان داد که حوزه های برنامه آموزشی، نظارت و مدیریت، دانشجو ارزشیابی در سطح نیمه مطلوب و حوزه تجهیزات وامکانات در سطح نامطلوب قرار داشتند، لازم به ذکر است که در این حوزه مواد و تجهیزات آزمایشگاهی نسبتا مطلوب بوده ولی با توجه به عدم رضایت دانشجویان و مربیان از امکانات رفاهی وتجهیزات بهداشتی وایمنی در دسترس دانشجویان مجموع حوزه در وضعیت نامطلوب قرار گرفته است که لزوم ارتقاء کیفیت تجهیزات واخذ راهکارهای مناسب جهت برخورداری دانشجویان از امکانات رفاهی مناسب وتجهیزات بهداشتی از طریق هماهنگی مابین معاونتهای محترم درمان و آموزشی و تامین و ارتقای بودجه آموزشی و جلب حمایت و پشتیبانی مسئولین مراکز آموزشی و بهداشتی درمانی احساس می گردد.

واژه های کلیدی: ارزشیابی، واحد عملی، کارآموزی، رشته کارشناسی علوم

آزمایشگاهی

A-10-851-1

### طراحی استراتژی ترکیبی PBL و فرایند پرستاری در آموزش بالینی و تاثیر آن بر یادگیری دانشجویان (E)

مهناز خطیبان، گیتا سنگستانی

همدان، بلوار شهید فهمیده، روبروی پارک مردم، دانشگاه علوم پزشکی

همدان

mahnaz.khatiban@gmail.com

**مقدمه** نظام مراقبت سلامت، نیازمند افرادی است که دارای مهارت های مختلف حل مسئله و تفکر خلاق در حل مسایل روزانه در زندگی حرفه ای خود باشند. این مهارت ها تنها از طریق یادگیری نحوه ی برخورد با مسایل کسب می شوند. امروزه این ضرورت، موجب مورد توجه قرار گرفتن روش یادگیری مبتنی بر مسئله جهت دانشجویان علوم پزشکی از جمله پرستاری شده است. صاحب نظران بر این اعتقادند که این روش به یادگیری فعال، خلاق و متفکرانه در تمام طول زندگی کمک می کند. هدف پژوهش حاضر با هدف تاثیر بر کارگیری الگوی ترکیبی یادگیری مبتنی بر مسئله و فرایند پرستاری طراحی شده در آموزش بالینی بر یادگیری دانشجویان پرستاری کارشناسی انجام گرفت.

**روش کار** نوع مطالعه پس-آزمون تک-گروهی با اندازه گیری های مکرر است. الگوی ترکیبی یادگیری مبتنی بر مسئله و فرایند پرستاری پس از طراحی جهت ۳۴ دانشجو در چهار گروه کارآموزی در بخش هماتولوژی استفاده شد. ابزار پژوهش چک لیستی با عنوان «بررسی میزان یادگیری مهارت های فرایند پرستاری در حل مسایل بالینی» بود که توسط مربیان براساس مشاهده ی

متخصصین و دست اندرکاران در جهت حل این مساله اقدام شده است. کلمات کلیدی: اثربخشی آموزش، آموزش پزشکی، مدل کرک پاتریک  
**واژه های کلیدی:** اثربخشی آموزش، آموزش پزشکی، مدل کرک پاتریک  
A-10-890-1

### ارزشیابی آموزش عملی کارشناسی علوم آزمایشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی ایران سال ۸۹-۸۸ (E)

بهناز قره گزولو، مهشید بهنام، ژاله ملکیان

تهران - بزرگراه همت - دانشگاه علوم پزشکی ایران - دانشکده پیراپزشکی -

گروه ایمنولوژی

bgharegozlou@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی محتوای برنامه های آموزشی همواره مورد بررسی دست اندر کاران و مسئولین قرار داشته است و از دیگر سو ارزشیابی نحوه و چگونگی اجرای برنامه های آموزشی به منظور پیشبرد اهداف آموزشی همواره یک ضرورت غیر قابل انکار بوده است که کمتر به آن توجه شده است. نظر به اینکه دروس عملی و کارآموزی در مراکز آموزشی-درمانی از مهمترین مراحل آموزشی رشته های پیراپزشکی می باشد و کاربردی نمودن مطالب تئوری به صورت عملی از اهمیت خاصی در جهت دستیابی دانش آموختگان این رشته ها به توانایی انجام وظایف حرفه ای در جهت ارتقای سطح سلامت و بهداشت جامعه و تامین رضایتمندی روزافزون بیماران و مددجویان برخوردار است ارزشیابی اجرای برنامه آموزشی بخش آموزش عملی دوره کارشناسی علوم آزمایشگاهی به منظور دستیابی به میزان موفقیت اجرای برنامه، آگاهی از چالش ها، نواقص، و کمبودها و نیل به راهکارهای نوین در جهت بهینه سازی اجرای برنامه آموزشی در دستور کار کمیته ارزشیابی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی (ایران) قرار گرفت. هدف کلی: هدف کلی از اجرای این پژوهش تعیین چگونگی اجرای برنامه آموزش عملی و کارآموزی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته علوم آزمایشگاهی در دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ و تعیین دیدگاه اساتید، دانشجویان و مربیان نسبت به اجرای برنامه آموزش عملی و کارآموزی در دانشکده و مراکز آموزشی و درمانی از مهمترین اهداف ویژه ی این پژوهش بوده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر به صورت یک مطالعه مقطعی-تحلیلی بوده و محیط پژوهش شامل کلیه ی آزمایشگاههای دانشکده و مراکز آموزشی -درمانی محل برگزاری واحدهای عملی و کارآموزی دانشجویان رشته ی علوم آزمایشگاهی بوده است. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل ۶ پرسشنامه محقق ساخته شامل دو پرسشنامه دانشجو و استاد مربوط به آزمایشگاه دانشکده و دو پرسشنامه دانشجو و مربی بالینی مربوط به مراکز آموزشی - درمانی تابعه؛ یک پرسشنامه مدیر گروه و یک برگه مشاهده و ثبت اطلاعات بود. پس از جمع آوری اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و امار توصیفی نسبت به تجزیه و تحلیل داده ها اقدام گردید.

**نتایج و نتیجه گیری:** بررسی یافته ها در حوزه اجرای برنامه آموزش عملی دانشجویان در آزمایشگاههای دانشکده نشان میدهد که در حوزه های طرح درس، اساتید، دانشجویان برنامه درسی وضعیت گروه آموزشی در سطح



مطالعه یک کارگاه آموزشی یک روزه با اهداف تعیین شده در مطالعه فوق برنامه ریزی و اجرا شد.

**نتایج:** در این تحقیق ۲۵ دانشجو مورد بررسی قرار گرفتند. ۵۶٪ دانشجویان بیان کرده بودند که در مورد نکات ضروری در ثبت گزارش و خصوصیات گزارش صحیح، ۶۴٪ در مورد ثبت گزارش پذیرش، ۸۸٪ در مورد ثبت گزارش انتقال، ۹۲٪ در مورد ثبت گزارش ترخیص بیماران، ۵۲٪ در مورد خطاهای گزارش نویسی و ۵۶٪ در مورد پیامدهای قانونی گزارش نویسی اصلا اطلاعاتی ندارند. همچنین ۶۸٪ از دانشجویان نیاز خود به دانستن نکات ضروری در ثبت گزارش و خصوصیات گزارش صحیح، ۶۰٪ در مورد نیاز به دانستن نحوه ثبت گزارش پذیرش و انتقال، ۸۴٪ در مورد نیاز به دانستن نحوه ثبت گزارش ترخیص بیماران، ۶۴٪ در مورد نیاز به دانستن خطاهای گزارش نویسی و ۷۲٪ در مورد نیاز به دانستن پیامدهای قانونی گزارش نویسی را در حد بسیار زیاد ذکر کردند.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که اکثریت دانشجویان مامایی در سالهای آخر تحصیل مهارت و دانش خوبی در زمینه گزارش نویسی ندارند و لازم است جهت آشنایی دانشجویان در مورد نحوه ثبت گزارش در پرونده بیمار برنامه ریزی های آموزشی صورت گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، گزارش نویسی، پرونده  
A-10-941-1

### بررسی نحوه ثبت اطلاعات در پرونده های بیماران مراجعه کننده به بخش های بیمارستان افضل پور توسط کارورزان و دستیاران (E)

محمودرضا دهقانی، پیام خزانلی، سکینه سبزواری، محمدرضا لشکری زاده

کرمان - ابتدای بلوار هفت باغ - پردیزه دانشگاه علوم پزشکی کرمان - ساختمان صبا - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
m. deghani436@gmail.com

**مقدمه:** آموزش علوم پزشکی بخشی از نظام آموزش عالی است که با حیات انسانها سروکار دارد و توجه به جنبه های کیفی و کمی آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است و باید به گونه ای صورت پذیرد که با استفاده از پیشرفتهای سریع علم و فن آوری پاسخگوی نیازهای جامعه در حال تغییر باشد. ارزشیابی دانشجو، آنالیز سیستماتیک و منطقی داده ها می باشد که منجر به تصمیم گیری و قضاوت در خصوص کیفیت یا ارتقاء دانشجو می گردد. نظر به اهمیت ثبت گزارشات بالینی و اطلاعات در پرونده بیماران به بررسی نحوه ثبت اطلاعات توسط ایترن و رزیدنت در پرونده های بیماران بخش جراحی پرداخته شد.

**روش کار:** در ابتدا فرم جمع آوری اطلاعات که شامل دو بخش عمده کارورز و دستیار می باشد، طراحی گردید. قسمت های اصلی آن شامل نحوه ثبت شرح حال بیمار، سیر بیماری و خلاصه پرونده می باشد. سپس فرم های مزبور توسط یکی از کارشناسان بخش جراحی که قبلاً در این زمینه آموزش های لازم را دیده بود تکمیل گردید.

عملکرد دانشجویان در طرح مراقبتی روزانه ای آنان در مورد مسایل بالینی بیماران بستری تدوین و اجرا شده بود تکمیل گردید.

**نتایج:** نتیجه به کارگیری الگو، بهبود مستمر یادگیری و عملکرد دانشجویان در کلیه مراحل پنجگانه فرایند پرستاری در حل مسایل واقعی بیماران بود.

**نتیجه گیری:** در مجموع، می توان اذعان داشت که الگوی ترکیبی قابلیت کاربرد در محیط های بالینی جهت دانشجویان مقطع کارشناسی را دارا می باشد و می تواند اثرات مثبتی بر یادگیری دانشجویان جهت کار در محیط های بالینی پیچیده در آینده حرفه ای آنان داشته باشد.

**واژه‌های کلیدی:** PBL، فرایند پرستاری، آموزش بالینی  
A-10-923-1

### طراحی و اجرای یک برنامه آموزشی در زمینه نحوه ثبت گزارش در پرونده بیمار برای دانشجویان مامائی دانشگاه علوم پزشکی کاشان (E)

معصومه عابدزاده، فرزانه صابری، زهره سادات

دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
abedzadeh@kaums. ac. ir

**مقدمه:** امروزه گزارش نویسی به عنوان یک چهارچوب فعالیتی و یک وسیله ی ضروری برای ارایه و ارزیابی مراقبتهای پرستاری درمانی گسترش یافته است. اوراق ثبت ارایه مراقبتهای پرستاری یکی دیگر از اوراق مهم و مکتوب در پرونده پزشکی بیمار محسوب می شود. در طی دوران تحصیل دانشجویان مامائی در مورد ثبت گزارش در پرونده بیماران آموزشی نمی بینند و معمولاً هنگامی که دانشجویان وارد فیلدهای عرصه و بالینی می شوند از آمادگی لازم برای ثبت گزارش در پرونده برخوردار نبوده و گاه خطاهای متعددی در گزارشات نوشته شده توسط آنان مشهود است. لذا با توجه به اینکه دانشجویان مامائی در آینده به عنوان بخشی از تیم درمانی در امر مراقبت از مادران نقش مهمی دارند و با توجه به مطالب فوق و اهمیت ثبت گزارشات در پرونده بیمار پژوهشی با هدف بررسی میزان آگاهی و نظرات دانشجویان مامایی در مورد اصول گزارش دهی و گزارش نویسی و ارزیابی لزوم طراحی یک برنامه آموزشی در این زمینه انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی میزان آگاهی و نظرات کلیه دانشجویان مامائی (۲۵ نفر) ترم هفتم مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در مورد نحوه ثبت گزارش در پرونده بیماران مورد بررسی قرار گرفت. ابزار مطالعه دو پرسشنامه بود که یکی میزان آگاهی دانشجویان در زمینه اصول صحیح گزارش نویسی شامل نکات ضروری در ثبت گزارش و خصوصیات گزارش صحیح، نحوه ثبت گزارش پذیرش، انتقال و ترخیص بیماران، خطاهای گزارش نویسی و پیامدهای قانونی گزارش نویسی و دیگری نظر دانشجویان را در زمینه لزوم طراحی یک برنامه آموزشی جداگانه مبتنی بر اهداف فوق را بررسی می نمود. پرسشنامه ها با توجه به متون علمی و نظر سنجی از اساتید تهیه شد و پایایی آن به روش اعتبار محتوی و روایی آن با روش آزمون مجدد و با  $\alpha = 0.9$  تایید گردید. پرسشگری توسط دو تن از اساتید گروه مامایی از دانشجویان به عمل آمد. سپس اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار آماری Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و بر اساس نتایج



### مدل پیشنهادی توسعه تفکر انتقادی در آموزش پرستاری (E)

مرضیه حسن پور، فاطمه حقدوست اسکویی، مهوش مصلحی

اصفهان- هزار جریب- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده پرستاری و  
مامایی- مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری و مامایی- گروه کودکان

hasanpour@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** تفکر انتقادی مفهومی ضروری در پرستاری است. این مفهوم دارای ابعاد سه گانه هوش بهره ای، هوش هیجانی، و هوش عملکردی بوده و دارای ماهیتی تعاملی، چندعاملی، و وابسته به محیط می باشد. لذا، با توجه به وضعیت کنونی حاکم بر نظام آموزش پرستاری که دارای نگرش و رویکرد محتوا و معلم محوری است، بهسازی اساسی در همه جنبه های آموزش پرستاری مبتنی بر تفکر انتقادی ضرورت می یابد. هدف: هدف از ارائه مدل توسعه تفکر انتقادی که مدل انتزاعی، جامع، پویا، و کلامی است، غلبه بر تهدیدات تفکر انتقادی در نظام آموزش پرستاری و آماده سازی بستری مناسب برای به کارگیری هدفمندانه و آگاهانه ی تهدیدات تفکر انتقادی مبتنی بر یافته های پژوهش کیفی می باشد تا بتوان دانش آموختگان پرستاری متفکر انتقادی، توانمند، مستقل، خودکار آمد، و خودیادگیرنده تربیت نمود.

**روش کار:** این مدل با توجه به یافته های حاصل از مطالعه بزرگ تحقیقی با رویکرد کیفی و روش گراند تئوری بخصوص طبقه ی مرکزی حاصله یعنی رویان در حال شکل گیری تفکر انتقادی با باروری پر خطر که نشانگر توانایی اندک نظام آموزش پرستاری در توسعه تفکر انتقادی و باروری پرخطر رویان تفکر انتقادی در حال شکل گیری بود، طراحی گردید. مدل در برگزیده اجزای هدف، پیش فرض ها، تعریف مفاهیم، راهکارهای اجرایی، و گام های عملیاتی می باشد که در اصل مقاله به توضیح هر یک پرداخته خواهد شد.

**نتایج:** در این مدل محقق به توضیح اجزای سازنده مدل یعنی هدف، پیش فرض ها، مفاهیم مدل که شامل مفهوم انسان، پرستاری، تفکر انتقادی، سلامت، محیط، سبک های رهبری، دانشجو محوری، سواد آموزی هیجانی، راهکارهای یاددهی-یادگیری، ارتباطات و تعاملات، فعالیت های انگیزاننده می باشد، می پردازد. تلاش محقق در این مدل بر آن است تا با بهسازی و اصلاح در نظام آموزش پرستاری مبتنی بر تفکر انتقادی گامی هر چند ناچیز ولی مؤثر در جهت تعلیم و تربیت دانش آموختگان متفکر انتقادی در پرستاری برداشته و در پرتو آن بتوان در عصر پیچیده انفجار اطلاعات با فن آوری پیشرفته به خودکار آمدی، استقلال حرفه ای، ارائه مراقبت مطلوب، توانایی کنار آمدن با چالش های موجود در عرصه ی آموزش و خدمات پرستاری، همچنین یادگیری مادام العمر، زندگی مطلوب اجتماعی، و نهایتاً جامعه های سالم دست یافت. محقق به منظور عملیاتی کردن مدل تشکیل کمیته ای با عنوان کمیته ی توسعه تفکر انتقادی و بهسازی آموزش پرستاری را پیشنهاد می نماید. محقق معتقد است هدف از تشکیل چنین کمیته ای در سطح وزارت بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی و دانشکده های پرستاری عبارت است از: ۱) بهسازی و اصلاح نظام آموزش پرستاری در جنبه های مختلف به طور هم سو و هماهنگ مبتنی بر تفکر انتقادی ۲) آماده سازی بستری مناسب برای توسعه هدفمند و نظام مند تفکر انتقادی به منظور تربیت دانش آموختگان پرستاری متفکر انتقادی ۳) طراحی و اجرای مطالعات پایلوت به منظور توسعه تفکر انتقادی و سپس همگانی شدن برنامه ها و ۴) تشکیل زیر کمیته ها، اعضا، و وظایف مربوطه

**نتایج:** پس از تجزیه و تحلیل فرم ها مشخص شد که ۶۰ درصد پرونده هایی که توسط کارورزان و دستیاران تکمیل شده دارای نواقص زیادی می باشد از جمله بخش شرح حال و سیر بیماری دارای نواقص بسیاری بود. نتایج به مدیر گروه جراحی منعکس و پس از طرح در جلسه گروه، مقرر شد کارگاهی تحت عنوان نحوه تکمیل پرونده بیمارار جهت کارورزان و دستیاران برگزار گردد. کارگاه ها به مدت ۲ ماه طول کشید. پس از برگزاری کارگاه ها روند بررسی مجدد پرونده ها انجام گردید.

**نتیجه گیری:** نتایج ارزشیابی می تواند موجب اصلاحاتی در برنامه آموزشی گردد. ارزشیابی دانشجوی، آنالیز سیستماتیک و منطقی داده ها می باشد که منجر به تصمیم گیری و قضاوت در خصوص کیفیت یا ارتقاء دانشجو میشود.

**واژه های کلیدی:** ثبت پرونده، بیمار، کارورز، دستیار  
A-10-204-3

### بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان پرستاری از حقوق بیمار در

### دانشگاه علوم پزشکی ایلام سال ۸۹ (E)

حمید تقی تژاد، اکرم فیضی، فرناز سهیلی، لیلا عباسیان

دانشگاه علوم پزشکی ایلام

hamid2005mordad@yahoo.com

**مقدمه:** آگاهی روز افزون از حقوق بیمار توسط افراد نسبت به موضوعات بهداشتی و تندرستی باعث جنبش فعال و در حال رشد در میان مراجعہ کنندگان به مراکز بهداشتی درمانی میگردد. لذا هدف از انجام این مطالعه بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به حقوق بیمار در دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۸۹ بود.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی مقطعی - تحلیلی در بین دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایلام که حداقل سه ترم را گذرانده باشند، انجام شد. مشارکت کنندگان در پژوهش پرسشنامه دموگرافیک، آگاهی و نگرش به حقوق بیمار را پر کردند. این پرسشنامه شامل بخش های اطلاعات دموگرافیک، سوالات سنجش آگاهی و سنجش نگرش بود. داده ها بعد از جمع آوری توسط نرم افزار spss و آزمون t-test همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که فقط به صورت کلی ۲۶٪ از دانشجویان نسبت به حقوق بیمار آگاهی داشتند. از این میان ۶۱/۹٪ زن و ۳۸/۱٪ مرد بودند. همچنین بیشترین (۳۲٪) افرادی که آگاهی نسبت به حقوق بیمار داشتند دارای میانگین سنی ۲۱ سال بودند. در این پژوهش ۴۹/۲٪ افراد در کارگاه حقوق بیمار شرکت کرده بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه دانشجویان از آگاهی بالایی نسبت به حقوق بیمار برخوردار نبودند که این می تواند ناشی از علل مختلف از جمله عدم شرکت این دانشجویان در کارگاه های برگزار شده ی حقوق بیمار و یا بازدهی پایین این کارگاه ها باشد، لذا پیشنهاد می شود جهت رفع این مشکل برنامه ریزی آموزشی دقیق صورت گیرد

**واژه های کلیدی:** آگاهی و نگرش، حقوق بیمار، دانشجویان پرستاری  
A-10-954-2



ونگرش آنها وجود داشت به نحوی که دانشجویان پرستاری آگاهی و نگرش مطلوب تری نسبت به سایر گروه ها داشته اند ( $p \leq 0.05$ )

**نتیجه گیری:** با توجه به مزایای فراوان LMA و سطح نگرش نسبتا مطلوب دانشجویان نسبت به اجرای کارگاه پیشنهاد می گردد بر تعدد و تنوع کارگاههای آموزشی دانشگاه برای دانشجویان افزوده گردد و برنامه ریزی های آموزشی در ارتباط با افزایش مهارت دانشجویان در گذاشتن LMA صورت گیرد. کلمات کلیدی: بیهوشی، ماسک حنجره ای LMA، آگاهی و نگرش، دانشجویان

**واژه های کلیدی:** بیهوشی، ماسک حنجره ای LMA، آگاهی و نگرش، دانشجویان  
A-10-705-1

### بررسی نگرش دانشجویان رشته دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز واحد بین الملل نسبت به ارتباط دروس علوم پایه با آینده شغلی (E)

سیده مهسا افرا، آرش بدیع، آیدا جمشیدی

کیش دانشگاه علوم پزشکی شیراز واحد بین الملل  
afra\_mahsa@yahoo.com

**مقدمه:** ارتقا شاخص سلامت دهان و دندان در جامعه نیازمند آشنایی بیشتر با نیاز های واقعی جامعه و تربیت دندان پزشک کارآمد است. نیاز های جدید در دهه های اخیر، شرایط آموزش علوم پزشکی (دندان پزشکی) جدید را طلب می کند. از آنجا که آگاهی دانشجویان در خصوص ضرورت ارائه دروس و محتوای آموزش در بدو ورود به دانشگاه ها اندک است، بر آن شدیم تا با بررسی نگرش دانشجویان در مورد ارتباط دروس علوم پایه با آینده شغلی، گامی در جهت بازنگری برنامه های آموزشی که موجب توسعه نیروی انسانی کارآمد و متخصص می شود و ضامن سلامت و زندگی پربار است برداریم.

**روش کار:** این پژوهش بصورت توصیفی تحلیلی می باشد و جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه در بین ۵۰ نفر از دانشجویان دندان پزشکی بصورت تصادفی ساده واحد مذکور در بهمن ماه ۱۳۸۹ انجام گرفته است. با بهره گیری از برنامه نرم افزاری SPSS ۱۷، داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** یافته ها نشان داد که ۴۰.۶۷٪ دانشجویان مزبور معتقدند از استراتژی های یادگیری که فرا گرفته اند نمی توانند در آینده کاری استفاده نمایند و تنها ۱۰.۲۲٪ از افراد از مطالب دوره علوم پایه در پیشرفت بیشتر آنان در کار، اطمینان داشتند. همچنین ۳۰.۸۰٪ آنان اعتقاد داشتند که به خوبی برای فعالیت های آینده آماده نیستند. در عین حال ۱۰.۹۱٪ از دانشجویان بر این باور بودند که آموزش موجب تشویق به کار می شود. هم چنین ۴۰.۸۵٪ دانشجویان اظهار داشتند که آموزش به ایشان کمک می کند تا شایستگی هایشان را توسعه دهند و در کنار آن گذراندن این دوره دانش. بیان را به داشتن مشارکت تشویق می کند (۳۰.۷۶٪).

**نتیجه گیری:** بر اساس یافته های جدید علوم دندان پزشکی و نظر به تغییراتی که در سطح بین المللی در کوریکولوم های آموزشی دندان پزشکی در حال شکل گیری است و با توجه به تفاوت معنا دار موجود در نگرش

**نتیجه گیری:** محقق در این مدل تغییر جهت کامل پارادایم آموزش پرستاری را از روش معلم محوری سنتی به رویکرد دانشجو محوری که تفکر انتقادی را در دانشجویان پرستاری تسهیل خواهد کرد، تومیه می نماید. علاوه بر این، از آنجایی که خانواده، آموزش و پرورش و بخصوص جامعه عامل مهم تأثیرگذار و حمایتی در رشد و توسعه تفکر انتقادی دانشجویان و دانش آموزان پرستاری قبل و بعد از ورود به دانشگاه است، بنابراین، در بخش پیشنهادات اجرایی مدل راهکارهایی نیز در این زمینه ارائه خواهد نمود. در جمع بندی مدل پیشنهادی باید گفت با توجه به این که هدف اصلی از ارائه مدل توسعه تفکر انتقادی، تربیت دانش آموزان متفکر انتقادی پرستاری است. لذا، نمی توان مدل ثابت و قالبی را برای همه دانشکده ها و یا وظایف ثابت و دیکته شده ای را به همه کمیته ها ابلاغ نمود. چرا این معیار با متفکر انتقادی بودن است و انتظار می رود افراد دارای توانایی تفکر انتقادی با دوری از روتین گرایی به گونه ای دیگر به مسائل نگاه کرده و همواره به دنبال راه های جدیدتر و بهتر باشند. لذا، انعطاف پذیری در چگونگی اجرای مدل و راهکارهای عملیاتی تومیه می گردد تا با کمک گرفتن از توانایی تفکر انتقادی خود افراد در دانشکده های پرستاری ام از مسئولین، اساتید، و دانشجویان به مدل ها و راهکارهای مناسبی برای توسعه تفکر انتقادی آنان دست یافت.

**واژه های کلیدی:** مدل، تفکر انتقادی، آموزش پرستاری  
A-10-841-1

### بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان گروه پزشکی نسبت به کارگاه آموزشی (LMA) (E)

سیده ام کلثوم واجدی روشن، ابراهیم علیچانیور، مریم قائمی امیری، فاطمه رزاقی، شیما سام

بابل-میدان شهید کشوری-خیابان گنج افروز-دانشگاه علوم پزشکی،  
k\_v\_roshan@yahoo.com

**مقدمه:** ماسک حنجره ای LARYNGEAL AIRWAY MASK وسیله ایست که در بیهوشی مورد استفاده قرار می گیرد. این راه هوایی اغلب برای بیمارهایی که در لوله گذاری معمولی مشکل دارند و یا این امر غیر ممکن است اندیکاسیون دارد. آموزش بکارگیری صحیح ماسک حنجره ای از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف: هدف از این مطالعه بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان شرکت کننده در کارگاه آموزشی (LMA) دانشگاه علوم پزشکی بابل

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی بوده است که بر روی ۹۰ نفر از دانشجویان رشته های پزشکی، پرستاری، مامایی و اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه های شامل ۱۱ سوال در ارتباط با آگاهی و نگرش دانشجویان در ارتباط با استفاده از LMA بوده است. که پایایی و روایی آن توسط آزمون مجدد و نظر کارشناسان تأیید شد.

**نتایج:** ۷۸/۵٪ دانشجویان به سوالات مربوط به آگاهی پاسخ صحیح دادند. بین رشته تحصیلی و آگاهی آنان رابطه معنی داری وجود داشت ( $p \leq 0.05$ ). ۸/۶۰٪ دانشجویان نسبت به استفاده از LMA نگرش مطلوبی داشته اند. رابطه معنی داری بین رشته تحصیلی افراد مورد مطالعه و میزان آگاهی





**نتایج:** نظر سنجی از فراگیران: از تعداد ۲۰ دانشجو رشته بهداشت عمومی (ترم سوم) شرکت کننده در این مطالعه، ۱۸ نفر نسبت به این روش ابراز رضایت داشتند و سایر فراگیران به دلیل اینکه نمونه های گروه های آسیب پذیر همکاری لازم را با آنها نداشتند، ناراضی بودند.

**نتیجه گیری:** اکثر دانشجویان (۸۰٪) از این روش آموزشی به دلیل برقراری ارتباط مستقیم با گروه های آسیب پذیر دریافت کننده دانش، یاد گیری بهتر مطالب و آموزش موثر، احساس رضایت نموده و اظهار نمودند که این شیوه آموزش با توجه به کاربردی کردن دانسته ها باعث افزایش انگیزه آنها در فرا گرفتن این درس شده است.

**واژه های کلیدی:** آموزش، تغذیه کاربردی، گروه های آسیب پذیر  
A-10-978-1

### مقایسه پرسشنامه نظر خواهی از نحوه تدریس نظری استاد در آیین نامه ارتقاء با پرسشنامه متداول دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی (E)

حمید توکلی قوچانی، مرتضی اسماعیل زاده کواکی، ابوالفضل نعیم آبادی،  
نیره نعیمی

بجنورد طالقانی غربی خیابان هنر دانشکده بهداشت  
Tavakoli\_44@yahoo.com

**مقدمه:** مهم ترین رکن بقا، و کیفیت یک مؤسسه آموزش عالی اساتید آن هستند. حفظ این رکن مهم با به کار گیری اساتید شایسته و تشویق و پاداش مناسب به آن ها در گروی ارزشیابی مناسب آموزشی است این ارزشیابی به منظور تعیین اثر بخشی یا کارآمدی اعضای هیات علمی و در نهایت بازخورد مناسب به آنها است پژوهش حاضر به منظور بررسی روایی پرسشنامه نظر خواهی از نحوه تدریس نظری استاد در آیین نامه ارتقاء با پرسشنامه متداول دانشگاه می باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی است که فرم های ارزشیابی متداول در سالهای ۸۷ و ۸۸ و فرم آیین نامه ارتقاء که جهت ارزشیابی در سال ۸۹ مورد استفاده قرار گرفت در ۹۰ نفر از دانشجویان دانشکده مقایسه گردید و میزان روایی این دو پرسشنامه سنجیده شد.

**نتایج:** بعد از تعریف دو متغیر که یکی مربوط به سوالات ۱ تا ۲۶ فرم که مربوط به پرسشنامه متداول می باشد و سوالات ۲۷ تا ۴۰ که مربوط به آیین نامه ارتقاء است این دو متغیر با هم مقایسه گردیدند و ضریب همبستگی اسپیرمن بین دو مجموعه  $r = 0.73$  و  $p = 0.00$  بدست آمد.

**نتیجه گیری:** بین پرسشنامه ارزشیابی ارائه شده در فرم آیین نامه ارتقاء در سال ۸۹ با پرسشنامه متداول سالهای ۸۷ و ۸۸ روایی بالایی وجود دارد کلمات کلیدی: ارزشیابی استاد، دانشجویان، پرسشنامه

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: ارزشیابی استاد، دانشجویان، پرسشنامه  
A-10-985-1

### لزوم آموزش اصول مقاله نویسی از دیدگاه دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان (E)

دانشجویان مزبور، لزوم افزایش آگاهی، طراحی و اجرای برنامه های اصلاحی را در این زمینه تایید می نمایند.

**واژه های کلیدی:** نگرش، ارتقا سطح سلامت، محتوای آموزشی علوم پایه  
A-10-976-1

### روش نوین آموزش تغذیه به دانشجویان بهداشت عمومی با رویکرد کاربرد تغذیه در جامعه برای گروه های آسیب پذیر (E)

اکرم کوشکی، محمود ریوندی

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار  
akooski.nutr@yahoo.com

**مقدمه:** متأسفانه هنوز کم آگاهی تغذیه ای نه تنها در سطح جامعه بطور گسترده وجود دارد بلکه این مشکل در گروه های علوم پزشکی نیز مطرح است. برای آموزش تغذیه کاربردی روش متداول سخنرانی و تنظیم برنامه غذایی بصورت تئوری وار برای گروه های آسیب پذیر می باشد. در این روش نوین تدریس که در این نیمسال برای دانشجویان رشته بهداشت عمومی اجرا می شود، سعی شده است که دانشجویان را با محیط کاری خود و افراد گروه های آسیب پذیر و گیرنده خدمات بیشتر آشنا نموده و ضمن مداخله دانشجویان در امر یادگیری، از تعامل بیشتری با گروه های آسیب پذیر برخوردار شده و آموزش کاربردی را با انگیزه بیشتری دنبال کنند.

**روش کار:** ابتدا بر اساس طرح درس، مباحث تغذیه در بارداری، شیر دهی، کودکی و رژیم درمانی در دیابت و بیماری های قلبی - عروقی تدریس شد. سپس دانشجویان ترم سوم بهداشت عمومی به ۴ گروه ۵ نفری تقسیم شدند. بر اساس اعداد تصادفی، به هر گروه یک مبحث (بارداری - شیر دهی - کودکی - دیابت - عوارض بارداری) را برای جمع آوری اطلاعات و آموزش واگذار شد. از دانشجویان خواسته شد با مطالعه کتب مربوطه و سرچ در اینترنت بر مبحث خود تسلط کافی پیدا کنند. سپس برای مبحث واگذار شده به آنها، پرسشنامه ای طراحی کنند تا از طریق آن بتوانند اطلاعات مورد نیاز خود را کسب کنند. هر گروه به مدیر آموزش معرفی شده و از این طریق مجوز لازم برای انجام فعالیت آموزشی مربوطه را در درمانگاهها و مراکز بهداشتی و کلینیک دیابت اخذ کردند. بعد از مراجعه به مراکز بهداشتی یا درمانی، با گروه های آسیب پذیر از جمله زنان باردار و شیرده و بیماران دیابتی پس از اخذ موافقت، به روش چهره به چهره مصاحبه کردند و رژیم غذایی آنان، مشکلات تغذیه ای و باورهای درست یا نادرست غذایی آنان آشنا شده و به آنان آموزش تغذیه دارند و تمام مراحل فوق را فیلمبرداری نموده و در پایان فیلم نیز مسائل تغذیه ای case های بررسی شده را مورد تجزیه و تحلیل و بررسی گروهی قرار داده و راهکارهای کاربردی ارائه نمودند. سپس این فیلم را در کلاس نمایش دادند و سایر دانشجویان نیز نظرات و انتقادات و پیشنهادات خود را ارائه دادند و در یادگیری حضور فعال و موثر داشتند. در پایان ترم که ۴ گروه مباحث خود را ارائه دادند، پرسشنامه نظرسنجی از دانشجویان توسط آنان تکمیل گردید. سپس اطلاعات جمع آوری شده و بررسی آماری انجام شد.





محبوبه کفایی عطریان، فاطمه عباس زاده، اعظم باقری، ناهید سرافراز

کیلومتر پنج جاده راوند کاشان - دانشگاه علوم پزشکی کاشان - دانشکده

پرستاری مامایی - گروه مامایی

abbaszadehs@yahoo.com

**مقدمه:** هر مقاله علمی اصیل حاصل یک کار پژوهشی است و تولید علم در ابتدا در یک مقاله علمی ارائه می شود. این در حالی است که کیفیت مقالات پزشکی در ارتقای دانش پزشکی موثر است و آماده سازی قشر تحصیل کرده برای انجام پژوهشهای علمی و ارائه آن به صورت یک مقاله صحیح می تواند در ارتقاء سطح علمی کشور موثر باشد. هدف: این بررسی با هدف تعیین لزوم آموزش اصول مقاله نویسی از دیدگاه دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در نیمه دوم سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی ۵۰ نفر از دانشجویان مامایی که در سال سوم و چهارم مشغول تحصیل بودند به طریق سرشماری وارد شدند. به این دانشجویان پرسشنامه ای داده شد که دارای دو بخش بود. بخش اول حاوی سنوالاتی در مورد سطح آگاهی دانشجویان از اصول نگارش قسمتهای مختلف مقاله و بخش دوم در مورد لزوم آشنایی با این اصول بود. پایایی پرسشنامه به روش اعتبار محتوی و روایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرنباخ (۰.۸۳) تعیین گردید. پرسشگران سه تن اساتید گروه مامایی بودند. اطلاعات پس از جمع آوری وارد برنامه نرم افزاری SPSS شده و داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** این مطالعه نشان داد که آگاهی ۷۲٪ (۳۶ نفر) از دانشجویان از اصول مقاله نویسی در سطح کم و خیلی کم بود و ۷۶٪ (۳۸ نفر) از آنان آشنایی با آن را بسیار لازم یا لازم می دانستند. ۸۸٪ (۴۴ نفر) آنان از روش ارسال مقالات اطلاعات کم یا بسیار کمی داشتند و ۷۶٪ (۳۸ نفر) از آنان داشتن این اطلاعات را لازم یا بسیار لازم می دانستند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه و لزوم ارائه مقالات پژوهشی در پذیرش فارغ التحصیلان در مقاطع بالاتر تحصیلی و فرصت های شغلی، طراحی برنامه های آموزش مقاله نویسی به صورت مختلف از جمله ورود در سرفصل های مامایی، طراحی کارگاه آموزشی، تدوین کتب مرتبط و ایجاد صفحات اینترنتی برای آموزش اصول مقاله نویسی ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** مقاله نویسی، آموزش، دانشجو

A-10-927-3

**بررسی نقش بازی در ارزشیابی تکوینی دانشجویان مقطع علوم**

**پایه دانشکده پزشکی شیراز (E)**

فرناز سادات جوانمردی، محمد اسمعیل قربانی نژاد، علی شرف خواه، بهاره

موزن، میترا امینی

شیراز، خیابان زند، دانشکده پزشکی شیراز

farnaz205@gmail.com

**مقدمه:** از ویژگی های اساسی نظام های آموزشی، طراحی و شکل گیری آن ها با هدف بهبود کیفیت آموزش می باشد. لذا به منظور ارتقای مستمر کیفیت

آموزش عالی می بایست روش های نوین بر اساس سنجش نیاز های فراگیران به کار گرفته شود تا فرصت مناسب یادگیری و ارزیابی، به عنوان یکی از مهم ترین اجزای فرآیند آموزش فراهم شود. هدف: هدف از مطالعه حاضر، یافتن پاسخی برای این سوال است که استفاده از بازی به عنوان یک ابزار آموزش و ارزیابی برای تحقق بخشیدن به این دغدغه تا چه حد می تواند موفقیت آمیز باشد؟

**روش کار:** این مطالعه به صورت تجربی بر روی ۸۰ نفر از دانشجویان مقطع علوم پایه دانشکده پزشکی شیراز صورت گرفت. در ابتدا مطالبی را که می بایست به دانشجویان آموزش داده شود، توسط اساتید بررسی و آموزش آن ها بر اساس محتوا به عهده مدرسان گذاشته شد. سپس تعدادی سوال طراحی و بر حسب میزان دشواری مرتب و امتیاز دهی شدند که پس از تقسیم بندی دانشجویان به گروه های کوچک برای سنجش میزان اثربخشی بازی بر یادگیری و ارزیابی دانشجویان به آن ها ارائه شد. در نهایت پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن توسط اساتید مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی تایید شده بود، توزیع و داده ها با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** دانشجویان ارزیابی از طریق بازی را جذاب قلمداد کردند به طوری که ۹۵٪ افراد استفاده از بازی را باعث افزایش انگیزه و یادگیری مفاهیم درسی دانستند. هم چنین ۹۳٪ افراد معتقدند که استفاده از بازی توسط اساتید در تثبیت مطالب در ذهنشان تاثیر به سزایی دارد. نهایتاً ۷۸٪ افراد مایلند اساتید از روش های نوین برای آموزش استفاده کنند.

**نتیجه گیری:** از نتایج به دست آمده استنباط می شود که استفاده از بازی در ارزشیابی دانشجویان نقش به سزایی دارد چرا که ایجاد فضای صمیمانه و شاد در این روش باعث افزایش انگیزه و مشارکت فعال دانشجو می شود. امید است مدیران مربوطه سیاست های عملی خود را بر مبنای تحقق بخشیدن به این امر مهم پایه گذاری کنند. کلمات کلیدی: ارزشیابی تکوینی، بازی، آموزش پزشکی

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی تکوینی، بازی، آموزش پزشکی

A-10-989-1

**بررسی تفاوت های انگیزه شغلی و عوامل مرتبط با آن در**

**دانشجویان دندان پزشکی واحد بین الملل دانشگاه علوم**

**پزشکی شیراز (E)**

آیتنا امراللهی، ستاره کاظم پور، حدیث صادقی، ساناز عباسی، پویا فرهادی

کیش، واحد بین الملل دانشگاه علوم پزشکی شیراز

anitaam1989@yahoo.com

**مقدمه:** انگیزه عبارت است از یک محرک درونی که انسان را به انجام کار بر می انگیزد. از آنجایی که انتخاب هر رشته ای بر مبنای یک سری باور های شخصی از آن رشته و آینده اش حاصل می شود، آگاهی از تفاوت های انگیزه شغلی بین دانشجویان می تواند در روند آموزش و تربیت هر چه بهتر دانشجویان این رشته و همچنین در سیاست گذاری های کلان مملکتی در آینده نقش بسزایی ایفا کند. هدف: هدف ما از این مطالعه بررسی تفاوت های



**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی از دیدگاه ۸۰ نفر از کارورزان ورودی های ۸۲ و ۸۳ دانشگاه علوم پزشکی تبریز، با پرسشنامه ای شامل موارد حیطة (اقدامات عملی) سند حداقل توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی از دانشگاههای علوم پزشکی در جمهوری اسلامی ایران، هر مورد از دو بعد ارائه یا عدم ارائه ی آموزش، و نیز میزان توانمندی پاسخ دهنده از دیدگاه خودش در هر زمینه، ارزیابی گردیده است.

**نتایج:** در زمینه کمکهای اولیه: ۶۲٪ آموزش دیده اند و میزان توانمندی خود در این زمینه را ۱۰/۵٪ بسیار زیاد، ۳۰/۳٪ زیاد، ۴۲/۱٪ متوسط، ارزیابی کرده اند. در مورد احیای قلبی- ریوی بالغین ابتدایی ۹۳/۷٪ آموزش دیده اند که میزان توانمندی خود در این زمینه را ۱۳٪ بسیار زیاد، ۴۴/۲٪ زیاد، ۳۹٪ متوسط و ۳/۹٪ کم، ارزیابی کرده اند. در خصوص احیای قلبی- ریوی بالغین پیشرفته: ۶۹/۶٪ آموزش دیده ۲-۲- احیای قلبی- ریوی اطفال و نوزادان (ابتدائی): ۷۹/۷٪ آموزش دیده اند و ۲۰/۳٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۸/۱٪ بسیار زیاد، ۲۸/۴٪ زیاد، ۳۹/۲٪ متوسط، ۱۶/۲٪ کم، ۴/۱٪ بسیار کم و ۴/۱٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. ۲-۳- احیای قلبی- ریوی اطفال و نوزادان (پیشرفته): ۶۵/۸٪ آموزش دیده اند و ۳۴/۲٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۸/۲٪ بسیار زیاد، ۲۱/۹٪ زیاد، ۳۰/۱٪ متوسط، ۲۳/۳٪ کم، ۹/۶٪ بسیار کم و ۶/۸٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. ۳- خونگیری وریدی و شریانی: ۷۷/۹٪ آموزش دیده اند و ۲۲/۱٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۲۶/۳٪ بسیار زیاد، ۴۲/۱٪ زیاد، ۲۱/۱٪ متوسط، ۳/۹٪ کم، ۵/۳٪ بسیار کم و ۱/۳٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. در زمینه رگ گیری (گذاشتن line IV) و تزریق مایعات وریدی: ۷۴/۷٪ آموزش دیده اند که میزان توانمندی خود در این زمینه را ۱۴/۵٪ بسیار زیاد، ۴۰/۸٪ زیاد، ۲۸/۹٪ متوسط ارزیابی کرده اند. در مورد گرفتن و تهیه پاپ اسمیر ۲۴/۴٪ آموزش دیده اند ۴۶/۸٪ در مورد زایمان طبیعی آموزش دیده اند که میزان توانمندی خود در این زمینه را ۲/۷٪ بسیار زیاد، ۱۲/۲٪ زیاد، ۲۸/۴٪ متوسط، ۱۴/۹٪ کم، ۴/۱٪ بسیار کم و ۳۷/۸٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. در مورد گذاشتن آتل در شکستگیها و انجام گچ گیریهای ساده: ۲۹/۱٪ آموزش دیده اند در خصوص برخورد با شوک: ۷۵/۹٪ آموزش دیده ۳۳- انجام ABG و تفسیر آن: ۸۶/۱٪ آموزش دیده اند و ۱۳/۹٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۴۰٪ بسیار زیاد، ۴۵/۳٪ زیاد، ۱۴/۷٪ متوسط، ارزیابی کرده اند. ۳۴- انجام PPD و تفسیر آن: ۹۱/۱٪ آموزش دیده اند و ۸/۹٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۳۷/۷٪ بسیار زیاد، ۴۴/۲٪ زیاد، ۱۵/۹٪ متوسط، ۱/۳٪ بسیار کم و ۱/۳٪ اصلا، ارزیابی کرده اند. ۳۵- تهیه KOH-Preparation: ۶/۴٪ آموزش دیده اند و ۹۳/۶٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۵/۶٪ زیاد، ۸/۵٪ متوسط، ۱۱/۳٪ کم، ۱۸/۳٪ بسیار کم و ۵۶/۳٪ اصلا، ارزیابی کرده اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به دیدگاه کارورزان، میزان مهارت های کسب شده در حیطة های عملی کمتر از حد مورد انتظار است و نیازمند مداخله در روشها و محتوای آموزشی است

**واژه‌های کلیدی:** نظام ارائه ی خدمات سلامت، مهارت ها و اقدامات عملی،

A-10-1053-5

انگیزش شغلی در بین دانشجویان دندان پزشکی و عوامل مرتبط با آن می باشد.

**روش کار:** این مطالعه بر روی ۴۴ نفر از دانشجویان دندان پزشکی واحد بین الملل صورت پذیرفت. خصوصیات دموگرافی و انگیزه های شغلی دانشجویان به وسیله پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. پرسشنامه انگیزش شغلی بر اساس مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت که روایی آن توسط متخصصان و پایایی آن نیز در یک آزمون اولیه (۸۵.۰) شده بود، طراحی گردیده بود. در پایان نیز داده ها توسط نرم افزار آماری SPSS و آزمون های T زوج و مستقل مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصل از مطالعه حاکی از آن بود که بین سطوح اجتماعی خانواده ها و انگیزه های مالی برای تحصیل در این رشته تفاوت آماری معنا داری وجود دارد ( $p \leq 0.05$ ) همچنین بین وجود خویشاوندان دندان پزشک در بین دانشجویان و انگیزه آنها در خدمت به مردم جامعه تفاوت آماری معنا داری مشاهده گردید. ( $p \leq 0.05$ ) در بین دانشجویان دختر مهمترین انگیزه شغلیشان در این رشته به ترتیب: کمک به سلامت و خدمت به جامعه (۴۶.۶۶٪)، یکنواخت نبودن کار در دندان پزشکی (۶۷.۲۶٪)، داشتن امنیت شغلی (۳۳.۱۳٪) در حالی که، دندان پزشکی به عنوان یک شغل با پرستیژ (۴۲.۸۵٪)، درآمد بالای این رشته (۵۷.۲۸٪)، علم محور بودن دندان پزشکی (۲۸.۱۴٪) از مهمترین انگیزه های شغلی در بین دانشجویان پسر بود.

**نتیجه گیری:** توجه به انگیزش شغلی دانشجویان و عوامل تاثیر گذار بر آن می تواند مسئولین را در برنامه ریزی هایشان یاری کند. نتایج حاصله از مطالعه انعطاف پذیری و گستردگی انگیزش شغلی را در دانشجویان دندان پزشکی به روشنی نشان می دهد، از سویی دیگر پیشبینی می شود گرایش به انگیزه های مالی در این رشته پیامدهای مختلفی را برای جامعه دندان پزشکی در آینده ای نه چندان دور به همراه خواهد داشت. کلمات کلیدی: انگیزش شغلی، آموزش دندان پزشکی

**واژه‌های کلیدی:** انگیزش شغلی، آموزش دندان پزشکی

A-10-1067-1

### تعیین وضعیت موجود آموزش پزشکی عمومی در حیطة (اقدامات عملی) بر اساس سند حداقل توانمندیهای مورد انتظار پزشک عمومی در ایران از دیدگاه کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز. (E)

مهستی علیزاده، هومن یزدچی، مهدی فرهودی، حمیده هریزچی قدیمی

alizadm@Yahoo.com

**مقدمه:** پزشکان عمومی بعنوان خط اول نظام ارائه ی خدمات سلامت، میبایستی علاوه بر دانش تئوری دارای یکسری مهارت های عملی ضروری باشند. آموزش اقدامات و مهارتهای عملی از بخش های مهم آموزش پزشکی عمومی است. این مطالعه به ارزیابی وضعیت فعلی آموزشی در این حیطة از دیدگاه کارورزان می پردازد.



### بررسی دیدگاه کارآموزان کارورزان و دستیاران در مورد نقش آموزش دستیاران، دانشکده پزشکی ساری، ۱۳۸۸ (E)

میترا محمودی، کوروش وحید شاهی، سارا احتشامی، زهرا سلطان تویه، مهدی اهنگری

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش  
mtmhmit@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه دستیاران بعنوان مدرسان مهم در عرصه سلامت بالینی در نظر گرفته می شوند که بهره گیری مناسب از آنها سبب ارتقاء کیفیت آموزش می گردد. هدف از انجام این مطالعه بررسی نگرش کارآموزان، کارورزان و دستیاران نسبت به نقش آموزشی دستیاران در دانشکده پزشکی ساری در سال ۱۳۸۸ بوده است

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی و مقطعی بوده که در سال ۱۳۸۸ بر روی کارآموزان، کارورزان و دستیاران بخش های دارای دستیار در دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام گردید. روش نمونه گیری بصورت سرشماری و شامل تمامی افراد جامعه مورد مطالعه و ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه شامل ۴ سوال دموگرافیک و ۲۰ گویه نگرشی در مورد نقش آموزشی دستیاران بوده است، که پس از جمع آوری اطلاعات بکمک نرم افزار SPSS ۱۳ و آزمونهای آماری مناسب آنالیز گردید

**نتایج:** از ۲۵۰ پرسشنامه، ۱۹۲ برگ (۷۶/۸٪) از آنان قابل بررسی بود. در میان پاسخ دهندگان: (۴۷٪) کارآموز، (۳۹٪) کارورز و (۱۳٪) دستیار بوده اند در بررسی انجام گرفته دیدگاه مطلوب و نا مطلوب به ترتیب در بخش های روان (۶۰٪)، (۳٪)، اطفال (۵۰٪) و (۱۰٪)، زنان (۳۰٪) و (۲۴٪)، داخلی (۲۳٪) و (۱۹٪)، جراحی (۱۳٪) و (۳۰٪) بوده است، که دستیاران در هیچ یک از بخش های فوق در مورد نقش آموزشی خود دیدگاه نامطلوب نداشته اند. در مورد اکثریت پرسش ها میان دستیاران با کارآموزان و کارورزان اختلاف نظر وجود داشت اما همگی معتقدند که دستیاران با روش های آموزشی آشنایی کافی دارند ولیکن از انگیزه کافی برای آموزش برخوردار نمی باشند و اینکه دستیاران سالهای بالا نقش زیادی در امر آموزش نداشته و انجام امور آموزشی توسط اساتید مفیدتر می باشد.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان می دهد که نقش آموزشی دستیاران در بخشهای مختلف متفاوت و اغلب نا مطلوب می باشد. همچنین دیدگاه کارآموزان و کارورزان در مورد نقش آموزشی دستیاران منفی تر از خود دستیاران می باشد. کلمات کلیدی: دانشجوی پزشکی، دستیار، آموزش

**واژه های کلیدی:** دانشجوی پزشکی، دستیار، آموزش  
A-10-764-1

### وضعیت آموزش پزشکان عمومی در زمینه پیشگیری و کنترل دیابت: یک مطالعه کیفی (E)

پروانه ابادری، زهره ونکی، عیسی محمدی، مسعود امینی

abazari@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** حدود یک دهه است که پیشگیری و کنترل دیابت به عنوان یک پروتکل کشوری در الویت های نظام سلامت قرار گرفته است در همین راستا آموزش تیم دیابت به عنوان یکی از اجزاء مهم این برنامه مطرح بوده و هست هدف: مطالعه حاضر به توصیف وضعیت آموزش پزشکان عمومی در زمینه پیشگیری و مدیریت دیابت پرداخته است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک تحلیل کیفی محتوا است. مصاحبه های بدون ساختار با چهار نفر از برنامه ریزان مدیریت دیابت در وزارت بهداشت - درمان و آموزش پزشکی، چهار نفر از مسئولان بهداشت و درمان استان اصفهان، و شش نفر از پزشکان عمومی شاغل در واحدها و مراکز دیابت این استان انجام شد. مشاهدات و یادداشت های متعددی در عرصه، اسناد و مدارک موجود و یادداشت های فنی، دیگر منابع جمع آوری داده را تشکیل دادند. از تحلیل دست نوشته ها واحدهای معنایی، کد ها، مقوله ها و تم های اصلی بدست آمد. برای ارتقاء مقبولیت نتایج از استراتژی های متعدد و متنوعی مانند تلفیق داده ها و تلفیق روش های جمع آوری داده، درگیر شدن طولانی مدت در عرصه (بیش از یک سال) مشاهدات مستمر و اجماع بین پژوهشگران استفاده شد.

**نتایج:** حاصل تحلیل داده ها ظهور سه تم اصلی، آموزش غیر ساختارمند، بی کفایتی نظارت بر فرایند آموزش و زمینه سازهای بی کفایتی دانش و مهارت پزشک بود. آموزش غیر ساختارمند به طیفی از عدم آموزش تا آموزش چند ساعته تا یک روزه اشاره دارد که در آن مراقبت و درمان دیابت به عنوان موضوع اصلی آموزش مورد توجه نبوده. وبی کفایتی نظارت مضامینی مانند آموزش غیر مستمر، و فقدان باز آموزی را در بر می گیرد و زمینه سازهای بی کفایتی دانش و مهارت مفاهیمی مانند بی کفایتی دانش پایه پزشک و ثابت نبودن پزشک را در خود دارد.

**نتیجه گیری:** علیرغم اهمیت نقش پزشکان شاغل در مراکز دیابت در مدیریت این بیماری، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که آموزش این پزشکان با کاستی هایی قابل توجه روبرو است.

**واژه های کلیدی:** مدیریت دیابت، کارکنان حرفه ای، آموزش، پیشگیری  
A-10-1075-1

### ارزیابی از صاحب نظران آموزش پزشکی در ارتباط با دوره

### های کوتاه مدت آموزشی تخصصی رشته های مختلف بعد از

### فارغ التحصیلی (E)

ناهید حسن آبادی، محمد اکرهی، حمیدرضا دولتخواه

دانشگاه علوم پزشکی فسا

در حال حاضر فارغ التحصیلان رشته ی پزشکی بر اساس علاقه خود در صورت اشتغال به کار با عنوان پزشک عمومی، در یک یا چند فیلد تخصصی شروع به فعالیت می کنند. عناوینی مانند پوست، زنان، اطفال و... تعدادی از دانشگاه ها در جهان و ایران و همچنین تعدادی از صاحب نظران امر آموزش پزشکی بر این باورند که با فراهم نمودن دوره های کوتاه مدت آموزشی برای فارغ التحصیلان پزشکی، آنها میتوانند با گذراندن این دوره ها بر اساس علاقه به فرا گیری کوتاه مدت رشته کاری خود در حدود فعالیت پزشک عمومی نمایند.



واژه‌های کلیدی: تفکر انتقادی، پرستاری، آموزش، آموزش مبتنی بر شواهد

A-10-22-1

### نگاهی گذر ابر اخلاق پزشکی و چالشها (E)

ژاله دزفولی منش

کرمانشاه دولت اباد دانشکده پیراپزشکی

ga\_dezfooli@yahoo.com

**مقدمه:** از ابتدای تشکیل اجتماعات انسانی مشاغل مربوط به سلامتی و درمان انسانها بر پایه اخلاق پدید آمد اما با گذشت زمان به نظری رسد که این پیوند کمرنگ شده است. علم اخلاق زیستی بیانگر توجه دوباره به همین پیوند است. اخلاق در آموزش پزشکی سابقه ای ۲۵۰۰ ساله دارد اما تنها در ۳۰ سال گذشته به آن توجه شده است. هدف از این مقاله نگاهی گذر ابر اخلاق پزشکی، اصول، چالشها، راه حلها می باشد.

**روش کار:** این مقاله مروری و با استفاده از منابع و مقالات داخلی و خارجی موجود در اینترنت صورت گرفته است. اخلاق حرفه ای، اصول، چالشها، راه حلها: اخلاق حرفه ای شاخه ای از دانش اخلاق است که به بررسی تکالیف اخلاقی در یک حرفه و مسائل اخلاقی آن پرداخته و نشان دهنده میزان صداقت، شرافت، وظیفه شناسی، احساس مسئولیت، خودشناسی و خودباوری افراد هر صنف می باشد. چهار اصل اخلاق پزشکی، خودمختاری، رازداری، نفع رسانی و عدم آسیب رسانی است. عدم وجود استاندارد تعریف شده از اخلاق حرفه ای، عدم وجود قوانین و سازوکارهای تشویقی و ترغیبی برای ایجاد انگیزه افزایش اخلاق حرفه ای، کمبود اساتید مجرب و عامل به اخلاق پزشکی، وجود مشکل در یکارگیری عملی اصول اخلاق حرفه ای و مشغله های زیاد از چالشهای اخلاق حرفه ای است. ارائه درس اخلاق پزشکی در طول بالینی، آموزش اساتید، برنامه ریزی و تهیه محتوای آموزشی اخلاق پزشکی متناسب با دوره بالینی، استفاده از فرهنگ، سنت و مذهب خودمان و استفاده از اساتید بالینی واثق و عالم و عامل به اخلاق پزشکی از راه حلها این مشکل می باشد.

**نتیجه گیری:** تغییر نگرش و رفتار جهت کاهش ناسازگاریهای حرفه ای، برگزاری کارگاهها و دوره های آموزشی، استفاده از فرهنگ غنی اسلامی، توانمند کردن سیستم آموزشی و وجود افراد مجرب بالینی آگاه و عامل به موضوعات اخلاق پزشکی، در این خصوص لازم می باشد.

واژه‌های کلیدی: اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی، چالشها

A-10-89-2

### اصول اخلاق حرفه ای در آموزش پزشکی (E)

حمیده خلقی فرد، راضیه خلقی فرد، آمنه خلقی فرد

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

hkholfghifard@yahoo.com

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای به منزله یک گستره معرفتی با گرایشهای بسیار متنوع آن از شاخه های عمده علم اخلاق است که یکی از این گرایشها، اخلاق پزشکی

به عنوان مثال پزشک عمومی که یک دوره کوتاه مدت پوست گذرانده و علاوه بر فعالیت های حوزه ی عمومی در زمینه ی پوست فعالیت مینماید. این مطالعه با تهیه پرسشنامه ای نظر صاحب نظران آموزش پزشکی را در ارتباط با راه اندازی اینچنین دوره های آموزشی کوتاه مدت در دانشگاه ها مورد ارزیابی قرار داده است. ۱۲۳ پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. اشخاصی که در نظر سنجی و مطالعه ما شرکت کرده بودند عمدتاً اعضا هیات علمی دانشگاه یا علاقه مندان با فعالیت در حوزه آموزش پزشکی بودند. ۵۷٪ مذکر و ۴۲٪ مونث. ۷۲٪ دکتری ۲۸٪ فوق لیسانس. ۷۴٪ از این افراد با EDC فعالیت می کردند. بیشتر این افراد با شیوه کنونی آموزش پزشک عمومی مخالف بودند ۳۸٪. اکثریت با راه اندازی این دوره های کوتاه مدت موافق یا کاملاً موافق بودند

واژه‌های کلیدی: دوره، کوتاه مدت

A-10-1078-1

### یاددهی یادگیری به منظور ارتقاء تفکر انتقادی دانشجویان

پرستاری: مروری بر شواهد (E)

عبیدی کر، اکرم، ثناگو، لیلیا مهستی جویباری

مرکز تحقیقات پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گرگان

korabdi@yahoo.com

**مقدمه:** با بررسی متون در زمینه تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری به جهت آموزش مبتنی بر شواهد به لزوم توانایی این مهارت برای حرفه پرستاری می توان پی برد. توانایی حل مسئله در بالین بیمار برای مراقبت از او بسیار با ارزش است. با تقویت مهارت تفکر انتقادی فرد مراقبت کننده تصمیم درست خواهد گرفت و در فرآیند مراقبت بهترین خدمات را ارائه خواهد داد. هدف از این مقاله مروری بر تحقیقات انجام شده در زمینه تفکر انتقادی در دانشجویان پرستاری می باشد.

**روش کار:** از مرور بر متون در بانک اطلاعاتی مقالات علوم پزشکی ایران و پایگاه اطلاعاتی Pubmed و برای جستجوی مقالات از کلمات کلیدی Critical Nursing education, thinking استفاده شد. مقالات متعددی در هر دو پایگاه اطلاعاتی با عنوان تفکر انتقادی در دانشجویان پرستاری یافت شد. از مجموع مقالات، ۲۱ مقاله تحقیقی که معیارهای ورود به مطالعه را داشته است مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** مضامین اصلی بر گرفته شده از مقالات نمره تفکر انتقادی، عدم ارتباط سال تحصیلی با تفکر انتقادی، تاثیر روش های نوین آموزشی در تفکر انتقادی بوده است. مقالات بررسی شده به روش های نوین آموزشی از قبیل روش های مبتنی بر استراتژی های تفکر، بازاندیشی، راهبرد پرسشگری متقابل هدایت شده همتایان نیز اشاره داشته اند. شواهد موید آن است تفکر انتقادی دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه چندان رضایت بخش نیست و روش های آموزش فعلی نیز بر افزایش سطح تفکر انتقادی بی تاثیر است.

**نتیجه گیری:** شواهد به بازنگری استراتژی های آموزش فعلی و استفاده بیشتر از استراتژی های فعال یادگیری، افزایش و تقویت قوای تفکر و نقادی و روشکافی هر چه بیشتر تاکید دارند. اصلاح الگوهای آموزشی امری ضروری است.



چون عملکرد اخلاقی تیم درمانی، مدرسین و مربیان بالینی، و... تاثیر بسزایی در نقش حرفه ای و اخلاقی دانشجویان دارند و اساسا مدل های آموزش اخلاق و آموزش اخلاق بالینی در قالب یک برنامه درسی پنهان (curriculum hidden) درون آموزش علوم پزشکی و رفتار عملی صاحبان حرفه لحاظ می شود.

**نتیجه گیری:** در منظر آموزش و در امتحانات بالینی و ارزیابی یادگیری دانشجویان توجه به حیطة عاطفی و اخلاق بالینی بایستی از اهمیت ویژه ای برخوردار باشد و مدرسین و مربیان بالینی به این بعد آموزش توجه و همت خاص داشته باشند. بخشی مهمی از فرآیند ارزیابی دانشجویان در همه سطوح بایستی بر ارزیابی رفتارهای اخلاقی و انسانی متمرکز باشد و ابعاد اخلاقی بیشترین وزن را در کسب امتیازات به خود اختصاص دهد و مدل های اخلاقی به عنوان نمونه های عملی معرفی و ترغیب گردند. و مباحث اخلاقی به صورت ادغام یافته در همه عرصه ها و موضوعات آموزشی در برنامه ریزی آموزشی نمود عملی یابد.

**واژه های کلیدی:** الگوهای آموزشی، اخلاق، آموزش علوم پزشکی

A-10-169-1

### اخلاق حرفه ای در آموزش پزشکی (E)

hosseini\_m\_2006@yahoo.com

**مقدمه:** اخلاق، الگوی رفتار ارتباطی درون شخصی و برون شخصی مبتنی بر رعایت حقوق افراد میباشد که نشان دهنده مسئولیت پذیری در قبال حقوق افراد است. همچنین مسئولیت اخلاقی نشان دهنده مسئولیت فرد در قبال خود و دیگران در زندگی شخصی، مسئولیت فرد در قبال خود و دیگران در زندگی شغلی، مسئولیت سازمان در قبال محیط داخلی و خارجی است. امروزه در راستای پیشرفت علوم گوناگون اخلاق پزشکی نیز به عنوان یک علم میان رشته‌ای موضوعات اخلاقی در حوزه علوم پزشکی را مورد بحث قرار داده و نشان دهنده ضرورت بازنگری و پرداختن به اصول اخلاق حرفه‌ای و چگونگی آموزش آن به دانشجویان علوم پزشکی با توجه به رویکردهای نوین و حرفه ای در امور پزشکی است.

**روش کار:** مطالعه حاضر بررسی مروری با بهره گیری از مقالات و تحقیقات جدید در راستای اخلاق حرفه ای در گروه های پزشکی و آموزش انجام شده است. یافته ها: مطالعات نشان میدهد اخلاق حرفه ای، مانند شمشیر دولبه ای است که یک لبه آن تهدید است. زیرا ضعف در سیستم اخلاقیات، منجر به کاهش ارتباطات و افزایش خسارات در سازمان می شود. لبه دیگر این شمشیر، فرصت است. زیرا اخلاق حرفه ای، تاثیر چشمگیری بر روی فعالیتهای و نتایج سازمان داشته، بهره وری را افزایش می دهد، ارتباطات را بهبود می بخشد و درجه ریسک را کاهش می دهد. رعایت شش اصل مهم اخلاقی در حرفه پزشکی که باید به همراه سایر آموزشهای بالینی به گروه های پزشکی و پیراپزشکی آموزش داده شود عبارتند از الف) رعایت حقوق انسانی، ب) عدالت، ج) راستگویی، د) رازداری، ه) ارایه مناسب خدمات درمانی، و) پیشگیری از عوارض، که این اصول مبتنی بر اعطای چهار حق مهم برای بیمار یعنی الف) خودمختاری فرد، ب) سودمند بودن اقدامات تشخیصی درمانی، ج) عدم زیانباری اقدامات و د) رعایت عدالت بنیان نهاده شده‌اند. روش

می باشد. اخلاق پزشکی به عنوان یک علم میان رشته ای موضوعات اخلاقی در حوزه علوم پزشکی را مورد بررسی قرار می دهد. رویکردهای نوین و حرفه ای در امور پزشکی از جمله رابطه پزشک و بیمار، بکار گیری سلولهای بنیادی، جایگاه بیمار در تصمیم گیری های بالینی، سلامت جامعه، شبیه سازی انسان، کسب رضایت آگاهانه و هزاران رویکرد دیگر ضرورت بازنگری و توجه و رعایت اصول اخلاق حرفه ای را در جامعه پزشکی ایجاب می نماید. بنابراین با توجه به این مسائل در این مقاله به بررسی و مرور اصول اخلاق حرفه ای در آموزش پزشکی می پردازد.

**روش کار:** بررسی و مطالعه مقالات و مستندات موجود در زمینه مربوطه یافته ها: یافته ها نشان میدهد که رعایت شش اصل مهم اخلاقی در حرفه پزشکی که عبارتند از: ۱- حقوق انسانی ۲- عدالت ۳- راستگویی ۴- رازداری ۵- ارائه مناسب خدمات درمانی ۶- پیشگیری از عوارض مورد قبول همه قرار گرفته است. و پزشک با تکیه بر اعتقادات و مبانی مذهبی بیمار و با لحاظ نمودن نظارت الهی بر عملکرد خود قادر خواهند بود جایگاه معنوی و والای طبابت را به نحو مطلوب و ایده ال تری به ظهور برسانند.

**نتیجه گیری:** در عصر حاضر اندیشه ها و تدابیر گذشته، جوابگوی نیاز های پزشکان و بیماران در ارتباط با تعهدات حرفه ای و اخلاق پزشکی نخواهد بود و اخلاق حرفه ای نیز صرفا با گذشتار آموزش شفاهی و بدون کاربری عملی جدی بالینی در تمام دوره های آموزشی شاغلین گروه پزشکی، مشکل گشای همه مسائل نخواهد بود.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، اصول، اخلاق پزشکی

A-10-148-1

### ضرورت تقویت الگوهای اخلاقی در آموزش علوم پزشکی

(E)

عصمت نوحی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

smnouhi@yahoo.com

**مقدمه:** هدف اصلی آموزش اخلاق خصوصا در آموزش بالینی ارتقا، کیفیت مراقبت از بیماران به منظور انجام خدمات درمانی و مراقبت به شیوه اخلاقی و انسانی است. دانشجویان بایستی اصول اخلاقی را با بهتر بین شیوه های آموزشی بیاموزند و بکار گیرند. محتوی: در کلیه نظام ها کادر درمانی مراقبتی خصوصا پزشکان و پرستاران با مسائلی همچون راست گویی، اخذ رضایت، در نظر گرفتن ظرفیت بیمار، تصمیم گیری در مراقبت از بیماران، رازداری، تعارض منافع، موضوعات مربوط به پایان زندگی، مدیریت منابع و مباحث اخلاقی از جمله حفظ قلمرو شخصی و... مواجه هستند. تقویت آداب و باورهای اخلاقی با توجه به بنیه های ایدئولوژیکی قوی اسلامی دانشجویان را در انجام اعمال حرفه ای اخلاقی یاری می نماید. همچنین ارائه الگوهای آموزش اخلاق (role modeling) در بالین از شیوه های بسیار مؤثر در آموزش اخلاق است. دانشجویان به الگوبرداری از نقش ها بهتر پاسخ می دهند تا درک موضوعات اخلاقی مبتنی بر دانش مجرد و تئوری در کلاس درس، از آنجا که این موضوع ارتباط نزدیک با تعاملات اجتماعی، ارتباط درمانی و مراقبت از بیمار دارد به طور مؤثر در کنار بستر بیمار یا در بالین آموخته می شود مدل هایی





بوشهر- سبزآباد- ریشهر - سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده  
پرستاری و مامایی  
sh\_akaberian@yahoo.com

**مقدمه:** با اینکه دانش پرستاری بطور قابل ملاحظه ای گسترش یافته، موضوع صلاحیت اخلاقی در مراقبت، بعضاً مورد غفلت قرار گرفته است، سرمایه گذاری در زمینه ی صلاحیت اخلاقی پرستاران راهی برای ارتقا، کیفیت خدمات پرستاری است. توسعه اخلاقی پرستاری هنگامی بهتر صورت می گیرد که در آن نهادینه شده باشد. هدف از انجام این پژوهش مرور بر اهمیت آموزش پرستاری، چالشها و ضرورتها در تربیت دانشجویان واجد صلاحیت اخلاقی حرفه ای در مراقبت از بیمار است.

**روش کار:** علاوه بر مطالعه کتابخانه ای از مقالات منتشره (از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰) در پایگاههای اطلاعاتی Blackwell، med Pub و SID استفاده گردید.

**نتایج:** مطالعات نشان داده اند که در حال حاضر آموزش اخلاقی، کفایت لازم را نداشته و پرستاران در زمینه صلاحیت هایشان در موضوع اخلاق، احساس توانمندی لازم را ندارند و مطالعات دیگر نیز نشان داده اند که، ضرورت توجه به موضوع اخلاقی در تمام رشته ها بویژه پرستاری، تأثیر مثبت آموزش اخلاقی، استفاده از روشهای مختلف آموزش اخلاقی، تدوین برنامه های جامع توسعه عملکردها و صلاحیتهای اخلاقی توسط مراکز آموزش پرستاری، ضرورت بررسی بیشتر در زمینه صلاحیت اخلاقی پرستاران، در ارتقا، صلاحیت اخلاقی حرفه ای پرستاران نقش بسزایی دارد

**نتیجه گیری:** پرستاران دانش خود را در موضوعات اخلاقی از طریق آموزشهای لازم افزایش می دهند اما با توجه به اینکه پرستاران در شرایط متغیر و پیچیده ای فعالیت می کنند آنچه بیشتر اهمیت دارد افزایش توانایی پرستاران در تصمیم گیریهای اخلاقی است که لازم است به نحوه ای اجرای آموزشها و بومی سازی روشهای آموزشی دقت بیشتری مبذول گردد.

**واژه های کلیدی:** صلاحیت، اخلاق حرفه ای، پرستاری  
A-10-254-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل پیرامون عملکرد اساتید راهنما (E)

مریم طیبی، منیره قره خانی، افشین خانی، شیما سام

دانشگاه علوم پزشکی بابل  
mary.tayebi@gmail.com

**مقدمه:** دانشگاه نقش خطیری در پرورش استعدادها و توانمندیهای دانشجویان برعهده دارد. در این راستا اساتید راهنما با هدایت و ایجاد انگیزه در دانشجویان نقش مهمی در نیل به این هدف دارند. با توجه به مطالعات صورت گرفته که گویای عدم رضایتمندی دانشجویان از اساتید راهنما بوده، هدف این مطالعه بررسی دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی بابل در مورد عملکرد اساتید راهنما است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی در پاییز ۸۹ و بر روی ۲۳۱ دانشجوی کارشناسی و دکترای حرفه ای دانشگاه علوم پزشکی بابل که بصورت خوشه ای و تصادفی انتخاب شده بودند، انجام گرفت. بررسی دیدگاه دانشجویان با پرسشنامه ای خودایفا که دارای ۲۷ سوال در مقیاس لیکرت بود تهیه و پس از اطمینان از روایی و پایایی آن مورد استفاده قرار گرفت. داده ها بوسیله آزمون هایی نظیر رگرسیون خطی آنالیز شد. یافته ها: ۶۲/۹٪ از شرکت کنندگان مونث بودند.

فرایند کاربردی نمودن اخلاق عبارتست از کسب موفقیت، اعتمادآفرینی، پیش بینی رفتار، مستمر و قانونمند بودن رفتار، مسئولیت و باورهای فرد.

**نتایج:** هدف آموزش اخلاقی حرفه ای انتقال اطلاعات و یافته های علمی نیست بلکه تمسیح و تقویت انگیزش، ارتقا، مهارت، افزایش توان و تحول نگرش و باور از اهداف عمده آموزش اخلاقی حرفه ای است. لذا تأکید بر این عناصر ماهیت فراتر رفتن از آموزش های مستقیم و تأکید بر آموزش حین عمل، آموزشهای اجتماعی، مسئولیت پذیری اجتماعی و وجدان کاری را نشان می دهد که با تکیه بر این اصول در ارائه خدمات سلامتی میتوان جوابگوی نیازهای پزشکان و بیماران در ارتباط با تعهدات حرفه ای و اخلاقی پزشکی بود.

**واژه های کلیدی:** الگوی آموزشی، اخلاق حرفه ای، آموزش پزشکی، اخلاق  
A-10-113-1

### مقایسه حرفه ای گری اتنرن های دو بخش داخلی و جراحی: بررسی نقش زمینه در بروز رفتارهای حرفه ای گری (E)

نیکو یمانی، محمدجواد لیاقتدار، پیمان ادیبی، طاهره چنگیز

اصفهان، خیابان هزار جریب، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مدیریت مطالعات  
و توسعه آموزش پزشکی  
yamani@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** به نظر می رسد زمینه و محیط آموزشی نقش مهمی در کسب ویژگیهای حرفه ای گری داشته باشد. هدف این مطالعه اندازه گیری رفتارهای حرفه ای گری اتنرن ها در دو بخش داخلی و جراحی است تا بتوان مشخص کرد آیا زمینه نقشی در کسب و بروز رفتارهای حرفه ای گری دارد یا نه.

**روش کار:** در مطالعه حاضر اتنرن های دو بخش مآژور داخلی و جراحی در بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به مدت ۳ ماه توسط دستیاران سال دو و سه از نظر بروز ویژگیهای حرفه ای گری در تعامل با بیماران تحت مشاهده قرار گرفتند. در پایان سه ماه اتنرن ها توسط یک پرسشنامه ۲۶ گویه ای که روایی آن با نظر متخصصان و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۹۲/۳۵ مورد تأیید قرار گرفته بود توسط دستیاران مورد ارزشیابی قرار گرفتند

**نتایج:** در کل ۱۸۳ پرسشنامه برای اتنرن های داخلی و جراحی تکمیل گردید. میانگین و انحراف معیار نمره ویژگیهای حرفه ای گری اتنرن های داخلی برابر با  $2/88 \pm 0/43$  و اتنرن های جراحی برابر با  $2/73 \pm 0/48$  بود. تفاوت معنی داری بین عملکرد حرفه ای گری اتنرن های داخلی و جراحی در برخی حیطه ها مشاهده گردید از قبیل احترام برای دیگران ( $p = 0/02$ )، پذیرش خطا و تلاش برای ارتقا، فردی ( $p = 0/04$ ) و از خودگذشتگی و محبت ( $p = 0/02$ ).

**نتیجه گیری:** نمره پایین تر اتنرن های جراحی از نظر ویژگیهای حرفه ای گری در مقایسه با اتنرن های داخلی می تواند نشان دهنده تأثیر زمینه بر بروز رفتارهای حرفه ای گری باشد. بنابراین توصیه می شود ارزشیابی حرفه ای گری در محیط های آموزشی متفاوتی انجام گیرد تا بتوان تصویر کاملی از نظر کسب ویژگیهای حرفه ای گری توسط اتنرن ها ارائه نمود.

**واژه های کلیدی:** حرفه ای گری، بخش داخلی، بخش جراحی، اتنرن، رزیدنت  
A-10-216-1

### ارتقا، صلاحیت اخلاقی حرفه ای پرستاران - یک جنبه مهم در پرستاری (E)

شرافت اکابریان



لیدا فتاحی زاده

Fatahi\_lida@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی نه تنها بایستی دانش کافی در زمینه سلامت، بیماری و چگونگی اداره بیمار را داشته باشند بلکه باید در زمینه مهارت‌های عملی و اخلاق حرفه‌ای نیز توانایی کافی را کسب نمایند. در این راستا آموزش بالینی مؤثر فرآیندی است چند بعدی و مانند هر برنامه آموزشی دیگری نیاز به برنامه ریزی صحیح و محیط مناسب و توجه به کلیه ابعاد آن دارد.

**روش کار:** این مطالعه با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و جستجو در مقالات و منابع الکترونیکی، انجام گرفت، نشان داد امروزه آموزش بالینی به عنوان یک روش مؤثر آموزشی، کمتر از گذشته مورد استفاده قرار می‌گیرد. در دهه اخیر با علمی‌تر شدن فرایند آموزش و اهمیت ارزشهای مطرح در اخلاق پزشکی (رعایت حقوق بیمار)، روشهای سنتی مورد سوال قرار گرفته‌اند و یکی از مشکلات عمده بخش‌های بالینی آموزشی رابطه متقابل بین دانشجویان و بیماران بستری در این بخشها است. به طوری که در موارد زیادی مشاهده می‌شود بیماران علیرغم حضور پزشکان مجرب و امکانات بهتر در این بخش‌ها از بستری شدن در آنجا خودداری می‌کنند.

**نتیجه گیری:** یکی از ویژگیهای آموزش علوم پزشکی لزوم یادگیری مهارتهای عملی در کنار حیطه‌های دانشی و نظری می‌باشد. وسیعی بر آنست با توجه به کمی تجربه دانشجویان و ترس در زمینه آموزش بر بالین، عدم کنترل آنان دشواری درگیر کردن تمامی افراد در فرایند آموزش و... در حین یا پس از دوره‌های تئوری آموزش پزشکی و قبل از ورود دانشجویان به مرحله عملی و برخورد مستقیم با بیمار، طرز استفاده از دانسته‌های علمی برای برخورد با بیمار و تشخیص سریع بیماری و تصمیم‌گیری‌های بعدی را آموزش دهند و برای این منظور از شبیه‌سازهای پزشکی در مراکز مهارتهای بالینی که جزئی از آموزش پویا هستند با ایجاد محیطی شبیه‌سازی شده و مطمئن برای آموزش دانشجویان مهارتهایی را با کنترل تمرین فراهم می‌آورد. تا، قدرت تصمیم‌گیری و جرات عمل را در دانشجویان تقویت نمایند. دانشجویان در این محیط قبل از برخورد با موارد واقعی، علاوه بر مرور اندوخته‌های عملی خود، بدون ایجاد خطر برای سایر افراد، آنها را به مرحله عمل می‌رسانند. امید است در برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاهها بیشتر مورد استفاده قرار گیرد تا دانشجویان با کسب مهارت کافی بتوانند با بالاترین استانداردهای حرفه‌ای تعامل با تک تک بیماران، خانواده‌های آنان، در زمینه مهارت‌های عملی و اخلاق حرفه‌ای نیز توانایی کافی را کسب نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه‌ای - آموزش پزشکی - آموزش بالینی - شبیه‌سازهای مجازی - مرکز مهارتهای بالینی  
A-10-329-1

### بررسی معیارهای اخلاق پزشکی در برخورد با بیماران از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جهرم (E)

محمد امین قبادی فر، سمانه معتمد

شیراز-خیابان معالی آباد-کوچه ۳ میرزا-ساختمان ونک ۱-واحد ۱۱  
amin\_m505@yahoo.com

**مقدمه:** گروه‌های پزشکی، مرهم‌گذار درد بیماران و محرم اسرار ایشانند، بنابراین برای توفیق بیشتر خود و بهبود زودتر دردهای جسمانی بیماران باید زمینه‌های برقراری ارتباط‌های روحی و عاطفی خود را با آنان فراهم نمایند. یکی از عوامل مؤثر در فرآیند هماهنگی‌های روحی بیماران با

**نتایج:** نشان داد که ۷۱/۷٪ از دانشجویان تعداد مراجعات ماهیانه اندکی (هیچ یا ۱ مرتبه) به استاد راهنمای خود داشتند. تنها ۱۳/۴٪ از آنها با وظایف استاد راهنما آشنایی مطلوب داشتند. ۸۷/۱٪ از دانشجویان با حضور دانشجوی سال بالاتر در کنار استاد راهنما موافق بودند. میزان رضایتمندی دانشجویان (M=۳۵/۴) از اساتید راهنما نامطلوب بود (نمره کمتر از ۴۰). تعداد مراجعات دانشجویان به اساتید راهنما (M=۳۶/۹) و رشته تحصیلی دانشجویان (M=۲۳/۸) عوامل پیشگویی کننده میزان رضایتمندی آنان از عملکرد اساتید راهنما بودند.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان می‌دهد که دانشجویان با وظایف و نقش استاد راهنما آشنایی بسیار کمی داشته و لذا تقویت رابطه بین استاد راهنما و دانشجویان ضروری بنظر می‌رسد.

**واژه‌های کلیدی:** استاد راهنما، عملکرد، رضایتمندی دانشجویان، دیدگاه  
A-10-261-1

### اخلاق در آموزش بالینی پزشکی (E)

معصومه محمدپور کلد، الهام میدالی

بوشهر - بهمنی - خیابان ریشهر - جنب بیمارستان تامین اجتماعی - سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی بوشهر - مدیریت پژوهشی - کد پستی

۷۵۱۸۵  
royaromi@yahoo.com

**مقدمه:** انسان دارای عزت و کرامت خدادادی می‌باشد و حفظ حرمت و کرامت او در هر شرایطی ضروری به نظر می‌رسد. به سبب این کرامت و شان ذاتی، او باید محترم شمرده شود و هیچ‌کس نباید از او به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به هدف خود استفاده کند هر چند که آن هدف آموزشی و در مانی باشد. آموزش بالینی دانشجویان پزشکی، از مهمترین قسمت آموزش آنها محسوب شده و در طی این دوران، آنان با استفاده از بیماران، مصاحبه با آنان و گرفتن شرح حال دقیق و معاینه آنان، تجربیات علمی مفیدی کسب می‌نمایند. ولیکن دلیل نیاز آموزشی خود نباید حقوق بیماران را نادیده بگیرند.

**روش کار:** بررسی و مرور کتب و مقالات متعدد فارسی و لاتین از کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی و شبکه اینترنت در خصوص رعایت اخلاق در آموزش پزشکی برای تدوین این مقاله مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** دانشگاه‌های علوم پزشکی، مسئولیت مهمی در وضع قوانین عملی و اصول اخلاقی در بین دانشجویان علوم پزشکی دارند. باید به دانشجویان آموخته شود که اطلاعات لازم در زمینه منشور حقوق بیمار که مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد کسب نمایند. در تمام مراحل آموزش بالینی، اجازه گرفتن از بیمار قبل از مصاحبه و معاینه، معرفی دقیق خود به بیماران، محدودیت زمان در معاینه بیمار و کسب رضایت آگاهانه از بیماران حتی در صورت لزوم رضایت کتبی، ضروری می‌باشد. از آنجا که کشور ما کشوری اسلامی باشد به دانشجویان باید آموزش داده شود. برای معاینه، از بیماران هم جنس خود (دانشجوی مرد، بیمار مرد) و بالعکس استفاده نمایند.

**نتیجه گیری:** همچنین شایسته است که اساتید علوم پزشکی به عنوان رهبران آموزش بالینی پزشکی الگوی اخلاقی مناسبی برای دانشجویان بوده و به آنان درس امامتداری، حفظ اسرار بیمار، رعایت عدالت، حفظ شان بیمار و احترام به او را بیاموزند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، اخلاق پزشکی، حقوق بیمار، نیاز آموزشی  
A-10-184-2

کسب مهارتهای بالینی دانشجویان در محیط‌های شبیه‌سازی شده قبل از کار عملی و برخورد مستقیم با بیمار (E)



سیاست گذاران سلامت امری ضروری است تا بر اساس آن بتوان سطح رضایت بیماران را افزایش دهند. بر این اساس این مطالعه با هدف بررسی آگاهی و نگرش بیماران نسبت به منشور حقوق بیمار در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی و جامعه پژوهش شامل کلیه بیماران بستری در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بود. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ای با ۸۵ سوال در سه بخش اطلاعات فردی و خانوادگی، سنجش آگاهی و سنجش نگرش بود که روایی آن بروش محتوی و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. جمع آوری داده ها با مراجعه حضوری محقق غیردرمانگر به بالین بیمار و به روش مصاحبه انجام گرفت. تجزیه و تحلیل اطلاعات از طریق نرم افزار SPSS و با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی صورت پذیرفت.

**نتایج:** میانگین سنی بیماران شرکت کننده در مطالعه  $31 \pm 19 / 59$  / ۴۳ سال) بود و حدود ۱۴۳٪ از بیماران تحصیلات کمتر از سیکل داشتند. سطح آگاهی نسبت به منشور حقوق بیمار در  $20 / 88$  % بیماران ضعیف،  $37 / 5$  % متوسط و  $41 / 7$  % خوب بود و  $42 / 7$  % بیماران نگرش کاملاً موافقی نسبت به منشور حقوق بیمار داشتند. و  $30$  % بیماران منشور حقوق بیمار را تابحال دیده بودند.

**نتیجه گیری:** مطالعه حاضر نشان می دهد که با توجه به وجود نقایصی در زمینه اطلاع رسانی به بیماران در زمینه منشور حقوق بیمار و اجرای مفاد این منشور در بیمارستان بایستی تدابیری لازم برای افزایش آگاهی بیماران در هنگام پذیرش و در بخش صورت گیرد و نیز زمینه لازم برای اجرای منشور حقوق بیمار فراهم گردد.

**واژه های کلیدی:** آگاهی، نگرش، منشور  
A-10-859-1

### اخلاق حرفه ای و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در کوریولوژی آموزش چشم پزشکی ایران (E)

علی مصطفایی، بهزاد فلاحی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران  
alimostafaie@yahoo.com

**مقدمه:** در هر برنامه آموزشی دستیار تخصصی بایستی دانش آموختگان از دیدگاه چگونگی آموزش اخلاق حرفه ای در کوریولوژی آموزش خود مورد سؤال قرار گیرند. این مسئله مسئولین برنامه های دستیاری را ترغیب خواهد کرد تا جهت گیری مناسبی در رفع موانع و کاستی های موجود و تقویت ارزشها بنمایند. در سال ۸۸ در طی برگزاری کنگره سالانه چشم پزشکی ایران، از فارغ التحصیلان جوان رشته در مورد میزان آگاهی آنان از جنبه های مختلف اخلاق حرفه ای و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد سؤال شد.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی در سال ۸۸ صد نفر از چشم پزشکان جوان کشور به تمام و یا بخش اعظم سئوالات طراحی شده در یک پرسشنامه ساختارمند با سئوالات بسته پاسخ دادند.

**نتایج:** پنجاه و دو درصد از دستیاران معتقد بودند که در مورد کلیات اخلاق حرفه ای آموزش دیده اند. اما در مورد اصول اخلاق حرفه ای، ایفای نقش، حقوق بیماران. . . در کمتر از ۳۰٪ از بخشهای بالینی بحث شده است. در مورد اصول اخلاق پزشکی، فنون برقراری ارتباط با همکاران، مهارتهای مدیریت بالینی به ترتیب ۵۵٪، ۴۳٪، ۶۵٪ از دستیاران آموزش دیده بودند. به ترتیب ۷۳٪، ۵۲٪ از دستیاران هیچگونه آموزشی در مورد مدیریت مبتنی بر شواهد یا تصمیم گیری مبتنی بر شواهد با در نظر گرفتن ارزشهای بیماران در اعمال برترین شواهد نداشتند.

مداوگران، رعایت اخلاق پزشکی است. اخلاق پزشکی در حقیقت یکی از شاخه های اخلاق حرفه ای است، که سعی دارد اخلاقیات را به صورت کاربردی در حیطه عمل پزشکان و کاردرمانی و نیز حوزه تصمیم گیری های اخلاق در طب وارد کند. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی بر معیارهای اخلاق پزشکی در برخورد با بیماران صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی که به صورت سرشماری، از ۱۱۰ نفر از دانشجویان پزشکی مقاطع فیزیوپاتولوژی و بالینی دانشگاه علوم پزشکی جهرم درخواست شد به پرسشنامه ای معتبر که شامل اطلاعات دموگرافیک ( سن، جنس، مقطع ) و ۱۷ سوال براساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت ( از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم ) نمره دهی شده بود پاسخ دهند. سپس اقدام به جمع آوری داده ها نموده و اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماري SPSS آنالیز شد. دانشجویان در پر کردن پرسشنامه ها مختار بودند.

**نتایج:** از دانشجویان که پرسشنامه را تکمیل کردند، ۶۵٪ موث و ۹۳٪ ۷٪ مجرد بودند. میانگین سن دانشجویان  $22 \pm 38$  / ۲۲ بود. ۶۰٪ ۴٪ دانشجویان مورد مطالعه در مقطع بالینی بودند. میانگین و انحراف معیار نمره نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به معیارهای اخلاق پزشکی  $31 \pm 76.5$  به دست آمد. هم چنین میانگین و انحراف معیار نمره نگرش دانشجویان به معیارهای اخلاق پزشکی در مقایسه با دانشجویان دختر نسبت به پسر تفاوت معنا داری را نشان داد ( $p < 0.05$ ). نتایج نشان داد ۸۷٪ از دانشجویان مطالعاتی در مورد ارتباط علم پزشکی و علم اخلاق داشته اند. ۷۳٪ داشتن اطلاعات در مورد اخلاق اسلامی در آینده شغلی شان را موثر دانسته اند. تقریباً همه دانشجویان موافق این بودند که دانشجوی پزشکی در محیط بیمارستان باید موازین اخلاقی در محیط بیمارستان را رعایت کند و ۸۳٪ به این که در کنار یادگیری دروس پزشکی باید به علم اخلاق پزشکی نیز اهمیت داد نظری مثبت داشتند

**نتیجه گیری:** می توان نتیجه گرفت که نگرش دانشجویان نسبت به رعایت معیارهای اخلاق پزشکی نگرشی مثبت و قابل قبولی است، با این تفاوت که نگرش دانشجویان دختر نسبت به پسر از نمره قابل قبول تری برخوردار بود. لذا توصیه میگردد با ارائه کارگاههای آموزشی و تشویق هر چه بیشتر دانشجویان در جهت آشنایی با معیارهای اخلاق پزشکی، شاهد گامی موثر در جهت تقویت رابطه پزشک و بیمار در جامعه پزشکان آینده باشیم.

**واژه های کلیدی:** اخلاق پزشکی، نگرش دانشجویان پزشکی، رابطه پزشک و بیمار  
A-10-396-2

### بررسی آگاهی و نگرش بیماران نسبت به منشور حقوق بیمار در بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۱۳۸۹ (E)

اقدس کریمی، غلامرضا شریف زاده، محمد دهقانی، زهره خرابی

علوم پزشکی بیرجند  
karimi\_midwife@yahoo.com

**مقدمه:** حقوق بیمار یکی از محور های شاخص در تعریف استانداردها جهت اعمال حاکمیت خدمات بالینی است و رعایت آن در عرصه خدمات سلامت عامل مهمی در بهبود و تنظیم رابطه ارایه کنندگان و گیرندگان خدمت است و در مدیریت نظام سلامت از اهمیت بالایی برخوردار است لذا با توجه به اهمیت رعایت حقوق بیمار و تاثیر آن بر کاهش صدمات جسمی و روحی بیماران و بهبود روابط بین بیمار و کارکنان بهداشتی، شناخت سطح آگاهی و نگرش بیماران و کارکنان بهداشتی و درمانی نسبت به حقوق بیماران برای



اخلاقی به همراه برنامه راندها و ضوابط شرکت در راند تهیه شد که توسط کارشناس آموزش در اختیار دانشجویان قرار می‌گرفت.

**نتیجه گیری:** موضوعات مورد بحث در این جلسات عبارت بود از: ملاحظات اخلاقی پزشکی در مرگ مغزی و دادن خبر بد و Case Report در موضوعات رفتار حرفه‌ای، آتانازی، رضایت آگاهانه و تصمیم گیری جایگزین، رازداری، تعارض منافع پزشک، حقیقت گویی، اهدای عضو، ارتباط پزشک و بیمار و خطاهای پزشکی که در پایان هر جلسه بصورت بحث در گروه متمرکز (Focused Group Discussion) در خصوص موضوعات مطرح شده ونحوه ارائه آن مورد بحث قرار گرفت که موضوعات و تم های ذیل بدست آمد:

- ضرورت ارائه درس اخلاقی پزشکی در طول دوره بالینی بدلیل نظری نبودن بسیاری از مباحث اخلاقی پزشکی عدم تناسب ماهیت ارائه درس با پیامد مورد انتظار - (آشنا کردن نظری و کاربردی دانشجویان با موضوعات اخلاقی پزشکی - همزمانی آموزش و بکار گیری مباحث اخلاقی پزشکی در مواجهه با بیمار - مفید و موثر تر بودن ارائه درس اخلاقی پزشکی در طول دوره بالینی - تجربه کردن موضوعات اخلاقی و رفتار اساتید در محیط بالینی

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، دادن خبر بد، خطاهای پزشکی، راند اخلاقی  
A-10-534 -1

### دیپلومات اخلاقی پرستاران در بخشهای مراقبت ویژه: مطالعه ای پیمایشی در مراکز آموزشی و درمانی شهر همدان (E)

علی بیگمردی، سمیه ربیعی، مهناز خطیبان، محمد علی چراغی

دانشگاه علوم پزشکی همدان  
bikmoradi@umsha. ac. ir

**مقدمه:** با وجود پیشرفت های فزاینده در فن آوری، تجهیزات پزشکی، افزایش هزینه ها و افزایش جمعیت سالمندی توجه به مسائل اخلاقی و موضوعات حقوقی در حرفه پرستاری اهمیت بسیاری یافته است. مطالعه حاضر با هدف بررسی شدت دیپلومات اخلاقی در پرستاران بخشهای مراقبت ویژه در مراکز درمانی و آموزشی شهر همدان طراحی و اجرا گردید.

**روش کار:** مطالعه توصیفی مقطعی بر اساس پرسشنامه استاندارد شده کرلی شامل اطلاعات فردی، رعایت کد های اخلاقی، آشنایی با منشور حقوق بیمار و بررسی شدت دیپلومات اخلاقی انجام گردید. پرسشنامه استاندارد

شده کرلی بر اساس شرایط فرهنگی و اجتماعی کشور تعدیل شده بود. **نتایج:** رعایت کد های اخلاقی در پرستاران شاغل در بخشهای مراقبت ویژه از لحاظ مسئولیت پذیری (1/95%)، پاسخگویی (1/95%)، حمایت از بیمار (3/77%)، حفظ اسرار بیمار (4/83%) و صداقت در بیان حقیقت به بیماران (5/78%) بوده است. میانگین میزان مطالعه منشور حقوق بیمار 47/2 دفعه با انحراف معیار 86/2 بود. تنها 3/50 درصد از پرستاران در مورد اخلاق حرفه ای آموزش دیده بودند. میزان نمره دیپلومات اخلاقی در پرستاران از 0-216 متغیر بود. همچنین میانگین نمره شدت دیپلومات در پرستاران 34/99 با انحراف معیار 61/46 بوده است.

**نتیجه گیری:** شدت دیپلومات اخلاقی در پرستاران مورد بررسی به صورت متوسط ارزیابی شد. بین مشخصات فردی و شدت دیپلومات در پرستاران ارتباط معنی داری وجود نداشت. با توجه به اثرات منفی دیپلومات اخلاقی

**نتیجه گیری:** اخلاق حرفه ای در پزشکی برگرفته از قسم بقراط و تعهدات دینی است که در هر رشته تخصصی پزشکی تعاریف و انتظارات خاص خود را دارد. به نظر می رسد که برنامه آموزش دستیاران چشم پزشکی نیازمند ارزیابی مجدد از نظر اصول اخلاقی حرفه ای و مدیریت مبتنی بر شواهد می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، تصمیم گیری مبتنی بر شواهد، برنامه های آموزشی چشم پزشکی  
A-10-482-2

### ارائه مباحثی از درس اخلاق پزشکی در دوره بالینی با برگزاری راند اخلاقی بالینی، Case Report و نمایش فیلم در بیمارستان پنج آذر گرگان (E)

محمد رضا یوسفی، محمد حسین تازیکی

گرگان - اول جاده شصت کلاته - مجموعه آموزشی فلسفی - معاونت آموزشی EDC  
dr. mryousefi@yahoo. com

**مقدمه:** هدف از انجام این مطالعه بررسی امکان ارائه مباحثی از درس اخلاق پزشکی در دوره بالینی با برگزاری راند اخلاقی بالینی، نمایش فیلم و Case Report در بخش‌های بیمارستانی و نیز بررسی میزان اثربخشی آن در ایجاد حساسیت‌های اخلاقی و ارتقاء توانایی تفکر منطقی و تجزیه و تحلیل موقعیت های اخلاقی با استفاده از نظرات دانشجویان و اساتید بود

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه کیفی اقدام پژوهی بود که طی یکسال تحصیلی با همکاری گروه اخلاق پزشکی و معاونت آموزش بالینی بیمارستان پنج آذر گرگان برای دانشجویان دوره کارآموزی بالینی اجرا شد. در مرحله آماده سازی طی یک جلسه توجیهی با حضور تمامی دانشجویان کارآموز که درس تئوری اخلاق پزشکی را می گذرانند، در خصوص اهداف مورد نظر از اجرای راند اخلاقی، Case Report و نمایش فیلم، گستره اخلاقی پزشکی و ملاحظات آن و مراحل تجزیه و تحلیل اخلاقی توضیحاتی داده شد. دانشجویان به گروه های کوچک 3 تا 4 نفره گروه بندی می گردند سپس در طی سه جلسه یک و نیم ساعته که هر دو هفته یکبار تشکیل می شد و هر جلسه اختصاص به موضوع خاصی از اخلاق پزشکی از جمله مرگ مغزی و دادن خبر بد و... داشت و در پایان بیمار و با بصورت نمایش فیلم و Case Report مطرح و مورد بحث در گروه های کوچک قرار گرفت. به علاوه هریک از دانشجویان موظف بودند یک Case که در بخش های بالینی در حال آموزش هستند موضوعات اخلاقی آن را در هر یک از زمینه های رفتار حرفه ای، آتانازی، رضایت آگاهانه و تصمیم گیری جایگزین، رازداری، تعارض منافع پزشک، حقیقت گویی، اهدای عضو، ارتباط پزشک و بیمار و خطاهای پزشکی ارائه دهند. این جلسات جزو برنامه آموزشی دانشجویان برنامه ریزی شده بودند به نحوی که دانشجویان کارآموز که درس تئوری اخلاقی پزشکی را می گذرانند، طی چرخش بخش های بالینی خود 3 بار در راند اخلاقی پزشکی حضور می یافتند. در پایان هر جلسه بصورت بحث در گروه متمرکز (Focused Group Discussion) در خصوص موضوعات مطرح شده ونحوه ارائه آن مورد بحث قرار گرفت. اداره و تسهیل بحث در هر جلسه به عهده یکی از اعضای هیات علمی بود. راهنمای شرکت در راند در 5 صفحه شامل هدف این جلسات و کلیاتی از اخلاق پزشکی و اصول تجزیه و تحلیل





### بررسی تاثیر برنامه های آموزشی بر انگیزه های حرفه ای دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی در شیراز (E)

شهلا مومنی دانایی، شعله شهیدی، مرتضی عشاق، سارا صحت

دانشکده دندانپزشکی شیراز، دندانپزشکی شیراز  
smomenidanaei@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از جنبه های مهم تلاش در زمینه ارتقای سلامت افراد، تربیت نیروهایی در کادر درمان است که به حل معضل سلامت، به شکلی ریشه ای بپردازند و تنها به فکر درمان و ارائه خدمات به افراد نباشند. از این رو، هدف از تربیت دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی، در حقیقت تربیت افرادی است که ضمن دارا بودن روحیه مسئولیت پذیری و رعایت اصول اخلاقی، به سلامت افراد جامعه کمک نمایند. هدف: بررسی تاثیر برنامه های آموزشی دانشگاه در ایجاد نگرش جامعه نگر و اخلاق حرفه ای در دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی به منظور افزایش سطح بهداشتی جامعه **روش کار:** در این تحقیق مقطعی - تحلیلی، نمونه گیری به صورت سرشماری و مبتنی بر هدف در ۲۳۶ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد. جمع آوری اطلاعات دموگرافیک و اطلاعات مربوط به انگیزه های شغلی با استفاده از پرسشنامه ای روا و پایا ( $\alpha = 0.75$ ) با 24 سوال معتبر در هشت محور صورت گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و با آمار تحلیلی توسط آزمون های Kruskal-Wallis و Mannwhitney و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد. سطح معنی داری در این آزمون ( $p. value < 0/05$ ) در نظر گرفته شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که در مقایسه نگرش دانشجویان سال اول در هر یک از رشته های پزشکی یا دندانپزشکی با دانشجویان سال آخر همان رشته، در محور: مراقبت از مردم و کمک به آنها؛ شامل: کمک به بهبود سلامت مردم؛، علاقه به سروکار داشتن با مردم؛ و کمک به بهبود سطح بهداشتی جامعه تفاوت معناداری مشاهده شد و دانشجویان دختر سال اول دندانپزشکی نیز بیش از پسران، کمک به بهبود سطح بهداشتی جامعه؛ را مهم می دانستند ( $p. value < 0/05$ ).

**نتیجه گیری:** صرف پذیرش دانشجویان با انگیزه، نمی تواند تضمین کننده تربیت دانشجویانی با دغدغه های جامعه محور و علاقه مند به یادگیری باشد. سیستم دانشگاهی که دانشجو را تربیت می کند و آموزش های مورد نیاز او را ارائه می دهد، شرایط اجتماعی حرفه ای و ارزش های حاکم بر جامعه و نظام اجتماعی و آموزشی همه در شکل گیری انگیزه ها و ارزش های دانشجویان بسیار تاثیر گذارند. از این رو می بایست برای حل مشکلات تلاش شود که دانشجویان به شکلی با نیازهای جامعه خود آشنا شده و با تشکیل و هدایت گروه های مختلف به حل معضلات سیستم سلامت کمک کنند.

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی، دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی؛ انگیزه حرفه ای  
A-10-604-1

در پرستاران نیاز به بررسی های بیشتر در مورد اثرات دیسترس اخلاقی و علل و عوامل موثر بر آن در بخش های مراقبت ویژه وجود دارد. کلید واژه ها: دیسترس اخلاقی، پرستاران، بخش مراقبت ویژه، کدهای اخلاقی  
**واژه های کلیدی:** دیسترس اخلاقی، پرستاران، بخش مراقبت ویژه، کدهای اخلاقی  
A-10-581-1

### مقایسه خودسنجی اساتید و نظرات دانشجویان در خصوص رعایت اخلاق حرفه ای توسط اساتید دانشکده پزشکی شیراز، 1389 (E)

پریسا نبینی، جواد کجوری، میترا امینی، صدیقه مختارپور

شیراز، خیابان قصدشت، کوچه 9، مجتمع سپند، طبقه اول، واحد اول، 2- مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی شیراز  
parisanabeiei@yahoo.com

**مقدمه:** رویکرد دنیای امروز را می توان بازگشت به عقلانیت و اخلاق دانست. از این جهت می توان اخلاق را کانون تحولات دنیای امروز دانست. این رویکرد بیشتر رشته هایی را تحت تاثیر قرار می دهد که در ارائه خدمت به انسان ها پیشتاز هستند. از سوی دیگر اخلاق حرفه ای را، رعایت موازین اخلاق عمومی و تخصصی توسط شاغلین آن حرفه می دانند. این موازین مواردی از قبیل فروتنی، صداقت، انعطاف پذیری، خوشرویی و صبر می باشند که در این پژوهش سعی شده نظرات اساتید و دانشجویان را در زمینه میزان رعایت این اصول از سوی اساتید مقایسه کند. مقایسه نظرات خودسنجی اساتید و نظرات دانشجویان در خصوص رعایت اخلاق حرفه ای توسط اساتید دانشکده پزشکی شیراز می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مقطعی، بر روی 242 نفر از اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز به صورت تصادفی انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه بود. پایایی این پرسشنامه از طریق آلفای کرنباخ 78% و روایی آن نیز از سوی اساتید گروه اخلاق پزشکی مورد تایید قرار گرفت. پرسشنامه مشتمل بر دو بخش اطلاعات دموگرافیک و اخلاق حرفه ای بود که به روش خود پاسخگویی از نمونه های پژوهش اخذ و با استفاده از شاخص های توصیفی آماری و T. Test مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصل از این پژوهش بیانگر آن است که اساتید در حد قابل قبولی معتقد بودند که در برخورد با دانشجویان حداکثر انعطاف پذیری را نشان می دهند در حالی که دانشجویان خواهان انعطاف پذیری بیشتری هستند. در خصوص مواردی مثل حفظ اسرار دانشجویان و ایجاد انگیزه تفاهم قابل قبولی بین اساتید و دانشجویان وجود داشت

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به دست آمده می توان گفت که میزان رعایت اخلاق در آموزش از سوی اساتید، از دید دانشجویان و اساتید متفاوت می باشد که این تفاوت ناشی از نوع نگرش دوطرف به مقوله های اخلاق حرفه ای در آموزش می باشد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق، اخلاق حرفه ای، آموزش، اساتید و دانشجویان  
A-10-579-3





### راهکارهای نهادینه کردن اخلاق در آموزش پزشکی (E)

مریم اکبری لاکه، سارا قدوسی مقدم، عذرا ایزانلو

دانشکده پزشکی، - ساختمان قریشی  
akbarim881@mums.ac.ir

**مقدمه:** راهکارهای نهادینه کردن اخلاق در آموزش پزشکی مریم اکبری لاکه\*، سارا قدوسی مقدم، عذرا ایزانلو مقدمه: پیشینه آموزش اخلاق پزشکی به چهارصدسال قبل از میلاد مسیح و به رهنمودهای اخلاقی بقراط در مدرسه پزشکی باز می گردد. اخلاق و حکمت پیش نیاز طبابت بوده است. هدف: گسترش قدرت درک اخلاقی و قوه تخیل و احساس ارتباط اخلاقی. از طرفی با رهیافت علمی جایگزین می توان به ارتقاء عناصر مرتبط اخلاقی دانشجویان پرداخت.

**روش کار:** برای یافتن راهکار مناسب، مقالات مرتبط در منابع اینترنتی و کتابخانه ای مورد بررسی قرار گرفت. در این زمینه مقالات بطور سریع مرور و سپس مقالاتی که با موضوع ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب و مطالب آنها استخراج شد.

**نتایج:** مختصات آموزش موثر اخلاق پزشکی عبارتند از: آموزش در ضمن برنامه درسی، عدم ارائه و اختصاص کتاب مستقلی تحت عنوان اخلاق پزشکی، شرط ورود به دوره های بالینی، تخلق به اخلاق پسندیده باشد. تمام این موارد در آموزش طب اسلامی در نظر گرفته شده است.

**نتیجه گیری:** امروزه باید با نگاهی ژرف به پیشینه اخلاق پزشکی و با بهره گیری از آموزه های تاریخی حکمت، به ارائه راهکارهایی پرداخت که حلقه پیوندی بین طبابت امروز و حکمت دیروز باشد. با توجه به آمیختگی و امتزاج فقه و حقوق و اخلاق که مولفه های اصلی حکمت دیروزند به نظر می رسد که ایجاد زمینه ای مناسب برای گنجاندن فقه، فلسفه و حقوق در برنامه ریزی آموزش پزشکی راهکار مناسبی باشد. این بهترین گزینه برای

فائق آمدن بر مشکلات و چالش های جامعه پزشکی امروز است. کلمات کلیدی: اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی  
**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی  
A-10-489-2

### سطح آگاهی دانشجویان بالینی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از حقوق بیمار

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، محمد هادی امیر شهپری

بوشهر - خیابان معلم - روبروی ستاد نماز جمعه - دانشگاه علوم پزشکی بوشهر - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
kamran.mirzaei@yahoo.com

**مقدمه:** دفاع از حقوق انسان به منظور حفظ حرمت و عزت او و اطمینان از محافظت از جسم و جان او در مواقع بیماری به ویژه در فوریت های پزشکی بدون هرگونه تبعیض نژادی، سنی، جنسی و توان مالی است. یک ی از

مشخصه های رضایتمندی بیماران از خدمات سلامتی ارائه شده، رعایت حقوق بیماران است هدف: مطالعه حاضر با هدف بررسی سطح آگاهی دانشجویان مقاطع بالینی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از منشور حقوق بیمار در سال 1389 انجام شد

**روش کار:** مطالعه فوق، یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است که بصورت مقطعی انجام شد. جامعه پژوهش، دانشجویان مقطع بالینی ( دانشجویان پزشکی، پرستاری و مامایی، هوشبری و اتاق عمل ) شاغل به تحصیل در سال تحصیلی 90-1389 بود که بصورت طبقه ای تصادفی انتخاب شده بودند. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه دو قسمتی مشتمل بر اطلاعات دموگرافیک و سئوالاتی در زمینه منشور حقوق بیمار بود. نتایج با استفاده از داده های ناپارامتریک با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت

**نتایج:** درصد پاسخ 91 درصد بود. یافته ها پژوهش نشان داد 4/33 درصد از دانشجویان دارای سطح آگاهی ضعیف، 4/43 درصد سطح آگاهی متوسط و مابقی (2/23) درصد (از سطح آگاهی مناسب برخوردار بودند. بیشترین آگاهی در حیطه آزادی فردی و کمترین آن مربوط به حیطه آگاهی از فرآیند درمان بود. بین سطح آگاهی دانشجویان و متغیرهای سن و جنس آنها رابطه ای مشاهده نشد لیکن سطح آگاهی آنان با رشته و مقطع تحصیلی دانشجویان رابطه معنی داری نشان داد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق پزشکی، حقوق بیمار، دانشجویان آگاهی  
A-10-594-2

### نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در ارتباط با اتانازی (E)

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، باقر یزدانپناه

بوشهر - خیابان معلم - روبروی ستاد نماز جمعه - دانشگاه علوم پزشکی بوشهر - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
kamran.mirzaei@yahoo.com

**مقدمه:** مفهوم اتانازی یا پایان دادن به رنج و درد بیماران، با مشارکت عوامل درمان، از دیرباز در تاریخ بشر مطرح بوده و همواره مورد بحث و گفتگوهای فراوان اندیشمندان و صاحب نظران بوده است. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه و نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در ارتباط با اتانازی و انواع آن می باشد

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی - تحلیلی به روش مقطعی طی سال 1389، 400 دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران بود که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های Kruskal Wallis و Mann whitney U، Chi-square مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.



بیرجند - خیابان غفاری - سازمان مرکزی علوم پزشکی بیرجند  
hhagiabadi43@yahoo.com

**مقدمه:** انسان ضمن بهره گیری از اسباب حصول علم و معرفت به وجود شرایط و زمینه هایی که او را در مسیر معرفت صحیح یاری می رسانند و نیز رفع موانعی که گاه در مسیر شناخت بروز می کنند و وی را از معرفت صحیح باز می دارند، نیازمند است. امام علی(ع) در فرازهای فراوانی از کلام کوهبارش به این شرایط و موانع اشاره می کند لذا در این مقاله در نگاه آن حضرت شرایط و موانع معرفت ذکر شده است.

**روش کار:** در این روش با بررسی کتب و آموزه های دینی و نهج البلاغه به صورت کیفی شرایط و موانع معرفت اساتید مورد بررسی قرار گرفته است. **نتایج:** با بررسی انجام گرفته برای شرایط و زمینه های علم و معرفت معیارهایی چون: 1- ایمان، 2- تقوا، 3- صبر و شکر، 4- اخلاص، 5- زهد، 6- یاد خداوند، 7- توبه، 8- دعا و طلب توفیق از خداوند، 9- خوراک حلال، 10- فزونی سکوت بر کلام، 11- انگیزه، 12- هوشمندی، 13- تعلیم و تعلم، 14- مذاکره و مشورت علمی و برای موانع علم و معرفت اساتید معیارهایی چون: 1- هواپرستی، 2- خود دوستی افراطی، 3- غفلت و بی خبری، 4- نفاق و دورویی، 5- جدال و ستیزه جویی، 6- آرزوی دور و دراز، 7- بدبینی، 8- عجله و سطحی نگری، 9- تقلید کورکورانه، 10- راحت طلبی، 11- گناه، 12- پرخوری، 13- شوخی ناپسند و بسیار، 14- علم بدون عمل ذکر شده است

**نتیجه گیری:** همان گونه که معرفت نیازمند منابع و ابزار (اسباب) است، نیازمند وجود شرایط و زمینه هایی است که انسان را در مسیر معرفت صحیح یاری می رساند و این شرایط از چشم انداز امام علی(ع) در 14 عنوان ذکر شد ولی گاه موانعی در مسیر شناخت بروز می کنند که انسان را از معرفت صحیح باز می دارند و این موانع از دیدگاه امام علی(ع) در 14 عنوان ذکر شده است. لذا برای فراهم نمودن شرایط و زمینه معرفت گرایی در اساتید دانشگاه لازم است این عناوین هم آموزش داده شود و در ارتقا، اعضای هیأت علمی به عنوان معیارهای فرهنگی در نظر گرفته شود و راه صحیح معرفت و شناخت و موانع آن به صورت کارگاهی آموزش داده شود و برای آن امتیاز در نظر گرفته شود که مسلماً در توانمندی اساتید و فرهنگ سازی در محیط دانشگاه نقش اساسی خواهد داشت.

**واژه های کلیدی:** شرایط و موانع، معرفت اساتید، امام علی(ع)  
A-10-544-4

### بررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای در بالین از دیدگاه دانشجویان پرستاری (E)

علی کاوسی

تهران، بزرگراه جلال آل احمد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم پزشکی  
ali\_kavosi1365@yahoo.com

**نتایج:** بطور کلی 82 درصد دانشجویان با اتانازی مخالف بودند. میزان پاسخ های مخالف نسبت به انواع اتانازی به ترتیب عبارت بودند از: اتانازی فعال داوطلبانه 92 درصد، اتانازی فعال غیر داوطلبانه 86 ، اتانازی غیر فعال داوطلبانه 76 درصد و اتانازی غیر فعال غیر داوطلبانه 72 درصد بود. بین نگرش دانشجویان و سن، جنسیت و مقطع تحصیلی دانشجویان ارتباطی مشاهده نشد لیکن بین رشته تحصیلی دانشجویان و نگرش آنان رابطه مشاهده شد

**نتیجه گیری:** آگاهی از نگرش دانشجویان نسبت به مساله اتانازی می تواند برنامه ریزان و مشاوران اخلاق پزشکی را در برنامه ریزی جهت برگزاری کارگاه های آموزشی با هدف ارتقای اخلاق حرفه ای در جهت ارائه مراقبت های مناسب از بیماران ترمینال، یاری نماید.

**واژه های کلیدی:** اتانازی، نگرش، دانشجو، قتل ترجم آمیز  
A-10-594-4

### ارزیابی اخلاقی تکنولوژی های نوین در علوم فناورانه (E)

مهدی زارعیان

**مقدمه:** تکنولوژیهای جدید، اغلب مشکلات اخلاقی ناشناخته ای را موجب میشود و سالها طول میکشد تا اثرات آن در جامعه مشخص شود. هر چند که بسیاری از ارزیابیهای تکنولوژیکی با اهداف برنامه ریزی شده، برای پوشش دادن ابعاد قانونی، اخلاقی، روانشناسی، اقتصادی و اخلاقی تکنولوژی آغاز شده، نتایج نهایی آن ضعیف بوده است. پیشرفتهای سریع در پزشکی بی شک تغییرات عمیقی در شیوه اندیشیدن و روش مراقبت از بیماران پدید آورده و مسائل حقوقی، اخلاقی و فلسفی جدید و خطیری را نیز باعث شده است. در این مقاله شکل جدیدی از ارزیابی تکنولوژی را که روی مفاهیم اخلاقی تکنولوژیهای جدید تمرکز دارد، مورد بررسی قرار میگیرد. ارزیابی اخلاقی تکنولوژی قصد دارد که مشکلات اخلاقی بالقوه تکنولوژی را از طریق گفتگوی مستمر به جای ارزیابی مقطعی تکنولوژی شناسایی کند. اشکال رایج در ارزیابی تکنولوژی نیاز دارند با ارزیابی اخلاقی تکمیل شوند که هدفش، تهیه شاخصهای منفی مفاهیم اخلاقی در اولین گام توسعه تکنولوژی است و شامل موارد ذیل است: اشاعه و استفاده از اطلاعات، کنترل، نفوذ و قدرت، اثر روی الگوهای تعامل اجتماعی، حریم خصوصی، پایدار، بازتولید انسان، جنسیت، اقلیتها و عدالت، روابط بین الملل و اثر روی ارزشهای انسانی. این دانش می تواند در فرایند طراحی تکنولوژی و همچنین به عنوان پایه ای برای تصمیم گیری برای تکنولوژیهای مطرح شده بکار گرفته شود. از آنجایی که توسعه دهندگان تکنولوژی، فاقد آموزش لازم برای شناسایی و تجزیه و تحلیل مشکلات اخلاقی بالقوه تکنولوژیهای جدید هستند، تجزیه و تحلیل های اخلاقی سیستماتیک به کارگیری تکنولوژیهای جدید مورد نیاز است.

**واژه های کلیدی:** علوم فناورانه، ارزیابی اخلاقی، تکنولوژی  
A-10-657-1

### شرایط و موانع معرفت اساتید از دیدگاه امام علی(ع) (E)

محمدرضا حاجی آبادی، قاسم کریمی، رضوانی، دهقانی



آورده تنظیم می‌کند. هدف از این مطالعه تبیین مفهوم اخلاق دانشجویی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی کیفی از 50 دانشجو دختر و پسر رشته های پزشکی، پرستاری و مامایی و پیراپزشکی در دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال 1389 با نمونه گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع برای شرکت در مطالعه دعوت به عمل آمد. برای جمع آوری اطلاعات از روش مصاحبه های انفرادی نیمه ساختار تا رسیدن به اشباع داده ها استفاده شد. مصاحبه ها خط به خط دست نویس و مطابق رویکرد تحلیل محتوای آتالیز شدند. برای رعایت حقوق شرکت کنندگان، رضایت آگاهانه شفاهی برای شرکت در مطالعه و ضبط صدا اخذ گردید.

**نتایج:** از آنالیز داده ها مفهوم اخلاق دانشجویی با مضمون اصلی داشتن روابط اجتماعی استخراج شد. دانشجویان مفهوم اخلاق دانشجویی را داشتن رفتار جامعه پسند در محیط دانشگاه و رفتار جامعه ستیز را منافات با اخلاق دانشجویی می دانستند. مشارکت کنندگان محیط دانشگاه را جامعه ای توصیف کردند که می بایست رفتارهای محترمانه از دانشجویان در آن محیط سر بزند. مضامین فرعی این مطالعه که رفتار محترمانه با استاد، رفتار محترمانه با همکلاسی، داشتن شخصیت دانشجویی و حفظ احترام مکان دانشگاه از مضامین فرعی می باشد.

**نتیجه گیری:** یک فرد با روابط اجتماعی خوب منافع زیادی به دست می آورد. زیرا رفتار چنین فردی سبب می شود که اطرافیان او را به سمت موفقیت سوق دهند. او اعتماد و پشتیبانی افراد را به راحتی بدست می آورد. چنین فردی نه تنها از حمایت اطرافیان برخوردار است، بلکه خود حامی دیگران است و این چرخه ادامه پیدا می کند. دانشجویان داشتن روابط اجتماعی مناسب را مترادف با اخلاق دانشجویی می دانستند. در این مطالعه اهمیت احترام در رفتارهای متقابل بین دانشجو و استاد مورد تاکید قرار گرفت. ضروری است تا اخلاق حسنه مورد ترویج قرار گیرد چرا که علاوه بر کسب علم و دانش منجر به موفقیت تحصیلی و اجتماعی دانشجو نیز می شود. کلمات کلیدی: اخلاق دانشجویی، دانشجوی علوم پزشکی

**واژه های کلیدی:** اخلاق دانشجویی، دانشجوی علوم پزشکی  
A-10-708-1

**چبررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای توسط مدیران ارشد و میانی بیمارستان های آموزشی نمازی، شهید فقیهی و چمران دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)**

پریسا نبینی، فرزاد محمودیان، سعادت مرحمتی

شیراز، خیابان قصدش، کوچه 9، مجتمع سپند، طبقه اول، واحد اول، 2- دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
parisanabeiei@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه مدیران به این نتیجه دست یافته اند که فقط با قوانین و مقررات نمی توان سازمان را اداره کرد بلکه در کنار آنها به ابزار دیگری نیاز دارند که اخلاق نام دارد. بر این اساس و به اعتقاد کارشناسان برای

**مقدمه:** رعایت اخلاق حرفه ای در ارایه مراقبتهای پرستاری و رعایت اخلاق در عملکردهای فنی پرستاری از مسایل حساس و مهم در پرستاری می باشد. دانشجویان پرستاری به دلیل اینکه در تماس مداوم با مددجویان، همکاران و سیستم کار می باشند، باید سایه ی اخلاق به طور مستمر بر رفتارهای آنها گسترده باشد، که عدم رعایت آنها باعث می شود تا آسیب های جبران ناپذیری را بر خودشان، بیماران و سایر افراد مرتبط وارد نمایند. هدف: هدف از این مقاله بررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای در بالین از دیدگاه دانشجویان پرستاری است.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی مقطعی، تعداد 80 دانشجوی سال آخر پرستاری وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی تهران و شهید بهشتی به صورت تصادفی مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بود. اطلاعات به دست آمده با نرم افزار آماري SPSS، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از نمونه های مورد بررسی 5/32 درصد مذکر و 5/67 درصد مونث بوده اند. 2/28 درصد اظهار داشتند که دانشجویان پرستاری در بالین اخلاق حرفه ای را رعایت نمی کنند. 4/53 درصد دانشجویان بیشترین علت عدم رعایت اخلاق را ناشی از عدم آشنائی با کدهای اخلاقی، بیان کردند. 48/7 درصد دانشجویان حمایت مربی و پرستار از آنان را در رعایت اخلاق حرفه ای موثر دانستند. 4/77 درصد دانشجویان اظهار داشتند که باید دوره آموزشی اخلاق پرستاری برای رعایت اخلاق حرفه ای در طول دوران تحصیلی آنها برگزار گردد.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که رعایت اخلاق حرفه ای توسط دانشجویان در حد مطلوب نبوده و لذا پیشنهاد میشود که مسئولان، برنامه ریزان و مربیان پرستاری بابرگزاری برنامه های آموزشی و تهیه کدهای اخلاقی مورد نیاز، توجه لازم را در زمینه رعایت اخلاق پرستاری در عملکرد حرفه ای دانشجویان پرستاری به عمل آورند.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، بالین، دانشجویان پرستاری  
A-10-696-1

**اخلاق دانشجویی: تجربیات و دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی (E)**

فرشته رایج، فروغ پارسی، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

بهداشت درمان و آموزش پزشکی  
freshtehrayej, f. parsa\_20@yahoo.com

**مقدمه:** حضرت امام خمینی می فرمایند هر قدمی که دانشجو برای کسب علم بر می دارد می بایست قدمی هم برای کسب مکارم اخلاقی بر دارد. ظهور و بروز رفتار اجتماعی شاید به سال های اولیه زندگی بر گردد اما بتدریج این روابط گسترده تر شده و به افراد بیشتری عمومیت پیدا می کند. فرد با انتخاب شغل، ادامه تحصیل و انتخاب همسر رفتارهای گسترده تر اجتماعی پیدا می کند. نقش اجتماعی در این دوران مشخص شده اند و فرد رفتارهای خود را بر اساس نقش خود در اجتماع و هویتی که بدست



خوبیستن، خوف از خداوند. - ۲ اخلاق و آداب دانشجو با استاد شامل: تکریم مقام استاد، تواضع و فروتنی در برابر استاد، آشکار نمودن کمالات استاد. - ۳ اخلاق و آداب دانشجو با خویش: محاسبه و مراقبه، عزت نفس، اطمینان قلب، آزاد منشی

**نتیجه گیری:** دین مبین اسلام همان طوری که بر رشد زمینه های علمی دانشجویان تاکید وافر دارد بر اخلاق و رهبری احساسات آنها هم تاکید می نماید و شیوه تحصیل فضایل و چگونگی مبارزه با رذایل اخلاقی را نشان می دهد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق، دانشجو، دیدگاه اسلام  
A-10-238-5

### کرامت در طبابت: با تاکید بر حفظ کرامت بیماران در مرحله آخر حیات (E)

مریم آویژگان، ابراهیم میرشاه جعفری

دانشگاه اصفهان - گروه علوم تربیتی  
avizhgan@yahoo.com

**مقدمه:** طب علمی ترین شیوه انسانیت و انسانی ترین علم است لذا حساسیت و مسوولیت این حرفه ایجاب می کند که ارتباطات حرفه ای در آن اهمیت ویژه ای یابد. از جمله ارتباطاتی که بسیار مورد تاکید است حفظ «کرامت و شان» بیمار است. شواهد نشان داده که به ندرت میان پزشک و بیمار نزدیک به مرگ ارتباط صحیحی برقرار می گردد و این برقراری ارتباط همواره با کاستی های فراوانی همراه است. هدف این مقاله پرداختن به حفظ کرامت در طبابت به ویژه بیماران در مرحله آخر حیات می باشد.

**روش کار:** مطالعه مروری باروش فراتحلیل کتب، مقالات و پژوهش های مرتبط به ارتباط با بیمار، اخلاق پزشکی، حقوق بیمار و آیات و روایات با محوریت حفظ کرامت انسان به خصوص در مرحله پایان حیات انجام شد تا با کشف روابط تازه ای که از مطالعات جداگانه و انفرادی قابل حصول نیست، فرصتی برای دیدن تصویر کلی موضوع فراهم کند.

**نتایج:** ابعاد مورد توجه در این مطالعه بس از تعریف لغوی و چپستی، کرامت انسان از نظر قانون اساسی، حقوق بشر و حقوق بیمار، جایگاه کرامت انسان در طبابت و آموزش پزشکی و مواردی که باید در یک ارتباط بیمار محور به منظور حفظ کرامت بیماران به ویژه در پایان حیات مورد توجه قرار گیرد شامل: حقیقت گویی، اطلاع رسانی صحیح به بیمار، نحوه اعلام خبر بد، حفظ حریم خصوصی، رازداری، قابل اطمینان بودن، حق انتخاب و تصمیم گیری، برخورد با درخواستهای درمان نابجا، اتانازی و احترام نامشروط می باشد.

**نتیجه گیری:** بیمارانی که دارای بیماری مهلک و کشنده ای هستند نیاز به پزشک با مهارت ارتباطی قوی و موثر دارند در حالی که آن چه عملاً در بیمارستان ها و کلینیک ها با آن روبرو می شوند در حد مطلوب نیست.

**واژه های کلیدی:** کرامت، بیمار، طبابت، پایان حیات  
A-10-226-1

### جایگاه آموزش اخلاق حرفه ای در برنامه آموزش رشته های علوم پزشکی (E)

اداره بهتر سازمان ها ضرورت دارد که اخلاق در کنار قانون قرار بگیرد، خود کنترلی جایگزین دیگر کنترلی شود و هدف های اخلاقی به قوانین اخلاقی تبدیل شوند. به مجموعه ای از کنش ها و واکنش های پذیرفته شده از سوی سازمان ها یا مجامع حرفه ای مقرر شده اند تا مطلوب ترین روابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه ای فراهم آورد اخلاق حرفه ای گویند. اخلاق حرفه ای در برگزیده مجموعه ای از احکام ارزشی، تکالیف، رفتار و سلوک و دستورهایی برای اجرای آن هاست که در اثربخشی فعالیت های سازمان و گروه های مختلف تاثیر چشمگیری دارد بنا براین ما برآن شدیم که به بررسی میزان رعایت اخلاق حرفه ای در این مجموعه بپردازیم. تعیین میزان رعایت اخلاق حرفه ای توسط مدیران ارشد و میانی در بیمارستان های آموزشی نمازی، شهید فقیهی و چمران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال 1387 می باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مطالعات مقطعی در سال 1387 بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مدیران ارشد، میانی بیمارستان های آموزشی تحت بررسی بودند حجم نمونه معادل جامعه آماری 120 نفر در نظر گرفته شده است که با توجه به حجم کم جامعه آماری و نظر مشاور آماری از روش سرشماری استفاده گردید. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه بود. این مشتمل بر دو بخش اطلاعات دموگرافیک و اخلاق حرفه ای (مدیریتی) بود که با مقیاس پنج گزینه ای لیکرت نمره دهی شد. پایایی پرسشنامه مذکور با استفاده از آلفای کرونباخ 93% و روایی آن از سوی گروه اخلاق پزشکی مورد تایید قرار گرفت. داده ها به روش خود پاسخگویی از نمونه های پژوهش اخذ و با استفاده از شاخص های آمار توصیفی و تست ANOVA مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** یافته های این مطالعه نشان داد بین میانگین نمره ی اخلاق حرفه ای (مدیریتی) (با سطح تحمیلات رابطه معناداری وجود دارد (p. value < 0/05) همچنین میانگین نمره اخلاق حرفه ای در بیمارستان شهید فقیهی بیش از دیگر بیمارستان های آموزشی بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به رابطه مثبت سطح تحمیلات با اخلاق حرفه ای (مدیریتی)، ارتقا اخلاق حرفه ای (مدیریتی) در میان مدیران بیمارستان های آموزشی از طریق آموزش های ضمن خدمت می تواند باعث افزایش اثربخشی و کارایی فعالیت ها در سازمان خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق، اخلاق حرفه ای، بیمارستان های آموزشی، مدیران.  
A-10-579-5

### اخلاق و آداب دانشجویی از دیدگاه اسلام (E)

افسانه یخ فروش ها، حجت الاسلام مرتضوی، حجت الاسلام عسگری غنچه، محمد رضا کریمی

**مقدمه:** هدف از مطالعه حاضر، بررسی اخلاق و آداب دانشجویی از دیدگاه اسلام می باشد.

**روش کار:** این پژوهش، نوعی مطالعه مروری است که با بررسی منابع معتبر اسلامی و سایر و آموزه های پیامبر اسلام (ص) استخراج شده است

**نتایج:** دین مبین اسلام، معیارهای اخلاق دانشجو را حول محورهای زیر تعیین می کند- 1- اخلاق و آداب دانشجو با خداوند شامل: داشتن خلوص نیت، صفای باطن، تصفیه و پالایش دل از آلودگی ها، گسیختن علایق و عوائق مادی از



mohamadreza\_md89@yahoo.com

محمد علی حسینی، فرشته نجفی

**مقدمه:** یکی از جنبه‌های ارتباط درمانگر و بیمار دادن اخبار ناخوشایند به بیمار است. ابتدا به عوارض وخیم ناشی از بیماریهای بدخیم و اعلام خبر بد در میان تمامی مردم با واکنشهای اضطراب زا و آسیب زا برای درمانگر و بیمار همراه است. از این رو کسب مهارت برای درمانگر در مورد چگونگی دادن اخبار ناخوشایند یک ضرورت محسوب می‌شود.

**نتیجه گیری:** امروزه میدان عمل و توانمندی های پزشکان در همه جنبه های پیشگیری، تشخیص، درمان و کنترل بیماری ها گسترش یافته و بهمان نسبت نیز بر دامنه آگاهی عمومی جامعه افزوده شده است. این افزایش آگاهی نقش بیمار را در حفظ سلامتی خود و در ارتباط با پزشک بیش از پیش مورد تاکید قرار داده است. رابرت باکمن خبر بد را اینگونه تعریف میکند: هر خبری که به طور ناخوشایند و جدی نگرش فرد نسبت به آینده اش را متاثر کند خبر بد گفته میشود. اعضای خانواده بیماران اغلب نظرات متفاوتی در مورد اعلام خبر بد و احتمال بقای بیماران در وضعیت بحرانی دارند. این وضع این سوال را مطرح می‌کند که آیا پزشکان به شکلی مناسب یا بیمار و خانواده بیمار ارتباط برقرار می‌کنند یا خیر. با توجه به اهمیت این موضوع باید نقش چگونگی افشای خبر بد و اثر آن در پیامدهای بیماری فرد و تفاوت اینها با یکدیگر را تعیین کرد در حال حاضر گفتن حقیقت در مورد بیماری، اگر بیمار بخواهد، یک وظیفه اخلاقی و قانونی دانسته می‌شود. براساس شواهد اخیر ۹۵ درصد بیماران افشای حقیقت را در مورد وضعیت جسمی خود می‌خواهند، اما برخی هم ترجیح می‌دهند که در مورد تشخیص و یا بیماری طبی خود چیزی ندانند. پزشکان در ۵۰ سال گذشته سعی می‌کردند حقیقت را از بیماران پنهان کنند، چرا که افشای حقیقت را سبب اضطراب و ناامیدی بیماران می‌دانستند اما از دهه ۷۰ به بعد بر اساس نظر سنجی ها بیماران تمایل بیشتری برای شنیدن حقیقت نشان میدادند. از سوی دیگر برخی از فرهنگ‌ها اطلاع از تشخیص های منتهی به مرگ را یک عمل مضر می‌دانند زیرا ممکن است با افشای کامل اخبار ناخوشایند و ایجاد ناامیدی در بیمار، به وی آسیب برسد که به این وسیله اصل آسیب نرساندن به بیمار را مخدوش می‌کند. بسیاری از خانواده‌های بیماران نیز مانع اطلاع به بیمارانشان می‌شوند. در چین بسیاری از اوقات خانواده‌ها مانع افشای خبر بد می‌شوند اما در کشورهای غربی ۹۵ درصد بیماران می‌خواهند از تشخیص بیماری خود مطلع شوند. در کشور ما اکثر پزشکان تمایل کمی برای دادن خبر بد به بیماران دارند و بیشتر ترجیح میدهند با همراهی بیمار در این رابطه صحبت کنند. پیشنهاد میشود که پزشک با فرد مقابلش در محیطی آرام و با کلامی ملایم و امیدوار کننده صحبت کند. پزشک بهتر است ابتدا از اطلاعات بیمار در مورد بیماری اش سوال کند و سعی کند در صورت تمایل بیمار اطلاعات کامل را در مورد بیماری فرد با کلامی قابل فهم به او بدهد و بدون دادن امیدواری واهی به او اطمینان دهد که کادر پزشکی تمام تلاششان را برای درمان او انجام خواهند داد و توکل به خداوند و همکاری با کادر درمانی بهترین کار ممکن برای بیمار میباشد.

**واژه‌های کلیدی:** خبر بد / واکنشهای اضطراب زا / وظیفه اخلاقی  
A-10-797-1

تهران. اوین. بلوار دانشجو. دانشگاه علوم بهزیستی. گروه پرستاری، ۲- تهران. اوین. بلوار دانشجو. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. گروه پرستاری  
n\_fereshteh2001@yahoo.com

**مقدمه:** گسترش دانش و فناوری چالش های اخلاقی جدیدی برای کادر درمان و مراقبت ایجاد نموده است. آشنایی کادر علوم پزشکی با اخلاق حرفه ای یک ضرورت انکار ناپذیر بوده و بایستی در دوران آموزش دانشجویان بدان پرداخته شود. در کشور ما با توجه به باورها و ارزشهای دینی و معنوی، و همچنین حفظ کرامت انسانی توجه به مکارم اخلاق از اهمیت بیشتری نیز برخوردار می باشد. شناخت حقوق خود و دیگران در ارائه خدمات نیاز ضروری حرفه های امروز می باشد. این تحقیق بدنبال بررسی جایگاه اخلاق حرفه ای در برنامه آموزشی رشته های علوم پزشکی است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع تحقیقات مروری است که با رجوع به مقالات معتبر یافت شده در کتابخانه ها و موتورهای جستجو و پایگاههای معتبر علمی موجود انجام شده است. (از جمله منابع مورد بررسی مقالات و خلاصه مقالات کنگره های اخلاقی برگزار شده در کشور بوده است)

**نتایج:** یافته های این مطالعه نشان داد نقش مدرسان بالینی در توسعه اخلاق حرفه ای در محیط های بالینی بسیار زیاد بوده و رفتار و اعمال ایشان ( از جمله نحوه برقراری ارتباط با مددجویان و همکاران و نیز دانشجویان ( الگوی مهمی در ارائه خدمات اخلاقی خواهد بود. همچنین با گسترش روزافزون فناوری، مشکلات جدیدی در تصمیم گیری های بالینی ایجاد شده و بدین جهت حساسیت های تصمیم گیری افزایش یافته است. این درحالی است که آموزش اصول اخلاقی حرفه ای متناسب با نیاز در دوره های آموزشی طراحی و اجرا نگردیده و افراد در مواجه با معضلات و تناقض های اخلاقی بیشتر بر تجارب شخصی تاکید داشته اند. در سیستم کنونی آموزش پزشکی که در آن دانشجویان در امر مراقبت از بیمار مشارکت می کنند، ارائه آموزش هایی حین دروس نظری و عملی ضروری قلمداد شده است.

**نتیجه گیری:** با عنایت به یافته های این پژوهش ضرورت پویایی در بحث های آموزش اخلاقی، بخصوص اخلاق حرفه ای و معضلات و تناقض های اخلاقی، امری ضروری به نظر می رسد. لذا برنامه ریزان نظام آموزشی بایستی در برنامه ریزی آموزشی و کوریکولوم دروس علوم پزشکی به آموزش اخلاق متناسب با نیازهای روز دانشجویان در محیط های بالینی توجه نموده و برای مربیان بالینی دوره های آموزش کوتاه مدت حین شغل طراحی و اجرا نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، اخلاق حرفه ای، تصمیم گیری بالینی، فناوری  
A-10-789-1

**باید ها و نیاید ها برای تیم پزشکی در افشای خبر بد (E)**

محمدرضا چهکندی، امته یالود بردن، طیبه چهکندی، ساناز امیریان، ربابه یالود بردن، ایراندخت مصطفوی

علوم پزشکی مشهد، - علوم پزشکی بیرجند، - ازاد اسلامی مشهد

**آموزش اخلاق پزشکی با رویکرد اصل راز داری (E)**





ساخته با مقیاس لیکرت (جمع آوری و با نرم افزار آماری SPSS 13 مورد بررسی و تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت

**نتایج:** از 102 نفر دانشجوی پزشکی، 70 درصد، مونث و 30 درصد، مذکر بودند. 30٪ دانشجویان از نحوه آموزش اساتید رضایت خیلی زیاد و یا زیاد داشته و میزان رضایتمندی دانشجویان از نحوه برخورد اساتید 40٪ خیلی زیاد و زیاد بود. رضایتمندی دانشجویان پزشکی از سطح علمی اساتید مربوطه 1/49٪ خیلی زیاد و زیاد، بوده و دانشجویان ویژگیهای فردی و شخصیتی مثبت اساتید را در % 4/55 موارد خیلی زیاد و زیاد ارزیابی نمودند

**نتیجه گیری:** نحوه آموزش اساتید رشته پزشکی توسط دانشجویان متوسط ارزیابی شده است. سطح علمی اساتید و ویژگیهای فردی و شخصیتی آنها توسط دانشجویان قابل قبول ارزیابی گردید. لذا نظر به اهمیت نقش استاد در فرآیند تحصیلی دانشجویان، گامهای اساسی در بهینه سازی نحوه آموزش و ارتقا سطح علمی اساتید ضروریست.

**واژه‌های کلیدی:** نقش استاد، فرآیند تحصیلی، دانشجویان پزشکی  
A-10-766-2

### حقیقت گویی به بیمار از دیدگاه اسلام (E)

محمدعلی زحل، زهرا کفاشی، مینا مرتضوی، زینب هاشمی

قزوین - بلوار شهید با هنر-دانشگاه علوم پزشکی-معاونت آموزشی

**مقدمه:** در اخلاق پزشکی، یکی از اساسی ترین موضوعات حقوق بیمار، احترام به اختیار فردی است. برای تحقق این مهم پزشکان می بایست اطلاعات لازم را به بیمار ارائه نمایند به نحوی که بیمار با آگاهی و براساس اطلاعات دریافتی بتواند در روند درمان بیماری خود تصمیم بگیرد. این در حالی است که در بسیاری از جوامع گفتن حقیقت در مورد یک بیماری جدی و مهلک امری مشکل و مورد بحث است.

**روش کار:** روش این تحقیق مرور سیستماتیک مقالات وسایتهای معتبر علمی است.

**نتایج:** در بسیاری از جوامع دادن اطلاعات لازم در مورد بیماری حق مسلم و قانونی بیمار تلقی می شود. خصوصاً وقتی بیمار دچار عارضه ای جدی و تهدید کننده حیات است. از منظر اسلام، هر فرد از این حق برخوردار است تا حقایق شخصی و مربوط به خود را بداند و براساس آن ها در مورد برنامه های آینده خود به صورت معقول و مطابق با عقاید و خواسته های فردی تصمیم گیری نماید. قرآن کریم اعمالی را ارزشمند دانسته است که ضمن مطابق بودن با ارزش های الهی، آزادانه و بدون اجبار و با آگاهی کافی به انجام رسیده باشد. از دیدگاه اسلام، مرگ پایان حیات انسانی نیست بلکه شروع حیات واقعی و جاوید است لذا تمهید مقدمات و بهره گیری بهینه از حیات دنیوی جهت تامین حیات معنوی و اخروی انسان بسیار کمک کننده است. در هر حال گفتن حقیقت به بیماری که از نظر روحی آمادگی لازم را ندارد، گاه نه تنها احترام به او و اختیار او نیست بلکه می تواند بر سیر

مریم طاهرپور، فاطمه سفیدی، سمیرا بصیر شبستری

قزوین بلوار باهنر دانشگاه علوم پزشکی  
fssfateme@gmail.com

**مقدمه:** رازداری یکی از مهمترین وظایف اخلاقی است که دارای سابقه ای دیرینه می باشد در سوگند نامه بقراط به اهمیت این موضوع اشاره شده است در اسلام نیز به موضوع رازداری اهمیت زیادی داده شده است و پر واضح است که اگر این موضوع مربوط به روابط پزشک و بیمار باشد اهمیت آن دو چندان می شود. هدف این مطالعه بررسی جنبه های مختلف رازداری در پزشکی می باشد.

**روش کار:** این مقاله با رجوع به مقالات یافت شده در موتورهای جستجو، پایگاههای معتبر علمی و رجوع به برخی کتب تدوین شده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت موضوع حفظ راز در اسلام روشن است بیمار رنجوری که به ناچار به پزشک مراجعه می کند و بسیاری از اسرار را که حتی برای نزدیکترین کسان خود نیز بازگو نمی کند به پزشک می گوید، وظیفه پزشک چه خواهد بود. از جمله دلایلی که در توجیه راز داری پزشک مطرح شده است می توان به اعتماد بین پزشک و بیمار، احترام به اتونومی بیمار، احترام به دیگران، حفظ تعهد تلویحی و پیامدهای حفظ راز اشاره نمود. با توجه به کدهای اخلاقی و دستورالعملهای حرفه ای پزشک ملزم به رعایت رازداری است اما ممکن است شرایطی پیش آید که پزشک ناچار به نقض رازداری شود که می توان به مواردی همچون: رضایت بیمار به آشکار سازی، وقتی که منافع عمومی در میان باشد، وقتی که خطری فرد دیگر را تهدید می کند و هنگامی که قانون پزشک را ملزم به آشکار سازی می کند اشاره کرد لذا این اصل مهم با ید مورد توجه پزشکان و دانشجویان پزشکی و گروههای مرتبط پزشکی بوده و در برنامه آموزشی اخلاق پزشکی گنجانده شود.

**واژه‌های کلیدی:** رازداری، اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی  
A-10-814-5

### بررسی نقش و مهارت رهبران آموزش پزشکی در فرآیند تحصیل دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

پریناز محتتی، شیرین ببری

parinazmehnat@yahoo.com

**مقدمه:** نقش اساتید در یادگیری و فرآیند تحصیلی دانشجویان همسان با نقش رهبر در جامعه است. در این مطالعه تاثیر نحوه برخورد، سطح علمی و روش تدریس اساتید علوم پایه رشته پزشکی بر فرآیند تحصیلی دانشجویان ارزیابی گردد.

**روش کار:** این مطالعه بصورت توصیفی در نیمسال دوم سال تحصیلی-87 در 88 نفر از دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام گرفت. نظرات دانشجویان با استفاده از پرسشنامه (محقق-



تکمیل شده توسط شرکت کننده در کارگاههای اخلاق حرفه ای) ۱۰۸ مقیاس فرونشاندن خشم ۲۷ و کنترل تکانه ۲۵ و مراعات دیگران ۲۷ و مسئولیت پذیری (۲۹) و برای گروه غیرشرکت کننده) ۷۹ مقیاس فرونشاندن خشم ۲۷ و کنترل تکانه ۲۵ و مراعات دیگران ۲۷ و مسئولیت پذیری (۲۹) بدست آمده است. **نتیجه گیری:** از بررسی و تجزیه تحلیل نتایج بدست آمده مشخص می گردد تشکیل کارگاههای اخلاق حرفه ای در صورتی که براساس نیاز سنجی و بررسی های میدانی ریشه گرفته باشد. می تواند دارای کارایی و اثر بخشی بوده و فراگیران را در روند سازگاری حرفه ای یاری نماید. البته پژوهش فعلی براساس حیطه های دانشی و نگرشی تاکید داشته است و بررسی حیطه عملکردی نیاز به پژوهش های طولی دارد و می توان از ارزشیابی هایی مانند چهار سطحی کریک پاتریک استفاده نمود، که تاثیر اولیه و میزان یادگیری و میزان تغییر فرد و تاثیر در سازمان را مورد توجه قرار می دهد

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، خودبازداری، تکانه، هویت حرفه ای، تعلق شغلی، خود پنداره

A-10-282-1

### ارزیابی نقش پورتفولیوی الکترونیکی در فرآیند آموزش و

#### یادگیری (E)

سهیلا بزم

یزد، بلوار دانشجو، دانشکده بهداشت  
soheila\_bazm@yahoo.com

**مقدمه:** در حال حاضر استفاده از پورتفولیوی الکترونیکی از جدیدترین شیوه های آموزشی و ارزشیابی محسوب میشود. تعاریف گوناگونی از پورتفولیو ارائه شده است از جمله پورتفولیو روشی است برای نشان دادن کارها، جلوه گر ساختن معلومات، فعالیتی به عنوان ادامه ی فراگیری و ایجاد یک ابزار شغلی که شامل نمونه کارها، گواهی مهارت و قابلیت های اکتسابی است. به طور کلی پورتفولیوی آموزشی نرم افزاری اختصاصی است که برای اهداف گوناگون مانند: پیشرفت دانشجویان و سنجش و ارزیابی آنان، پیشرفت و ترقی استعدادهای فکری، توسعه و پیشرفت آموزشی، ارتباطات آموزشگاهی و یادگیری مادام العمر مورد استفاده قرار میگیرد. این مطالعه با بررسی تحقیقات صورت گرفته در جهان در استفاده از پورتفولیوی الکترونیکی آموزشی، نقش این وسیله را در یادگیری مادام العمر و توسعه فردی، نوع پورتفولیوی مورد استفاده و عوامل موثر در ایجاد انگیزه جهت استفاده از این وسیله آموزشی مورد ارزیابی قرار میدهد.

**روش کار:** در این مطالعه که به شیوه مروری انجام گرفت، با جستجو در بانک های اطلاعاتی MEDLINE, CINAHL, DARE و SCOPUS مقالات و تحقیقات مرتبط با موضوع کشف و مورد بررسی قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** نتایج این بررسی حاکی از نقش موثر پورتفولیوی الکترونیکی در فرایند آموزش بوده و استفاده از آن به اساتید، دانشجویان و مدیران آموزشی در دانشگاهها توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** پورتفولیوی الکترونیکی، آموزش، یادگیری

A-10-40-2

بیماری او و درارتباطش باپزشک یا سایر اعضای تیم درمان اثر منفی بگذارد.

**نتیجه گیری:** آموزه های دینی اسلام، ضمن تاکید بر حق بیمار بردانستن حقیقت و لزوم فراهم آوردن شرایط لازم برای بهره گیری از روزهای پایان حیات، ملاحظات اخلاقی درخصوص عدم ایجاد ترس و نگرانی بی مورد در بیمار را مورد توجه قرار می دهد. پیشنهاد: در بسیاری از جوامع در مورد نحوه بیان حقیقت به بیمار دستورالعمل های خاصی تدوین گشته است. پیشنهاد می شود درکشور ما نیز در این خصوص اقداماتی صورت پذیرد.

**واژه های کلیدی:** حقیقت گوئی، دیدگاه اسلام، اخلاق پزشکی، حق بیمار

A-10-882-1

### بررسی تاثیر برگزاری کارگاههای اخلاق حرفه ای دانشجویان علوم پزشکی بر روی نمرات بدست آمده از آزمون های خود بازداری و اینبرگر شوارتز در دانشجویان دانشکده پرستاری بروجن و پیراپزشکی شهرکرد 1389- (E)

امیرعلی ناطق، محمد رحیمی، فرشیده ضامنی، معصومه معزی، علی یزدان پناه نوذری، مرضیه عسگری مقدم، فریبا کریمی، فاطمه عرفانی

شهرکرد- بلوارکاشانی-ستاددانشگاه علوم پزشکی شهرکرد-ساختمان شماره-2  
طبقه سوم-مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
nategh\_amir@yahoo.com

**مقدمه:** هدف از این مطالعه بررسی تاثیر برگزاری کارگاههای اخلاق حرفه ای ویژه دانشجویان بر روی حیطه های دانشی و نگرشی خود بازداری آنها بوده است. برای این کار از روش مداخله ای استفاده شده است. در تاریخ های ۱۳۸۹/۱۰/۱۶ و ۱۳۸۹/۱۲/۱۶ طی برگزاری دو کارگاه دانشجویان رشته های پرستاری بروجن و پیراپزشکی علوم پزشکی شهرکرد با اصول و اهداف و رسالت های اخلاق حرفه ای آشنا شدند. و در پایان کارگاهها ۸۰ نفر شرکت کننده آزمون خود گزارشی ۳۰ پرسشی خودبازداری و اینبرگر شوارتز را تکمیل نمودند. نتایج پرسشنامه های تکمیل شده با ۸۰ مورد پرسش نامه توسط دانشجویان رشته های مشابه غیر شرکت کننده تکمیل شده بود. مورد مقایسه و ارزیابی قرار گرفت و اطلاعات موجود در پرسشنامه ها با کمک نرم افزاراس پی اس اس ورژن ۱۸ مورد تحلیل قرار گرفت

**روش کار:** مقیاس خود بازداری یک ابزار خود گزارشی ۳۰ عبارتی است که میزان بازداری هیجانی و توانایی فرونشاندن خشم را مورد ارزیابی قرار می دهد. مقیاس خود باز داری دارای مقیاس کلی و ۴ زیر مقیاس است. زیر مقیاس های این آزمون که سازه های مشابه اما مجزایی هستند، عبارتند از فرونشاندن خشم (۷ پرسش- کنترل تکانه) (۸ پرسش- مراعات دیگران) (۸ پرسش- مسئولیت پذیری) (۷ پرسش- آزمون های در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را بیان کرده و امتیاز آزمون از طریق جمع کردن امتیاز عبارات مربوط به هر یک از زیر مقیاس محاسبه می شود .

**نتایج:** تعداد شرکت کننده در آزمون خود ارزیابی دو گروه ۸۰ نفری یعنی در مجموع ۱۶ نفر و که نسبت جنسیتی ۶۰ درصد زن و ۴۰ درصد مرد میانگین سنی کلی ۲۲/۲ سال. میانگین نمرات بدست آمده بین زنان و مردان در دو گروه تفاوت جنسیتی فاحشی را نشان نمی دهد. میانگین امتیاز برگه های



### روش جدید در ارزیابی درس آناتومی اندام دانشجویان پزشکی (E)

محمدحسن کریم فر، آذر باباخانی، مظهره ظاهر آرا، فیروزه نیازوند، سعید رستمی

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی استان ایلام،  
azarbabakhany@yahoo.com

**مقدمه:** همزمان با پیشرفت تکنولوژی، تغییرات بسیاری در تدریس و آموزش بویژه در دروس آناتومی رشته پزشکی رخ داده که اکثراً منتج به افزایش میزان یادگیری و توانایی علمی دانشجویان گردیده است هدف: دانشجویان جهت یادگیری و مطالعه نسبتاً وقت قابل قبولی دارند ولی بایستی مدیران آموزشی و اساتید با طرح روش های نوین آموزشی و ارزیابی به دانشجویان کمک کرده آنها را هدایت کنند که به نحو شایسته از وقت خود استفاده نموده که منجر به ارتقاء سطح علمی و رضایتمندی بیشتر دانشجویان گردد.

**روش کار:** امتحانات بخش اندام فوقانی را بصورت چهار امتحان کونیز و یک امتحان میان ترم برگزار نموده که همه امتحانات بصورت تستی و تشریحی برگزار گردید که دانشجویان از بین چهار گزینه بایستی یکی را به عنوان جواب صحیح انتخاب و دلیل انتخاب خود را به صورت تشریحی بیان کنند و برای سه جواب غیر صحیح نیز باید جواب تشریحی دال بر اینکه چرا این گزینه ها غلط هستند را بیان کنند و امتحان اندام تحتانی را بدون گرفتن کونیز و فقط بصورت پایان ترم به شکل چهار گزینه ای امتحان دادند.

**نتایج:** در پاسخ به پرسشنامه داده شده ۵۸٪ دانشجویان اعلام داشتند که مبحث اندام فوقانی را بهتر یاد گرفته اند، ۵۵٪ اعلام داشتند که مبحث اندام فوقانی را عمیق تر و دقیق تر یاد گرفته اند و ۵۴٪ اعلام داشتند که از درس آناتومی فوقانی رضایتمندی بیشتری دارند.

**نتیجه گیری:** با توجه به مطالب فوق بایستی اولاً ارزیابی مستمر و ثانیاً با دلایل تشریحی توأم باشد که در مقایسه با روش چهار گزینه ای از اهمیت بیشتری برخوردار است.

**واژه‌های کلیدی:** آناتومی، ارزیابی، روش جدید  
A-10-733-1

### بررسی روش های نوین و سستی ارزیابی دانشجویان رادیولوژی در درس استخوان شناسی (E)

فیروزه نیازوند، محمدحسن کریم فر، مظهره ظاهر آرا، سعید رستمی، آذر باباخانی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام گروه علوم تشریح  
nizvandf@gmail.com

**مقدمه:** در سالهای اخیر تغییرات شگرفی در آموزش و ارزیابی دروس آناتومی اتفاق افتاده است که منجر به افزایش میزان یادگیری و کسب مهارتهای فعال یادگیری و همچنین طراحی روش های نوین آموزشی و از همه مهم تر طراحی و

### مدل مبتنی بر وب ویکی ها، وبلاگ ها و پادکست ها در آموزش مجازی پزشکی (E)

مبین سخنور، آدریس حسن پور، بهار نادری

دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
mobinsokhanvar16@yahoo.com

**مقدمه:** در سال های اخیر استفاده از وب سایت های مبتنی بر ابزار پشتیبانی با سرعت فزاینده ای در حرکت است. در این میان ویکی، وبلاگ و پادکست های در زمینه ای آموزش بهداشت و عملکرد بالینی مورد استفاده قرار می گیرند. ویکی ها وب سایت هایی هستند که توسط تمامی کاربران قابل ویرایش و بارگذاری می باشند. وبلاگ ها محیط های آنلاین و غنی از اطلاعات بوده و امکان دسترسی به محیط های چند رسانه ای را فراهم می کند. پادکست ها مخازن صوتی و تصویری می باشند که بدون دخالت کاربر توانایی انتقال اطلاعات را دارند. این ابزارهای می توانند با آماده سازی محیط های اطلاعاتی مناسب و ایجاد محیط آموزشی مجازی بین بیماران و دانشجویان زمینه ی مناسبی را برای ارتقای آموزش پزشکی فراهم کنند.

**روش کار:** این مقاله از طریق تحلیل سیستماتیک مقالات معتبر داخلی و خارجی مرتبط با وب سایت های مبتنی بر ابزار پشتیبانی زمینه مناسبی را برای بیان اهمیت و تاثیر گذاری تکنولوژیهای جدید در امر آموزش علوم پزشکی فراهم می کند. در این زمینه به بیان تعاریف، نحوه ای عملکرد و تاثیرات وب سایت های مبتنی بر ابزار پشتیبانی پرداخته شده است.

**نتایج:** پیشرفت وب سایت های مبتنی بر ابزار پشتیبانی سبب توسعه ی محیط های آموزش بصورت مجازی می شود در نتیجه این امکان را فراهم می کند که دانشجویان در حین مشاهده ی موارد بالینی بدون حضور مستقیم بر بالین بیماران توانایی دریافت اطلاعات وسیعی را در زمینه های مربوطه داشته باشند. این فناوری های جدید اشکال شفاف از محیط های تکنولوژیک می باشند و توانایی ارائه ی صوتی و تصویری همراه با اطلاعات در دسترس مفید از موارد آموزشی را دارا می باشند. در این روش ها دانشجویان به صورت کامپیوتری با بیماران در ارتباط می باشند و تمامی زمینه های بالینی جهت آموزش توسط مربیان در دسترس می باشد

**نتیجه گیری:** این برنامه ها به دلیل سهولت و سرعت در استقرار و استفاده مورد توجه بوده و توانایی بالایی در جهت آموزش پزشکی و اشتراک اطلاعات به وجود می آورند. استفاده از این وب سایت ها به دلیل تنوع موارد ارائه ی آموزشی و اطلاعات غنی موجود موجب افزایش کارایی آموزشی و کاهش در خطاهای یادگیری می شود. همچنین در این روش ها به دلیل عدم حضور دانشجویان بر بالین بیماران و قرار گیری آنان در محیط های درمانی میزان استرس بیماران، خطرات مربوط به ایمنی بیماران و احتمال وجود خطر برای دانشجویان به میزان بالایی کاهش می یابد. آموزش توسط وب سایت های مبتنی بر ابزار پشتیبانی امکان ایجاد همکاری های گسترده ما بین مربیان و دانشجویان را فراهم می کند.

**واژه‌های کلیدی:** مدل مبتنی بر وب، ویکی، وبلاگ، پادکست، آموزش مجازی  
A-10-802-1



**نتیجه گیری:** با توجه به بالا بودن اختلاف میانگین نمرات به نظر می رسد روش آموزشی جدید باعث ارتقای دانش و مهارت پرستاران در زمینه CPR نوین شده است. از علل آن میتوان به مواجه با محیط واقعی و مشارکت فعال پرستاران و رعایت توالی کلاسهای تئوری و علمی و جذاب بودن محیط آموزش اشاره کرد و نتایج این حاکی از آن است که روش شبیه سازی شده در نظام آموزشی می تواند به عنوان یک شیوه جدید آموزش در مهارتهای پرستاری استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** CPR، کارگاه شبیه سازی، دانش، مهارت، پرستاران  
A-10-381-2

### بررسی دیدگاه دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در مقطع کارآموزی در عرصه در باره لزوم اجرای کارگاه آموزشی SPSS در برنامه های آموزشی (E)

زهره سادات، فرزانه صابری، معصومه عابدزاده

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پرستاری و مامایی  
Sadat\_z2003@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه نرم افزارهای کامپیوتری به کمک محققان آمده اند تا داده های آنها را مورد آزمون قرار داده و میزان درستی یا نادرستی آنها را بسنجند. در این میان نرم افزارهایی چون SPSS در جایگاه بالاتری قرار دارند. نرم افزار SPSS به دلیل توانایی های عمده اش و قدرت آن در آنالیز انواع داده ها و انجام آزمون های آماری بسیاری از ساده ترین تا پیچیده ترین آنها نقش مهمی را در کمک به پژوهش ها ایفا می کند و به پژوهشگر کمک می کند تا انرژی خود را به جای آنکه صرف جزئیات محاسبه نماید، صرف فکر کردن در مورد خود مشکل نماید. لذا با هدف بر طرف کردن نیازهای ضروری و پایه برای انجام و ارائه نتایج پژوهش توسط دانشجویان، تحقیقی به منظور سنجش آگاهی دانشجویان مامایی در مقطع کارآموزی در عرصه در زمینه آشنایی کلی با این نرم افزار و ارزیابی لزوم طراحی یک برنامه آموزشی در این زمینه انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی ۲۵ نفر از دانشجویان مامایی در مقطع کارآموزی در عرصه به روش سر شماری انتخاب شدند. ابزار پرسشنامه دو پرسشنامه بود. پرسشنامه اول درباره میزان آشنایی آنها در مورد تشکیل فایل داده ها، ورود و تعریف متغیرها، محاسبه متغیرهای جدید، آمار توصیفی و تعیین شاخص های مرکزی و پراکندگی داده ها، همبستگی دو متغیر کمی و کیفی و آزمونهای مربوطه و رسم نمودار بود و پرسشنامه دیگر نظر دانشجویان را در باره لزوم طراحی و برگزاری یک برنامه آموزشی در باره موارد فوق الذکر می سنجید. پرسشنامه ها با توجه به متون علمی و نظر سنجی از اساتید تهیه شده و پرسشنامه آگاهی سنجی شامل ۱۰ سوال و پاسخ های آن سه گزینه شامل: عدم اطلاع، تا حدودی و اطلاع کامل بود و پرسشنامه نیاز سنجی برای برگزاری دوره آموزشی شامل ۱۰ سوال در مقیاس لیکرت که به بیشترین نیاز نمره ۵ و کمترین نیاز نمره ۱ تعلق می گرفت. پایایی پرسشنامه ها به روش اعتبار محتوا و روایی آن با استفاده از آزمون مجدد بر روی دانشجویان مذکور انجام شد ( $\alpha = 0.9$ ). پس از انجام

پایه سازی روش های نوین ارزشیابی دانشجویان به خصوص دانشجویان رشته های علوم پزشکی گردیده است. از آنجا که دانشجویان جهت مطالعه و یادگیری نسبتاً وقت زیادی دارند ولی بایستی اساتید آموزشی با طراحی روشهای نوین تدریس و ارزیابی به دانشجویان کمک کرده که آنها را هدایت کنند که به نحو شایسته از وقت خود استفاده نموده که منجر به ارتقاء سطح علمی دانشجو و همچنین رضایت مندی آنان گردد.

**روش کار:** لذا بر آن شدیم تا روش ارزیابی نوینی را طراحی و برای درس استخوان شناسی دانشجویان رادیولوژی به مرحله اجرا بگذاریم که درس استخوان شناسی و مفاصل را از نظر ارزیابی به ۲ بخش میان ترم و پایان ترم تقسیم نموده که در میان ترم روش نوین امتحان بعمل آمد. که دانشجویان می بایستی پس از ترسیم دیاگرام و نقاشی استخوان های مورد نظر عناصر تشریحی مربوطه را مشخص و نام گذاری می کردند و برای امتحان پایان ترم به روش سنتی یعنی امتحان کتبی، چهار گزینه ای به مرحله اجرا در آمد. **نتایج:** در پایان به دانشجویان پرسشنامه ای حاوی چندین سؤال داده شد که تعدادی از آن ها عبارتند از کدام قسمت از درس را بهتر یاد گرفته اید که ۵۵٪ افراد بخش ارزیابی نوین را انتخاب کرده بودند. کدام بخش از درس را عمیق تر و دقیق تر به خاطر سپرده اید که ۵۳٪ روش جدید را تأیید کرده بودند. **نتیجه گیری:** ولذا نتیجه می گیریم که روش ارزیابی سنتی که به صورت چهار گزینه ای است دارای ویژگی یادگیری سطحی بوده و از نظر مقایسه با روش نوین ترسیم دیاگرام و نقاشی از اهمیت کمتری برخوردار است.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، استخوان شناسی، رادیولوژی، نوین و سنتی  
A-10-736-1

### کارایی کارگاه شبیه سازی کامپیوتری آموزش CPR نوین در ارتقاء دانش و مهارت پرستاران (E)

زهره محیط آبادی، منیره بابویی، رحیم احسانی، ایراندخت مصطفوی، زهرا عسکری

Mohitz@yahoo.com 1969

**مقدمه:** ایست ناگهانی قلبی، علت اصلی مرگ در اغلب جوامع به شمار می آید. توانایی پاسخ سریع و موثر در زمان ایست قلبی برای پرستاران ضروری است. بنابراین جهت افزایش دانش و توانمندی دانش آموختگان در زمینه CPR باید روشهای نوین آموزشی را برگزید که نه تنها باعث یادگیری بهتر و عمیق تر می شود بلکه بر ماندگاری یادگیری اثر بیشتری دارد. هدف این مطالعه تعیین تاثیر آموزش CPR نوین به روش شبیه سازی بردانش و مهارت پرستاران می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه نیمه تجربی، تعداد ۷۹ نفر از پرستاران به صورت تصادفی انتخاب شدند و در یک کارگاه یکروزه شبیه سازی شده PRC شرکت کردند. سطح دانش و مهارت واحد های پژوهش قبل و بعد از آموزش با استفاده از چک لیست و پرسشنامه سنجیده شده و سپس مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** مقایسه میانگین نمرات پیش آزمون و پس آزمون در آگاهی (۰.۰۰۰ = P) و در عملکرد (P = ۰.۰۰۰) اختلاف معنی داری را نشان داد.



سنتی برگزار گردید. پس از برگزاری سه نوبت امتحان به روش رایانه ای (در سه درس متفاوت) تجارب شرکت کنندگان بصورت مکتوب جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بمنظور اطمینان از trustworthiness مطالعه اقداماتی نظیر کسب داده از کسانی که در امتحان به روش رایانه ای شرکت نکرده بودند نیز انجام گردید.

**نتایج:** پس از تجزیه و تحلیل داده های حاصل از پژوهش طبقه های مفهومی زیر استخراج شدند: اضطراب از مواجهه با موقعیت ناشناخته، گرفتن بازخورد آنی، یادگیری پس از امتحان

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش حاضر مبین آن است که بواسطه ناشناخته ماندن قابلیت های مختلف سیستم های رایانه ای در فرآیندهای آموزشی نظیر ارزشیابی، دانشجویان علیرغم اذعان به سودمندیهای این فناوریها، هنوز از احساس خوبی برای استقبال از اینگونه فناوریها در فرآیندهای آموزشی بویژه در حیطه هایی نظیر ارزشیابی برخوردار نیستند. بنظر می رسد برنامه ریزی بمنظور افزایش سهم استفاده از فناوریهای نوین در فرآیندهای آموزشی بویژه فرآیندهای ارزشیابی به موازات توانمندسازی اساتید و دانشجویان در این حیطه می تواند باعث تسهیل دستیابی به اهداف عالی آموزش پزشکی شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی رایانه ای، دانشجو، مطالعه کیفی

A-10-129-1

### تحلیل استنادی پایان نامه های فارغ التحصیلان دانشگاه علوم

#### پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جهرم (E)

شیوا بیگی زاده، ریحانه روحی، مریم صحرانیان

دانشگاه علوم پزشکی جهرم

shiva\_bigizadeh@yahoo.com

**مقدمه:** پایان نامه های پزشکی و مقالات حاصل از آنها جزء مهم ترین محصولات تحقیقی می باشند. در سالهای اخیر بر ساختار مناسب پایان نامه های دانشجویی تاکید شده است بنابراین سیستم آموزشی، نظارتی و ارزشیابی دقیق تری بر پایان نامه ها اعمال گردیده که لازم است تاثیر این برنامه ها سنجیده شود، لذا این مطالعه به منظور تحلیل استنادی پایان نامه ها در مقطع پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی جهرم از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ انجام گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تمام ۱۰۰ پایان نامه دکترای پزشکی عمومی از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ مورد بررسی قرار گرفت. پس از تعیین زمینه پژوهش در پوشش زمانی مورد بررسی، ابتدا مشخصات کتابشناسی هر یک از پایان نامه ها بر روی فهرستی که تهیه شده بود به تفکیک زمینه پژوهش و سال تحصیلی ثبت شد. از مدل برادفورد فهرستی از پر استنادترین مجلات تهیه گردید و از نرم افزار spss برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد در تعداد ۱۰۰ پایان نامه که در رشته تخصصی تحریر شده اند جمعاً به ۲۷۵۹ مدرک استناد شده که بالاترین استنادها مربوط به مجلات خارجی با تعداد ۱۹۱۴ (۶۹/۴ درصد) و کتابهای خارجی ۴۱۹۶ (۱۵/۲ درصد) بود. ۸۹/۱ درصد از مدارک مورد استناد به زبان

پژوهش اطلاعات وارد نرم افزار SPSS شد و نتایج با استفاده از آمار توصیفی ارائه شد.

**نتایج:** بر اساس نتایج این مطالعه، در اکثر متغیرهای آگاهی سنجی، ۱۰۰ در صد دانشجویان هیچ اطلاعاتی نداشتند و در بعضی دیگر حد اقل ۸۸ در صد بدون اطلاع و حد اکثر در ۱۲ در صد موارد تا حدودی اطلاع داشتند و فقط در مورد یکی از سوالات (آشنایی در مورد تشکیل فایل داده ها فقط یک دانشجو (۴٪) اطلاع کامل داشت. همچنین نتایج یافته ها نشان داد در اکثر سوالات نیاز سنجی برنامه آموزشی، ۱۰۰ در صد دانشجویان بیشترین نیاز (نمره ۵) را بیان نمودند و در بعضی از سوالات حد اقل ۸۸ در صد نمره ۵ (بیشترین نیاز) و حد اکثر ۱۲ در صد نمره ۴ را بیان نمودند.

**نتیجه گیری:** نتایج یافته ها نشان داد که اطلاعات دانشجویان مورد بررسی در زمینه کار با نرم افزار SPSS بسیار پایین و نیاز بالایی را برای برگزاری برنامه آموزشی در این زمینه احساس می کنند. با توجه به گسترش روز افزون پژوهش در بین دانشجویان و اهمیت هدایت و حمایت علمی آنان به نظر میرسد گنجاندن برنامه آموزشی در این زمینه از ضروریات می باشد.

**واژه های کلیدی:** SPSS، برنامه آموزشی، آگاهی دانشجویان، دیدگاه دانشجویان

A-10-975-1

### تجارب دانشجویان پرستاری از ارزشیابی به روش رایانه ای:

#### یک مطالعه کیفی (E)

رسول تبری

رشت - خیابان شهید سیادتی - معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی

گیلان

rtabari@gums.ac.ir

**مقدمه:** یکی از مهمترین اهداف فعالیتهای آموزش عالی بویژه در رشته های علوم پزشکی که علاوه بر تقویت جنبه های نظری بر ایجاد توانمندیهای فراتر از سطوح پایه طبقه بندی بلوم تاکید دارند؛ کسب اطمینان از ایجاد اینگونه توانمندیها در فراگیران است. هرچند با طراحی مناسب سوالات ارزشیابی هایی که از فراگیران بعمل می آید می توان تا حدود زیادی به این هدف نزدیک شد اما با گسترش زمینه های استفاده از فناوریهای نوین در همه عرصه های زندگی بشر، بنظر می رسد می توان با بکارگیری ابزارهایی نظیر برنامه های رایانه ای گامهای موثرتری در طراحی سوالاتی با تاکسونومی بالاتر و در نهایت نزدیک شدن به هدف غایی آموزش پزشکی بویژه در گروههایی نظیر دستیاران به انجام رساند. از جانب دیگر با توجه به نوظهور بودن این فناوریها لزوم انجام مطالعاتی بمنظور کسب آگاهی در مورد واکنش فراگیران به این اقدامات ضروری بنظر می رسد. تبیین تجارب دانشجویان پرستاری از ارزشیابی به روش رایانه ای

**روش کار:** این مطالعه کیفی با استفاده از رویکرد تحلیل محتوا انجام شده است. برای اینکار پس از کسب مجوز از مراجع ذیصلاح از گروهی از دانشجویان داوطلب خواسته شد در امتحانی کاملاً مشابه با امتحان اصلی (که به روش سنتی با استفاده از قلم و کاغذ انجام می گردید) شرکت کنند. این امتحان با استفاده از نرم افزاری رایانه ای در شرایطی همسان با امتحان





و از نتایج این تحقیق در ارائه راهکارهای مشخص جهت توسعه آموزش مبتنی بر شبکه در دانشگاههای علوم پزشکی استفاده گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مبتنی بر وب، دانشجویان علوم پزشکی  
A-10-328-3

### نقش دین در آموزش دانشجویان علوم پزشکی (E)

شیدا جلالی، نیوشا بابوی نژاد، مهدی دوائی، کامییز پوشانه

تهران

sheidajalali@yahoo.com

می دانیم که هدف از آموزش دروس معارف تنها افزایش معلومات دینی دانشجویان نیست بلکه هدف اصلی، پرورش ایمان و نیل به تربیت دینی و الهی است. به عبارت دیگر، هدف اصلی «دین آموزی» نیست بلکه «تدین» است. گاهی دیده می شود دانشجویانی که مطالب کتاب درسی را به خوبی فرا می گیرند و از عهده امتحانات مربوط نیز بر می آیند اما عملاً با آن هدف مقدس و نهایی که همانا شکوفایی ایمان در ضمیر است، فاصله زیادی دارند. اینجاست که این سوال پیش می آید که چگونه می توان آموزش دینی را به پرورش دینی تبدیل کرد؟ یا چگونه می توان این «علم» را به «ایمان» مبدل ساخت و دین آموزی را منتهی به تدین کرد؟ دانشجویان ما در رشته های علوم پزشکی و پیراپزشکی نیازمند ایمان قوی در مقابله با سختی های شغلی و مواجهه با بیمار می باشند. روش الگویی بهترین، مؤثرترین و طبیعی ترین وسیله برای انتقال ارزش های اخلاقی و فرهنگی در جامعه است. باید به جای گفتار و پند و نصیحت، با رفتار و عمل خویش آموزش دهیم و جو محیط اطراف را چنان کنیم که زندگی در آن فضای تربیتی به تربیت نسل آینده کمک کند. چون جوانان مانند درختانی هستند که در آب و خاک دانشگاه رشد می کنند و معمولاً متناسب با همان آب و خاک میوه می دهند. دانشمندان و پژوهشگران امر تربیت، بهترین و مؤثرترین راهکار وصول به هدف های مطلوب تربیتی، به خصوص در امر تربیت جوانان را پنج چیز می دانند: الف) استفاده از روش الگویی یا آموزش رفتاری به جای گفتاری. ب) تقویت روحیه برترگرایی یا کمال طلبی. ج) تشویق و تمجید. د) استفاده از مکان های مقدس و شعایر مذهبی. ه) استفاده از طبیعت در بیدارسازی حس مذهبی. یکی از ویژگی های فطری و امیال درونی انسان «روحیه برترگرایی» و یا «کمال طلبی و جمال گرایی» است. جهت خوشایندسازی دین و مفاهیم و رفتارهای معقول و انسانی باید از ابزارهای مختلف تشویق کلامی و غیرکلامی به خصوص در انظار دیگران بهره جست. بردن دانشجویان به خانه سالمندان، بازدید از معلولین جنگ تحمیلی و... میتواند بسیار مؤثر باشد. طبیعت سرشار از زیبایی ها و پاکی ها است. هر قدر افراد، از جامعه آلوده فاصله بگیرند و به همان نسبت به مشاهده حقایق و پاکی ها، به صفا و پاکی فطرت نزدیک می شوند. دانشجویان ما با الگو قرار دادن اساتید و بزرگان خود چه در دانشگاه، بیمارستان و در خانواده میتوانند روحیه انسان دوستی و کمک به هم نوع خود را پرورش داده در نتیجه فطرت خداجویی آنان نیز در مسیر طبیعی رشد پیدا خواهد کرد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان علوم پزشکی، دین و زندگی

A-10-38-2

انگلیسی بودند. بر اساس قاعده برادفورد از کل ۳۱۶ عنوان مجله ۹ عنوان مجلات هسته با ۲۲/۲ درصد استناد بودند.

**نتیجه گیری:** طبق این بررسی بهتر است دوره های بازآموزی برای چگونگی استفاده از منابع پزشکی اعم از چاپی و غیر چاپی، آشنایی با اینترنت و سایر پایگاههای اطلاع رسانی و مآخذ نویسی استاندارد به دانشجویانی که در حال گذراندن پایان نامه هستند، گذاشته شود.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: تحلیل استنادی، پایان نامه، دانشگاه علوم پزشکی

A-10-360-1

### جایگاه آموزش مبتنی بر وب در برنامه آموزشی از دیدگاه

### دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم و فسا (E)

سهراب نجفی پور، صدیقه نجفی پور، رحیم رونوی

فسا دانشگاه علوم پزشکی- بخش ویروس شناسی

sohrab najafpour@yahoo.com

**مقدمه:** از آنجایی که آموزش مبتنی بر وب فرصت های برای آموزش و دسترسی به حجم وسیع دانش و اطلاعات وزمینه آموزش مستقل، خودآموزی و استفاده مکرر دانشجویان بدون محدودیت زمانی خاص را فراهم می نماید. بنابراین چنانچه آموزش مبتنی بر وب با آموزش رودرو و رایج ادغام گردد امکان یادگیری فعالتر و مستقل تر را فراهم می نماید. با توجه به اهمیت شبکه وب در امر آموزش و هم چنین نظر به عدم اطلاع از نظرات ذی نفعان نسبت به جایگاه آموزش مبتنی بر وب در دانشگاههای علوم پزشکی، این مطالعه به منظور تعیین نظرات دانشجویان دانشگاههای جهرم و فسا نسبت به آموزش مبتنی بر وب در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت

**روش کار:** تحقیق توصیفی است و نمونه ها با روش تصادفی ساده انتخاب گردیدند. از پرسشنامه ای روا و پایا جهت پرسشگری از تمامی دانشجویان رشته های پزشکی، پرستاری و پیراپزشکی استفاده شد. بعد از جمع آوری اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که دانشجویان بطور رایج جهت پاسخ گویی به سوالاتی که در زمینه فعالیت های آموزشی دارند در اولین مرحله به اینترنت، کتاب مرجع و بعد به ترتیب دانشجویان دیگر، مقالات چاپی، مدلاین، پاپ مد و کتابخانه مراجعه می نمایند. ۵۰ درصد دانشجویان بیان نمودند امکان استفاده از منابع آموزشی متنوع تر و به روز برای تعداد بیشتری از فراگیران در برنامه های آموزش مبتنی بر وب وجود دارد. استفاده از برنامه های آموزش مبتنی بر وب اجتناب ناپذیر است و با توجه به اینکه محدودیت زمانی و مکانی ندارد و فرصتی جهت ایجاد خلاقیت در آموزش می باشد. استفاده از آموزش مبتنی بر وب در کنار آموزش سنتی مناسب می باشد. اما اساتید باید با ابزارها مورد نیاز آشنا باشند. در دانشگاه زیر ساخت های لازم موجود باشد.

**نتیجه گیری:** باتوجه به پیشرفت تکنولوژی رایانه ای و اینترنت در امر آموزش، ضروری است که دانشگاههای علوم پزشکی به اهمیت نقش وب (اینترنت) بعنوان ابزار یادگیری کمکی، در برنامه های رسمی و هم بعنوان ابزاری برای ارائه برنامه های آموزشی مبتنی بر وب بیش از پیش توجه نماید.



## جایگاه دانشگاه های علوم پزشکی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت به عنوان سندی بالادستی برای همه اسناد برنامه ای (E)

رفعت محبی فر

دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت و پیرا پزشکی  
smrf55@yahoo.com

همزمان در نظر گرفته شود. از آنجائیکه از وظایف عمده این دانشگاه ها، خلق منابع انسانی، علمی و ارائه خدمت می باشد، این وظایف بدون چتر معنویت و تعالی روحی، منجر به خروجی های صرفا مادی خواهد شد که به نوبه خود تاثیر مثبت و تاثیرگذار بر زندگی سالم آحاد مردم جامعه نخواهد داشت و موجب هدر رفت منابع خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت، دانشگاه علوم پزشکی، نظام

سلامت

A-10-104-2

## بصیرت دینی و دانش اندوزی در کلام حضرت علی(ع) (E)

زینب جهانیان، مریم قائمی امیری

بابل دانشگاه علوم پزشکی  
z.jahanian@yahoo.com

**مقدمه:** بصیرت در اصطلاح، روشنایی و نور خاصی است که در نتیجهی چراغ وحی و امامت در عمق جان انسان پدید می آید و چراغ وحی و امام مقدمه‌ی چراغ بصیرت در عمق وجود انسانند. هدف از این مطالعه بررسی بصیرت از دیدگاه امیر مومنان حضرت علی (علیه السلام) در ارتباط با بصیرت و دانش اندوزی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه، مطالعه ای مروری است که به بررسی بصیرت در فرمایشات حضرت علی (ع) از کتب ارزشمند نهج البلاغه و غررالحکم و دررالکلم می پردازد.

**نتایج:** امام علی (ع) در فرازی از نهج البلاغه می فرماید: اگر از امام زمان خود پیروی کنید شما را به راه پیامبر خدا می برد و از رنج بیراهه رفتن آسوده می گردید و بار سنگین دشواری ها را از دوش خود وا مینهید. علمی که سود ندارد همچون داروئی است که اثر نکند. برتری می یابند بخاطر علمها و عقلایشان نه برای مالها و ثزادشان. کسی که بصیرت و بینایی ندارد دانش ندارد. دانشمند و دانشجو هر دو در پاداش و مزد شریکند. شریف ترین شرافت ها علم و دانش است اگر طالب رستگاری هستید بی خبر و کار بیهوده را به یک سو افکنید و پیوسته تلاش و کوشش کنید.

**نتیجه گیری:** بهره گیری از ابزار شناخت یکی از عواملی است که انسان را به بینش صحیح می رساند، اگر جامعه دانشگاهی ما این سخنان گهر بار را سرلوحه خویش قرار دهند قله های علمی دنیا را به آسانی یکی پس از دیگری فتح خواهند کرد.

**واژه های کلیدی:** بصیرت، دانش، بینش

A-10-673-4

## مروری سیستماتیک بر سبک یادگیری دانشجویان دانشگاههای

### علوم پزشکی کشور ایران (۱۴ استان) (E)

مهین روزی طلب، بیژن روزی طلب، علی عباسی، بهرام پورفاضلی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
roozit@yahoo.com

**مقدمه:** بنا به دیدگاه های مقام معظم رهبری در لزوم تدوین الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت نظام سلامت و به تبع آن دانشگاه های علوم پزشکی نیز می بایست به عنوان یک الگوی راهبردی و سندی بالادستی، نقشه جامع حوزه سلامت و خصوصا آموزش و پژوهش سلامت را همراستا با عرصه های مهم این الگو، ترسیم نمایند. هدف این مطالعه بررسی جایگاه دانشگاه های علوم پزشکی در الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مروری و با جمع آوری دیدگاه های مقام معظم رهبری و از طریق منابع موجود در سایت های مرتبط انجام شده است.

**نتایج:** الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت دارای ویژگی هایی است. انتخاب کلمه اسلامی برای ضرورت تکیه اهداف، ارزشها و شیوه های این الگو بر معارف و مبانی اسلام است. انتخاب کلمه ایرانی به عنوان ضرورت در نظر گرفتن شرایط تاریخی، جغرافیایی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ایران در این الگو می باشد. با انتخاب کلمه پیشرفت بعد مادی و معنوی انسان یعنی رفاه مادی و تعالی روحی و معنوی همزمان در نظر گرفته می شود. از دیگر ویژگی های این الگوی راهبردی، چهار عرصه مهم فکر، علم، زندگی و معنویت می باشد، که معنویت مهمترین عرصه ای است که در کار پیچیده، دقیق و بلندمدت تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت می باشد و باید به آن توجه خاص شود. ترسیم وضع مطلوب و مشخص کردن چگونگی رسیدن از وضع موجود به وضع مطلوب نیز از ضرورت های روند ترسیم و تدوین الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت می باشند.

**نتیجه گیری:** با توجه به عرصه های در نظر گرفته شده در الگو، منظور از عرصه فکر این است که، پیشرفت به گونه ای تدوین شود تا جامعه را به سمت جامعه ای متفکر سوق دهد و جوشیدن فکر و «اندیشه ورزی» به حقیقتی نمایان در جامعه تبدیل گردد. همچنین در عرصه علم، نوآوری و حرکت در زمینه استقلال علمی باید با شتاب و قوت بیشتر ادامه یابد و راههای پیشرفت همه جانبه، عمیق و بنیادین علمی مشخص شود. در همین زمینه مشخص شدن راهبردها و الزامات پیشرفت در عرصه فکر و علم و توجه به ابزارهای آن در حیطه های کارکردی نظام سلامت در بخش آموزش و پژوهش خود را نمایان می سازد. از جمله عرصه های مورد توجه الگو، توجه به مسائل و خطوط اصلی زندگی است که به نوعی در اصلی ترین هدف نظام سلامت و تاثیر گذار در رفاه و تامین و ارتقاء سلامت جامعه مشاهده می شود. اما مهمترین عرصه ای که خلا آن به خوبی در اهداف و کارکردهای نظام سلامت و به تبع آن وظایف دانشگاه های علوم پزشکی نمایانگر است، معنویت می باشد. معنویت، روح پیشرفت واقعی در همه زمینه ها و مسائل است. لازمست در کلیه امور و وظایف دانشگاه های علوم پزشکی هر گونه پیشرفت با در نظر گرفتن بعد مادی و معنوی انسان یعنی رفاه مادی و تعالی روحی و معنوی



بخش محل خدمت و ترس از مسائل قانونی در گزارش خطاکاری پرستاری وجود داشت.

**نتیجه گیری:** هر چند ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، با هدف غائی ارتقاء سطح سلامت انسانها طراحی و پیاده می گردد و به نظر، با خطا پذیری و آسیب رساندن به انسانها ارتباطی ندارد ولی می توان با بکارگیری مدیریت موثر و آگاهی پرستاران از پیامدهای نامناسب عدم گزارش خطاها پیشگیری نمود

**واژه های کلیدی:** پرستار، خطاهای پرستاری، موانع گزارش دهی

A-10-336-1

### تدوین و اجرای یک برنامه آموزشی در زمینه اصول صحیح

### نسخه نویسی بر اساس سنجش آگاهی و نظرات دانشجویان

### مامایی دانشکده پرستاری مامایی کاشان (E)

اعظم باقری، فاطمه عباس زاده، محبوبه کفایی، ناهید سرافراز

کاشان جاده راوند دانشکده پرستاری مامایی

asambagheri@yahoo.com

**مقدمه:** نسخه نویسی منطقی یعنی به معنای تجویز مؤثرترین و سالم ترین دارو برای یک بیماری با توجه به ویژگیهای بیمار می باشد به خصوص در کارشناسان مامایی که با گروههای در معرض خطری مانند زنان باردار مواجه می شوند. به نظر می رسد در طی دوره تحصیل دانشجویان علوم پزشکی از آموزش کافی و منظم برای نسخه نویسی منطقی برخوردار نمی شوند و آموزش های موجود عمدتاً براساس آموزش اصول پایه فارماکولوژی، تقسیم بندی داروها، عوارض و مسمومیت با داروها می باشد و کمتر به جواب بالینی دارو پرداخته می شود. امتحاناتی هم که گرفته می شود عمدتاً براساس مباحث تئوریک است نه آزمون مهارتها و معمولاً هنگامی که دانشجویان وارد فیلدهای عرصه و بالینی می شوند از آمادگی لازم برای نسخه نویسی صحیح و ارائه کلیه نکات آموزشی لازم به بیمار برخوردار نبوده و گاه تخاذلات دارویی و ارزیابی های لازم در حین درمان را به فراموشی می سپارند ضمن این که خطاهای متعددی در نسخ نوشته شده توسط آنان مشهود است لذا بعلت فرست محدود در سایر کارآموزی ها این نقیصه مهم مرتفع نشده و دانشجویان فارغ التحصیل می گردد لذا با توجه به اهمیت نسخه نویسی صحیح به خصوص در دانشجویان مامایی پژوهشی با هدف بررسی آگاهی دانشجویان مامایی از اصول نسخه نویسی مبتنی بر داروهای مجاز و ارزیابی لزوم طراحی یک برنامه آموزشی در این زمینه انجام شد.

**روش کار:** در این طراحی ابتدا با یک مطالعه توصیفی ۵۰ نفر از دانشجویان مامایی که در سال سوم و چهارم دوره کارشناسی تحصیل می کردند و همه واحدهای پایه را گذرانده بودند به روش پواسون انتخاب شدند. ابزار مطالعه دو پرسشنامه بود که یکی میزان آگاهی دانشجویان در زمینه اصول صحیح نسخه نویسی و ملاحظات مورد نیاز هر دارو ی مجاز مامایی در موقع تجویز)

**مقدمه:** سبکهای یادگیری به راههایی اشاره می کند که به وسیله آنها افراد، مفاهیم، قوانین و اصولی را به وجود می آورند که آنها را در مقابله با موقعیتهای جدید هدایت می کنند. بر اساس نظر دیوید کلب چهار سبک یادگیری مختلف بر اساس سبکهای ترجیحی دریافت و پردازش اطلاعات هر فرد به صورت واگرا، انطباق یابنده، همگرا، و جذب کننده نام گذاری می شوند.

**روش کار:** مطالب این مقاله با مروری بر مطالعات انجام گرفته در زمینه سبک یادگیری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی در ۱۴ استان کشور ایران انجام گرفته است.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که درصد انواع سبک های یادگیری دانشجویان در این ۱۴ استان به ترتیب، همگرا ۴۸ درصد، جذب کننده ۳۰/۶ درصد، واگرا ۱۲/۷ درصد و انطباق یابنده ۸/۷ درصد بود.

**نتیجه گیری:** توجه به سبک یادگیری دانشجویان می تواند مدرسان پزشکی را برای کمک به جنبه های مورد نیاز فراگیران برانگیزد. کلمات کلیدی: سبک یادگیری، دانشجویان، ایران

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری، دانشجویان، ایران

A-10-305-3

### بررسی موانع گزارش دهی خطاهای پرستاری از دیدگاه

### پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی بوشهر در سال

### ۱۳۸۹ (E)

آزاده عازمیان، حکیمه واحدپرست، کامران میرزایی

بوشهر- بهمنی - جنب بیمارستان سلمان فارسی - دانشگاه علوم پزشکی -

مرکز توسعه و مطالعات آموزش علوم پزشکی،

aazemian@yahoo.com

**مقدمه:** با وجود پیشرفت بسیاری که در تمام زمینه های پزشکی بدست آمده، خطاهای پزشکی هنوز بعنوان واقعیتی خطرناک و تهدید کننده حیات باقی مانده است. سالانه تعداد افرادی که در ایالت متحده در اثر وقوع خطاهای پزشکی، جان خود را از دست میدهند، از تعداد کسانی که در تصادفات اتومبیل جان می سپارند، بیشتر است. هدف: مطالعه حاضر با هدف تعیین موانع گزارش دهی خطاهای پرستاری از دیدگاه پرستاران طرح ریزی شد.

**روش کار:** در پژوهش توصیفی - تحلیلی کلیه کادر پرستاری بیمارستانهای آموزشی شهرستان بوشهر (۲۷۶ نفر) بصورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. داده های از طریق پرسشنامه دو قسمتی روا و پایا جمع آوری و از طریق نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** اهمیت نداشتن اکثر واحدهای پژوهش دارای مدرک کارشناسی (۶۷٪) و بصورت شیفت در گردش (۹۳/۶٪) مشغول به خدمت بودند. مهمترین موانع گزارش دهی خطاکاری پرستاری به ترتیب شامل: تمرکز مدیران پرستاری بر شخص خطاکار بدون توجه به سایر عوامل موثر (۷۴/۶٪) و ترس از مسایل قانونی بود (۷۴/۳٪). و کمترین مانع گزارش خطا اهمیت نداشتن خطا از نظر پرستاران بود (۷۵/۲٪) اشاره نموده بودند. تفاوت معنی داری بین



saeednoroozi68@gmail.com

**مقدمه:** تحقیقات آموزشی در باب تصمیم گیری های اخلاقی در پرسنل بهداشت و درمان بسیار کم است. تحولات دنیای کنونی دربرگیرنده ویژگی هایی است که نیاز به رویکرد اخلاقی در حرفه های مختلف را ضرورتی انکارپذیر کرده است. هدف از این مطالعه بررسی تاثیرات آموزش اخلاق در تصمیم گیری های اخلاقی در بهداشت و درمان می باشد

**روش کار:** طی یک مطالعه مروری مطالب مرتبط با موضوع با کلید واژه هایی مثل آموزش، اخلاق، بهداشت و درمان از سال ۲۰۰۰ تاکنون از منابع معتبر مکتوب و اینترنتی نظیر Elsevier, PubMed, SID, IranMedex جستجو و پس از بررسی های انجام شده نکات زیر مطرح گردید.

**نتایج:** مطالعات حاضر بیان می کند که افزایش سطح درک و واکنش پرسنل به موضوعات اخلاقی و همچنین گسترش تصمیم گیری و سطح استدلال اخلاقی پرسنل رابطه مستقیمی با آموزش اخلاق به پرسنل و به خصوص به آموزش دهندگان و مربیان بالینی دارد.

**نتیجه گیری:** مرور مطالب و مقالات مروری در این زمینه می تواند اطلاعات و دانش با ارزشی را در زمینه یافتن راهکار های مناسب فراهم کند. با توجه به اینکه توان ناکافی پرسنل بهداشت و درمان در استدلال اخلاقی به ویژه در هنگام مواجهه با معضلات اخلاقی می تواند منجر به تصمیم گیری نامناسب و ایجاد استرس در آنها شود، لذا پیشنهاد می شود تحقیقاتی در این خصوص و به طور هماهنگ و گسترده و با در نظر گرفتن سایر مسائل مناسب برای برنامه ریزی های آتی موثر بر ارتقا، تصمیم گیری های اخلاقی انجام شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، اخلاق، بهداشت و درمان  
A-10-151-2

### آگاهی پرسنل درمانی بیمارستانهای آموزشی شهر بوشهر از حقوق بیمار (E)

نادیا پاکاری، مریم چانه، سلمان دهقان، راضیه باقرزاده

بوشهر دانشگاه علوم پزشکی بوشهر. دانشکده پرستاری مامایی  
nadiapakari@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت حقوق بیماران توسط کادر درمانی می تواند منجر به حفظ کرامت انسانی بیماران و همچنین افزایش رضایتمندی آنان گردد. از طرف دیگر رعایت این حقوق افزایش امنیت شغلی پرسنل درمانی را در پی دارد. آگاهی از حقوق بیمار اولین قدم برای رعایت این حقوق می باشد. لذا پژوهش حاضر به منظور بررسی آگاهی پرسنل درمانی بیمارستانهای آموزشی شهر بوشهر از حقوق بیمار انجام گردیده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی و از نوع مقطعی می باشد. واحدهای پژوهش را ۱۸۰ نفر از پرستاران و ماماها شغل در بیمارستانهای آموزشی شهر بوشهر تشکیل می دادند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه دو قسمتی بود که قسمت اول اطلاعات دموگرافیک و قسمت دوم آگاهی نسبت به حقوق بیمار را می سنجید. از ۱۸۰ پرسشنامه توزیع شده ۱۶۰ پرسشنامه بازگردانده شد. اطلاعات پس از جمع آوری با

احتیاطات، آموزشهای مصرف ختم یا تعویض دارو تداخلات و اشتباهات در نسخه نویسی و... و دیگری نظر دانشجویان را در زمینه لزوم طراحی یک برنامه درسی جداگانه مبتنی بر اهداف فوق الذکر بررسی می نمود. پرسشنامه با توجه به متون علمی و نظر سنجی از اساتید تهیه شد و پایایی آن به روش اعتبار محتوی و روایی آن با تست ری تست روی دانشجویان سال دوم و با  $\alpha = 0.05$  تایید گردید. در نهایت پرسشگری توسط دو تن از اساتید گروه مامایی از دانشجویان به عمل آمد و پس از تهیه جدول داده ها و با استفاده از نرم افزار آماری Spss داده ها تجزیه و تحلیل گردید. در ادامه بر اساس نتایج مطالعه یک کارگاه آموزشی دو روزه با اهداف تعیین شده در مطالعه فوق الذکر برنامه ریزی و اجرا شد.

**نتایج:** بر اساس نتایج این مطالعه آگاهی ۷۰/۸ درصد از دانشجویان از اصول صحیح نسخه نویسی در سطح کم و خیلی کم بود و ۶۲/۶ درصد آنان از داروهای مجاز مامایی و اشکال موجود آن در حد کم و بسیار کم آگاهی داشتند. ۹۵/۹ درصد از دانشجویان اطلاعات ضعیفی در مورد روش مصرف هر دارو و هشدارهای مربوط به آن داشتند و ۹۵/۵ درصد از آنان تداخلات دارویی را بسیار کم و کم می دانستند. آشنایی ۷۰/۹ درصد از دانشجویان در مورد دستور نویسی داروها ضعیف بوده و ۹۵/۹ درصد از دانشجویان نکات آموزشی و پرستاری در موقع تجویز هر دارو ب بیمار و ارزیابی و پایش بیمار در طول درمان را نمی دانستند. نتایج این مطالعه حاکی از آن بود که ۱۰۰ درصد دانشجویان طراحی یک برنامه درسی جداگانه با سرفصل نسخه نویسی در مامایی مبتنی بر داروهای مجاز را با اهداف آشنایی با اصول کلی نسخه نویسی صحیح، اشتباهات در نسخه نویسی، اشکال مختلف داروهای مجاز، آشنایی با تداخلات دارویی مبتنی بر داروهای که در بالین کاربرد دارند و نکات آموزشی لازم در موقع تجویز را ضروری دانستند و ۹۱/۸ درصد از آنان گنجاندن نکات لازم برای دستور نویسی هر دارو و ارزیابی بیمار در طی درمان را در اهداف آموزشی لازم دانستند. در نهایت نظر سنجی پس از اجرای کارگاه آموزشی انجام شد و اکثریت دانشجویان (۹۵درصد) اجرای آن را لازم و ضروری دانسته و ابتدای ترم ششم را بهترین زمان برای آن تعیین نمودند تا به سرفصل دروس مامایی اضافه و آموزش داده شود.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج این مطالعه اکثریت دانشجویان مامایی در سالهای آخر تحصیل مهارت و دانش خوبی در زمینه نسخه نویسی، تداخلات دارویی، ارزیابی آموزش و ارزیابی های لازم در طی تجویز داروهای مجاز را ندارند و با توجه به اهمیت این نکات در درمان منطقی و کم هزینه تر بیماران پیشنهاد می شود مانند بسیاری از علوم پایه که مهارت های بالینی در قالب کارورزی و کارآموزی آموخته می شود این برنامه درسی به سرفصل دروس دانشگاهی اضافه شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، طرح درس، نسخه نویسی، دارو، تجویز  
A-10-687-1

### تاثیرات آموزش اخلاق در تصمیم گیری های اخلاقی در پرسنل بهداشت و درمان (E)

سعید نوروزی، مسعود نوروزی، سید میثم ابراهیمی، علیرضا نیکبخت  
نصرآبادی

دانشگاه علوم پزشکی زنجان



**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت نقش معلمان و هم‌تایان و به طور کلی جو اخلاقی دانشگاه‌ها در رشد و توسعه اخلاقی دانشجویان، سالم و غنی نگه داشتن چنین محیط آموزشی از اهمیت خاص برخوردار می‌باشد. نکته جالب توجه در مقایسه اخلاق مذهبی با سایر مکاتب آن است که از نظر اسلام حد و مرزی برای تکامل اخلاقی و سن مشخص برای کمال اخلاقی تعیین نشده است. انسان در تمام عمر خود می‌تواند از نظر اخلاقی و برای رسیدن به اخلاق مطلق رشد کند. برخی در سنین پایین‌تر و برخی در سنین بالاتر به رشد اخلاقی مطلق می‌رسند.

**واژه‌های کلیدی:** رشد اخلاقی، دانشجو علوم پزشکی، دانشگاه  
A-10-817-2

### مسائل اخلاقی در داروسازی (E)

محمد سدوزیان، پریا عطایی، تلکا حاجی سالم، نعیمه مجیدی، پریا حبیب

الهی، نیکو سراجی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز،

habibollahi.p@gmail.com

**مقدمه:** داروساز به عنوان بخشی از سیستم درمانی کشور با چالش‌های اخلاقی فراوانی درگیر است. این مطلب در شرایطی مطرح می‌شود که اکثر پزشکان و اقل داروسازان از آن بی‌اطلاع یا به آن بی‌علاقه هستند. می‌توان گفت که یک داروساز بایستی نسبت به مسائل اخلاقی بی‌شماری آگاه بوده و به آنها جامع عمل پیوشاند که می‌توان به عنوان نمونه‌هایی از آنها به نحوه‌ی تعامل با پزشکان گرامی و بیماران محترم اشاره نمود. در این بحث نه‌چندان طولانی، قصد جمعی از دانشجویان داروسازی این است که دغدغه‌های یک دانشجو برای آگاهی از بحث‌های مختلف اخلاقی را بیان کنند و در صورت امکان منابع مورد استفاده و منابعی که بایستی استفاده شوند را مورد ارزیابی قرار دهند و نقاط مثبت و منفی هر یک را مورد بحث قرار دهند. سعی بر این است تا طی این پانل مسائل ذیل مورد بررسی قرار گیرند: ۱) اخلاق در داروسازی شامل چه مباحثی می‌شود؟ ۲) آیا منابع معتبری در زمینه اخلاق در داروسازی وجود دارد؟ ۳) داروسازان در نحوه‌ی تعامل با پزشکان و بیماران چه مسائلی را باید رعایت کنند؟ ۴) آیا واحد اخلاقی تدریس شده در کلاس با مسائل اخلاقی حرفه‌ای برای داروسازان همخوانی دارد؟

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق، داروسازی، پزشک، بیمار

A-10-1056-1

### بررسی مقاسه‌ای میزان رضایتمندی دانشجویان رشته‌های

#### کارشناسی در استفاده از کتاب و جزوه در واحد درسی

### فارماکولوژی (E)

شادی سرهرودی

sarahroodi@yahoo.com

**مقدمه:** اصول صحیح تدریس در سراسر دنیا بر پایه معرفی کتب مرجع و استفاده از آنها در امتحانات جامع و پایان‌ترم است، ولی در کشور ما ایران رویکرد غالب در تمام دانشگاه‌ها بر اساس جزوه نویسی از صحبت‌های اساتید و تهیه پرسش از آنهاست که قطعاً به معنای از دست رفتن پاره‌ای از مطالب است. به علاوه تازه‌های روز نیز تنها به شرطی مورد توجه قرار می‌گیرند که

استفاده از نرم‌افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سنی واحدهای پژوهش  $39 \pm 7/57$  سال بود. میانگین نمره آگاهی  $10/3 \pm 48/2$  بود. آگاهی در  $2/2\%$ ،  $88/1\%$  و  $9/6\%$  از واحدهای پژوهش به ترتیب در حد خوب، متوسط و کم ارزیابی گردید. تنها  $19/3\%$  از واحدهای پژوهش در کارگاه یا سمینار آموزشی در ارتباط با حقوق بیمار شرکت نموده بودند.  $43\%$  افراد اعتقاد داشتند که در بیمارستان محل کار آنها تا حدودی حقوق بیمار رعایت می‌شود.  $25/2\%$  اظهار داشتند در محل کار آنها حقوق بیمار کاملاً رعایت می‌شود و  $24/4\%$  عنوان نمودند که در بیمارستان محل خدمت آنها حقوق بیمار رعایت نمی‌شود. بین سن و سابقه کار و نمره آگاهی از حقوق بیمار ارتباط آماری معنی‌دار دیده نشد ( $p < 0/05$ )

**واژه‌های کلیدی:** حقوق بیمار، پرسنل درمانی، آگاهی

A-10-878-1

### دانشگاه و رشد اخلاقی: نگاهی از منظر دانشجویان علوم

### پزشکی (E)

زهرای بساغی، لیلا جویباری، اکرم ثناگو

مرکز توسعه مطالعات و آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان

z.yasaghi@yahoo.com

**مقدمه:** انسان با حس اخلاقی متولد می‌شود حسی که خیلی زود تجلی می‌کند، این حس در خانواده ظاهر می‌شود، از معلمان الگو می‌گیرد و با اجتماع تغذیه می‌شود. در حقیقت خانواده، مدرسه و اجتماع قواعد اخلاقی را که بر اساس اصول عدالت و در نظر گرفتن حقوق دیگران قرار دارد، آموزش می‌دهند اما اینکه دانشجویان خود برای رشد اخلاقی خود چه می‌کنند در این مطالعه مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف از این مطالعه تبیین رشد اخلاقی از منظر دانشجویان علوم پزشکی است.

**روش کار:** در این مطالعه کیفی از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ برای شرکت در مصاحبه‌های نیمه ساختار انفرادی دعوت به عمل آمد. با استفاده از نمونه‌گیری مبتنی بر هدف و اشباع طبقاتی ۱۵ دانشجو در مطالعه شرکت کردند. یک سوال باز وقتی می‌گویم رشد اخلاقی چه به ذهن شما می‌آید در تمامی مصاحبه‌ها تکرار شد. مصاحبه‌ها ضبط، خط به خط دست‌نویس، و مطابق رویکرد تحلیل محتوا آنالیز شدند. جهت رعایت حقوق شرکت‌کنندگان، از آنان رضایت‌نامه شفاهی برای شرکت در مطالعه و ضبط صدا گرفته شد.

**نتایج:** تلاش برای رسیدن به کمال اخلاقی مضمون اصلی استخراج شده از این مطالعه می‌باشد. دانشجویان در محیط آموزشی در اثر تعامل با سایرین و دریافت بازخورد پی‌به‌پی نیاز خود برای رشد اخلاقی می‌برند و در جهت رشد اخلاقی خود تلاش می‌کنند. آنان مستمراً رفتار خود را در منصفه ارزیابی قرار می‌دادند و سعی در بر رفع، اصلاح و یا ایجاد رفتار حسنه داشتند. الگوگیری از استاد و هم‌تایان کلاسی راهی برای رشد اخلاقی بوده است. شرکت‌کنندگان اظهار داشتند حضور در محیط دانشگاهی در توسعه اخلاقی به دلیل زندگی دانشجویی، استقلال و از خودمحموری دور شدن، دیگران را در نظرگرفتن مؤثر بوده و دیدگاه آن‌ها را به زندگی تغییر داده است





علوم و فنون نوین، و ارائه راهکارهای اجرایی تولید علم ۳، ۶۰، ۳- تصحیح نظام توزیع اعتبارات پژوهشی ۳، ۵۵، ۴- گسترش پژوهش در عرصه کاربردی و توسعه ای، گسترش خدمات علمی-تخصصی، افزایش انتشارات علمی، توسعه اعتماد به نفس، و استفاده از قشر جوان ۳، ۵۰، ۵- ایجاد نشاط علمی ۳، ۴۵، ۶- ارتقای سرمایه انسانی ۳، ۴۰

**نتیجه گیری:** با عنایت به بالا بودن ضریب همبستگی بین تقویت نظام ارتباطی دانشگاه و دستیابی به علوم و فنون نوین (۰.۷۰۷) و معنی دار بودن آن (سطح معنی داری = ۰.۰۰۲) به این نتیجه می‌رسیم هر قدر ارتباط دانشگاه با دانشگاه‌های برتر بیشتر باشد دستیابی به علم و دانش پیشرفته سریعتر خواهد بود.

**واژه‌های کلیدی:** استادان، مرجعیت علمی، دستیابی  
A-10-86-2

### میزان تسلط علمی اعضاء هیأت علمی از دیدگاه دانشجویان

#### هوشبری (E)

محمد رضا حاجی آبادی، طاهره خزاعی، قاسم کریمی

بیرجند- خیابان غفاری- سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی،

hhagiabadi43@yahoo.com,

**مقدمه:** هدف از این پژوهش بررسی میزان تسلط علمی اساتید به محتوی درسی از دیدگاه دانشجویان می باشد. تسلط علمی و محتوای درس برای دانشجویان مهمترین معیار و عامل محسوب می شود و در اعتبار بخشی استاد نقش بسزایی دارد لذا دانشجویان به عنوان مشتریان اساتید، دیدگاه و نظر آنان نقش بسزایی در تعالی و ارتقاء اساتید دارد. در نتیجه، پژوهشی به عنوان بررسی علمی دیدگاه دانشجویان هوشبری از میزان نظرات تسلط اعضاء هیأت علمی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی بوده که بر روی کلیه دانشجویان هوشبری دانشکده پیراپزشکی در سال ۸۹ انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسش نامه ای بود که براساس معیارهای ارزشیابی اساتید تنظیم گردیده و روایی آن توسط اعضاء هیأت علمی تأیید شده بود، پرسشنامه ها در اختیار دانشجویان قرار گرفته و اطلاعات آن با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** تعداد دانشجویان ۴۶ نفر که ۳۳ نفر زن و ۱۳ نفر مرد بودند نتایج نشان داد که ۷۸٪ از دانشجویان تسلط علمی اعضاء هیأت علمی بر محتوای درسی را خوب و ۱۳٪ تسلط علمی را متوسط و ۹٪ میزان تسلط علمی را ضعیف توصیف کردند. تعداد افراد شرکت کننده ۴۶ نفر بود که بین دیدگاه دانشجویان با جنس، سن و مقطع تحصیلی (پیوسته، ناپیوسته) ارتباط معنی داری وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که از دیدگاه دانشجویان تسلط علمی اساتید را خوب توصیف کردند و درصد کمی تسلط علمی را متوسط و ضعیف توصیف نمودند. لذا شایسته است اعضاء هیأت علمی برای بالا بردن جایگاه علمی خود توجه زیادی به افزایش تسلط خویش به محتوی درس آموزشی خود بنمایند و از راهکارهای مفید برای بالا بردن سطح علمی و نظارت و کنترل بر آنچه که توسط اعضاء محترم هیأت علمی تدریس می شود داشته باشند و در جهت بالا بردن سطح علمی خود گامهای مؤثر بردارند.

**واژه‌های کلیدی:** تسلط علمی، اعضاء هیأت علمی، دانشجویان هوشبری

استاد به آنها اشاره کند. گذشته از این حضور ذهن و شرایط روحی و جسم استاد در نوع و کیفیت جزوه هر جلسه تاثیر گذار خواهد بود. این در حالیست که در صورت استفاده از کتاب این مشکلات به حداقل رسیده و دانشجویان با متدهای استفاده از منابع آشناتر میگردند و تنها در موارد تازه هایی که هنوز وارد کتب نشده دانشجویان نیاز به استفاده از جزوه خواهد داشت. لذا در این پژوهش ما بر آن شدیم که این دو روش را از منظر تفکر دانشجویان نیز مورد بررسی قرار دهیم. برای اجرا از کتاب فارماکولوژی مصور لیبینکات ترجمه دکتر شادی سرهرودی در مباحث فارماکولوژی اعصاب مرکزی، آنتی بیوتیکها و خون، و از جزوه گفته شده سر کلاس در مباحث فارماکولوژی سیستم اتونوم (سیستم کولینرژیک و آدرنرژیک) استفاده شد و در سپس در پایان دوره با نظر سنجی بار علمی گرفته شده با هر روش و میزان رضایتمندی از هر یک از متدها مورد مقایسه قرار گرفت. تعداد ۱۷ دانشجوی رشته اتاق عمل و ۱۴ دانشجوی رشته هوشبری مورد سنجش قرار گرفتند. در این میان ۸۵٪ از دانشجویان کارشناسی هوشبری و ۸۲٪ از دانشجویان رشته کارشناسی اتاق عمل با تدریس بر پایه کتاب موافق بودند. ۵۸٪ از اتاق عملی ها و ۶۴٪ از هوشبریا علت را کاملتر و جامعتر بودن کتاب دانسته بودند و بقیه فاکتورهایی از قبیل تمرکز و ... را عنوان نموده بودند. ۱۱٪ از دانشجویان اتاق عمل و ۱۰٪ از دانشجویان هوشبری هر دو منبع را در کنار هم ترجیح میدادند و ۸۸٪ از اتاق عملیها و ۱۰٪ از هوشبریا نیز هر جزوه را به علت سهولت در مطالعه و کمی حجم ترجیح داده بودند. در پایان برتری قابل توجه و چند برابری متد استفاده از کتاب که از دیدگاه دانشجویان نیز به اثبات رسید.

**واژه‌های کلیدی:** کتاب مرجع، جزوه، امتحان، رضایتمندی  
A-10-41-1

### نظرات استادان دانشکده دندانپزشکی تبریز در خصوص

#### تلاش برای دستیابی به مرجعیت علمی در سال ۱۳۸۹ (E)

حبيب الله قمي، علیرضا زادگان، ولی علیزاده، محمدتقی خداباری، محمد علی همتی

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

habibollahghomi6@gmail.com

**مقدمه:** دستیابی به مرجعیت علمی در دانشگاههای علوم پزشکی مستلزم ارتقای کیفیت آموزش در سطح دانشگاهها است. هدف در این مطالعه عوامل مؤثر بر دستیابی به مرجعیت علمی و روابط میان این عوامل از نظر اعضای هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی تبریز مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** به روش توصیفی تحلیلی و از نوع پیمایشی می‌باشد، جمع‌آوری اطلاعات از طریق ۳۴ پرسشنامه بصورت تصادفی ساده و حضوری در بین استادان این دانشکده در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام گرفته که به تعداد ۲۰ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده‌ها با برنامه SPSS و روش لیکرت و همبستگی کندال تجزیه و تحلیل شدند. پایانی مطالعه براساس آزمون آلفای کرونباخ ۰.۷۲۲ می‌باشد.

**نتایج:** نتایج با میانگین امتیازات و اولویت‌بندی آنها به شرح زیر از مقیاس چهار بدست آمدند: ۱- تقویت نظام ارتباطی دانشگاه با محافل علمی و دانشگاه‌های برتر دنیا، و تقویت روحیه انتقادپذیری ۳، ۷۵، ۲- دستیابی به



A-10-544-1

آموزشی را تایید نمود. نتایج و تحلیل های حاصل از جمع بندی این پژوهش قابل ارائه می باشد.

**واژه های کلیدی:** نیازسنجی گروه های بالینی، روش های ارزیابی دانشجویان، کارآمدی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
A-10-334-3

## گزارش نتایج حاصل از نیازسنجی از کلیه گروه های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در خصوص روش های نوین ارزشیابی دانشجو (E)

ابوالفتح لامعی، سید جواد موسوی واعظی، پیمان میکائیلی، سیامک عقلمند،  
سلیمان احمدی

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه،  
peyman\_mikaili@yahoo.com

## استفاده از فیلترهای تبدیل واجها و صداها در مقایسه ی زبان فارسی و انگلیسی مبتنی بر ریشه شناسی (Etymology) در آموزش زبان تخصصی به دانشجویان علوم پزشکی (E)

پیمان میکائیلی، شیوا روشن میلانی، جلال شایق  
دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه،  
peyman\_mikaili@yahoo.com

**مقدمه:** طرح ریزی و بکارگیری روش های درست اندازه گیری و سنجش صلاحیت و مهارت های بالینی و علمی دانشجویان رشته های مختلف علوم پزشکی، گامی اساسی و مهم در توسعه ی آموزش پزشکی و به تبع آن، توسعه ی سلامت جامعه است. هدف: در این مطالعه مرکز مطالعات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با هدف بکارگیری روش های نوین ارزیابی دانشجویان رشته های مختلف علوم پزشکی، در گام نخست اقدام به نظر سنجی و نیازسنجی در خصوص روش های ارزیابی مذکور نمود.

**روش کار:** در این بررسی مرکز مطالعات دانشگاه با مشاوره از اساتید صاحب نظر فهرستی از روش های ۱۳ گانه ی نوین ارزشیابی دانشجویان در کنار روش های معمول قبلی را تهیه و در سه بخش از طریق مدیران گروه ها از تک تک اعضای هیئت علمی دانشگاه خواسته شد تا در خصوص ۱۲ روش جدید و معمول ارزشیابی دانشجویان اعلام دارند که (۱) کدام روشها در گروه مربوطه در ارزیابی دانشجویان بکارگرفته می شود، (۲) در خصوص کدام روش اعضای گروه مربوطه احساس نیاز برای دریافت مشاوره و برگزاری کارگاه آموزشی می نمایند، و بالاخره (۳) در خصوص کدام روش یا روش ها گروه یا اعضای آن آمادگی ارائه ی کارگاه را دارند. کلیه ی بازخوردهای دریافتی از گروه ها پس از جمع بندی مورد سنجش قرار گرفت.

**نتایج:** در پایان بررسی نتایج مربوط به هر یک از روش های ارزیابی دانشجویان شامل Short Question Essay Long (OE), Examination Oral (LEQ), Short Extended (MCQs) question Choice Multiple (SEQ), Question Essay Examination Clinical Structured jectiveOb (EMI) Items Matching Exercise Clinical Mini (SC), Case Short (LC), Case Long (OSCE) (DOPS) Skills Procedural of Observation Direct (CEX-mini) -۳۶- Evaluation Degree (DE۳۶۰), Portfolio (Pf), Book Log (LB) مورد تحلیل قرار گرفت و نتایج جالبی از نظر میزان آگاهی گروه ها به تفکیک دانشکده ها و میزان مشارکت آنها در این نیازسنجی و میزان بکارگیری این روشها در هر یک از گروه ها دسته بندی و در جداول جداگانه با نمودارهای مربوطه تهیه گردید.

**نتیجه گیری:** یکی از ارکان برنامه ریزی توسعه ی آموزش در دانشگاه های علوم پزشکی ارزیابی پویا و سنجش وضعیت موجود و نیازهای واقعی در گروه های مختلف کلیه ی گروه های آموزشی است. در این بررسی اگرچه در مرکز مطالعات دانشگاه بسته ی آموزشی جامعی از معرفی و اصول عملی بکارگیری روش های مذکور فوق به قلم اساتید فن تدوین گردیده با این حال انجام این نیازسنجی لزوم اجرای این برنامه ها در سطح دانشگاه و گروه های

**مقدمه:** زبان فارسی و زبان انگلیسی از نظر تاریخی در نهایت با هم هم ریشه بوده و هر دو جزو زبان های هند و اروپایی محسوب می شوند. این بدان معنی است که حداقل در ۵۰۰۰ تا ۷۰۰۰ سال پیش قومی که بعدها ایرانیان و ساکنان جزیره ی انگلیس وارث زبان آنان شده اند، به یک زبان واحد سخن می گفتند. پس می توان علی رغم نشستن غبار این زمان بسی طولانی، بسیاری از کلمات و اصطلاحات را که اتفاقاً شمار زیادی از ترمینولوژی پزشکی را نیز شامل می شوند، با کمی تغییرات و رعایت اصولی تعریف شده، یک کلمه ی انگلیسی یا پزشکی را عیناً به واژه ی خواهری آن در فارسی تبدیل نمود. بدین منظور کافی است کلمات این دو زبان را به اصطلاح از یکسری فیلتر گذراند که این ها را فیلترهای تبدیل واج یا صدا می نامند. استفاده از فیلترهای شناخته شده ی زبان شناسی مقایسه ای در تدریس زبان تخصصی و ترمینولوژی پزشکی به دانشجویان علوم پایه پزشکی، به این ترتیب که دانشجو خود با آشنایی با این روش (به تعبیر خود دانشجویان بطور جادویی) کلمات انگلیسی و پزشکی را عیناً به مشابه فارسی آن تبدیل نمایند.

**روش کار:** به این منظور کتب جدید و قدیم در زمینه ی ریشه شناسی زبان های هند و اروپایی مورد بررسی قرار گرفتند و فهرستی از فیلترها تهیه شدند. سپس این فیلترها بر روی اصطلاحات انگلیسی و پزشکی بررسی شدند. در این میان برخی فیلترهای ابداعی نیز شناسایی شدند. مثلاً [فیلتر تبدیل س به ه] صدای «س» در زبان های هند و اروپایی (مانند فارسی) معادل «ه» در زبان های جدیدتر (مثل انگلیسی) یا واژگان با تکامل جدید است. لذا کلماتی چون Hall و Sall (on) عیناً اشتقاق مشترک دارند. مثلاً رود «سیند» که در «هند» جاری است، دو صورت یک کلمه ی واحد قدیمی هستند. لذا کلمات «هفت» (فارسی)، هپتا (یونانی)، سپتا (لاتینی) و seven (انگلیسی) ریشه ی مشترکشان برای دانشجو روشن تر می شود. در تمرینات از دانشجویان خواسته می شود معادل فارسی کلمات Master یا Mister را به فارسی حدس بزنند (مهرتر)، و یا برعکس معادل «زند» (استخوان دست) را در انگلیسی حدس بزنند (hand). این مطالب در درسنامه ای که تهیه شد در اختیار دانشجویان قرار گرفت و سعی شد موارد فوق اکثر کلمات مهم پزشکی را در برگیرند. سپس در طول ترم این روش تدریس شده و در ۱۱ آزمون کوتاه کلاسی و آزمون نهایی پایان ترم، کارایی این روش بر روی دانشجویان پزشکی



**مقدمه:** در دهه های اخیر ارزشیابی فعالیت های جاری در مؤسسات آموزش عالی بعنوان یکی از معیارهای مهم در تعیین کیفیت عملکرد سازمان جای گرفته است، لذا هرگونه مطالعه مرتبط با پیشرفت تحصیلی دانشجویان می تواند گامی برای رشد و ارتقاء کیفیت مؤسسات آموزشی بالاخص دانشگاه ها به حساب آید. بدیهی است در این میان طرح اساتید مشاور می تواند جایگاه مهمی را به خود اختصاص دهد. اهمیت مشاوره و ارزشیابی برنامه های مشاوره در بررسی های اخیر بسیار مورد تاکید قرار گرفته و نشان داده که فقط ۲۹٪ از مؤسسات دانشگاهی اثربخشی اساتید مشاور را مورد ارزشیابی قرار می دهند. ارزشیابی اثربخشی اساتید مشاور نشان دهنده اهمیت مشاوره بعنوان یک مسئولیت حرفه ای برای اساتید است. افراد کاری برای اساتید است. افراد کاری را بیشتر انجام می دهند که مورد ارزشیابی قرار می گیرد. آنچه که اندازه گیری و ارزشیابی می شود، ارتقاء یافته و آنچه مورد ارزشیابی قرار نمی گیرد سیر نزولی خواهد داشت. بعلاوه محتوایی که در یک ابزار ارزشیابی گنجانده می شود نه تنها برای اندازه گیری واقعیت آنچه که هست می باشد. بلکه می توان نشان دهنده رفتار مطلوب بوده و محرک یا انگیزه های برای بهبود رفتارهای حرفه ای ایده آل (آنچه که باید باشد). هدف کلی از انجام این مطالعه ارائه چهارچوبی برای مدیریت برنامه های طرح اساتید مشاور در سطح دانشگاه بر مبنای تحلیل عملکرد به تفکیک دانشکده ها بوده است.

**روش کار:** این مطالعه صرفاً با هدف ارزشیابی اثربخشی برنامه ریزی نشده است بلکه مبتنی بر فرآیند بوده است. لذا روش کار بصورت کیفی (Focus Group با مسئولین اساتید مشاور در دانشکده ها) و کمی (خود ارزیابی و نظرسنجی از دانشجویان و اساتید) بود. روایی پرسشنامه ها به صورت محتوایی با نظر سه صاحب نظر تعیین گردید. پایایی پرسشنامه ها با روش آلفای کرونباخ معین شد. (پرسشنامه ها بین ۲۰ دانشجو توزیع گردید).

**نتیجه گیری:** کلیه دانشجویان و اساتید دانشکده های تابعه دانشگاه در این مطالعه شرکت نمودند. نتایج نظرسنجی از اساتید مؤید این نکته بود که مشاوره دانشجویی راهکاری مثبت در ایجاد ارتباط مؤثر بین استاد و دانشجو است که امکان درک عمیق تر دانشجو و تعامل بیشتر استاد و دانشجو را فراهم می کند. آنچه که در این میان بعنوان یک ضعف از نظر اساتید و دانشجویان گزارش شده، اجباری بودن مشاوره است که به دلیل عدم تمایل بعضی از دانشجویان باعث ایجاد احساس ناخوشایند در اساتید شده و از اهمیت و اثربخشی جلسات مشاوره می کاهد.

**واژه های کلیدی:** اثربخشی، اساتید مشاور

A-10-402-3

### احیای رویکرد مرجعیت علمی در ایران: دیدگاه دانشجویان

#### تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گلستان (E)

میترا حکمت افشار، لیلا جویباری، اکرم ثناگو

دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان  
m.hekmatafshar@yahoo.com

**مقدمه:** تحقق چشم انداز مرجعیت علمی ایران نیازمند نسلی است که عهده دار حفظ آن در دنیای رقابتی امروز باشند. دانشجویان تحصیلات تکمیلی

ورودی ۸۵ در درس زبان تخصصی (۲) مورد پایش و ارزشیابی نهایی قرار گرفت. در پایان نتایج این کلاس با نتایج روش تدریس عادی زبان تخصصی ورودی مهر ۸۶ (توسط همان مدرس) که این روش پیاده نشده بود، مقایسه گردید. در کنار این آزمونها سه بار (در ابتدای ثلث ابتدایی، میانه ی ثلث میانی و پایان ثلث انتهایی نیمسال تحصیلی) پرسشنامه های نظر سنجی توسط دانشجویان پر گردید. یافته ها: از ۱۲ سری فیلتر تبدیل صداها که به دانشجویان آموخته شد، مشخص گردید که بطور معناداری میانگین کل پاسخ دهی به سئوالات مربوط به واژگانی که به این روش آموخته شده بودند، در دو کلاس مذکور (با و بدون روش فیلتر تبدیل صداها)، تفاوت معنی دار از نظر آماری داشت

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، زبان تخصصی پزشکی، روش تدریس،

کاربرد ریشه شناسی، تبدیل صداها

A-10-334-6

#### راههای تقویت تفکر انتقادی (E)

علی عباسی، مهین روزی طلب، بیژن محمدی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج

**مقدمه:** افزایش و بهبود مهارت های تفکر انتقادی دانشجویان یکی از ابعاد مورد توجه در فرایند آموزش- یادگیری است. در این راستا پژوهشگران بسیاری سعی در روشن نمودن ابعاد مختلف پرورش تفکر نموده اند.

**روش کار:** مطالب این مقاله با بررسی و مطالعه پژوهشهای انجام شده در ایران در زمینه تفکر انتقادی و روشهای تقویت آن گردآوری شده است. در اصل مقالات نتایج این تحقیقات مورد بررسی قرار خواهد گرفت. تفکر انتقادی محور بسیاری از مطالعات بوده است و در بسیاری از پژوهشها باز اندیشی بعد از کار به عنوان یک راهبرد موثر در تقویت تفکر تشخیص داده شده است. نتایج مطالعات در زمینه تاثیر آموزش بر تفکر انتقادی متفاوت است به طوری که در برخی مطالعات تاثیر آموزش بر عملکرد تفکر انتقادی مورد تایید قرار گرفته است. به عنوان مثال مطالعه معطری و همکاران در تبریز حاکی از اثربخشی برنامه بازاندیشی بر بعد شناختی تفکر انتقادی بوده است. محققان در این پژوهش نشان دادند که توانایی تفکر انتقادی از جمله ارزشیابی و استدلال استقرایی دانشجویان و نیز تمایلات آنها در نتیجه برنامه آموزشی بهبود می یابد.

**نتیجه گیری:** اغلب مطالعات در ایران نشان داده اند که راهبردهای موثر در بهبود مهارت های تفکر انتقادی به طور معمول به کار گرفته نمی شود و نظام سنتی آموزش برای تحقق این هدف نیازمند تحول و بازنگری است.

**واژه های کلیدی:** تفکر انتقادی، باز اندیشی، استدلال استقرایی

A-10-305-4

#### تعیین اثربخشی طرح اساتید مشاور در دانشگاه علوم پزشکی

##### شیراز (E)

ریتا رضایی، مرجان انوار، مهدی ثاقب، جواد کجوری، زهره اسماعیل زاده، لیلا رئیس نژادیان، زهرا صفاری  
دانشگاه علوم پزشکی



عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، همایون صادقی، مرتضی قوجازاده، فاطمه صادقی غیائی، صدیقه عرفانی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** تلفیق آموزش رسمی با یاددهی الگوی نگرش و تفکر علمی، به ثمر علمی می انجامد ولی صرف یادگیری مطالب تخصصی پزشکی و عمل مقلدانه به آنها به تربیت علمی منجر نخواهد شد. شناسایی ماهیت و هویت علم پزشکی، حوزه های همپوشان پزشکی با شاخه های غیر پزشکی علم و معرفت بشری، تسلط بر تاریخ علم پزشکی، تحولات تعیین کننده مسیر علم پزشکی، فلسفه پزشکی، ماهیت رابطه پزشک و بیمار، افراد شاخص علم پزشکی و رشته تخصصی مربوط به خود، انجمن های علمی شاخص، بنگاههای انتشاراتی، مجلات شاخص پزشکی، وب سایت های معتبر و غنی پزشکی، چهارچوب رفتار حرفه ای، تسلط به شیوه آموزش پزشکی نافذ، آشنایی با شیوه پژوهش در پزشکی، مهارت mining Data و... از مواردی هستند که لازمه تربیت علمی می باشند و بدون توجه به آنها ممکن است حتی از نظر تخصصی، مقبول و موجه باشیم ولی تربیت علمی در وجود ما محقق نخواهد شد. کسب جامعیت معرفتی و حصول به مرجعیت علمی هدفی است که تنها با غنای تخصصی مقدر خواهد شد و داشتن و تربیت علمی بویژه در علوم پزشکی که جنبه های متکثری از مهارت مداخله در جسم و جان و سلامتی انسان (مقیاس فردی) و جامعه (مقیاس کلان) را در خود دارد، ضرورت اجتناب ناپذیر در آموزش پزشکی است.

**روش کار:** در طی برگزاری کارگاههای آموزشی متعدد برای رزیدنت ها، دانشجویان تحصیلات تکمیلی پزشکی و اساتید، آشنایی افراد با انجمن های علمی، مجلات تخصصی، تحولات اساسی علم پزشکی، وب سایت های تخصصی، بزرگان و برندگان جوایز نوبل پزشکی، چهارچوب های رفتار حرفه ای و... مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** معلومات تخصصی غنی و مقبول همراه با فقر معرفتی در مورد بستر و ماهیت علم پزشکی، اساس روابط پزشک و بیمار، چهارچوب رفتار آموزشی و پژوهشی، ارزش های اساسی رفتار حرفه ای، تاریخ علم پزشکی و رشته تخصصی، وب سایت ها، مجلات و انجمن های تخصصی و شیوه تعامل با دنیای علم پزشکی در ارزیابی مشهود بود.

**نتیجه گیری:** غفلت از موضوعات کلان و بستر هویت بخش به جامعه پزشکی در مجموعه برنامه های آموزش پزشکی مشهود است و ضرورت پرداختن عالمانه و جامع به رشته های هنجاری، هویتی، تاریخی و شیوه تعامل مولد و زاینده با دنیای علم پزشکی بویژه در ابعاد آموزش مجازی، تله مدیسین و health-E-نیازی عاجل است.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، تربیت علمی، هویت حرفه ای  
A-10-524-10

### فلسفه و مرجعیت علمی - مکتب تجربه گرایی و توسعه دانش

(E)

مرضیه حسینیان، حسین کریمی مونی  
خیابان ابن سینا- دانشکده پرستاری و مامائی،

به عنوان نخبگان امروز و نسل جوان در این راه رسالت بزرگی دارند. ضروری است تا تعریف جدیدی از مهره ها و عناصر موجود در جامعه فکری نخبگان ارائه شود تا تحول مثبتی پدید آید زیرا کمبود تولید اندیشه بیش از آنکه ناشی از عقب ماندگی در تکنولوژی و سخت افزارهای تمدنی باشد، به مسائل فکری و نظریه پردازی مربوط است. بنابراین، اولویت با حرکت و جنبشی است که در بخش نرم افزاری و اندیشه سازی رخ دهد تا تحول مثبتی ایجاد شود. هدف از این مطالعه تبیین دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گلستان در مورد دستیابی به مرجعیت و حاکمیت علمی در کشور می باشد.

**روش کار:** در این پژوهش کیفی با ۱۵ دانشجوی دختر و پسر تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گلستان (۱۳۸۹) که در محیط آموزشی مشغول به تحصیل بودند، مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. تمام مصاحبه ها با یک سوال باز وقتی می گویم مرجعیت علمی در ایران چه به ذهن شما می آید شروع شد. ادامه مصاحبه با سوالات کاوشی بوده است. کلیه مصاحبه ها، ضبط، دست نویس و مطابق روش تحلیل محتوا آنالیز شدند. ملاک اتمام نمونه گیری اشباع مفهومی داده ها بوده است.

**نتایج:** از آنالیز داده ها سه مضمون اصلی و مضامین فرعی متعددی استخراج شد. حرف آخر علمی را زدنمضمونی است که بیانگر معنای مفهوم مرجعیت علمی از دید مشارکت کنندگان در این مطالعه است. استناد دادن، ارجاع دادن، کرسی داشتن در علم از مضامین فرعی می باشد. از نظر آنان، کشور در حال حاضر از نظر مرجعیت علمی در مرحله وابستگی علمی می باشد. شاهد این مدعا نیز نیاز به استفاده از مطالب ترجمه شده و انتظار برای دستاوردهای علمی خارج از کشور است. بومی سازی علم مضمون کلیدی دیگری بود که ظهور یافت. از نظر مشارکت کنندگان مفاهیم علمی برگرفته شده از دیگران برای ما قابل اجرا نیست و با فرهنگ و اعتقادات بیماران ما مطابقت ندارد. قابل حصول بودنمضمونی است که باور شرکت کنندگان را در خصوص امکان دست یابی به مرجعیت علمی می داند. داشتن سوابق مرجعیت علمی در گذشته ایران و همچنین داشتن روحیه جهاد علمی در دانشگاهیان و دانشجویان می تواند باعث احیای این رویکرد شود.

**نتیجه گیری:** مضامین برگرفته شده از این مطالعه طیفی از دیدگاه های دانشجویان تحصیلات تکمیلی را نشان می دهد. در یک سر طیف عدم مرجعیت علمی در کشور و در انتهای آن قابل دستیابی بودن قرار دارد. همانطور که مطالعات نشان می دهد ایران در زمانی در مقاطع مختلف تاریخی در مباحث مختلف به عنوان مرجع شناخته می شد و دانشمندان ما در گذشته از این بابت مورد توجه بودند و احیای این وضعیت و احیای این رویکرد شدنی است. همانگونه مقام معظم رهبری فرمودند مرجعیت علمی با امید بایستی دنبال شود و انشاءالله به نتایج خواهد رسید. یقیناً روزی خواهد رسید که شما ببینید مرجعیت علمی یافتن دانشگاه های ایران و دانشمندان ایران چیز دور از دسترس نیست؛ خیلی نزدیک به شماست. شما جوان ها یقیناً این را خواهید دید. داده های این مطالعه می تواند به پیش نویس سند راهبردی رسیدن به مرجعیت علمی ایران کمک نماید.

**واژه های کلیدی:** مرجعیت علمی، دانشجویان علوم پزشکی، بومی سازی علم، جهاد علمی

A-10-315-2

### تربیت علمی همراه با آموزش پزشکی (E)



hassanian1226@yahoo.com,

**مقدمه:** تجربه گرایی بیانگر این حقیقت است که تجربه تنها مایه و پایه معلومات و شناخت دنیای اطراف ما بشمار می رود. رئالیستها برای رسیدن به حقیقت عقل به دلایل استقرانی نیاز دارند و دنیای فیزیکی منبع اصلی مطالعه است. یکی از بزرگترین خدمتهای ارسطو به روانشناسی نظریه همخوانی یا تداعی اندیشه ها است، که در حافظه دارای کاربرد مهمی است. به این معنا که مجاورت زمانی و مکانی دو چیز یا مشابهت و تضاد آن دو یکی دیگر را به یاد خواهد آورد هرچه همخوانی بیشتر باشد یادآوری مطالب سریعتر و جامعتر خواهد بود. مکتب تجربه گرایی منطقی از شاخه های مکتب تجربه گرایی است و معتقد است که علم به ویژه علوم مادی بطور منطقی و پیش رونده، دانش اطمینان بخشی در باره جهان بدست می دهد. در این مکتب نقش معلم در فرایند یاددهی - یادگیری، تدریس با استفاده از روشهای مرسوم مثل سخنرانی، توضیح است. نقش یادگیری ایجاد ارتباط میان محرک و پاسخها است. به اعتقاد تجربه گرایان هر یک از این نقشها از قوانین خاص خود که بر اساس روش مشاهده و آزمایش به دست آمده است پیروی می کند. در این مکتب یافته های علمی چیزی جز روابط کشف شده میان پدیده ها توسط پژوهشگران نیستند و چون اعتبار آنها با ملاک انطباق با جهان بررسی شده است از واقع نمایی تام و تمام و تعمیم پذیر برخوردار هستند. از این نظر معرفت توسط اهل نظر و پژوهشگران هر رشته با استفاده از روش علمی، ابداع و بمنظور استفاده کارگزاران علمی در اختیار آنها قرار می گیرد. در این مقاله ضمن بررسی مکتب تجربه گرایی به نقش مدرس در فرایند یاددهی و یادگیری پرداخته می شود و نقاط ضعف و قوت آنها مورد بحث قرار می گیرد.

**واژه های کلیدی:** فلسفه، تجربه گرایی، حقیقت، شناخت

A-10-538-1

### فلسفه و مرجعیت علمی - پراگماتیسم (عمل گرایی) (E)

مرضیه حسینیان، حسین کریمی مونقی

خیابان ابن سینا- دانشکده پرستاری و مامائی، ۲-خ،

hassanian1226@yahoo.com,

مکتب عمل گرایی: علمای این مکتب فلسفی برآن هستند که فلسفه را باید برای حل مسائل انسانی بکار گرفت. به عقیده اینان ایده ها را باید برپایه پیامدهای آنها در عمل مورد قضاوت قرار داد. دیونو بر جهان متحول و متکامل تکیه می کند که در آن مشکل در فراتر رفتن از تجربه نیست، بلکه در بهره گیری از آن برای حل مسائل انسانی است. دیونو ضمن رد نظریه های شناخت گرایانه بر طیفی از تجربه انسان تاکید می کند که اندیشه و عمل، واقعیت و ارزش و عقل و عاطفه آنها را به هم مربوط می سازد. وی اصرار می ورزد که فلسفه باید تجربه را بشناسد، بازسازی کند و برای بهبود شرایط زندگی بکار گیرد. در بازسازی تجربه نظریه و عمل در هم می آمیزند و در فعالیت های جاری بکار گرفته می شوند. نظریه از عمل نشات می گیرد و در بوتاه آن آرموده می شود. ذهن فرایند اجتماعی حل هوشمندانه مسائل است. جستجو برای دستیابی به ابزار یا روشی برای کنترل و هدایت جریان تحول است تا حدی که چنین چیزی در جهانی ناقص امکان پذیر باشد. دیونو معتقد است که هوش بر اثر سهیم شدن مردم در تجارب یکدیگر در رویارویی با

مسائل مشترک با مایه اجتماعی شکل می گیرد. هوش همانا توانائی تعریف و حل مسائل در فرایند مداومت و ادامه تلاش در برابر موقعیتهائی که مستلزم کاربرد شیوه مشکل گشائی است، کسب می شود. به نظر دیونو فکر موقعی آغاز می شود که موقعیت نامعینی یا نیاز برآورده نشده ای پیش رو باشد، در تکاپوی انسان برای برآورده شدن نیازهایش، تفکر حکم ابزاری برای تامین خشنودی است. تفکر متضمن ملاحظه روابط بین عمل و پیامدهای ناشی از آن است. در این مقاله به بررسی مکتب پراگماتیسم و جنبه های مختلف آن پرداخته می شود.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: فلسفه، پراگماتیسم، تجربه، شناخت

A-10-538-2

### فلسفه و مرجعیت علمی - خردگرایی فلسفی و شناخت شناسی

(E)

مرضیه حسینیان، علی کریمی مونقی

خیابان ابن سینا- دانشکده پرستاری و مامائی،

hassanian1226@yahoo.com,

**مقدمه:** تمایز میان ذهن و ماده را می توان در آثار افلاطون ملاحظه کرد. افراد آدمی اندیشه ها را از راه تفکر در باره آن چیزهائی که قبلاً نمی دانسته اند به دست می آورند و بر اثر داشتن اندیشه در باره جهان است که انسان می تواند بیندیشد. خرد بالاترین نیرو و استعداد است، زیرا به یاری آن می توان به اندیشه های مجرد پی برد. خردگرایان معتقدند که معلومات یا دانش بدون اتکا به حواس از عقل یا خرد ناشی می شود. افلاطون ادعای سوفسطائیان را مبنی بر اینکه فعل و رفتار اخلاقی به موقعیت وابسته است و اینکه آموزش و پرورش را می توان تاحد آموزش فنی و حرفه ای تخصصی فروکاست، مردود دانست. از نظر افلاطون یادگیری عبارت از یادآوری آن چیزهائی که در ذهن وجود دارد و اطلاعاتی که از طریق حواس کسب می شوند. این ذهن یا روان است که به مقتضای خرد ساخته می شود و برای اطلاعات نامنظم و آشفته معنا نماد یا سمبل بوجود می آورد. شناخت گرایان بر بنیاد فکری خردگرایان آرمانها، اهداف، انگیزه ها و ادراکهای خود یادگیرنده را در تعامل با محیط روانی مهم، کارساز، تاثیرپذیر و تاثیرگذار می دانند. برداشتهائی که فرد از یادگیری به دست می آورد بصورت کلی و یکپارچه انجام می شود. هر فکر و نظری هنگامی معنادار است که با همه اجزاء یا کل موقعیت ارتباط داشته باشد. شناخت شناسی به افراد کمک می کند تا از عواملی که اثر نظری بر رویکرد متفاوت دانستن می گذارد و دانشی که عاید می شود، آگاه شویم. در این مقاله همزمان با بررسی مکتب خرد گرایی نظریه شناخت گرایی در یادگیری مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: خرد گرایی، فلسفه، شناخت شناسی

A-10-538-3

### الگوی آموزشی شهید مطهری (ره) به عنوان الگوی مرجع ا

یرانی - اسلامی در آموزش (E)

محمد صالحی ویسی، توران دستیار، محسن خرمی





پژوهش سعی شده است پیش نیازهای ضروری تدریس اثربخش از متون مختلف استخراج گردد.

**روش کار:** این بررسی به صورت مروری انجام شده و با مطالعه و تحقیق در اینترنت، مجلات و کتب مختلف صورت گرفته است. و نتایج مطالعات انجام شده در این موضوع مورد مقایسه قرار گرفت. یافته ها: تدریس فرایندی گروهی و دو طرفه است که در طی آن فراگیر و آموزش دهنده هردو از یکدیگر تاثیر می پذیرند. دستیابی به تدریس ایده ال، مستلزم پیوندهایی محکم بین اهداف درس، روش های یاددهی و یادگیری دانشجویان می باشد. انواع تحقیقات انجام شده در این رابطه نشان می دهد، مواردی مثل تماس بیشتر با دانشجویان، ویژگی های انتقادپذیری و منطقی بودن، حفظ شخصیت دانشجو و احترام به وی، تسلط بر موضوع درس، مشارکت دادن دانشجویان در همه سطوح، شخصیت و ویژگی های اخلاقی مدرس به عنوان مهمترین پیش نیازهای تدریس اثربخش شناسایی گردید.

**نتیجه گیری:** برای ارائه تدریسی مفید و کارا، اساتید و مدرسین محترم باید با ارتقا سطح علمی خود و در نظر گرفتن نیازهای دانشجویان، روش های تدریس خود را با این نیازها همسو کرده و زمینه اثربخشی آموزش و یادگیری هر چه غنی تر دانشجویان را فراهم آورند.

**واژه های کلیدی:** پیش نیاز، تدریس اثر بخش، آموزش های دانشگاهی  
A-10-737-2

### تحلیل محتوایی اسناد فرادست جهت استخراج سیاست های کلان در دستیابی به مرجعیت علمی در حوزه آموزش (E)

سکینه شریفیان، بتول امینی، رقیه گندمکار

دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، طبقه سوم سازمان مرکزی دانشگاه، sakineh\_sharifian@yahoo.com

**مقدمه:** تحولات چند دهه اخیر و تاریخ پیشرفت کشورهای بزرگ به ویژه کشورهایی که توانسته اند از نظر علوم در زمره کشورهای توسعه یافته محسوب شوند و یا در مرحله انتقال قرار گیرند حاکی از آن است که ملت های بزرگ نیز با دورنمای بزرگ و بلند در راه رسیدن به توسعه و پیشرفت همه جانبه پا در عرصه رقابت جهانی گذاشته اند مرجعیت علمی و فناوری ایران در پنجاه سال آینده طرح موضوعی همراه با خیال پردازی و رویاسازی نیست بلکه ترسیم واقعیتی است که براساس سند چشم انداز و با عزمی راسخ و استوار از مردم و مسئولین کشور در آینده ای نه چندان دور برای این مرز و بوم به وجود خواهد آمد. از این رو مطالعه و پژوهش در این خصوص و واکاوی عوامل، بسترها، ضرورت ها، شاخص ها و راهکارهای این مسئله باعث تسهیل و تسریع در روند رسیدن به این هدف ملی شده و ترسیم این افق را ملموس می نماید. هدف از این مطالعه بررسی اسناد فرادست و معین جهت استخراج سیاست هایی برای دستیابی به مرجعیت علمی در حوزه آموزش علوم پزشکی جهت استفاده دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور می باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر مطالعه ای توصیفی و تحلیلی است که از روش تحلیل محتوایی و بررسی اسنادی استفاده شده است. جامعه مورد مطالعه اسناد

اهواز، گلستان، خیابان بوستان، بوستان ۱، مجتمع پارس، واحد ۱۰ salehivaysi, r.

**مقدمه:** با توجه به اهداف سند چشم انداز و نقشه جامع علمی سلامت کشور به عنوان یکی از مهمترین و تاثیر گذارترین لایه های نقشه جامع علمی کشور که در آن ارتقای سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی آحاد مردم ایران به همراه کسب بالاترین مرتبه در منطقه به عنوان اولین هدف کلان نظام سلامت مورد توجه قرار گرفته است. باید این هدف بصورت جامع و در ارتباط با کلیه حوزه های سلامت مورد توجه قرار گیرد. یکی از جنبه های بسیار مهم در حوزه سلامت تدوین برنامه ای به منظور تحقق اهداف سلامت معنوی افراد جامعه است که در تعریف آن در نقشه جامع سلامت نیز آورده شده است. رسیدن به این هدف باتوجه به جهت گیری های کلی که در نقشه جامع سلامت نیز به آن اشاره شده است مستلزم تحول در نظام آموزش سلامت است. تحولی که براساس آن باید ((موجب تعالی سرمایه انسانی و حمایت از خبگان و نوآوران به نحوی -صورت پذیرد- که ارایه خدمات سلامت توسط انسانهایی عالم، توانمند، کارآمد و پاسخگو به نیازهای سلامت جامعه، متخلق به اخلاق حرفه ای و اجتماعی، متناسب با فرهنگ اسلامی ایرانی و نوآور انجام گیرد)). یکی از بسترهای آن بازنگری و توسعه فرآیندهای آموزشی است اما یکی از موضوعاتی که باید به خوبی مورد توجه قرار گیرد الگو سازی در روشهای آموزشی و تدریس بر اساس فرهنگ ایرانی و اسلامی است. در این مقاله با بررسی روشهای آموزشی استاد مطهری (ره)، ضمن معرفی ویژگیهای آن به عنوان الگوی موفق، تجربه شده، تحول ساز که توسط فردی برخاسته از حوزه دین و دانشگاه توانسته است به خوبی تلفیقی از آموزش مدرن و سنتی را که انسان ساز است به ارمغان بیاورد به عنوان یک الگوی ایرانی اسلامی در آموزش معرفی کرده ایم. ودر ادامه نیز ابزاری پیشنهادی را برای بررسی میزان انطباق آموزش های موجود با آن معرفی کرده ایم.

**واژه های کلیدی:** الگوی آموزشی، الگوی مرجع، مطهری، ایرانی-اسلامی  
A-10-549-1

### پیش نیازهای تدریس اثربخش در آموزش های دانشگاهی (E)

رعنا غلامزاده نیکجو، الهام دادگر

تبریز، خ گلگشت، خ عطار نیشابوری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز. دانشکده بهداشت و تغذیه و گروه مدیریت و بهداشت عمومی، r.gholamzade@gmail.com

**مقدمه:** پیش نیازهای تدریس اثربخش در آموزش های دانشگاهی رعنا غلامزاده نیکجو، الهام دادگر R. Gholamzade@gmail.com ۰۹۱۴۱۱۸۱۲۰۷ دانشگاه علوم پزشکی تبریز. کمیته تحقیقات دانشجویی مقدمه: نگاهی به روند تحولات جاری در نظام های آموزش حاکی از آن است که آموزش عالی باید ضمن توجه به تنگنای مالی به حفظ، بهبود و ارتقای عملکرد آموزشی خود بپردازد. یادگیری، محصول تدریس اثربخش است و باید خود را به صورت پیشرفت تحصیلی نمایان سازد، بنابراین توجه به عوامل اثربخش و یادگیری می تواند منجر به ارتقای کیفیت آموزش گردد. در این



مهم در مرجعیت علمی مباحث پس با شناسایی و تلاش بر روی این عوامل  
میتوانیم به خواست خداوند متعال به آنچه می خواهیم دست یابیم.

واژه‌های کلیدی: مرجعیت زبان فارسی، زبان علم

A-10-230-2

### بررسی مقدمات لازم جهت قرار گرفتن کشور ایران به عنوان

#### مرجع علمی در دنیا (E)

عصمت سعد ابادی<sup>۱</sup>، محمد جواد دهقان نیری، شکوفه مسعودی، طاهر حدادی

پناه

خیابان دانشگاه

sheykhse1@mums.ac.ir

**مقدمه:** جهانی سازی با محوریت مرجعیت علمی شکل خواهد گرفت و کشوری و  
یا کشورهایی که مرجعیت علمی را بدست بیاورند سایر کشورها بر محوریت  
آنها می گردند. بنابراین ما مسلمانان وظیفه داریم با توجه به منابع اسلامی و  
فراگیری علوم کشورهای دیگر و با بکار بستن آن به مرجعیت علمی دست پیدا  
کنیم این مسله در جهان امروز مربوط به فرد نیست بلکه می تواند یک کشور  
باشد و ما معتقدیم که این کشور حتما باید کشور ما و ملت ما باشد. هدف این  
پژوهش با هدف شناسایی مقدمات لازم جهت قرارگرفتن کشور ما به عنوان  
مرجعیت علمی صورت گرفته است تا با فراهم نمودن این مقدمات بتوان به  
ان دست یافت. **روش کار:** در این پژوهش ۱۰۰ مقاله در زمینه مقدمات مورد  
نیاز در زمینه مرجعیت علمی مورد بررسی قرار گرفته است. یافته ها از نقطه  
نظر مقام رهبری مقدماتی در این راه بایستی طی شود و این مقدمات  
شروع هم شده. یکی از این مقدمات، همین خودآگاهی ماست که احساس  
کنیم که «باید»؛ و احساس کنیم که «می‌توانیم». یکی دیگر از مقدمات،  
تهیه نقشه علمی جامع کشور است که کشور از لحاظ تحصیل علم و طلب  
علوم مختلف دچار سردرگمی نباشد. این کار انجام گرفته و این امر کام بسیار  
بلند در راه پیشرفت علم در کشور است. البته بعد از آنکه نقشه جامع  
علمی تهیه و فراهم شد، کارهای دیگری هم بایستی انجام بگیرد؛ از جمله:  
ایجاد نظام مهندسی این نقشه، تبدیل نقشه جامع علمی به صدها پروژه  
علمی، و سپردن این پروژه‌ها به پیمانکاران امینی که عبارتند از همین  
دانشگاه‌ها و اساتید و مراکز تحقیقاتی دانشگاه‌ها. بعد، ایجاد شبکه نظارت  
بر این پیشرفت علمی؛ حسن اجرا. و درگیر کردن استادان، دانشجویان و  
محققان.

**نتیجه گیری:** با فراهم شدن مقدمات لازم. یقیناً روزی خواهد رسید که ما  
شاهد مرجعیت علمی یافتن دانشگاه‌های ایران و دانشمندان ایرانی باشیم  
این مسله چیز دور از دسترسی نیست؛ با برنامه ریزی دقیق می توان به ان  
دست یافت.

واژه‌های کلیدی: کشور ایران، مرجع علمی

A-10-230-3

### A systematic review of the published Iranian medical education research

Hamid Baradaran<sup>1</sup>, Pedram Golnari<sup>2</sup>, Faezeh Sodagari<sup>3</sup>  
Tehran University of Medical Sciences,

فراستنی و معین می باشند که به صورت نمونه هدفمند و در دسترس، ۴  
سند انتخاب شده است.

**نتایج:** سیاست های استخراج شده در قالب ۷ محور مدیریت و  
سیاستگذاری، فناوری، توسعه انسانی، تامین مالی، همکاری های بین بخشی و  
بین المللی، پاسخگویی، تشویق و مشارکت دسته بندی شده است نتایج مطالعه  
به صورت جدولی کلیه سیاستهای استخراج شده را به تفکیک سند در اختیار  
قرار می دهد. و به صورت راهنمایی کاربردی جهت دانشگاه های علوم پزشکی  
در تدوین راهبردهای مرتبط با ترسیم نقشه علمی دانشگاهی و دستیابی به  
مرجعیت علمی در دسترس خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: اسناد فرا دست، سیاست، مرجعیت علمی

A-10-827-1

### عوامل مهم در راه تحقق مرجعیت زبان فارسی به عنوان زبان

#### علم (E)

شکوفه مسعودی<sup>۱</sup>، عصمت شیخ سعد ابادی، محمد جواد دهقان نیری، فواد

احمدی

خیابان دانشگاه،

masoudish@mums.ac.ir

**مقدمه:** یکی از عوامل مهمی که در مرجعیت علمی نقش بسزایی داشته و تاکید  
زیادی به ان شده است تحقق زبان فارسی به عنوان زبان علم است. به این  
مسله در بسیاری مقالات و آثار اشاره گردیده است دکتر حداد عادل چالش  
دنیای کنونی را مواجهت زبان فارسی با زبان علمی غرب دانسته و اظهار داشته  
اند: در شورای انقلاب فرهنگی اهتمام ویژه ای برای حفظ و دست یابی زبان  
فارسی به عنوان زبان علم در کشور صورت گرفته است. البته در کنار زبان  
فارسی یادگیری دیگر زبانها نیاز ضروری است هدف این پژوهش با هدف  
بررسی عوامل مهم در راه تحقق مرجعیت زبان فارسی به عنوان زبان علم  
صورت گرفته است زیرا پژوهشگران بر این باورند که اگر دیگران توانسته  
اند زبان نخست دنیا باشند ما نیز می توانیم. لیکن این عوامل باید شناسایی  
و بر روی آنها تلاش وجدیت صورت گیرد.

**روش کار:** در این پژوهش ۹۸ مقاله علمی در زمینه مرجعیت علمی زبان  
فارسی مورد بررسی قرار گرفتند. وعوامل مهم در تحقق این امر اولویت بندی  
گردیدند. یافته ها نتایج بیانگر ان بود که مرجعیت زبان فارسی زمانی محقق  
خواهد شد که که انگیزه کافی برای انتشار تولیدات ناب علمی کشور در مجلات  
فارسی زبان وجود داشته باشد. در این راستا می بایست ضعف در داوری  
مقالات را از بین برده ومجلات وزورنالهای علمی درکشوردر جایگاه خود قرار  
گیرند. ودر صورتی که با اصلاح نظام ارزشیابی علمی، به داوری مقالات فارسی  
بها داده شود و مقالات فارسی در نظام رتبه بندی علمی کشور شانی پیدا کنند،  
کمک شایانی به بهبود کیفیت و کمیت مقالات فارسی خواهد شد و این اولین  
قدم در راه تحقق مرجعیت زبان فارسی خواهد بود. از عوامل دیگر می توان به  
تقویت جریان معادل سازی واژگان علمی در تمام رشته ها و تاکید بر نگارش  
مقالات علمی-تخصصی به زبان روان فارسی. به منظور کسب رتبه اول علم  
وفناوری در منطقه و جهان اسلام که در نقشه جامع علمی کشور به ان اشاره  
شده است، پرداخت.

**نتیجه گیری:** از ان جا که زبان فارسی دومین زبان دنیا در جهان اسلام بوده  
وحدوده ۱۰۰ میلیون نفر در دنیا به این زبان سخن می گویند ویکی از ارکان



دیپلم معنی دار نبود. بین نمرات تئوری و عملی اختلاف معنی داری وجود داشت.

**نتیجه گیری:** روش آموزشی موصوف موجب افزایش نمره در تنوری در گروه مورد و بطور معنی داری نسبت به نمره عملی می شود. تعداد کم نمونه از محدودیت های این مطالعه بود

**واژه های کلیدی:** روش آموزش؛ بیوشیمی؛ کارایی  
A-10-289-3

### پورت فولیو و ارتقاء صلاحیت بالینی پرستاران (E)

شرافت اکابریان مسعود بحرینی رزیتا خرم رودی رقیه گشرد

بوشهر - سبزآباد - ریشهر - سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده پرستاری و مامایی - صندوق پستی ۷۵۱۷۸۵۹۵۷۷،  
sh\_akaberian@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به نقش کلیدی پرستاران در ارتقاء سلامت بیماران، کیفیت خدمات و صلاحیت بالینی پرستاران همواره زیر ذره بین بوده تا اطمینان حاصل شود که آنان ظرفیت لازم برای ارائه مراقبت های کارآمد و شایسته را دارند بدین منظور پرستاران باید صلاحیت بالینی خود را در طول خدمت حرفه ای حفظ و ارتقاء بخشند. پورت فولیو یکی از روش های جدید آموزش بالینی بخصوص آموزش های ضمن خدمت است که بمنظور توسعه مداوم حرفه ای بکار گرفته می شود هدف از این مطالعه درک مفهوم پورت فولیو بعنوان ابزاری برای ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران در مطالعات مرتبط می باشد. روش کار: از مقالات منتشر ( از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰ ) در پایگاه های اطلاعاتی pubmed و Elsevier استفاده گردید.

**نتایج:** مطالعات نشان داده اند که از پورت فولیوها به منظور توسعه مهارت هایی نظیر تفکر انتقادی، بازانديشي برعملکرد، پرکردن شکاف بین تنوری و عملکرد و توسعه حرفه ای استفاده می شود. همچنین پایش و ارزشیابی یادگیری های نظری و عملی پرستاران از دیگر موارد استفاده از پورت فولیو است. علاوه بر این رویکرد مبتنی بر فولیو رویکردی مبتنی بر یادگیری تجربی است. که کاربر به گونه ای بسیار فعال درموضوع مرتبط با یادگیری درگیر می شود.

**نتیجه گیری:** پورت فولیو می تواند از طریق فعال سازی بازانديشي بر عملکرد پرستاران، صلاحیت بالینی و عملکرد حرفه ای آنان را بهبود بخشد.

**واژه های کلیدی:** پورت فولیو، صلاحیت بالینی  
A-10-254-4

### ارتقا کیفیت ارزشیابی دوره کارآموزان بخش عفونی در

#### دانشگاه علوم پزشکی اراک (E)

محمد ارجمندزادگان معصومه صوفیان سهیلا طاهری علی اصغر فرازی  
نادر زرین فر فرشیده دیدگر حسین سرمیدیان

دانشگاه علوم پزشکی اراک، مرکز تحقیقات سل و بیماریهای عفونی کودکان.

hrbaradaran@tums.ac.ir, pgoalnari@yahoo.com,  
fsodagari@gmail.com

**Background:** Research in medical education has been paid more attention than before, however the quality of research reporting has not been comprehensively appraised

**Aim:** To evaluate the methodological and reporting quality of Iranian published medical education articles

**Methods:** Articles describing medical students, residents, fellows, faculty members, or program evaluation were included and articles related to continuing medical education or faculty development, review articles and reports, and studies considering both medical and nonmedical students were excluded. We searched MEDLINE through PubMed and three main Iranian medical education journals and SID from March 2003 to March 2008. Medical Education Research Quality Index (MERSQI) scale, (CONSORT 2001) for experimental studies and STROBE for observational studies were used

**Results:** Ninety five articles were found to be related to the medical education research in Iran including 16 (16.8%) experimental studies. Total MERSQI scores ranged between 3.82 and 13.09 with the mean  $\pm$ SD of  $8.39 \pm 2.28$  points. Mean domain scores were highest for data analysis (1.85) and lowest for validity (0.61)

**Conclusion:** The quality of published medical education research in Iran is low and majority of studies is observational and seems not strong in their reported qualities

**Keywords:** Research, Systematic review

A-10-278-1

### کارایی استفاده از یک روش آموزش ترکیبی در درس

#### بیوشیمی (E)

فرج اله ملکی

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام-دانشکده پیراپزشکی  
fmaleki88@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مهم ترین دروسی است که معمولاً تعداد زیادی از دانشجویان موفق به پاس کردن آن نمی شوند و یا با نمره پائینی موفق به پاس آن می شوند. استفاده از روش های نوین تدریس متناسب با محتوی این درس می تواند مشکل گشا باشد. کارایی این روش ها نیاز به تحقیق دارد. هدف: تعیین کارایی یک روش آموزش ترکیبی در درس بیوشیمی روش و متد: در این تحقیق ۳۹ نفر از دانشجویان رشته پرستاری به صورت تصادفی به ۲ گروه کنترل و مورد تقسیم شدند. برای دانشجویان گروه مورد آزمایش اهداف آموزشی هر بخش درسی به صورت نقشه مفهومی گفته شد و جهت افزایش توجه آنها تاکید شد که با نک سنوالات امتحان نهایی خواهند بود. روش های شناختی و همچنین فرا شناختی نیز آموزش داده شد. در گروه کنترل و درس عملی هیچ گونه مداخله ای صورت نگرفت. نمرات امتحان پایانی با آزمون آمستقل و ضریب همبستگی و رگرسیون آنالیز شدند. نتایج: میانگین نمرات در گروه موردبیشتر ولی از نظر آماری معنی دار نبود.  $P:0.26$  ضریب همبستگی بین معدل دیپلم و رتبه کشوری کنکور با نمرات تنوری معنی دار و به ترتیب  $P, (P:0.000)$  بود. در این رابطه  $Y$  نمره تنوری و  $X$  معدل دیپلم است بین این دو متغییر مشخص شد. بین رتبه کنکور و نمره عملی همبستگی منفی و معنی داری وجود داشت.  $P:0.005$  ولی با معدل



mmatinam81@yahoo.com

**نتایج:** با استفاده از نرم افزار دانش آموختگان اطلاعات اولیه مربوط به دانش آموختگان فراهم خواهد گردید که این اطلاعات شامل بررسی وضعیت اشتغال دانش آموختگان، بررسی میزان رضایت شغلی دانش آموختگان بررسی ادامه تحصیل، نظرسنجی در رابطه با وضعیت آموزشی، تهیه شناسنامه اطلاعاتی از دانش آموختگان، ارتباط و تعامل دو طرفه با دانشجویان مذکور، مشخص کردن میزان انطباق هدفهای آموزشی با کاربرد آن ها در جامعه از مهم ترین دستاوردهای این نرم افزار می باشد.

**نتیجه گیری:** با برنامه ای منظم و در طی گام هایی از پیش تعیین شده فرآیند تعامل با دانش آموختگان به جهت افزایش ظرفیت تولید دانش، توسعه و به اشتراک گذاری دانش تولید شده، تسهیل کار آفرینی، و تسهیل و ایجاد ارتباطات که از چشم اندازهای برنامه نقشه سلامت کشوری می باشد حاصل می شود.

**واژه های کلیدی:** نرم افزار، دانش آموختگان، طراحی

A-10-99-3

### ارتقای عدالت آموزشی از طریق گسترش فن آوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در آموزش پزشکی (E)

عباس عظیمی خراسانی، غلامرضا مرادی حسین آباد، جواد هرویان شانددیز، سمیه فضانلی، مهدی یوسفی

مشهد- دانشکده پیراپزشکی گروه آموزشی مدارک پزشکی و مدیریتی

اطلاعات سلامت

moradigh@mums.ac.ir

**مقدمه:** امکان دسترسی عادلانه همه افراد به فرصت های آموزشی که در قانون اساسی و نقشه جامع علمی کشور مورد تاکید قرار گرفته است، همواره یکی از دغدغه های مسئولین آموزش کشور است. عدالت در آموزش موجی ایجاد زمینه رشد نیروهای کیفی در نقاط دوردست و شناخت نخبگانی شود. با توجه به این مهم مطالعه حاضر به بررسی چگونگی تاثیر فناوری های اطلاعات و ارتباطات در برقراری عدالت آموزشی در کشور پرداخته است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع کاربردی و به روش توصیفی- تحلیلی انجام شد. ابتدا با استفاده از منابع دردسترس جنبه های مختلف فاوا در آموزش پزشکی مورد بررسی قرار گرفت، همچنین سعی شد با استفاده از این منابع، تعریف مناسبی از عدالت آموزشی ارائه گردد، سپس با استفاده از نظرات کارشناسان و صاحب نظران چگونگی تاثیر فاوا در آموزش پزشکی مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** فاوا امکان دستیابی به دانش تخصصی را مستقل از مکان و زمان فراهم کرده و زمینه را برای همکاری گسترده آموزشی با امکان خودارزیابی ایجاد می کند. عدالت آموزشی را می توان ایجاد فرصت های برابر برای همه افراد بر اساس نیاز آموزشی آنها تعریف نمود. بر طبق این تعریف و ویژگی های فاوا، می توان انتظار داشت که با گسترش استفاده از فاوا در آموزش پزشکی می توان فرصت های برابر بیشتری را برای افراد با نیازهای مختلف ایجاد کرد. اما برای تحقق این هدف باید به برخی زیرساخت ها و چالش های پیش روی توسعه فاوا توجه نمود. برخی از این موارد مربوط به فراگیران (مانند میزان سواد اطلاعاتی، دسترسی به فاوا) و اکثر آن ها مربوط

**مقدمه:** برگزاری ارزشیابی صحیح امتحان به نوعی که در برگیرنده تمام موارد آموزشی و بصورت ملموس باشد و بتواند بطور واقعی صلاحیت عمومی دانشجویان را نشان دهد از اهمیت زیادی برخوردار است. در این راستا گروه عفونی دانشگاه علوم پزشکی اراک بر آن شد که امتحان کارآموزان عفونی را ارتقا بخشد.

**روش کار:** جهت برگزاری امتحان، از فضای فیزیکی کارگاه مهارتهای عملی که حاوی اتاقهای مجزا و مجهز می باشد استفاده بعمل آمد. حداقل ۵ ایستگاه با حضور ناظر در نظر گرفته شد: ایستگاه Playing Role، ایستگاه گرافی، ایستگاه اسلاید، ایستگاه آزمایشات و ایستگاه مهارتهای عملی. در انتهای امتحان، پرسشنامه نظر سنجی راجع به امتحان در اختیار دانشجویان قرار می گرفت که درمندی که دانشجویان در اتاق قرنطینه تا انتهای امتحان بسر می برد، پرسشنامه را تکمیل می نمود.

**نتایج:** نظرسنجی انجام شده مشخص نمود که از دیدگاه کارآموزان، روش ارزشیابی ارائه شده به روش ایستگاهی، امکان سنجش واقعی اطلاعات دانشجویان را ارائه می نماید. علاوه بر این رضایت مندی دانشجویان لحاظ می گردد. این مسئله امکان ارائه نتایج و دانسته های واقعی دانشجویان را به نحو مطلوبی امکان پذیر می سازد. علاوه بر این، روش آزمون ارائه شده، امکان سنجش بهینه مهارتهای عملی را امکان پذیر می سازد. این نتایج در روش معمول امتحانات تئوری و شفاهی دور از دسترس می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این تحقیق و اصلاح فرایند آموزش در گروه عفونی، پیشنهاد می شود این روش برای ارزشیابی دانشجویان پزشکی در سایر گروهها تعمیم یابد.

**واژه های کلیدی:** ارتقا ارزشیابی، کارآموزان بخش عفونی، ایستگاه

A-10-570-2

### طراحی نرم افزار دانش آموختگان در دانشکده بهداشت و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

فریبا زاهدی فر، شهرام رستاک، احمد نیک پی، مرضیه موحدی

قزوین- دانشگاه علوم پزشکی شهید بابایی- دانشکده بهداشت و پیراپزشکی

fzahedifar@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از روش های قابل ارزیابی نظام آموزشی دانشگاه ها وضعیت روند تحصیلی فارغ التحصیلان رشته های مختلف در دوران تحصیلی می باشد. بی تردید یکی از وظایف اصلی هر نظام آموزشی به ویژه در سطح عالی تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص با توجه به نیازهای جامعه است.

**روش کار:** اطلاعات دارای کیفیت خوب، می تواند محیطی که یک مدیر و رهبر کسب و کار در آن عمل می نماید را به دقت و صحت ترسیم نماید، می تواند به ایجاد الگوهای اطلاعاتی که از آنها ایده ها بروز می نماید منتهی گردد، در این مطالعه ابتدا دقیقاً مورد بررسی قرار گیرد، اطلاعات لازم به صورت چک لیست تهیه شود، سپس نرم افزار مربوطه براساس پایگاه اطلاعاتی نرم افزار Access طراحی گردید.



در کم‌کاری‌گروهی می‌توان از وقوع این پدیده پیشگیری نموده و مانع اتلاف بهره‌وری گروهی شد.

واژه‌های کلیدی: گروه، کم‌کاری‌گروهی، بهره‌وری.

A-10-569-2

### عدالت افقی و عدالت عمودی در آموزش علوم پزشکی (E)

سارا قدوسی مقدم

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
ghodousis1@mums.ac.ir

استاد شهید مرتضی مطهری می‌فرمایند: عدالت در مفهوم وسیعش عبارت است از دادن حق صاحبان استحقاق بدون هیچ تبعیضی میان آن‌ها. عدالت افقی و عمودی به چه معناست؟ در مفهوم کلی عدالت عمودی یعنی خانوارهایی که توان نابرابر پرداخت دارند، پرداخت نابرابری داشته باشند و عدالت افقی نیازمند آن است که خانوارها با توان یکسان، پرداخت یکسان داشته باشند. از نگاهی دیگر عدالت عمودی به معنای «برخورد نابرابر، اما متناسب، با افراد دارای موقعیت‌های نابرابر» است و عدالت افقی به معنای «برخورد برابر با افراد دارای موقعیت‌های نابرابر» است. عدالت افقی در آموزش علوم پزشکی یعنی دانشجویان و دانش پژوهانی که از ضریب هوشی و توان آموزشی یکسانی برخوردارند، ولی در دانشگاه‌های متفاوتی در حال تحصیل می‌باشند، بتوانند دسترسی یکسانی به امکانات آموزشی و پژوهشی داشته باشند. عدالت عمودی در آموزش علوم پزشکی یعنی استفاده نمودن از روش‌های مختلف و متنوعی برای تدریس تا دانشجویان و دانش پژوهان بتوانند درک کامل و صحیحی از مطالب داشته باشند و نیز انتظارات متفاوتی از افراد با توان و امکانات آموزشی متفاوت داشته باشیم. با توجه به اینکه مهم‌ترین استراتژی برای تامین عدالت در سلامت؛ محوریت پیشگیری، آموزش‌های مردمی سلامت، اولویت خدمات بهداشتی، گسترش برنامه پزشکان خانواده و به‌طور کلی سرمایه‌گذاری بر خدمات نظام‌مند ارائه خدمات سلامت از طریق شبکه بهداشتی و درمانی CPH می‌باشد. بهتر است در نظام آموزش نیز روش‌های آموزش، اهداف و محورها را طوری تنظیم نماییم که اصول و اجزاء PHC قابل وصول گردند و نیز در توزیع و تخصیص امکانات آموزشی دقت نماییم تا بتوانیم عدالت افقی و عمودی را جامع عمل پوشانیم.

واژه‌های کلیدی: عدالت افقی، عدالت عمودی، آموزش علوم پزشکی

A-10-13-6

### توانمندسازی اساتید در جلسات گروه‌های آموزشی در جهت

#### نیل به اهداف آموزشی-تربیتی (E)

ایرج میرزایی دیزگاه، مینو شاددل

دانشکده پزشکی- دانشگاه علوم پزشکی ارتش- تهران  
emirzai@razi.tums.ac.ir

به سازمان‌های آموزش دهنده (مانند محتوای آموزشی، ارزشیابی، پشتیبانی سیستم، برنامه ریزی) می‌باشد.

نتیجه‌گیری: دانش پزشکی و آموزش آن وابستگی زیادی به فاوا دارد. فاوا فرصت‌هایی را برای ارتباط مراکز آموزشی در سطح جهان با یکدیگر و به اشتراک گذاشتن مواد آموزشی فراهم می‌کند. نکته مهمی که باید در گسترش استفاده از فاوا در آموزش، بویژه آموزش پزشکی به آن توجه داشت، تعیین سهم فاوا در فرآیند آموزش می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: عدالت آموزشی، فاوا، آموزش پزشکی

A-10-108-1

### شناسایی پدیده کم‌کاری گروهی (Social loafing) و عوامل

#### موثر در کاهش یا افزایش آن (E)

عظیمه قربانیان

اصفهان  
azimehghorbanian@gmail.com

مقدمه: در دهه‌های اخیر، محبوبیت استفاده از گروه‌ها افزایش یافته، و توجه محققان به عوامل اتلاف بهره‌وری گروه بیشتر شده است. تلاش‌های گروهی می‌تواند ابعاد وجودی مثبت و منفی را در افراد بروز دهد. کم‌کاری‌گروهی به تمایل افراد اشاره دارد، که مایلند در گروه کمتر از زمانی که به تنهایی کار انجام می‌دهند، تلاش کنند و ترجیح می‌دهند دیگر اعضای گروه بیشتر کارها را انجام دهند. این پدیده ضمن اینکه منجر به کم‌شدن بهره‌وری گروه می‌شود، رضایت اعضا را کاهش داده و در گروه‌های آموزشی نظیر دانشجویان باعث عملکرد ناقص می‌شود. کم‌کاری‌گروهی یکی از مشکلات رایج و جدی است که گروه‌ها را دچار کرده و امکان وقوع آن در هر گروهی وجود دارد. گروه‌های آموزشی، سازمان‌ها، ورزش‌های گروهی از جمله حیطه‌هایی است که بر اساس پژوهش‌ها از تیررس این پدیده مصون نمانده‌اند. هدف کم‌کاری‌گروهی، غیر قابل اجتناب نیست، بلکه با آگاهی از عوامل موثر در پیدایش آن می‌توان میزان آن را در گروه‌ها کاهش داد یا حتی از وقوع آن پیشگیری کرد.

روش کار: جهت تدوین این مقاله عبارت Social Loafing در پایگاه‌های اطلاعاتی SCOPUS، Science Direct، و ProQuest جستجو شده است. نتیجه جستجو، مطالعات مربوط به این موضوع را در محدوده زمانی ۱۹۸۷ تا ۲۰۱۱ ارائه داده است. پژوهشگر، با بررسی مطالعات، عمده عوامل موثر در کم‌کاری گروهی را از مجموعه پژوهش‌های گذشته جمع‌آوری و طبقه‌بندی نموده است. نتایج: بر اساس پژوهش‌ها می‌توان عوامل موثر در کاهش یا افزایش کم‌کاری‌گروهی را در پنج دسته کلی طبقه‌بندی کرد: ارزیابی افراد در گروه (خود ارزیابی، ارزیابی گروهی)، ساختار وظیفه (قابل‌رویت بودن وظیفه، وابستگی متقابل وظیفه، سختی و منحصر به فرد بودن وظیفه)، ویژگی‌های گروه (اندازه گروه، انسجام گروه، فرهنگ گروه، درک هر عضو گروه از کمک‌کاری همکار)، ویژگی‌های فردی (شخصیت، وجدان، درک از خود، جنسیت) و نظام پرداخت حقوق و دست‌مزد (تقسیم عادلانه، سیستم‌های حقوق ماهیانه، تشویق و تنبیه). در این مقاله به چگونگی تاثیر هر یک از این عوامل بر کم‌کاری‌گروهی پرداخته شده است. نتیجه‌گیری: با در نظر گرفتن عوامل موثر





گردد و بنابراین سیاست گذاری ها بر اساس این یافته ما را به عدالت آموزشی در دانشگاه های علوم پزشکی نزدیک نمی کند. راه حلی که کمتر به آن توجه شده است. فرا ارزشیابی می باشد. شناسایی امکانات موجود در دانشگاه های علوم پزشکی و سیاست گذاری جهت بهینه سازی استفاده از این امکانات می باشد آشنایی کاربردی دست اندر کاران علوم پزشکی با فرا ارزشیابی استفاده جهت تدوین فرآیند عدالت آموزشی در دانشگاه های علوم پزشکی می باید در اولویت قرار گیرد

**روش کار:** کتابخانه ای بوده است؛ که کلیه منابع فارسی در زمینه فرا ارزشیابی مورد جستجو و بررسی قرار گرفت

**نتایج:** اهمیت فرا ارزشیابی از این جهت است که به مصرف کنندگان کمک می کند تا در مورد استفاده از محصولات، برنامه ها، خدمات و موارد دیگری که استفاده می کنند، تصمیم گیری کنند. مردم به فرا ارزشیابی نیاز دارند زیرا به آن ها کمک می کند تا دیدگاه های ارزشیابی استفاده از یافته ها با اطمینان و گزارش های غلط و صحیح را تعیین کنند. اساسا فرا ارزشیابی به استفاده کننده از خدمات کمک می کند، از نتایج و محصولات غیر قابل اعتماد اجتناب کنند و از عقل خود برای ارزشیابی اطلاعات استفاده کنند (استافیل بیم، ۲۰۰۷، ص ۶۴۹ و ۶۵۰). چهارچوب پیشنهادی استافیل بیم که شامل یازده وظیفه است استفاده می شود. با توجه به ترغیب و شیوه وظایف، اهمیت ۱۰ تا از وظایف فرا ارزشیابی اثبات شده است. دو تا از آنها سیستم های پرسنلی هستند، پنج تا ارزشیابی برنامه، یک مورد شامل سیستم بررسی مورد نیاز، یک مورد روش نظری متناوب ارزشیابی و یک مورد سیستم ارزشیابی دانش آموزان در مقیاس بزرگ است (استافیل بیم، ۲۰۰۷، ص ۶۶۳-۶۶۱). ۱. تعیین تیم فرا ارزشیابی با یک یا بیشتر از یک نفر از ارزشیابان کیفی. ۲. تعیین و ترغیب تعامل با مسئولین فرا ارزشیاب. ۳. تعیین سوالات ارزشیابی. ۴. توافق روی استانداردها، اصول یا معیارهای قضاوت سیستم ارزشیابی یا ارزشیابی ویژه. ۵. انتشار مذاکرات در یک فرا ارزشیابی رسمی. ۶. جمع آوری و مرور اطلاعات در دسترس و مرتبط. ۷. جمع آوری اطلاعات جدید مورد نیاز. ۸. تجزیه و تحلیل یافته ها. ۹. قضاوت در مورد، معیارها، اصول و استانداردهای مناسب ارزشیابی. ۱۰. نقل کردن یافته های فرا ارزشیابی از طریق گزارشات، مسئولین، سخنرانی و راه های دیگر. ۱۱. کمک به مددجویان یا مسئولین برای تفسیر و کاربرد یافته ها (استافیل بیم، ۲۰۰۰، ص ۱۰۰ و استافیل بیم، ۲۰۰۷، ص ۶۶۳).

**نتیجه گیری:** استفاده از فرا ارزشیابی به سیستمها کمک می کند وضع موجود خود را در شفافترین وضع مشاهده نمایند و معیارها و استانداردها را تصحیح نمایند و امکان کیفیت مداوم در فرایند های اجرایی به وجود می آید. استفاده بهینه و رسیدن به اپتیوموم های هدف زمینه را برای نهادینه کردن عدالت آموزشی در دانشگاه های علوم پزشکی فراهم می آورد

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، فرا ارزشیابی، بهینه سازی، اپتیوموم، کیفیت مداوم

A-10-282-3

### بررسی عوامل مختلف در یادگیری دانشجویان در دانشگاه علوم

#### پزشکی شیراز ۱۳۸۷ (E)

مدیقه شایق

**مقدمه:** اغلب اساتید بدون گذراندن آموزش های لازم به عنوان عضو هیأت علمی جذب مراکز آموزشی می شوند و سال ها بر اساس آزمون و خطا به آموزش می پردازند. لذا در اکثر دانشگاه ها دوره های کوتاه مدت توانمندسازی در قالب کارگاه ها و . . . و معمولا با فراخوانی عمومی برگزار می شود. مطالعات نشان می دهد که اکثر اساتید به دلایل مختلف در برنامه ها شرکت نمی کنند و در نتیجه کماکان مشکلات آموزشی و تربیتی پا بر جا می ماند. به منظور آشنایی اساتید با وظایف خود، روش های آموزشی و ارزشیابی نوین، اصول تربیتی و به کارگیری آن ها و . . . در این مطالعه توانمندسازی در گروه های آموزشی طراحی شد.

**روش کار:** در هر ماه در گروه های آموزشی حداقل یک جلسه تشکیل و اکثریت اساتید در جلسه حضور می یابند. بر اساس نیاز و اولویت، بخش و یا کل زمان جلسات گروه به برنامه توانمندسازی اختصاص یافت. چگونگی تدوین طرح درس، طراحی سوالات چندگزینه ای استاندارد، تهیه فیلم آموزشی، آشنایی با آیین نامه ارتقای اعضای هیأت علمی و ارزیابی درونی گروه به تدریج برگزار شد.

**نتایج:** میزان مشارکت در برنامه های توانمندسازی از کمتر ۲۰ درصد به بیش از ۸۰ درصد رسید. میزان رضایت مندی افزایش یافت. اکثر گروه ها بر اساس فرمت ارائه شده طرح درس مناسب ارائه دادند. اکثر سوالات استاندارد شد. میزان آگاهی از مفاد آیین نامه ارتقا افزایش یافت.

**نتیجه گیری:** اساتید گروه مشکلات و نیازهای مشابه دارند. با مدیریت برنامه های توانمندسازی، بر اساس نیاز هر گروه می توان به صورت اختصاصی برای آن برنامه ریزی کرد.

**واژه های کلیدی:** توانمندسازی، گروه های آموزشی، اساتید  
A-10-924-2

### فرا ارزشیابی فرآیند مفید در برقراری پروژۀ عدالت آموزشی

#### در دانشگاه های علوم پزشکی (E)

امیرعلی ناطق، علی حسن پوردهکردی، فرشیده ضامن، معصومه معزی، محمد رحیمی، علی یزدان پناه نوذری، رضا رضایی

شهرکرد - ستاد دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد - مرکز مطالعات و توسعه

آموزش علوم پزشکی

nategh\_amir@yahoo.com

**مقدمه:** عدالت آموزشی فرآیندی است که همه دست اندر کاران آموزش به آن می اندیشند و خواهان برقراری آن در محیط تحت نظارت خود می باشند. اما به دلیل اینکه به صورت همه جانبه به پرداخته نشده است. گمان عامه این است. که دسترسی همگانی عدالت آموزشی را تشکیل می دهد. در صورتیکه عدالت آموزشی وسعت معنایی بزرگتری دارد. و کلیه شرایط و امکانات بلقوه و باافعل فرد و محیط آموزشی و فرآیند آموزشی را با در نظر گرفتن تفاوت های فردی را نیز در برمی گیرد. برای آنکه داشته ها و خواسته ها و گپ بین آنها که نیاز را تشکیل می دهد را بشناسیم معمولا از روش های نیاز سنجی و یا ارزشیابی های معمول استفاده می گردد و در نهایت هیچ گاه اپتیوموم های شرایط و امکانات بلقوه و باافعل فرد و محیط و محیط آموزشی و فرآیند آموزشی و تفاوت های فردی به خوبی تشخیص داده نمی



پزشکی سفر، نابرابری بهداشت و درمان بین کشورهای مختلف، بهداشت مهاجرت، مراقبت های اولیه در داخل مجموعه های متنوع فرهنگی و مهارت های برقراری ارتباط با جمعیت ها، فرهنگ ها و سیستم های مراقبت های بهداشتی مختلف. با این حال، هیچ اجماعی در مورد صلاحیتهای بهداشت جهانی برای دانشجویان پزشکی بدست نیامد. تعلیم و یادگیری تجربی، شایع ترین روش های آموزشی ذکر شده در ۱۳ مقاله بود. از ۱۱ مقاله مورد بحث در مورد صلاحیت ها، ۸ صلاحیت به طور مستقیم با روش های آموزشی در ارتباط بود.

**نتیجه گیری:** علاقه به بهداشت جهانی به طور چشمگیری در میان دانشجویان پزشکی در دهه های گذشته افزایش یافته است و دانشکده های پزشکی، برای تعریف مجموعه مهارت و دانش مورد نیاز برای حصول اطمینان از دانش آموختگان مناسب و آماده در این زمینه تلاش می نمایند. برنامه های آموزشی موفق در زمینه بهداشت جهانی وجود دارد و این مقاله به کاوش در ادبیات پزشکی برای تشخیص صلاحیت و روش های آموزشی که ممکن است به عنوان منابع بالقوه برای دانشکده های پزشکی به کار روند، پرداخته است. این بررسی ضرورت مستند سازی صلاحیت های بهداشت جهانی آموزشی و روش های مورد استفاده در دانشکده های پزشکی و نیاز به تسهیل اجماع بیشتری در میان مربیان پزشکی مناسب در آموزش بهداشت جهانی برای پزشکان آینده را تأکید می نماید.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، بهداشت جهانی، رویکردها  
A-10-120-1

### آموزش پزشکی، آموزش مبتنی بر شواهد (E)

شیدا سپاهی، ناهید نوری فرد، ویدا سپاهی

معاونت بهداشتی کرمانشاه  
s\_sepahi@yahoo.com,-

**مقدمه:** یکی از تمایلات اخیر جهانی در آموزش پزشکی، پرسشگری از مبانی و شواهد تصمیم گیری در برنامه های آموزشی است. حیطه پزشکی مبتنی بر شواهد یکی دیگر از حیطه های نظام حاکمیت در نظام سلامت می باشد. در این راستا هاردن معتقد است که تغییر در آموزش پزشکی در بسیاری از مواقع بر اساس اهداف و گرایشهای سیاسی، حرفه ای و یا دولتی صورت می گیرد. هر تصمیم آموزشی در نهایت حاصل تزاخم بین سه جنبه تحقیقات آموزشی، تجربیات آموزشی ( نظریه خبرگان یا کارشناسی ) و الزامات یا اختصاصات منحصر به فرد برنامه یا موسسه آموزشی است. هدف آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد این است که مدرسین به کیفیت آموزش و عملکرد مطلوب آموزشی بیشتر توجه نمایند و شواهدی که مرتبط با عملکرد آنهاست و در دسترس آنها می باشد را در تصمیم گیری خود دخیل نمایند.

**روش کار:** مروری سیستماتیک یافته ها؛ در یک بررسی مروری در زمینه اثربخشی آموزش پزشکی مداوم نشان داده شده است که مطالعات نسبتاً کمی ( ۱۸/۹ % ) بکارگیری دانش و مهارت های تدریس شده در فراگیر را مدنظر قرار داده و تعداد کمتری ( ۱/۶ % ) تغییرات در پیامدهای بیماران را در نتیجه مداخلات آموزشی، اندازه گیری می نمایند. نیاز به آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد برای اولین بار در سال ۱۹۹۸ در سرمقاله ژورنال Medical

شیراز- دانشکده پزشکی- مرکز مطالعات و اویعه آموزش پزشکی،  
edc11@sums.ac.ir

**مقدمه:** یادگیری دانشجویان، تابع عوامل مختلفی از جمله مشکل بودن وحجیم بودن درس، تداخل درس با هم در طول ترم، نامناسب بودن روش تدریس، غیبت بیش از حد مجاز در درس، عدم مطالعه درس در طول ترم ومشکلات شخصی می باشد. این پژوهش با هدف بررسی تاثیر عوامل مختلف بر یادگیری دانشجویان انجام گردید.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی، مقطعی پرسشنامه ای خود ایفا تنظیم گردید که بصورت حضوری و به صورت تصادفی در کلاس های درس در اختیار دانشجویان کلیه رشته ها ومقاطع تحصیلی قرار گرفت و توسط آنان تکمیل شد. داده ها با نرم افزار SPSS ۱۴ و با بکارگیری آزمون مجذور کای به صورت آمار توصیفی، میانگین، درصد و توزیع فراوانی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از ۳۲۰ دانشجویی که به پرسشنامه ها پاسخ دادند، ۱۲۶ نفر (۴۲%) غیبت بیش از حد مجاز در درس را عامل موثر بر یادگیری عنوان نموده اند، ۶۳ نفر (۲۱%) مشکل بودن درس، ۴۰ نفر (۱۴%) حجیم بودن، ۵۱ نفر (۱۷%) تداخل درس با یکدیگر، ۳۰ نفر (۱۰%) نامناسب بودن روش تدریس، ۱۹ نفر (۶/۵%) عدم مطالعه درس در طول ترم و ۲۲ نفر (۷/۵%) مشکلات شخصی دانسته اند

**نتیجه گیری:** موفقیت و پیشرفت تحصیلی مستلزم داشتن برنامه مطالعاتی، استفاده از منابع معتبر، تلاش مستمر و عادات و روش های مناسب در مطالعه و یادگیری می باشد. لذا پیشنهاد می گردد که کارگاههای مطالعه و یادگیری جهت دانشجویان برگزار شود.

**واژه های کلیدی:** عوامل، یادگیری، درس، دانشجویان  
A-10-93-2

### رویکرد های آموزش علوم پزشکی و صلاحیت های بهداشت

#### جهانی (E)

پریسا شجاعی، رفعت محبی فر، معصومه حسینی

قزوین - دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت  
shojaee7@gmail.com,-

**مقدمه:** بهداشت جهانی یک مطالعه و اقدام برای ارتقاء سلامت و عدالت در سلامت برای همه مردم در سراسر جهان از طریق همکاری های بین المللی و میان رشته ای است. پزشکان امروز به طور فزاینده ای با چالش های بهداشت و درمان که نیازمند درک روند و اقدامات بهداشت جهانی است، مواجهند. با این حال روش های آموزشی مناسب در زمینه بهداشت جهانی کمتر شناخته شده است.

**روش کار:** این مقاله یک بررسی مروری در مورد شناسایی مهارت ها و روش های آموزشی برای آموزش بهداشت جهانی در دانشکده های پزشکی می باشد. **نتایج:** پس از بررسی، ۳۲ مقاله شناسایی شدند؛ ۱۱ مورد از مقالات دارای ۱۵ صلاحیت بهداشت جهانی برای آموزش پزشکی در مقطع کارشناسی بودند. مهارت های ذکر شده اغلب شامل درک درستی از: بار جهانی بیماری،



**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی، تحصیلات تکمیلی، یادگیری خودراهبر، یادگیری فعال  
A-10-315-1

### دانشگاه های علوم پزشکی در هزاره سوم، پاسخگو به نیازهای کمی و کیفی سلامت (E)

سکینه سبزواری، محمودرضا دهقانی، پیام خزانی

کرمان، پردیزه دانشگاه، مرکز مطالعات و توسعه،  
S\_Sabzevari@Kmu.ac.ir

**مقدمه:** امروزه با توسعه روزافزون جوامع، دانشگاه ها نیز نسبت به گذشته تا حد زیادی از نظر مفهوم و کارکرد تغییر کرده است. بدین معنی که با تخصصی شدن علوم بویژه در علوم پزشکی و ضرورت به کارگیری آنها برای دست یافتن به توسعه در عصر جدید، تقاضا برای ورود به دانشگاه بیشتر شده است و همزمان دانشگاه ها نیز به عنوان یک ضرورت از نظر کمی و کیفی ناگزیر به گسترش بوده اند. از اینرو اهتمام به به این امر در علوم پزشکی در اولویت قرار گرفته است. تربیت نیروی انسانی متخصص، انجام فعالیتهای تحقیقاتی و همچنین ایفای نقش پیشرو در امور علمی و فرهنگی وانتقال دانش و فناوری روز و ارائه خدمات سلامت به جامعه از جمله فعالیت های مهم دانشگاه های علوم پزشکی محسوب می شوند. در این بین دانشگاه ها برای دستیابی به سطح مطلوب و مناسب در جهت فراهم سازی امکان تولید و عرضه مناسب اطلاعات به جامعه دارای مشکلاتی نیز هستند به عبارت دیگر بدون تامین زیرساخت های آموزشی و تکنولوژیکی، قادر به تامین انتظارات جامعه دانایی محور نخواهند بود. نگاه اصولی و سیستماتیک به روند مدیریت دانش در دانشگاه ها و هدایت مناسب اطلاعات از دانشگاه به جامعه (دهکده جهانی) با استفاده از ابزارهایی تکنولوژیک که موجبات تسهیل و تسریع توسعه اطلاعات را باعث می شوند می تواند در شناساندن و تبیین جایگاه دانشگاه های آرمانی در هزاره سوم موثر باشد.

**نتیجه گیری:** در حال حاضر شاهد طلوع عصر اطلاعات هستیم. فرد تحصیل کرده در هزاره آتی نیاز به مهارت های کلامی، بصری، محاسبه ای و حل مسائل دارد و باید توانایی پذیرش فن آوریهای در حال توسعه و نو و استفاده از آنها را داشته باشد و شهامت رو برو شدن با ناشناخته هارا نیز دارا باشد.

**واژه‌های کلیدی:** هزاره سوم، دانشگاه، نظام سلامت  
A-10-85-1

### بررسی محیط و امکانات آموزشی دانشجویان پزشکی

#### بندرعباس (E)

حمیدرضا محبوبی، سید شجاع الدین نمازی، طاهره خورگویی، زهرا ماندگاری، شکوفه امیرزاده شمس، فاطمه کریمی

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان  
hamidrezamahboobi@yahoo.com

Teacher مطرح شد و سپس در سال ۱۹۹۹ توسط هارت و پیترسون مجددا مطرح گردید. برخی از پزشکان، محققین پزشکی و مدرسین به اختلافات بنیادین بین دو محیط طبابت بالینی و آموزش اعتقاد دارند و رویکرد استاد به شواهد را قابل تسری به حوزه آموزش نمی دانند. فقدان پایگاه های اطلاعاتی ثانویه ومقالات باارزش مضاعف از دغدغه های اساسی در آموزش پزشکی است.

**نتیجه گیری:** تحقیق در آموزش پزشکی در مقایسه با پژوهش های بالینی پیچیده تر بوده، فاکتورهای مخدوش کننده بیشتری آن را تهدید می کند. پیشنهاد می شود که طراحی آموزشی در حد امکان باید طوری انجام گیرد که پیامدها را بتوان بدرستی به مداخلات نسبت داده وتاثیر عوامل مخدوش کننده متعدد را از نتایج نهایی حذف نمود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، مبتنی بر شواهد، نظام سلامت  
A-10-135-1

### دانشجوی کارشناسی ارشد بودن و فعال بودن در یادگیری (E)

میترا حکمت افشار، لیلا جویباری، اکرم ثناگو

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
m.hekmatafshar@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری خودراهبر به دلیل تأکید بر جریان های شناختی همانند خود مختاری و استقلال، باعث تسهیل یادگیری، برنامه ریزی، خودپرسشی، بازیابی و به طور کلی یادگیری فراشناختی می شود. هدف از این مقاله تبیین تجربه دانشجوی کارشناسی ارشد از بودن در چنین مرحله تحصیلی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه یک گزارش مورد است. اطلاعات با استفاده از مصاحبه به صورت گفتار باز و تعاملی با دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته پرستاری مراقبت های ویژه گردآوری شده است. داده ها پس از کدگذاری و طبقه بندی در قالب مضامین در آمدند.

**نتایج:** داده ها حاکی از وجود سه فاکتور اصلی یادگیری خودراهبر خود مدیریتی، رغبت برای یادگیری، خودکنترلی در تجربیات مشارکت کننده در مطالعه حاضر است. یافتن دید جدید و به دنبال افق جدیدی بودن، مدیریت زمان، پرکردن نیازهای یادگیری خود با جستجوی مستمر در مقالات، انتظار از خود برای اضافه کردن به بدنه دانش موجود، کشف راهکاری برای پرستاری، روزهای پر از فعالیت درسی، محیط کاملا علمی، مواجهه با مفاهیم جدید و داشتن احساس خوب از جمله کدهایی می باشند که مضامین اصلی مطالعه را مورد حمایت قرار می دهد.

**نتیجه گیری:** اگرچه اندازه گیری خودراهبری یک مقوله چند وجهی و شناختی است اما تجربه فردی مشارکت کننده در این مطالعه حاکی از بالا بودن میزان خودراهبری و تجربه مثبت هدایت گری، میل به یادگیری و خودکنترلی می باشد. اساتید می توانند با آموزش های هدفمند به رشد ویژگی های خود راهبری فراگیران کمک کنند و مهارت های شناختی، پردازشی و خودآگاهی آنها را در جهت صعود به سطح بالای پیوستار هدایت نمایند. روش های حل مسئله، روش های گروهی و روش پروژه موجب رشد خود راهبری، سطوح شناختی و فراشناختی می شود.



حضور و غیاب اساتید، قدرت بیان اساتید و توانایی برقراری ارتباط استاد با دانشجویان مهمترین عواملی بودند که بر حضور دانشجویان در کلاس درس تأثیر گذار بودند.

**نتیجه گیری:** توجه بیشتر به حضور و غیاب دانشجویان و هم چنین برقراری ارتباط موثر با دانشجویان می تواند بر حضور دانشجویان در کلاس درس تأثیر بگذارد.

**واژه‌های کلیدی:** حضور و غیاب، ارتباط دانشجویان و اساتید، قدرت بیان  
A-10-180-5

### پاسخگویی اجتماعی در آموزش علوم پزشکی (E)

علی حجازی، احمد صادقی، کوروش ارزمانی، معصومه طاهرپور، زهرا محمدزاده، عبد الرحیم شکریمان، مریم لنگری زاده

دانشگاه علوم پزشکی بجنورد،

**مقدمه:** ضرورت ایجاد جامعه نگر در آموزش پزشکی، یادگیری فعال، ادغام علوم پایه و بالینی، آموزش مبتنی بر نیازهای جامعه بدنبال کنفرانس جهانی ۱۹۸۸ ادینبورگ در اکثر دانشگاه‌های دنیا و ایران مورد تأکید قرار گرفت. دانشگاه‌ها به عنوان نهاد اجتماعی با دیدگاه پاسخگویی به نیازها و انتظارات جامعه جزء جدا نشدنی از فلسفه وجودی آموزش عالی هستند. آموزش پاسخگو بیانگر کوریولوژی است که اساس و پایه آن دریافت و پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه و آماده کردن دانشجویان برای کار و ارائه خدمات به جامعه است. هدف از انجام این مطالعه، بررسی تأثیر بکارگیری نظام آموزش پزشکی پاسخگو در راستای تحقق اهداف سلامت جامعه می باشد.

**روش کار:** این مقاله یک مطالعه مروری است که جهت نگارش آن از مجلات، سایت‌های اینترنتی و نتایج سایر مقالات در زمینه آموزش پاسخگو استفاده شده است.

**نتایج:** بر اساس مطالعات انجام شده، نظام آموزش پزشکی در کشور منطبق با نیازهای جامعه نبوده و نیازمند ادغام در برنامه‌های آموزش علوم پزشکی می باشد. آموزش پاسخگو به عنوان یک رویکرد فلسفی مفهومی سازنده و تحول آفرین بوده که بایستی در تمام جنبه‌های مختلف آموزش دیده شود.

**نتیجه گیری:** آموزش به شیوه جامعه نگر سبب شناخت بیشتر دانشجویان از مشکلات سلامت جامعه، ارائه راهکارها و تجزیه، تحلیل و نتیجه گیری از اطلاعاتی که خود جمع آوری کرده، می‌شوند و فرصتی را برای ابتکار و نوآوری فراهم می‌کند.

**واژه‌های کلیدی:** علوم پزشکی، پاسخگویی اجتماعی، آموزش پاسخگو  
A-10-225-2

### کتابخانه کجاست؟ آموزش، پژوهش یا درمان. بررسی نقش و جایگاه آموزشی کتابخانه در دانشگاه‌های علوم پزشکی و نظام

#### سلامت (E)

میترا زارعی، سعید نیازمند

مشهد

**مقدمه:** امکانات آموزشی و شرایط محیط آموزشی می تواند در آموزش دانشجویان پزشکی نقش داشته باشد. مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی محیط و امکانات آموزشی دانشجویان پزشکی بندرعباس صورت گرفته است.

**روش کار:** در یک مطالعه‌ی توصیفی در سال ۱۳۸۹ در بندرعباس ۵۰ دانشجوی پزشکی به صورت تصادفی تحت بررسی قرار گرفتند ابزار مورد استفاده پرسشنامه‌ی دو قسمتی شامل سوالات دموگرافیک و ۲۳ سوال درباره‌ی شرایط محیط آموزشی و کیفیت امکانات آموزشی دانشجویان پزشکی بود داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم افزار SPSS-۱۶ تست‌های آماري توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** تمامی افراد حاضر به شرکت در مطالعه گردیدند از میان افراد مورد مطالعه ۳۳ نفر (۶۶٪) دختر بودند. ۴۲ نفر (۸۴٪) مجرد بودند. ۲۰ نفر (۴۰٪) رضایت کمی از محیط آموزشی خود داشتند و ۱۴ نفر (۲۸٪) اصلاً از محیط آموزشی خود راضی نبودند. هیچ دانشجویی سطح امکانات را زیاد یا بسیار زیاد انتخاب نکرده بود. اکثریت دانشجویان (۴۲٪) میزان وسایل کمک آموزشی را در حد متوسط ارزیابی نموده بودند.

**نتیجه گیری:** لازم است توجه بیشتری به محیط آموزشی دانشجویان و امکانات آموزشی و وسایل کمک درسی آنها صورت گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** محیط آموزشی، آموزش پزشکی، امکانات آموزشی  
A-10-180-3

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی شهر بندرعباس نسبت به حضور در کلاس درس (E)

طاهره خورگویی، حمیدرضا محبوبی، زهرا ماندگاری، سید شجاع‌الدین نمازی، محمود قاسمی زاده بندرعباسی، شکوفه امیرزاده شمس

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان  
tahereh\_khorgoie\_84@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از عوامل تعیین کننده در موفقیت هر دانشجوی در زمینه میزان و نحوه حضور دانشجویان در کلاس می باشد. آگاهی از نگرش دانشجویان نسبت به حضور در کلاس و عوامل بازدارنده آن می تواند در یافتن راه حل‌هایی جهت بهبود میزان و نحوه حضور دانشجویان در کلاس درس موثر می باشد. هدف از این مطالعه بررسی نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به حضور در کلاس درس می باشد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی در سال ۱۳۸۹ در بندرعباس تعداد ۵۰ دانشجوی پزشکی به صورت تصادفی با استفاده از پرسشنامه‌ی ۱۳ سوالی درباره میزان و نحوه حضور در کلاس درس مورد ارزیابی قرار گرفتند. پرسشنامه شامل اطلاعات دموگرافیک مانند ورودی، سن، جنسیت، محل سکونت و وضعیت تاهل نیز بود که پس از جمع‌آوری اطلاعات داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS-۱۶ و تست‌های آماري توصیفی مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** ۴۵ نفر (۹۰٪) از دانشجویان حاضر به همکاری در مطالعه گردیدند. ۲۴ نفر (۵۳/۳٪) را دانشجویان پسر و ۳۸ نفر (۸۴/۴٪) از افراد مورد مطالعه را دانشجویان مجرد تشکیل می‌دادند. ۱۸ نفر (۴۰٪) از دانشجویان یا اصلاً به حضور در کلاس درس اعتقاد نداشتند و یا بسیار کم اعتقاد داشتند.



mitrazarei@yahoo.com,

### ضرورت ادغام مراقبت تسکینی در کوریکولوم دوره

#### کارشناسی پرستاری (E)

مسلم حسام، اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان

a\_sanagu@yahoo.com

ادغام مطالب مراقبت تسکینی به برنامه درسی کارشناسی پرستاری اولویت مهم آموزشی در کوریکولوم دوره کارشناسی پرستاری می باشد. ایجاد یک برنامه آموزشی جدید ارائه فرصت ایده آل برای یکپارچه سازی و جاسازی محتوی مراقبت تسکینی به پرستاری کارشناسی، برای قابلیت های مراقبت تسکینی از فارغ التحصیلان پرستاری ما نیز مورد توجه و مهم است چرا که برای کمک به توسعه موثر پرستاران بالینی تصمیم گیری، مهارت ها ضروری است. آموزش مراقبت تسکینی در دوره کارشناسی فرصت هایی را برای تمرین برای پرستار فراهم می سازد. پاسخگو و مسئول کردن موسسات و نظام های آموزشی یکی از اهداف نظام ها و سازمان های آموزشی تلاش ها و اقدامات شان در جهت پاسخگو بودن به نیازهای جامعه می باشد. بسیاری از سازمان هایی که بر اقدامات و عملیات نظام های آموزشی نظارت دارند از الگوهای مختلف نیازسنجی در سطح گسترده ای استفاده می کنند تا دریابند که آیا اقدامات و فعالیت های آموزشی موثر و پاسخگوی جامعه بوده است یا خیر و نیز موارد و حوزه هایی که پیشرفت های آموزشی کمتر از حد مطلوب بوده است و یا مطابق نیاز جامع نمی باشد کدام هستند و چه اقداماتی برای بهبود آنها باید به مرحله اجرا گذاشت. تشخیص یا شناسایی ضعف ها و مسائل و مشکلات اساسی سازمان یا نظام در برخی موارد با وجود تلاش های گسترده، بسیاری از اقدامات عقیم می ماند و نظام یا سازمان در تحقق رسالت حقیقی خود با شکست مواجه می شود. از آن جایی که رسالت دانشگاه های علوم پزشکی تربیت نیروی انسانی متخصص جهت سلامت جامعه می باشد و آموزش علوم پزشکی به سبب نیاز به عرصه های متنوع یادگیری در گستره وسیع شکل گیری مسایل مرتبط با سلامت و بیماری مردم، نسبت به سایر آموزش ها از ویژگی های خاصی برخوردار است که در آموزش بالینی به مفهوم وسیع آن متبلور می شود. بر اساس نتایج حاصل از نیازسنجی، مدیران و برنامه ریزان سلامت آموزش پاسخگو و جامعه نگر می توانند در این زمینه کمک نمایند. آموزش علوم پزشکی پزشکی، به ویژه در دو دهه آخر قرن بیستم، با انتقادات جدی و گسترده ای از طرف متخصصین و دست اندرکاران آن مواجه گشت، به طوری که بسیاری از انجمن های تخصصی، سازمان ها و متخصصین، خواستار تغییر و انجام اصلاحات جدی در آموزش پزشکی گردیدند. هر چند تقاضا برای اصلاح به هیچ وجه به معنای نادیده گرفتن تلاش های گذشتگان نمی باشد، ولی سرعت تغییرات در نظام سلامت و نیازهای جامعه، بازنگری در آموزش پزشکی را به نحوی که قادر درمانی را متناسب و آماده رویارویی با مشکلات قرن بیست و یکم تربیت کند، ضروری می نماید. برخی از انتقاداتی که به آموزش علوم پزشکی، به خصوص در دو دهه آخر قرن بیستم مطرح شده است، پاسخگو و جامعه نگر نبودن آن بوده است. یکی از مباحث مهم در سیستم بهداشتی درمانی کشور ما که کمتر مورد توجه قرار گرفته است توجه به چگونگی ایجاد روش و سیستم مراقبت های حمایتی و تسکینی برای

دانشگاه های علوم پزشکی بعنوان بخشی از نظام سلامت وظایف بیشمار و متنوعی را در بدنه بهداشت و درمان کشور بر عهده دارند. کارکرد اولیه هر دانشگاه نقش آموزشی و پژوهشی آن است. دانشگاه های علوم پزشکی علاوه بر آموزش و پژوهش در حوزه درمان نیز نقشی فعال دارند. بنابر این می توان سه کارکرد عمده برای دانشگاه های علوم پزشکی برشمرد. آموزش، پژوهش و درمان. ظهور و بروز این سه کارکرد اساسی در قالب سه معاونت آموزشی، پژوهشی و درمانی بیانگر نقش کلیدی آنها در پیشبرد اهداف دانشگاه است. در نامیدن نظام سلامت به سیستم بودن آن تاکید می شود و این بدان معناست که این نظام دارای اجزایی است که پیشبرد اهداف آن مستلزم همبستگی اجزاء و حرکت همه آنها در یک راستا است. یکی از مهمترین اجزای این نظام که در هر سه کارکرد آموزش، پژوهش و درمان نقش مهمی را ایفا می کند اطلاع رسانی و مدیریت اطلاعات و دانش است که کتابخانه مصداق این جزء در سیستم دانشگاه است. در طول تاریخ پیدایش و گسترش کتابخانه ها، همواره کارکردهای متعددی برای آنها متصور بوده است که همگی حاکی از سرشت آموزشی و پژوهشی این حرفه دارد. مجموعه سازی، سازماندهی، اشاعه اطلاعات و دانش، مدیریت اطلاعات و... از جمله کارکردهای این نهاد است. نگاهی عمیق به آموزش و پرورش ارتباط تنگاتنگ آن با کارکردهای عمده کتابخانه یعنی گردآوری، منظم کردن و حفظ و اشاعه دستاوردهای علمی و معنوی بشر و بیشتر دانستن و آگاه شدن را نشان می دهد. یکی از دلایل وجودی کتابخانه ها همواره آموزش جامعه بوده است. امروزه از طرفی مجامع بین المللی در تعریف سواد تجدید نظر کرده اند و سواد را توانایی فرد در دستیابی، بازیابی، ارزیابی و استفاده درست از اطلاعات می دانند و از سوی دیگر رویکردهای جدیدی توسط کتابخانه ها مبنی بر استفاده از فناوری های اطلاعاتی در جهت بهبود خدمات اتخاذ شده است که این دو مهم، تحول در کارکرد آموزشی کتابخانه ها را بیش از گذشته نشان می دهد. در رویکرد آموزشی، کتابخانه به عنوان منبع و ذخیره ی اصلی دانش و اطلاعات می تواند نقش کاتالیزور و تسهیل کننده ی فرایندهای آموزشی و پژوهشی را بر عهده داشته باشد. از نظر کمک به آموزش، کتابخانه های آموزشگاهی و دانشگاهی نقش اساسی تری دارند و در واقع مکمل نظام آموزشی هر کشوری محسوب می شوند. با تسریع و تسهیل فرایندهای آموزشی و پژوهشی در مجموع جامعه به رشد و توسعه مطلوب رسیده و رفاه اجتماعی افراد را به ارمغان می آورد. بنابر این کتابخانه به طور غیر مستقیم در این روندها و فعالیتها نقش اساسی ای ایفا می کند. در این مقاله به تشریح نقش کتابخانه ها در آموزش، پژوهش و درمان در علوم پزشکی و نظام سلامت با تاکید بر نقش آموزشی این نهاد پرداخته خواهد شد. با عنایت به پر رنگ بودن نقش آموزشی کتابخانه ها در طول ادوار تاریخی لازم است جایگاه کتابخانه در نظام آموزشی مورد بررسی کارشناسانه قرار گیرد و به کارکردهای آموزشی آن بهای لازم داده شود.

**واژه های کلیدی:** کتابخانه و آموزش، کتابخانه و پژوهش، کتابخانه در نظام سلامت.

A-10-241-1





دانایی و دانش است. بهره مندی از فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی نیاز به پرورش نیروهای متخصص و ماهر در این عرصه در کنار دیگر منابع دارد. تأثیر فناوری بر ساختارهای سازمانی و راهیابی فناوری اطلاعات به سازمان های آموزشی ضرورت تربیت نیروهایی با دانش و مهارت های متفاوت را در این زمینه بوجود می آورد. با پیچیده شدن روز افزون محیط های اطلاعاتی نیاز به قابلیت هایی چون تطبیق پذیری و انعطاف پذیری، خلاقیت، توانایی مدیریت تغییر، گرایش به ریسک، افزایش توانایی برنامه ریزی و نظارت، توسعه مهارت های بین فردی و رهبری و بصیرت نیز نیاز هست. بشر برای ورود به عصر اطلاعات شاهد تغییرات زیادی در توسعه مهارت ها و اکتساب روش های جدید، انفجار اطلاعات و دانش مداری است. به منظور ورود و تداوم در این زمینه، تربیت نیروهای متخصص و دانش پژوه و دانش محور در دانشگاه ها از نقش بسیار مهم و مؤثر برخوردار است که در این میان نقش و کاربرد آموزش پزشکی غیر قابل انکار است. اولین و اساسی ترین گام در تدوین و اجرای برنامه های آموزشی، اجرای صحیح و مبتنی بر واقعیت فرایند نیازسنجی است. شناخت و تحلیل اثر بخش نیازهای آموزشی، پیش نیاز یک سیستم آموزشی موفق است. بنابراین در امر تربیت نیروهای متخصص، بازنگری محتوای آموزشی رشته های آموزشی در این زمینه مؤثر است.

واژه های کلیدی: فناوری اطلاعات، آموزش، نیازسنجی  
A-10-657-2

### درک مربیان از ویژگی های آموزش اثربخش : مطالعه کیفی

(E)

فاطمه الحانی، نسرین الهی، فضل. . احمدی

دانشگاه تربیت مدرس  
elah\_i\_118@yahoo.com

بکارگیری راهبردهای آموزشی مؤثر در فرایند آموزش دانشجویان پرستاری که مسؤولیت ظخیر مراقبت از بیمار را بر عهده دارند از اهمیت ویژه ای برخوردار است. علیرغم مطالعات کمی متعدد در سطح بین المللی ویژگی های آموزش مؤثر در پرستاری به روشنی تبیین نشده است. هدف از این مطالعه تبیین درک مدرسین پرستاری از ویژگی های آموزش اثر بخش با رویکرد کیفی است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی است. مشارکت کنندگان در این پژوهش را ۸ مدرس پرستاری و یک مصاحبه گروهی متمرکز (۷ نفر مدرس) تشکیل می داد. روش جمع آوری داده ها مصاحبه نیمه ساختاری بود. کلیه مصاحبه ها ضبط و سپس دستنویس شد و با استفاده از روش مقایسه ای مداوم و به روش تحلیل محتوای کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته ها: مضامین به دست آمده در این پژوهش شامل: ۱- شناخت، ۲- بیان کاربرد مطالب تنوری در بالین، ۳- روشهای نوین تدریس، ۴- صلاحیت و شایستگی، ۵- ارزیابی ۶- الگوی ارتباطی مناسب ۷- الگوی عملکردی

**نتیجه گیری:** دانشجویان و مدرسین پرستاری با شناخت عوامل تأثیر گذار بر آموزش می بایست به نیازهای آموزشی فراگیران و جامعه توجه و از روشهای نوین ارزیابی و تدریس بنا به موقعیت در جهت کاربردی کردن مطالب بهره جویند. مربیان پرستاری با تأکید بر جنبه های زیباشناختی و اخلاقی رشته و

مبتلایان به بیماری های مزمن و پیشرفته و در عین حال چگونگی ارزیابی کیفیت زندگی و موضوعات روانی، اجتماعی، اخلاقی و روحی بیماران در مرحله انتهایی زندگی است. با توجه به تأکید سازمان بهداشت جهانی بر ایجاد رفاه جسمی روانی اجتماعی و معنوی و تغییر رویکرد به موضوع بیماری و سلامت لازم است که موضوع مراقبت تسکینی از طرف وزارت بهداشت مورد توجه و عنایت خاص قرار گیرد. همان طور که بیماران تمایل به داشتن طول عمر زیاد دارند، خواستار زندگی با کیفیت بالا، چه از نظر جسمی و چه از نظر روحی، و حمایت هستند. این موضوع بخصوص در شرایط بیماری مزمن، افراد درگیر با این بیماران را با چالش بیشتری مواجه می سازد. به طور مثال طبق آمار سازمان بهداشت جهانی میزان موارد جدید سرطان به عنوان یکی از سه معضل سلامت جامعه و سومین علت مرگ و میرتا سال ۲۰۲۰ میزان به دو برابر رسیده و در نتیجه درصد بیمارانی که مبتلا شده اند و سپس بهبود یافته اند در جامعه افزایش پیدا خواهد کرد. با کاهش سوانح و تصادفات تا ۱۵ سال آینده میزان بروز سرطان افزایش یافته و در آینده نزدیک در ایران و کشورهای در حال توسعه به عنوان دومین معضل سلامت به شمار خواهد آمد. توجه مسئولان وزارت بهداشت به این موضوع حساس بهداشتی درمانی اهمیت دارد که این امر جز با شناخت نیازها و ارتباط گسترده بین سازمانی میسر نیست. با عنایت به پیشرفت های تکنولوژیکی در امر درمان بیماران و با توجه به روند رو به تزاید بیماران بد حال با شرایط مزمن آگاهی اعضا تیم درمان بخصوص پرستاران از تکنیک های نوین مراقبتی از چنین بیمارانی اهمیت بسزایی دارد. برقراری تعادل در مراقبت از بیمار رو به احتضار چالش بزرگی فرا روی پرستاران است که نه تنها بر تعامل بین پرستار با بیمار و خانواده اش؛ بلکه بر احساس پرستار در مورد خودش و کنش او هنگام مراقبت از بیماران رو به احتضار نیز اثر م یگذارد. هنگامی که مرگ بیمار نزدیک است، توانایی تغییر به موقع روش مراقبت، از مراقبت شفا بخش به مراقبت تسکینی توسط پرستاران اهمیت دارد. پرستاران باید به ابزار حفظ تعادل مجهز شوند تا در هنگام مراقبت از بیمار بتوانند خود را برای مرگ او آماده کنند. با توجه به ماهیت نوین مبحث مراقبت تسکینی در جامعه، ارتقاء سطح پژوهش در موضوع مراقبت های تسکینی، همکاری تخصص های تکمیلی متعدد از قبیل: پزشکی اجتماعی، روانشناسی، کاردرمانی، گفتاردرمانی، فیزیوتراپی، مددکاری اجتماعی، متخصصین درد، متخصصین هوشبری، روحانیون، جامعه شناسان، ضروری است. در برنامه آموزشی دانشجویان کارشناسی درسی با محتوای مراقبت تسکینی گنجانیده شود تا دانشجویان پرستاری که پرستاران آینده کشور می باشند برای کار در یک تیم مراقبتی جهت تصمیم گیری و ارائه مهارت آمادگی داشته باشند.

واژه های کلیدی: مراقبت تسکینی، برنامه درسی، آموزش پرستاری  
A-10-22-7

### توسعه علوم و فناوری اطلاعات و آموزش از طریق فرایند نیاز

سنجی (E)

زهره رهانی، مهدی زارعیان

امروزه فناوری اطلاعات محور توسعه مستقیم و غیرمستقیم در تمامی عرصه های حیات فردی و اجتماعی بشر است. چرا که در جوامع امروزه عنصر اساسی،



اهمیت بوده است. این مطالعه مروری، زوایا، ویژگی ها، تفاوت، و ابعاد مختلف دو برنامه آموزشی متورشیپ و پرسپتورشیپ را بیان کرده و اهمیت آن را در جنبه های گوناگون نظیر آموزش، مدیریت، تحقیق و با تاکید بر حرفه پرستاری و مراقبت بیماران مورد بررسی قرار داده است و نتایج بسیاری از مطالعات در این زمینه را، در بررسی وارد نموده است. طبق تعریف AMH، متورشیپ یک ارتباط حرفه ای اغلب طولانی مدت، داوطلبانه و سودمند است که در آن یک فرد با تجربه و آگاه (متور)، فرد دارای تجربه کمتر (متی) را حمایت می کند. در پرستاری متورشیپ فرایندی است که شکاف بین آموزش و دنیای واقعی کار را پر می کند. پرسپتورشیپ فرایند کمک به کارکنان در جهت ارتقاء دانش و مهارت آنها به یک محیط امن و از طریق یک فرد با تجربه تر و آماده که از چالش های پیش روی آن فرد آگاه باشد. مطالعات مختلف در رابطه با تفاوت این دو برنامه بیان می کنند که پرسپتورشیپ برنامه ای متمرکز در یک فرایند رسمی به فراگیران مبتدی، در یک دوره محدود جهت کسب صلاحیت های کاری می باشد، در حالی که متورشیپ معمولاً بطور غیر رسمی در طی دوره طولانی تر به یاددهی در جهت ارتقاء شغلی و رشد شخصی و حرفه ای می پردازد. در عین حال با وجود تفاوت این دو برنامه، بسیاری از جنبه های آنها به هم شباهت دارد مثلاً هر دو برای موفقیت به مواردی از قبیل یادگیری فعال و خود آموزی، ایجاد امنیت در حیطه های بالینی، ساختن محیط آموزشی مناسب و... نیاز دارند. این برنامه ها نقش بارز را در پرستاری ایفا می کنند و باعث ایجاد رضایت شغلی می گردند. با این وجود مطالعات نشان می دهد که مفهوم متورشیپ به گستردگی و قدمت پرسپتورشیپ در پرستاری کاربرد نداشته است و اخیراً در مراکز سلامتی در رشته پرستاری کاربرد پیدا نموده است. بطور کلی، شناخت دقیق ویژگی های این دو برنامه می تواند برای موسسات آموزشی و یا کارفرماها در مراکز بالینی در جهت آموزش و آماده سازی نیروی کاری خود بسیار مفید باشد. لذا توجه مدیران، آموزش دهندگان و فراگیران را در این زمینه جلب می شود.

**واژه های کلیدی:** متور، متی، متورشیپ و پرسپتورشیپ، پرستاری  
A-10-164-1

### بررسی نظرات دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته

#### هدفمند در واحد فن پرستاری (E)

معمومه نیشابوری، فرح عزیزی، طاهره صادقی، مهنازشوقی

علوم پزشکی سمنان

m\_neishabory@yahoo.com

**مقدمه:** در آموزش، ارزشیابی دانشجویان یکی از مهمترین وظایف آموزش می باشد. ارزشیابی مهارت های بالینی دغدغه خاطر دانشجویان و مدرسین علوم پزشکی می باشد و دانشجویان ارزشیابی را پر تنش می دانند در نتیجه طراحی روش مناسبی جهت ارزشیابی دانشجویان لازم و ضروری به نظر می رسد. تعیین نظرات دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند در واحد فن پرستاری در دانشجویان فن پرستاری در سال ۱۳۸۸-۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که در آن میزان دانش و مهارت بالینی ۴۶ دانشجوی پرستاری واحد فن پرستاری با روش ارزشیابی بالینی با ساختار عینی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

توانایی در برقراری ارتباط مناسب با تاکید بر صلاحیت و شایستگی می توانند به عنوان یک الگوی عملکردی در ارائه آموزش اثربخش به دانشجویان عمل کنند.

**واژه های کلیدی:** آموزش اثربخش، مدرسین پرستاری، مطالعه کیفی.  
A-10-448-1

### روش های ارزیابی آموزش در علوم پزشکی (E)

مهرانز مشعوفی، زینب محمدزاده

اردبیل - دانشگاه علوم پزشکی اردبیل - دانشکده بهداشت  
rosemashoufi@yahoo.com

**مقدمه:** در ۶۰ دهه اخیر تغییرات گسترده و سریعی در روشهای ارزشیابی آموزش پزشکی ایجاد شده است، چندین روش ارزشیابی نوین در زمان حاضر ایجاد شده است، که بیشتر بر روی مهارت های بالینی، مهارت های ارتباطی، مهارت های عملکردی و حرفه ای گرابی تمرکز دارند؛ در این مقاله روش های ارزشیابی مبتنی بر عملکرد در آموزش پزشکی و منافع و چالش های همراه با رویکردهای مختلف ارائه شده است.

**روش کار:** یک مطالعه توصیفی است که اطلاعات از طریق بررسی منابع کتابخانه ای و مقالات اینترنتی گردآوری شده است.

**نتایج:** موارد مورد ارزشیابی شامل استانداردسازی بیماران، برنامه های کامپیوتری، شبیه سازی مدل ها و ابزارهای محیط سایبرنتیک به عنوان ارائه دهنده کار با اصول شبیه سازی می باشد. متدهای ارزشیابی شامل متدهای مبتنی بر کار و شبیه سازی می باشند که از جمله متدهای ارزشیابی مبتنی بر کار عبارتند از: mCEX، DOPS، CbD، mPAT. این متدها با برنامه های آموزشی مبتنی بر شاگرد که در پزشکی رایج هستند متناسب خواهند شد، و تاثیر آموزشی عمده ای دارند. این متدهای مبتنی بر کار آنالوگهای بالینی به منظور کلاس تست می باشند و احتمالاً برای محیط های آموزشی سطح بالا که در آن نظارت موازی ضروری است مناسب نمی باشند.

**نتیجه گیری:** کاربرد شبیه سازی نیازمند تحقیقی اضافه برای تضمین اینکه وظایف و مشکلات مشابه آنها در موارد اجرایی به اندازه کافی بررسی شده اند، می باشد. این متدها می توانند اطلاعات مهمی در مورد قابلیت های آموزشی در محیط های واقعی کار با بیماران در اختیار قرار دهند.

**واژه های کلیدی:** مهارتهای بالینی، ارزشیابی، آموزش پزشکی  
A-10-633-2

### متورشیپ و پرسپتورشیپ در پرستاری: یک مطالعه مروری

#### (E)

محمد آقاجانی، زهرا راحمی، مریم سادات شهشهانی، ندا میرباقر

دانشگاه علوم پزشکی کاشان

aghajani1362@yahoo.com

نقش یادگیری در همه صحنه های زندگی نمایان است و نقش برنامه های یادگیری در امور آموزشی، حرفه ای و شغلی شناخته شده است و همیشه حائز



صلاحیت، سیاست ها و قوانینی است که یا تصویب شده اند و یا در حال تصویب هستند تا برنامه های تضمین کیفیت مورد نیاز به اجرا در آیند و اعضا، حرفه های مراقبتی موظف به تداوم صلاحیت خود شوند.

**نتیجه گیری:** اگر چه برخی محققین معتقدند که فشار ذی نفعان و دولت از عوامل مهم تداوم صلاحیت در پرستاران هستند، اما پرستاران ابراز می دارند که آنها خود نیز علاقمند به تداوم صلاحیت هستند و می خواهند که صلاحیت خود را حفظ کنند.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: صلاحیت-پرستاری- حرفه ای

A-10-302-2

### معرفی برنامه مدیریت کیفیت لین سیگما ۶ در سیستم

#### مراقبت سلامت (E)

پرستو مجیدی پور، اکرم قبادی، مهناز فتاحی

کرمانشاه بلوار شهید بهشتی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

majidi.majidipour@gmail.com

**مقدمه:** شرایط رقابت جهانی به گونه ای است که سازمان ها همزمان ناچار به بهبود کیفیت، افزایش رضایتمندی مشتریان، کاهش هزینه ها و افزایش بهره وری می باشند. لین سیگما ۶ متدولوژی بهبود کیفیت جدیدی است که از ترکیب دو متدولوژی لین و سیگما ۶ ایجاد شده است. در این مطالعه هدف معرفی یک مدل مناسب مدیریت کیفیت جهت استفاده در سیستم های مراقبت سلامت می باشد.

**روش کار:** این مقاله از نوع مروری بوده و با استفاده از مقالات موجود تهیه گردیده است.

**نتایج:** بر اساس مطالعات بهترین انتخاب برای سازمان های مراقبت سلامت، آموزش لین سیگما ۶ است زیرا بر بهبود کلی، با کاهش هزینه ها، بهبود عملکرد و بهره وری و اطمینان از رضایت مددجویان، تاکید می کند. لین بر حذف اضافات فرایند و افزایش سرعت و سیگما ۶ بر حذف وارپانس و بهبود فرایند بر اساس تعریف مشتری از کیفیت، تاکید دارد. این ابزار باعث رضایتمندی بیشتر و شکایت کمتر می شود، رضایت بیماران از سیستم مراقبت سلامت موجب بالا رفتن احتمال پرداخت هزینه ها می شود. این ابزار زمان انتظار بیمار را کم کرده و دقت دستورات تجویز شده را بالا می برد و بخش های اورژانس ایمن تری را فراهم می کند. این ابزار نارضایتی پزشکان را کمتر می کند. لین سیگما ۶ به صرفه جویی بیشتر سالانه، کاهش دوباره کاری و کار اضافی و نقل و انتقال کارمندان اجرایی و بالینی کمک می کند.

**نتیجه گیری:** با توجه به منافع ذکر شده آموزش و بکارگیری این ابزار در سیستم مراقبت سلامت توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** لین سیگما ۶، بهبود کیفیت، سیستم مراقبت سلامت

A-10-745-1

### ارزشیابی CIPP راهی در جهت ارتقای کیفیت آموزش (E)

زهره دهقانی، علیرضا توکل، نوشین بهشتی پور

سال ۱۳۸۹ ارزیابی شدند. جهت ارزیابی ۷ مهارت بالینی در پراتیک ۷ ایستگاه شماره گذاری شد که دانشجویان از هر ایستگاه امتیازی (هر ۵ دقیقه یک دانشجو) کسب کرده و در نهایت نمرات ایستگاهها جمع و نمره کل را بدست آمد. بعد از امتحان با استفاده از چک لیستی پژوهشگر ساخته ای شامل ۷ آیتم نظرات دانشجویان ارزیابی شد اعتماد و اعتبار این ابزار قبل از پژوهش مورد بررسی و تایید قرار گرفت. یافته ها: اکثریت نمونه ها (۳۰/۴ درصد) ۲۱ ساله بود. اکثریت نمونه ها (۷۸/۳ درصد) مجرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند ۱/۱۹ ± ۱۶/۶۴ بود. ۴۵/۷ درصد از دانشجویان میزان استرس خود را کم ارزیابی کردند. ۴۳/۵ درصد از دانشجویان آمادگی خود را متوسط و زیاد ارزیابی کردند. ۳۹/۱ درصد از دانشجویان با روش OSCE آشنائی داشته و ۴۳/۳ درصد از دانشجویان این روش را یک روش بسیار موثر در سنجش مهارت های بالینی خود دانستند.

**نتیجه گیری:** میزان استرس دانشجویان در روش OSCE کم ارزیابی شد و به طور کل دانشجویان این روش را روش موثری در سنجش مهارت های بالینی خود دانستند.

**واژه های کلیدی:** واژه های کلیدی: آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند (OSCE) - میزان استرس - نظرات دانشجویان

A-10-690-1

### دستیابی دانشجویان پرستاری به صلاحیت های لازم، نیاز کمی

#### یا کیفی؟ (E)

زهره دهقانی، عباس عباس زاده، مرضیه معطری

علوم پزشکی شیراز

zdehghany@yahoo.com

**مقدمه:** صلاحیت ممکن است پر کاربرد ترین کلمه ای باشد که در آموزش به کار می رود و این مسئله در آموزش پرستاری نیز صادق است. در ارتباط با صلاحیت، مجموعه ای از مفاهیم و واژه ها بوسیله تعدادی از نویسندگان به کار گرفته شده اند.

**روش کار:** با جستجو در وب و دستیابی بر حدود ۲۰۰ مولفه صلاحیت ها را به عنوان خوشه ای از دانش مرتبط، نگرش ها، و مهارت ها تعریف می شود که بر جنبه ها و مسئولیت های کار تاثیر می گذارد و در عملکرد شغلی فرد منعکس می شود. این صلاحیت ها می توانند از طریق استاندارد ها اندازه گیری شوند، همان طور که می توانند از طریق فعالیت های توسعه ای ارتقا یابند (آموخته شوند). کامل و ملاکی (۲۰۰۱) تصدیق می کنند که محیط بالینی دارای نسبتی مستقیم با صلاحیت است. بنر (۱۹۸۴) چهارچوبی را ارائه کرده است که پنج مرحله برای رشد و تکامل صلاحیت در پرستاران توصیف می کند. نولین (۱۹۸۸) سه مدل توسعه مداوم حرفه ای را معرفی و مورد بحث قرار می دهد. در مدل صلاحیت، علاوه بر دانش مورد نیاز حرفه ها، مهارت های فردی (تفکر انتقادی یا روابط بین فردی)، صفات فردی (رعایت اخلاق، ابتکار، خود راهبری)، و خود پنداره مثبت نیز مورد نیاز حرفه است. مهارت های کاربردی نظیر ایفای نقش، مطالعات موردی، و مهارت حل مسئله که به ساخت صلاحیت ها کمک می کنند در محیط کار مورد نیازند. عامل دیگر موثر بر

علوم پزشکی شیراز  
zdehghany@yahoo.com

بطوری که روش آموزش مبتنی بر دستاورد بیش از روش سنتی منجر به ارتقای صلاحیت دانشجویان میشود. که برای بهره وری حداکثر محیط های آموزشی، توجه به چالش های فراوری مدرس و فراگیر، در محیط های آموزشی بسیار کمک کننده است.

**نتیجه گیری:** ارتقای کیفیت آموزش، در طراحی و ارایه آموزش ایجاب می کند که به سبک یادگیری فراگیران توجه گسترده تری شود. مهارت های فکری و راهبردهای ذهنی را که قابل آموزش و یادگیری هستند در برنامه های آموزشی گنجانده و برای بهبود راهبردهای مطالعه و یادگیری دانشجویان پردازش اطلاعات، خودآزمایی و راهبردهای آزمون را بکار گرفت از طرفی ارزیابی یکی از مهمترین مراحل نظام آموزشی است که می تواند بازتابی مناسب از عملکرد برنامه آموزش قبل از فارغ التحصیلی و نیز آموزش مستمر پس از آن را فراهم آورد و منجر به بهبود فرآیند آموزش گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، پیشرفت تحصیلی، روند یادگیری  
A-10-642-1

**بررسی نحوه آموزش بر یادگیری دانشجویان پزشکی (E)**

رضوان رضوی راد، زهره بنان، اعظم جعفری

لرستان، بروجرد، اندیشه فاز ۷ ارغوان ۹  
banan\_rad315@yahoo.com

**مقدمه:** در تعییرات لطیف روایی، ذات بی چون پروردگار و نیز وجود بی همتای پیامبر اکرم (ص) طیب خوانده شده، که سر چشمه ی این دانش نیز و حی و تلاش عقل معرفی شده است. از طرفی علم پزشکی نیز رهاورد و معجزه ی برخی پیامبران راستی دانسته شده است که هر یک از این تعییرات به تنهایی بیانگر اهمیت خاص این موضوع است. در گذشته های دور که تعلیم پزشکی توسط یک استاد آن هم در طول زمان آموزش نظری و بالینی صورت میگرفت رفتار و شخصیت استاد بیشترین تأثیر را بر ساختار رفتاری و شخصیتی دانشجو و عملکرد آتی او میگذاشت استاد نیز با معیارهای اعتقادی خود دانشجو را انتخاب و تربیت می کرد. پزشکی علمی است مبتنی بر اطلاعات و اطلاعات نیازمند آموزش، هدف از آموزش پزشکی، تأمین نیروی متخصص جهت حفظ سلامت جامعه می باشد، که این آموزش نه تنها باید آماده پاسخگویی به نیازهای جامعه باشد، بلکه باید خود را با تغییرات فناوری هماهنگ سازد. بررسی ابعاد مختلف کیفیت در نظام بهداشتی و درمانی بر نقش محوری آموزش در افزایش و بهبود کیفیت خدمات اشاره میکند و آن را بستری مناسب برای ارتقای کیفیت معرفی می نماید. ارتقا کیفیت آموزش مستلزم استفاده از روشهای کارآمد است آموزش مبتنی بر دستاورد یکی از حرکت های اصلاحی آموزشی است. روش آموزش مبتنی بر دستاورد بیش از روش سنتی منجر به ارتقای صلاحیت دانشجویان میشود.

**نتیجه گیری:** آموزش مناسب و موثر به دانشجویان پزشکی در اعتلا و حفظ سلامت جامعه مهم، و نقش دستیاران در آموزش به دانشجویان پزشکی غیر قابل انکار است. ارتقای کیفیت آموزش، در طراحی و ارایه آموزش ایجاب می کند که به سبک یادگیری فراگیران توجه گسترده تری شود.

**واژه های کلیدی:** کیفیت آموزش، آموزش پزشکی، دانشجویان  
A-10-643-1

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از مهمترین مراحل برنامه ریزی آموزشی است که انجام صحیح آن اطلاعات بسیار مفیدی را درباره چگونگی طرح ریزی و اجرای برنامه های آموزشی در اختیار می گذارد و مبنای مفیدی جهت ارزیابی عملکرد آموزشی مراکز آموزش به دست می دهد.

**نتایج:** به کار گیری الگوهای متنوع در کنار سایر مدل های ارتقای کیفیت می تواند فرایند رسیدن به وضع CIPP ارئه نموده است. مدل CIPP مطلوب را تسریع نماید. مدل CIPP صر فاً یک الگوی ارزشیابی نیست و آخرین نسخه این مدل به مدیران در ارتقای کیفیت سازمان خود یاری می رساند. این مدل یکی از بهترین الگوهای کاربردی و جامع است که به مدیران و برنامه ریزان کمک می کند تا بر پایه رویکردی سیستمیک و توجه به منابع موجود، به اولویت بندی نیازها و طراحی برنامه ها اقدام نمایند. از سوی دیگر این مدل، آموزش مفاهیم پایه مدیریت ( از جمله سازمان یادگیرنده، خلاقیت و نوآوری، سلامت سازمانی و مدیریت تغییر ) در برنامه آموزشی کارکنان قرار دارد.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد الگوی حاضر می تواند ابزار مناسبی برای بهبود کیفیت بخش های مختلف مراکز درمانی و نیز رشد و بالندگی نیروی انسانی این مراکز در دست مدیران قرار دهد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی- آموزش- ارتقای کیفیت  
A-10-302-5

**بررسی نقش آموزش و ارزیابی بر روند یادگیری دانشجویان علوم پزشکی**

زهره بنان، رضوان رضوی راد، اعظم جعفری

لرستان، بروجرد، چهارراه مدرس بعد از کوی نور پلاک ۳۸۸  
banan\_rad315@gmail.com

**مقدمه:** دانشجویان به عنوان منابع معنوی جامعه و آینده سازان کشور، نیروهای برگزیده از نظر استعداد، خلاقیت و پشتکار هستند. لازمه ی پیشرفت تحصیلی و زندگی موفقیت آمیز آنان، برخورداری از آرامش و امنیت خاطر در کلیه ابعاد و همچنین بذل توجه به سایر مداخله های تأثیر گذار در محیط یادگیری است. توجه به وضعیت تحصیلی دانشجویان گامی به سوی توسعه پایدار است که در سال های اخیر در کشورهای مختلف مورد توجه روز افزون قرار گرفته است. آموزش پزشکی فرصتی برای تربیت افرادی است که بتوانند صلاحیت های لازم را برای مراقبت بیماران کسب کنند. هدف از آموزش پزشکی، تأمین نیروی متخصص جهت حفظ سلامت جامعه است، که این آموزش نه تنها باید آماده پاسخگویی به نیازهای جامعه بوده، بلکه باید خود را با تغییرات فناوری هماهنگ سازد. بررسی ابعاد مختلف کیفیت در نظام بهداشتی و درمانی بر نقش محوری آموزش در افزایش و بهبود کیفیت خدمات اشاره میکند و آن را بستری مناسب برای ارتقای کیفیت معرفی می نماید. ارتقا کیفیت آموزش مستلزم استفاده از روشهای کارآمد است آموزش مبتنی بر دستاورد یکی از حرکت های اصلاحی آموزشی است.



A-10-800-1

نقش نظام سلامت در توسعه پایدار (E)

فاطمه نصیری امیری

بابل، خیابان حر ۷، بهرنگ ۵، پلاک ۱۴  
nasiri\_fa@yahoo.com

نظام سلامت که برآورده اصلی ترین نیاز هر جامعه است، تمامی فعالیت های تأمین، حفظ و ارتقای سلامت را در بر می گیرد. وظایف اصلی هر نظام سلامت را می توان در چهار مورد در نظر گرفت که شامل: تهیه و تدارک خدمات درمانی، خلق منابع درآمدی جدید، تأمین مالی و تولید است. این مقاله ابتدا به تعریف نظامهای سلامت و پس از آن به اهمیت و نقش آنها در توسعه پایدار می پردازد. در ادامه ساختار نظام سلامت انگلیس و سوئد و استرالیا و ایران مطرح می شود. نقش مدیریت و فرایند آن در سلامت و بهره وری به عنوان ابزاری حیاتی در رشد، تعالی و بقای تمام نظام ها محسوب می شود. در این راستا، شاخصهای موثر بر عملکرد کلی نظام سلامت به عنوان ابزار اصلی سنجش بهره وری در این نظام، مورد تأکید قرار گرفت و در ادامه وضعیت شاخص های ایران در منطقه و جهان بررسی شده و پس از درک جایگاه واقعی آن، راهکارهایی برای بهبود وضعیت فعلی، ارائه گردید.

واژه های کلیدی: نظام سلامت، منابع مالی، شاخص، ساختار

A-10-812-1

نقش اهرم های کنترل نظام سلامت در ایجاد تغییر رفتار و بهبود

آموزش علوم پزشکی (E)

سارا قدوسی مقدم

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
ghodousis1@mums.ac.ir

اهرم های کنترل، حوزه های مجزایی از ساختار و کارکرد نظام سلامت را توصیف می کنند که از نظر عملکرد نظام سلامت، بسیار حائز اهمیت است و دولت ها قادرند آنها را دستکاری کنند. اهرم های مذکور عبارتند از: تأمین مالی، نظام های پرداخت، سازماندهی، وضع قوانین و مقررات و نیز رفتار. با کمک اهرم تأمین مالی می توانیم با برنامه ریزی و هدفگذاری صحیح، سرانه ای که برای آموزش و نظام سلامت کشور در نظر گرفته شده را تنظیم نماییم. چرا که در یک نظام مبتنی بر دموکراسی، تصمیمات راجع به میزان و نحوه مصرف اعتبارات، تصویر و نمایش پایه ای از قدرت دولت است. نظام پرداخت، دومین اهرم کنترل می باشد. از آنجا که انگیزه های مالی، از مهمترین عوامل موثر بر رفتار سازمانی و فردی در بخش سلامت هستند، به عنوان عامل مشوق برای القای تغییرات رفتاری مورد نظر قابل استفاده می باشند. سازماندهی عبارتست از یک مفهوم مجزا که از درونداها استفاده می کند و یک ساختار قدرت تعریف شده دارد، تا کالاهای و خدمات مختلف را تولید کند. مجری اصلاحاتی که می خواهد اهرم کنترل سازماندهی را تنظیم کند،

منصور ظهیری

اهواز دانشگاه علوم پزشکی دانشکده بهداشت  
man\_zahiri@yahoo.co.uk

بارش افکار یا طوفان مغزی در واقع یکی از تکنیک های پرورش خلاقیت بوده و روشی است که نخستین بار توسط آکس اسبورن برای اجرا در سازمان ها و یافتن ایده هایی برای حل برخی مشکلات و یا توسعه خدمات و محصولات ابداع گردید. به کار گیری این روش در آموزش دانشجویان به ویژه دروس و موضوعاتی که امکان ارائه نقطه نظرات و ایده های زیاد و متنوعی در آن امکان پذیر است، می تواند افزایش یادگیری را به دنبال داشته باشد. هدف از اجرای فرآیند مذکور تعیین تاثیر استفاده از تکنیک بارش افکار بر فراگیری مطالب درسی در دانشجویان رشته های مدیریت، مدارک پزشکی و بهداشت عمومی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز بود.

واژه های کلیدی: آموزش تنوریک، بارش افکار، دانشجویان

A-10-763-2

بررسی رویکرد ارزشیابی آموزشی کمی و توصیفی دانشجویان

در حیثه نظام سلامت کشور (E)

نصراله نصر، پیرحسین کولیوند، مهدی اعتماد  
nasr\_ali128@yahoo.com

مقدمه: هدف تمامی فعالیت های آموزشی در هر زمینه ای؛ افزایش میزان آگاهی و توانایی های انسان می باشد. ارزشیابی آموزشی، تصویری از چگونگی فعالیت ها ارائه می دهد و تصمیم گیران و دست اندرکاران فعالیت های آموزشی با استفاده از آن کیفیت نظام آموزشی را در راستای پاسخگویی به نیازهای فرد و جامعه، بررسی کرده و موجبات ارتقا آنها فراهم می آورند. لذا بهره گیری از یک نظام ارزشیابی مناسب به منظور افزایش اثر بخشی و کارایی نظام آموزشی ضروری به نظر می رسد. ارزشیابی کمی برعینیت گرایي و کمیت گرایي متمرکز بوده که متاسفانه در نظام آموزشی به عنوان آزمون های مکرر، که اغلب امتحانات کتبی هستند، تلقی شده است و پیامدهای نامطلوبی را بر یاد دهنده، فراگیر، روابط بین آنها و در نهایت نتیجه فرایند آموزشی خواهد داشت. ارزشیابی توصیفی با توجه به پویا بودن، داشتن بازخورد، و نیز توجه به کل فرایند آموزش موجب بهبود یادگیری، افزایش اعتماد بنفس و رشد خود اصلاحی در فراگیران شده، نگرش مطلوبی نسبت به مدرسه ایجاد کرده و بهداشت روانی کلاس درس را بالا می برد. نوع مقاله: مقاله حاضر یک مقاله مروری است که با بهره مندی از مطالعات کتابخانه ای و جستجو در اینترنت تدوین شده است.

واژه های کلیدی: واژگان کلیدی: ارزشیابی توصیفی، ارزشیابی کمی، نظام آموزشی سلامت، بازخورد





زهره خزاعی، محمدرضا حاجی آبادی، طیبه خزاعی

بیرجند-خیابان غفاری-سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی-ساختمان  
آموزش-EDCEDC  
edc@bums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش بالینی و کسب مهارت‌های علمی به عنوان یک روش مؤثر آموزشی امروز کمتر از گذشته مورد استفاده قرار می‌گیرد. فراگیران و اعضای هیأت علمی قویاً این روش آموزشی را تأیید می‌کنند. یکی از چالش‌های آموزش بالینی، عدم کسب مهارت‌های علمی در فراگیران است. این تحقیق به منظور بررسی عوامل ممانعت‌کننده در کسب مهارت‌های عملی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام گرفت.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های بالینی، فراگیران

A-10-785-4

## آموزش راهکارهایی برای کاهش ازدحام در مراکز اورژانس

(E)

حسین مازوجیان، رضا پیری، مهدی کریمی شعار، زهرا سهراب نوی، لیلی روشنگر

دانشگاه علوم پزشکی تبریز-دانشکده پزشکی-کمیته تحقیقات دانشجویی  
hosseinm1388@yahoo.com

**مقدمه:** ازدحام در مراکز اورژانس Emergency Department منجر به کاهش کارایی در زمینه علمی و عملی، و حاصل این تراکم تعداد زیادی مرگ و میر را به دنبال دارد. ارائه راهکارهایی در کاهش این ازدحام منجر به افزایش اثربخشی این مراکز خواهد شد. با توجه به نتایج حاصل از داده‌های پژوهشی و آتالیز آماری انجام شده در مراکز تحقیقاتی، میتوان راهکارهای عملی را برای اجرای آنها در کشور و آموزش آن به کادر پزشکی ارائه نمود. بنابر این هدف از بررسی حاضر بررسی شاخصها و عوامل مؤثر بر جمعیت و کمک به حل این مشکل میباشد بحث و نتیجه گیری به نظر میرسد که اولویت بندی بیماران یکی از راهکارهای مورد ارائه باشد چنانچه با اولویت بندی رسیدگی به بیماران میتوان از مرگ و میر در اورژانسها کاست. اولویت بندی بیماران میتواند بر اساس چندین فاکتور مثل خصوصیات خود بیمار(سن و وضعیت بیمار، زمان طی شده در مسیر برای رسیدن به ED و...) خصوصیات ED (قابلیت کادر پزشکی و...) بیمارستان (تعداد تخت‌های اشغال شده در اورژانس، مدت زمان بستری در بیمارستان و...) انجام گیرد. از طرف دیگر با توجه به اینکه تعداد مراکز فوریت‌های پزشکی در یک منطقه جغرافیایی بسیار مهم است و هرچه تعداد بیشتر باشد میزان ازدحام مراجعه‌کننده کم و در نتیجه کمیت و کیفیت خدمات در سطح بالایی خواهد بود، همچنین میتوان در مناطقی که تراکم فوریت‌های پزشکی پایین است (مثل روستا) از مراکز سیار استفاده نمود. مدتی تصور میشد که تنها تعداد بیماران عامل ازدحام است ولی هرچند تعداد بیماران رسیده به ED ثابت باشد میزان مرگ و میر با توجه به اولویت بندیها کاهش میابد نتیجه گیری ازدحام یکی از مشکلات در حال

بایستی سه راهبرد زیر را مدنظر قرار دهد: چه کسی چه کاری انجام میدهد، راهبردهای انگیزه ای و نیز راهبردهای مدیریتی. چهارمین اهرم کنترل عبارت از وضع مقررات و نظارت می باشد. وضع مقررات، اقدامی اصلی در تمامی نظام های سلامت و یک اهرم کنترل عمده برای کسانی است که می خواهند عملکرد نظام سلامت را ارتقا بخشند. عملکرد نظام سلامت و وضعیت سلامت، به طرق گوناگون تحت تاثیر رفتار فردی قرار دارند. تغییر دادن رفتار فردی می تواند اثر عمده ای بر وضعیت سلامت فرد و عملکرد نظام سلامت داشته باشد. اصلاحات همواره فرآیندی مبتنی بر ارزش هاست. بنابراین با تعیین و تعریف دقیق ارزش ها و استفاده از اهرم های کنترل می توان فرمت بهتری برای اجرای مؤثر فرآیند اصلاحات و ایجاد تغییر رفتار و بهبود آموزش علوم پزشکی داشت.

**واژه‌های کلیدی:** اهرم کنترل، تغییر رفتار، نظام سلامت

A-10-13-5

## ارزیابی کیفیت و کمیت امکانات بخش پر و تز دانشکده

دندانپزشکی قزوین با دانشجویان در سال ۱۳۸۸ (E)

دانشگاه علوم پزشکی قزوین، دانشکده دندانپزشکی

شراره قاسمی، فاطمه جوادی  
sharareee88@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی برنامه های آموزشی جزئی از نظام آموزشی است. به منظور بهبود وضعیت آموزشی در واحدهای مختلف و نیل به ارتقا، کیفیت آموزشی، بررسی کیفیت و کمیت امکانات اهمیت ویژه ای دارد و با توجه به جایگاه علم پروتز در رشته دندانپزشکی بر آن شدیم تا این موضوع را در بخش پروتز دانشکده دندانپزشکی قزوین را از نظر دانشجویان در سال ۱۳۸۸ بررسی کنیم.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی - مقطعی انجام گردید، جامعه مورد مطالعه دانشجویان دندانپزشکی سال ۴ تا ۶ بودند که به شیوه نمونه گیری تصادفی آسان وارد مطالعه شدند ابزار جمع آوری اطلاعات ۱۰۰ پرسش نامه ای حاوی ۶۰ سوال با محوریت کیفیت و کمیت امکانات بخش پر و تز بود. روایی پرسش نامه را به شیوه تایید روایی محتوا توسط مشاوره یا صاحب نظران و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ بدست آمد. پس از جمع آوری اطلاعات آتالیز در نرم افزار SPSS با استفاده از آمار توصیفی و آزمون های مجذور کای و همبستگی انجام گرفت.

**نتایج:** محدوده سنی شرکت کنندگان ۲۰ تا ۴۱ سال و بیشترین تعداد ۲۳ ساله ها (۳۷/۷) و ۶۷/۲٪ زن و ۳۲/۸٪ مرد بودند. و ۱۴/۸٪ درصد دانشجویان این ارتباط را بد و ۶۸/۹٪ متوسط و ۱۶/۴٪ خوب ارزیابی کردند. سن و جنس با امکانات ارتباط معنا دار داشت.

**واژه‌های کلیدی:** آموزشی، کیفیت، کمیت، امکانات

A-10-686-4

## بررسی چالش‌های موجود در کسب مهارت‌های بالینی از دیدگاه

دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (E)



ایلام- بانگنجاپ- معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
pakzad\_i2006@yahoo.com

انسان موجودی یادگیرنده است که بدون یادگیری می میرد و یادگیری یک جریان مادام العمر است. در حقیقت یادگیری فرآیندی است برای توسعه، برای ساختن جامعه ای نوین و برای طراحی آینده ای مطلوب. یادگیری تکامل تدریجی است. مجموعه تکنولوژی‌هایی که اینک در دسترس بشر قرار دارد، تحولی اساسی را در یادگیری و آموزش رقم زده است. دیگر نظام کلاسی که مشتمل بر دانش آموز، کتاب، کلاس، آزمون، آموزگار و بسیاری از وسایل آموزشی بود منسوخ شده است. در پرتو انقلاب تکنولوژی، فرصتهایی برای یادگیری شتابان، آسانتر و ارزاتر فراهم می شود که پیش از این سابقه نداشته است. آنچه که در این مقاله به آن پرداخته خواهد شد تنها مقدمه ای است بر معرفی و تقسیم بندی تعدادی از الگوهای آموزشی که در سطح دانشگاهها و مؤسسات آموزشی مورد استفاده قرار می گیرد.

واژه‌های کلیدی: الگو، یادگیری، آموزش سنتی، آموزش نوین، آموزش مجازی.

A-10-125-1

### ارائه مدلی آموزشی در درک تکامل نای، برنشها، کیسه های

هوایی، پرده های جنب و نمایش اجزای سد خونی-هوایی

توسط کامپیوتر (E)

غلامرضا کاکا، همایون صدراپی، حسن قشونی

gh\_kaka@yahoo.com

دانش، فناوری و نوآوری، بزرگترین ثروت کشورها بوده و استفاده از فناوریهای نوین در زمینه های متعدد از جمله آموزش توانسته است افقی عظیم و راهی رو به رشد را به سوی بشر بگشاید. موضوع آموزش نوین در علوم پزشکی سالیهاست که توجه بسیاری از اندیشمندان را به خود جلب کرده است. هم اکنون علم آموزش با استفاده از ابزار مختلف راههای گوناگونی را برای آموزش صحیح، دقیق و مبتنی بر فهم دانش پژوهان ارائه نموده است یکی از این ابزار استفاده از کامپیوتر می باشد. به کارگیری این ابزار در امر آموزش به عنوان یک ابزار سریع و دقیق با قابلیت‌های ویژه و استثنایی اش در علوم مختلف و بالاخص علوم پزشکی باعث گردید تا بشر بسیار سریعتر از آنچه اذهان جسور در آتیه دانش بشری جستجو می کردند به آن دست یابد. از آنجا که آموزش و درک مفاهیم جنین شناسی در کلاس درس و آزمایشگاه با مشکلات عدیده ای همراه بوده و گاهی غیر قابل تصور است کاربرد کامپیوتر این مشکل را تا حد زیادی بر طرف می کند. استفاده از نرم افزارهای سه بعدی ساز به ما این امکان را می دهد تا بتوانیم پیچیدگیهای آناتومی تکاملی را به تصویر کشیده و تصاویر سه بعدی متحرکی که آناتومی و مجاورات هر شش نمای عضو در حال تکامل را نشان می دهد ایجاد کنیم. در این خصوص جهت درک هر چه بیشتر و بهتر آناتومی و تکامل نای، برنشها، کیسه های هوایی، پرده های جنب و همچنین اجزای تشکیل دهنده سد خونی - هوایی

رشد و شایع در بسیاری از کشورهاست که با توجه به اهمیت موضوع، مرگ و میر این مرکز شدیداً کم شده ولی با توجه به کم اهمیت شمردن موضوع در کشورمان همه ساله شاهد آمار بالای مرگ و میر در کشور هستیم. بنابر این به نظر میرسد که ارائه راهکارهایی از جمله اولویت بندی بیماران در افزایش بازدهی این مراکز میتواند راهگشا باشد.

واژه‌های کلیدی: اورژانس، ازدحام، اولویت بندی

A-10-568-2

### مدل آموزش پزشکی در کشورهای توسعه یافته (E)

ادریس حسن پور، یاسین آزاد منش، مبین سخنور

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

edrishasanpoor@yahoo.com

**مقدمه:** هدف جهانی از آموزش پزشکی آموزش عالی به پزشکان، قادر به حفظ سلامت افراد و جوامع است. مسیر برای دستیابی به این هدف تا کنون بیش از زمانهای دیگر موار شده است. این مقاله پاسخ مطلق به ابهامات از دیدگاه فلسفی، پاسخ به ذینفعان، محتوای برنامه آموزشی و زایمان، و ارزیابی از کارآموزان و برنامه های آموزشی در بسیاری از کشورهای توسعه یافته است. **روش کار:** تحلیل سیستماتیک مقالات مرتبط با آموزش پزشکی و مدل های ابتکاری کشورهای توسعه یافته (انگلستان استرالیا) زمینه مناسبی را برای تصمیم گیری سیستماتیک در ارتباط با آموزش پزشکی در کشور فراهم میسازد. فاکتورهای اصلی این مدل دانشجو، دانشگاه و سازمان های بهداشتی است.

**نتایج:** آموزش پزشکی سنتی محتوی تمرکز و سازماندهی در سیستم های اندام بدن می باشد. برنامه های درسی پیام جدیدتر، تنوری یادگیری نوین، تأکید بر رویکرد مبتنی بر شایستگی، با حالات بالینی در مرکز آموزش و سنجش دانشجویان همراه است. همراه با این تغییر مکان از دانشی عمیق، متخصص به روش آنچه باید بدانند در حال تبدیل است. این مدل ها به کاوش به عنوان گزینه برای ارائه برنامه درسی، ورودی از سوی دولت، دانشجویان، مردم و اعضای هیات علمی، و روش ها و اهمیت مجوز رسمی تأکید دارد.

**نتیجه گیری:** اهداف و روند آموزش پزشکان برای دستیابی به این مشترکات نمایشگاه های متعدد را در سراسر زمان و مکان جهان توسعه یافته متناسب با سازگاری فرهنگی و ملی برگزار می کنند. همه مدل و هدف محتوا برای حداقل دانش اولیه، با تأکید بر مهارت های ارتباطی، آگاهی فرهنگی و حرفه ای در میان پزشکان آینده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش پزشکی، اخلاق حرفه ای، دانشجو

A-10-106-1

### نگاهی بر انواع الگوهای آموزش (E)

ایرج پاکزاد، حسین مبیذخانی



**نتایج:** زیر ساختهای در حال توسعه یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی شامل مخازن یا کتابخانه های دیجیتال، دسترسی مدیریتی به مواد یادگیری الکترونیکی، توافق کلی در استانداردسازی تکنیکی و مرور یکسان منابع موجب پشتیبانی از این رویکرد می شود. ایجاد یادگیری الکترونیکی رشد یافته در آموزش پزشکی نیازمند یکپارچگی یادگیری الکترونیکی در زمان دانشجویی، فارغ التحصیلی و آموزش پزشکی مداوم است تا جایی که اساتید وقت زیادی را برای توزیع محتوا نگذارند اما به عنوان تسهیل کنندگان یادگیری و ارزیابی کنندگان صلاحیت به شمار آیند.

**نتیجه گیری:** یادگیری الکترونیکی نمی تواند به طور محض جایگزین آموزش سنتی شود بلکه به عنوان کامل کننده یادگیری به صورت ترکیبی عمل می کند. برای این منظور باید از مراکزی که در زمینه طراحی، تولید، پیاده سازی، ارزیابی، همکاری و تسهیم مواد یادگیری الکترونیکی فعالیت می کنند پشتیبانی ملی شود.

**واژه های کلیدی:** یادگیری الکترونیکی، آموزش، علوم پزشکی  
A-10-567-2

### ارتباط گرای پارادایمی نو در به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش پزشکی (E)

زهره جامه بزرگ، محمد سلیمی

کرمانشاه بلوار طاق بستان کوچه ۱۳۲ پلاک ۸۰، ۲- دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

ارتباط گرای پارادایمی نو در به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش پزشکی محمد سلیمی - کارشناس امور پژوهش دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه زهره جامه بزرگ ( دانشجوی دکترای تکنولوژی آموزشی ) دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سالهای اخیر پیشرفت های سریع در رایانه و سایر تکنولوژی های دیجیتالی، شامل اینترنت، منجر به افزایش سریع علاقه و افزایش استفاده از این رسانه ها برای مقاصد آموزشی، خصوصاً در مهارت آموزی در تجارت و صنعت و علوم پزشکی و غیره گردیده است. بسیاری از نظریه ها از جمله نظریه های مربوط به شناخت و یادگیری تلاش می کنند تا متناسب با محیط ها و فضاهایی که دائماً در حال تغییر است خود را مورد بازبینی قرار داده و با آن سازگار شوند. با عنایت به تحولات عمیقی که در عرصه فناوری های نوین رخ داده است و نقش مهمی که فناوری در فرایند یاددهی و یادگیری به عهده گرفته است به نظر می رسد که نظریه های غالب رفتارگرایی، شناخت گرایی و سازنده گرایی با وجود بازبینی های فزاینده درباره معنای یادگیری، معنای شناخت و معنای ادراک، دیگر نتوانند پاسخگوی نیازهای تعلیم و تربیت در محیط های پیچیده کنونی باشند. طبق این نظریه، یادگیری فرایندی است که در محیط های آشفته ای رخ می دهد که عناصر اصلی آن در حال جا به جایی بوده و در اختیار فرد نیستند. یادگیری در این معنا بر ارتباط بین مجموعه های خاص اطلاعات و ارتباطات متمرکز است. زیمنس (۲۰۰۹) اصولی را بر می شمارد که توجه به آنها ضمن روشن کردن رویکردها و مبانی معرفت شناختی ارتباط گرایی، دلالتهایی این نظریه را برای هدف های آموزشی بیان می کنند. اصول ارتباط گرایی عبارتند

مدل انسانی تعدادی انیمیشن تهیه کرده ایم. در تهیه این انیمیشنها از برنامه های 3d-studio و pro Animator استفاده گردیده است.

**واژه های کلیدی:** آموزش، جنین شناسی، آناتومی، سیستم تنفسی، کامپیوتر  
A-10-462-1

### جایگاه کتابخانه های دیجیتال در نظام بهداشتی (E)

مریم رسولی، نسرين نیک پیم

تهران-خ ولی عصر - تقاطع نیایش- دانشکده پرستاری و مامایی  
nikpeyma@yahoo.com

ما در دوره ای زندگی می کنیم که به جامعه اینترنتی مشهور است و فناوری اطلاعات در تمام فعالیت های روزانه زندگی همچون ثبت، نگهداری و انتشار اطلاعات جریان داشته و دنیا را به دهکده جهانی تبدیل کرده است. تحول عظیم در بخش فناوری اطلاعات، کتابخانه ها را نیز متأثر کرده و امروزه کتابخانه های عادی نمی توانند پاسخگوی تمام نیازهای اطلاعاتی باشند و باید به خوبی تجهیز شده و به صورت دیجیتالی، خدمات را به کاربران ارائه دهند. ارائه مراقبت بهداشتی با کیفیت به بیماران، مرکز توجه عملکرد پزشکی است. برای تعیین اینکه کدام درمان ها، اثربخشی بیشتری دارند، آسیب کمتری به بیمار وارد می کنند و هزینه کمتری را در بردارند، به روز شدن مداوم کارکنان بهداشتی ضروری به نظر می رسد. کتابخانه های دیجیتال در موقعیتی هستند که می توانند به این نیاز پاسخ داده و اطلاعات را در دسترس تمام علاقمندان حرفه بهداشتی قرار دهند. این مقاله به توضیحی اجمالی پیرامون جایگاه کتابخانه های دیجیتال در نظام بهداشتی می پردازد.

**واژه های کلیدی:** کتابخانه دیجیتال، نظام بهداشتی  
A-10-527-2

### تاثیر یادگیری الکترونیکی در آموزش علوم پزشکی (E)

فاطمه ابادزی، منیره صادقی جبلی

کاشان، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، گروه مدارک پزشکی  
f.abazari@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری الکترونیکی استفاده از تکنولوژی های اینترنتی در افزایش سطح دانش و کارایی است. تکنولوژی های یادگیری الکترونیکی موجب کنترل یادگیرندگان در سراسر محتوا، توالی یادگیری، جایگاه یادگیری، زمان، استفاده مکرر از رسانه ها و استفاده مناسب از تجربیات در موضوعات یادگیری شخصی را ارائه می دهد. به همین منظور این مقاله به بررسی تاثیر یادگیری الکترونیکی در آموزش علوم پزشکی می پردازد.

**روش کار:** این مطالعه به روش مروری- کتابخانه ای در سال ۱۳۸۹ انجام پذیرفت. داده ها از مجلات، کتب و مقالات انگلیسی و فارسی مربوط به سالهای ۲۰۱۰-۲۰۰۰ از طریق سایتها و مجلات معتبر گردآوری، دسته بندی و ارائه شد.



از: اصل ۱: یادگیری و دانش در دیدگاه های متنوعی مستقر است. اصل ۲: یادگیری فرایند ارتباط گره های ویژه یا منابع اطلاعاتی است. اصل ۳: یادگیری ممکن است در تجهیزات غیربشری وجود داشته باشد. اصل ۴: ظرفیت بیشتر دانشتن مهمتر از آن چیزی است که هم اکنون دانسته می شود. اصل ۵: ایجاد و حفظ ارتباط ها برای تسهیل یادگیری مداوم لازم است. اصل ۶: توانایی دیدن ارتباط های بین زمینه ها، عقاید، و مفاهیم یک مهارت هسته ای است. اصل ۷: دقت (دانش معتبر و روز آمد) هدف تمام فعالیت های ارتباط گراست. اصل ۸: تصمیم- سازی خود یک فرایند یادگیری است. انتخاب آنچه باید یادگرفته شود و معنای اطلاعات ورودی، از دریچه یک واقعیت در حال تغییر دیده می شود. در حالی که امروز یک جواب درست وجود دارد، فردا ممکن است به خاطر دگرگونی در جو اطلاعات موثر بر تصمیم گیری، غلط تلقی شود. نظریه ارتباط گرایی بدون آنکه بخواهد خود را جایگزین و رقیب نگرش های جا افتاده به یادگیری بدانند، یادگیری را به عنوان یک فرایند شکل دهی و شکل گیری ارتباط معرفی می کند و آن را مناسب عصر دیجیتال بر می شمارد. ارتباط گرایی مدلی را برای یادگیری ارائه می دهد که مبتنی بر تغییرات جامعه است که در آن یادگیری دیگر یک فعالیت انفرادی و درونی نیست. شیوه کار و عملکرد افراد به موازات بکارگیری ابزار جدید تغییر می کند. حوزه تعلیم و تربیت هم در شناسایی تغییرات محیطی که معنای خاصی برای یادگیری به همراه دارند، همواره کند عمل کرده است. ارتباط گرایی بینشی را نسبت به مهارت ها و تکالیف یادگیری ارائه می کند که مورد نیاز یادگیرندگان برای شکوفایی در عصر دیجیتال است.

**نتیجه گیری:** استفاده از سیستم سمعی و بصری نقش مهمی در ارتقای نظام سلامت برای دانشجویان و اساتید دارد

**واژه های کلیدی:** سمعی وبصری، ارتقای سلامت، تکنولوژی  
A-10-1007-1

### فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT): در نظام سلامت چالشها و

#### راهکارها (E)

##### فریبا عسگری

رشت، دانشکده پرستاری مامایی شهیدبهبشتی  
asgari\_f@gums.ac.ir

**مقدمه:** تغییرات درونی نظام سلامت و تحول دیدگاه بیماری نگر به سلامت نگر و فردنگر به جامعه نگر فناوری اطلاعات و ارتباطات، تفکر استفاده از این فناوری رادرجهت ارتقای کیفیت خدمات سلامت را بدنبال داشته است. بدیعی است که بکارگیری فناوری مستلزم زیرساخت ها، مطالعات، ابزارهای خاص خودمی باشد. هرچند فناوری فرصت ها و منافع بسیاری را برای کشورها بدنبال دارد اما عوارض و آسیبهایی را نیز با خود آورده است که غفلت از آنها درحوزه سلامت می تواند خطرناک و جبران ناپذیر باشد. از طرفی با توجه به ناگزیربودن کشور در استفاده از این فناوری ها، برای تدوین سیاستها و راهکارهای مقابله با تبعات آن ضروری است که آثار، عوارض اجتماعی - اقتصادی این بکارگیری موردبررسی قرار بگیرد. بدین دلیل پژوهشگر باهدف بررسی چالشهای فراروی فناوری اطلاعات و ارتباطات درنظام سلامت پرداخته است تا شاید بتوان گامی هرچند ناچیز در راستای ارتقای کیفیت ارائه خدمات سلامت برداشت.

**روش کار:** این مطالعه یک بررسی مروری است که به روش مطالعات کتابخانه ای وجستجوی اینترنتی درسایتهای معتبر انجام شده است. محتوا: بحث بهداشت و درمان از گذشته های دور بدلیل پیچیدگی و شرایط خاص انسانی همواره با مشکلات و عوارض ناخواسته درسطح جهانی مطرح بوده است. علاوه برآن دلایل ساختاری که وجود دارد عملکرد ICT را در زمینه های مراقبت سلامتی با مشکلات خاصی مواجه نموده است نظیر: عدم آشنایی و فقدان دانش لازم نیروی انسانی درمانگر، عدم وجود زیرساخت ارتباطی، مسائل حقوقی جدید از جمله امنیت و حفظ اسرار بیماران، عدم اعتماد بیماران، از موارد قابل پیاده سازی و اجرای فناوری در ساماندهی سلامت است. بدین دلیل پژوهشگر به بررسی چالشهای فراروی فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام سلامت پرداخته است تا نمونه های کاربرد فناوری ICT در نظام سلامت می توان به: نظام ثبت الکترونیک سلامت برای افراد جامعه (پرونده الکترونیک سلامت)، ایجاد زمینه های ارائه خدمات سلامت از راه دور (پزشکی از راه دور، مراقبت از راه دور، مشاوره و پایش از راه دور و...) اشاره نمود. آزمایشی بکارگیری ICT در نظام سلامت رامی توان به موارد ذیل اشاره نمود: دسترسی بهتر به امکانات مراقبت سلامت، تدارک بهتر امکانات سلامت،

اصل ۱: یادگیری و دانش در دیدگاه های متنوعی مستقر است. اصل ۲: یادگیری فرایند ارتباط گره های ویژه یا منابع اطلاعاتی است. اصل ۳: یادگیری ممکن است در تجهیزات غیربشری وجود داشته باشد. اصل ۴: ظرفیت بیشتر دانشتن مهمتر از آن چیزی است که هم اکنون دانسته می شود. اصل ۵: ایجاد و حفظ ارتباط ها برای تسهیل یادگیری مداوم لازم است. اصل ۶: توانایی دیدن ارتباط های بین زمینه ها، عقاید، و مفاهیم یک مهارت هسته ای است. اصل ۷: دقت (دانش معتبر و روز آمد) هدف تمام فعالیت های ارتباط گراست. اصل ۸: تصمیم- سازی خود یک فرایند یادگیری است. انتخاب آنچه باید یادگرفته شود و معنای اطلاعات ورودی، از دریچه یک واقعیت در حال تغییر دیده می شود. در حالی که امروز یک جواب درست وجود دارد، فردا ممکن است به خاطر دگرگونی در جو اطلاعات موثر بر تصمیم گیری، غلط تلقی شود. نظریه ارتباط گرایی بدون آنکه بخواهد خود را جایگزین و رقیب نگرش های جا افتاده به یادگیری بدانند، یادگیری را به عنوان یک فرایند شکل دهی و شکل گیری ارتباط معرفی می کند و آن را مناسب عصر دیجیتال بر می شمارد. ارتباط گرایی مدلی را برای یادگیری ارائه می دهد که مبتنی بر تغییرات جامعه است که در آن یادگیری دیگر یک فعالیت انفرادی و درونی نیست. شیوه کار و عملکرد افراد به موازات بکارگیری ابزار جدید تغییر می کند. حوزه تعلیم و تربیت هم در شناسایی تغییرات محیطی که معنای خاصی برای یادگیری به همراه دارند، همواره کند عمل کرده است. ارتباط گرایی بینشی را نسبت به مهارت ها و تکالیف یادگیری ارائه می کند که مورد نیاز یادگیرندگان برای شکوفایی در عصر دیجیتال است.

**واژه های کلیدی:** ارتباط گرایی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، پارادایم، آموزش پزشکی، شناخت گرایی، رفتار گرایی، سازنده گرایی

A-10-409-2

### نقش آموزش سمعی و بصری در ارتقای نظام سلامت (E)

##### ندا سعیدیان، امین نوروزیگی

دانشکده پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد  
saeedianneda@yahoo.com

**مقدمه:** تکنولوژی آموزشی بعنوان علمی که سعی دارد با هماهنگی، فعالیت های آموزشی را در جهت رسیدن به اهداف مورد نظر تسریع و تقویت کند شناخته شده است. یکی از این موارد استفاده از سیستم سمعی وبصری است. آموزش سمعی و بصری شامل موضوعات ومباحث فراوان و متنوعی است که اولاً اساتید و دانشجویان را از دید و گرایشی وسیع و مثبت نسبت به استفاده از وسایل و مواد سمعی بصری برخوردار میسازد و ثانیاً با توجه به امکانات و محدودیت ها استفاده صحیح و مطلوب تر از آنها را گوشزد می کند. هدف: در این تحقیق قصد داریم میزان رضایت دانشجویان پزشکی و اساتید را از آموزش های سمعی و بصری و معیار های یک سیستم سمعی و بصری خوب را بررسی نماییم.

**روش کار:** طی یک نظر سنجی از ۷۰ دانشجوی پزشکی دانشگاه آزاد مشهد و ۳۰ استاد این دانشکده در قالب پرسشنامه، میزان رضایت افراد و معیار های آنان برای یک سیستم سمعی و بصری خوب سنجیده شد.

**نتایج:** بررسی ها نشان داد که ۷۸٪ درصد از دانشجویان پزشکی و ۸۶٪ از اساتید از سیستم سمعی و بصری رضایت داشتند و معیار های آنان برای یک



احیاء میترسم این کار را انجام دهم test-pre ۵۸. ۳٪ گزینه خیر post-test ۶۳. ۹٪ گزینه مطمئن نیستم را انتخاب کردند. ۳. در زمان برخورد با فردی که ایست قلبی ریوی داده خودم از لحاظ روحی به شدت تحت تاثیر قرار میگیرم test-pre ۸۶. ۱٪ و test-post ۷۲. ۲٪ گزینه بله را انتخاب کردند. ۴. تمایل دارم در دوره های تکمیلی B. L. S شرکت کنم. test-pre ۹۴. ۴٪ و test-post ۹۷. ۲٪ گزینه بله را انتخاب کردند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج بدست آمده دانشجویان علاقه مند به برگزاری کارگاه های B. L. S در سطح وسیعتری هستند و تمایل به انجام این کار در مواقع مورد نیاز دارند. اما با انجام این مطالعه به نظر میرسد که احتیاج به آموزش بیشتر و دوره های باز آموزی دارند. پیشنهاد میشود که در برنامه های گروه های آموزشی برنامه ریزی بیشتری در این محبت انجام گیرد و حتی بعد از فارغ التحصیلی دانشجویان این دوره ها به صورت مدون برگزار شود.

**واژه های کلیدی:** احیای قلبی ریوی- آموزش- اقدامات پایه حیاتی

A-10-979-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در مورد جایگاه و لزوم آموزش مبانی طب سنتی و گیاهان دارویی در دوره ی آموزش پزشکی عمومی (E)

آیلار فضل زاده آفاق گرجانی، محمد دلیرراد

ilar\_fazlzadeh@yahoo.com

**مقدمه:** شواهد زیادی نشان می دهد که تقاضای بیماران برای دسترسی به خدمات طب مکمل و تمایل پزشکان برای آگاهی از این روش ها در سطح جهان و از جمله ایران رو به افزایش است و مطالعاتی که در ایران برای بررسی نگرش و عملکرد پزشکان عمومی انجام شده نشان داده است که ۸۴/۹٪ پزشکان تهرانی معتقدند که این روش ها در سال های اخیر بیش از گذشته مورد توجه و به کارگیری قرار گرفته است. لازم به ذکر است که ۷۵٪ دانشکده پزشکی در آمریکا به برگزاری کلاس ها و سمینارهای اختیاری در زمینه طب مکمل اقدام کرده اند. دانشگاه های انگلیس نیز دوره های مختلف آموزش طب مکمل برگزار کرده و نیز در آلمان ۷۰ درصد پزشکان عمومی در نسخه های خود داروی گیاهی تجویز میکنند با این وجود در میان جامعه ی پزشکی ایران طب سنتی هنوز ناشناخته است، در حالی که شناخت آن از سوی پزشکان برای احیای این شاخه از پزشکی در جامعه و نیز در جهت ارائه مشاوره صحیح به بیماران و نیز استفاده از آن در طی روند درمان بیماران لازم و ضروری است. با این وجود در سیستم آموزشی پزشکی عمومی جایگاهی برای آموزش طب سنتی به دانشجویان در نظر گرفته نشده است. هدف از این مقاله ارائه ی نظرات دانشجویان در خصوص لزوم و یا عدم لزوم آموزش پاره ای از ملزومات این طب در طی دوره ی پزشکی عمومی می باشد.

**روش کار:** مطالعه ی حاضر یک مطالعه ی توصیفی - مقطعی است که بر روی ۶۰ نفر از کارورزان و ۳۰ نفر از کارآموزان بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ارومیه انجام گرفته است. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ی نظرسنجی بوده است و داده ها پس از جمع آوری از طریق روشهای آماری و نرم افزار spss (۱۷ ver) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

ارتباطات پیشرفته، صرفه جویی در هزینه ها، کاهش زمان انتظار، ارتقای سطح استانداردهای سلامت، آموزش بهتر و دسترسی سریعتر به اطلاعات، تولید سرمایه عوارض و پیامدها نیز شامل: انسان دیجیتال، ارتباط ضعیف بین بیمار و کادر درمانی، ارتباط ضعیف بین کادر درمانی، افزایش ریسک، خطر آفرینی و عوارض جانبی، تهدیدی برای شیوه های سنتی، از هم گسیختگی سازمانی، نیاز به دوره های تکمیلی آموزشی و ملزومات مربوطه و عدم اطمینان از کیفیت اطلاعات بهداشتی از ملزومات ICT می توان به: استانداردها و زیرساخت های ارتباط از راه دور، هزینه کردها و نمودهای اخلاقی و حقوقی اشاره نمود.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد که در کنار پیچیدگی های علوم و فنون پزشکی، دلایل ساختاری نیز وجود دارد. که عملکرد فناوری های اطلاعاتی را در زمینه های برقراری مراقبتهای بهداشتی با مشکل مواجه نموده است. از اینرو برای موفقیت و بقای سلامت الکترونیک، یکپارچگی کامل با ساختارها و فرآیندهای سلامتی ضروری است که باید از طریق هم سو شدن سلامت الکترونیک با طرح های سلامتی راهبردی موجود نظیر پرونده الکترونیک سلامت و سلامت الکترونیک، سیاست های سلامتی مطرح و رفع موانع سیاستگذاری حاصل شود.

**واژه های کلیدی:** فناوری اطلاعات و ارتباطات، سلامت الکترونیک سلامت از راه دور

A-10-936-3

### نگرش دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی شیراز بر آموزش و انجام B. L. S (E)

مهدی عبدالرحیمی

shiraz edc  
abdorahimemehdi@yahoo.com

**مقدمه:** Basic life support اقدامات پایه حیات، مجموعه ای از مهارتهای عمومی است که در مواقع بروز مشکلات قلبی و عروقی بکار برده میشود و شامل دو قسمت مدیریت راه هوایی و احیای قلبی مغزی ریوی میباشد. CPR مخفف کلمه ی Cardioac Pulmonary Cerebral Resuscitation است و عملیاتی است که در هنگام ایست قلبی و ریوی انجام می گردد. با توجه به اینکه B. L. S یکسری اقدامات حیاتی پایه میباشد و احتیاج به وسایل ندارد و نیاز است که دانشجویان رشته هایی که در فیلد پزشکی حضور دارند باین محبت آشنا شوند بر آن شدیدم تا یک کارگاه آموزشی B. L. S برای دانشجویان جدیدالورود دانشکده پرستاری و مامایی برگزار کرده و میزان موفقیت خود را در این کارگاه مورد تحلیل قرار دهیم.

**روش کار:** مطالعه مورد نظر بروی ۳۶ نفر از دانشجویان جدید الورد انجام شد. این کارگاه توسط مرکز توسعه آموزش برگزار گردید. پرسشنامه تهیه شده متشکل از ۱۶ سوال دارای ۳ گزینه بله، خیر و مطمئن نیستم بود که توسط اساتید گروه فوریتهای پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز مورد تایید قرار گرفته و داده ها نیز توسط نرم افزاری spss تحلیل گردید.

**نتایج:** ۱. در موقع برخورد با کسی که دچار ایست قلبی ریوی شده قبل از شروع احیاء درخواست کمک میکنم در test-pre ۷۵. ۸٪ و test-post ۹۷. ۹٪ پاسخ بله را انتخاب کردند. ۲. به علت نداشتن دانش کافی در مورد





**نتایج:** فقط ۱۰٪ از دانشجویان با مبانی طب سنتی و گیاهان دارویی و موارد استفاده ی آن آشنایی داشتند ۸۸/۷٪ از دانشجویان جایگاه طب سنتی و استفاده از آن در نظام آموزش پزشکی عمومی را ضعیف توصیف کرده بودند.

۶۳/۳٪ دانشجویان آموزش مبانی طب سنتی و آشنایی با گیاهان دارویی را در طی دوره ی آموزش پزشکی عمومی را لازم می دانسته اند. هم چنین ۵۷/۷٪ از آنها تمایل به یادگیری مبانی طب سنتی را ذکر می کردند. ۷۲/۲٪ اظهار کردند که شناخت این طب در روند درمان بیماران مفید خواهد بود.

۷۳/۴٪ از دانشجویان عقیده داشتند که میزان استفاده از این طب و داروهای گیاهی در کشور ما خوب است و ۸۴/۶٪ عقیده داشتند که دانشجویان پزشکی اطلاعاتی در خصوص طب سنتی ندارند و نمی توانند بیماران را در این خصوص راهنمایی کنند.

### راهکارهای دستیابی به اهداف نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت (E)

مجتبی ولی، حمیده هریزچی قدیم، شهلا بابانی نژاد

مدیریت درمان تامین اجتماعی آذربایجان شرقی  
drvali75@yahoo.com

**مقدمه:** نقشه جامع علمی کشور بمنظور دستیابی به سند چشم انداز افق ۱۴۰۴ در شورای عالی انقلاب فرهنگی تدوین و ابلاغ گردید تا با اجرای این نقشه، کشور بتواند به سند چشم انداز در افق ۱۴۰۴ دست یابد. با توجه به سپری شدن ۵ سال یعنی ۲۵٪ از زمان ابلاغ این سند، اهمیت برنامه ریزی و جذبیت به منظور دستیابی به آن بیش از پیش نمایان می گردد.

**روش کار:** به صورت مروری و Expert opinion می باشد. نقشه ی جامع علمی کشور در ۵ فصل تدوین گردیده است که اولویت های علم و فناوری کشور در حوزه ی سلامت در فصل سوم در سه اولویت به شرح زیر ارائه گردیده است. اولویت های الف (در سلامت): سیاستگذاری و اقتصاد سلامت - دانش پیشگیری و ارتقای سلامت با تأکید بر بیماری های دارای بار بالا و معضلات بومی - الگوهای شیوه زندگی سالم منطبق با آموزه های اسلامی - استفاده از الگوهای تغذیه بومی اولویت های ب (در سلامت): داروهای جدید و نو ترکیب - مدیریت اطلاعات و دانش سلامت - طب سنتی - تجهیزات پزشکی - سلو لی و مولکولی اولویت های ج (در سلامت): علوم میان رشته ای بین علوم پایه با علوم بالینی - مقابله با انواع اعتیاد - ایمنی غذایی - امنیت غذایی در فصل چهارم راهبرد ها و اقدامات ملی برای توسعه ی علم و فناوری در کشور، به طور اختصاصی راهبرد کلان ۱۱ بدین شرح می باشد: راهبرد کلان ۱۱: جهت دهی به چرخه علم و فناوری و نوآوری برای ایفای نقش آفرینی مؤثرتر در حوزه علوم پزشکی و سلامت راهبردهای ملی: توسعه و بومی سازی علوم و فناوریهای سلامت در کشور، توسعه آموزش و پژوهش در زمینه ترویج شیوه های زندگی سالم و اسلامی و نیز عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت و بهداشت؛ اقدامات ملی: توسعه آموزشها و پژوهشهای حوزه تغذیه و پیشگیری، به منظور بهره مند ی از مواد غذایی سالم و حفظ سلامت جامعه؛ تولید دانش با تأکید بر بیماریها و معضلات بومی، تقویت ارتباط علوم سلامت و بالینی و طب سنتی اسلامی - ایرانی با علوم پایه و علوم اسلامی و علوم انسانی و اجتماعی؛ ساماندهی بازار محصولات و تجهیزات سلامت در کشور به منظور حمایت از تولید علم و فناوریهای بومی؛ توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در عرصه سلامت به منظور ایجاد نظام سلامت الکترونیک با رعایت اخلاق اسلامی و امنیت اجتماعی و حریم خصوصی؛ تقویت نظام آموزشی با رویکرد تربیت سرمایه انسانی متخلق به اخلاق حرفه ای مبتنی بر تعالیم اسلامی لذا به منظور

**نتایج:** فقط ۱۰٪ از دانشجویان با مبانی طب سنتی و گیاهان دارویی و موارد استفاده ی آن آشنایی داشتند ۸۸/۷٪ از دانشجویان جایگاه طب سنتی و استفاده از آن در نظام آموزش پزشکی عمومی را ضعیف توصیف کرده بودند. ۶۳/۳٪ دانشجویان آموزش مبانی طب سنتی و آشنایی با گیاهان دارویی را در طی دوره ی آموزش پزشکی عمومی را لازم می دانسته اند. هم چنین ۵۷/۷٪ از آنها تمایل به یادگیری مبانی طب سنتی را ذکر می کردند. ۷۲/۲٪ اظهار کردند که شناخت این طب در روند درمان بیماران مفید خواهد بود. ۷۳/۴٪ از دانشجویان عقیده داشتند که میزان استفاده از این طب و داروهای گیاهی در کشور ما خوب است و ۸۴/۶٪ عقیده داشتند که دانشجویان پزشکی اطلاعاتی در خصوص طب سنتی ندارند و نمی توانند بیماران را در این خصوص راهنمایی کنند.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های فوق می توان نتیجه گرفت که دانشجویان اطلاعات کارآمدی در خصوص طب سنتی و روشهای آن و نیز گیاهان دارویی نداشته و با توجه به تأکید آنها بر نبود آموزش های لازم در این زمینه، برنامه ریزی جهت ارائه ی آموزشهای لازم در زمینه طب سنتی در طی دوره ی آموزش پزشکی عمومی را لازم و ضروری می دانند، چراکه داشتن این شناخت آنها را در روند درمان و نیز ارائه مشاوره به بیماران توانمند خواهد کرد. پس در برنامه ریزی های آموزشی می توان به این مقوله پرداخت. کلید واژه: طب سنتی- دانشجویان- آموزش

**واژه های کلیدی:** طب سنتی، دانشجویان، آموزش  
A-10-934-1

### سیستم همزمان دروس مرحله ی علوم پایه و فیزیو پاتولوژی هر ارگان (E)

ندا سعیدیان، امین نوروزیگی

دانشکده پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد  
saeedianneda@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به گستردگی مطالب در دوره پزشکی برای سهولت یادگیری و کار آمدی بیشتر ما بر آن شدیم تا با پیشنهاد متد آموزشی کارآمد تر و افزایش جنبه ی عملی دروس، مطالعه مطالب حجیم این رشته را با کارایی مطالعات را افزایش دهیم. هدف ارائه روشی برای سیستم آموزشی مطالعه هم زمان دروس مرتبط با هر ارگان طی زمانی مشخص (مشابه دوران استاژری) در ازای دوران علوم پایه و فیزیوپاتولوژی (همراه با جنبه عملی) همچنین بررسی میزان مقبولیت و کارایی آن.

**روش کار:** در این مطالعه ما برای سهولت درک مطالب این روش را پیشنهاد گردید که مطالعه ی هم زمان دروس آناتومی، بافت شناسی، فیزیو لوژی، پاتولوژی، فارماکولوژی و فیزیو پاتولوژی مرتبط با هر ارگان طی زمانی مشخص (مشابه دوران استاژری) در ازای دوران علوم پایه و فیزیوپاتولوژی و همچنین یک روز در هفته آموزش در بخش مربوطه در بیمارستان زیر نظر دانشجویان استاژر و ایترن برای افزایش جنبه ی عملی و آشنایی دانشجویان انجام شود. طی یک پرسش نامه از ۱۰۰ دانشجوی پزشکی در مقطع استاژری و ایترنی میزان مقبولیت و کارایی این روش را در مقایسه با متد حال نظر سنجی به عمل آوردیم



**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان می دهد که زندگی در کنار والدین عامل مثبتی در گذراندن این آزمون است و توجه به دانشجویان پر خطر برای مردودی و دیگر عوامل خطر مطرح شده می تواند موجب بهبود نتایج آزمون شود. کلمات کلیدی: آزمون پیش کارورزی، دانشجویان پزشکی، موفقیت، استرس  
**واژه های کلیدی:** آزمون پیش کارورزی، دانشجویان پزشکی، موفقیت، استرس  
A-10-764-5

### بررسی نظرات دندانپزشکان عمومی شهرستان رفسنجان در مورد نیازهای آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی (E)

علی پیمانی مجاور، حمید بخشی

سازمان مرکزی دانشگاه  
bakhshi\_hamid@yahoo.com

**مقدمه:** در حال حاضر آموزش مداوم دندانپزشکی یک وظیفه حرفه ای و اخلاقی و یک روش رایج جهت حفظ و ارتقاء سطح دانش و مهارت دندانپزشکان عمومی است. بنابراین شناسایی نیازهای آموزشی دندانپزشکان عمومی و اولویت بندی آنها از ضروریات می باشد. مطالعه حاضر به منظور تعیین نظرات دندانپزشکان عمومی شهرستان رفسنجان در مورد نیازهای آموزشی، روشهای مناسب تدریس و اجرای برنامه آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی و اولویت بندی آنها جهت بهره برداری در برنامه ریزی آتی انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی در سال ۱۳۸۸ با شرکت ۵۵ دندانپزشک عمومی شهرستان رفسنجان انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بود که حاوی مشخصات فردی و ۱۸ سؤال بر مبنای عناوین برنامه آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی و روشهای مناسب تدریس و اجرای برنامه آموزش مداوم آن بود. سئوالات بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت تنظیم گردیدند. روانی و پایایی پرسشنامه توسط متخصصان مجرب و آزمون مجدد تأیید شد. داده ها با استفاده از روشهای آمار توصیفی (میانگین و فراوانی نسبی) و تحلیلی (T-TEST) گزارش گردیدند، معنی دار تلقی گردید.

**نتایج:** شرکت کنندگان در این مطالعه ۷۴/۵ درصد مرد بودند و میانگین سنی آنها  $37 \pm 9/38$  و میانگین سابقه خدمت  $7/94 \pm 10/90$  بود. مهمترین اولویت آموزشی برنامه آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی کنترل عفونت و اصول استریلیزاسیون بود (میانگین  $4/14 \pm 0/86$ ). شرکت کنندگان روشهای سخنرانی همراه با فیلم و اجرای کارگاه آموزشی را به عنوان مناسب ترین روش آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی برشمردند و برای اجرای آموزشی دندانپزشکی جراحی روش های سمینار، کنگره و برنامه های مدون را مناسب تر دانستند. بین دندانپزشکان زن و مرد در میانگین نیازهای آموزشی، تفاوت معنی دار در تمایل بیشتر مردان به آموزش جراحی دندانهای نهفته و تقسیم بندی انواع نهفتگی وجود داشت و در مقابل تفاوت معنی دار در تمایل بیشتر زنان به آموزش از طریق اینترنت، مطالعه، مجلات آموزش دارای امتیاز و استفاده از نوار صوتی بود.

**نتیجه گیری:** سرفصلهای برنامه آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی بایستی بطور منظم و به استناد تحقیقات و متناسب با نیاز فراگیران بازنگری و تدوین شوند و از شیوه های نوین در تدریس و اجرای برنامه جهت بهره وری بیشتر

دستیابی به این راهبرد ها در حوزه سلامت، راهکار های زیر پیشنهاد می شود: ۱- ایجاد قطب های چشم انداز در دانشگاه های علوم پزشکی و اجاله هر یک از اقدامات ملی به یک یا چند دانشگاه. ۲- انجام مطالعات گسترده و تحلیل محیط برای دستیابی به اهداف سند ۳- تدوین برنامه ی زمان بندی برای دستیابی به اهداف ۴- آموزش اساتید، پژوهش گران و کارکنان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص اهداف و راهبرد های نقشه ی جامع کشور ۵- تعیین Target برای هر هدف و ابلاغ به واحد ها و گروه های آموزشی ذیربط ۶- تعیین شاخص های نظارتی و تعیین گروه نظارتی هر هدف ملی

**نتیجه گیری:** با توجه به سپری شدن ۵ سال از ابلاغ سند چشم انداز، به عبارتی فقط ۷۵٪ از زمان تعیین شده برای دستیابی به اهداف سند باقی مانده است. لذا ضروری است سرعت بیشتری به اجرای راهبرد ها و اقدامات ملی نقشه جامع داده شود که تعیین قطب های چشم انداز در دانشگاه های علوم پزشکی و انجام تحلیل محیطی به منظور تدوین برنامه ی زمان بندی دقیق ضروری به نظر می رسد. در ضمن آموزش اساتید، پژوهشگران و کارکنان در خصوص سند چشم انداز و تعیین Target برای هر هدف و تعیین شاخص های نظارتی از راهکارهای دستیابی به اهداف نقشه ی جامع می باشد.  
**واژه های کلیدی:** اهداف، نقشه جامع علمی کشور، دانشگاه های علوم پزشکی، سند چشم انداز،

A-10-1005-1

### بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت دانشجویان در امتحان جامع پیش کارورزی دانشگاه علوم پزشکی مازندران (E)

میترا محمودی، کوروش وحیدشاهی، زهرا سلطان توی، مهدی اهنگری، سمیه اولادی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش  
mtmhrmit@yahoo.com

**مقدمه:** امتحان جامع پیش کارورزی یکی از مهمترین آزمونهای دانشجویان پزشکی است. در این مطالعه عوامل مؤثر بر نتایج این آزمون مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** مطالعه از نوع توصیفی بوده و تمامی دانشجویان شرکت کننده در امتحان از دو ورودی متناوب ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ وارد مطالعه شدند. ابزار سنجش پرسشنامه خود ایفا پایا و روا بوده که شامل ۲۶ سؤال دموگرافیک، ۱۰ سؤال در خصوص نگرش و ۵۷ سؤال در مورد فاکتورهای استرس زا بود. نتایج وارد نرم افزار SPSS ویرایش ۱۵ شده و با آزمونهای آماری مناسب آنالیز شد.

**نتایج:** ۹۰ نفر پرسشنامه ها را کامل کردند که ۴۷٪ زن، ۶۳٪ متأهل و همگی ساکن شهر بودند. ۲۳٪ ساکن خوابگاه، ۲۶٪ در منزل شخصی مستقل و مابقی با والدین خود زندگی می کردند. ۷۰٪ شرکت کنندگان نیز در خانواده خود پزشک داشتند. نگرش مثبت نسبت به پزشکی در دانشجویان با سن کمتر و ورودی پایین تر، بالاتر بود. نتایج نشان داد که موفقیت گذراندن آزمون پیش کارورزی ارتباط مثبت و معناداری با زندگی در کنار والدین دارد (P=0.041) اما با ازدواج، تحصیلات والدین و استرس و جنس ارتباط معناداری ندارد



فرایندهای برتر آموزشی دسترسی اعضای هیات علمی، دانشجویان و کارکنان به اینترنت و بانک های اطلاعاتی در محیط دانشگاه و منزل سرانه دانشجویی به تفکیک دوره و رشته های تحصیلی دانشجویی نسبت نقش های پژوهشی و فرهنگی، اجرایی اعضای هیات علمی به نقش آموزشی وجود بازنگری در برنامه های آموزشی نسبت محیط آموزشی به اعضای هیات علمی و دانشجویان وجود برنامه های ارتقا، کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه درصد دانشجویان مشروطی و اخراجی نسبت شاخص های ارگونومیک در محیط کاری برای اعضای هیات علمی، دانشجویان و کارکنان آموزشی میزان رضایت مشتریان و گیرندگان خدمات سلامت میزان های قبولی دانشجویان در آزمون های جامع

**نتیجه گیری:** با استفاده از ابزار سنجش عدالت آموزشی می توان با شفاف شدن نابرابریها، تعیین شکافها، اولویت بندی و انتخاب اقدامات مؤثر بر مؤلفه های مؤثر از بین طیف مداخلات و ایجاد رقابت مثبت بین دانشگاه ها، موجبات اجرایی شدن و تحقق عدالت محوری را فراهم نمود.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، ابزار سنجش، دانشگاه علوم پزشکی  
A-10-104-6

### عدالت و چگونگی اندازه گیری آن در آموزش عالی (E)

زهره اشرف گنجویی

کرمان بیمارستان شفا واحد کنترل عفونت  
z\_aganjooie@yahoo.com

**مقدمه:** عدالت موضوعی است که به دلیل اهمیت آن در استواری جوامع همواره مورد توجه صاحب نظران و اندیشمندان بوده است اما در بحث آموزش کمتر به آن توجه شده است. این مقاله ضمن ارائه تعریفی از عدالت به معرفی شاخصهای مطرح در خصوص اندازه گیری عدالت در آموزش عالی می پردازد.

**روش کار:** به صورت مروری و با استفاده از منابع معتبر است.

**نتایج:** عدالت به معنای مساوات و برابری و رفع تبعیض هایی است که منشا آن نابرابری در امکانات اجتماعی است ضمن حفظ اختلاف هایی که منشا آن لیاقت، استعداد و فعالیت افراد است. در نظام آموزش عالی جهت تصمیم گیری در خصوص وجود عدالت از سه دیدگاه می توان شاخصها را بررسی و تحلیل نمود: دسترسی، دروندادهای نظام آموزشی و عملکرد نظام در مبحث دسترسی یا برخورداری از فرصت های آموزشی توزیع برابر فرصت های آموزشی از لحاظ قومی، اجتماعی، اقتصادی، جنسیت، سن، دین، اعتقادات و ناتوانانی های فیزیکی مورد بررسی قرار می گیرد. در سطح درو ندادهای نظام آموزشی به بررسی چگونگی توزیع منابع کیفی و کمی اعم از منابع مالی و منابع انسانی می پردازند مانند توزیع کمی و کیفی امکانات و تجهیزات آموزشی، تخصیص بودجه ها و توزیع اساتید از لحاظ تعداد و سطح تحصیلات و صلاحیتهای حرفه ای کارکنان و . . . در سطح عملکرد نظام موفقیت یک نظام آموزشی و مواردی مانند سطح نمرات در سطح ملی، نرخ افت تحصیلی، مردودی، ارتقا و گذر از یک دوره تحصیلی به دوره بالاتر، شاخص انتخاب و فرصت های آموزشی برابری متناسب با جمعیت مورد بررسی قرار می گیرد.

**نتیجه گیری:** رسیدن به عدالت آموزشی نیازمند تلاشهای چند جانبه و برنامه های دراز مدت دولتهاست غلبه بر نارسایی های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی،

استفاده گردد. نتایج این مطالعه می تواند در برنامه ریزیهای آتی آموزش مداوم دندانپزشکی جراحی مورد استفاده قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش مداوم، دندانپزشکی جراحی، رفسنجان  
A-10-935-5

### (E) Tool Assessment Equity Educational

رفعت محبی فر، علی اکبر زینالو، فریبا زاهدی فر

دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت و پیرا پزشکی  
smrf55@yahoo.com

**مقدمه:** وجود یک زیر نظام ارزیابی برای کارآمدی و شفافیت هر نظام آموزشی و به منظور تحقق اهداف مورد نظر اجتناب ناپذیر است. همچنین با استفاده از اطلاعات ارزیابی شده، اطمینان لازم درباره تحقق رسالت و مأموریت های نظام آموزشی به دست می آید. یکی از ابزارهای مهم در ارزیابی نظام آموزشی که باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد، ابزار سنجش عدالت آموزشی است. هدف: هدف از انجام این مطالعه برای بررسی و ارائه ابزاری جهت سنجش عدالت در محیط های آموزشی نظام سلامت در دانشگاه های علوم پزشکی بوده است.

**روش کار:** این مطالعه با بررسی دیدگاه های مربوط به عدالت و بر گرفته از ابزار سنجش عدالت سازمان جهانی بهداشت در عدالت شهری به صورت مرور سیستماتیک انجام شده است.

**نتایج:** نظام آموزشی بخش سلامت بر اساس یک مدل سیستمی، تحت تأثیر عوامل مرتبط با ورودی ها، فرایندها و خروجی های آن می باشد. با نگاه بر این عوامل می توان ابزار سنجش عدالت در نظام آموزشی را در چهار حیطه اساسی تعریف نمود. از جمله: ۱- حیطه زیر ساخت و محیط فیزیکی ۲- حیطه اقتصادی ۳- حیطه حاکمیتی ۴- حیطه پیامدهای آموزشی. با تعیین شاخص های هر حیطه می توان نظام آموزشی موجود در دانشگاه های علوم پزشکی را مورد ارزیابی قرار داد. حیطه زیر ساخت و محیط فیزیکی حیطه اقتصادی حیطه حاکمیتی حیطه پیامدهای آموزشی نحوه پذیرش دانشجو به لحاظ سهمیه بندی وضعیت اختصاص بودجه و اعتبارات آموزشی میزان رضایتمندی دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارکنان آموزشی درصد دانشجویان برتر و استعدادهای درخشان شرایط جذب هیات علمی ( امکان جذب نخبگان ) وضعیت استخدامی اعضای هیات علمی نسبت مشارکت با بخش های برون دانشگاهی درصد دانشجویان مخترع دسترسی به فضای فیزیکی استاندارد آموزشی وضعیت سکونت اعضای هیات علمی وجود الزامات قانونی در حیطه آموزش درصد دانشجویان موفق در المپیادهای دانشجویی دسترسی به تجهیزات و امکانات مورد نیاز آموزشی سرانه هزینه های آموزشی مثل خرید منابع مورد نیاز علمی، شرکت در کنفرانس ها و برای هیات علمی و دانشجویان با پرداخت مستقیم نسبت فعالیت های استاندارد آموزشی درصد دانشجویان نمونه کشوری نسبت هیات علمی به دانشجو یان و کارکنان آموزشی شاخص تسهیلات رفاهی در دانشگاه نسبت پاسخگویی آموزشی درصد دانش آموزان پذیرفته شده در مقاطع بالاتر نسبت هیات علمی به فضای آموزشی نسبت اعتبارات رفاهی وجود اقدامات انگیزشی دانشگاه برای اعضای هیات علمی، اعضای هیات علمی و کارکنان آموزشی وجود



سایرین برایشان فراهم است تا فرزندانشان از فرصت‌های بهتر و انگیزه بیشتری برای تحصیل برخوردار باشند و بتوانند توانمندی‌های ذاتی‌شان را نیز در مسیر بهتری عملی سازند. علاوه بر عوامل فردی و خانوادگی، عوامل متعددی از ناحیه مدرسه و واحد آموزشی سطح آموزش و تحصیلات افراد را تحت تاثیر قرار می‌دهد. به عنوان مثال، هر چقدر نیروی انسانی با تجربه‌تر، با انگیزه‌تر، و دارای تحصیلات بیشتر باشد، انتظار می‌رود کمیت و کیفیت آموزش افراد نیز بهبود پیدا کند. برای سایر عوامل یعنی تجهیزات، فضای آموزشی و... نیز تاثیرگذاری مشابهی قابل انتظار است. یکی از منابعی که به عنوان درون‌داد در اختیار نظام آموزشی است و وسیله‌ای برای سنجش نوابری‌ها است تجربه و تخصص و صلاحیت علمی معلمان و کادر آموزشی است. این مساله بر اساس تعریف عدالت پذیرفتنی است که دانش‌آموزانی که از تلاش و توانمندی بیشتری برخوردارند از امکانات، تجهیزات و مطالب بیشتری بهره‌مند شوند اما وقتی ملوک توان اقتصادی خانواده‌ها باشد، دانش‌آموز مناطق محروم با همه توانایی و تلاش ممکن، هم از نظر امکانات مدرسه و هم توانمندی نیروی آموزشی امکان پیشرفت بیشتر و دستیابی به حق آموزش بالاتر برایش میسر نباشد. اینکه کارکردهای اصلی بخش آموزش و پرورش به صورت یکسان و در قالب حوزه‌های برابر دسترسی، عدالت، کیفیت، کارایی و اثربخشی مورد نظر و پی‌گیری تمام برنامه‌ریزان و سیاستگذاران بخش آموزش بوده امری بدیهی است اما تعریف و عملیاتی کردن هر یک از این موارد با توجه به ویژگی‌های خاص هر جامعه و هویت ملی و دینی هر کشور نقطه افتراق نظام‌های آموزشی است. نظام آموزشی و به طور کلی دولت نیز سهم قابل توجهی در توسعه آموزش و ارتقاء سطح تحصیلات افراد دارد. از یک طرف، منابع مالی را به صورت بودجه‌های واحدهای آموزشی و کمک‌های مالی به افراد، فراهم نماید از طرف دیگر با وضع قوانین و مقررات مناسب، امکان دسترسی برابر به تسهیلات آموزشی را برای همه مهیا می‌سازد. بویژه توزیع فضاها و امکانات آموزشی متناسب با پراکنش جمعیت، که بار مالی قابل توجهی به بودجه دولت تحمیل می‌کند، نقش تعیین‌کننده‌ای در تحقق برابری و عدالت در بهره‌مندی آموزشی دارد. در بخش آموزش عالی اگر بخواهیم تحلیلی از وضعیت عدالت آموزشی داشته باشیم آنچه که در ابتدا بیش از همه مورد توجه است نحوه پذیرش دانشجویان است. این میان فرزندان خانواده‌های دارا که از توانمندی نسبی نیز برخوردارند به عنوان استفاده‌کنندگان از مدارس خصوصی که عموماً از کیفیت آموزش بهتری برخوردارند و با داشتن امکانات بیشتر و استفاده از انواع کلاس‌ها و آزمون‌های آمادگی کنکور به موفقیت تحصیلی بیشتری دست می‌یابند. عدالت آموزشی مبتنی بر نظر اندیشمندان، دولت را موظف می‌داند که امکان برخورداری از امکانات موجود را برای افراد مستعد و پرتلاش اما محروم فراهم سازد. از طرفی وجود استحقاق‌ها و حقی که بشر به موجب خلقت خود بدست می‌آورد نیز توجیه‌کننده برخورداری از تسهیلات کمک‌کننده به خانواده‌های نیازمند است. به هر حال با توجه به اینکه همگان از استعداد ذاتی لازم برای حرکت به سمت هدف متعالی انسان الهی برخوردارند، وظیفه نهاد تعلیم و تربیت یا به عبارتی آموزش و پرورش در جامعه‌های اسلامی این است که بتواند متعلمان خود را در جهت دستیابی به ارزش‌های الهی، تربیت نماید و تفاوتی بین افراد بدلیل طبقه اجتماعی‌شان نباشد.

واژه‌های کلیدی: عدالت آموزشی، نظام آموزشی، چالشها  
A-10-189-2

تقسیم بودجه‌های عادلانه و امکانات آموزشی، اعطای بورس و هزینه‌های تحصیلی بر اساس رفع نابرابریها و با ضابطه‌های مشخص و همچنین الزام به اندازه‌گیری و تحلیل شاخص‌های مطرح شده دانشگاه‌های علوم پزشکی و به دنبال آن کنترل و تصمیم‌گیری در خصوص رفع نابرابریها و شرایط تحصیلی از جمله اقداماتی است که می‌تواند زمینه‌ساز عدالت آموزشی در نظام آموزش عالی گردد.

واژه‌های کلیدی: عدالت، عدالت آموزشی، اندازه‌گیری، شاخص  
A-10-828-1

### عدالت آموزشی، چالشها و راهکارهای آن در نظام آموزشی کشور (E)

مهنوش خاکزاد، فرامرز کوشش

بوشهر - خ بهمنی - جنب بیمارستان تامین اجتماعی - دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

Mah\_khazad@yahoo.com

**مقدمه:** تساوی اجتماعی حالتی است که همه افراد جامعه حقوق معین و یکسانی دارند. تساوی فرصتها و موقعیتها و حق آموزش و سلامت حداقل این حقوق است، به عبارتی جنس، سن، مذهب، زبان نباید بر این فرصت‌تاثیر بگذارد. آموزش و پرورش مهمترین ثروتی است که در جامعه توزیع شده و به مدد آن، مردم توانسته‌اند مشکلات خود را تحلیل کنند و استعدادهای خود را پرورش دهند ولی فراموش نکنیم که برخورداری از آموزش و پرورش یکسان در نهایت به نتایج تحصیلی برابر، ختم نمی‌شود چراکه برخی از گروه‌های مردم از امتیازات فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی برخوردار هستند و به آنها امکان میدهد تا بیشتر و جلوتر از بقیه رشد کنند که به نوعی تبعیض دامن می‌زند. مهمترین معیارهایی که برای تخصیص منابع و بهره‌مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می‌باشد. کارکردهای اصلی نظام آموزشی عبارت‌اند از: دسترسی به آموزش (تحت پوشش قرار دادن تمام افراد لازم‌التعلیم در دوره‌های مختلف تحصیلی)، عدالت آموزشی (دسترسی بهینه و یکسان تمام افراد جامعه به آموزش)، کیفیت آموزش (رعایت استانداردهای مورد نیاز در فرآیند آموزش)، کارایی داخلی (بهره‌وری در نظام آموزشی) و اثربخشی (ایجاد پیامدهای موردنظر و مطلوب از نظام آموزشی و تاثیر آن بر سایر بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی). عوامل موثر در بهره‌مندی آموزشی به ۴ دسته فرد و خانواده، مدرسه، نظام آموزشی و دولت، و محیط فرهنگی - اجتماعی تقسیم می‌شوند. از بعد عدالت آموزشی، افراد در کنار استعدادهای ذاتی که دارند، باید تلاش کنند و در گرو کار و فعالیت خود از حقوقی برخوردار می‌شوند. اما به ثمر رسیدن تلاش در گرو فرصت‌های مناسب است که در این شرایط انگیزه و اراده و انتخاب افراد می‌تواند تعیین‌کننده باشد. در جامعه ما ممکن است افراد، مبتنی بر توانمندی‌هایشان کار و فعالیت داشته باشند اما به آنچه که مستحق آن هستند دست نیابند. از طرفی اختیار و اراده تحت تاثیر عواملی چون وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده و سلامت آن است که بر میزان تلاش افراد تاثیرگذار است. بنابراین خانواده‌هایی که از نظر عوامل اجتماعی و اقتصادی و سلامت از وضعیت بهتری برخوردارند این امکان بیشتر از



پروانه اصفهانی، رضا دهنوی، سعید حسینی، سپیده بهرامیان، ازمدخت  
فیروزجهانتیغی

p. isfehani@gmail.com

**مقدمه:** سهم قابل توجهی از منابع هر کشور صرف تربیت نیروی انسانی می گردد یکی از منابع انسانی مهم در کشور و به خصوص در موسسات آموزش عالی و پژوهشکده ها و موسسات تحقیقاتی استعداد های درخشان هستند که در موسسات آموزش عالی (دانشگاهها) کارایی این منابع مهم پایین آمده است و با مشکلاتی روبرو شده اند که در خصوص ارتقای آن بخش آموزش علوم پزشکی می تواند نقش کلیدی داشته باشد. این مقاله باهدف شناسایی اولویت های موانع و عوامل انگیزشی دانشجویان استعداد درخشان و نقش کلیدی بخش آموزش علوم پزشکی در ارتقای انگیزه دانشجویان تهیه شده است.

**روش کار:** این مقاله از نوع مقالات مرور نظام مند بود. اطلاعات از طریق جستجوی کلیدواژه های مشخص شده در پایگاه های اطلاعاتی مرتبط داخل و با رویکرد تعمیم مشکلات مرتبط کشورهای در حال توسعه در پایگاه های مشخص شده خارجی جمع آوری گردید. در نهایت نتایج بصورت اهم دلایل و راهکارهای بدست آمده گزارش گردید.

**نتایج:** تحقیقات مختلف متغیرهای بسبباینظیر عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، آموزشی را به عنوان عوامل مؤثر بر انگیزش دانشجویان استعداد درخشان معرفی نموده اند. که در این بخش آموزش علوم پزشکی می تواند تاثیر قابل توجهی بر هر کدام از این عوامل داشته باشد.

**نتیجه گیری:** دانشگاه های علوم پزشکی می توانند با تامین رفاه دانشجویی، بهبود وضعیت آموزشی دانشکده ها، تامین اینده شغلی دانشجویان استعداد درخشان، بهبود کیفیت عوامل آموزشی، فراهم نمودن امکانات و فرصتهای مطالعاتی برای تحقیق و تفحص و شرکت در کنفرانسها، حمایت مالی دانشجویان، مشارکت دانشجویان در امور آموزشی تاثیر بسزایی دارد.

**واژه های کلیدی:** انگیزش، استعداد درخشان، نخبگان  
A-10-918-2

### بررسی کیفی درک دانشجویان پرستاری و مامایی از آموزش

بین حرفه ای (E)

محبوبه خیاب مافی نژاد، سلیمان احمدی، سید کامران سلطانی عربشاهی،  
شعله بیگلری، اکرم هاشمی

دانشگاه علوم پزشکی تهران (پردیس همت) دانشکده پزشکی - دپارتمان  
آموزش پزشکی  
mahboobe.mafinezhad@gmail.com

**مقدمه:** آموزش بین حرفه ای یکی از رویکردهای نوین آموزشی است که برخورداری از فرصت برابر آموزشی برای تمامی فراگیران حرف مختلف و متعاقب آن برقراری عدالت آموزشی، یکی از پیامدهای مثبت حاصل از

### ارایه برنامه جامع هدایت دانشجویان استعداد درخشان در

دانشگاه های علوم پزشکی کشور - ۳۸۹ (E)

میثا سلاجقه، رضا دهنوی، الهه کاووسی بافتی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
rdehnavi@gmail.com

**مقدمه:** دانشجویان استعداد درخشان علوم پزشکی به شرط هدایت صحیح، تبدیل به نیروی انسانی نخبه بخش سلامت کشور شده و تاثیرگذاری فراوانی بر نظام سلامت خواهند داشت. این مطالعه با هدف تدوین برنامه جامع مدیریت دانشجویان استعداد درخشان در دانشگاه های علوم پزشکی کشور و ارائه راهکارهایی برای رفع مشکلات وضعیت موجود هدایت آنها انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه بصورت کیفی و مقطعی در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل مسوولین واحدهای استعداد درخشان دانشگاه های علوم پزشکی و خبرگان صاحب نظر این حیطه در کشور بود که از بین آنها بصورت طبقه ای و هدفمند نمونه ای تا رسیدن داده ها به سطح اشباع انتخاب گردید (۱۶ نفر). داده ها از طریق مصاحبه گردآوری و با استفاده از روش تحلیل چارچوبی مورد تحلیل قرار گرفت. در تحلیل داده ها از نرم افزار Atlas ti استفاده گردید.

**نتایج:** در مجموع مشکلات موجود در زمینه مدیریت دانشجویان استعداد درخشان در قالب ۷ مفهوم اساسی شناسایی نادرست، انگیزه پایین، وجود نقش در توانمندسازی، نقش درسیاستگذاری، ارتباطات نامناسب سازمانی، وجود مشکل در منابع و ساختار و فرهنگ نامناسب سازمانی و ۲۳ کد مرتبط با این مفاهیم طبقه بندی گردید. در ادامه برای هر کدام از این مفاهیم و کدها راهکارهای اصلاحی در سطح دفاتر، دانشگاه و وزارتخانه پیشنهاد گردید.

**نتیجه گیری:** نظام مدیریت و هدایت دانشجویان استعداد درخشان در دانشگاه های علوم پزشکی کشور با مشکلات اساسی مواجه است و این خود باعث می شود تا ضمن عدم استفاده از پتانسیل های این نیروها در دوران تحصیل، در بکارگیری آتی آنها در نظام سلامت کشور نیز مشکلات جدی ایجاد شود. جهت اصلاح نظام مدیریتی این افراد، توصیه می شود که مدلی منسجم مشابه مدل پیشنهادی در این مطالعه در سطح وزارتخانه و دانشگاه های زیرمجموعه مورد استفاده قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** استعداد درخشان، دانشگاه علوم پزشکی، سازمان، مدیریت

A-10-478-2

### بررسی اولویت های موانع و عوامل انگیزشی دانشجویان

استعداد درخشان و نقش کلیدی بخش آموزش علوم پزشکی

در افزایش انگیزش دانشجویان (E)





کارگروه مورد بررسی قرار گرفته و تم های مربوطه استخراج گردید. کلیه داده ها وارد نرم افزار SPSS شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** یافته های پژوهش نشان داد مهمترین خصوصیات یک استاد خوب دانشگاهی از دید دانشجویان به ترتیب عبارتند از: روش تدریس و مدیریت کلاس، سطح دانش و اطلاعات، خصوصیات فردی و اخلاق و شخصیت معلم. در حیطه روش تدریس و مدیریت کلاس، قدرت بیان و انتقال مطالب و استفاده از وسایل کمک آموزشی مناسب بیشترین امتیاز را کسب کردند و در حیطه خصوصیات شخصی معلم، اکثر دانشجویان معتقد بودند که یک استاد خوب باید توانایی ارتباط و تعامل با دانشجو را داشته باشد و برای او احترام قائل شود.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش، لازم است دانشگاه در جذب اساتید معیارهایی را در دستور کار خود قرار داده و پس از پذیرش و قبل از شروع کار، اساتید را در کارگاه هایی که مهارت ارتباط با دانشجو، شیوه های تدریس اثربخش و... را آموزش می دهد، شرکت داده تا آنان با آموزشی موثر که احساس رضایتمندی بیشتر در دانشجویان ایجاد می کند، کیفیت یاددهی-یادگیری را بهبود بخشند.

**واژه های کلیدی:** دانشجو، استاد خوب، روش تدریس، شخصیت فردی، توانایی ارتباط  
A-10-225-4

### بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان پزشکی با توجه به معیارهای نتایج مشتری مدل EFQM (E)

زهره پرندین

همدان امامزاده عبدا... - ابتدای بلوار کاشانی- جنب شهرداری منطقه ۱-  
خوابگاه دانشجویی پرتو  
parandinzahra@yahoo.com

**مقدمه:** دانشگاه به جهت انجام رسالت، پویایی و ارتقای کیفیت آموزشی خود، نیازمند الگویی مناسب برای ارزیابی کیفی روند برنامه ها و فرآیند های مربوط به کارایی و اثربخشی دانش آموختگان خود و مهمتر از همه، میزان رضایتمندی آنان است. طبق همین رابطه، یک نمونه معیارهای مهم درباره کیفیت و بهبود همیشگی، ایجاد و حفظ مشتری است که درون سازمان های آموزشی به عنوان مخاطبان اصلی فرآیند آموزشی تلقی می شوند. این تحقیق سنجش میزان رضایتمندی دانشجویان به عنوان مشتریان اصلی دانشگاه نسبت به خدمات آموزشی و فعالیت های پیگیرانه پس از آموزش است. طی این تحقیق دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان به عنوان جامعه آماری تحقیق بودند که طبق جدول مورگان تعداد ۸۷ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند.

**روش کار:** توصیفی - پیمایشی است، وسیله گرد آوری داده ها پرسش نامه محقق ساخته ای بود که بر اساس مولفه های مشتری محوری مدل EFQM (تصورات کلی از گروه آموزشی، خدمات، ارائه آموزش و پیگیری پس از خدمات آموزشی و وفاداری به دانشگاه) ساخته شده است. طی این پژوهش با به کارگیری برنامه SPSS، آمارهای توصیفی ( فراوانی درصد، میانگین) و

اجرای آن به شمار میرود. این تحقیق به تبیین درک دانشجویان پرستاری و مامایی از آموزش بین حرفه ای در نظام آموزش علوم پزشکی میپردازد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه کیفی و به روش تجزیه و تحلیل محتوا است. در این مطالعه از روش نمونه گیری مبتنی بر هدف استفاده شد که روند نمونه گیری تا زمان رسیدن به اشباع داده ها ادامه یافت. نمونه های این پژوهش را دانشجویان پرستاری و مامایی که تجربه ی حضور بیش از ۳ ترم در محیط بالین را داشتند تشکیل دادند. به منظور جمع آوری اطلاعات از مصاحبه نیمه ساختارمند استفاده شد.

**نتایج:** کدهای اولیه حاصل از مطالعه در سه تم اصلی عوامل بازدارنده و تسهیل کننده آموزشی ساختار آموزشی تاثیر آموزش بین حرفه ای بر دانش و عملکرد حرفه ای قرار داده شد. دانشجویان در صحبت های خود به این موضوع اذعان داشتند که از طریق شرکت در برنامه های آموزشی مشترک با سایر حرف، تمامی آنها از فرصت برابر آموزش از اساتید با تجربه و امکانات و تسهیلات آموزشی یکسان برخوردارند. بعلاوه اکثر دانشجویان بیان کردند که اعتماد به نفس، انگیزه، احترام و نگاه حرفه ای آنان در نتیجه شرکت در برنامه های آموزشی مشترک با سایر حرف افزایش می یابد.

**نتیجه گیری:** یافته های این پژوهش به برنامه ریزان آموزشی در طراحی و اجرای برنامه های آموزش مشترک با سایر حرف میتواند بسیار کمک کننده باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بین حرفه ای، نظام سلامت، تجزیه و تحلیل محتوا  
A-10-868-1

### ویژگی های یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی: ۱۳۸۹ (E)

احمد صادقی، کوروش ارزمانی، معصومه طاهرپور، زهره محمدزاده، علی حجازی، عبد الرحیم شکرین

دانشگاه علوم پزشکی بجنورد  
ahmadsadeghi1363@gmail.com

**مقدمه:** بر طبق دیدگاه جدید تکنولوژی آموزشی، معلم مهمترین عامل در موفقیت در اهداف آموزشی است. آشنایی با دیدگاه دانشجویان نسبت به یک معلم خوب ما را کمک می کند تا استاد را از دریچه دانشجو ببینیم و با ارائه برنامه مناسب در تنظیم فعالیتهای تدریس و ارزیابی، تصمیم آگاهانه بگیریم. حال سوال این است که استاد خوب کیست و چه خصوصیتی باید داشته باشد. به این منظور در این مطالعه به بررسی ویژگی های یک استاد خوب دانشگاهی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بجنورد پرداخته شده است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه کیفی است که در اسفند ۱۳۸۹ انجام گرفت. در این بررسی تمامی دانشجویان دانشگاه جهت شرکت در مطالعه دعوت شدند که در نهایت تعداد ۱۱۲ نفر از دانشجویان مشارکت کردند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر یک سوال باز با عنوان ویژگیهای یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان و همچنین ویژگی های دانشجو (شامل جنس، رشته تحصیلی، دانشکده) بود. پاسخ ها توسط یک



نیازسنجی، نظرات اعضا، هیات علمی در برگزاری دوره های آموزشی لحاظ شود.

**واژه‌های کلیدی:** نیازسنجی آموزشی، اساتید دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
A-10-105-2

### ارزیابی تدریس بیوشیمی از دیدگاه دانشجویان رشته ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان (E)

سید شجاع الدین نمازی، حمیدرضا محبوبی، سهیلا معین

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان  
ssh.namazi@uahoo.com

**مقدمه:** از آنجائی که هر نوع آموزشی یادگیری را به دنبال ندارد در این زمینه مطالعات و پژوهش های زیادی صورت گرفته است. روش های تدریس دروس نیازمند ارزیابی های مکرر جهت رفع نقایص می باشند. هدف: هدف از این مطالعه ارزیابی تدریس بیوشیمی از دیدگاه دانشجویان رشته ی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان می باشد. .

**روش کار:** این مطالعه توصیفی در سال ۱۳۸۹ در بندرعباس صورت گرفته است. ۸ دانشجوی پسر و ۱۴ دانشجوی دختر بصورت تصادفی ساده انتخاب شدند و به پرسشنامه ای شامل ۳۰ سوال که در آن سوالات مربوط به کمیت و کیفیت تدریس، مطالعه کتابهای مرجع، روشهای ارزشیابی دانشجویان و مباحث مربوط به تدریس بیوشیمی گنجانده شده بود پاسخ دادند. در این بررسی از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ و آمار توصیفی برای تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده گردید. .

**نتایج:** اکثر (۴۷/۶٪) دانشجویان نوشتن مطالب تدریس شده روی تابلو و ارائه همزمان مطالب با استفاده از اسلاید را بهترین روش تدریس می دانند. ۶۲٪ از دانشجویان مبحث هورمون را مشکل ترین و ۵۷/۱٪ مبحث همانند سازی را ساده ترین مبحث عنوان کردند. ۶۲/۳٪ دانشجویان کتابهای مرجع را مطالعه که همگی (۱۰۰٪) کتاب های مرجع به زبان فارسی را مطالعه می کنند. ۷۰٪ دانشجویان ذکر اهمیت بالینی دروس را در یادگیری موثر می دانند.

**نتیجه گیری:** لازم است اساتید دانشجویان را به مطالعه کتاب های مرجع به زبان انگلیسی تشویق کنند. ذکر اهمیت بیوشیمی بالینی باعث یادگیری بیشتر و بهتر دانشجویان می شود.

**واژه‌های کلیدی:** تدریس بیوشیمی، کتاب های مرجع، اهمیت بالینی  
A-10-180-1

### تاثیر تمرین ذهنی بر یادگیری عملیات احیاء قلبی- ریوی پایه در دانشجویان کارشناسی هوشبری دانشگاه علوم پزشکی اراک (E)

اکرم بیاتی، محسن شمسی، پروانه خانمحمدی، الهام محمدی، کبری کبیری  
نیا

استنباطی (آزمون نان پارامتریک، آزمون تحلیل واریانس ) برای تجزیه و تحلیل مورد استفاده واقع شده است.

**نتایج:** بیان کننده آن است که حدود پنجاه درصد افراد نمونه رضایت خود را نسبت به خدمات آموزشی ارائه شده با توجه به مولفه های رضایتمندی اعلام نمودند

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، دانشجویان، مدل EFQM، مشتری محوری، علوم پزشکی  
A-10-1008-2

### نیازسنجی آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام (E)

علیرضا میرزائی کارزان، ستار کیخاونی، مرتضی حسین زاده

ایلام- بانگنجان- معاونت آموزشی، تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی ایلام- واحد برنامه ریزی آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
karzan11@yahoo.com

**مقدمه:** گام اول برنامه ریزی آموزشی، نیازسنجی آموزشی است که اگر به درستی صورت گیرد، تمهیدی مهم و اساسی برای اثربخشی آموزش خواهد بود. لذا این پژوهش با هدف شناسایی نیاز های آموزشی اعضا، هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام انجام شد.

**روش کار:** این تحقیق، تحقیقی توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری آن، شامل: مدیران آموزشی، اساتید و نمایندگان دانشجویان دانشگاه می باشند که با استفاده از پرسشنامه خود ساخته مورد بررسی قرار گرفته و با توجه به یافته ها در نهایت، نیازهای آموزشی در شش حیطه آموزش و یادگیری، عمومی، ارزشیابی، پژوهش، IT و زبان انگلیسی تعیین و اولویت بندی گردید. .

**نتایج:** نتایج نشان داد در حیطه آموزش و یادگیری اولویت اول مربوط به شیوه های نوین تدریس بوده و ۹۲٪ افراد اولویت آنرا در حد زیاد و خیلی زیاد تعیین کردند. در حیطه ارزشیابی، شیوه های ارزشیابی دانشجو در اولویت اول قرار دارد و ۸۴٪ افراد اولویت آنرا در حد زیاد و خیلی زیاد تعیین کرده اند. در حیطه پژوهش و IT اولویت اول مربوط به مقاله نویسی به زبان انگلیسی می باشد که ۹۴٪ افراد اولویت آنرا در حد زیاد و خیلی زیاد تعیین کرده اند. در حیطه عمومی اولویت اول مربوط به مهارتهای ارتباطی و روش ارتباط با دانشجو می باشد که در هردو مورد بیشتر از ۸۰٪ افراد اولویت آنرا در حد زیاد و خیلی زیاد تعیین کرده اند و در حیطه زبان انگلیسی نگارش متون علمی به زبان انگلیسی در اولویت اول است و ۸۲٪ افراد اولویت آنرا در حد زیاد و خیلی زیاد تعیین کرده اند. بررسی معناداری تفاوت دیدگاههای اساتید برحسب ویژگی های فردی آنها نیز تفاوت معنادار (p≥۵٪) در برخی از حیطه ها را نشان می دهد.

**نتیجه گیری:** در برگزاری کارگاهها لازم است به ویژگیهای فردی شرکت کنندگان(مدرک، تجربه کاری، جنسیت)توجه شده و با انجام مستمر



اراک- سردشت- دانشکده پیراپزشکی- بال قرمز- طبقه دوم  
mohsen\_shamsi1360@yahoo.com

**مقدمه:** در علم پزشکی فراگیری صحیح احیاء و تسلط و تمرین مستمر در این زمینه از اهمیت زیادی برخوردار است. بررسی تاثیر تمرین ذهنی بر یادگیری عملیات احیاء قلبی- ریوی پایه در دانشجویان کارشناسی هوشبری دانشگاه علوم پزشکی اراک

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی بوده که در آن ۴۵ نفر از دانشجویان کارشناسی پیوسته رشته هوشبری دانشگاه علوم پزشکی اراک که فاقد سابقه آموزشی در خصوص انجام عملیات احیاء قلبی ریوی بودند شرکت داشتند. دانشجویان به دو گروه مورد (تمرین ذهنی و عملی) و شاهد (گروه تمرین عملی به تنهایی) تقسیم شدند گروه مورد قبل از شروع تمرین عملی به مدت ۱۵ دقیقه به تمرینات ذهنی در خصوص حمایت اولیه حیات و سپس به تمرینات عملی پرداخته ولی گروه شاهد بدون انجام تمرینات ذهنی در کلاسهای تمرین عملی شرکت نمودند سپس آزمون بر اساس چک لیست تنظیم شده توسط دو مدرس که در جریان نحوه آموزش نبودند به عمل آمده و داده ها در نهایت تجزیه تحلیل شدند.

**نتایج:** مقایسه میانگین سرعت و دقت در عملکرد احیاء قلبی ریوی پایه در دو گروه تفاوت معنی داری نشان داد به عبارتی گروه تمرین ذهنی نسبت به گروه شاهد از دقت و سرعت بیشتری در عملکرد خود برخوردار بودند. نظرات ارایه شده توسط آزمودنیها در دو گروه تمرین ذهنی (بیش از ۹۰٪) حاکی از اثرات مفید تمرین ذهنی بر عملکرد آنان بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به دیدگاه جامعه نگر در تربیت دانشجویان گروههای پزشکی چنانچه فرایند تمرینات ذهنی در یادگیری مهارتهای احیاء قلبی ریوی پایه در شیوه تدریس کلیه اساتید مربوطه و کوریکولوم درس کمکهای اولیه وارد شود.

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: تمرین ذهنی، احیاء قلبی ریوی پایه، دانشجویان  
A-10-430-6

### تاثیر آموزش تلفیقی دوره کارآموزی بهداشت بر میزان آگاهی و مهارت دانشجویان پزشکی در زمینه مراقبت های بهداشتی اولیه (E)

عبدالایمان عمونی

بابل خ گنج افروز دانشگاه علوم پزشکی بابل  
imnamou@yahoo.com

**مقدمه:** تامین، حفظ و افزایش سطح سلامت افراد جامعه، امر خطیری است که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عهده دار آن می باشد. بررسی ها نشان می دهد که بخش عمده ای از نیازهای اساسی و بهداشتی- درمانی مردم از طریق ارائه مراقبت های بهداشتی اولیه برآورده خواهد شد. این پژوهش، به ارزیابی تاثیر آموزش های نظری و عملی دوره کارآموزی بهداشت بر میزان آگاهی و مهارت دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل در زمینه مراقبت های بهداشتی اولیه می پردازد.

**روش کار:** در یک مطالعه مداخله ای، میزان آگاهی های نظری و عملی (مهارت) دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی بهداشت در خصوص اجزای مراقبتهای اولیه بهداشتی، قبل و بعد از ارائه مطالب آموزشی مورد بررسی قرار گرفت. جمعیت مورد مطالعه ۸۰ نفر و شامل کلیه دانشجویان پزشکی معرفی شده به گروه پزشکی اجتماعی طی سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ (نیمسال اول و دوم) و به صورت سرشماری می باشد. جمع آوری اطلاعات بر اساس پرسشنامه ای که دارای ۳۸ سوال در زمینه های مختلف مراقبت های بهداشتی اولیه بوده انجام پذیرفت. داده های جمع آوری شده با نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین نمره دانشجویان مورد مطالعه در پیش آزمون ۱/۲۵ و بعد از آموزش و در پایان دوره یک ماهه به ۲۷/۵ و میزان آگاهی دانشجویان به ۶۹ درصد افزایش یافت. در این بررسی، میانگین نمره دانشجویان دختر (۳۱/۵) به طور معنی داری بیشتر از میانگین نمره دانشجویان پسر (۲۳) بوده است

**واژه‌های کلیدی:** آموزش تلفیقی، آگاهی، مهارت، دانشجوی پزشکی، مراقبت های بهداشتی اولیه  
A-10-796-1

### ضرورت ارائه دو واحد درس آشنایی و درمان ضایعات ناشی از سلاحهای شیمیایی در برنامه آموزشی دانشجویان علوم پزشکی دانشگاهها (E)

محمد رضا عابدینی، سید علی رضا جوادنی، مجید زارع بیدکی، محمدرضا حاجی آبادی، قاسم کریمی، رضا افشاری، مهدی بلالی مود

دانشگاه علوم پزشکی  
mohrabe@yahoo.com

**مقدمه:** سلاحهای شیمیایی در طول سالیان متمادی بر علیه بشریت مورد استفاده قرار گرفته اند. اولین بار این سلاحها در قرن دوازدهم میلادی توسط نیروهای هندی علیه چینی ها و سپس بوسیله عثمانی ها در سال ۱۴۵۶ در حمله به شهر بلگراد بکارگرفته شدند. انگلیسی ها در سال ۱۸۹۴ از دود و بخارهای سمی و در سال ۱۹۱۴ با استفاده از گاز کلرین مایع به دشمنان تلفات عمده ای وارد ساختند. همچنین آلمانها در سال ۱۹۱۵ از گاز فسژن phosgene و در سال ۱۹۱۷ از گاز خردل در شهر (Yperite) علیه بلژیکیها استفاده نمودند. در طی سالهای دفاع مقدس (۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸) رژیم بعث عراق بارها از سلاح شیمیایی به طور گسترده در مقابل رزمندگان اسلام و مردم بی دفاع در راستای سرپوش گذاشتن بر ناتوانی خود در برابر آنها استفاده کرد. حادثه تروریستی متروی توکیو ژاپن در سالهای اخیر نیز نمونه ای از استفاده تروریستی از اینگونه سلاحهای مرگبار بوده است. این جنگ افزارها اثرات غیر قابل جبرانی بر سلامت مصدومین و جانبازان گرامی دارد. این سلاحها اثرات زیانباری بر بافتها و ارگانهای مختلف بدن می گذارد. از آن جمله می توان به ضایعات ایجاد شده در سیستم عصبی بدن اشاره نمود. علاوه بر این، این عوامل می توانند عوارض قابل توجهی در پوست و مخاطهای بدن ایجاد نمایند. اختلالات



**نتایج:** محدوده سنی شرکت کنندگان ۲۰ تا ۴۱ سال و بیشترین تعداد ۲۳ ساله ها (۳۷/۷) و ۶۷/۲٪ زن و ۳۲/۸٪ مرد بودند. در محور ۱: ۱۱/۵٪ درصد دانشجویان این ارتباط را بدو ۸۰/۳٪ متوسط و ۸/۲٪ خوب ارزیابی کردند. در محور ۲: ۴/۲۰۹٪ درصد دانشجویان این ارتباط را بدو ۶۷/۲٪ متوسط و ۲۶/۲٪ خوب ارزیابی کردند هر دو محور با سن و جنس ارتباط معنا دار داشت

**واژه‌های کلیدی:** آموزشی، سرفصل، درمان، فعالیت  
A-10-686-3

### رازداری در حرفه پزشکی (E)

ناهید یعقوبیان، طیبه جمند، رقیه گشمد

دانشکده پرستاری مامایی بوشهر  
n. yaghoobeyan@yahoo.com

**مقدمه:** رازداری یکی از مهمترین وظایف اخلاقی در حیطه پزشکی است در بخشی از سوگند نامه بقراط نیز تاکید بسیار بر رازداری در رفتار پزشک با بیمار شده است. همچنین علاوه بر اصول بین المللی پزشکی در قانون مجازات های اسلامی، منشور حقوق بیماران نیز به این وظیفه اخلاقی تاکید شده است. این مطالعه با هدف تعیین جایگاه رازداری در حرفه پزشکی طراحی گردید.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک پژوهش مروری است که با استفاده از کتب و مقالات مرتبط با رازداری و اخلاق پزشکی انجام شد.

**نتایج:** حفظ رازداری پزشکی از قوانین و اصول دیرینه این حرفه بوده که از روزگاران باستان پزشکان به آن علاقه و دلبستگی فراوان داشته اند. این موضوع اخلاقی از ارکان مهم ارتباط پزشک با بیمار است. رازداری احترام به استقلال بیمار است و برای احترام به شان بیمار، باید به حریم خصوصی او احترام گذاشت. حفظ اسرار حکایت از یک نیروی فوق العاده روحی و ایمان قوی باطنی داشته و با عقل رابطه مستقیم دارد. در مباحث مذهبی و پزشکی دو تفکر (مطلق و نسبی) در رازداری حرفه ای در جهان حاکم است؛ یکی تفکر رازداری مطلق که در قسم نامه بقراط توصیه شده و دیگری رازداری نسبی که در موارد خطر جدی، راز باید برای فرد یا جامعه افشاء گردد. پیامبر اکرم در این رابطه فرموده اند: آنچه در مجالس می گذرد نزد اهل آن مجالس امانت است و نباید فاش گردد.

**نتیجه گیری:** بحث حرمانگی و ضرورت حفظ اسرار پزشکی و توجه به کرامت انسانی مورد توافق همگان است. افراد اغلب با در میان گذاشتن اسرار خود با دیگران روابط انسانی خود را گسترش داده و با پنهان نمودن آن سعی در عدم دخالت دیگران در حریم خصوصی خود مینمایند. باید مواظب بود با حفظ اسرار بیمار به شان و کرامت انسانی وی خدشه ای وارد نشود و آسیبی متوجه او نگردد.

**واژه‌های کلیدی:** رازداری، اخلاق پزشکی  
A-10-194-2

### آموزش پنهان در عرصه آموزش رسمی پزشکی (E)

سیستم تنفسی نیز یکی دیگر از صدمات ایجاد شده توسط این جنگ افزارهای مرگبار می باشد. استفاده مکرر از این عوامل و تجربه حوادث گذشته نشان می دهد که بدلیل عدم آشنایی تیم های امدادی، اقدامات موثری برای مقابله با اثرات زیانبار این عوامل نمی توان انجام داد. لذا بمنظور پیشگیری، درمان و توانبخشی این عزیزان ضرورت آشنایی با این عوامل مرگبار، راهکارهای پیشگیری از عوارض مربوطه و راهبردهای درمان ضایعات آنها آشکار و مبرهن بوده و هرگونه اقدامی در این راستا کمک موثری در جهت رفاه و آسایش این قشر ایثارگر خواهد بود.

**روش کار:** به منظور پیشگیری از عوارض ناگوار، درمان و توانبخشی ضایعات سلاحهای شیمیایی و در راستای آشنایی با این اهداف پیشنهاد میشود که حداقل دو واحد درسی با محتوی آموزشی ذیل به صورت اجباری یا اختیاری به برنامه آموزش دانشجویان علوم پزشکی در دانشگاهها اضافه گردد. آشنایی با انواع سلاح های شیمیایی بصورت تنوری آشنایی با فیزوپاتولوژی سلاح های شیمیایی در بدن تنوری و کارآموزی آشنایی با فازهای امداد پزشکی شامل امداد در صحنه و بیمارستان جلسه تنوری و کارورزی

**نتایج:** انتظار می رود که دانشجویان پس از گذراندن این دوره توانایی تشخیص و پیشگیری از عوارض پیشرونده این عوامل را در صحنه (هنگام وقوع عملیات تروریستی و یا حمله دشمن) و در بیمارستان را دارا باشند. همچنین این انتظار وجود دارد که دانشجویان با یادگیری اقدامات پیشگیرانه و رعایت ایمنی پرسنل در خط اول برخورد با این عوامل از آلودگی ثانویه پرسنل و تجهیزات بیمارستانی جلوگیری نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** سلاح شیمیایی، آموزش پزشکی  
A-10-651-2

### ارزیابی تطابق سرفصلها، کمیت و کیفیت فعالیت دانشجویان

#### بخش پر و تز دانشکده دندانپزشکی قزوین در سال ۱۳۸۸

(E)

شراره قاسمی، فاطمه جوادی  
sharareee88@yahoo.com

**مقدمه:** به منظور بهبود وضعیت آموزشی در واحدهای مختلف و نیل به ارتقا، کیفیت آموزشی، بررسی تطابق سرفصلها و کمیت و کیفیت فعالیت دانشجویان اهمیت ویژه ای دارد و با توجه به جایگاه علم پروتز در رشته دندانپزشکی بر آن شدیم تا این موضوع را در بخش پروتز دانشکده دندانپزشکی قزوین را از نظر دانشجویان در سال ۱۳۸۸ بررسی کنیم.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی-مقطعی انجام گردید، جامعه مورد مطالعه دانشجویان دندانپزشکی سال ۴ تا ۶ بودند که به شیوه نمونه گیری تصادفی آسان وارد مطالعه شدند ابزار جمع آوری اطلاعات ۱۰ پرسش نامه ای حاوی ۶ سوال با محوریت ۱- میزان فعالیت دانشجویان در امر درمان و آموزش ۲- تطابق سرفصل ها با نیازها و پیشرفت ها بود. روایی پرسش نامه را به شیوه تایید روایی محتوا توسط مشاوره یا صاحب نظران و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ بدست آمد. پس از جمع آوری اطلاعات آنالیز در نرم افزار SPSS با استفاده از آمار توصیفی و آزمون های مجذور کای همبستگی انجام گرفت.



عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، بهرام ممدی راد

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

Kazemi1338@Gmail.com

**مقدمه:** طرح ادغام علوم پایه از جمله تغییراتی که توسط سازمانهای مختلف آموزش پزشکی از جمله WFME جهت توسعه آموزش پزشکی توصیه گردید ولی در دانشگاه های تپ ۳ مشکلات عدیده ای در اجرایی شدن طرح روبرو میشوند از جمله دانشگاه علوم پزشکی لرستان که جزو اولین دانشگاه هایی بود که طرح ادغام دروس علوم پایه را اجرا نمود؛ در این مطالعه به بررسی مشکلات این طرح پرداخته شده است.

**روش کار:** در طی این مطالعه با نظر سنجی به روش پرسشنامه از دانشجویان، اساتید و پرسنلی که درگیر طرح ادغام بودند و همچنین بررسی مستندات به بررسی مشکلات طرح ادغام علوم پایه پرداختیم.

**نتایج:** از سال ۱۳۸۷ تا کنون ۱۸۵ دانشجوی وارد طرح ادغام علوم پایه پزشکی شدند که از این تعداد ۱۲۸ نفر (۶۹٪) نقطه قوت طرح ادغام را ایجاد انگیزه بیشتر و یادگیری بهتر ذکر کردند ولی همه آنها در عدم برگزاری مناسب دروس عملی؛ بخصوص آناتومی را از نقاط ضعف طرح در اجرا بر شمردند. از بین اعضای هیات علمی همه اساتید مهم ترین مشکل طرح را تامین جسد ذکر کردند.

**نتیجه گیری:** طرح ادغام علوم پایه پزشکی از یک طرف در مدیریت و برنامه ریزی دروس نیاز به دقت و نظم بسیار دقیقی دارد به نحوی که عدم برگزاری یک قسمت از دروس تئوری در طرح ادغام موجب عقیم ماندن بحث وعدم رسیدن به هدف ارگانی دروس خواهد شد. افزایش نیاز به جسد به خصوص در ۳ سال اول طرح به دلیل عدم همخوانی نوع تشریح (سیستماتیک یا ارگانی) جهت دانشجویان طرح ادغام با ورودی های سال بالاتر غیر ادغام بود که نیاز به بودجه و نیروی انسانی بیشتری را می طلبد.

**واژه های کلیدی:** ادغام علوم پایه، ارگانی، جسد، تشریح

A-10-23-1

### آموزش مجازی و کاربرد آن در آموزش پزشکی (E)

نرگس نرگسی خرم آباد، سید مصطفی نرگسی خرم آباد

nargesi\_k@yahoo.com

**مقدمه:** همزمان با تغییرات سریع فنون و مهارتها و ظهور پدیده های نوین در فناوری اطلاعات و تأثیر آنها بر شیوه ها و روشهای زیستن، فرایند آموزش نیز که یکی از ارکان اساسی و بنیادین جوامع است متحول و دگرگون شده است. هدف از تدوین این مقاله بررسی آموزش مجازی و کاربرد آن در آموزش پزشکی می باشد.

**روش کار:** در تدوین این مطالعه مروری، از کتب، مقالات و مطالب برخی سایت ها که در ارتباط با آموزش الکترونیکی در علوم پزشکی بود استفاده گردید. سپس مطالب مورد بررسی قرار گرفت و یافته های بدست آمده در قالب یک مقاله گردآوری شد.

**نتایج:** آموزش الکترونیکی به عنوان یک نوع آموزش انفرادی محسوب می شود که در آن فراگیران قادرند با توجه به استعدادهای خود به هدف های آموزشی دست یابند. در حال حاضر، در بسیاری از دانشگاههای جهان از فناوری اطلاعات در توسعه و بهبود آموزش علوم پزشکی بهره گیری می شود. دانشجویان از طریق اینترنت می توانند تجربیات مشترکی با سایر دانشجویان داشته باشند. مطالعات مختلف تأثیر مفید آموزش بوسیله

**مقدمه:** ارائه شخصیت و منش پزشکی و نهادینه نمودن غیر رسمی ارزش ها، موازین و نقش علم و جامعه پزشکی در روح و باطن دانشجویان پزشکی، هنر و مهارتی است که علی القاعده به صورتی پنهان در متن آموزش های پزشکی و بوسیله الگو های شایسته و اساتید برجسته انجام پذیرد. ارزش چنین آموزش هایی کمتر از آموزش های تخصصی نمی باشد و این الگو دهی ها در واقع مفهوم هویت و تعالی بخشی به جامعه پزشکی آینده را دارد. علم و رفتار پزشکی به گواهی تاریخ و محتوای همه سوگند نامه های پزشکی، همیشه با ارزشها و هنجارهای متعالی عجین بوده است. کثرت و گستردگی ضرایف تخصصی و سیل اطلاعات پزشکی نباید به غفلت از هویت متعالی و ارزشی پزشک و پزشکی بیانجامد و آموزش هنرمندانه منش والای انسانی برای پزشکان آینده کشور، باید به صورتی ناپیدا و ماهرانه در همه اجزا و ارکان آموزش های رسمی پزشکی مد نظر باشد.

**روش کار:** آراستگی عملی به سجایای اخلاقی و ملکات نفسانی و رفتاری، عینیت یابی ارزش های حرفه ای در رفتار اساتید، اجرای مداوم و مستمر موازین اخلاق پزشکی در عمل، بیمار محوری به جای بیماری محوری، توجه به کرامت ذاتی بیمار به عنوان انسانی دردمند و... بدون وجود برنامه آموزشی رسمی می تواند به نافذترین شکل ممکن، آموزشی پنهان ولی موثر و پایدار از منش و شخصیت والای پزشکی را به دانشجویان منتقل نماید.

**نتایج:** اثرات ماندگار الگو های جهانی و یا بومی جامعه پزشکی و تکریم و تجلیل مداوم از آنان، نشان می دهد که بدون وجود هیچ گونه آموزش رسمی و یا اجبار اداری، این مفاخر بصورتی ناپیدا تأثیر ماندگاری بر الگو های رفتاری جامعه پزشکی دارند.

**نتیجه گیری:** اذعان به ضرورت ارتقاء موقعیت اجتماعی و افزایش حس اعتماد جامعه به کادر های پزشکی مسلم است. بدون افزودن به حجم آموزش رسمی پزشکی، نافذترین روش ایجاد پروفشالیزم پزشکی، ترویج و تبلیغ و تکریم و تعظیم الگو های شایسته پزشکی بصورتی غیر رسمی و پنهان در متن آموزش رسمی است.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، آموزش پنهان، الگوی حرفه ای، رفتار متعالی

A-10-524-3

### بررسی دیدگاه اساتید ودانشجویان در خصوص نقاط قوت و

### ضعف طرح ادغام علوم پایه پزشکی در دانشکده پزشکی

### لرستان (E)

محمد رضا ناظر، بهرام دلفان، غلام رضا شهسواری، خاطره عنبری

اصفهان-خیابان شیخ مدوق شمالی کوچه نسترن- پلاک ۷۷، ۲- دانشگاه

علوم پزشکی لرستان،

dr\_nazer1@yahoo.com





رضایت بازدیدکنندگان آن می‌باشد. وبلاگ با حذف قیود زمان و مکان از آموزش و یادگیری با دارا بودن تمام امکانات لازم برای اطلاع‌رسانی و قابلیت مدیریت فردی در شرایط موجود بهترین ابزار جهت توسعه آموزش پزشکی در کشور می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** وبلاگ، فناوری اطلاعات، اطلاع‌رسانی، آموزش پزشکی.  
A-10-109-1

### بررسی اثر معنوی آموزش در علوم پزشکی (E)

**شیدا جلالی،** نیوشا بابوی نژاد، مهدی دوابی، کامبیز پوشنه  
sheidajalali@yahoo.com

**مقدمه:** جنبش معنویت‌گرایی یک جریان فکری جدید و رو به رشد است که عرصه‌های مختلف زندگی را، بخصوص در جهان غرب، تحت تاثیر قرار داده است. از جمله عرصه‌هایی که از این جریان متاثر شده اند آموزش است. اخیراً نیز جریان معنویت‌گرایی حوزه آموزش عالی و بخش‌های مختلف آن، مثل برنامه ریزی، سیاست‌گذاری و مدیریت، را تحت تاثیر قرار داده است. به گونه‌ای که گروهی بر این باورند که باید معنویت را بخش مهمی از برنامه‌های آموزشی به حساب آورد. توجه به معنویت در آموزش در واقع توجه به هدف و معنا است؛ یعنی فهم عمیق از هدف و معنای درس و کار و برنامه، حتی از مریبان انتظار می‌رود که در راستای توجه به معنویت، فهم عمیقی از خود، هدف و معنای کار خود، و رابطه بین آنها داشته باشند. و این‌ها نشان دهنده نیاز به حضور عنصر معنویت در آموزش است. پس یکی از کارکردهای معنویت در آموزش و پرورش معنا دهی به فعالیت‌هایی است که در این حوزه انجام می‌شود، اما هدف و معنایی که از ماهیتی متعالی برخوردار است. این‌ها چگونه این جریان فکری به این سرعت و گستردگی وارد عرصه‌های آکادمیک شد به عوامل متعددی بر میگردد که برخی از آنها از این قرارند: به همین منظور انتخاب رویکرد تربیتی مناسب مقصودی است که کارشناسان در پی آن هستند، رویکردهایی که به کارگیری آنها بتواند ارزش‌های مندرج در جریان فکری معنویت‌گرایی را بازتولید نماید. در همین راستا رویکردهایی، از جمله رویکرد کارآموزی service-learning، پیشنهاد شده‌اند. اما به نظر می‌رسد میتوان با تحلیل فعالیتهای ذاتی آموزش عالی، و مبتنی بر ماهیت اخلاقی دانش بتوان رویکردی مناسب تر برای این مسئله پیشنهاد داد

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، تعلیم و تربیت معنوی  
A-10-38-1

### ارتباط بین وظایف دانشگاه‌های علوم پزشکی؛ حلقه مفقوده

#### در نظام آموزشی علوم پزشکی (E)

**رفعت محبی فر،** پریسا شجاعی، معصومه حسینی، زهرا قاسمی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت و پیراپزشکی  
smrf55@yahoo.com

**مقدمه:** وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نمایندگی از دولت مسئولیت تولیت سلامت را بر عهده دارد. مسئولیت اجرایی آن در سطح

استفاده از سیستم‌های مجازی را برای آموزش دروس مختلف پزشکی نشان داده‌اند. تصور آموزش پزشکی کاملاً مجازی، حتی با فناوری فوق مدرن، به عنوان مدل آینده آموزش پزشکی دشوار می‌نماید. در واقع می‌توان گفت آموزش الکترونیکی در علوم پزشکی کاربردهای مختلفی دارد، از جمله اجرای دوره‌های آموزشی ترکیبی، آموزش‌های مداوم برای کارکنان پزشکی، آموزش‌های عمومی برای ارتقاء سطح سلامت جامعه، آموزش با بیماران مجازی و شبیه‌سازی جهت آموزش‌های عملی. بحث و نتیجه‌گیری: امروزه فناوری اطلاعات با همه تحولات و تاثیراتش در تمامی عرصه‌های علوم، یکی از ضروری‌ترین ابزارها در صحنه آموزش محسوب می‌شود. علیرغم چالشهای فراوانی که در مسیر استفاده از آموزش الکترونیکی در علوم پزشکی وجود دارد، لیکن آنچه مسلم است آموزش به کمک کامپیوتر در توسعه آموزش پزشکی نقش بسزایی دارد. آموزش الکترونیکی در کنار آموزش سنتی و در برخی زمینه‌ها می‌تواند بسیار موثر بوده و کیفیت آموزش را افزایش دهد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مجازی، دانشجو، آموزش پزشکی  
A-10-324-1

### کاربرد وبلاگ در اطلاع‌رسانی آموزش پزشکی (E)

محمدصادق دهقان

معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی  
drmsdehghan@gmail.com

**مقدمه:** توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات کاربرد آن را در آموزش و اطلاع‌رسانی موضوعات علوم پزشکی اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. در سال‌های اخیر وبلاگ‌های زیادی در زمینه اطلاع‌رسانی موضوعات جدید آموزش پزشکی ایجاد شده‌است. تعداد محدودی از این وبلاگ‌ها فعالیت مستمر، هدفمند و تخصصی داشته و توسط افراد علاقمند ایجاد شده‌اند. اهمیت کاربرد اطلاع‌رسانی از طریق اینترنت در توسعه آموزش علوم پزشکی به‌خوبی شناخته شده‌است. بطوریکه امروزه پزشکان و دانشجویان پزشکی از بزرگترین گروه‌های حرفه‌ای استفاده‌کننده از وبلاگ جهت برقراری ارتباطات و آموزش حرفه‌ای می‌باشند.

**روش کار:** این مقاله به معرفی وبلاگی کارآمد و موفق در زمینه اطلاع‌رسانی روزآمد اطلاعات علمی مربوط به آموزش پزشکی می‌پردازد.

**نتایج:** وبلاگ آموزش پزشکی به‌آدرس <http://medicaleducation.blogfa.com> در بیش از دو سال فعالیت در زمینه اطلاع‌رسانی موضوعات آموزش پزشکی و بخصوص اطلاع‌رسانی فعال و به‌موقع همایش‌های علمی از طریق ارسال پیام به پست الکترونیک اساتید و دانشجویان پزشکی، نقش موثری داشته و توانسته‌است در بین مخاطبان خود، مقبولیت زیادی را کسب نماید.

**نتیجه‌گیری:** استفاده از وبلاگ روشی آسان، موثر و کاربردی در زمینه اطلاع‌رسانی موضوعات آموزش پزشکی می‌باشد. علاوه بر اطلاع‌رسانی، وبلاگ می‌تواند فضایی پویا برای تبادل اطلاعات علمی بین بازدیدکنندگان و به‌اشتراک‌گذاری مطالب جدید علمی را فراهم نماید. طراحی ساده، مدیریت صحیح، و به‌روزمستمر اطلاعات از عوامل موفقیت یک وبلاگ و افزایش



**روش کار:** این مطالعه با جنبه های توصیفی و تحلیلی بر روی ۳۷۵ نفر از دانشجویان دانشکده پزشکی شاهد انجام شده است و طی آن عوامل مرتبط با نتیجه آزمون مورد بررسی قرار گرفته است. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و آزمونهای همبستگی پیرسون استفاده شد.

**نتایج:** ۵۶/۳٪ نمونه های مورد مطالعه خانم بودند. ۴۶/۶ درصد با سهمیه وارد دانشگاه شده، ۷۱/۶ درصد ساکن خوابگاه بودند. ۹۱/۷ درصد نمونه ها در اولین نوبت شرکت در آزمون پذیرفته شدند. میانگین نمره نمونه ها در این آزمونها  $20 \pm 113/5$  بود. نمره آزمون پیش کارورزی با جنس، محل سکونت، همراه خانواده بودن، داشتن سابقه مشروطی نمره امتحان جامع علوم پایه، معدل دوره های فیزیوتراپی و کارآموزی مرتبط بود.

**نتیجه گیری:** باشناسایی دانشجویان پرخطر می توان مداخلات لازم را با توجه به عوامل موثر انجام داد.

**واژه های کلیدی:** آزمون پیش کارورزی، ارزیابی، دانشکده پزشکی

A-10-251-2

### نقش ارائه برنامه و طرح درس در پیشبرد برنامه آموزشی

(E)

سید غلامعلی جورسرای، رقیه اکبری، معصومه بیانی، سعید مهدوی عمران

دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی

s.mahdavi@mubabol.ac.ir

**مقدمه:** آموزش دانشجویان رشته های مختلف معمولاً براساس سرفصل هر درس و با توجه به اهداف ذکر شده آن صورت می گیرد. در روش سنتی، مدرس مربوطه مطالب مورد نیاز برای آموزش دانشجویان را با مطالعه قبلی ارائه می نمود. در سال های اخیر ضرورت ارائه برنامه درسی و نیز طرح درس توسط مدرسین بیان شد. با توجه به اینکه برنامه ریزی و مکتوب کردن طرح درس عامل افزایش کیفیت آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی بابل بوده، بر این اساس طرح درس تدوین، اجرا و بازنگری گردید.

**روش کار:** در تدوین برنامه و طرح درس ابتدا مطالعه ای دقیق در سرفصل درس و رشته صورت گرفت و با توجه به تجربیات موجود نسخه ای از طرح درس آماده شده به مدیر محترم گروه و EDC تحویل داده می شد. در جلسه اول کلاس در مورد طرح درس توضیح کلی داده می شد و یک نسخه از آن در اختیار نماینده دانشجویان برای اطلاع دیگر همکلاسی ها قرار می گرفت. طرح درس تدوین شده مجدداً مورد بازنگری قرار می گرفت.

**نتایج:** بر اساس نتایج این مطالعه، دانشجو با برنامه ریزی دقیق تر نسبت به انجام وظایف خود اقدام می نمود و مدرس هم سعی در انجام وظایف خود با توجه به برنامه ریزی صورت گرفته، می کرد.

**نتیجه گیری:** گرچه در سال های قبل آموزش دانشجویان بر اساس سرفصل بود ولی ارائه درس بر اساس طرح درس مدون در ارتقاء سطح آموزش و در نهایت سلامت جامعه موثر خواهد بود. منبع: ۱- منبوریان مرتضی، بهنام پور ناصر، پاداش لیلا، چرکزی عبدالرحمن، قربانی مصطفی. نگرش اعضا، هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان در مورد طرح درس. مجله علمی دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان، ۱۳۸۷، ۵(۱): ۱۸-۱۳.

**واژه های کلیدی:** طرح درس، ارتقاء سلامت، آموزش.

استان ها به دانشگاه های علوم پزشکی واگذار شده است. مسئولیتی که شامل تولید منابع انسانی (آموزش نیروهای پزشکی)، تولید منابع علمی (پژوهش) و همچنین ارائه خدمات سلامت در حوزه تحت پوشش خود می باشند. هدف این مطالعه بررسی لزوم ارتباط بین وظایف محوله دانشگاه های علوم پزشکی در راستای اهداف نظام سلامت می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مروری و با جمع آوری اطلاعات مربوط از طریق منابع موجود در سایت های معتبر مرتبط انجام شده است.

**نتایج:** بنا به تئوری وحدت علم و عمل در عرصه خدماتی و تولیدی؛ ماموریت دانشگاه ها در این تئوری، تربیت نیروی انسانی متناسب با نیاز بخش های خدماتی در عرصه خدمات، تولید علم و تبدیل علم به کالا و خدمات متناسب با نیاز بخش است. آموزش علوم پزشکی نیز از این اصل مستثنی نبوده و نیاز به مدل آموزشی ارتباط دهنده بین علم و عمل می باشد. از طرفی با بررسی وضعیت مدل های آموزشی و عملکردی دانشگاه های علوم پزشکی به این نتایج می توان دست یافت که ارتباط لازم بین کارکردهای دانشگاه های علوم پزشکی وجود ندارد. چه بسا هر یک از حوزه ها منفک از هم منابعی را به خود اختصاص داده و موجب هدر رفت منابع نیز می گردد. بدون آنکه حلقه های ارتباطی بین سه کارکرد آموزش، پژوهش و خدمات سلامت ایجاد گردد. همانطور که از وظایف مهم حوزه ستادی آموزش نظام سلامت، برنامه ریزی آموزشی به منظور تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز شبکه های بهداشتی- درمانی کشور، می باشد به تبع آن دانشگاه های علوم پزشکی نیز وظیفه تامین و بستر سازی برای ایجاد رویکرد سیستمی و هماهنگ در امور سه گانه آموزش، پژوهش و خدمات سلامت را دارند.

**نتیجه گیری:** بر اساس وظیفه تولیدی دانشگاه های علوم پزشکی و نظر به خروجی آن در عرصه آموزش که همان خلق نیروی متخصص و ماهر مورد نیاز جامعه می باشد نیاز به بازنگری و اصلاح نظام تربیت نیروی متخصص در حوزه سلامت بیش از پیش احساس می گردد. این بازنگری با نگاه بر ایجاد ارتباط وظایف سه گانه و تدوین قواعد تنظیمی در فرایندهای آموزشی، پژوهشی و سلامتی متبلور می گردد. در چنین شرایطی نیروی تربیت شده، فردی توانمند و خلاق و دارای توان عملی و کارآمد برای نظام سلامت خواهد بود.

**واژه های کلیدی:** دانشگاه علوم پزشکی، نظام سلامت، آموزش

A-10-104-1

### عوامل مرتبط با نتایج آزمون پیش کارورزی در دانشجویان

پزشکی (E)

فرهاد جعفری، ملیحه امین زاده، فاطمه اعظمی

تهران بلوار کشاورز-خ عبدالله زاده -دانشکده پزشکی شاهد- طبقه سوم - گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی

drjafarif@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی نتایج کسب شده توسط دانشجویان در آزمونهای جامع همچون پیش کارورزی که تمامی دانشگاه های کشور در آن شرکت می کنند، حائز اهمیت میباشد.



A-10-138-1

### بررسی تازه ها و اهداف نظام سلامت در آموزش پزشکی (E)

ناهد ماکولاتی

شیراز- فلکه نمازی- دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه س  
makoolatin@sums.ac.ir

**مقدمه:** بررسی تازه‌ها و اهداف نظام سلامت در آموزش پزشکی نویسنده: ناهید ماکولاتی- مربی دانشکده پرستاری مامایی شیراز آدرس: شیراز- فلکه نمازی- دانشکده پرستاری مامایی حضرت فاطمه (س) مقدمه: علم و آگاهی از اهداف و کارکردهای نظام سلامت جزء ناگسستنی آموزش پزشکی است. در سیستم مراقبتی سلامت (Health care system) منظور کلیه فعالیتها، منابع و نیروی انسانی می‌باشد که کارکرد اولیه آنها، حفظ و ارتقاء و بهبود وضعیت سلامت جامعه است. هر جا هدف اولیه حفظ سلامت بود ما آن را جزء نظام سلامت تلقی می‌نماییم.

**روش کار:** طی گزارشی سازمان جهانی بهداشت (WHO) سه هدف عمده برای نظام سلامت در نظر گرفته شد. ۱- سلامت (Health) یا ارتقاء سطح سلامت که یک سری کارکرد در این مورد در نظر گرفته شده که به حفظ و ارتقاء سلامت کمک می‌نمایند که شامل ارائه خدمات (Delivering services) منظور طیف وسیعی از خدمات در نظام سلامت است که بصورت اولیه سبب ارتقاء سطح سلامت مردم می‌شود و دومین کارکرد، خلق منابع (Creating resources) که نیازمند منابع مالی هستند و سومین کارکرد نظام سلامت تأمین و تخصیص منابع مالی به نحو عادلانه است و بر روی این مجموعه از عناصر مرتبط با سلامت باید یک تولیت (Stewardship) داشته باشیم. ۲- هدف بعدی ما پاسخگویی به توقعات غیر پزشکی مردم است (Responsiveness) ۳- سومین هدف کلان نظام سلامت، مشارکت عادلانه آحاد جامعه در تأمین و تخصیص منابع مالی است (Fair)

**نتیجه گیری:** سه هدف عمده سیستم سلامت شامل سلامت، رضایت، و عدالت می‌باشد و چهار کارکرد اصلی شامل ارائه خدمت، خلق منابع، تأمین و تخصیص مالی و تولیت می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: نظام سلامت، تولیت، رضایت، عدالت

A-10-255-1

### فلسفه و مرجعیت علمی - اثبات گرائی منطقی و توسعه علم (E)

مرضیه حسینیان، عباس حیدری، مرجانه فولادی

خیابان ابن سینا- دانشکده پرستاری و مامایی  
hassanian1226@yahoo.com

**مقدمه:** اثبات گرائی منطقی تأکید زیادی بر توسعه تنوری در علم دارد. وجود تنوریهای تأیید کننده معیاری برای تطبیق علم با اثبات گرائی منطقی است،

بطوریکه دانش علمی با جملات مختصر و دقیق که نمایانگر قوانین و روابط بین اجزاء است، مورد ملاحظه قرار می‌گیرد. فلسفه هم از توسعه تأثیر پذیرفته و هم روی آن تأثیر گذاشته است. آگاهی از این ارتباط در درک اثبات گرائی منطقی و فلسفه بعدی، به عنوان یک شاخص مهم در حوزه علم دارای اهمیت فراوانی است. با فرا رسیدن قرن ۲۰، اکتشافات و پیشرفتهای جدید رواج یافت و علم به عنوان هویت متمایزی شناخته شد. فلسفه چرخش به سمت فلسفه علم به عنوان ناحیه ای مجزا از فلسفه داشت. اثبات گرائی بیشترین توجه را به حقایق و داده های تجربی و تجربه به عنوان اساس علم دارد. اثبات گرائی منطقی تأکید بر تعیین نحوه توسعه دانش نسبت به توصیف فرایند شناخت و دانش انسان می‌کند. هدف توسعه علم، ترفیع کلیه دیسپلینها در سطح علمی است. قوانین ایجاد شده توسط متفکران تأثیر گذار، ساختاری را برای هدایت فلسفه به اندازه پیشرفت علم ایجاد کرده است. لازمه نفوذ اثبات گرائی منطقی این است که تنوری علمی در درجه اول بر مبنای زبان دستور اولیا استفاده از ریاضیات و منطق نمادین برای بیان جملات (قضایا) یک تنوری باشد. بیانات تنوری همچنین دارای اصطلاحات کلمات مشاهده ای که وجود را می‌نمایند، می‌باشند. به هر حال چنین نهادهای مربوط به تنوری، لازم است که با ارجاع مشاهده ای و واقعی وقایع مورد تفسیر قرار گیرند. نهایتاً ارزشهای حقیقی تنوری با استفاده از وابستگیها تعیین می‌شوند: جملاتی که حقیقت دارند یا حقیقی نیستند بر اساس اینکه چگونه با حقایق مشاهده شده تطبیق دارند یا وابسته هستند، تعیین می‌شوند. این وابسته بودن به حقیقت معیاری را برای تأیید و تصدیق و الزامی برای تست تجربی تأیید توسعه تنوری به ما می‌دهد. در این مقاله به نقش مکتب اثبات گرائی منطقی در پیشرفت علم به عنوان یک مرجع علمی پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: فلسفه علم، اثبات گرائی منطقی، شناخت

A-10-538-5

### حمایت اساتید برای توسعه کوریکولوم در آموزش پرستاری (E)

مریم پیمانی، مریم اعلا، محمد پژوهی

تهران- خ کارگر شمالی - بیمارستان شریعتی  
maryam\_peimani@yahoo.com

در حرفه پرستاری، تداوم دگرگونی ها در سیستم بهداشت و مراقبت سلامتی، تکنولوژی ها، پروفایل جمعیتی، انتظارات و تقاضاها منجر شده است به درک این موضوع که آموزش پرستاران و در نتیجه کوریکولوم پرستاری باید مورد ارزشیابی، بازنگری و حتی شاید تغییرات عمده قرار گیرد. حمایت و پشتیبانی اساتید برای توسعه کوریکولوم از شروع فرایند تغییر تا رسیدن به اهداف مورد نظر ضروری می‌باشد. در واقع بهبود برنامه ریزی درسی، تنها از طریق تفکر باز و ملاحظات اندیشمندانه جهت توسعه کوریکولوم و همچنین توجه صادقانه نسبت به عوامل تأثیرگذار قابل کنترل، اتفاق می‌افتد. توجه به ارزش های فردی و جمعی اساتید، میزان وسعت تغییر و توسعه مورد نیاز در کوریکولوم و همچنین توجه به چارچوب زمانی برای انجام این تغییرات و اصلاحات، از عوامل تأثیر گذار بر جلب موافقت و رضایت اساتید و در نهایت



که پیشرفت علمی بایستی با نگاه بومی و بطنیکه بر فرهنگ خودمان باشد. فرهنگ ما یعنی اسلام و مواریت پسندیده ما و ناظر به نیازهای کشور البته در این راستا جهاد امری مهم می باشد جهاد یعنی تلاش بی وقفه همراه با خطر پذیری در حد معقول و پیشرفته و امید به آینده. این مواردی است که در تحقق مرجعیت علمی باید مد نظر ما باشد. **واژه های کلیدی:** مقام معظم رهبری، مرجعیت علمی

A-10-230-1

### اهمیت رهبری در فرایند توسعه و آمادگی سیستم های بهداشتی- پزشکی در مواجهه با بحران های بیولوژیک (E)

مینو شاددل، زهره فرح نژاد، سیدجواد حسینی شکوه

خ. فاطمی-اعتمادزاده

min\_shad@yahoo.com

**مقدمه:** توسعه علوم زیستی و پزشکی باعث انقلابی در استفاده از فناوریهای بیولوژیک گردیده است. واقعه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۳ بیانگر واقعی بودن جنگ ها و بحران های بیولوژیک است. از آنجا که کشور ما در همسایگی با کشور های دچار بحران های شدید و همچنین مواجه با خطراتی از طرف قدرت های بزرگ است، وجود یک برنامه جامع با مرجعیت و رهبری در سیستم بهداشتی- پزشکی اهمیت خاصی دارد. هدف: این مطالعه با هدف ضرورت و اهمیت شناخت ویژگیهای یک رهبر یا مرجع در سیستم های بهداشتی در مواجهه با بحران های بیولوژیک طراحی شد.

**روش کار:** این یک مطالعه مروری بوده که در طی آن از منابع موجود در بانک اطلاعاتی Pubmed و مجلات موجود در طب رزمی استفاده شده و بیش از ۵۰ رفرنس مطالعه و اطلاعات آنها آنالیز شد.

**نتایج:** تحول ایجاد شده در علوم زیستی به ویژه در رشته ژنتیک منجر به توسعه برنامه های تولید سلاحهای تهاجمی بیولوژیک بر علیه انسان، گیاهان و احشام شده است. شاخص های مختلف مانند: علاقه و آگاهی از رویدادهای شگفت انگیز، حوزه مبانی نظری فرایندها و تکنیک های سیستم های بیولوژیک، سیستم های بهداشتی به ویژه در خصوص بیماری های همه گیر در آینده، شیوه های درمانی نوظهور و داشتن تصورات قوی از مفاهیم نوظهور، قدرت تجزیه و تحلیل صحنه های نبرد و دفاع همه جانبه و مفاهیم عملیاتی نوظهور و قدرت تحلیل روند بحران های بیولوژیک از مهمترین ویژگیهای رهبری و مرجعیت سیستم های بهداشتی در حوزه بحران های بیولوژیک است. **نتیجه گیری:** وجود یک نظام هدایتگر جهت رهبری سازمان های مربوطه ضروری است.

**واژه های کلیدی:** رهبری، سیستم های بهداشتی، بحران بیولوژیک

A-10-1042-1

### مقایسه برنامه آموزش اتاق عمل در ایران و سایر دانشگاه های برتر جهان (E)

مژگان لطفی، لیلا ولیزاده، سوسن ولیزاده دهخوارقانی، زهرا شیخ علیپور

دانشکده پرستاری و مامائی تبریز

توسعه برنامه ریزی درسی می باشند. به طور کلی ایده اصلاح برنامه ریزی درسی معمولاً در ذهن گروه کوچکی از استادان شکل می گیرد که بر این باورند کوریکولوم موجود نمی تواند دانشجویان را جهت رویارویی با موضوعات و مشکلاتی که بعد از فارغ التحصیلی در جامعه و محیط های مراقبت سلامتی با آنها مواجه می شوند به طور کامل آماده نماید. لذا برای جلب مشارکت و حمایت همه اساتید و پرسنل آموزشی در دانشگاه در اصلاح کوریکولوم فعلی، باید دلایل لزوم تغییر و اصلاح کوریکولوم، دامنه وسعت این تغییرات و زمان مناسب برای انجام آنها به طور شفاف و عینی توضیح داده شود.

**واژه های کلیدی:** حمایت اساتید، توسعه کوریکولوم، آموزش پرستاری

A-10-98-3

### بررسی نظرات ارزشمند مقام معظم رهبری در زمینه مرجعیت علمی (E)

شکوفه مسعودی، عصمت شیخ سعد آبادی، سارا پرورش، محمد جواد دهقان

نیری

مشهد خیابان دانشگاه

masoudish@mums.ac.ir

**مقدمه:** تا کیدات مقام معظم رهبری در زمینه علم و فناوری و مرز شکنی دانش و نوآوری علمی از جایگاه ویژه ای برخوردار است. ایشان رمز پیشرفت یک کشور، یعنی محور اصلی اقتدار یک کشور را علم بیان می نمایند. و می فرمایند کشور باید به عزت علمی برسد. هدف هم باید مرجعیت علمی در دنیا باشد؛ یعنی همین طور که شما امروز ناچارید برای علم و دستیابی به محصولات علمی، به دانشمندان و کتابهایی مراجعه کنید که مربوط به کشورهای دیگر است، باید به آنجا برسیم که جویندهای دانش، طالب علم، مجبور باشد به سراغ شما و کتاب های شما بیاید و مجبور باشد زبان شما را یاد بگیرد تا بتواند از دانش شما استفاده کند. هدف پایداین باشد. در این راستا پژوهشی با هدف بررسی نظرات ارزشمند مقام معظم رهبری در زمینه مرجعیت علمی انجام گردید تا بتوان مجموعه ای ارزشمند از آنها گردآوری نمود تا رهگشای راه پویندگان علم باشد.

**روش کار:** به منظور انجام این پژوهش بیانات تایپ شده مقام معظم رهبری در پایگاه اطلاع رسانی دفتر ایشان در سایت وزارت از نظر مرجعیت علمی مورد بررسی قرار گرفت. یافته هادر بررسی انجام شده در ۱۰۳۵ صفحه بیانات مقام معظم رهبری علم و مرجعیت علمی مورد بحث قرار گرفته بود.

**نتیجه گیری:** به طور کلی ایشان، پیش فرضهایی را در این زمینه بیان نموده بودند که عبارتند از ۱ پنکه پیشرفت علمی ضرورت حیاتی کشور در علوم مختلف میباشد و این پیشرفت علمی گرچه با فراگیری علم از کشورها و مراکز پیشرفته علمی حاصل خواهد شد اما فراگیری علم یک مسئله و تولید علم مسئله دیگری است البته اگر وابستگی ایجاد شود پیشرفت هایی خواهیم داشت لیکن دنباله روی، نداشتن ابتکار، زیر دست بودن معنوی لازمه ی قطعی چنین پیشرفتی است و این جایز نیست بنابراین ما باید علم را خودمان تولید وان را بجوشانیم این حرکت باید از خودمان در درون خودمان و با استفاده از منابع فکری و ذخائر میراث خودمان باشد پیشرفت علمی بایستی با خود باوری امید به موفقیت و حرکت جهادگونه همراه باشد زیرا فرض را بر این گذاشتیم



mojgan.lotfi@yahoo.com

سرفصل دروس دوره کارشناسی اتاق عمل ملاحظه می شود که اغلب آنها متمرکز بر تکنولوژی های جراحی و مراقبت های حین عمل بوده و تنها آنچه را که در دوره کاردانی تدریس می شده است در این دوره با توسعه ساعات تدریس جایگزین نموده اند. همچنین با توجه به کمبود نیروی متخصص هیات علمی در این زمینه هیچ تضمینی برای ارتقا آموزش در عرصه آنها وجود ندارد و طبق بررسی های به عمل آمده آموزش بالینی آنها با چالش های زیادی روبرو است. مطالعات انجام شده در زمینه کیفیت کار کاردان های اتاق عمل در کشور نشان داده است که از نظر مدیران پرستاری بیش از ۹۰ درصد مطلوب بوده است

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی، اتاق عمل، تکنولوژی جراحی، پرستاری اتاق عمل

A-10-144-1

### نگاهی به روندها و تاثیرات آن در تدوین نقشه جامع علمی سلامت در حوزه آموزش (E)

عباس علّامی، فریبا درخشان، مهرنوش احمدی  
قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش  
دانشکده پزشکی  
allami@qums.ac.ir

**مقدمه:** از آنجا که الگوی بیماری ها تغییر نموده و انتظارات جمعیت از نظام سلامت (کیفیت خدمات و انتظار برای شفافیت بیشتر) افزایش یافته است، لزوم پاسخگویی به نیازها در قالب توسعه آکادمیک و تدوین کوریکولوم ها و رشته های مرتبط احساس می شود. در این مقاله به روندهای موجود در حوزه آموزش پزشکی و تاثیرات آن در تدوین نقشه جامع علمی سلامت در دانشگاه های علوم پزشکی می پردازیم. روش: این مطالعه با بررسی سند چشم انداز بیست ساله کشور و نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت تدوین شده است.

**نتایج:** یافته هایی که در تدوین نقشه جامع علمی سلامت در حوزه آموزش کمک می نماید. روندها تاثیرات انتظارات مردم از ارایه خدمات بیشتر می لزوم پاسخگویی به نیازها در قالب توسعه آکادمیک توجه بیشتر به اخلاق پزشکی محتوی آموزشی باید منطبق بر توجه به حرفه ای گری تغییر در شیوه های زندگی، ورزش، اوقات فراغت و تغذیه نیاز به تدوین کوریکولوم ها و رشته های مرتبط افزایش سن و سالمندی نیاز به توجه بیشتر به طب سالمندان افزایش رفتارهای پرخطر توجه به مبانی پیشگیری اولیه در کوریکولوم درسی بالا رفتن نردبان بلوغ و میزان هوش بهبود مهارت های اعضای هیات علمی و دانشجویان افزایش نرخ بیکاری تغییر در الگوی شغلی تغییر الگوی جنسیتی در آموزش پزشکی برنامه ریزی نیروی انسانی، تامین فضاها و امکانات بر اساس نیاز تجاری شدن طب و احتمال سوء استفاده از رسانه ها آموزش تفکر ارزیابی نقادانه اهمیت یافتن آموزش های طول عمر و تغییر مهارت ها تامین ساز و کار مناسب برای آموزش در تمام عمر، پایش نیازها تبدیل آموزش به یک صنعت کلیدی رقابتی شدن حوادث غیر مترقبه افزایش می یابد ارتقا آموزش برای نظام مدیریت حوادث غیر مترقبه کاربردی شدن آموزش و انطباق بیشتر آموزش ها با ماموریت ها ایجاد و تقویت ارتباط دانشگاه ها با مرکز تولید و ارائه خدمت افزایش تقاضا برای

**مقدمه:** اهداف نظام آموزشی یک جامعه بر مبنای نیاز های آن جامعه بوده و باید به گونه ای باشد که با توجه به گسترش روز افزون دامنه علم، دانش، تجربه و مهارت کافی را انتقال دهد. برنامه آموزش اتاق عمل تانچندی پیش به صورت دوره کاردانی اجرا می گردید و فارغ التحصیلان این دوره می توانستند در دوره کارشناسی ناپیوسته پرستاری ادامه تحصیل دهند. از سال ۱۳۸۷ برنامه دوره کارشناسی پیوسته اتاق عمل برای اولین بار در کشور اجرا شد و تا کنون نیز ادامه دارد. مدرسین این دوره معتقدند آموزش این دانشجویان با چالش هایی روبروست. مطالعه برنامه های معتبر آموزش اتاق عمل در دانشگاه های برتر جهان نشان می دهد تفاوت هایی در این زمینه وجود دارد. هدف از این مطالعه بررسی عمیق برنامه در سایر دانشگاهها و مقایسه آن با برنامه فوق و ارائه راهکار هایی جهت حل چالشهای موجود میباشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه اسنادی است که از طریق مروری بر متون و بررسی برنامه های مختلف دانشگاهها ی جهان صورت گرفته است. ابتدا برنامه آموزش دوره کارشناسی اتاق عمل و سرفصل دروس این رشته مورد بررسی دقیق قرار گرفت و در جمع اساتید صاحب نظر و دانشجویان دوره دکتری دانشکده پرستای و مامایی تبریز به نقد کشیده شد. سپس جهت تبیین وضعیت آموزشی این رشته در جهان برنامه آموزش اتاق عمل در دانشگاه های معتبر جهان شامل: آمریکا، کانادا، استرالیا و چند دانشگاه اروپایی بررسی شدند. در مرحله بعد یکی از دانشگاههای برتر آمریکا در آموزش برنامه اتاق عمل انتخاب گردید و از نظر چارچوب عوامل موثر داخلی و خارجی مورد ارزیابی و مقایسه با برنامه آموزش این رشته در کشور قرا رگرفت.

**نتایج:** در سراسر دنیا برنامه اتاق عمل به دو صورت ارائه میشود: حالت اول دانش آموختگان رشته کارشناسی پرستاری (پس از کسب مدرک لیسانس) در یک دوره ۲-۱ ساله برای ورود به اتاق عمل آموزش می بیند. حالت دوم دانشجویان در مقطع کاردانی آموزش های عمومی دوره اتاق عمل را می گذرانند و به عنوان تکنولوژیست جراحی برای ایفای نقش به عنوان فرد سیار و اسکراب (دست شسته) آماده می شوند همچنین در صورت تمایل در یک دوره ۲/۵-۱/۵ ساله برای ایفای نقش به عنوان کمک اول جراح آماده می شوند. این دانشجویان برای اخذ مدرک لیسانس قادرند در برنامه های آموزشی دیگری نظیر مدیریت مراقبت در سلامت و... به تحصیل بپردازند. این در حالی است که در حال حاضر در اغلب دانشگاه های کشور ما به جای دوره کاردانی دانشجویان وارد دوره کارشناسی پیوسته اتاق عمل میشوند و در حالی که هنوز اولین دوره از این دانشجویان فارغ التحصیل نشده و مورد ارزیابی قرار نگرفته اند تدوین برنامه کارشناسی ارشد اتاق عمل تحت بررسی است. برنامه ای که حتی نام این رشته را با چالش روبرو ساخته است و بطور شفاف معلوم نیست که آیا این دانشجویان تکنولوژیست اتاق عمل هستند یا پرستار اتاق عمل؟

**نتیجه گیری:** برنامه ریزان دوره کارشناسی اتاق عمل (به استناد منابع موجود) مدعی هستند کیفیت کار کارشناسان ناپیوسته پرستاری با پایه اتاق عمل با کاردان های اتاق عمل تفاوتی ندارد و این مسئله را یکی از موارد لزوم ایجاد دوره کارشناسی اتاق عمل ذکر نموده اند. همچنین آنها معتقدند افرادی که در اتاق عمل فعالیت می کنند باید تخصص لازم در زمینه مراقبت های قبل، حین و بعد از عمل را داشته باشند. این در حالی است که با مطالعه





واژه‌های کلیدی: دانشگاه علوم پزشکی، نقشه جامع علمی کشور

A-10-13-2

### تعیین ریزفعالیت های حیطه ارتقا کمی و کیفی نیروی انسانی

### غیرعضو هیئت علمی با رویکرد افزایش انگیزش در نقشه

### جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم

پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)

محمدکازم سراج، محمد مهدی ثاقب، ریسا رضایی، میترا امینی، پریسا نبینی

شیراز، خیابان زند، دانشکده پزشکی طبقه ۷ ساختمان شماره ۳، مرکز

مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

dr. kazemsaraj@gmail.com

**مقدمه:** هرکشوری برای رسیدن به توسعه و طی مسیرهای قله های ترقی خود، برنامه هایی را در دستور کار دارد. به ویژه در کشور ما که پس از یک هزار چهارصد سال نقطه امید تمام مسلمانان بیش از یک میلیارد و نیم نفری در دنیاست. در کشور ما نیز سند چشم انداز توسعه، نقطه عطفی در رسیدن به این قله های ترقی است. بنابراین ما بر آن شدیم تا پس از تهیه نقش جامع علمی کشور در سطح وزارتخانه در حیطه های مختلف، زیرشاخه های هر حیطه را در سطح دانشگاه علوم پزشکی شیراز تعیین نماییم. اهداف: هدف از این پژوهش، تعیین ریزفعالیت های حیطه ارتقا کمی و کیفی نیروی انسانی غیرعضو هیئت علمی با رویکرد افزایش انگیزش در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طی جلسات متعدد انجام شد؛ طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریزفعالیت های حیطه ارتقا کمی و کیفی نیروی انسانی غیرعضو هیئت علمی با رویکرد افزایش انگیزش در حوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریزفعالیت های این حیطه اصلاح چارت سازمانی حوزه معاونت آموزشی، ایجاد زمینه های رشد و ارتقا شغلی و برقراری تسهیلات و توجه امور رفاهی و معیشتی افراد می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می رسد که اصلاح چارت سازمانی حوزه معاونت آموزشی دانشگاه در این حیطه بالاترین اولویت را دارد. که باید با توجه بیشتر مسئولین و مدیران آموزشی، رسیدن به این هدف ها میسر گردد.

واژه‌های کلیدی: ارتقا، ارتقا نیروی انسانی غیرعضو هیئت علمی و نقشه جامع

علمی کشور

A-10-276-11

### نقش بصیرت دینی در تعیین و پیشبرد اهداف آموزشی

در علوم پزشکی (E)

آموزش های تکمیلی تحول در نظام پذیرش دانشجو در مقاطع graduate Post انتظار دانشجویان و جامعه از نظام آموزشی برای ارزیابی دقیق تر توسعه روش های ارزیابی و خود ارزیابی بهبود استانداردها و اعتباربخشی به موسسات آموزشی و دانشگاه ها رتبه بندی و افزایش رقابت بین موسسات توسعه طب جایگزین و مکمل تبیین مبانی و تدوین کوریکولوم های روزآمد و علمی افزایش تاثیر ارتباطات و فناوری های نوین تصحیح روش ها و خدمات آموزشی متناسب با تغییرات، ظهور فناوری های جدید در تشخیص و درمان برنامه ریزی مناسب برای به کارگیری و اطمینان از کارایی هر فناوری و جلوگیری از ایجاد نیاز کاذب القا شده توسط شرکت ها نتیجه گیری: توجه به روندهای موجود در حوزه آموزش پزشکی و تاثیرات آنها بر سلامت مردم می تواند به برنامه ریزی بهتر در رسیدن به سند چشم انداز منتهی شود.

واژه‌های کلیدی: روند، نقشه جامع علمی، سلامت، آموزش

A-10-137-1

### نقش دانشگاه های علوم پزشکی در تحقق اهداف نقشه جامع

علمی کشور (E)

سارا قدوسی مقدم، مهری یآوری

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

ghodousis1@mums.ac.ir

نقشه جامع علمی کشور مجموعه ای است جامع، هماهنگ و پویا از اهداف، سیاست ها و الزامات برنامه ریزی تحول راهبردی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر ارزشهای اسلامی- ایرانی با نگاهی بلندمدت به آینده برای دستیابی به اهداف چشم انداز کشور. یکی از ماموریت های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، رسیدن به جایگاه نخست منطقه از طریق تعالی در تولید و بهره برداری از دانش در زمینه هایی است که کشور دارای مزیت های نسبی و رقابتی می باشد. نقش دانشگاه های علوم پزشکی در این ماموریت عبارت است از: تربیت نیروی انسانی عالم، توانمند و کارآمد، پاسخگوی نیازهای سلامت افراد و جامعه، متخلق به اخلاق حرفه ای و اجتماعی، متناسب با فرهنگ اسلامی- ایرانی و تلاشگر در زمینه نظریه پردازی، تولید علوم مفید و کارآفرین در علوم پزشکی؛ تولید دانش با تاکید ویژه بر بیماری ها و معضلات بومی که تمرکز ملی به آنها ضروری است، حتی اگر در سطح بین المللی به اندازه لازم به آنها توجه نشود؛ تقویت دروس مربوط به نگرش و اخلاق اسلامی در آموزش ها، خصوصاً رشته های پزشکی و ترویج نگاه به این رشته ها به عنوان یک وظیفه دینی، تقویت ارتباط بین علوم در زمینه های علوم پایه - بالینی - طب سنتی، علوم سلامت، فناوری اطلاعات و ارتباطات و نیز پیوند بین علوم اسلامی، انسانی و اجتماعی با تاکید بر تعیین کننده های اجتماعی سلامت و عملکردهای نظام سلامت و نیز تولید دانش و تصمیم گیری مبتنی بر شواهد در سطوح مختلف سیاست گذاری. دانشگاه های علوم پزشکی با گسترش حمایت های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوری از طریق ارتقا، منزلت اجتماعی، ارتقا، سطح علمی و مهارتی، رفع دغدغه خطرپذیری مالی در مراحل پژوهشی و آزمایشی نوآوری ها و نیز کمک به تجاری سازی دستاوردهای آنان میتوانند در مدیریت سرمایه های انسانی گامی موثر بردارند.



اسماعیل خدائی، سعید سمرقندیان

ekhodaee@yahoo.com

امروزه به فراگیری و یادگیری علوم مختلف که منجر به افزایش تولید بهره وری در جهت منافع جامعه می باشد را آموزش گویند و یکی از این علوم آموزشی، شاخه علوم پزشکی می باشد. علوم پزشکی از زمان های دور در جوامع مختلف از جمله در ایران رواج داشته است و در طی سالهای متعددی بر دانش پزشکی افزوده شده و امروزه علوم پزشکی چنان گسترده شده است که دیگر کسی قادر نیست تمامی این علوم را فراگیرد و بدین جهت رشته ها و شاخه های مختلفی از این علوم بوجود آمده است که نیازمند روش های نوینی در جهت آموزش پزشکان می باشد. با توجه به اینکه کشور ما دارای منابع غنی تاریخی و فرهنگی میباشد و دین اسلام نگرشی جدید در رابطه با فراگیری علوم مختلف توسط انسان دارد، اما تا زمانی که اهدافی متناسب با شرایط فرهنگی و اجتماعی جامعه تعیین نکنیم ارائه و اجرای هرگونه روش آموزشی منجر به شکست میشود و با توجه به آموزه های دینی برای انجام هر کاری باید بصیرت کاملی نسبت به آن کار داشت و با بصیرت است که انسان توانایی درک درست حقایق و تحلیل واقعیت ها را پیدا میکند و آدمی موقعیت خود را می سنجد و نسبت به آن واکنش مناسب نشان می دهد و اهل بصیرت به سبب عبرت گیری و پندآموزی از هر رخداد و حادثه ای، هر تهدیدی را به فرصتی تبدیل می کنند و توانایی و ظرفیت های جامعه اش را افزایش می دهد.

واژه های کلیدی: آموزش، یادگیری، بصیرت دینی

A-10-42-1

### بررسی نقش آموزش پزشکی در بصیرت دانشجویان

#### دانشگاههای علوم پزشکی (E)

صبریه قیطاسی، عبدالحسین فریدی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام - دانشکده پیراپزشکی

s.ghaitasi@gmail.com

**مقدمه:** بصیرت در لغت به معنای عقیده قلبی، یقین، زیرکی و عبرت آمده است. بصیرت، معرفت و اعتقاد حاصل شده در قلب، نسبت به امور دینی و حقایق امور است. مراد از بصیرت در عرف سیاسی و اجتماعی، قدرت تشخیص مسایل پیچیده سیاسی و اجتماعی و درک و فهم درست آن می باشد. هدف: بصیرت از توصییه های مقام معظم رهبری است و با توجه به نقش مهم دانشگاههای علوم پزشکی، در تربیت دانشجویان در این تحقیق برآنیم که نقش آموزش پزشکی را در بصیرت دانشجویان بررسی کنیم.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و مطالعه کتابخانه ای و نیز با استفاده از سایت های علمی مرتبط انجام گرفته است.

**نتایج:** علم از راههای ایجاد بصیرت در انسان است اما همه عالمان دارای بصیرت نیستند. آموزش پزشکی که یکی از اصلی ترین علوم، برای زندگی بشر است باید بتواند دانشجوی تربیت کند که علاوه بر علم، دارای بصیرت کافی برای تشخیص راه از بیراهه باشد و این ممکن نیست مگر اینکه اساتید

ما مومن؛ متعهد و خود اهل بصیرت باشند. همان طور که رهبر انقلاب فرمودند استاد عالم ولی بی ایمان و بی بصیرت به درد جامعه نمی خورد. بصیرت و علم به زمان برای هر کس بویژه یک عالم لازم است و بی آگاهی علما به حقایق جریانات جهان در طول تاریخ تشیع بخصوص در ۲۰۰ سال اخیر مشکلات بزرگی را به وجود آورده است. نتیجه گیری: آموزش پزشکی می تواند در دادن بصیرت درست به دانشجویان موثر باشد و این منوط به انتخاب درست مدیران و اساتید دانشگاههاست. کلمات کلیدی: بصیرت، علم، آموزش پزشکی

واژه های کلیدی: بصیرت، علم، آموزش پزشکی

A-10-119-1

### ویژگیهای نماز با مربی گری پروردگار از منظر قرآن کریم

#### در تدوین برنامه آموزشی - تربیتی نوین (E)

طیبه کرمانی، ملیحه امانی، اکرم بختیاری شهری

گروه علوم تشریح، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

kermani\_t@bums.ac.ir

**مقدمه:** هر برنامه ی آموزشی - تربیتی شامل سه جزء اصلی مربی ( پیام دهنده / طراح )، فراگیر ( پیام گیرنده / مجری / گروه هدف)، محتوای آموزشی ( تکلیف یا پیام تدوین شده بر اساس اهداف ) است. پر واضح است که این اجزاء در کلیه ی رشته ها و برنامه های آموزشی - تربیتی از قبیل موسیقی، ورزش، پزشکی، روانشناسی، جامعه شناسی و . . . ( مصداق داشته و در راستای اهداف آن رشته در جهت سلامت و تعالی انسان تدوین شده و هر دو بعد کالبدی و غیر کالبدی ( روحی و روانی ) وی را در بر می گیرد. امروزه شناخت بعد کالبدی انسان تا سطح نانو ذرات پیشرفته است. روند رشد و تکامل کالبدی بشر از تلفیق و تکمیل دو سلول مرد و زن و تشکیل یک سلول « تمام ظرفیتی » ( پر توان ) شروع می شود که بتدریج ( در بعد زمان ) و در بعد مکان ( محیط زندگی داخل رحمی و خارج رحمی ) یک « کالبد انسانی » کامل را می سازد بطوریکه جابجایی حتی ذرات و مولکول های بسیار کمتر از نانو ذرات (  $10^{-9}$  متر ) می تواند رشد و تکامل وی را دچار مشکل می سازد و جالب است که بدانیم که کشفیات علمی بشر نشان می دهد که کالبد ما به شدت تحت تاثیر ذرات و انرژی های محسوس یا نا محسوس محیط داخلی و خارجی واقع شده و واکنش نشان می دهند. اما، علم بشری در بعد غیر جسمانی هنوز تقریباً در اول راه است و فقط به واژه هایی چون تاثیر استرس ( اضطراب / فشار ) و . . . اکتفا کرده اند و در مسیر شاید و اما و اگر ها هست. حال، اگر فرض شود ( یا احتمال بدهیم ) این آفرینش لطیف و پیچیده ای که تا این جا شناسایی شده است، آفریدگاری و رای تصور، خلق کرده است، خالق متعال، احسن الخالقین! مسلماً بدون برنامه و هدف چنین اقدامی انجام نشده است و از ساحت این چنین آفریدگاری نیز به دور است که خود وی فرموده است: « ما آسمان و زمین و هر آنچه بین آن هاست باطل خلق نکرده ایم » ۲۶- ص و هم او خودش فرموده است: « خدای که خلق کرد سپس به حد کمال رسانید و آنکه هر چیز را اندازه ای داد و هدایت نمود ». ۲۱- ص ۳ به عبارتی وی آفریدگار، پروردگار و کردگار است. انسان، در این مسیر تکاملی به فراخور استفاده از منابع و در سایه ی تلاشهایش به رازهای اندکی از این



اسلامی، بی‌توجهی به انجام پژوهش در زمینه مدیریت اسلامی و موانع روانی پذیرش دیدگاه جدید، از مهمترین مشکلات و موانع پیش روی مدیریت اسلامی است.

**نتیجه گیری:** اصلاح رابطه خود و خدا (برای مدیران جامعه اسلامی)، خودباوری در جوامع مسلمان و جهان سوم، ضرورت ارایه تعریف مشخص و تبیین دقیقتر از محدوده و مرزهای مدیریت اسلامی، انجام تحقیق ها و پژوهش‌های بیشتر در این زمینه به عنوان محورهایی که می‌تواند در گسترش مدیریت اسلامی نقش اساسی ایفا کند از جمله راه های رفع موانع و توسعه مدیریت اسلامی دانسته شده است.

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: موانع، مدیریت اسلامی، راهکار  
A-10-332-1

### طراحی و اجرای برنامه آموزشی کارشناسی ارشد آموزش پزشکی به شیوه آموزش الکترونیکی ترکیبی و اقدام پژوهی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

لیلا بذرافکن، جواد کجوری، میترا امینی، محمدرضا دهقانی، محبوبه صابر، زهرا صفاری، زهرا کریمیان، فرهاد لطفی

شیراز - دانشکده پزشکی - مرکز مطالعات و توسعه  
bazrafcan@gmail.com

**مقدمه:** آموزش الکترونیک یکی از دستاوردهای طلایی و درخشان عصر ما می باشد. با این گونه آموزش بسیاری از محدودیت های آموزش سنتی رفع می‌شود. می توان آموزش الکترونیک را مقدمه ای برای تحقق یکی از جنبه های حقوق بشر دانست، که عبارت از ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی برای همگان است. بنابراین آموزش الکترونیکی علاوه بر رفع محدودیتها، محرومیت‌ها را نیز می تواند رفع نماید. شعار یا هدف اصلی آموزش الکترونیکی آموزش در هر زمان و در هر مکان می باشد. صرفه جویی در زمان، کاهش هزینه ها، تبدیل آموزش به یادگیری با انگیزه افزایش کارایی از مهمترین علل رشد و موفقیت این روش نوین در توسعه آموزش و یادگیری می باشد. آموزشهای الکترونیکی مخلوط این مدل از تمام ابزارها و فناوریهای لازم برای آموزش استفاده می کند. در آموزش الکترونیکی ترکیبی اعتقاد بر این است که هیچ یک از ابزارها و فناوری ها به تنهایی نمی تواند پاسخگویی کلیه نیازهای آموزش یادگیرنده باشد. بعنوان مثال، نوار ویدئویی برای آموزش دادن مفاهیمی که نیاز به فیلمبرداری دارند، مانند یک فرآیند فیزیکی یا شیمیایی بسیار مفید است، لکن نمی تواند به کلیه سوالات پاسخ گوید. استاد درس، می تواند خوب آموزش دهد، و لیکن همیشه در دسترس نیست. آموزش مجازی، می تواند بخوبی در هر زمان دلخواه در دسترس باشد، اما به دلیل محدودیت پهنای باند انتقال فیلم و پویانمایی بسیار مشکل، در مواردی ناممکن است. در این راستا و با هدف نیل آموزش همگانی تمام کسانی که نیاز به تحصیل در رشته آموزش پزشکی دارند ولی به دلیل پاره ای از محدودیت ها نمی توانند به نیاز خود جامعه عمل پیوشانند، اقدام به طراحی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد آموزش پزشکی به روش آموزش الکترونیکی ترکیبی نموده ایم. محتوای آموزش در این دوره مشابه دوره

آفرینش متعالی پی برده است که در ابعاد کالبدی به علت ماهیت محسوس آن بیشتر پیش رفته و اصول و قواعدی را معرفی کرده است مانند: - کسب ظرفیت و ذخیره ژنی (یکی شدن و تکمیل دو نیمه سلول جنسی مرد وزن) - شروع تکامل با استقرار در محیط مناسب (رحم مادر) - رشد، تکثیر و همانند سازی این سلول واحد و تشکیل توده سلولی - تاثیر پذیری (میان کنش) سلول ها - تمایز و تخصصی شدن اجزاء کالبد - تدریجی بودن تکامل و وابستگی به زمان (تا ۴۰ سالگی - سوره احقاف) - روند پیری و... فرض بر این است که روند تکامل غیر جسمانی (نا مرئی) نیز از اصول و قوانینی برخوردار است و با تکامل و ظرفیت گیری کالبدی وی ارتباط تنگاتنگی دارد. اهداف و ابزاری برای سلامت رشد این بعد نیز در اختیار انسان گذاشته شده است تا راه تکامل و تعالی را بییماید. یکی از این ابزارهای پر توان رشد و تکامل، ایجاد ارتباط و نزدیکی به آفریدگار (خالق متعال) است که با نزول قرآن (اعجاز پیامبر خاتم) کامل شده است و کلید این تکامل و رستگاری در اولین آیات این کتاب - در ابتدای سوره بقره - اقامه و بر پا داشتن نماز ذکر شده است (ابزار دیگر این بعد تکاملی ارتباط انسان با انسان (خودش و هموعش) است که در قالب انفاق (بخشش) ذکر شده و مقوله ای جداگانه ای را می طلبد و در حال حاضر مورد بحث نیست. (بعبارت دیگر، در این مسیر تربیت و تعالی و در این کلاس درس انسان سازی، آفریدگار - پروردگار جایگاه خاصی را در همه ادیان به اقامه نماز اختصاص داده است به طوری که به فرمایش پیامبر اسلام (ص) شرط قبولی سایر اعمال لحاظ شده است. چرا؟ - براساس آیات کتاب حکیم به توصیف ویژگیهای سه جزء پروردگار (بعنوان مربی)، نماز بعنوان یک محتوای تربیتی بر جسته و اصلی و فراگیر (پیام گیر) یعنی انسان (اشرف مخلوقات) که مربی به وی می بالد و عشق می ورزد) در این مقاله به تدوین یک برنامه آموزشی - تربیتی نوین پرداخته می شود تا انشاءالله در تنظیم برنامه های آموزشی براساس بصیرت دینی مورد توجه کلیه ی مربیان از سطح والدین تا اساتید فراگیران عزیز قرار گیرد. -

**واژه‌های کلیدی:** انسان، آموزش (تربیت)، مربی، نماز، رب (پروردگار)  
A-10-740-1

### راهکارهای رفع موانع و توسعه ی مدیریت اسلامی (E)

قاسم برجونی فرد

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
k.pajoooheshi@yahoo.com

**مقدمه:** در این مقاله مروری، با طرح ضرورت توجه به مدیریت اسلامی در حکومتی اسلامی، مفاهیم و تعاریف آن از دیدگاه برخی از صاحب نظران مورد اشاره قرار گرفته و سپس به موانع و راهکارهای رفع آن و نیز توسعه ی مدیریت اسلامی پرداخته شده است.

**نتایج:** در بررسی موانع و مشکلات فراروی مدیریت اسلامی در ایران، سیطره نفوذ مدیریت غربی، عدم آشنایی عموم با قابلیت های مدیریت اسلامی، عدم ایجاد تمایز میان تکنیک ها و روش های مدیریت غربی و رویکردهای انسانی در مدیریت، نبود معیار و مفهوم مشخص از مدیریت اسلامی در سطوح سازمانی، محدودیت میانی نظری در زمینه مدیریت اسلامی در سطوح سازمانی، ابهام در معنا و مفهوم مدیریت اسلامی، نبود نگاه راهبردی به مقوله مدیریت



**مقدمه:** آموزش مجازی به معنای به کارگیری فن آوری اطلاعات در آموزش و تبادل اطلاعات تخصصی در محیط مجازی است. در آموزش پزشکی مجازی، کاربرد فن آوری اطلاعات و دانش پزشکی با هم تلفیق شده اند. آموزش مجازی به فراگیران خود اجازه می دهد تا مطالبی که جهت یادگیری انتخاب می شود شخصی سازی کرده، بر توالی و فواصل یادگیری، همچنین زمان و سرعت یادگیری کنترل داشته و از تجربیات و دانش سایر متخصصان استفاده نمایند. آموزش مجازی در کنار ایجاد فرصت های جدید آموزشی در برخی زمینه ها با چالش های جدی نظیر محدودیت زیرساخت های اطلاعاتی و فن آوری روبه رو است. در این مقاله فرصت ها و چالش های ناشی از به کار گیری آموزش مجازی در حوزه های مختلف علوم پزشکی مورد بررسی قرار می گیرد.

**روش کار:** مقاله حاضر از نوع مقالات مروری است که با استفاده از منابع کتابخانه ای به بررسی فرصت ها و چالش های مربوط به کاربرد آموزش مجازی در علوم پزشکی می پردازد.

**نتیجه گیری:** مروری بر مطالعات حاضر نشان می دهد که آموزش مجازی به عنوان یک نوآوری در عرصه آموزش پزشکی در حال تکامل است تا فرایند یادگیری را تسهیل کند و به نظر می رسد به منظور ارتقا دانش فراگیران در علوم تخصصی به کارگیری این نوآوری اجتناب ناپذیر است. لکن، آموزش مجازی موفق و موثر در عرصه علم پزشکی حاصل به کارگیری مهارت ها، تجربیات و دانش گروه های مختلف در حیطه پزشکی و فن آوری اطلاعات است و مهارت صرف در هر یک از این حیطه ها به تنهایی کافی نیست.

**واژه های کلیدی:** آموزش مجازی، آموزش پزشکی، فن آوری اطلاعات در آموزش

A-10-595-1

### بررسی و مقایسه تاثیر آموزش به روش سنتی و مبتنی بر وب بر روی یادگیری آریتمی های قلبی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (E)

داود رسولی، علیرضا رحمانی، رحیم بقایی، یوسف محمدپور، حسین جعفری زاده، محمد جبرئیلی

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه داخلی جراحی  
rasouli\_d@umsu.ac.ir

**مقدمه:** امروزه اهمیت و ضرورت آموزش و بهسازی منابع انسانی بر هیچ فردی پوشیده نیست. جهت رسیدن به این هدف باید از روشهای آموزشی موثر استفاده شود. آموزش مبتنی بر وب در حال حاضر یکی از روشهای آموزش پرستاری در بسیاری از کشورها می باشد، که بدلیل داشتن مزایایی همچون در دسترس بودن آن در همه جا و همه زمان بوسیله اینترنت، تغییر محوریت آموزش از معلم (آموزش سنتی) به خود دانشجو، تبدیل به یک ابزار مفید و قابل اعتماد برای مدرسان پرستاری جهت آموزش با کیفیت شده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه ی نیمه تجربی با طرح قبل و بعد می باشد که در آن تاثیر دو روش آموزشی (سنتی مرسوم و مبتنی بر وب) بر روی ۴۲ نفر از دانشجویان سال آخر پرستاری از طریق نمونه گیری تمام شماری با

روزانه می باشد که فراگیران دروس مربوطه را به فراخور توانایی و امکانات آموزشی موجود در محل سکونت خودشان انتخاب می کنند.

**روش کار:** در طراحی این برنامه تمام مراحل برنامه ریزی درسی شامل نیازسنجی از نیازهای جامعه و نیاز فراگیران، تدوین اهداف آموزشی، انتخاب استراتژی های آموزشی برتر و مشخص نمودن شیوه تدریس و تعیین ابزارهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در دانشجویان و ارزشیابی برنامه رعایت گردیده است. طراحی و اجرای این برنامه بر اساس اقدام پژوهی در مراحل زیر انجام شده است. • مرحله اول تشخیص و برنامه ریزی مرحله دوم اقدام برای رفع مشکل • مرحله سوم مشاهده به منظور نمایان ساختن میزان تغییرات انجام شده جهت رفع مشکل • مرحله چهارم تحلیل و تعدیل تدوین طرح درسها و برنامه های درسی دوره کارشناسی ارشد آموزش پزشکی طبق فرمت الکترونیکی، تهیه بسته های آموزشی بصورت مالتی مدیا، برنامه ریزی جهت حضور دانشجویان در کلاسها جهت رفع اشکال بر حسب ضرورت و دروسی که بصورت مجازی قابل ارائه شدن نمی باشد انجام گردیده است. تعامل بین اساتید و دانشجویان از طریق ایمیل و آنلاین، برگزاری آزمون بصورت حضوری، نظارت بر فعالیت ها و گزارش گیری، اطلاع رسانی، همکاری و ارتباط بین اساتید و صاحب نظران و نهایتاً ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان می باشد.

**نتایج:** تولید بیش از صد و بیست برنامه آموزشی به شکل نابرخط و برخط حاصل این هم اندیشی است. هر چند ما هنوز در مرحله اقدام می باشیم و دانشجویان ما به تازگی شروع به تحصیل نموده اند، اما اطلاعات موجود نشان از اثربخشی برنامه ها دارد و رضایت مندی اساتید و دانشجویان مشاهده می شود.

**نتیجه گیری:** در آموزش های مجازی تمام کاربران به آموزشی یکسان دسترسی پیدا می کنند. بنابراین می توان انتظار داشت که یادگیران در سطوح جغرافیائی بسیار گسترده بتوانند از آموزش یکسان برخوردار شوند. که در دسترس بودن آموزش و رعایت عدالت در آموزش یکسان از اهداف متعالی جامعه اسلامی است و همچنین با افزایش دانش آموختگان در این رشته کیفیت آموزش در دانشگاه ها ارتقا، می یابد. این برنامه در سطح دانشکده، دانشگاه و کشوری و در صورت گسترش در سطح جهانی می تواند، تاثیرگذار باشد. انبوه متقاضیان آموزش در این رشته یک فرصت است که بایستی مدیران مدیریت شود، واز طرف دیگر کیفیت آموزش پایین و عدم وجود استانداردهای لازم یک تهدید به حساب می آید.

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی، کارشناسی ارشد آموزش پزشکی، آموزش الکترونیکی ترکیبی، اقدام پژوهی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

A-10-339-1

### آموزش پزشکی در محیط مجازی: مروری بر فرصت ها و چالش ها (E)

هاله آیت اللهی، نیلوفر محقق

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
H\_Ayatollahi@tums.ac.ir



آموزشی، مدیران EDC و سایر اعضای هیئت علمی به طور متوسط نگرش مثبتی نسبت به IT داشتند (به ترتیب ۸۰٪-۷۸٪-۷۶٪). کاربرد IT از نظر معاونین آموزشی دانشگاه ها به طور متوسط ۷۶٪، از نظر مدیران EDC ۸۴٪ و از نظر هیات علمی ۷۱٪ بوده است. تسهیلات موجود در دانشگاه ها در زمینه IT از نظر معاونین آموزشی ۵۶٪، از نظر مدیران EDC ۵۴٪ و از نظر هیات علمی نیز ۵۴٪ فراهم بوده است. نتایج حاصل از پژوهشی دیگر حاکی از آن است که ۹۷٪ از اعضای هیات علمی معتقد بودند که یادگیری رایانه در ارتقاء فعالیت‌های دانشگاهی آنان نقش مهمی دارد و تمامی آنان آشنایی دانشجویان با رایانه را لازم می دانستند. ولی در خصوص وضعیت امکانات رایانه ای دانشگاه اتفاق نظر وجود نداشت ۹۶٪ از آنان برگزاری کارگاههای آموزش رایانه جهت اساتید را ضروری می دانستند. میانگین دانش اعضای هیات علمی که نشانگر مهارت آنها در استفاده از کامپیوتر، نرم افزارهای رایج، پست الکترونیکی و جستجوی مقالات در بانکهای اطلاعاتی و ژورنالهای on-line و غیره می باشد  $1/5 \pm 1/11$  بر اساس ۲۰ محاسبه گردید ۸۳/۳٪ اعضای هیات علمی به طور متوسط در هفته ۷/۷ ساعت از رایانه استفاده می کنند  $4/6 \pm 9/5$  ساعت در هفته از اینترنت بهره می گیرند. مطالعه دیگر با موضوع نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه آموزش و دانش پرستاری از دیدگاه دانشجویان پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد نشان داد که اکثریت واحدهای پژوهش (۹۳٪) دوره آموزش کامپیوتر را نگذرانده بودند (۹۵٪) آموزش کلاسیک اینترنت نگذرانده بودند (۹۲٪) به درستی روش جستجو برای مقاله پژوهش را نمی دانستند (۹۷٪) دانشجویان بیان می کردند که فن آوری اطلاعات و ارتباطات نقش بسیار مهمی در توسعه آموزش پرستاری دارد (۹۸٪) معتقد بودند که فن آوری اطلاعات و ارتباطات باعث افزایش یادگیری و ۸۸ درصد آن را باعث ارتقاء جایگاه شغل پرستاری می دانستند همچنین یافته ها نشان داد اکثریت واحد های مورد پژوهش (۷۱٪) امکان استفاده از خدمات اینترنتی در سایت دانشگاه را داشته، (۷۸٪) دانشجویان کمتر از ۱ ساعت در روز از اینترنت استفاده میکردند. همچنین نتایج مطالعه ای باموضوع بررسی و مقایسه تفکرات نقدی و میزان استفاده مدرسین ودانشجویان علوم پزشکی از سایت کامپیوتری دانشکده حاکی از این است که: تقریباً تمامی مدرسین استفاده از سایت های علمی را جهت بررسی مطالب روز به دانشجویان توصیه نموده و تنها ۴۵٪ دانشجویان به این کار اقدام می کنند. بیشترین مشکل برای دانشجویان نداشتن اطلاعات کافی برای دسترسی به سایت های علمی و مناسب نبودن زمان استفاده از سایت بوده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش مواردی مانند عدم دیدگاه کاملاً مثبت دانشجویان و اعضای هیئت علمی نسبت به فناوری اطلاعات و نواقص مربوط به امکانات در دانشگاهها، عدم آشنایی نسبی قشر دانشگاهی با نحوه استفاده علمی صحیح از اینترنت و... مواردی پیشنهاد می گردد که مهمترین آنها عبارتند از: ۱- برگزاری دوره ها و کارگاههای آموزشی ۲- فرهنگ سازی در زمینه استفاده از فناوری اطلاعات ۳- افزایش منابع علمی به زبان فارسی در سایت های دانشگاه ها و سایر دستگاه های مسئول جهت فراهم آوردن امکانات دسترسی به منابع علمی ۴- اتخاذ تدابیری جهت ارتقاء دانش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه در راستای استفاده بهینه از رایانه و اینترنت

**واژه‌های کلیدی:** فناوری اطلاعات (IT)، دانشگاه های علوم پزشکی، اینترنت  
A-10-614-1

تخمین تصادفی بررسی شده است. جمع آوری داده ها توسط پرسشنامه ای دو قسمتی، شامل اطلاعات دموگرافیک و سؤالات مربوط به آریتمی های قلبی بوده است. برای گروه سنتی شش ساعت کلاس در رابطه با آریتمی های قلبی برگزار گردید و گروه مبتنی بر وب نیز بمدت یک هفته از اطلاعات وب سایت طراحی شده در رابطه با آریتمی های قلبی استفاده کردند. داده های بدست آمده با روشهای آماری مورد نیاز توسط نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. **نتایج:** میانگین سنی دانشجویان مورد مطالعه  $1/54 \pm 22/59$  سال بوده و ۵۷/۱٪ را جنس مؤنث تشکیل می دادند. یافته های پژوهش ارتباط معنی داری را در هر دو گروه سنتی ( $P=0/018$ ) و مبتنی بر وب ( $P=0/016$ ) با میانگین نمره های بدست آمده از آزمونهای قبل و بعد نشان دادند. در گروه سنتی ارتباط معنی داری بین سن ( $P=0/011$ ) و میانگین نمرات بدست آمد. در گروه مبتنی بر وب علاوه بر سن ( $P=0/017$ ) بین مدت زمان استفاده از اینترنت ( $P=0/004$ ) و نوع دسترسی به اینترنت ( $P=0/028$ ) نیز ارتباط معنی دار آماری وجود داشت. **نتیجه گیری:** نتایج حاصل از پژوهش نشان دادند که آموزش مبتنی بر وب یک روش آموزشی مؤثر بوده و می تواند تا فراهم شدن بستر مناسب به عنوان روش آموزشی مکمل همگام روش سنتی جهت آموزش دانشجویان پرستاری استفاده گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پرستاری، آموزش مبتنی بر وب، آموزش سنتی  
A-10-520-1

### بررسی جایگاه فن آوری IT در دانشگاههای علوم پزشکی کشور (E)

نجمه باغیان، طاهره عدل جو، آزاده فاتح پناه، مرتضی حاتم پور، سید مسعود جلال زاده

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد  
fatehpanah@ssu.ac.ir

**مقدمه:** در حال حاضر فناوری اطلاعات یکی از عمده ترین محورهای تحول و توسعه در دنیا محسوب می شود این امر بخصوص در مورد آموزش و توسعه دانشگاههای علوم پزشکی، که مخاطبین فراوان و با تنوع گسترده علانق، تجارب، و نیازهای آموزشی دارد، بیشتر محسوس است. با توجه به نقش IT در توسعه دانشگاههای علوم پزشکی کشور و عدم توجه به جایگاه آن، پژوهش حاضر با هدف بررسی جایگاه IT در دانشگاههای علوم پزشکی صورت می گیرد.

**روش کار:** مروری و با استفاده از منابع کتابخانه ای و اینترنتی **نتایج:** بررسی تحقیقات و پژوهشهای بررسی شده یافته های زیر مشاهده گردیدند: پژوهشی با عنوان بررسی میزان نگرش و عملکرد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد پیرامون کاربرد رایانه و شبکه اینترنت به این نتایج دست یافت که ارتباط معنی داری بین مقطع تحصیلی با اهداف استفاده از رایانه ( $P=0/04$ ) و اینترنت ( $P=0/00$ ) و نوع سایت مورد استفاده در اینترنت ( $P=0/02$ ) وجود دارد. هم چنین در بررسی میزان ساعات کار با اینترنت در مقاطع مختلف، تفاوت معناداری مشاهده می شود. ( $P=0/01$ ) در پژوهشی باموضوع بررسی نظرات اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی در مورد فناوری اطلاعات (IT) نتایج نشان دادند که معاونین





بهداشتی پزشکی مردم در وبلاگ و درخواست از دانشجویان برای پاسخ دادن به آن ها، یادگیری واقعی تر و نزدیک به واقعیت های جامعه شده است. **واژه های کلیدی:** وبلاگ، تارنوش، دانش پرستاری، آموزش، آموزش مجازی، مرجعیت علمی  
A-10-660-3

**بررسی راهکارهای بکارگیری علوم فناوریانه در نظام آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E)**

مهديه ممیزی، زهرا حافظی، محمد رضا امینی پور، محمد ممیزی

دانشگاه علوم پزشکی یزد  
mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** اغلب فناوری ها به دلیل تسهیل در اجرای فرایندها به سرعت مورد پذیرش واقع می شوند. برخی از آنها مانند صنعت چاپ با با سرعت زیادی وارد حوزه آموزش شده و قرن هاست که زیر بنای تعلیم هستند. اما بیشتر فناوریهای صد سال اخیر با وجود پیشرفته بودن، با سرعت کندی وارد حوزه آموزش شده اند. بررسی حاضر به بررسی راهکارهای افزایش بکارگیری این علوم در آموزش میپردازد.

**روش کار:** در این مطالعه که از نوع توصیفی می باشد، پرسشنامه ای خود ساخته، که روایی و پایایی آن توسط اساتید و آزمون آماری برآورد شده بود، بین ۶۰ نفر از دانشجویان توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها نیز از نرم افزار SPSS استفاده گردید.

**نتایج:** طبق نتایج بدست آمده ۶۰/۷٪ از دانشجویان، حضور مدرس در کلاس را با توجه به پیشرفت فناوری در آموزش ضروری می دانستند. به نظر افراد مورد بررسی، استفاده از نوارهای تصویری و بسته های خود آموز با فراوانی ۸۲/۲٪ و همچنین استفاده از نوارهای شنیداری (۶۸٪)، کتاب های الکترونیکی (۶۷٪) و لوح های فشرده آموزشی با فراوانی ۶۴٪ از مهمترین راهکارها جهت نهادینه سازی فناوری در نظام آموزش دانشگاهی بوده است. دانشجویان مورد بررسی علی رغم تمایل به برگزاری کارگاه ها بصورت مجازی، تمایلی به برگزاری کلاس ها و آزمون ها بصورت مجازی و از راه دور و یا بصورت کنفرانس ویدئویی نداشتند.

**نتیجه گیری:** پی می بریم که دانشجویان تمایل زیادی به استفاده از ابزار ها و وسایل آموزشی دیداری-شنیداری جدید در زمینه آموزشی هستند، دارند. بنابراین نظام آموزشی و مراکز یادگیری باید با توجه به توسعه فناوری، امکاناتی را فراهم آورد تا دانشگاه ها بسوی فعالیت های مستقل یادگیری هدایت شوند.

**واژه های کلیدی:** راهکار، فناوری، وسایل آموزشی، نظام آموزشی  
A-10-682-4

**بررسی تأثیر دو روش سخنرانی و آموزش الکترونیک در آموزش درس اصول برنامه ریزی بهداشتی دانشجویان**

**استفاده از تارنوش به عنوان یک ابزار تسهیل گر آموزش (E)**

لیلا مهستی جویباری، اکرم ثناگو

گرگان. جاده شملتکلا. دانشگاه علوم پزشکی گلستان. مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
jouybari@gmail.com

**مقدمه:** بلاگ نویسی به عنوان یک ابزار مهم برای انتقال اطلاعات در علوم پزشکی باشد. بلاگ نویسی تلاش رضایت بخشی است که فرد می تواند تجربیات خود را با دیگران به طور مستمر به اشتراک بگذارد. تجربه ۳. ۵ ساله نویسندگان مقاله در خصوص استفاده از تارنوش (وبلاگ) به عنوان ابزاری حرفه ای برای ارتباط با دانشجویان و دانش آموختگان، اساتید و مردم و فراهم آوردن فرصت های یاددهی یادگیری و نشر دانش و پرورش فراتوانایی های دانشجویان پرستاری و مامایی ارائه می شود.

**روش کار:** تارنوش حرفه ای تخصصی دانش پرستاری؛ در اردیبهشت ۱۳۸۶ راه اندازی شده است. این تارنوش در بردارنده حاصل فعالیت های آموزشی و پژوهشی نویسندگان مقاله حاضر، دانشجویان و همکاران مرتبط و به روزترین مطالب دنیا است. مقالات و پروژه های برگزیده در این تارنوش قرار داده می شوند. آرشبو این تارنوش دارای ۴۸ موضوع است که به مرور و برحسب نیاز دانشجویان پرستاری و مامایی و مردم توسعه یافته است. تا کنون بیش از ۱۳ هزار مطلب در این فضای مجازی منتشر شده است.

**نتایج:** شیوه سنجش اثربخاری تارنوش دانش پرستاری در برقراری فرصت یاددهی یادگیری دانشجویان پرستاری و ارتباط با مردم عمدتاً از طریق کیفی قابل ارائه است اگرچه آمارهای بازدید از تارنوش و اظهار نظرها نیز موید این امر باشد. تا به امروز نزدیک به نهمصد هزار بازدید کننده داشته است. دانشجویان اظهار داشته اند فضایی برای نشر مطالب دانشجویان فراهم شده است. انگیزه دانشجو برای یادگیری سایر مهارت ها نیز افزایش می یابد. دانشجویان می توانند مطالب علمی پژوهشی خود را برای تارنوش ارسال نمایند بازخوردها را دریافت نمایند؛ نمونه سوال؛ طرح درس؛ عناوین و منابع مطالعاتی دروس مربوط به نویسندگان مقاله حاضر را دریافت نمایند. آموزش مبتنی بر معرفی مورد منجر به افزایش یادگیری دانشجویان و توجه بیشتر آنان به یادگیری بالقوه در محیط های بالینی و زندگی می باشد ارتباط بین اعضای هیات علمی پرستاری، پرستاران بالینی و دانشجویان و بیماران مراجعه کننده به تارنوش برقرار می شود.

**نتیجه گیری:** دانش پرستاری یکی از شناخته ترین تارنوش های فارسی در زمینه پرستاری در موتور جستجوگر گوگل است به طوری که در بسیاری از موارد در صفحه اول نتایج جستجو ظاهر می شود. تارنوش دارای توانایی دریافت فیدبک برای کلیه موضوعات برای خوانندگان می باشد و امکان پاسخ برای نویسندگان بلاگ را نیز فراهم می نماید لذا برقراری ارتباط با نام و بدون نام دانشجو با استاد (نویسندگان مقاله حاضر) فراهم شده است. توانایی انتشار فوری مطالب را نیز فراهم می آورد لذا دانشجویان تکالیف کلاسی و تجربیات بالینی خود را به اشتراک می گذارند. به واسطه استفاده از سوالات



### کاردانی بهداشت عمومی دانشگاه علوم پزشکی استان مرکزی

#### در سال (E)

مجید طاهری، محبوبه خورسندی، بابک پاک نیا، علی فتاح عراقی، مهری محمدی  
magid.taheri@gmail.com

**مقدمه:** در خلال دو دهه اخیر، پیشرفت تکنولوژی ارتباطات و توسعه شبکه جهانی اینترنت، یک روش آموزش مبتنی بر تکنولوژی یعنی آموزش الکترونیکی را ایجاد کرده است. این تحول جنبه های مختلف آموزش در سراسر جهان را با فرصت ها و چالش های جدید مواجه نموده است. در بیشتر دانشگاه های جهان، آموزش الکترونیکی جایگزین آموزش سنتی به روش سخنرانی شده است، ولی هنوز چالش های فراوانی در جایگزین نمودن این روش نوین آموزش با روش های سنتی وجود دارد. با توجه به مزایای آموزش الکترونیکی و قابلیت های ویژه آن در آموزش به رشته های مختلف پزشکی و پیراپزشکی، به نظر می رسد ادغام آن در برنامه های جاری آموزشی دانشگاه ها، بطوری که آموزش متداول به شکل تلفیقی از آموزش سنتی و آموزش الکترونیک ارائه شود، اجتناب ناپذیر باشد. هدف این مطالعه با هدف مقایسه تاثیر دو روش سخنرانی و آموزش الکترونیکی بر میزان یادگیری درس اصول برنامه ریزی بهداشتی دانشجویان ترم سوم بهداشت عمومی (گرایش مبارزه با بیماریها) دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اراک انجام شد.

**روش کار:** تحقیق با طراحی نیمه تجربی انجام گرفت. در این مطالعه، تمامی دانشجویان ترم سوم تحصیلی بهداشت عمومی که واحد اصول برنامه ریزی بهداشتی را در سال ۱۳۸۸ گذرانده بودند (۲۸ نفر) شرکت داشتند. داده ها در دو مرحله از این گروه در کل ترم جمع آوری شد. ابتدا در طی هشت هفته اول، دروس راه کارهای برنامه ریزی، برنامه ریزی برای مراقبت های بهداشتی اولیه، برنامه ریزی بهداشت و تامین منابع برای مراقبت های بهداشتی به روش سخنرانی برگزار گردید و طی هشت هفته دوم، دانشجویان دروس اطلاعات برای برنامه ریزی، تجزیه و تحلیل وضعیت، تعیین الویت ها، هزینه و هزینه یابی و ارزیابی حق انتخاب و ارزش یابی را به روش آموزش الکترونیک گذراندند. در پایان آموزش، نظرات افراد درباره روش های آموزشی ارائه شده با استفاده از یک برگه نظرسنجی گردآوری شد. ارزشیابی دانشجویان نیز از طریق امتحان کتبی از محتوای ارائه شده برگزار گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS و آزمون های آمار توصیفی و مجذور کای انجام گردید.

**نتایج:** مطالعه نشان داد که میانگین امتیازات کسب شده نگرش در دروس ارائه شده به روش آموزش الکترونیک در حیطه های «استقلال فراگیر در امر یادگیری»، «برچیده شدن محدودیت زمانی و مکانی برای یادگیری» و «علاقتمندی به مطالعه بیشتر»، به طور معنی داری نسبت به دروس ارائه شده به روش آموزش سخنرانی بالاتر بود. میانگین امتیاز رضایتمندی در دروس ارائه شده به روش آموزش الکترونیک بطور معنی دار بالاتر بود. هفتاد و هشت درصد دانشجویان از روش برگزاری دوره به صورت آموزش الکترونیک راضی بودند. میانگین امتیاز آگاهی دروس ارائه شده به روش آموزش الکترونیک از دروس ارائه شده به روش سخنرانی بالاتر بود اما اختلاف معنی دار نبود.

**نتیجه گیری:** روش آموزشی جدید آموزش الکترونیکی با ایجاد فضاهای تعاملی مناسب در رسیدن به اهداف اصلی خود که ایجاد نگرش مثبت در دانشجویان

و جلب علاقمندی آنان به مباحث بعضی از دروس رشته بهداشت عمومی می باشد، موفق است.

**واژه های کلیدی:** سخنرانی، آموزش الکترونیک، یادگیری، اصول برنامه ریزی بهداشتی  
A-10-741-1

### ارزشیابی بالینی دانشجویان علوم پزشکی با استفاده از پورت

#### فولیو (E)

نیره داودی

مشهد- چهار راه دکتر- دانشکده پرستاری و مامایی  
davoudin@mums.ac.ir

**مقدمه:** پورت فولیو یک روش جدید ارزشیابی بالینی دانشجو است. در واقع پورت فولیو مجموعه ای طرحریزی شده و هدفمند از مدارک و شواهدی است که چگونگی پیشرفت یادگیرنده و گامهایی را که برای رسیدن به آن برداشته است را نشان می دهد. این مطالعه با هدف معرفی روش ارزشیابی بالینی پورت فولیو ارائه می گردد.

**روش کار:** برای دستیابی به هدف پژوهش مقالات و مطالب مرتبط با استفاده از بانکهای اطلاعاتی PubMed, Scopus, Direct SID Cochrane Science.

با کلید واژه های پورت فولیو و ارزشیابی بالینی مورد بررسی قرار گرفت. **نتایج:** پژوهشگران معتقدند که به منظور اجرای موفق ارزشیابی با استفاده از پورت فولیو بایستی اهداف آموزشی به وضوح معین شده و محتوای پورت فولیو بر اساس استانداردها تعیین گردد و ارزشیابی پورت فولیوها توسط یک تیم صورت گیرد. آنها معتقدند که با استفاده از این روش، اهداف آموزشی و مهارتهایی که با آزمونهای نوشتاری قابل ارزشیابی نیستند مانند یادگیری مستقل، تفکر انتقادی و Practice – based improvement مورد سنجش قرار خواهند گرفت. همچنین از طریق جزء بازاندیشی (Reflection) پورت فولیو گپ بین تئوری و عمل از بین می رود و از این طریق شوک واقعیت (reality shock) را که بسیاری از دانشجویان هنگام ورود به عرصه عمل تجربه میکنند کاهش می یابد.

**نتیجه گیری:** پورت فولیو میتواند بعنوان یکی از بهترین روشهای ارزشیابی عملکرد بالینی برای ارزشیابی تکوینی و تراکمی و اخذ تصمیمات بسیار مهم درباره پیشرفت و ارتقاء فراگیران می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی بالینی، پورت فولیو  
A-10-759-1

### یادگیری ترکیبی، راهکار توسعه استفاده از فناوری اطلاعات در

#### آموزش علوم پزشکی (E)

رقیه ارشاد سرابی، طاهره اسلامی نژاد، مرجان ضیاءالدینی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
a.ershadsarabi@gmail.com



آموزشی مبتنی بر پژوهش نظام دار و گروهی، است که می تواند باعث افزایش باور به خود شود. تا کنون اقدام پژوهی صرفاً برای معلم ها در آموزش و پرورش قابل استفاده بود ولی اکنون اقدام پژوهی می تواند در همه عرصه های زندگی انجام گیرد. آموزش این روش به دانشجویان و تربیت دانشجویان پژوهنده می تواند خودباوری دانشجویان را افزایش داده و آنها را به سمت داشتن تفکر پژوهشی سوق دهد.

**روش کار:** این مطالعه مروری در طی انجام پایان نامه ای با عنوان تاثیر آموزش اقدام پژوهی بر خودکارآمدی دانشجویان پرستاری و با جستجوی متون و مقالات معتبر علمی از سایتهای elsevier, sage, iran doc و کتب مختلف در ارتباط با اقدام پژوهی و خودکارآمدی انجام شده است.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد یکی از خطرهایی که دانشگاهها و جوانان ما را تهدید می کند کاهش علاقه دانشجویان به تحقیق است که از دلایل آن می توان به مقررات دست و پا گیر پژوهش، کمبود دانش پژوهشگری و کمبود احساس قابلیت در افراد اشاره نمود که افراد با اقدام پژوهی می توانند از این قوانین خلاصی یافته و به عنوان نیروهای کار فردا امکان رشد حرفه ای خود را به میزان زیادی افزایش دهند. اقدام پژوهی موجب افزایش خلاقیت، روحیه نقادی، انعطاف پذیری و دانش پژوهشگری افراد می شود و می تواند به عنوان مکمل پژوهش های علمی و آکادمیک در دانشجویان باشد. اقدام پژوهی بازاندیشی و خودارزیابی را ارتقا می بخشد، تعهد و پایبندی نسبت به اصلاح و بهبود را القا می کند، جو مثبت تری برای آموزش ایجاد می کند که در آن یادگیری بهتری انجام خواهد شد، بطور مستقیم بر روی اقدام و عمل تاثیر می گذارد، افرادی که در این فرآیند شرکت می کنند را توانا می سازد که این باعث افزایش احساس قابلیت و خودباوری دانشجویان می شود.

**نتیجه گیری:** پیشنهاد می گردد اقدام پژوهی به عنوان قسمتی از روش تحقیق در برنامه آموزشی دانشجویان قرار گیرد و دانشجویان را به عنوان نیروی کار فردا دارای خلاق دارای خودباوری بالا با روحیه پژوهشگری و متعهد پرورش دهند.

**واژه های کلیدی:** اقدام پژوهی، خودباوری، روحیه پژوهشگری، خلاقیت  
A-10-842-1

### بررسی تأثیر تدریس ترکیبی بر بروندهای آموزشی درس

#### آناتومی به دانشجویان پزشکی (E)

سحر الماسی ترک، امرالله روزبهی، فرزانه برزگر

بوشهر - خیابان معلم - دانشکده پزشکی  
S. almasi@bpums.ac.ir

**مقدمه:** حجم مطالب آناتومی، فرصت تأمل و تفکر را به فراگیران نمی دهد. در مقطع علوم پایه پزشکی اجرای شیوه های نوین آموزشی از قبیل، دانشجو محوری و یادگیری مبتنی بر مشکل در بستر آموزش سنتی دشوار است. در این مطالعه به کمک بسته های آموزش الکترونیک سعی در تسهیل پیاده سازی برخی از این شیوه ها شده است. هدف: بررسی تاثیر پیاده سازی روش ترکیبی آموزش الکترونیک در یادگیری مبتنی بر مشکل و مواجه زودرس بر بروندهای آموزشی درس آناتومی

**مقدمه:** هر چه علم و دانش بشری تکامل و توسعه بیشتری پیدا کند، نیاز به تحول در یادگیری و سازو کارهای آن بیشتر خواهد شد. همزمان با گسترش و توسعه فناوریهای جدید در زمینه آموزش، سبک های جدیدی از فعالیتهای آموزشی پا به عرصه وجود نهاده اند. یکی از این سبک های یادگیری «یادگیری ترکیبی» می باشد. «یادگیری ترکیبی» به عنوان یک سازو کار جدید بر استفاده متنوع و گسترده از روشهای یادگیری تاکید دارد. و با استفاده و به کارگیری ابزارهای متنوع و فناوریهای پیشرفته، سعی در بهبود کیفیت و توسعه کمی فعالیتهای آموزشی دارد. در علوم پزشکی با توجه به اهمیت ارتباطات میان فردی و یادگیری مهارت های مختلف، یادگیری ترکیبی می تواند جایگزین مناسب برای آموزش الکترونیکی محض و باقی نماندن در آموزش سنتی باشد. مطالعات معتبر مختلف نشان می دهند که دانشجویان گروه علوم پزشکی از تلفیق یادگیری الکترونیکی در آموزش های حضوری خود استقبال کرد و نیز بیشتر است. مطالعه حاضر بدنبال تعیین اثر بخشی این شیوه آموزش در پیشرفت تحصیلی دانشجویان می باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقایسه ای است که در آن تاثیر استفاده از وسایل کمک آموزشی در پیشرفت تحصیلی آنها مورد بررسی قرار گرفت. شرکت کنندگان این مطالعه را ۶۸ نفر از دانشجویان رشته های کارشناسی ارشد پرستاری و کارشناسی ارشد بهداشت تشکیل می دادند. دانشجویان به صورت کاملا تصادفی به دو گروه تقسیم شدند. در گروه اول فقط از روش های سنتی تدریس ( سخنرانی و بحث گروهی) و در گروه دوم علاوه بر استفاده از روش های سنتی از وسایل کمک آموزشی که شامل اسلاید های آموزشی روی خط در مبحث تدریس داده شده بود. ارزیابی پایانی پیشرفت تحصیلی شرکت کنندگان مورد مطالعه از طریق انجام آزمون های مشابه ارزیابی و اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** مشاهده نمرات دانشجویان در آزمون های مرحله ای انجام شده بیانگر بالا بودن میانگین نمرات در گروهی که تدریس به روش ترکیبی انجام می شد بود. متوسط میانگین ها و انحراف معیار نمرات ارزیابی در دو گروه مورد مطالعه به ترتیب برای روش سنتی  $16/95 \pm 0/86$  و در روش تلفیقی  $19/0 \pm 0/93$  بود. همچنین ارتباط معنی داری بین استفاده از وسایل کمک آموزشی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دروس مورد بررسی وجود داشت.

**واژه های کلیدی:** یادگیری ترکیبی، یادگیری سنتی، آموزش علوم پزشکی، فناوری اطلاعات  
A-10-672-1

### تاثیر اقدام پژوهی بر خودباوری دانشجویان (E)

زین العابدین امینی، امیر حسین محمد داوودی، شهره عباس نعمتی

میدان فلسطین دانشکده پرستاری ساوه  
mis.neamati@gmail.com

**مقدمه:** هدف از هر پژوهشی صرفاً تولید دانش محض نیست بلکه هدف تغییر است و اقدام پژوهی نوعی رویکرد آموزشی - پژوهشی است که موجبات تغییر در نگرش افراد در مورد خود را فراهم می آورد. اقدام پژوهی



ابزارهای آموزشی قابل حمل اشکال جدید دانش و راه های جدید پذیرش آن را شکل می دهند. بسیاری از مردم اطلاعی از سومین عامل مرگ و میر و اولین عامل ناتوانی ندارند. بدون محدودیت ارائه چند رسانه ای ها از این طریق میتوانستند تجارب یادگیری جذاب و لذت بخشی را در حوزه سلامت برای دانش آموزان فراهم آورد.

**نتیجه گیری:** ابزار های کمک آموزشی همراه فرصتی برای پیشگیری از رفتارهای پر خطر و راهبرد ملی ارتقای سلامت است.

**واژه های کلیدی:** یادگیری همراه دانش آموزان-انیمیشن آموزش سلامت- ابزارهای آموزشی همراه

A-10-214-2

### استفاده از وبلاگ بعنوان یک ابزار تسهیلگر آموزشهای

#### الکترونیکی در آموزشهای تکمیلی پزشکان (E)

احمد فیاض بخش، سعیده باباشاهی

دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت، طبقه چهارم، گروه مدیریت

و اقتصاد بهداشت

fayaz@gmail.com

**مقدمه:** در سالهای اخیر در میان جوانان، وبلاگ نویسی در ایران بصورت فزایندهای بر خلاف سایر نرم افزارهای رایانه ای موجود در دنیای مجازی گسترش یافته و کشور بعنوان بهشت وبلاگ نویسان مشهور شده است. وبلاگ بعنوان بخش تسهیلگر تولید و مدیریت محتوای متنی توسط استاد و دانشجویان موجود بوده، و در کنار سایر بخشهای بسته نرم افزاری (مانند قابلیت هایی برای ممکن کردن ارزیابی و امتحان از راه دور، به اشتراک گذاری فایل الکترونیکی، گروه های ایمیلی، اتاق های گفتگوی دونفره و چند نفره، تخته سیاه های دیجیتالی، نظرسنجی و تقویم و غیره)، فراگیری مؤثرتر را در محیط مجازی تقویت می نمایند. با توجه به آنکه دسترسی به بسته های LMS کامل و باارزش در زیرساخت فعلی دانشگاه های کشور میسر نمی باشد، نرم افزار ساده وبلاگ متنی در کلاس هایی که آموزشهای ترکیبی (حضوری و الکترونیکی اینترنتی) در آنها مد نظر می باشد، کارایی مناسبی داشته باشند.

**روش کار:** در کلاس های دانشکده بهداشت در دانشگاه علوم پزشکی تهران با حضور دستیاران پزشکی و فارغ التحصیلان رشته های دکتری حرفه ای، وبلاگ کلاس با استفاده از نرم افزار «شرکت اینترنتی بلاگفا» با نشانی: <http://www.blogfa.com> ایجاد شده بود. به منظور افزایش انگیزه دانشجویان برای یادگیری و بکارگیری وبلاگ در زمینه های مدیریتی، علمی، آموزشی و پژوهشی، ابتدا تمام افراد حاضر به گروه های پنج یا شش نفره تقسیم شدند. تولید و وارد کردن محتوای علمی در مورد مدیریت سلامت در قسمت مربوط به گروه در وبلاگ کلاس یکی از چند فعالیت آموزشی بود که وظیفه را با استفاده از نام کاربری و کلمه عبور اختصاصی گروه انجام می دادند.

**نتایج:** در پایان نیمسال، یکی از نتایج باارزش ناشی از فعالیتهای گروهی کلاسی، تولید وبلاگی با محتوا به نشانی: <http://casemethod.blogfa.com> بود. مدیریت تولید وبلاگ بنحوی انجام شده بود که در نهایت محتوای متنی بارگذاری شده که بصورت مشترک توسط گروه دانشجویان و استاد

**روش کار:** سناریو بالینی مرتبط با آناتومی مطرح، سپس از دانشجویان به ترتیب؛ بارش افکار، فرضیه سازی، دسته بندی موضوعات، جمع آوری مطالب با استفاده از بسته های الکترونیکی (RLO) و ارائه در جلسه بعد خواسته شد. بحث و انتخاب بهترین راه حل برای مشکل مطرح شده، رد یا قبول فرضیه ها انجام شد. چند بیمار در نیمسال توسط اساتید بالینی در کلاسها معرفی و بر کاربرد آناتومی در کلینیک تأکید شد.

**نتایج:** نظرسنجی نشان داد که محتوای دوره ۹۳/۱۵٪ سر فصل ها را پوشش داده، ۸۶/۲۸٪ یادگیری مؤثر، ۸۱/۳۴٪ ارتقا مهارت ها، ۷۹/۲۲٪ نگرش مثبت و ۹۵/۳۸٪ مشارکت فعال داشته اند. ۹۲/۴۴٪ آموزش و ۷۵/۱۴٪ ارزشیابی را مؤثر دانستند. ۸۹/۳۱٪ بر افزایش تعامل و ارتباط اذعان داشتند. تجربه زیسته دانشجویان یادگیری هدفمند و مشارکت، و تجربه زیسته اساتید، یادگیری معنی دار دانشجویان و تلاش مفید اساتید بود.

**نتیجه گیری:** تغییر نگرش حرفه ای دانشجویان نسبت به آینده و ارتباط آناتومی با آن، تغییر نگرش اساتید، ایجاد فرصت برای مباحثه میان همکاران علوم پایه و بالینی، توانمند سازی اعضا هیئت علمی برای اجرای صحیح تر ارتقا؛ کیفیت آموزش پزشکی با چنین مداخلاتی ایجاد می شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیک، مشکل، یادگیری

A-10-444-1

### طراحی انیمیشن های آموزش سلامت همراه دانش آموزان

#### (E)

بهروز خندان دل

علوم پزشکی شاهرود

Behrouz\_khandandel@yahoo.com

**مقدمه:** ارائه جذاب برای جلب حواس، تناسب محتوا با گروه سنی (مخروط تجارب ادگار دیل) و توجه به نظریه بلوم درحیطه عاطفی و اثر تصاویر متحرک بر نگرش، مبتنی بر اصول یادگیری است. مطالعات حاکی از کاربرد فن آوری دیجیتال در برنامه های ارتقای سلامت مدارس ما بین کودکان ۱۳- ۹ ساله و علاقه آن ها به محتوا های ارائه شده در گوشی های همراه است. در این تجربه اقدام به طراحی رسانه آموزش سلامت همراه ویژه ی دانش آموزان با نام قلب به زبان ساده گردید.

**روش کار:** با نظر متخصصین آموزش و انیمیشن، در محیط cs Adobe flash، نرم افزار آموزشی در چهار دقیقه بشکل دو بعدی و ۴mp، حاوی رنگ، صدا و موسیقی جذاب، با محتوای عملکرد قلب و نحوه گرفتگی عروق- نقش مواد غذایی و تحرک در سلامت قلب تولید گردید.

**نتایج:** این رسانه، محتوای آموزشی ارزشمندی برای واحد پیشگیری و مراقبت از بیماری ها، مراقبین بهداشت مدارس، معلمان علوم و گام مفیدی در جهت تقویت ارتباط حوزه سلامت با آموزش و پرورش و انجام کارهای پژوهشی مرتبط متعاقب انتشار نرم افزار می باشد. بحث: دریک مشاهده آموزشی. ۸۳٪ در صد دانش آموزان وجود مواد کمک آموزشی در تلفن های همراه را بسیار سودمند دانستند. مطالعات دلالت بر توانایی جایگزینی تکنیک های آموزشی مناسب کودک آموزی بشکل بسیار غنی شده در تلفن های موبایل دارد.



رایانه و فناوری اطلاعات ارتباط آماری معنی داری موجود نبود ( $p < 0.05$ ). یافته ها همچنین نشان داد بین سبک های یادگیری دانشجویان پسر و دختر، در بخش یادگیری Reflective اختلاف آماری معنی داری موجود است بطوریکه دانشجویان پسر یادگیری Reflective (کار انفرادی-تهیه خلاصه از درس با کلمات خود) و دختران یادگیری Active (یادگیری با بحث) داشتند ( $p < 0.05$ ). نتیجه گیری: بین سبک یادگیری دانشجویان رشته های مختلف در قسمت یادگیری Verbal/Visual تفاوت آماری معنی داری موجود است بطوریکه اکثریت دانشجویان علوم پزشکی یادگیری Visual (بصری: تهیه مفهوم کلی به صورت نقشه-با تصاویر) داشته و دانشجویان آمار یادگیری شان از نوع Verbal (شفاهی: بحث گروهی-گوش کردن) بوده است ( $p < 0.05$ ).  
**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری-دانشجویان علوم پزشکی مشهد-مهارت-فناوری اطلاعات  
A-10-590-2

### ارزیابی سبک های مقابل با استرس و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ (E)

محمدحسین رشوادی، ایرج پاکزاد، مریم صفریور، محمود غلامی، ندا عزیز نیا، محمد خیری، عارف خسروی نسب، امید جابری

Mohammad\_68731@yahoo.com

**مقدمه:** از عواملی که سلامت روان را تهدید می کند استرس است. مطابق با مطالعات قبلی، حمایت اجتماعی و مهارت حل مسئله می تواند نقش مهمی در کاهش استرس داشته باشند. با تعیین سبک مقابل با استرس می توان با مهارت بیشتری با استرس مقابله نمود.  
**روش کار:** ارزیابی سبک های مقابل با استرس بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ است. روش کار: این مطالعه به صورت تحلیلی و بین ۱۵۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ انجام شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه ی استاندارد CISS است که محورهای مسئله مدار و هیجان مدار را در زمینه ی مقابل با استرس مورد ارزیابی قرار می دهد. داده ها توسط نرم افزار آماری SPSS ۱۶ و با آزمونهای Anova-test-T و رگرسیون مورد آنالیز قرار گرفتند.  
**نتایج:** بین دانشجویان دختر، ۳۸/۲۶٪ و ۴۴/۲۴٪ به ترتیب مسئله مدار و هیجان مدار بودند. و بین دانشجویان پسر، این مقادیر به ترتیب ۵/۲۵٪ و ۲۶/۲۳٪ بودند. میانگین نمرات از ۳۰ نمره احتساب گردید. دانشجویان رشته ی پزشکی و بهداشت از میانگین نمره بالاتری در زمینه ی سبک های مقابل با استرس برخوردار بودند. ( $P=01/0$ ). بین سن، معدل و ترم با شرایط مقابل با استرس رابطه ی معنی داری یافت نشد.  
**نتیجه گیری:** دانشجویان رشته ی پزشکی بیشتر مسئله مدار بودند، و دانشجویان رشته ی بهداشت به سمت هیجان مداری گرایش داشتند. لذا پیشنهاد می گردد به منظور پیشبرد پیشرفت تحصیلی دانشجویان، کارگاه هایی در زمینه ی سبک های مقابل با استرس برگزار گردد.  
**واژه های کلیدی:** استرس، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان، ایلام  
A-10-966-1

بوجود آمده بودند، خودبخود بصورت زمانی، موضوعی و گروه نویسنده آرشیدو و تقسیم بندی شده بوده، و بصورت مؤثری در آزمونهای میان و پایان نیمسال مورد استفاده و ارزیابی قرار گرفتند.  
**نتیجه گیری:** بعنوان نتایج مطلوب جانبی حاصله از روش آموزشی اتخاذ شده، می توان به مواردی اشاره کرد از قبیل: بهبود دانش، نگرش، انگیزه ها، نیت، مهارت ها و عملکرد در مورد فوائد و چالشهای کارهای تیمی در سازمانها، فوائد و چالشهای استفاده از ابزارهای الکترونیکی در مدیریت دانش سازمانی و فردی، فوائد و چالشهای آموزش های مداوم و حین خدمت بصورت الکترونیکی و ترکیبی در سازمانها، فوائد و چالشهای کنترل، پایش و ارزشیابی های الکترونیکی منابع انسانی و سایر منابع در مدیریت سازمانهای بهداشتی-درمانی توسط پزشکان.  
**واژه های کلیدی:** وبلاگ، سیاست گذاری آموزش پزشکی، آموزش اینترنتی و ترکیبی، آموزش تکمیلی پزشکان، آموزش اصول مدیریت و برنامه ریزی بهداشت، مهارت های کاری  
A-10-880-1

### سبک های یادگیری در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد و ارزیابی ارتباط آن با میزان و مهارت استفاده از رایانه و فناوری اطلاعات علمی (E)

اکبر درخشان، محمد واحدیان، معصومه سعیدی، فاطمه بهزاد

دانشکده پزشکی

**مقدمه:** افراد در یادگیری متفاوت عمل می کنند که این تفاوت ها را می توان با زتاب تنوع سبک های یادگیری انسانها دانست. سبک های یادگیری در یادگیری بهینه و افزایش بازدهی آموزش موثر می باشند. شناخت سبک های یادگیری دانشجویان در جهت دهی به فعالیت های تدریس و یادگیری حایز اهمیت است. تحقیق حاضر با هدف بررسی سبک های یادگیری در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد و تعیین ارتباط آن با میزان و مهارت استفاده از رایانه و فناوری اطلاعات علمی صورت گرفته است.  
**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی است که به روش Cross Sectional انجام شده است. جامعه پژوهش دانشجویان علوم پزشکی مشهد و حجم نمونه ۹۹ نفر از دانشجویان مراجعه کننده به کتابخانه مرکزی دانشگاه بودند که به روش نمونه گیری در دسترس و طبقه ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه سبک های یادگیری و سوالات تخصصی در خصوص مهارت استفاده از رایانه و فناوری اطلاعات بوده و داده ها با نرم افزار کامپیوتری SPSS و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، t مستقل، تحلیل واریانس دوطرفه، آزمون توکی و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.  
**نتایج:** یافته ها نشان داد میانگین سنی دانشجویان ۳/۷۸۵ + ۲۱/۹۱ بود. ۷۹/۸ درصد دانشجویان مجرد و ۲۰/۲ درصد متاهل بودند. از لحاظ وضعیت استخدام ۸۹/۹ درصد شغلی نداشته و دانشجو بوده و از نظر مقطع تحصیلی: ۵. ۱ درصد کاردان، ۲۰.۷۰ درصد دانشجویان کارشناسی، ۲۰.۱۵ درصد کارشناسی ارشد و ۱.۹ درصد نیز دانشجویان مقطع دکتری بوده اند. یافته ها نشان داد بین سبک های یادگیری دانشجویان و مهارت و میزان استفاده از





**مقدمه:** در دنیای امروز که با انفجار اطلاعات مواجهیم، فناوری نقش مهمی در توسعه‌ی جوامع بشری یافته است. به‌گونه‌ای که کامپیوتر و شبکه‌های بهم پیچیده‌ی آن، ابزاری معجزه‌آمیز برای نیل به این مهم محسوب می‌گردد. به این ترتیب اساتید دانشگاه‌ها به عنوان اصلی‌ترین گروه آموزش دهنده، میبایستی آشنایی کافی را به IT و مسائل پیرامونی آن داشته باشند. هدف: این پروژه درصدد شناسایی نقاط قوت و ضعف اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم در زمینه‌ی IT می‌باشد.

**روش کار:** یک مطالعه‌ی توصیفی-مقطعی از طریق ارائه‌ی پرسشنامه‌ای که رویایی آن توسط متخصصین تائید شده بود، صورت گرفت. ابتدا مجموعه معیارهای بررسی تعیین شد و تعداد ۱۴ سوال در ۵ حیطه‌ی مختلف مطرح گردید. در این طرح یک گروه ۴۵ نفره از اساتید که بصورت تصادفی بعنوان نمونه انتخاب شده بودند، شرکت کردند. نتایج پس از کدگذاری با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۱۹ تحلیل و به تفکیک جنس، سن و رتبه‌ی علمی آنالیز محتوایی شدند.

**نتایج:** تفاوت معنی‌داری بین اساتید مرد و زن یافت نشد. نتایج کلی بصورت زیر است: آشنایی عمومی با کامپیوتر: ۲۰٪ بسیار زیاد - ۵۷/۷۵٪ زیاد - ۱۷/۷۵٪ متوسط - ۴/۵٪ کم و بسیار کم آشنایی با موارد چند رسانه ای آموزشی: ۶۰٪ بسیار زیاد و زیاد - ۳۳/۵٪ متوسط - ۴/۵٪ کم و بسیار کم آشنایی با اینترنت: ۵۴٪ بسیار زیاد و زیاد - ۳۷/۵٪ متوسط - ۸/۵٪ کم و بسیار کم آشنایی با موارد امنیتی آی تی: ۶/۵٪ بسیار زیاد و زیاد - ۵۱٪ متوسط - ۴۲٪ کم و بسیار کم بروز رسانی اطلاعات تخصصی از طریق آی تی: ۱۷/۷۵٪ بسیار زیاد و زیاد - ۳۱/۲۵٪ متوسط - ۲۳/۵٪ کم - ۴۰٪ بسیار کم

**نتیجه گیری:** نیاز به آموزش مدونی جهت استفاده از IT احساس می‌شود که این امر می‌تواند نشانگر نبود بودجه‌ی اختصاصی TI برای دانشگاه‌های تیپ ۳ باشد.

**واژه‌های کلیدی:** اساتید، فناوری اطلاعات (IT)، دانشگاه  
A-10-792-1

### میزان تحقق اهداف آموزشی عناوین روماتولوژی در بررسی مهارت نامه دانشجویان بخش داخلی بیمارستان شهید مصطفی

#### خمینی (E)

شمسا شریعت پناهی، شهرزاد شریعت پناهی

خ ایتالیا بیمارستان مصطفی خمینی  
shariat15@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از راههای ارزیابی آموزش پزشکی بالینی استفاده ی دانشجویان از مهارت نامه و بررسی آن توسط اساتید می باشد. در بخش داخلی بیمارستان شهید مصطفی خمینی جهت دانشجویان پزشکی بالینی (استاژر) عناوین آموزش روماتولوژی به شرح زیر می باشد: ۱- ارزیابی بیماران مبتلا به مونو آرتریت، ۲- ارزیابی بیماران مبتلا به پلی آرتریت، ۳- ارزیابی بیماران مبتلا به کمردرد، ۴- آرتریت روماتوئید، ۵- لوپوس و بیماری های کلاژن واسکولار، ۶- استنوا آرتریت، ۷- آرتریت عفونی، ۸- بیماری های پری آرتیکولار، ۹-

### بررسی رابطه حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده و پیشرفت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ (E)

عارف خسروی نسب، محمد خیری، محمدحسین رشنوادی، محمود غلامی، کبری حقی، کبری حیدرزادی، مجتبی زرگوش کرد

Mohammad\_68731@yahoo.com

**مقدمه:** حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده به میزان برخورداری از محبت، همراهی و توجه به اعضای خانواده، دوستان و سایر افراد تعریف شده است. یکی از پیش بینی کننده‌های سلامت روان، حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده است. تحقیقات پیشین در نقاط مختلف جهان نشان می‌دهند که برخورداری از حمایت اجتماعی مطلوب به سلامت جسمی و روانی منتهی می شوند که این عوامل می توانند زمینه ی پیشرفت تحصیلی را فراهم کنند. هدف: این مطالعه به منظور بررسی ارتباط حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده و پیشرفت تحصیلی بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ است.

**روش کار:** این پژوهش تحلیلی بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ که به صورت تصادفی ساده انتخاب شده بودند انجام گرفت. پرسش نامه استاندارد Et al; amp; Zimet. بین دانشجویان پخش گردید. تحلیل داده ها بر اساس آزمون های t-test، Anova و همبستگی پیرسون بود بوسیله نرم افزار spss ۱۶ انجام شد.

**نتایج:** این مطالعه بر روی ۱۴۳ نفر (۵۱٪ مرد و ۴۸٪ زن) انجام گرفت که بیشترین میانگین سنی مربوطه ۲۱ تا ۲۴ سال با ۳۰٪ بود و بیشترین درصد شرکت کننده مربوط به رشته علوم آزمایشگاهی با ۱۶٪ بود. میانگین معدل های ۱۲ تا ۱۴، ۱۵ تا ۱۷ و ۱۷ به بالا تر به ترتیب ۳۲٪، ۵۵٪ و ۱۱٪ بودند.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان داد بین حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده و پیشرفت تحصیلی (معدل) رابطه معنا داری وجود دارد (P=0.05). همچنین بین تحصیلات، رشته ی تحصیلی با حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده نیز ارتباط معنی داری وجود داشت و بین جنس و حمایت اجتماعی چند بعدی ادراک شده ارتباط معنی داری یافت نشد.

**واژه‌های کلیدی:** حمایت اجتماعی، پیشرفت تحصیلی، علوم پزشکی، ایلام  
A-10-966-5

### بررسی سطح آگاهی و استفاده‌ی اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم از IT در آموزش (E)

امیرحسین حیدرترژاد، مژده امینی

دانشگاه علوم پزشکی جهرم  
amirhosseinheydarnejad@yahoo.com



مختلف در برنامه درسی و تلفیق گرایشهای مختلف فطری انسان با عناصر برنامه درسی (نیازسنجی، تعیین پیامدهای آموزشی، تعیین استراتژیهای آموزشی و روش تدریس، مدیریت برنامه و ارتباط برنامه با جامعه) می باشد.

**نتیجه گیری:** خداوند متعال در وجود انسان استعدادها و تواناییهای مختلفی را قرار داده است که مهمترین آنها فطرت است. باشناخت مناسب فطرت و نیازهای فطری انسان و توجه به این موارد در طراحی برنامه درسی شاهد تأثیر بیشتر برنامه درسی بر دانشجویان و پذیرش بیشتر آموزش توسط روح و روان دانشجویان خواهیم بود. اما بی توجهی به نیازهای فطری انسان در طول آموزش باعث بی ثمر بودن هزینه ها، منابع و... خواهد شد. همانگونه که خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید: *فاقم وجهک للدين حنیفاً فطرت اللّٰه التي فطراناس علیها لتبدیل لخلق اللّٰه ذلک الدین الیمین ولکن اکثر الناس لایعملون*

**واژه های کلیدی:** فطرت، برنامه درسی، گرایشهای فطری

**A-10-400-1**

**معرفی مدل آموزشی حمایت معنوی (ASSET) در آموزش پرستاران**  
**(E)**

سمیه برجعلی لو، آئین محمدی، مهدیه لائح، شراره برهانی

s\_borjalilu@yahoo.com

**مقدمه:** در مواقع بحرانی همچون بیماری، نیازهای معنوی بروز می کنند. نیاز معنوی، نیاز به معنا و هدف زندگی، نیاز به عشق و تعلق است. مراقبت معنوی به این مسئله می پردازد که افراد چگونه به بیماری و انتظارات همراه آن پاسخ دهند. هدف: مجمع بین المللی پرستاران با توجه به نیازهای معنوی بیماران و برای ارائه خدمات پرستاری جامع نگر، آموزش معنویت را ضروری می دانند. در این مقاله برآنیم که مدل آموزش معنویت به پرستاران را معرفی کنیم.

**روش کار:** پژوهش حاضر از طریق مرور جامع متون با استفاده از پایگاههای اطلاعاتی ایرانی و بین المللی (Sid PubMed, ScienceDirect ProQuest) از سال ۱۹۹۰-۲۰۱۰ میلادی از طریق کلید واژه هایی انجام گرفت.

**نتایج:** با توجه به مدل ASSET (Actioning Spirituality and Spiritual care) آموزش حمایت معنوی برای پرستاران از سه قسمت محتوا، فرایند و بازده تشکیل می شود. از جمله اهداف یادگیری در این مدل می توان به آشنایی با حمایت معنوی، پریشانی معنوی بیماران، تشخیص آنها و شناسایی راهبردهای مقابله معنوی اشاره کرد. محتوای دوره ۱۵-۸ جلسه بوده و به مباحثی همچون خوشناسی، استرس و روشهای مقابله با پریشانی معنوی و مسائل اخلاقی در حمایت معنوی می پردازد. در این دوره پرستاران با مهارت های ارتباطی، ایجاد اعتماد و امیدواری آشنا می شوند.

**نتیجه گیری:** در اغلب برنامه های آموزش به پرستاری جامع نگر توجه شده است. ولی اغلب پژوهشها نشان داده اند که نسبت به حوزه حمایت معنوی بی توجهی شده است. بنابراین لازم است برنامه ریزان آموزشی، به تدوین محتوای علمی و بومی در راستای آموزش پرستاران بپردازند.

**واژه های کلیدی:** مراقبت معنوی، مدل ASSET، آموزش پرستاری

**A-10-1028-1**

نقرس و سایر بیماری های کریستالی، ۱۰- استنوپروز، ۱۱- اسپوندیلو آرتروپاتی سرونگاتیو. در این تحقیق سعی کردیم با مطالعه ی مهارت نامه های ۳۰ نفر از دانشجویان فوق در طی دو دوره به میزان تحقق آموزش های فوق پی ببریم.

**روش کار:** مهارت نامه ی دانشجویان پزشکی بالینی (استاژر) بخش داخلی بیمارستان شهید مصطفی خمینی که شامل قسمت های: ثبت فعالیت های آموزشی بخش، ثبت گراند راند، ثبت شرح حال دانشجویی و ثبت بیماران سرپایی می باشد از نظر عناوین روماتولوژی فوق بررسی گردید.

**نتایج:** در بررسی مهارت نامه ی دانشجویان فوق مشخص گردید به ترتیب این میزان آموزش در عناوین روماتولوژی تحقق یافته است: آرتريت روماتوئيد ۷۳.۳۳ درصد، استنوآرتريت ۷۰ درصد، ارزیابی بیماران مبتلا به کمر درد ۶۳.۶۳ درصد، لوپوس و بیماری های کلاژن واسکولار ۶۰ درصد، بیماری های پری آرتیکولار ۵۰ درصد، ارزیابی بیماران مبتلا به مونو آرتريت ۳۳.۳۳ درصد، نقرس و سایر بیماری های کریستالی ۳۳.۳۳ درصد، ارزیابی بیماران مبتلا به پلی آرتريت ۱۶.۶۶ درصد، اسپوندیلو آرتروپاتی سرونگاتیو ۱۳.۳۳ درصد و آرتريت عفونی ۰ درصد.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد تا حدی این نحوه ی تحقق اهداف آموزشی روماتولوژی مربوط به شیوع این بیماری ها در مراجعین به بیمارستان باشد و در مواردی مثل آرتريت عفونی و استنوپروز و ارزیابی پلی آرتريت و مونو آرتريت که اهمیت بیشتری دارند، باید در کلاس های جداگانه ای و با تاکید بیشتر تدریس صورت گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، مهارت نامه، روماتولوژی

**A-10-692-2**

**جایگاه فطرت در برنامه ریزی درسی (E)**

حسین زارعی

شیراز- خیابان زند- دانشکده پزشکی- ساختمان سه- طبقه هفتم- مرکز

توسعه پزشکی شیراز

hoszareei55@yahoo.com

**مقدمه:** انسان موجودی ناشناخته است که از او با تعبیر جهانی بزرگتر از جهان طبیعت یاد می شود. در تربیت و آموزش انسان اگر شناخت استعدادها، نیازها و... مدنظر قرار نگیرد، آنچنان که باید موفق نخواهیم بود. هدف از این مطالعه، بررسی تاثیر فطرت در تدوین برنامه درسی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه با توجه به منابع مختلف کتابخانه ای و جستجو در اینترنت انجام شده است؛ سوال مورد بررسی جایگاه فطرت در عناصر برنامه درسی از جمله در نیاز سنجی، انتخاب شیوه تدریس و... بوده است و از کتابخانه های مرکز مطالعات و توسعه آموزشی پزشکی و کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز استفاده شده است. محقق طی سه ماه با استفاده از نظر مشاوران، متخصصان و صاحب نظران مذهبی و مرکز توسعه آموزش پزشکی مطالب مربوط به سوال مورد بررسی و واژه های کلیدی را جمع بندی و خلاصه نموده است.

**نتایج:** حاصل جمع بندی مطالب گردآوری شده مشتمل بر مقدمه، معنای فطرت، دیدگاه های مختلف در مورد فطرت، گرایشهای فطری انسان، رویکردهای



### ارزشیابی رفتارهای حرفه ای دستیاران اطفال دانشگاه علوم پزشکی گلستان با استفاده از رویکرد ۳۶۰ درجه (E)

مهناز فولادی نژاد، نصیبه رجبی، سکینه محمدیان، آریان نژاد، فاطمه چراغعلی، ارزو میرفاضلی، نرگس بیگم میربهبهانی، علایی، بارانک صفائیان، عمونیان، محمد سبحانی، باقر نیک یار، لیلیا جویباری، سیما کلاهدوز

گرگان - شصتکلا دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
golestanedc@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی ۳۶۰ درجه نوعی ارزیابی گروهی است که در آن فهرستی از شاخص‌های فردی، رفتاری و عملکردی مورد نظر تهیه می‌شود و از تمامی افراد مرتبط با فرد در سازمان، اعم از مافوق، همکاران، زیردستان و مشتریان خواسته می‌شود تا او را براساس شاخص‌های تعیین شده ارزیابی کنند. بازخورد این ارزشیابی به افراد کمک می‌کند تا ادراک خود را از محیط کاری با درک ارزیابی‌کنندگان مقایسه کنند. هدف: هدف از این مطالعه، ارزیابی رفتار حرفه ای دستیاران همراه با ارائه بازخورد به آنها به منظور ارتقای دستیاران و کیفیت خدمات ارائه شده در بیمارستان‌ها بوده است.

**روش کار:** با نظر اساتید گروه اطفال فرم های مشخصی جهت ارزیابی رفتارهای حرفه ای دستیاران تهیه شد. همتایان، خود فرد، اساتید و اعضای تیم پرستاری دستیاران را از نظر هر یک از قابلیت های کار تیمی، مسئولیت پذیری و قابل اعتماد بودن، توان برقراری ارتباط مناسب و رعایت حقوق بیمار ارزیابی نمودند. ارزیابی دستیاران در پایان ۶ ماه اول سال تحصیلی ۹۰-۸۹ صورت گرفت.

**نتایج:** هر دستیار توسط خودش، ۶ استاد، ۶ پرستار، ۱۰ بیمار و ۷ دستیار دیگر مورد ارزیابی قرار گرفت. در نهایت نمره هر دستیار از ۳۰ محاسبه شد. از نظر همتایان، استاد، پرستاران، خود فرد نمره هر رزیدنت به طور میانگین و به ترتیب ۴/۷۶، ۴/۴۷، ۴/۸۶، ۴/۹۱ از حداکثر ۵ نمره بوده است. میانگین نمره همراهان بیماران نیز ۹/۲۸ از ۱۰ بوده است. پس از پایان ارزیابی به صورت خصوصی نتایج ارزیابی ها و نقاط ضعف و قوت دستیاران به اطلاع ایشان رسانده شد.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه بیانگر عملکرد مطلوب دستیاران اطفال در حیطه رفتارهای حرفه ای بود. انعکاس نقاط قوت و ضعف دستیاران به آنها با افزایش ادراک آنها از نحوه عملکردشان در محیط همراه بود.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی ۳۶۰ درجه، اخلاق حرفه ای، دستیاران اطفال  
A-10-597-1

### مقایسه دیدگاه دانشجویان پرستاری و پرستاران شاغل در باره رعایت محدوده قلمرو بیماران در شهر سبزوار ۱۳۸۹ (E)

موسی الرضا محقق نژاد، صوفیا سادات صانعی

سبزوار - خیابان دانشگاه - دانشگاه آزاد اسلامی گروه پرستاری  
mohaghehnejad@gmail.com

**مقدمه:** یکی از مشخصات اثربخشی خدمات بیمارستانی، رضایت مندی بیماران می باشد و میزان توجه و احترام به محدوده قلمرو بیماران در میزان رضایت مندی آنها بسیار موثر است. از طرفی دیدگاه کادر درمانی از جمله پرستاران درباره این حقوق مهم است. این مطالعه با هدف مقایسه دیدگاه دانشجویان پرستاری و پرستاران شاغل در باره رعایت محدوده قلمرو بیماران در شهرستان سبزوار انجام شده است.

**روش کار:** در این مطالعه به روش تصادفی طی شیفت های مختلف بیمارستانها، ۱۰۰ نفر (۵۰ نفر دانشجوی و ۵۰ نفر پرسنل پرستاری) انتخاب شدند و به آنها پرسشنامه حاوی اطلاعات فردی و محدوده قلمرو بیمار داده شد. پرسشنامه ها پس از پر شدن توسط واحد های پژوهش، مجددا جمع آوری شد. با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های توصیفی، تی مستقل و آنالیز واریانس یکطرفه تجزیه و تحلیل انجام شد.

**نتایج:** یافته ها نشان می دهد که میانگین نمره احترام به محدوده قلمرو روانی و جسمی- فیزیکی در پرستاران نسبت به دانشجویان بیشتر است و از لحاظ آماری معنی دار است. ( $p = .001$ ) میانگین برخی نمرات زیر شاخه های محدوده قلمرو روانی(مثل توضیح اقدامات به بیمار، راهنمایی بیمار و همراهیان و . . .) و محدوده قلمرو جسمی- فیزیکی(مثل خواسته بیماران درباره فضای شخصی، مراقبت مرد از مرد و بالعکس و . . .) نیز در پرستاران نسبت به دانشجویان از نظر آماری معنی دار است. ( $p < .05$ )

**نتیجه گیری:** یافته های این پژوهش می تواند در برنامه ریزی های آموزشی، پژوهشی و مدیریتی برای ارائه ی بهتر خدمات پرستاری کمک کننده باشد.

**واژه‌های کلیدی:** محدوده قلمرو، دیدگاه، پرستاران، دانشجویان پرستاری  
A-10-631-1

### نگرش دانشجویان پزشکی و پرستاری در مورد مهارتهای حرفه ای دوره بالینی (E)

آزاده عازمیان، نیلوفر معتمد، هادی دادجو، زهرا مولی منش، بتول درخشان

بوشهر - ریشهر - بهمنی - جنب بیمارستان سلمان فارسی - دانشگاه علوم پزشکی - مرکز مطالعات و توسعه علوم پزشکی  
aazemian@yahoo.com

**مقدمه:** مهارت های حرفه ای بعنوان رفتارها، اهداف یا خصوصیتی که نماینده یک شغل یا یک حرفه می باشد شناخته شده است با توجه به تغییرات درسیستم سلامت و اهمیت حرفه های پزشکی تاکید بر آموزش مهارتهای حرفه ای وجود دارد ولی آنچه دانشجو می آموزد از طریق برنامه آموزشی پنهان در برنامه آموزشی و ارتباط معلمان خود می باشد. با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم مطالعه حاضر را با هدف زیرانجام دهیم. هدف: نگرش دانشجویان پزشکی و پرستاری در مورد مهارتهای حرفه ای در طول حضور خود در دوره بالینی.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است. کلیه دانشجویان پزشکی و پرستاری (۱۱۳) بصورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. دادهها از طریق پرسشنامه روا و پایا جمع آوری و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.



توانایی عاطفی دلنشجویان، توانایی شناختی و رفتاری دانشجویان را ارتقا می بخشد. بنابراین پیشنهاد می گردد طراحی و راه اندازی دوره های آموزش عالی علمی - کاربردی به موازات دوره های نظری برنامه ریزی و اجرا گردد.

**واژه های کلیدی:** روش تدریس، توانایی شناختی، توانایی عاطفی، توانایی رفتاری

A-10-167-2

### اثر بخشی آموزش بر مبنای حل مسئله (PBL) بر مهارتهای

#### یادگیری دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری (E)

عممت نوحی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

smnouhi@yahoo.com

**مقدمه:** در طی ۲۰ سال اخیر تحقیقات زیادی در مورد روشی که دانشجویان را به یادگیری بیشتر در طول تحصیل می رساند انجام شده است. یکی از این روش ها، آموزش و یادگیری بر مبنای حل مسئله است که در سالهای اخیر به صورت فزایندهای خصوصا توسط مدرسین دانشگاههای علوم پزشکی مورد استفاده قرار گرفته است. آموزش مسئله محور، روشی است که مرکزیت آن حول بحث و مذاکره پیرامون مسائل آموزشی است، یادگیری به صورت مستقل را تشویق کرده و به عنوان فعالیت جستجو گرانه گروهی، دانشجویان و ادار می نماید که موضوعات و مسائل مجهول را تحلیل و بحث نمایند. و بتوانند ضعفهای خود را در درک مطالب آموزشی مشخص نمایند. روشی است که مهارت حل مسئله، کار گروهی، مهارت ارتباطی، مهارت یادگیری مستقل را توسعه داده و فهم عمیق مطالب را نسبت به فهم سطحی تشویق می نماید. تعیین اثر بخشی به کارگیری آموزش بر مبنای حل مسئله (PBL) بر مهارتهای یادگیری دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری بوده است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است. نمونه مورد مطالعه ۵۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد پرستاری بودند که در طی سالهای ۸۷-۸۵ در دانشکده پرستاری مامانی رازی دانشگاه علوم پزشکی کرمان مشغول به تحصیل بودند با توجه به ویژگیهای PBL در گروه مورد: آموزش در گروه کوچک (Small group) بصورت گروه های ۱۱-۴ نفره، آموزش و یادگیری با سبک مسئله محوری و مطالعه مستقل همراه با نقش هدایت گر مدرسین انجام شد و آموزش در گروه شاهد به صورت معمول انجام می گرفت، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه پژوهشگر ساخته بود روایی با روش روایی محتوا و پایایی ابزار با استفاده از آزمون آلفا کرونباخ  $\alpha = 0.76$  محاسبه گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد در بررسی میانگین نمره پیشرفت مهارتها در هر دو گروه نسبت به پیش آزمون مشاهده شده است ولی مهارتها در پس آزمون گروه مورد، دانشجویانی که به روش PBL آموزش دیده بودند میانگین نمره مهارت یادگیری بیشتری کسب نمودند که این اختلاف از نظر آماری معنی دار  $P=0.05$  بوده است.

**نتیجه گیری:** پیشرفت مهارتهای یادگیری در گروه مورد به طور معنی داری در پس آزمون نسبت به گروه شاهد بیشتر بوده است در این پروسه آموزشی امدادگی بیشتری برای یادگیری فعال از طریق جستجو و تحقیق و بحث گروهی

**نتایج:** ۴۴/۳٪ از شرکت کنندگان دانشجوی پزشکی و ۵۳/۲٪ پرستاری بودند. ۷۵/۲٪ موافق و ۲۴/۸٪ کاملا موافق بودند که همکلاسشان و ۲۵/۷٪ کاملا موافق و ۷۲/۶٪ موافق بودند که اساتیدشان مهارتهای حرفه ای لازم را در مراقبت از بیماران خود دارند. تفاوت معنی داری بین رشته دانشجوی و نگرش در مورد مهارتهای حرفه ای استاد ( $P=0.01/0$ ) و مقطع تحصیلی دانشجوی با نگرش او در مورد مهارتهای حرفه ای استاد دیده شد.

**نتیجه گیری:** علی رغم عدم وجود آموزش مهارتهای حرفه ای بصورت رسمی ولی برنامه آموزشی پنهان تا حدود زیادی در انتقال مهارتهای حرفه ای از استاد و همپرازان به دانشجوی موفق بوده است هر چند در نظر گرفتن این مهم در برنامه آموزش رسمی ضروری به نظر می رسد

**واژه های کلیدی:** مهارت حرفه ای، نگرش، دانشجوی پزشکی، دانشجوی پرستاری

A-10-336-4

### ارتقاء توانایی های شناختی، عاطفی و رفتاری دانشجویان با

#### استفاده از شیوه های مختلف تدریس (E)

معصومه محمدپور، مهران آوخ

پژوهشگر دانشگاه علوم پزشکی بوشهر-امدیریت پژوهشی

Dr. keysami@gmail.com

**مقدمه:** تدریس فعالیتی است که باید به یادگیری منجر شود وگرنه می توان گفت که تدریس انجام نگرفته است. بهترین شایستگی معلم توانایی او در ایجاد تغییرات پیش بینی شده در برنامه درسی و هدفهای آموزشی در شاگردان تلقی شده است. امروزه برای تدریس از سه روش تدریس سخنرانی، بحث گروهی و کاوشگری به تنهایی یا به صورت ترکیبی بهره میگیرند. این پژوهش به منظور بررسی توانایی های شناختی، عاطفی و رفتاری دانشجویان با استفاده از شیوه های مختلف تدریس در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۷ در مرکز علمی - کاربردی بوشهر اجرا گردید.

**روش کار:** بمنظور بررسی اثر بخشی روشهای مختلف تدریس سخنرانی، بحث گروهی و کاوشگری در تواناییهای شناختی (پیشرفت تحصیلی) عاطفی (ارزشیابی از استاد و آموزش) و رفتاری (مهارت) بطور تصادفی سه گروه ۲۰ نفری از دانشجویان ترم چهارم تکثیر و پرورش میگو بعنوان آزمودنی انتخاب و سپس بروشهای سخنرانی، بحث گروهی و کاوشگری توسط یک استاد به آنها تدریس شد. در این طرح متغیرهای وابسته (تواناییهای شناختی، عاطفی و رفتاری) بعد از اجرای متغیر مستقل روش تدریس اندازه گیری شد. نتایج ثبت و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از آزمون تحلیل واریانس یکطرفه (F) و رگرسیون استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج نشان دادکه روشهای تدریس مختلف بر تغییر توانایی شناختی، عاطفی و رفتاری دانشجویان مؤثر بود و علاوه اثربخشی روش تدریس کاوشگری (علمی - کاربردی) بر توانایی شناختی، عاطفی و رفتاری از دو روش دیگر بالاتر بود. از طرفی بین توانایی عاطفی و توانایی شناختی همبستگی مثبت وجود داشته و بالاتر بودن توانایی عاطفی باعث ارتقای توانایی شناختی فراگیران گردید.

**نتیجه گیری:** نتایج تحقیقات مشابه در داخل و خارج کشور نتایج این تحقیق را تایید می نماید. به نظر می رسد که روش تدریس کاوشگری با بالا بردن



### بررسی علل علاقه پزشکان فارغ التحصیل به ادامه تحصیل در دستیاری (E)

علیرضا اولی پور، مهدی سیاح برگرد، حسین کمیلی ثانی

دانشگاه جندی شاپور

Ali\_olapoor@yahoo.com

**مقدمه:** رشد تعداد پزشکان عمومی فارغ التحصیل باعث شده است اشتغال و کسب درآمد کافی برای پزشکان سخت تر به نظر برسد. همزمان تقاضا ورود به دوره های دستیاری افزایش یافته و قبولی در دستیاری نیز سخت تر شده است. هدف: بررسی تعدادی از عوامل دخیل در انتخاب رشته دستیاری. **روش کار:** این مطالعه در مرکز بازآموزی دانشگاه انجام شد. مطالعه مقطعی توصیفی و شرکت کنندگان مطالعه ۷۳ پزشک عمومی شرکت کننده در برنامه بازآموزی بودند. پرسشنامه نیمه ساختار یافته حاوی سوالاتی بسته بود. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار SPSS استفاده شد.

**نتایج:** در بررسی ۶۱ پرسشنامه مورد قبول، ۳۹٪ خانم و ۶۱٪ مرد بودند. اکثریت پزشکان کمتر از ۵ سال از فارغ التحصیلی آنها میگذشت (۷۲٪). ۸۵٪ شرکت کنندگان علاقمند به ادامه تحصیل بودند علاقه مردان نسبت خانم ها به شکل معنی داری بیشتر بود ( $P=0.021$ ). ۴۹٪ شرکت کنندگان علت علاقه به ادامه تحصیل را بدست آوردن موقعیت شغلی و مالی بهتر، ۱۷٪ پیشرفت در پزشکی، ۱۲٪ احساس تحقیر در مقطع پزشکی عمومی را دلیل خود برای ادامه تحصیل ۱۷٪ مسایل مالی و ۵٪ علل شخصی دیگر را انگیزه ادامه تحصیل می دانستند.

**نتیجه گیری:** عدم احساس امنیت فارغ التحصیلان به موقعیت کاری کنونی خود و کاهش اعتماد به نفس آنها به عنوان پزشک عمومی باعث تمایل بیشتر آنها به ادامه تحصیل شده است، ادامه تحصیل با این تفکر میتواند باعث مشکلات فراوانی در نظام سلامت و بهداشت جامعه باشد. وجود پزشکان عمومی بدون انگیزه باعث افت عملکرد آنها در خط اول ارائه خدمات بهداشتی و مراقبتهای اولیه میشود.

**واژه‌های کلیدی:** پزشک فارغ التحصیل، دستیاری، انگیزه

A-10-426-2

### رضایتمندی دانشجویان از مشاوره آموزشی اساتید راهنما (E)

داریوش رخ افروز، پروانه موسوی، علی رضا اولی پور، فرخنده حیاتی، حسین کمیلی ثانی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

rokhafroz@ajums.ac.ir

**مقدمه:** مشاوره دانشجویی فرایندی مهم در توسعه قابلیت‌های دانشجویان و آگاه سازی آنها به وضعیت موجود خویش و دادن دیدگاه‌های صحیح نسبت به آینده فرا روی آنها دارد. بهبود فرایند مشاوره سبب رضایتمندی دانشجویان از تجربیات دانشگاهی گردیده و آنها را تشویق می کند تا جهت دستیابی به

و مهارت همکاری و تشریک مساعی گروهی به عنوان یک فاکتور های مهم مشخص شده است. با افزایش تجربه آموزشی با این روش آموزشی، یادگیری مستقل دانشجو در طول دوره آموزش و همچنین درگیر شدن دانشجویان و مهارتهای ارتباطی دانشجویان توسعه می یابد.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: آموزش مسئله محور، دانشجوی ارشد

پرستاری، مهارتهای یادگیری

A-10-169-2

### رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنما (E)

فرخنده حیاتی، علی رضا اولی پور، داریوش رخ افروز، پروانه موسوی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

Hayati\_far@yahoo.com

**مقدمه:** مشاوره تحصیلی، رابطه ای است پویا و هدفمند که براساس مشارکت استاد و دانشجو و با روشهایی منطبق بر نیازمندیهای دانشجو انجام می گیرد. رضایتمندی دانشجویان از ارائه راهنمایی و مشاوره تحصیلی در دانشگاه به عنوان یکی از عوامل پیشرفت تحصیلی آنها تعیین گردیده است. لذا، این پژوهش با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی اساتید راهنما طراحی گردید.

**روش کار:** پژوهش حاضر از نوع توصیفی مقطعی بود که بر روی ۱۲۰ نفر از دانشجویان ترم ۳ به بعد دانشکده پرستاری و مامایی که به صورت تصادفی انتخاب شدند، صورت گرفت. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته شامل: ۸ سوال در خصوص مشخصات دموگرافیک و زمینه ای، ۶ سوال در خصوص میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره تحصیلی (نمره گذاری براساس مقیاس درجه بندی لیکرت) بود. تجزیه و تحلیل داده ها با روش های آماری توصیفی و استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد.

**نتایج:** یافته ها نشان داد از ۱۲۰ نفر دانشجوی مورد مطالعه، ۴۶ نفر پرستاری (۳۸٪)، ۶۰ نفر (۵۰٪) مامایی و ۱۴ نفر (۱۱٪) دانشجوی اتاق عمل بودند. در خصوص دو سوال مهم از مشاوره تحصیلی، میانگین رضایتمندی دانشجویان از بررسی وضعیت تحصیلی شان در پایان هر نیمسال تحصیلی توسط استاد راهنما  $1.22 \pm 0.92$  (نسبتا مطلوب) و از نظارت و پی گیری استاد راهنما بر عملکرد تحصیلی شان  $1.81 \pm 0.88$  (نسبتا مطلوب) بود. میانگین رضایتمندی دانشجویان پرستاری از مشاوره تحصیلی  $1.6 \pm 0.15$ ، ۹۲ دانشجویان مامایی.  $1.9 \pm 0.68$ ، دانشجویان اتاق عمل  $1.5 \pm 0.19$  و ۴۶ و میانگین رضایتمندی کل سه گروه  $1.7 \pm 0.37$  بود.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد رضایتمندی دانشجویان مامایی از مشاوره تحصیلی اساتید راهنما نسبت به سایر گروه ها بیشتر بود. بنابراین، پیشنهاد می شود اساتید راهنمای دانشجویان پرستاری جلسات بیشتری را در رابطه با مشاوره تحصیلی با دانشجویان شان اختصاص دهند.

**واژه‌های کلیدی:** رضایتمندی دانشجویان، مشاوره تحصیلی، اساتید راهنما

A-10-208-3





**روش کار:** پرسشنامه به صورت پست الکترونیکی برای تعداد ۸۰ نفر از پزشکان عمومی شاغل در بخش خصوصی شهر قزوین فرستاده شد. میزان دسترسی به منابع اطلاعاتی و مهارت و دانش آنان در مورد پزشکی مبتنی بر شواهد ارزیابی شد. تعداد ۷۲ نفر از پزشکان به پرسشنامه پاسخ دادند.

**نتایج:** ۳۲ نفر (۴۴٪) از پاسخ دهندگان زن و بقیه مرد بودند. میانگین سابقه کاری افراد شرکت کننده در مطالعه ۲.۵±۴.۷ بود. همه شرکت کنندگان در مطالعه با استفاده از اصول پزشکی مبتنی بر شواهد در تصمیم گیری بالینی موافق بودند و اظهار می کردند که استفاده از این روش سبب بهبود مراقبت بالینی بیماران می گردد. اکثریت شرکت کنندگان (۹۴٪) دسترسی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی داشتند. بیشترین پایگاه های اطلاعاتی مورد استفاده به ترتیب google و pubmed به ترتیب با میزان استفاده ۷۵٪ و ۴۵٪ از شرکت کنندگان بود. اکثریت شرکت کنندگان شرکت در کارگاه های آموزشی پزشکی مبتنی بر شواهد را ضروری می دانستند و خواستار برگزاری این کارگاه توسط دانشگاه بودند.

**نتیجه گیری:** شرکت کنندگان در مطالعه ما نگرش مثبتی به استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد داشتند و مانع اساسی در استفاده از آن را کمبود وقت می دانستند. با توجه به نتایج مطالعه توصیه به برگزاری کارگاه های آموزشی در مورد پزشکی مبتنی بر شواهد در قالب فعالیت های آموزش مداوم جامعه پزشکان می گردد.

**واژه های کلیدی:** پزشکی مبتنی بر شواهد، پزشکان عمومی، آگاهی و نگرش  
A-10-505-3

### ارزیابی انتقال دانش در دانشگاه علوم پزشکی گلستان از

#### طریق بحث گروهی متمرکز ساختاریافته (E)

مهین قلی پور، عباسعلی کشتکار

گرگان-کیلومتر ۲ جاده گرگان تهران-مجموعه فلسفی-دانشکده پزشکی- گروه پزشکی اجتماعی  
dr\_gholipour@yahoo.com

**مقدمه:** انتقال دانش مستلزم تعامل تصمیم گیران و پژوهشگران بوده و یادگیری دوجانبه از طریق فرایندهایی چون تولید، انتشار و کاربرد تحقیقات در تصمیم گیری می باشد. سازمان جهانی بهداشت از سال ۲۰۰۴ انتقال دانش را مورد توجه قرار داده و از کشورها خواسته جهت انتقال دانش تلاش کنند. این پژوهش با هدف بررسی وضعیت انتقال دانش کاربردی حوزه علوم پزشکی و یافتن راهکارهای ارتقای وضعیت موجود انجام شد.

**روش مطالعه:** این ارزیابی در سال ۱۳۸۸ از طریق دو بحث گروهی متمرکز ساختاریافته شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه گلستان و سایر ذینفعان بخشهای دولتی و خصوصی از طریق پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن در پژوهشی در دانشگاه تهران تایید شد انجام گردید و منابع انتقال دانش و راهکارهای مناسب بر ای بهبود وضعیت ارزیابی شد.

**نتایج:** فقدان یا عدم اطلاع رسانی الویت های پژوهشی سازمانها، عدم وجود شبکه همکاری مناسب دانشگاه با سازمانهای ذینفع، دانش ناکافی محققین در زمینه مفاهیم KTE (انتقال دانش) و نبود مکانیسم های حمایتی برای طرحهای منطبق با الویتهای سازمانها از مهمترین مشکلات بودند. تدوین دستورالعمل

اهداف آموزش متعالی تلاش بنمایند. لذا پژوهشی با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره آموزشی اساتید راهنما طراحی گردید.

**روش کار:** یک مطالعه توصیفی مقطعی بر روی ۱۲۰ نفر از دانشجویان ترم ۳ به بعد دانشکده پرستاری مامایی با نمونه گیری تصادفی انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته شامل مشخصات دموگرافیک ( ۸ سوال)، رضایت از مشاوره ( ۱۲ سوال در دو قسمت ۶ سوالی ویژگیهای فردی و مشاوره آموزشی با نمره گزاری مقیاس لیکرت) بود. تجزیه و تحلیل داده ها با روش های آماری توصیفی با استفاده از نرم افزار SPSS-۱۸ انجام شد.

**نتایج:** یافته ها نشان داد ۴۶ نفر پرستاری (۳۸٪)، ۶۰ نفر (۵۰٪) مامایی و ۱۴ نفر (۱۱٪) دانشجویان اتاق عمل بودند. میزان رضایتمندی از حضور منظم استاد راهنما ۳۳.۱ ± ۸.۲ (نسبتا مطلوب)، مناسب بودن مدت زمان اختصاص به هر دانشجو ۲۱.۱ ± ۱۳.۳ (نسبتا مطلوب)، رضایتمندی در زمینه آشنا کردن با مقررات و ضوابط آموزشی، پژوهشی، برنامه ریزی و نظارت استاد راهنما بر انتخاب واحدهای درسی به ترتیب ۹۸.۲ ± ۰.۱ (نسبتا مطلوب)، ۱۴.۱ ± ۲۶.۱ (نسبتا مطلوب) بود. میزان رضایتمندی دانشجویان از مشاوره آموزشی پرستاری، مامایی، اتاق عمل و هر سه گروه به ترتیب (۱۶.۹۴ ± ۶۷.۵)، (۲۰.۶ ± ۸۰.۱)، (۵۴.۵ ± ۶۴.۲) و (۱۸.۱ ± ۸۱.۰۶) بود.

**نتیجه گیری:** نتایج بیانگر این است که استاد راهنما، بایستی در زمینه درس پیش نیاز و رفع مشکلات آموزشی دانشجویان آگاهی کافی و زمان بیشتری در دانشکده حضور داشته. لذا پیشنهاد میگردد که در پایان هر ترم با استفاده از چنین ابزاری اساتید راهنما مورد ارزیابی قرار گیرند و در صورت لزوم، کارگاه های آموزشی مشاوره برگزار گردد

**واژه های کلیدی:** رضایتمندی دانشجویان، مشاوره آموزشی، اساتید راهنما

A-10-208-5

### بررسی آگاهی و نگرش پزشکان عمومی شاغل در شهر قزوین

#### در مورد پزشکی مبتنی بر شواهد (E)

زهرا یزدی، محمد علی زحل، رامین سرچمی

مرکز مطالعات دانشگاه علوم پزشکی قزوین،  
yazdizohreh@yahoo.com

**مقدمه:** پزشکی مبتنی بر شواهد کاربرد هوشمندانه، دقیق و ظریف بهترین شواهد و مدارک در تصمیم گیری بالینی در مورد هر بیمار می باشد. این یعنی ترکیب تجربیات بالینی فردی با بهترین منابع اطلاعاتی بالینی موجود از طریق یک جستجوی سیستماتیزه. مطالعات متعدد نشان داده اند که پزشکان پس از فارغ التحصیلی وقت کمی را صرف یادگیری مجدد می کنند و این در حالیست که به ازای هر مریض بستری ۵ سوال و به ازای هر ۳ مریض سرپایی دو سوال بدون پاسخ برایشان ایجاد می گردد. این موضوع خصوصا در مورد پزشکان عمومی صادق است که غالباً به دور از مراکز آموزشی فعالیت می کنند. استفاده از روش های پزشکی مبتنی بر شواهد راهکاری برای حل این مشکلات ارائه نمی نماید. هدف از انجام این مطالعه بررسی آگاهی و نگرش پزشکان عمومی شاغل در شهر قزوین از پزشکی مبتنی بر شواهد بود.



دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
ghodousis1@mums.ac.ir

مرجعیت علمی یعنی تولید علم در سطحی وسیع و همه جانبه و در حدی که برون داد آن بتواند قابل استناد برای دیگران باشد. شاخص های دستیابی به مرجعیت علمی عبارتند از تعداد و کیفیت مقالات معتبر علمی منتشر شده در مجلات معتبر، وجود فرایند مشخص در پیوند مناسب پژوهش های بنیادی با پژوهش های کاربردی، وجود فرایند مشخص در پیوند مناسب پژوهش های کاربردی در عرصه صنعت و جامعه، تعیین اولویت های پژوهشی در علوم فناورانه با در نظر گرفتن مزیت های منطقه ای و جهانی و نیز وجود سیستم آموزشی مترقی در جهت تربیت کردن پژوهشگران پیشرو. بایستی با فراهم نمودن و استفاده از فرصت های موجود از قبیل وجود تعالیم مترقی اسلام در زمینه اهمیت به علم و عالم، وجود نیروی انسانی نخبه و با انگیزه در دانشگاه و نیز انگیزه بالای مدیران ارشد در رسیدن به مرجعیت علمی نهایت استفاده را ببریم. در این زمینه راهکارهایی نیز جهت دستیابی به این مهم وجود دارد که عبارتند از وجود برنامه مشخص برای حصول به مرجعیت علمی، پایش و اجرای دقیق برنامه مدون طراحی شده، ترغیب و تشویق نخبگان در همکاری با برنامه، تقویت روابط بین دانشگاهی، شفاف سازی قوانین، تقویت زیر ساخت های فن آوری اطلاعات، ترویج فرهنگ پژوهش های کاربردی. برای حصول به این هدف لازم است در جهت تقویت پژوهش های کاربردی خصوصاً در زمینه آموزش تدابیری اندیشیده شود. پیشنهاد می گردد نیازسنجی برای تعیین اولویت های پژوهشی توسط معاونت آموزشی دانشگاه ها انجام شود و پژوهش های کاربردی مورد حمایت و توجه صاحب نظران قرار گیرد.

واژه های کلیدی: مرجعیت علمی، آموزش علوم پزشکی

A-10-13-4

### جهانی شدن و چالشهای آموزش پرستاری (E)

لادن زرشناس، راحله ثابت سروستانی

شیراز- قباداد قصر الدشت- دانشکده دندانپزشکی- مرکز توسعه آموزش  
zarshenasster@gmail.com

**مقدمه:** یکی از اصلی ترین چالشهایی که حرفه پرستاری با آن رو به رو است، جهانی شدن آموزش، تحقیق و عملکرد پرستاری است. مهم است که پرستاران درک کنند جهانی شدن تنها محدود به تئوری اقتصادی و دنیای سیاست نیست بلکه عملکرد روزانه پرستاری و رفاه بیماران ما را تحت تاثیر قرار می دهد. در این مقاله ضمن بیان اثر جهانی شدن و تغییرات محیط روی سلامت، چالشهای پیش روی پرستاران در این مسیر مورد بحث قرار می گیرد. منطقه ای عمل نمایید. جهانی فکر کنید. در کمتر از یک قرن، پرستاری جایگاه متفاوتی در دنیا پیدا کرده است. تغییرات زیادی رخ داده که منجر به دستاوردهای جدیدی شده است. در قرن بیست و یکم نیاز است که پرستاران تلاشهای مشارکتی برای یکپارچه کردن محیط عمل در هر کشور و در کشورهای مختلف داشته باشند. انجمن ملی پرستاران واقعیتها را که پرستاران باید در یک محیط جهانی عمل کنند معرفی کرده اند از جمله: ارتباط بازارهای مالی جدید و قدیم، معرفی ابزارهای جدید، بعهده گرفتن نقشهای

های روشن، ارتقا دانش محققین در زمینه مفاهیم انتقال دانش و تدوین قوانینی برای تشویق محققینی که فرایند انتقال دانش را بطور کامل انجام و برای جذب منابع پژوهشی خارج سازمان تلاش می کنند از راهکارهای پیشنهادی بود.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان دادمیزان انتقال دانش طرح های دانشگاه علوم پزشکی گلستان پایین بوده و حضور بخش دولتی و غیر دولتی در عرصه مشارکت کم رنگ است که توجه به این مهم و راهکارهای ارائه شده در این بررسی جهت برنامه ریزان مفید می باشد.

واژه های کلیدی: انتقال دانش، بحث گروهی متمرکز

A-10-613-2

### جستاری بر شایستگی های مورد نیاز یادگیری مادام العمر در دانشجویان پزشکی عمومی (E)

مژگان محمدی مهر، حسن ملکی، عباس عباس پور، علیرضا خوشدل

تهران، خ فاطمی غربی، خ شهید اعتمادزاده، جنب بیمارستان امام رضا ع

(۵۰۱). دانشگاه علوم پزشکی ارتش

mojganmehr20@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری مادام العمر، فرایندی است که طی آن افراد دانش، مهارت ها و علایق خود را در زندگی از طریق فرصت های یادگیری توسعه می دهند. هدف: این مطالعه به منظور تبیین شایستگی های مورد نیاز برای تربیت دانشجویان دوره پزشکی عمومی جهت یادگیری مادام العمر صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به روش کیفی انجام گرفت. جهت جمع آوری نمونه ها از روش نمونه گیری هدفمند (شیوه گلوله برفی) و مصاحبه نیمه ساختار یافته باز پاسخ با ۲۱ نفر از صاحب نظران و اساتید استفاده شد.

**نتایج:** مشارکت کنندگان در این مطالعه، هشت تم: «مهارت سواد اطلاعاتی»، «مهارت یادگیری خودراهبر»، «مهارت های ارتباطی»، «مهارت فراشناخت»، «آگاهی و نگرش به پویایی علم و دانش پزشکی»، «مهارت طبابت مبتنی بر شواهد»، «مهارت یادگیری تلفیقی دانش علوم پایه و بالینی» و «مهارت یادگیری بین حرفه ای در محیط کار» را به عنوان شایستگی های مورد نیاز برای دانشجوی پزشکی عمومی جهت یادگیری مادام العمر مطرح نمودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت و ضرورت یادگیری مادام العمر در حرفه پزشکی لازم است دانشکده های پزشکی با بازنگری در برنامه های درسی در تجهیز دانشجویان به شایستگی های مورد نیاز و تربیت یادگیرندگان مادام العمر کوشا باشند.

واژه های کلیدی: کلمات کلیدی: یادگیری مادام العمر، آموزش پزشکی، تحقیق کیفی، دانشجویان پزشکی

A-10-694-1

### مرجعیت علمی در آموزش علوم پزشکی (E)

سارا قدوسی مقدم



**نتایج:** بر اساس نتایج بدست آمده در این مطالعه، میانگین سنی بین ۴۱ تا ۴۵ سال بود. که ۵۴/۳ درصد پاسخگویان مرد، از لحاظ مرتبه علمی ۴۵/۷ درصد از آنان استادیار، ۳۴/۴ درصد با سنوات خدمت بین ۲۰-۱۵ بودند. ۶۲/۹ درصد از اساتید نسبت به ارسال نتایج آنالیز آزمون رضایت داشتند و بترتیب همکاری و مشارکت در کمیته های تخصصی مرکز توسعه، برگزاری کارگاههای آموزشی اساتید، مشارکت در تدوین و تهیه طرح درس و تهیه طرح دوره در گروه، فرم های ارزشیابی استاد، اولیتهای پژوهش در آموزش و تعامل با EDO دانشکده-ها را مفید ارزیابی نمودند و پس از توجیه از روند فعالیتهای انجام شده و در حال انجام مشارکت با واحدهای مربوطه را ضروری دانستند.

**نتیجه گیری:** تجزیه و تحلیل مطالعه نشان داد اعضای هیات علمی علاقمند و همکار در هر یک از کمیته های تخصصی مرکز توسعه که بطور مستمر مشارکت می-نمایند دیدگاه بهتری نسبت به فعالیتهای انجام گرفته داشتند و انتظار می رود در آینده با توجه به اعتبار بخشی و رتبه بندی مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی در این زمینه گام-های جدی-تر برداشته شود.

**واژه‌های کلیدی:** دیدگاه هیئت علمی، مرکز مطالعات و توسعه، اهداف آموزشی  
A-10-610-2

#### مقایسه رویکردهای مختلف آموزشی در اجرای فرایند

#### درگیرسازی دانشجو و استاد در تدریس درس جنین شناسی

#### دانشجویان پزشکی (E)

رضا محمودی، کامبیز کریم زاده شیرازی، فاضل زینت مطلق، فرزاد جلیلیان

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج

**مقدمه:** گسترش روز افزون دانش پزشکی و پی آمد آن شناخت مشکلات متعدد و از طرف دیگر تغییر نگرش از یادگیری معلم محور به فراگیر محور در آموزش عالی مسئولیتی جدید را برای برنامه ریزان و مدرسان و دانشجویان فراهم ساخته است که یکی از محورهای اصلی آن انتخاب مناسب ترین روش یادگیری و یاددهی مرتبط با حرفه می باشد؛ در این راستا در سال های اخیر آموزش پزشکی دستخوش تغییرات بسیار زیادی شده است. ابداع روش های جدید آموزشی و بهبود و تکامل آن ها یکی از اهداف سازمانهای درگیر با امر آموزش است. در برنامه آموزشی دو الگوی کلی استاد محور و دانشجو محور دیده می شود؛ لذا با توجه به اهمیت موضوع هدف از انجام این پژوهش تعیین مقایسه رویکردهای مختلف آموزشی در اجرای فرایند درگیرسازی دانشجو و استاد در تدریس درس جنین شناسی دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه کارآزمایی عرصه ای دوسوکور است که بر روی دانشجویان دانشکده پزشکی انجام گرفت. جهت انجام پژوهش حاضر نخست اقدام به انتخاب تصادفی چهار میحت متوالی از مباحث درس جنین شناسی بر اساس سرفصل تعیین شده از سوی ستاد انقلاب فرهنگی به منظور ارائه در چهار جلسه تدریس کلاسی شد. بر اساس طرح مطالعه حاضر موضوعات تعیین شده از طریق چهار روش مختلف به فراگیران ارائه شدند که عبارتند از: گروه ۱- ارائه درس توسط یکی از دانشجویان علاقمند به تنهایی.

جدید و... با این حال شکل و تمایلات فرایند جهانی شدن در جامعه معاصر، چالشهای بزرگ و جدی به پرستاران وارد کرده است از جمله ترکیب خصوصیات محیط در عملکرد بالینی و نقش پرستاران بعنوان آموزش دهنده های سلامت است. بزرگترین چالش در آموزش است که نیاز به طرحی برای سلامت عمومی بعنوان جزئی از آموزش پرستاری است. در محیط عملکرد هم نیاز به استراتژی هایی از جمله راهنمایی افراد به عمل مستقل، ایجاد توانایی تفکر و عمل منتقدانه برای توسعه زندگی، ارزش گذاشتن و تشویق اعتقادات و ارزشهای فرهنگی است که برای مراقبت شایسته لازم است.

**نتیجه گیری:** سازمانها امروزه به این نتیجه رسیده اند که پرستاری باید از مرزهای منطقه ای فراتر رفته و بتدریج نیاز به تشخیص طرح سلامت عمومی بعنوان جزئی از آموزش پرستاران دارند. بر این اساس جهانی شدن بعنوان ابزاری برای گسترش درک آموزش دهنده های پرستاری مورد نیاز است.

**واژه‌های کلیدی:** جهانی شدن، آموزش پرستاری، چالشها  
A-10-820-2

#### دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

#### نسبت به فعالیتهای مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم

#### پزشکی با تاکید بر دستیابی به اهداف آموزشی (E)

ناهید جلیلیان، احمد خشای، نسرين جلیلیان، ژاله دزفولی منش، علی اکبر ده حقی، ویدا سپاهی

کرمانشاه-بلوار شهید بهشتی-محوطه بیمارستان طالقانی- مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
njjalilian@yahoo.com

**مقدمه:** مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در دانشگاهها از ارکان مهم در پیشبرد اهداف کمی و کیفی آموزش محسوب می شوند. مراکز توسعه آموزش پزشکی با ماموریت برقراری پیوند بین مقوله های پژوهشی و شیوه های نوین آموزشی با مهارت های بالینی شکل گرفته و در جهت کمک به ارتقای توان آموزشی پزشکان به عنوان اساتید و مدرسین کار آزموده تلاش می نمایند. با توجه به ۵ حیطه حاکمیت و رهبری، برنامه-ریزی آموزشی، رشد و بالندگی اعضای هیات علمی، ارزشیابی و پژوهش در آموزش این مطالعه بمنظور بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه نسبت به فعالیتهای مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی در سال ۸۹ انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه بصورت مقطعی توصیفی در سال ۸۹ انجام شد. جامعه پژوهش را اعضای هیات علمی دانشگاه با ۲۱۰ نفر تشکیل داد و در نمونه بررسی ۷۰ نفر مبادرت به تکمیل پرسشنامه نمودند. پرسشنامه-ای شامل ۶ سوال دموگرافیک و ۱۵ سوال تخصصی بر اساس مقیاس لیکرت از (خیلی زیاد تا خیلی کم) که نمرات بین ۱-۳۰ کم، ۳۱-۶۰ زیاد و ۶۱-۷۵ خیلی زیاد را به خود اختصاص داد تهیه گردید. روایی صوری و محتوایی توسط اساتید صاحب نظر تایید و پس از تکمیل پرسشنامه توسط اساتید از نرم افزار SPSS جهت تجزیه و تحلیل آماری استفاده شد و با آمار توصیفی کای دو و ویلکسون مورد بررسی قرار گرفت.



نسرین مهدی پور، پیمان جعفری

شیراز- خیابان زند - دانشکده پزشکی شیراز  
mehdipourn@yahoo.com

**مقدمه:** هدف از این مطالعه توصیفی و تحلیلی بررسی عوامل مختلف مثل جنسیت، مسئولیت، نوع گروه در زمان ارتقاء اعضا هیات علمی دانشکده پزشکی شیراز می باشد.

**نتایج:** از طریق بررسی پرونده های موجود اعضا هیات علمی در دانشکده پزشکی اطلاعات جمع آوری شده و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نمونه ای با حجم ۳۷۹ نفر مورد تجزیه وتحلیل آماری قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** طبق بررسی های انجام شده بر روی ۳۷۹ نفر از اساتید می توان گفت زنان علی رغم مشغله و مسئولیتهای دیگری که بر عهده دارند نسبت به آقایان مشتاق تر بوده و زمان ارتقاء آنان نیز کمتر است و همچنین مسئولیت نقش عمده ای در زمان ارتقاء ایفا می نماید به طوری که اساتیدی که دارای مسئولیت در سطح گروه، دانشکده و یا دانشگاه هستند زودتر به دانشیاری و یا استادی ارتقاء یافته که این تفاوت از لحاظ آماری معنی دار می باشد ( $P = 0.05$ ) به طوریکه اساتید دارای مسئولیت در سطح دانشکده ۲ سال و ۴ ماه زودتر دانشیار و افراد با مسئولیت در سطح دانشگاه ۳ سال و ۶ ماه زودتر دانشیار گردیده اند. در ضمن بررسی زمان ارتقاء اساتید تمام وقت جغرافیایی با تمام وقت غیر جغرافیایی در مرحله استادیاری به دانشیاری تفاوت آماری معنی داری نشان داد ( $P = 0.05$ ) به طوریکه اساتید تمام وقت سه سال و سه ماه زودتر دانشیار می شوند.

**واژه های کلیدی:** زمان ارتقاء، مسئولیت، جنسیت

A-10-346-1

#### دانشگاه مجازی فرمتی برای توسعه آموزش عالی در تحقق نقشه

##### جامع علمی کشور (E)

شیمیا عابدی مدیسه، سمیه عابدی مدیسه، محمد رحیمی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

**مقدمه:** نظام انتقال آسان، قرار گرفتن در یک فضای خود راهبر و امکان ارتباط مجازی در عین واقعی بودن میان اساتید و دانشجویان مهم ترین ویژگی یک دانشگاه مجازی را تشکیل می دهد. در زمینه دانشگاه مجازی نیز در کشور ما نگرش های مختلفی وجود دارد که اغلب بر مبنای تفکرات سنتی استوار است. ایجاد نگرش صحیح نسبت به فراگیری الکترونیکی می تواند زمینه ساز رفع بسیاری از مشکلات و ابهامات باشد. هدف: شناخت دانشگاه مجازی فرمتی برای توسعه آموزش عالی (یکی از اهداف نقشه جامع علمی کشور) را فراهم می آورد.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات موجود در پایتختی الکترونیکی معتبر مرتبط با آموزش الکترونیک انجام گرفته است.

برای این فرد دقیقاً منبع مورد نظر (که مشابه منبع استاد درس) تعیین گردید. گروه ۲- ارائه درس توسط یکی از دانشجویان علاقه مند برای یک گروه از دانشجویان، که این دانشجو قبلاً توسط استاد درس و صرفاً بر اساس منبع مورد نظر تا حد مهارت در موضوع مورد نظر آموزش دید. گروه ۳- ارائه درس توسط یکی از دانشجویان علاقه مند به تدریس (و بدون آموزش قبلی) برای یک گروه از دانشجویان و آنگاه تکمیل مطالب و نکات جا افتاده توسط استاد درس بر اساس منبع واحد (آموزش در حضور استاد صورت گرفت). گروه ۴- ارائه درس برای یک گروه از دانشجویان توسط استاد به تنهایی بر اساس منبع مورد نظر. آنگاه با استفاده از ابزارهای پژوهش در زمان یکسان برای همه گروهها، اقدام به انجام پیش آزمون دانش برای کلیه دانشجویان شد و سپس اقدام به تشکیل گروههای آموزشی شد. جهت انتخاب دانشجویان و اختصاص آنها به چهار گروه آموزشی بدین نحو عمل گردید: از آنجائیکه تعداد ۴۴ نفر دانشجو در گروه تحت مطالعه حاضر بودند، دانشجویان به تساوی و به صورت تصادفی به چهار گروه آموزشی اختصاص داده شدند. لازم به ذکر است که قبل از تعیین افراد هر یک از گروه ها سه دانشجوی علاقه مند که در پژوهش مشارکت می نمودند انتخاب، و از لیست فراگیران حذف شدند. همچنین جهت جلوگیری از بروز تورش عمل طرح سنوال و انجام آزمونهای قبل و بعد توسط یکی از اساتید همکار صورت گرفته و در ضمن تحلیلگر آماری نیز تا انتها از ماهیت گروهها بی اطلاع باقی ماند. همچنین به منظور جلوگیری از ارتباط دانشجویان گروههای مختلف و تداخل احتمالی آراء بواسطه بروز تاثیر انتقال (rierCar effect) مداخله در چهار روز واحد و مجزا (واقع در چهار هفته متوالی) صورت گرفت.

**نتایج:** آنالیز واریانس یک طرفه نشان داد که میزان علاقه دانشجویان تحت مطالعه به روشهای آموزشی مورد استفاده به طور معناداری متفاوت بود ( $P = 0.05$ ) و دانشجویان در گروه ۴ (تدریس توسط استاد) به طور معناداری نسبت به روش آموزشی مربوط به خود علاقه مند بودند. همچنین آزمون دانت نشان داد که به نظر دانشجویان روش تدریس استاد تنها از روش های دیگر در میزان انتقال اطلاعات موثر تر بوده است ( $P = 0.05$ ). اما با توجه به نتایج هیچگونه تفاوت آماری معنی داری بین روش های تدریس مختلف در نمره دانشجویان (pretest - Posttest) مشاهده نمی شود. این نتیجه می تواند نشان دهنده این نکته باشد که هیچکدام از روش های تدریس در نمره نهایی دانشجویان تفاوت خاصی نداشته است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج این مطالعه، متغیر علاقه افراد به روش های آموزشی تنها عامل ایجاد تمایز و برتری بین بعضی از روشها بوده است و با توجه به این نکته که ایجاد علاقه می تواند منجر به افزایش تمرکز و همچنین انگیزه به فراگیری شود لذا توجه به این قابلیت از اهمیت خاص برخوردار است. نهایتاً لازم به ذکر است که نتایج مطالعه حاضر به لحاظ حجم پائین نمونه همواره باید با احتیاط مورد نظر قرار گیرد. کلید واژه ها: رویکردهای مختلف آموزشی، آموزش پزشکی، تدریس دانشجو محور

**واژه های کلیدی:** رویکردهای مختلف آموزشی، آموزش پزشکی، تدریس دانشجو محور

A-10-373-1

#### بررسی نقش عوامل مختلف در زمان ارتقاء اعضا هیات علمی

##### دانشکده پزشکی شیراز (E)



الزامات رسیدن به هدف برنامه چشم انداز ایران ۱۴۰۴ تمامی صاحب نظران معتقدند که باید تحولی اساسی در این نظام ایجاد شود. حال سؤال این است که محورهای این تحول چیست؟ و راهکارهای رسیدن به آنها کدام است. علیهذا لازم است در ابتدا وضعیت فعلی این نظام ارزیابی شود. وضعیت مطلوب تعیین شود و قدمهای اجرایی برای رسیدن به آن تعیین شود. بعضی از محورهای مهم که میتواند مورد توجه باشد به شرح زیر است: محوریت دانشگاه به عنوان کارخانه انسان سازی، تربیت نیروی کارآفرین با تفکر خلاق مبتنی بر حل مسئله و پژوهش محور، ارائه مهندسی نو از تولید علم، فناوری و نوآوری در کشور از طریق نقشه جامع علمی، ایجاد محیط علمی (Scientific environment) به تمام معنی کلمه که محیطی است پویا، شاداب و پر از نوآوری، توجه به دانشجو پروری، نخبه پروری و نخبه داری. در این راستا باید موارد زیر کاملاً مد نظر قرار گیرد: - روندهای جهانی اثرگذار بر آموزش (ماهیت جهانی علم، روحیه خلاق و نوآوری و...) - ارزشهای بنیادین (خدا محوری، توجه به انسانیت، عدالت و سلامت، توجه به فرهنگ غنی ایرانی اسلامی و...) - فرمتها (وجود پشتوانه ولایت، انقلاب فرهنگی، نگرش مثبت مقام معظم رهبری به وزارت بهداشت و...) - تهدیدها (از میان رفتن شان استادی و تضعیف جایگاه معلم، غلبه نگاه اقتصادی به مقوله بهداشت و سلامت، و آموزش پزشکی و...) - نقاط قوت (ادغام مقوله آموزش و سلامت و زمینه آموزش از طریق خدمات سلامت، برتری محسوس سطح آموزش پزشکی کشور در سطح منطقه و...) - نقاط ضعف (نداشتن نظام تعریف شده اقتصادی در حمایت از فعالیتهای آموزشی، ضعف سیستمهای ارزشیابی و اعتباربخشی برنامههای آموزشی و موسسه‌ای و...) - بررسی وضعیت آموزش پزشکی (تعداد محققان علوم پزشکی، تعداد دانشجویان پزشکی، تعداد فارغ التحصیلان دوره‌های دکتری تخصصی و...) - وضعیت موجود آموزش در ایران دانشگاه‌های علوم پزشکی در تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور وظیفه پیاده سازی نقشه علمی دانشگاه را بر عهده دارد. برای چیدمان این نظام از رویکرد نظامی نوآوری استفاده گردید. در این رویکرد نقشهای از پیش شناخته شده ای وجود دارد که بهتر است در درون یک نظام به بازیگرهای اصلی (در دانشگاه، واحدهای سازمانی میباشد) سپرده شده و روابط بین آنها تنظیم و تسهیل شود. فرآیندهای اصلی و در حقیقت نقشهای تعریف شده به قرار ذیل می باشد: سیاستگذاری کلان - تامین منابع و تسهیل خلق دانش - توسعه دانش - توسعه نیروی انسانی - حفظ و انتشار دانش - ارتقای کارآفرینی - تولید کالاها و خدمات نوآورانه - هنجارها و فرهنگسازی

واژه‌های کلیدی: نقشه علمی جامع کشوری، دانشگاه‌ها، آموزش پزشکی.

A-10-344-1

### مقایسه موانع انجام فعالیتهای پژوهشی از دیدگاه دانشجویان

عادی و استعدادهای درخشان در دانشگاه علوم پزشکی اراک

(E)

سعید چنگیزی آشتیانی، محسن شمسی

اراک- سردشت- دانشکده پیراپزشکی- بال قرمز- طبقه دوم

ashtiyani@sums.ac.ir

یافته‌ها: دانشگاه مجازی مبتنی بر تجربه‌های دانشگاه واقعی است یعنی در دانشگاه مجازی نیز تلاش می شود همه عناصر کلاسی و دانشگاهی در دانشگاه واقعی بکار گرفته شود، با این تفاوت که کلاس در فضای دیجیتال، واقعی مجازی، غیر مرکزی و تعاملی همزمان با ظرفیت همه جهان تحقق پیدا می کند. برای این آموزش محدودیت مکانی و یا زمانی وجود ندارد. همچنین محدودیتی برای تعداد دانشجویان وجود ندارند. در این نوع از آموزش با تعداد محدودی استاد می توان دانشجویان بسیاری را پوشش داد. علاوه بر این، انتقال الکترونیکی متون درسی هزینه های دانشگاهی را به نحو چشمگیری کاهش می دهد. تکنیک های آموزشی که در این روش استفاده می شوند متنوع هستند. دسترسی بهتر به کتابخانه ها و منابع آموزشی و امکان جستجوی سریع در حین مطالعه دروس بدون آن که نیاز به ترک محیط مطالعه و صرف وقت شود، به کیفیت این شکل از تحصیل می افزاید. در واقع دانشگاه مجازی از خصلت چند فرهنگی، چند مکانی و چند ظرفیتی بالا برخوردار است. از مهم ترین دستاوردهای آن می توان به موارد زیر اشاره کرد: افزایش کیفیت یادگیری و آموخته های دانش آموزان و دانشجویان، سهولت دسترسی به حجم بسیار بالایی از اطلاعات و دانش های موجود در جهان، دسترسی سریع و به موقع به اطلاعات و... بدون شک در این راستا محیط های آموزشی آینده به صورت های زیر خواهد بود: دانشجو محور، تعاملی و پویا، برخوردار از قابلیت کار گروهی و... روش های یادگیری و آموزش در دانشگاه مجازی: ارائه دروس، دارا بودن سیستم مدیریت یادگیری (LMS)، دارا بودن سیستم مدیریت محتویات یادگیری (LCMS)، دروس چند رسانه ای، سازوکارهای ارتباطی پیشرفته و... اجزای دانشگاه مجازی: Unit - Information Booth - Student - Office - Teaching

نتیجه گیری: دانشگاه های سنتی ناگزیر به سازگاری با سیر تحولات و تغییرات جدید هستند. با توجه به جوان بودن جمعیت کشور و علاقه فراوان آنان برای ادامه تحصیل در مقاطع عالی و عدم امکان پاسخگویی به این نیاز آنها از طرق سنتی، دانشگاهها با تاسیس و راه اندازی مراکز آموزش مجازی، می توانند نیاز جامعه را برطرف کنند. ارائه در: چهارمین همایش کشوری یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی، ۲۶ تا ۲۸ بهمن ۱۳۸۹، دانشگاه علوم پزشکی تبریز

واژه‌های کلیدی: دانشگاه مجازی، ارتقاء آموزش، دانشگاه

A-10-309-4

### اهمیت نقشه جامع علمی کشوری در توسعه آموزش پزشکی

در دانشگاهها (E)

خاطره عیسی زاده فر، مسعود انتظاری اصل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

isazadehfar@yahoo.com

چکیده از موضوعات مهم مورد بحث در کار گروه آموزش نقشه جامع علمی کشور بحث تحول آموزش عالی در حوزه سلامت متناسب با فرهنگ اسلامی - ایرانی با بهره گیری از تجربیات مثبت جهان در زمان ورود به عصر دانش و جامعه مبتنی بر دانش (based-on-Knowledge society) می باشد. در حال حاضر نظام آموزشی ما توانایی انجام این مأموریت را ندارد، برای تامین





**نتایج:** میانگین و انحراف معیار نمره نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به آینده ی شغلیشان  $74/3 \pm 5/3\%$  به دست آمد، همچنین میانگین و انحراف معیار نگرش دانشجویان به آینده ی شغلی در مقایسه دانشجویان دختر نسبت به پسر تفاوت آماری معنا داری را نشان داد ( $p = 0/05$ ). نتایج نشان داد که  $85/05\%$  دانشجویان، این رشته را با شناخت کافی انتخاب کرده بودند و  $93/1\%$  آن ها این رشته را به دوستان خود توصیه می کردند. همچنین  $83/9\%$  از دانشجویان بیان کرده بودند که در صورت شرکت مجدد در کنکور سراسری این رشته را به عنوان انتخاب اول خود برمی گزیدند.  $68/96\%$  معتقد بودند که این رشته می تواند در آینده آن ها را به رفاه و درآمد بالا در زندگی برساند.  $51/72\%$  معتقد بودند که طول مدت تحصیل در این رشته مناسب بوده. از طرفی  $58/63\%$  از دانشجویان معتقد بودند که ظرفیت دانشجویان اختصاص یافته به این رشته بیش از نیاز جامعه می باشد.

**نتیجه گیری:** نتایج حاکی از آن است که دانشجویان تا حدودی نسبت به آینده ی شغلی خود نگرش منفی دارند و این نگرش منفی در دانشجویان پسر به مراتب بیشتر از دانشجویان دختر است. آشنایی بیشتر دانش آموزان با رشته های تحصیل دانشگاهی قبل از شرکت در آزمون سراسری و مشاوره به آن ها در ملموس کردن آینده ی شغلیشان و حمایت مالی پزشکان جوان می تواند در بهبود نگرش آن ها مفید واقع شود.

**واژه های کلیدی:** نگرش دانشجویان پزشکی، وضعیت تحصیلی، آینده ی شغلی.  
A-10-396-5

### تعیین استراتژیهای گروه آموزشی فناوری اطلاعات سلامت در

#### تحقق اهداف نقشه جامع علمی سلامت (E)

معصومه سرباز، خلیل کیمیافار

مشهد- میدان فلسطین دانشکده علوم پیراپزشکی گروه آموزشی مدارک

پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت

sarbazm@mums.ac.ir

**مقدمه:** استفاده از برنامه در هر سامانه ای که مدعی «کارآمدی و بهره وری» و « رشد و توسعه است»، امری ضروری شمرده می شود. در عرصه برنامه ریزی حوزه سلامت، اسناد بالادستی متعددی کمک کننده هستند. سند چشم انداز، برنامه توسعه کشور، نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت از اسناد مهم و کلیدی هستند. هدف: پژوهشگران با بررسی این اسناد و تعیین حوزه های مرتبط با مدیریت و فناوری اطلاعات سلامت به تعیین جایگاه و تدوین برنامه راهبردی گروه آموزشی فناوری اطلاعات سلامت پرداختند.

**روش کار:** پژوهشگران با مطالعه ی اسناد بالا دستی کشور در حوزه ی سلامت و مطالعه برنامه راهبردی دانشگاه علوم پزشکی مشهد به روش مروری، اقدام به تدوین برنامه ی راهبردی گروه با توجه به اولویت های ذکر شده در این اسناد نمودند. تحلیل SWOT در مورد نقاط ضعف و قوت، تهدیدها و فرصت ها انجام گرفت و سپس با استفاده از مدل استراتژی توز (TOWS) استراتژیهای گروه تعیین گردید.

**نتایج:** در برنامه پنجم توسعه بر لزوم اصلاح نظام مدیریت و شبکه آمار و اطلاعات تاکید شده است. کمبود نیروی متخصص مرتبط با مدیریت اطلاعات سلامت و کمبود پست های مرتبط با آن، ضعف شناخت و آگاهی ذینفعان در

**مقدمه:** اولین گام برای سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه دستیابی به درکی درست از توانمندی ها، امکانات موجود و نیز پی بردن به نقاط ضعف و قدرت تحقیقاتی است. هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه موانع انجام فعالیتهای پژوهشی از دیدگاه دانشجویان عادی و استعدادهای درخشان در دانشگاه علوم پزشکی اراک انجام پذیرفته است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی تحلیلی بوده که در طی آن ۵۶ نفر از دانشجویان استعداد درخشان و ۱۸۰ نفر از دانشجویان عادی از طریق پرسشنامه ای مشتمل بر مشکلات پژوهشی دانشجویان در ابعاد مختلف متدولوژی، دسترسی به منابع، آشنایی با فرایند تحقیق و غیره مورد بررسی قرار گرفتند و در نهایت اطلاعات تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** بین میانگین نمره مشکلات پژوهشی دانشجویان استعداد درخشان و دانشجویان عادی در زمینه عدم انگیزه برای انجام تحقیق ( $P < 0/001$ )، عدم تسلط کافی به زبان انگلیسی ( $P < 0/003$ )، عدم دسترسی به مشاوره های تحقیقاتی در دانشگاه ( $P < 0/022$ ) و وقت گیر بودن انجام تحقیق ( $P < 0/028$ ) اختلاف معناداری وجود داشت. بیشترین راهکارهای پیشنهاد شده از طرف دانشجویان نیز شامل رفع قوانین دست و پاگیر در زمینه تحقیق، استفاده از مشاورین تحقیقاتی ورزیده و تخصیص یارانه های پژوهشی به دانشجویان بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به موانع یافت شده در این پژوهش رفع مقررات دست و پا گیر، آموزش اساتید در زمینه مهارت های راهنمایی دانشجویان برای انجام پژوهش، تشویق دانشجویان به گذرانیدن کارگاه آموزشی روش تحقیق و تأمین بودجه و امکانات کافی از جمله اقداماتی است که می تواند در کاهش موانع موجود ثمر بخش باشد.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: دانشجو، استعداد درخشان، موانع پژوهش، علوم پزشکی

A-10-430-1

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه نسبت به این

#### رشته و آینده ی شغلی آن در دانشگاه علوم پزشکی جهرم. (E)

محمد امیر طاهری نژاد، محمد امین قبادی فر، کامیار شه کلاهی، مهسا

مزروعی

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم

amin\_m505@yahoo.com

**مقدمه:** نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به رشته ی تحصیلی شان می تواند نقش به سزایی در تعیین برنامه ریزی های کلان مملکتی، کیفیت آموزش و اشتیاق آنان برای یادگیری داشته باشد. این مطالعه با هدف بررسی نوع نگرش دانشجویان پزشکی در بدو ورود به تحصیل، نسبت به این رشته و آینده ی شغلیشان صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی مقطعی بر روی ۸۷ نفر از دانشجویان ورودی ۸۸ و ۸۹ انجام پذیرفت. روش گرد آوری داده ها، پرسشنامه ای معتبر حاوی ۱۴ سؤال بر اساس مقیاس لیکرت بود. در پایان داده ها با نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه تحلیل آماری قرار گرفت.



در حیطه های فوق (هرایستگاه ۸ دقیقه) و ۱ ایستگاه مربوط به استراحت و فیدبک طراحی شد. در تاریخ مقرر دانشجویان طی برنامه از قبل مشخص شده با لباس و . وارد مرکز مهارتهای بالینی شده و از موزن برایشان انجام شد. به هر یک از دانشجویان یک برگه که نحوه گذراندن شماره ایستگاه ها بود، داده شد. تا بدین ترتیب تداخلی در ورود و خروج دانشجویان در ایستگاه بوجود نیاید و هر دانشجو همه ایستگاه ها را گذرانده باشد. ضمناً در طی آزمون هیچ یک از دانشجویان امکان ملاقات با دانشجویان منتظر برای فراخوانی به امتحان را نداشتند.

**نتایج:** کلیه دانشجویان نمرات قبولی را کسب نمودند و لی در ارزیابی نمرات در ایستگاه مختلف، نمرات مربوط به ایستگاه تشخیص پرستاری، احیا پایین ترین نمره و نمرات مربوط به شرح حال، دارو و سرم، آموزش به بیمار بالاترین نمره بوده است. با توجه به اینکه ایستگاه فیدبک در نظر گرفته شده بود نقاط ضعف و قوت دانشجویان به آنها گفته و موارد مورد ارزیابی، مورد بحث قرار گرفت. در اصل مقاله به جزئیات ایستگاه و نمرات ارزشیابی دانشجویان پرداخته خواهد شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به رضایتمندی دانشجویان از ارزشیابی با ساختار عینی، کاربرد وسیع این روش در بخش های مختلف بالینی ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** آسکی، دانشجویان پرستاری، عرصه کودکان  
A-10-521-1

### مقایسه اثربخشی برنامه مدون پیشنهادی آموزشی با برنامه

#### آموزش معمول در دانشجویان (E)

لیلا جمشیدی

همدان بلوار امام خمینی بلوار پروفیسور موسیوند مجتمع دانشگاه آزاد  
اسلامی واحد همدان گروه پرستاری،  
jamshidi.leila@gmail.com

**مقدمه:** نقش عمده آموزش عالی، تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه و تدوین و ارتقاء دانش و زمینه سازی توسعه کشور است. مدتهاست که مراکز آموزشی علوم پزشکی دنیا نگران بازدهی برنامه های درسی علوم پزشکی و کارایی آن توسط فارغ التحصیلان می باشند و تنها زمانی می توان این نگرانی را رفع نمود که با ارزیابی نیازها، تدارک لازم را برای نیازهای آینده پیش بینی نمود.

**روش کار:** در این پژوهش طی یک کارآزمایی بالینی، برنامه آموزش مدون برای ۲۰ کارآموز و ۲۰ کارورز (گروه مورد) و برنامه آموزش جاری برای ۴۰ کارآموز و کارورز (گروه شاهد) در بخش داخلی اجرا گردید و میزان یادگیری در حوزه شناختی و روان حرکتی توسط پیش آزمون و پس آزمون مورد ارزیابی قرار گرفت. این پژوهش با هدف تعیین میزان مقایسه اثربخشی برنامه مدون پیشنهادی آموزشی با برنامه آموزش معمول در دانشجویان پرستاری صورت پذیرفته است.

**نتایج:** با وجود ارتقاء آگاهی در هر دو گروه مورد و شاهد، در مقایسه یافته ها نشان دادند که پیشرفت تحصیلی بطور معنی داری در گروه مورد و بر اساس برنامه پیشنهادی و در حیطه روانی حرکتی و شناختی، بیش از گروه شاهد بود.

ارتباط با اهمیت آمار و اطلاعات، ضعف سرمایه گذاری لازم نسبت به تولید آمار و اطلاعات ضروری، عدم یکپارچگی نظام اطلاعات سلامت و کافی نبودن پژوهشها در این زمینه از نقاط ضعف نظام سلامت محسوب شده اند. در نقشه جامع علمی سلامت حوزه مدیریت اطلاعات و دانش به عنوان حوزه اولویت دار و به عنوان زیرساخت شناسایی شده و تأکید شده است که به این اولویت ها باید مستقیماً پرداخته شود. در قسمت توسعه منابع انسانی، توسعه رشته ها و مقاطع آموزشی در حوزه های اولویت دار و اختصاص ۷۰ درصد از ظرفیت تحصیلات تکمیلی به این حوزه ها مورد تأکید قرار گرفته است.

**نتیجه گیری:** در نهایت پس از بررسی اسناد بالادستی مهمترین استراتژی های گروه آموزشی فناوری اطلاعات سلامت بدین ترتیب مشخص گردید: توسعه مقاطع تحصیلات تکمیلی، توسعه اطلاع رسانی و برنامه های آموزشی در خارج و داخل گروه، توسعه منابع انسانی گروه، توسعه ارتباطات با مراکز علمی، ایجاد و توسعه مرکز تحقیقات سیستم های اطلاعات سلامت در دانشگاه.

**واژه های کلیدی:** نقشه جامع علمی سلامت، برنامه پنجم توسعه، استراتژی آموزشی

A-10-496-1

### واحد عرصه کودکان با استفاده از آزمون آسکی (E)

زهرا سبزی، لیلا جویباری، اکرم ثناگو

دانشگاه علوم پزشکی گلستان،  
zsgorgan@yahoo.com

**مقدمه:** امتحان بالینی با ساختار عینی به عنوان یکی از بهترین روشهای سنجش، می تواند میزان تحقق اهداف آموزش در زمینه های شناختی، عاطفی، و روانی حرکتی دانشجویان پرستاری را مورد ارزیابی قرار دهد. لذا با توجه به اهمیت و لزوم برگزاری آزمون معتبر برای ارزشیابی مهارت های بالینی پرستاری، اقدام حاضر به منظور ارزیابی مهارت بالینی دانشجویان سال چهارم پرستاری که واحد عرصه کودکان دارند به اجرا در آمد. هدف از این مطالعه بررسی توانمندی عملی و نظری دانشجویان سال آخر پرستاری دانشکده پرستاری مامایی بویه گرگان در واحد عرصه کودکان با استفاده از آزمون اسکی در سال ۸۹ می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه ۳۰ دانشجوی پرستاری سال چهارم که واحد عرصه کودکان را گذرانده اند و در حال رسیدن به مرحله دانش اموزی بودند در این مطالعه شرکت داشتند. اطلاع رسانی برای دانشجویان در ابتدای ترم از طریق وب سایت دانشگاه، کارگاه قوانین و مقررات حرفه ای انجام شد. بر اساس اهداف، اولویت، اهمیت و قابلیت اجرایی موارد مورد ارزیابی انتخاب شد. این موارد در مورد عرصه کودکان شامل: نحوه شرح حال، بررسی رشد و تکامل و ارزیابی جسمی، تشخیص پرستاری، گزارش نویسی، آموزش به بیمار، انجام مهارت گذاشتن سوند معده و برقراری خط وریدی، اخلاق حرفه ای، تفسیر آزمایشات، دوز اژدارو سرم تراپی، احیا؛ بوده است. سئوالات در حیطه های فوق طراحی و توسط اعضای گروه کودکان مورد ارزیابی قرار گرفت. فهرست واری / چک لیست نیز مرتبط با اقدامات فوق تهیه گردید و در برخی موارد مانند آموزش به بیمار و اخلاق حرفه ای بیمار نما و در سایر قسمت ها ناظر در نظر گرفته شد. در هر نوبت ۹ ایستگاه مربوط به عملکردها



### نقش دانشگاه های علوم پزشکی در تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور در حوزه آموزش (E)

عباس علامی، مهرنوش احمدی، فریبا درخشان

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش

دانشکده پزشکی

allami@qums.ac.ir

**مقدمه:** نقشه جامع علمی دانشگاه عبارتست از مجموعه ای جامع، هماهنگ و پویا از اهداف، سیاست ها، ساختارها و الزامات برنامه ریزی تحول راهبردی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر ارزش های اسلامی ایرانی و آینده نگر برای دستیابی به اهداف چشم انداز بیست ساله کشور. تحلیل SWOT آموزش پزشکی در دانشگاه های علوم پزشکی می تواند نقش دانشگاه های علوم پزشکی در تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله کشور و نقشه جامع علمی کشور (به ویژه در حوزه سلامت) را مشخص نماید.

**روش کار:** این مطالعه با بررسی سند چشم انداز بیست ساله کشور و نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت تدوین شده است.

**نتایج:** در تحلیل SWOT می توان به موارد ذیل به عنوان فرصت های دانشگاه های علوم پزشکی در زمینه آموزش علوم پزشکی اشاره نمود: وجود پشتیبانهای مقامات بلند پایه کشوری برای ایجاد تحول آموزش مداوم در طول عمر (long-life learning) توسعه رشته های آموزشی در خصوص طب جایگزین و سنتی و طب مکمل (استاندارد و مبتنی بر شواهد) توسعه روش های جدید و اثربخش تر آموزشی مبتنی بر فناوری های جدید، از جمله ICT و فناوری شناخت توسعه فناوری ها و دانش های جدید مانند مهندسی ژنتیک، نانو و تاسیس رشته های جدید مربوطه افزایش سطح آگاهی عمومی از مقوله های سلامت و احترام جامعه به طب و طبابت توسعه رشته های میان بخشی (مانند مدیریت و Health in MBA) با همکاری دانشگاه های داخلی و خارجی گرایش دانشگاه ها به ارائه خدمات سلامت بهره برداری و تجاری سازی نوآوری ها و دستاوردهای علمی و پژوهشی در راستای تولید ثروت و قدرت تبدیل آموزش به یک فرصت (صنعت) کلیدی و رقابتی شدن آن (تولید ثروت از آموزش مانند توریسم آموزشی) فرصت برقراری ارتباط با نخبگان، دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی برتر جهان گرایش بالا برای ورود به حوزه های علوم پزشکی، به ویژه سطوح عالی وجود قوانین مرتبط با سلامت و آموزش پزشکی، مانند قانون برنامه چهارم توسعه همچنین موارد زیر به عنوان تهدیدها در این حوزه یاد می شود: کاهش توجه سیاست گذاران به مفهوم سلامت و غلبه نگاه اقتصادی به مقوله های بهداشت و سلامت و آموزش پزشکی فوق تخصصی شدن و fragmentation محدودیت منابع و اعتبارات و روند رو به رشد نگاه تجاری به طب تجاری شدن طب و سوء استفاده از رسانه ها تغییر الگوی بیماری ها و شیوه زندگی روند فزاینده دخالت های قضایی در امور فنی آموزش نقش منفی رسانه های عمومی در تعامل با نظام آموزش پزشکی تضعیف جایگاه و شان استادی فرار مغزها افزایش خوددرمانی

**نتیجه گیری:** با بررسی موارد فوق می توان به طور خلاصه گسترش هدفمند آموزش عالی در حوزه سلامت، برآورد نیروی انسانی مورد نیاز دانشگاه در زمینه آموزش، برآورد رشته های جدید، تدوین راهکار برای تحول در نظام

**نتیجه گیری:** برنامه مدون نسبت به برنامه معمول بطور معنی داری سبب ارتقا، توان کارآموزان بخصوص از نظر مهارت های بالینی در حوزه روانی حرکتی نسبت به برنامه جاری می باشد. برنامه ریزی آموزشی، سازماندهی یا اصلاح فعالیتها، تجهیز منابع و امکانات آموزشی برای تحقق بهینه اهداف آموزشی است. یکی از اصول ضروری برنامه ریزی آموزشی استمرار است و انجام پژوهش برای اطمینان از صحت آن، از اصول آموزش مستمر می باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش، اثربخشی، برنامه ریزی آموزشی

A-10-503-1

### گرایش به تفکر انتقادی دانشجویان ترم اول کارشناسی پیوسته مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد در سال ۱۳۸۹ (E)

حمیده جعفری، حسین کریمی موقی

دانشکده پرستاری و مامایی

jafarih871@mums.ac.ir

**مقدمه:** بخش حیاتی تفکر انتقادی به عنوان یکی از استانداردهای آموزشی، گرایش به تفکر انتقادی است به طوری که بدون گرایش مثبت نسبت به تفکر انتقادی، این نوع تفکر رخ نداده و یا زیر سطح استاندارد قرار می گیرد. این مطالعه باهدف بررسی گرایش به تفکر انتقادی دانشجویان ترم اول کارشناسی پیوسته مامایی در دانشکده پرستاری و مامایی مشهد در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** پژوهش حاضر از نوع مقطعی است که بر روی ۲۲ نفر از دانشجویان ترم اول مقطع کارشناسی پیوسته مامایی در دانشکده پرستاری و مامایی مشهد به روش سرشماری انجام گرفت. داده ها با استفاده از فرم مربوط به مشخصات کلی واحد پژوهش و پرسشنامه روا و پایایی (0/837/α) گرایش به تفکر انتقادی ریکتز جمع آوری و با استفاده از آمار توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین نمره گرایش به تفکر انتقادی 11/3 ± 125/7 با حداقل 100 و حداکثر 154 بود، به طوری که گرایش به تفکر انتقادی اکثریت شرکت کنندگان (63/6 درصد) در حد متوسطی قرار داشت. همچنین بین گرایش به تفکر انتقادی با تحصیلات مادر رابطه مستقیم و معنی داری وجود داشت (P=0/023)، اما بین گرایش به تفکر انتقادی بارتبه کنکور سراسری، معدل کل دبیرستان و علاقه به رشته مامایی رابطه معنی داری وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** باتوجه به سطح متوسط گرایش به تفکر انتقادی دانشجویان ترم یک مامایی، برای رساندن سطح آن به حد مطلوب و مطابق با استانداردهای جهانی، نیاز به برنامه ریزی های کارآمد آموزشی می باشد. به دنبال این برنامه ریزی پیشنهاد می شود برای ارزیابی میزان موفقیت در دستیابی به این هدف مجدداً در انتهای دوره تحصیلی میزان گرایش به تفکر انتقادی این دانشجویان بررسی گردد.

**واژه های کلیدی:** تفکر انتقادی، گرایش به تفکر انتقادی

A-10-639-1



### ارتقاء عملکرد تحصیلی و سلامت روان دانشجویان با ارایه بسته روانشناختی، آموزشی در بدو ورود به دانشگاه (E)

فخرالسادات میرحسینی، زهرا زنجانی، اکبر علی امغرزاده، زریچهر وکیلی، عبدالله امید، رضا رضائی، معصومه آلبوغیبش، بدرالسادات میرحسینی، محمد مصباحی بیدگی

کاشان بلوار قطب راوندی دانشکده پیراپزشکی  
f\_mirhoseiny@yahoo.com

**مقدمه:** تربیت و ارتقای سرمایه های انسانی کارآمد از ماموریت های اختصاصی دانشگاه‌ها می باشد. پیشرفت تحصیلی دانشجویان پس از ورود به دانشگاه از عمده ترین اهداف نظام آموزش عالی هر کشور است. افت تحصیلی دارای پیامدهای فردی، اجتماعی و موجب به خطر افتادن سلامت روان افراد می گردد. لذا لازم است ضمن توجه به ملزومات توانایی یادگیری مادام العمر در دنیای جدید، برای ابعاد مختلف آموزشی، فرهنگی، مشاوره ای و... دانشجویان نیز برنامه ریزی نمایند. در این مطالعه تاثیر ارایه بسته روانشناختی-آموزشی در بدو ورود به دانشجویان از نظر وضعیت سلامت روان و عملکرد تحصیلی آنان بررسی شد.

**روش کار:** طی یک مطالعه نیازسنجی بسته آموزشی ۳۶ ساعته شامل دو بخش کارگاههای روانشناختی و آموزشی، طراحی گردید و طی فرایند آماده سازی در ابعاد مربوط به مجوز کمیته اخلاق معاونت پژوهشی دانشگاه، به دانشجویان جدیدالورود در پیراپزشکی (گروه مداخله) ارائه گردید. قبل از آموزش، در آغاز نیمسال دوم ۸۷-۸۸ کلیه دانشجویان جدید دانشگاه با توضیح محقق در پیش آزمون شرکت نمودند و معدل دیپلم اخذ شد. سپس طی دو نیمسال بعد، با انجام ۲ پس آزمون بررسی و پیگیری، و نتایج دو گروه با کنترل نتایج پیش آزمون مقایسه گردید. پرسشنامه GHQ ۲۸ برای سنجش سلامت روان و معدل برای عملکرد تحصیلی و نیز شاخصهای توصیفی و آزمون های تحلیل کوواریانس برای مقایسه نتایج دو گروه استفاده شد.

**نتایج:** تعداد ۲۳۲ دانشجوی جدیدالورود مقاطع پیوسته، ۴۱ نفر گروه مداخله و ۱۹۱ نفر گروه شاهد بررسی شدند. طی پیش آزمون و پس آزمونهای اول و دوم، نمره پرسشنامه سلامت روان بترتیب بامیانگینهای ۰.۱۸-۰.۴۶-۰.۱۹-۰.۲۷-۰.۱۷ و معدل آنها ۰.۱۷-۰.۱۶-۰.۳۴-۰.۱۶-۰.۳۱ مربوط به گروه مداخله بود و در گروه شاهد: ۰.۲۰-۰.۲۳-۰.۳۰-۰.۲۴-۰.۱۰ نمره سلامت روان و ۰.۱۷-۰.۱۵-۰.۱۵ و ۰.۱۵ معدل آنها بود. بر اساس تحلیل کوواریانس با کنترل نتایج پیش آزمون، بین میانگین هادردومتغیر در پس آزمون اول ارتباط معنادار نبود و در پس آزمون دوم (مرحله پیگیری)  $P = 0.01$  تفاوت را نشان داد.

**نتیجه گیری:** طبق نتایج، بسته آموزشی ۳۶ ساعته در مرحله پیگیری (پس آزمون ۲) موجب کاهش نمره آزمون GHQ، یعنی بهبود سلامت روان شده و از افت معدل نیمسال نیز جلوگیری نموده است. هرچند در کوتاه مدت بر بهبود آنها اثر نداشت. بنظر میرسد استرس ورود به دانشگاه در کوتاه مدت نیازمند مداخلات زمینه ای، اختصاصی تر و طولانی تری است. کلمات کلیدی: عملکرد تحصیلی، سلامت روان، دانشجو، معدل، کارگاه، روانشناختی

A-10-539-2

آموزشی برای رسیدن به اهداف چشم انداز، توجه به فرهنگ غنی اسلامی ایرانی در آموزش و آداب معلم و متعلم، توجه به الزامات مراکز آموزشی، فرایندها، فراگیران، اساتید و دانش آموختگان در عصر حاضر، پرورش دانشجویان خلاق و پژوهش محور، ملاحظه آموزش پزشکی به عنوان یک صنعت رقابتی، تحلیل و پیشنهاد حد گسترش برای رشته ها (توازن رشته ای) را به عنوان نقش های اصلی دانشگاه های علوم پزشکی در پیاده سازی نقشه جامع علمی کشور در حوزه آموزش دانست.

**واژه های کلیدی:** نقش، دانشگاه علوم پزشکی، نقشه جامع علمی، آموزش  
A-10-137-2

### مراکز رشد حوزه سلامت؛ شاه کلید ارتباط آموزش، صنعت و تسهیل تحقق اهداف نقشه جامع (E)

سحر پرو، رضا دهنوی، عاطفه اسفندیاری، فاطمه رمضانی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی  
rdehnavi@gmail.com

**مقدمه:** محیطهای آموزشی، بستر تربیت نیروی انسانی و پاسخگو به نیازهای سلامت می باشند. اما متأسفانه شکافی میان دانش فارغ التحصیلان و نیازهای واقعی سلامت وجود دارد. در این رابطه یکی از راهکارهای مهم، عملکرد مناسب مراکز رشد و تعامل مناسب محیط های آموزشی با آنها می باشد. هدف: در این مقاله سعی شده تا ضمن اشاره به برخی خصوصیات تاثیرگذار بخش سلامت و آموزش علوم پزشکی کشور بر عملکرد مراکز رشد، راهکارهایی جهت ارتقای عملکرد این مراکز ارایه گردد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مرور نظام مند بوده که در آن سعی شد تا با جستجوی منظم مقالات و مستندات مربوطه، علاوه بر تجارب داخلی از تجارب سایر کشورها نیز در زمینه معیارهای مورد مطالعه، استفاده گردد.

**نتایج:** ویژگیهای منحصربه فرد بخش سلامت و نیز آموزش علوم پزشکی کشور بر پیچیدگیهای محیط مراکز تازه تاسیس رشد در بخش سلامت کشور می افزاید. در جهت رفع این چالش ها می توان با اتخاذ راهکارهایی نظیر ارتقا برنامه های ارتباط دانشگاه و صنعت، آموزش های مداوم و هدفمند اعضای هیات علمی، تقویت ارتباطات، برنامه های مشخص تجاری سازی ایده ها در محیطهای آموزشی، تامین منابع و امکانات و برنامه های انگیزشی به ارتقای عملکرد این مراکز کشور کمک نمود.

**نتیجه گیری:** بخش آموزش علوم پزشکی بعنوان محور اصلی پرورش نیروی انسانی خلاق و مولد ایده های مرتبط با نیازهای سلامت جامعه، می تواند نقش کلیدی را در ارتقای عملکرد مراکز رشد ایفا می نماید. توصیه می شود که با اتخاذ راهکارهای عمومی و اختصاصی موجبات ارتقای عملکرد این مراکز و تسهیل شرایط دسترسی به اهداف نقشه جامع علمی سلامت کشور را فراهم آورد.

**واژه های کلیدی:** مراکز رشد- بخش سلامت- نقشه جامع علمی سلامت کشور  
A-10-669-1



**نتیجه گیری:** زیر بنای توسعه پایدار، تلاش انسانهای سالم و با انگیزه است که در مرکز کانون این توسعه قرار دارند و کار آمدی عرصه های دیگر با همت آنها تکمیل گشته و نسبت به زحمت و دست مایه آنها سنجیده می شود که این امر نیاز مند هدایت و حمایت عمومی جامعه و تلاش در جهت افزایش رفاه و توان مند سازی آنها می باشد.

**واژه های کلیدی:** همت و تلاش مضاعف، توسعه پایدار و همه جانبه، دانشجویان تحصیلات تکمیلی

A-10-419-3

### بررسی آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی ایران در خصوص تدوین نقشه جامع علمی کشور (E)

زهره فرجی، سلیمه گوهری نژاد

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
faraji.z@gmail.com

**مقدمه:** در جهان کنونی، علم و فناوری از جایگاه بسیار مهم و راهبردی برخوردار است. شکل گیری مفاهیم جامعه و توسعه دانش-بنیان گواهی بر این مدعاست و شرایط به گونه ای است که در قرن حاضر هر کشوری برای رشد و پیشرفت همه جانبه بی شک نیازمند طرح و برنامه ای مدون در عرصه علم و فناوری می باشد. در این شرایط؛ طراحی و تصویب سند چشم انداز بیست ساله نظام جمهوری اسلامی ایران و طرح موضوع دستیابی به رتبه اول منطقه ای در عرصه علم و فناوری در این سند و همچنین تربیت تعداد قابل توجهی سرمایه انسانی متخصص در حوزه های علمی مختلف در سه دهه گذشته، انگیزه و توانمندی لازم برای ایجاد یک نهضت علمی را فراهم نموده است. به دنبال اهمیت این موضوع ما بر آن شدیم تا در این مطالعه میزان آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی به عنوان نیروهای متخصص بهداشت و درمان در خصوص تدوین این سند بررسی نماییم.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که در در تابستان ۸۸ بر روی ۱۱۴ نفر از دانشجویان مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه ی پژوهشگر ساخته ای بود که بین دانشجویان علاقمند توزیع شد و از شرکت کنندگان در مطالعه خواسته شد که میزان آگاهی خود و چگونگی به دست آوردن اطلاعات در این زمینه و نظرشان در مورد گنجاندن مفاهیم نقشه علمی در دوره آموزش را بیان کنند. پس از جمع آوری پرسشنامه ها داده ها بوسیله نرم افزار آماری SPSS و با استفاده از آزمون های کای دو، test-t تحلیل شد.

**نتایج:** میانگین سنی دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه ۲۹±۴/۳ بود. ۶۸/۳٪ نمونه ها زن و بقیه مرد بودند. میانگین امتیاز آگاهی دانشجویان ۳۹±۸/۷ بود. در تحلیل صورت گرفته بین امتیازات آگاهی و مقطع تحصیلی ارتباط معنی داری مشاهده شد. (p=۰/۰۰۱). ۷۵٪ از دانشجویان موافق گنجاندن آموزش مفاهیم و نقش آن در تحقق اهداف کشور در دوره آموزشی به صورت درس اختیاری و ۲۵٪ به صورت اجباری بودند.

**نتیجه گیری:** باتوجه به نتایج و اهمیت موضوع به نظر می رسد آموزش افراد مختلف جامعه به خصوص دانشجویان مقاطع تکمیلی به-عنوان کسانی که در

### بررسی ابعاد نگرش حاکمیت تلاش و همت مضاعف در ارتباط با ایجاد توسعه پایدار و همه جانبه از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی (MPH) و طراحی منشور حاکمیت فرهنگ تلاش و باز آفرینی-سال ۱۳۸۹ (E)

زهره حسینی، حسن فخار زاده، علیرضا شجاعی

مرکز بهورزی تربت حیدریه  
hosseinyz1@mums.ac.ir

**مقدمه:** توسعه را می توان مجموعه فعالیت هایی برای هدایت جامعه در جهت ایجاد توسعه مطلوب زندگی براساس نظام ارزش مورد پذیرش و تبدیل شرایط زندگی نامطلوب به مطلوب تعریف کرد. در این رابطه نظر رهبر معظم انقلاب اسلامی امسال را که سال همت مضاعف و کار مضاعف نامگذاری کرده است نشان دهنده اهمیت تلاش همه جانبه مردم و مسئولین می باشد تا جامعه به سوی تعالی و پیشرفت سوق داده شود. تجربه کشورهای موفق، نشان می دهد که توسعه همه جانبه به خصوص رشد اقتصادی آنها در درجه اول در اثر بالا بودن مشارکت و تلاش فوق العاده مردم عملی شده است. در این میان نگرش خاص مردم در رابطه با ابعاد این موضوع مهم به خصوص نسل جوان و دانشگاهی می تواند تاثیر زیادی بر بروز رفتارها و عملکردهای منتهی به مشارکت و تلاش در جهت توسعه داشته باشد. لذا بر آن شدیم که با شناخت نگرش دانشجویان نسبت به نقش تلاش در توسعه پایدار، زمینه سازی برای نهادینه کردن فرهنگ تلاش و شناساندن اثرات در امر نو آفرینی جامعه خود داشته باشیم.

**روش کار:** این تحقیق یک نوع بررسی توصیفی بوده است که در آن جامعه پژوهش، دانشجویان تحصیلات تکمیلی پودمانی بودند که با توجه به حجم نمونه تعداد ۶۶ نفر انتخاب شدند. ابتدا با مرور بر متون، پرسش نامه سنجش نگرش با ۲۰ سوال و فرم جمع آوری پیشنهادات جهت عین نمودن تلاش با پیشرفت و توسعه، طراحی و تکمیل شد. داده ها با نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد و جهت توصیف داده ها از نمودار و جداول فراوانی استفاده شد

**نتایج:** تمامی دانشجویان مولفه های شکل گیری همت مضاعف را به صورت خواسته باطنی انسانها در جهت پیشرفت و انگیزش برای تلاش و هدایت صحیح جهت بروز آن بیان کردند. اکثریت دانشجویان (۷۴ در صد موارد) تلاش در فرهنگ سازی عمومی، همت در جهت کار گروهی و مشارکتی، تلاش در جهت بارور سازی نظام اخلاقی و دینی، تلاش در جهت ارتقا، سلامت مردم را به عنوان اصول اولیه توسعه همه جانبه تلقی کرده و با آن کاملا موافق بودند. همچنین اکثریت آنها (۸۵ در صد موارد) تلاش در انجام پژوهش، تلاش در برقراری عدالت اجتماعی و توسعه شهری و روستایی و تلاش در افزایش رفاه مردم را به عنوان ملزومات توسعه پایدار بر شمرده اند. تاکید اصلی تمامی آنها بر توجه به نظام اخلاقی و ارزشی جامعه و مدیریت و هدایت جامعه بر این اساس بود. همچنین تمامی آنها با استفاده کار بردی از دانش و تلاش برای گسترش و تعمیم آن در سطح جامعه اتفاق نظر داشتند.





**تعیین ریزفعالیت های حیطه ارتقا سطح علمی و عملکرد دانشجویان در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)**

محمد مهدی ثاقب، میترا امینی، کوروش عزیز، پریسا نبینی

شیراز، خیابان زند، دانشکده پزشکی طبقه ۷ ساختمان شماره ۳، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
saghebf@gmail.com

**مقدمه:** آرمان قابل دستیابی جامعه در یک زمان بلند مدت معین که متناسب با ارزش ها و آرمان های نظام و مردم تعیین می گردد. جهت دستیابی به اهداف سند چشم انداز، نقشه جامع علمی کشور در سطح وزارتخانه ترسیم گشته است تا براساس راهبردهای عملیاتی و برنامه ریزی های زمان دار و منظم، به تدریج دستیابی به آن اهداف میسر گردد. بر این اساس جمعی از صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی بر آن شدند تا زیرمجموعه هر حیطه را مشخص نمایند. پژوهش حاضر در جهت تبیین زیر مجموعه های حیطه ارتقا سطح علمی و عملکرد دانشجویان تهیه شده است. هدف از این پژوهش، تعیین ریزفعالیت های حیطه ارتقا سطح علمی و عملکرد دانشجویان در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت group focus طی جلسات متعدد با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی انجام شد. در طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریزفعالیت های حیطه ارتقا سطح علمی و عملکرد دانشجویان در حوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریزفعالیت های این حیطه شامل تدوین نظام جامع تشویق، آموزش با رویکرد جامعه نگر، بهینه سازی طرح استاد مشاور، استفاده از توان علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دکتری عمومی در برنامه آموزشی و افزایش تعداد پایان نامه دانشجویی در حوزه آموزش می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می رسد که تدوین نظام جامع تشویق و آموزش دانشجویان با رویکرد جامعه نگر در این حیطه از اولویت بالاتری برخوردار بوده است که برنامه ریزی مسئولین و مدیران آموزشی باید بیشتر بر این ریزفعالیت ها، جهت دستیابی به آن ها متمرکز گردد.

**واژه های کلیدی:** طرح استاد مشاور، ارتقا سطح علمی دانشجویان و نقشه جامع علمی کشور.

A-10-276-9

**تعیین ریزفعالیت های حیطه استقرار نظام حاکمیت بالینی در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)**

آینده در دانشگاه های علوم پزشکی مسئولیت تحقق نقشه علمی را عهده دار هستند از اولویت و اهمیت بالایی برخوردار است. بدین منظور گنجانیدن آموزش مفاهیم، چشم انداز، اهداف و شاخص های نقشه در برنامه ریزی آموزشی ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** آگاهی، دانشجویان پزشکی، نقشه جامع علمی  
A-10-389-4

**تعیین ریزفعالیت های حیطه گسترش عدالت آموزشی و آموزش مادام العمر در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)**

محمد مهدی ثاقب، میترا امینی، ریتا رضایی، پریسا نبینی

شیراز، خیابان زند، دانشکده پزشکی طبقه ۷ ساختمان شماره ۳، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
saghebf@gmail.com

**مقدمه:** نقشه جامع علمی کشور عبارتست از مجموعه ای هماهنگ و پویا از اهداف، سیاست ها، ساختارها، الزامات برنامه ریزی تحول راهبردی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر ارزش های اسلامی ایرانی و آینده نگر برای دستیابی به اهداف سند چشم انداز بیست ساله کشور که با توجه به اهمیت این موضوع و تحقق اهداف سند چشم انداز، ما بر آن شدیم تا براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه زیر مجموعه های این حیطه را مشخص کنیم. تعیین ریزفعالیت های حیطه گسترش عدالت آموزشی و آموزش مادام العمر در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت focus group در سال ۱۳۸۹ با حضور تعدادی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طی جلسات متعدد انجام شد. در این جلسات صاحب نظران به تعیین اهداف این برنامه در حیطه آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند و ریزفعالیت های حیطه گسترش عدالت آموزشی و آموزش مادام العمر را مشخص نمودند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه این ریزفعالیت ها به ترتیب اولویت ها شامل نیازسنجی نیروی انسانی، طراحی دینامیک سیستم آموزشی متناسب با نیازهای سلامت، گسترش آموزش مجازی، بازنگری برنامه درسی، توسعه آموزش خودراهبر، ایجاد محیط آموزشی چند پتانسیلی \_ کارآفرین \_ ثروت ساز، استفاده از ظرفیت بخش غیردولتی، جذب استعداد های درخشان و آموزش مداوم حرفه ای فارغ التحصیلان بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می رسد که نیازسنجی نیروی انسانی و گسترش آموزش مجازی در این حیطه از اولویت بالاتری برخوردار بوده است که باید برنامه ریزی های مستمر و توجه بیشتر مسئولین به این حیطه ها، رسیدن به آن ها میسر و آسانتر گردد.

**واژه های کلیدی:** عدالت، عدالت آموزشی، آموزش مادام العمر و نقشه جامع علمی کشور.

A-10-276-6



میترا امینی، محمد مهدی ثاقب، کوروش عزیزی، پریسا نبیئی

شیراز، خیابان زند، دانشکده پزشکی طبقه ۷ ساختمان شماره ۳، مرکز

مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

mitraamini@yahoo.com

**مقدمه:** نقشه جامع علمی کشور با تلاش جمعی از صاحب نظران دانشگاهی جهت رسیدن به اهداف سند چشم انداز توسعه و قرار گرفتن کشور در رتبه نخست علم، تکنولوژی و اقتصاد تدوین گشته است. تمام حیطه های این نقشه راه تهیه شده است. تبیین این رسالت و تعیین مقصد نهایی تا بیست سال و راه های رسیدن به این موضوع با استفاده از تجربیات دیگر کشورها و دانش و مهارت و تجربه و اعتماد به نفس و انگیزه های الهی، می تواند در تحقق اهداف سند چشم انداز توسعه بسیار مثر ثمر باشد. هدف از این پژوهش، تعیین ریزفعالیت های حیطه استقرار نظام حاکمیت بالینی در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت focus group با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طی جلسات متعدد انجام شد. طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریزفعالیت های حیطه استقرار نظام حاکمیت بالینی در حوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریزفعالیت های این حیطه تشکیل کمیته حاکمیت بالینی، راه اندازی کمیته EBM، مشارکت استادی در برنامه استاد معین و حل مشکلات متخصصان در دیگر شهرستان ها، تشکیل شورای سیاست گذاری اخلاق حرفه ای با کمک گروه اخلاق، تخصیص ۱۰ درصد پایان نامه دانشجویان برای برنامه های نظارت درمانی و تدوین حداقل ۵ دستورالعمل درمانی در سطح دانشگاه به طور سالیانه می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می رسد تشکیل کمیته حاکمیت بالینی در این حیطه بالاترین اولویت را دارد. که باید با توجه بیشتر مسئولین و مدیران به دانشجویان، رسیدن به این هدف آسانتر گردد.

**واژه های کلیدی:** حاکمیت بالینی، سند چشم انداز توسعه بیست ساله کشور و نقشه جامع علمی کشور

A-10-276-15

مرور سیستماتیک مهمترین چالش های ارتباط میان رشته ای و

ارایه راهکار برای بخش آموزش پزشکی کشور (E)

فاطمه رضائی، عاطفه اسفندیاری، سحر پروا

کرمان-خیابان هفت باغ-دانشگاه علوم پزشکی

ramezani\_s64@yahoo.com

**مقدمه:** ماهیت پیچیده علوم سلامت و چند بعدی بودن آن لزوم نگرشی جامع و به دور از جزم اندیشی را در مطالعات این حوزه ناگزیر میسازد. در این رابطه ارتباطات میان رشته ای مناسب می تواند بسیار راهگشا باشد. این

مقوله در نقشه جامع سلامت کشور نیز مورد تاکید قرار گرفته است. تعیین موانع ارتباطات میان رشته ای و یافتن راهکار های رفع این موانع در بخش آموزش پزشکی کشور

**روش کار:** این مطالعه از انواع مطالعات مرور سیستماتیک است که در آن با مرور تمامی منابع در دسترس، در سایتهای Scopus pubmed, magiran, SID, Iranmedex Scholar, leGoog, SID, randoc, با استفاده از کلیدواژه های Interdisciplinary research, health sciences, barrier, limitation, solution, و معادل فارسی آنها سعی گردید. موانع موجود و احتمالی پژوهشهای میان رشته ای در بخش آموزش پزشکی کشور استخراج گردد.

**نتایج:** با توجه به نتایج مقالات کاملا مرتبط با موضوع (۳۶ مستند) مهمترین چالش ها شامل ساختارهای سازمانی، فرهنگ حرفه ای متخصصان، نبود شیوه های آموزش و یادگیری مسئله محور، حمایت سیستمهای پاداش و ارتقا از پژوهشهای رشته ای، دشواری در هماهنگ کردن دیدگاههای مختلف، هزینه بری و زمان بری پژوهشها بود که راهکارهایی نظیر ایجاد فرهنگ سازمانی مناسب برای انجام پژوهشها، برگزاری کارگاههای تخصصی و گسترش همکاریهای بین المللی، شکل گیری کمیته های بین رشته ای در دانشکده ها، تاسیس مراکز پژوهشی بین رشته ای توصیه می شود.

**نتیجه گیری:** با توجه به استفاده گسترده از پژوهشهای میان رشته ای در علوم سلامت در سطح دانشگاههای دنیا در گام اول می بایست اهمیت انجام این پژوهشها برای محققان علوم سلامت روشن شود و مزایای استفاده از چنین پژوهشهایی برای آنها تشریح گردد، در مرحله بعد میتوان با استفاده از راهکارهای عنوان شده بر چالش های مذکور فائق آمد و هر چه بیشتر از مزایای این پژوهشها بهره مند گردید.

**واژه های کلیدی:** پژوهشهای میان رشته ای، علوم سلامت، یادگیری مسئله

محور، مرور سیستماتیک، چالشها، راهکارها

A-10-788-1

عوامل موثر بر خصوصی سازی مراکز آموزش پزشکی: مرور

سیستماتیک مستندات (E)

رضا دهنویه، بنت الهدی ودیعتی، صدیقه محمدتقی زاده، هاجر شفیعیان

مرکز مطالعات و توسعه علوم پزشکی

b. v1384@gmail.com

**مقدمه:** وجود استقلال بیشتر در دانشگاه ها و حضور بخش غیردولتی در عرصه آموزش عالی سلامت موضوعی است که در نقشه جامع علمی سلامت کشور مورد تاکید قرار گرفته است. مانند هر تغییر دیگری ورود بخش خصوصی به این حوزه حساس بدون برنامه و آشنایی با نحوه و عوامل موثر بر آن امکان پذیر نمی باشد. این مطالعه با هدف تعیین عوامل موثر بر خصوصی سازی مراکز آموزش پزشکی انجام گرفته است.

**روش کار:** کلیدواژه های اصلی مورد استفاده در این تحقیق عبارت بودند از آموزش پزشکی، واگذاری، خصوصی سازی، واگذاری، آموزش پزشکی و موتور های جستجوی اصلی شامل sid, sciencedirect, magiran, scholar google بودند. نتایج به دست آمده با یکدیگر ترکیب شد. مقالات بدست آمده بر



### اجرای اولین کارگاه مجازی در حیطه ارزشیابی طراحی آزمون

#### گام به گام (E)

جواد سرابادانی، رضا اسدی، لیلا بابادیزاوندی

مشهد بلوار وکیل اباد دانشکده دندانپزشکی بخش بیماریهای دهان  
sarabadanij@mums.ac.ir

**مقدمه:** سنجش و ارزشیابی باید یک جزء محوری و اصلی از کوریکولوم باشد و نباید امتحان به این منظور برگزار گردد که صرفاً نمره ای جهت ارزشیابی دانشجویان در نظر گرفته شود. متعاقب برگزاری کارگاه طراحی آزمون گام به گام در قسمت پیشنهادات فرم ارزشیابی برنامه آموزشی که توسط اعضای محترم شرکت کننده تکمیل گردیده بود اغلب همکاران توصیه به برگزاری کارگاه های بیشتری نمودند که با توجه به محدودیتهای کاری فراوان مدرس کارگاه و محدودیت زمانی اعضای هیات علمی که تمایل به شرکت در کارگاه را داشتند و نتوانسته بودند در کارگاه شرکت کنند، جهت رفع این نقیصه، مدرس کارگاه تصمیم به تهیه اولین کارگاه مجازی در حیطه ارزشیابی آموزشی با عنوان طراحی آزمون گام به گام نمود.

**روش کار:** برای اولین بار در سطح دانشگاه کارگاه آموزشی مجازی در حیطه ارزشیابی دانشجو با عنوان طراحی آزمون گام به گام پس از بازنگری اسلایدها و صداگذاری بر روی اسلایدها، با همکاری مسوول و کارشناس محترم واحد آموزش مجازی، کارگاه به صورت مجازی جهت اعضای هیات علمی بدو استخدام، پیمانی و رسمی بر روی سایت برگزار گردید.

**نتایج:** میزان آگاهی اعضای هیات علمی از اصول طراحی آزمون قبل و بعد از اجرای کارگاه اختلاف معنی داری داشت. علاوه بر اعضای هیات علمی بدو استخدام، اساتید پیمانی و رسمی نیز در کارگاه شرکت نمودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به محدودیتهای زمانی مدرسین و اعضای محترم هیات علمی شرکت کننده در کارگاه ها، ارائه کارگاه ها به صورت مجازی توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی دانشجو، کارگاه مجازی، اعضای هیات علمی  
A-10-826-3

### دستیابی به آزادی علمی و استقلال دانشگاهی (E)

سکینه سبزواری، پیام خزانلی، محمودرضا دهقانی

کرمان، ابتدای هفت باغ، پردیزه دانشگاه، مرکز مطالعات و توسعه  
S\_Sabzevari@Kmu.ac.ir

**مقدمه:** لازمه حفظ پویایی دانشگاه و ارتباط دائمی آن با توسعه همه جانبه اجتماع ایجاد ساختاری دوسویه با منابع اطلاعاتی و فکری سایر دانشگاه ها از یک سو و اولویت های جامعه محلی از سوی دیگر می باشد. علت وجودی دانشگاه کاربرد اجتماعی آن است. از این رو آزادی علمی و استقلال دانشگاه هردو تنها در صورتی قابل قبول هستند که شرایطی مفید و درحقیقت لازم را برای دانشگاه ها ایجاد کند تا این نهادها بتوانند به ایفای نقشی که جامعه به عهده آنها گذارده ادامه دهند. دانشگاه ها ی علوم پزشکی این نقش را از

اساس میزان ارتباط موضوعی با عنوان تحقیق به سه دسته مرتبط، نیمه مرتبط و غیرمرتبط تقسیم شدند.

**نتایج:** از مجموع پنج پایگاه اینترنتی، حدود ۲۰۰۰۰ هزار مقاله بدست آمد. از بین ۱۵۰ مقاله مورد بررسی، ۲۳ مقاله واجد شرایط لازم جهت ورود به مطالعه بودند. از نظر تحلیل محتوا موارد مهم شامل ساختار موجود، فرهنگ سازمانی، توان بخش خصوصی، فرایند مرحله ای واگذاری، ارتباط با صنعت، پاسخگویی، نظارت و کنترل بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی (واگذاری بخش عمومی به خصوصی) و همچنین تاکید نقشه جامع علمی سلامت کشور، می بایست در حوزه آموزش علوم پزشکی کشور بخش خصوصی را بیشتر درگیر نمود. در این رابطه توجه به عوامل موثر، منجر به واگذاری مناسب فرایندهای این بخش خواهد گردید.

**واژه های کلیدی:** خصوصی سازی، نقشه جامع علمی کشور، آموزش  
A-10-773-2

### افزایش جنبه های عملی در دوران علم پایه (E)

امین نوروزبگی، ندا سعیدیان

دانشکده پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد،  
aminnorouzbeigy@yahoo.com

**مقدمه:** دوره علوم پایه در پزشکی اکثراً با مطالعه تئوریک دروس بعضاً همراه با دروس عملی آنان ارائه می شود. با توجه به پایین بودن میزان کارهای عملی برای استفاده از مطالب تئوریک ما بر آن شدیم تا با پیشنهاد متودی جنبه ی عملی مطالعات دانشجویان را افزایش دهیم. هدف از این مطالعه ارائه ی متدی برای استفاده عملی دانشجویان از مطالب تئوریک و آشنایی آنان با چگونگی انجام یک طرح تحقیقاتی و همچنین بررسی میزان مقبولیت و کارایی آن بود.

**روش کار:** در این مطالعه ما پیشنهاد دادیم هر دانشجو برای اخذ مجوز برای شروع دوره فیزیوپاتولوژی، علاوه بر کسب نمره مورد قبول از آزمون جامع باید مشابه پایان نامه پایان دوره پزشکی یک کار تحقیقاتی را زیر نظر یکی از اساتید به ثمر رسانده باشد، که برای انجام آن می بایست از سال اول موضوعی را انتخاب کرده و طی این دوره پنج ترمه مرحله به مرحله زیر نظر استاد پیش رفته و به نتیجه برساند. ما طی یک پرسش نامه از ۸۰ دانشجوی پزشکی در مقطع استاژری و اینترنتی و همچنین ۲۰ نفر از اساتید دوره ی پزشکی، در رابطه با میزان کارایی این روش نظر سنجی به عمل آوردیم.

**نتایج:** ۷۸٪ دانشجویان با قاطعیت موافق این روش، ۱۲٪ افراد نظری نداشتند و ۱۰٪ مخالف بودند.

**نتیجه گیری:** این روش میتواند دانشجویان را با نحوه بکارگیری مطالب تئوریک گسترده خوانده شده در دوران علوم پایه آشنا کند و دانشجویان را به انجام کارهای عملی تحقیقاتی و نه صرفاً مطالعه ترغیب کند.

**واژه های کلیدی:** علوم پایه، استاژری، اینترنتی  
A-10-1001-1



رساله شریف در هفت دسته زیر قابل طبقه بندی است: اول: حق خداوند (حق ۱) دوم: حق نفس انسان بر انسان و حقوق اعضای بدن شامل: زبان، گوش، چشم، دست، پا، شکم، عورت (حقوق ۲ تا ۹). سوم: حق افعال عبادی شامل: نماز، حج، روزه، صدقه، قربانی (حقوق ۱۰ تا ۱۴). چهارم: حقوق سائنس و رعایا شامل: سلطان، معلم، مالک، رعیت، متعلم، همسر، مملوک (حقوق ۱۵ تا ۲۱). پنجم: حقوق رحم شامل: مادر، پدر، فرزند، برادر (حقوق ۲۲ تا ۲۵). ششم: حقوق اصناف اجتماعی و سایر مردم شامل: مولی، بنده، نیکوکار، مؤذن، پیش نماز، همنشین، همسایه، رفیق، شریک، وام خواه، معاشر، آنکه بر تو ادعایی دارد، آنکه تو بر او ادعایی داری، مستشیر، مشیر، مستنصح، ناصح، کبیر، صغیر، سائل، مسؤل، کسی که ترا مسرور کند، آنکه به تو بد کند، هم دینان و اهل ذمه. (حقوق ۲۶ تا ۳۴ و ۳۶ تا ۵۱). هفتم: حق مال و دارایی (حق ۳۵).

**نتایج:** موارد ذکر شده در رساله حقوق، از حقوق ۱۵ تا ۲۱، حقوق ۲۶ تا ۳۴ و ۳۶ تا ۵۱ شامل حقوق دیگر افراد جامعه و بالتیجه تکالیف عرفی و عقلایی انسان و منجمله صاحبان حرف پزشکی نسبت به آنان است و حضرت امام سجاد (ع) در این زمینه، حقوق دیگر افراد جامعه را در گروه های فوق الذکر آورده است که از این مضامین عالی می توان در تدوین کوریکولوم آموزش پزشکی بهره فراوانی برد.

**نتیجه گیری:** در رساله شریف در مورد بعضی از موارد دارای ارتباط ماهوی با آموزش پزشکی و رفتار حرفه ای پزشکان مانند حق معلم، حق متعلم (دانشجو)، حقوق بیمار (موارد حقوق ۲۶ تا ۳۴ و ۳۶ تا ۵۱) تعالیم مبسوطی وجود دارد و مضامین مندرج در فرمایشات معصوم (ع)، می تواند راهنمای عملی در آموزش پزشکی و پیراستن و آراستن عرصه روابط اساتید پزشکی با فراگیران باشد و بکار بستن این مضامین بویژه در بیمارستان های آموزشی که قسمت اعظم آموزش های عملی پزشکی در حضور بیمار و یا با استفاده از کالبد و شرح حال و پرونده بالینی بیمار انجام می گیرد، می تواند به نهادینه شدن، رواج و تعمیق موازین شرعی و اخلاقی در عرصه پزشکی کمک شایانی بنماید زیرا عمل به توصیه های رساله حقوق به تعادل در رفتار حرفه ای professionalism می انجامد و انطباق شخصیت حرفه ای با موازین اخلاق، شرع و هنجارهای مقبول جامعه در حوزه تخصصی پزشکی محقق می گردد. مسلم است که صاحبان حرف پزشکی به اقتضای شرایط خود، تکالیف تخصصی و حرفه ای ویژه ای در قبال سایر افراد جامعه بر عهده دارند که در این زمینه، وظایف صاحبان حرف پزشکی بر مبنای عقل، عرف عموم و عرف خواص، محتوای قسم نامه های پزشکی، آیین نامه و نظامات قانونی و دولتی، چهارچوب های نظام پزشکی و... تعریف می شود. خدایسندانه، مستحسن، مطابق پروفیشنالیزم پزشکی و اخلاق و رفتار حرفه ای پزشکی خواهد بود که صاحبان حرف پزشکی این وظایف را نه بخاطر شرایط عرف، اجبار، آیین نامه و نظامات قانونی و دولتی، چهارچوب های نظام پزشکی و... بلکه بر اساس قصد قربت و کسب رضای الهی انجام دهند و مسلم است که در این صورت، انطباق خدمات پزشکی آنان با مراحل عالی تر و ملکوتی تری از موازین دینی محقق خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** رساله حقوق، آموزش پزشکی، رفتار حرفه ای، اخلاق پزشکی  
A-10-524-6

طریق آموزش، پژوهش و دیگر خدمات مرتبط با نظام سلامت که به جامعه عرضه می کنند ایفا می نمایند در گزارشهای بین المللی علاوه بر رسانتهای سنتی دانشگاه، در تولید دانش از طریق پژوهش و توسعه منابع انسانی، بر التزام اجتماعی آموزش عالی، شامل مشارکت در توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جامعه، کمک به انتقال و تطبیق علوم و فن آوری، مشارکت در حل بحرانها و معضلات اجتماعی (از قبیل جمعیت، فقرزدایی، تغذیه، محیط زیست... ارتقای دانش و فرهنگ عمومی و بالاخره ایجاد پل ارتباطی بین مردم و فرهنگهای مختلف در سطح بین المللی، به عنوان رسانتهای نوین آموزش عالی در دنیای معاصر و قرن آینده، تاکید شده است. دراستقلال دانشگاهها موارد مطرح شده عبارتند از: انتخاب و ارتقا کارکنان (اعضای هیات علمی)، پذیرش، ارتقا و انضباط دانشجویان، انتخاب برنامه درسی، روشها، امتحانات، کتابهای مرجع، محتوا، استانداردهای دانشگاهی، درجه استاندارد، کیفیت، میزبانی، اعتبار بخشی، تحقیقات و انتشارات، تحصیلات تکمیلی، اولویتها، آزادی جهت انتشار، برد دانشگاهی، مجامع و انجمن های دانشگاهی، مدیریت و امور مالی، بودجه، اعم از اختصاص بودجه های دولتی و غیر دولتی.

**نتیجه گیری:** در ایران، انتظارات جامعه اسلامی از دانشگاه به مراتب فراتر از رسانتهای تعریف شده در عرف بین المللی است. حفظ و اعتلای موقعیت علمی کشور در سطح بین المللی، توسعه و تعالی انسانی (تربیت انسانی مجهز به علم، تقوی و حکمت)، مشارکت در توسعه فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جامعه (فلاح جامعه)، توسعه و نشر علوم و معارف اسلامی در سطح ملی و بین المللی، گسترش زبان و ادب فارسی در سطح ملی منطقه ای، برقراری معارف بین اقوام و ملل و ارتباطات علمی فرهنگی با کشورهای اسلامی و در سطح منطقه ای و بین المللی و... نمونه هایی از رسانتهای آموزش عالی ایران را تشکیل می دهد.

**واژه های کلیدی:** واژه های کلیدی: استقلال دانشگاهی، علوم پزشکی، آزادی علمی  
A-10-85-2

### استفاده از رساله حقوق حضرت امام سجاد (ع) در تدوین کوریکولوم آموزش پزشکی (E)

عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، نجات فیض اللهی، مدیار عطالو، محمد مسعودی، محمود عباسی، مهر زاد کیانی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** رساله حقوق حضرت امام سجاد علی بن الحسین (ع) از مجاری مختلفی به دست ما رسیده است که بنا بر اختلاف نسخ، شامل پنجاه و یا پنجاه و یک حق است. عدم استفاده از میراث علمی و معرفتی اولیا... منجر به جفا هم به امام (ع) و هم به خود انسان می گردد و به نظر می رسد که در برنامه ریزی و تدوین کوریکولوم آموزش پزشکی، مضامین عالی رساله حقوق حضرت امام سجاد (ع) بسیار قابل استفاده است.

**روش کار:** در رساله حقوق پنجاه و یک حق، مورد تذکر و بحث از ناحیه امام معصوم (ع) قرار گرفته است که مجموع پنجاه و یک حق الهی مندرج در این



### الگو قرار دادن قرآن در زندگی راهکاری برای سلامت انسان و

#### هدایت او (E)

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان  
a\_sanagu@yahoo.com

سمانه فرمانی، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
sama24\_farmani@yahoo.com

**مقدمه:** اگر بپذیریم که از نظر علمی، دینی و فلسفی انسان بزرگترین سرمایه هستی است. شیوه های تدریس و عملکرد آموزشی نیز می بایست متناسب با کشف، حفظ، تقویت و بهره برداری از این سرمایه باشد. هدف: هدف از این مقاله تبیین دیدگاه اسلام نسبت به انسان و روش تدریس متناسب با آن در نظام آموزش عالی است.

**روش کار:** از مرور بر متون در موتور جستجوگر گوگل، بانک های اطلاعاتی مقالات علوم پزشکی ایران و پایگاه اطلاعاتی تخصصی Pubmed با استفاده از کلمات کلیدی: انسان سرمایه هستی، روش تدریس استفاده شد. در مجموع ۲۱ مقاله مروری و تحقیقی که معیارهای ورود به مطالعه را داشتند، مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** انسان در مقام خلیفه الهی و رویکرد شناختی مهم ترین مضامینی هستند که از بررسی متون استخراج شدند. تاکید بر ادراک، تصمیم گیری، پردازش اطلاعات از جانب علم و سفارش بر تعقل و تفکر از جانب مذهب همگی دال بر روش های آموزشی دارد که به پرورش فکر منجر می شود و از تقلید و تکرار مطالب بدون درک صحیح آنها نهی می نماید. کلمه تفکر در ۱۶ آیه با کلمه عقل در ۴۹ آیه ذکر شده است. حضرت علی(ع) می فرمایند ارزش درک و فهم مطالب به مراتب بهتر از تکرار و خواندن است. از نظر فلسفی مضمون کنجکاو و دانستن انسان می باشد. یکی از ویژگی های بارز انسان کنجکاو؛ دانستن و کشف حقایق و پرده برداری از مجهولات است. این نیروی درونی، تکاپوی انسان را برای کسب علم و گریز از جهل افزون می کند. یادگیری در روش های فعال تدریس بر پایه اکتشاف و استقرار است. لذا در این روش ها چگونه یادگرفتن مهم تر از چه چیز یادگرفتن است.

**نتیجه گیری:** با توجه به پیچیدگی دنیای امروز و حجم اطلاعات و با توجه به ارزش انسان به عنوان بزرگ ترین سرمایه هستی و بهره برداری بهینه از این سرمایه، نقش معلمان در سازمان های آموزشی فعال نمودن فراگیر است. امید است معلمان بتوانند با به کارگیری روش های فعال تدریس به دانش آموزان یاد دهند که چگونه یاد بگیرند. تا از این طریق موجبات فعال شدن فراگیران را فراهم نمایند.

**واژه های کلیدی:** روش تدریس، نظام آموزش عالی، انسان، روش فعال تدریس، دیدگاه اسلامی  
A-10-22-9

#### تاثیر معنویت بر رابطه میان بیمار و جراح (E)

مهدیه لائح، آئین محمدی، شراره برهانی

m.laeh@yahoo.com

**مقدمه:** روابط انسانی که رابطه بیمار و جراح بخشی از آن محسوب می شود رابطه ای چند بعدی است که علاوه بر ابعاد فیزیکی، روانی، روانشناختی، عاطفی، اجتماعی و... بعد معنوی را نیز شامل می شود. در سالهای اخیر توجه به معنویت در درمان بیماریها اهمیت ویژه ای یافته است. مطالعات کمی

مقدمه: چگونه می شود قرآنی زندگی کرد؟ حرف های قرآن تنها چیزهایی است که برای یک زندگی واقعا خوب کارگشا است. قرآن راه نجات است و تنها راه هم هست. شاید انسان هایی باشند که بعضی از حرف ها و راهکارهایشان با برخی از فرامین قرآن همراه باشد. حالا وقت آن است که به این فکر کنیم که چگونه باید با قرآن مواجه شد؟ چگونه باید با آن زندگی کرد و از آن استفاده برد؟ هدف از این مطالعه تبیین تجربه افراد از بکارگیری آموزه های قرآن در زندگی می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه کیفی، به منظور تبیین تجربه افراد از بکارگیری آموزه های قرآن در زندگی با ۵ تن از کارکنان و اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان مصاحبه های نیمه ساختار انفرادی به عمل آمد. سوالات مصاحبه در ارتباط با تجربه آنها از بکارگیری آموزه های قرآنی در زندگی بود. مصاحبه ها ضبط و خط به خط دست نویس شدند و مطابق روش تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفتند.

**نتایج:** مضمون اصلی بر گرفته شده از این مطالعه الگو قرار دادن قرآن در زندگی بود. چنانچه مشارکت کنندگان در این مطالعه در جنبه های مختلف زندگی از قبیل ارتباطات خانوادگی، مسائل اجتماعی، مسائل شغلی، حفظ سلامتی، هدفمند بودن، رشد و کمالات از قرآن بهره می گرفتند. مضامین فرعی بر گرفته شده از این مطالعه هدایت گر بودن، اثرات معجزه اسا داشتن، عجب شدن با قرآن و نیرو گرفتن بود. مشارکت کنندگان با یاد آوری نام خدا و قرآن، شنیدن صوت، تلاوت آن، همراه داشتن آن، اعمال به دستورات آن زندگی می کردند. آنها از قرآن برای دردها و رنج ها و پریشانهالی های خود سود می بردند.

**نتیجه گیری:** این که چگونه می شود قرآنی زندگی کرد باید پس از این مطرح بشود که راه را یافته ایم و آماده شده ایم که قدم در آن بگذاریم، روح و جان خود را متوجه سخن خدا کرده و قصد داریم قرآن را بیش از یک کتاب تزئینی و یک قرانت زیبای محزون یا مهیج و یک وسیله سرگرمی و تقویت حافظه و فخر فروشی و منبع مطالعات تحقیقاتی بی ثمر، ببینیم و خواسته ایم که همان هدف نزولش یعنی بهروزی و خوشبختی انسان را از آن توقع داشته باشیم، حالا وقت آن است که به این فکر کنیم که چگونه باید با قرآن مواجه شد؟ چگونه باید با آن زندگی کرد و از آن استفاده برد؟

**واژه های کلیدی:** قرآن، آموزه های دینی، سلامت  
A-10-557-1

#### روش تدریس با دیدگاه انسان به عنوان بزرگ ترین سرمایه

#### هستی علمی، دینی، فلسفی (E)

بهنام پقه، اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری





ولی در بخشهایی که از روشهای نوین آموزش پزشکی در بالین استفاده نمی شد یا دروس عملی به طور نامنظم برگزار میگردد ۷۴٪ دانشجویان آنها موفق به کسب حد نصاب قبولی دروس نظری می شدند.

**نتیجه گیری:** حیطه دانش پایه آموزش را تشکیل می دهد ولی از پائین ترین مرحله کسب علم و آموزش محسوب می گردد. از طرفی با توجه به وارد شدن روشهای نوین متعدد آموزش پزشکی در حیطه مهارت و نگرش و اهمیت اساسی این ۲ حیطه در پزشکی و با توجه به کمبود هیات علمی در دانشگاه های تیپ ۳؛ ارائه نمودن ۲ تا ۱۰ بار در سال همزمان دروس نظری و عملی عملاً مشکل است. بنا براین پیشنهاد می گردد برای هر ورودی، تمام یا قسمتی از دروس تنوری جراحی، عفونی و نورولوژی در دوره فیزیوپاتولوژی گذرانده شود که ضمن بر طرف شدن کسب نتایج ضعیف در حیطه دانش، در طی مقاطع بالینی اساتید و دانشجویان وقت کافی جهت برنامه ریزی اجرای روشهای نوین آموزش و ارزیابی از جمله book log و port folio و DOPTS داشته باشند

**واژه های کلیدی:** ارائه همزمان، نظری، بالینی، پورت فولیو، log book

A-10-23-9

### Quality Management and Educational Programming based on Students' Comments (E) and needs

Ghadam Ali Talebi, Ahmad Mohammadi, Ali Jahan, Mir Ali Eteraf Oskouei

Faculty of Rehabilitation, Tabriz, Iran  
eterafoskouei@tbzmed. ac. ir

**Introduction:** It appears that facts-centered and systematic evaluation lead to a quality management as well as provide a guide in performing the currently used educational program. University students are the most important stakeholders of an educational system. In order to enhance students' performance and to meet their expectations for learning, needs of students should be taken into account in quality management and educational programming. The objective of this study was to determine the knowledge and relationships of faculty administration relative to the students as well as students' satisfaction to educational services using Iranian educational quality management (IEQM) and custom-made questionnaire.

**Method:** IEQM documents and the questionnaire were completed by the faculty administration and 100 students, respectively. In order to improve the weaknesses, a relevant intervention was applied. Then, the identical evaluation (IEQM and the questionnaire) were performed once more.

**Results:** The primary results were analyzed and then strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) determined. The results showed that the knowledge and relationships of faculty administration relative to the students together with students' satisfaction to educational services

نگرش و رفتار جراحان درباره معنویت در روابط بالینی را مورد بررسی قرار داده اند. از این رو لازم است تشویق جراحان به شناخت نیازهای معنوی بیمار به عنوان یکی از مسئولیت های سیستم آموزش پزشکی مد نظر قرار گیرد.

**روش کار:** در این مطالعه از مقالات موجود در سایت هایی از قبیل IranDoc, ScienceDirect, PubMed و ProQuest بین سالهای ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ استفاده شده است.

**نتایج:** مرور متون نشان می دهد که بیماران معتقدند جراح باید به نیازهای معنوی آنها توجه نماید و اقدامات لازم برای رفع این نیازها را به عمل آورد و حتی در مواردی انتظار دارند پزشک با آنها دست به دعا بردارد. در مطالعه ای بیماران مبتلا به سرطان ایمان به خدا را بعد از توصیه های پزشک مهم ترین عامل در تصمیم گیری درباره درمان بیان کردند.

**نتیجه گیری:** تعاملات اجتماعی جراح با بیمار نقش مهمی را در رابطه میان بیمار جراح ایفا می کنند. ابداع روش هایی برای ارزیابی نیازهای روحی بیماران و تشویق جراح به شناخت و رفع این نیازها می تواند نتایج درمان و رضایت بیمار از رابطه خود با پزشک را تحت تاثیر قرار دهد.

**واژه های کلیدی:** رابطه بیمار-جراح، مراقبت معنوی، نیازهای معنوی

A-10-916-1

### بررسی اشکالات و موانع ارائه دروس نظری و عملی بالینی به طور همزمان در دانشگاه های تیپ ۳ (E)

محمد رضا ناظر

اصفهان-خیابان شیخ صدوق شمالی-کوچه نسترن  
dr\_nazer1@yahoo. com

**مقدمه:** ارائه دروس نظری و بالینی بصورت همزمان بعنوان دستور العمل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دانشگاهها ابلاغ شده است و در طی بازدید های بعمل آمده از این دانشگاهها توسط وزارت متبوع بر اجرایی شدن آن تاکید می گردد، در طی این مطالعه ما بدنبال مشکلات اجرایی شدن آن در دانشگاههای تیپ ۳ پرداخته ایم.

**روش کار:** طی بازدید های بعمل آمده از دانشگاه های علوم پزشکی ایلام - جهرم - فسا - مازندران - آزاد اسلامی قم و نظر سنجی از دانشجویان و همچنین بررسی مدارک و مستندات ارائه شده را آتالیز آماری نمودیم.

**نتایج:** ارائه همزمان دروس نظری و عملی در دانشگاه های مزبور از ۱۰ تا، ۶۰٪ متغیر بود، به نحوی که در یکی از دانشگاهها از ۵ گروه دانشجویان، فقط در گروه اطفال درس نظری و عملی بالینی همزمان ارائه می شد که موجب عدم کسب حد نصاب لازم ۸۰٪ دانشجویانی که دروس عملی در دیگر بخشها داشتند گردیده بود؛ از طرفی در نظر سنجی بعمل آمده از دانشجویانی که دروس نظری و عملی بالینی را در این دانشگاه ها به صورت همزمان گزارنده بودند؛ ۷۵٪ آنها ارائه همزمان را هم موجب کاهش کیفیت آموزش بالینی و هم موجب کسر نمره آنها در درس تنوری دانستند. به نحوی که در دانشگاه علوم پزشکی لرستان ۴۰٪ دانشجویان بخش عفونی که دروس عملی را بطور کامل شامل (پورت فولیو - log book - فرمهای یک استاد چند دانشجو - راند و...) اجرا می کردند نمره حد نصاب درس نظری را کسب نمودند.



A-10-51-1

### بررسی وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی بندر عباس (E)

آریتا کامجو، عارفه شاهی، فاطمه دبیری، صدیقه عابدینی، آسیه پرمهر، زهرا خادمی

بندر عباس دانشکده پرستاری و مامایی،  
azita.kamjoo@yahoo.com

**مقدمه:** شناخت وضعیت بالینی حرفه پرستاری و مامایی برای تقویت روش های اثر بخش و تعیین حل مشکل ضروریست. برای بهبود و ارتقاء کیفیت آموزش بالینی وضعیت آن همواره بایستی مورد ارزیابی قرار گیرد. در این راستا مطالعه ای درمورد وضعیت آموزش بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - تحلیلی ۱۵۶ نفر از دانشجویان ترم چهارم کارشناسی ناپیوسته و ترم ششم و بالاتر کارشناسی پیوسته پرستاری و مامایی در دانشگاه علوم پزشکی بندر عباس به صورت سرشماری با استفاده از پرسشنامه پایا و روا ی دو قسمتی که قسمت اول مربوط به مشخصات دمو گرافیک افراد و قسمت دوم مشتمل بر ۵ بخش (محتوی برنامه آموزشی - نحوه کار آموزش دهندگان - نقش اعضا تیم بهداشتی - امکانات و تجهیزات فضای آموزشی و ارزشیابی کلی برنامه آموزش بالینی) بود و با استفاده از آزمون تی تست - آنالیز واریانس و کای اسکور و همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفتند. **نتایج:** نتایج نشان داد که از نظر دانشجویان محتوی برنامه آموزشی ۲۹٪ خوب تا خیلی خوب، ۴/۱۷٪ بد تا خیلی بد، نحوه کار آموزش دهندگان ۷/۴۸٪ خوب تا خیلی خوب، ۶/۹٪ بد تا بسیار بد، نقش تیم بهداشتی ۱/۲۳٪ خوب تا خیلی خوب، ۸/۴۷٪ بد تا بسیار بد، تجهیزات آموزشی ۸/۳۴٪ خوب تا خیلی خوب و ۴/۲۴٪ بد تا بسیار بد بوده است. بازده کلی آموزش بالینی را ۳/۳۵٪ خوب تا بسیار خوب و ۳/۱۷٪ بد تا بسیار بد ارزیابی کرده بودند. مقایسه نظرات دانشجویان پرستاری و مامایی نسبت به محتوی برنامه آموزشی - نحوه کار آموزش دهندگان و امکانات آموزشی تفاوت معنی داری را نشان میدهد ( $p=0$ ) بطوریکه دانشجویان مامایی دید مثبت تری داشتند. ولی از آن نظر همکاری تیم بهداشتی بین دو گروه اختلاف آماری معنی داری وجود نداشت ( $p=0/13$ ).

**نتیجه گیری:** بیشترین دیدگاه دانشجویان نسبت به سه بعد محتوی برنامه آموزشی - نحوه کار آموزش دهندگان و امکانات آموزشی متوسط و در رابطه با نقش اعضا تیم بد بوده است. بنابر این لازم است عملکرد اعضا تیم بهداشتی - درمانی مورد بررسی بیشتری قرار گرفته و بر نامه ریزی در جهت ایجاد تغییرات مطلوب صورت پذیرد. همچنین ارتقاء عملکرد مربیان و جذب همکاری های حرفه ای می تواند در بهبود وضعیت آموزش بالینی مفید واقع شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، دانشجویان پرستاری و مامایی، محیط بالینی، عملکرد مربیان

A-10-103-2

based on IEQM after the intervention increased 3 and 3. 5 folds, respectively. Students' satisfaction was increased from moderate to high using the questionnaire. Discussion: The pre and post-intervention results demonstrated a relatively good satisfaction in determining weakness as well as designing and performing a feasible program to improve the quality of management and optimize the educational services.

**Conclusion:** From the results of this study, we concluded that students' needs play an important role in quality management and educational evaluation and should be considered in educational programming.

**Keywords:** IEQM, students' satisfaction, quality of management

A-10-97-1

### مقایسه نگرش و میزان استرس نسبت به ارزشیابی به روش ستنی و امتحان بالینی با ساختار عینی (OSCE) در امتحان مهارتهای بالینی دانشجویان پرستاری (E)

غفت صادقیان

همدان - بلوار شهید فهمیده - دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده پرستاری و

مامایی

sadeghian\_e@umsha.ac.ir

**مقدمه:** OSCE بعنوان معتبرترین روش برای ارزیابی مهارتهای بالینی شناخته شده است که شامل ایستگاه های زمانبندی شده ای است که دانشجویان باید در این ایستگاه ها تکالیف بالینی خاصی را انجام داده و پاسخ های خود را ثبت نمایند. این روش قضاوت بالینی و اعتماد به نفس دانشجویان را افزایش می دهد. با توجه به ویژگی های این آزمون مطالعه ای با هدف تعیین میزان استرس، نگرش و نسبت به ارزشیابی به روش ستنی و امتحان بالینی با ساختار عینی (OSCE) در امتحان مهارتهای بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری در سال تحصیلی ۸۷-۸۶ صورت گرفت.

**روش کار:** در این پژوهش مداخله یی ۱۶۰ از دانشجویان کارشناسی پرستاری سال اول که درس مهارت های بالینی پرستاری را به اتمام رسانده بودند به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم کرده و از گروه اول امتحان به روش ستنی و برای گروه دوم به روش OSCE اجرا شد. اطلاعات بوسیله دو پرسشنامه با ساختار نگرش و استرس، جمع آوری شد، و با استفاده از نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که نگرش نسبت به آزمون OSCE از ستنی مثبت تر و میانگین استرس قبل از امتحان به روش ستنی بیشتر از OSCE بود. آزمون آماری اختلاف معنی داری را بین نگرش و استرس دو آزمون نشان نداد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه شاید با تغییراتی در روال اجرای این آزمون بتوان استرس امتحان را کاهش و نگرش دانشجویان را افزایش داد.

**واژه های کلیدی:** نگرش - استرس - امتحان ستنی - امتحان بالینی با ساختار عینی.



### عوامل موثر در ارزشیابی آموزش بالینی از دیدگاه رزیدنت‌های

دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۸ (E)

ماندانا رفیعی، علیرضا جوادزاده، فرشاد جوادزاده

تبریز، خیابان ششگلان، بیمارستان کودکان  
mrafeey@yahoo.com

**مقدمه:** تربیت متخصصان عرصه سلامت ارتقای اثربخشی آموزش را نیاز دارد. یکی از رویکردهای ارتقای کیفیت آموزش، ارزشیابی عملکرد آموزشی است. یکی از متداول ترین این روشها ارزشیابی آموزش توسط دانشجویان است. این مطالعه برای تعیین عوامل موثر در ارزشیابی اساتید بالینی از دیدگاه رزیدنتها اجرا شد

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی مقطعی انجام گرفت. جامعه مورد مطالعه دانشجویان دوره تخصصی مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی تبریز در خرداد ۱۳۸۸ بود. ابزار سنجش پرسشنامه ای با ۴۴ سوال بود که در دو بخش تنظیم شد. گزینه های پرسشنامه به صورت بسته و با استفاده از مقیاس لیکرت از یک تا پنج تعریف شدند. داده های بدست آمده در نرم افزار SPSS 16 تحلیل شدند.

**نتایج:** در حیطه فرایند آموزش بالینی ۴۰۹۴ درصد رزیدنتها آموزش در حین عمل جراحی را مهمترین عامل دانستند. در فرایند تدریس، توانایی در تفهیم درس را در ۸۶ درصد و در حیطه دانش و مهارت، توان علمی و دانش تخصصی استاد در ۵۰۹۳ درصد و در حیطه ویژگیهای فردی و اخلاقی، عدم سوگیری و تحقیر دانشجویان در ۷۹ درصد موارد مهمترین عامل دانسته شد. از دیدگاه رزیدنتهای شرکت کننده در مطالعه مهمترین حیطه آموزشی موثر در ارزشیابی اعضای هیات علمی بالینی فرایند آموزش بالینی با میانگین ۰۴ و ۳۹ و دانش و مهارت اساتید با میانگین ۰۴ و ۲۹ بود

**نتیجه گیری:** با توجه به ماهیت دوره رزیدنتی آموزش عملی از اهمیت زیادی برخوردار است که در مطالعه حاضر نیز عوامل مرتبط با آموزش در عمل از دیدگاه دانشجویان تخصصی مهم دانسته شدند. در این مطالعه چهار حیطه آموزش بالینی، فرایند تدریس، دانش و مهارت و خصوصیات فردی در ارزشیابی اعضای هیات علمی بالینی مهم تلقی گردید.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی آموزش، رزیدنتی، ارزشیابی توسط دانشجو

A-10-47-1

### بررسی نظرات دانشجویان پرستاری در مورد ارزشیابی فرایند

پرستاری به شیوه آسکی (E)

داریوش رخ افروز، ندا مبیادی، علی رضا اولی پور، حسین کمیلی ثانی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز  
rokhafroz@ajums.ac.ir

**مقدمه:** فرایند پرستاری انسانی ترین راه برنامه ریزی و اجرای مراقبت پرستاری است که رضایت شغلی را افزایش داده و باعث برقراری ارتباط ثمربخش پرستار و بیمار و در نهایت افزایش کیفیت خدمات پرستاری می

شود. با توجه به اهمیت ارزیابی مهارت پرستاران و دانشجویان پرستاری در اجرای فرایند پرستاری از شیوه های مختلفی بدین منظور استفاده می شود. یکی از این شیوه ها استفاده از آزمون آسکی است. بررسی میزان رضایت نظرات دانشجویان پرستاری در مورد ارزشیابی فرایند پرستاری به شیوه آسکی.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی همبستگی بر روی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در نیمسال اول ۱۳۸۹ اجرا شد. نمونه های شرکت کننده در این مطالعه ۳۵ نفر بود در این پژوهش ۹ ایستگاه جهت اجرای این شیوه ارزشیابی طراحی شد سپس نظرات دانشجویان با استفاده از پرسش نامه محقق ساخته ارزیابی شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ استفاده شد

**نتایج:** نتایج مطالعه حاضر نشان داد که ۶۸/۶٪ دانشجویان آگاهی متوسطی در مورد این شیوه ارزشیابی داشتند و همچنین بعد از اجرای فرایند ۶۲/۹٪ دانشجویان رضایت زیادی از این شیوه ارزشیابی داشتند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه بیش از نیمی از دانشجویان از این شیوه ارزشیابی رضایت خیلی زیاد یا زیاد داشتند می توان از این شیوه ارزشیابی در امتحانات پایانی و جامع دانشجویان پرستاری استفاده کرد همچنین با توجه به نتایج مطالعه باید راهکاری اندیشیده شود تا دانشجویان با این شیوه ارزشیابی آشنایی بیشتری پیدا کنند.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی پرستاری، فرایند پرستاری، آسکی

A-10-208-1

### صلاحیت های معلمان بالینی گامی در جهت عدالت آموزشی

(E)

مریم شهابی

اصفهان، خیابان شیخ صدوق جنوبی، کوچه استقلال  
shahabi@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** هدف از آموزش در پزشکی این نیست که پزشکانی تربیت شوند که فقط توانایی قبول شدن در آزمون‌های مختلف کتبی را داشته باشند، بلکه هدف تربیت افرادی با توانمندی‌های لازم جهت پاسخگویی به نیازهای رو به تزاید جامعه است، بنابراین بدیهی است که دستیابی به این هدف، بدون بهره‌گیری از آموزش واقعی در بالین بیمار محقق نخواهد شد. آشنایی اساتید علوم پزشکی با نظریه‌های تدریس و آموزش، و کاربرد آن در بالین در عمل باعث می شود روش‌های آموزش و تدریس آنها بسیار مؤثر افتد و هدف از تدریس یا آموزش، یادگیری می‌باشد و اساتید بالینی می‌توانند با ایده گرفتن از این نظریه‌ها و تطبیق آن با شرایط عملی واقعی در بالین و اقتضای شرایط در هر چه بیشتر رسیدن به هدف تدریس، که همان یادگیری است مؤثر واقع شوند. بنابر این استفاده از استاندارد های تدوین شده و داشتن اساتید بالینی با مهارت های یکسان می‌تواند گامی در جهت ایجاد عدالت آموزشی در آموزش بالینی پزشکی باشد. این مطالعه با هدف تعیین مهارت های مورد نیاز معلمان بالینی و راهکارهایی برای هر چه اثر بخش تر شدن آموزش و فرایند یاددهی-یادگیری در بالین



آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن) تجزیه و تحلیل شد. در طی تحقیق روایی محتوای سوالات آزمونها، تعداد سوال مناسب و تعداد سوال موجود در آزمونها برای هر محتوای درسی، سطح سوالات و سطح اهداف یادگیری عنوان شده در طرح درس بر اساس طبقه بندی بلوم ارزیابی شد. نتایج: در کل ۹۲/۳۸٪ سوالات کلیه آزمون ها دارای روایی محتوی بودند. در سوالات ۶۹/۲۳٪ دروس بین سطح سوالات و سطح اهداف آموزشی در طرح درس همبستگی وجود داشت. همچنین در ۱/۱۱٪ دروس همبستگی بین تعداد سوالات برآورد شده و تعداد سوالات موجود در امتحان دیده داشت. نتیجه گیری: نتایج نشان می دهد آزمونهای انجام شده از روایی محتوای مناسبی برخوردار است؛ ولی پایین بودن سطح سوالات در آزمونها و عدم توجه به سطوح یادگیری مورد انتظار و همچنین مناسب نبودن تعداد سوال برای هر محتوای آموزشی در برخی امتحانات از نقاط ضعف ارزشیابی تحصیلی در ارزشیابی های مورد بررسی است. لذا توصیه می شود مدرسین به تعداد سوال مناسب هر محتوای آموزشی و هماهنگی بین سطوح یادگیری اندازه گیری شده و تناسب آن با اهداف آموزشی بیشتر توجه کنند.

**واژه های کلیدی:** طرح درس، دروس تخصصی نظری مامایی، آزمون، سطوح یادگیری

A-10-425-1

### دیدگاه دانشجویان نسبت به عملکرد اساتید مشاور خود در

#### دانشکده پیراپزشکی (E)

ترگس عبیدی

بوشهر-بهنی-خیابان ریشهر-سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی بوشهر-  
دانشکده پیراپزشکی-گروه علوم آزمایشگاهی  
nobeidi@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه راهنمایی و مشاوره بعنوان یکی از مسئولیت های اعضای هیات علمی دانشگاه ها محسوب می شود. عدم ارائه راهنمایی و مشاوره ناکافی، دستیابی دانشجویان را به اهداف آموزشی دچار اختلال می سازد. هدف از این مطالعه، تعیین دیدگاه دانشجویان نسبت به عملکرد اساتید مشاور خود در دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در سال ۱۳۸۸ بود.

**روش کار:** تمامی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی در مطالعه شرکت کردند (۲۳۵ نفر). ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه ای شامل دو بخش خصومیات فردی و سوالات مربوط به عملکرد اساتید مشاور خود بود. سوالات در سه حیطه کلی (حضور فعال، آشنایی در امر قوانین و مقررات، مشاوره و راهنمایی) قرار گرفتند. داده ها مورد تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** میانگین سنی دانشجویان مورد پژوهش ۲/۸۳ ± ۲۰/۷۲ سال بود. براساس دیدگاه دانشجویان از حداکثر امتیاز پنج، بیشترین میانگین امتیاز مربوط به آشنا کردن دانشجو با قوانین و مقررات (۳/۵۱ ± ۱/۰۵) بود. بین ترم تحصیلی دانشجویان و هر سه حیطه ارتباط معنی داری وجود داشت.

**واژه های کلیدی:** راهنمایی، مشاوره تحصیلی، دانشجو، عملکرد

A-10-424-2

**روش کار:** این مقاله با مرور منابع و رفرنس های موجود، مقالات و کتابها در حیطه ی مهارت های مورد نیاز اساتید بالینی انجام گردید. نتایج: به طور کلی یک استاد بالین در امر آموزش بالینی، ۴ نقش عمده مراقبت کننده، ناظر، حامی، معلم (مدرس) (رانه دهنده اطلاعات - برنامه ریز- تهیه کننده مواد آموزشی) را برعهده دارد که بر اساس ۶ طبقه کلی، هاردن هم به همین نقش ها اشاره می کند. به طور کلی چون در آموزش در بالین همزمان استاد، فراگیر و بیمار با هم در تعامل می باشند بنابراین یک استاد بالینی به طور کلی دو وظیفه اصلی در برابر ۴ نقش پیدا می کند. مراقبت از بیمار (در ارتباط با بیمار) آموزش دادن در ارتباط با فراگیر (که نقش های ناظر و حامی را نیز در حین مهارت تدریس در درون خود دربرمی گیرد. در حیطه مراقبت از بیمار ۱۱ آیت (مدیریت بیمار، توجه به راحتی بیمار، اجازه کنترل سیر درمان به بیمار. . .) به عنوان مهارت های مورد نیاز استاد بالینی استخراج گردید. در حیطه آموزش دادن در ارتباط با فراگیر نیز ۱۱ آیت (از شیوه ها و الگوهای تدریس مختلف بنا به اقتضا در بالین و عمل استفاده کند، استفاده از مهارت های ارتباطی در حین تدریس و . . .) که شامل ۳۷ زیر شاخه بود شناسایی گردید.

**نتیجه گیری:** بر اساس مهارت های معلم بالینی و همزمانی ایفای نقش در تمام مهارت ها به عنوان یک استاد بالینی اداره هم زمان این مهارت ها ضرورت دارد. بنابر این باید: هنر مدیریت زمان را به خوبی ایفا کند و هیچ یک از نقش ها را فدای نقش دیگر نکند. و این که یک متخصص حرفه ای موفق الزاما معلم بالینی موفق نخواهد بود مگر این که مهارت های آموزش بالین را ۱. بداند. ۲. اجرا کند.

**واژه های کلیدی:** صلاحیت، معلمان بالینی، عدالت آموزشی

A-10-171-1

### بررسی تطابق ارزشیابی پیشرفت تحصیلی با هدف های

#### آموزشی دروس نظری تخصصی دوره کارشناسی مامایی در

#### دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- نیمسال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵

#### (E)

اشرف کاظمی

اصفهان، خیابان هزار جریب، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه مامایی،  
kazemi@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** تدوین هدفهای یادگیری در طرح درس برای شفاف سازی مسیر آموزش و نحوه ارزشیابی ضروری است؛ لذا تحقیق حاضر با توجه به اهمیت نقش آموزش دروس نظری تخصصی مامایی با هدف ارزیابی روایی محتوای سوالات امتحان و هماهنگی بین محتوای اهداف آموزشی در طرح درس با محتوای ارزیابی شده در آزمونهای دروس تخصصی مامایی انجام شده است. **روش کار:** تحقیق حاضر یک پژوهش توصیفی برای ارزشیابی است که بر روی آزمون های هجده درس تخصصی نظری کارشناسی مامایی انجام شد. گرد آوری اطلاعات با استفاده از چک لیستی بود که روایی آن از طریق روایی محتوا و پایایی آن از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تایید شد؛ سپس داده ها با



### مقایسه مشکلات آموزشی دانشجویان استعداد درخشان با

### دانشجویان عادی دانشگاه علوم پزشکی اراک (E)

سعید چنگیزی آشتیانی، محسن شمسی

اراک- سردشت- دانشکده پیراپزشکی- بال قرمز- طبقه دوم

**مقدمه:** اگر نظامهای آموزشی دیدگاه درستی نسبت به پرورش استعدادها درخشان خود نداشته باشند و تلاشی در جهت شناسایی و رفع مشکلات آنان مبذول نکنند ممکن است اثر منفی آنها بیشتر از اثر مثبتشان باشد. هدف این مقاله مقایسه مشکلات آموزشی دانشجویان استعداد درخشان با دانشجویان عادی دانشگاه علوم پزشکی اراک و آرایه برخی از راهکارهای مناسب در جهت رفع این مشکلات می باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی تحلیلی بوده که جمعیت مورد مطالعه آن دانشجویان عادی و دانشجویان استعداد درخشان بودند. روش جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک دانشجویان و همچنین بررسی مشکلات آموزشی دانشجویان بود و در انتها نیز برخی از راهکارهای مناسب جهت رفع مشکلات نام برده بر حسب دیدگاه دانشجویان مورد سنجش قرار گرفته است.

**نتایج:** بین میانگین نمره برخی از مشکلات آموزشی دانشجویان عادی و دانشجویان استعداد درخشان از جمله دسترسی به استاد مشاور خود، برخورد به موقع در هنگام بروز افت تحصیلی، نگرش مسئولین نسبت به اجرای دقیق آیین نامه های آموزشی دانشگاه و غیره اختلاف معنادار مشاهده شد ( $P < 0/05$ ). در این پژوهش بین سن، جنس، وضعیت تاهل، تحصیلات مادر، فاصله محل سکونت تا دانشگاه، وضعیت اشتغال و ترم تحصیلی بین دو گروه دانشجویان اختلافی مشاهده نشد ( $0/05$ ).

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه ها: دانشجوی، استعداد درخشان، آموزشی، دانشگاه.

A-10-430-3

### راهکارهایی برای تلفیق اصول پزشکی مبتنی بر شواهد در

### آموزش مداوم پزشکی (E)

زهره یزدی، مهناز عباسی، رامین سرچمی

مرکز مطالعات دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
yazdizohreh@yahoo.com

حاکمیت بالینی شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که برای بهبود استانداردهای مراقبت بیماران انجام می‌گردد. برقراری نظام موثر و کارآمد حاکمیت بالینی مستلزم حرکت از آموزش و عملکرد uni professional به عملکرد multi professional می‌باشد. یکی از روش‌های رسیدن به این هدف استفاده از روش‌های مراقبت بیمار بر اساس شواهد است. برای اجرای این روش فرد نیاز به رسیدن به تبحر در استفاده از اصول پزشکی مبتنی بر شواهد دارد. اولین مرحله طراحی سوالات در مورد مطالب سوال برانگیز بالینی است که به دنبال آن پیدا کردن پاسخ و توانایی نقد شواهد به دست

آمده و عملکرد بر اساس آن شواهد است. یکی از روش‌ها برای به روز نگاه داشتن دانسته‌های دانش‌آموختگان گروه‌های پزشکی و بهبود استانداردهای مراقبت‌های بیماران اجرای برنامه‌های آموزش مداوم است. هدف از اجرای برنامه‌های آموزش مداوم پزشکی ارائه اطلاعات به روز، صحیح و قابل استناد به پزشکان است تا این اطلاعات را در عملکرد حرفه‌ای و درمان بیماران استفاده نمایند. بنابراین استفاده از اصول پزشکی مبتنی بر شواهد در آماده‌سازی مطالب ارائه شده در این بازآموزی‌ها ضروری به نظر می‌رسد. این مطالعه با هدف ارائه راهکارهایی جهت آماده سازی مفهوم سخنرانی‌های ارائه شده در آموزش مداوم گروه‌های پزشکی توسط اصول مبتنی بر شواهد انجام شد. اولین مرحله مورد نیاز برای سخنران آماده‌سازی سوالات در زمینه یادگیری بالینی و توصیه‌های درمانی موضوع سخنرانی است. مرحله بعد پیدا کردن پاسخ سوالات و طبقه‌بندی و نمره‌دهی به سوالات بر اساس شواهد به دست آمده است. هر یک از این مراحل به صورت جداگانه برای اقدامات تشخیصی و درمانی باید انجام گردد. شواهد به دست آمده باید توسط سخنران به یکی از طبقات زیر تقسیم‌بندی گردد و به گروه‌های شرکت کننده در برنامه‌های آموزش مداوم ارائه گردد. الف- روش‌های تشخیصی و درمانی قطعا موثر، بی‌اثر یا مضر برای بیماران، ب- روش‌های تشخیصی و درمانی که probably برای بیماران موثر، غیر موثر یا مضر هستند، ج- روش‌های تشخیصی و درمانی که possibly برای بیماران موثر، غیر موثر یا مضر هستند، د- مواردی که اطلاعات و دانش موجود در آن زمینه ناکافی هستند. در مرحله آخر ارائه مراجع استفاده شده جهت تهیه مطالب سخنرانی به فراگیرندگان ضروری است تا امکان استفاده آتی از منابع توسط آنان فراهم گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مداوم، پزشکی مبتنی بر شواهد  
A-10-505-4

### موانع و عوامل بازدارنده موفقیت در امتحانات مورد رشته

### چشم پزشکی ایران (E)

علی مصطفایی، سکینه حاج ابراهیمی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران  
alimostafaie@yahoo.com

**مقدمه:** امتحان مورد تخصصی یکی از مراحل پر استرس دوره دستیاری رشته چشم پزشکی محسوب می‌شود. رشته چشم پزشکی از جمله انتخاب‌های اول بسیاری از پزشکان عمومی در امتحان دستیاری می‌باشد. اما هر سال تعدادی از دستیاران از نتیجه آزمون راضی نیستند. این مطالعه به بررسی موانع و عوامل بازدارنده برنامه آموزشی در عدم موفقیت در امتحان پایانی پرداخته است.

**روش کار:** پس از طراحی یک پرسشنامه در مورد عوامل بازدارنده مربوط به ضوابط و اهداف آموزش دستیاری چشم پزشکی و طی مراحل اعتبارسنجی، این پرسشنامه در سال ۸۸ به فارغ التحصیلان جوان چشم پزشکی ارسال شد. در مجموع حدود صد نفر به کلیه پرسش‌ها پاسخ دادند.

**نتایج:** از نظر گرفتن بازخورد مناسب آموزشی در طول تحصیل جهت اصلاح و ارتقاء علم آموزی به ترتیب ۶۶% و ۶۰% دستیاران در درمانگاه سرپایی یا اتاق عمل بازخورد مناسبی از اساتید دریافت کرده اند. از این بین فقط





**نتیجه گیری:** با توجه به رضایتمندی کلی دانشجویان، می توان ضمن تقویت عوامل مثبت با ایجاد تغییر جزئی در ساختار و رفع موارد منفی تا حد توان، رضایت هر چه بیشتر دانشجویان را در ترم های آینده فراهم نمود.

**واژه های کلیدی:** سنجش، رضایتمندی، کارآموزی، بهداشت محیط  
A-10-592-1

### چالشهای اساسی در ارزشیابی صلاحیتها و عملکرد بالینی در آموزش پرستاری و راهکارای مقابله با آنها (E)

معصومه لطیفی، علیرضا نیکبخت نصرآبادی، مرضیه شبان

ساوه- میدان فلسطین، دانشکده پرستاری ساوه، ۲-تهران-میدان توحید-  
دانشکده پرستاری علوم پزشکی تهران  
mlatifi@razi.tumms.ac.ir

**مقدمه:** ارزشیابی بالینی ۵۰٪ از حجم کل ارزشیابی دانشجویان پرستاری را تشکیل می دهد و برای پرستار شدن گذر از این فرآیند ضروری است. انجام ارزشیابی بالینی از مهم ترین، بحث انگیز ترین و مشکل ترین نقش های مدرسان پرستاری است. در این مطالعه چالشهای اساسی در ارزشیابی صلاحیت ها و عملکرد بالینی در آموزش پرستاری بررسی شده است. **روش کار:** پژوهشی با هدف مقایسه تاثیر دو روش ارزشیابی بالینی پورت فولیو و متداول بر میزان مهارت های تفکر انتقادی و رضایت مندی دانشجویان پرستاری صورت گرفت. در این پژوهش کلیه دانشجویان ترم پنجم (روزانه و شبانه) کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران شرکت داشتند که به دو گروه تخصیص یافتند. ارزشیابی بالینی دانشجویان گروه پورت فولیو (۲۱ نفر) به روش پورت فولیو و گروه متداول (۲۰ نفر) بوسیله فرم ارزشیابی بالینی متداول در دانشکده انجام گردید. ضمن انجام این مطالعه با بررسی متون و مقالات علمی جدید مشکلات اساسی در ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری و راهکارهای مقابله با آنها بررسی گردید.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که خطر واقعی در برنامه های پرستاری این است که ممکن است ارزشیابی بر برنامه غالب شود که پیامد آن کاهش خلاقیت و نوآوری در آموزش می باشد. از طرفی به دلیل پیچیدگی ماهیت عملکرد پرستاری، ابزارهای ارزشیابی باید دارای ابعاد گوناگون بوده و در انتخاب آنها به اصولی از قبیل عینی بودن، اعتبار داشتن، قابل قبول بودن برای فراگیر و مدرس و عملی بودن توجه نمود. سنجش صلاحیت های بالینی از آن جهت اهمیت دارد که حرفه پرستاری، مبتنی بر عملکرد بالینی است و نیاز به استاندارد حرفه ای قابل قبولی برای اطمینان از ایمنی بیمار دارد. از مشکلات اساسی در ارزشیابی صلاحیت های بالینی، ماهیت ارتباط بین پرستار و بیمار است همچنانکه، بیلنگز و هالستد (۲۰۰۲) هدف نهایی این فرآیند را مراقبت سالم و باکیفیت از بیمار می دانند. در دانشگاه ها ماهیت ارزشیابی از دانستن و درک به سمت توانایی های دانشجو در انجام آنچه که یاد گرفته است، تغییر کرده است حال اینکه، در پژوهش انجام شده در دانشکده های پرستاری جنوب آمریکا مشخص گردید که ۴۵٪ دانشکده ها به مدت ۵ سال، ۳۵٪ به مدت ۱-۶ سال، ۱۷٪ به مدت ۱۵-۱۱ سال و ۳٪ به مدت بیش از

۴۸/۵٪ فرصت کافی برای بحث و تبادل نظر با اساتید داشتند. ۴۴٪ از دستیاران بیش از ۶ کشیک در سال آخر داشتند. سی و سه در صد از دستیاران ابراز نمودند که فرصت کافی برای مطالعه با توجه تعدد بیماران و برنامه ریزی مختلف گروه داشتند. و مهمترین عوامل به مخاطره افتادن نتیجه امتحان به ترتیب: آموزش ناکارآمد، شرایط نامناسب محیط کار و در نهایت تعداد کشیک ها و درمانگاه و بار زیاد بیماران بیان شدند. در مجموع ۳۳٪ از دستیاران برنامه آموزشی خود را در جهت موفقیت در آزمون تلقی کردند.

**نتیجه گیری:** برنامه آموزشی نامناسب و آموزش ناکارآمد از معتمترین نگرانی های دستیاران در عبور موفق از امتحان پایانی است. و به نظر میرسد دستیاران انتظار دارند که اساتید فرصت بیشتری برای بحث و تبادل نظر در اختیارشان قرار دهند.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، امتحانات پورت تخصصی، برنامه های آموزشی چشم پزشکی.

A-10-482-3

### سنجش رضایتمندی دانشجویان بهداشت محیط از محیط های کارآموزی وابسته به دانشگاه (E)

حمید توکلی قوچانی، نیره نعیمی، ابوالفضل نعیم آبادی، مرتضی اسماعیل زاده

بجنورد-خیابان طالقانی غری- خیابان هنر- جنب زایشگاه بنت الهدی-  
آموزشکده بهداشت  
naimi@nkh-cms.ac.ir

**مقدمه:** دانشجویان یکی از ارکان اصلی دانشگاهها و پیکره اصلی سازمانها و ارگانها در آینده تشکیل می دهند. رضایتمندی آنان از فعالیتهای دانشگاهی در نگرش آنها به رشته تحصیلی و ایجاد انگیزش و حفظ ارتقاء کیفیت آموزشی مؤثر است. پژوهش حاضر به منظور سنجش میزان رضایتمندی دانشجویان بهداشت محیط از محیط های کارآموزی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی طراحی و اجرا گردید.

**روش کار:** مطالعه حاضر، توصیفی و در نیمسال اول ۹۰-۸۹ انجام پذیرفت. جمعیت مورد مطالعه کلیه دانشجویان ترم آخر کاردانی بهداشت محیط (۲۲ نفر) بودند. پرسشنامه خود ساخته حاوی ۱۸ سؤال بر اساس پرسشنامه استاندارد میزان رضایتمندی مراجعان از نحوه ارائه خدمات دستگاه های اجرایی و در چهار بخش اعتماد، نحوه رفتار، فضا و تجهیزات فیزیکی و سایر موارد طراحی گردید. در مجموع ۴۴ پرسشنامه، جمع آوری و میزان رضایتمندی دانشجویان به روش Deming با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میزان رضایتمندی در مراکز بهداشتی در بخش اول ۷۴/۵۹٪، بخش دوم ۹۳/۱۸٪ بخش سوم ۶۱/۵۴٪ و در مجموع ۷۳/۸۲٪، و در مراکز بیمارستانی در بخش اول ۷۴/۶٪، بخش دوم ۷۹/۸۵٪، بخش سوم ۶۱/۵۴٪ و در مجموع ۷۲/۲٪ محاسبه گردید. در مجموع با توجه به میانگین رتبه ای هر سؤال، میزان رضایت دانشجویان بیش از حد متوسط بوده بجز در سؤال مربوط به امکانات لازم که کمتر از حد متوسط بیان شده است.



آرام تیرگر، محمدباقر ابوالقاسمی، موسی یمین فیروز

بابل، دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی  
a\_tirgar@yahoo.com

**مقدمه:** دسترسی به منابع معتبر و روزآمد لازمه پیشرفت علمی و عدالت آموزشی است. راه اندازی کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران با حمایت وزارت بهداشت-درمان و آموزش پزشکی یکی از سرمایه گذاری های کلان در این راستاست. به منظور سنجش اثر این اقدام بر بهبود استفاده از منابع علمی، پایان نامه های دانشجویان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی بابل مورد تحلیل استنادی قرار گرفتند.

**روش کار:** مطالعه بصورت توصیفی-تحلیلی روی کلیه پایان نامه های دفاع شده از ابتدای سال ۱۳۸۶ تا انتهای ۱۳۸۸ (یک سال قبل تا یک سال بعد از بهره برداری از کتابخانه ملی دیجیتال و با توجه به متغیرهایی مانند نوع منبع، زبان و تاریخ نشر در قسمت ماخذ انجام پذیرفت. ابزار تجزیه و تحلیل داده ها آزمون آماری تی مستقل بوده و سطح معنی داری  $P < 0/05$  تعیین شد. نتایج: طی سال های مورد بررسی، میانگین تعداد منابع، تعداد مجلات و تعداد منابع انگلیسی به ترتیب از ۴۲/۸ به ۵۰، ۳۸ به ۴۵/۲ و ۳۸/۸ به ۴۳/۹ افزایش یافته و از میانگین تعداد کتب و منابع فارسی به ترتیب از ۴/۴ به ۳/۹ و از ۷ به ۴/۵ کاسته گردید. اختلاف متغیرها در قبل و بعد از بهره برداری از کتابخانه ملی دیجیتال (بجز از نظر تعداد منابع فارسی) از نظر آماری معنی دار نبوده است. ( $P < 0/05$ )

**نتیجه گیری:** اگرچه افزایش میزان استفاده از منابع و تغییر الگوی استفاده از منابع گواهی بر اثر مثبت کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی است اما تغییرات اندک مشاهده شده احتمالاً بیانگر عدم تکمیل زیر ساخت های لازم جهت کسب نتیجه مطلوب و ضرورت بکارگیری تدابیر بیشتر است.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی، تحلیل استنادی، پایان نامه، آموزش پزشکی  
A-10-685-1

### ارزیابی بازده آموزش تئوری با توجه به موقعیت زمانی آموزش

(E)

آرام تیرگر، محمود حاجی احمدی، عبدالیمان عمویی، رضا قدیمی، پروین سجادی کیبودی

بابل، دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی  
Hajiahmadi@yahoo.com

**مقدمه:** ارتقاء کیفیت برنامه های آموزشی و بهره وری مطلوب، هدف همه متولیان آموزشی از جمله آموزش پزشکی بوده و ارزیابی، یکی از لازمه های ارتقاء کیفیت و بهره وری است، نظر به تاثیر احتمالا قابل ملاحظه موقعیت زمانی کلاس درس (صبح یا عصر) بر کیفیت آموزش تئوری، بر آن شدیم تا به ارزیابی اثر این عامل بپردازیم.

**روش کار:** این مطالعه روی دو گروه (۱۲۵ نفر) از دانشجویان پزشکی ورودیهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸، طی درس بهداشت یک در دو موقعیت زمانی

۱۵ سال هیچ گونه تجدید نظری در روش های ارزشیابی بالینی خود اعمال نکرده اند.

**نتیجه گیری:** می توان از روش های مختلفی برای مقابله خلاقانه با چالشهای آموزش بالینی سود جست که در این میان بکارگیری روش های ارزشیابی جایگزین (شامل آزمون های عملکردی و پورت فولیوها) در کنار روش های سنتی مانند آزمون های نظری تومیبه شده است. بنابراین بر لزوم توجه بیشتر به روشهای ارزشیابی نوین در آموزشها و پژوهشهای پرستاری تاکید می گردد. **واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، آموزش پرستاری، ارزشیابی بالینی، ارزشیابی عملکرد

A-10-626-1

### عوامل موثر در برقراری عدالت آموزشی (E)

عذرا ایزانلو، مرتضی موسوی گرمارودی، مریم اکبری لاکه

دانشکده پزشکی مشهد- گروه آموزش پزشکی  
a.izanloo@yahoo.com

**مقدمه:** آنچه که از مفهوم عدالت در قرآن و روایات و در آثار اندیشمندان اسلامی به وفور یاد شده است در دو تعریف موجود است: قرار دادن هر چیزی در جای خود؛ و رساندن حق به حقدار و استیفای حقوق و اعطا به میزان استحقاق. عدالت در آموزش از مقوله هایی است که صاحبان اندیشه کمتر به آن توجه داشته اند در حالی که عدالت آموزشی سهم قابل توجهی در توسعه آموزش و ارتقاء سطح تحصیلات افراد دارد.

**روش کار:** مقالات مرتبط در منابع اینترنتی و کتابخانه ای مورد بررسی قرار گرفت و مقالاتی که با موضوع ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب و مطالب آنها استخراج شد.

**نتایج:** با توجه به نظر اندیشمندان اسلامی، سه معیار تعیین کننده در بهره مندی از امکانات آموزشی و ایجاد عدالت آموزشی، تلاش، نیاز و استحقاق ذاتی افراد است. در تحلیل های اقتصاد آموزش نیز، مهمترین معیارهایی که برای تخصیص منابع و بهره مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می باشد. **نتیجه گیری:** بطور کلی عوامل موثر در بهره مندی آموزشی به چهار دسته فرد و خانواده، دانشگاه، نظام آموزشی و دولت، و محیط فرهنگی - اجتماعی تقسیم می شوند. توانمندی های ذاتی، سلامت و بهداشت، انگیزه برای تحصیل و وضعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده از جمله عوامل موثر بر آموزش و تحصیلات افراد در چارچوب عوامل فردی و خانوادگی است. دولت نیز با تامین منابع مالی و وضع قوانین و مقررات مناسب، امکان دسترسی برابر به تسهیلات آموزشی را برای همه مهیا می سازد و در بخش آموزش عالی نحوه پذیرش دانشجویان می تواند تحلیلی از وضعیت عدالت آموزشی است. کلمات کلیدی: عدالت آموزشی، توسعه آموزشی، اسلام و آموزش

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، توسعه آموزشی، اسلام و آموزش  
A-10-681-1

### سنجش اثر کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی بعنوان ابزاری جهت

پیشرفت علمی و عدالت آموزشی (E)



دربزرگاری ارزشیابی میان ترم و در بعد مدیریت بیشترین میزان مربوط به انجام حضور و غیاب کلاسی و تعداد دانشجویان در کلاس و کمترین مربوط به برقراری آموزش مجازی بوده است.

نتایج همچنین نشان داد بیش از نیمی از دانشجویان آزادی عمل در انتخاب مدرس و استاد راهنما را خیلی ضعیف برآورد کرده بودند.

**نتیجه گیری:** باتوجه به نتایج، وضعیت برقراری عدالت آموزشی در حد متوسط می باشد و باید در سه زمینه شاخص عدالت آموزشی، جهت اثربخش تر کردن نتایج آموزشی برنامه ریزی لازم صورت گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت، آموزش، دانشجو، ارزشیابی، امکانات، مدیریت

A-10-682-1

### بررسی راهکارهای ارتقاء در عدالت آموزشی از دیدگاه

#### دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E)

مهدیه ممیزی، زهرا حافظی، محمد ممیزی

دانشگاه علوم پزشکی یزد-دانشکده بهداشت  
mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** عدالت آموزشی یکی از زیربنایی ترین ابعاد عدالت است که پیشرفت جامعه امروز منوط به تحقق آن میباشد. عدالت آموزشی می تواند آموزش را در همه حوزه ها دچار تحول کند و زمینه بروز استعداد ها و توانمندی ها را در سطح کلان فراهم آورد. پژوهش حاضر به بررسی راهکارهای ارتقاء عدالت آموزشی می پردازد

**روش کار:** در این مطالعه کیفی که از نوع پدیدارشناسی است، از تعدادی از دانشجویان که حداقل ۳ ترم را گذرانده بودند بصورت تصادفی جهت شرکت در جلسه دعوت بعمل آمد که از این میان ۳۰ نفر در جلسه بحث گروهی شرکت و راهکارهای خود را بیان نمودند. در پایان یافته های تحقیق بر حسب تکرار مرتب شد.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد که بهترین راهکارها جهت برقراری عدالت آموزشی، متناسب سازی روش های تدریس با توانایی دانشجویان، در دسترس قرار دادن انواع کتب و مجلات آموزشی و افزایش کیفیت جزوات آموزشی است. همچنین رعایت مدت زمان برگزاری کلاس، دادن قدرت انتخاب به دانشجو برای تعیین مدرس و استاد راهنما، ارزشیابی دقیق میان ترم و پایان ترم، رعایت اصل شایسته سالاری در انتخاب دانشجویان برتر، روشن سازی نحوه ترکیب و زمان ارزشیابی، توزیع عادلانه امکانات آموزشی و استفاده از رسانه های بروز آموزشی از جمله مهمترین راهکارهای برقراری عدالت در نظام آموزشی هستند. از نظر دانشجویانی دوره بالینی، چهار عنصر مربی، روند آموزش، امکانات مراکز بالینی و نوع ارزشیابی از مهمترین عوامل بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان میدهد بیشتر راهکارهای بیان شده از طرف دانشجویان شاید در ظاهر کم اهمیت بنظر آید ولی در اثر بخشی نتایج آموزشی موثرند و با استفاده از اقدامات بسیار ارزان و با همکاری مدیران و دانشجویان دانشگاه قابل حل می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** راهکار، عدالت، عدالت آموزشی، دانشجو

A-10-682-5

متفاوت (ساعت ۸-۱۰ و ۱۵-۱۳) انجام پذیرفت. با توجه به هدف، سه ابزار ارزشیابی متفاوت شامل الف: سوالات پیش آزمون و پس آزمون، ب: آزمون های کلاسی و ج: سوالات پایان ترم مورد استفاده قرار گرفت. جهت پردازش داده ها از آزمون آمار تی استفاده شد و سطح معنی داری  $P < 0/05$  انتخاب شد.

**نتایج:** نمرات پایان ترم درس بهداشت یک دانشجویانی که کلاس خود را در ساعات بعد از ظهر گذرانده بودند بهتر از دانشجویان صبح بود. (با میانگین ۱۴/۸۸ در برابر ۱۳/۸۷) البته با انجام آزمون آماری تی، اختلاف معنی دار نبوده است. ( $P < 0/05$ ) در مقابل آزمون های کلاسی با دو موضوع مختلف برای دانشجویان ساعات بعد از ظهر با مقدار کمتری در مقایسه با کلاس صبح همراه بوده است (به ترتیب با میانگین نمرات ۱۵/۰۱ و ۹/۵۲ در مقابل ۱۵/۲۸ و ۱۱/۴۵) و در آزمون دوم از اختلاف معنی داری برخوردار بود. ( $P < 0/05$ )

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج، موقعیت زمانی کلاس درس اگرچه دارای اثر معنی داری بر بازده آموزش تنوری است اما بر خلاف انتظار این اثر احتمالا بواسطه تاثیر دیگر عوامل مانند عوامل فردی دانشجویان و محیطی حاکم بر آموزش پوشش یافته، و یا به دلیل اثر اجتناب ناپذیر برخی عوامل مخدوش کننده مانند عدم همسانی کامل دانشجویان و فرآیند آموزش از اثر چشم گیری برخوردار نبوده است.

**واژه‌های کلیدی:** بهره وری، دانشجویان، آموزش پزشکی، آموزش تنوری، ارزشیابی

A-10-685-2

### بررسی ابعاد سه گانه عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان

#### دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E)

مهدیه ممیزی، محمد رضا امینی پور، زهرا حافظی، محمد ممیزی

دانشگاه علوم پزشکی یزد  
mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش اولین پایه پیشرفت هر ملت است و باید آموزشی عادلانه برای همگی فراهم باشد. دانشگاه ها یکی از مهمترین مراکز یادگیری محسوب می شود و باید نماد عدالت آموزشی در ابعاد مختلف مانند توزیع امکانات و مدیریت باشند. در این راستا پایه ای ترین وظیفه برآورد وضعیت موجود است. هدف پژوهش حاضر بررسی ابعاد سه گانه عدالت آموزشی است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی است. برای جمع آوری اطلاعات ۹۰ پرسشنامه خود ساخته، که روایی و پایایی آن توسط اساتید و آزمون آماری برآورد شده بود به روش نمونه گیری آسان در بین دانشجویان توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS/ver استفاده گردید. یافته ها: ۶/۴٪ دانشجویان وضعیت عدالت آموزشی دانشگاه را خیلی خوب، ۱۵/۴۱٪ خوب، ۳۶/۰۶٪ ضعیف و ۱۶/۰۴٪ خیلی ضعیف برآورد کرده بودند. در بعد امکانات آموزشی، بیشترین میزان عدالت به ترتیب در خصوصیات فیزیکی محیط آموزشی، استفاده از رسانه های آموزشی و دسترسی به انواع کتب و مجلات و کمترین مربوط به برگزاری کارگاه های آموزشی، در بعد ارزشیابی بیشترین میزان عدالت به ترتیب در آشنا کردن دانشجویان با نحوه و ترکیب سوالات پایان ترم، زمان ارزشیابی و کمترین میانگین



## طراحی الگوی تصمیم گیری برای جذب اعضای هیات علمی با

### رویکرد توسعه ای (E)

حسین کشاورز، امیرحسین امامی، ریتا مجتهدزاده، آیین محمدی، سمیه برجلی لو

تهران، بلوار کشاورز، نبش خیابان قدس، ساختمان مرکزی دانشگاه علوم

پزشکی تهران، طبقه ۷

r\_mojtahedzadeh@tums.ac.ir

**مقدمه:** دانشگاه ها برای دستیابی به اهداف خود به اعضای هیات علمی متخصص و توانمند نیاز دارند. تصمیم گیری در مورد چگونگی جذب هیات علمی جدید باید متناسب با نیازهای موجود بوده و در عین حال در ارتقای مستمر سازمان موفق باشد. هدف از این پژوهش طراحی الگویی عینی برای جذب اعضای هیات علمی جدید است.

**روش کار:** این پژوهش یک اقدام پژوهی است که در سال ۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شده است. ابتدا مشکلات موجود در سیستم فعلی جذب هیات علمی با روش بحث در گروه کوچک بررسی و دسته بندی شده و سپس با استفاده از تکنیک های گروه-اسمی و دلفی، معیارهایی برای الگوی مورد نظر طراحی شد. نهایتاً نحوه جمع بندی این معیارها و الگوی نهایی تصمیم گیری ابداع، اجرا و ارزشیابی گردید.

**نتایج:** معیارهای اصلی الگو عبارتند از: نسبت تعداد هیات علمی در آستانه بازنشستگی در گروه های آموزشی در ۵ سال آینده، سرانه تعداد واحدهای درسی ارائه شده توسط هر گروه به تعداد هیات علمی آن گروه و سرانه تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی و تخصصی هر گروه به تعداد هیات علمی آن گروه. الگوی نهایی بعد از محاسبات مختلف آماری، یک دستورالعمل ۲۷ حائنه ارائه می کند که در آن وضعیت گروه ها و میزان اولویت آنها مشخص می شود.

**نتیجه گیری:** اطلاعات مورد نیاز این الگو در سال ۱۳۸۹ جمع آوری شده و برای تصمیم گیری مورد استفاده قرار گرفت. ارزشیابی این الگو حاکی از رضایت گروه های آموزشی و مسوولین دانشگاه بوده و موجب عینی شدن روند جذب هیات علمی شده است. روایی و پایایی نتایج نیز مطلوب بوده است.

**واژه های کلیدی:** توسعه انسانی، نقشه علمی، الگوی تصمیم گیری

A-10-758-3

## بررسی نظرات اعضای هیات علمی در مورد عوامل انگیزشی

### مؤثر بر عملکرد آموزشی (E)

منصوره عزیز زاده فروزی، سکینه محمد علیزاده، طیبه فصیحی هرندی

کرمان بلوار جمهوری اسلام - چهار راه شرف دانشگاه علوم پزشکی کرمان -

معاونت آموزشی

forozy@gmail.com

**مقدمه:** رفتار و فعالیت های انسان ها ناشی از انگیزه ها یا نیازهای آنان است. مدیران با شناخت و پیش بینی انگیزه ها و نیازهای کارکنان تحت مدیریت

خود می توانند به موقع و به طور صحیح نسبت به ارضای نیازها و انگیزه های آنان اقدام نموده و از نیروی انسانی سازمان به نحو مطلوب در راستای اهداف سازمان بهره وری کنند. این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که در آن عوامل انگیزشی مؤثر بر عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان از دید آنان مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** نمونه این پژوهش اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان (۳۰۸ نفر) بودند که ۷۰ درصد آنها به پرسشنامه پاسخ دادند. جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه پژوهشگر - ساخته پس از تأیید روایی و پایایی آن استفاده شد.

**نتایج:** نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که بیشترین در صد اعضای هیات علمی، مذکر ( ۸۵/۶ ) و در گروه بالاتر از ۴۰ سال (۵۴/۵) بودند. بیشترین رتبه علمی مربوط به دو گروه مربی آموزشیار و مربی (۴۳/۷) و استادیار (۴۳/۷) بود. نتایج مربوط به سابقه کار نشان داد که بیشترین درصد (۴۲/۴) در گروه دارای سابقه کار ۱۱-۲۰ سال قرار داشتند. نتایج نشان داد که در بین عوامل انگیزش بیرونی بیشترین نمره به ترتیب به فراهم بودن شرایط لازم جهت بالا بردن سطح دانش و اطلاعات (SD=0/62, X=4/62) و داشتن امنیت شغلی (SD=0/69, X=4/61) و در مورد عوامل انگیزشی درونی بیشترین میانگین نمره به ترتیب به علاقه ذاتی به تدریس (SD=0/55, X=4/55) و داشتن نظم و ترتیب (SD=0/79, X=4/40) تعلق گرفت.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج، گرچه از نظر مدرسان دانشگاه در مجموع هر دو نوع عوامل انگیزشی درونی و بیرونی بر عملکرد آنان مؤثر هستند، اما اختصاص کمترین میانگین به عوامل انگیزشی درونی و بیرونی مرتبط با فعالیت های گروهی، نکته ای است که باید از سوی مدیران مورد توجه قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** انگیزه، عضو هیات علمی، نظرات، عملکرد

A-10-578-1

## بررسی نقش سطح علمی دانشجویان در ارزیابی آنان از اعضای

### هیات علمی (E)

مجید زارع بیدکی، علی رجب پور صنعتی

بیرجند، خیابان غفاری، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پیراپزشکی

m.zare@live.co.uk

**مقدمه:** ارزشیابی مستمر اعضای هیات علمی به منظور بررسی کیفیت تدریس، توانایی های علمی، تعامل صحیح با دانشجویان و رعایت ضوابط، شیوه ای معمول در دانشگاه ها می باشد که در حال حاضر به روش های مختلف انجام می پذیرد. یکی از منابع معمول در ارزشیابی اعضای هیات علمی دانشگاه ها نظر خواهی از دانشجویان است که با وجود اجماع بر لزوم استفاده از آن، در شیوه ای اجرا و اعتبار نظرات دانشجویان با سطح علمی ضعیف اختلاف نظر وجود دارد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- تحلیلی تعداد ۱۹ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه و ۱۹۰ دانشجوی سال های اول تا سوم در دو رشته ی علوم آزمایشگاهی و هوشبری در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند وارد مطالعه شدند.



دانشجویان اهمال کار هم از شرایط موجود خود ناراحت بودند و هم علاقمند بودند عادات تغل وری را در خود تغییر دهند.

**نتیجه گیری:** بحث اهمال کاری، به ظاهر کوچک اما بسیار مهمی است که ریشه ای اخلاقی و روانی دارد. نتایج این مطالعه نشان داد اهمال کاری تحصیلی در بین دانشجویان از درصد پایینی برخوردار است و از طرفی دانشجویان که فعالیت های آموزشی خود را به موقع انجام می دهند و برنامه ریزی برای موفقیت تحصیلی خود دارند هم اندک می باشند. اکثریت دانشجویان تا حدودی در فعالیت های آموزشی رفتارهای اهمال کارانه داشتند. به نظر می رسد هدایت تحصیلی، مشاوره آموزشی و ارتباط مستمر استاد و دانشجو بتواند به انسجام تحصیلی دانشجویان کمک موثری نماید.

**واژه های کلیدی:** اهمال کاری تحصیلی، دانشجو، اخلاق دانشجویی  
A-10-786-2

### عدالت در ارزشیابی آموزش بالینی دانشجویان (E)

فاطمه سفیدی، مریم طاهرپور

قزوین بلوار باهنر دانشگاه علوم پزشکی  
oztaherpour@yahoo.com

**مقدمه:** هدف و نقش عمده آموزش عالی، تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه با کسب توانایی لازم جهت انجام وظایف مربوط در حیطه عملکرد خود است. یکی از عوامل اصلی که می تواند آموزش را از حالت ایستا به مسیری پویا و با کیفیت سوق دهد، ارزشیابی است. ارزشیابی که ضمن توجه به دانش و عملکرد دانشجو بصورت عادلانه انجام شود. مطالعه حاضر با هدف بررسی نظر دانشجویان در خصوص رعایت عدالت در ارزشیابی بالینی انجام گردید.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی- مقطعی بود که جامعه پژوهش دانشجویان پرستاری ترم های سوم الی ششم مشغول به تحصیل بودند. ۱۱۸ نمونه به روش تصادفی انتخاب و وارد مطالعه گردیدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته بود.

**نتایج:** ۱۹/۵٪ از دانشجویان اعلام کردند که از نحوه ارزشیابی بالینی اطلاع ندارند و ۱۹/۵٪ آنان معتقد بودند که در ارزشیابی بالینی ملاک مشخصی وجود ندارد. دانشجویان مورد پژوهش موارد ذیل را ملاکهای ارزشیابی عادلانه دانستند. دانش تئوری، حضور استاد در حین کارآموزی و نظم و مقررات و داشتن یونیفرم.

**نتیجه گیری:** یافته ها نشان داد رابطه وضعیت تأهل واحدهای مورد پژوهش با ارزشیابی معنادار می باشد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، آموزش بالینی، دانشجویان، عدالت  
A-10-814-4

### مقایسه نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به برنامه آموزشی

#### علوم پایه سنتی و ادغام یافته (E)

جلیل کوهپایه زاده، سعیده دریا زاده، الهام بوشهری، فریدون مریمی

ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ارزشیابی اساتید بود که روایی و پایایی آن قبلا توسط مرکز مطالعات و توسعه ی آموزش پزشکی دانشگاه تایید گردیده بود و به شکل آن لاین توسط دانشجویان پرگردید. بعلاوه دانشجویان بر مبنای نمره معدل کل تا زمان تحقیق به گروه های سه گانه (ضعیف، متوسط و قوی) تقسیم شدند. داده ها به کمک آزمون های آماری و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** بر اساس یافته های این مطالعه بین سطح علمی دانشجویان و نتایج ارزشیابی آنان از اساتید اختلاف معنی داری ( $P=0.05$ ) مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه بر اهمیت و صحت نظرات دانشجویان با هر سطح از پیشرفت تحصیلی از اعضای هیات علمی تاکید می نماید و ارزشیابی اعضای هیات علمی توسط همه ی دانشجویان را علیرغم وجود بعضی از مشکلات و محدودیت ها یکی از روش های مناسب ارزیابی اساتید می داند. در عین حال پیشنهاد می شود از روش های دیگر و تکمیلی به منظور افزایش اعتبار و بهبود فرآیند ارزشیابی استفاده گردد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، عضو هیات علمی، دانشجو، معدل  
A-10-768-1

### بررسی اهمال کاری آموزشی در میان دانشجویان علوم

#### پزشکی: اخلاق در آموزش (E)

کاوه جعفری، دکتر اکرم ثناگو، دکتر لیلا جویباری

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزشی علوم پزشکی گلستان،  
kavehjafari@yahoo.com

**مقدمه:** اهمال کاری را به عنوان تمایل به دوری از انجام یک فعالیت، وعده به انجام دادن آن در زمان دیگر و استفاده از بهانه ها و عذرهای متفاوت برای توجیه این تأخیر و دوری از سرزنش ناشی از آن تعریف کرده اند. اهمال کاری در انجام وظایف تحصیلی بر یادگیری و موفقیت تأثیر منفی می گذارد. تأخیر در شروع یادگیری و انجام دادن تکالیف موجب خواهد شد فرصت های مناسب یادگیری از دست رفته و در فرآیند یادگیری خلل ایجاد شود. دلایل زیادی برای عدم موفقیت افراد در زندگی وجود دارد. اهمال کاری می تواند مهم ترین دلیل باشد. هدف از این مطالعه بررسی اهمال کاری آموزشی در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی ۱۰۵ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی گلستان در رشته های مختلف در سال ۱۳۸۹ با شیوه نمونه گیری آسان مورد مطالعه قرار گرفتند. برای جمع آوری اطلاعات از مقیاس اهمال کاری تحصیلی شامل ۲۷ بیانیه، استفاده شد. روایی و پایایی ابزار در یک مطالعه داخلی به تایید رسیده است. ارتباط بین مشخصات دموگرافیک و تحصیلی دانشجویان با اهمال کاری بررسی گردید. از آمار توصیفی و استنباطی برای آنالیز داده ها استفاده شد.

**نتایج:** ۸.۸۴ درصد دانشجویان مونث و ۵.۷۰ درصد آنان از ترم های یک تا چهار تحصیلی بودند. یافته ها موید آن است ۸.۴ درصد دانشجویان اهمال کاری تحصیلی دارند، ۵.۸۹ درصد تا حدودی اهمال کارند و ۷.۵ درصد نیز اهمال کار نمی باشند. بین متغیرهای مورد مطالعه از قبیل جنسیت و رشته و اهمال کاری تحصیلی ارتباط معنی دار آماری دیده نشد. ۲.۱۷ درصد





مخالفم را انتخاب کردند. همچنین حدوداً ۷۰٪ آنها این شیوه ارزیابی را راهی در جهت آگاهی از نقاط ضعف، تشویق به یادگیری بیشتر و حدوداً ۲۰٪ از دانشجویانی که امتحان را نامناسب اعلام نمودند علل ناراضیاتی خود را زمان و ساعت نامناسب امتحان بیان کردند.

**نتیجه گیری:** با توجه به رضایتمندی دانشجویان از ارزیابی با ساختار عینی (OSCE) به نظر میرسد کاربرد این روش گامی در جهت عدالت آموزشی باشد و لذا؛ پیشنهاد می گردد با برنامه ریزی و اجرای دقیق آن در امر آموزش نسبت به برقراری عدالت آموزشی اقدام گردد.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت آموزشی، OSCE، دانشجویان پزشکی  
A-10-879-1

### چالش‌های سیاست‌گذاری دفاتر استعداد درخشان دانشگاهی وزارت بهداشت در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و ارایه راهکار-۱۳۸۹ (E)

مینا سلاجقه، رحیم خدایاری، رضا دهنوی، سجاد دلاوری

دانشگاه پیام نور شیراز  
sajadd@gmail.com

**مقدمه:** وضعیت موجود در نظام سیاست‌گذاری دفاتر استعداد درخشان دانشگاهی وزارت بهداشت در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور منجر به نقص در گسترش فعالیت‌های علمی و از دست رفتن مزیت‌ها و فرصت‌ها شده است. با توجه به مسئولیت وزارت بهداشت در انجام بخشیدن به فعالیت‌های علمی و فناوری، باید تدابیری جهت تقویت زیرساخت‌ها، نهادها، مهارت‌ها و محیط حقوقی لازم در این زمینه اندیشیده شود تا نهایتاً سازوکارهای لازم برای توسعه ظرفیت‌های اجرایی دفاتر استعداد درخشان شناسایی گردند. این مطالعه با هدف شناسایی چالش‌های سیاست‌گذاری دفاتر استعداد درخشان دانشگاهی وزارت بهداشت در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و ارایه راهکارهای مناسب برای برطرف کردن آن‌ها انجام گرفته است.

**روش کار:** پژوهش حاضر به صورت مقطعی و با روش کیفی در سال ۱۳۸۹ انجام گرفته است. جامعه پژوهش شامل مسئولین واحدهای استعداد درخشان دانشگاه‌های علوم پزشکی و خبرگان و صاحب‌نظران این حوزه در سراسر کشور می‌باشد. داده‌ها از طریق مصاحبه باز و حضوری و در مواردی مصاحبه تلفنی جمع‌آوری شده و داده‌ها با روش تحلیل محتوا، تجزیه و تحلیل شده‌اند.

**نتایج:** نتایج پژوهش منجر به شناسایی چهار چالش اساسی در این حوزه به شرح ذیل شده است: یک جانبه حرکت کردن در مسیر سیاست‌گذاری، به روز نبودن مولفه‌های تاثیرگذار در سیاست‌گذاری، ترکیب نامناسب تیم سیاست‌گذاری و نهایتاً نبود متولی مشخص در سیاست‌گذاری دفاتر استعداد درخشان.

**نتیجه‌گیری:** با توجه به شناسایی چالش‌های اساسی سیاست‌گذاری دفاتر استعداد درخشان دانشگاهی وزارت بهداشت در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌توان در قدم بعدی با ارایه راهکارهای متناسب با این چالش‌ها، در جهت حل نظام‌مند آن‌ها اقدام کرد. تجدید ساختار دفاتر و تدوین برنامه استراتژیک جهت دفاتر، بهبود ارتباطات بین دفاتر و جلب مشارکت

تهران- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده پزشکی پردیس همت- گروه آموزش پزشکی  
daryazadehs@yahoo.com

**مقدمه:** نگرش دانشجویان رشته پزشکی نسبت به روش آموزشی برنامه درسی علوم پایه پزشکی نقش موثری در بهبود یادگیری دانشجویان و برنامه ریزی های آموزشی خواهد داشت. مقایسه نگرش دانشجویان پزشکی مقطع کارورزی به برنامه آموزشی ادغام یافته و سنتی علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی مقایسه ای ۴۰۰ نفر از دانشجویان پزشکی با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای در مقطع کارورزی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و تهران شرکت می کنند و نگرش آنها به برنامه آموزشی علوم پایه ادغام یافته و سنتی بوسیله پرسشنامه ای با مقیاس ۵ درجه لیکرت اندازه گیری میشود. پرسشنامه قبلاً در مطالعه مشابهی که در هلند انجام شده استفاده و روایی و پایایی آن تأیید شده است.

**نتایج:** مرحله یک این مطالعه انجام شده و در مرحله دوم این مطالعه نتایج بوسیله نرم افزار SPSS تحلیل خواهند شد. و توصیف نتایج مطابق تحلیل آماری ارائه خواهند شد.

**نتیجه گیری:** به نظر میرسد که بهبود یادگیری خود محور در دانشجویان و مهارت‌های معلمی در اساتید دانشگاه‌ها فاکتورهای ضروری هستند که برنامه درسی ادغام یافته را موفق میگردانند.

**واژه‌های کلیدی:** نگرش، ادغام، سنتی، دانشجوی پزشکی، برنامه درسی  
A-10-869-1

### ارزیابی دانشجویان پزشکی به روش OSCE، گامی در جهت بر قراری عدالت آموزشی (E)

آمنه محمدپور ارمینان، مقمود شریفی فسقندیس، حمیده نوری اصل

تبریز-خ گلگشت-خطارنیشابوری- دانشکده پزشکی-مرکز مهارت‌های بالینی  
Zahra\_amaneh@yahoo.com

**مقدمه:** از مهمترین جنبه های آموزش بالینی، ارزیابی دقیق و عینی شایستگی های حرفه ای دانشجویان پزشکی با استفاده از آزمون بالینی با ساختار عینی (objective structural clinical exam) در محیط آزمایشگاهی میباشد. لذا با توجه به اهمیت موضوع این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی ۲ دانشگاه علوم پزشکی تبریز نسبت به شیوه ارزیابی مهارت‌های بالینی در پایان دوره کارآموزی صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی (Cross sectional) است. جامعه مورد مطالعه ۱۲۰ نفر از دانشجویان پزشکی کارآموزی ۲ بودند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای پژوهشگر ساخته بود که پس از کسب روایی مطلوب و تعیین پایایی با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج مطالعه حاضر بیانگر آن بود که کارآموزان دانشگاه علوم پزشکی تبریز، از این شیوه ارزیابی (OSCE) با کسب ۶۲٪ نمره کل، رضایت مطلوبی داشتند. مهارت‌های بالینی به شیوه در مجموع افراد مورد مطالعه، برای ۵۷٪ گزینه کاملاً موافقم، ۳۱٪ موافقم، ۱۰٪ نظری ندارم و ۲٪ مخالف یا کاملاً



عوامل مرتبط با موفقیت تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی اعم از عوامل آموزشی پیش و پس از ورود به دانشگاه و نیز عوامل زمینه ای بود.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی طولی از نوع گذشته‌نگر کلیه ورودی‌های رشته پزشکی از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۳ که در زمان جمع‌آوری اطلاعات فارغ‌التحصیل شده بودند، در مطالعه وارد شدند. مفروضه پژوهشگران این بود که نتایج حاصل از این مطالعه به دلیل موقعیت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان تا حد زیادی قابل تعمیم به کل کشور است. تعداد افراد مورد مطالعه ۱۴۴۲ نفر بود. به منظور تحلیل داده‌ها علاوه بر شاخص‌های توصیفی از آزمونهای: تحلیل واریانس یک عاملی و چندعاملی، رگرسیون چندگانه و آزمون مجذور کای استفاده شد.

**نتایج:** با توجه به وسعت نتایج این مطالعه به چند مورد مهمتر اشاره می‌شود. ۱- معدل کتبی دیپلم بهترین پیش‌بینی کننده موفقیت تحصیلات پزشکی است. ۲- از بین نمرات کنکور صرفاً درس زیست‌شناسی با موفقیت‌های بعدی ارتباط دارد و سایر دروس نقش قابل ملاحظه‌ای ندارند. ۳- نمرات ورودی سهمیه‌های مختلف در طول ده سال به تدریج به هم نزدیک شده است.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد انتشار جامع نتایج این پژوهش برای تصمیم‌سازان آموزش عالی کشور مفید باشد. پیشنهاد محققان با توجه به نقش تنش آفرین کنکور، حذف آن برای حداقل ۸۰ درصد ورودی‌ها و پذیرش براساس معدل کتبی دیپلم است.

**واژه‌های کلیدی:** موفقیت تحصیلی، رشته پزشکی، کنکور، پذیرش دانشجویان

A-10-931-1

### آموزش مبتنی بر حل مسئله در دندانپزشکی: نگاهی بر

#### چالشها و مشکلات اجرایی آن (E)

کتایون برهان مجابی، رویا ناصح، فاطمه سفیدی

قزوین بلوار باهنر دانشگاه علوم پزشکی  
ka\_mojabi@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از روشهای نوین آموزشی در علوم پزشکی همواره مد نظر مدرسین و مسئولان دانشگاهها بوده است. امروزه در بسیاری از کشورهای پیشرفته هدف از آموزش پزشکی تربیت افرادی است که با رموز حل مسئله آگاهی دارند و می‌توانند مستقل کار کنند. هدف: مروری بر مشکلات اجرایی PBL در دانشگاه علوم پزشکی قزوین خصوصاً رشته دندانپزشکی می‌باشد.

**روش کار:** استفاده از منابع الکترونیکی و مقالات علمی با توجه به تجارب شخصی نگارنده در دو دوره برگزاری قسمتی از سرفصلهای مصوب رشته دندانپزشکی عمومی می‌باشد.

**نتایج:** مقاومت در بعضی از دانشجویان بدلیل نا آشنایی وجود اساتید باتجربه و آشنا با این روش مشاهده شد. با این حال در دانشجویان مستعد یادگیری عمیق و ارتقاء مهارتهای خود هدایت شده را تقویت بخشید. تعامل بین دانشجویان و استاد را تقویت کرد و آموزش را برای دانشجویان لذت بخش ساخت ولی بهر حال مشکلات عمده ای که مدرس با آن مواجه شد. شاید بتوان در این مورد خلاصه نمود: الف) عدم وجود زمان کافی جهت اجرای کل

دانشجویان مهم ترین راهکارهایی هستند که توسط مصاحبه‌شوندگان جهت مرتفع کردن چالش‌ها ارائه شدند.

**واژه‌های کلیدی:** سیاستگذاری، چالش، وزارت بهداشت  
A-10-478-1

### بررسی روایی و پایایی آزمون‌های مبتنی بر اطمینان (E)

راز خطیبی، محمود قادرمرزی، شهرام یزدانی، یدالله زارع زاده، لادن فتوحی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

**مقدمه:** راه حل‌های مختلفی مانند ارزیابی مبتنی بر اطمینان برای فائق آمدن بر مشکل پاسخهای حدسی دانشجویان و سنجش دانش نسبی (partial knowledge) آنان در آزمونهای چند گزینه ای وجود دارد. هدف: در این مطالعه روایی و پایایی آزمون‌های مبتنی بر اطمینان مورد سنجش قرار گرفت.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی بود و طی سالهای ۱۳۸۶ لغایت ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی کردستان صورت پذیرفت. جامعه مورد مطالعه شامل تمام دانشجویان پزشکی بود که در حال گذراندن واحد بیوشیمی ۱ در این دانشگاه بودند. از تمام این دانشجویان آزمون مبتنی بر اطمینان در انتهای ترم گرفته شد. در نهایت اطلاعات جمع آوری شده وارد نرم افزار آماری SPSS گردید و نتایج با استفاده از این نرم افزار و آزمون آلفای کرونباخ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** با توجه به اینکه آزمونهای مبتنی بر اطمینان در دانشگاههای مختلف جهان مانند دانشگاه UCL انگلستان مورد استفاده قرار می‌گیرد این آزمونها دارای روایی بسیار بالایی می‌باشد همچنین پایایی این آزمونها در مطالعه ما مورد سنجش قرار گرفت که دارای پایایی بسیار بالایی بود (0/91=).

**نتیجه گیری:** یافته‌های مطالعه ما نشان داد که آزمون‌های مبتنی بر اطمینان دارای پایایی بسیار بالایی می‌باشند لذا توصیه می‌شود واحدهای آموزش دانشگاهها از این آزمونها جهت سنجش بهتر دانش دانشجویان استفاده نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون مبتنی بر اطمینان، روایی، پایایی  
A-10-901-1

### عوامل موثر در موفقیت تحصیلی دانشجویان پزشکی ایران-

#### گزارش یک مطالعه طولی ده ساله (E)

علیرضا یوسفی، سیدعلی موسوی، عارفه عرفان

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی  
ar.yousefy@gmail.com

**مقدمه:** توسعه عدالت عدالت آموزشی مستلزم شناسایی و تحلیل همه عوامل درگیر در پذیرش و موفقیت تحصیلی پذیرفته شدگان رشته های علوم پزشکی در مطالعاتی با سطح وسیع است. هدف: هدف این مطالعه شناسایی



مناطق شهری زاگرس جنوبی با مناطق روستایی آن تفاوت معناداری را نشان نداد ( $p=0.146$ ,  $t=1.541$ ).

**نتیجه گیری:** مقدار ضریب جینی برای همه مناطق بسیار بالا است، این موضوع بیانگر این است که نابرابری آموزشی هم در منطقه زاگرس جنوبی و هم کل کشور بسیار زیاد است ( $Gini=0.6-0.7$ ). سرمایه گذاری در امر آموزش موجب افزایش سرمایه های انسانی در کشور و ارتقاء تولید و بهره وری ملی می شود. اجرای برنامه های کارآمد فرهنگی و تبلیغ آموزش به عنوان یک کالای بسیار مهم و تأثیر گذار می تواند در بهبود این وضعیت مؤثر باشد و سیاست گذاری ها در این زمینه بایستی بصورت منسجم و هدفمند مورد توجه قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: نابرابری، هزینه های آموزشی، ضریب جینی، آموزش، زاگرس جنوبی  
A-10-389-5

### جستاری در مفهوم عدالت آموزشی (E)

پروین رضایی، مژگان محمدی

کرمان. ابتدای هفت باغ. دانشگاه علوم پزشکی. ساختمان مباح  
p. rezai1@yahoo. co. uk

عدالت و اجرای آن در حوزه های گوناگون، یکی از نیازهای اساسی و فطری انسان است که در طول تاریخ وجود آن بستری مناسب برای توسعه جوامع انسانی فراهم کرده است. ارائه یک مفهوم واحد برای این مفهوم، کار آسانی نیست و بخش عمده این امر ناشی از ماهیت انسانی- فلسفی این مفهوم است که تعدد معانی آن را ایجاد کرده است. براساس شرایط خاص زمان و مکان و نیز نگرشهای مختلف فلسفی و جهان بینی، تعاریف مختلفی از عدالت ارائه شده است. در این مقاله برای تبیین مفهوم عدالت آموزشی نخست واژه عدالت و سپس واژه آموزش از نظر واژگانی مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت تعریفی از عدالت آموزشی ارائه شده است. این مقاله با مطالعه ویژگی های برخی از مکاتب فلسفی از جمله اجتماع گرایی، لیبرالیسم، سوسیالیسم و فرانتوگرایی مطلوبیت گرا، آراذیخواهان طرفدار رالز و نظریه استحقاق، به بررسی مفهوم عدالت در این مکاتب پرداخته و پس از ورود به مبحث عدالت آموزشی بر اساس نظریات مذکور، این مفهوم را مورد بررسی داده است. مطالعه مذکور از نظر متدولوژی یک مقاله مروری است که با رجوع به مبانی تئوری موجود در منابع کتابخانه ای و تحلیل این مستندات به تبیین مفهوم عدالت آموزشی پرداخته است.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، فلسفه آموزش  
A-10-939-1

### درک از محیط های آموزش بالینی: شکاف محیط مورد انتظار با

#### محیط واقعی (E)

یوسف محمدپور، حسین حبیب زاده، حمیده خلیل زاده، حسین جعفری زاده، رحیم بقایی، داوود رسولی، سعیده رحیمی

سرفصل بصورت PBL (با توجه به زمان آموزشی واحدی کنونی) (ب) نیاز دانشجویان به گذراندن واحدهای پیش نیاز و دانستن ضروریات مرتبط با مبحث PBL (ج) بدلیل عدم محدودیت این روش، این مشکل همیشه وجود دارد که آیا دانشجویان تمام مطالب مهم و must to know را آموخته اند یا نه؟ (د) دانشجویانی که با این روش آموزش می بینند می بایست با ابزار جداگانه ای در انتهای ترم مورد سنجش قرار گیرند (سوالات تستی و مرسومه که در امتحانات ورودی دستیاری و... مورد استفاده قرار می گیرند مناسب نیستند. (ه) بدلیل وجود تفاوت های فردی و عدم یکنواختی دانشجویان در کلاسهای دندانپزشکی در حال حاضر جمع آوری اطلاعات بصورت هماهنگ و یکسان صورت نمی پذیرد. (و) فضای مناسب و چپش قرار گیری دانشجویان در کلاسهای فعلی برای برگزاری این روش مناسب نیست.

**نتیجه گیری:** با توجه به رویکرد جهانی بر روشهای دانشجو محورانه خصوصاً در رشته های علوم پزشکی و از سوی دیگر مزایای متعدد چنین روشهایی (PBL) بر روشهای سنتی می بایست نگرش اساتید و دانشجویان را نسبت به روشهای جدید آموزشی ارتقا داد و در مورد محدودیتهای و مشکلات اجرایی آن در شرایط فعلی (مطابق کردن با سرفصلهای آموزشی) بررسی نموده و در راستای رفع آنها تلاش و کوشش بعمل آورد.

**واژه های کلیدی:** آموزش مبتنی بر حل مسئله، دندانپزشکی، چالشها، مشکلات اجرایی  
A-10-814-6

### بررسی نابرابری در هزینه های آموزش در منطقه زاگرس

#### جنوبی (۱۳۸۴-۱۳۷۷) (E)

غلامرضا قائد امینی، حسام غیاثوند، سلیمه گوهری نژاد

دانشگاه علوم و بهزیستی تهران  
qaedamini@gmail.com

**مقدمه:** در این مقاله تغییرات نابرابری در هزینه های آموزشی شامل آموزش های پایه و دانشگاهی در منطقه زاگرس جنوبی طی سالهای ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۴ بررسی می گردد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی با استفاده از آمار هزینه و درآمد خانوارها به بررسی تغییرات نابرابری در هزینه های آموزشی به تفکیک مناطق شهری و روستایی در منطقه زاگرس جنوبی می پردازد. به این منظور از ضریب جینی، ضریب تغییرات، ضریب انحراف میانگین نسبی و شاخص تایل استفاده می شود. در انجام محاسبات از نرم افزارهای Spss و Stata استفاده می شود.

**نتایج:** مقایسه ضریب جینی مناطق شهری زاگرس جنوبی با مناطق شهری کل کشور تفاوت معناداری را نشان داد ( $t=13.942$ ,  $p=0.000$ ). همین مقایسه با استفاده از شاخص تایل نیز معنادار بود. مقایسه ضریب جینی مناطق روستایی زاگرس جنوبی با مناطق روستایی کل کشور دارای تفاوت معناداری بود ( $t=6.645$ ,  $p=0.001$ ). این آزمون برای شاخص تایل هم معنادار بود. مقایسه ضریب جینی شهری ۷ استان منطقه زاگرس جنوبی از طریق آزمون آماری ANOVA تفاوت معناداری را نشان داد ( $f=5.088$ ,  $p=0.001$ ). همین مقایسه در مورد روستاها معنادار نبود. همچنین مقایسه ضریب جینی بین



**روش کار:** در طی این مطالعه ما ابتدا فرمهایی با عنوان فرم یک استاد یک دانشجوی برای اساتیدی که معمولاً فقط با یک کارورز راند کرده یا درمانگاه می روند طراحی و فرم یک استاد چند دانشجو هم برای گزارش های صبحگاهی، درمانگاه و راند کارآموزان ابدانمودیم؛ بدین نحو که ابتدا هر دانشجو ساعت ورود و خروج به فعالیت مورد نظر را نوشته و در حضور استاد امضاء و استاد مربوطه آنرا تایید می کرد، سپس به تایید مدیر گروه یا معاون آموزشی بیمارستان در همان روز رسیده و در نهایت به دانشکده ارسال می گردید.

**نتایج:** بعد از انجام و اجرای این روش حضور فیزیکی اساتید در رانده و گزارشهای صبحگاهی از ۲۰٪ در بخش آموزش زنان به ۷۵٪ افزایش یافت ولی زمان حضور از ۱۰ دقیقه تا ۲ ساعت وابسته به نوع برنامه یا هر استاد متفاوت بود

**نتیجه گیری:** هر چند در مطالعه ما حضور فیزیکی اساتید و به تبع آن دانشجویان افزایش داشت ولی بازهم چون آموزش امری کیفی است و نیاز به وجود انگیزه در دانشجو و استاد می باشد بنابراین فرمها به تنهایی کافی نبوده و نیاز است روشهای ارزیابی مستمر همچون log book در کنار آنها اجرا گردد که البته این کار در بخش عفونی بصورت log book ساختارمند در حال اجرا می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** log book، حضور غیاب  
A-10-23-8

### بررسی نظرات دانشجویان داروسازی در رابطه با کنفرانس

#### های آموزشی ارائه شده توسط خود دانشجو (E)

سیمین مشایخی، محمد رضا قنندروش ستاری

دانشکده داروسازی تبریز

mashayekhis@yahoo. co. uk

**مقدمه:** در طی دروس دارودرمانی، از دانشجویان خواسته می شد که موضوعی را انتخاب و کنفرانس ارائه دهند، مطالعه حاضر بررسی میزان تاثیر کنفرانس های ارائه شده توسط خود دانشجو در میزان یادگیری آنها می باشد. **روش کار:** برای بررسی میزان تاثیرکنفرانس های کلاسی ارائه شده توسط خود دانشجو بر میزان یادگیری، پرسشنامه ای تهیه گردید. از بین دانشجویان ترم ۱۱ و ۹ که دروس دارو درمانی را گذرانده بودند، ۵۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند تا به پرسشنامه ها بدون ذکر نام پاسخ دهند. ۳۰ پرسشنامه تکمیل شد.

**نتایج:** ۶۱٪ دانشجویان کنفرانس ارائه داده بودند که ۱۸٪ یک و ۴۳٪ دو بار کنفرانس داشتند. علت ارائه، نمره مثبت (۵۹٪)، افزایش اطلاعات (۲۹٪)، علاقه (۲۹٪) و اجباری بودن (۱۲٪) بود. نداشتن فرصت و حجم بالای دروس، عدم اجباری بودن، عدم امکان ارائه کار مناسب، عدم اطلاع و عدم علاقه به داروسازی علت عدم ارائه کنفرانس بود. افزایش اشتیاق به یادگیری (۸۲٪)، کمک به یادگیری (۷۴٪)، آموختن مطالب جدید تر (۷۶٪)، افزایش کیفیت تدریس (۵۸٪) و ایجاد اشتیاق برای مطالعه خارج از محدوده دروس (۷۵٪) از جمله تاثیرات ارائه کنفرانس توسط خود دانشجو بود. کیفیت کنفرانس های ارائه شده توسط خود دانشجو، عالی (۱۴٪)، خیلی خوب

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

mohammadpour\_y@umsu. ac. ir

**مقدمه:** موفقیت برنامه های آموزشی پرستاری به کارآیی و کفایت تجربیات بالینی بستگی دارد. یکی از مهم ترین عوامل شناخته شده در این زمینه، محیط های یادگیری است محیط آموزش بالینی دارای نقش مهمی در یادگیری دانشجویان پرستاری می باشد. هرگونه اختلاف بین محیط بالینی واقعی و مورد انتظار دانشجویان پرستاری می تواند منجر به کاهش علاقه دانشجویان پرستاری به محیط های بالینی و افت عملکرد بالینی آنان گردد. بنابراین، هدف این پژوهش مقایسه ادراک دانشجویان پرستاری از محیط آموزشی بالینی واقعی و مورد انتظار در بخش های داخلی-جراحی می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی- طولی می باشد که در ترم دوم تحصیلی سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ انجام گرفت. در این مطالعه ۱۳۰ دانشجوی کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه شرکت نمودند. در ابتدای ترم تحصیلی ادراک دانشجویان پرستاری از محیط آموزش بالینی مورد انتظار در ترم جاری تعیین شد و در انتهای سال تحصیلی نیز ادراک دانشجویان پرستاری از محیط آموزش بالینی واقعی در ترم جاری تعیین گردید. برای جمع آوری داده ها از سیاهه محیط آموزشی بالینی استفاده شد که حاوی ۴۹ سوال در ۶ حیطه می باشد. تجزیه و تحلیل یافته ها با استفاده از ویرایش ۱۵ نرم افزار آماری SPSS و آمار توصیفی و استنباطی انجام گرفت. **نتایج:** یافته ها نشان داد میانگین نمره ادراک دانشجویان پرستاری از محیط بالینی مورد انتظار  $14/05 \pm 154/89$  و میانگین نمره ادراک دانشجویان پرستاری از محیط بالینی واقعی  $12/78 \pm 108/41$  بوده است. آزمون t با نمونه های وابسته نشان داد که تفاوت معنی دار آماری بین ادراک از محیط بالینی واقعی و مورد انتظار وجود دارد.

**نتیجه گیری:** شکاف موجود بین ادراک دانشجویان پرستاری از محیط بالینی واقعی و مورد انتظار می تواند تاثیرات منفی زیادی بر یادگیری بالینی آنان داشته باشد. این امر نشان دهنده توجه بیشتر مدیران آموزش پرستاری به محیط بالینی دانشجویان پرستاری می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** واژه‌های کلیدی: آموزش پرستاری، آموزش بالینی، محیط آموزش بالینی  
A-10-9-2

### نقش فرمهای دو جانبه حضور غیاب در آموزش و حضور استاد-

#### دانشجو در بخشهای بالینی (E)

محمد رضا ناظر

Dr\_nazer1@yahoo. com

**مقدمه:** حضور اساتید و دانشجویان در راندها و گزارش های صبحگاهی به دلایل مختلف کم رنگ تر می شود و سیستم حضور و غیاب سنتی یا حتی کارتی نیز پاسخگوی نمی باشد چون فعالیت علمی معمولاً امری کیفی است و در مدیریت نوین آموزشی، ساختار باید به گونه ای باشد که ضمن رعایت احترام متقابل؛ همه اعضا در قبال یکدیگر پاسخگو باشند.



شیدا سپاهی، ناهید نوری فرد، اعظم گراوندی

میدان رفعتیه - مرکز بهداشت استان  
s\_sepahi@yahoo.com

**مقدمه:** نظام سلامت عبارت است از سازمان ها، موسسات و منابعی که فعالیت هایشان با هدف اولیه ارتقای سلامت باشد. پاسخ گفتن به نیاز موجود در جامعه، وظیفه اصلی همه سازمان هایی است که برای ارائه خدمات پامی گیرند. نظام مراقبت سلامت، موسسات و منابع و افرادی است که در ارائه خدمات و مراقبت سلامت به افراد و جامعه دخالت دارند. عمده توجه در این نظام ها به سطوح دوم و سوم ارائه خدمات است و نیروهای انسانی در رده های مختلف هماهنگ با این سطوح آموزش دیده و تربیت می شوند.

**روش کار:** بر طبق مروری سیستماتیک بر یافته ها در حوزه سلامت، نیروهای انسانی و کارکنان آموزش دیده بخشی از سرمایه نظام سلامت هستند. هرگونه تصمیم گیری در طراحی محتوی آموزشی گروه های هدف بهداشتی که مشغول ارائه خدمت در عرصه سلامت هستند، باید مبتنی بر کاستی های دانش و عملکرد آنان و آگاهی سنجی علمی از گروه هدف صورت گیرد. ویژگی های نظام سلامت در کشورهای در حال توسعه: نگرش در این نظام درمان بیماری است و دیدگاه ها در درمان محور است تا سلامت نگر جهت و راستای تحقیقات در حوزه پزشکی به سوی کشف و یافتن اتیولوژی ها و درمان پاتولوژی های ارگانیک است. دید جامع نگر و سیستمی به بیمار وجود ندارد. دیدگاه عمدتاً بیماری نگر است تا بیمار نگر. مشکلات در حوزه سلامت در کشورهای در حال توسعه به لحاظ منابع انسانی به قرار زیر می باشند: عدم توازن تعداد، عدم توازن در آموزش و مهارت های مورد نیاز، عدم توازن در نیروی انسانی اگر چنانچه در ورودی نظام های سلامت عدم توازن در منابع وجود داشته باشد، عوارض زیر مشاهده می شود: عملکرد ضعیف، کارآیی پایین استهلاک بیش از حدتسهیلات و سرمایه های فیزیکی روحیه ضعیف نیروی انسانی ( نبود انگیزه ) کمبود نیروی انسانی ماهر ( توزیع نامناسب نیروها )

**نتیجه گیری:** ساختار و چارچوب سیستم ارائه ی خدمات چه به لحاظ کمی و گستردگی و چه به لحاظ کیفیت ارائه ی خدمات، حائز اهمیت به سزایی بوده و اگر چنانچه از منطق و اصول علمی پیروی نکند، قادر به حفظ و ارتقاء سلامت مردم نخواهد بود و تمامی منابع و امکانات مادی و انسانی را به هدر خواهد داد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، نیاز کمی، نیاز کیفی، نظام سلامت

A-10-135-2

### نقش آموزش پزشکی در اجرای استانداردهای بین المللی

### بهبود کیفیت و ایمنی بیمار در بیمارستانهای دانشگاه علوم

### پزشکی تهران (E)

فرشته فرزبان پور، سعیده آموزگار، عباس رحیمی

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی  
farzianp@sina.tums.ac.ir

**مقدمه:** ارائه خدمات با کیفیت و ایمن از اهداف هر بیمارستان است و این هدف با رعایت استانداردهای مربوطه محقق می شود. بنابراین پژوهشگران بر

(۲۳٪)، خوب (۵۰٪) و قابل قبول (۱۴٪) ارزیابی شده بود. ۷۷٪ معتقد بودند که کنفرانس های ارائه شده توسط خودشان، در افزایش سطح نمره آنها تاثیر داشت و ۷۳٪ موافق ارائه کنفرانس در ترم های آتی بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج فوق به نظر می رسد که ارائه کنفرانس تاثیر قابل توجهی بر افزایش اشتیاق برای یادگیری، میزان آموخته های جدیدتر و مطالعه خارج از محدوده تدریسی داشت.

**واژه های کلیدی:** داروسازی، دارو درمانی بیماری ها، ارائه کنفرانس  
A-10-26-3

### بررسی تناسب شخصیت و رشته دانشجویان پرستاری

### جدیدالورود دانشگاه علوم پزشکی کرمان (E)

محدثه محسن پور، عباس عباس زاده، فریبا برهانی

سبزوار- بعد از پلیس راه تهران- دانشکده پرستاری و مامایی،  
mohsenpour\_m81@yahoo.com

**مقدمه:** ویژگی های شخصیتی از عوامل اصلی مؤثر بر رویکردهای یادگیری، موفقیت تحصیلی دانشجویان و رضایت شغلی کارکنان است. خصوصیات فراشناختی نظیر شخصیت، در بهترین شرایط آموزشی تنها تا ۳۰٪ قابل تغییر است. لذا باید افراد در هنگام ورود به هر رشته از نظر این خصوصیات از جمله تناسب شخصیتشان با رشته مورد نظر بررسی شوند. این مطالعه به بررسی تناسب شخصیت دانشجویان پرستاری جدیدالورود سال ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کرمان با رشته پرستاری می پردازد.

**روش کار:** پژوهشی توصیفی با استفاده از پرسشنامه استاندارد شغل و شخصیت هالند در میان دانشجویان جدیدالورود پرستاری سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸) دانشگاه علوم پزشکی کرمان (۸۲ نفر) انجام و داده ها با نرم افزار SPSS تحلیل شد.

**نتایج:** بیشتر از نیمی از واحد پژوهش اطلاعات خود را از پرستاری متوسط ارزیابی کردند. شخصیت ۴۱/۳٪ آنها با رشته پرستاری تناسب نداشت و ۲۶/۲٪ تناسب نسبی داشت و تنها ۳۲/۵٪ شخصیتشان کاملاً متناسب با این رشته بود.

**نتیجه گیری:** اگرچه باتوجه به محدودیت های مطالعه حاضر و سایر مطالعات قبلی، انجام مطالعات بیشتر سودمند است؛ گمان می رود شناخت دانش آموزان از رشته های تحصیلی رو به افزایش است، اما هنوز شناخت کافی از خصوصیات فردی و توجه به تناسب این دو نیاز به برنامه ریزی و تلاش بیشتر دارد. شناخت رشته و شخصیت فرد با هم و در کنار هم ارزشمند است و توجه به هر یک بدون دیگری مقصود نهایی که کاهش ترک شغل، افزایش کارآیی و رضایت شغلی و... می باشد را تأمین نخواهد کرد.

**واژه های کلیدی:** تناسب شخصیت، پرستاری، دانشجو، حرفه

A-10-67-1

### آموزش علوم پزشکی پاسخگو به نیازهای کمی و کیفی نظام

### سلامت (E)





مربوط جمع آوری گردید و آزمون های آماری برای تحلیل داده ها مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج مربوط به مشخصات دموگرافیک بیانگر آن بود که ۷۵٪ از جامعه مورد مطالعه زن، ۴۳٪ گروه سنی ۴۱ تا ۵۰ سال و ۹۳٪ دارای سابقه مدیریت زیر ۵ سال داشته اند. همچنین ۳۷/۵٪ دارای سابقه کار بین ۱۶ تا ۲۰ سال بودند. نتایج عوامل مورد بررسی نشان دهنده آن بود که ۵۰٪ افراد دانشکده بهداشت و پیراپزشکی موافق حضور اعضای هیات علمی در پست های اجرایی مراکز آموزشی درمانی هستند. در صورتی که فقط ۲۸/۶٪ اعضای هیات علمی دانشکده پرستاری و مامایی با این عامل موافق می باشند. آزمون های آماری مشخص نمود از لحاظ آماری اختلاف معنی داری بین نظر اساتید دو دانشکده وجود ندارد ( $P=0.429$ ). همچنین تجزیه و تحلیل یافته ها نشان داد مهمترین عامل به ترتیب: وجود فرصت کافی در محیط های آموزشی و پژوهشی دانشگاه نسبت به بیمارستان جهت انجام امور آموزشی و پژوهشی می باشد. عامل دوم نقش پررنگ وظایف آموزشی و خصوصاً پژوهشی برای اعضای هیات علمی در آیین نامه های ارتقاء و مقررات استخدامی و عامل سوم محدودیت های اجرایی و اداری صرف در محیط بیمارستان و عدم امکان بروز خلاقیت های لازم می باشد.

**نتیجه گیری:** بر عهده گرفتن مسئولیت هدایت فعالیت های آموزشی، تحقیقاتی در کنار پذیرش مسئولیت اجرایی خدمات سلامت توسط اعضای هیات علمی از ضروریات هر دانشگاه علوم پزشکی است. نظر به یافته های این مطالعه و لزوم توجه به ایجاد ارتباط بین وظایف دانشگاه علوم پزشکی، نیاز به تغییر رویکرد در وظایف تعریف شده برای اعضای هیات علمی و پر رنگ تر نمودن و در نظر گرفتن مشوق های لازم برای وظایف اجرایی همراستا با وظایف آموزشی و پژوهشی می باشد.

**واژه های کلیدی:** دانشگاه علوم پزشکی، اعضا، هیات علمی، بیمارستان، امور

اجرایی

A-10-104-5

### آموزش ضمن خدمت: راهکاری جهت پیشرفت شغلی ارائه

#### کنندگان خدمات سلامت (E)

محمد جبراییلی، سیدجواد موسوی واعقلی، علیرضا نیکوتزاد، یوسف محمد پور، عباس دولانی

ارومیه خ جهاد جنب اورژانس ستاد مرکزی دانشگاه،  
jabraili@gmail.com

**مقدمه:** هر نظام ارائه خدمات سلامت علیرغم داشتن تجهیزات، تسهیلات و فناوری های نوین بدون بهره گیری از نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده موفق نخواهد بود. با توجه به پیشرفت های صورت گرفته در علوم پزشکی و تحول شگرف در ارائه خدمات سلامت و از سوی دیگر افزایش انتظار مشتریان و رقابتی شدن خدمات، ارائه کنندگان خدمات سلامت جهت موفقیت در محیط کار متغیر نیازمند مهارت های جدید می باشند. یکی از راهکارهای مناسب جهت نیل به این مهم، آموزش ضمن خدمت می باشد. در حقیقت آموزش ضمن خدمت، نوعی سرمایه گذاری است برای پیشرفت شغلی و توانمند سازی ارائه

آن شدند که قابلیت اجرای استانداردهای بین المللی بهبود کیفیت و ایمنی بیمار (QPS) را در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تهران از دیدگاه مدیران مورد بررسی قرار دهند.

**روش کار:** این پژوهش توصیفی-تحلیلی و از نوع مقطعی بود که در کلیه بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ اجرا شد. جامعه مورد مطالعه شامل مدیریت هر بیمارستان بودند. به منظور جمع آوری داده ها از پرسشنامه ای برگرفته از استانداردهای بین المللی QPS، حاوی ۳۸ سوال سه گزینه ای (قابل اجرا، نسبتاً قابل اجرا و غیر قابل اجرا) استفاده شد. در تعیین روایی محتوای پرسشنامه، نظر اساتید و کارشناسان رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی موثر واقع شد. در زمینه تایید پایایی آلفا کرونباخ با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۱.۵، ۰/۹۵ برآورد گردید. تحلیل داده ها با آزمونهای آماری  $t$ -test و One way ANOVA میسر گردید.

**نتایج:** استانداردهای QPS از نظر ۷ مدیر (۴۳/۸٪) قابلیت اجرایی در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تهران را دارد و رابطه آماری معنی داری بین قابلیت اجرایی استانداردهای QPS با رشته تحصیلی ( $P=0.19$ )، نوع بیمارستان ( $P=0.74$ ) و تعداد تخت ( $P=1.74$ ) مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه استانداردهای QPS از نظر نیمی از مدیران (۴۳/۸٪)، می توانند در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تهران قابل اجرا باشند اما برای استفاده از آن استانداردهای بین المللی باید بیمارستانها تلاش بیشتری داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: استاندارد، بهبود کیفیت، ایمنی بیمار، قابلیت

اجرایی، بیمارستانها

A-10-145-2

### عوامل موثر بر حضور اعضا، هیات علمی در پست های اجرایی

#### بیمارستان های آموزشی- درمانی (E)

رفعت محبی فر، طاهره صادقی، معصومه حسینی، پریسا شجاعی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت و پیرا پزشکی  
smrf55@yahoo.com

**مقدمه:** برای اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی، نقش های مختلفی مانند نقش آموزشی، پژوهشی و اجرایی در آیین نامه های ارتقاء رتبه علمی، استخدامی و ترفیع پایه سالیانه تعریف گردیده است. در این نقش ها به جایگاه امور آموزشی و پژوهشی توجه بیشتری نسبت به سایر امور شده است. هدف این مطالعه بررسی تعیین عوامل موثر بر حضور اعضا، هیات علمی در پست های اجرایی بیمارستان های آموزشی- درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی می باشد.

**روش کار:** در این پژوهش کیفی، اعضا، هیات علمی دانشکده های پرستاری - مامایی و بهداشت - پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۸۹ با روش پدیدار شناسی و به صورت مبتنی بر هدف مورد مطالعه قرار گرفتند. با استفاده از پرسشنامه دارای سوالات باز و بسته و با انجام مصاحبه، اطلاعات



آموزش پزشکی اصفهان قرار گرفت. میانگین داده ها با نرم افزار SPSS بصورت درصد در جداول توزیع فراوانی محاسبه شد.

**نتایج:** یافته ها حاکی از آن بود که تمامی ۳۷ شاخص تدوین شده دارای ۴ ملاک اصلی یک شاخص، یعنی قابلیت های برنامه ریزی، ارزیابی، اندازه گیری و ارتقا، کیفیت، از نظر صاحب نظران مطلوب تشخیص داده شدند.

**نتیجه گیری:** استفاده از شاخص های کمی متناسب با شرایط کشور، در دو حوزه کلیدی یعنی اساتید و کارکنان، می تواند با مقایسه وضعیت موجود نسبت به وضعیت مطلوب، پاسخگوی نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت باشد. **واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: شاخص، کارایی، درونی، اعضا، هیات علمی، کارکنان، نظام سلامت.

A-10-134-1

### دیدگاه اساتید دانشگاه های علوم پزشکی تهران در مورد

#### میزان استفاده از روش های سنجش بالینی (E)

جلیل کوهپایه زاده، هلن درگاهی، کامران سلطانی عربشاهی

دپارتمان آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، ساختمان همت دانشگاه علوم

پزشکی تهران

Helen.dargahi@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی و ارزشیابی گام های عظیم یک فرایند آموزشی هستند که با تضمین توانمندی و صلاحیت پزشکی که ضامن سلامت جامعه می باشند، نقش اساسی را در فرایند آموزش پزشکی ایفا می کنند. مطالعه با هدف بررسی دیدگاه اساتید بالینی در مورد میزان استفاده از روشهای سنجش بالینی در محیط های بالینی صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی بوده و ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه پژوهشگر ساخته ای بود که با استفاده از ابزار پیشنهادی ACGME و منابع علمی تدوین شد. نمونه گیری مبتنی بر هدف، از کلیه افراد واجد شرایط انجام شد. حجم نمونه ۸۳ نفر بود که از بین اعضای هیئت علمی بالینی دانشگاه های علوم پزشکی تهران (۳۹ نفر)، ایران (۲۴ نفر) و شهید بهشتی (۲۰ نفر) جمع آوری شد. تجزیه و تحلیل داده ها توسط نرم افزار SPSS و با استفاده از شاخصهای مرکزی و پراکنندگی انجام شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که بیشترین روش مورد استفاده در محیط های آموزشی بالینی، پرسشهای چند گزینه ای (۶۰۹٪)، آزمون های آسکی (۸۰۹٪) و لگ بوک (۷۰۸٪) بود و روشهای ۳۶درجه (۴۰۸٪) و پورت فولیو (۶٪) روشهای متداولی در محیط های بالینی این دانشگاهها نبودند. بیشترین میزان استفاده از مجموعه روشهای سنجش مهارتهای بالینی در دانشگاه علوم پزشکی ایران (۲۰۵۶٪) و پس از آن در دانشگاه تهران (۴۱٪) و شهید بهشتی (۴۰۶٪) بود.

**نتیجه گیری:** بر اساس مطالعات انجام شده ارزیابی بالینی دانشجویان پزشکی اغلب به شکل ذهنی یا توسط آزمونهای شفاهی و نوشتاری صورت می گیرد. با توجه به اینکه توانمندی بالینی دارای ساختاری پیچیده است، بکارگیری روش های چندگانه و ترکیبی سنجش، قضاوت مناسب تری در مورد جنبه های مهارتی و عملکردی دانشجو فراهم خواهد آورد.

کنندگان خدمات سلامت برای ایفای نقش موثر در ارتقای کیفیت خدمات می باشد.

**روش کار:** این تحقیق به صورت مروری در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که با جستجو در پایگاه های اطلاعات ایران (SID) -Iranmedex -Iranmedex -Iranmedex (medlip) با کلید واژه های آموزش ضمن خدمت، پیشرفت شغلی و خدمات سلامت بدون محدودیت زمانی انجام گرفت. همچنین برای دسترسی به مقالات منتشر شده به زبان انگلیسی پایگاه اطلاعات علمی (Google scholar -bMedPu -plus Medline) نیز با کلید واژه های انگلیسی health service ,recourses human ,service in training ,provider مورد جستجو قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج تحقیقات انجام شده نشان داد که آموزش ضمن خدمت و آموزش رسمی مکمل یکدیگرند. با توجه به پویایی محیط کاری ارائه کنندگان خدمات سلامت، آموزش ضمن خدمت یکی از الزامات ارتقای کیفیت خدمات سلامت می باشد. ارائه آموزش ضمن خدمت با کیفیت بالا، باعث کسب مهارت های لازم برای پیشرفت شغلی، بهبود روابط با همکاران و مشتریان، افزایش تعهد و رضایت شغلی ارائه کنندگان خدمات می شود و از سوی دیگر فرصت مناسب برای تبادل افکار و تجربیات را فراهم می آورد.

**نتیجه گیری:** عواملی مانند نیازهای آموزشی ارائه کنندگان خدمات سلامت، بهره گیری از اساتید مجرب و متخصص، استفاده از شیوه های جدید آموزشی، محتوای مناسب برنامه آموزشی، زمان بندی مناسب و همچنین ایجاد انگیزش در شرکت کنندگان موجب اثربخشی دوره های آموزشی ضمن خدمت می شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش ضمن خدمت- پیشرفت شغل- in service

-training -professionalism -health service provider - ارائه

کنندگان خدمات سلامت

A-10-227-1

### پاسخگویی به نیازهای نظام سلامت توسط تبیین شاخصهای

#### سنجش کارایی درونی (E)

میترا دادمان، علیرضا یوسفی، محمد حسین یار محمدیان

اصفهان-خ. هزارجریب-دانشگاه علوم پزشکی

dadman@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** پاسخگویی به نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت وظیفه اصلی دانشگاههای علوم پزشکی بوده و در جهت تحقق این نیازها لازم است با بررسی مطالعات مرتبط در دیگر کشورهای جهان و بومی سازی آنها با کشور اسلامیمان ایران، شاخصهایی جهت سنجش تعامل درون داده ها، فرآیندها و برون داده ها، تدوین شود. این مطالعه با هدف تدوین شاخصهای سنجش کارایی درونی در دو حوزه اعضا، هیات علمی و کارکنان غیر هیات علمی انجام گردید.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی از نوع پیمایشی، پس از بررسی متون، شاخصهای عملکردی استخراج و طبقه بندی گردید. سپس براساس مطالعات طراحی آموزشی و با استفاده از مدل تعریف نظری، چک لیستی شامل ۲۰ شاخص در حوزه اعضا، هیات علمی و ۱۷ شاخص در حوزه کارکنان غیر هیات علمی تدوین گردید و بصورت هدفمند در اختیار ۵۰ نفر از صاحب نظران



A-10-284-1

واژه‌های کلیدی: سنجش بالینی، دانشگاه‌های علوم پزشکی، دیدگاه اساتید

A-10-253-1

**رویکردها و راهکارهای آموزش تفکر انتقادی مبتنی بر شواهد، در نظام علوم پزشکی پاسخگو به نیازهای کیفی نظام سلامت (E)**

**لزوم تحولی دیگر در آموزش علوم پزشکی و بهداشتی: آموزش‌های هماهنگ، نیاز محور و عدالت محور (E)**

سمیه عابدی مدیسه، شیما عابدی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

نسترن کشاورز محمدی

n\_keshavars@yahoo.com

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

st\_or\_87esf@yahoo.com

**مقدمه:** تغییرات دموگرافیک، تغییرات سبک زندگی، و تغییر اکوسیستم شرایط زیستی و اجتماعی جوامع را مورد تغییرات مهمی قرار داده است. سیستم‌های بهداشتی با کمبود منابع اما تواما با افزایش کمیت و کیفیت تقاضا و نیز افزایش هزینه مواجه هستند. ملاحظه می‌شود چنین شرایط پیچیده‌ای که بشر در قرن ۲۱ با آن مواجه است مستلزم بذل توجه بسیار عمیق و علمی به سیاست‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و نیز اقدامات مربوط به تربیت نیروی انسانی متخصص در علوم بهداشتی و پزشکی است. هدف این مقاله آسیب‌شناسی مشکلات سیستم آموزشی فعلی در تربیت نیروی انسانی متخصص علوم سلامت در ایران و به درجاتی در جهان و تبیین راهکارهای بالفوه جهت رفع این مشکلات است.

**مقدمه:** تفکر انتقادی مهارتی اساسی در مراقبت‌های پرستاری بوده و اساس حل مساله و تصمیم‌گیری بالینی در علوم پزشکی است. کسب مهارت‌های تفکر انتقادی منجر به تشخیص بهترین شواهد تحقیقی شده و مراقبتی علمی، هدفمند، مستدل و موثر را موجب می‌شود. لذا آموزش تفکر انتقادی در علوم پزشکی بسیار پراهمیت است. در سالهای اخیر راه‌کارها و رویکردهای متعددی برای آموزش تفکر انتقادی پیشنهاد شده است و ضروری است که مدیران علوم پزشکی در آموزش بالین به توسعه و حمایت از این راهکارها پرداخته و رشد علوم پزشکی را بهبود بخشند. پاسخگویی به نیازهای کیفی نظام سلامت با ارائه رویکردها و راهکارهای آموزش تفکر انتقادی مبتنی بر شواهد، در نظام علوم پزشکی روش کار: این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات انگلیسی موجود در سایتهای الکترونیکی معتبر و رجوع به کتب مرتبط انجام شد.

**روش کار:** این مقاله یک مقاله مفهومی و تحلیلی است محور اصلی شواهد علمی مورد استفاده دو مطالعه مهم و جامع جهانی است که در دانشگاه هاروارد (۲۰۱۱) و نیز توسط انجمن بین‌المللی ارتقا، سلامت در سال ۲۰۰۹ می‌باشد که با تجارب چندین ساله نویسنده در داخل و خارج از کشور به عنوان مدرس، محقق، مشاور، و نیز تجربه کار بالینی در بیمارستان و نیز ارائه خدمات بهداشتی در مراکز بهداشتی درمانی ترکیب شده است.

**نتایج:** بر اساس پژوهش‌های انجام شده راه‌کارهای آموزش تفکر انتقادی شامل: تنظیم و طراحی تکالیف درسی نوشتاری، وقایع بازتابی و نقد آن‌ها، مدل‌سازی و پرسش و پاسخ، بحث‌های دارای ساختار و مباحثه، راند‌های بالینی و شبیه‌سازی آموزش با کمک کامپیوتر، نقشه‌کشی مفهومی و یادگیری بر اساس حل مساله، اندیشیدن در مورد تفکر، استفاده از پست الکترونیکی، کارگاههای آموزشی، ایفای نقش، حل مساله و فعالیت در گروههای کوچک، استفاده از مدل‌های پنجگانه تینک (به خاطر آوردن، عادات، جستجو کردن، ایده‌های جدید و خلاقیت، آگاهی به نحوه اندیشیدن)، مدل چهارگانه وایدبک (توصیف تفکر انتقادی، تعیین پیامدها، برنامه‌ریزی برای آموزش دادن و یادگیری، ارزشیابی نهایی)، روش آمادگی بالینی با استفاده از ساختار دیگر، تجزیه و تحلیل سوال‌ها، روش طرح سوال به عنوان راهنمای مطالعه و آزمون، روش استفاده از بازی و روش نقد همکاران در گردهمایی بالینی می‌باشد.

**نتایج:** در این راستا نویسنده با اشاره به تاریخچه تحولات سیستم آموزش علوم سلامت در جهان و تحلیل وضعیت کنونی در جهان و با مروری بر برخی تجارب بین‌المللی در زمینه آموزش‌های نیاز محور و علم محور دانشجویان، نقدی بر و آسیب‌شناسی این مسئله در کشور نموده و دلایل لزوم بازنگری و تحول جدی در نظام آموزش علوم سلامت در کشور را با توجه به شواهد علمی بین‌المللی و تجارب داخل کشور را مطرح می‌نماید. در انتها پیشنهاداتی جهت تفکر و بررسی در راستای ارتقا، کارایی سیستم تربیت نیروی انسانی متخصص و توانمند جهت ارتقا، سلامت جامعه ارائه می‌شود.

**نتیجه‌گیری:** تفکر انتقادی لازمه کار علوم پزشکی است چراکه نقش بسیار مهمی در ارائه مراقبت‌های خاص به بیمار، حل مشکلات و اتخاذ تصمیمات پیچیده دارد. راه‌کارها و رویکردهای متعددی در این زمینه گسترش یافته است. امید است راه‌کارهای ارائه شده در جهت ارتقا برنامه‌ریزی‌های آموزش علوم پزشکی بکار رود.

**نتیجه‌گیری:** گزارش Flexner در سال ۱۹۱۰ باعث انجام یک سری مطالعات در مورد آموزش متخصصین علوم بهداشتی و پزشکی و نهایتاً ایجاد انقلابی در آموزش دانشجویان این حیطه گردید. این تحول عظیم همان ادغام و کاربرد علوم مدرن در برنامه آموزشی دانشگاهها بود. نتیجه تجهیز فارغ‌التحصیلان به دانش و نگرش و مهارت‌هایی بود که منجر به افزایش طول عمر در قرن بیستم گردید. واقعیت این است که تحولی مورد اشاره بعد از یک قرن هنوز در برخی کشورهای در حال توسعه افزایش نیافته است و کیفیت آموزش علوم بهداشتی و پزشکی و حتی بعضاً کمیت آن بسیار ضعیف است. ضمن اینکه از طرف دیگر چالشهای جدیدی در برابر نظام‌های سلامت کشورهای مختلف ظهور کرده اند با شروع قرن ۲۱ به نظر میرسد زمان تحولی دیگر در کمیت و کیفیت آموزش دانشگاههای علوم پزشکی فرا رسیده است.

واژه‌های کلیدی: تفکر انتقادی، راهکارها، آموزش، نظام سلامت

A-10-308-3

واژه‌های کلیدی: آموزش، تحول، نیاز



internal and pediatric departments, in which students spend three months in each of those departments. As one of drawbacks of PBL is time expenditure, we tried to use PBL in dermatology department on one subject; in a one-month course in which the students concurrently take conventional courses. We tried PBL to evaluate its eligibility and feasibility, and the ability to extent it to whole dermatology course. Methods: seventeen externship students entered this pilot study. They were divided in three groups. The problem designed for PBL course, reflected the story of a hospitalized patient. Students were requested to fill out questionnaires, which finally were analyzed. Results: overall 78% to 100 of students agree to items of PBL being new to them, feeling more confident and felt the educational environment calm. More than 98% reported enough knowledge acquirement on content assessment. More than 98% of students had positive attitudes toward their counterparts. Conclusions: we think applying PBL in traditional curriculum could be feasible in short courses, if there is staff collaboration. PBL developed more motivation and communication skills for students and encouraging life-long learning .

**Keywords:** PBL, short courses, ahvaz

**A-10-435-1**

### مقایسه تاثیر دو روش آموزش الکترونیک و سخنرانی بر

#### کسب صلاحیت گزارش نویسی پرستاران (E)

عباس عباس زاده، حکیمه سابقی، فریبا برهانی، عباس حیدری

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پرستاری و مامایی،

heidarya@mums.ac.ir

**مقدمه:** ثبت مراقبت-های پرستاری، معرف نحوه ارائه مراقبت و کیفیت آن است، در نتیجه هرگونه نارسایی در آن می-تواند دلیلی بر ارائه مراقبت ناکافی به بیمار باشد. لذا توجه به امر ارتقای مهارت پرستاران در این خصوص از طریق روش-های آموزشی مؤثر، از اهمیت بالایی برخوردار است. از آنجا که روش-های سنتی آموزش به تنهایی پاسخ-گوی حرکت سریع علم و تغییر مداوم نیازهای جوامع امروزی نخواهد بود، این پژوهش با هدف مقایسه تاثیر دو روش آموزش الکترونیک و سخنرانی بر کسب صلاحیت گزارش نویسی پرستاران انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش نیمه - تجربی دو گروهی با اندازه-گیری قبل و بعد است که بر روی نمونه‌ای مشتمل بر ۶۱ پرستار شاغل، که بطور تصادفی به دو گروه آموزش الکترونیک و سخنرانی تقسیم شده بودند، انجام گردید. برای گروه سخنرانی ۲ جلسه آموزشی به روش سخنرانی برگزار شد و گروه آموزش الکترونیک با استفاده از محتویات پایگاه الکترونیک آموزش گزارش-نویسی پرستاری، آموزش دیدند. قبل و بعد از انجام آموزش در هر دو گروه، پرسشنامه مربوطه تکمیل و میزان دانش، نگرش، عملکرد و صلاحیت گزارش-نویسی هر یک از گروه‌ها قبل و بعد از مداخله تعیین و با یکدیگر مقایسه گردید.

**نتایج:** بر اساس یافته های مطالعه بین دو گروه از لحاظ متغیرهای دموگرافیک تفاوت معنی-داری وجود ندارد. نتایج این پژوهش نشان داد که هر چند هر

### تعیین عوامل مرتبط با آموزش بالینی اثر بخش از نگاه

#### دانشجویان دانشکده پزشکی تبریز (E)

کمال نصیری پرتوی، حسام رسول امینی

kamalnasiri@gmail.com

**مقدمه:** در هر آموزش، ویژگی های آموزش گیرنده یک بخش مهم در تعیین موثر یا غیر موثر بودن روش آموزش است. لذا باید با جمع آوری و ارزیابی عوامل موثر در حداکثر بازدهی روش آموزشی از دیدگاه آموزش گیرنده (دانشجویان) بتوان کوریگولوم آموزش را هر چه بیشتر با این ویژگی ها تنظیم کرد. این پژوهش در جهت تعیین عوامل مرتبط با آموزش اثر بخشی بالینی از نگاه دانشجویان، در دانشکده پزشکی تبریز و بیمارستان های وابسته انجام شده است. **روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی- مقطعی و با جامعه ی آماری دانشجویان در حال تحصیل در بخشهای بالینی رشته ی پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شده است. محیط پژوهش را بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز تشکیل داده است. نمونه گیری به صورت تصادفی از ۷۲ دانشجو صورت گرفته است. ابزار جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه و شامل دو حیطة ی خصوصیات فردی فراگیر و خصوصیات برنامه آموزشی است. خصوصیات هر دو حیطة بر مبنای امتیاز دهی به آن از ۵ تا تنظیم گردید. پس از جمع آوری اطلاعات اولیه، تجزیه و تحلیل داده ها توسط نرم افزار SPSS صورت گرفته است

**نتایج:** میانگین نمرات در حیطة خصوصیات فردی فراگیر ۰.۰۱-۰.۹۷، ۰.۰۱+۰.۹۷ و در حیطة برنامه ریزی آموزشی ۰.۰۱-۰.۸۷، ۰.۰۱+۰.۸۷ از کل پنج نمره بود. آتالیز واریانس و رتبه بندی دانکن نشان میدهد دو حیطة فوق را تقریباً میتوان مشابه یکدیگر گرفت و اختلاف معنی داری با هم ندارند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نزدیک بودن هر دو حیطة دست اندرکاران حیطة بالینی جهت ارتقای کیفیت آموزش در نظر گرفتن هر دو ویژگی خصوصیات فردی فراگیر و برنامه آموزشی متناسب با فرد گیرنده را میبایست توأم در نظر داشته باشد. بدیهی است پژوهش های قبل و بعد بهتر میتواند ما را جهت تایید یا رد فرضیه فوق راهنمایی کند. واره های کلیدی: آموزش اثر بخش بالینی، خصوصیات فردی فراگیر، برنامه ریزی آموزشی.

**واژه های کلیدی:** آموزش اثر بخش بالینی، خصوصیات فردی فراگیر، برنامه ریزی آموزشی.

**A-10-316-1**

### Problem-Based- Learning implementation in short, minor courses: a pilot study (E)

zahra beigom moosavi

Ahvaz, Imam Hospital. Department of dermatology

moosavi.za@gmail.com

Abstract Problem-based learning (PBL) is a student-centered instructional strategy in which students collaboratively solve problems and reflect on their experiences. In Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences (AJUMS), there have been attempts to implement PBL for some subjects in



روش مطالعه دانشجویان نیز اثری بر میزان یادگیری و یادآوری ندارد. معدل دیپلم و انگیزه دانشجویان در انتخاب رشته، بعنوان عوامل مهم برافزایش میزان یادگیری و یادآوری مطالب آموخته شده نقش بسزایی دارند.

**واژه‌های کلیدی:** عوامل مداخله گر، یادگیری، یادآوری، دانشجوی پرستاری  
A-10-318-1

### بررسی میزان یادگیری مهارت های عملی آزمایشگاهی در دو روش آموزشی معلم مدار و فرمدمدار (E)

رکسانا کرباسچی، ژاکلین وارطانوسیان

تهران-خ شریعتی-خ کلاهدوز-خ نعمتی-ک اثنی عشری-پ ۳۷- واحد ۱۶  
rox20yas@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری یک کندوکاو فعال است و انگیزش و فعالیت فردی درجهت آموزش، جزء اساسی در یادگیری محسوب میشود. گسترش دانش در عصر حاضر بحدی است که آموزش همه چیز امکان پذیر نیست. بنابراین دانشجویان بایستی در دانشگاه با چگونگی شناخت مسایل روز در حوزه تخصصی خود آشنا شده و در مهارتهای روان حرکتی توانایی لازم را داشته باشند. باتوجه به اینکه روند جاری آموزش بسوی نظام های آموزشی فردی به پیش میروند و کلاسهای عملی و آزمایشگاهی بعنوان اجزای ضروری آموزش در رشته های علوم پزشکی محسوب می شوند، برآن شدیم تاثیر آموزش سخنرانی نمایشی (یک روش معلم مدار) و جزوه آموزشی (یک روش فرمدمدار) را بر میزان یادگیری مهارتهای عملی آزمایشگاهی بررسی نماییم.

**روش کار:** این پژوهش نیمه تجربی در دانشجویان ترم اول پرستاری انجام شد. پس از تقسیم تصادفی دانشجویان به دو گروه، آموزش مهارت عملی کار با میکروسکپ، شمارش و تشخیص افتراقی گلبولهای سفید طی سه جلسه، در دو گروه به دو روش سخنرانی نمایشی و جزوه آموزشی انجام شد. پیش از آغاز هر جلسه، پس از پایان آن، همچنین پس از ۸ ماه چک لیستهای مربوط به سنجش یادگیری تکمیل شده و از تفاضل نمرات، میزان یادگیری در هر جلسه و یادآوری پس از ۸ ماه محاسبه گردید. نتایج بدست آمده با نرم افزار آماري SPSS مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** طبق نتایج بدست آمده، یادگیری دانشجویان در تمام جلسات آموزشی در دو گروه افزایش معنادار یافته است؛ بنابراین بین این دو روش از نظر میزان یادگیری و یادآوری اختلافی وجود ندارد.

**نتیجه گیری:** یافته های این پژوهش نشان داد هر دو روش آموزشی، تاثیر قابل توجهی بر میزان یادگیری دانشجویان در زمینه مهارتهای عملی آزمایشگاهی داشته و بین دو روش از نظر میزان یادگیری و یادآوری تفاوتی وجود ندارد.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری، روش آموزشی، مهارتهای عملی آزمایشگاهی  
A-10-318-2

### بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در رابطه با بهینه سازی کارورزی بهداشت به صورت پرستاری جامعه نگر (E)

دو گروه در نمرات دانش، نگرش، عملکرد و در نتیجه صلاحیت گزارش-نویسی پس-آزمون نسبت به پیش-آزمون بطور معنی-داری پیشرفت داشتند، اما در نمرات دانش، نگرش، عملکرد و صلاحیت نهایی در بین دو گروه تفاوت معنی-داری وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** آموزش به روش الکترونیک به عنوان یک روش آموزشی فراگیر-محور، موجب افزایش دانش، نگرش، عملکرد و بطور کلی صلاحیت گزارش-نویسی پرستاران معادل با روش سخنرانی گردید. بنابراین، برای تسهیل اجرای برنامه-های آموزش پرستاری می-توان از آموزش الکترونیک استفاده کرد.

**واژه‌های کلیدی:** دانش، نگرش، عملکرد، گزارش نویسی پرستاری، آموزش الکترونیک، سخنرانی

A-10-395-2

### تاثیر عوامل مداخله گر بر سطح یاد گیری و یادآوری در دانشجویان پرستاری (E)

رکسانا کرباسچی، ژاکلین وارطانوسیان

تهران

rox20yas@yahoo.com

**مقدمه:** هدف مشترک تربیت دانشجویان رشته های علوم پزشکی، ایجاد قدرت تجزیه و تحلیل مشاهدات و یافته های علمی و کسب مهارت لازم جهت ارائه خدمات در آینده میباشد. موثر بودن برنامه های آموزشی در دانشگاه ها وابسته به این است که فراگیران تاچه حد قادر به کارگیری آموخته ها در موقعیتهای کاری باشند. پژوهش حاضر در راستای بررسی تاثیر برخی عوامل احتمالی مداخله گر و وجود یا عدم همبستگی آنها بر سطح یاد گیری و یادآوری دانشجویان پرستاری انجام شد.

**روش کار:** این پژوهش بر روی ۵۰ دانشجوی سال اول پرستاری اجراء شد. پس از توجیه دانشجویان، پرسشنامه های اطلاعات فردی بصورت محرمانه تکمیل گردید که در آن برخی عوامل احتمالی مداخله گر درام یادگیری، مانند معدل کتبی دیپلم، انگیزه دانشجویان در انتخاب رشته، جنسیت و روش مطالعه (فردی یا گروهی) مورد سوال قرار گرفت. سپس بخشهایی از درس فیزیولوژی طی سه جلسه تدریس شد. قبل و بعد از هر جلسه با تکمیل پرسشنامه های آموزشی، میزان یادگیری و نیز پس از ۸ ماه با تکمیل مجدد همان پرسشنامه ها، میزان یادآوری مطالب آموزشی ارزیابی شد. با استفاده از آزمونهای آماری، وجود همبستگی بین عوامل مداخله گر و میزان یادگیری و یادآوری دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج بدست آمده نشان داد اختلاف یادگیری و یادآوری دانشجویان دختر و پسر معنی دار نیست ( $p < 0.05$ ). انجام آزمون کای دو نشان داد این اختلاف در افراد باروشهای مختلف مطالعه معنی دار نشده است ( $p < 0.05$ ). اختلاف یادگیری و یادآوری دانشجویان با معدل آنان در سطح معنی داری  $0.05 < p < 0.1$  با انگیزه های در سطح معنی داری  $0.05 < p < 0.1$  با هم اختلاف دارند.

**نتیجه گیری:** باتوجه به یافته های فوق مبنی بر عدم تفاوت یادگیری در زن و مرد، نقش جنسیت بعنوان عامل مداخله گر بر میزان یادگیری رد میشود.





ندا محمدی نیا، محمدعلی رضائی، حسن شریفی

ایران شهر- بلوار بلوچ- دانشکده پرستاری مامایی  
mohammadinia55@yahoo.com

**مقدمه:** پرستاری بهداشت جامعه، ترکیبی از پرستاری و بهداشت همگانی است که جهت اعتلا و نگهداری سلامت مردم بکار می رود. گرچه هدف کلیه پرستاران اعتلای سطح سلامت افراد است اما فعالیت پرستاری بهداشت جامعه، حیثه وسیعی از جامعه را شامل می شود. مطالعه حاضر باهدف تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری مامایی ایران شهر در رابطه با بهینه سازی کارورزی بهداشت جامعه به صورت پرستاری جامعه نگرا انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع نیمه تجربی بوده و نمونه، کلیه دانشجویان سال آخر پرستاری بودند که واحد کارآموزی در عرصه (کارورزی) پرستاری بهداشت جامعه را در ترم اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰ داشته و واحد کارآموزی آن راقبلا؛ در مراکز بهداشتی درمانی (واحد های مراقبت مادران، کودکان و اکسیسیناسیون) گذرانده اند. ۳۰ روز دوره کارورزی (۳ واحد) با هماهنگی های لازم به دو قسمت ۲۰ روزه و ۱۰ روزه تقسیم شد. در دوره ۲۰ روزه، بر اساس برنامه مدون روزانه ای، عملاً دانشجویان هر روز در یکی از فیلدهای پرستاری بهداشت جامعه (پرستار بهداشت مدارس، کارخانه، بهداشت حرفه ای، مبارزه با بیماری های واگیر و...) بامسئول مربوطه فعالیت کرده و به ازای ۱۰ روز دیگر سمینار گسترده ای در حد بیمارستان و بادعوت از پرسنل، دانشجویان، مربیان و اطلاع رسانی گسترده تحت نظریکی از مربیان هیات علمی برگزار میگرد.

در نهایت دیدگاه افراد نمونه با پرسشنامه ای که تکمیل کردند سنجیده شد.

**نتایج:** نمونه با میانگین سنی  $1/079 \pm 2/14$  سال،  $73/3\%$  دختر و  $26/7\%$  پسر بودند. بر اساس نتایج بدست آمده  $78/3\%$  دانشجویان اعلام داشتند، آگاهی شان نسبت به (بهداشت محیط مدرسه، سلامت دانش آموزان، سیستم آبرسانی شهر، بهداشت مواد غذایی و بهداشت روستا و آب آن)  $60\%$  اعتماد به نفس شان  $55/53\%$  مهارت های ارتباطی شان  $46/66\%$  انگیزه شان جهت کار در قسمتهای مختلف جامعه افزایش یافته است. درکل بیشترین تعداد دانشجویان ( $63/3\%$ ) مهمترین مزیت این کارورزی را افزایش انگیزه و  $70\%$  از ارائه سمینار جهت افزایش توانمندی های خود راضی بودند.

**نتیجه گیری:** باتوجه به رضایت دانشجویان و آشناسدن آنها با کاربردهای مختلف جامعه، بخصوص آموزش در سطوح گسترده توصیه می شود از این روش آموزشی، در بالابردن توانایی های دانشجویان استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** دیدگاه، کارورزی بهداشت جامعه، پرستاری، دانشجویان

A-10-446-1

### بیماری محوری یا بیمار محوری در آموزش پزشکی (E)

عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، بهرام صمدی، نجات فیض اللہی، صدیقا عطا، محمد مسعودی، محمود عباسی، مهرزاد کیانی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** بیش از یک دهه است که تاکید عمده ای بر Evidence Based Medicine (EBM) یا پزشکی مبتنی بر شواهد در همه ی جنبه های علوم پزشکی به عمل می آید و بر مبنای EBM نیز تاکید و تصریح ماهوی و روشنی وجود دارد که در همه اقدامات پزشکی، اساس این اقدامات بیمار محور Patient oriented باشد نه بیماری محور Disease oriented این رویکرد پزشکی مبتنی بر شواهد، دقیقاً با ماهیت پروفیشنالیزم پزشکی اخلاق پزشکی سازگاری دارد که در همه ی موارد، نظر و توجه به بیمار و رعایت همه جوانب شأن و کرامت وی را به جامعه پزشکی توصیه می کند و تاکید دارد که بیمار را انسانی مکرم و ذی شرافت در نظر بگیریم. موازین اسلامی و اخلاقی و حرفه ای تاکید دارد که ابتدا باید کرامت ذاتی و انسانی بیمار را مد نظر قرار داده و سپس به این نکته توجه نماییم که انسانی کریم و شریف دارای بیماری یعنی اختلال در سلامتی می باشد نه این که هویت انسانی وی نادیده گرفته شود و به بیمار فقط از جنبه وجود مجموعه ای از علایم بالینی نگریسته شود.

**روش کار:** اخلاق پزشکی و آموزش پزشکی بر مبنای EBM تاکید اساسی بر این نکته دارد که بیمار یک بسته یا یک جعبه از علایم بیماری نیست و صرفاً جنبه اختلالات فیزیولوژیک، بیوشیمیایی، آنزیماتیک، ژنتیکال و... در وی مطرح نمی باشد بلکه در برخورد با بیماری ابتدا باید بدین وجه نظر داشت که انسانی در مقابل ما قرار دارد که علایمی از بیماری را نشان می دهد و بیماری فرعی بر بیمار است نه بیمار فرعی بر بیماری.

**نتایج:** روشن است که چنین تفکر و فضای ذهنی اولیه، جامعه پزشکی را از نقض حریم انسانی، حریم خصوصی، کرامت ذاتی و... بیمار به صورتی درونی، وجدانی و شهودی منع می کند، قید و بندی درونی برای رفتار شایسته با بیمار به وجود می آورد و نظارت اخلاقی و درونی پزشک (جامعه پزشکی) بر خود پزشک را به صورتی فعال و پایدار به وجود می آورد.

**نتیجه گیری:** در وضعیت فعلی از برخورد جامعه پزشکی با بیماران، به سبب آموزش ناشی از بیماری محوری در نگرش جامعه پزشکی، احتیاج به ناظر و بازدارنده بیرونی external witness وجود دارد که البته سیستمی کارا و نافذ قلمداد نمی شود و لازم است که در کوریکولوم آموزش پزشکی بیمار محوری جایگزین بیماری محوری گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، بیمار محوری، EBM، کرامت انسانی  
A-10-524-8

### بررسی دیدگاه دانشجویان کارآموزی در عرصه در خصوص وضعیت آموزش بالینی و مشکلات موجود در آن (E)

معصومه اکبربگلو، رقیه بایرامی

آ. غ- دانشگاه علوم پزشکی ارومیه- دانشکده پرستاری و مامایی  
m. akbarbegloo@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی بخش اساسی و مهم آموزش پرستاری است و وظیفه دانشکده های پرستاری تربیت پرستارانی است که توان ارائه خدمات بالینی بر اساس پیشرفت های علمی روز داشته باشند. با توجه به اهمیت نظران فراگیران در فرایند آموزش و شناسایی مشکلات موجود برای ارتقا، کیفیت خدمات پرستاری لذا در این مطالعه به بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص آموزش بالینی و مشکلات موجود در آن پرداخته شده است.



تحلیل داده ها به روش آنالیز محتوایی صورت گرفت. محقق بارها و بارها داده ها را خوانده تا تمهای اصلی مشخص گردد.

**نتایج:** این مطالعه نشان داد که طراحی چک لیست مراقبتی در روش GDL توسط دانشجویان می تواند سبب افزایش کیفیت مراقبت، افزایش کیفیت یادگیری بالینی، تاکید بر نکات مهم و ضروری در امر مراقبت، کنترل فراموشکاری در زمان مراقبت گردد.

**نتیجه گیری:** استفاده از روشهای آموزش دانشجویان محور در کنار روشهای معلم محور بر عمق یادگیری افزوده و سبب ارتقاء سطح مراقبتی خواهد شد.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: یادگیری اکتشافی هدایت شده- آموزش دانشجویان محور- چک لیست- آموزش بالینی

A-10-550-1

### روش جدید آموزش عملی دستیاران زنان و مامایی و ارزشیابی

آن (E)

راضیه محمدجعفری، نجمیه سعادت، مژگان براتی

اهواز بیمارستان امام خمینی دفتر گروه زنان

MJ41@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش عملی دستیاران در حضور اتندینگ و به صورت مستقیم ارزش بالایی در آموزش دستیاران دارد. سالهاست است که در رویال کالج انگلیس مهارتهای عملی به صورت مستقیم به صورت برنامه ریزی شده و سالانه جهت دستیاران و پزشکان متخصص آموزش داده می شود. در این مطالعه روش جدید آموزش مهارت های عملی دستیاران زنان دانشگاه اهواز اجرا و سپس ارزیابی شد.

**روش کار:** ابتدا مهارتهای عملی که ضروری هستند، براساس کوریکولوم اهداف آموزشی اصلی رشته زنان و زایمان که توسط وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به دانشگاه ها ابلاغ شده است تعیین گردید، سپس نوع مهارت براساس رده دستیاران تقسیم بندی گردید و زمان و مکان آموزش مشخص شد. سه شنبه اول ماه سال یک، سه شنبه دوم ماه سال دو، سه شنبه سوم سال سه و سه شنبه آخر ماه سال اخردر محل تعیین شده با استاد و مطلب تعیین شده برنامه اجرا شد. در انتهای سال پرسشنامه ای طراحی شد و توسط دستیاران گروه پرشد. یافته ها بررسی نشان داد ۱۰۰ درصد دستیاران باوجود برنامه موافق بودند. ۷۰ درصد به محتوای برنامه جواب خوب و ۳۰ درصد جواب متوسط دادند. ۵۲ درصد افراد مدت زمان برنامه را کافی دانسته و ۴۸ درصد مدت زمان برنامه را کم دانسته اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته ها می توان نتیجه گرفت که بهتر است در برنامه آموزش دستیاران موارد عملی بصورت مستقیم توسط استاد و برای رده های مختلف دستیاران به تفکیک و برنامه ریزی شده آموزش داده شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش دستیاران، مهارت عملی، ارزیابی

A-10-562-1

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی و جامعه مورد پژوهش شامل دانشجویان پرستاری کارآموزی عرصه در دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه بوده است. حجم نمونه ۳۰ نفر و نمونه گیری به روش سرشماری انجام شد ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه می-باشد که روایی آن از طریق روای محتوا و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ بررسی گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که دیدگاه دانشجویان در زمینه ایجاد مهارت آموزش به بیمار و ایجاد مهارت در اجرای فرایند پرستاری در دانشجو در حد ضعیف می باشد. و از مشکلات موجود در کارآموزی بالینی بیشترین مورد نداشتن زمینه های علمی مناسب در بخش سرگردانی دانشجویان در غیاب مربی می باشد.

**نتیجه گیری:** هدف دوره آموزش بالینی ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری در جامعه می-باشد ولی وجود مشکلات متعدد مانع از دستیابی به این هدف می شود که باید مسئولین آموزش پرستاری در این زمینه به آنها توجه داشته باشند.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی پرستاری- آموزش بالینی- مشکلات آموزش

A-10-440-2

### فواید آموزش اکتشافی هدایت شده توام با طراحی چک

لیست در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری: یک مطالعه

کیفی (E)

فاطمه خراشادی زاده

خراسان شمالی

erfan\_sh1380@yahoo.com

**مقدمه:** رویکرد کنونی در آموزش علوم پزشکی تغییر از روشهای معلم محور به سوی روشهای دانشجوی محور می باشد. اما بدلیل فواید روشهای معلم محور نمی توان آنها بطور کامل از آموزش حذف کرد. لذا بهترین کار ادغام این دو روش با یکدیگر است. یادگیری اکتشافی هدایت شده یکی از این روشهاست. GDL یک روش وظیفه محور است و بهترین کاربرد را در آموزش بالینی دارد. برای مستند سازی یادگیری بالینی دانشجو در GDL از طراحی چک لیست ( لیستی از گزینه هایی که باید هنگام انجام یک وظیفه رعایت شود ) استفاده می شود. این مطالعه با هدف شناسایی عمیق فواید روش آموزشی یادگیری اکتشافی هدایت شده به همراه طراحی چک لیست از نظر دانشجویان بصورت فنومنولوژی انجام شد.

**روش کار:** طرح درس جهت کارآموزی در بخش جراحی ارتوپدی تنظیم و بر اساس رویکرد GDL مباحث مهم انتخاب شد و راهنمای مطالعه تهیه و در اختیار ۱۴ دانشجوی پرستاری که به روش نمونه گیری در دسترس وارد مطالعه شده بودند، قرار گرفت. دانشجو موظف گردید بعد مطالعه منابع علمی، معتبر و تحقیقات اخیر معرفی شده توسط مربی چک لیست مراقبتی طراحی نماید. بعد از مرور و بازبینی مجدد توسط مربی اصلاحات لازم در چک لیست صورت گرفت. مراقبت از بیمار بر اساس چک لیست طراحی شده توسط دانشجو انجام می شد. در پایان کارآموزی جمع آوری داده ها به روش بحث گروهی متمرکز شده بود. در طی این جلسات صحبتها ضبط و پیاده گشت. سپس جهت بررسی صحت داده ها در اختیار دانشجویان قرار گرفت. تجزیه و



### ضرورت توجه برنامه ریزان دانشگاه های علوم پزشکی به سند چشم انداز و نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت (E)

عباس علمای مهرانوش احمدی فریبا درخشان

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش

دانشکده پزشکی

allami@qums.ac.ir

**مقدمه:** در قرن حاضر هر کشوری که دارای طرح و برنامه برای رشد در عرصه دانش نباشد دچار بحران های جدی در آینده خواهد شد.

**روش کار:** این مطالعه با بررسی سند چشم انداز بیست ساله کشور و نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت تدوین شده است. نتایج: طراحی و تصویب سند چشم انداز که آینده مطلوب کشور را در بیست سال آینده تصویر کرده است و تاکید مقامات عالی کشوری بر تدوین نقشه راه برای رسیدن به اهداف این سند، تدوین نقشه جامع علمی کشور را یک ضرورت ملی ساخته است. هدف از این نقشه دستیابی به اهداف علم و فناوری سند چشم انداز و طراحی چگونگی رشد علمی کشور از وضع موجود به نقطه مطلوب می باشد تا با یک نگاه متوازن به رشته های علمی و دانشگاه ها، ایران اسلامی را در محدوده زمانی تعیین شده در چشم انداز به رتبه اول علم و فناوری در منطقه تبدیل نماید. در این بین دانشگاه ها نیز بر اساس نقشه جامع علمی باید، نقشه ای از پیش تعیین شده که رویکردهای اصلی و نگاه بلند مدت دانشگاه را با دید واقع گرایانه تبیین نمایند. تغییر الگوی بیماری ها، تغییر الگوی مصرف و شیوه زندگی، افزایش سن و سالمندی جامعه، رشد و توسعه بسیار سریع برخی شاخه های علوم (نانو، بیوتکنولوژی، پروتئومیکس، ژنومیکس، IT)، تبدیل آموزش به عنوان یک صنعت، تغییر در ارزش های مورد توجه مردم، افزایش تقاضا برای تحصیلات تکمیلی و postgraduate، تغییر در تعریف و تلقی از سلامت و ظهور فناوری های جدید در تشخیص و درمان روندهای اصلی تاثیر گذار در حوزه سلامت هستند.

**نتیجه گیری:** با توجه به بروز سریع تغییرات در حوزه سلامت، دانشگاه های علوم پزشکی به جای حرکت های به اصطلاح زیکزاکو و بدون جهت گیری خاص باید بر اساس نقشه جامع علمی کشور (به ویژه در حوزه سلامت)، تمامی توانمندی های خود را برای نیل به سند چشم انداز بیست ساله کشور معطوف دارند.

**واژه های کلیدی:** دانشگاه علوم پزشکی، سند چشم انداز، نقشه جامع علمی، سلامت  
A-10-137-6

### استاندارد سازی منابع و تجهیزات آموزشی و پژوهشی در دوره آموزش پزشکی عمومی به منظور نیل به اهداف نقشه جامع علمی سلامت کشور دانشگاه علوم پزشکی شیراز سال ۱۳۸۸ (E)

شهلا دشتی، میترا امینی، فاطمه چابک صدیقیه طهماسبی فرزانه سلوک حقیقی

شیراز خ زند دانشکده پزشکی دفتر توسعه آموزش پزشکی، shahla\_dashti@yahoo.com

**مقدمه:** بر اساس نقشه جامع سلامت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۴۰۴ کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی و علمی و فن آوری در سطح منطقه با اولویت اسلامی و انقلابی و دارای عادلانه ترین و توسعه یافته ترین نظام سلامت در منطقه. به منظور تحقق آرمانهای فوق لازم است ابتدا وضعیت آموزشی پزشکی و ارائه خدمات سلامت ارزیابی و با توجه به اهداف چشم انداز ۲۰ ساله طوری برنامه ریزی شود که در طی چهار برنامه ۵ ساله نواقص رفع، محیط آموزشی با پتانسیلهای علمی - فرهنگی، پژوهشی در جهت اعتلای آموزش پزشکی و ارائه خدمات سلامت ایجاد گردد. بدین منظور پیاده سازی استانداردهای ملی در حوزه منابع آموزشی و پژوهشی مورد مطالعه قرار گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی ابتدا پرسشنامه هایی بر اساس استانداردهای پایه منابع آموزشی و پژوهشی تهیه و ضمن مراجعه به گروههای آموزشی و با مصاحبه نیمه ساختارمند با مدیر و معاون آموزشی و نظارت بر مستندات، تکمیل گردید. روایی پرسشنامه ها با نظر صاحب نظران و پایایی آنان پس از یک مطالعه اولیه و همچنین نتایج با استفاده از برنامه Spss مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** در گروههای علوم بالینی کامپیوتر و اورهد و پروژکتور (۸۷٪) - فضای آموزشی در گروههای کوچک (۷۵٪) - کتابخانه مستقل در بخش و دسترسی به کتب مرجع و مجلات معتبر هر کدام ۶۳٪ موجود بوده است در گروههای علوم پایه کامپیوتر، اورهد و پروژکتور ۹۲٪ - فضای آموزشی در گروههای کوچک ۶۷٪ - کتابخانه مستقل (۶۳٪) - دسترسی به کتب مرجع و مجلات معتبر به ترتیب ۵۰٪ و ۴۲٪ بوده است.

**نتیجه گیری:** از آنجا که هدف این مطالعه توانمند سازی گروههای آموزشی جهت نیل به اهداف نقشه جامع سلامت می باشد. لذا ارائه گزارش نتایج به ریاست دانشکده و دانشگاه و پیگیری آن توسط گروههای ذیربط میتواند در رفع نواقص مؤثر باشد.

**واژه های کلیدی:** نقشه جامع علمی سلامت، چشم انداز، استاندارد سازی، منابع و تجهیزات آموزشی  
A-10-702-2

### استفاده از باز اندیشی بر پورت فولیو راهی جهت دستیابی به توسعه مداوم حرفه ای (E)

زهرا دهقانی سکینه غلامزاده

علوم پزشکی شیراز

zdehghany@yahoo.com

**مقدمه:** پورت فولیو ها ابزار هایی هستند که بدلیل قدمت، برای حرفه های خلاق و آفریننده با هدف نشان دادن کیفیت و گستره کار های خود مورد احترام بوده و ویتترین نمایش کار ها، استعداد ها و توانایی های افراد محسوب می شود.



گرفت. نتایج پژوهش مشخص نمود که تنها بین مهارت کلامی و رشته تحصیلی ( $\alpha = 0.5$ ) رابطه معنی‌داری وجود دارد.

**نتیجه گیری:** مهارت‌های ارتباطی و خصوصاً مهارت شنیدن موثر جز جدایی ناپذیر مهارت‌های مدیران آموزشی است. مدیران آموزشی می‌توانند با بکارگیری مهارت‌های کلامی، شنودی و بازخورد موثر، عملکرد و بهره‌وری اعضا، هیات علمی را ارتقا داده و در تحقق اهداف دانشگاهها موثر باشند.

**واژه‌های کلیدی:** مدیران آموزشی، مهارت‌های ارتباطی، اهداف دانشگاهها  
A-10-912-1

### تعیین ریزفعالیت‌های حیطه پیاده‌سازی نظام ارزشیابی

### سیستماتیک در نقشه جامع علمی کشور بر اساس دیدگاه

### صاحب‌نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)

محمد مهدی ثاقب، میترا امینی، وحید کشتکار پریسا نیینی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز  
saghebf@gmail.com

**مقدمه:** به دنبال تحولات مثبت سال‌های اخیر در نظام برنامه‌ریزی کلان کشور، در آستانه تدوین برنامه چهارم توسعه، افق بیست ساله برای توسعه کشور ترسیم شد تا برنامه‌های توسعه با جهت‌گیری دستیابی به ویژگی‌های افق مقصد، تنظیم و تدوین شود که بخش مهمی از آن برخورداری از سلامت با کیفیت زندگی مطلوب و بهره‌مند از محیط زیست سالم است. جهت دستیابی به این هدف در سطح وزارتخانه نقشه ای جامع ترسیم گشته است که حیطه‌های مختلفی را شامل می‌گردد. صاحب‌نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز هم با تشکیل جلسات متعدد، ریز فعالیت‌های هر حیطه را مشخص کرده‌اند. اهداف، هدف از این پژوهش، تعیین ریزفعالیت‌های حیطه پیاده‌سازی نظام ارزشیابی سیستماتیک با هدف افزایش تعهد و پاسخگویی سازمانی در نقشه جامع علمی کشور بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت focus group طی جلسات متعدد با حضورچندی از صاحب‌نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی انجام شد. در این جلسات صاحب‌نظران به تعیین ریزفعالیت‌های حیطه نظام ارزشیابی سیستماتیک در مجموعه‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب‌نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، تبیین ارزشیابی آموزش دانشگاه، برنامه استراتژیک جهت ارزشیابی برنامه مدیران آموزشی، ارزشیابی پزشک عمومی براساس استانداردها، ارزشیابی دوره‌های تخصصی براساس استانداردهای طراحی شده در کمیته‌های راهبردی، طراحی کمتا اعتباربخشی، ارزیابی عملکرد دانشکده‌ها براساس برنامه عملیاتی آن‌ها در حیطه آموزش، بهبود وضعیت ارزشیابی کیفی استاد و دانشجو، طراحی ارزشیابی تکوینی در دانشگاه، راه اندازی مرکز آزمون‌ها در دانشگاه، برگزاری امتحان صلاحیت بالینی در دانشجویان پزشکی و استفاده از برنامه سامان در ثبت فعالیت اساتید مجموعه‌ای از این فعالیت‌ها را تشکیل می‌داد **نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب‌نظران به نظر می‌رسد تبیین ارزشیابی آموزش دانشگاه و برنامه استراتژیک جهت ارزشیابی برنامه مدیران

**روش کار:** اولین استفاده آموزشی از پورت فولیو را در ارتش آمریکا و مربوط به سال ۱۹۴۵ می‌دانند. امروزه، مدرسین و بسیاری از رشته‌های بهداشتی شامل پرستاری، پزشکی، کاردرمانی، و متخصصین تغذیه از پورت فولیو‌ها استفاده می‌کنند. موارد کاربرد پورت فولیو‌ها در موسسات بهداشتی توسط بروکس و مادا (۱۹۹۹) شرح داده شده است. پورت فولیو‌ها را به عنوان وسیله‌ای برای ثبت ارزیابی‌های عملکرد و تضمین کیفیت معتبر شناخته‌اند. کاین (۱۹۹۵) معتقد است که بزرگترین ارزش پورت فولیو روشن ساختن این نکته به پرستاران است که تجارب، به عنوان روشی برای یادگیری معتبر هستند. استفاده از بازاندیشی در پورت فولیو ممکن است وسیله مهمی برای پرستاران باشد که به تجارب خود ارزش قائل شوند. پورت فولیو به تجارب و دانش فرد ارزش می‌بخشد، و به فراگیران این امکان را می‌دهد تا بر آموزش و یادگیری خود کنترل داشته باشند. مزیتی مشابه که توسط گریش (۱۹۹۳) مطرح شده است، پورت فولیو‌ها را عاملی می‌داند که یادگیری را به حداکثر می‌رسانند چرا که فراگیران آگاهی و شناخت مداومی نسبت به یادگیری خود کسب می‌نمایند.

**نتیجه گیری:** که فرایند اجرایی برای به کارگیری پورت فولیو و تکمیل آن نیازمند توجه بیشتری است. تکمیل پورت فولیو فرایندی تدریجی و نیازمند بازاندیشی خود پرستار است.

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: باز اندیشی- پورت فولیو- توسعه مداوم  
A-10-302-4

### نقش مهارت‌های ارتباطی مدیران در افزایش مشارکت اعضا،

### هیات علمی در دستیابی به اهداف دانشگاه‌ها (E)

یداله حمیدی

همدان، دانشگاه علوم پزشکی همدان، دانشکده بهداشت، گروه مدیریت بهداشتی  
y\_hamidi1900@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مهمترین عوامل کلیدی در دستیابی به اهداف دانشگاهها و نقشه جامع علمی وجود مدیران اثربخش وبا مهارت‌های رهبری سازمانی می‌باشد. رهبران آموزشی علاوه بر داشتن توانمندیهای لازم بایستی دارای مهارت‌های ارتباطی مناسب بوده تا بتوانند انگیزش، مشارکت و دل‌بستگی شغلی را در اعضا، هیات علمی افزایش داده تا عملکرد واحد‌های آموزشی در راستای نقشه جامع علمی دانشگاهها قرار گیرد. هدف: هدف این پژوهش تعیین سطح مهارت‌های ارتباطی (کلامی، شنودی، بازخورد) مدیران دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال ۸۷ بود.

**روش کار:** مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی بود. جامعه آماری کلیه مدیران دانشکده‌ها و مدیران گروه‌های آموزشی دانشگاه بود (۷۲ مدیر). اطلاعات مورد نیاز از طریق پرسشنامه استاندارد جمع‌آوری گردید و با استفاده از نرم افزار SPSS داده‌ها تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج نشان می‌دهد که مهارت کلامی ۲۱/۷٪ مدیران در سطح متوسط و ۷۸/۴٪ در سطح زیاد بود. مهارت شنودی ۴۸/۳٪ مدیران در سطح کم، ۳۵٪ در سطح متوسط، ۱۶/۷٪ در سطح زیاد بود و از سوی دیگر مهارت بازخورد ۱/۷٪ مدیران کم، ۲۵٪ متوسط و ۷۷/۳٪ در سطح زیاد قرار



A-10-544-2

### شیوه های تعلیم اخلاق به دانشجویان پرستاری بر اساس

تعلیم قرآنی (E)

فاطمه شجاعی، نسرین معصومی، سید میثم ابراهیمی

استان زنجان، شهرستان ابهر، خ طهماسبی، روبه روی اداره پست، دانشکده  
پرستاری ابهر  
shojaei\_f2000@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از چالش های مهم در آموزش پرستاری تعلیم نکات اخلاقی به دانشجویان پرستاری است. در قرآن مجید نیز برای تعلیم امور اخلاقی به شیوه های مختلفی اشاره شده است. هدف: این مقاله با هدف بررسی شیوه های تعلیم اخلاقی بر اساس قرآن کریم نگاشته شده است.

**یافته ها:** اصولاً برای توفیق بیشتر در امر آموزش تنها نباید به یک طریق اکتفا کرد، بلکه برای کاربرد بیشتر در امر تعلیم، باید از روش های گوناگون استفاده شود که بر اساس آیات قرآنی این روشها شامل: ۱- تعلیم به صورت امر و نهی ۲- توجه به یکسان نبودن خوبی ها و بدی ها ۳- تذکر و یادآوری آثار سوء و تبعات رذایل اخلاقی ۴- زیبایی کلمات و الفاظ و موزون بودن ترکیب و طرز صحبت ۵- معرفی الگوهای برتر می باشد که در هر یک از موارد آیات قرآنی مربوط به طور دقیق ذکر خواهد شد.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که تعلیم قرآن دارای ویژگی هایی است که هم در زمینه وصول به هدف و تسریع در رسیدن به آن و ثبات و پایداری نتیجه بدست آمده نقش ارزنده ای دارد لذا معلمین پرستاری می توانند با تاسی از آیات قرآن کریم با استفاده از شیوه صحیح تعلیم و آموزش در تحقق و پیدایش اخلاق اسلامی در دانشجویان خود نقش ویژه ای داشته باشند.

واژه های کلیدی: کلید واژه: قرآن، اخلاق، تعلیم، پرستار  
A-10-599-1

### ارزیابی ارائه واحد درسی فرهنگ و تمدن اسلام و ایران در

دانشگاه ع. پ تبریز (E)

عبدالحسن کاظمی، مجید خلیلی، مجتبی وروشچی، مهستی علیزاده، مصطفی کاظمی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
kazemi1338@gmail.com

**مقدمه:** ضرورت آشنایی با ریشه و ماهیت علوم پزشکی و هویت بخشی به آموزش پزشکی، دلسوزان به معرفی فرهنگ و تمدن غنی اسلام و ایران در همه زمینه های معرفت بشری و بویژه علوم پزشکی را به طراحی، تدوین و ابلاغ اجرای دو واحد درس نظری فرهنگ و تمدن اسلام و ایران تشویق نمود که محتوای عمومی این درس در بردارنده شناخت تاریخی از پیدایش، تطور، خدمات، مفاخر، آثار ماندگار فرهنگ و تمدن اسلام و ایران به جامعه بشری است. اثر بخشی آموزشی، استقبال ذهنی و معرفتی، کیفیت مواجهه فراگیران

آموزشی که در این حیطه از اولویت بالاتری برخوردار بوده است که باید برنامه ریزی های مستمر مدیران، بیشترین تمرکز را برای رسیدن به این اولویت ها اختصاص دهیم.

واژه های کلیدی: ارزشیابی، ارزشیابی سیستماتیک و نقشه جامع علمی کشور  
A-10-276-7

### سیمای عالم و عارف از دیدگاه امام علی (ع) (E)

محمد رضا حاجی آبادی، محمد رضا رضوانی، محمد رضا عابدینی

بیرجند- خیابان غفاری - سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی  
hhagiabadi43@yahoo.com

**مقدمه:** عالم و عارف در اسلام از جایگاه ویژه ای برخوردار است بخصوص که این عالم و عارف پزشک باشد در گذشته به پزشکان حکیم می گفتند در نظام ارزش هر جامعه ارزش هر گروه به تناسب اهمیتی است که جامعه برای آن قائل است در نظام ارزش اسلام طبیب از جایگاه بسیار منبع و والایی برخوردار است این عظمت را ما در کلام امام علی (ع) می بینیم و دیدگاههای امام علی (ع) در خصوص سیمای عالم و عارف در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی بوده در این روش با بررسی کتب و نهج البلاغه، سخنان سودمند امام متقیان علی (ع) در خصوص جایگاه و اوصاف عالم و استاد، سیمای عالم حقیقی از نظر ابعاد شخصیت فردی و اجتماعی و ویژگیهای سیمای عالم نما و وظایف و حقوق عالم و دانشور مورد بحث قرار گرفته است.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان می دهد که عالم و استاد به مصداق آیه کریمه قرآن « یزکیهم و یعلمهم الكتاب و الحکمه » در رأس و از همه مهمتر دانشمندان و پزشکان متخلص به اخلاق پزشکی در جامعه از اهمیت ویژه ای برخوردار هستند همچنانکه مولا علی (ع) می فرماید: عالم زندگی و حیات حقیقی دارد و از بالاترین رتبه و درجه برخوردار است و بهترین همنشین من است و نزدیک ترین انسان به انبیا: الهی است بهترین مشاور و حاکم مردم است مورد نیاز همگان و مرگش شکاف در اسلام و یادش جاودان است از نظر امام علی (ع) عالم و عارف و استاد دارای یقین استوار، اسوه اخلاص و عمل و دارای دعا و یاد خداوند متعال و هدایت کننده جامعه است. امام پرهیزکاران با عنایت به سو، استفاده ناهلان از جایگاه والای دانشمندان و اساتید در موارد متعددی ویژگیهای انسانهای دانشورنما را چنین بیان نموده است: ۱- جهل و انحراف فکری ۲- گزافه گویی ۳- تکبر ۴- تضاد علم و عمل ۵- دنیا طلبی ۶- حسادت ۷- نفاق و دورویی ۸- ترویج بی تفاوتی ۹- باوری ستمگران در نهایت امام عارفان و وظایف عالم و دانشور را چنین بیان می کند علم و عمل خود را برای خدا خالص گرداند استاد وظیفه دارد آنچه را نمی داند بیاموزد و آنچه را دانسته به دانشجو و مردم یاددهد برای کسی که او را آموزش می دهید فروتنی کنید و از دانشوران متکبر نباشید از اظهار نظر غیر آگاهانه پرهیزید استاد به حلم و بردباری نیازمند است اگر چنانچه اساتید ما این سخنان حکیمانه را در عمل و در حیطه کاری سرلوحه کار خود قرار دهند به یقین جایگاه و سیمای عالم و عارف در جامعه روبروز شکوفا و حفظ خواهد شد و بسیاری از مشکلات جوامع حل خواهد شد.

واژه های کلیدی: سیمای عالم و عارف، امام علی (ع)





واژه‌های کلیدی: کلید واژه: قرآن، اخلاق، تعلیم، پرستار

A-10-599-1

### اسلام و مبانی اخلاق حرفه ای سازمانی در آموزش پزشکی

(E)

معصومه حسینیان، سوفیا اصالت منش

کاشان جاده راوند دانشگاه علوم پزشکی کاشان

hoseinian\_1342@yahoo.com

**مقدمه:** رهبران مسلمان در سازمانهای اسلامی لازم است. مطابق حکم خدا و پیامبر (ص) و مطابق با قوانین و مقررات و خط مشی های خاص آن سازمان عمل نموده و شخصیت اخلاقی اسلامی قوی برای خود و سازمان شان بسازند که به یقین این شخصیت اخلاقی بر عملکرد سازمان تأثیر گذار خواهد بود.

**روش کار:** این پژوهش نوعی مطالعه مروری است که با بررسی منابع معتبر اسلامی و سیره و آموزه های پیامبر اسلام (ص) و ائمه اطهار (س) و نیز جستجوی بانک های اطلاعاتی در مورد مبانی اخلاقی حرفه ای در سازمان ها استخراج شده است.

**نتایج:** امروزه در سازمان های اسلامی لازمه فعالیت اعتقاد راسخ به اهداف، رسالت، خط مشی ها و اصول آن می باشد که در کنار آن مبانی اخلاقی مدیر یا رهبر سازمانی مورد اهمیت خاص قرار دارد که شامل: ۱. ایمان ولایی و توحیدی ۲. اسلام و تسلیم به خدا ۳. تقوی ۴. احسان می باشد و بسته به مرحله ای که انسان ها در آن قرار می گیرند انتظار پنج عامل کلیدی رفتار اسلامی: ۱. عدالت ۲. امانت داری ۳. متکی به خلق ۴. مجاهدت با نفس برای خودسازی ۵. وفای به عهد می رود که از این طریق مبانی اخلاق اسلامی و رفتار اسلامی در سازمان مشکل خواهد گرفت.

**نتیجه گیری:** اخلاق در سازمان های اسلامی در ایمان و تسلیم مشتاقانه به خلق ریشه دارد و رهبری در تمام زمینه ها معطوف بندگی است و کار عمده مدیران انجام عمل صالح است که علاوه بر اعتقاد راسخ به خداوند متعال به سازمان و اهداف آن نیز ایمان کامل داشته باشند و تمام تلاشش صرف موفقیت و تحقق اهداف افراد و سازمان گردد که این دو با یکدیگر کامل خواهند شد و در سازمانهای آموزشی پزشکی از طریق اخلاق و رفتار اسلامی می توان به توسعه و تکامل سازمان و پیشبرد اهداف و خط مشی ها رسید.

واژه‌های کلیدی: مبانی اخلاق حرفه ای - آموزش پزشکی

A-10-611-2

### تلفیق آموزه های دینی در مراقبت های پرستاری از کودکان

(E)

اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری

مرکز تحقیقات پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان

a\_sanagu@yahoo.com

**مقدمه:** دستورات دینی اسلام در همه زمینه ها رهنمود مناسبی برای زندگی بشر می باشد مسلمانان به علت داشتن عقاید برگرفته شده از قرآن و

از عناوین درسی، جلسات آموزشی، نقاط قوت و ضعف و به تبع آن پیشنهاد های تاییدی و یا انتقادی، هدف این بررسی بود.

**روش کار:** مراجعات دانشجویان، علت و هدف مراجعه، پذیرش و یا عدم پذیرش ذهنی ارائه واحد درسی، رضایت از نحوه ارائه واحد درسی، پذیرش محتوای متن آموزشی ارائه شده، میانگین نمرات امتحانی، پیشنهادات شفاهی و یا مکتوب در زمینه واحد درسی چهارچوب ارزیابی را تشکیل می داد.

**نتایج:** اجبار دانشجویان در آستانه فارغ التحصیلی برای گذراندن واحد درسی فوق به علت ضیق زمان مورد انتقاد بود ولی انتقاد محتوایی به اصل ارائه درس بسیار نادر بود. بقیه موارد ارزیابی، نتایج رضایت بخشی در پی داشت و فقط در مورد محتوای متن آموزشی ارائه شده، نظرات اصلاحی اندکی وجود داشت که در این مورد اصلاحات محتوایی به عمل آمد.

**نتیجه گیری:** تدریس مباحث درسی بوسیله اساتید مجرب، پرهیز جدی از احاله مسئولیت تدریس به افراد غیر مسلط، ارائه متن درسی جذاب و پر محتوا، تاکید بر هویت بخشی تخصصی و تاریخی به رشته پزشکی، ذکر حوزه های همپوشال علوم پزشکی با سایر رشته های معرفت بشری، انعطاف در حفظ سر فصل های درس در عین توجه به فضای کلاس و... از مواردی است که به تاثیر آموزشی و راندمان بیشتری منجر خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: راندمان آموزشی، واحد درسی، فرهنگ و تمدن اسلام و

ایران، دانشگاه ع. پ تبریز

A-10-524-5

### شیوه های تعلیم اخلاق به دانشجویان پرستاری بر اساس

تعلیم قرآنی (E)

فاطمه شجاعی، نسرین معصومی، سید میثم ابراهیمی

استان زنجان، شهرستان ابهر، خ طهماسبی، روبه روی اداره پست، دانشکده

پرستاری ابهر

shojaei\_f2000@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از چالش های مهم در آموزش پرستاری تعلیم نکات اخلاقی به دانشجویان پرستاری است. در قرآن مجید نیز برای تعلیم امور اخلاقی به شیوه های مختلفی اشاره شده است. این مقاله با هدف بررسی شیوه های تعلیم اخلاق بر اساس قرآن کریم نگاشته شده است.

**یافته ها:** اصولاً برای توفیق بیشتر در امر آموزش تنها نباید به یک طریق اکتفا کرد، بلکه برای کاربرد بیشتر در امر تعلیم، باید از روش های گوناگون استفاده شود که بر اساس آیات قرآنی این روشها شامل: ۱- تعلیم به صورت امر و نهی ۲- توجه به یکسان نبودن خوبی ها و بدی ها ۳- تذکر و یادآوری آثار سوء و تبعات ردایل اخلاقی ۴- زیبایی کلمات و الفاظ و موزون بودن ترکیب و طرز صحبت ۵- معرفی الگوهای برتر می باشد که در هر یک از موارد آیات قرآنی مربوط به طور دقیق ذکر خواهد شد.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که تعلیم قرآن دارای ویژگی هایی است که هم در زمینه وصول به هدف و تسریع در رسیدن به آن و ثبات و پایداری نتیجه بدست آمده نقش ارزنده ای دارد لذا معلمین پرستاری می توانند با تاسی از آیات قرآن کریم با استفاده از شیوه صحیح تعلیم و آموزش در تحقق و پیدایش اخلاق اسلامی در دانشجویان خود نقش ویژه ای داشته باشند.



ها، برای تجزیه و تحلیل داده ها، از نرم افزار spss و آمار توصیفی استفاده گردید.

**یافته ها:** طبق نتایج پدیدست آمده، بهترین دوران برای افزایش بصیرت دینی دوران بالینی و کارآموزی (۸۹/۶٪) است و بهترین روش آموزشی بدین منظور استفاده از بحث های گروهی در خصوص افزایش باورهای دینی (۸۹٪) است. در راستای نهادینه کردن بصیرت دینی، برگزاری کارگاه های آموزشی و نظرسنجی از دانشجویان در زمینه مدرس و محتوای تدریس دروس معارف اسلامی هر کدام با فراوانی ۷۵/۸٪ از جمله موثر ترین راهکارها هستند. برگزاری دوره های آموزش جهت افزایش باور و بصیرت دینی اساتید، در دسترس قرار دادن کتب و مجلات دینی و برگزاری سخنرانی های جذاب با حضور اساتید برجسته به ترتیب از دیگر راهکارهای موثر در افزایش بصیرت دینی بودند.

**نتیجه گیری:** یافته ها بیانگر این است که دوران بالینی و به دنبال آن بصیرت دینی اساتید بالینی در افزایش باور دینی دانشجویان مهم است و در این راستا استفاده از روش های نوین تدریس و دادن آزادی عمل به دانشجویان توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** بصیرت دینی، آموزش، دانشجویان، دانشگاه  
A-10-682-3

### آموزش مراقبت معنوی (E)

زهره تذکری، سوسن ولی زاده، عیسی محمدی، هادی حسن خانی

دانشکده پرستاری تبریز  
tazakori@yahoo.com

**مقدمه:** زمینه و اهداف: هسته پرستاری مراقبت است و رفتارهای مراقبتی از جنبه فیزیکی تا شاخه معنوی را شامل می شود. در واقع دیدگاه کل گرا، پرستاران را ملزم می کند که هر فرد را به عنوان یک موجود زیستی روانی اجتماعی با یک هسته مرکزی (معنویت) در نظر بگیرند. با این حال بسیاری از پرستاران ابراز می کنند با اینکه از نیازهای معنوی برخی از بیماران خود آگاه اند، ولی نمی دانند که به چه شکلی باید آنها را پوشش دهند و یا از میزان مناسب بودن اقدامات معنوی خود اطمینان کافی ندارند. هدف از این مطالعه شناسایی فرآیند مراقبت معنوی برخاسته از زمینه فرهنگی ایران آنگونه که در عرصه اتفاق می افتد، می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک تحقیق کیفی در خصوص فرایند آموزش مراقبت معنوی از طریق بررسی تجارب دانشجویان و اساتید پرستاری است. داده های فعلی از طریق مصاحبه های باز از دانشجویان مراکز آموزشی درمانی شهرهای اردبیل و تبریز جمع آوری گردیده.

**یافته ها:** تجزیه و تحلیل مقدماتی داده های حاصل در قالب ۵ طبقه کار برای خدا و تاثیر از مذهب؛ الگوپذیری از اساتید، تاثیر از مطالعات شخصی، تاثیر از خانواده و تاثیر از دوست و همکار مطرح می سازد. دانشجویان در حیطه های انجام وظایف، رعایت مقررات، وجدان، بیشتر سعی در تامین نظرات و انتظارات اساتید داشتند. مریبان جوان و تازه فارغ التحصیل سعی در تامین انتظارات بخش و اساتیدی که پایه مذهبی قوی داشتند اعم از جوان و با تجربه سعی در تامین انتظارات معنوی وال (کار برای رضایت خدا) داشتند.

دستورات آن و همچنین سرمشق و الگو قرار دادن نحوه رفتار پیامبران و امامان در زندگی خود از آن بهره می برند. پرستاران از آموزه های مذهبی خود در مراقبت های بالینی استفاده می نمایند. هدف از این پژوهش تبیین تجربیات پرستاری پرستاران شاغل در بخش های کودکان در خصوص به کارگیری آموزه های مذهبی در مراقبت از کودکان می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه از روش تحقیق کیفی استفاده و داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختار طی جلسات انفرادی جمع آوری شدند. ۵۰ پرستار شاغل در بخش های کودکان تابع دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۷ با توجه به اشباع داده ها در مطالعه شرکت نمودند. حداقل دو سوال مشترک در تمام مصاحبه ها استفاده شد. هر مصاحبه بلافاصله بعد از اتمام دست نویس شد. برای آنالیز داده ها از روش پدیدارشناسی توصیفی کلایی استفاده گردید. عوامل شکل دهنده رفتار پرستار کودکان در این مقاله ارائه می شود.

**یافته ها:** مضمون اصلی برگرفته شده از آنالیز داده ها نشان داد: آسیب پذیر بودن کودک؛ از مضامین اصلی این مطالعه می باشد که با مضامین فرعی حساسیت جایگاه کودک از منظر مذهب، حساسیت رشد و تکامل کودک، حساسیت جایگاه کودک در خانواده، حساسیت بالینی بیماری کودک تبیین می شود. تجربیات پرستاران در کار با کودک بیمار، آن ها را وارد دنیای متفاوتی از پرستاری می نماید. از طرفی آموزه های دینی، حمایت والدین از کودک و تفاوت بالینی بیماری کودکان از بزرگسالان، به بروز رفتارهای مراقبتی خاصی منجر می شود.

**نتیجه گیری:** آموزه های دینی برگرفته از توصیه های پیامبر اکرم (ص) که می فرمایند کودک را عزیز بدارید و همچنین مظلومیت کودکان و هر فردی که با فرد مظلوم و بی دفاع بدرفتاری کند، خداوند آگاه است و باعث از بین رفتن اجر اخروی می شود، در نحوه مراقبت از کودک تاثیر گذار بوده است.

**واژه های کلیدی:** پرستاری کودکان، پدیدارشناسی، آموزه های دینی  
A-10-22-5

### بررسی راهکارهای افزایش بصیرت دینی در نظام آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E)

مهديه ممیزی، زهره حافظی، محمد رضا امینی پور، محمد ممیزی

دانشگاه علوم پزشکی یزد  
mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** گسترش دانش در فرایند پیشگیری و درمان، انتخاب های زیادی را پیش روی افراد قرار می دهد و دانشگاه ها باید با تاکید بر آموزش اصول و تقویت باور و بصیرت دینی دانشجویان، موجب ارتقاء رفتارهای اخلاقی دانشجویان، مخصوصاً دانشجویان حیطه های بالینی شوند. هدف از این پژوهش نیز بررسی راهکارهای موثر در این امر از دید دانشجویان است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی، پرسشنامه ای خود ساخته، که روایی و پایایی آن توسط اساتید و آزمون آماری برآورد شده بود، جهت جمع آوری اطلاعات بین ۶۰ نفر از دانشجویان توزیع شد. پس از نمره گذاری پرسشنامه



**مقدمه:** سامان دهی فعالیت اساتید به منظور اعطای پایه سالانه و ارتقا، به درجات بالاتر ضروری است. با سامان دهی فعالیتها و به روز رسانی آن می توان نقاط ضعف و قوت فعالیتها را مشخص نمود و هوشدارهای به موقع به اساتید و مسئولین در جهت جلوگیری از رکود و کاهش انگیزه ارائه داد تا بتوان برنامه ریزی مناسب و به موقع در جهت رفع مشکلات انجام داد. هدف: به منظور ثبت و پایگانی هدف دار و به روز رسانی فعالیتها و ارتقای به موقع اعضا هیئت علمی در این مطالعه کارپوشه طراحی شد.

**روش مطالعه:** برای هر یک از اساتید کارپوشه ای تشکیل شد که شامل سه قسمت مربوط به مواد سه گانه ارتقا، اعضای هیأت علمی در حوزه های آموزشی، پژوهشی و اجرایی بود. در هر قسمت برای هر یک از بندهای مواد فوق پوشه ای در نظر گرفته شد. مدارک فعالیت اساتید براساس نوع فعالیت در پوشه ماده و بند مربوطه قرار گرفت. امتیاز و صحت فعالیت های مربوط به ماده ۱ در معاونت آموزشی، ماده ۲ در معاونت پژوهشی و ماده ۳ در دایره هیأت علمی و معاونت اداری تعیین می شود و در نهایت در دایره هیأت علمی ثبت و پایگانی می گردد.

**یافته ها:** قبل از اجرای این فرآیند فقط یک نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه موفق به اخذ درجه دانشیاری شده بود ولی پس از اجرای روند فوق در کمتر از ۶ ماه ۶ نفر از اساتید به درجه دانشیاری نایل شدند و پرونده تعدادی از اساتید با همان روند تشکیل و جهت سیر مراحل ارتقا، به وزارت بهداشت ارسال شده و یا در مراحل پایانی است.

**نتیجه گیری:** با اجرای این برنامه نقطه مکانی هر یک از اساتید برای خود و سازمان به طور واضح مشخص می گردد و می توان برنامه مناسب با توجه به وضعیت اساتید طراحی کرد و تصمیمات به موقع اتخاذ نمود و از میزان رکود علمی اساتید کاست.

**واژه های کلیدی:** ساماندهی؛ کارپوشه؛ اساتید

A-10-924-3

### راهکارهای ارتقا بصیرت نظام مند دینی در آموزش علوم

#### پزشکی ودانشگاهها (E)

مجتبی ولی، حمیده هریزچی قدیم، محمدرضا فتحي

مدیریت درمان تامین اجتماعی آذربایجان شرقی

drvali75@yahoo.com

**مقدمه:** بصیرت در دین، از ظاهر میگذرد و به باطن راه مییابد و بصیر، همیشه و همهگانه، جهتگیریهای دین را میداند و در باتلاق شبههها فرو نیبرود و در هجوم شبههها، راه را گم نمیکنند و در هنگامه درگیری حق و باطل و جلوهگریهای باطل در لباس حق، حق را از باطل باز می شناسند. بصیرت از ماده (بصر) است و بصر به معنای بینایی، دیدن، مشاهده حتی اشیاء و دیدن قلبی و نظر کردن آمده است و بصیرت به معنای عقیده قلبی، معرفت قلبی، زیرکی، هوشمندی، علم، آگاهی، شناخت و مانند آن می باشد. اما بصیرت دینی یا به بیانی دیگر، بصیرت در دین، نوع خاصی از آگاهی و شناخت است که صرف معرفت و شناخت نظری و فکری نیست، بلکه نوعی معرفت قلبی و شناخت درونی است که از دو راه عبادت و تقوا در آیات زیادی از قرآن کریم به دستیابی به بصیرت و معرفت دینی از جمله: اعراف: ۲۰۱، انفال: ۲۹،

**نتیجه گیری:** دستیابی به این اطلاعات می تواند در جهت بهبود نحوه آموزش مراقبت معنوی به دانشجویان بکار رود تا بتوان از آن طریق مراقبت معنوی مناسب برای بیماران جامعه فراهم آورد. لذا این امر می تواند به بهبود ی بهتر بیماران و افزایش کیفیت مراقبتهای پرستاری و تعالی پرستاران یاری رساند.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: آموزش مراقبت معنوی، تحقیق کیفی،

دانشجویان پرستاری،

A-10-749-1

### شکاف کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی

#### رفسنجان (E)

حمید بخشی، عبدالله جعفرزاده

بلوار امام علی (ع) - سازمان مرکزی دانشگاه

bakhshi\_hamid@yahoo.com

**مقدمه:** تعیین شکاف کیفیت خدمت و در پی آن اتخاذ استراتژی-هایی برای رفع یا کاهش شکاف، اولین گام اساسی در تدوین برنامه-های ارتقای کیفیت، محسوب می-شود. این مطالعه، با هدف ارزیابی ادراک دانشجویان از شکاف کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام شد.

**روش کار:** مطالعه-ای توصیفی- مقطعی بر روی ۳۱۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ که با روش تصادفی طبقه-ای انتخاب شدند. انجام گرفت. گردآوری داده-ها به کمک پرسشنامه پایا و روا که براساس ابزار SERVQUAL تنظیم شده بود، صورت گرفت. پرسشنامه، کیفیت خدمت آموزشی را در پنج بعد اندازه-گیری می-کند. پس از جمع آوری، داده-ها در برنامه ۱۶/spss ثبت و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون فریدمن و ویل-کاکسون تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** نتایج نشان دهنده وجود تفاوت معنی-داری شکاف کیفیت در پنج بعد خدمات بود (۸۱/۶ درصد). بعد همدلی و اطمینان دارای کمترین میانگین شکاف کیفیت ( $1/40 \pm$ ) و بُعد ملموس دارای بیشترین میانگین شکاف کیفیت ( $1/2 \pm$ ) بودند.

**نتیجه گیری:** پیشنهاد می-شود برای کاهش این شکاف-ها، کارگاه-های آموزش نحوه خدمت به مشتریان و برقراری ارتباط با آنان و نیز کارگاه-هایی در جهت افزایش مهارت-های فنی کارکنان برگزار شود، و برای بهبود وضعیت ظاهری، فضاها و امکانات آموزشی، منابع بیشتری تخصیص یابد.

**واژه های کلیدی:** شکاف کیفیت، خدمات آموزشی، دانشجویان

A-10-935-3

### ساماندهی فعالیت های اعضای هیأت علمی با تشکیل کارپوشه

#### (E)

ابرج میرزایی دیزگاه، مینو شاددل، شهناز تفنگچی ها، بابک شکارچی

گروه فیزیولوژی- دانشکده پزشکی- دانشگاه علوم پزشکی ارتش- تهران

emirzaii@razi.tums.ac.ir



**مقدمه:** همکاری سالم بین اعضای گروه آموزشی و منشی آموزشی بی شک تاثیر مثبتی در ارتقاء سطح آموزشی دانشجویان خواهد داشت. وجود منشی آموزشی و اهمیت آن برکسی پوشیده نیست اما تصمیم گیری در مورد نحوه فعالیت و مدیریت آن نیاز به اقدامات هماهنگ در اعضای گروه آموزشی دارد. هدف اصلی این مطالعه تعیین نظرات مدیران گروه های آموزشی بالینی دانشکده پزشکی در مورد نقش تصمیم گیرندگی هر یک از اعضای گروه آموزشی درباره منشی آموزشی می باشد.

**روش کار:** پرسشنامه ای که در گروه توسعه آموزش و پژوهش دانشکده پزشکی توسط متخصصان مربوطه تهیه و تدوین شده روایی آن به تایید رسیده و پایایی آن نیز با انجام مطالعه پایلوت مورد ارزیابی قرار گرفته است برای مدیران محترم گروه های آموزشی بالینی ارسال گردیده و پس از تکمیل توسط ایشان در گروه توسعه آموزش و پژوهش جمع آوری و در نرم افزار SPSS ۱۱/۵ مورد بررسی قرار گرفت.

**یافته ها:** اهم نظر مدیران گروه های آموزشی بالینی چنین بود: تعیین یا انتصاب منشی آموزشی بخش در ۸۹/۱۶٪ موارد با مشاوره و تأیید مدیر گروه انجام گردد. ارتقای شغلی سالیانه منشی آموزشی بخش در ۷۸/۳۳٪ موارد با مشاوره و تأیید رییس بخش انجام شود. تغییر محل شغل منشی آموزشی بخش در ۷۵/۸۳٪ موارد با مشاوره و تأیید مدیر گروه انجام گردد. تشویق و یا بازخواست منشی آموزشی بخش در ۷۳/۳۳٪ موارد با مشاوره و تأیید رییس بخش انجام شود. مرخصی، ماموریت و مرخصی ساعتی منشی آموزشی بخش در ۷۲/۰۸٪ موارد با مشاوره و تأیید مدیر گروه صورت گیرد. سایر اعضای گروه آموزشی نقش کمتری در موارد تعیین کننده در قبال منشی آموزشی خواهند داشت.

**نتیجه گیری:** در ارتباط با موارد مربوط به منشی آموزشی بخش نظیر تعیین یا انتصاب و تغییر محل شغل، مرخصی، ماموریت و مرخصی ساعتی مدیر گروه آموزشی دخالت بیشتری را خواسته که داشته باشد این در حالی است که در مورد سایر موارد، رئیس بخش قدرت تصمیم گیری بیشتری باید داشته باشد

**واژه های کلیدی:** مدیر گروه آموزشی، اعضای گروه آموزشی، منشی آموزشی

A-10-8-1

### استفاده از روش بحث گروهی (Discussion Method)

#### Group) در آموزش درس بیوشیمی نظری (E)

دردی قوجق

علوم پزشکی بابل

dqujeq@hotmail.com

**مقدمه:** دانشجویان در کلاس های درس با روش سخنرانی انگیزه زیادی برای گوش دادن مطالب ندارند. لذا روشی نو و ابتکاری جهت جذب دانشجویان در کلاس ضروری است. در روش سخنرانی Lecture استاد درس روی یک موضوع مطالب را ارائه می دهد و دانشجو یادداشت و جزوه بر می دارد. در این روش برای دانشجو ۲ ساعت درس خسته کننده می شود و فعالیت ندارد. بکار گیری روش بحث گروهی در تدریس در قسمتی از درس هم تنوع ایجاد می کند و هم دانشجویان در کلاس درس فعال می شوند. برای جلوگیری از یکنواختی و ایجاد انگیزه در دانشجویان، ضرورت دارد روش های متنوع

حدید: ۲۸. تصریح شده است هم پیامبر(ص) گرفتار بی بصیرتانی در دین بود و هم علی(ع). بی بصیرتانی در دین، برای جامعه اسلامی گرفتاریهای بسیار پدید آوردند و جامعه یکدست اسلامی را به تفرقه کشاندند و مسلمانان را رودرروی یکدیگر قرار دادند و جنگهای خونین به پا کردند، و باطل را بر کرسی اقتدار نشاندند و حق را به انزوا کشاندند. علی(ع) با بصیرتی که در دین داشت، جریان مدعیان بی بصیرت را به خوبی برای یاران ترسیم کرد. ابن جریر طبری در تاریخ الامم و الملوک چنین می نویسد: فاتقوا الله و قاتلوا من حاد الله و حاول ان یطفئ نور الله. قاتلوا الخاطئين الضالین القاسطین المجرمین الذین لیسوا بقراء القرآن ولا فقهاء فی الدین ولا علماء فی التاویل ولا لهذا الامر باهل فی سابقه الاسلام و الله، لو ولوا علیکم لعملوا فیکم باعمال کسری و هرقل. خدای را پاس دارید و بجنگید با کسانی که با خداوند دشمنی کرده و در صدند نور خدا را خاموش کنند. بجنگید با خطاکاران گمراه منحرف تبمکار، کسانی که نه قاری قرآن و نه فقیه در دین و نه آگاه به تاویل هستند. و نیز سابقه حکومت در گذشته اسلام ندارند. به خدا سوگند، آنان اگر بر شما چیره شوند، بسان کسرا و قیصر بر شما فرمان خواهند راند؛ امیرمؤمنان در خطبه های زیادی از جمله خطبه های ۱۰۳، ۸۲، ۸۷ و ۱۵۳، نیز در نامه ۳۱ و کلمه قصار شماره ۲۰۸ نهج البلاغه به رسیدن به بصیرت از راه تفکر و تدبیر تصریح کرده و از جمله فرموده است: رَحِمَ اللهُ اِمْرًا تَفَكَّرَ فَاعْتَبَرَ، وَاغْتَبَرَ فَاَبْتَمَرَ؛ خدای رحمت کند کسی را که اندیشه کند و عبرت بگیرد و به دنبال عبرت گرفتن، بصیر و بینا گردد. پژوهش مطالعه: بصورت کتابخانه ای و opinion Expert می باشد. بحث: با توجه به آیات قرآن و احادیث چهار راه برای ارتقای بصیرت نظام مند دینی شامل عبادت، تقوا، تفکر و تدبیر مطرح شده است که بایستی این راهکارها در تمامی آموزه ها بالاخص آموزش علوم پزشکی در دانشگاه ها و اختصاصا در دروسی همانند اخلاق پزشکی، معارف، تاریخ تمدن و... مورد توجه قرار گیرد. لذا ضروری است سرفصل های این دروس به منظور افزایش تطابق با بصیرت نظام مند دینی مورد بازنگری قرار گیرند و مهم تر اینکه برای تمامی اساتید گروه های علوم پزشکی دوره ی آموزش علمی و عملی بصیرت نظام مند دینی، طراحی و اجرا گردند، تا ضمن ارتقای بصیرت دینی خود نسبت به آموزش عملی دانشجویان در گروه های مختلف علوم پزشکی اقدام نمایند. نتیجه گیری: به منظور ارتقای نظام مند دینی باید بر چهار راهکار عبادت، تقوا، تفکر و تدبیر بر اساس آیات و احادیث توجه گردد و ضروری است سرفصل های دروسی مانند اخلاق پزشکی، معارف، تاریخ تمدن به منظور افزایش تطابق با مفاهیم بصیرت نظام مند دینی مورد بازنگری قرار گیرند و دوره ی آموزش علمی و عملی بصیرت نظام مند دینی: برای اساتید دانشگاه ها طراحی و اجرا گردد.

**واژه های کلیدی:** ارتقاء، بصیرت نظام مند دینی، آموزش علوم پزشکی

A-10-1005-2

### بررسی نظرات مدیران گروه های آموزشی بالینی دانشکده پزشکی در مورد نقش تصمیم گیرندگی هر یک از اعضای گروه آموزشی درباره منشی آموزشی (E)

سیده نگار اسعدی، رضا افشاری

assadin@mums.ac.ir



**مقدمه:** متداولترین آزمون عینی مورد استفاده در علوم پزشکی آزمون چند گزینه ای می باشد این نوع آزمون هم از نظر بکنواختی سئوالها وهم از لحاظ حساسیت کم در مقابل حدس زدن کورکورانه وهم از لحاظ سهولت تصحیح پاسخ نامه ها بهترین نوع آزمونهای عینی است هدف از این مطالعه تعیین وضعیت سئوالات چند گزینه ای اعضای هیات علمی ومدرسین دانشگاه علوم پزشکی وخدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی بود.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه توصیفی بود که روی سئوالات اعضای هیات علمی ومدرسین دانشگاه که درپایان ترم دانشجویان خود راباسئوالات چند گزینه ای ارزیابی نموده بودند (۱۸۷) نفر انجام شد، جمع آوری اطلاعات با استفاده از چک لیست طراحی شده از سوی اعضای مرکز مطالعات وتوسعه آموزش پزشکی دانشگاه حاوی اطلاعات دموگرافیک عضو هیات علمی وموارد چگونگی تطبیق سئوالات چندگزینه ای پایان ترم با قواعد طراحی این گونه سئوالات انجام شد و پس از دسته بندی اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه وتحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که از ۱۸۷ نمونه ۷۹/۱ درصد (۱۴۸ نفر) مرد وبقیه زن بودند وبیشترین تعداد نمونه ها از دانشکده پزشکی (بالینی) ۴۱/۲% (۷۷ نفر) وکمترین از دانشکده بهداشت ۸ درصد (۱۵ نفر بودند) توزیع فراوانی نمرات درنمونه ها شامل ۲۴/۶% (۴۶ نفر) خوب و ۶۶/۸ درصد ۱۲۵ نفر متوسط و ۸/۶ درصد (۱۶ نفر) ضعیف بود بیشترین درصد نمرات خوب مربوط به دانشکده پرستاری ومامانی ۳۰/۴ درصد وکمترین درصد نمرات خوب مربوط به دانشکده پیراپزشکی ۵/۶ درصد بود همچنین بیشترین نمره متوسط مربوط به دانشکده پیراپزشکی ۸۳/۳ درصد وکمترین آن مربوط به دانشکده دندانپزشکی ۴۶ درصد و بیشترین میزان نمره ضعیف نیز مربوط به دانشکده دندانپزشکی ۱۶ درصد وکمترین میزان دانشکده پزشکی (بالینی) ۵/۲ درصد بود.

**نتیجه گیری:** باتوجه به اهمیت نقش ارزیابی درفرآیند آموزش و تحکیم وثبتیت آموخته های دانشجویان در امتحانات پایان ترم، ارائه سئوالات استاندارد ومنطبق با قواعد طراحی سئوالات چند گزینه ای اجتناب ناپذیر است که برای نیل به این هدف آموزش اعضای هیات علمی برای این منظور ضروری است و شایسته است که مراکز مطالعات وتوسعه آموزش پزشکی کشور درخصوص بررسی سئوالات چند گزینه ای و ارائه بازخورد بررسی سئوالات به آنان همت گمارند.

**واژه های کلیدی:** سئوالات چند گزینه ای، امتحان

A-10-133-1

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه رفسنجان در مورد

#### کیفیت آموزشی درس عفونی (E)

نازنین ضیا، شیخ الاسلامی، فرهاد ایران منش، گیسو حاتمی، حسن کریمی  
یزدی، علی عربشاهی، پروین فرزددقی، محمد کاظم مسلمی

دانشگاه علوم پزشکی قم

n\_sheikhholeslam@yahoo.com

**مقدمه:** حساسیت آموزش در دانشگاهها، ضرورت ارزشیابی را به دنبال دارد که از جمله آنها نتایج ارزشیابی از دانشجویان است. (۱ و ۳ و ۲) تاکنون

تدریس در کلاس درس استفاده شود. همچنین بکار گیری روش بحث گروهی در تدریس در دانشجویان انگیزه بیشتر برای مطالعه و کسب آمادگی لازم را ایجاد می کند. در انجام بحث گروهی دانشجویان نسبت به درس ارایه شده انگیزه یاد گیری بیشتری پیدا می کنند. نتایج: بررسی اثرات استفاده از روش بحث گروهی در آموزش درس بیوشیمی نظری روش مطالعه ابتدا دانشجویان برای اجرای بحث گروهی و اهداف آن توجیه شدند. سپس دانشجویان کلاس به دو گروه تقسیم شدند ( برای مثال کلاس ۳۰ نفره به دو گروه ۱۵ نفر )، این دو گروه با توجه جنسیت و نمرات درسی تا حد ممکن همسان در کلاس انتخاب شدند. یک بحث درسی از قبل تعیین شد، برای مثال بحث بر روی چرخه اوره ( مواد شرکت کننده در چرخه - تولید انرژی - بیماریها و ارتباط چرخه با متابولیسم مواد بیوشیمیایی، قند و چربی ها و مکانیسم های کنترل آن ) و یا بافت کبد ( عملکرد کبد، بیماریها و روشهای تشخیص آزمایشگاهی بیماریاری کبد). سپس یک هفته بعد به مدت ۲۰ دقیقه بروی موضوع مورد نظر در کلاس درس بین دانشجویان بحث شد. در این مدت ۲۰ دقیقه یک مدیر جلسه انتخاب شد که نظم جلسه و وقت بحث و پرسش، پاسخ را تعیین می کند. بروی موضوعات تعیین شده از طرف اعضای گروهها سوال شد و نکته نظرات و معلومات جدید روی موضوع مطرح شد و پاسخ سئوالات نیز از طرف گروهها مطرح شد. سپس استاددرس موضوعات را جمع بندی و پاسخ سئوالات را کنترل و تصحیح می کند. در بحث گروهی نقش دانشجویان طرح سوال و تهیه پاسخ به سئوالات مطرح شده است و ایجاد بحث است. نقش استاد درس جمع بندی و نتیجه گیری صحیح است. در انتهای بحث نیز نکته نظرات دانشجویان شرکت کننده در بحث گروهی با پرسشنامه کنترل شد. در بحث گروهی استاد نقش نظارت و تصحیح بحث و پاسخ ها را به عهده دارد. نقش عمده را دانشجویان شرکت کننده در بحث دارند. نتایج: بحث گروهی در کلاس در دانشجویان انگیزه بیشتر برای مطالعه و علاقمندی به وضوع علمی را ایجاد کرد. برای شرکت وانجام بحث دانشجویان به منابع و رفرانس ها مراجعه کردند. به درک مفاهیم درس کمک کرد. در دانشجویان توان بحث علمی رایجاد کرد. بحث سطح اثر گذاری در حال حاضر در حد بخش و دانشکده و دانشگاه علوم پزشکی بابل بودودر صورت تکرار در سالهای آینده و افزایش تعداد گروههای بحث کننده جای امید واری است که در سطح کشور و بالاتر اجرا شود. تفکیک گروههای بحث کننده و یافتن جای مناسب در خارج از وقت کلاس برای مثال در محل آزمایشگاه و یا اتاق مناسب بهتر است یکی از چلش ها است. طول مدت اجرای فرآیند و کنترل گروههای بحث کننده برای حصول هدف مورد نظر در کلاسهای با تعداد دانشجوی زیادیکی از مشکلات اجرایی فرآیند است.

**واژه های کلیدی:** بحث گروهی، درس بیوشیمی، روش تدریس

A-10-132-6

### بررسی وضعیت سئوالات چند گزینه ای اعضای هیات علمی

#### دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی یزد (E)

علی اکبر واعظی، ناهید عزیزیان

یزد

vaeziali@yahoo.com





داده شده است که دانشجویان پزشکی بیشتر تمایل دارند تا اعمال مداخله ای و معاینات بالینی خود را بر روی بیماران فقیر و سیاه پوست انجام دهند. مطالعه ای دیگری نشان می دهد که فرزندان پزشکان و کادر درمان کمتر از سایر کودکان توسط دانشجویان پزشکی مورد معاینه قرار می گیرند. از آنجا که بیمارانی که از نظر اقتصادی-اجتماعی در سطح ضعیف تری می باشند تنها راه درمان خود را مراجعه به بیمارستان های دولتی و آموزشی که کم هزینه تر هستند می بینند و در واقع علیرغم رضایت قلبی، تن به فرآیند آموزش می دهند و این مفهوم عدالت را خدشه دار می نماید بنابراین شایسته است دانشگاه های علوم پزشکی و مسئولین دانشگاه ها و اساتید محترم نظارت و کنترل بر این امر داشته و خود الگوی مناسبی برای دانشجویان پزشکی در این راستا باشند.

**واژه های کلیدی:** عدالت، آموزش بالینی، اعمال مداخله ای  
A-10-184-1

### آموزش پزشکی برای جهانی شدن و عدالت اجتماعی (E)

محمد غلامی، محمدعلی حسینی

تهران-ولنجک-بلوار دانشجو-خ کودکیار-دانشگاه توانبخشی  
mohammad13565@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به ضرورت برقراری عدالت اجتماعی از یک سو و محدودیت خیلی از جوامع در دسترسی به خدمات پزشکی و آموزش بهداشت از سوی دیگر و همچنین تغییر ویژگیهای جمعیت مثل رشد سالمندی، بیماریهای مزمن، بیماریهای نوظهور، تنوع فرهنگی و افزایش افراد آسیب پذیر، لازم است آموزش پزشکی از سطح کلاسهای تئوریک به منطقه، جامعه و نهایتاً سطح بین المللی، شیفیت پیدا کند. اما در آموزش پزشکی، چگونگی تدریس موضوعات مذکور و عدالت اجتماعی، کمتر بحث شده است.

**روش کار:** در این مقاله با استفاده از تئوری یادگیری بزرگسالان و تئوری پانولو فریر در مورد یادگیری تجربی به این موضوعات پرداخته می شود.

**نتایج:** امروزه با توجه به جهانی شدن سلامت، علاقه به بهداشت جهانی در بین دانشجویان گروه پزشکی، رشد یافته است بنابراین به دانشجویانی نیاز داریم که ضمن شناخت خود به عنوان عضوی از اجتماع و جهان، بتوانند تفاوت ها، موقعیت ها و نابرابری های اجتماعی که سلامتی و بیماری مددجویان را متاثر می کند، شناسایی، بررسی و درک کنند. در این راستا، روشهای آموزش فعال و تجربی و بویژه یادگیری مبتنی بر خدمت می تواند راهکاری اساسی در پاسخ به این نیاز و رفع نگرانی اساتید گروه پزشکی باشد. در این آموزشها دانشجویان علاوه بر ارتباط با جهان واقعی، آگاهی از نیازهای جامعه و فرهنگ های مختلف، رشد عاطفی، افزایش مهارت تحقیق و تحلیل در جامعه و جهان، پیدا کردن صلاحیت فرهنگی و مسئولیت پذیری، می توانند گام بلندی در جهت ارتقا، یادگیری خود، کم کردن فاصله دانشگاه و جامعه و ارتقا، سلامت جامعه و جهان بر دارند. از طرفی، برای شکوفا شدن آموزش پزشکی در سطح ملی و جهانی، می توان تیم های دانشجویی در قالب چند دیسپلینی و مشارکتی، جهت مراقبت هولیستیک تشکیل داد و با فرستادن آنها به سطح جهانی و ملی و کسب تجربیات غنی در زمینه فرآیند بیماریها، شیوع، آموزش، غربالگری، درمان و مراقبت آنها، به رشد عدالت اجتماعی در جوامع و توسعه حرفه ای خود نیز

مطالعه ای در مورد ارزشیابی بخش عفونی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان با استفاده از نظرات دانشجویان انجام نگرفته لذا بر آن شدیم تا آن را انجام دهیم.

**روش کار:** ۴۴ نفر از دانشجویان پزشکی رفسنجان در این مطالعه توصیفی شرکت کردند. پرسشنامه مورد استفاده بر اساس منابع معتبر تهیه و پویایی و پایایی در آن ملحوظ شد. کلیه پرسشنامه ها وارد نرم افزار SPSS شده و با استفاده از روش های آمار توصیفی و تحلیلی (ورژن ۱۶) مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و اطلاعات محرمانه بود.

**نتایج:** اکثر اثر بخشی مباحث مطرح شده در گزارش مباحثی داخلی برای یادگیری دانشجویان عفونی را متوسط ارزیابی کردند و میزان یادگیری دانشجویان را از بیماران درمانگاه سر پایی (در صورت وجود) بسیار زیاد می دانستند. اکثریت فضای فیزیکی کلاسهای تئوری عفونی را مناسب ندانسته اند ولی زمان برگزاری کلاس تئوری را خیلی مناسب دانسته اند. دانشجویان خواهان ویزیت بیماران بیشتری در درمانگاه و اورژانس بودند.

**نتیجه گیری:** تعداد بیماران بستری در بخش عفونی را برای یادگیری دانشجویان عفونی متوسط کافی نبوده که بهتر است ضمن فعال کردن درمانگاه سرپایی، اساتید عفونی ساعات بیشتری را به ویزیت بیماران در درمانگاه و اورژانس اختصاص دهند. برای ارتقا، تدریس اساتید نظرات جزئی تر دانشجویان راجع به تک تک اساتید گرفته شود و در گروه عفونی در این مورد تبادل نظر شود. جهت بهبود فضای فیزیکی کلاسهای تئوری با کلاس به دانشکده پزشکی که فضای بهتری دارد منتقل شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، رفسنجان، دانشجویان پزشکی، نگرش  
A-10-249-1

### رعایت عدالت در آموزش پزشکی (E)

معصومه محمدپور کلد، الهام میدالی

بوشهر - بهمنی - خیابان ریشهر - جنب بیمارستان تامین اجتماعی - سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی بوشهر - مدیریت پژوهشی - کد پستی

۷۵۱۸۵

eseydali@gmail.com

**مقدمه:** مقدمه و هدف: عدالت یعنی قرار دادن هر چیزی در جای خود و رساندن حق به حق دار. علم پزشکی در فرهنگ اسلامی جایگاه ویژه ای دارد تا آنجا که در احادیث رسیده از رسول گرامی اسلام، پیامبران به عنوان طبیبان دلسوز جامعه که خود به دنبال درمان درد بیماران هستند معرفی می گردند و این علم در کنار علم دین قرار می گیرد. عدالت از مباحثی است که همواره مورد توجه اندشمندان و انبیا، بوده است و در رعایت عدالت حق انسان به عنوان جانشین خدا بر زمین تاکید بسیار گردیده است.

**روش کار:** این بررسی با مرور کتاب و مقالات متعدد فارسی و لاتین از کتابخانه های دانشگاه های علوم پزشکی و شبکه اینترنت در خصوص رعایت اصل عدالت در آموزش بالینی پزشکی تدوین یافته است.

**یافته ها و نتیجه گیری:** نتایج حاصل از مطالعات متعدد چاپ شده در ژورنال های اورژانس پزشکی در آمریکا، JAMA، BMJ، موید اصل عدم رعایت عدالت در آموزش بالینی پزشکی می باشد. در مطالعه ای در آمریکا، نشان



استفاده از نمایشگر های با خروجی بریل (برجسته نگار) برای یک فرد نابینا، باز خوانی مطالب با کمک گرفتن از نرم افزار های مناسب، تنظیم ساعت کلاس با برنامه روزانه و تکرار مطالب از دیگر مزایای آموزش الکترونیک است. چالشهای آموزش الکترونیک برای همه افراد: مسائل تکنیکی، قابلیت تحرک، کاهش تعاملات فرهنگی و اجتماعی، پایین بودن سرانه کامپیوترهای شخصی در کشور، نرخ پایین دسترسی به شبکه جهانی اینترنت در کشور، . . . . . چالشهای آموزش الکترونیک برای دانش آموزان و دانشجویان معلول: اگر چه پشتیبانی های شخصی از یک شبکه رایانه ای همچنان برانگیز است، ولی باید در نظر داشت که برخی دانش آموزان در محیط جمعی و با پشتیبانی های شخص معلم بیشتر رشد می کنند. عدم توانایی مالی در پرداخت هزینه های لازم برای این نوع فن آوری، خرید تجهیزات عادی و جانبی جهت استفاده معلولین از رایانه، ضرورت یادگیری کار با رایانه و نرم افزار های لازم برای استفاده از آموزش الکترونیکی ویژه افراد معلول از چالشهای این نوع فن آوری برای این گروه خاص است.

**نتیجه گیری:** به کارگیری روش های نوین در آموزش، بسیاری از مشکلات افراد معلول را مرتفع کرده است. البته هنوز چالشهایی در این زمینه وجود دارد که با شناخت آنها و سعی در رفع آنها رضایتمندی بیشتر و افزایش کیفیت آموزش این گروه از افراد جامعه حاصل خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، چالشها، آموزش الکترونیک، معلولان  
A-10-309-9

### تعیین چالشهای آموزش یالینی در واحد کارآموزی بهداشت مادر کودک و تنظیم خانواده از طریق مشارکت دانشجویان مامایی (E)

نضال آژ، فاطمه رنجکش

قزوین. بلوار باهنر. دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
nezal\_ajh@yahoo.com

**مقدمه:** دوره های کارآموزی و کارورزی در شکل دهی مهارتهای اساسی و توانمندی های حرفه ای دانشجویان پرستاری و مامایی نقش اساسی دارد. بیش از ۵۰٪ دوره های آموزشی پرستاری و مامایی صرف فعالیت های آموزشی بالینی و درمانگاهی می شود. ضعف برنامه ریزی و ارزشیابی عامل یک دسته از مشکلات است که در نهایت ضعف مهارتهای حرفه ای فارغ التحصیلان و کاهش کارایی و اثر بخشی نظام آموزش و کیفیت ارائه خدمات بهداشتی - درمانی در جامعه را در پی دارد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی بوده، جامعه پژوهش دانشجویان مامایی ترم پنجم کارشناسی بودند و نمونه گیری به روش سرشماری انجام شد. از کلیه دانشجویان خواسته شد که براساس چک لیستی که طبق سرفصل دروس و امکانات مراکز بهداشتی درمانی بصورت دفترچه تهیه شده بود، فعالیتهای خود را ثبت و تعداد و نیز کیفیت آن را تعیین نمایند. در پایان واحد که ۹ روز کارآموزی بود دفترچه ها دریافت شد و مورد ارزیابی قرار گرفت. **نتایج:** تعداد ۲۳ دفترچه تکمیل شده بود. میانگین کارگذاری IUD  $0/89 \pm 1/43$ ، تجویز OCP و DMPA  $1/54 \pm 2/13$ ، معاینات رتین و پاپ اسمیر  $2/05 \pm 5/17$ ، مشاوره تنظیم خانواده  $3/43 \pm 1/94$ ، پایش رشد

کمک نمایند و در آینده نیز رفتارهای حرفه ایی مثل تبعیت از استانداردها و موضوعات اخلاقی و حقوقی بدون توجه به نژاد، جنس، مذهب و . . . را بیشتر متجلی کنند. البته لازم است تجربه و دانش دانشجویان از عدالت اجتماعی و بهداشت جهانی سازماندهی شود و در برنامه ریزی درسی رسمی و پنهان گنجانده شود و از ابتدا، نیازها و موضوعات بهداشت جهانی توسط دانشکده ها بررسی و تبیین شود.

**نتیجه گیری:** تلاش برای بهداشت جهانی و بهره گیری همه جوامع از خدمات و امکانات بهداشتی-مراقبتی، از اولویت های سیاست گذاران سلامت در کشورهای مختلف می باشد، اما چگونگی آموزش این موضوعات به دانشجویان گروه پزشکی، به عنوان متولیان آینده سلامتی، همواره با چالش هایی مواجه می باشد. که با استفاده از روشهای فعال آموزشی مثل یادگیری مبتنی بر خدمت، می توان تا حدودی این مسائل را حل نمود و به توسعه حرفه ای شدن پزشکی و ارتقا سلامت جوامع کمک کرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، جهانی شدن، عدالت اجتماعی  
A-10-351-1

### ایجاد عدالت آموزشی با بررسی چالشها و مزایای آموزش الکترونیک برای دانش آموزان و دانشجویان معلول (E)

شیمای عابدی مدیسه، سمیه عابدی مدیسه، محمد رحیمی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
obs\_uni86ser@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه آموزش الکترونیکی به یک صنعت چند میلیارد دلاری با کاربردهای متنوع تبدیل شده است؛ آموزش از راه دور شیوه ای است که دانشجویان در سطوح مختلف و بدون نیاز به حضور فیزیکی در کلاس درس بگذرانند و در نهایت در صورت موفقیت در آزمون های مربوطه از امتیازاتی مشابه دانشجویان حضوری بهره مند شوند. آموزش الکترونیکی برای معلولان نیز همانند دیگر افراد مزیتها و چالشهایی در بردارد. آگاهی از این چالشها و مزیتها و سعی در ارتقا، آموزش الکترونیک برای قشری از جامعه که نیازمند توجهات خاص هستند، لازم و ضروری است.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات موجود در سایتهای الکترونیکی معتبر مرتبط با آموزش الکترونیک انجام گرفته است.

**یافته ها:** معلولیت انوعی دارد که از آن جمله می توان به افراد نابینا و کم بینا (نیمه بینا) اشاره کرد. افراد معلول جسمی-حرکتی که قادر به حمل کتاب یا ورق زدن صفحات نیستند گروه دیگر را تشکیل می دهند. دسته دیگر، افرادی هستند که دارای مشکلات یادگیری اند. همچنین با ورود ابزار های چند رسانه ای، معلولان شنوایی به دسته های قبل که با محتوای نوشتاری آموزش الکترونیکی مشکل داشتند پیوستند. مزایای استفاده از آموزش الکترونیکی برای همه افراد: کاهش هزینه ها، کاهش زمان آموزش، اخذ آزمون نهایی دوره های آموزشی و اعطای گواهینامه و مدرک تحصیلی بطور اتوماتیک و بسیار سریع و ارزان، . . . . . مزیت های آموزش الکترونیک برای دانش آموزان و دانشجویان معلول: آموزش الکترونیک مزایای خاصی برای افراد معلول دارد. بزرگنمایی اطلاعات دیجیتال بر روی نمایشگر رایانه یا



### رعایت تاکسونومی در آزمون های رشته فناوری اطلاعات

#### سلامت (E)

فاطمه رنگرز جدی، محمدرضا رضائی مفرد، مریم رنگرز جدی

کاشان- بلوار قطب راوندی- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- دانشکده

پیراپزشکی

frangrazjeddi@yahoo.com

**مقدمه:** باتوجه به اینکه آزمون ها به عنوان شاخصی برای تصمیم گیری در ارتقاء و یا رد دانشجویان بکار می رود، لذا به منظور اجرای عدالت آموزشی، اطمینان از برگزاری مناسب امتحانات ضروری است. هدف این تحقیق ارزیابی میزان رعایت تاکسونومی بود.

**روش کار:** پژوهشی توصیفی- تحلیلی بر روی آزمون های رشته فناوری اطلاعات سلامت در دانشگاه علوم پزشکی کاشان در سال ۸۹ صورت پذیرفت. پرسشنامه محقق ساخته پس از امتحان در اختیار دانشجویان قرار گرفت و پس از تکمیل جمع آوری گردید. داده ها با نرم افزار SPSS، آمار توصیفی و آزمون کای دو سنجش شدند. درصد بین ۰/۶۷-۱۰۰ مطلوب؛ ۰/۳۴-۰/۶۶ متوسط؛ ۰/۳۳-۰/۳۳ نامطلوب در نظر گرفته شد.

**نتایج:** ۱۱۶ نفر پرسشنامه ها را تکمیل نمودند. ۵۶ درصد سئوالات آزمون های برگزار شده در سطح دانش و آزمون کای دو اختلاف معنی دار بین استفاده از سطح دانش و سطح تجزیه و تحلیل نشان داد.

**واژه های کلیدی:** آزمون، عدالت آموزشی، ارزیابی، امتحان، تاکسونومی

A-10-262-1

### فرایند ارزشیابی درون گروهی در گروه آموزشی آناتومی (E)

ابراهیم نصیری، محمدهادی بهادری، معصومه فغانی، فهیمه محمدقاسمی،

فریده حسینی، روح . . . گازر، ملک مسعود انصار، علی پورصفر، ابراهیم

زعیمی، فرشاد جباری

رشت دانشکده پزشکی گروه آناتومی

enasiri@gums.ac.ir

**مقدمه:** ارزشیابی درونی فرایندی است که بواسطه آن کیفیت عوامل تشکیل دهنده گروه آموزشی ارزشیابی شده و قوتها، ضعفها و عوامل بازدارنده توسعه گروه شناسایی می شود و سپس برنامه ریزی توسعه گروه جهت توسعه و بهینه کردن فعالیت های گروه انجام می شود. ارزشیابی درونی در گروه آموزشی آناتومی در راستای سیاست های ارزشیابی آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

**روش کار:** براساس اهداف مدون و با توجه به امکانات و شرایط موجود گروه، ملاکها و نشانگرهای مناسب برای ارزیابی مشخص گردید. سپس براساس ملاکها و نشانگرهای تدوین شده به طراحی و تدوین ابزار گردآوری داده ها اقدام گردید. پس از آن جامعه آماری و نمونه لازم و مورد نظر تعیین و ابزار تدوین شده بر روی نمونه اجرا گردید و داده های لازم گردآوری شد. سپس

۲/۱۲ ± ۳/۴۳، واکسیناسیون ۲/۴۶ ± ۳/۱۷، مراقبتهای دوران بارداری و پس از زایمان ۲/۴۵ ± ۶/۳۰، مشاوره ازدواج و یانسگی ۱/۲۴ ± ۱/۰۶ و معاینه پستان ۲/۲۰ ± ۳/۴۱ بود. که کمترین ان به مشاوره ازدواج و کارگذاری دستگاه و بیشترین مربوط به مراقبتهای بارداری است.

**نتیجه گیری:** با بررسی دفترچه دانشجویان متوجه شدیم که کارگذاری IUD، مشاوره قبل از ازدواج و یانسگی از مواردی است که برای جبران ان باید تمهیداتی در نظر گرفته شود. در چک لیست تهیه شده مواردی ذکر نشده بود مانند معاینات سالیانه زنان میانسال و معاینات پستان که در هنگام بازنگری چک لیستها مورد توجه قرار گرفت.

**واژه های کلیدی:** آموزش یالیتی، دفترچه ثبت گزارش روزانه، کارآموزی بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده.

A-10-439-1

### آنالیز سئوالات چهارگزینه ای آزمون های برگزار شده دانشکده

#### پرستاری زاهدان در نیمسال دوم ۸۸-۸۷ (E)

قاسمعلی میش مست

دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

a\_arshiany@yahoo.com

**مقدمه:** برای ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان از آزمون های استاندارد شده یا معلم ساخته مانند آزمونهای چهار گزینه ای استفاده میگردد، اما سئوالات چهار گزینه ای مشخصات خاصی دارد منجمله: امکان تسلط علمی به مطلب، ساده و مشکل نبودن بیش از حد، تجانس گزینه های انحرافی و جلب نظر یکسان افراد به تمام گزینه ها، متاسفانه در اغلب موارد در طراحی سئوالات استناد دقت لازم را ننموده بطوری که سئوالات چهار گزینه ای به سه، دو و حتی یک گزینه ای تبدیل می شود.

**روش کار:** در این تحقیق به بررسی سئوالات آزمونهای نیمسال دوم ۸۸-۸۷ دانشکده پرستاری زاهدان پرداخته شده است. هدف: ارزیابی آزمونهای متداول در دانشکده پرستاری روش کار: پاسخنامه های امتحانات ۱۷ هیات علمی دانشکده با بیشترین تعداد شرکت کننده و سئوالات مشتمل بر ۴۵۲ سئوالات در نیمسال دوم ۸۸-۸۷ جمع آوری و با دستگاه SCN-Mark Reader خوانده و از نظر ضریب دشواری، ضریب تمیز، گزینه های انحرافی و . . مورد آنالیز قرار گرفت.

**نتایج:** یافته ها حاکی است که: ۴۰٪ سئوالات دارای ضریب دشواری (Index Difficulty) و ۵۳.۶٪ دارای ضریب تمیز (Discrimination Index) قابل قبول می باشد و هر چهار گزینه ای تنها ۴۱٪ سئوالات نظر دانشجویان را بخود جلب کرده و بقیه سئوالات به سه، دو و حتی یک گزینه ای تبدیل شده اند و تنها ۱۲٪ سئوالات واجد حد اقل شرایط یک سئوالات قابل قبول بر اساس سه فاکتور فوق می باشند.

**نتیجه گیری:** یافته ها بیانگر این است که اعضای هیات علمی در طراحی سئوالات چهار گزینه ای نیاز به آموزش دارند.

**واژه های کلیدی:** سئوالات چهار گزینه ای، ضریب دشواری، ضریب تمیز، گزینه های انحرافی

A-10-504-1



که به عنوان درون‌داد در اختیار نظام آموزشی است و وسیله‌ای برای سنجش نابرابری‌ها است تجربه و تخصص و صلاحیت علمی اساتید و کادر آموزشی است. همچنین نظام آموزشی و به طور کلی دولت از طریق وضع قوانین و مقررات مناسب و تخصیص بودجه واحدهای آموزشی سهم قابل توجهی در توسعه آموزش و ارتقاء سطح تحصیلات افراد و نقش تعیین کننده‌ای در تحقق برابری و عدالت در بهره‌مندی آموزشی دارد. نحوه پذیرش دانشجویان نیز از موارد قابل تامل می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت، آموزش، علوم پزشکی

A-10-13-1

### هدایت ارزشیابی عملکرد دانشجویان در فیلد کارآموزی

کودکان (E)

مریم روانی پور، شرافت اکابریان، رقیه گشمرد

بوشهر - سبزآباد - ریشهر سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده

پرستاری و مامایی

mrvan2002@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی فرآیندی پویاست که توسط آن مهارت‌ها و کیفیت آموزش تکامل می‌یابد. مشکلات مربوط به نحوه ارزشیابی عملکردهای بالینی پرستاری از دیرباز در پرستاری مورد توجه بوده است. هدف: طراحی فرم جامع و منسجم در خصوص ارزشیابی کارآموزی کودکان

**روش کار:** در این پژوهش، از روش اقدام پژوهی در طی مراحل تعریف مشکلات، شناسایی حیطه‌های مشکل دار، اعمال مداخله یا تغییر، ارزشیابی و نهایتاً تعدیل و پایش مداخلات استفاده شد، بدینگونه که با جستجوی منابع مختلف اینترنتی و کتابخانه‌ای و ارزشیابی و اصلاح آنها براساس نظرات اساتید و بومی سازی محورها براساس امکانات بخش‌ها و تجهیزات در دسترس فرمی اصلاح شده جهت ارزشیابی واحد کارآموزی/کارورزی کودکان طراحی شد.

**نتایج:** در بعد دانشجویی، دانشجویان با علاقه زیاد و بسیار هدفمندتر از گذشته در حین دوران کارآموزی در بخش به جستجوی اطلاعات و تکمیل آنها پرداخته حتی موجب برقراری ارتباطات بیشتر با کودک شده بود. در بعد مربیان، بدلیل هماهنگی در فرمت تکالیف شرایط بهتری را برای ارزشیابی دانشجویان اعلام کردند. در واقع بدلیل انتخاب بهترین تکلیف توسط دانشجو و ارائه آن بنوعی از مزایای استفاده از شیوه پورت فولیو در ارائه این تکلیف نیز برخوردار بوده ایم.

**نتیجه گیری:** این ابزار با توجه به کتبی بودن مطالب و ماهیت تکالیف، هم آموزش بیشتری برای دانشجویان فراهم می‌آورد و هم مستندات بهتری جهت ارزشیابی ارائه می‌دهد.

**واژه‌های کلیدی:** عملکرد، دانشجو، کارآموزی کودکان

A-10-254-5

### بررسی نیازهای آموزشی کارشناسان امور اداری (E)

زهره سعادت‌مند زهرا لیث صفار

داده‌ها به کمک نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت و با توجه به الزامات وضع مطلوب به قضاوت درباره کیفیت فعالیت‌های اجرا شده پرداخته شد.

**نتایج:** به منظور اجرای ارزیابی درونی با توجه به اینکه در گروه استانداردهای قابل استفاده‌ای وجود نداشت، ابتدا اهداف و رسالت‌های آموزشی گروه تدوین شد. بدین منظور جلسات متعددی با اعضای هیئت علمی و مجری طرح برگزار گردید و اهداف گروه در سه حیطه (اهداف کلی گروه، اهداف جزئی و اهداف رفتاری) برای دوره علوم پایه پزشکی عمومی تدوین گردید. ارزشیابی درونی گروه آموزشی آناتومی براساس ۸ عامل (اهداف و رسالت‌های گروه، مدیریت و سازماندهی، هیئت علمی، دانشجویان، برنامه آموزشی، منابع و امکانات، ارزشیابی و عامل پژوهش) انجام گرفته است. با توجه به داده‌های گردآوری شده و تحلیل‌های انجام گرفته، خلاصه نتایج بدست آمده در طیف سه درجه‌ای (مطلوب، نسبتاً مطلوب، نامطلوب) شرح داده شد. اهداف و رسالت‌های گروه مطلوب، عامل دانشجویان نامطلوب و بقیه عوامل نسبتاً مطلوب ارزشیابی گردید.

**نتیجه گیری:** با توجه به رویکرد مورد استفاده برای ارتقای کیفیت گروه آموزشی پیشنهاد در چهار سطح گروه، دانشکده، دانشگاه و وزارتخانه طرح گردید. از جمله ارتقاء آگاهی دست اندرکاران نسبت به اهداف آموزشی، افزایش مشارکت دانشجویان در تدوین اهداف آموزشی، محتوای آموزشی و روش‌های ارزشیابی آموزشی و افزایش تجهیزات مورد نیاز آزمایشگاه‌ها را می‌توان نام برد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، گروه، آناتومی

A-10-385-1

### عدالت در آموزش علوم پزشکی؛ شاخص‌ها، فرصت‌ها و

راهکارهای دستیابی (E)

سارا قدوسی مقدم

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

ghodousis1@mums.ac.ir

**مقدمه:** عدالت از گذشته تا کنون در میان اندیشمندان مورد توجه بوده و در مباحث سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی اثرگذار است. با توجه به نظر اندیشمندان اسلامی، سه معیار تعیین کننده در بهره‌مندی از امکانات آموزشی و ایجاد عدالت آموزشی، تلاش، نیاز و استحقاق ذاتی افراد است. در تحلیل‌های اقتصاد آموزش، مهمترین معیارهایی که برای تخصیص منابع و بهره‌مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می‌باشد. در تحلیل کارآمدی تخصیص منابع، این نکته مورد توجه است که با منابع در دسترس، حداکثر محصول تولید شده یا حداکثر اهداف محقق شود بگونه‌ای که امکان افزایش محصول در نتیجه تخصیص مجدد منابع مقدور نباشد. تخصیص منابع به طور کارآمد در شرایط و مناسباتی تحقق پذیر است که اصل اساسی شایستگی رعایت شود. از نگاه دیگر، عوامل موثر در بهره‌مندی آموزشی به ۴ دسته فرد و خانواده، نظام آموزشی و دولت، و محیط فرهنگی- اجتماعی تقسیم می‌شوند. توانمندی‌های ذاتی، سلامت و بهداشت، انگیزه برای تحصیل و وضعیت اقتصادی- اجتماعی خانواده از جمله عوامل موثر بر آموزش و تحصیلات افراد در چارچوب عوامل فردی و خانوادگی است. یکی از منابعی



آناتومی یک برای دانشجویان رشته مامایی بصورت سنتی و قدیمی ارائه شد ولی برای درس آناتومی دو روش جدید در نظر گرفته شد طوری که هر موضوع درسی به یکی از دانشجویان محول شد تا در تاریخ معین و مشخص آن موضوع مربوطه را به عنوان سخنران و مدرس و محقق ارائه نماید که دانشجویان با استفاده از کتابخانه و سایر منابع، مطالب و تصاویر مورد نظر خود را تهیه و در کلاس در اختیار سایر دانشجویان قرار داده و در حین انجام کار گروهی به بحث و تبادل نظر پرداخته بصورت P. B. L. تدریس موضوع مربوطه را به انجام رساندیم.

**نتایج:** که نتایج آناتومی دو در مقایسه با آناتومی یک قابل توجه و قابل ارزشیابی حاصل گردید که منجر به ارتقاء سطح یادگیری و رضایت مندی بیشتر دانشجویان از درس و احساس اعتماد به نفس و خود باوری بیشتر دانشجویان از خودشان و ماندگاری بیشتر مطالب در ذهنشان شده بود.

**نتیجه گیری:** پیشنهاد می شود به دانشجویان فرصت داد تا بتوانند استعدادهای خود را با استفاده از مساعدت و هدایت اساتید شکوفا کنند و با تشکیل کمیته های دانش پژوهی و نوآوری در آموزش و تدریس امکان ایجاد بینش علمی نسبت به جنبه های مختلف از جمله استعداد و توانایی دانشجویی را فراهم نموده و همچنین طراحی فرایند تغییر در آموزش و نوآوری در تدریس بر اساس شرایط موجود در آموزش علوم پزشکی را ایجاد نماییم.

**واژه های کلیدی:** دانشجوی محوری، یادگیری، آناتومی

A-10-761-1

### بررسی همبستگی معدل دیپلم و رتبه کشوری کنکور

#### سراسری با شاخصه های تحصیلی دانشجویان (E)

محمد حسن شیخها، مینا سالاری، سمانه جلیلیان، ماریا فقیهی، محمد حسن

لطفی، عباسعلی جعفری، عبدالعظیم اقبال، محمدرضا حیدری

یزد - میدان باهنر - دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

sheikhha@ssu.ac.ir

**مقدمه:** تحقیقات مختلف در مورد ملاکهای پذیرش دانشجویان پزشکی گویای این میباشد که یکی از مهمترین شاخصهای این ملاکها برای پذیرش دانشجویان، روایی پیش بین آنها برای عملکرد تحصیلی دانشجویان در دانشگاه است. هدف از این تحقیق یافتن همبستگی میان معدل دیپلم، همچنین رتبه کشوری کنکور با شاخصه های تحصیلی در دانشگاه (معدل علوم پایه، نمره امتحان علوم پایه و نمره امتحان پره اترنی) که نمایانگر عملکرد تحصیلی دانشجویان هستند، بود.

**روش کار:** مطالعه حاضر به روش توصیفی-مقطعی روی ۳۵۶ نفر از دانشجویان پزشکی ورودی ۸۰-۷۵ دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد انجام شد. اطلاعات دموگرافیک دانشجویان شامل جنسیت، محل سکونت، سهمیه ورودی و سال ورودی و ویژگی های تحصیلی مثل معدل دیپلم، رتبه کشوری کنکور، معدل علوم پایه، نمره علوم پایه و نمره پره اترنی در قالب یک پرسشنامه از واحد آموزش دانشگاه کسب شد. برای بررسی وجود همبستگی بین متغیرهای مستقل قبل از دانشگاه و وابسته بعد از دانشگاه از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده گردید. سطح معنای ۰/۰۵ برای گزارش نتایج در نظر گرفته شد.

اصفهان خیابان بزرگمهر خیابان سیهید قرنیه کوی ۷ شهید یآوری پلاک ۱۶

طبقه ۲

zahra\_safar@yahoo.com

**مقدمه:** هدف پژوهش حاضر بررسی نیازهای آموزشی کارشناسان امور اداری دانشگاه های علوم پزشکی اصفهان و یاسوج در زمینه مهارتهای سه گانه فنی تخصصی، ادراکی و انسانی بوده است.

**روش کار:** از نوع توصیفی پیمایشی و جامعه آماری شامل کارشناسان شاغل در حوزه مدیریت امور اداری دانشگاه های علوم پزشکی اصفهان و یاسوج (۴۷ نفر) بود که با توجه به محدودیت جامعه آماری تمامی اعضا، جامعه به صورت سرشماری انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته ای شامل ۳۷ سؤال بسته پاسخ بود که روایی محتوا با استفاده از نظرات متخصصان بررسی و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ در سطح ۱% به میزان ۰/۹۶ محاسبه گردید. داده های حاصل از پرسشنامه در سطح آمار توصیفی و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**یافته ها:** نشان داد، میزان نیاز آموزشی کارشناسان امور اداری در زمینه مهارتهای فنی تخصصی بیش از سطح متوسط بود که مهمترین نیاز آموزشی در این زمینه مربوط به «آشنایی با روشهای برنامه ریزی استراتژیک»، و در زمینه مهارتهای ادراکی به ترتیب مربوط به «آشنایی با شیوه های مدیریت زمان» و «آشنایی با مدیریت بحران» و در زمینه مهارتهای انسانی به ترتیب مربوط به «مهارتهای انتقاد پذیری» و «روشهای ایجاد انگیزه در کارکنان» بود. نتایج دیگر پژوهش نشان داد که رابطه معناداری بین جنس، سابقه خدمت، مدرک تحصیلی با نیازهای آموزشی وجود داشت.

**واژه های کلیدی:** کارشناسان امور اداری، نیازهای آموزشی، دانشگاه های علوم پزشکی

A-10-754-1

### اثربخشی دانشجوی محوری در یادگیری درس آناتومی (E)

محمد حسن کریم فر، سعید رستمی، اذر باباخانی، مظهره ظاهرا، فیروزه

نیازوند

علوم پزشکی ایلام

mhkarimfar@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از عوامل مؤثر در پویایی یک سیستم آموزشی، استفاده از پژوهش و تغییر در نحوه ارائه مطالب آموزشی به منظور کسب اطلاعات مؤثر در مشکلات پیش روی سیستم آموزشی است. هدف: اهمیت پژوهش در توسعه کشورها در دستیابی آنان به استقلال و پیشرفت بر هیچکس پوشیده نیست. کشورهایی که گام های اساسی در راه توسعه برداشته اند بر این باورند که توانایی حرکت همگام با دیگران و پیشی گرفتن از آنها در گروه مهارت های نوآوری است که بزرگترین منبع این نوآوری ها گسترش فعالیت های تحقیقاتی می باشد.

**روش کار:** لذا بر آن شدیم که این تحقیق را انجام دهیم تا دانشجویان خود و قدرت و توان فکری و ذهنی شان را باور کنند به این صورت که درس





### عدالت و آموزش پزشکی (E)

مجید گنج بخش، محمود عباسی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
mgnanjbakhsh14@gmail.com

**مقدمه:** عدالت یکی از ضروری ترین مفاهیم حوزه های مختلف علوم و به عنوان یک ارزش در تاریخ بشر مورد توجه اکثر مکاتب و جوامع بشری و مکاتب الهی است، همچنین آموزش یکی از اساسی ترین نیازهای بشری و بزرگترین موهبت الهی است که به انسان اعطا شده است و این مهم در علوم پزشکی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

**روش کار:** روش این پژوهش کتابخانه ای (استنادی و نقلی) با مراجعه به منابع تاحدامکان نظری با تکیه بر تجزیه و تحلیل منابع دست اول (روش تحلیل محتوا) و نیز پژوهش در پایگاههای اطلاعاتی الکترونیکی است.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظر اندیشمندان اسلامی، سه معیار تعیین کننده در بهره‌مندی از امکانات آموزشی و ایجاد عدالت آموزشی عبارتند از: تلاش، نیاز و استحقاق ذاتی افراد است. در تحلیل‌های اقتصاد آموزش نیز، مهمترین معیارهایی که برای تخصیص منابع و بهره‌مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می‌باشد. در تحلیل کارآمدی تخصیص منابع، این نکته مورد توجه است که با منابع در دسترس، حداکثر محصول تولید شده یا حداکثر اهداف محقق شود بگونه‌ای که امکان افزایش محصول در نتیجه تخصیص مجدد منابع مقدور نباشد. تخصیص منابع به طور کارآمد در شرایط و مناسباتی تحقق پذیر است که اصل اساسی شایستگی رعایت شود. اصولاً موانع زیادی در طول تاریخ فرا راه تحقق این مهم بوده است و تبعیض‌ها و محدودیت‌هایی یا علیه افراد یا گروه‌های خاصی اعمال شده است. به عبارتی، همه افراد به‌طور برابر از امکانات آموزشی برخوردار نبوده‌اند. در این تحلیل‌ها عوامل موثر در بهره‌مندی آموزشی به چند دسته فرد و خانواده، دانشگاه، نظام آموزشی و دولت، و محیط فرهنگی - اجتماعی تقسیم می‌شوند. توانمندی‌های ذاتی، سلامت و بهداشت، انگیزه برای تحصیل و وضعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده از جمله عوامل موثر بر آموزش و تحصیلات افراد در چارچوب عوامل فردی و خانوادگی است. از آنجا که در هر جامعه‌ای عوامل فردی و خانوادگی بین گروه‌های مختلف یکسان نیست، انتظار می‌رود، بهره‌مندی آموزشی افراد از ناحیه این عوامل نیز متفاوت باشد. از بعد عدالت آموزشی، افراد در کنار استعدادها ذاتی که دارند، باید تلاش کنند و در گروه کار و فعالیت خود از حقوقی برخوردار می‌شوند. اما به ثمر رسیدن تلاش در گروه فرست‌های مناسب است که در این شرایط انگیزه و اراده و انتخاب افراد می‌تواند تعیین کننده باشد. در جامعه ما ممکن است افراد، مبتنی بر توانمندی‌هایشان کار و فعالیت داشته باشند اما به آنچه که مستحق آن هستند دست نیابند. از طرفی اختیار و اراده تحت تاثیر عواملی چون وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده و سلامت آن است که بر میزان تلاش افراد تاثیرگذار است. بنابراین خانواده‌هایی که از نظر عوامل اجتماعی و اقتصادی و سلامت از وضعیت بهتری برخوردارند این امکان بیشتر از سایرین برایشان فراهم است تا فرزندانشان از فرصت‌های بهتر و انگیزه بیشتری برای تحصیل برخوردار باشند و بتوانند توانمندی‌های ذاتی‌شان را نیز در مسیر بهتری عملی سازند. مقام معظم رهبری در اولین سطرهای چشم انداز بیست ساله جمهوری

**نتایج:** در مطالعه حاضر که به بررسی ۳۵۶ نفر از دانشجویان دانشگاه پرداخته ۱۹۸ نفر (۵۵٪) را زنان و ۱۵۸ نفر (۴۴٪) را مردان تشکیل دادند. از بین افراد مورد پژوهش ۲۰۸ نفر (۵۸٪) را افراد بومی و ۱۴۸ نفر (۴۱٪) را غیربومی شامل شدند، همچنین از نظر سهمیه مورد پذیرش ۳۳۲ نفر (۹۳٪) دارای سهمیه آزاد، ۸ نفر (۲٪) خانواده شهدا، ۱۱ نفر (۳٪) شاهد و ۳ نفر (۰٪) رزمنده را تشکیل دادند. میانگین و انحراف معیار به ترتیب در رتبه کشوری کنکور ۳۰۱۲۷۶ و ۰۷۰۹۱۱ و معدل دیپلم ۰۱۸۰۴۶ و ۰۱۴۰۱، معدل علوم پایه ۰۹۲۰۱۴ و ۰۳۶۰۱، نمره امتحان جامع علوم پایه ۰۱۳۳ و ۰۱۴۰۱۶ و نمره امتحان جامع پره انترنی ۰۱۱۸۰۹ و ۰۱۰۱۸۰۱ محاسبه گردید. همبستگی مستقیم و مثبت معنا داری بین معدل دیپلم با شاخصه‌های تحصیلی (معدل علوم پایه، نمره علوم پایه و نمره پره انترنی) برحسب جنس، بومی و غیربومی بودن و سهمیه های مختلف مشاهده گردید.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان، پزشکی، معدل دیپلم، رتبه کنکور، شاخصه های تحصیلی

A-10-838-1

### بررسی آزمونهای چهار جوابی دانشکده دندانپزشکی قزوین در

سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۸۸ (E)

سمیرا بصیر شبستری، فاطمه سفیدی، حسن جهانی هاشمی، مریم طاهرپور

قزوین بلوار باهنر دانشگاه علوم پزشکی  
fssfateme@gmail.com

**مقدمه:** هدف از تجزیه و تحلیل سوالات شناسایی و کاهش منابع خطا در اندازه گیری است. باید طراحان سوال بطور ممتد تجزیه و تحلیل سوالات را به عنوان معیار کیفیت برای حذف سوالات غیر قابل قبول، جایگزین ساختن آنها با سوالات بهتر و نگه داشتن سوالاتی که ملاکهای مطلوب دارند، بکار گیرند. لذا مطالعه حاضر به بررسی آزمونهای چهار گزینه ای دانشکده دندانپزشکی قزوین در سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۸۸ پرداخته است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی مقطعی است که در آن آزمونهای چهار جوابی برگزار شده در دانشکده دندانپزشکی به شیوه نمونه گیری در دسترس مورد استفاده قرار گرفتند.

**نتایج:** نتایج نشان داد از بین ۱۶۵۹ سوال از ۴۵ موضوع امتحانی چهار گزینه ای دروس تخصصی و پایه در نیمسال اول تحصیلی ۹۰-۸۹ بررسی شده، ۴۳٪ از پرسشها دارای ضریب دشواری، دشوار و خیلی دشوار بودند. ۳۲/۸٪ از کل پرسشها، ضریب تمیز خوب و ۱۱/۳٪ سوالات، دارای ضریب تمیز منفی بودند. ۵۵٪ از پرسشها واقعا بعنوان چهار گزینه ای عمل کردند ولی سایر پرسشها عملاً یک یا دو گزینه ای بودند.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که یک سوم سوالات، ضریب دشواری و تمیز قابل قبولی داشتند، استفاده از نتایج تحلیل آزمونها جهت طراحی بهتر سوالات آزمونهای مفید می باشد. بازخورد این نتایج، ضمن آموزش روشهای مناسب طراحی آزمون به ارتقاء کیفیت برگزاری آزمونها کمک خواهد نمود.

**واژه‌های کلیدی:** آزمونهای چهارجوابی، ضریب تمیز، درجه دشواری

A-10-814-7



**مقدمه:** از جمله نیازهای آموزشی پزشکان عمومی به خصوص آن دسته از ایشان که در منابع مشغول به کار هستند آشنایی با اپیدمیولوژی و پیشگیری از بیماری های شغلی خاص همان منطقه و صنعت است برای همین این درس به همراه دروس مرتبط در غالب دوره عالی بهداشت یا MPH در دانشگاه علوم پزشکی مشهد ارائه شد. هدف: هدف اصلی این مطالعه معرفی و بررسی کیفیت درس اپیدمیولوژی و پیشگیری از بیماری های شغلی با رویکرد جامعه نگری برای دانشجویان دوره عالی بهداشت یا MPH بوده است.

**روش کار:** در غالب یک مطالعه طراحی دوره آموزشی و سپس به صورت مقطعی، با استفاده از منابع و سایت های معتبر دانشگاه های علوم پزشکی ایران و دنیا و نظرات کارشناسی صاحب نظران طرح دوره و برنامه این درس تدوین شد و در پایان با استفاده از نتایج ارزیابی های طول دوره و پایان دوره و نظرسنجی از دانشجویان داده های مطالعه جمع آوری و در نرم افزار SPSS ۱۱/۵ مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** این درس که در غالب درسی به مدت ۳ ساعت در هفته در طول ۱۷ هفته ارائه و با توجه به عناوین در نظر گرفته شده بیماری های شایع در منطقه و صنایع آن تدریس شد. نتایج کلیه آزمون ها بیانگر درک بالای مطالب درسی و افزایش دانش به صورت صددرصد همچنین نظر سنجی ها حاکی از رضایتمندی صد درصدی پزشکان عمومی از ارائه درس ذکر شده، بود.

**نتیجه گیری:** با عنایت به نتایج بدست آمده این طرح دوره و برنامه برای پزشکان عمومی بخصوص شاغل در صنعت بسیار مفید و رضایتبخش بوده است.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: بیماری های شغلی، دوره عالی بهداشت،

اپیدمیولوژی، پیشگیری

A-10-8-4

### چالش های کارآموزی داروخانه از دیدگاه دانشجویان

#### داروسازی تبریز و اساتید کارآموزی (E)

مسلم نجفی، محمد چرخ پور، یدالله آذر می، محبوب نعمتی، علیرضا محجل

نائبی، جواد شکری

گروه فارماکولوژی دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

najafimoslem@yahoo.com

**مقدمه:** واحد کارآموزی در عرصه داروخانه امکان کسب تجارب علمی و عملی و مهارت لازم در یکی از مهمترین عرصه های کار فارغ التحصیلان رشته داروسازی را فراهم میکند. هدف این پژوهش شناسایی چالش ها و نقاط قوت و ضعف برنامه آموزشی واحد کارآموزی در عرصه داروخانه از دیدگاه اساتید کارآموزی و دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز بود.

**روش کار:** در این مطالعه دیدگاه و نظرات دانشجویانی که در سال ۱۳۸۸ کارآموزی در عرصه را در داروخانه آموزشی دانشکده گذرانده بودند با استفاده از پرسشنامه روا و پایا اخذ و در جلسات اساتید کارآموزی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و جمع بندی گردید.

**نتایج:** حضور اساتید کارآموزی با تجربه و تعامل با دانشجویان در محیط کار واقعی امکانات مناسب و مرکزیت داروخانه برای داروهای تخصصی و فوق تخصصی وجود سیستم مشخص مدیریت اداری و مالی تنوع و فراوانی نسخ و

اسلامی و نقشه علمی وزارت بهداشت و درمان با توجه به مسئولیت خطیرو سنجین این نهادودانشگاههای علوم پزشکی، عدالت محوری راسرلوجه کارو پرداختن به اخلاقیات و نهادینه کردن آن را مورد تاکید قرار داده اند

**واژه های کلیدی:** عدالت، آموزش، آموزش پزشکی

A-10-721-1

### ارائه همزمان آناتومی و فیزیولوژی ارگان سیستم های بدن

#### انسان برای دانشجویان رشته بهداشت حرفه ای (نوعی از

#### تلفیق) (E)

سیده نگار اسعدی

assadin@mums.ac.ir

**مقدمه:** باعنایت به اینکه دروسی نظیر آناتومی و فیزیولوژی که برای دانشجویان علوم پزشکی ارائه می شوند چنانچه منسجم تر، کاربردی تر و هماهنگ با هم، از نظر موضوعی، ارائه شوند، این امر میتواند به یادگیری بهتر دانشجویان کمک نماید این مطالعه طراحی شد. هدف اصلی مطالعه معرفی و بررسی کیفیت ارائه همزمان آناتومی و فیزیولوژی ارگان سیستم های بدن انسان برای دانشجویان رشته بهداشت حرفه ای بود.

**روش کار:** در غالب یک مطالعه طراحی دوره آموزشی و سپس به صورت مقطعی، با استفاده از منابع و سایت های معتبر دانشگاه های علوم پزشکی ایران و دنیا و نظرات کارشناسی صاحب نظران، طرح دوره و برنامه این درس تدوین شد و در پایان با استفاده از نتایج ارزیابی های طول دوره و پایان دوره و نظرسنجی از دانشجویان داده های مطالعه جمع آوری و در نرم افزار SPSS ۱۱/۵ مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** ترتیب دروس ارائه شده در دو جلسه ۲ ساعته در یک روز که در ساعات ۸-۱۰ به درس آناتومی و ساعات ۱۰-۱۲ به درس فیزیولوژی اختصاص داشت به بررسی صرف یک ارگان سیستم در طول یک روز پرداخته می شد (جدول ۱). نتایج کلیه آزمون ها بیانگر درک بالای مطالب درسی و افزایش دانش به صورت صددرصد همچنین نظر سنجی ها حاکی از رضایتمندی صددرصدی دانشجویان از ارائه درس ذکر شده، بود.

**نتیجه گیری:** با عنایت به نتایج بدست آمده این طرح دوره و برنامه برای دانشجویان بسیار مفید و رضایتبخش بوده است.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: آناتومی، فیزیولوژی، تلفیق، بهداشت حرفه ای

A-10-8-3

### ارائه اپیدمیولوژی و پیشگیری از بیماری های شغلی با رویکرد

#### جامعه نگری برای دانشجویان دوره عالی بهداشت ( MPH ) با

#### گرایش بهداشت حرفه ای (E)

سیده نگار اسعدی

assadin@mums.ac.ir



زابل- چهارراه بهداشت- دانشکده بهداشت،  
faraji\_obaed@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از موضوعات اساسی که دانشگاه های علوم پزشکی کشور باید به آن توجه داشته باشند، ایجاد سیستم منسجمی جهت ارائه خدمات مطلوب و استفاده از روشهای راهبردی جهت افزایش کیفیت خدمات است. در همین رابطه یکی از معیارهای عمده در زمینه کیفیت و بهبود مستمر آن ایجاد و حفظ مشتری ست که در سازمان های آموزشی به عنوان مخاطبان اصلی فرایند آموزشی تلقی می شوند. هدف این پژوهش تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل در سال ۸۸ بود.

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی تحلیلی بوده که به صورت مقطعی انجام گرفته است. جامعه این پژوهش ۳۸۵ نفر از دانشجویانی هستند که حداقل یک ترم تجربه حضور در دانشگاه علوم پزشکی زابل را داشته اند. ابزار مورد استفاده جهت گرد آوری اطلاعات پرسشنامه ای با تاکید بر مدل EFQM است که رویایی و پایایی آن در مطالعات قبلی تأیید شده است. در انتها داده ها به وسیله نرم افزار SPSS وبا استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی و استفاده از آزمون های T-Test و ANOVAs مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاکی از این بود که میانگین رضایت از خدمات آموزشی ارائه شده به دانشجویان در حدود ۴۰/۹۱٪ بود و مشتری محورترین دانشکده و گروه آموزشی به ترتیب دانشکده بهداشت و گروه مدارک پزشکی بود.

**نتیجه گیری:** چنان چه از نتایج برمی آید اکثریت دانشجویان از خدمات آموزشی ارائه شده به آنان ناراضی بودند. جهت افزایش مشتری مداری، برگزاری کارگاه های آموزشی نحوه خدمت به مشتریان و افزایش ارتباط با مشتریان پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** رضایتمندی، مدل اروپایی مدیریت کیفیت (EFQM)، دانشجو  
A-10-55-1

### بررسی عوامل موثر در کسب مهارت های حرفه ای از دیدگاه اساتید و دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۸۹ (E)

لیلی یکه فلاح، فاطمه سمیعی فرد، فرشته یکه فلاح

علوم پزشکی قزوین  
leili\_fallah@yahoo.com

**مقدمه:** در رشته پرستاری و مامایی اهمیت کسب مهارت های حرفه ای و آموزش بالینی به حدی است که آموزش بالینی را بخش اصلی و قلب این دو حرفه می دانند. با شناخت عوامل موثر در کسب مهارت های حرفه ای مطلوب، مسولین پرستاری و مامایی قادر خواهند بود که برنامه های آموزشی مطلوب را طرح ریزی کنند.

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی بود نمونه مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان پرستاری و مامایی سال آخر تحصیلی و کلیه اعضا، هیات علمی پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین بودند. تعداد افراد واجد شرایط ۲۰۴ نفر بودند. نمونه گیری به روش سرشماری صورت گرفت.

مراجعه کنندگان و امکان تعامل بیشتر با بیماران و پزشکان از نقاط قوت آموزش بودند. از طرفی سلیقه ای بودن محتوای آموزشی، نداشتن طرح درسی، فرصت ناکافی جهت آموزش بدلیل ازدحام بیماران، توجه کم به امور مدیریتی، مالی، مهارتی و حرفه ای داروسازی در آموزش ها و فقدان شیوه ارزیابی علمی یکسان مهمترین نقاط ضعف برنامه بودند.

**نتیجه گیری:** از دیدگاه اساتید کارآموزی و دانشجویان، ارائه بهتر و موثرتر واحد کارآموزی داروخانه در کسب تجارب و مهارت های ضروری دانشجویان نقش کلیدی داشته و با توجه مسئولین امر جهت تقویت نقاط قوت موجود و اصلاح نقاط ضعف میتوان شاهد افزایش بیشتر کیفیت ارائه کارآموزی بود.

**واژه های کلیدی:** کارآموزی داروخانه، چالشها، کیفیت آموزش، اساتید کارآموزی، دانشجویان داروسازی

A-10-21-2

### مهارت انجام CPR در بین دانشجویان علوم پزشکی: مطالعه نیمه تجربی (E)

علی آقاچانلو، حمیدرضا حریریان، وحید پاک پور

دانشگاه علوم پزشکی زنجان  
aliaghajanloo2001@yahoo.com

**مقدمه:** توانایی واکنش سریع و موثر در مواجهه با افراد دچار ایست قلبی به مهارت پرسنل بهداشتی در انجام احیاء قلبی - ریوی بستگی دارد. هدف از انجام این مطالعه بررسی میزان مهارت انجام CPR در بین دانشجویان بهداشت می باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک تحقیق نیمه تجربی باشد که بر روی ۱۶ نفر از دانشجویان بهداشت دانشگاه علوم پزشکی زنجان در سال ۱۳۸۸ انجام شد. ابزار تحقیق چک لیست مشاهده ای بود که مهارت CPR در سه مرحله pretest, post-test و retest بر روی مانکن CPR تکمیل گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که مهارت انجام CPR در بین دانشجویان بعد از ۴ ساعت برنامه آموزشی افزایش پیدا کرد. در مرحله pretest، هیچ یک از دانشجویان نمره قبولی کسب نکردند. مهارت دانشجویان در مرحله test-post و retest افزایش معنی دار داشت که نشان دهنده تأثیر مثبت آموزش مهارت های CPR می باشد.

**نتیجه گیری:** نتایج تحقیق بیانگر شواهد قوی در حمایت از نقش حیاتی آموزش CPR در ارتقاء دانشجویان به افراد مطمئن و شایسته در زمان وقوع اورژانس های قلبی می باشد.

**واژه های کلیدی:** ایست قلبی، احیاء قلبی- ریوی، آموزش CPR، دانشجویان  
A-10-27-1

### بررسی میزان رضایتمندی با توجه به معیار نتایج مشتری مدل اروپایی مدیریت کیفیت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ (E)

عبیداد... فرجی، عباسعلی رضانی، علی علی آبادی، منیره عزیزی فدافن



علوم پزشکی قزوین  
leili\_fallah@yahoo.com

**مقدمه:** در رشته پرستاری و مامایی اساتید بالینی لایق و کارآمد می توانند دانشجویان را قادر سازند تا حداکثر استفاده مطلوب را از توانایی های خود ببرند و می توانند تجارب بالینی را برای دانشجویان بخش کنند و تاثیر شگرفی در افزایش کیفیت آموزش بالینی داشته باشند. تحقیقات نشان می دهد که اساتید با شناخت دقیق از حرفه و هدف خود در امر آموزش بالینی می توانند راهگشای دانشجویان بوده و اعتماد به نفس و عزت نفس را در آنان پرورش دهند. همچنین بر اساس تحقیقات متعدد از دیدگاه دانشجویان میزان مهارت بالینی استاد به عنوان مهمترین ویژگی موثر استاد در کسب مهارت های حرفه ای مطرح شده است. استفاده از اساتید با تجربه و کارآموده از ضروریات آموزش بالینی است. ارتقاء انگیزش اساتید بالینی موجب حضور فعال و موثر آنها در عرصه های آموزشی-درمانی شده و باعث می شود که مربیان با تکیه بر تجربه های ارزنده خود، فعالانه به امر آموزش بالینی بپردازند. عدم برآورده شدن نیازهای حرفه ای و رفع مشکلات فردی، باعث خستگی روحی و روانی استاد می گردد. بر اساس تحقیقات متعدد استفاده از مربیان صلاحیت دار با در نظر گرفتن توانایی و تخصص آنها برای ارتقاء استاد کیفیت آموزش بالینی بسیار مفید می باشد. بنابراین با توجه به اهمیت آموزش بالینی با شناخت عوامل موثر مربوط به استاد در کسب مهارت های حرفه ای مطلوب، مسولین پرستاری و مامایی قادر خواهند بود که برنامه های آموزشی مطلوب را طرح ریزی کنند

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی بود نمونه مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان پرستاری و مامایی سال آخر تحصیلی و کلیه اعضا هیات علمی پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین بودند. تعداد افراد واجد شرایط ۲۰۴ نفر بودند. نمونه گیری به روش سرشماری صورت گرفت. ابزار جمع اوری داده ها پرسشنامه ای ۲ قسمتی با طرح ۳۲ سوال بود که قسمت اول پرسشنامه سوالات دموگرافیک و قسمت دوم سوالاتی در مورد عوامل موثر در کسب مهارت های حرفه ای در حیطه استاد بود که سوالات بر مبنای مقیاس رتبه بندی لیکرت امتیازبندی شده بود. داده ها بانرم افزار SPSS ۱۳ و آزمونهای کای دو - فیشر آنالیز شد.

**نتایج:** درخصوص اهداف پژوهش میانگین نمرات ویژگیهای استاد موثر در کسب مهارت های حرفه ای به ۱ تا ۵ نمره تقسیم شد. و کسب نمره میانگین (۱-۲) به منزله تاثیر بسیار کم و کسب نمره (۳-۲/۱) به منزله تاثیر کم و کسب نمره (۴-۳/۱) به منزله تاثیر متوسط و کسب نمره (۵-۴/۱) به منزله تاثیر زیاد تفسیر گردید. نتایج نشان داد که مهمترین ویژگی موثر مربی از دیدگاه دانشجویان میزان مهارت وی و از دیدگاه اساتید انگیزه مربی در ارائه آموزش بالینی کارآمد بود. آزمون آماری فرید من تفاوت معنی داری را بین رتبه بندی ویژگیهای موثر استاد از دیدگاه دانشجویان و اساتید نشان داد. ( $p = 0.000$ ). همچنین در خصوص سایر ویژگیهای موثر مربی نتایج نشان داد که از دیدگاه هر دو گروه، ارزشیابی استاد بر اساس چک لیست ارزشیابی در بالین اثر متوسطی بر روی کسب مهارت های حرفه ای دارد و آزمون آماری کای اسکور تفاوت آماری معنی داری بین نظرات دانشجویان و اساتید نشان نداد. همچنین در خصوص دادن آزادی عمل به دانشجو از سوی استاد در کارآموزی نتایج نشان داد که ۳۸/۱٪ اساتید به طور متوسط و ۳۸/۱٪ آنها به طور زیاد دادن آزادی عمل به دانشجو را در کسب مهارت های حرفه ای موثر می دانستند

ابزار جمع اوری داده ها پرسشنامه ای ۲ قسمتی با طرح ۳۲ سوال بود که قسمت اول پرسشنامه سوالات دموگرافیک و قسمت دوم سوالاتی در مورد عوامل موثر در کسب مهارت های حرفه ای در آموزش بالینی در چهار حیطه مربی - برنامه ریزی آموزشی، محیط بالینی و فراگیر بود که سوالات بر مبنای مقیاس رتبه بندی لیکرت امتیازبندی شده بود. داده ها بانرم افزار SPSS و آزمونهای کای دو - فیشر آنالیز شد.

**نتایج:** درخصوص اهداف پژوهش میانگین نمرات چهار حیطه موثر در کسب مهارت های حرفه ای به ۱ تا ۵ نمره تقسیم شد. و کسب نمره میانگین (۱-۲) به منزله تاثیر بسیار کم و کسب نمره (۳-۲/۱) به منزله تاثیر کم و کسب نمره (۴-۳/۱) به منزله تاثیر متوسط و کسب نمره (۵-۴/۱) به منزله تاثیر زیاد تفسیر گردید. که از میان این ۴ حیطه، ویژگیهای مربوط به فراگیر با کسب بالاترین میانگین هم از دیدگاه اساتید و هم از دیدگاه دانشجویان به عنوان مهمترین عامل موثر در کسب مهارت های حرفه ای قلمداد شد. همچنین نتایج نشان داد که کمترین عامل موثر از دیدگاه هر دو گروه عوامل مرتبط به برنامه ریزی آموزشی می باشد. مهمترین ویژگی موثر مربی از دیدگاه دانشجویان میزان مهارت وی و از دیدگاه اساتید انگیزه مربی در ارائه آموزش بالینی کارآمد بود. در خصوص ویژگیهای محیط بالینی نتایج نشان داد که هم از دیدگاه دانشجویان و هم اساتید امکانات و تجهیزات موجود در بخش ها بیشترین اهمیت را در اثربخشی محیط بالینی در کسب مهارت های حرفه ای دارند. در خصوص ویژگیهای فراگیر نتایج نشان داد که از دیدگاه دانشجویان اعتماد به نفس دانشجو مهمترین عامل موثر در کسب مهارت های حرفه ای است اما از دیدگاه اساتید میزان علاقه مندی دانشجو و انگیزش درونی دانشجو مهمتر از اعتماد به نفس دانشجو در کسب مهارت های حرفه ای موثر است.

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش بیانگر این بود که برای کسب مهارت های حرفه ای مطلوب، وضعیت آموزش پرستاری و مامایی نیاز به تامین جامع تر امکانات و تجهیزات محیط بالینی دارد. ارتقاء عملکرد مربیان و جذب همکاریهای حرفه ای نیز می تواند در بهبود وضعیت آموزش بالینی و کسب مهارت های حرفه ای مطلوب تر مفید واقع شود. اقداماتی از قبیل استفاده از مربیان صلاحیت دار، با در نظر گرفتن توانایی و تخصص آنها، سهیم نمودن پرسنل تیم بهداشتی درمانی در آموزش دانشجویان، فراهم کردن تجهیزات و وسایل لازم برای اتاق پرستاری و محیطهای بالینی و ارائه مراقبتهای علمی و صحیح از بیمار و همچنین طراحی یک معیار ارزشیابی بالینی صحیح، دقیق و عینی و به دور از قضاوت شخصی برای سنجش مهارت های علمی و عملی دانشجویان در محیطهای بالینی برای دستیابی به مهارت های حرفه ای مطلوب تر پیشنهاد می شود

**واژه های کلیدی:** مهارت های حرفه ای، عوامل موثر آموزش بالینی، پرستاران و ماماها

A-10-71-1

**بررسی تاثیر ویژگیهای استاد در کسب مهارت های بالینی از دیدگاه اساتید و دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۸۹ (E)**

لیلی یکه فلاح، طاهره صادقی، فرشته یکه فلاح



**نتیجه گیری:** فعالیت در زمینه معرفی رشته های تحصیلی توسط اساتید در سطح وسیع تری انجام پذیرد. ضمن اینکه با توجه به تاثیر والدین در امر انتخاب رشته، جلسات مشاوره و سخنرانی جهت والدین داوطلبان نیز گذاشته شود.

**واژه‌های کلیدی:** اساتید، رشته های تحصیلی، داوطلبان  
A-10-93-1

### مقایسه تسلط استاد به پرسشهای دانشجویان با امتیاز

#### ارزشیابی استاد تبریز ۱۳۸۸ (E)

شاپور نادرفام، حسن سلامی رنجبران

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز واحد ارزشیابی  
shnfam@yahoo.com

**مقدمه:** در این پژوهش می خواهیم بدانیم آیا پاسخگویی صحیح و با تسلط علمی لازم تاثیری در رضایت دانشجویان از کیفیت آموزشی اساتید دارد یا خیر؟ **روش کار:** مطالعه از نوع تحلیلی - مقایسه ای میباشد که از مقایسه امتیاز ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید از نظر دانشجویان با امتیاز پاسخگویی با تسلط استاد به پرسش های دانشجویان توسط اساتید بدست می آید که در دو بحث دروس نظری به تعداد ۲۰۱۶۹ فرم و دروس عملی به تعداد ۲۵۲۵ فرم بطور مجزا، انجام گرفته است از ۸ دانشکده و تجزیه و تحلیل آماری نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین امتیاز کیفیت آموزشی اساتید در دروس نظری ۱۵/۹۶ با انحراف معیار ۳/۱۷ و همچنین میانگین امتیاز پاسخگویی با تسلط توسط استاد ۱۶/۲ با انحراف معیار ۰/۸۸ بدست آمد که بر اساس آزمون آماری کای - دو ( $\chi^2 = 1.19882, df = 936, sig = 0.000$ ) و میانگین امتیاز کیفیت آموزشی اساتید در دروس عملی ۱۶/۷ با انحراف معیار ۲/۷۵ و همچنین میانگین امتیاز پاسخگویی با تسلط توسط استاد ۱۷ با انحراف معیار ۰/۷۹ بدست آمد که بر اساس آزمون آماری کای - دو ارتباط معنی دار پاسخگویی با تسلط با امتیاز ارزشیابی آموزشی اساتید اثبات میشود ( $P \leq 0.0001$ ).

**نتیجه گیری:** از این بررسی چنین میتوان نتیجه گرفت که هرچه پاسخگویی استاد در کلاس درس دارای تسلط و هدایت بیشتر و راه گشایتر باشد باعث تاثیر گذاری موثرتر روی دانشجویان میشود.

**واژه‌های کلیدی:** تسلط، استاد، دانشجو، ارزشیابی  
A-10-77-2

### آموزش نوین آناتومی به دانشجویان فوریت های پزشکی با

#### رویکرد کاهش آسیب بافتی در مصدومین (E)

رحیم گل محمدی

سبزوار - دکتر رحیم گل محمدی: سبزوار - دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، گروه علوم تشریحی  
rahimgolmohammadi@yahoo.com

اما اکثریت دانشجویان (۴۶/۴٪) دادن آزادی عمل به دانشجو را بسیار زیاد در کسب مهارتهای حرفه ای موثر می دانستند.

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش بیانگر این بود که برای کسب مهارتهای حرفه ای مطلوب، وضعیت آموزش پرستاری و مامایی نیاز ایجاد تغییراتی در زمینه عملکرد مربیان دارد. ارتقاء عملکرد مربیان و جذب همکاریهای حرفه ای نیز می تواند در بهبود وضعیت آموزش بالینی و کسب مهارتهای حرفه ای مطلوب تر مفید واقع شود. اقداماتی از قبیل استفاده از مربیان صلاحیت دار، با در نظر گرفتن توانایی و تخصص آنها، و ارائه مراقبتهای علمی و صحیح از بیمار و همچنین طراحی یک معیار ارزشیابی بالینی صحیح، دقیق و عینی و به دور از قضاوت شخصی برای سنجش مهارتهای علمی و عملی دانشجویان در محیطهای بالینی برای دستیابی به مهارتهای حرفه ای مطلوب تر پیشنهاد می شود

**واژه‌های کلیدی:** مهارتهای بالینی، استاد، عوامل موثر، آموزش بالینی، پرستاران و ماماها

A-10-71-2

### بررسی نقش اساتید در ارتباط با معرفی رشته های تحصیلی

#### دانشگاه به داوطلبان کنکور سراسری (E)

صدیقه شایق

شیراز - خیابان زند - دانشکده پزشکی - طبقه هفتم ساختمان شماره ۳ - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
edc11@sums.ac.ir

**مقدمه:** یکی از عوامل کمک کننده به داوطلبان در شناخت و انتخاب رشته تحصیلی در دانشگاه، افراد مجرب مانند اساتید دانشگاه می باشند. این مطالعه با هدف تعیین نقش اساتید دانشگاهها در معرفی رشته های تحصیلی به داوطلبان آزمون سراسری انجام گردیده.

**روش کار:** دریک مطالعه توصیفی، مقطعی پرسشنامه ای خود ایفا تنظیم گردید که بصورت حضوری در کلاسهای درس در اختیار دانشجویان کلیه رشته ها و مقاطع تحصیلی ساکن استان فارس قرار گرفت و توسط آنان تکمیل شد. داده ها با نرم افزار SPSS ۱۴ مورد تجزیه و تحلیل آماری گردید. نتایج با استفاده از آزمون سراسری انجام گردید.

**نتایج:** از ۸۰۰ دانشجویی که به پرسشنامه ها پاسخ دادند، ۷۲ نفر (۸/۹٪) عنوان نموده اند که اساتید دانشگاه به دبیرستانهای آنها مراجعه داشته اند که از این تعداد ۱۴ نفر (۱/۸٪) تاثیر توضیحات مسئولین را درخصوص معرفی رشته ها کم، ۳۵ نفر (۴/۴٪) متوسط، ۲۳ نفر (۲/۹٪) زیاد و ۱۹ نفر (۲/۴٪) بی تاثیر دانسته اند، عامل کمک کننده در انتخاب رشته ۵۰ نفر (۲۳/۲٪) والدین (بیشترین درصد) و ۱ نفر (۰/۵٪) مسئولین دانشگاه (کمترین درصد) را عنوان نموده اند. همچنین ۸۰ نفر (۸٪) والدین را به همراه عوامل دیگر و ۴۸ نفر (۶٪) مسئولین را به همراه عوامل دیگر عنوان نموده اند. تاثیر سخنرانی های اجرا شده در دانشگاه بر شناخت ارزش رشته های تحصیلی توسط مسئولین را ۱۷/۱۵۰۴۹۰۵ و ۸/۵ درصد دانشجویان کم، متوسط، زیادویی تاثیر دانسته اند.





بهبود سازی و ارتقاء، سرفصل های درس بیوشیمی یکی از نیاز های آموزش بیوشیمی است. نظر اعضای هیات علمی گروه بیوشیمی دانشگاهها در خصوص بازنگری سرفصل های دروس بیوشیمی رشته های پزشکی و دندانپزشکی

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی انجام شد. بطوریکه کلیه سرفصل های فعلی دروس بیوشیمی پزشکی و دندانپزشکی تهیه شد. همچنین پیش نیاز درس بیوشیمی و دروسی که بیوشیمی پیش نیاز آن در ترم های آتی است تهیه و تعیین شد. سپس سرفصل ها و برنامه های درسی تهیه شده، پیش نیازها و دروس بعدی وابسته به بیوشیمی باز بینی و مورد بررسی قرار گرفت. بعد از آن نیاز های فراگیران سنجیده و تعیین شد. از نظرات اساتید برای بهبود سازی آن استفاده شد. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه، نیاز سنجی و بررسی نظرات در رابطه با سرفصل های درس بیوشیمی انجام شد.

**نتایج:** در خصوص جنبه های مختلف سرفصل دروس توسط اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی تهران، بابل، مازندران، گرگان، گیلان، یزد، مشهد، تبریز و بندر عباس بحث و گفتگو شد. نتایج از اساتید بیوشیمی دانشگاهها از طریق بحث و گفتگو، انجام پرسش و پاسخ و تهیه پرسشنامه نظر سنجی بعمل آمد. با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه، اساتید از بررسی سرفصل رضایتمندی با لایه را نشان دادند و موافق انجام آن بودند و نظرات اصلاحی خوبی داشتند. یاد آوری کردند که منابع باید اضافه گردد و یا برخی از مباحث باید حذف شود. نگرش اساتید نسبت به بررسی و مطالعه سرفصل خیلی خوب بود. بطوریکه بیان داشتند که ساعات تدریس و برخی از موضوعات باید اضافه گردد. با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه و بحث و گفتگو با اساتید وجود پیش نیاز برای درس بیوشیمی را ضروری دانستند بحث با جمع آوری پرسشنامه افزایش علاقه اساتید در نحوه بررسی سرفصل و ابراز رضایت از انجام آن مشخص شد.

**نتیجه گیری:** بهبود نگرش اساتید در استفاده از مقالات علمی و استفاده از مجلات علمی در سرفصل درس بیوشیمی و ارائه منابع جدید یکی از نکات جدید این بررسی بود. افزایش دانش و علم اساتید با توجه به نظرات جدید نو که در خصوص سرفصل ارائه داده بودند، از پرسشنامه بدست آمد.

**واژه های کلیدی:** بازنگری، سرفصل بیوشیمی، اساتید بیوشیمی

A-10-132-4

### رعایت سرفصل دروس توسط اعضای هیات علمی دانشگاه

#### علوم پزشکی لرستان (E)

شیرین قاضی، ابراهیم فلاحي

دانشکده بهداشت و تغذیه - گروه تغذیه  
e\_falahi@yahoo.com

**مقدمه:** طرح درس شامل پیش بینی و تنظیم مجموعه فعالیت های است که معلم از پیش برای رسیدن به یک یا چند هدف آموزشی ویژه تهیه می نماید. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت رعایت سرفصل ها در ارائه طرح درس توسط اعضای هیات علمی علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی لرستان در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۶ انجام گرفت.

**مقدمه:** علم تشریح یا آناتومی برای تمام رشته های علوم پزشکی خصوصاً رشته فوریت های پزشکی از جایگاه منحصر به فردی برخوردار می باشد زیرا دانش آموختگان این رشته اولین بخش خدمات رسانی را به مصدومین و مجروحین در کشور به عهده دارند. از آنجائیکه در صدی از ضایعات بافتی به خاطر عدم شناخت دقیق از آناتومی انسان ایجاد می شود لذا به کارگیری روش های نوین تدریس با رویکرد کاربردی برای فراگیران این رشته اهمیت دارد

**روش کار:** این مطالعه در سال ۸۹-۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار انجام شده است. برای یادگیری دقیق علم تشریح در این مطالعه دانشجویان به گروه های کوچک شش نفری تقسیم شدند. ایجاد محیط طبیعی و زنده به منظور فراگیری دقیق تر با استفاده از کتابخانه دیجیتال (www.inlm.org)، نمونه های طبیعی، کلیشه های رادیوگرافی و آموزش آناتومی سطحی با مشارکت فعال دانشجویان انجام شد و در پایان از دانشجویان فوق نظر سنجی انجام شد.

**نتایج:** نگرش به بیشتر در فراگیری آناتومی به دانشجویان فوریت های پزشکی در مقایسه با گروه های دیگر رشته های پیراپزشکی که آناتومی را به صورت سخنرانی فرامی گیرند مشاهده شد. در ارزیابی که از دانشجویان به عمل آمد آموزش آناتومی با مشارکت دانشجو و استفاده از کتابخانه دیجیتال یادگیری را در زمان کوتاهی ممکن ساخت و استفاده از نمونه های طبیعی رضایت مندی اکثر دانشجویان را در حیطه شناختی در برداشت. فراگیر آناتومی سطحی برای دانشجویان فوریت های پزشکی در نظام سلامت مهم است، دانشجویان با این شیوه تدریس شناخت مکان های حساس عبور اعصاب و عروق رابه خوبی یاد گرفتند.

**نتیجه گیری:** استفاده از کتابخانه دیجیتال که وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی فراهم نموده است همراه با تدریس روشهای سنتی در آموزش آناتومی و استفاده از کلیشه های رادیوگرافی به دانشجویان فوریت های پزشکی می تواند کارآیی و افزایش توانمندی دانشجویان را که رسالت خدمت به مصدومین را در نظام سلامت بعهده دارند افزایش دهد

**واژه های کلیدی:** آناتومی، آموزش، سلامت

A-10-114-1

### بازنگری سرفصل های دروس بیوشیمی رشته های پزشکی

#### و دندانپزشکی (E)

دردی قوجق

علوم پزشکی بابل  
dquejq@hotmail.com

**مقدمه:** سرفصل های درس بیوشیمی در سال های اخیر تغییرات اندکی صورت گرفته است. با توجه به گسترش دامنه علوم پایه در سالهای اخیر و کشف ترکیبات جدید و افزوده شدن مباحث جدید بخصوص در زمینه بیولوژی مولکولی و سلولی ضرورت بازنگری سرفصل درس بیوشیمی پزشکی و دندانپزشکی در دوره های کوتاه مدت احساس می شود، لذا دانستن نظرات اعضای هیات علمی گروه بیوشیمی دانشگاهها و سنجش نظرات آنان در خصوص ضرورت و کاربرد درس بیوشیمی در رشته های پزشکی و دندانپزشکی برای



**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش به کارگیری اساتید مجرب، نظارت و ارزشیابی های آموزشی و ایجاد زمینه های مناسب یادگیری می تواند موجب ارتقاء آموزش پزشکی شود. لذا پیشنهاد می گردد این گونه مطالعات در سطح وسیع تر انجام گیرد تا ضمن ایجاد راهکار جهت کاهش چالش های آموزش پزشکی، از دیدگاه دانشجویان پزشکی نیز در تدوین فرآیند های یادگیری، استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، دانشجویان، سلامت

A-10-147-1

### ساختار ارزشیابی بالینی بر اساس تجربه دانشجویان و مربیان پرستاری و مامایی (E)

طلعت خدیوزاده، عباس حیدری، فریبا طالقانی، مسعود بهرامی

مشهد- چهارراه دکتر- دانشکده پرستاری و مامایی

khadvizadeht@mums.ac.ir

**مقدمه:** اطمینان از کسب صلاحیت بالینی توسط دانشجویان، بخشی کلیدی برنامه های آموزش پزشکی را تشکیل می دهد. ارزشیابی یک اثر قوی و متقابل بر انگیزه و نیز بر رویکردهای یادگیری دانشجویان دارد. هدف این مطالعه تبیین عناصر ساختار ارزشیابی بالینی بر اساس تجربه دانشجویان و مربیان پرستاری و مامایی کشور است.

**روش کار:** این مطالعه با استفاده از رویکرد فنومنولوژی و نمونه گیری مبتنی بر هدف انجام و داده ها از طریق مصاحبه بدون ساختار با ده مربی بالینی و ده دانشجوی مقاطع کارشناسی پرستاری و مامایی دانشگاه های علوم پزشکی مشهد، تهران و اصفهان در سال ۱۳۸۹ جمع آوری شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات به روش کلایزی انجام شد.

**نتایج:** کدهای استخراج شده از متن به چند مفهوم اصلی دسته بندی شدند. مفاهیم اصلی منتخب که از جمله چالش های ارزشیابی آموزش بالینی محسوب میشوند، عبارت از ۱) بکارگیری جعبه ابزار ارزشیابی بالینی، شامل درک و تجربه شرکت کنندگان از برنامه ریزی چند وجهی برای ارزشیابی بالینی و اجرای آن، ۲) مفاهیم مربوط به ارزشیابی کننده شامل توانمندی، رفتارهای نمره دهی و تورشها و سوگیری های مربی در ارزشیابی مهارت های بالینی و ۳) مفاهیم مربوط به ارزشیابی شونده شامل واکنش های هیجانی، رفتارها و انتظارات تجربه شده توسط دانشجو حین ارزشیابی بالینی می باشند.

**نتیجه گیری:** ثبت تجارب و عملکرد دانشجویان و قضاوت صحیح در خصوص صلاحیت بالینی آنان، مستلزم بکارگیری رویکردهای چند جانبه و شرایطی است که رفتار و عملکردهای مشهود را در دانشجو شکل میدهد. از نتایج این مطالعه در تهیه ابزاری برای ارزشیابی نحوه ارزشیابی دانشجویان در بالین و نیز آموزش اساتید در زمینه ارزشیابی بالینی استفاده خواهد شد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی صلاحیت بالینی، تجربه، دانشجو، مربی بالینی

A-10-159-1

### بررسی دیدگاه و رضایتمندی پرسنل درمانی استان بوشهر از آموزشهای ضمن خدمت (E)

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی ابتدا طرح درس کلیه اعضای هیات علمی علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی لرستان اخذ گردید. موضوعات درسی ارائه شده در طرح درس با سر فصل دروس مربوطه که از طرف وزارت بهداشت ابلاغ گردیده است تطابق داده شد. سه وضعیت غیر قابل قبول، نیمه مطلوب و مطلوب تعریف گردید. وضعیتی که بیش از ۷۵٪ مطالب سرفصل در طرح درس موجود بود وضعیت مطلوب، بین ۷۵٪-۵۰٪ نیمه مطلوب و کمتر از ۵۰٪ غیر قابل قبول در نظر گرفته شد.

**نتایج:** کل اعضای هیات علمی علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی که در مطالعه شرکت کردند ۶۷ نفر (۲/۵۲٪ مرد و ۸/۴۷٪ زن) بودند. ۶۶/۲٪ آنها کارگاه طرح درس گذرانده بودند و ۳۳/۸٪ این کارگاه را نگذرانده بودند. از نظر تهیه طرح درس ۱۰۰٪ اعضای هیات علمی دارای طرح درس و در وضعیت مطلوب بودند. ولی تنها ۵۵/۹٪ آنها طرح درس را در اختیار دانشجو قرار می دادند

**نتیجه گیری:** کلیه اعضای هیات علمی علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی لرستان از نظر تطابق طرح درس با سر فصلهای مصوب وزارت بهداشت در وضعیت مطلوبی هستند. پیشنهاد می شود کلیه اعضای هیات علمی طرح درس را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

**واژه های کلیدی:** طرح درس، اعضای هیات علمی، علوم پایه، دانشگاه علوم

پزشکی لرستان

A-10-124-1

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی به آموزش (E)

رقیه قدسی، بیتاسادات زگرودی، اختر بردبار

Ghodcyr@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه آموزش در رشته پزشکی تغییرات اساسی نموده و در این تحول هدف اصلی افزایش انگیزه دانشجویان است. با توجه به حرفه پزشکی و ارتباط آن با سلامت جامعه، آموزش دانشجویان پزشکی از اهمیت خاصی برخوردار است. بررسی های اخیر نشان داده است که بکارگیری تکنولوژی های جدید به همراه مشارکت صاحبان فرآیند تاثیر بسزایی در افزایش انگیزه و دانش دانشجویان داشته و به فهم بهتر و اصولی آنها کمک می کند این مطالعه با هدف بررسی نگرش دانشجویان پزشکی در زمینه آموزش صورت گرفته است.

**روش کار:** این تحقیق بصورت توصیفی انجام گرفت جامعه مورد مطالعه ۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی بودند ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای بر گرفته از Barbara and Solomon questionnaire بود که حاوی ۲۵ سوال در زمینه عوامل موثر بر آموزش بود برای بررسی آماری داده ها از نرم افزار SPSS و Excel استفاده شد.

**نتایج:** با توجه به یافته های پژوهش، مهمترین عوامل موثر بر یادگیری از دیدگاه دانشجویان پزشکی تدریس مطالب استخراج شده درسی معتبر (۸۸٪)، شرکت دادن دانشجویان در بحث های گروهی، تدریس مطالب کاربردی (۸۰٪)، مناسب بودن مکان و تجهیزات آموزش (۷۸٪) و کم اهمیت ترین عوامل تاثیر گذار بر یادگیری مطالعه فردی بودند.



طیبه غریبی، حکیمه واحدپرست، راضیه باقرزاده

بوشهر- دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری-مامایی

r.gharibi@bpums.ac.ir

**مقدمه:** ارتقاء توانایی و مهارت نیروی انسانی در تشکیلات درمانی بسیار حائز اهمیت است. بررسی دیدگاه و نظرات افرادی که آموزشهای ضمن خدمت جهت آنها ارائه می گردد، می تواند در بهینه سازی این آموزشها مثر ثمر باشد. از اینرو پژوهش حاضر به منظور بررسی دیدگاه و رضایتمندی پرسنل درمانی بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از آموزشهای ضمن خدمت انجام گردیده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که به روش مقطعی انجام گردیده است. واحدهای پژوهش را پرسنل درمانی بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی استان بوشهر تشکیل می دادند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه پژوهش ساخته و کنترل شده از لحاظ روایی و پایایی بود. پرسشنامه به تمام پرسنل درمانی بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی استان بوشهر داده شد که تعداد ۲۷۳ پرسشنامه تکمیل شده و باز گردانده شد. اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سنی واحدهای پژوهش  $32 \pm 5/45$  سال بود. میزان رضایت از آموزشهای ضمن خدمت در ۱/۵۴٪ از پرسنل در حد کم و در ۹/۴۵٪ در حد متوسط بود. میانگین نمره رضایت از کلاسهای آموزشی ضمن خدمت در مردان بیش از زنان بود که از لحاظ آماری معنی دار بود ( $P=0/027$ ). با افزایش سن نمره رضایت از کلاسهای بازآموزی افزایش می یافت ( $P=0/039$ ). کسانی که مدرسان هیئت علمی را در بازآموزی مؤثر تر دانسته بودند نمره رضایت از آموزش ضمن خدمت بیش از کسانی بود که پزشکان بیمارستان و کارشناسان پرستاری-مامایی را در بازآموزی مؤثر دانسته بودند ( $P<0/001$ ). در پرسنل بخشهای عمومی نمره رضایت از بازآموزی کمتر از نمره پرسنل بخشهای ویژه و اورژانس بود ( $P<0/001$ ).

**نتیجه گیری:** رضایت بیش از نیمی از افراد کادر درمانی از آموزشهای ضمن خدمت در حد کم می باشد. به نظر می رسد بازبینی نحوه برگزاری کلاسهای ضمن خدمت می تواند در رسیدن به اهداف مد نظر برنامه ریزان آموزشهای ضمن خدمت مثر ثمر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، پرسنل درمانی، بازآموزی

A-10-187-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد معیارهای

### ارزشیابی بالینی و تأثیر آن بر رفاه حرفه‌ای‌شان (E)

مهسا خدایاریان، طاهره سلیمی، محبوبه رسایی، محمد ستارزاده

m\_khodayarian@yahoo.com

**مقدمه:** عوامل مؤثر بر رفاه حرفه‌ای دانشجویان می‌تواند بر عملکرد آنان جهت بکارگیری استانداردهای حرفه‌ای پرستاری تأثیر بگذارد. پژوهش حاضر با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی یزد در مورد معیارهای ارزشیابی بالینی و تأثیر آن بر رفاه حرفه‌ای‌شان در سال ۱۳۸۸

انجام شد. **روش کار:** توصیفی-تحلیلی است که با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته متشکل از ۱۵ گویه در مورد عوامل مؤثر بر رفاه حرفه‌ای که مشتمل بر حیطه‌های آموزش بالینی، رهبری آموزشی، رفتارهای حمایتی و ارزشیابی بالینی بود و روایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ( $\alpha=0.97$ ) سنجیده شد. توسط ۱۵۲ دانشجوی پرستاری تکمیل و نتایج حاصل توسط نرم افزار آماری SPSS تحلیل گردید. یافته‌ها: نتایج نشان داد  $75/7$  درصد (۱۵ نفر) دانشجویان، رفاه حرفه‌ای خود را متوسط ارزیابی کردند. مهم‌ترین ابعاد تأثیرگذار بر رفاه حرفه‌ای به ترتیب عوامل ارزشیابی بالینی، آموزش بالینی، رهبری آموزشی و رفتارهای حمایتی مطرح گردید. دانشجویان بر تدوین معیارهای ارزشیابی بالینی با مشارکت خودشان، خودارزیابی، تبیین راهنمای کار و اهداف در هر کارآموزی و شناسایی ویژگیهای شاخص دانشجو متعاقب فرآیند ارزشیابی تأکید نمودند. آزمون مجذور کای ارتباط معنی‌داری را بین ویژگیهای دموگرافیک دانشجویان مانند سن، جنس، وضعیت تأهل، معدل، مکان زندگی، کار دانشجویی و رفاه حرفه‌ای آنان نشان داد ( $p=0/000$ ) ولی با ترم تحصیلی آنان ارتباطی یافت نشد ( $p=0/99$ )

**نتیجه‌گیری:** آموزش بالینی مهم‌ترین بخش آموزش پرستاری شناخته شده و از ملزومات آموزش بالینی مطلوب، مناسب بودن بستر این آموزش است که دارای جوانب متعددی از رفتارهای حمایتی مربیان، بکارگیری روشهای استاندارد ارزشیابی مانند OSCE، پورت‌فولیو، ارزشیابی ۳۶۰ درجه می‌باشد. البته پیش‌نیاز آن آماده‌سازی مربیان پرستاری و بهینه‌سازی محیطهای بالینی جهت پیشرفت به سوی استفاده از روشهای اثربخش آموزش مثل PBL، بیمار استاندارد و ایفای نقش بوده تا کیفیت رفاه حرفه‌ای دانشجو تضمین گردد.

**واژه‌های کلیدی:** معیارهای ارزشیابی بالینی، رفاه حرفه‌ای، دانشجویان پرستاری

A-10-221-2

### ارزیابی درونی گروه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی خراسان

### شمالی (E)

کوروش ارزمانی، ابوالفضل نعیم آبادی، نیره نعیمی، حمید توکلی قوچانی،

مرتضی اسماعیل زاده کواکی

بجنورد معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

arzamanik@gmail.com

**مقدمه:** ارزیابی مستمر مراکز آموزشی یکی از بهترین و مناسب ترین روش ها برای ارتقاء کیفیت این واحدها بوده و ابزار مناسبی برای قضاوت درباره ی کیفیت آموزش را مهیا می سازد. فرآیند ارزیابی به دو صورت درونی و بیرونی انجام میگردد و فرایند ارزیابی درونی، به ویژه در سطح گروه آموزشی می تواند به عنوان یکی از سازوکارهای مؤثر در تضمین کیفیت دانشگاهی نقش بسزایی ایفا نماید. هدف این تحقیق ارزیابی درونی گروه بهداشت به منظور شناسایی نقاط ضعف و قوت و ارتقاء گروه است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی ابتدا عوامل، ملاک ها، نشانگر ها و استانداردهای هر نشانگر تدوین و فعالیت های گروه در غالب ۸ عامل تعریف شد. به کل عوامل ۸۰۰ امتیاز اختصاص یافت و به هر عامل بر اساس اهمیت حداقل ۵۰ و حداکثر ۱۳۰ امتیاز تخصیص داده شد. به هر ملاک و نشانگر نیز



## بررسی عوامل موثر بر کیفیت برنامه های آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی فسا (E)

فاطمه دری پور، بییتاسادات زگردی، طیبه لقای، مجتبی ذوالقدر

دانشگاه علوم پزشکی فسا  
ZEGORDIB@YAHOO.COM

**مقدمه:** آموزش بالینی بخش اساسی و مهم آموزش پرستاری است که دانشجویان در تعامل با مربی و محیط، مفاهیم آموخته شده را در محیط عمل بکار میگیرند و فرصتی را برای دانشجویان فراهم می سازد تا دانش نظری را به کارهای ذهنی، روانی و حرکتی متنوعی که برای مراقبت از بیماران ضروری است تبدیل کند. از آنجاییکه شناخت عوامل موثر در این نوع آموزش، گام موثری در راستای آن می باشد این مطالعه با هدف تعیین عوامل موثر در آموزش بالینی در دانشگاه علوم پزشکی فسا انجام شد.

**روش کار:** مطالعه تحلیلی که با انتخاب تصافی طبقه ای تعداد ۷۶ دانشجوی پرستاری سالهای مختلف به تصادف انتخاب و به کمک پرسشنامه ای شامل اطلاعات فردی که ۱۸۵ گزینه در رابطه با عوامل موثر در برنامه های آموزش بالینی بود اطلاعات جمع آوری گردید. سوالات بر مبنای مقیاس لیکرت و یافته ها با نرم افزار SPSS و EXCEL امتیاز بندی و از آزمونهای Anova و Independent T test استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که ۳۹٪ از افراد مورد مطالعه مرد و ۶۰٪ زن بودند و ۳۲٪ از نمونه های مورد پژوهش در زمان تکمیل پرسشنامه در حال گذراندن دوره کارورزی بودند.

**نتیجه گیری:** تاثیرگذارترین عوامل موثر بر کیفیت برنامه های آموزشی از دیدگاه دانشجویان مورد مطالعه: نوع شیوه تدریس ۸۱/۴٪، وجود فضای مناسب بالینی ۸۰/۳٪، تناسب امکانات و تعداد بیماران بخش با تعداد دانشجویان ۸۰/۳٪، بکارگیری استاد مجرب در درس تئوری ۸۰/۳٪، مشارکت دانشجویان در تدوین اهداف رفتاری ۷۹٪، آگاهی دانشجویان از اهداف آموزش بالینی ۷۹٪، فعال بودن بخشهای بیمارستان ۷۷٪، توجه و رسیدگی به نظرات دانشجویان در برنامه های آموزش ۷۶/۳٪ و امکانات آموزشی دانشگاه ۷۶/۳٪ بود. بین میانگین امتیازات داده شده به عوامل تاثیرگذار بر کیفیت برنامه های آموزش بالینی و تعداد واحدهای عملی و تئوری گذرانده شده توسط دانشجویان رابطه معنی داری وجود داشت (p ≤ 0.0001) بنابراین در نظر گرفتن این عوامل در جهت ارتقاء برنامه های آموزش بالینی ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، کیفیت آموزش، دانشجویان پرستاری  
A-10-271-4

## مدل سازی مفهومی و تدابیر استراتژیک در آموزش درس اصول و فنون آموزش بیمار (E)

عممت نوحی

امتیاز لازم داده شد. در مرحله بعد براساس مشاهدات، بررسی مستندات و پرسشنامه، داده ها جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. و در نهایت نتایج بر اساس رتبه بندی گورمن طبقه بندی شد.

**نتایج:** عامل فرایند یاددهی-یادگیری و عامل دانشجویان رتبه خوب، عامل های اهداف و جایگاه سازمانی، عامل هیات علمی و عامل دوره های آموزشی رتبه بیش از رضایت بخش و عامل طرح های پژوهشی رتبه غیر رضایت بخش را کسب کردند.

**نتیجه گیری:** در مجموع گروه با امتیاز ۳/۱ در رتبه بیش از رضایت بخش طبقه بندی شد و در مقایسه با سایر ارزیابی های انجام شده قابل قبول می باشد ولی برای رسیدن به جایگاه مناسب نیاز به اقدامات اساسی جهت ارتقاء کیفیت دارد.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی درونی، گروه بهداشت، خراسان شمالی  
A-10-246-1

## دیدگاه دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی واقعی و ترجیحی در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر (E)

محمد رضا یزدانخواه فرد، شریف شریفی، کامران میرزایی

بوشهر - سبزآباد - ریشهر - جنب بیمارستان تأمین اجتماعی - سایت پردیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر - دانشکده پرس myazdankhahfard@yahoo.com

**مقدمه:** پرستاری یک نظام متکی بر عمل است، موفقیت برنامه پرستاری به تجربه بالینی موثر متکی می باشد. محیط یادگیری بالینی جزئی حیاتی در آموزش پرستاری است، که فرصتی را برای دانشجویان فراهم می کند تا پرستاری را در یک دنیای واقعی تجربه نمایند. هدف: هدف از این تحقیق تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی واقعی و ترجیحی در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بود.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی، تعداد ۸۶ دانشجوی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر به روش سرشماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه خود ایفا بود که توسط چان تهیه و تنظیم شده بود، و دارای شش شاخص شخصی سازی، مشارکت دانشجوی، رضایت، آگاهی به شرح وظایف، نوآوری، و فردی سازی بود. داده های حاصل توسط نرم افزار spss تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که بین درک واقعی و ترجیحی دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی اختلاف وجود دارد. بیشترین اختلاف میانگین بین درک واقعی و ترجیحی مربوط به شاخص آگاهی از شرح وظایف و کمترین اختلاف میانگین مربوط به شاخص مشارکت دانشجوی می باشد.

**نتیجه گیری:** بین درک دانشجویان و ترجیح آنها از محیط بالینی اختلاف وجود دارد. با شناسایی درک واقعی و ترجیحی دانشجویان نسبت به محیطهای یادگیری بالینی می توان به هدایت منابع به سمت قسمتهایی که به اصلاح نیاز دارند، و حمایت از آن قسمتهایی که خوب کار می کنند، پرداخت.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان پرستاری، محیط یادگیری بالینی واقعی، محیط یادگیری بالینی ترجیحی

A-10-242-1



Tabriz, Iran  
homayoun.sadeghi@gmail.com

علوم پزشکی کرمان  
smnouhi@yahoo.com

**Background:** Multilevel modeling has gained substantial attention in recent years. This is due to its capability in estimating intraclass correlation coefficients from observations at different levels of measurement. The methodology is well known for being used in UK educational system to take into account the characteristics of both the students and schools in studying educational success. However, it can be considered as an appropriate methodology in many cases of medical education research where variables are measured and need to be analyzed at different levels of sampling.

**Methods:** In this presentation the following methods and topics will be discussed: 1-

A general background of multilevel modeling and its history. 2-Different subtypes of multilevel modeling. 3- Software packages that can be used to do a multilevel modeling analysis. 4-Different fields of appropriate application for multilevel modeling. 5-What extra can this methodology add in data analysis. 6-What errors can it prevent if appropriately applied. 7- Limitations of this methodology

**Results:** Specific fields of possible application of multilevel modeling in Iranian medical education system will be discussed, three main fields of which are: 1-Ranking educational institutions and departments. 2-Unbiased assessment of associations between educational outcomes with predictors at different levels of student, student population, teacher, teacher population and teaching center s. 3-Possibility of assessing reliability of measurement tools in multicenter medical education studies. **Conclusion:** To prevent biased conclusions, multilevel modeling seems a necessary tool in some medical education studies.

**Keywords:** Multilevel modeling, reliability, ranking, medical education, multivariate analysis

A-10-644-1

### بررسی جایگاه آموزش پزشکی جامعه نگر در ارتباط با کیفیت

#### آموزش پزشکی (E)

پروانه عبدالملکی، قباد عبدالملکی، فریده علیخانی، ناهید جلیلیان

کرمانشاه- بلوار شهید بهشتی، محوطه بیمارستان طالقانی، مرکز مطالعه

وتوسعه آموزش پزشکی

pabdolmaleki@yahoo.com

**مقدمه:** نظر به اینکه مهم‌ترین اهداف دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد و ارائه خدمات بهداشتی، درمانی متناسب با نیازهای جامعه به سمت ارتقای سلامت می‌باشد، لذا در زمان حاضر توجه به بحث جامعه‌نگری بیش از پیش احساس می‌گردد، علی‌رغم موفقیت‌های چشمگیر در این زمینه، باید اذعان نمود که تا اجرای کامل و صحیح آموزش پزشکی جامعه‌نگر در کل دانشگاه‌های کشور راه طولانی وجود دارد، از جمله دلایل این مشکل می‌توان به عدم نیازسنجی مناسب، کمبود بودجه، تردید در ضرورت

**مقدمه:** یادگیری رشته محور و یادگیری در هم تنیده یا ادغام شده استراتژیهای آموزشی مختلفی هستند که در آموزش و یادگیری دانشجویان پرستاری معرفی شده است. یادگیری در هم تنیده بر پایه مدلها و تئوریهای پرستاری، استراتژی امیل و کاربردی در آموزش پرستاری است. از جمله آموزش بیمار که در مدل مراقبت از خود اورم Orem مطرح شده است.

**روش کار:** این مطالعه به روش کیفی و از رویکرد مطالعه موردی استفاده شده و دو مرحله داشته است. مرحله اول تبیین درک دانشجویان و مدرسین و مریدان پرستاری بحث (in depth interview) در خصوص فرایند آموزش بیماران و مرحله دوم مدلسازی مفهومی بوده است. داده های جمع آوری شده از طریق مصاحبه عمیق، هم زمان به روش (Text Analysis) تجزیه و تحلیل محتوا، متن مصاحبه های استخراج شده (FGD) گروهی متمرکز مورد تحلیل قرار گرفتند. کدهای مفهومی از آن استخراج و به شش مفهوم اصلی و زیر مفهومیهای مربوطه دسته بندی شدند.

**نتایج:** نتایج نشان داد در قسمت ضرورت شامل مضمون های ضرورت ارائه درس آموزش بیمار در طول دوره بالینی، آشنا شدن عملی و کاربردی با فرایند آموزش بیمار، همزمانی آموزش بالینی و بکارگیری مباحث آموزشی مورد نیاز در توسعه مراقبت از خود بیماران، مفید و موثرتر بودن ارائه درس فنون آموزش بیمار در طول دوره بالینی، تجربه کردن موضوعات آموزش بیماران در مدت طولانی تر در محیط بالینی، تنوری نبودن بسیاری از مباحث آموزش بیمار میباشد و در قسمت چالشها آشنایی ناکافی مدرسین با مباحث و فرایند آموزش بیمار ان، مشکلات اجرایی برنامه و مشکلات سیستم آموزشی، تاثیر خلا، فرهنگ در برنامه ریزی، کمبود اساتید مجرب و کارآمد. در قسمت امکان پذیری، امکان پذیر بودن ارائه درس آموزش بیمار در طول بالینی، آموزش اساتید جهت آشنایی با فنون موثر آموزش مددجویان، برنامه ریزی و تهیه محتوای آموزشی کیس محور متناسب با دوره بالینی و فرهنگ، سنت و مذهب و استفاده از برنامه های آموزشی تحقیق و تجربه شده، می باشد.

**نتیجه گیری:** در سیستم آموزش پرستاری مطالعات زیادی بر یادگیری مساله محور و درهم تنیده، انجام شده است ولی کمتر به باز نگری برنامه درسی بر اساس این استراتژی ها و بررسی میزان موثر بودن آنها در یادگیری بهتر پرداخته اند. مطالعه حاضر مدیریت و سازماندهی برنامه درسی اصول و فنون آموزش بیمار بر مبنای مساله محوری تئوریک و کیس محوری بالینی با استراتژی در هم تنیده مد ل پرستاری Orem پیشنهاد نموده است که میتواند به عنوان راهنمایی کاربردی در برنامه های درسی پرستاری منظور شود.

**واژه‌های کلیدی:** مدلسازی مفهومی، مساله محوری، درهم تنیدگی، برنامه درسی آموزش بیمار

A-10-169-5

### Multilevel statistical modeling in medical education research: luxury or a necessity?

Homayoun Sadeghi-Bazargani





ارائه خدمات بهداشتی، آموزشی، پژوهشی، مشاوره ای، پیشگیری، مدیریتی و حمایتی، مراقبت های درمانی و توانبخشی می پردازند. آموزش آنها باید بگونه ای باشد که پرستار به بررسی و شناخت وضعیت سلامت، ارائه خدمات، تامین، حفظ و ارتقای سلامت و هماهنگی مراقبت ها به فرد، خانواده و جامعه بپردازد. بنابراین، آموزش پرستاری نه تنها باید آماده پاسخ گویی به نیازهای جامعه بطور گسترده باشد، بلکه باید خود را با تغییرات جدید هماهنگ سازد. بهمین جهت در این مقاله نظام آموزشی پرستاری در ایران بررسی شده است.

**روش کار:** از طریق جستجوی کامپیوتری در اینترنت و با مروری بر برنامه درسی پرستاری ایران ومطالعه مقالات مرتبط فلسفه و اهداف سطوح مختلف آموزش پرستاری در ایران کوشش شده تا با توجه به معیارهای نقدنظام آموزشی ارزیابی از برنامه آموزش پرستاری ایران انجام شود.

**نتایج:** تقاضا برای آموزش بالینی وپیشگیری درسه سطح رو به رشد است و عملکردهای قدیمی ما به این تقاضاها پاسخ نمیدهد پس لازم است با خلاقیت، تعلیم و تربیتی منطبق بر فلسفه های روز داشته باشیم. همچنین نقش های خاص پرستاران و متغیرهای فرهنگی جامعه ایرانی کمتر ونقش مراقبتی پرستاران بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

**نتیجه گیری:** فلسفه آموزش پرستاری در ایران با فعالیت ها (عملکردهای) سنتی پرستاری هماهنگ نیست. با توجه به تنوع فرهنگی و شرایط مختلف نیازهای متنوع جامعه برنامه آموزش پرستاری نیاز به بازنگری کلی وتوسعه کمی وکیفی بیشتری دارد.

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزش پرستاری، چالش ها  
A-10-406-1

### مقایسه برخی از ابعاد کیفیت زندگی دانشجویان استعداد درخشان با دانشجویان عادی دانشگاه علوم پزشکی اراک (E)

سعید چنگیزی آشتیانی، محسن شمسی

اراک- سردشت- دانشکده پیراپزشکی- بال فرمز- طبقه دوم،  
ashtiyani@sums.ac.ir

**مقدمه:** ورود دانشجویان به دانشگاه منجر به تغییرات عمده ای در سبک زندگی آنان می شود و از طرفی بررسی مشکلات دانشجویان به عنوان یکی از اولویتهای پژوهش در آموزش می باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی برخی از مشکلات کیفیت زندگی دانشجویان صورت پذیرفته است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی تحلیلی بوده که جمعیت مورد مطالعه آن دانشجویان عادی و دانشجویان استعداد درخشان بودند. روش جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک دانشجویان و همچنین بررسی کیفیت زندگی دانشجویان در ابعاد مختلف روحی، فردی- خانوادگی و شغلی بوده است.

**نتایج:** میانگین نمره مشکلات روحی و خانوادگی دانشجویان استعداد درخشان نسبت به دانشجویان عادی بیشتر بود ( $P < 0/05$ ) ولی این دانشجویان نگرانی کمتری نسبت به آینده شغلی خود داشتند ( $P < 0/05$ ). بیشترین راهکارهای پیشنهاد شده از دیدگاه دانشجویان استعداد درخشان شامل معرفی یک نفر استاد مشاور علاوه بر استاد راهنما (۸۰٪)، رفع برخی از قوانین دست و پا گیر (۷۳٪) و برگزاری کارگاههای آموزشی (۶۲٪) گزارش شده است.

اجرای آموزش پزشکی، کمبود واحدهای مناسب (عرصه جامعه‌نگر)، عدم وجود آموزش‌های مدون و مبتنی بر نیاز جامعه، فراگیران و . . . اشاره نمود. سیاست‌گذاران آموزش پزشکی معتقدند که نظام آموزش پزشکی باید در جهت توسعه یابد که بتواند ضمن بهره‌گیری از تازه‌ترین دستاوردهای علمی جهان با نیازهای جامعه نیز سازگار باشد. لذا باتوجه به اهمیت موضوع، این تحقیق با هدف بررسی جایگاه آموزش پزشکی جامعه‌نگر در نظام آموزش پزشکی انجام شد.

**روش کار:** مطالعه انجام‌شده مروری است بر بیش از ۱۰۰ مقاله در زمینه آموزش پزشکی منتشرشده در مجلات آموزش پزشکی، مطالعه پایان‌نامه و تحقیقات انجام‌شده و استفاده از اینترنت و جدیدترین مطالب علمی در زمینه مورد بررسی.

**نتایج:** آموزش پزشکی جامعه‌نگر یک شیوه آموزش مناسب تلقی می‌گردد که در راستای سیاست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در گسترش دیدگاه جامعه‌نگری در آموزش پزشکی دانشگاه‌ها نقش سازنده و کلیدی می‌تواند داشته باشد، سیاست‌های جدید آموزش پزشکی بر اساس رویکرد آموزش مبتنی بر جامعه به‌جای آموزش سنتی بوده به‌نحوی که در ارتقای سطح سلامت جامعه در ابعاد وسیع کارساز باشد بر همین اساس WHO تمامی اعضای خود را به تلاش در جهت حمایت از اقداماتی که به پاسخگویی به نیازهای جامعه منتهی می‌شود، ملزم ساخته است و در واقع آموزش پزشکی جامعه‌نگر، بیانگر کوریکولومی است که براساس و پایه تعیین آن پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه و آماده کردن دانشجویان برای کار و ارائه خدمات به جامعه تلاش می‌کند.

**نتیجه‌گیری:** از آنجایی که در اغلب کشورهای جهان سوم درخصوص عملی نمودن آموزش پزشکی جامعه‌نگر با چالش‌هایی از جمله عدم هماهنگی لازم بین دولت - سیاست‌گذاران بدنه‌ی اجتماع، عدم نیازسنجی لازم، عدم انگیزه کافی دانشجویان، اساتیدو . . . مواجه هستیم. می‌توان با بهره‌گیری از الگوهای ساختاری مناسب، آموزش پزشکی را بر اساس نیازها و شرایط خاص هر جامعه پیاده‌سازی نمود، به‌طوری‌که روند آموزش پزشکی از پزشکی سنتی به سمت آموزش یادگیری جامعه‌محور حرکت نماید، در پایان می‌توان گفت، همکاری اثربخش بین برنامه‌ریزان و آموزش‌دهندگان به ویژه دانشگاه‌ها و خدمات‌دهندگان سلامت به‌عنوان کارفرمایان با عنایت به رویکرد آموزش مبتنی برجامعه در نظام آموزش پزشکی در برنامه‌های کارورزی و کارآموزی برخی از رشته‌ها در فیلد جامعه‌نگر بیش از پیش ضروری به‌نظر می‌رسد.

**واژه‌های کلیدی:** جایگاه، آموزش پزشکی، جامعه‌نگر  
A-10-411-1

### برنامه آموزش پرستاری، نیازها، چالش ها (E)

سپهر کرمانشاهی

تقاطع چمران و آل احمد

kerman\_s@modares.ac.ir

**مقدمه:** پرستاری رشته ای مستقل و شاخه ای از علوم پزشکی است که دانش آموختگان آن به عنوان عضوی از تیم سلامت در عرصه های مختلف مربوطه به



**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش دانشجویان استعداد درخشان جزء گروه آسیب پذیر به لحاظ مشکلات روحی فردی و خانوادگی می باشند که نیازمند ضرورت ساماندهی نظام مشاوره با محوریت مسنولین دانشگاه، استادی مشاور و تعامل با خانواده می باشد.  
**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه ها: دانشجو، استعداد درخشان، دانشگاه.

A-10-430-2

### تاثیر روش ارزیابی هم گروهی بر میزان یادگیری دانشجویان در اتاق عمل (E)

وحید زمان زاده، الناز اصغری

تبریز- دانشکده پرستاری  
zamanzadeh@tbzm. ac. ir

**مقدمه:** کارورزی در اتاق عمل به نظارت دقیق و پیوسته نیاز دارد در حالیکه به دلیل تقسیم دانشجویان در اتاق های مختلف امکان پایش مداوم برای مربی مقدور نیست. از این رو حضور یک فرد دیگر مانند هم کلاسی، که پیوسته به دانشجو توجه نماید در کارورزی اتاق عمل ضروری به نظر می رسد. تعیین تاثیر روش ارزیابی هم گروهی بر میزان یادگیری دانشجویان پرستاری در اتاق عمل.

**روش کار:** در این پژوهش مداخله ای گروه های کارورزی دانشجویان پرستاری یک کلاس ۲۶ نفری به طور تصادفی در دو گروه آزمون و شاهد قرار گرفتند. ارزیابی گروه شاهد بر اساس چک لیست و توسط مربی و ارزیابی گروه آزمون بر اساس چک لیست و توسط هم گروهی (۲۰٪) و مربی (۸۰٪) صورت گرفت. در نهایت با استفاده از آزمون های تی تست، کای دو و اسپیرمن نمرات دو گروه با هم مقایسه شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد دو گروه از نظر جنس و معدل کل همسان بودند. مقایسه نمرات نهایی نشان داد بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود ندارد ( $\alpha = 0/05$ ). بررسی نمرات خام چک لیست ها نشان داد که گروه آزمون نمره بیشتری نسبت به گروه شاهد کسب کرده است، البته این یافته از نظر آماری معنی دار نبود. مقایسه نمرات حاصل از ارزیابی هم کلاسی با مربی همان گروه نیز تفاوت معنی داری را نشان نداد.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد ارزیابی هم گروهی تاثیری در نمره نهایی ندارد ولی نمره خام بالاتر گروه آزمون می تواند بیانگر آن باشد که در ارزیابی هم گروهی دانشجویان تلاش بیشتری برای یادگیری دارند. همچنین با توجه به تشابه نمره ارزیابی هم کلاسی و مربی به نظر می رسد ارزیابی یک دوست از هم گروهی خود می تواند معیار قابل اعتمادی در ارزیابی دانشجویان باشد. محدودیت های پژوهشی: با توجه به  $\alpha$  به دست آمده به نظر می رسد حجم کم نمونه در نتایج نهایی تاثیر دارد.

**واژه‌های کلیدی:** اتاق عمل، ارزیابی هم گروهی

A-10-434-1

### زایمان فیزیولوژیک و ارزیابی دیدگاه ماماها نسبت به آن در

قبل و پس از برگزاری کارگاه، بابل ۱۳۸۸ (E)

هاجر پاشا، هاجر سلمیان

بابل، دانشگاه علوم پزشکی بابل  
HAJARPASHA@YAHOO.COM

**مقدمه:** درد زایمان فرآیندی طبیعی است و از شیرین ترین دردهایست که می تواند زیباترین لحظات زندگی را به مادر هدیه نماید و نشانه خوشایندی برای ورود به مرحله جدید مادر شدن و تولد یک موجود زنده باشد. اما متأسفانه ترس از درد زایمان باعث روآوردن مادران به سزارین می شود. میزان زایمان های طبیعی در کشور نسبت به زایمان سزارین روز به روز در حال کاهش است، این امر ضرورت تحول در نحوه ارائه خدمات مامایی و ارائه مامایی نوین را در بیمارستان ها ایجاب می نماید. اساسی ترین راه نیل به این مهم، فرهنگ سازی و آگاهی دادن به ماماها و همچنین مادران عزیزدر خصوص زایمان فیزیولوژیک و فرآیند طبیعی زایمانی و زایمان بدون درد است. نظر بر آنکه زایمان فیزیولوژیک به زایمان کم درد غیردروبی اطلاق می شود که با حداقل مداخلات دارویی صورت می گیرد و با توجه به آنکه آموزش ماماها و پرسنل بیمارستان در خصوص زایمان فیزیولوژیک و روش های مختلف زایمان بدون درد نقش بسزایی در افزایش تمایل به انجام زایمان طبیعی را ایجاب می نماید و با توجه به اینکه لازمه انجام این گونه زایمان گذراندن دوره های آموزشی و افزایش سطح آگاهی ماماها است لذا بر آن شدیم تا به برگزاری کارگاه زایمان فیزیولوژیک و ارزیابی دیدگاه ماماها در قبل و پس از کارگاه نسبت به زایمان فیزیولوژیک بپردازیم. امید آنکه با بالا بردن توان علمی و عملی ماماها که لازمه آن ایجاد آموزش مناسب از طریق کارگاهها است بتوان درآمده نمودن ذهنیت آنها نسبت به زایمان فیزیولوژیک قدم مثبتی برداشت.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی و به روش مقطعی بوده است که بر روی ۲۱ نفر از کارشناسان مامایی از واحد درمان و مراکز مختلف بهداشتی درمانی در شهر بابل (۱۳۸۸) انجام گرفت و طی دو روز تدریس تنوری و عملی کارگاه به مباحث زایمان فیزیولوژیک، آموزشهای دوران بارداری برای مادران باردار، روشهای خوشایندسازی زایمان، و... ارائه شد. جهت جمع آوری داده ها از ابزار پرسشنامه استفاده گردید که شامل: ۱۰ سوال علمی در قبل و پس از برگزاری کارگاه به عنوان پیش آزمون و پس آزمون، و همچنین سوالات مربوط به مشخصه های دموگرافیک، دیدگاه و نظرسنجی آنها نسبت به کارگاه و زایمان فیزیولوژیک ارائه شد. حداکثر نمرات پیش آزمون و پس آزمون عدد ۱۰ بوده که در سه سطح خوب (نمره

**واژه‌های کلیدی:** زایمان فیزیولوژیک، ماما، کارگاه

A-10-450-1

### بررسی تاثیر برنامه های آموزش بالینی بر موفقیت دانشجویان

پرستاری دانشگاه علوم پزشکی فسا (E)

طیبه لقائی، بیتاسادات زگردی، فاطمه دری پور، مدینه پورداراب، آرش

بردبار، مجتبی ذوالقدر

فسا دانشگاه علوم پزشکی



laghaet@yahoo.com

**روش کار:** این پژوهش یک بررسی شبه تجربی میباشد که به مطالعه تاثیر آموزش چگونگی برخورد با خانواده بیمار روانی در دانشجویان روانشناس بالینی پرداخته است. بعد از آموزش واحد عملی مشاوره خانواده به دانشجویان، پنج تن از آنها که نمره بالاتری گرفته اند انتخاب و با نظارت مدرسین مربوطه به آموزش خانواده ها در خصوص روش صحیح تعامل با بیمار خود پرداختند. ارزیابی از چگونگی آموزش بصورت استفاده از پرسشنامه ۲۳ گزینه ای طراحی شده از موضوعات مورد آموزش بصورت ۴ درجه ای (بسیار کم- بسیار زیاد) بر اساس روش مقیاس لیکرت بوده که دارای چهار بخش، آگاهی از روند درمان - شناخت علائم بیماری - آگاهی از برخورد با علائم مثبت بیماری و آگاهی از برخورد با علائم منفی بیماری می باشد. این ابزار سنجش قبل و بعد از آموزش از ۱۹ خانواده بیمار گرفته شد. و اطلاعات بدست آمده بوسیله نرم افزار SPSS تحلیل گردید.

**نتایج:** اطلاعات بدست آمده در دو زمان قبل و بعد از آموزش خانواده بیماران روانی توسط دانشجویان با استفاده از تی تست همبسته با درجه آزادی ۱۸ و  $(P \leq 0.05)$  معنا دار است و حاکی از این است که خانواده های مورد آموزش توسط دانشجویان در آگاهی از چگونگی تعامل مناسب با بیمار خود موفق تر میباشند.

**نتیجه گیری:** امیدواریم که با نتایج حاضر بر آموزش عملی تاکید بیشتری شده تا بر میزان توانمندی و احساس کارایی دانشجویان افزوده شود و متخصصین آینده بر رعایت حقوق افراد میزان آسیب پذیری جامعه را کاهش دهند.

**واژه های کلیدی:** آموزش، شناخت، خانواده، دانشجو، واحد عملی  
A-10-454-3

### بررسی تاثیر آموزش بالینی مبتنی بر شواهد بر ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری (E)

بی بی ماه محمدی باغملایی، ناهید یعقوبیان، فاطمه حاجی نژاد، صدیقه افراسیابی، رقیه گشمرد

بو شهر - دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی  
bibinurse22@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش مبتنی بر شواهد از دهه ۱۹۸۰ میلادی با تأکید بر آموزش بالینی آغاز گردید؛ که تلفیقی از بهترین شواهد حاصل از پژوهشهای انجام شده، یافته ها و تجربیات بالینی همراه با توجه به ارزشهای بیمار جهت بهترین تصمیم گیری می باشد. هدف: این مطالعه با هدف تعیین نقش آموزش بالینی مبتنی بر شواهد بر ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری طراحی گردید.

**روش کار:** مطالعه حاضر حاصل یک مرور سیستماتیک بر اساس آخرین اطلاعات موجود کتابخانه ای، مجلات علمی و بانک های اطلاعاتی می باشد. در این مقاله سعی شده است به تفصیل در مورد جنبه های مختلف آموزش بالینی مبتنی بر شواهد و فواید آن در پرستاری بحث شود.

**نتایج:** آموزش بالینی مبتنی بر شواهد، باید بیمار محور و در کنار بستر بیمار بوده و در موقعیت های واقعی صورت گیرد. در این شیوه آموزشی می توان با استفاده از روشهایی همچون نوع سوالات بیمار، گزارش صبحگاهی، کنفرانس و راندها به ایجاد انگیزه، افزایش دانش، مهارت و عملکرد بالینی در پرستاران و بکارگیری نتایج پژوهشی در بهبود عملکرد آنان استفاده نمود.

**مقدمه:** برنامه ریزان آموزش پرستاری اصلی ترین بخش در آموزش پرستاری را آموزش بالینی می دانند و معتقدند که دانشجویان پرستاری می توانند دانش نظری خود را با انجام کار در محیط کارآموزی، توسعه بخشند. در این راستا پژوهشی باهدف بررسی تاثیر برنامه های آموزش بالینی بر موفقیت دانشجویان پرستاری در شهرستان فسا انجام شد.

**روش کار:** در این پژوهش داده ها که شامل نمرات دروس تئوری از قبیل بهداشت جامعه، بهداشت مادران و نوزادان، دروس داخلی و جراحی، اصول مهارت تئوری و فوریت و نمرات عملی همان دروس از اداره آموزش دانشگاه دریافت گردید. سپس نمرات تئوری دانشجویان با نمرات عملی آنها مورد مقایسه قرار گرفت و برتری نمرات عملی به عنوان موفقیت دانشجویان در محیط آموزش بالینی در نظر گرفته شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آماری مناسب انجام شد.

**نتایج:** نتایج بدست آمده نشان می دهد که ۹۰٪ دانشجویان مورد مطالعه دختر و ۱۰٪ پسر بودند و در بین میانگین نمرات تئوری و عملی ۹ دروس مورد بررسی فقط بین میانگین نمرات تئوری و عملی ۲ درس (داخلی و جراحی ۳ فوریت) تفاوت معنی داری وجود داشت و در دروس دیگر این تفاوت از نظر آماری معنی دار محاسبه گردید. بین میانگین نمرات تئوری و عملی دانشجویان مورد مطالعه تفاوت معنی داری وجود داشت ( $P \leq 0.009$ ). بین میانگین نمرات تئوری و عملی دانشجویان مورد مطالعه با جنسیت تفاوت معنی داری مشاهده نگردید. ( $P \leq 0.07$ )

**نتیجه گیری:** تفاوت معنی دار بین نمرات تئوری و عملی نمونه ها نشان می دهد که دانشجویان در محیط بالینی موفقیت بیشتری نسبت به آموزش تئوری داشته اند و این می تواند بیانگر نیاز به برنامه ریزی دقیقتر و مدیریت صحیح و موثر تر بر برنامه های آموزش بالینی باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، دروس تئوری، دروس عملی، دانشجوی پرستاری  
A-10-286-1

### ارزیابی روش آموزش صحیح تعامل با خانواده بیماران روانی در دانشجویان رشته روانشناسی بالینی (E)

فریده صفی خانی، کریم بیت سیاح، علیرضا اولی پور، مهنوش حاجت زاده

معاونت آموزشی دانشگاه

**مقدمه:** یکی از ویژگیهای آموزش علوم پزشکی لزوم یادگیری مهارتهای عملی در کنار حیطه های دانشی و نظری می باشد مطالعات در سالهای اخیر نشان داده است که میزان مهارتهای عملی دانشجویان در بسیاری از کشورها رضایت بخش نیست. در دهه اخیر با علمی تر شدن فرایند آموزش و اهمیت ارزشهای مطرح در اخلاق پزشکی (رعایت حقوق بیمار)، روشهای سنتی مورد سوال قرار گرفته اند در این پژوهش تلاش شده است که از طریق نظارت بر آموزش عملی دانشجویان به خانواده ها در چگونگی تعامل با بیمار خود، اهمیت و تاکید بر واحدهای عملی رشته های درمانی و احساس کارآمدی دانشجویان کارتر گردد.



**نتیجه گیری:** آموزش بالینی مبتنی بر شواهد با استفاده از روشهای فوق، اثر بخشی بیشتری داشته، و مددجویان با بهره گیری از نتایج ارزنده آن، حداکثر استفاده را نموده و منجر به ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری و در نتیجه ارتقاء سلامت جامعه میگردد. از آنجا که مطالعات حاکی از آن است که آگاهی گروههای درمانی در سطح مطلوبی نمی باشد؛ لذا پیشنهاد میگردد با فراهم سازی محیط سازمانی مناسب، اصلاح آموزش پرستاری و گنجاندن آموزش بالینی مبتنی بر شواهد در برنامه های باز آموزی کیفیت خدمات پرستاری مبتنی بر شواهد را در سازمان توسعه داد.

**واژه های کلیدی:** آموزش مبتنی بر شواهد، پرستاری، عملکرد بالینی.

A-10-494-1

### معرفی طرح شادو (E)

علی قدیری فر

دانشگاه علوم پزشکی شیراز واحد بین الملل کیش  
knows\_unknowns@yahoo.com

**مقدمه:** دانشگاه یک مجموعه ی عظیم علمی و فرهنگی است که اهداف متعالی دارد و با تنوع استعدادها، علایق، نگرش ها، بینش ها و ارزش ها روبروست و رشته های مختلف در آن تدریس می شود و به طور حتم در چنین مجموعه ای مشکلات رفتاری، ارتباطی و اجتماعی پدید می آید و استفاده از خدمات راهنمایی و مشاوره را ضروری می سازد. خوشبختانه در دانشگاه ها مراکز مشاوره وجود دارد ولی عملاً هم در بعد وظایف و هم در بعد اصول نارسائیهایی دیده می شود. هدف بررسی وضعیت موجود مشاوره دانشجویی در دانشگاه علوم پزشکی

**نتایج:** در این مقاله ابتدا به مشاوره دانشجویی و وظایف و اصول آن پرداخته شده و سپس سیستم کنونی مورد ارزیابی قرار گرفته و این نتایج استخراج شده است (نمودار ۱) مشاوره ی دانشجویی عملاً در حیطه های خودشناسی، مشاوره فردی، تصمیم گیری، آموزش مهارت های اجتماعی و همچنین توجه به اصول مهمی که مشاوره مبتنی بر آن است، فعالیت کمتری داشته است. پیشنهادات با طراحی یک سیستم اجرایی جدید بنام طرح شادو (سایه) و در کنار مشاوره ی دانشجویی و بصورت مکمل و با تاکید بر فعالیت های دهگانه ی پیشنهاد شده در مقاله می توان موانع موجود را رفع و به بهداشت روانی جامعه ی پزشکی کمک نمود.

**واژه های کلیدی:** طرح شادو، علوم پزشکی، مشاوره دانشجویی

A-10-457-1

### بررسی چالشهای فعالیت دفاتر ارتباط با صنعت دانشگاههای

علوم پزشکی کشور (E)

سوگند تورانی، ساسان رضایی، گلوریا شهبواری، زهرا سرابندی، سمیه نوری حکمت، رضا دهنویه

sogandtourani@yahoo.com

**مقدمه:** تاکید نقشه جامع عملی کشور بر بهره برداری از دانش موجود در دانشگاهها جهت رفع نیاز صنایع و جهت دهی فعالیت های دانشگاهها به سمت تحقیقات کاربردی، به معنی پیوند دانشگاه با صنعت می باشد. شناسایی اهم فعالیت های دفاتر ارتباط با صنعت دانشگاههای علوم پزشکی کشور و چالشهای آن **روش کار:** مطالعه حاضر بصورت کیفی و با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام گرفته است. چک لیست اولیه مصاحبه با بررسی متون تدوین گردیده و جهت تائید روایی در اختیار صاحب نظران قرار گرفت. جامعه پژوهش شامل مسئولان دفاتر ارتباط با صنعت دانشگاههای علوم پزشکی کشور بود که این میان تعداد ۱۵ دانشگاه دارای دفاتر فعال، انتخاب گردیدند. بخشی از مصاحبه ها بصورت حضوری و بخشی بصورت تلفنی و با تعیین وقت قبلی، انجام گرفتند. مصاحبه ها توسط اعضای تیم پژوهش انجام گرفت و از کلیه مصاحبه شوندهگان برای ضبط مصاحبه ها، رضایت شفاهی اخذ گردید. مصاحبه ها پیاده گردیده و با نرم افزار Atlas-Ti مورد تحلیل چارچوبی قرار گرفتند.

**نتایج:** در مصاحبه های صورت گرفته ۶ تم (فعالیت) اصلی این دفاتر شامل پژوهش، آموزش، ارزیابی، انتقال تجربه و مشاوره، شناسایی شده و در هر تم چالشها و فرصتها مور بررسی قرار گرفتند. اعم فعالیت دفاتر به حوزه پژوهش اختصاص داشت و اکثراً مکانیزم مشخصی برای ارزیابی صنایع، نداشتند. **نتیجه گیری:** از آنجائیکه در حال حاضر هیچ واحدی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، تولیت امور دفاتر ارتباط با صنعت را بر عهده ندارد، لذا در هر دانشگاهی دفتر ارتباط با صنعت به صورت جزیره ای فعالیت های پراکنده ای را انجام میدهد و هیچگونه ارتباطی برای اطلاع از فعالیت های سایر دفاتر و انتقال تجربه در سطح ملی وجود ندارد.

**واژه های کلیدی:** دفتر ارتباط با صنعت، دانشگاه علوم پزشکی، فعالیت ها، چالشها

A-10-499-1

### بررسی و مقایسه وضعیت کارآموزی رشته مدیریت خدمات

بهداشتی- درمانی از دیدگاه مربیان و دانشجویان این رشته

در دانشگاه علوم پزشکی ایران-۱۳۸۷ (E)

آزاده صادقی، ناهید خواجه پور

کرمان-چهارراه طهماسب آباد. ابتدای خیابان ابن سینا- معاونت تحقیقات و فن آوری دانشگاه علوم پزشکی کرمان

**مقدمه:** هدف از طی دوره کارآموزی در رشته ی مدیریت خدمات بهداشتی- درمانی، آشنایی دانشجو با روند و نحوه کارکرد شبکه بهداشتی درمانی و به کار بردن مفاهیم تنوری به صورت عملی در ارتباط با سایر متغیرهای محیطی است. با توجه به اهمیت و نقش کارآموزی در توانمندسازی دانشجو، این مطالعه با هدف تعیین و مقایسه وضعیت کارآموزی رشته مدیریت خدمات بهداشتی- درمانی از دیدگاه مربیان و دانشجویان، انجام گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - تحلیلی، ۱۰۴ دانشجو به روش نمونه گیری تصادفی و ۳ مربی که برابر با کل جامعه پژوهش بودند، انتخاب شدند.



**نتایج:** ۵۹ آیتم به عنوان وظیفه از مصاحبه با خانواده ها، ۳۰ آیتم از مصاحبه با پرستاران، ۲۵ آیتم از مصاحبه با پزشکان خانواده، ۱۵ آیتم از مصاحبه با پزشکان خانواده و ۳۱ مورد از مصاحبه با مدیران استخراج گردید.

**نتیجه گیری:** از آن جا که جهت برنامه ریزی های آتی برای تربیت نیروی تخصصی مورد نیاز جامعه در حیطه ی پرستاری خانواده نیاز به تعریف وظایف حرفه ای پرستاران می باشد از یافته های این پژوهش می توان در برنامه ریزی درسی برای این رشته استفاده نمود.

**واژه های کلیدی:** وظایف حرفه ای، پرستاران خانواده

A-10-140-1

### بررسی مشکلات آموزشی و راه حل های پیشنهادی کارورزان و

#### کارآموزان پزشکی ایلام (۱۳۸۹) (E)

میلاد رشیدیگی، عمران شفیع اله تالوکدار، صادق احسان بخش، هادی

تیجوری، ستاره سروش، حسین میددخانی، مروت طاهری کلانی

emnsht@gmail.com

**مقدمه:** این مطالعه با هدف تعیین موانع و مشکلات آموزشی و راهکارهای بهبود مشکلات از دید دانشجویان پزشکی شهر ایلام در سال ۱۳۸۹ انجام شده است. **روش کار:** در این مطالعه توصیفی- مقطعی بین ۱۲ نفر کارورز و ۳۳ نفر کارآموز، پرسشنامه ای روا و پایا متشکل از ۵۲ سوال پیرامون مشکلات مربوط به آموزش، تجهیزات، پرستار، اساتید، انگیزه و شیوه ارزشیابی توزیع شد.

**نتایج:** ۷۳/۴ درصد دانشجویان نامناسب بودن مدت آموزش علوم پایه، ۵۷/۸ درصد زیاد بودن دروس عمومی، ۸۲/۲ درصد عدم ارائه شرح وظایف و طرح درس (۸۴/۴ درصد) را در شروع دوره آموزشی مطرح نمودند. ۷۳/۳ درصد دانشجویان خواستار یادگیری مهارت بالینی بر روی ماکت قبل از شروع کارآموزی و ۷۵/۵ درصد قبل از کارورزی بودند. به ترتیب ۷۳/۳ درصد و ۸۶/۷ درصد از دانشجویان معتقد به تدریس دروس پاتولوژی و فارماکولوژی هر کورس به همراه برگزار کورس مربوطه بودند. ۵۶/۸ درصد معتقد بودند که امتحانات سواد آنان را ارزیابی نمی کند و ۵۷/۷ درصد دانشجویان نگران آینده شغلی بودند.

**نتیجه گیری:** ارائه طرح درس در شروع هر دوره آموزشی و فراگیری مهارت بالینی بر روی ماکت قبل از شروع کارآموزی و کارورزی نیز از جمله درخواست های دانشجویان است که به راحتی قابل انجام است. ادغام دروس پایه و بالینی و تدریس پاتولوژی و فارماکولوژی هر کورس به همراه خود کورس در بالین در صورت اجرا می تواند فراگیری دروس علوم پایه و بالینی را تسهیل کند.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، کارورز، مشکلات، کارآموز

A-10-571-1

### بررسی سلامت روان دانشجویان علوم پزشکی ایلام در دوره ی

#### امتحانات در سال ۱۳۸۹ (E)

گردآوری داده ها به صورت پرسشنامه بسته (شامل ۲ قسمت اطلاعات زمینه ای و ۳۰ سؤال اصلی در ۴ حیطه فرایند آموزش، یاد دهنده، یاد گیرنده و عرصه کارآموزی) انجام گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد که مریدان، برنامه کارآموزی را در سطح متوسط (۵۴/۶۷) و دانشجویان ضعیف (۴۱/۷۷) ارزیابی کردند. دانشجویان بیشترین نارضایتی را از حیطه فرایند آموزش (۷۷/۹٪) و کمترین نارضایتی را از حیطه یاد گیرنده (۴۸/۱٪) و مریدان بیشترین رضایت را از حیطه یاد دهنده (۶۶/۷٪) و کمترین رضایت را از حیطه عرصه کارآموزی (۱۰۰٪) داشتند. بیشترین مشکل مربوط به دیدگاه پرسنل مراکز بهداشتی نسبت به این رشته (از دید مریدان ۱۰۰٪ و دانشجویان ۸۴/۶٪) و آگاهی ناکافی این پرسنل از نیازهای آموزشی (از دید مریدان ۱۰۰٪) بوده است.

**نتیجه گیری:** یافته های این پژوهش لزوم تجدید نظر در برنامه ی کارآموزی و ارائه فرایند صحیح، خصوصاً اهمیت تمرکز مسئولان و برنامه ریزان آموزشی بر آشنایی، توجیه و جلب مشارکت پرسنل مراکز بهداشتی درمانی را نشان می دهد.

**واژه های کلیدی:** کارآموزی، مریدی، مدیریت خدمات بهداشتی - درمانی

A-10-512-1

### استخراج وظایف حرفه ای پرستاران خانواده با استفاده از

#### نظرات پرستاران، خانواده ها، پزشکان و مدیران (E)

مریم علیزاده، نیکو یمانی، فریبا طالقانی، طاهره چنگیز

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

yamani@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به نیاز کشور ما به داشتن پرستارانی متخصص در زمینه خانواده و به منظور نیاز به تعریف وظایف حرفه ای به عنوان پایه ای جهت برنامه ریزی های آتی در خصوص رشته هاو گرایش های جدیدی مانند پرستاری خانواده در این مطالعه به استخراج قسمتی از وظایف حرفه ای پرستاران خانواده با استفاده از نظرات پزشکان (خانواده، متخصص)، خانواده ها، پرستاران، مدیران مراکز بهداشتی- درمانی دولتی و خصوصی پرداختیم.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه ی مقطعی/ توصیفی است که در سال ۱۳۸۹ در اصفهان انجام شد. جامعه پژوهش شامل چند گروه می باشد خانواده های تحت پوشش مراکز بهداشتی اصفهان، پرستاران شاغل در بیمارستان های دولتی اصفهان، پزشکان خانواده، پزشکان متخصص، مدیران مراکز بهداشتی درمانی دولتی و خصوصی. نمونه گیری از خانواده ها و پرستاران به صورت خوشه ای چند مرحله ای، پزشکان خانواده و پزشکان متخصص به صورت تصادفی ساده انجام شد، مدیران مراکز بهداشتی درمانی دولتی و خصوصی به صورت تصادفی از بین مدیرانی که حاضر به شرکت در پژوهش بودند انتخاب شدند. به منظور جمع آوری اطلاعات از روش مصاحبه و به منظور تکمیل نتایج از مرور منابع و متون موجود استفاده گردید. جهت تکمیل و اصلاح وظایف، از فوکوس گروه استفاده شد. پس از استخراج نظرات افراد، وظایف بر اساس سؤالات مصاحبه و اهداف پژوهش دسته بندی شد و موارد تکراری و میزان تکرار هر مورد در کنار آن مشخص گردید.





**مقدمه:** ارزشیابی فرایندی نظام دار برای جمع آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات به منظور بررسی میزان عملی شدن هدف ها می باشد. منظور از آموزش در سیستم آموزشی دانشگاهی ایجاد تغییرات مناسب و روزافزون در حاصل این سیستم یعنی دانشجویان است. مطالعه حاضر به منظور بررسی میزان رضایت دانشجویان پرستاری از حیطه های مختلف ارزشیابی درونی دانشکده پرستاری و مامایی ایران شهر در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

**روش کار:** این پژوهش، یک مطالعه توصیفی است. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان پرستاری ترم های سوم تا هشتم بودند. نمونه پژوهش ۸۳ نفر بودند که به روش سرشماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه پژوهشگر ساخته و مشتمل بر ۹۵ سوال بود که ۱۱ سوال در مورد مشخصات فردی دانشجویان و ۸۴ سوال در مقیاس لیکرت در مورد رضایتمندی از مدیریت و سازماندهی گروه، مدیر گروه، هیات علمی، فرایند تدریس و یادگیری، دوره های آموزشی و امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی بوده است و به شکل خود گزارش دهی جمع آوری گردیده است. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS انجام شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که میانگین سنی دانشجویان ۲۱/۵ سال بود، ۷۳/۵٪ مونث، ۸۳/۱٪ مجرد، ۶۲/۷٪ بومی ۵۷/۸٪ آنها روزانه بودند. دیگر نتایج نشان داد که بیشترین درصد رضایت مندی (۵۴٪) در حد زیاد و خیلی زیاد) از امکانات و خدمات رایانه ای دانشکده بوده است و کمترین میزان رضایت مندی (۱۳٪) در حد زیاد و خیلی زیاد) در مورد ارزشیابی کارآموزی دانشجویان توسط اساتید بوده است. در دیگر حیطه های مورد بررسی، رضایت مندی اکثریت دانشجویان در حد متوسط بوده است.

**نتیجه گیری:** بطور کلی رضایت مندی دانشجویان در اکثر حیطه های مختلف ارزشیابی درونی در حد متوسط بوده است، بنابر این جهت ارتقا و بهبود کیفیت آموزش و در نتیجه افزایش رضایت مندی دانشجویان، پیشنهاد می گردد روی نقاط ضعف تاکید بیشتری گردد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی درونی، میزان رضایت، دانشجویان پرستاری  
A-10-576-1

### ارائه روش جدید ارزشیابی دانشکده ها، راهکار پاسخگویی به نیازهای جامعه (E)

سیمین میراخورسامانی، حمید مرات، علیرضا محمدرزاده، مرضیه خضری، فریبه موحد، کتایون برهان مجابی، رویا ناصح، مامک عادل، فریبا زاهدی، فر، فاطمه سفیدی

قزوین-فردوسی جنوبی -آزمایشگاه دکتر سامانی  
drsamani\_laboratory@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی آموزشی بادی و روش ارزشیابی بیرونی و درونی انجام میشود. با استفاده از این دو روش تغییرات مناسب جهت دستیابی به شرایط مطلوب و پاسخگویی به نیازهای جامعه ممکن میگردد. در فرایند ارزشیابی بیرونی، ارزشیابان خارج از دانشگاه میزان تطابق وضعیت موجود نظام با استانداردهای معین مقایسه و قضاوت می کنند. در ارزشیابی بیرونی درون دانشگاهی، گروهی از اعضا هیئت علمی دانشکده ها که در ارزشیابی درونی گروه آموزشی خود مشارکت فعال داشته اند، به ارزشیابی وضعیت آموزش

ندا عزیزنیا، محمود غلامی، مریم صفرپور، محمد حسین رشنوادی، نسترن مرداخانی، راضیه عزیزمرادی، ستاره سروش، حسین صیدخانی، مروت طاهری کلانی

ایلام-بانگنجان- بلوار پژوهش- معاونت آموزشی، تحقیقات و فناوری  
دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
n\_aziz\_2010@yahoo.com

**مقدمه:** سلامت روان لازمه حفظ و دوام عملکرد اجتماعی، شغلی و تحصیلی افراد جامعه می باشد. هدف: این مطالعه با هدف بررسی سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در دوره امتحانات در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی تعداد ۱۸۳ نفر ( ۳۴/۴٪ مرد و ۶۵/۶٪ زن) از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در مقاطع کاردانی (۶/۶٪)، کارشناسی (۹/۴٪)، کارشناسی ارشد (۲/۲٪) و دکترای حرفه ای (۲۱/۹٪) با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای و تصادفی ساده از دانشکده های پزشکی، پیراپزشکی، پرستاری، مامائی و بهداشت انتخاب شدند. سپس پرسشنامه ای سلامت عمومی روان (GHQ-۲۸) توسط این دانشجویان انتخابی تکمیل گردید. پرسشنامه ها به کمک نرم افزار SPSS با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی از جمله آماره آزمون من-ویتنی و کروسکال و ایس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** بین سلامت روان و جنسیت، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، شغل پدر، سابقه مصرف داروهای مؤثر بر روان و علاقه به رشته تحصیلی در سطح ۵ درصد ارتباط معنی داری وجود داشت. اما بین سلامت روان و وضعیت تاهل، ترم تحصیلی، بومی بودن، تعداد افراد در خانواده، تحصیلات پدر و مادر، شغل مادر، سابقه بیماری روانی و مراجعات به روانپزشک، سابقه مصرف سیگار، الکل، مواد مخدر و یا داروی نشاط آور، ابتلا به بیماری جسمی خاص و زمان مطالعه دروس ارتباطی یافت نشد.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که ۱/۶٪ از دانشجویان در دوره امتحانات در وضعیت وخیمی از سلامت روان بودند. (۴/۴٪ افسردگی، ۶٪ مشکل در روابط میان فردی و موقعیت های کاری، ۶٪ اضطراب شدید و ۳/۳٪ بیماری های روان تنی داشتند.)

**واژه های کلیدی:** سلامت روان، افسردگی، اضطراب، بیماری های روان تنی  
A-10-303-1

### بررسی میزان رضایت دانشجویان پرستاری از حیطه های مختلف ارزشیابی درونی دانشکده پرستاری و مامایی ایران شهر در سال ۱۳۸۸ (E)

حسن ربابی، زهرا پیشکار مفرد، محمد علی رضایی همت آبادی، زهرا دستفان

زاهدان -دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان  
harobabi@yahoo.com



**روش کار:** پژوهش توصیفی تحلیلی بر روی امتحانات پایان ترم دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در نیمسال دوم ۱۳۸۸-۱۳۸۹ صورت پذیرفت. پرسشنامه طراحی شده پس از هر امتحان در اختیار دانشجویان قرار گرفت. اطلاعات جمع آوری شده با نرم افزار SPSS و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** پرسشنامه ها توسط ۱۲۶۵ نفر تکمیل شد. به نظر دانشجویان ۸۲ درصد سئوالات در محدوده مطالب تدریس شده، ۸۹ درصد سئوالات از تمامی مطالب تدریس شده، ۸۵ درصد تناسب طرح سئوالات با مباحث مطرح شده و ۸۳ درصد رعایت توالی موضوعی در طرح سئوالات بود. ۲۶ درصد سئوالات را سخت؛ ۶۹ درصد متوسط و ۵ درصد آسان ارزیابی نمودند و به نظر آنها ۴۵ درصد سئوالات سطح دانش، ۴۴ درصد درک مطلب و ۱۱ درصد تحلیل و قضاوت را سنجیده بود.

**نتیجه گیری:** نحوه برگزاری امتحانات مناسب به نظرمی رسد. توجه به رعایت توالی موضوعی در طرح سئوالات، افزایش سئوالات سطح تحلیل و قضاوت و شرکت فعال اساتید گروه های آموزشی در ارزیابی سئوالات امتحانی هر گروه پیشنهاد می گردد.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه: امتحان، آزمون، سنجش تحصیلی، دانشجو بان  
A-10-616-1

### تمایل، انگیزه و میزان توفیق به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر

#### در یک دانشگاه مفروض، به عنوان معیاری برای ارزیابی

#### کیفیت آموزش آن دانشگاه (E)

محمد فلاح، نسرین بوجاری، مهناز رخشا

همدان: دانشگاه علوم پزشکی-دانشکده پزشکی-دکتر محمد فلاح  
fallah@umsha. ac. ir

**مقدمه:** ارزیابی کیفیت هر نوع فعالیت دشوارتر از سنجش میزان کمیت آن است. برای سنجش کیفیت، شاخص ها و معیارهای عینی و شاخص های مشخص تعریف شده و قابل اندازه گیری و مقایسه مورد نیاز می باشد. اندازه گیری کیفیت آموزش در دانشگاه ها و همچنین کیفیت آموزش اعضای هیات علمی، از مقولاتی است که به دلیل دشواری، کمتر به آن ورود شده است و در آیین نامه های موجود علیرغم تاکید به آن، جایگاه چندان روشن و قابل اعتنا و معیارها و میزان های معتبر و قابل اعتماد ندارد. در این بررسی هدف این است که با جمع بندی میزان تمایل به ادامه تحصیل در دانش آموزان تحصیلات مقدماتی (undergraduate) به مقاطع تحصیلات تکمیلی (postgraduate) و ترجیح انتخاب دانشگاه مقصد به عنوان یک شاخص کیفیت آموزش آن دانشگاه مورد توجه قرار گیرد.

**روش کار:** در این بررسی نتایج انتخاب رشته و قبولی داوطلبین آموزش در مقاطع مختلف تحصیلات تکمیلی (دستیاری، کارشناسی ارشد و PhD) در پنج دوره اخیر آزمون های سراسری، با توجه به دانشگاه قبلی محل تحصیل آنها از نظر تیپ بندی رایج وزارت بهداشت و درمان بر حسب سه تیپ ۱، ۲ و ۳ هم از نظر محل تحصیل قبلی و هم دانشگاه مقصد (انتخابی برای ادامه تحصیل) مورد آنالیز قرار گرفت.

دانشکده در ۸ حوزه می پردازند. هدف از این مطالعه ارایه روش جدید علمی اجرایی ارزیابی دانشکده هاو ایجاد شرایط مناسب برای استاندارد سازی آموزش است.

**روش کار:** مطالعه حاضر جهت ارایه روش اجرایی جدید است. داده ها از طریق چک لیست مصاحبه و بررسی اسناد و مدارک مربوط به دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی قزوین جمع آوری گردید. با توجه به کتابچه ارزیابی درونی و استانداردسازی دانشکده پزشکی وزارتخانه، سال ۱۳۸۵ در ۸ حوزه رسالت و اهداف مدیریت، برنامه آموزشی منابع آموزشی، فراگیران، هیئت علمی، پژوهش و ارزشیابی، چک لیستها تهیه شد. با هماهنگی دانشکده، بازدید از دانشکده، مصاحبه با ریاست و معاونت هاو مسئولین دانشکده، مدیران گروه های آموزشی، اعضا هیئت علمی و فراگیران انجام شد. ارزیابی نظرات و مهارتهای فراگیران با پرسشنامه صورت گرفت. مقیاس اندازه گیری به صورت لیکرت (۳ درجه) کم، متوسط و مناسب بود. سپس نتایج در نرم افزار اکسل مورد بررسی قرار گرفت. قضاوت از درجه متوسط و متوسط به بالا وضعیت مطلوب و درجه متوسط به پایین وضعیت نامطلوب در نظر گرفته شد. نتایج به ریاست محترم دانشگاه و وزارت محترم ارسال گردید.

**نتایج:** یافته ها نشان داد که دانشکده پرستاری و مامایی قزوین در حوزه های رسالت و اهداف، مدیریت، برنامه آموزشی و منابع آموزشی در وضعیت مطلوب قرار دارد. در حوزه هیئت علمی دانشکده مامایی با کمبود مواجه است و در وضعیت نامطلوب است. حوزه ارزیابی نظری در وضعیت مطلوب قرار دارد.

**نتیجه گیری:** دانشکده پرستاری مامایی علوم پزشکی قزوین در اکثر حوزه ها در وضعیت مطلوب قرار داشت. استفاده کاملتر از روش های جدید ارزیابی بالینی، توجه بیشتر به اولویت های اصلی پژوهشی کشور و تکمیل کادر علمی دانشکده پیشنهاد میگردد. لذا اجرا ارزیابی بیرونی درون دانشگاهی با توجه به کتابچه ارزیابی درونی و استانداردسازی دانشکده پزشکی وزارتخانه، باعث شناخت شکافهای سیستم آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات و اقدام برای رفع آنان شده و از این طریق جوابگوی نیازهای جامعه (تربیت دانش آموزان حرفه ای) خواهد بود.

**واژه های کلیدی:** روش جدید ارزیابی، پاسخگویی، ارزیابی دانشکده  
A-10-600-1

### ارزیابی امتحانات پایان ترم جهت ارتقا سنجش تحصیلی (E)

اعظم صامعی، محمود صفاری، فاطمه رنگرز جدی، اکبر علی اصغرزاده،  
مهرداد مهدیان

دانشگاه علوم پزشکی کاشان- دانشکده پیراپزشکی  
azsamei@gmail

**مقدمه:** یکی از مهمترین وظایفی که اعضای هیئت علمی با آن مواجه هستند ارزیابی دانشجویان است که نیاز به داشتن مهارت های خاص دارد، آزمون های دانشگاهی حساسترین نقطه فرایند آموزش و یادگیری بوده که در ارتقا یا رد دانشجویان استفاده می شوند، لذا پس از آزمون باید بدنبال شواهدی برای اطمینان از برگزاری مناسب بود. این تحقیق به منظور ارزیابی امتحانات پایان ترم جهت ارتقا سنجش تحصیلی است.



سلامت ضمن آشناسازی پزشکان با مفاهیم پزشکی مبتنی بر شواهد بر اجرا و ارتقا، طرح‌های استراتژیک فناوری اطلاعات تلاش نمایند.  
**واژه‌های کلیدی:** پزشکی مبتنی بر شواهد، فناوری اطلاعات، مراقبت سلامت، پزشکان  
A-10-567-1

### تعیین عوامل مرتبط با آموزش بالینی اثر بخش از نگاه

#### دانشجویان دانشکده پزشکی (E)

حسام رسول امینی، کمال نصیری پرتوی

kamalnasiri@gmail.com

**مقدمه:** در هر آموزش، ویژگی‌های آموزش گیرنده یک بخش مهم در تعیین موثر یا غیر موثر بودن روش آموزش است. لذا باید با جمع آوری و ارزیابی عوامل موثر در حداکثر بازدهی روش آموزشی از دیدگاه آموزش گیرنده (دانشجویان) بتوان کوریکولوم آموزش را هر چه بیشتر با این ویژگی‌ها تنظیم کرد. این پژوهش در جهت تعیین عوامل مرتبط با آموزش اثر بخشی بالینی از نگاه دانشجویان، در دانشکده پزشکی تبریز و بیمارستان‌های وابسته انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی-مقطعی و با جامعه آماری دانشجویان در حال تحصیل در بخش‌های بالینی رشته ی پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شده است. محیط پژوهش را بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز تشکیل داده است. نمونه گیری به صورت تصادفی از ۷۲ دانشجو صورت گرفته است. ابزار جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه و شامل دو حیطه ی خصومیات فردی فراگیر و خصومیات برنامه آموزشی است. خصومیات هر دو حیطه بر مبنای امتیاز دهی به آن از ۱ تا ۵ تنظیم گردید. پس از جمع آوری اطلاعات اولیه، تجزیه و تحلیل داده ها توسط نرم افزار SPSS ۱۳ صورت گرفته است.

**نتایج:** میانگین نمرات در حیطه خصومیات فردی فراگیر ۰.۰۹۷-۰.۱۲۵ و ۰.۰۹۷-۰.۱۲۵ از کل پنج نمره بود. آنالیز واریانس و رتبه بندی دانکن نشان میدهد دو حیطه فوق را تقریباً میتوان مشابه یکدیگر گرفت و اختلاف معنی داری با هم ندارند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نزدیک بودن هر دو حیطه دست اندرکاران حیطه بالینی جهت ارتقای کیفیت آموزش در نظر گرفتن هر دو ویژگی خصومیات فردی فراگیر و برنامه آموزشی متناسب با فرد گیرنده را مبنایست توأما در نظر داشته باشد. بدیهی است پژوهش‌های قبل و بعد بهتر میتواند ما را جهت تأیید یا رد فرضیه فوق راهنمایی کند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش اثر بخش بالینی، خصومیات فردی فراگیر، برنامه ریزی آموزشی  
A-10-316-3

### رویکردهای مطالعه و تیپ شخصیتی در دانشجویان علوم

#### پزشکی یزد (E)

**نتایج:** نتایج بررسی نشان داد بیش از ۳۰٪ متقاضیان ادامه تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی همدان از دانشگاه‌های تیپ یک، ۵۰٪ از دانشگاه‌های تیپ دو (منهای دانشگاه ع. پ. همدان) و ۸٪ از دانشگاه‌های تیپ سه هستند. این مسئله در بین رشته‌های دستیاری دندانپزشکی به صورت ۶۰٪ از دانشگاه‌های تیپ یک و ۴۰٪ از دانشگاه‌های تیپ دو (شامل خود همدان) می باشد. نتایج تمایل و انتخاب رشته داوطلبین در رشته‌های مختلف کارشناسی ارشد نیز برحسب دانشگاه قبلی محل تحصیل و رشته‌های انتخابی، میزان قبولی دانش‌آموختگان دوره‌های دکتری عمومی و کارشناسی در مقاطع بالاتر در انواع دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور به تفصیل آنالیز گردیده است.

**نتیجه گیری:** با بررسی آماری دقیق از میزان تمایل به ادامه تحصیل و گرایش به انتخاب محل ادامه تحصیل در دانشگاهی خاص، میزان قبولی دانش‌آموختگان آن دانشگاه در مقاطع بالاتر، می توان بطور نسبی جایگاه هر دانشگاه و غیرمستقیم وضعیت آموزش آن را مورد ارزیابی قرار داد.

**واژه‌های کلیدی:** انگیزه، تمایل، توفیق، کیفیت آموزش، تحصیلات تکمیلی، ادامه تحصیل  
A-10-484-1

### نقش فناوریهای اطلاعاتی در پزشکی مبتنی بر شواهد (E)

فاطمه رنگرز جدی، فاطمه ابادری

کاشان، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، گروه م دارک پزشکی  
f.abazari@yahoo.com

**مقدمه:** پزشکی مبتنی بر شواهد استفاده درست، صحیح و خردمندانه از بهترین شواهد موجود در تصمیم‌گیری بالینی برای مراقبت از تک تک بیماران است. ابزارهای فناوری اطلاعات می‌تواند فراهم کننده دسترسی راحتتر به اطلاعات، اصلاح بهتر تصمیمات و نزدیکی بیشتر ارتباط پزشک و بیمار باشد. به همین منظور این مقاله به بررسی نقش فناوری‌های اطلاعاتی در پزشکی مبتنی بر شواهد می‌پردازد.

**روش کار:** این مطالعه به روش مروری- کتابخانه‌ای در طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۸ انجام پذیرفت. داده‌ها از مجلات، کتب و مقالات انگلیسی و فارسی مربوط به سالهای ۲۰۱۰-۲۰۰۰ کشورهای اروپایی، آسیایی، اقیانوسیه و آمریکا از طریق سایتهای مجلات معتبر گردآوری، دسته بندی و ارائه شد.

**نتایج:** استفاده از شواهد بالینی موجب مزایای بی‌شمار از جمله کاهش خطاهای مراقبت پزشکی و اصلاح تصمیم گیری می‌شود. افزایش دسترسی پزشکان به منابع اطلاعاتی معتبر از طریق سیستم‌های پشتیبان تصمیم بالینی و پرونده الکترونیک سلامت بخصوص تلفن همراه و هوشمند در سایر کشورها توانسته است از بهبود استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد حمایت نماید و به پزشکان اجازه می‌دهد تا دسترسی و ارزیابی مناسبی از شواهد بالینی در استراتژی‌های درمانی بیماران خود داشته باشند و از آن‌ها در ارتقا، ارائه خدمات درمانی به بیماران خود استفاده نمایند.

**نتیجه گیری:** از آنجاییکه فناوری اطلاعات نقش مهمی در پیاده سازی پزشکی مبتنی بر شواهد ایفا می‌کند. بنابراین توصیه می‌شود مجریان مراقبت



سید سعید مظلومی، زهره رهائی، طاهره سلطانی، فاطمه قانع عزآبادی

**مقدمه:** بکارگیری رویکردهای متنوع مطالعه در نقاط مختلف جهان در یادگیری بهتر دانشجویان مورد تأیید قرار گرفته است. داشتن برنامه منظم و مطالعه عمیق همراه با تمرکز میتواند در یادگیری بهتر دانشجویان علوم پزشکی مؤثر باشد. لذا این مطالعه با هدف تعیین رویکردهای مطالعه و ارتباط آن با تیپ شخصیتی در دانشجویان علوم پزشکی یزد انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی با شرکت ۱۳۳ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد که به روش طبقه ای انتخاب شدند، در سال ۱۳۸۷ انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه رویکردهای مطالعه و تیپ شخصیتی بود که روایی و پایایی آن تأیید گردید. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** دختران ۷۳/۷٪ و پسران ۲۶/۳٪ جامعه را تشکیل می دادند که ۶۸/۱٪ آنها تیپ شخصیتی B داشتند. آزمودنیها ۵۸/۰۶٪ نمره را در رویکرد عمیق، ۵۶/۷۵٪ نمره را در رویکرد راهبردی و ۷۵/۲۱٪ نمره را در رویکرد سطحی بدست آوردند. دختران و کسانی که تیپ شخصیتی B داشتند، سطحی تر مطالعه می کردند. با افزایش سن استفاده از رویکرد سطحی کاهش می یافت.

**نتیجه گیری:** با توجه به غالب بودن استفاده از رویکرد سطحی که می تواند ناشی از محدود بودن برنامه درسی و تقاضای تکلیف باشد و منجر به بی هدفی و کاهش انگیزه دانشجویان میشود، تدوین برنامه های درسی تکلیف مدار و آموزش مهارتها و رویکردهای مطالعه در بدو ورود دانشجویان به دانشگاه خصوصاً با در نظر گرفتن خصوصیات شخصیتی آنها امری ضروری است.

**واژه های کلیدی:** رویکردهای مطالعه، تیپ شخصیتی، دانشجویان  
A-10-637-2

### دیدگاه دانشجویان کارآموز دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی یزد در خصوص کارآموزی (E)

سیدسعید مظلومی، زهره رهائی، محمدحسن احرامپوش، پرویز شاه میرزآلو، طاهره سلطانی

**مقدمه:** دانشجویان علوم پزشکی براساس آموخته های خود در دوره های کارآموزی ارائه خدمت می کنند. علاوه بر آن یک برنامه مناسب کارآموزی به کارآموز کمک می کند تا طرز تلقی خوبی نسبت به شغلش پیدا کند. پس بایستی کارآموزی در فاصله های مناسب ارزشیابی گردد تا اصلاحاتی در آن صورت گیرد. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان دانشکده بهداشت یزد در خصوص کارآموزی انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی با شرکت کلیه دانشجویان کارآموز دانشکده بهداشت یزد در سال ۱۳۸۷ که به روش سرشماری انتخاب شدند، انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای بود که حیثه های عملی، برنامه ریزی و ارزشیابی کارآموزی را می سنجید و روایی و پایایی آن تأیید گردید. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** دختران ۶۳/۳٪ و پسران ۳۶/۷٪ جامعه را تشکیل میدادند. حدود نیمی از دانشجویان از چگونگی انجام وظایف و ارزشیابی، بی اطلاع بودند. تنها ۳۵٪ دانشجویان از نحوه نظارت مربیان رضایت داشتند و ۷۵٪ آنها عقیده

داشتند که بین تعداد مربیان و دانشجویان هماهنگی وجود ندارد. اکثر دانشجویان عقیده داشتند که کارگاه ها نکات جدیدی به آنها یاد میدهد. با افزایش سن دیدگاه دانشجویان منفی تر می شد.

**نتیجه گیری:** از آنجا که بی اطلاعی دانشجو و سرگردانی وی در غیاب مربی منجر به بی علاقگی و عدم مهارت دانشجو می شود، برنامه ریزی و اطلاع رسانی صحیح، دقت در انتخاب مربیان باتجربه و برگزاری دوره های بازآموزی برای آنان ضروری به نظر میرسد.

**واژه های کلیدی:** کارآموزی، دیدگاه، دانشجو، بهداشت  
A-10-637-3

### نقش انفورماتیک پزشکی در آموزش پزشکی (E)

زینب محمدزاده

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

zeinab\_mohamadzadeh2005@yahoo.com

**مقدمه:** انفورماتیک پزشکی علم و هنر پردازش اطلاعات پزشکی است. در عصر حاضر انفجار اطلاعات انتخاب اطلاعات مفید را از بین انبوه اطلاعات مشکل ساخته بدین جهت حل این مشکل بر روی حوزه مدیریت پایگاه داده های الکترونیک قرار دارد. درسایهای اخیر کاربرد انفورماتیک پزشکی در حوزه آموزش پزشکی مورد توجه جدی دست اندرکاران این حوزه قرار گرفته است. بنابراین دست اندرکاران این حوزه بمنظور بهره برداری از انفورماتیک پزشکی در سیستم ها ایشان باید شرایط استفاده از آنرا نظیر فراگیری سواد کامپیوتری فراهم کنند. این مطالعه به بررسی نقش انفورماتیک پزشکی در آموزش پزشکی می پردازد.

**روش کار:** یک مطالعه توصیفی است که اطلاعات از طریق بررسی منابع کتابخانه ای و مقالات اینترنتی گردآوری شده اند.

**نتایج:** کاربرد انفورماتیک پزشکی بحث سلامتی از راه دور، سلامت الکترونیک، ارائه خدمات پزشکی از راه دور و آموزش پزشکی را دربرمی گیرد. در زمینه آموزش پزشکی یادگیری مبتنی بر کامپیوتر (CAL) روش آموزشی است که از کامپیوتر به منظور طرح سوال، تامین اطلاعات درمانی و چارت درسی دانشجویان استفاده می شود. اکنون تأکید در آموزش پزشکی روی آموزش مبتنی بر مشکل (PBL) است و روش یادگیری مبتنی بر کامپیوتر در صورتی که به صورت صحیح همراه با PBL استفاده شود بیشترین کمک را به آموزش می کند. همچنین شبیه سازی در آموزش ابزار قدرتمندی برای آموزش تکنولوژی و علوم مرتبط با دانش پزشکی می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به مطالب ذکر شده فراگیری دانش انفورماتیک پزشکی برای هرفراگیر جهت توسعه دانش پزشکی بر مبنای انفورماتیک پزشکی ضروری می باشد. در نگاهی به تغییر سریع انفورماتیک پزشکی جهان در می یابیم که نیاز به برنامه های انعطاف پذیر در حوزه آموزش پزشکی براساس دانش انفورماتیک ضروری است.

**واژه های کلیدی:** انفورماتیک پزشکی، آموزش پزشکی، فراگیر  
A-10-633-1



ارزشیابی درس ایمنولوژی توسط دانشجویان پزشکی علوم پایه، فیزیوپاتولوژی و کارورز در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز سال ۱۳۸۹ (E)

کاربردهای پرونده الکترونیکی در حوزه های مختلف بیمارستان های آموزشی درمانی (E)

عباس علّامی، مهرانوش احمدی، فریبا درخشان

مهری غفوریان بروجردنیا، عبدالحسین شکورنیا، حسین الهام پور

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش

دانشکده پزشکی

allami@qums.ac.ir

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز- دانشکده پزشکی- گروه

ایمنولوژی

Mehri\_Ghafourian@yahoo.com

**مقدمه:** از طریق پیاده سازی پرونده سلامتی در بیمارستان های آموزشی درمانی می توان به حوزه وسیعی از فوائد دست پیدا کرد که در این مقاله به بررسی آنها پرداخته می شود.

**روش کار:** این مطالعه با مروری بر منابع در حوزه سیستم های اطلاعات بیمارستانی انجام گرفته است.

**نتایج:** این پرونده ها، کلیه کسانی که در مراقبت از بیمار ذخیل هستند را قادر می سازد تا در زمان مناسب به اطلاعات مرتبط با ویزیت بالینی بیمار دسترسی پیدا کنند. در واقع پزشکان معالج به طور موثر و دقیق اطلاعات مربوط به وضعیت بیماران را با همدیگر تشریح می کنند. در نتیجه زمان لازم جهت جمع آوری اطلاعات، یافتن نتایج آزمایشات، وارد کردن دستورات بالینی، کدگذاری و مستند سازی کاهش می یابد. همچنین تجویز دقیق تر نسخه با پشتیبانی امکانات رایانه ای فراهم می گردد و اجرای نظارت بالینی تسهیل می گردد زیرا تمام اقدامات و فعالیت های صورت گرفته و زمان و تاریخ انجام آن ها توسط کارکنان بالینی برای هر شهروند ثبت می شود. این موضوع خطر شکایات را از طریق مستند سازی بهتر (انتساب اطلاعات کامل و اقدامات انجام شده) برای هر شهروند کاهش می دهد. اطلاعات جمع آوری شده از طریق پرونده سلامتی را می توان برای گزارش دهی در مورد پیشرفت برنامه های ارتقا، سلامت (خصوصا اولویت های ملی) مورد استفاده قرار داد. از فواید دیگر این پرونده ها بهبود تعامل شهروندان و ارائه دهندگان مراقبت های سلامتی از طریق کاهش زمان انتظار، تنظیم بهتر برنامه ها و رزرو کردن وقت و ارائه سریع تر نتایج، خودداری از سوالات یا درخواست آزمایشات غیر ضروری و برنامه ریزی موثرتر اقدامات پشتیبانی مانند حمل و نقل بیمار، مددکاری اجتماعی و ترخیص سریع تر بیمار است. از نظر آموزشی، کوتاه شدن مدت بررسی هر بیمار موجب افزایش تنوع و تعداد بیمارانی خواهد شد که فراگیران در درمانگاه های سرپایی و بخش های بستری در طول دوره آموزشی خود مشاهده می کنند و از سوی دیگر دسترسی سریع تر و دقت بیشتر سابقه بالینی بیماران در کیفیت بررسی های اولیه بیماران توسط فراگیران موثر خواهد بود.

**نتیجه گیری:** به کارگیری پرونده الکترونیکی سلامت در بیمارستان های آموزشی درمانی اجازه می دهد تا نسبت به تقاضاهای متغیر آموزشی درمانی، سریع تر پاسخ داده شود.

**واژه های کلیدی:** مزایا، پرونده الکترونیکی، بیمارستان های آموزشی درمانی  
A-10-137-5

**مقدمه:** ایمنولوژی علمی است که سرعت در قرن حاضر رو به پیشرفت است. دانشجویان پزشکی می توانند بیماریها را براساس این علم تشخیص و تفسیر نمایند. لذا محتویات این درس، کیفیت تدریس، و کسب علم لازم در این زمینه برای دانشجویان پزشکی اهمیت ویژه ای دارد. این مطالعه حاضر قصد دارد برنامه درسی ایمنولوژی رشته پزشکی را در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز مورد بررسی قرار دهد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- مقطعی ۱۹۲ دانشجوی پزشکی شامل ۹۰ نفر در مقطع علوم پایه، ۴۱ نفر در مقطع فیزیوپاتولوژی و ۶۱ نفر در مقطع کارورزی در سال ۱۳۸۹ مورد نظرسنجی قرار گرفتند. جمع آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه ای مشتمل بر ۳۰ سوال پنج گزینه ای (خیلی زیاد، زیاد، تاحدودی، کم، خیلی کم) در ارتباط با محتوا و روش تدریس درس ایمنولوژی بود که قبلا روایی و پایایی آن به تایید رسیده بود. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS در قالب آمار توصیفی ارائه داده شد.

**نتایج:** از مجموع ۱۹۲ نفر شرکت کننده در این پژوهش ۴۷ نفر را پسر و ۱۲۶ نفر را دختر تشکیل می دادند. حدود ۸۵ درصد دانشجویان اعتقاد داشتند که اهداف درس ایمنولوژی با نیاز آنها در رشته پزشکی تناسب دارد و اذعان کردند که محتوای درس در آینده مود استفاده آنها قرار می گیرد. ۶۰٪ دانشجویان فعالیت های یادگیری در کلاس درس را سودمند تلقی کردند و ۲۴٪ از آنان از فعالیت های یادگیری در کلاس درس اظهار رضایت کردند. حدود ۵۳٪ دانشجویان از شیوه تدریس اساتید رضایت قابل توجهی نشان دادند و طبق نظر آنها تقریباً ۵۴٪ اساتید از روش های مناسب جهت تدریس استفاده می کردند. تقریباً ۴۴٪ دانشجویان مشارکت دانشجویان دیگر را در یادگیری موثر می دانستند و از نظرات استاد بر فرآیند یادگیری خود رضایت خاطر داشتند. حدود ۶۰-۷۰٪ دانشجویان در سطح متوسط تا عالی از زمان اختصاص یافته به تدریس، فضای فیزیکی آموزش و چیدمان مسندلیها رضایت خاطر در سطح متوسط تا عالی داشتند. حدود ۶۷٪ دانشجویان از شیوه ارزشیابی درس ایمنی و سوالات امتحانی در سطح متوسط تا عالی رضایت داشتند. بطور کلی حدود ۷۳٪ دانشجویان در سطح متوسط تا عالی از درس ایمنی رضایت خاطر نشان دادند.

**نتیجه گیری:** یافته های این مطالعه نشان می دهد دانشجویان پزشکی محتوای درس ایمنولوژی را در حد متوسط تا مطلوب ارزیابی می نمایند. بازبینی محتوای درس و روشهای تدریس اساتید میتواند در رفع مشکلات و جلب رضایت بیشتر دانشجویان پزشکی موثر باشد.

**واژه های کلیدی:** درس ایمنولوژی، ارزشیابی، دانشجویان پزشکی، اساتید

A-10-451-1





### مقایسه رضایت دانشجویان از آزمون

#### بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی در واحد فن پرستاری (E)

طاهره صادقی، فرح عزیزی، معصومه نیشابوری، فاطمه رنجکش

علوم پزشکی قزوین

masomeh\_n\_1359@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی مهارت‌های بالینی دغدغه خاطر دانشجویان و مدرسین علوم پزشکی می‌باشد از این روش می‌توان بعنوان یک راهکار جهت اجرای ارزشیابی صحیح و اصولی استفاده نمود تا رضایت دانشجویان تامین گردد و باعث شود که برنامه آموزشی مرور شده و نقائص و کمبودهای آن مشخص شوند. مقایسه رضایت دانشجویان از آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند و امتحان سنتی در واحد فن پرستاری در دانشجویان فن پرستاری در سال ۱۳۸۸-۱۳۸۹ می‌باشد. **روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است که در آن میزان دانش و مهارت بالینی ۴۶ دانشجوی پرستاری واحد فن پرستاری با روش ارزشیابی بالینی با ساختار عینی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج سال ۱۳۸۹ تعیین شد. جهت ارزیابی ۷ مهارت بالینی در پراتیک ۷ ایستگاه شماره گذاری شده دانشجویان از هر ایستگاه امتیازی (هر ۵ دقیقه یک دانشجو) کسب کرده و در نهایت نمرات ایستگاهها جمع و نمره کل را بدست آمد. بعد از امتحان میان ترم با روش سنتی و بعد از امتحان پایان ترم با روش OSCE و رضایت دانشجویان با استفاده از فرم رضایت ۶ حیطه اندازه‌گیری شد و نهایت رضایت دو روش با استفاده از آزمون تی زوجی در سطح معنی‌داری ۹۵ با هم مقایسه شدند.

**نتایج:** اکثریت نمونه‌ها (۳۰/۴ درصد) ۲۱ ساله بود. اکثریت نمونه‌ها (۷۸/۳ درصد) مجرد بودند. میانگین و انحراف معیار نمره دانشجویان از آزمون OSCE و امتحان سنتی به ترتیب (۱/۱۹ و ۱۶/۶۴) و (۱/۴۹ و ۱۵/۴۳) می‌باشد. میانگین رضایت دانشجویان از آزمون OSCE و سنتی به ترتیب  $21/0 \pm 5/2$  و  $14/76 \pm 6/94$  می‌باشد که بین رضایت از دو روش تفاوت معنی‌داری مشاهده می‌شود ( $P \leq 0.000$ )

**نتیجه‌گیری:** میزان رضایت دانشجویان از آزمون فن به روش OSCE در ارزیابی توانایی‌های بالینی و امتحان عملی در ارزیابی توانایی‌های بالینی بیشتر و مناسب‌تر بوده است.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون بالینی ساختار یافته هدفمند (OSCE) - امتحان سنتی - رضایت دانشجویان

A-10-691-1

#### بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص نحوه ارائه کارآموزیها و

#### کارورزی‌ها رشته فیزیوتراپی (E)

صدیقه مختاریپور، میترا امینی، جواد کجوری، مرضیه برزگر، مریم

ابراهیمیان، زهرا صفاری

شیراز خیابان زند، دانشکده پزشکی ساختمان شماره ۳ طبقه هفتم ف مرکز

مطالعات

smokhtarpour86@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش به شیوه جامعه نگر سبب ارتقا، سطح دانش و مهارت دانش‌جویان شده و باعث ارضا، دانشجو از شناخت مشکلات دانشکده، طرح راه حل‌ها و تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری از اطلاعاتی که خود جمع‌آوری کرده می‌شود و فرصتی برای ابتکار و نوآوری می‌باشد. در دانشگاه علوم پزشکی شیراز کمیته جامعه نگر همراه با شورای هماهنگی آموزش و سلامت تیمی را جهت بهبود ارائه هر چه بهتر کارآموزی‌ها تشکیل داده اند، که هدف از این تیم بهبود کیفیت کارآموزی‌ها از طریق تهیه لاگ بوک به کمک دانشکده‌ها برای هر کارآموزی و کارورزی و نظارت بر تکمیل آنها توسط دانشجویان و تایید مربیان می‌باشد. بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص نحوه ارائه کارآموزیها و کارورزی‌ها رشته فیزیوتراپی

**روش کار:** این مطالعه که به روش پژوهش کیفی می‌باشد، در مهر سال ۸۹ انجام گرفت. جامعه آماری این مطالعه دانشجویان رشته فیزیولوژی مقطع کارشناسی بودند که در حال گذراندن کارآموزی‌هایی ارائه شده در ترم اول سال ۹۰-۸۹ بودند. جهت نمونه‌گیری به صورت تصادفی سه بیمارستان که به عنوان فیلد کارآموزی در نظر گرفته شده بود انتخاب شد. ابزار اندازه‌گیری در این مطالعه مصاحبه نیمه ساختار یافته بود.

**نتایج:** جهت شروع بحث از دانشجویان خواسته شد که به سه سوال عمده زیر پاسخ دهند: آیا مدت زمان ارائه کارآموزی کافی بود؟ آیا توالی دروس منطقی و مناسب بود؟ آیا محتوای درونی مناسب بود؟ وضعیت اجرای لاگ بوک‌ها چگونه است؟ مهمترین عواملی که دانشجویان به آن اشاره کردند شامل موارد زیر می‌باشد. تنوع اساتید و همراه بودن مربی در تمام طول دوره کارآموزی، استفاده از لاگ بوک به عنوان یک سند معتبر انجام فعالیتها، نیاز به هماهنگی و همپوشانی بیشتر بین دروس عملی و تئوری، نیاز به اتفاق نظری بیشتر اساتید در مورد نحوه تدریس دروس عملی، ایجاد کردن انگیزه‌های لازم جهت رقابت سازنده علمی در دانشکده، رضایت دانشجویان از تدریس دانشجویان دوره دکترای رشته فیزیوتراپی، رضایتمندی کم در کارآموزی‌های که از دستیاران تخصصی (رزیدنت‌های تخصصی) استفاده می‌شود، کمبود تعداد و تنوع بیماران که تکمیل لاگ بوک‌ها را با مشکل مواجه کرده و همچنین دانشجویان توافقی زیادی در مورد افزایش مدت زمان کلینیک‌های درمانی و کاهش کارآموزی بیمارستان اعلام نمودند.

**نتیجه‌گیری:** نتایج بدست آمده از این بررسی حاکی از آن است، دانشجویان از تدریس دانشجویان دوره دکترای رضایتمندی بیشتری نشان دادند و استفاده از لاگ بوک در این دانشکده به عنوان یک سند معتبر از فعالیت‌هایی که دانشجو انجام داده می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** لاگ بوک، بررسی دیدگاه، فیزیوتراپی، ارائه کارآموزیها

A-10-607-2

#### نقش رویکرد شش سیگما در ارتقای کیفیت خدمات آموزشی

#### (E)

سلیمه گوهری نژاد، زهرا فرجی، مهدی ورمقانی، سارا قدوسی مقدم



شناختی را در بر دارد در حالیکه اکثر فراگیران توانایی تفکر مستقل و حل مشکل را نداشته و تقویت تفکر انتقادی صورت نمی گیرد، چراکه به آنها یاد داده نمی شود که چگونه یاد بگیرند. یادگیری خود محور می تواند به عنوان یک ابتکار عمل فردی با یا بدون کمک دیگران در تشخیص نیازهای یادگیری، تنظیم اهداف یادگیری، مشخص کردن منابع مادی و انسانی، بکار گیری استراتژیهای مناسب و ارزشیابی برایندهای آن بکار گرفته شود. لذا بکارگیری یادگیری خود محور به عنوان یکی از استراتژیهای آموزش غیر مستقیم می تواند در ارتقاء کمیت و کیفیت آموزش تئوری و بالینی دانشجویان پرستاری نقش اساسی داشته باشد.

**روش کار:** مطالعه حاصل مرور مطالعات منتشر شده در این مورد در پایگاههای اطلاعات علمی و مجلات مربوطه می باشد.

**نتایج:** بیش از دو دهه نیست که یادگیری خود محور وارد آموزش پرستاری شده و نظر بسیاری از اساتید پرستاری را به خود جلب کرده است. از جمله استراتژیهای یادگیری خود محور، استراتژیهای ذهنی و شناختی می باشند. استراتژیهای ذهنی شامل: نمونه سازی ذهنی، گفتگوی متقابل استاد و دانشجو، استفاده از بحثهای گروهی، پرسش و پاسخ، نمایش فیلم، دادن حداکثر فرصت پاسخگویی به دانشجو و عکس العمل مناسب از سوی استاد می باشد که باعث انتقال تدریجی مسئولیت به دانشجو می شود و استراتژیهای شناختی شامل: استفاده از کمک کننده های حافظه، تشریح جزئیات و نکته گرفتن از آنها، استراتژیهای درک مطلب، استراتژی حل مسئله و استراتژی مبتنی بر پروژه می باشد. مهارتهای مورد نیاز استاد در روش خود محور شامل: توانایی ایجاد محیط متناسب یادگیری با تمرکز بر نیازهای دانشجویان و توانایی ارتقا یادگیری خود محور به گونه ای که هر فرد قادر به طراحی برنامه های یادگیری بر اساس (SDL) باشد. مهارتهای مورد نیاز فراگیر شامل: خود پرسی (چرا، چگونه، کجا، ...)، بررسی شخصی، نظارت بر خود، تحلیل و دسته بندی و جای دادن مطالب در حافظه می باشد. استفاده از این روش در بالین پرستاری نیز به منظور کسب مهارتهای عملی حائز اهمیت می باشد. نتایج تحقیقات نشان داده است که کاربرد یادگیری خود محور در آموزش پرستاری باعث افزایش اعتماد به نفس و درک نسبت به نیازهای یادگیری شده، همچنین ظرفیت یادگیری موارد جدید را افزایش داده و منجر به توسعه توسعه مهارتهای رهبری، ارتقا سطوح ارتباط با بیمار، مسئولیت پذیری در مراقبتهای پرستاری و حفظ پویایی آن در محیط بالینی شده است و با ارتباط نزدیکی که بین دروس نظری و عملی برقرار می کند، باعث توسعه مهارتهای یادگیری مستقل و یادگیری بر اساس حل مسئله (PBL) (به عنوان یکی از استراتژیهای مهم در کار بالینی) و خود ارزشیابی می شود. ولی لازم بذکر است که در تمام شرایط و در مورد تمام دروس قابل اجرا نمی باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج تحقیقات در خصوص مزایای این روش و کاربردی بودن آن در آموزش و بالین پرستاری، بکارگیری آن و شناخت ابزار خود ارزشیابی (SDLS) که بهترین ابزار برای میزان آمادگی دانشجو توسط خود او و از جمله ضرورتهای انجام کار به منظور استفاده و کاربرد این روش است، توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، یادگیری خود محور، دانشجو، پرستاری، تئوری، بالین.  
A-10-757-1

تئوری های یادگیری و نقش مهم آنها در آموزش پزشکی (E)

دانشگاه علوم پزشکی تهران

goharinezhad@gmail.com

**مقدمه:** در دنیای متغیر کنونی، بسیاری از سازمانها، بدنال راههایی هستند تا از طریق آنها به مزیت رقابتی دست یابند و خدمات و محصولات خود را از دیگران متمایز سازند. یکی از استراتژیهای موجود برای دستیابی به این مهم، ارائه خدمات باکیفیت است. جهت تحقق این موضوع سازمانها الزاماً، میبایست الگوهای سنتی را کنار گذاشته و به منظور تأمین کامل نیازمندیهای مشتری به سمت استقرار سیستمهای زیر بنایی و پس از آن تکنیکهای مهندسی، جهت شناسایی و اصلاح فرایندها و تناقضات موجود در فرایندهای کار خود قدم بردارند. در این راستا اولین قدم شناسایی وضعیت موجود فرایندها و ثبت نقاط قوت و ضعف این فرایندها و سپس تعریف پروژههای بهبود جهت افزایش رضایت مشتری، کاهش استراتژیک هزینهها و رشد کمی و کیفی می باشد. هدف مقاله حاضر، بررسی نقش شش سیگما در بهبود کیفیت خدمات آموزشی و پیشنهاد مکانیسم اجرایی این رویکرد در موسسات آموزش عالی ایران است.

**روش کار:** پژوهش حاضر به صورت مروری بوده که با استفاده از منابع کتابخانه ای و اینترنتی انجام یافته است. بدین منظور نتایج اکثر مطالعات در کشورهای مختلف که رویکرد شش سیگما را اجرا کرده اند شامل کاهش هزینهها، کاهش زمان انتظار انجام خدمت، کاهش خطاهای فرایندی و ... می باشد و تمامی مطالعات بستر سازی مناسب و آموزش مداوم را از ضروریات اجرای ان عنوان می کنند.

**نتیجه گیری:** شش سیگما یک رویکرد سیستماتیک برای بهبود فرایندهای کاری بر پایه نیاز مشتری و تجزیه و تحلیل واقعی فرایندهای در حال انجام در هر موسسه ای می باشد. رویکرد شش سیگما بعنوان کلید موفقیت سازمانها در بهبود و نوآوری، ابتدا کلیه فرایندهای تولیدی و خدماتی را تحت کنترل در آورده و حرکت در سطح افزایش سیگماها (بهبود سطح فرایندی) را شروع میکند. گفتنی است که فرهنگ سازمانی یک عامل اساسی در اجرای فنون بهبود کیفیت از جمله شش سیگما است لذا پیاده سازی آن به بستر سازی و پذیرش فرهنگ کیفیت در آن سازمان نیاز دارد.

**واژه های کلیدی:** شش سیگما، بهبود کیفیت، خدمات آموزشی  
A-10-389-3

نقش یادگیری خود محور در ارتقاء کمیت و کیفیت آموزش

تئوری و بالینی پرستاری (E)

فاطمه سمیعی سبینی، فاطمه الحانی

قزوین - بلوار شهید با هنر - دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
samiei.modares@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش فعالیتی است هدف مدار و از پیش طراحی شده، که هدفش فراهم کردن فرصت ها و موقعیت هایی است که امر یادگیری (فرایند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد بر اثر تجربه) را در درون یک نظام پرورشی تسهیل کرده و سرعت می بخشد. کلاسهای درسی که امروزه برگزار می شود بیشتر به صورت آموزش مستقیم برگزار می شود و سطوح ابتدایی



A-10-832-1

مهران علیچان زاده، رفعت محبی فر، فرزاد پیرویان

### وضعیت آموزش داروسازی از دید دانش آموختگان (E)

علوم پزشکی قزوین

mehran\_alijanzade@yahoo.com

فرزین هادی زاده

دانشکده داروسازی مشهد  
hadizadehf@mums.ac.ir

**مقدمه:** فاصله میان سالهای ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۴ از سوی یونسکو به عنوان، دهه آموزش برای توسعه پایدار نامیده شده است. هدف از این برنامه یکپارچه سازی مبانی، ارزشها و نحوه اجرای عملی مفاهیم توسعه پایدار در همه آموزشهای عمومی و آکادمیک (آموزش پزشکی) می باشد. پرداختن به جنبه های آموزشی، خصوصا آموزش پزشکی بسیار حیاتی میباشد. برنامه ریزی در حوزه تحقیق، پژوهش و مطالعات بنیادی و کاربردی از الزامات و نیازهای جدی در نظام آموزشی کشور می باشد. تنویرهای مختلفی از یادگیری، برای استفاده در آموزش پزشکی در دسترس است، مهم آن است اصول یادگیری را آموخته و تفاوت فهم افراد را در فرآیندهای مختلف درک نماییم. برن و همکارانش یادگیری را به عنوان تغییر نسبتا دائمی هم در رفتارهای قابل مشاهده و هم در بینش و نگرش فرد تعریف می کنند. نکته مهم این است که یادگیری با استفاده از فعالیت آموزشی که متناسب با فرد طراحی شده بهتر و سریعتر اتفاق می افتد. هدف از این مطالعه بررسی تنویرهای یادگیری و نقش با اهمیت و اساسی آنها در آموزش پزشکی می باشد.

**مقدمه:** با توجه به مشکلات نظام آموزشی در این مطالعه تعدادی از دانش آموختگان داروسازی مشهد از لحاظ مشکلات سیستم دانشگاهی مورد سوال قرار گرفتند و راهکارهای حل مشکلات مهم بررسی شد.  
**روش کار:** عده ای از دانش آموختگان در دو دسته اساتید دانشکده داروسازی مشهد و تعدادی از شاغلین غیر هیئت علمی طی پرسشنامه ای در مورد مشکلات و راهکارهای پیشنهادی مورد سوال قرار گرفتند و نتایج حاصل بررسی شد.

**نتایج:** مهمترین مشکلات این گروه عدم مطابقت آموخته های آنها با نیازهای کاری در جامعه، عدم وجود سازکار مشخص برای ارتباط دانش آموختگان با یکدیگر و عدم امکان انجام فعالیت های پژوهشی بود. راهکارهای پیشنهادی در مورد اول اصلاح سرفصل های آموزشی در انطباق با نیازهای جامعه و در مورد مشکل دوم تشکیل باشگاه دانش آموختگان در سطح دانشگاه بصورت فیزیکی یا بصورت مجازی روی سایت دانشگاه برای برقراری امکان ارتباط بین دانش آموختگان و در مورد سوم یعنی عدم امکان انجام فعالیت های پژوهشی برگزار کارگاههایی جهت آشنایی دانش آموختگان با پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد و تشویق ایشان به تاسیس شرکت های دانش محور بود.

**واژه های کلیدی:** آموزش داروسازی، دانش آموختگان، چالش ها و راهکارها  
A-10-719-2

### برنامه درسی زمینه محور مدلی برای پاسخگویی و حاکمت

#### بالینی در آموزش پزشکی (E)

محمد حسین یارمحمدیان

yarmohamadian@mng.mui.ac.ir

برنامه ی درسی زمینه محور یکی از انواع مدل های طراحی برنامه درسی است که قصد دارد برنامه های آموزش پزشکی را از طریق پیوند دادن با زمینه، محیط و شرایط یادگیری در محیط دانشکده های علوم پزشکی و نیز مراکز و موسسات ارائه ی خدمات سلامت، تبدیل به برنامه ای متعهد به جامعه و پاسخگو به نیازهای دانشجویان، جامعه و نظام سلامت و در جهت حاکمت بالینی بنماید. این برنامه ی درسی از مبانی تاریخی و فلسفی و تحول رشته ی برنامه ی درسی و نیز الگوهای تغییر برنامه ی درسی سرچشمه می گیرد. نظریات پیشرفت گرای و ساختار گرای اثر چشمگیری بر روند تحول و توسعه ی این مدل از برنامه ی درسی گذاشته است. همچنین این برنامه بدنبال توسعه ی مهارت و شایستگی در دانش آموختگان علوم پزشکی می باشد. پژوهشگران بسیاری با تاسی از روند های تکاملی برنامه های آموزش

**روش کار:** مطالعه حاضر به صورت مروری و با استفاده از پایگاه های معتبر اینترنتی تهیه گشته است. یافته ها: نوع تنوری یادگیری وجود دارد که شامل: ۱- تنوری تسهیل: این تنوری براین عقیده استوار است، که انسان ها بطور طبیعی علاقه مند و مشتاق به یادگیری می باشند. این تنوری به طور ویژه برای آموزش پزشکی و آموزش کاربردی علمی مناسب است، مشورت با بیماران دارای تشخیص غیر معمول، ارتباط با والدین برای تاثیر بر کودکان و مدیریت بیماران سرطانی مثالهایی خوب برای این تنوری هستند. ۲- تنوری شناختی: یادگیری را به عنوان یک فرآیند پیوسته از اطلاعات جدید با حقایق آموخته شده در گذشته مرتبط می داند. طبق گفته برن این تنوری بر اهمیت تجارب و حل مسئله و توسعه بینش، تمرکز دارد. در آموزش پزشکی این تنوری نقش بزرگی را در جنبه های مختلف همچون افزایش مهارت های جراحی بر عهده دارد. ۳- تنوری رفتار: به تغییرات رفتاری در اشخاص می پردازد، تمرین و مهارت در اینجا نقش اساسی را ایفا می کند. ۴- تنوری یادگیری اجتماعی اشاره به این مطلب دارد که افراد در جامعه چگونه از یکدیگر می آموزند و در کنش های ارتباطی چگونه یاد می گیرند. ۵- تنوری تقویت حاکمی از آن است که شخص رفتارهای مثبت و شادی بخش را به صراحت دوباره تکرار خواهد کرد. هدف از انواع تنویرهای یادگیری انتخاب بهترین تنوری در رابطه با افراد است. در فرآیند آموزش می بایست به تفاوت های افراد توجه کرده و متناسب با آن یادگیری را اعمال نماید. در یادگیری در بزرگسالان به گفته مالکوم ناول چند ویژگی موثر است: ۱- خودمختاری ۲- تجارب زندگی و دانش ۳- جهت گیری اهداف ۴- عمل ۵- احترام ۶- انگیزش ۷- حافظه ۸- انتقال دانش و در نهایت ۹- ارتباطات.

**نتیجه گیری:** آموزش پزشکی زمینه ای با رشد سریع می باشد. یادگیری در آموزش پزشکی فرآیندی پیوسته و پی در پی است و تداوم رمز موفقیت و کارایی در آن است. توجه به امر آموزش پزشکی منجر به تقویت نظام سلامت و ارتقاء سلامت می گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، تنوری یادگیری، نظام سلامت



**مقدمه:** باتوجه به اهمیت نظرات خانواده بعنوان یکی از ارکان مهم در رشد دانشجویان در مثلث خانواده - دانشگاه - دانشجو و به منظور دخالت دادن دغدغه های خانواده دانشجویان در برنامه ریزی، مدیریت دانشگاه و دانشکده، مهمترین دغدغه های خانواده دانشجویان در هنگام تحصیل فرزندانشان در دانشگاه بررسی شد.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی - مقطعی بر خانواده دانشجویان ترم های اول و دوم دانشکده پیراپزشکی در سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ صورت پذیرفت. گردآوری داده ها با پرسشنامه محقق ساخته که روایی صوری و محتوای آن توسط اعضا هیئت علمی و روانشناسان تأیید شده بود، انجام شد. پرسشنامه در ابتدای جلسه تعامل خانواده و دانشگاه (در میان خانواده دانشجویان ترم یک و دو که در جلسه تعامل خانواده و دانشگاه دعوت شده بودند) توزیع شد و سپس از تکمیل جمع آوری گردید. داده ها با آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از ۲۳۰ خانواده دعوت شده، ۱۲۴ خانواده در جلسات شرکت نمودند. ۴۰٪ ۸ درصد شرکت کنندگان از کاشان و آران و بیدگل، ۴۹٪ ۲ درصد از سایر شهرهای استان اصفهان و بقیه از غیر استان اصفهان بودند. مهمترین دغدغه خانواده ها به ترتیب عبارت بود از: دوستان و هم اتاقی ها ۲۷/۵ درصد، محل سکونت ۲۷/۵ درصد، مسایل درسی ۲۵ درصد، مشکلات خوابگاه ۲۵ درصد، وضعیت تغذیه ۲۰/۸۳ درصد، کاهش نظارت خانواده ۱۹/۲ درصد. **نتیجه گیری:** به نظر می رسد خانواده دانشجویان از نظر تغذیه و کاهش نظارت خانواده کمترین دغدغه را داشته و مسایل مربوط به دوستان و هم اتاقی ها و محل سکونت دانشجویان، بیشترین دغدغه آنها میباشد. علل و جزئیات مربوط به دغدغه خانواده در مورد دوستان و هم اتاقی ها قابل بررسی است و از طرفی به نظر می رسد مسئولین دانشجویی بایستی علاوه بر این موضوع به محل سکونت و خوابگاههای دانشجویی توجه بیشتری مبدول نمایند

**واژه های کلیدی:** خانواده، دانشجو، دانشگاه، تحصیل، دغدغه  
A-10-262-4

### تبیین درک اعضای هیأت علمی از جایگاه آموزش بین حرفه ای در نظام آموزش علوم پزشکی: مطالعه کیفی (E)

محبوبه خیاب مافی نژاد، سلیمان احمدی، سید کامران سلطانی عربشاهی، شعله بیگدلی، اکرم هاشمی

دانشگاه علوم پزشکی تهران - دانشکده پزشکی - دپارتمان آموزش پزشکی  
mahboobe.mafinezhad@gmail.com

**مقدمه:** امروزه یکی از توانمندی های ویژه ای که ضرورت کسب آن در بین اعضای تیم سلامت بیش از پیش احساس می گردد، تقویت روحیه ی کارگروهی و همکاری با سایر اعضای تیم سلامت است که در روند مراقبت از بیماران و پاسخگویی حرفه ای نیز تاثیر بسزایی خواهد داشت. این تحقیق به تبیین درک اعضای هیأت علمی از جایگاه آموزش بین حرفه ای می پردازد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه کیفی و به روش تجزیه و تحلیل محتوا است. در این مطالعه از روش نمونه گیری مبتنی بر هدف استفاده شد که تا زمان رسیدن به اشباع داده ها ادامه یافت. نمونه های این پژوهش را اعضا

پزشکی به دفاع از این مدل برای پاسخگویی در مقابل جامعه و نیز حاکمیت بالینی با محوریت بیمار در آموزش پزشکی پرداخته اند. با اینحال نکته ی مهم این است که علاوه بر مزایای این مدل به بررسی معایب و نقاط ضعف آن بپردازیم و بتوانیم رویکردی کاملا واقع گرایانه و کاربردی در این مورد داشته باشیم. این مقاله به بررسی و تحلیل این مدل از نظر تاریخی و نیز تحلیل مزایا و معایب آن می پردازد و در انتها پیشنهادهای جهت کاربرد بهتر این مدل در برنامه های آموزش پزشکی ایران ارائه می نماید.

**واژه های کلیدی:** برنامه ی درسی زمینه محور، پاسخگویی، حاکمیت بالینی، آموزش پزشکی، نیازهای آموزشی، تغییر برنامه های درسی

A-10-925-1

### مدلهای نیازسنجی سلامت و کاربرد آن در تدوین راهبرد های آموزش علوم پزشکی (E)

محمد حسین یارمحمدیان، سوسن بهرامی، احمد علی فروغی ابری

yarmohamadian@mng.mui.ac.ir

نیازسنجی اولین و مهمترین رکن و مولفه ی هر نوع برنامه ی آموزشی است. نیازسنجی در سیاست گذاری، طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزش پزشکی از آنجا که پاسخگو و مسئول در برابر نیازهای فزاینده، متنوع و حیاتی جامعه می باشد اهمیت بیشتری می یابد و بدین لحاظ شناسایی و تحلیل مدل ها و رویکردهای نیازسنجی در آموزش پزشکی از مهمترین ابزارهای سیاست گذاری و تحلیل سیاست های آموزشی در دانشگاههای علوم پزشکی می باشند. در طبقه بندی های مرسوم از مدل های نیازسنجی معمولا آنها را بطور سنتی به دو دسته ی مدل های توافق مدار و مساله محور تقسیم می کنند اما امروزه این طبقه بندی سنتی بویژه در آموزش پزشکی جوابگو نیست. مدل های نیازسنجی آموزشی بایستی با دیدگاه عمیق تری سطح بندی شده و کاربرد هر کدام در سطح سیاست گذاری، طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزش پزشکی مورد تحلیل قرار گیرد. چنین سطح بندی به مدیران و برنامه ریزان سطوح مختلف نظام آموزش پزشکی امکان افزایش اثربخشی و تربیت موثر دانش اموزخانگان و نیز تلاش در جهت حمایت بالینی در آموزش پزشکی را فراهم می سازد.

**واژه های کلیدی:** مدل های نیازسنجی، نیازسنجی سلامت، راهبردهای آموزش پزشکی، برنامه ریزی آموزش پزشکی، سیاست گذاری در آموزش پزشکی

A-10-925-2

### مهمترین دغدغه خانواده دانشجویان در هنگام تحصیل در دانشگاه: محمول جلسات تعامل با خانواده دانشجویان (E)

اکبر علی امصغرزاده، فخرالسادات میرحسینی، حمیدرضا ملکوتی شاد، فاطمه رنگرز جدی، زهرا زنجانی

کاشان دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
aaliasgharzadeh@yahoo.com



**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که مشارکت مدرسین در تصمیم گیری مدیران به منظور بهبود و ارتقای وضعیت آموزشی موجود ضروری می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** وضعیت آموزشی، پزشکی، مدرسین، علوم پایه.  
A-10-408-5

### بررسی چگونگی ارتباط عملکرد اساتید با فرآیند یادگیری

### دانشجویان رشته دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

### واحد بین الملل در دوره علوم پایه (E)

سیده مهسا افرا، آرش بدیع، آیدا جمشیدی

کیش دانشگاه علوم پزشکی شیراز واحد بین الملل  
afra\_mahsa@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی ارتباط عملکرد اساتید با فرآیند یادگیری دانشجویان یکی از موثرترین معیارها در ارتقا، سطح علمی دانشجویان می باشد. منظور از این مطالعه مشخص کردن تاثیر شیوه تدریس و برخورد اساتید از نظر دانشجویان در میزان فرآیند یادگیری آنها در مقطع علوم پایه و یافتن علت سطح علمی نامطلوب دانشجویان با توجه به عملکرد مناسب اساتید می باشد.

**روش کار:** مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی است. جمع آوری داده ها از طریق ۱۰۰ عدد پرسشنامه که به طور تصادفی ساده در بین دانشجویان دانشکده مذکور در بهمن ماه ۱۳۸۹ انجام گرفته که تعداد ۸۱ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد و با بهره گیری از برنامه نرم افزاری SPSS 17 و مقیاس لیکرت (۱. بسیار موافقم ۲. موافقم ۳. نظری ندارم ۴. مخالفم ۵. بسیار مخالفم) داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند.

**نتایج:** یافته ها در جمع بندی کلی اطلاعات پرسشنامه نشان داد که در مورد یک: اطلاعات کافی اساتید ۸۱/۵٪، مورد دو: آمادگی اساتید برای حضور در جلسه آموزشی ۷۲/۸٪، مورد سه: استفاده از مثال های قابل فهم ۶۳/۷٪، مورد چهارم: ارتباط مناسب اساتید با دانشجویان ۶۰/۳٪ می باشد. همچنین در این پرسشنامه ۷۱/۶٪ از دانشجویان از زمان بندی آموزشی رضایت نداشتند. از طرفی دیگر ۵۷٪ از آنها با توجه به سیستم آموزشی اظهار داشتند که در دوره آموزشی علوم پایه تاثیری در فعالیت آینده آنها ندارد.

**نتیجه گیری:** نتایج حاصل از پرسشنامه نشان می دهد که با توجه به اینکه سطح علمی و نوع برخورد اساتید در سطح بسیار مطلوبی می باشد اما دانشجویان اظهار دارند که سیستم آموزشی علوم پایه آمادگی لازم را برای فعالیت آموزشی آینده آنها فراهم نمی نماید، لذا عدم آمادگی را می توان به زمان بندی نامناسب آموزشی نسبت داد.

**واژه‌های کلیدی:** فرآیند یادگیری دانشجویان، ارتقا سطح علمی دانشجویان، شیوه تدریس اساتید.

A-10-976-2

### روشهای یادگیری در دانشجویان پزشکی دانشگاه شاهد (E)

زهره چوهری، علیرضا نائینی، رویا یارایی، کبری عنبری

هیأت علمی با تجربه بیش از ۵ سال تدریس تشکیل دادند. به منظور جمع آوری اطلاعات از مصاحبه نیمه ساختارمند استفاده شد.

**نتایج:** چهار تم اصلی که از مصاحبه با دانشجویان حاصل شد تحت عناوین عوامل تاثیرگذار و ساختار نظام آموزشی پیامدهای آموزش بین حرفه ای و مفهوم آموزش بین حرفه ای بود. وجود عواملی از قبیل نبود ساختار فیزیکی متناسب با آموزش بین حرفه ای، دشواری تنظیم برنامه های آموزشی مشترک بین حرفه ای، موانع فرهنگی و اقتصادی، فاصله ی حرف مختلف از یکدیگر، عدم آشنایی متولیان امر آموزش با مفهوم آموزش بین حرفه ای باعث گردیده است که تدوین و اجرای برنامه های آموزش بین حرفه ای در ساختار آموزش کنونی، با موانعی در بحث تدوین و اجرای ساختارمند مواجه گردد.

**نتیجه گیری:** نتایج این پژوهش میتواند به متولیان امر آموزش در یافتن راهکارهایی برای توجه بیشتر به بحث مهارت ها و همکاری های بین حرفه ای و حرکت به سمت پیاده سازی برنامه های آموزش بین حرفه ای که زمینه ساز تربیت فارغ التحصیلانی پاسخگو خواهد بود یاری رساند.

**واژه‌های کلیدی:** جایگاه آموزش بین حرفه‌ای، نظام سلامت، تجزیه و تحلیل محتوا

A-10-868-2

### بررسی دیدگاه مدرسین علوم پایه در مورد وضعیت آموزشی

### دانشگاه (E)

احمد وهابی، مهناز صیادی، شهرام شریفی

سنندج- خ پاسداران- دانشگاه علوم پزشکی کردستان- دانشکده بهداشت  
ahvahhabi@gmail.com

**مقدمه:** نیازهای جامعه مرتباً در حال تغییر است، بنابراین ایجاد تغییر در آموزش نیز لازم است؛ دیدگاه اساتید، به عنوان آموزش دهندگان و معتبرترین رده های درگیر در آموزش پزشکی، از اهمیت بالایی برخوردار است. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت آموزشی دانشگاه از دیدگاه مدرسین علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۸۵ انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی، تمامی مدرسین علوم پایه شامل ۷۲ نفر مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه ای دو قسمتی شامل مشخصات دموگرافیک و سئوالات مربوط به نظرات اساتید در مورد وضعیت آموزشی دانشگاه بود. یافته ها: ۳۴/۷٪ افراد مورد مطالعه زن و بقیه مرد بودند. ۵۱/۴٪ در دانشکده پزشکی و بقیه در دانشکده های پرستاری- مامایی و بهداشت مشغول تدریس بودند. ۸۹/۱٪ شرکت کنندگان در کارگاههای آموزشی، محتوی کارگاهها را متناسب با نیازهای آموزشی خود دانسته و ۸۴/۷٪ معتقد بودند که مدرس قبل از تدریس، باید دوره آموزش تدریس را بگذرانند. توانایی سخنوری، داشتن توان علمی، توان مهارتهای ارتباطی از مهمترین عوامل و فعالیت پژوهشی استاد به عنوان کم اهمیت ترین عامل در موفقیت آموزشی مدرسین عنوان شده بودند. ۶۲/۵٪ مدرسین وضعیت فیزیکی و امکانات نمایی کلاسها را در حد متوسط و کم ارزیابی و ۵۸/۴٪ افراد مورد مطالعه توجه مسئولین به حل مشکلات آموزشی را در حد متوسط و کم ارزیابی کرده بودند.





صادرکنندگان گواهی فوت نسبت به قوانین ومقررات مربوط به صدورگواهی فوت میباشد.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی- مقطعی به صورت آینده نگربرروی ۶۳ نفر [۴۵ نفر از پزشکان ( که بیشترین گواهی فوت ها را تکمیل نموده بودند) و ۱۸ نفر از کارکنان درگیر در صدورگواهی فوت] و ۲۱۲ گواهی فوت متوفیان بیمارستان های منتخب استان اصفهان شامل بیمارستان های ساعی و اشرفی خمینی شهر؛ فاطمیه خوانسار؛ شهید بهشتی کاشان؛ غرضی اصفهان؛ امام حسین گلپایگان در سال ۸۸ صورت پذیرفت. مبنای انتخاب بیمارستان های منتخب و نمونه گیری دسترسی آسان بود. داده ها از طریق مصاحبه ومشاهده وبا استفاده از دو پرسشنامه(روائی صوری و محتوی) برای سنجش میزان آشنایی، یک چک لیست برای رعایت قوانین که توسط محققین تدوین شده بود جمع آوری گردید. داده ها توسط آمارتوصیفی ونرم افزار SPSS تجزیه وتحلیل گردید.

**نتایج:** آشنائی پزشکان و کارکنان، به ترتیب، با فرد مجاز برای صدورگواهی فوت، ۲۴، ۴، ۸۸، ۹ درصد، مسئول ثبت اطلاعات هویتی، ۶۴، ۴ و ۶۱، ۱ درصد، ضرورت تطبیق اطلاعات و عکس متوفی ۷۷، ۱۰ و ۸ درصد بود. رعایت قوانین ثبت اطلاعات هویتی ۴۴ درصد، تطبیق مدارک شناسائی و عکس متوفی با پرونده ۲۰، ۳ درصد بود.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج به دست آمده میزان آشنایی پزشکان با قوانین ومقررات مربوط به نحوه صدورگواهی فوت کافی نمیباشد. کلاسهای آموزشی ضمن خدمت برای پزشکان جهت آشنایی بیشتر با قوانین ومقررات صدورگواهی فوت به نظر ضروری است.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: گواهی فوت، مرگ و میر، متوفی، بیمارستان  
A-10-262-9

### جایگاه آموزش مجازی در آموزش مداوم پرستاری (E)

محمدعلی حسینی، نسربین جعفری

تهران. اوین دانشگاه علوم بهزیستی وتوانبخشی گروه مدیریت آموزشی  
mahmaimy@yahoo.com

**مقدمه:** در حرفه پرستاری، هدف مشترک آموزش مداوم، توانمند ساختن پرستاران جهت نیل به رشد حرفه ای خود وارائه مراقبت سالم و کارآمد است. به دلایل متعدد از جمله کمبود قابل توجه پرستاران ودوربودن عده زیادی از ایشان از مراکز، امکان شرکت درآموزشهای مداوم حضوری فراهم نمی گردد. هدف از این مطالعه بررسی جایگاه آموزش مجازی در آموزش مداوم پرستاران بوده است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مطالعات کتابخانه ای ایست که بر اساس مرور منابع موجود انجام شده است. بدین منظور به منابع موجود در این زمینه مراجعه و نیز به جستجو اینترنتی در سایتهای معتبر علوم پزشکی با استفاده از کلید واژه های مربوط پرداخته شده است.

**نتایج:** یافته های حاصل از مطالعه نشان داد، امروزه در بسیاری از کشورهای پیشرفته، پرستاران با اتصال سریع به شبکه های آموزشی آن لاین، می توانند پرستاری مبتنی بر شواهد را در بالین بیمار به اجرا در آورند. همچنین آموزش هایی از قبیل آموزش های دارویی ومشاوره های مربوط به بیمار، از

بلوار کشاورز - خیابان شهید برادران عبدالله زاده - دانشکده پزشکی

دانشگاه شاهد

jouhari42@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به نقش مهارتهای مطالعه در افزایش انگیزه دانشجویان، کاهش خستگی، اضطراب ومصرفه جویی در وقت دانشجویان ودر نتیجه ارتقاء وضعیت تحصیلی آنان این مطالعه با هدف بررسی کاربرد مهارتهای مطالعه در دانشجویان پزشکی دانشگاه شاهد به منظور برنامه ریزی و تدوین کارگاههای آموزشی جهت ارتقاء فنون یادگیری تدوین واجرا گردید.

**روش کار:** دراین مطالعه توصیفی-تحلیلی همه ی دانشجویان ورودی سال ۱۳۸۸ دانشکده پزشکی مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه تهیه شده بر اساس حیطه های یادگیری پس از سنجش اعتبار و پایایی در اختیار دانشجویان قرار گرفت جمع آوری اطلاعات به روش پرسشگری انجام شد. پس از پایان جمع آوری اطلاعات تجزیه وتحلیل از طریق نرم افزار SPSS انجام گرفت.

**نتایج:** از مجموع جامعه آماری ۵۶/۱ درصد را دختران تشکیل داده اند. ۴۲/۴ درصد دارای سهمیه شاهد بوده اند در بخش راهبردهای شناختی مربوط به یادگیری میانگین نمره کل دانشجویان ۵/۷۳ از ۹ بوده است ودر بخش راهبردهای فراشناختی میانگین نمره ۵/۷۰ از ۹ بوده است در تحلیل اطلاعات بین سهمیه قبولی وجنسیت ونمره کل مهارتها رابطه معنادار مشاهده نگردد. ولی بین نمره بخش مهارتهای شناختی ومهارتهای فراشناختی همبستگی مشاهده گردید سایر نتایج در متن مقاله آورده شده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت راهبردهای مطالعه در بهبود وارتقاء یادگیری دانشجویان لازم است در ابتدای ورود دانشجویان مورد ارزیابی قرار گیرند تا ضمن بازخورد به آنان برنامه ریزی آموزشی به منظور بهبود روشهای مطالعه جهت ارتقاء وضعیت تحصیلی آنان صورت گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی، مطالعه، یادگیری

A-10-471-2

### بررسی میزان آشنایی ورعایت قوانین ومقررات مربوط به

### صدور گواهی فوت در بیمارستانهای منتخب اصفهان در سال

۱۳۸۸ (E)

فاطمه رنگرز جدی، محمدرضا رضائی مفرد، مریم رنگرز جدی

کاشان- بلوار قطب راوندی- دانشگاه علوم پزشکی کاشان -دانشکده

پیراپزشکی

frangrazjeddi@yahoo.com

**مقدمه:** اهمیت استفاده از اطلاعات معتبر در محاسبه شاخص ها و کاربرد آنها در تعیین اولویتهای بهداشتی-درمانی بخوبی شناخته شده است، درحالیکه سیستم منسجم، هماهنگ ویکپارچه ای برای صدورگواهی فوت درکشورمان وجود ندارد که ممکن است به دلیل عدم آشنایی ورعایت قوانین صدور گواهی فوت باشد. هدف این تحقیق بررسی میزان آشنایی ورعایت



چهار گانه (مربی-فراگیر-برنامه آموزشی-محیط بالینی) و زیر شاخه های آن که در متن ذکر شد، تحت تاثیر قرار گرفت به شرایط موجود در هر محیط بالینی تبدیل می گردد که می تواند خوب، متوسط یا ضعیف باشد اما هیچگاه در حد عالی نیست. طبق نقشه جامع علمی سلامت کشور این شرایط پاسخگوی نیازهای کمی و کیفی نمی باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی - نظام سلامت - چالش

A-10-74-1

### پاسخگویی اجتماعی: مهمترین چالش آموزش پزشکی (E)

حبیبه احمدی پور

کرمان - دانشکده پزشکی

habibehamadipour@gmail.com

**مقدمه:** قسمت عمده آموزش دانشجویان پزشکی در بیمارستانهای آموزشی صورت می گیرد، که اگرچه جایگاه ارزشمند خود را دارد، ولی در زمینه یادگیری موارد سرپایی، متناسب و کافی نیست، زیرا مسائل شایع و متنوع پزشکی کمتر موجب بستری شدن می شود. در نتیجه دانشجویان با مسائل با شیوع کمتر در بیمارستان آشنا شده و مهارت های بالینی بیماری های شایع را کمتر تمرین می کند. در حالی که این مهارت ضروری ترین ابزاری است که یک طبیب هنگام پاسخگویی به نیاز جامعه باید به آن مجهز باشد.

**روش کار:** این مقاله با استفاده از مطالعات کتابخانه ای، مقالات و جستجوی اینترنت نوشته شده است

**نتایج:** آموزش علوم پزشکی سنتی در اغلب کشورها بر مدل زیست پزشکی بیماری گرا تاکید دارد که به تنهایی قادر نیست محصولاتی ( دانش آموزان، یافته های پژوهشی و خدمات) تولید کند که نیازهای سلامت را برآورده نماید. سازمان جهانی بهداشت آموزش پزشکی پاسخگو را تعهد دانشکده پزشکی برای هدایت فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی خود به سمت اولویتهای سلامت جامعه تعریف کرده است. یعنی دانشکده باید نشان دهد که محصولات آن اثرات مثبتی بر سلامت جامعه دارند. یک دانشکده پزشکی چه رویکردهایی باید اتخاذ کند تا به عنوان پاسخگو به رسمیت شناخته شود؟ ۱- دانشکده پزشکی باید فرصتهای آموزشی کافی و مناسب برای دانشجویان پزشکی ارائه نماید تا آنها قادر به درک پیچیدگی عوامل اجتماعی و اقتصادی موثر بر سلامت باشند. ۲- دانشکده پزشکی باید برای اطمینان از ارائه خدمات سلامت عادلانه و باکیفیت به جمعیت تقسیم مسئولیت نماید. در این راستا، پژوهشهای خدمات سلامت (HSR) باید اولویتهای سرمایه گذاری جهت بررسی و توسعه بهترین شیوه های آموزشی برای فارغ التحصیلان آینده را اعلام نمایند. ۳- دانشکده پزشکی باید پاسخگویی اجتماعی را به عنوان نشانه برتری علمی بشناسد که مکانیسمها و استانداردهای ارزشیابی و اعتباربخشی مربوطه را ترویج می کند.

**نتیجه گیری:** فراهم کردن الزامات پاسخگویی اجتماعی چالش واقعی نه تنها برای دانشکده بلکه برای متخصصین، سازمانها، بیمه ها و سیاستگذاران سلامت است.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، پاسخگویی اجتماعی، دانشجو، جامعه

A-10-78-1

طریق و سایل و ابزارهای دیجیتالی همراه از جمله PDA و Table PC و . . . ارائه می شود.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان داد آموزش های مجازی، انقلابی در نقش مدرسان ایجاد نموده و پرستاران را جهت برعهده گیری آموزش خود توانمند ساخته است. این روش به ویژه در آموزش مداوم پرستاران که یک نیاز اساسی این حرفه می باشد، اهمیت خود را نشان می دهد. جهت دستیابی به پرستاری مبتنی بر شواهد و ارتقاء مراقبتهای پرستاری، پرستاران می باید از آموزش های مجازی برخوردار گردند و این درحالیست که دستیابی به این اهداف، نیازمند دسترسی آسان و مهارت مورد نیاز جهت بهره مندی از آموزشهای مجازی می باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش مجازی، آموزش مداوم

A-10-625-2

### چالش های آموزش بالینی در نظام سلامت (E)

محسن حجت

دانشگاه علوم پزشکی جهرم

mohsenhojat@yahoo.com

**مقدمه:** طبق نقشه جامع علمی سلامت کشور ماموریت نظام آموزشی در علوم پزشکی تربیت نیروی انسانی کارآمد جهت ارائه خدمات کیفی در سطوح مختلف نظام سلامت می باشد. از این رو یکی از رسالت های دانشگاه های علوم پزشکی در نقشه جامع علمی کشور توانمندسازی دانشجویان است. دستیابی به این امر مستلزم تحول در نظام آموزشی کشور میباشد. در این مسیر چالش های نیز وجود دارد که نیازمند اندیشیدن تدابیری به منظور شناسایی و حل آنهاست. لذا این مقاله با هدف توصیف و توضیح برخی از چالش های آموزش بالینی در علوم پزشکی تبیین شده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه مروری است که پژوهشگر بعد از چند سال تجربه و کار در محیط های آموزشی و بالینی به عنوان پرستار - سوپروایزر بالینی - مدیر خدمات پرستاری دانشگاه - مدرس دروس تئوری و عملی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی جهرم، مسائل مطرح شده در این نوشتار را جمع آوری نموده است و با مطالعه بیش از ۱۰۰ مقاله مرتبط و غیر مرتبط که تعدادی از آنها در منبع آورده شده است، سعی نموده بر غنای علمی آن بیافزاید، تا برنامه ریزان و مدیران گروه های آموزشی، اساتید، مسئولین دانشگاهها، دانشجویان و محققین حیطه آموزش علوم پزشکی بتوانند از آن بهره مناسب را ببرند.

**نتایج:** در مطالعه حاضر پس از بحث در باب اهمیت آموزش بالینی و آموزش بالینی اثربخش چالش های آموزش بالینی بیان و تقسیم بندی شده است. چالش های آموزش بالینی پرستاری را می توان به چالش های خرد(در سطح دانشگاه) و کلان (در سطح ملی) تقسیم بندی نمود. یا اینکه آنها را به چالش های مربوط به مربی-فراگیر-برنامه آموزشی و محیط بالینی تقسیم نمود. که در متن مثال هایی از آنها آورده شده است و الگوی تاثیر گذاری آنها نیز بصورت شماتیک ترسیم شده است.

**نتیجه گیری:** آموزش بالینی ایده آل پس از اینکه توسط چالش های خرد و کلان ایجاد شده در محیط بالینی و یا به عبارت دیگر پس از اینکه توسط عوامل



## عوامل استرس زا در دانشجویان پرستاری و مامایی، چالشها و راهکارها (E)

فریبا عسگری، هاجر محبوب مودب

رشت، دانشکده پرستاری مامایی شهیدبهبشتی

asgari\_f@gums.ac.ir

ناهدید خواجه پور، اندیشه اسلامی، رضا دهنویه، محمدحسین مهرالحسنی

کرمان-چهارراه طهماسب آباد-معاونت تحقیقات و فن آوری دانشگاه علوم

پزشکی کرمان

khajehpour.nahid.87@gmail.com

**مقدمه:** هدف مهم ایجاد رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، تامین نیروی انسانی متخصص و توانمند جهت پذیرش مسئولیتهای اداری و اجرایی واحدهای مختلف سازمانهای بهداشتی و درمانی بوده است. یکی از مهمترین استراتژیهای اجرایی برنامه آموزشی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، آموزشهای میدانی دانشجویان از طریق کارآموزی در محیطهای کار واقعی است. هدف آسیب شناسی دوره های کارآموزی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی کرمان و ارائه راهکار برای بهبود کیفیت کارآموزیها است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت کیفی و مقطعی در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل دانشجویان، اساتید و مربیان دوره های مختلف کارآموزی و پرسنل مراکز کارآموزی دانشکده مدیریت دانشگاه علوم پزشکی کرمان بود که از بین آنها به صورت طبقه ای و هدفمند نمونه ای تا رسیدن داده ها به سطح اشباع انتخاب گردید (۳۵ نفر). داده ها از طریق مصاحبه گردآوری و با استفاده از روش تحلیل چارچوبی مورد تحلیل قرار گرفت. در تحلیل داده ها از نرم افزار Atlas ti استفاده گردید.

**نتایج:** در مجموع مشکلات موجود در زمینه دوره های کارآموزی در قالب ۸ محور اساسی: برنامه ریزی و طرح درس نامناسب، ارزیابی نامناسب پایان دوره، حضور و همراهی کم مربی، پایین بودن سطح دانش تخصصی مربی، عدم کسب مهارت، وجود مشکلات قانونی، کمبود فضا، امکانات و شرایط آموزشی، دیدگاه دانشجویان نسبت به اهمیت و جایگاه رشته طبقه بندی گردید. در ادامه با توجه به راهکارهای ارائه شده توسط افراد مصاحبه شونده برای هر کدام از این محورها راهکارهای اصلاحی پیشنهاد گردید.

**نتیجه گیری:** بر اساس یافته های مطالعه، با توجه به وجود مشکلات مختلف در زمینه برنامه ریزی و ارزیابی، همراهی و دانش مربیان، کسب مهارت، قوانین و امکانات و دیدگاه دانشجویان در دوره های کارآموزی، به نظر می رسد در پیش گرفتن راهکارهای سخت افزاری و نرم افزاری اشاره شده می تواند این مشکلات را کاهش دهد.

**واژه های کلیدی:** مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، کارآموزی، توانمندبها.

A-10-512-2

### مطالعه کیفی تجارب دانشجویان مامایی در مورد محتوی

### آموزشی دروس مامایی (E)

خدیجه میرزایی

علوم پزشکی شاهرود

k.mirzai@gmail.com

**مقدمه:** حرفه های پزشکی به عنوان بخشی از منابع انسانی نظام سلامت، در ارتقای سلامت جامعه نقش مهمی را ایفا می کنند. هدف از آموزش فراهم کردن تجربیات آکادمیک و بالینی در محیطی است که یادگیری دانشجویان و پیشرفت وی را به عنوان یک فرد آرایه کننده مراقبت تسهیل نماید. استرس به عنوان جزء لاینفک زندگی است و به صورت فرآیند پیشرونده بطور مستقیم و غیر مستقیم می تواند تاثیرات مثبت یا منفی در صلاحیت عملکردی و سلامتی فرد به همراه داشته باشد. با عنایت به وجود عوامل استرس زای متعدد در این دانشجویان، به عنوان پیام آوران سلامت جامعه باید تدابیری اتخاذ گردد تا استرس های فردی و محیطی دانشجویان شناسایی شده و در صورت امکان کاهش یابد. لذا پژوهشگران با هدف بررسی تحلیلی عوامل استرس زا در دانشجویان به شناسایی آن پرداختند زیرا شناخت عوامل استرس زا و آگاهی از عواقب مهم استرس در دانشجویان به عنوان مشتریان نهایی و کلیدی دانشگاه علوم پزشکی و شناسایی تفاوت های موجود احتمالی در رشته های تحصیلی پرستاری و مامایی مسئولین دانشکده ها را قادر می سازد تا برای کاهش این عوامل استرس زا برنامه ریزی نموده و اقدامات لازم را انجام دهند.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی-تحلیلی است که بر کلیه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستارا ورودی سال ۱۳۸۳ به روش سرشماری انجام شد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته دو بخشی بوده که مشتمل بر مشخصات دموگرافیک و عوامل استرس زا در سه حیطه: تحصیل در دانشگاه، محیط بالین و مسائل شخصی اجتماعی بود. روایی ابزار به طریق روایی محتوا و پایایی آن از طریق آزمون مجدد (t=۰.۸۵) تایید گردید. داده های حاصل از پژوهش، با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و استنباطی (کای دو) توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که برخی از عوامل استرس زا نظیر عدم کفایت حرفه ای هنگام فارغ التحصیلی، مبهم بودن آینده شغلی، فقدان هماهنگی بین آموزش و بالین، نگرانی در زمینه اشتغال توسط دانشجویان پرستاری و مامایی عنوان شده است. بین برخی از عوامل استرس زا در حیطه تحصیل در دانشگاه (مشخص نبودن نقش حرفه ای در دوران تحصیل) (P=۰/۰۰۱) و **واژه های کلیدی:** عوامل استرس زا، دانشجوی پرستاری، دانشجوی مامایی

A-10-936-2

### تعیین مشکلات دوره های کارآموزی رشته مدیریت خدمات

### بهداشتی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی کرمان و ارائه

### راهکار (E)



تا بتوانند به عنوان منبعی برای اطلاعات، بیماران و مددجویان را راهنمایی کنند.

**واژه‌های کلیدی:** طب مکمل، طب جایگزین، آموزش

A-10-1041-1

### بکارگیری و بررسی شیوه‌های تعاملی آموزش در دانشکده

#### بهداشت دانشگاه علوم پزشکی همدان (E)

فروزان رضاپور شاه کلانی، محمدرضا سمرقندی، مهدی بیگلرخانی

همدان- دانشگاه علوم پزشکی همدان- دانشکده بهداشت و مرکز تحقیقات

علوم بهداشتی

f. rezapur@umsha. ac. ir

**مقدمه:** استفاده از شیوه‌های نوین و تعاملی آموزش شامل بحث گروهی و پرسش و پاسخ فعال که سبب یادگیری بیشتر و بهتر می‌گردد، بسیار مورد تاکید می‌باشد. هدف: هدف از این مطالعه بکارگیری تلفیقی از شیوه‌های تعاملی آموزش و تعیین نظر فراگیران نسبت به تاثیر روشهای مذکور در افزایش رضایتمندی و یادگیری بهتر آنان می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه مداخله‌ای، در طول یک ترم تحصیلی جهت تدریس دروس بهداشتی در دو گروه دانشجویان کاردانی و کارشناسی ارشد، علاوه بر روش معمول تدریس شامل سخنرانی و نمایش اسلاید پاورپوینت، روشهای پرسش و پاسخ فعال و سازمان یافته و بحث گروهی بویژه در گروههای کوچک و ارائه نتایج بحث در کلاس اجرا گردید. سپس، نظرات دانشجویان بوسیله پرسشنامه، شامل سوالات دموگرافیک و سوالات اختصاصی با مقیاس لیکرت به صورت اصلا - کمی - نسبتا - زیاد - خیلی زیاد جمع‌آوری گردید. در این مطالعه توصیف داده‌ها توسط نرم افزار Excel ۲۰۰۳ انجام شد.

**نتایج:** در مورد تاثیر روشهای آموزشی اجرا شده از دید فراگیران در ایجاد علاقه‌مندی آنها، ۴۴/۲٪ آنان پاسخ نسبتا و ۲۷/۹٪ پاسخ زیاد و خیلی زیاد و در مورد یادگیری بهترشان ۲۵/۶٪ پاسخ نسبتا و ۵۸/۱٪ پاسخ زیاد و خیلی زیاد داده بودند. به طور کلی ۸۶٪ پاسخ دهندگان شامل ۳۴/۹٪ با پاسخ نسبتا و ۵۱/۲٪ با پاسخ زیاد یا خیلی زیاد از روشهای آموزشی اجرا شده اعلام رضایت نمودند.

**نتیجه گیری:** مطالعه حاضر نشان داد که بکارگیری تلفیقی از شیوه‌های تعاملی آموزش از نظر فراگیران مورد مطالعه در افزایش رضایتمندی و یادگیری بهتر موثر می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** روشهای تدریس تعاملی، یادگیری، فراگیران، بحث گروهی

A-10-1049-1

### بررسی وضعیت اجرای مراقبت های درمانی در بیمارستان

#### مصطفی شهر ایلام سال ۱۳۸۹ (E)

مرضیه عزیزیان فر، الهام قیصر بیگی، فرناز سهیلی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام

marzie. azizianfar@yahoo. com

**مقدمه:** مامایی نقش مهمی در ارتقا و سلامت مادران و نوزادان و جامعه دارد. بنابراین توجه به آموزش مامایی در حال افزایش در تمام دنیا است. توجه به تغییرات و نوآوری در زمینه مامایی و علوم پزشکی ضروری و حیاتی است. هدف از این مطالعه تبیین تجارب دانشجویان مامایی در مورد محتوی آموزشی آنان بود.

**روش کار:** مطالعه کیفی به منظور درک بهتر و عمیقتر از تجارب دانشجویان در مورد محتوی آموزشی آنان انجام شد بود که با استفاده از مصاحبه با ۳۵ نفر از دانشجویان مامایی در مورد محتوی آموزشی آنان انجام شد. داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه سازمان یافته جمع‌آوری شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شد.

**نتایج:** تم‌های اصلی در سه دسته تقسیم شدند. اطلاعات و محفوظات بیش از حد: عدم کاربرد دروس تئوری با بالینی، عدم انگیزه، از مهمترین تجارب دانشجویان در مورد محتوی آموزشی عبارت بود.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که دانشجویان مامایی فاقد رضایت مندی کافی از محتوی دروس شان هستند و بین تئوری و عمل برای دانشجویان فاصله‌ی زیادی وجود دارد که در محتوی آموزشی و بازیگری آنان باید مد نظر گرفته شود.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان مامایی، مطالعه کیفی، محتوای آموزشی

A-10-1044-1

### طب مکمل و آموزش (E)

مریم تولیت، فرزانه حسن زاده

دانشکده پرستاری مشهد

tolyatm@yahoo. com

امروزه استفاده از طب مکمل در میان مردم جهان افزایش یافته است. پزشکان و کارکنان سایر حرفه‌های وابسته باید اطلاعات جامعی در این زمینه داشته باشند تا به خوبی بیماران را راهنمایی نموده و پاسخگوی سوالات آنها باشند. اما بسیاری از پزشکان در مورد طب مکمل اطلاعات چندانی ندارند و در واقع آموزش پزشکی، آنها را برای ایفای چنین نقشی آماده نمی‌کند. در سال‌های اخیر، تعداد دانشکده‌های پزشکی در کشورهای غربی که تدریس درمان‌های طب مکمل را در برنامه آموزشی خود جای داده‌اند رو به فزونی گذاشته است. در میان ۱۲۵ دانشکده پزشکی در آمریکا ۴۶ دانشکده مباحث طب مکمل را به عنوان قسمتی از یک واحد درسی اجباری ارائه کرده‌اند. در یک مطالعه دیگر در سال ۱۹۹۸ در ۷۵ دانشکده پزشکی در آمریکا واحدهای اختیاری طب مکمل ارائه شده یا مباحثی از این طب در واحدهای درسی دیگر تدریس شده‌اند. گرچه در بسیاری از دانشکده‌های پزشکی در کشورهای صنعتی طب مکمل را آموزش می‌دهند، اما برنامه آموزشی طب مکمل متغیر و اغلب سطحی است و هنوز برنامه آموزشی استاندارد شده‌ای برای آموزش طب مکمل به پزشکان تدوین نشده است. هدف نهایی از آموزش طب مکمل به دانشجویان پزشکی و سایر حرفه‌های مرتبط آماده کردن آنها برای برخورد منطقی و آگاهانه با این چالش مهم در پزشکی است. برای رسیدن به این هدف، تغییر در برنامه‌های آموزشی دانشکده‌های پزشکی ضروری است. در این راستا دانش پزشکان و کارکنان سایر حرفه‌های وابسته باید افزایش یابد



**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی به صورت مقطعی روی ۱۲۰ دانشجوی کارشناسی پرستاری یاسوج و گچساران انجام شده است. ابزار تحقیق در این مطالعه پرسشنامه آگاهی فراشناختی اسپرو و دنیسون (۱۹۹۴) بوده که پس از اطمینان از ثبات درونی (آلفا کرونباخ بیشتر از ۰.۷۰) آن مورد استفاده قرار گرفت. پیشرفت تحصیلی بر اساس نمرات پایان ترم ارزیابی شده است. داده ها با آمار توصیفی و آنالیز واریانس یک طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** دانشجویان ضعیف در استفاده از مدیریت اطلاعات، برنامه ریزی، رویه های اشکال زدایی و آگاهی اظهاری مشکل داشتند. بر اساس یافته ها بین میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان ضعیف، متوسط و قوی با خرده طبقه های مدیریت اطلاعات، رویه های اشکال زدایی و آگاهی اظهاری ارتباط معنی دار پیدا شد ( $p=0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به تاثیر آگاهی فراشناخت بر یادگیری موفقیت آمیز فراگیران، ضرورت تغییر شیوه های آموزشی جهت ایجاد یادگیری فعال در دانشجویان امری اجتناب ناپذیر است.

**واژه های کلیدی:** فراشناخت، پیشرفت تحصیلی  
A-10-1052-1

### ضرورتها و چالشهای آموزش اخلاق پزشکی حرفه ای کادر

#### بهداشتی درمانی (E)

ناهد یعقوبیان، بی بی ماه محمدی، صدیقه افراسیابی، فاطمه حاجی نژاد، شرافت اکابریان

دانشکده پرستاری مامایی بوشهر  
n. yaghobeyan@yahoo. com

**مقدمه:** رویکرد دنیای امروز می توان بازگشت به اخلاق و عقلانیت دانست؛ و حرفه هایی که در ارائه خدمت به انسانها پیشتازند را بیشتر تحت تاثیر قرار می دهد؛ لذا سنگ بنای نظام آموزشی باید تربیت کادر مجرب بهداشتی درمانی و اخلاقی باشد تا بتواند جهت هدف ارتقا، سلامت، به اولویت اخلاق و توسعه فضائل اخلاقی در کار نیز اهتمام ورزد. هدف: مطالعه حاضر با هدف تبیین ضرورتها و چالشها در آموزش اخلاق حرفه ای کادر بهداشتی درمانی طراحی گردیده است

**روش کار:** این مطالعه براساس مرور کتابخانه ای و استفاده از پایگاههای اطلاعاتی با استفاده از مقالات منتشره طی سالهای ۲۰۱۰-۱۹۹۰ طراحی گردیده است.

**نتایج:** یک کادر درمانی همواره براساس کدهای اخلاقی عمل می نماید. برخی ابعاد اخلاقی مدنظر در این مطالعه ضرورت توجه به اهمیت احترام بیمار، حفظ صداقت، رازداری و عدالت در تعامل با بیمار، تعهد به ارتقا کیفیت مراقبتها و مدیریت حوزه هایی که به تعارض منافع بیمار می انجامد، می باشد. از اساسی ترین چالشها اهمیت دادن به نیازهای بیماران، فراهم نمودن محیطی که در آن به ارزشها، عقاید، حقوق و کرامت انسانها احترام گذاشته شود؛ می باشد. اما از آنجا که در کشور ما آیین نامه عملکرد اخلاقی تیم درمانی وجود ندارد اغلب فعالیت هایشان متکی بر باورها و دانسته های فردی است و بندرت از کدهای اخلاقی حرفه ای یا منشور حقوق بیماران مطلعند.

**مقدمه:** ارایه صحیح و جامع خدمات درمانی به بیماران بستری در بخش های یک بیمارستان نمایانگر آموزش صحیح پرسنل بخش های مزبور در جهت اجرای صحیح مراقبت های درمانی می باشد. بررسی و نظارت مستقیم بر نحوه اجرای مراقبت های انجام شده توسط کادر درمان می تواند در شناسایی کمبودها و کنترل کمی و کیفی آموزش موثر باشد. هدف از پژوهش حاضر بررسی وضعیت اجرای مراقبت های درمانی در بیمارستان مصطفی شهر ایلام در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی، بخش های بیمارستان مصطفی خمینی شهر ایلام از نظر نحوه اجرای مراقبتها مورد ارزیابی قرار گرفت. در این مطالعه جهت کنترل از چک لیستی محقق ساخته که براساس شاخص های استاندارد مراقبتی طراحی شده بود استفاده گردید. داده ها جمع آوری گردید و با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین نمره کل بخش ها ۸۸/۱۲ بود. بیشترین نمره کسب شده مربوط به بخش NICU با نمره ۹۲/۲۴ بود. از بین آیتم های مورد ارزیابی حد اکثر (ماکسیمم) نمرات مربوط به آموزش پرسنل در رابطه با داروهای جعبه اورژانس و حفظ ایمنی بیماران از خطرات فیزیکی و آلودگی ها و مراقبت های پرستاری و حداقل نمرات مربوط به وجود منابع آموزشی لازم و آموزش به بیمار بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج بدست آمده کل بخش ها، در زمینه وجود منابع آموزشی و آموزش به بیمار از عملکرد ضعیف تری برخوردار هستند. افزایش آگاهی پرسنل در این رابطه از طریق برگزاری کلاس های آموزشی و تامین منابع آموزش به بیمار اعم از پمفلت، بروشور و... می تواند در پیشبرد توانایی پاسخگویی به نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت موثر باشد.

**واژه های کلیدی:** اجرا، مراقبت های درمانی، ایلام  
A-10-556-3

### بررسی راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی

#### دانشجویان پرستاری (E)

محسن سالاری، روحانی احمد ترمیزی، رملح حمزه، زریده حمبلی

یاسوج، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
salarimo@yahoo. com

**مقدمه:** در عصر افزایش و تغییر سریع اطلاعات، آموزش بایستی دانشجویان را قادر به حل مشکل در جهان واقعی با مهارتهای کسب شده نماید. با توجه به تغییرات سریع در سیستم مراقبت بهداشتی، پرستاران بطور مداوم با موقعیتهای پیچیده و مخاطره آمیز روبه رو هستند. بنابراین آموزش باید پرستاران را برای این نوع آینده حرفه ای آماده نماید. در صورتی که با توجه به تحقیقات به عمل آمده عمده روشهای آموزشی نمی توانند آنها را در ایجاد ارتباط بین تئوری و بالین کمک کند. چون کمتر روی نحوه یادگیری فعال، طولانی مدت و خلاقانه تاکید شده است. لذا این پژوهش با هدف تعیین راهبردهای فراشناختی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی آنها انجام شده است.





تهران- خ کارگر شمالی - بیمارستان شریعتی ط ۵  
maryam\_peimani@yahoo.com

آموزش اخلاق پزشکی، یکی از بخش های با اهمیت در آموزش پزشکی می باشد. در واقع آموزش اخلاق پزشکی یکی از اجزای اصلی فعالیت های آموزشی جهت رشد ارزشها، بهبود دیدگاه های اجتماعی و مهارت های درون فردی در عملکرد پزشکان می باشد. موفقیت برنامه آموزشی اخلاق پزشکی، به تنظیم اهداف منسجم، متدهای تدریس، محتوا و ارزیابی آن برنامه بستگی دارد. هر برنامه ترکیب منحصر بفردی از منابع فکری، سازمانی، مالی، بالینی و رهبری را منعکس می کند. علی رغم تنوع برنامه های آموزشی و روش های تدریس، یک توافق در زمینه تنظیم اهداف کلی و پیش فرض هایی برای طراحی برنامه های آموزش اخلاق بوجود آمده است. این مرور به بررسی حوزه های این توافق و سپس توصیف برنامه، استراتژی های تدریس و روش های ارزیابی مورد استفاده می پردازد. اهداف: هدف نهایی از آموزش اخلاق حرفه ای، اعطای توانایی به پزشکان کارآموده جهت درک ارزش ها در مدیریت بالین می باشد. این هدف متشکل از چهار زیرمجموعه شامل بصیرت، دانش، توانایی های فکری و بالینی می باشد که به طور خلاصه می توان به موارد زیر اشاره کرد: - آموزش پزشکان جهت شناسایی جنبه های انسانی و اخلاقی حرفه پزشکی - توانمندسازی پزشکان جهت بررسی و تایید تعهدات وجدانی حرفه ای و فردی در خود - مجهز کردن پزشکان به دانش اصول قانونی، اجتماعی و فلسفی - توانمندسازی پزشکان جهت بکارگیری این دانش در استدلال بالینی - تجهیز پزشکان به مهارت های برهم کنشی مورد نیاز جهت بکارگیری این بصیرت و دانش و استدلال در مراقبت بالینی از انسان. پیش فرض های طراحی برنامه های آموزش اخلاق: تجربیات موجود به یک اجماع نظر کلی در زمینه پنج پیش فرض مطلوب برای طراحی برنامه آموزش اخلاق منجر شده است: ۱ - آموزش باید منسجم و ساختارمند باشد. ۲ - از بعد افقی و عمودی در برنامه های آموزشی بالینی و پیش بالینی ادغام شده باشد. ۳ - مولتی دیسیپلینری باشد. ۴ - در دانشگاه با جدیت دنبال شود. ۵ - عملکرد پزشکی ارزش مدار و انسانی را نشان دهد. روش های تدریس در اخلاق پزشکی: پیش فرض های آموزش اخلاق پزشکی، نحوه طراحی برنامه تدریس را نشان می دهد. جنبه های اجتماعی، قانونی، بالینی و ارتباطی آموزش اخلاق به یک تیم و برنامه آموزشی مولتی دیسیپلینری نیاز دارد. لزوم آموزش عملی، آموزش بیمار محور (case-centered) را در طول مراقبت ایجاب می کند. ویژگی منحصر بفرد اصالت (واقعی بودن) آموزش اخلاق پزشکی و هدف توسعه اصول اخلاقی در کارآموزان نشان می دهد که آموزش و تدریس باید در گروه های فردی کوچک و مبتنی بر علوم انسانی باشد. آموزش اخلاق پزشکی روش های بسیاری را شامل می شود از جمله سخنرانی، سمینار، بحث در گروه های کوچک، راند همراه با اساتید، گزند راند، گزارش مباحثی، بیمار شبیه سازی شده، وسایل سمعی بصری، راهنمای اخلاقی و کتابشناسی با حاشیه نگاری. اگرچه که اساتید سلیق مشترکی در مورد روش های تدریس دارند لیکن گوناگونی اهداف آموزشی در اخلاق، این مفهوم را می رساند که نیاز به انواع مختلفی از شیوه های تدریس در زمانهای گوناگون در آموزش وجود دارد. بعنوان مثال در حالی که می توان با استفاده از روش سخنرانی اطلاعاتی درباره وصیت نامه و مدت زمان اختیارات وکیل به دانشجویان داد روش بحث در گروه های کوچک با استفاده از بیماران مهمان یا مطالعات علوم انسانی، می تواند کارآموزان را قادر سازد که ارزش های خود را درباره

**نتیجه گیری:** نقش الگوها برای بصیرت یافتن افراد در مورد موضوع اخلاق بدیهی است و دانشگاهها در شکل دهی اخلاق و افزایش توانایی حل معضلات اخلاقی و قضاوت اخلاقی تیم درمانی تاثیرگذار بوده و آموزش رسمی اخلاق برافزایش توان تصمیم گیری و تکامل معنوی دانش آموختگان تاثیر بسزایی دارد. بسیاری از مطالعات انجام شده نیز بر اهمیت مؤلفه هایی چون آموزش اخلاق، نقش مربیان و تاثیر بیشتر روشهای الگو محوری بر روشهای تنوری و سخنرانی تاکید نموده اند.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، آموزش، تیم بهداشتی درمانی، اخلاق پزشکی  
A-10-194-1

### نگاهی بر آموزش علوم پزشکی و اخلاق حرفه ای در اپتومتری (E)

منیره هاشمی تژاد، مهدی ابراهیمی، عباس عظیمی خراسانی، عباسعلی یکتا،  
سیده فاضالی

دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده پیراپزشکی - دفتر ریاست  
hasheminejadam1@mums.ac.ir

**مقدمه:** در بحث اخلاق حرفه ای پزشکی قبل از هر چیز تأمین زندگی جسمی و روانی سالم بدور از نگرانی و مطابق با نیاز جامعه بشری مورد توجه قرار دارد. اخلاق پزشکی شاخه ای از علم اخلاق است که باید بر اساس اصول قراردادی حاکم بر روابط انسان ها در جامعه پزشکی و حرف وابسته به آن بنا نهاده شود. رشته اپتومتری بدلیل جایگاه ویژه خود در زندگی بشر و ارزش والای علمی خود در خدمات رسانی به سلامت بینایی از اهمیت فراوانی برخوردار می باشد. لذا مقوله اخلاق پزشکی در این حرفه مهم مورد تجزیه و تحلیل قرار داده می شود و بعنوان یکی از رشته های اثرگذار در چرخه سلامت کشور مبانی رفتاری آنرا بررسی می نمایم.

**روش کار:** در این بررسی، موارد ارزیابی و رفتارشناسی بیماران را در رابطه با نحوه برخورد معاینه کنندگان مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد و از منابع خاص همراه با تجارب، این مطالب جمع آوری می گردد. حقوق بیماران در مراحل مختلف معاینات و فرآیند بینایی مورد مطالعه قرار می گیرد.

**نتایج:** نتایج مطالعه مؤید این نکته مهم است که در کلیه مراحل معاینه، بیمار حق دارد هم از نوع معاینه خود و نحوه انجام آن و هم از نتایج معاینه بطور کامل مطلع و معاینه کننده باید توضیحات لازم و سودمند بحال مریض را در هر لحظه به اطلاع مریض برساند.

**نتیجه گیری:** در بحث اخلاق پزشکی در حوزه اپتومتری، همانند سایر حرف پزشکی و پیراپزشکی، علاوه بر داشتن مهارت و دانش و علم، نظم و انضباط کاری، امانت داری، رازداری، صبر و بردباری و نهایتاً پایبندی به اصول اخلاق اجتماعی و جلب اعتماد بیماران از اهمیت بسیار زیادی برخوردار می باشد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق پزشکی، رشته اپتومتری، ارزیابی  
A-10-108-4

### تنظیم برنامه آموزشی مناسب در آموزش اخلاق پزشکی (E)

مریم پیمانی، مریم اعلا، پاتریشیا خشیپار



منظور حفظ حرمت و عزت اوست و نیز اطمینان از این که در مواقع بیماری بویژه در فوریت های پزشکی بدون تبعیض نژادی، سنی، جنسی و توان مالی از جسم و جان او محافظت به عمل خواهد آمد و پرستاران، پزشکان و سایر شاغلین حرف بهداشتی مسئول حفظ و مینت این حقوق هستند. دانشگاه های علوم پزشکی در این حیطه مسئولیت مهمی دارند. نهادینه کردن اصول اخلاقی در بین دانشجویان و آماده نمودن آنها برای زندگی حرفه ای آینده، بخش مهمی از مسئولیت دانشگاه هاست.

**روش کار:** این مقاله با بررسی مقالات منتشر شده در سال های اخیر در زمینه اخلاق و آموزش پزشکی تنظیم شده است.

**نتایج:** اکثر مقالات و متون معتبر، آموزش را مهمترین عامل در ارتقاء اخلاق پزشکی در محیط های درمانی و بهداشتی مطرح نموده اند که این خود مسئولیت مهم دانشگاه ها و مراکز آموزشی علوم پزشکی را یادآور می سازد.

**نتیجه گیری:** روش تدریس ممکن است تأثیر خاصی در افزایش مهارت های تصمیم گیری اخلاقی پرسنل داشته باشد. تأثیر آموزش مداوم در اخلاق باید مورد توجه قرار گیرد کلمات کلیدی: اخلاق، آموزش پزشکی

**واژه های کلیدی:** اخلاق، آموزش پزشکی  
A-10-323-1

### اعلام خبر بد به بیمار، آری یا خیر؟ (E)

رقیه گشمرد، ناهید یعقوبیان، رزیتا خرم رودی

بوشهر- دانشگاه ع پزشکی- دانشکده پرستاری مامایی  
roqayah\_512@yahoo.com

**مقدمه:** اهمیت و لزوم کاربردی نمودن اخلاق در رشته های پزشکی برهیچکس پوشیده نیست. حرفه پرستاری نیز از این قاعده مستثنی نبوده، مراقبتهایی که بر اساس رعایت اخلاق حرفه ای انجام می شوند دارای اعتبار بالاتر بوده و باعث افزایش اعتماد در بیماران می گردد. هدف: مطالعه بررسی نحوه اعلام خبر بد به بیمار یا همراهان وی می باشد.

**روش کار:** مطالعه اخیریک مطالعه مروری سیستماتیک بوده که از طریق جستجوی الکترونیک مقالات دارای روایی و پایایی سالهای اخیر بدست آمده است.

**نتایج:** کلیه اعضا تیم پزشکی بخصوص پرستاران چون در محیط و شرایطی کار می کنند که همواره در معرض مواجهه با موقعیتهای بحرانی و تنش زا همچون فوت بیمار، نقص عضو، ناتوانی و غیره قرار دارند همیشه باید آمادگی لازم را جهت اعلام خبر بد به بیمار یا همراه وی داشته باشند. اما ازسوی دیگر چگونگی اعلام خبر، از دادن آن مهمتر است. اعلام درست و متناسب خبر هنر است و براساس اصول اخلاق پزشکی و منشور حقوق بیمار همه بیماران حق دارند از وضعیت سلامت و بیماری خود آگاهی یابند. در هر صورت دادن خبر بد دارای ظرافت و ریزه کاریهایی است که کادر درمانی بخصوص پرستاران باید با آن آشنا باشند تا بتوانند ضمن گفتن حقایق و واقعیتهای به بیمار یا همراه وی، به روحیات و عواطف آنها نیز توجه نموده و این شرایط بحرانی را مدیریت نمایند. بیمار یا همراه وی ممکن است عکس العملهای تندی همچون سرزنش تحقیر یا رفتارهای خشونت آمیز از خود بروز دهند لذا باید این عکس العملها از قبل پیش بینی شده تا آمادگی مواجهه با چنین موقعیتهایی وجود داشته باشد.

مراقبت مراحل پایانی زندگی محک بزنند. در مورد اینکه آموزش اخلاق باید به شیوه بیمار محور بویژه در فاز بالینی آموزش باشد اجماع نظر زیادی وجود دارد. این شیوه دستیابی به خیلی از اهداف آموزش اخلاق را میسر می سازد. با این روش حساسیت به جنبه های اخلاقی و معنوی پزشکی آموزش داده می شود. همچنین کاربرد مفاهیم انسان گرایی و قانون در علم پزشکی شرح داده می شود و عملکرد پزشکان را بعنوان عوامل معنوی و اخلاقی مسئول نشان می دهند. الگوریتم ها نیز برای شیوه حل مساله به میزان زیاد در آموزش بیمار محور استفاده می شوند. ارزشیابی در آموزش اخلاق پزشکی: ارزشیابی دانشجویان به چندین منظور انجام می شود از جمله اینکه پیشرفت دانشجویان را در جهت اهداف آموزشی بررسی می کند. ارزشیابی نشان می دهد که اخلاق به همان اندازه جدیت و توجه همانند سایر دروس برنامه درسی پزشکی نیاز دارد. فیدبک دانشجو می تواند به اساتید کمک کند تا بفهمند چه اطلاعاتی بیشتر از همه مورد نیاز دانشجویان می باشد. البته اساتید باید به موضوعاتی که دانشجویان آنها را از نظر اخلاقی مرتبط شناسایی نمی کنند (مانند دیدگاه های آسیب رسان به کیفیت زندگی معلولین) نیز توجه داشته باشند. مشکلات بسیاری در ارزشیابی پیشرفت دانشجویان وجود دارد مانند تردید درباره اهداف آموزشی و یا سطحی بودن محتوا که می تواند مانع ارزشیابی شود. همچنین بعضاً اساتید نمی توانند با یکدیگر به اجماع نظر برسند که چگونه صلاحیت اخلاقی بالینی دانشجویان را ارزیابی کنند. بهرحال ارزشیابی صلاحیت اخلاقی باید بیشتر از آن باشد که صرفاً به بررسی میزان فراگیری، به خاطر سپاری و آتالیز اطلاعات در دانشجویان بپردازد بلکه باید میزان دلسوزی و غمخواری، همدلی و احترام به بیمار را بعنوان بخشی از صلاحیت اخلاقی دانشجویان ارزیابی کند. هر چند که معمولاً این کیفیت ها به صورت رسمی ارزشیابی نمی شوند. با توجه به دستور کار مختلف در مورد ارزشیابی، شیوه های ارزشیابی گوناگونی مورد استفاده قرار گرفته اند که شامل خود گزارشی (self report)، آزمون ها، روش های سنتی مرسوم (conventional forms)، شاخص های رفتاری، شاخص های پیامد مراقبت بیمار و بیمار شبیه سازی شده می باشند. از منظر نیاز به آموزش اخلاق و وابستگی غیرمستقیم آن به ارزشیابی بعنوان یک ابزار بهبود تحول برنامه ریزی درسی، آموزش دهنده گان تمایلی ندارند که ماهیت ناتمام و ناقص ارزشیابی، جلوی نوآوری ها و اشاعه آموزش اخلاق را بگیرد

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی، اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی  
A-10-98-1

### اهمیت حقوق بیماران در آموزش پزشکی (E)

حشمت اله اسدی، مجتبی حسومی، سید میثم موسوی، محمد خمر نیا

تهران- میدان دوم صادقیه- خیابان هلال خوابگاه ابن سینا واحد ۴۴  
iranomid64@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی پزشکی، مهمترین جزء آموزش است. در این دوره دانشجویان، با مصاحبه با بیماران، گرفتن دقیق شرح حال و معاینه آنها، بنیه علمی خود را تقویت می کنند و در واقع بیماران بزرگترین استاد آنها هستند. رعایت حقوق بیمار سبب ارتقاء، مراقبت، رضایت وی و همچنین بهبود سریع در روابط بیمار و کارکنان بهداشتی و درمانی می گردد. دفاع از حقوق انسان به



صدیقه نجفی پور، زهرا شایان، سهراب نجفی پور، مرضیه پرنیان

دانشگاه علوم پزشکی جهرم- مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه- جهرم  
senajafipour@hotmail.com

**مقدمه:** رضایت مندی بیماران منعکس کننده کیفیت مراقبت ها از نظر تکنیکی و خدما می باشد و همچنین به درک کلی بیماران از نحوه مراقبت که به وسیله تیم درمانی (پزشک پرستار) ارائه می شود نیز برمی گردد. این مطالعه با هدف تعیین رضایت مندی بیماران بستری در بخش های داخلی، جراحی و زنان بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی جهرم از پزشک و پرستاران بخش انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی بر روی ۴۰۰ بیمار بستری در بخش های داخلی- زنان و جراحی انجام گرفت و پژوهشگر با استفاده از پرسشنامه ای روا و پایا رضایت بیماران را در زمینه کیفیت ارائه اقدامات درمانی و مراقبتی، رعایت حقوق بیماران و... بررسی نمودند. داده ها را با استفاده از آمار توصیفی و آنالیز واریانس دو طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که ۶۶/۷ درصد از بیماران بستری زن و ۳۳/۳ درصد مرد بود. از این تعداد ۱۹۸ بیمار از بیمارستان مطهری و ۱۹۲ نفر از بیمارستان پیمانیه بودند. که بین که ۳ تا ۵ روز از بستری آنان می گذشت. نتایج نشان داد که رضایت مندی بیماران از پزشکان معالج در دو بیمارستان اختلاف معنا داری داشت (p=0.0001). رضایت مندی بیماران بستری در بخشها از پرستاران بخش در دو بیمارستان اختلاف معنا داری دارد (p=0.0001) رضایتمندی بیماران از پزشکان و پرستاران بخش جراحی بیمارستان پیمانیه نسبت به بخش های دیگر بیشتر بود. رضایت مندی با وضعیت تاهل بیماران همبستگی داشت (p=0.0008) و با سطح تحصیلات، جنس و سن بیماران همبستگی نداشت.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می دهد کیفیت ارائه مراقبت ها، تناسب انتظارات بیماران با عملکرد سیستم های بهداشتی، مراقبتی، افزایش ارتباط مناسب با بیماران توسط پزشک و پرستار بر رضایت مندی بیماران تاثیر می گذارد

**واژه های کلیدی:** رضایت مندی، بیماران، پزشکان، پرستاران

A-10-328-1

### تحلیل کیفی رفتارهای علمی و اخلاقی بر ارزشیابی دانشجو از

**استاد. دانشجویان: آری یا نه؟ (E)**

محمدرضا دهقانی، زهرا کریمیان، محمدمهدی ثاقب، میترا امینی، جواد کجوری، آیدا دوستکام، فرهاد لطفی، محمدمراد جعفری

شیراز، خیابان کریم خان زند، دانشکده پزشکی، ساختمان شماره ۳۳ طبقه هفتم

**مقدمه:** مهم ترین رکن بقا و کیفیت آموزش عالی، اساتید آن هستند. ارزشیابی به عنوان ابزاری در تعیین اثر بخشی یا کارآمدی اعضای هیات علمی و باز برخورد مناسب به آنها از اهمیت زیادی برخوردار است. یکی از شیوه های متداول و در عین حال چالش برانگیز، ارزشیابی استاد از دیدگاه

**نتیجه گیری:** عدم آگاهی یا کمبود آموزش در این زمینه در پرستاران و عدم توانایی در کنترل و مدیریت بحران میتواند آسیب های جدی به بیمار، خانواده و پرستار وارد نماید. لذا پیشنهاد می گردد با برگزاری دوره های اخلاق پزشکی برای کارکنان و با برقراری یک رابطه خوب، صمیمی و مناسب و ایجاد اعتماد در بیمار یا همراه وی می توان از عوارض و مشکلات بعدی پیشگیری نمود.

**واژه های کلیدی:** خبر بد، بیمار، پرستار

A-10-288-1

### تدریس بر بالین بیمار چالشها و نویدها (E)

فاطمه علی اکبری

aliakbarifa@gmail.com

**مقدمه:** از آنجا که آموزش پرستاری، دو حیطة نظری و بالینی صورت میگیرد از ویژگیها و مشکلات خاصی برخوردار می باشد که یکی از مهمترین آن پیوند و همگرایی بین آموزش نظری و بالینی است آموزش در بستر بیمار یکی از اجزا مهم آموزش بالینی محسوب می گردد زمانی که با بیمار گذرانده می شود مملو از تجربیات دیداری، شنیداری و لمسی است و لذا باید در جهت ارتقای هرچه بیشتر این نوع آموزش تلاش جدی صورت گیرد با توجه به مشکلاتی که در حال حاضر در زمینه آموزش بالینی وجود دارد در این مطالعه سعی شده در بررسی اجمالی به آموزش در بستر بیمار که یک نوع آموزش بالینی مهم است پرداخته شود و این موضوع از زوایای مختلف مورد بررسی قرار گیرد.

**روش کار:** این مقاله براساس مروری بر بیش از ۴۰ مقاله و کتاب مرتبط با موضوع نوشته شده است. در طول مقاله سعی شده است در خصوص آموزش بالینی و انواع آن، تدریس بر بالین بیمار و اهمیت، مزایا و معایب آن - مشکلات موجود در این نوع آموزش - نحوه ارزشیابی فراگیران در این نوع آموزش، وضعیت موجود ما و نتایج تحقیقات صورت گرفته در این خصوص پیرا زیم و در پایان نیز بر جمع بندی کلی مطالب و ارائه راه کارهای پیشنهادی تاکید شده است.

**نتایج:** بررسی های صورت گرفته در زمینه آموزش در بستر بیمار نشان می دهد که این روش روبه فراموشی است و بیشتر به سمت آموزش در راهروها یا اتاق های کنفرانس تغییر یافته است لذا لازم است با آموزش اساتید در این زمینه و انجام هماهنگی های بین بخشی و انجام ارزیابی های دوره ای در جهت احیای هرچه بیشتر این روش ارزشمند آموزش بالینی تلاش گردد.

**نتیجه گیری:** در کشورهای مختلف مطالعات گسترده ای در خصوص آموزش در بستر بیمار و مشکلات ایجاد شده در این روش آموزشی انجام شده اما در کشور ما اگرچه در خصوص مشکلات آموزش بالینی مطالعات گسترده صورت گرفته اما در این خصوص مطالعه ای انجام نشده است و امیدواریم این مطالعه راه گشایی در جهت انجام مطالعات بیشتر در این زمینه گردد.

**واژه های کلیدی:** تدریس در بالین- چالش- منافع- معایب

A-10-432-1

### بررسی میزان رضایت مندی بیماران بستری از پزشکان و پرستاران بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی جهرم (E)



دانشکده پرستاری مامایی بوشهر جنب بیمارستان تامین اجتماعی  
n. yaghobeyan@yahoo.com

**مقدمه:** پیامبر گرامی اسلام (ص) فرمودند: «طلب العلم فریضه علی کل مسلم و مسلمه» کسب علم و دانش بر هر مسلمانی واجب است؛ اما علم نافع علمی است که انسان را به کمال و سعادت و قرب ربوبی برساند. خداوند در قرآن کریم می فرماید: برفع الذین آمنوا والذین اوتوا العلم درجات؛ خداوند آنان که اهل علم و ایمانند را چندین درجه بالا می برد. لذا برای تاییدن نوردانش دانشجویان باید باطن و نفس خویش را پاک گرداند و با نیت خالص در راه کسب علم قدم بردارد و آداب و وظایفی را مراعات نماید که به تفصیل در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفته است. این مطالعه با هدف تعیین تأثیر پایبندی دانشجویان به موازین اخلاق اسلامی در ارتقاء کیفیت آموزشی طراحی گردیده است.

**روش کار:** بهره گیری از کتب، مقالات و منابع الکترونیکی، طی سالهای 1990-2010 این مطالعه مروری مد نظر قرار گرفته است.

**نتایج:** یکی از وظائف اخلاقی دانشجویان که نبی مکرم بر آن تاکید نموده اند احترام، تکریم و تواضع دانشجویان در برابر معلم است و می فرمایند: «من تعلم حرفا صرت له عبدا» هر کس یک حرف به من بیاموزد مرا بنده خویش ساخته است. دانشجویان باید در کسب دانش کوشا بوده و غبطه بخورد و از آنچه معلم برای یادگیری به او می آموزد پیروی نماید؛ و به کسب علوم مهمتر از جمله شناخت باری تعالی بپردازد. هر علمی را برای خدمت به خلق و رضای خدا فرا گیرد مایه سود و سعادت او خواهد بود. در روایات بر آموختن علم پزشکی، فقه و دیگر علوم که به مصالح بدن مربوط می شود همچنین به فراگیری علم اخلاق و تهذیب بطن، خدانشناسی و دانستن صفات و افعال او تأکید شده است.

**نتیجه گیری:** کسب فضائل و مکارم انسانی و موازین اخلاقی از امور ضروری و بسیار مشکلی است که هر مسلمانی باید با تلاش و مجاهده در کسب آن کوشا باشد. دانشجویان نیز باید ضمن کسب مکارم اخلاق و تحصیل معنویات، تقوی و اخلاص، در خواندن دروس آموزش داده شده جهت بهره برداری مفید و عمل موثر تلاش نمایند. زیرا به فرموده امام صادق (ع): ملانک بالهای خود را زیر پای طالبان دانش می گسترانند. بنابراین چنین برمی آید پایبندی به موازین اخلاقی ضمن برخورداری از اجر معنوی و سعادت اخروی، آنان را در ارتقاء کیفیت علمی و آموزشی یاری نماید.

**واژه‌های کلیدی:** موازین اخلاقی - دانشجویان - آموزش  
A-10-194-3

### بررسی میزان رعایت موازین اخلاق حرفه ای اساتید دانشکده پزشکی شیراز (E)

هاجر دهقان، فاطمه رحیمی، سرور اینالو

شیراز خیابان زند دانشکده پزشکی  
dn. hajar@yahoo.com

دانشجویان است. مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مورد شاخص های ارزشیابی از دیدگاه دانشجویان و الگوهای رفتاری اعضای هیات علمی در کلاس درس انجام شده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر به صورت کیفی و از طریق بارش افکار در گروه کانونی انجام شد. در مجموع ۴۵ عضو هیات علمی در این گروه حضور داشتند. در ابتدا سوال اول مبنی بر اینکه آیا اعضای هیات علمی با ارزشیابی دانشجویان از استاد موافقت یا خیر مطرح گردید و سپس دو سناریوی متفاوت از الگوهای رفتاری اعضای هیات علمی و نحوه ارزشیابی دانشجویان از آنها در گروه مطرح و به بحث گذاشته شد. در مرحله بعد از طریق بارش افکار قضاوت افراد شرکت کننده نسبت به دو الگوی رفتاری گردآوری و مورد نقد و بررسی قرار گرفت. داده های حاصل از دیدگاه اعضای هیات علمی شرکت کننده در قالب مولفه های کیفی گردآوری شد.

**نتایج:** در پاسخ به سؤال اول تقریباً همه افراد شرکت کننده با اینکه دانشجویان نیز سهمی در ارزشیابی داشته باشند موافق بودند؛ اما در مورد میزان سهم دانشجویان و تأثیر آن در ارتقای اساتید اختلاف نظر وجود داشت. تاکید بر نقش بازخوردی ارزشیابی از دیدگاه دانشجویان، افزایش آگاهی دانشجویان از اهداف و نتایج حاصل از ارزشیابی اساتید، ضرورت فرهنگ سازی در راستای تغییر نگرش دانشجویان و اساتید نسبت به نقش و هدف اصلی این ابزار، ایجاد احساس امنیت در دانشجویان به ویژه دانشجویان مقاطع تکمیلی در مورد ارزشیابی اساتید (به لحاظ کم بودن تعداد دانشجویان در یک کلاس) از جمله مواردی بود که بدان اشاره شد. همچنین اغلب اساتید بین دو تیپ شخصیتی شوخ طبعی و دانش محور بودن اساتید اگرچه به ضرورت تلفیقی بودن این دو نقش تأیید نمودند اما به رغم جذابیت رفتارهای ارتباطی برای دانشجویان، نقش عالمانه اساتید در هدایت علمی و پاسخگویی به نیازهای علمی دانشجویان و نقش های حرفه ای او را به عنوان مهمترین رسالت آموزشی اساتید تاکید نمودند.

**نتیجه گیری:** تحقیقات زیادی به ابعاد مختلف ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان و توجه به دو عنصر علم و اخلاق در اساتید پرداخته اند، در الگوهای حرفه گرایی نقش های عملکردی همواره هسته اصلی آموزش را تشکیل می دهند اما ویژگی های اخلاقی و ارتباطی در دایره ای گسترده تر سایر ابعاد آموزشی را در بر می گیرد. لذا توجه به ابعاد علمی و اخلاقی آموزش به عنوان مولفه های اصلی ارزشیابی اساتید ضرورت دارد. دانشجویان به لحاظ ارتباط مستقیم با الگوهای رفتاری اساتید و تجربه علمی حضوری در کلاس می توانند به عنوان یکی از منابع اصلی ارزشیابی و بازخورد آموزشی قلمداد شوند اما ضرورت دارد خطاهای احتمالی این شیوه از طریق استفاده از روش های ترکیبی، توجیه دانشجویان در مورد اهداف بازخوردی آن و وزن دهی متفاوت به شاخصهای ارزشیابی تا حدی کاهش یابد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی اساتید، دانشجویان، آموزش، علم، اخلاق  
A-10-76-6

### بررسی تأثیر پایبندی دانشجویان به موازین اخلاق اسلامی در ارتقاء کیفیت آموزشی (E)

ناهید یعقوبیان، رقیه گشمرد، طیبه جمند



هم در زمینه پزشکی بوده و هم در زبان فن و اخلاق و در کلیه متون معتبر پزشکی علاوه بر آموزش پزشکی فصولی در باره اخلاق پزشکی و ویژگیهای یک طبیب وجود دارد. [۲] یکی از ارکان اسلام اخلاق است (عقاید احکام و اخلاق) پیامبر اسلام (ص) یکی از اهداف عالی بعثت خود را کامل ساختن مکارم اخلاق اعلام نموده است و اخلاق پزشکی از دیدگاه اسلام عبارت است از قواعد و قوانینی که سلوک و رفتار پزشکان را با همدیگر و بیمارانشان تنظیم می کند پزشکان باید خود را با عادات و رسوم پسندیده مجهز کنند و از الگوهای اخلاقی در اسلام تبعیت نمایند. (۳) در بین مسلمانان آنچه بسیار اهمیت داشته موضوع آموزش پزشکی و تربیت پزشکان دانشمند آگاه وظیفه شناس و متعهد بوده است. این آموزش شامل آموزش نظری و عملی بوده است روش آموزش زکریای رازی پزشک عظیم الشان مسلمان ایرانی در جنبه های نظری و عملی هنوز هم سر مشق آموزش پزشکی می باشد. زکریای رازی مدتی که در بیمارستانها مشغول طبابت بوده، تعدادی شاگرد را به همراه داشته است و در کنار آموزش پزشکی اخلاق حرفه ای را نیز به آنان آموزش می داد.

**نتیجه گیری:** این امر بیانگر آنست اخلاق در پزشکی از دیر باز مورد توجه و تاکید بزرگان در این علم بوده است. و اساتید در دانشگاهها می بایست در کنار آموزش پزشکی به آموزش اخلاق حرفه ای در کلاسهای درس بپردازند. تاریخ اخلاق پزشکی، مبانی و کلیات اخلاق پزشکی، اخلاق در تحصیل علم و دانش، اخلاق حرفه ای در امر آموزش پزشکی، ویژگی های لازم برای دانشجویان در گروه پزشکی، آداب و اخلاق طبیب و منشور حقوق بیمار از مباحثی است که در این مقاله به آنها خواهیم پرداخت.

**واژه های کلیدی:** آموزش، اخلاق، پزشکی، اسلام

A-10-472-1

### اخلاق حرفه ای در حرفه پزشکی (E)

رویا وطن خواه، راضیه فرهی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
892111011@collegian.kmu.ac.ir

**مقدمه:** مهمترین متغیر در موفقیت، اخلاق حرفه ای است. مراد از اخلاق حرفه ای مسؤولیت اخلاقی فرد از حیث شغل است. به مجموعه ای از کنشها و واکنشهای اخلاقی پذیرفته شده که از سوی سازمانها یا مجامع حرفه ای مقرر میشود تا مطلوبترین روابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه ای فراهم آورد اخلاق حرفه ای گویند. مطالعه حاضر به منظور بررسی اخلاق حرفه ای در حرفه پزشکی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مروری بوده و برای نگارش آن از مقالات مرتبط و سایت های اینترنتی استفاده شده است.

**نتایج:** حقیقت این است که ما در پزشکی بالینی با بیمار در سطح فردی مواجهیم و با عواطف و احساسات و تمایلات و رنج های او سرو کار داریم. رعایت شش اصل مهم اخلاقی در حرفه پزشکی (الف) حقوق انسانی، (ب) عدالت، (ج) راستگویی، (د) رازداری، (ه) ارائه مناسب خدمات درمانی، و (پیشگیری از عوارض، مورد توافق همه قرار گرفته و این اصول مبتنی بر اعطای چهار حق مهم برای بیمار یعنی الف) خودمختاری فرد، (ب) سودمند بودن اقدامات تشخیصی درمانی، (ج) عدم زیانباری اقدامات و (د) رعایت عدالت بنیان نهاده

**مقدمه:** رعایت احترام و شان و منزلت بیماران، همکاران، دانشجویان و کارکنان یکی از وظایف اخلاقی اعضا، هیات علمی می باشد. این مطالعه به بررسی دیدگاه دانشجویان و دستیاران بالینی در زمینه میزان رعایت موازین اخلاق حرفه ای توسط اعضا هیات علمی دانشکده پزشکی شیراز در برخورد با بیماران و فراگیران در سال ۸۸ می پردازد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی - تحلیلی و به روش مقطعی انجام شد، ابزار جمع آوری، اطلاعات پرسشنامه مدون مرکز توسعه آموزش پزشکی بود که روایی آن از طریق نظرسنجی از متخصصین مربوطه تایید شد و پایایی آن به روش همسانی درونی و محاسبه آلفای کرونباخ ارزیابی گردید ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ تعیین شد. اطلاعات با استفاده از نرم افزار PSSS آنالیز شد.

**نتایج:** با بررسی دیدگاه دانشجویان و دستیاران بالینی، میزان رعایت موازین اخلاق حرفه ای اساتید در برخورد با بیماران و فراگیران (max=۲۰، min=۰) به ترتیب (۱/۶۹ ± ۱۸/۶۴) و (۲/۱۵ ± ۱۸/۲۲) به دست آمد. ضریب همبستگی پیرسون بین نظرات دانشجویان و دستیاران بالینی معنی دار به دست آمد (P=۰/۰۰۶).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه عملکرد اعضا، هیات علمی دانشکده پزشکی در زمینه رعایت احترام در برخورد بیمار و همراهان و فراگیران و رعایت موازین اخلاق حرفه ای در سطح بسیار خوب ارزیابی شد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، اعضا هیات علمی

A-10-157-2

### آموزش پزشکی و اخلاق حرفه ای از دیدگاه اسلام (E)

مرضیه علیایی، روح اله محمدی

کرمانشاه: بلوار شهیدبهبشتی دانشگاه علوم پزشکی معاونت تحقیقات و فناوری  
ساختمان شماره ۲  
allaei11@yahoo.com

**مقدمه:** انقلاب و تغییرات عمده ای که در قرن اخیر در علوم بیولوژیکی رخ داده تغییرات و پیشرفتهای وسیعی در آموزش پزشکی ایجاد نموده است بنابر این اخلاق حرفه ای که زمانی عبارت از اخلاق متعارف و مقبول زمان، امروز با پیشرفت علوم پزشکی دامنه وسیعی یافته است (۱)

**روش کار:** در این مقاله اخلاق پزشکی از دیدگاه اسلام از طریق اینترنت و کتب مرجع مورد بررسی قرار گرفته است.

**نتایج:** آموزش پزشکی زمانی برای نوع بشر مفید و ثمر بخش است که از پشتوانه اخلاقی بر خوردار باشد. علم اخلاق پزشکی همانطور که از نام آن پیداست علمی است که در باره اخلاق مردمی سخن میگوید که شغل پزشکی را اختیار کرده اند، به عبارت دیگر، علمی است که برای افراد تکالیفی تعیین می کند تا در زندگی خود و نیز در روابط خود با دیگران بر طبق آن تکالیف عمل کنند. ظهور اسلام تاثیرات زیادی بر پیشرفت علوم در کشورهای اسلامی خصوصاً ایران که خود مهد علم و تمدن بود گذاشت. دانشمندان مسلمانی چون ابن سینا و زکریای رازی که منشاء اثرات مهمی در تاریخ دانش محسوب می شود. از مفاخر ایران پس از اسلام می باشند. تقریباً تمام پزشکان بزرگ مسلمان از علم الهیات اطلاع کامل داشته اند و آثاری که تالیفایی داشته اند





دانشجویان یکسان بوده است و همچنین ۵۰٪ دانشجویان اعلام نموده بودند که در این روش دانشجو نمره واقعی خود را کسب نموده است.

**نتیجه گیری:** لذا برای اجرای بهتر امتحانات عملی آناتومی توصیه می شود که به استادان اجازه داد که ابتکار عمل داشته باشند روش اخیر را اجرا کنند.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، ابداع، آناتومی

A-10-734-1

### استفاده از علوم انسانی و ادبیات غنی فارسی در جهت رشد

### وتوسعه پروفشنالیسم و اخلاق پزشکی در دانشجویان علوم

### پزشکی (E)

یدالله زارع زاده، سروه پرنک

سندج-خیابان پاسداران مرکز مطالعات وتوسعه آموزش علوم پزشکی

zaremspt@yahoo.com

**مقدمه:** پروفشنالیسم و آموزش اخلاق پزشکی مفاهیم مرتبط و در هم تنیده ای هستند که برای یاد دادن و یادگیری آنها نیازمند مفاهیم عمیق تر و غنی تری از مفاهیم علوم بیومدیکال هستیم. علوم انسانی بطور کل و ادبیات غنی فارسی و اسلامی بطور اخص سرشار از مفاهیمی هستند که میتوانند به عمق و غنای فکری دانشجویان علوم پزشکی بیفزایند. هدف از این مطالعه بیان اهمیت و نحوه استفاده موثر از علوم انسانی و ادبیات اسلامی و فارسی در آموزش اخلاق و تعهد حرفه ای و پزشکی است.

**روش کار:** در این مطالعه مفاهیم اصلی و پایه پروفشنالیزم و اخلاق حرفه ای مورد بررسی قرار گرفته واستدلال می گردد که این مفاهیم از جنس مفاهیم علوم انسانی بوده و با ذکر نمونه هایی از ادبیات ایران وجهان بویژه ادبیات فارسی و اسلامی، نحوه استفاده از آنها توضیح داده میشود.

**نتایج:** در این مطالعه مدها مفهوم در قالب شعر، آیه، حدیث، تمثیل، داستان و سخنان بزرگان که دارای توان توضیحی و ارتباط مفهومی و معنایی با مفاهیم مورد نیاز در آموزش اخلاق حرفه ای و پزشکی بودند شناسایی و جمع آوری گردیدند.

**نتیجه گیری:** ک. داور کلوهر (۱۹۹۰) پنج توانمندی عقلانی و مغزی انسان را توضیح میدهد که با استفاده از علوم انسانی لازم است ومیتوان آنها را در دانشجویان علوم پزشکی به منظور رشد اخلاقی و عقلانی توسعه داد. یافته های این مطالعه مثال های بارزی راجعت نیل به این منظور در اختیار اساتید علوم پزشکی قرار میدهد و انها تشویق مینماید که خود نیز به کشف و توسعه این مفاهیم بپردازند.

**واژه‌های کلیدی:** پروفشنالیسم، اخلاق پزشکی، علوم انسانی، ادبیات

A-10-884-3

### مروری بر تاثیر رابطه پزشک و بیمار بر رضایتمندی بیمار از

### درمان (E)

اکرم بختیاری، سمیرا علی نژاد

شده‌اند. پزشک مسلمان با تکیه بر اعتقادات و مبانی مذهبی بیمار قادر خواهد بود جایگاه معنوی و والای طبابت را به نحو مطلوبتر و ایده آل تری به ظهور برساند و قطعاً هریک از اصول اخلاقی فوق الذکر با بنیانهای دینی و فکری اسلامی همخوانی داشته و لذا رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای پزشکی در جوامع اسلامی نمود و هویتی عینی‌تر به خود خواهد گرفت.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های مطالعه میتوان گفت، از آنجا که پزشکان مسئولیتی دوگانه دارند، هم مسئولیت بزرگی در قبال جان انسانها (بیمار) بر عهده دارند و هم اعتبار طبابت آنها به نحو چشمگیری اهمیت دارد، بنابراین پیشنهاد می گردد که نسبت به بهبود اخلاق پزشکی که هدف آن، ارتقای کیفیت زندگی بیمار است، که نهایتاً منجر به موفقیت پزشکان می شود، بیشتر بپندیشند.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، اخلاق، حرفه پزشکی

A-10-311-2

### ابداع در ارزیابی درس عملی آناتومی سرو گردن دانشجویان

### پزشکی (E)

محمدحسن کریم فر، مظهره ظاهرآرا، فیروزه نیازوند، آذر باباخانی، سعید رستمی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام واحد تشریح

**مقدمه:** با توجه به پیشرفت تکنولوژی و علم کامپیوتر در سال های اخیر تغییرات شگرفی در تدریس و آموزش درس آناتومی اتفاق افتاده است که منجر به افزایش میزان یادگیری و کسب مهارتهای فعال آموزشی و طراحی روشهای نوین تدریس و همچنین طراحی و پیاده سازی روشهای نوین ارزیابی دانشجویان به خصوص دانشجویان رشته پزشکی گردیده است. از آنجا که دانشجویان برای مطالعه و یادگیری زمان نسبتاً مناسبی دارند ولی باید توسط رهبران و مدیران آموزشی با طراحی روشهای نوین تدریس و ارزیابی به دانشجویان کمک نموده و آنها را هدایت کنند که به نحو شایسته از وقت خود استفاده نموده که هم ارتقا، سطح علمی و هم رضایتمندی دانشجویان فراهم گردد.

**روش کار:** نوآوری در ارزیابی دانشجویان برای درس آناتومی عملی سرو گردن، طراحی و اجرا گردید که برای آناتومی عملی گردن مبحث نسج نرم و استخوان از روش قدیمی بر روی استخوان ها و کادآور بصورت ایستگاهی و بستن پلاک امتحان به عمل آمد ولی برای مبحث سرو صورت و جمجمه با استفاده از کامپیوتر و اسکنر چندین سوال بصورت پاور پوینت تهیه شد که در هر اسلاید فقط یک نشانه تشریحی علامت گذاری شده و با ذکر شماره سوال مورد امتحان قرار می گرفت و همه دانشجویان همانند امتحان کتبی در سالن با فاصله استاندارد نشسته و پس از مشاهده سوال، پاسخ را بر روی اوراق امتحانی می نوشتند.

**نتایج:** پرسشنامه ای به دانشجویان تحویل داده شد که سوالات متعددی در آن موجود بود که تعدادی از سوالات و نظر دانشجویان به شرح ذیل می باشد ۵۶٪ دانشجویان در روش ابداعی اضطراب کمتری داشته اند و همچنین ۵۵٪ دانشجویان اعلام کردند در این روش ضریب دشواری سوالات برای همه



**روش کار:** مرور ساختارمند

**نتایج:** پیشرفت های سریع و روز افزون علوم، خصوصاً علوم پزشکی و تغییر و تحولات مستمر در اقدامات پیشگیری تا نوتوانی بیماران، نیاز به بازنگری در اهداف غائی تعلیم و تربیت بخصوص آموزش پزشکی را به شدت مطرح ساخته است. برنامه های معمول آموزش بالینی توانسته است مهارت های تفکر انتقادی دانشجویان را بهبود بخشد و به نظر می رسد که راهبردهای موثر در بهبود مهارت های تفکر انتقادی بطور معمول در بالین به کار گرفته نمی شود. با گسترده شدن فناوری اطلاعات و نفوذ وسایل ارتباط از راه دور به عمق جامعه، ابزارها و روش های آموزش نیز دچار تحول شده اند. تحول این ابزارها در جبهی است که هر فرد در هر زمان و هر مکان بتواند با امکاناتی که در اختیار دارد و براساس زمانی که خود تعیین نموده است به یادگیری بپردازد. فناوری ها و تکنولوژی ها با سرعت و شتاب بالا تغییر و تحول پیدا می کنند و به حوزه نظام های سلامت راه می یابند اما امکان تطابق منابع مالی با این تغییرات وجود ندارد. آموزش الکترونیکی استفاده از ابزارهای جابجایی اطلاعات به صورت الکترونیکی جهت انتقال دانش می باشد.

**نتیجه گیری:** روشهای متداول آموزشی، افرادی با اطلاعات نظری فراوان تحویل جامعه می دهند که از حل کوچکترین مسائل جامعه در آینده عاجز می باشند. در واقع روش آموزش سنتی در دانشگاهها در بیشتر مواقع مخلوطی از اطلاعات و مفاهیم را به دانشجویان ارائه می دهد، اما آنان قادر تجزیه و تحلیل، اولویت بندی و سازماندهی دانش نوظهور که لازمه تفکر انتقادی بوده و منجر به یادگیری موثر و بامعنی خواهد گشت، به حال خود می گذارد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، فناوری، سلامت  
A-10-135-4

**میزان شناخت و نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی**

**خود دانشگاه علوم پزشکی شیراز-۱۳۸۷ (E)**

فاطمه محبتی، ویدا کشتکاران، مژگان فردید

شیراز- چهارراه ملاصدرا- ساختمان الماس  
vkeshtkar@sums.ac.ir

**مقدمه:** نگرش دانشجویان نسبت به رشته ای که در آن تحصیل می کنند و جایگاه شغلی آن در جامعه بر میزان علاقمندی آنها بسیار مؤثر است. در مورد رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، از میزان شناخت جامعه و آینده شغلی فارغ التحصیلان آن در مقاطع گوناگون تصویر روشنی در دست نمی باشد؛ این امر ممکن است باعث شود بسیاری از افراد بدون هیچ شناختی نسبت به انتخاب این رشته اقدام و پس از مدتی منصرف شده و یا تصمیم به تغییر رشته بگیرند، که منجر به تحمیل هزینه های گزافی به سیستم آموزشی کشور خواهد شد. مهمتر از همه اینکه عدم شناخت صحیح این رشته منجر به اداره سیستم بهداشت و درمان کشور توسط افرادی غیر متخصص می گردد، که عدم ارائه مطلوب خدمات سلامتی را به دنبال خواهد داشت. در این مطالعه نگرش دانشجویان مدیریت نسبت به رشته و آینده شغلیشان در مقطع کارشناسی مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** مطالعه از نوع توصیفی- مقطعی بود. نمونه پژوهش ۶۵ نفر از دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی شیراز بودند. برای

دفتر توسعه آموزش پزشکی- دانشکده پزشکی- دانشگاه علوم پزشکی

بیرجند

bakhtariy\_86@yahoo.com

در طی ۵۰ سال اخیر نقش ارتباطات در ارائه خدمات سلامت به طور جدی مورد بحث قرار گرفته است و کسب مهارت های ارتباطی صحیح بین پزشک و بیمار نقش بسزایی در ارائه سلامت و احقاق حقوق اخلاقی و قانونی بیمار دارد. در این مقاله مروری سعی شد نقش این ارتباط بر رضایت مندی بیمار از فرایند درمان بررسی شود. منابع این مطالعه از طریق جستجو در سایت های Science Direct, Pub med, Google Scholar, Iran medex بدست آمد. هدف ارتباط مبادله اطلاعات، اعتماد و رسیدن به تصمیم گیری و فهم مشترک می باشد. تحقیقات نشان داده اند معایناتی که کمتر از ده دقیقه طول می کشند از برقراری یک ارتباط مناسب جلوگیری می کنند. مهارت های ارتباطی مناسب بین پزشک و بیمار منجر به جلب اعتماد بیماران، جلوگیری از مراجعه مکرر آنها به پزشکان متفاوت، کاهش هزینه ها و صرفه جویی در وقت می گردد، تا آنجا که براساس مطالعات اکثر اولویت های انتخاب پزشک از سوی بیماران در این حوزه قرار می گیرد. مطالعه ای که روی اثر اینترنت بر رابطه پزشک و بیمار صورت گرفت نشان داد اکثریت قریب به اتفاق پزشکان تمایلی به استفاده از اینترنت نداشته و ارتباط مستقیم و فرد به فرد را مؤثرتر می دانستند. کانون اصلی اخلاق در حوزه پزشکی و سنگ زیربنای مراقبت های درمانی مؤثر ارتباط پزشک و بیمار است که خود نوعی حمایت از حقوق انسانی به منظور حفظ حرمت و عزت اوست. متأسفانه تاکنون مهارت های ارتباطی در برنامه رسمی آموزش پزشکی ایران گنجانده نشده است و پزشکان نیازمند آموزش مداوم این مهارت ها هستند.

**واژه های کلیدی:** ارتباط - پزشک - بیمار - رضایت - منشور حقوقی  
A-10-1064-1

**آموزش علوم پزشکی و توسعه علوم فناوریانه (E)**

ناهید نوری فرد، شیدا سپاهی، محمدحسن لاکي

بیمارستان قائم مشهد- طبقه منهای ۳- بخش کبالت  
noorifardnahid@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از حیثه های که بخوبی در آموزش ترکیبی کاربرد دارد، آموزش پزشکی است که منجر به آموزش اثربخش و کارایی می شود. آموزش الکترونیکی در علوم پزشکی تفاوت های بارزی با این شیوه آموزش در سایر علوم دارد. نتایج تحقیقات نشان داده که یادگیری ترکیبی شیوه بسیار مؤثرتری در آموزش پزشکی نسبت به یادگیری سنتی است. یادگیری رویدادی اتفاقی که در یک لحظه خاص اتفاق می افتد نیست بلکه فرایندی مستمر و مداوم است. روش های جدید آموزشی متمرکز بر اصول یادگیری بزرگسالان، نیازهای فردی آن و خودآموزی می باشد و این خود مستلزم گسترش ارزیابی های اصولی در عملکرد، ارزشیابی از نتایج، مهارت های ارتباطی، آموزش بیمار، استفاده از رایانه و رسانه ها و تکنولوژی مدرن در ارتباطات می باشد.



IP های خاص خود را به کاربران ارائه می کنند و این مشکلاتی را در دسترسی به Full text مقالات برای اعضای هیئت علمی ایجاد می کند.

**واژه های کلیدی:** هیئت علمی، مقاله، اینترنت، متن کامل  
A-10-198-1

### سواد اطلاعات سلامت؛ ضرورت و کارکردها (E)

علی حسین قاسمی

اهواز- شهر دانشگاهی- دانشگاه جندی شاپور- دانشکده پیراپزشکی،  
tvahn@yahoo.com

**مقدمه:** سواد اطلاعات سلامت، در واقع بازتعریف مفاهیم سواد اطلاعاتی در محیط علوم پزشکی، و به معنای مجموعه توانایی هایی است که برای تشخیص نیاز به اطلاعات سلامت، شناسایی منابع اطلاعاتی مناسب و استفاده از آنها برای بازیابی اطلاعات مربوط، سنجش کیفیت اطلاعات و امکان کاربرد آن در یک وضعیت مشخص، و تحلیل، درک، و به کارگیری این اطلاعات برای تصمیم گیری مناسب در امور سلامت مورد نیازند. دو عرصه مشخص وجود دارند که در آن، استفاده از اطلاعات در تدارک سلامت از اهمیت بسیار برخوردار است. اولین عرصه در میان حرفه مندان سلامت (از جمله پرستاران، پزشکان، استادان، و دانشجویان رشته های علوم پزشکی) است که در آن، دسترسی به پژوهش های جاری و بهترین اقدامات، به دلیل لزوم دریافت اطلاعات دقیق، روزآمد، کارآمد، و باکیفیت، اهمیت دارد. حوزه بسیار مهم دیگر در کاربرد اطلاعات برای سلامت و رفاه، حق عموم افراد در دسترسی به اطلاعات مربوط به سلامت و رفاه است. این حوزه بخصوص در کشورهای فقیرتر که در آن، سواد پایه همچنان موضوع چالش برانگیزی است و دسترسی به اطلاعات ممکن است در میان اقشار گوناگون اجتماعی و بویژه در میان جوامع روستایی و زنان محدود باشد، وجود دارد. در این مقاله پس از ارائه تعریف از مفهوم سواد اطلاعات سلامت، زمینه های اجتماعی موجود که پرداختن به این امر را در ایران ضروری می سازند مورد اشاره قرار می گیرند. سواد اطلاعات سلامت با توجه به کاربردهایی که ناشی از جامعه هدف آن می باشد، کارکردهای متفاوتی دارد که در ادامه مورد توجه قرار می گیرد. این تفاوت و تنوع لازم می آورد که دست اندرکاران برنامه ریزی و آموزش سواد اطلاعات سلامت آن را در اقدامات خود مورد توجه قرار دهند.

**واژه های کلیدی:** سواد اطلاعات سلامت، کاربردها، برنامه ریزی، آموزش، ایران  
A-10-195-1

### سواد رایانه ای و اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

#### شهرکرد و عوامل مؤثر بر آن (E)

نسرین فروزنده معصومه دل آرام

شهرکرد، رحمتیه، دانشکده پرستاری، صندوق پستی ۳۸۷  
nas\_for@yahoo.com

گردآوری داده ها از پرسشنامه استفاده و اطلاعات با نرم افزار SPSS تحلیل شدند.

**نتایج:** ۶۰٪ از دانشجویان قبل از انتخاب رشته، شناخت کم و ۳۵٪ از آنها به میزان متوسط به رشته خود علاقمندند همچنین ۴۰٪ دانشجویان آموزشی رشته را بانایزهای شغلی خود هماهنگ نمی دانند.

**نتیجه گیری:** اکثر دانشجویان این رشته قبل از انتخاب رشته شناختی نسبت به رشته خود نداشته اند، بنابراین پیشنهاد میشود جهت شناخت بیشتر افراد، قبل از ورود به دانشگاه، اطلاع رسانی قوی تری از طریق دانشگاهها و مدارس صورت گیرد.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان، رشته تحصیلی، شناخت  
A-10-193-1

### بررسی تسهیل دسترسی پژوهشگران علوم پزشکی به text Full مقالات از طریق VPN (E)

سرکو یعقوبی، مختار یعقوبی، محمد صادق حق پرست

کرمانشاه ۲۲ بهمن سی متری دوم خیابان نهم کوی ۱۱۹ پلاک ۱۷  
s.yaghoubi@kums.ac.ir

همزمان با عمومیت یافتن اینترنت، اغلب سازمانها و موسسات ضرورت توسعه شبکه اختصاصی خود را بدرستی احساس کردند. این نوع شبکه بصورت کاملاً اختصاصی بوده و کارمندان یک سازمان با استفاده از رمز عبور تعریف شده، قادر به ورود به شبکه و استفاده از منابع موجود می باشند. اخیراً، تعداد زیادی از موسسات و سازمانها با توجه به مطرح شدن خواسته های جدید، (کارمندان از راه دور، ادارات از راه دور)، اقدام به ایجاد شبکه های اختصاصی مجازی (VPN) Virtual Private Network نموده اند. یک شبکه ای اختصاصی بوده که از یک شبکه عمومی (عموماً اینترنت)، برای ارتباط با سایت های از راه دور و ارتباط کاربران بایکدیگر، استفاده می نماید. منظور از یک شبکه خصوصی شبکه ای است که بطور آزاد در اختیار و دسترس عموم نیست. پیاده سازی VPN معمولاً اتصال دو یا چند شبکه خصوصی از طریق یک تونل رمز شده انجام می شود. در واقع به این وسیله اطلاعات در حال تبادل بر روی شبکه عمومی از دید سایر کاربران محفوظ می ماند. اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی کرمانشاه برای دسترسی کامل (full text) به منابع کتابخانه دیجیتال باید از طریق IP های (هر کامپیوتر هنگام اتصال به اینترنت با یک شناسه خاص به نام IP شناسایی می شود) دانشگاه اقدام کنند. کامپیوترهایی IP دانشگاه را دارند که مستقیماً از اینترنت دانشگاه استفاده می کنند. این روش به خودی خود محدودیت مکانی ایجاد می کند. راه دیگر برای گرفتن IP دانشگاه استفاده از اینترنت Up Dial (شماره گیری) است که اعضای هیئت علمی در منزل می توانند از این طریق به اینترنت وصل شده و به Full text مقالات دسترسی داشته باشند. در این روش هر چند محدودیت مکانی حذف شده است اما سرعت اینترنت بسیار پایین است و با توجه به پیشرفت روز افزون تکنولوژی کاربران ترجیح می دهند که از روشهای جدید و پر سرعت نظیر ADSL به اینترنت وصل شوند اما شرکت هایی که سرویس های ADSL ارائه میدهند



مطالعه ۵۵ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد بود.

**روش کار:** نمونه گیری به شیوه آسان و در دسترس بود. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش اطلاعات فردی و ۸ سوال باز پاسخ در مورد عملکرد و دیدگاه دانشجویان در مورد ارزشیابی اساتید بود. داده ها با استفاده از نرم افزار آزمونهای آماری توصیفی، و کای اسکور مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از ۵۵ نفر مورد بررسی ۵۸٪ درصد رشته مامایی، ۳۴٪ درصد پرستاری و ۷٪ درصد فوریتها و ۹٪ درصد مونث بودند. کلیه افراد مورد مطالعه با ارزشیابی در زمان امتحانات پایان ترم مخالف بودند و اکثریت افراد (۴۳٪) بهترین زمان ارزشیابی را در پایان کلاسها و قبل از امتحانات می دانستند. ۴۹٪ درصد افراد حداقل دو بار ارزشیابی در طول ترم را ضروری می دانستند. ۶۳٪ درصد دانشجویان فرمهای ارزشیابی راهگرا (۴۰٪) و یا برخی اوقات (۲۳٪) با صداقت تکمیل نکرده اند. ۸۱٪ درصد افراد مورد بررسی معتقد بودند که اگر تکمیل فرم ارزشیابی اجباری نبود هرگز در فرایند ارزشیابی شرکت نمی کردند. ۳۲٪ درصد افراد بعد از انجام ارزشیابی، از نحوه تکمیل فرم پشیمان شده اند و مهمترین علت آن، عدم مطالعه و تکمیل فرم و زمان نامناسب ارزشیابی گزارش کردند. از دیدگاه دانشجویان مهمترین اهداف ارزشیابی، ارتقاء سطح آموزش (۲۳٪) و ظاهر سازی و رفع مسئولیت (۲۴٪) و انتخاب استاد نمونه (۳۰٪) بود. از دیدگاه اکثریت افراد (۸۱٪) موضوعات مورد ارزیابی مناسب است ولی شیوه ارزشیابی و امتحان گرفتن استاد، نیز باید مورد ارزیابی قرار گیرد.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه ارزشیابی از اجزاء لاینفک آموزش میباشد توجه بیشتر مسؤولین دانشکده ها به این امر، تهیه ابزار مناسب، اصلاح فرآیندهای اجرایی ارزشیابی، میتواند موجب ارتقاء کیفیت آموزشی شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، استاد، دانشجو، پرستاری و مامایی، شهرکرد

A-10-75-2

### بررسی دیدگاه دانشجویان و مربیان مامایی دانشکده

#### پرستاری و مامایی شهرکرد در مورد بکارگیری دفترچه ثبت

#### مهارتهای عملکردی، در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۷-۸۶

(E)

**منیژه سرشتی**، شایسته بنائیان، معصومه دلارام، افسانه کاظمیان، فرانک سفدری ده چشمه

شهرکرد-رحمتیه-دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد-: دانشکده پرستاری و مامایی شهرکرد - گروه مامایی

m\_sereshti@yahoo.com

**مقدمه:** دفترچه ثبت مهارتهای عملکردی وسیله ای برای ارزیابی مستمر در گروههای کوچک، ارائه فیدبک مناسب از عملکرد یادگیرنده و ابزاری جهت تعامل بین استاد و دانشجو می باشد. اما در مورد نظرات دانشجویان در باره دفترچه ثبت مهارتهای عملکردی مطالعات اندکی انجام شده است. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان و مربیان مامایی در مورد بکارگیری دفترچه

**مقدمه:** با توجه به روند روزافزون کاربرد رایانه در آموزش، درحال حاضر، استفاده از رایانه در محیط های آموزشی غیر قابل اجتناب شده است و در طی چند سال اخیر، نگرش دانشگاه ها نسبت به فراهم کردن امکانات رایانه ای برای دانشجویان، تغییر چشم گیری داشته است. لذا این مطالعه به منظور بررسی سواد رایانه ای و اطلاعاتی دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد صورت گرفته است

**روش کار:** این تحقیق به روش پیمایشی انجام شده و از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه مورد مطالعه کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد بود برای جمع آوری اطلاعات پرسشنامه طراحی شده به ۲۳۵ نفر از دانشجویان داده شد و به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج نشان میدهد که بیشترین میزان استفاده دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد از فناوری اطلاعات به ترتیب عبارتند از چت کردن (۶۷/۲ درصد) Word (۵۴/۱ در صد) و استفاده از point Power (۴۳/۸ درصد) و کمترین میزان استفاده دانشجویان از فناوری اطلاعات به ترتیب عبارتند از استفاده از Access (۳/۷ درصد)، نرم افزار های تخصصی رشته (۴/۸ درصد) و SAS (۵/۵ درصد)، همچنین استفاده از اینترنت توسط دانشجویان (۱۲/۹ درصد) بود و استفاده از فناوری اطلاعات با سوابق پژوهشی، داشتن کامپیوتر شخصی، مهارت در استفاده از کامپیوتر و اینترنت، میانگین ساعات کار با کامپیوتر در هفته، مهارت در زبان انگلیسی و عوامل محیطی، فنی و اقتصادی رابطه معنی داری دارند

**واژه های کلیدی:** فناوری اطلاعات، اینترنت، کامپیوتر، آموزش عالی، دانشجویان

A-10-210-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی

#### دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در مورد فرآیندهای اجرایی

#### ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در سال ۱۳۸۸ (E)

**منیژه سرشتی**

شهرکرد-رحمتیه - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد- دانشکده پرستاری و

مامایی-گروه مامایی

m\_sereshti@yahoo.com

**مقدمه:** بررسی دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در مورد فرآیندهای اجرایی ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در سال ۱۳۸۸ نویسنده: منیژه سرشتی (مربی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد) EMAIL: m\_sereshti@yahoo.com تلفن: ۰۹۱۳۱۸۳۸۴۳۸۸ سابقه و هدف: ارزشیابی از مهم ترین ارکان ارتقاء کیفیت آموزش میباشد. شناخت دیدگاه دانشجویان به عنوان ارزشیابی کنندگان اهمیت ویژه ای دارد. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در مورد فرآیندهای اجرایی ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در سال ۱۳۸۸ انجام شد. مواد و روش ها: مطالعه از نوع توصیفی و مقطعی بوده و جامعه مورد



تجهیزاتی از جمله دسترسی به اینترنت، کامپیوتر، آگاهی و مهارت استفاده از آنها می باشد که می تواند بهره مندی از آنها را در نقاط مختلف جهان تحت تاثیر قرار دهد. هدف از این مطالعه بررسی تحقیقات انجام شده در دانشگاههای ایران و سایر کشورهای جهان در زمینه نقش کاربرد تکنولوژی های جدید آموزشی در آموزش دانشجویان میباشد

**نتایج:** نتایج نشان می دهد که فراهم بودن مقدماتی از جمله سرعت بالای اینترنت، دسترسی به کامپیوتر، مهارت و آگاهی در زمینه استفاده از آنها نقش موثری در بهره مندی از تکنولوژی های جدید آموزشی در بین دانشجویان و اساتید خواهد داشت. ایران از جمله کشورهایی است که نیاز به تقویت و فراهم سازی این مقدمات در استفاده هر چه بیشتر و بهتر از این تکنولوژی ها در جهت به روزنگه داشتن پایه علمی اساتید و دانشجویان دانشگاههای خود دارد.

**نتیجه گیری:** برگزاری دوره های آموزش و یادگیری تکنولوژی های جدید آموزشی در دانشگاههای ایران جهت افزایش توان بهره وری از تکنیک های جدید نقش موثری در آموزش دانشجویان خواهد داشت.

**واژه های کلیدی:** تکنولوژی آموزشی، کامپیوتر، اینترنت

A-10-292-1

### مقایسه تاثیر تدریس به روش سخنرانی با بازخورد و سخنرانی

#### برنامه ریزی شده بر میزان یادگیری دانشجویان (E)

n\_kariman@yahoo.com

**مقدمه:** تمایل به استفاده از روشهای نوین تدریس امروزه جهت افزایش میزان یادگیری دانشجویان توسعه یافته است. پژوهش حاضر، به منظور تعیین و مقایسه اثر تدریس به روش سخنرانی با بازخورد و سخنرانی برنامه ریزی شده بر میزان یادگیری دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سال ۸۹-۱۳۸۸ طراحی و اجرا گردید.

**روش کار:** کلیه دانشجویان ترم ۶ مامایی (۲۸ نفر) واحد تئوری بیماری های زنان در این مطالعه نیمه تجربی به طور تصادفی به دو گروه تدریس به روش سخنرانی برنامه ریزی شده و تدریس به روش سخنرانی با بازخورد تقسیم شدند. مباحث مورد نظر توسط یک مدرس به صورت سخنرانی ۹۰ دقیقه ای در گروه سخنرانی برنامه ریزی شده و بلافاصله دو سخنرانی ۳۰ دقیقه ای همراه با یک بحث ۱۵ دقیقه ای پس از هر سخنرانی در گروه سخنرانی با بازخورد ارائه گردید. فرم اطلاعاتی تکمیل، پیش آزمون و پس آزمون بطور یکسان از هر دو گروه بعمل آمد.

**نتایج:** دو گروه از نظر خصومیات دموگرافیک، نمرات پیش آزمون و نمره کل پس آزمون به لحاظ آماری یکسان بودند. نتایج نمرات طبقات یادگیری پس آزمون در سطوح دانش و درک- فهم مشابه بودند. در حالی که نمرات طبقات کاربرد و تجزیه- تحلیل تفاوت معناداری را در دو گروه نشان داد (۰/۱ = P). **نتیجه گیری:** روش سخنرانی با بازخورد در مقایسه با روش سخنرانی برنامه ریزی شده بر میزان یادگیری دانشجویان در طبقات کاربرد و تجزیه- تحلیل موثرتر است.

**واژه های کلیدی:** سخنرانی با بازخورد، سخنرانی برنامه ریزی شده، یادگیری

A-10-310-1

ثبت مهارتهای عملکردی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۷-۸۶ انجام شده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی دفترچه ثبت مهارتهای عملکردی با استفاده از سرفصل کارآموزیهای دروس تخصصی رشته مامایی و نظرات کلیه اعضای گروه مامایی تهیه گردید پس از تهیه و تکثیر کار پوشه، این دفترچه توسط مربی بخشهای نوزادان و بارداری زایمان در اختیار دانشجویان ترم چهار مامایی (۲۶ نفر) قرار گرفت. در پایان کارآموزیهای و بکار گیری آن از دانشجویان و مربیان (۶ نفر) مربوطه خواسته شد تا نظرات خود را در مورد دفترچه ثبت مهارتهای عملکردی بطور مکتوب ارائه نمایند.

**نتایج:** ۸۴/۶ درصد (۲۲ نفر) دانشجویان معتقد بودند، این دفترچه ابزار مفیدی جهت ارزشیابی کارآموزی نمی باشد، ۳۰/۷ درصد افراد استفاده از کار پوشه را خوب و قابل ارزش (صرفاً جهت ثبت عملکرد) اعلام کردند. ۳۰/۷ درصد افراد گزارش کردند کار پوشه در موعد مقرر دریافت نکردند. ۲۶/۹ درصد افراد معتقد بودند نگهداری دفترچه برای طول سنوات تحصیلی مشکل است و باید بصورت ترمی تعویض گردد. ۱۵/۳ درصد دانشجویان، معتقد بودند که کار پوشه تمامی مهارتهای لازم مامایی را در بر نمی گیرد و بعضی از مهارتهای که در دفترچه آمده است، شرایط برای انجام آنها فراهم نشده است. ۱۲/۵ درصد دانشجویان از ناهماهنگ عمل کردن اساتید در ثبت مهارتها در دفترچه ناراضی بودند. ۷/۷ درصد واحدهای پژوهش معتقد بودند کار پوشه باعث اتلاف هزینه و قضاوت ناعادلانه می شود. کلیه مربیان معتقد بودند کار پوشه وسیله ارزشمندی جهت ارزشیابی است و سبب تسهیل فرآیند آموزش، ایجاد حس رقابت در دانشجو می شود و دانشجو به نظامند بودن فرآیند آموزش باور پیدا می کنند. و معایب آن از دیدگاه مربیان بزرگ بودن قطع کار پوشه، امکان گم شدن و فراموشی دانشجو در همراه داشتن آن و تمرکز بیش از اندازه دانشجو بر تکمیل کار پوشه بجای یادگیری پروسه های لازم بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه پیشنهاد می شود، مدیران گروهها قبل از بکارگیری دفترچه ثبت مهارتهای عملکردی، در جلسه ای مشترک با حضور مربیان، اطلاعات لازم را در اختیار دانشجویان و مربیان قرار دهند. و ترتیبی اتخاذ شود تا در چاهای بعدی کار پوشه در قطع جیبی چاپ گردد.

**واژه های کلیدی:** کار پوشه، دانشجویان مامایی، شهرکرد

A-10-75-3

### نقش کاربرد تکنولوژی های جدید آموزشی در آموزش

#### دانشجویان دانشگاههای ایران و سایر کشورهای جهان (E)

فاطمه السادات سجادی

کرمان، خیابان شفا، دانشکده دندانپزشکی، گروه کودکان

sajadi@kmu.ac.ir

**مقدمه:** پیشرفت تکنولوژی های اطلاعاتی در دو دهه اخیر باعث ایجاد شبکه های کامپیوتری زیادی شده که دسترسی به اطلاعات و خدمات زیادی را میسر می کند. تکنولوژی های آموزشی نیز دستخوش همین تغییرات گردیده است بطوریکه استفاده از کامپیوتر، اینترنت، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات توانسته نقش گسترده ای را در بهبود آموزش دانشگاهها در سراسر جهان داشته باشد. استفاده از این تکنولوژی های جدید آموزشی نیازمند مقدمات و





## نقدی بر جایگاه فناوری در آموزش علوم پزشکی و ارائه راه کار

### مناسب (E)

زهرا جامه بزرگ، محمد سلیمی

کرمانشاه بلوار طاق بستان کوچه ۱۳۲ پلاک ۸۰  
jamebozorzahra@yahoo.com,

**مقدمه:** نقدی بر جایگاه فناوری در آموزش علوم پزشکی و ارائه راه کار مناسب زهرا جامه بزرگ دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی از دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه محمد سلیمی کارشناس امور پژوهش دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه تأثیر صنعت و فناوری در شیوه زندگی، تفکر و نگرش انسان و نحوه تربیت او بدیع و واضح است. روند نظام آموزشی علوم پزشکی در پاسخ به این تأثیرات چگونه بوده است؟ تغییرات نظام تربیتی علوم پزشکی به ویژه برنامه های آموزشی آن چیست؟ به نظر می رسد در کشور ما به طور اخص، در مقایسه با سایر جنبه های زندگی اجتماعی، آموزش دانشگاهی نه فقط علوم پزشکی، کمتر تحت تأثیر فرآیند تحولات صنعتی و فناوری های نوین قرار گرفته است. البته در طی چند سال اخیر آموزش علوم پزشکی از این تحولات بر کنار نمانده است. ولی تحولات پدید آمده در این بخش چندان تناسبی با تحولات روز و ظرفیت بسیار بالای آن نیست. برای مقایسه اگر به یک کلاس در یکی از دانشکده های دانشگاه های علوم پزشکی سطح یک کشور سری بزنیم با شگفتی تمام بین کلاس های درس صد سال پیش با امروز تفاوت چشمگیری احساس نمی کنیم. چیدمان مندرلی ها، محل قرار گرفتن معلم، تخته سیاه یا سفید، . . . همه همانطور است که پیش هم بود. فراگیران در هر سطحی پشت سر هم نشسته اند و آنچه معلم می گوید یا روی تابلو یادداشت می کند با شتاب و هیجان با همان نوشت افزار قدیمی در دفتر خود می نویسند تا مبادا بعد ها از حافظه آن ها پاک شود و در زمان امتحان دچار درد سر شوند. یا بعضی اساتید ابتکار به خرج داده اند از سیستم کامپیوتری استفاده می کنند که این نیز همان دستگاه اسلاید است. بدون اینکه از توانایی های سیستم کامپیوتری برای سازمان دهی محتوا و خلق روش های جدید آموزشی فرا گیر محور استفاده شود. اسلاید هایی پشت سر هم اما آسان تر و سریعتر به نمایش گذاشته می شود و معلم پشت سرهم در مورد آن توضیح می دهد. در استفاده از توانایی های اینترنتی نیز وضع به همین منوال است. محتوای درسی بدون پردازش و طراحی مناسب جهت استفاده فراگیر در قالب فایل متنی [word] یا [PDF] روی سایت مورد نظر نصب می گردد. فراگیران با زحمت بسیار مجبور به مطالعه ی کامپیوتری آن هستند که هم خسته کننده است و هم برای سلامت چشم مضر است. ایجاد تحول اساسی در آموزش فناوری (تکنولوژی) آموزشی نیازمند تحول اساسی در تفکر و نحوه ی نگرش ما به آینده آموزش، به ویژه فرآیند یاددهی و یادگیری است. اگر دیدگاه خود را نسبت به مسائل عوض کنیم و دیدگاهی روشن از نظام ارزش هایی که راهبردها، رویکردها و فعالیت های آموزشی راتعیین می کنند، پیدا کنیم و در برنامه های درسی به جای تأکید بر نتایج یادگیری به عملکرد فراگیران توجه داشته باشیم، می توانیم به سوی جامعه ای دانش محور با افرادی در حال یادگیری مداوم حرکت کنیم. این، نیاز هزاره سوم است که آموزش و یادگیری تا حد زیادی تعاملی، مشارکتی و موفقیت

فراگیران مبتنی بر یادگیری کامل باشد و فعالیت ها و برنامه ها به صورت مشترک، در قالب فرآیند یاددهی - یادگیری توسط دو طرف فرآیند آموزش طراحی و ارائه گردد. در نهایت ارزشیابی علاوه بر جنبه بیرونی، دارای جنبه درونی نیز باشد خود ارزیابی مداوم در جهت یادگیری مطلوب نقش اساسی داشته باشد. کاربرد توانمندی های تکنولوژی آموزش در علوم پزشکی می تواند جواب گوی نیاز هزاره سوم باشد. ادغام رسانه های گوناگون به منظور پایه گذاری استفاده از افزار های چند رسانه ای با طراحی و سازمان دهی محتوا، کاربرد آسان، تعامل انعطاف پذیر میان معلم و فراگیر در آموزش را شکل می دهد. که امروزه بهره گیری از توان اتصال به شبکه ارتباط جهانی، بسیار قویتر و مؤثر تر از آموزش چند رسانه ای های گذشته است. با استفاده از این توانایی نه تنها متون نوشتاری، بلکه طیف گسترده ای از آموزش افزار ها شامل متون دیداری - شنیداری، گرافیکی، تصاویر ثابت و متحرک و غیره می توانند به صورت مجموعه ای یگانه، همزمان یا غیر همزمان ذخیره و منتقل گردند و با ارائه بازخورد و تعامل با فراگیران ارزشیابی و ارزیابی مداوم امکان پذیر می گردد و نکته مهم در طراحی و سازمان دهی محتوای الکترونیکی است که تکنولوژیست آموزشی قادر است متناسب با اهداف یاددهی و یادگیری با ارائه الگو های مناسب آن را سازمان دهی کند و متناسب با نیاز، محتوا را قالب بندی و با ایجاد محیط جذاب، در یادگیری کمک کننده باشد. این مقاله به صورت مطالعات کتابخانه ای و با بررسی و ارزیابی چند رسانه ای ها وسایت های آموزشی تولید شده توسط دانشگاه های علوم پزشکی کشور به منظور ارائه راه کار مناسب جهت رفع مشکلات موجود تهیه گردیده است.

**واژه های کلیدی:** تکنولوژی آموزشی، آموزش علوم پزشکی، جایگاه، راه کار مناسب، نظام آموزشی  
A-10-409-1

## بازکاوی مفاهیم Push و Pull اطلاعات در آموزش پزشکی (E)

عباس دولانی، حسین پاشایی زاد، محمد جبرانیلی

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
a.doulani@gmail.com

**مقدمه:** امروزه ظهور تکنولوژی های راه دور در مبادله اطلاعات و برقراری تعاملات، خصوصاً میان متخصصان، سطح انتظارات را در امر بازیابی و از آن مهم تر اشاعه اطلاعات را صد چندان کرده است. با ظهور وب یک (دنیای مجازی سطح اول) شاهد ظهور مفهوم Pulling Information بوده ایم. در این سطح خدمات راهبری کاوش و بازیابی اطلاعات؛ دسترسی به اطلاعات مفید و مناسب به کاربران را به ارمغان آورد. نکته اصلی در این سطح بازیابی (سطح اول) لزوم آشنایی کاربر با فرمانها و راهبردهای کاوش و همچنین تمامی تعاملات رایانشی بین کاربر و سرویس دهنده (پایگاه اطلاعاتی و . . .) می باشد. ولی با ظهور نسل دوم از وب که به دنیای مجازی سطح بالاتر موسوم است، شاهد ارزش افزوده اطلاعات می باشیم. در این سطح تعامل بین کاربر و سرویس دهنده از سطح آشنایی با تعاملات محض فنی و رایانشی گذشته، و با کاربستن فناوریهای اطلاعاتی چون رابط کاربری، استانداردهای تعامل مانند RSS، Routing، PDR، Alert، TIE و Z ۳۹۵۰ تبادل اطلاعات بصورت گزینشی (SID) شده است. این روند موجبات بوجود آمدن مفهوم



### آموزش تحلیل آزمون به اساتید به روش همه‌مه وسیله ای برای بهبود کیفیت امتحانات دانشگاه علوم پزشکی شیراز سال (E) ۱۳۸۹

شهلا دشتی زمهریر، محمد مهدی ثاقب، میترا امینی، فاطمه چابک، فرزانه  
سلوک حقیقی

شیراز خ. زند دانشکده پزشکی دفتر توسعه آموزش  
shahla\_dashti@yahoo.com

**مقدمه:** تحلیل آزمون یک روش مؤثر علمی برای تعیین میزان فرآیندهای یک  
آزمون می باشد. این روش می تواند مدرسین را قادر به خلق سوالات مؤثر  
امتحانی و استاندارد کردن آزمونها نماید. به منظور آموزش تحلیل آزمون،  
آموزش د رگروههای کوچک به روش همه‌مه مورد استفاده قرار گرفت در این  
روش گروههای ۳-۲ نفره در مورد مطالب از پیش تعیین شده بحث و تبادل  
نظر می نمایند.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی توصیفی نتایج امتحانات ارتقا، دستیاری که  
با نرم افزار شاخصهای ضریب دشواری و تمیز- همبستگی و کودریچاردسون  
مورد محاسبه قرار گرفته بود. در سالهای ۱۳۸۵ (پیش از آموزش) و ۱۳۸۸  
(بعد از آموزش) مورد بررسی قرار گرفت تعدادی از گروهها به دلایل زیر از  
مطالعه حذف گردیدند: عدم دسترسی به سوالات امتحانی سال ۸۵. عدم  
حضور عضو هیئت علمی گروه در برنامه آموزش. کم بودن تعداد دستیاران.  
نتایج: از میان ۱۰ گروه مورد مطالعه، کیفیت سوالات مطروحه دو گروه از نظر  
ضریب تشخیص و ضریب دشواری و چهار گروه از نظر ضریب تشخیص و چهار  
گروه از نظر ضریب دشواری بهتر شده بود

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد که استفاده از روش همه‌مه تا حدودی توانسته  
است سبب بهبود شاخصهای ضریب دشواری و تمیز گردد لیکن جهت ارتقای  
این شاخصها پیشنهاد می گردد: این آموزشها استمرار داشته باشد. تحلیل  
آزمون در سطح ملی و با جمعیت مورد مطالعه بیشتر انجام شود.

**واژه‌های کلیدی:** تحلیل آزمون، آموزش به روش Buzz، ارتقا، دستیاری  
A-10-702-1

### آموزش مهارتهای جراحی پایه برای دستیاران رشته زنان و جراحی عمومی و ارولوژی (E)

راضیه محمدجعفری، روشن نیکبخت، مهین نجفیان

دانشگاه علوم پزشکی اهواز  
rmj41@yahoo.com

**مقدمه:** از این برتامه فراهم کردن یک فرصت که در آن رزیدنت در یک  
فضای بدون استرس تجربه لذت بخشی با انجام جراحی و به کار بردن  
تکنیکهای مهم و اساسی روی بافت مرده در محیط بیرون از اتاق عمل داشته  
باشد.

Pushing Information شده است، که همان هدایت خودکار اطلاعات مفید و  
مناسب به کاربران می باشد. همچنان که ظهور مفاهیمی چون Telemedicine و  
طراحی و خلق منابع تعاملی پیوسته مانند ویکی ها شاهد این تغییرات می  
باشند. در این مقاله به بازکاوی مفاهیم Push و Pull اطلاعات پرداخته و  
همچنین به معرفی ابزارهای پیاده سازی این مفاهیم در سطح پیوسته و تحت  
وب جهت و تاثیرات آن در آموزش پزشکی می پردازیم.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، فناوری اطلاعات، Pushing information،  
Pulling information  
A-10-586-1

### بکارگیری روش طرح تدریس تیمی از دید دانشجویان پرستاری (E)

مریم روانی پور، فریبا حقانی، حکیمه واحدپرست

بوشهر دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری و مامایی،  
h.vahedparast@bpums.ac.ir

**مقدمه:** توانایی اعضا، یک تیم در کار، برقراری ارتباط مؤثر، پیش بینی و رفع  
تقاضاهای یکدیگر و ایجاد اطمینان به دنبال انجام فعالیت های هماهنگ جمعی  
کار تیمی گویند. با توجه به اینکه برخی از فعالیت های کلاسی و عمده فعالیت  
های یادگیری بالینی دانشجویان و پس از فارغ التحصیلی در گروه های تیمی  
است. بر آن شدیم تا به شناختی از نتایج بکارگیری روش طرح تدریس تیمی از  
دید دانشجویان دست یابیم.

**روش کار:** Mixed Method مطالعه میکس متد بوده که جامعه دانشجویان  
تحصیلات تکمیلی پرستاری است. گردآوری داده ها از طریق پرسشنامه و  
سوالات یکساز صورت گرفت. در نهایت به شیوه کیفی تحلیل شد  
**نتایج:** تنها یک نفر توانست نمره کامل ۳۰ (طیف +۳۰ تا -۱۰)، ۲ نفر نمره ۲۲ و  
مابقی ۹ نفر نمره ۲۶ را کسب نمودند. نتایج کدگذاری و خلاصه سازی پاسخ  
های سوال باز دو دسته احساسات مثبت و احساسات منفی را ایجاد نمود. در  
محور احساسات مثبت احساس جدید بودن یادگیری به شیوه ای دیگر،  
خوشایند بودن جو کلاس، هیجان انگیز بودن روش آموزش، ایجاد حس رقابت  
نسبت به سایر گروهها و نداشتن احساس خستگی در پایان کلاس و در محور  
احساسات منفی هم زیر محورهای: نیاز به تلاش زیاد جهت یادگیری، پرت  
شدن حواس و نرم نبودن شیوه تدریس قرار داشت.

**نتیجه گیری:** علی رغم جدید بودن روش آموزش دانشجویان مشتاقانه تلاش  
به یادگیری و اجرای این روش نمودند. بطورکلی دانشجویان نمرات خوبی را  
احرار نمودند که میتواند مربوط به جدید و جذاب بودن محتوا و هم میتواند  
تحت تاثیر مقطع تحصیلی دانشجویان ایجاد شده باشد ویا ترکیب هردو باشد.  
**واژه‌های کلیدی:** روش تدریس تیمی، تحقیق میکس متد، دانشجویان

پرستاری

A-10-588-3



این فناوری می توان ایمنی بیماران و همچنین پیامدهای حاصل از مراقبت های بهداشتی و درمانی را تا سطح ایده آل بهبود بخشید.

**نتیجه گیری:** ابزارهای ابتکاری در راستای بهبود مستمر آموزش پزشکی روشهای مدرنی را در تسهیل یادگیری آموزش پزشکی فراهم می سازد. ضرورت الگو برداری و استفاده از فناوری شبیه سازی می تواند بعنوان یکی از روش های آموزشی و ارزیابی در سیستم های آموزشی علوم پزشکی قرار گیرد و موجب تسهیل در یادگیری و ارزیابی شود. فناوری شبیه سازی نویدی در راستای بهبود آموزش پزشکی بوده و با بهره گیری از این فناوری می توان ایمنی بیماران و همچنین پیامدهای حاصل از مراقبت های بهداشتی و درمانی را تا سطح ایده آل بهبود بخشید.

**واژه های کلیدی:** فناوری شبیه سازی، آموزش ایمن، ایمنی بیمار، پیامد های مراقبتی

A-10-802-2

### طراحی نرم افزار یادگیری همراه دانشجویان بهداشت (E)

پهروز خندان دل

دانشگاه علوم پزشکی شاهرود

Behrouz\_khandandel@yahoo.com

**مقدمه:** در دسترس بودن محتوای آموزشی در هر زمان و مکان در قالب یک برنامه سیستماتیک آموزشی می تواند تقویت کننده استراتژی های بهبود کیفیت باشد. مطالعات حاکی از رشد روز افزون یادگیری همراه در مراکز آکادمیک جهان است. هدف از این طرح تولید رسانه های آموزشی با قابلیت اجرا در تلفن همراه و در تجربه اول درس آموزش بهداشت و ارتباطات بود.

**روش کار:** منطبق با سرفصل های شورای عالی برنامه ریزی دو واحد درسی با فرمت جاوا و قابلیت اجرا با سرعت بالا، حتی در گوشی های لمسی، پشتیبانی مستقل از فونت فارسی و توانایی ارتقا در بخش اجرای آزمون های تستی تولید گردید.

**نتایج:** ضمن استفاده از تکنولوژی روز و ظرفیت های موجود در حوزه یادگیری با خلق تجربه ای جذاب و لذت بخش برای یادگیری موثرتر و پایدارتر، منبع مفید و ارزشمندی برای دانشجویان، اساتید، کارکنان بهداشتی، و سایر علاقه مندان با تمامی مزایای یادگیری همراه تولید گردید. بحث: تلفن های همراه از نظر تکنیکی بسیار پیچیده شده اند. آنها قابلیت ایجاد و پخش محتوای چند رسانه ای و صفحاتی با رنگ های کیفیت بالا را دارا می باشند. دانشگاه های ژاپن، مالزی و فیلیپین اقدام به استفاده از محتوای آموزشی ویژه تلفن همراه در مقاطع فوق لیسانس و دکترا نموده اند. در علوم پزشکی، ضمن استفاده از تجارب موجود، با برنامه ریزی و بهره مندی از حمایت های لازم و تلفیق نظرات متخصصین دانشگاهی در حوزه های یادگیری، انفورماتیک و محتوایی و پرهیز از شتاب زدگی، محدودیتی برای گسترش یادگیری همراه وجود نخواهد داشت.

**نتیجه گیری:** دانش در حیطه شناختی سطح یادآوری اطلاعات، ایده ها و قوانین و قدم اول یادگیری است. بنابراین تولید منابع درسی همراه بسیار کاربردی است. لذا پیشنهاد می شود با حرکت بسوی تولید رسانه های

**روش کار:** در این دوره رزیدنت از سال اول قبل از اینکه تکنیک ها را اشتباه یاد بگیرد یا مهارت های خود را سر عمل روی مریض تجربه کند انتخاب می شود و کار به صورت کارگاهی انجام میشود ابتدا آموزش نظری به وسیله اسلاید و فیلم داده می شود و سپس با نظارت استاد روی بافت مرده رزیدنت تمرین انجام می دهد. این کارگاه دو قسمت دارد. بخش اول شامل: ۱- طرز گرفتن وسایل جراحی ۲- گره ها ۳- گرفتن بخیه ها ۴- گرفتن بافت ها ۵- گرفتن روده ۶- برش شکم و بستن ۷- گرفتن عروق بخش دوم شامل: روشهای جراحی لاپاراسکوپی که خود شامل: ۱- مقدمه ۲- اصول ۳- وارد کردن بی خطر هوا در حفره شکم ۴- آشنایی با وسایل و کار با آنها ۵- مهارت های پیشرفته ۶- دیاترمی قسمت سوم شامل بخش ضمیمه است که شامل ۱- انواع سوزن ها ۲- انتخاب سوزن مناسب ۳- انواع سوچورها ۴- انتخاب دستکش ۵- طرز دست شستن بحث: این روش کمک می کند بعضی مهارت های جراحی مورد نیاز و مهارت های پیچیده که باید با نظارت دقیق جراح سوزن باشد را یاد بگیرد.

**نتیجه گیری:** این دوره عادات صحیح جراحی را از ابتدا آموزش می دهد زیرا ترک عادت غلط سخت تر است.

**واژه های کلیدی:** مهارت های جراحی پایه - آموزش - لاپاراسکوپی

A-10-699-1

### فناوری شبیه سازی برای آموزش مهارت ها و ارزیابی

#### توانمندی در آموزش علوم پزشکی (E)

مبین سخنور، ادريس حسن پور، بهار نادری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی قزوین

mobinsokhanvar16@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پزشکی در طی دهه ی حاضر شاهد افزایش قابل توجهی در زمینه استفاده از تکنولوژی شبیه سازی برای آموزش و ارزیابی عملکرد بوده است. عوامل دخیل در این امر عبارتند از: تغییرات در شیوه ارائه مراقبت های بهداشتی و آموزشی، محدود شدن محیط آموزشی، تعداد بیماران در دسترس (که به عنوان فرصتی برای یادگیری تلقی می شوند)، تمرکز جهانی بر روی پیامد های خطای پزشکی، نیاز به بهبود ایمنی بیمار و الگو های آموزشی جدید که مبتنی بر نتیجه بوده و از الزامات آنها ارزیابی صحیح و تایید صلاحیت های آموزشی می باشد. با استفاده از فناوری شبیه سازی می توان طیف گسترده ای از شرایط کلینیکی را برای آموزش ایمن در دسترس قرار داد. ارزیاب ها نیز می توانند با استفاده از فناوری شبیه سازی می توانند ارزیابی قابل اطمینانی را در حیطه های گوناگون ارائه نمایند.

**روش کار:** این مقاله از طریق تحلیل سیستماتیک مقالات معتبر داخلی و خارجی مرتبط با فناوری شبیه سازی زمینه مناسبی را برای بیان اهمیت و تاثیر گذاری تکنولوژیهای جدید در امر آموزش علوم پزشکی فراهم می کند. در این زمینه به بیان مفهوم، الزامات و تاثیرات فناوری شبیه سازی پرداخته شده است.

**نتایج:** شواهد علمی نشان می دهد که، با استفاده از فناوری شبیه سازی می توان زمینه های آموزشی را گسترش داد و آموزش نیز در محیط های ایمن و بدون خطرات موجود در محیط های کلینیکی انجام پذیرد. اطمینان از آموزش صحیح به دلیل کامپیوتری بودن برنامه های شبیه سازی بعنوان یکی دیگر از مزایای آموزش توسط فناوری شبیه سازی به شمار می آید. با بهره گیری از



امرالله روزبهی، عبدالعلی مشفع، حمدالله دلاویز، جمشید محمدی

خیابان شهید جلیل، روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی  
arozbehi@yahoo.com

آموزشی همراه موضوع تعاملی بودن آن ها منطبق بر اصول یادگیری مورد توجه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: یادگیری همراه - دانشجویان بهداشت - ابزارهای آموزشی قابل حمل  
A-10-214-3

### بررسی میزان تاثیر دوره نحوه مطالعه آناتومی بر دانشجویان پزشکی یزد (E)

راضیه السادات موسوی رکن آبادی، محمد رضایی صدرآبادی، عبدالرحیم آبسالان

یزد، صفاییه، بلوار پاسداران، خیابان ایثار، پلاک ۴۶  
rezaei\_s@yahoo.com

**مقدمه:** آناتومی از دروس مهم علوم پایه، علم شناخت ساختمان بدن و اجزای تشکیل دهنده میباشد که ضرورت آموختن آن توسط دانشجوی پزشکی بر هیچکس پوشیده نبوده و شیوههای مختلفی برای یادگیری آن وجود دارد. هدف: تعیین میزان تاثیر دوره آموزشی نحوه مطالعه آناتومی بر دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهیدمدوقی یزد در سال ۱۳۸۸  
**روش کار:** مطالعه بصورت تجربی بر ۳۰ نفر از دانشجویان انجام گرفت. پیش از کارگاه، پرسشنامه شامل ۱۲ سوال (پیش آزمون) تاییدشده از لحاظ روایی و پایایی، بین دانشجویان توزیع گردید که سوالات شامل میزان شناخت آناتومی، کاربرد اصطلاحات، آگاهی از نحوه مطالعه و ارزشیابی بود. در پایان همان پرسشنامه (پس آزمون) توزیع گردید. دادهها با برنامه SPSS ویرایش ۱۶ بررسی و از آزمون Mam WithneyU برای مقایسه تفاوت بین پاسخها استفاده شد.

**نتایج:** در شناخت تعداد کتب آناتومی، تعریف و کاربرد اصطلاحات، میزان آگاهی از نحوه کار با اطلسها، میزان آگاهی نحوه جستجو در اینترنت و استفاده از نرم افزارهای آموزشی با میتوان دریافت که کارگاه بر این متغیرها تاثیرگذار بوده است. در نحوه ارزشیابی، سوالات تشریحی و سوالات با پاسخ تک کلمه میتوان دریافت که این ۲ شیوه به بررسی عمقی سطح دانش در این درس میپردازد اما اختلاف معناداری میان سایر شیوه های ارزشیابی مشاهده نشد. در ارزشیابی روشهای یادگیری، اختلاف معناداری بین روش مطالعه گروهی، خودآزمایی و نامگذاری مشاهده نشد؛

**نتیجه گیری:** باتوجه به تحول در آموزش پزشکی، ضرورت تجدیدنظر در آموزش آناتومی وجود دارد. نتایج این مطالعه بطور کلی نشانگر رضایت دانشجویان و افزایش آگاهی از نحوه مطالعه آناتومی است. پیشنهاد میگردد کارگاهی برای بررسی بیشتر و مطالعاتی پیرامون سطح نمرات، کاربردهای بالینی و بر دانشجویان سایر رشتههای علوم پزشکی انجام گیرد.

واژه‌های کلیدی: آناتومی، نحوه مطالعه، دانشجویان پزشکی  
A-10-372-1

### مدیریت رفتار حرفه ای مشارکتی دانشجویان پزشکی همزمان با یادگیری دروس علوم پایه (E)

**مقدمه:** حرفه پزشکی محدود به کسب دانش و مهارت نیست بلکه مستلزم ویژگیهای انسانی خاصی است. منابع معتبر ۶ توانمندی برای فارغ التحصیلان پزشکی عمومی قائلند که یکی از آنها حرفه ای گری در پزشکی است. پزشک با داشتن یک سری ویژگیهای خاص، قبول مسئولیت در حرفه پزشکی مینماید. نکته مهم، تقدم بعضی منفعتها به منافع شخصی پزشک می باشد. بسترسازی و ایجاد رفتار حرفه ای با افزایش مشارکت دانشجویان پزشکی همزمان با یادگیری دروس علوم پایه

**روش کار:** با شرایط مشخص، وظایف دانشجویان سه ورودی اعلام، اهداف طرح درس روزانه در سه حوزه شناختی، مهارتی و نگرشی (حرفه ای) تهیه شد. نحوه امتحانات، کویزها و بارم امتحان در گروه و در کلاس تئوری و عملی توضیح داده شد. خودارزیابی، ارزیابی همکلاسی و مشاهده مستقیم رفتار دانشجویان انجام گردید.

**نتایج:** دانشجویان به رفتار حرفه ای خود آگاه و مرز آن را با اخلاق شخصی در محیط آموزشی شناختند. استقبال و اعلام آمادگی در کلیه امور نمودند و عملکرد رضایت بخشی در حضور و غیاب، عدالت در خودارزیابی و ارزشیابی همکلاسی، نقد عملکرد همدیگر، مسئولیت پذیری، تعامل با همدیگر، استفاده از امکانات کمک آموزشی، مدیریت زمان و احترام اساتید، کارکنان و همکلاسی ها داشتند.

**نتیجه گیری:** در آموزش پاسخگو باید به پیامدهایی توجه گردد که نیازهای واقعی جامعه را پوشش دهد. حرفه‌ای‌گری، از مشکل‌ترین حیطه‌ها آموزش و ارزشیابی است. ارزشیابی تکوینی و تراکمی، خودارزیابی و خودتأملی بازخورد مناسب و کافی در رفتارهای حرفه‌ای ایجاد میکند. آموزش حرفه‌ای گری بدون شناخت و برطرف کردن عوامل منفی برنامه درسی پنهان کاری بیهوده است.

واژه‌های کلیدی: حرفه ای گری، آموزش پزشکی، علوم پایه و مدیریت آموزشی  
A-10-835-3

### بررسی میزان تحقق منویات مقام معظم رهبری در امر توسعه علمی در دانشگاه علوم پزشکی بابل (E)

مریم قائمی امیری، سیده ام کلثوم واجدی روشن، بهاره اسبکیان، ایمان جهانیان

بابل- میدان شهید کشوری- خیابان گنج افروز - دانشگاه علوم پزشکی  
mgh. 1647@yahoo.com

**مقدمه:** از نظر مقام معظم رهبری برای تحقق توسعه پویا و مستمر، آموزشهای هدفمند و کاربردی که بتواند بستر لازم برای توسعه را فراهم آورد رکن اساسی است. بررسی میزان تحقق منویات معظم له در امر توسعه و نو آوری علمی در این دانشگاه



### ارزیابی دانشجویان دانشکده پزشکی مشهد از وضعیت

#### دروس دوره فیزیوپاتولوژی (E)

سیده نگار اسعدی، رضا افشاری

assadin@mums.ac.ir

**مقدمه:** دوره فیزیوپاتولوژی به عنوان پلی بین علوم پایه و علوم بالینی مطرح است که به فیزیوپاتولوژی بیماریهای ارگانهای داخلی بدن می پردازد این دروس عبارتند از: فیزیوپاتولوژی ریه، قلب، کلیه، گوارش، غدد، روماتولوژی، سمیولوژی نظری و عملی، پاتولوژی عملی و نظری، فارماکولوژی. هدف: هدف تعیین نتایج ناشی از ارزیابی دانشجویان از وضعیت دروس دوره فیزیوپاتولوژی بود.

**روش کار:** با استفاده از پرسشنامه نظرات دانشجویان در حیطه های کمیت، کیفیت، کاربردی بودن، نحوه ارائه به طور کلی، مکان کلاس؛ از ۰ تا ۹ نمره گذاری شد سپس میانگین اعداد بدست آمده در هر حیطه برای هر درس به طور جداگانه بدست آمد و مورد ارزیابی قرار گرفت، و نتایج با استفاده از  $p < 0.05$ ، آزمون آتالیز واریانس و سطح معنی داری  $p < 0.05$  بررسی شد.

**نتایج:** بر اساس نمرات داده شده در پرسشنامه ۵ دانشجو؛ رتبه اول تا سوم از لحاظ کمیت فیزیوپاتولوژی ریه، غدد و پاتولوژی عملی، رتبه اول تا سوم از نظر کیفیت فیزیوپاتولوژی ریه، غدد، پاتولوژی عملی و سمیولوژی عملی (مشترک)، رتبه اول تا سوم کاربردی بودن سمیولوژی عملی، سمیولوژی نظری، فیزیوپاتولوژی ریه و غدد (مشترک)، رتبه اول تا سوم نحوه ارائه به طور کلی سمیولوژی نظری، سمیولوژی عملی، فیزیوپاتولوژی غدد و رتبه اول تا سوم مکان کلاس سمیولوژی عملی، پاتولوژی عملی و فیزیوپاتولوژی ریه بودند (جدول ۱)، که اختلاف برای این مورد آخری یعنی مکان کلاس بین سه رتبه معنی دار شد ( $p = 0.046$ )

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد اغلب دروس فیزیوپاتولوژی کم و بیش نیاز به بازنگری و بررسی کامل تری دارند. بخصوص دروسی که جزء سه رتبه برتر نبودند و نمرات کمتری را کسب نموده اند از محل ارزیابی بیشتری برخوردارند همچنین بهبود مکان کلاس و مناسب کردن آن با توجه به نتایج مطالعه برای بیشتر دروس لازم و ضروری است.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: فیزیوپاتولوژی، کمیت، کیفیت، کاربردی بودن، نحوه ارائه به طور کلی، مکان کلاس

A-10-8-2

### بررسی راهکارهای تحقیق عدالت آموزشی در آموزش پزشکی

#### کشور (E)

سعید سمرقندیان، اسماعیل خدائی

samarghandians@mums.ac.ir

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی مقطعی است که به بررسی فعالیتهای علمی این دانشگاه در سال ۱۳۸۹ طبق توصیفه های معظم له می پردازد.

**نتایج:** سیر فعالیتهای دانشگاه بر طبق برخی فرمایشات معظم له: ۱- مرجعیت علمی «درج مقالات محققین دانشگاه به عنوان رفرنس در کتب پزشکی معتبر دنیا» راه اندازی رشته تکنولوژی پرتوشناسی با موافقت شورای گسترش دانشگاهها «افتتاح نخستین دستگاه شتاب دهنده خطی شمال کشور» ۲- تاکید بر تلاش در جهت رشد ارتباطات و فن آوری «تاسیس و راه اندازی مرکز رشد فناوری» انتخاب نرم افزار آموزشی عضو هیات علمی دانشگاه در جشنواره کشوری شهید مطهری \* مقام دوم کشوری همایش آموزش پزشکی «برگزاری سمینار کاربرد سلول های بنیادی ۳- خودکفایی در نیازهای اساسی، افتتاح بخش آرتیو گرافی، افتتاح بخش جدید جراحی دهان، فک و صورت، افتتاح بخش جدید و ممتاز نوزادان و (NICU) ۴- توجه به تولید علم و نوآوری علمی، انتخاب عضو هیات علمی دانشگاه به عنوان پژوهشگر برتر در جشنواره کشوری رازی، انتخاب مقاله عضو هیئت علمی دانشگاه در هفدهمین کنگره بین المللی نورولوژی ایران، دریافت ضریب تاثیر IF مجله دانشگاه از ISC

**نتیجه گیری:** مسئولین دانشگاه با الگو قرار دادن فرمایشات مقام عظام ولایت در سال همت مضاعف و کار مضاعف سعی در برآورده کردن مокدمات ایشان داشته اند که امید تحقق بیشتر آن می رود.

**واژه های کلیدی:** مقام معظم رهبری، توسعه علمی، مرجعیت علمی، خودکفایی علمی، تولید علم

A-10-673-2

### نقش جایگاه معنویت در سازمانهای آموزشی (E)

احمد عامریون

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)  
ad\_amer\_heli@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه سازمان ها بایچیدگی ها و تغییرات سریعی روبرو می باشند و برای حل مشکلات خود بایستی برای مقوله ی مهم معنویت جایگاه ویژه ای را در نظر بگیرند. درغیراین صورت بآینده ای مبهم مواجه خواهند شد. و دراین میان هیچ مکتبی به اندازه اسلام ازغناى معنویت برخوردار نمی باشد و اگر صادقانه آن را مملک عمل قرار دهیم سعادت دنیا و آخرت را برای همگان در پی خواهیم داشت. و درواقع تفاوت مدیریت بر مبنای ارزش های اسلامی که نمود آن را در مدیریت پیامبران و معصومین علیهم السلام می توان یافت، با مدیریت بر اساس دانش و تجربه تولید شده در غرب، در نحوه نگرش به انسان نهفته است؛ یعنی تصویری که اعضای یک جامعه از سایر انسان ها و هموعان خود دارند و همچنین رابطه ای که با طبیعت، زمان، جامعه و سایر پدیده های اجتماعی و محیطی برقراری کنند. لذا به جهت روشن شدن جایگاه معنویت در سازمان، به ویژه سازمانهای آموزشی به طور مشروح در این مقاله به مفهوم، دیدگاه ها (بخصوص دیدگاه غنی اسلام)، ابعاد و مزایای معنویت در سازمانهای آموزشی پرداخته شده است.

**واژه های کلیدی:** معنویت، سازمان آموزشی، مذهب، تعهد، خلاقیت، صداقت، عملکرد.

A-10-996-1





امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت های غیر ضروری باشد و در سریع ترین زمان ممکن وبا احترام به وقت بیمار باشد. استفاده از تکنولوژی پزشکی از راه دور یا تله مدیسین می تواند در تحقق این حق مسلم بیماران و اجرای عدالت در سلامت مثر ثمر باشد. در این مقاله مروری سعی شده است که ضمن تعریف پزشکی از راه دور به انواع خدمات قابل ارائه به بیماران با استفاده از این تکنولوژی پرداخته شود. انجمن تله مدیسین بریتانیا، تله مدیسین را چنین تعریف می کند: ارائه خدمات درمانی در جایی که فاصله و زمان، فاکتور مهمی محسوب می شود. توسط متخصصان حرفه ای با استفاده از تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات برای تبادل اطلاعات صحیح در زمینه تشخیص، درمان و پیشگیری بیماری ها و تحقیقات، با بهره گیری از جدید ترین دستاوردها در زمینه خدمات درمانی در راستای تامین هر چه بیشتر سلامت افراد. با به کارگیری تله مدیسین، پزشکان مشغول خدمت در مناطق دورافتاده، قادر خواهند بود تا بدون این که بیمار را در مراحل اولیه، راهی شهرهای بزرگ کنند، از طریق اینترنت با متخصصان در هر نقطه ای از ایران و جهان، در ارتباط باشند، با آنها تبادل نظر کنند و مشاوره بگیرند و در صورت نیاز، بعد از طی این مراحل، بیمار را به مراکز در شهرها اعزام کنند. با مطالعات انجام شده نتیجه می گیریم که با استفاده پزشکی از راه دور می توان هزینه ها و تردد بیماران را کاهش داد و در وقت آنان صرفه جویی کرد و مراقبت های بهداشتی و درمانی و نیز نظارت و پایش بیماران و نیز مراقبت های روزانه از آنان را گسترش داد و گامی در راستای تحقق عدالت در سلامت برداشت.

**واژه های کلیدی:** عدالت در سلامت، پزشکی از راه دور، خدمات سلامت

A-10-280-1

### بررسی وضعیت سوالات چند گزینه ای دانشگاه علوم پزشکی

#### خراسان شمالی (E)

**کوروش ارزمانی،** مرتضی اسماعیل زاده کواکی، احمد صادقی، معصومه طاهرپور، رویا قائمی، علی حجازی

بجنورد معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی  
arzamanik@gmail.com

**مقدمه:** آزمون های چند گزینه ای رایج ترین نوع آزمون ها در نظام آموزش پزشکی می باشند و بیشتر آزمون های پایان ترم از دهه های قبل بصورت چند گزینه ای برگزار شده اند اما شواهد مستندی در مورد بررسی کیفیت و اثربخشی آزمون های چند گزینه ای دانشگاه وجود ندارد. هدف از انجام این مطالعه، بررسی رعایت اصول ساختاری در سوالات چند گزینه ای می باشد **روش کار:** در این مطالعه سوالات چند گزینه ای طراحی شده در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی با استفاده از اصول میلن مورد ارزیابی کیفی قرار گرفتند. این چک لیست دارای ۱۲ شاخص بوده، اشکالات هر سوال تعیین و داده های به دست آمده با استفاده از نرم افزار Excel مورد تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** تعداد ۱۵۷۴ سوال چند گزینه ای مورد بررسی قرار گرفت. ۲۵/۴ درصد گزینه ها فاقد هرگونه اشکال و الباقی سوالات حداقل دارای یک اشکال بودند. در مجموع ۱۶۵۹ اشکال در سوالات طراحی شده مشاهده شد.

عدالت واژه ای است که از دیرباز توانسته است ذهن و زبان های زیادی را تسخیر کند. عدالت ابعاد گوناگونی دارد. عدالت اقتصادی، قضایی، آموزشی، قومیتی و... عدالت آموزشی یکی از زیربنایی ترین ابعاد عدالت است در فرهنگ دینی ما همان قدر که علم و آموزش مورد تاکید قرار گرفته است بر عدالت به عنوان یک اصل ضروری نیز پای فشرده اند. پیشرفت جامعه امروز ما منوط به تحقق عدالت آموزشی است. عدالت آموزشی می تواند آموزش پزشکی ما را در همه حوزه ها دچار تحول کند و زمینه بروز استعداد ها و توانمندی ها را در سطح کلان فراهم آورد. در این عصر زراندوزی ها و بی عدالتی، عدالت به زلال چشمه ای می ماند که می تواند روح را بپالاید و محقق شدن عدالت در یک جامعه، ارتباط تنگاتنگی با فرهنگ و آموزش آن کشور دارد. اگر در آموزش و فرهنگ یک کشور گریز از تبعیض، فساد، خیانت و حق کشی وجود داشته باشد و مردم به حق و عدالت گرایش داشته باشند می توان به نوعی تعادل در آموزش رسید که همان عدالت فرهنگی و آموزشی است. جایگاه رفیع آموزش و وجود استعدادهای سرشار و توانمند وجود عدالت را بیشتر ضروری می سازد. آموزش به عنوان رکن ترقی و پیشرفت یک کشور در صورتی فراگیر خواهد شد که عدالت آموزشی در سیستم آموزش و نهادهای آموزشی دیگر حاکم شود. عدالت آموزشی یعنی بهره گیری همه استعدادهای کشور از امکانات متناسب با نیازهایشان و تحقق این آرزوی دیرین مستلزم اراده ای قوی و همه جانبه نگر است تا با جلوگیری از انباشت امکانات و توانمندی ها در یک نقطه خاص یا برخی مناطق برخوردار زمینه بهره مندی همه استعدادهای از امکانات را فراهم آورند. عدالت آموزشی در آموزش پزشکی از اصولی است که اخیرا دولتمردان برای اجرای آن اهتمام خاص مبذول داشته اند و در برنامه های کار به اجرای این اصل غریب تاکید شده است. خصوصا تحقق این اصل در آموزش پزشکی می تواند فردای روشن را برای بیماران به ارمغان آورد. توزیع عادلانه نیروی انسانی تحصیل کرده و اساتید مجرب یکی از ضرورت های تحقق عدالت آموزشی است. امروز تراکم نیروهای مجرب و اساتید کارآزموده در مراکز استان ها و شهرستان ها باعث شده است مناطق محروم با فقر فکری و آموزشی برخوردار باشند. آموزش پزشکی برای گسترش و ایجاد روحیه خدمت در این مناطق با تخصیص امتیازات ویژه رغبتی خاص در اساتید مجرب ایجاد نماید تا بتواند نسبت به تربیت فرزندان مناطق محروم اقدام نمایند

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی- راهکار-تحقق

A-10-42-2

### پزشکی از راه دور و عدالت در سلامت (E)

**مینا مرتضوی،** محمد علی زحل، زینب هاشمی، مجید بهادر خانی

قزوین-بلوار شهید باهنر-دانشگاه علوم پزشکی قزوین-معاونت آموزشی  
mortazavi\_min@yahoo.com

متن نهایی منشور جامع حقوق بیمار در ۵ محور کلی و ۳۷ بند در آبان ۱۳۸۸ از سوی وزیر محترم بهداشت-درمان و آموزش پزشکی به مراکز تابعه ابلاغ گردید. حق دریافت خدمات مطلوب که خود شامل ۱۴ بند می باشد یکی از ارکان مهم منشور حقوق بیمار است. بر اساس این منشور از ویژگی های ارائه خدمات سلامت این است که منطبق با دانش روز باشد، به همراه تامین کلیه ی



**نتیجه گیری:** از مجموع ۸۶ سوال بررسی شده ۴ سوال (۴/۶۵ درصد) دارای گزینه های انحرافی و یا نقطه ضعف بود، ۳۸ سوال (۴۴/۱۸ درصد) با تاکسونومی یک، ۲۸ سوال (۳۲/۵۸ درصد) با تاکسونومی دو و ۱۶ سوال (۱۸/۶ درصد) با تاکسونومی سه بود. کمترین ضریب دشواری ۳۷/۷ درصد و بیشترین آن ۸۴/۴ درصد بود، ضریب تشخیص بین ۴/۴-۶۵/۲ بود و میانگین حد نصاب کلی نیز ۴۹/۶ درصد بود.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، انگل شناسی پزشکی، سوال، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

A-10-218-3

### بررسی راهکاری جهت کاهش افت تحصیلی دانشجویان (E)

ابوالفضل نعیم آبادی، حمید توکلی، نیره نعیمی، مرتضی اسماعیل زاده

بجنورد خیابان هنر دانشکده بهداشت  
hnamabadi@yahoo.com

**مقدمه:** افت تحصیلی دانشجویان یکی از مشکلات عمده مراکز آموزش عالی است که علاوه بر اتلاف وقت و هزینه های جاری این مراکز باعث ایجاد مسائل و مشکلات روحی، خانوادگی و اجتماعی برای دانشجویان نیز می گردد. مشکلات ساختاری نظام آموزشی مجموعه تنگناها و دشواری هایی است که متأثر از ناکارآمدی و نارسایی طرح ها و برنامه های درسی و آموزشی است. در این فرایند سعی گردیده است تا با بررسی روند تحصیلی دانشجویان میزان افت تحصیلی به حداقل رسانده شود.

**روش کار:** ابتدا معدل دانشجویان مورد بهداشت مبارزه با بیماریها و بهداشت خانواده ۸۶ مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** این دانشجویان در ترم دوم تحصیلی کاهش معدل دارند طی بررسی انجام شده سه عامل تعطیلات زیاد در نیمسال دوم افزایش بی توجهی دانشجویان و نحوه چینش دروس از سوی دانشجویان علت افت بیان گردید. لذا با رعایت قوانین آموزشی و کسب مجوز لازم بعضی از دروس از ترم دوم تحصیلی جابجا گردید ضمن اینکه تعداد واحدها کاهش نیافته بلکه در برخی موارد به دلیل تفاوت واحدهای در دروس مختلف یک واحد درسی نیز ابه مجموع واحدهای ترم افزایش یافت. یافته ها بعد از تغییر توزیع ترمی و جابجایی دروس در دو ورودی مختلف میزان افت معدل از حدود ۱/۲ افت به حدود ۰/۷ کاهش یافته است. ذکر این نکته نیز لازم است که میانگین معدل دیپلم دانشجویان بهداشت مبارزه با بیماریها ورودی ۸۷ و بهداشت مبارزه با بیماریها ۸۶ یکسان (۱۳/۵۳) بوده است.

**نتیجه گیری:** در مورد تاثیر این تغییر در گروه های دانشجویان بهداشت خانواده ورودی های ۸۶ و ۷۸ باید بیان کرد معدل کل ورودی ۸۷ نسبت به ورودی ۸۶ حدود ۰/۸۳ افزایش داشته است در حالی که میانگین معدل دیپلم دانشجویان بهداشت خانواده ورودی ۸۷ (۱۶/۵۱) و بهداشت خانواده ورودی ۸۶ (۱۶/۴۲) بوده است بحث و نتیجه گیری با تغییر دروس در دو ورودی افت معدل کاهش یافت.

**واژه های کلیدی:** افت تحصیلی، توزیع ترمی، معدل  
A-10-670-1

بیشترین اشکالات مربوط به نحوه لیست کردن گزینه ها، استفاده از گزینه های ترکیبی مانند تمام موارد و هیچکدام و عدم رعایت ساختار لغوی و سبک نگارش گزینه ها بود و کمترین اشکالات در زمینه عدم استفاده از گزینه های متضاد، وابستگی یک سوال به سوالات دیگر و عدم استفاده از گزینه های منفی جهت ساقه منفی بوده است.

**نتیجه گیری:** در مقایسه با سایر مطالعات انجام شده تعداد اشکالات مشاهده شده بیش از حد معمول بوده لذا برگزاری دوره های آموزشی به منظور توانمند سازی اعضا، هیئت علمی پیشنهاد می شود

**واژه های کلیدی:** ارزیابی آزمون، اصول میلن، خراسان شمالی، سوالات چند گزینه ای

A-10-246-2

### ارزیابی سوال های انگل شناسی رشته پزشکی دانشگاه علوم

#### پزشکی شهید صدوقی یزد (E)

علی فتاحی بافقی، محمد محمد حسین انوری، مهین غفورزاده، فرزانه میرزایی

یزد- صفاییه- بلوار شهدای گمنام- پردیس دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد- دانشکده پزشکی - گروه انگل شناسی  
afbafghi@ssu.ac.ir

**مقدمه:** در برنامه آموزشی مهمترین هدف پیام (محتوای آموزشی) و حامل پیام (استاد)، به انجام رساندن کامل فرآیند یادگیری در مخاطب (گیرنده پیام) است. ارزیابی، کلیدی ترین شیوه سنجش میزان یادگیری است و بهترین ابزار برای ارزیابی آزمون است که با بکار گیری آن پیشرفت تحصیلی اندازه گیری می شود. بنابراین بدیهی است که آزمون در درجه اول باید با معیارهای علمی همچون رسایی، روایی، پایایی و... مطابقت داشته باشد؛ و باید دست کم دانش (تاکسونومی ۱)، تجزیه و تحلیل (تاکسونومی ۲) و قضاوت (تاکسونومی ۳) را بسنجد و این در فارغ التحصیلان دکتری حرفه ای پزشکی حایز اهمیت بسیار است که توانمند کردن دانشجو در زمینه دانش و بویژه تجزیه و تحلیل و قضاوت منجر به افزایش مهارت او شود. این بررسی با هدف ارزیابی سوال های درس انگل شناسی رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد از این دیدگاه انجام شد.

**روش کار:** در این بررسی توصیفی- مقطعی سوال های کرم شناسی و تک یاخته شناسی سه نیمسال (تابستان، اول و دوم ۸۶-۱۳۸۵) جمع آوری شد؛ ابتدا تنه سوال از نظر معیار هایی مثل گزینه های انحرافی، نقاط قوت و ضعف هر سوال و کل آزمون، انواع تاکسونومی بررسی شد و در آخر ضریب دشواری، ضریب تشخیص و حد نصاب محاسبه شد. و با استفاده از بسته نرم افزاری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع ۸۶ سوال بررسی شده ۴ سوال (۴/۶۵ درصد) دارای گزینه های انحرافی و یا نقطه ضعف بود، ۳۸ سوال (۴۴/۱۸ درصد) با تاکسونومی یک، ۲۸ سوال (۳۲/۵۸ درصد) با تاکسونومی دو و ۱۶ سوال (۱۸/۶ درصد) با تاکسونومی سه بود. کمترین ضریب دشواری ۳۷/۷ درصد و بیشترین آن ۸۴/۴ درصد بود، ضریب تشخیص بین ۴/۴-۶۵/۲ بود و میانگین حد نصاب کلی نیز ۴۹/۶ درصد بود.



dqujeq@hotmail.com

## اعتبار بخشی فرایندی در جهت ارتقاء کیفیت آموزش علوم

### پزشکی (E)

عاطفه اله بخشیان، دکتر لیلا ولیزاده، دکتر سوسن ولیزاده، مژگان لطفی

تبریز- انتهای شریعتی جنوبی- دانشکده پرستاری و مامایی تبریز  
abakhshian@yahoo.com

**مقدمه:** از آنجا که رشد و توسعه هر جامعه در کلیه ابعاد متأثر از نیروی انسانی آموزش دیده است و کسب موفقیت در این مسیر مستلزم آموزش مبتنی بر اصول علمی است توجه به حفظ و ارتقای کیفیت دانشگاهها در ابعاد مختلف یکی از دغدغه های اصلی صاحب نظران در آموزش عالی بوده است.

**روش کار:** ارتقاء سطح کیفی مراکز آموزش عالی به خصوص در مورد رشته های علوم پزشکی که به طور مستقیم با سطح سلامت مردم و جامعه در ارتباط است، مورد توجه بیشتری قرار دارد. ولی از آنجا که تعریف کیفیت در آموزش عالی مبهم می باشد قضاوت در مورد آن بسیار مشکل است، ارزشیابی به عنوان وسیله ای که این قضاوت را ممکن، و مستند نمودن کیفیت را مقدور می سازد از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در این میان فرایند اعتبار بخشی به عنوان پیامد یک ارزشیابی نظامدار جهت تضمین کیفیت در آموزش پزشکی بیش از دیگر روشها مورد نظر بوده است. برای سنجش عملکرد نظام آموزشی معیارها، استانداردها و شاخص های عملکردی مورد نیاز می باشند که تمامی آنها مفهوم اعتبار بخشی دانشگاهی را سازمان می دهند. اعتبار بخشی در نظام های آموزشی کشورهای غربی پیشینه ای طولانی دارد و سابقه انجام آن در کشوری مانند امریکا به بیش از یک قرن می رسد. در ایران نیز یکی از موضوعاتی که در سالهای اخیر توجه فراوانی را در محافل علمی آموزش پزشکی، به خود جلب نموده، موضوع اعتبار بخشی است. بررسی برنامه سوم توسعه نیز به خوبی بیانگر توجه سیاستگذاران کلان کشور به اهمیت این امر در ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی می باشد. در چند سال گذشته، اقداماتی نیز در جهت استقرار ساختارهای اعتبار بخشی در آموزش پزشکی کشور در جریان بوده است.

**نتیجه گیری:** بدون شک تحقق صحیح این مهم، جز با شناخت صحیح و جامع مفهوم اعتبار بخشی، نقاط ضعف و قوت، مراحل استقرار ساختار متولی و مراحل انجام آن میسر نخواهد بود. با توجه به موارد یاد شده، در این مقاله به بیان مبانی پایه، ساختارهای اعتبار بخشی، نقاط ضعف و قوت و جایگاه آن در نظام آموزش علوم پزشکی کشور می پردازیم.

**واژه های کلیدی:** اعتبار بخشی فرایندی در جهت ارتقاء کیفیت آموزش علوم پزشکی

A-10-127-1

## دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل بر نقش

### درس بیوشیمی در دستیابی به اهداف بالینی (E)

دردی قوجقی، ایمان جهانیان، محسن تاتار

علوم پزشکی بابل

**مقدمه:** میزان نیاز دانشجویان نسبت به موضوعات ارائه شده در درس بیوشیمی تا کنون مورد بررسی قرار نگرفته است. ضرورت و کاربرد هر یک از موضوعات و سرفصل های ارائه شده در درس بیوشیمی در دوره بالینی برای دانشجویان پزشکی مشخص نمی باشد. لذا آگاهی و درک ضرورت و کاربرد هر یک از موضوعاتی که در درس بیوشیمی آموزش داده می شود بسیار با اهمیت و کاربردی است و تا بحال کاری در این مورد صورت نگرفته است.

**روش کار:** جامعه مورد مطالعه کارآموزان سال ۱ و ۲ و کارورزان بود. دانشجویان دوره پزشکی، دانشکده پزشکی که دوره علوم پایه و درس بیوشیمی را گذرانده اند. روش جمع آوری داده ها از طریق تکمیل پرسشنامه بود. از طریق بررسی نظرات کارآموزان سال ۱ و ۲ و کارورزان دانشکده پزشکی در خصوص آموزش بیوشیمی در دانشگاه علوم پزشکی بابل، یافته ها از دانشجویان از طریق بحث و گفتگو، انجام پرسش و پاسخ و تهیه پرسشنامه نظر سنجی بعمل آمد. با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه، دانش و آگاهی دانشجویان در خصوص ضرورت درس بیوشیمی سنجیده شد. نگرش دانشجویان نسبت به کاربرد درس بیوشیمی مشخص شد. با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه و بحث و گفتگو با دانشجویان میزان علاقمندی دانشجویان به درس بیوشیمی معین گردید.

**نتیجه گیری** میزان علاقه دانشجویان به بررسی عملکرد درس بیوشیمی مشخص شد. نگرش دانشجویان در ضرورت موضوعات درس بیوشیمی در دوره بالینی مشخص شد. میزان نیاز دانشجویان در رابطه با کاربرد درس بیوشیمی در دوره بالینی تعیین گردید.

**واژه های کلیدی:** دیدگاه، ضرورت، کاربرد، درس بیوشیمی، اهداف بالینی  
A-10-132-3

## عوامل تاثیر گذار بر ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان:

### یک مطالعه جامع در دانشگاه علوم پزشکی سمنان (E)

عابدین وکیلی، سعید حاجی آقاچانی، علی رشیدی پور، راهب قربانی

دامغان- دانشکده پزشکی- بخش فیزیولوژی  
abvakili@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی دانشجویی باعث می شود تا اساتید از نقطه نظرات و دیدگاه دانشجویان مطلع شوند. اگرچه تحقیقات زیادی در ارتباط با عوامل تاثیر گذار بر ارزشیابی اساتید انجام شده است، اما بدلیل عدم انجام مطالعات جامع و وجود تناقض در نتایج آنها به مطالعات بیشتری نیاز است. بنابراین، این مطالعه جامع جهت شناسایی و تعیین عوامل تاثیر گذار مختلف بر ارزشیابی استاد از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی، با مشارکت تمام دانشجویان ترم دوم و بالاتر شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام شد. یک پرسشنامه حاوی مشخصات دموگرافیک و عوامل موثر بر ارزشیابی استاد شامل مهارت تدریس استاد (۹ سوال)، خصوصیات فردی استاد (۱۵ سوال)، رعایت اصول و قوانین آموزشی (۱ سوال)، خصوصیات فردی و نگرش دانشجو نسبت درس (۱۰ سوال)، خصوصیات



تعیین درست یافته های پژوهش های انجام شده پرستاری و عدم ارسال آن به مراجع ذینفع، عدم امکان ارتقای مقام و شرایط انگیزشی و تشویق برای محققان جهت اجرایی کردن یافته ها بودند، در ۱۰۰٪ پایان نامه های مورد بررسی نتایج حاصل از پژوهش به مراجع ذیربط جهت اجرای آن ارسال نشده بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پیشنهاد می شود که تمام تحقیقات بالینی انجام شده نه فقط در کتابخانه های دانشگاه بلکه پس از یک ارزیابی دقیق در نمایه ها و مجلات منتشر شده و در دسترس همه پرستاران و مدیران بیمارستانی قرار گیرد. کلمات کلیدی: پژوهش، علل عدم به کارگیری، پرستاری، ارتقای دانش

**واژه های کلیدی:** پژوهش، علل عدم به کارگیری، پرستاری، ارتقای دانش  
A-10-179-1

### بررسی دیدگاه مدیران پرستاری بیمارستانهای بوشهر در مورد آموزشهای ضمن خدمت (E)

طیبه غریبی، راضیه باقرزاده، حکیمه واحدپرست، فرحناز کمالی، مهستی گنجو، طاهره غریبی

بوشهر - دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری - مامایی  
r.gharibi@bpu.ac.ir

**مقدمه:** پرسنل درمانی به علت نقش مؤثری که در سلامت انسانها ایفا می کنند همواره بایستی دانش و عملکرد خود را در سطح بالا نگه دارند تا بتوانند بهترین خدمات را ارائه دهند. از جمله طرحهای اجرایی برای ارتقاء توانمندیهای کادر درمانی آموزشهای ضمن خدمت می باشد. آموزش ضمن خدمت هنگامی می تواند در رسیدن به اهداف برنامه موفق باشد که صحیح طراحی گردد. از جمله کسانی که می توانند در برنامه ریزی موفق برای آموزشهای ضمن خدمت مؤثر باشند مدیران پرستاری می باشند. از اینرو پژوهش حاضر به منظور بررسی دیدگاه مدیران پرستاری شهر بوشهر در مورد آموزش ضمن خدمت کادر درمانی انجام گردیده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی بوده که به روش مقطعی انجام گردیده است. واحدهای پژوهش را ۱۶ نفر از مدیران پرستاری بیمارستان شهر بوشهر تشکیل می دادند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه پژوهش ساخته و کنترل شده از لحاظ روایی و پایایی بود. اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سنی شرکت کنندگان در پژوهش ۳۷/۲±۶/۴۵ سال بود. نیمی از واحدهای پژوهش اظهار داشتند در مورد برنامه های آموزش ضمن خدمت بسیار کم از آنها نظرخواهی می گردد. ۸۷ درصد مدیران تمایل پرسنل خود برای شرکت در کلاسهای آموزش ضمن خدمت و ۶۲ درصد از آنها رضایت پرسنل خود از این برنامه ها را کم تا متوسط ارزیابی نمودند. ۷۵ درصد از مدیران تناسب برنامه های بازآموزی را با اهداف مدیریتی خود در حد متوسط ارزیابی نمودند. ۶۲ درصد از واحدهای پژوهش تناسب زمانی کلاسهای آموزش ضمن خدمت با شغل پرسنل خود را در حد متوسط ارزیابی نمودند.

فیزیکی و زمان ارائه درس (۴ سوال)، ویژگی فرایند ارزشیابی استاد در دانشگاه (۶ سوال) با مراجعه حضوری محقق قبل از شروع کلاس درس در اختیار دانشجویان قرار گرفت. بعد از تکمیل، پرسشنامه ها جمع آوری شد. داده ها با روشهای مناسب آماری آنالیز شدند.

**نتایج:** نتایج نشان داد که از دیدگاه دانشجویان تسلط علمی (۹۴ درصد)، خوش اخلاقی (۹۳ درصد)، اعتماد به نفس (۹۲/۷ درصد) قدرت بیان (۹۱ درصد)، تلاش در تفهیم مطالب علمی به دانشجو (۹۰ درصد)، شخصیت (۹۰ درصد)، جدید و قدیمی بودن مطالب (۸۳ درصد)، تاثیر خیلی زیاد تا زیاد بر ارزشیابی اساتید دارند. مسائل و اغراض شخصی دانشجویان به میزان کم و خیلی کم (۶۳/۳) در ارزشیابی استاد دخالت داد می شود. علاوه براین، بین جنسیت (P: ۰/۰۰۱) بومی بودن و نبودن (P: ۰/۰۰۱) رشته تحصیلی (P: ۰/۰۰۱) دانشجویان با نمره ارزشیابی اساتید رابطه معنی داری مشاهده شد. در حالی که بین معدل دانشجو و رتبه ارزشیابی استاد رابطه معنی دار مشاهده نشد (P: ۰/۰۰۵).

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد توانمندیهای علمی استاد (تسلط علمی و ارائه اطلاعات علمی جدید و به روز در موضوع درس) یکی از مهم ترین فاکتورهای تاثیرگذار در ارزشیابی اساتید است. همچنین به نظر می رسد که نه تنها نحوه تدریس و آموزش استاد، بلکه شخصیت و منش استاد می تواند در افزایش انگیزه دانشجویان برای یادگیری و آموزش، و نهایتاً ارتقاء کیفیت آموزش بسیار مؤثر باشد.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان علوم پزشکی، سمنان، ارزشیابی دانشجویی، استاد، دیدگاه  
A-10-183-1

### علل عدم به کارگیری نتایج تحقیقات پرستاری در جهت ارتقای دانش (E)

فاطمه حدادیان، عبدالعلی شریعتی

کرمانشاه، دولت آباد، میدان ایثار، دانشکده پرستاری مامایی، گروه پرستاری  
fhadadian@kums.ac.ir

**مقدمه:** استفاده از نتایج تحقیقات در بالین فرآیند پیچیده ای است که بحث جدیدی نبوده، اما مفهومی نو در پرستاری ایران می باشد. مطالعه حاضر با هدف تعیین علل عدم به کارگیری نتایج تحقیقی در جهت ارتقای دانش پرستاری انجام شد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی که در سال ۱۳۸۸ و با استفاده از پرسشنامه نظرخواهی از اساتید پرستاری و فرم بازنگری پایان نامه های کارشناسی ارشد پرستاری انجام گردید. محیط پژوهش دانشکده پرستاری مامایی اهواز، جامعه پژوهش اساتید پرستاری دانشکده پرستاری مامایی اهواز و پایان نامه های ارشد پرستاری این دانشکده بود. روش نمونه گیری سرشماری و حجم نمونه ۱۴ نفر از اساتید پرستاری و ۸۱ پایان نامه کارشناسی ارشد پرستاری از سالهای ۷۵ - ۸۷ بودند. داده ها پس از جمع آوری توسط آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۷۵٪ افراد زن و متوسط سنی واحدها ۳۹/۴ سال بود. ۱۰۰٪ آن ها مربی و عضو هیئت علمی بودند. بیشترین مشکلات از دیدگاه اساتید: عدم



**نتایج:** نتایج نشان داد که آزمونهای معمول قبلی که استفاده از کارتهای قرعه کشی و موردی بوده است توان کافی در بررسی شایستگی دانشجویان را نداشته اند. واز عینیت و اعتماد کافی برخوردار نبوده است بطوریکه نمره مهارتهای اولیه از جمله تزریق، علائم حیاتی، پانسمان و... که یک نوبت با روش معمول انجام شد در مقایسه با نمره مهارتها آزمون OSCE تفاوت معنی داری ۰/۰۵/۰۵ مشاهده شد. همچنین با توجه به نظرات دانشجویان این شیوه ارزیابی از اعتماد و دقت بیشتری برخوردار است و موجب افزایش انگیزه و تلاش و تمرین بیشتری برای کسب آمادگی برای آزمون در آنها شده است.

**نتیجه گیری:** استفاده از روشهای ارزیابی فعالیتهای نظام آموزشی، سیستم را به بهبود فعالیتهای نظام آموزشی با توجه به نقاط قوت وضعف رهنمون می سازد. با برگزاری آزمون OSCE آثار آن، مهارتهای مقدماتی بالینی را از حد دانش به سطح توانایی و کاربرد ارتقا داد، همچنین می توان به افزایش انگیزه و اعتماد دانشجویان موجبات افزایش کیفیت مطلوب ارائه خدمات سلامتی و مراقبتهای بالینی و کاهش خطاهای مهارتهای عملی توسط دانشجویان را فراهم آورد.

**واژه های کلیدی:** منابع بخش سلامت، خدمات آموزشی، کیفیت، مهارتهای بالینی  
A-10-169-3

### نظام آموزش پزشکی و مدیریت خدمات بهداشتی درمانی به سمت فراگیری اصول کاربردی مبتنی بر سیستم (E)

عممت نوحی، مهوش پازارگادی

علوم پزشکی کرمان  
smnouhi@yahoo.com

**مقدمه:** نظام آموزش پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور در سالهای اخیر دچار تغییرات سریع و بنیادی شده است. امروزه آموزش همان محصولی است که به مشتریان نظام آموزشی یعنی دانشجویان و نهایتاً بیماران ارائه می شود. یکی از فعالیتهای نظام آموزش پزشکی، جهت مطابقت با این تغییرات، یادگیری مبتنی بر سیستم به منظور برآورده سازی نیازهای مشتریان آن است. به عبارتی استفاده از سیستم های مختلف پزشکی و اجتماعی برای کامل کردن مراقبت از بیمار، استفاده از منابع مناسب و کارآمد و عملکرد مناسب جهت افزایش کیفیت مراقبت است.

**روش کار:** انجمن اعتبار بخشی آموزش فارغ التحصیلان پزشکی Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME) اولین نسخه شایستگی های عمومی را در ۲۸ سپتامبر ۱۹۹۹ منتشر کرد شش شایستگی شامل: مراقبت از بیمار، دانش پزشکی، یادگیری عملی، مهارتهای بین فردی و ارتباطی، حرفه ای شدن و عمل مبتنی بر سیستم تعریف نمود. یکی از این شایستگیها عمل روشمند یا عمل مبتنی بر سیستم است. عمل مبتنی بر سیستم چیست؟ دانستن این که چگونه با مدیران و ارائه دهندگان مراقبت به منظور بررسی، هماهنگی و پیشرفت برنامه مراقبت همکاری کنند و این فعالیتها به چه صورت می توانند بر عملکرد سیستم ها تاثیر بگذارند ارائه مراقبت مقرون به صرفه با توجه به شرایط سیستم بدون خدشه دار شدن کیفیت مراقبت، همکاری با مدیران، حمایت و کمک به بیمار در رویارویی با

میزان رضایت مدیران از آموزشهای ضمن خدمت مربوط به حیطه شغلی خود در ۲٪ از واحدهای پژوهش در حد متوسط در ۳۶٪ در حد کم بود.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می دهد که مدیران پرستاری در طراحی و زمان بندی آموزشهای ضمن خدمت بسیار کم مشارکت داد ه می شوند. با توجه به کمبود نیروهای درمانی و کمبود زمان برای شرکت در کلاسهای آموزش ضمن خدمت، نظرخواهی از مدیران پرستاری در مورد محتوای آموزشی و زمان بندی کلاسهای آموزشی می تواند شرکت تعداد بیشتری از پرسنل و رضایت بیشتر آنها از این آموزشها را در پی داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** مدیران پرستاری، پرسنل درمانی، آموزش  
A-10-187-2

### استفاده مناسب از منابع و نقش آن در کیفیت خدمات آموزشی مهارتهای بالینی مقدماتی دانشجویان پرستاری و مامایی (E)

عممت نوحی، مهوش پازارگادی، حکیمه حسین رضایی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
smnouhi@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از گامهای اساسی در تدوین برنامه های ارتقای کیفیت، ارزیابی کیفیت خدمت می باشد. ارزیابی کیفیت خدمت در محیط آموزشی، مدیریت سیستم را قادر می سازد تا ضمن جلوگیری از افت کیفیت، منابع مالی و انسانی محدود در دسترس را به نحو مطلوب تخصیص دهد تا عملکرد سازمان را در حوزه هایی که بیشترین اثر را در ادراک و انتظار دانشجویان بعنوان مشتریان اصلی آموزش از کیفیت خدمت دارند، بهبود بخشند. هدف از این مطالعه بهبود کیفیت خدمات آموزشی مهارتهای بالینی مقدماتی دانشجویان با استفاده مناسب از منابع بوده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع اقدام پژوهی است. صاحبان فرآیند، همکاران گروه فن و فوریتهای پزشکی دانشکده پرستاری و مامایی رازی کرمان بودند. زمان اجرای فرآیند در نیمسال اول ۱۳۸۹ بوده است. تجزیه و تحلیل و تفسیر داده های اولیه بررسی علمی داده ها و شواهد موجود از طریق ارزیابی وضعیت موجود با استفاده از فرم جمع آوری اطلاعات در زمینه امکانات، روش ارزشیابی مهارتها، پرسشنامه نظر سنجی دانشجویان و چک لیست سنجش توانایی کسب شده بوده است. با استفاده از نتایج ارزیابی اولیه و وجود ضعف و کاستی در مهارتهای مقدماتی بالینی دانشجویان، علل احتمالی بوجود آورنده مشکل ضعف و کاستی در مهارتهای بالینی دانشجویان مشخص شد. راه حل های جدید و موقتی جهت اجرا، انتخاب شد شامل: ارتقای آموزش عملی با حداکثر یادگیری و توسعه مهارت عملی اولیه در دانشجویان پرستاری و مامایی با اصلاح فضای آموزش (Skill Lab) و شبیه سازی آن با محیط واقعی (بخش بیمارستانی)، استفاده از دیوارهای پیش ساخته و تکمیل تجهیزات مورد نیاز مهارتهای پرستاری و مامایی و بهبود فرآیند ارزشیابی مهارتهای عملی دانشجویان با برگزاری آزمون OSCE، به ترتیب به عنوان اولویت قابل اجرا و موثر پیشنهاد شد. یکی از موارد ارتقا اجرا شده، استفاده از ارزشیابی با ساختار عینی در محیط آزمایشگاه مهارتهای بالینی بود.





پدیده هیپرگلیسمی است که در پایان کنفرانس یک پاسخ نامه پنج سوالی در مقیاس ۱ تا ۱۰ به منظور ارزیابی وضعیت موضوع ارائه شده، ارائه دهنده و علایق مخاطبین طراحی و تحویل و پس از دریافت ارزیابی گردید.

**نتایج:** نتایج مندرج در پاسخ نامه توسط ۳۲ نفر از دانشجویان مقاطع تکمیلی در سطح فوق لیسانس و دکترا نشان داد که اثرات این روش در رسیدن به یک الگوی مناسب جهت تدریس رشته بیوشیمی بالینی بسیار مناسب می باشد. (کسب ۴۶/۳۴ امتیاز از کل ۵۰ امتیاز)

**نتیجه گیری:** همانگونه که در قسمت نتایج متذکر شدیم روش فوق که در حقیقت به جای استدلال منطقی و علمی و تئوریک صرف جهت نقد یک روش و ارائه یک روش کارآمد از روش ارائه مصادیق عینی و تبیین تفصیلی نیازهای حرفه‌ای فارغ التحصیل استفاده می نماید بسیار کارآمد و مؤثر بوده و می تواند بعنوان یک الگوی مناسب جهت بازبینی تمام رشته‌های بالینی آزمایشگاهی مورد استفاده قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** بیوشیمی بالینی، ساختار آموزشی، مصادیق بالینی، تبیین مسئولیت حرفه‌ای.

A-10-205-1

### بررسی کیفی و کمی آموزش درس حشره شناسی پزشکی و کاربرد سموم دانشجویان مقطع کاردانی بهداشت محیط (E)

روح اله دهقانی، بابک وزیریان زاده

گروه بهداشت محیط دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
dehghani37@yahoo.com

**مقدمه:** دانش آموختگان دوره کاردانی بهداشت محیط می توانند در رشته های مختلف کارشناسی علوم بهداشتی من جمله حشره شناسی پزشکی ادامه تحصیل دهند و چون دانش حشره شناسی پزشکی در کنترل ناقلین بیماریهایی که مربوط به بهداشت محیط هستند نقش اساسی دارد، بنا بر این میزان دانش پایه حشره شناسی دانش آموختگان دوره کاردانی بهداشت محیط باید از سطح بالایی برخوردار باشد. با توجه به مطالب فوق لزوم تغییراتی در کمیت و کیفیت درس حشره شناسی پزشکی و کاربرد سموم به چشم می خورد.

**روش کار:** پرسشنامه ایی که شامل سوالاتی در خصوص محتوای درس و کمیت و کیفیت تغییرات مورد لزوم در آن طراحی شد. پرسشنامه در پایان ترم در اختیار دانشجویان قرار گرفت و هر ۲۴ دانشجو در آن فعالانه شرکت کردند. تمامی داده ها به درصد تغییر یافتند. گسترده‌گی پاسخ های مورد نظر برای یک تجزیه و تحلیل کلی و جامع مورد نظر قرار گرفت و جوابها در ۵ گزینه بسیار زیاد، زیاد، نسبتاً کم و خیر در نظر گرفته شد تا رضایت و عدم رضایت در پاسخ به سوالات به صورت طیف باشد و مطلق نگردد.

**نتایج:** با توجه به ابراز رضایت کلی دانشجویان از قسمت عملی این درس از شرایط کنونی تدریس عملی باید حمایت نمود. ضمن این که زمان بندی کلاسهای درس و طرح آرام تر و آهسته تر مباحث از مهم ترین نظرات آنها دانشجویان بوده است. بیان مختصر و خلاصه تر درس و توجه به موارد کاربردی تر مجموعاً تمامی شرایط بالا در خصوص علاقه مند ساختن دانشجویان

مشکلات سیستم، شناخت تفاوت بین سیستمهای ارائه مراقبت از نظر هزینه و تخصیص منابع برای ایجاد یک برنامه آموزشی، برای آموزش این عمل چه چیزهایی نیاز است ؟ و چگونه باید تجارب آموزشی در این زمینه را اعتبار بخشید ؟ از نظر یونسکو کیفیت در آموزش عالی مفهومی چند بعدی است که خود تحت تاثیر عواملی همچون زمینه نظام دانشگاهی، ماموریت، شرایط و استانداردهای رشته دانشگاهی قرار می گیرد. از طرفی موضوع کیفیت در بخش آموزش مدیریت خدمات بهداشتی با توجه به رسالت خطیر حفظ سلامت و مراقبت از حیات جامعه دارای جایگاه ویژه ای است و وابسته به افراد حرفه ای و فارغ التحصیلان نظام آموزش است که در باره خدمت درست برای هر بیمار تصمیم بگیرند و سطح مطلوبی از خدمات بهداشتی را مطابق دانش حرفه ای روز ارائه نمایند. درست انجام دادن خدمات نیز به مهارت، قضاوت و اجرای به موقع نیازمند است

**نتیجه گیری:** جهت دهی نظام آموزش مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در کشور، به سمت فراگیری اصول کاربردی از طریق مدیریت تغییر در برنامه ریزی آموزشی و استفاده مناسب از منابع در بخش سلامت با ترویج فلسفه « مدیریت جامع کیفیت » به عنوان یک رویکرد مهم مدیریتی و برنامه ریزی استراتژیک به عنوان پشتوانه مدیریت استراتژیک برای دستیابی به انتظار مطلوب و ایده آل توسعه از بعد کمی و کیفی امکان پذیر است.

**واژه‌های کلیدی:** نظام آموزش پزشکی، خدمات بهداشتی درمانی، مدیریت، اصول کاربردی

A-10-169-4

### تبیین رشته بیوشیمی بالینی با محوریت بیمار، تشخیص، درمان به منظور تثبیت هویت واقعی رشته (E)

محمدطه جلالی

خوزستان- اهواز- اتوبان گلستان- دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز - دانشکده پیراپزشکی - گروه علوم آزمایشگاهی

**مقدمه:** هدف از اجرای برنامه‌های آموزشی در هر امری در حقیقت ایجاد قابلیت‌های تئوریک و عملی در فارغ التحصیل جهت تقبل و ایفای نقش کارآمد در مسئولیت‌های مورد نظر می باشد. رشته بیوشیمی بالینی که یکی از حرفه‌های رشته آسیب شناسی است به قصد تربیت فارغ التحصیلانی است که بتواند در مراکز درمانی در کنار پزشک و کل مجموعه درمانی در امر تشخیص درمان و کنترل بیماری ایفا مسئولیت نماید. نظریه اینکه ساختار آموزشی فعلی و فضای آموزشی برای این رشته در مقاطع تکمیلی جهت آموزش این دانشجویان (دانشکده‌های علوم پایه پزشکی) مناسب نمی باشد بر آن شدیم که از طریق ارائه مصادیق عینی کاستی‌های روش فعلی را تبیین تا بتوانیم با اصلاح ساختار فعلی هویت واقعی رشته فوق را تثبیت نماییم.

**روش کار:** در این روش با استفاده از ارائه تفصیلی و عینی یک پدیده بالینی بیمارستانی که یک بیوشیمیست عملاً و بطور روزمره با آن درگیر است. دانش آموختگان و مدرسین فعلی را با واقعیت و ساختار مسئولیت بالینی فارغ التحصیلان بطور ملموس آشنا و نیازهای تخصصی لازم را بطور عینی نشان می دهیم. پدیده ارائه شده در این تحقیق نحوه تشخیص و درمان و کنترل



## پاسخگویی به نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت با آموزش هفت استراتژی در مدیریت جلوگیری از جاماندن وسایل جراحی (E)

سمیه عابدی مدیسه، شیما عابدی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
st\_or\_87esf@yahoo.com

**مقدمه:** در دو سال اخیر جاماندن وسایل دومین مرتبه گزارشات مربوط به حوادث جراحی را به خود اختصاص داده است. درمان ناشی از جاماندن وسایل در بدن بیماران سالیانه هزینه زیادی را در بر می گیرد. میانگین هزینه درمانی در این بیماران طی سال ۲۰۰۸، ۵۰۰۰۰ دلار برآورد شده است. اگرچه جاماندن وسایل یک خطر بالقوه در عمل های جراحی به حساب می آید، اما با ایجاد شرایط مناسب می توان از بروز این خطر جلوگیری کرد. لذا در این مقاله ۷ استراتژی برای کمک به مدیریت پرسنل اتاق عمل جهت جلوگیری از جاماندن وسایل جراحی و در نتیجه افزایش کیفیت و کمیت یکی از بخش های نظام سلامت پیشنهاد شده است.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات انگلیسی موجود در پایتگاه الکترونیکی معتبر (Pubmed و...) و رجوع به کتابهای مرجع مربوط به اتاق عمل وسایل کتب مرتبط انجام شد.

**نتایج:** ۱- تعریف واضح و مختصر از تکنیک شمارش، پروسیجرها، مسئولیت افراد و کنترل رعایت آنها؛ شمارش شامل انواع و اقسام اسپانچ ها، وسایل نوک تیز و سایر ابزارهای مورد استفاده در محیط استریل و درون بدن بیمار میشود. شمارش در ۳ مرحله انجام می شود. باید توجه داشت موارد اضافه شده در حین عمل، شمارش و ثبت گردد. شمارش توسط فرد اسکراب (حوزه استریل)، توسط فرد سیرکولر (حوزه غیر استریل) و بررسی حوزه عمل توسط جراح انجام می شود. ۲- بررسی مرتب فیلد جراحی از نظر وجود جسم خارجی توسط جراح؛ این کار در حین عمل، به منظور شناسایی موارد جامانده به ویژه در شرایط اورژانسی، ایجاد تغییر پیش بینی نشده در پروسیجر و بیماران با BMI بالا انجام می شود. ۳- استفاده از اسپانچ و وسایل قابل شناسایی با رادیوگرافی؛ در اعمال جراحی باید از دو نیم کردن اسپانچ ها پرهیز کرد، زیرا ممکن است بخش رادیوپاک حذف شده و احتمال جاماندن افزایش یابد. موارد استفاده شده تاول (Towel) توسط سیرکولر ثبت گردد. تاول ها دارای شناساگر x-ray و مناسب با پکینگ باشند. ۴- بررسی تمامیت وسایل جراحی و آموزش کافی جهت استفاده از ابزارهای جدید؛ امکان جاماندن تکه های وسایل، قفل یا روکش در جراحی وجود دارد. معرفی و آموزش استفاده از ابزارهای جدید به منظور جلوگیری از دو تکه شدن، شکستن یا جدا شدن برخی قطعات آن در حین عمل، ضروری می باشد ۵- ارتباط مناسب بین تیم جراحی؛ ارتباط نامناسب بین تیم جراحی در جاماندن وسایل، ۵۸٪ گزارش شده است. آگاه کردن پرسنل از وسایل وسایل استفاده شده، امکان جاماندن وسایل را در بدن بیمار کاهش می دهد. ۶- انجام اقدامات مناسب در شمارش اشتباه؛ در شمارش اشتباه باید شمارش مجدد، بررسی حوزه عمل توسط جراح، بررسی فیلد جراحی توسط اسکراب و جستجوی تمام اتاق توسط

پزشکی به این دانش مهم و فراهم آوردن شرایط برای پذیرش حشره شناسی پزشکی به عنوان بخشی از انگل شناسی باید قرار گیرد  
**نتیجه گیری:** دانشجویان شرکت کننده وجود این درس در مقاطع و رشته های تحصیلی مورد بررسی را برای رشته تحصیلی خودشان ضروری دانسته اند. در جهت اصلاح مواد درسی کاهش کلیات این درس که شامل اهمیت بندپایان، روشها و مکانیزم انتقال بیماریها و مورفولوژی و فیزیولوژی می باشد را در مقاطع و رشته های تحصیلی مورد بررسی ضروری ارزیابی کرده اند.

**واژه های کلیدی:** آموزش، کمی، کیفی، حشره شناسی پزشکی، دانشجویان  
بهداشت محیط  
A-10-235-1

## بررسی دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام در مورد نقش آموزش علوم پزشکی در ارتقای نظام سلامت جامعه (E)

مهربه قیطاسی، عبدالحسین فریدی

ایلام بانگنجان دانشگاه علوم پزشکی ایلام دانشکده پیراپزشکی  
s.ghaitasi@gmail.com

**مقدمه:** نظام سلامت که برآورده اصلی ترین نیاز هر جامعه است، تمامی فعالیت های تأمین، حفظ و ارتقای سلامت را در بر می گیرد. اکنون در هزاره ای هستیم که قرار بود در آن بار بیماری های دنیای کهن از قبیل فلج اطفال، کزاز، سرخک و سل به صفر رسیده باشد. انتظار می رفت معیارهای خامی چون میزان مرگ و میر نوزادان فراموش شود و به سراغ ملکه های تجمعی سلامت سنجی برویم، اما هنوز در بسیاری از گوشه و کنار دنیا، دولت ها برای بهبود همان معیارهای کهن دست و پا می زنند. دیدگاه دانشجویان در مورد جوابگو بودن آموزش پزشکی برای ارتقای نظام سلامت جامعه بررسی شده است.

**روش کار:** در این مطالعه حاضر از نوع تحلیلی-توصیفی بود. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای شامل ۵ سوال بود که توسط دانشجویان تکمیل گردید. اطلاعات کدگذاری و وارد کامپیوتر شده و با نرم افزار spss آنالیز گردید.

**نتایج:** مشخص شد که ۴۶/۷٪ دانشجویان معتقدند آموزش پزشکی باعث ارتقای نظام سلامت می شود. سوال دوم ۵۰٪ اعتقاد دارند آموزش پزشکی باعث ارتقای ایمنی بیمار می شود. سوال سوم ۴۵/۸٪ اعتقاد دارند آموزش پزشکی به سلامت سالمندان کمک می کند. سوال چهارم ۵۶/۷٪ اعتقاد دارند آموزش پزشکی باعث کاهش مرگ و میر نوزادان می شود. و سوال آخر تنها ۳۰٪ اعتقاد دارند که آموزش پزشکی جوابگوی نیازهای نظام سلامت جامعه است.

**نتیجه گیری:** اکثر دانشجویان، آموزش پزشکی را در ارتقای نظام سلامت و همچنین بهبود رسیدگی به بیماران موثر می دانند. اما این آموزشها را جوابگوی نیازهای کمی و کیفی سلامت جامعه نمی دانند. برای اینکه آموزش پزشکی بتواند پاسخگوی این نیازها باشد باید تلاشهای بیشتر و بهتری انجام شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، نظام سلامت  
A-10-119-2



که صلاحیت آنان از طرف رئیس آموزشگاه تصویب شده است می توانند وارد آموزشگاه مامایی شوند. در نهایت میتوان گفت که تا پیش از انقلاب در طی ۶۰ سال در ۸ استان، ۱۱ برنامه آموزش مامایی وجود داشت که از سال ۱۳۱۱ تا ۱۳۵۵، در حدود ۱۷۰۰ فارغ التحصیل و ۸۱۵ فرد شاغل دولتی مامایی حاصل آن بود. پس از انقلاب اسلامی در شهریور ۱۳۵۹، ستاد انقلاب فرهنگی شکل گرفت که بعد ها به شورای عالی انقلاب فرهنگی تغییر نام داد. گروه های برنامه ریزی در رشته های مختلف، از جمله پزشکی تشکیل شد که شاخه برنامه ریزی پرستاری و مامایی با اعضای پرستار و ماما، زیر نظر آن شاخه و به منظور تدوین برنامه های جدید پرستاری و مامایی شروع به کار کرد. پس از باز گشایی دانشگاه ها در سال ۱۳۶۲، آموزش مامایی در مقطع کاردانی در ۲۰ مرکز و کارشناسی ناپیوسته در ۳ مرکز آغاز شد. گسترش برنامه های آموزش مامایی همچنان ادامه یافت و در سال ۱۳۷۲ به ۶۱ برنامه در ۲۶ استان و ۸۵ شهرستان رسید. عده ای از ماماها کشور در شهریور ۱۳۲۳ کانون مامائی را پایه گذاری نموده و شروع به فعالیت کردند این کانون پس از اتخاذ نام های مختلف مانند سندیکای مامائی و جمعیت ماماها در سال ۱۳۴۲ با کانون همکاری ماماها که اعضا آن را پرستار ماماها تشکیل می دادند یکی گردید و بدین ترتیب انجمن تازه ای به نام انجمن ماماها ایران تشکیل یافت و تا هم اکنون به کار خود ادامه داده است.

**نتیجه گیری:** رشته مامایی تا هم اکنون پیشرفتهای شایان ذکری داشته و این پیشرفتها پس از انقلاب اسلامی سرعت بیشتری گرفته است. امید آن میرود که پیشرفت این حرفه مقدس روز به روز بیشتر شده تا به سر حد کمال خود برسد.

**واژه های کلیدی:** پیشینه، آموزش مامایی، انقلاب اسلامی  
A-10-309-6

## روشها و چالش های مختلف ارزشیابی بالینی دانشجویان

### پزشکی (E)

**مهناز جوینی، آسبه موحد پور، ناصر شکری کله سر**

اردبیل میدان بسیج مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل دانشکده پزشکی-  
اداره edo  
m. jooyani@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی توانمندی های بالینی دانشجویان پزشکی یکی از وظایف بسیار پیچیده و مشکل در حیطه آموزش پزشکی است، انتخاب روش مناسب ارزشیابی عملکرد بالینی دانشجویان پزشکی و اثرات ناشی از عدم انتخاب صحیح روش ارزشیابی با توجه به اهداف و محتوای آموزشی، پیامد های یادگیری، حیطه های یادگیری، بازخور ها و توانمندی های مورد انتظار از دانشجوی پزشکی از سوی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی یکی از بزرگترین چالش های موجود در این رشته می باشد و ضرورت پرداختن به این موضوع به عنوان یکی از اولویت های فعلی آموزشی پزشکی می باشد. مشارکت در فرایند ارزیابی در خصوص اینکه آیاکه دانشجویان به پیامدهای لازم یادگیری دست یافته اند، یکی از نقش های مهم اساتید آموزش پزشکی است.

فرد سیار شامل کف اتاق، بین شان ها، درون سطل زباله و گرفتن x-rey در حین عمل انجام شود. ۷-ثبت تمام موارد شمارش شده  
**نتیجه گیری:** بنابراین با استفاده از استراتژی های فوقی، آموزش های کافی به پرسنل و جراحان و مدیریت مناسب شرایط جهت عملی شدن آن ها می توان بروز این خطر را به حداقل رسانید و در نتیجه کیفیت و کمیت یکی از بخش های نظام سلامت را ارتقا بخشید. ارائه شده در: اولین همایش کشوری رویکردهای نوین آموزش، مراقبت و درمان در اتاق عمل، ۲۶ تا ۲۸ بهمن ۱۳۸۹، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

**واژه های کلیدی:** نظام سلامت- استراتژی - عمل جراحی - تکنیک شمارش  
A-10-308-9

## مروری بر پیشینه توسعه آموزش مامایی تا بعد از انقلاب

### اسلامی در ایران (E)

**شیمای عابدی مدیسه، فرانک صفدری، بهاره متقی، سمیه عابدی مدیسه، محمد رحیمی مدیسه**

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
obs\_uni86ser@yahoo.com

**مقدمه:** مامایی عمری به درازای بشر دارد. از بدو خلقت، وجود این حرفه مانع از پاره شدن رشته حیات گوهر آفرینش انسان و سبب کمک به بقا و ادامه ی نسل او بوده است. در طول تاریخ بشری ماما گاه جادوگری مرموز و زمانی معجزه گری شفا بخش محسوب شده است. مامایی در ایران با یک سابقه درخشان، درست معادل همان دوران تاریخی غرب (قرون وسطی) شروع شد. امروزه مامایی به یک حرفه و تلاش و حرکتی عالمانه، همراه با دانش روز تبدیل شده است. ارائه مراقبت های مامایی با کیفیت بالا و تلاش در بهبود مستمر آن، عامل مهمی در کاهش مرگ و میر مادران است. هدف: شناخت پیشینه هر حرفه ای می تواند منجر به آشنایی بیشتر افراد با سیر تکاملی آن حرفه و تلاش برای ارتقا هر چه بیشتر آن گردد.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات موجود در سایتهای الکترونیکی معتبر و کتب مرتبط با پیشینه آموزش مامایی انجام گرفته است.

**نتایج:** قدمت رشته مامایی در ایران به شکل آموزش عالی پس از تحصیلات دبیرستان، به ۸۰ سال قبل بر می گردد. در سال ۱۲۹۸ شمسی، مرحوم نصیر الدوله وزیر معارف آن زمان مدرسه ی متوسطه دختران با نام فرانکوپرسان را که از سال ۱۳۲۳ ه. ق دایر بود به دارالمعلمت تبدیل کرد و مقرر نمود که ۱۰ نفر از شاگردان مدرسه هفته ای ۳ روز به مریضخانه نسوان رفته و تحصیل مامایی وامراض زنان نمایند. مدرسه ی قابلیتگی تا سال ۱۳۰۷ آیین نامه ی مدونی نداشت. در سال ۱۳۰۷ طبق آیین نامه ی طب و دوسازی و قابلیتگی شرط ورود به مدرسه ی مامایی داشتن گواهی نامه ی ۳ ساله ی اول متوسطه مقرر شد. اولین آموزشگاه رسمی مامایی دوره ۳ ساله، در سال ۱۳۰۸ فعالیت خود را آغاز نمود. در سال ۱۳۲۱ اساس نامه و برنامه تحصیلات آن تدوین و تصویب شد که تا سال ۱۳۲۸ مجری بود. طبق آیین نامه آموزشگاه پرستاری اشرف پهلوی که مصوب جلسه ۱۳۲۷/۱۲/۱۸ شورای دانشگاه، مقرر شد که در سال تحصیلی ۱۳۲۸\_۱۳۲۹ برای سال اول آموزشدهنده ی مامایی داوطلب پذیرفته نشود و فقط فارغ التحصیلان آموزشگاه



مهارت یابند. استفاده مستمر از تکنیک های آموزشی مانند PBL، پرسش و پاسخ، فعالیت گروه های کوچک، نقش بازی کردن، بحث و مناظره، مطالعات موردی، مجلات، شبیه سازی و حل مشکل می تواند به توسعه تفکر انتقادی در دانشجویان کمک نماید.

**نتیجه گیری:** برای اینکه در آینده دانشجویان بتوانند در مقابل نیاز بیماران پاسخ سریع و به موقع داشته باشند باید متفکر، خلاق، نقاد و دارای بینش علمی باشند. و این تنها در سایه انتقال اطلاعات به ذهن دانشجویان حاصل نمی شود بلکه در برنامه های درسی آموزش پرستاری باید روش های گنجانده شود که از طریق آنها دانشجویان قابلیت های چگونه آموختن را از طریق نظم فکری بیاموزند و در عمل بکار گیرند. واژه های کلیدی: آموزش، پرستاری، تفکر انتقادی

**واژه های کلیدی:** آموزش، پرستاری، تفکر انتقادی  
A-10-479-1

### عوامل موثر بر به کارگیری خدمات آموزش سلامت روان (E)

موسی علوی، علیرضا

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه

روانپرستاری

m\_alavi@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** امروزه خدمات آموزش سلامت روان به عنوان یکی از مهمترین راهبردهای مقابله با چالش اختلالات سلامت روان شناخته شده است؛ با این وجود شواهد نشان داده اند که به کارگیری خدمات آموزش سلامت روان کمتر از حد مورد انتظار است هدف از مطالعه حاضر شناسایی عوامل موثر بر به کارگیری خدمات آموزش سلامت روان است.

**روش کار:** این یک مطالعه تحلیلی محتوای کیفی است. جامعه مطالعه شامل ۱۲ نفر از کارکنان (۷ پرستار، ۴ پزشک و ۱ روانشناس) و ۴ نفر از مددجویان بودند؛ که بصورت هدفمند از مراکز مراقبتی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انتخاب شده و از طریق مصاحبه عمیق مورد مطالعه قرار گرفتند. تحلیل اطلاعات مطابق با رویکرد تحلیل محتوای کیفی و با بهره گیری از روش مقایسه مداوم صورت گرفت. صحت و استحکام مطالعه از طریق توجه به ابعاد Consistency، Neutrality، Auditability و Transferability حمایت شد.

**نتایج:** به دنبال تحلیل اطلاعات کیفی، چهار دسته اصلی شامل ۱) درک از ماهیت خدمات سلامت روان، ۲) توجه به زمینه در مقابل توجه منفرد به بیمار، ۳) دسترسی در مقابل عدم دسترسی به فرمتها، و ۴) جایگاه خدمات سلامت روان در نظام سلامت شناسایی شدند؛ که هر کدام، یک بعد از عوامل موثر بر به کارگیری خدمات آموزش سلامت روان را تصویر نموده است.

**نتیجه گیری:** نتایج بر اهمیت عوامل انسانی تاکید داشت. لذا پیشنهاد شد که کارکنان و نیز مددجویان در مورد خدمات آموزش سلامت روان آگاهی کامل و نگرش مساعدی داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** آموزش، خدمات سلامت روان، به کارگیری  
A-10-542-1

**روش کار:** در این تحقیق که از نوع مروری و توصیفی میباشد پس از توضیح مختصر در خصوص مفهوم ارزشیابی، ارزشیابی آموزشی و دسته بندی ارزشیابی های آموزشی بر اساس رویکردهای مختلف ارزشیابی، انواع روشهای ارزشیابی بالینی دانشجویان پزشکی از جمله آزمونهای شفاهی، آزمونهای تشریحی، سوالات عینی، ارزشیابی تکوینی و تکمیلی از طریق لوگ بوک، ارزشیابی از طریق پورت فو لیو، آزمون بالینی عینی ساختار مند، آزمون ساختار - عینی کاربردی، مشاهده همراه با چک لیست، مقیاس درجه بندی کلی، سنجش یاداشتهای دانشجو، خودسنجی، سنجش توسط همتایان، مشاهده دانشجو در حال انجام معاینه بالینی، مشاهده مستقیم دانشجو در حال انجام پرو سیجر، بررسی همه جانبه (۳۶درجه) توضیح داده شده سپس چالش های موجود در زمینه ارزشیابی بالینی بیمار مورد مطالعه قرار گرفته و در خصوص رویکردهای نوین ارزشیابی از جمله ارزشیابی توسعه یافته محلی مبتنی بر شواهد، استفاده از بیمار نما یا بیمار استاندارد بحث شده است.

**نتیجه گیری:** انتخاب یک شیوه مناسب برای ارزشیابی که بتواند کلیه مهارتهای کسب کرده دانشجو را بسنجد، همچنین انتخاب ابزار مناسب عملکرد که منجر به سنجشی گردد که دارای روایی و پایایی باشد، کاری بسیار پیچیده و مشکل میباشد و انتخاب روش مناسب ارزشیابی بسته به اهداف و محیطه های یادگیری و... متفاوت میباشد و استفاده از روشهای چند گانه ارزشیابی میتواند نتایج معتبر تری از توانمندیهای دانشجویان ارائه دهد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی - توانمندی های بالینی - دانشجویان پزشکی  
A-10-463-1

### آموزش پرستاری در سایه تفکر انتقادی (E)

پروانه وصلی

تهران خیابان شهید نامجو تقاطع خیابان انقلاب کوچه کیهان پلاک ۱۱ واحد ۴  
parvanehasli@yahoo.com

**مقدمه:** سیستم های مراقبت بهداشتی در چند سال اخیر به لحاظ نظری و تکنولوژیکی رشد روز افزون داشته است و سبب شده کارکنان درمانی به ویژه پرستاران با موضوعاتی من جمله تقاضای دریافت مراقبت با کیفیت، کاهش مدت بستری، سالمند شدن جامعه، افزایش حدت برخی بیماری ها روبرو شوند در آینده نیز قطعاً این موارد بیشتر مورد توجه قرار می گیرد. پس به نظر می رسد این قشر عظیم بایستی نسبت به گذشته از دانش، مهارت و نهایتاً تفکر انتقادی به منظور تصمیم گیری بهتر برخوردار باشند

**نتایج:** تفکر انتقادی بیشتر از اینکه یک امر یاد گرفتنی باشد، یک فرایند، یک شناسایی ذهنی و یک حیطه عاطفی و شناختی در جهت استدلال بوده و با عناصری مانند دانش، روش استدلال، شهود، نوآوری، بکارگیری دانش، تجزیه و تحلیل، شناسایی مشکلات، تصور سازی راه حل ها و ارزش گذاری قضاوت ها همراه است. با توجه به مطالب پیشگفت برای توسعه این امر در آموزش حرفه پرستاری لازم است به راه های افزایش جذابیت و آموزش تفکر انتقادی پرداخته شده و ساختار و سر فصل دروس پرستاری با تاکید بر مهارت های هوشی (تجزیه و تحلیل و ارتباط) مورد بازنگری قرار گیرد. همچنین از تکنیک های آموزشی استفاده شود که دانشجویان پرستاری قادر باشند عمق اطلاعات را ارزشیابی نموده و در زمینه ارتباط و بکار گیری دانش در بالین



### اعتباربخشی آموزش پرستاری مامایی، فرصت ها، چالش ها (E)

میترا کولیوند، لیدا معمار افتخاری

کرمانشاه میدان ایثار دانشکده پرستاری مامایی گروه مامایی  
mitrakolivand@yahoo.com

**مقدمه:** اعتباربخشی فرایندی است که بوسیله آن یک سازمان یا ارگان، یک دانشکده، دانشگاه یا برنامه رابه عنوان دارا بودن یکسری استانداردهای ارزیابی تعیین شده شناسایی می کند. ورتن اعتباربخشی رابه عنوان شناخته شده ترین نوع سیستم های ارزشیابی تخصصی رسمی معرفی می کند. وقتی اعتبار بخشی موسسه ای انجام می شودکه یک دانشگاه یادانشکده، استانداردهای تعیین شده توسط یک آژانس اعتباردهی رابرآورده می سازد. باتوجه به اهمیت اعتباربخشی درتضمین کیفیت آموزش، مطالعه حاضر به منظور بررسی این فرایند وفرصت هاوچالش های فراروی ناشی ازاجرای آن، درسال ۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** مطالعه مروری حاضر با بررسی منابع کتابخانه ای وتعدادی ازتحقیقات وبرنامه های سازمان بهداشت جهانی وموسسات اعتباربخشی دردنیادزمینه اعتباربخشی آموزش رشته های پرستاری ومامایی درنقاط مختلف وازجمله آسیانجام گردیدکه داده هادر قالب یافته های کیفی ذیل ارایه می گردد.

**نتایج:** مهمترین یافته این مطالعه بررسی نقش اعتباربخشی در بهبود وتضمین کیفیت آموزش است. جامعه نیاز دار در سطوح آموزشی نیز از وجود کیفیت مطمئن گردیده که این امر با اعتباربخشی محقق می شود. آموزش کیفی وتربیت دانش آموزگانی توانمند در عرصه خدمات بالینی از نتایج فرایند اعتباربخشی محسوب می شود. ناتوانی این نیروها ممکن است منجر به خدمات غیر ایمن، تاخیر در بهبود بیماران، عوارض ناشی از درمان وبستری مجدد گردد. دیرینه اعتباربخشی دردنیامربوط به آمریکا وکانادامی باشد و در بین کشورهای اروپایی فرانسه دارای تاریخچه ای غنی در آموزش عالی و در خصوص روش های اطمینان کیفی می باشد. در بین کشورهای آسیایی کره جنوبی، ژاپن وهنگ کنگ دارای قدمت بیشتری در ارزیابی نظام آموزش عالی می باشند. تاریخچه اعتباربخشی در ایران قدمت چندانی ندارد. در سال ۱۳۷۴ اولین دوره ارزیابی درونی، در سال ۱۳۷۹ رتبه بندی دانشکده ها وطی سال های ۱۳۸۵-۱۳۸۳ تدوین استانداردهای اعتباربخشی آموزش پرستاری مامایی انجام گردید. در فرایند اعتباربخشی فرصتی فراهم می گردد تا موسسات بانجام ارزیابی درونی، نقاط قوت وضعف، توانمندی ها و پتانسیل ها رابه قضاوت بنشینند و برای اصلاح نقاط ضعف و کمبودها وتقویت نقاط قوت بدون سوگیری برنامه ریزی نمایند. این مرحله خودارزیابی فرصتی برای بهبود وضعیت جاری می باشد. همچنین تدوین استانداردها برای قضاوت کیفیت موجود از دیگر اجزای فرایند اعتباربخشی است. استانداردهای این گرا برای کیفیت مورد نظری باشند که علی رغم تاثیر نظرات گروه های تدوین کننده بر آنها، جهت مقایسه و ارزشیابی ضروری می باشند.

**نتیجه گیری:** در عصر حاضر کیفیت یکی از اجزای حقوق انسان محسوب می شود. اعتباربخشی ابزاری برای تضمین وتایید کیفیت موسسات آموزشی می باشد که نتایج آن نه فقط در قالب کتاب رتبه بندی دانشکده هابلکه برای استمرار ارتقای کیفیت باید مورد بهره برداری قرار گیرد. نگاهی به نتایج سمینارها و همایش های متعدد در زمینه نزدیکی آموزش و درمان در دهه

گذشته در کشور بیانگر عدم رضایت بخش های درمان وبهداشت از خروجی های آموزش می باشد که ضرورت پرداختن به مقوله کیفیت در آموزش رامطرح می نماید. اعتباربخشی راهی برای ارتقای کیفیت است.

**واژه های کلیدی:** اعتباربخشی، آموزش پرستاری مامایی  
A-10-126-2

### یادگیری مبتنی بر خدمت، فرصتی بی نظیر برای یادگیری در آموزش علوم پزشکی (E)

محمدعلی حسینی، نسربین جعفری

تهران. بلوار دانشجو. خیابان کودکیار  
mahmaimy@yahoo.com

**مقدمه:** با افزایش بیماریهای مزمن و لزوم ارائه مراقبتها در سطح جامعه و نیز تغییر در وضعیت امید به زندگی نیاز به تربیت متخصصین جامعه محور، روز بروز افزون می گردد. لذا تاکید آموزش ها امروز باید مبتنی بر نیاز جامعه باشد. برای حضور در عرصه و کار در جامعه دانشجویان نیازمند آشنایی با جامعه می باشند. بعلاوه آشنا ساختن دانشجویان به زمینه های فرهنگی مختلف وآموزش نحوه ارائه مراقبت براساس فرهنگ، یکی از ضروریات جوامع امروز از جمله کشور ایران محسوب می شود. هدف از این مطالعه بررسی جایگاه روش یادگیری مبتنی بر ارائه خدمت در آموزش دانشجویان رشته های علوم پزشکی بوده است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مطالعات کتابخانه ای ایست که بر اساس مرور منابع موجود انجام شده است. بدین منظور به منابع موجود در این زمینه مراجعه و نیز به جستجو اینترنتی در سایتهای معتبر علوم پزشکی با استفاده از کلید واژه های مربوط پرداخته شده است.

**نتایج:** یافته های حاصل از بررسی در منابع موجود در دانشکده های علوم پزشکی بخصوص پرستاری جهان، نشان می دهد که اکثریت آنها، از این متد آموزشی در برنامه های درسی مختلف، استفاده نموده اند. استفاده از این روش مزایای مختلفی را به همراه داشته که از جمله آن بترتیب به مواردی همچون ۱- احساس رضایت شخصی ۲- رشد حرفه ای ۳- ارتقاء مهارتهای تفکر انتقادی ۴- ارتقاء آمادگی برای کار در عرصه ۵- افزایش آگاهی در مورد نیازهای برآورده نشده مددجویان، می توان اشاره کرد. بعلاوه اکثریت مطالعات بیانگر آن بود که دانشجویان باور داشتند که این دوره به درک ایشان از آموزشهای نظری مربوطه (که از طریق سخنرانی و مطالعه کتابها کسب نموده بودند) کمک بسیاری نموده است. لیکن در کشور ما از این روش آموزشی بندرت استفاده شده است.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان می دهد در متدهای آموزشی مبتنی بر دانشگاه، فاصله بین محیط آکادمیک و جامعه زیاد است. لیکن یافته های حاصل از این پژوهش نشان داد استفاده از روش آموزش مبتنی بر خدمات، موجب موفقیت بیشتر دروس بالینی شده و استفاده از آن رضایت دانشجویان از یادگیری عینی را به میزان زیادی ارتقا داده است. این روش آموزشی می تواند مشکلات موجود در آموزش علوم پزشکی، از جمله پرستاری را کاهش داده و روشی کار آمد در جهت کم کردن فاصله تنوری تا عمل باشد

**واژه های کلیدی:** آموزش مبتنی بر خدمت، جامعه محور  
A-10-625-1





آموزش با استفاده از فیلم ۱۰/۵ درصد کمترین فراوانی را داشت. همچنین بین عملکرد و تحمیلات ارتباط معنی دار بود (P/۰۵).  
**نتیجه گیری:** با توجه به پایین بودن عملکرد آموزشی در برخی از زمینه ها، توصیه می گردد در زمینه بالا بردن سطح آگاهی پرستاران نسبت به اهمیت آموزش به بیمار اقدامات لازم از سوی مسئولین مستقیم این حرفه صورت گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش به بیمار، عملکرد، پرستاران  
A-10-621-2

### سازماندهی جامعه بر اساس رویکرد برنامه ریزی شده به

#### سلامت جامعه (E)

علی دلشاد، مهدی مشکی

خراسان رضوی- گناباد- حاشیه جاده آسیایی- مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقا سلامت دانشگاه علوم پزشکی گناباد  
drmoshki@gmail.com

**مقدمه:** سازماندهی جامعه به عنوان یک راهبرد توسعه اجتماعی و روشی برای تحول اجتماعی شناخته می شود. سازماندهی جامعه، به عنوان قلب تپنده رویکرد برنامه ریزی شده به سلامت جامعه در تمامی مراحل پنج گانه ی آن مورد تاکید است. از آنجا که مفهوم ارتقا، سلامت به عنوان یک برنامه توسعه ای بر دو واژه «مشارکت» و «توانمندسازی» تمرکز و تاکید دارد و تا به حال استراتژیهای مختلفی بمنظور ارتقا، مشارکت جامعه، سازماندهی، توانمندسازی و توسعه ظرفیت فرد و جامعه طراحی و آزمون شده است اما در این میان رویکرد برنامه ریزی شده به سلامت جامعه (ATCHP) به عنوان یک الگوی عملی در جهت دستیابی به هدف ارتقای سلامت مطرح و معرفی شده و در سالیان اخیر در مراکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقا، سلامت مورد توجه قرار گرفته است. این رویکرد ظرفیت ساز، دارای پنج مرحله است که از بسیج جامعه آغاز و با نیازسنجی و اولویت بندی نیازهای محسوس جامعه به عنوان مرحله دوم و سوم ادامه یافته، مرحله چهارم آن تدوین و اجرای برنامه های مداخله جامعه است و مرحله پنجم یعنی ارزشیابی در مرکز چهار مرحله قبلی قرار می گیرد.

**روش کار:** پس از شناسایی، تعریف و تهیه پروقیل جامعه، جهت سازماندهی جامعه نمونه گیری از جامعه تحت پوشش تحت عنوان اعضا «مجمع عمومی» انجام شد. اعضا، مجمع عمومی بنابر هرم سنی جمعیت به گونه ای تعیین شدند که علاوه بر لحاظ سهم هر گروه سنی، گروههای شغلی و همچنین دانش آموزان و دانشجویان نماینده یا نمایندگان در مجمع داشته باشند. پس از این، جمع یکمصد نفری مجمع عمومی از بین خود پنج نفر را به عنوان اعضا، هیئت مدیره انتخاب نمودند در ادامه و پس از تعیین اعضا، مجمع عمومی و هیئت مدیره، و پس از شرکت در کارگاههای توجیهی نیازسنجی و اولویت بندی، نیازهای محسوس جامعه را تعیین نمودند. نیازهای اظهار شده در ۱۰ گروه بنابر چرخه ارزشیابی نیازهای جامعه گروه بندی و در هر گروه اولویت بندی انجام شد.

**نتایج:** سازمان دهی جامع با ایجاد گروهها و کمیته های پژوهشی جامعه شکل گرفت و افراد بنا به علاقه و تجربه کاری در یکی از گروههای ده گانه سازماندهی شدند که این گروهها عبارتند از: ۱- کمیته سبک و شیوه زندگی

### بررسی نگرش پرستاران شاغل در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی یاسوج در مورد آموزش به بیمار ۱۳۸۹ (E)

سکینه گرمز نژاد، ابراهیم مومنی، جامحمد ملک زاده، مرضیه حسینی

آدرس: یاسوج- معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی - دانشکده پرستاری و مامایی  
sakinazar89@yahoo.com

**مقدمه:** اهمیت آموزش به بیمار به عنوان یکی از ابعاد مهم علم پرستاری آن طور که باید در عمل مورد توجه قرار نگرفته است. نگرش مثبت پرستاران نسبت به آموزش بیمار می تواند بر عملکرد مناسب آنها در این زمینه تاثیر بسزایی داشته باشد لذا این بررسی با هدف تعیین نگرش پرستاران در مورد آموزش به بیمار انجام گردید.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی مقطعی است که بر روی ۱۴۳ نفر از پرسنل پرستاری شاغل در بیمارستانهای شهر یاسوج به روش تمام شماری انتخاب شدند. اطلاعات بوسیله فرم مشخصات فردی و پرسشنامه نگرش سنج ردمن جمع آوری شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد ۶۸/۵ درصد پرستاران نگرش مثبت و ۳۱/۵ درصد پرستاران نگرش منفی داشتند. همچنین بین نگرش و متغیر سابقه کار ارتباط معنی دار بود که با افزایش سابقه کار نگرش مثبت کاهش یا فت (P/۰۵).

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش توصیه می گردد. بازآموزی پرسنل پرستاری جهت تغییر نگرش پرستاران برای ایفای نقش آموزشی آنان به طور مرتب سالیانه انجام شود.

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژگان: آموزش به بیمار، نگرش، پرستاران

A-10-621-1

### بررسی عملکرد آموزشی پرستاران شاغل در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی یاسوج ۱۳۸۹ (E)

ابراهیم مومنی، جان محمد ملک زاده، سکینه گرمز نژاد، مرضیه حسینی

یاسوج-معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی-دانشکده پرستاری و مامایی

**مقدمه:** آموزش به بیمار از اصول اساسی در حرفه پرستاری می باشد. پرستاران موظف به انجام نقش آموزشی خود بوده تا رضایت بیمار را فراهم نموده، بهبودی را سرعت بخشیده و میزان بستری مجدد را کاهش دهند. لذا این بررسی با هدف تعیین عملکرد پرستاران در مورد آموزش به بیمار انجام گردید.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی مقطعی است که بر روی ۱۴۳ نفر پرسنل پرستاری شاغل در بیمارستانهای شهر یاسوج به روش تمام سرشماری با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته انجام شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد آموزش برنامه ریزی شده ۷۳/۴ درصد آموزش به بیمار در مورد نیازهای مراقبتی ۷۳/۵ درصد بیشترین فراوانی را داشت ولی



**روش کار:** به روش پیمایشی، و بر روی کلیه اعضای هیات علمی تمام وقت و نیمه وقت مشتمل بر گروه‌های پزشکی، پرستاری، مامایی، و روانشناسی بالینی انجام شده است.

**نتایج:** مهارت‌های جامعه مورد پژوهش در پنج مهارت درک درست ماهیت و گستره اطلاعات مورد نیاز، دسترسی مؤثر به اطلاعات مورد نیاز، ارزیابی اطلاعات بازیابی‌شده و تلفیق آن با دانش پایه و نظام ارزشی خود، استفاده مؤثر از اطلاعات به منظور دستیابی به هدف خاص خویش و نیز درک موضوعات اقتصادی، حقوقی، و اجتماعی مربوط به استفاده از اطلاعات و رعایت اصول اخلاقی و قانونی دسترسی به اطلاعات در مجموع در حد متوسط بوده است.

**نتیجه گیری:** از آنجاکه زیر ساخت آموزش الکترونیک، سواد اطلاعاتی است می‌بایست مهارت‌های آن را با برگزاری دوره‌های آموزشی ارتقا بخشید.

**واژه‌های کلیدی:** سواد اطلاعاتی، اعضای هیات علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل  
A-10-661-1

### مروری بر دلایل موفقیت ناکافی آموزش پزشکی جامعه نگر (E)

عباس علّامی، مهرنوش احمدی

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دفتر توسعه آموزش  
دانشکده پزشکی  
allami@qums.ac.ir

**مقدمه:** به دنبال تحولات جهانی که استراتژی بهداشت برای همه (PHC) به عنوان گامی اساسی در حوزه سلامت اعلام شد، ضروری گردید بر مبنای نیازهای جامعه برنامه های آموزش پزشکی تغییراتی نماید، به نحوی که توانمندی های دانش آموختگان در شناسایی مشکلات بهداشتی درمانی جامعه و نحوه انجام مراقبت و حفظ سلامت مردم افزایش یابد. در ایران با تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وظیفه تربیت نیروی انسانی بخش بهداشت و درمان به عهده این وزارتخانه نهاده شد. این گام اساسی تجلی عینی ادغام آموزش و خدمت بود که از عمده ترین راه حل های بهبود برنامه های آموزش پزشکی است زیرا توانمندی یک پزشک در پاسخگویی بهتر به نیازهای بهداشتی- درمانی جامعه در گرو فراهم بودن عرصه های مناسب یادگیری در طول دوره آموزش پزشکی می باشد. لذا کسب آموزش در مواجهه با نیازهای واقعی جامعه به عنوان یکی از سیاست های برنامه ریزی تعیین گردید. با این وجود به نظر می رسد پیاده سازی این استراتژی در آموزش علوم پزشکی در ایران به اندازه مطلوب موفق نبوده است. این مقاله به بررسی دلایل این موضوع می پردازد.

**روش کار:** این مطالعه با بررسی مستندات دانشگاه های علوم پزشکی و مرور منابع موجود در زمینه آموزش پزشکی جامعه نگر انجام گرفته است. نتایج در بررسی منابع مرتبط مشخص می گردد که یکسری اصول در آموزش به روش جامعه نگری باید رعایت گردد تا این استراتژی آموزشی مؤثر واقع شود. انتخاب مکان مناسب: انتخاب یک پایگاه مناسب برای ورود به جامعه در موفقیت طولانی مدت برنامه‌های آموزش پزشکی جامعه نگر مؤثر است. این مراکز

۲- کمیته مسائل فرهنگی، آموزشی و مشاوره ای ۳- کمیته خدمات سلامت ۴- کمیته اقتصاد، اشتغال و حقوق شهروندی ۵- کمیته مسایل اجتماعی، تفریحی و رفاهی ۶- کمیته راهنمایی و رانندگی و حمل و نقل ۷- کمیته امنیت و ایمنی فردی و اجتماعی ۸- کمیته دین و اخلاق ۹- کمیته بهداشت محیط شهر و خدمات شهری ۱۰- کمیته خانواده. بدین منوال سازماندهی جامع جامعه شکل گرفته و اعضا، کمیته ها با شرکت در کارگاههای روش تحقیق مشارکتی مبتنی بر جامعه (CBPR) و تدوین طرح تحقیقاتی( پروپوزال نویسی )، نیازهای در اولویت را به عناوین تحقیقاتی مورد نظر کمیته تبدیل کرده و با حمایت شورای پژوهشی و گروههای علمی مرکز، به اجرای طرح می پردازند. در حال حاضر این روند علیرغم وجود چالشهای بسیاری در طی مسیر، ادامه دارد.

**نتیجه گیری:** رویکرد برنامه ریزی شده به سلامت جامعه (PATCH) در دل خود سازماندهی جامعه را به عنوان قلب رویکرد در بر گرفته و لحظه لحظه حیات رویکرد مذکور منوط بر وجود و پویایی این سازماندهی به مثابه خون جاری در رگه‌هاست. سازماندهی جامعه به عنوان یک راهبرد به سوی اهداف کلان توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت، فرآیند طولانی مدت و به شدت محتاج صبوری، تجربه و موفقیت است. سازمان دهی جامعه باعث افزایش سرمایه اجتماعی و همسو با توسعه اجتماعی است و دستیابی به توسعه اجتماعی نیز یکی از موثرترین راههای ارتقا سطح سلامت در کشورهای در حال توسعه به شمار می رود.

**واژه‌های کلیدی:** سازماندهی جامعه - رویکرد برنامه ریزی شده به سلامت جامعه-نیازسنجی  
A-10-640-2

### بررسی مهارت‌های سواد اطلاعاتی اعضای هیات علمی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل (E)

آسیه موحدپور، مهناز جویانی، الهام موحدپور

اردبیل- میدان بسیج - مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل- ساختمان علوم پزشکی- گروه پرستاری  
Movahhed1388@gmail.com

**مقدمه:** امروزه داشتن سواد اطلاعاتی برای اعضای هیئت علمی آنچنان اهمیت دارد که می‌توان گفت شرط بقا، علمی آنان محسوب می‌گردد. زیرا شیوه‌های آموزش پزشکی در جهت آموزش الکترونیک، آموزش مبتنی بر وب، و پزشکی از راه دور تغییر نموده است بنابر این از اساتید پزشکی نیز انتظار می‌رود که از دانش، معلومات، و مهارت‌های استفاده از فناوری‌های نوین برخوردار باشند که از آن به عنوان سواد اطلاعاتی یاد می‌شود. اگر اساتید از مهارت‌های سواد اطلاعاتی برخوردار باشند، به راحتی می‌توانند محتوای تدریس خود را به روز نموده و دانش خود را به نحو بهتری منتقل نمایند، همچنین تولیدات علمی بیشتر و بهتری داشته باشند. هدف: تعیین میزان مهارت‌های سواد اطلاعاتی اعضای هیات علمی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل می باشد.



در این مطالعه به دنبال یافتن شیوه های مؤثر در بهبود روند تدریس و ارتقای کیفیت آن از دیدگاه دانشجویان بوده ایم.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی درپاییز ۸۹ بین ۱۶۷ نفر از دانشجویان رشته های پیراپزشکی صورت گرفت. اطلاعات در قالب پرسشنامه خودایفا جمع آوری شد و با نرم افزار SPSS ۱۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از ۱۶۷ دانشجوی شرکت کننده ۷۰/۵٪ دختر بودند. اغلب دانشجویان معتقد بودند که مرور مباحث تئوری در کلاس عملی از بهترین شیوه های مؤثر در روند یادگیری درس آناتومی (۶۷/۵٪) و مناسب ترین روش ارزشیابی نیز تلفیقی از آزمون های تشریحی، سؤال با پاسخ کوتاه و چهارگزینه ای می باشد (۴۰/۷٪).

**نتایج:** نتایج آزمون پیرسون نشان داد که پسرها بیشتر بیان نکات کلینیکی مرتبط با مبحث تدریس شده را به صورت همزمان ضروری می دانستند (P = ۰/۰۰۳ و  $\chi^2 = 2$ ). در مقابل دخترها بیشتر معتقد بودند که ارتقا، روش های تدریس استاد مؤثرترین روش ارتقا کیفیت تدریس می باشد (P = ۰/۰۱۵ و  $\chi^2 = 19$ ).

**نتیجه گیری:** با به کارگیری مناسب ابزارهای کمک آموزشی، ارتقا، مهارت های تدریس اساتید و فاکتورهای مؤثر در روند یادگیری می توان گامی مؤثر در پیشبرد یادگیری دانشجویان در درس آناتومی و دیگر دروس علوم پایه داشت.

**واژه های کلیدی:** آناتومی، بهبود تدریس، پیراپزشکی، بابل  
A-10-623-1

### طرح پایلوت پیاده کردن روش آموزشی بالینی متورینگ اتاق زایمان دانشجویان مامایی سال ۹۰-۸۹ (E)

شهین دخت نوابی ریگی، آمنه صفرزاده، سمیه خزانیان، فرنوش خجسته،  
طاهره بریری

زاهدان  
shahinnavabi@yahoo.com

**مقدمه:** مشاور ناظر (متور) فردی است که به عنوان معلم، راهنما، تسهیل کننده و ناظر، مشکلات آموزشی بالینی را ببیند و در بهبود بخشیدن این اعمال کمک کند. هدف تعیین افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد نقش متور و متنی پس از گذراندن یک ترم آموزش متورینگ در نیم سال اول سال ۹۰-۸۹ **روش کار:** این طرح پایلوت بر اساس یک course plan در ترم مهر ماه ۹۰-۸۹ برنامه ریزی شد و بدین نحو به اجرا درآمد که پس از رایزنی ها به معاونت آموزشی دانشکده و ریاست دانشکده و ریختن برنامه اولیه آن توسط مدیر گروه در شورای آموزشی دانشکده قبل از شروع ترم مطرح و به تصویب رسید (صورت جلسه شورا ضمیمه می باشد- بند ۷) و برنامه نهایی آن تکمیل گردید. دانشجویان ترم های ۵ و ۷ پیوسته انتخاب و قبل از توجیح دانشجویان هر دو ترم آگاهی آنان از تعریف متور و و متنی و وظایف آنان سنجیده شد و اینکه نظر مثبتی به اجرای این طرح دارند یا نه؟ پس از آن هدف اصلی این طرح که ارتقا، عملکرد بالینی هر دو ترم می باشد و تعاریف و وظایف هر دو گروه توضیح داده شد، سپس در هر گروه ۳ نفر ترم ۵ و ۳ نفر ترم ۷ قرار گرفتند. دانشجویان ترم ۷ جهت مربی گری غربال اولیه شدند

باید خدماتی را به جمعیت های مختلف ارائه دهند که برای دانشجو در کلاس درس و بخش های بیمارستانی قابل دستیابی نیستند. همچنین فرصت تجربه نقش های رهبری را برای برنامه ریزی و تعامل با مددجویان (به ویژه دارای مشکلات خاص) و مهارت های حل مشکل را فراهم کند. کارآیی برای جامعه و دانشجویان: باید اهداف کلی یادگیری دانشجویان با نیازهای جامعه به گونه ای ترکیب نمود که این رویکرد باعث تقویت یادگیری فراگیران شود. دانشجویان علاوه بر این که به طور مستقیم تعهدات خود را به جامعه ارائه می دهند، باید بین مطالب تئوریک دانشگاه و نقش خودشان در جایگاه ارائه دهندگان مراقبت بهداشتی درمانی ارتباط برقرار نموده و در زمینه ای که خدمات ارائه می دهند، یادگیری داشته باشند. آنها باید بتوانند با استفاده از مهارت های تفکر انتقادی و مهارت های بین فردی و ارتباطی در جهت مرتفع ساختن نیازهای مددجویان به بهترین نحو اقدام نمایند و مدرسین و هماهنگ کنندگان باید آنها را برای تغییرات مربوطه و متکی به خود شدن یاری دهند. تفکر (Reflection): دانشجویان حین یادگیری باید درباره سوالاتی همچون ارائه خدمت به جامعه شامل چه کارهایی است؟ طی این برنامه آنها چه تجربی از جامعه کسب می کنند؟ و تأثیر این تجارب بر کارآیی شغلی آنها چیست؟ فکر کنند و در نهایت در چرخه ای از تفکرات درونی و تمرینات عملی به سنتز اطلاعات برسند. در این فرآیند باید مربی به جای ارائه دهنده اطلاعات بیشتر نقش راهنما را ایفا کند. درک تمایزها و تفاوتها: شرایط باید به گونه ای فراهم گردد که فراگیران علاوه بر سازگاری با محیط و نشان دادن عکس العمل مناسب در نهایت این موضوع را درک نمایند که: علی رغم تفاوت های فردی، برای هر کسی یک سری نیازها، خواسته ها و تمایلات مشترک با دیگران وجود دارد. درک این تمایزات و تفاوتها بستگی به گستردگی آموزش پزشکی جامعه نگر و کیفیت و کمیت جایگاه آن دارد. درک نیاز و تقاضای واقعی جامعه: به گونه ای که دانشجو بتواند با شناخت محیط فیزیکی، روانی- اجتماعی، ارزش ها و اعتقادات جامعه و انواع امکانات اجتماعی، نیازهای واقعی و تقاضاهای جامعه را نیز درک کند و با جامعه پیرامونی تعامل نماید.

**نتیجه گیری:** بررسی مستندات دانشگاه ها و مرور منابع نشان می دهد عدم رعایت اصول آموزش پزشکی جامعه نگر باعث ناکارآمدی و شکست آن به عنوان یک استراتژی موفق آموزشی می گردد.

**واژه های کلیدی:** موفقیت، آموزش پزشکی، جامعه نگر  
A-10-137-4

### دیدگاه دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل در مورد مؤثرترین شیوه های تدریس آناتومی (E)

شیرین عسکررمکی، شقایق فهیمی، شیما سام

دانشگاه علوم پزشکی بابل  
sheerinaskari@yahoo.com

**مقدمه:** شکی نیست که آناتومی از پایه های اساسی دانش پزشکی است که دانستن آن برای کسانی که با رشته های مختلف پزشکی ارتباط دارند، ضروری است. ارتقا کیفیت این درس جز با شناخت دقیق ارکان آن میسر نخواهد بود.



را تحت تاثیر قرار دهد. ارزیابی توسط مراجعین برای ارزیابی مراقبت ارائه شده توسط پرستاران اساسی است.

**نتیجه گیری:** ارزیابی صلاحیت یک ارزیابی ساختار مند و رسمی پرستاران در محیط کار بالینی است و در انجام آن از ابزار های روا و پایا و تکنیک های مختلف استفاده می شود. اما به منظور کسب صلاحیت نیز روش هایی معرفی شده اند که از جمله آنها می توان به عملکرد بالینی، دوره های مخصوص افراد تازه کار و برنامه های آموزش مداوم اشاره کرد. همچون روش های مختلف ارزیابی، این روش ها نیز جامع و فراگیر نیستند.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: ارزیابی- صلاحیت- مراقبت  
A-10-302-3

### تفکر انتقادی در مامایی، چرا؟ (E)

محبوبه رمضان زاده، سارا رمضان زاده، معصومه گودرزی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
ramezanzadehm881@mums.ac.ir

**مقدمه:** تفکر انتقادی، از نظر ریچارد پائول عبارت است از: نوعی تفکر هدفمند و منحصراً بفردی که، به طور منظم و عادتاً، معیار و استانداردهایی مدبرانه را، برای فکر کردن برقرار نموده، مسئولیت ساختار تفکر را می پذیرد و آن را بر اساس استانداردها هدایت می کند و تاثیر و کارایی تفکر را بر اساس هدف، معیار و استانداردها ارزیابی می کند. در واقع، تفکر انتقادی یک فعالیت مثبت است و ارزیابی انتقادی، فرآیندی ضروری و مثبت برای رشد و تکامل در داخل هر جامعه و سازمان می باشد. همچون تفکر انتقادی، به عنوان جنبه مهمی از عملکرد حرفه ای در مامایی و بهداشت مورد توجه قرار گرفته است و به ویژه در عرصه های بالینی، امری حیاتی به شمار می آید. هدف از مطالعه ی حاضر، مرور تحقیقات و متون در زمینه ی اهمیت و نقش تفکر انتقادی در دانشجویان رشته مامایی می باشد.

**روش کار:** جهت مرور مقالات از پایگاه های اطلاع رسانی جهاد دانشگاهی، مدلاین و ژورنالهای معتبر استفاده گردید.

**نتایج:** اکثر متخصصین، تفکر انتقادی را فرآیندی هدفمند، وقضاوتی خودگردان می دانند که منجر به تفسیر، تحلیل، ارزیابی، و استنباط می شود. می توان نتیجه گرفت که آموزش تفکر انتقادی منجر به انگیزه جهت یادگیری، کسب مهارت های حل مسأله، تصمیم گیری و خلاقیت میگردد. حرفه مامایی نیز با قضاوت های بالینی و تصمیم گیری های حیاتی برای سلامت مادر و جنین همراه است. ماما به عنوان اولین فرد در تماس با مادر و نوزاد در مراکز بهداشتی-درمانی، علاوه بر تشخیص زودرس عوارض بارداری و زایمان باید قادر به تصمیم گیری در مواقع اورژانس باشد. افزایش توانایی ماماها در تصمیم گیری است که منجر به بهبود عملکرد آنان می شود. با تقویت تفکر انتقادی است که مراقبت کننده تصمیم درست خواهد گرفت و در فرآیند مراقبت بهترین خدمات را ارائه خواهد داد. با این حال، محققین دو دانشگاه علوم پزشکی کشور طی مقایسه نمرات تفکر انتقادی دانشجویان ترم اول و آخر کارشناسی مامایی به این نتیجه رسیدند که مهارت های تفکر انتقادی این دانشجویان در دانشگاه افزایش نیافته است.

شرط غربالگری علاقه مندی در امر شراکت در طرح، داشتن معلومات خوب با تشخیص مدیر گروه و توانمند بودن در امر انتقال آموزش بود. برای باقی افراد ترم ۷ برنامه ریزی جداگانه ای طرح ریزی شد. ۲ واحد کارآموزی در عرصه ترم ۷ با ۲ واحد کارآموزی ترم ۵ با هم در یک فیلد برای ۵ گروه دانشجویی ۶ نفره از تاریخ ۸۹/۷/۳ الی ۸۹/۱۰/۵ اجرا درآمد. جهت سنجش آگاهی از تعاریف و وظایف و نگرش توسط پرسسشنامه و چک لیست عملکرد بر اساس حداقل های یادگیری در اتاق زایمان (شرح حال گرفتن، معاینه فیزیکی، معاینه واژینال، معاینه لگن، مانور های لئوپولد، کنترل لیبر و تشخیص موارد پر خطر، انجام زایمان صحیح، انجام و ترمیم صحیح اپی زیاتومی، کنترل صحیح مراقبت مرحله پس از زایمان تنظیم شده پس از آزمون سنجیده شد. این طرح در نیم سال دوم نیز برنامه ریزی شده است.

**نتایج:** آگاهی دانشجویان در ارتباط با نقش متور و متی به میزان ۸۰٪ پس از کارآموزی افزایش یافت. نگرش دانشجویان بعد از توجیه طرح و پس از اتمام طرح به میزان ۷۵٪ مثبت بود. نگرش منفی قبل از شروع ترم بیشتر مربوط به ترم ۷ بود که نگران زیر ذره بین رفتن خود بودند. عملکرد دانشجویان ترم ۵ و ترم ۷ بطور دو جانبه پس از پایان طرح با در نظر گرفتن ۱۰ عملکرد تعیین شده نسبت به عملکرد قبلی تفاوت معنی دار نشان داد.

**نتیجه گیری:** طرح متورینگ بنظر جهت بالا بردن ارتقا، آموزش بالینی دانشجویان مامایی مؤثر است. با برنامه ریزی ترم بعد نقاط ضعفی که در برخی دانشجویان مشاهده شده بود با حذف آنان از طرح و بکارگیری دانشجوی دیگر برطرف خواهد شد. کلمات کلیدی آموزش، متورینگ، اتاق زایمان

**واژه های کلیدی:** آموزش، متورینگ، اتاق زایمان  
A-10-704-2

### ارزیابی صلاحیت لازمه دستیابی به مراقبت مطلوب پرستاری

(E)

زهره دهقانی، عباس عباس زاده

علوم پزشکی شیراز  
zdehghany@yahoo.com

**مقدمه:** صلاحیت با استفاده از روش های مختلفی قابل اندازه گیری است. آزمون های کتبی، آزمون های رایانه ای، ثبت عملکرد، شبیه ساز ها، ارزیابی توسط مراجعین، ارزیابی توسط همکاران، و ارزیابی توسط مافوق و البته روش خود ارزیابی.

**روش کار:** با جستجو و مطالعه کتب مولفه های بدست آمده بیانگر اینست که هیچ کدام از روش ها به تنهایی جامع نیستند. آزمون های کتبی و رایانه ای می توانند در ارزیابی توانایی ها، صفات، و دانش به کار گرفته شوند، اما نمی توانند مهارت هایی را که نیازمند برخی اعمال فیزیکی هستند ارزیابی نمایند. به کمک روش ثبت عملکرد، اگر چه امکان ارزیابی پرستار بدون آگاهی خود او وجود دارد و این یک مزیت محسوب می شود، اما در این روش نیز معمولاً همه جوانب عملکرد قابل سنجش نیست و اطلاعات مهمی از عملکرد مورد توجه قرار نمی گیرد. روش استفاده از سیمولاتور ها نیز نیازمند نظارت و مشاهده است که ممکن است ترس از ارزیابی را در پرستار ایجاد نماید و عملکرد او



**وحید توانا،** جواد پناه پور، فریده رجبی، فریبا تدریس نیک، فاطمه رزمجو،  
مرضیه دبیقی، امرالله روزبهی

خیابان شهید جلیل، روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی  
vahidtavana@ymail.com

**مقدمه:** یکی از رویکردهای استراتژی ادغام، ادغام دانشجویی است که در قالب تیمهای دانشجویی از رشته های مختلف و یا دانشجویان سالهای مختلف از یک رشته تشکیل و سنورها به جنیورها آموزش داده و ضمن مباحثه، انگیزش و تعامل آنها زیاد میگردد. در آموزش بالینی وجود بیمار ادغام را تسهیل مینماید در علوم پایه اجرای ادغام دشوارتر است. هدف: تسهیل اجرای ادغام دانشجویی و مطالعه اثرات آن در آموزش علوم پایه پزشکی.  
**روش کار:** با تهیه و تدارک ابزارهای آموزشی مختلف از قبیل نقشه مفهومی، پوستر و مواد آموزشی قابل تکرار و نرم افزارهای ساخته شده توسط دانشجویان پزشکی ورودی دو سال اخیر در مقطع علوم پایه، هفته اول ترم با تشکیل گروههای کوچک ۴-۶ نفره از هر ورودی به مدت ۵ روز طبق یک برنامه از پیش تعیین شده زیر نظر اساتید، موضوعات مختلف را در قالب جشنواره هم اندیشی و ادغام دانشجویی بحث نمودند.

**نتایج:** از آنجاکه دانشجویان مجربان اصلی جشنواره بودند انگیزه بالایی از خود نشان دادند. نظرسنجی ها حاکی از ۸۱/۷٪ افزایش یادگیری، ۵۴٪ آشنائی بیشتر با مسائل فرهنگی و قومی، ۶۳/۱٪ تعامل دانشجویی، ۷۲/۶٪ ارتقا، انگیزه بود. ۷۰٪ دانشجویان برای بهتر برگزار شدن جشنواره ادغام در دوره های بعدی پیشنهادهایی ارائه کردند. تعداد کثیری از مسئولین و اعضای هیأت علمی از جشنواره بازدید و به مؤثر بودن آن اذعان نمودند.  
**نتیجه گیری:** کلید ادغام دانشجویی موفق، تهیه مواد، ابزارها، مهارتها، نگرش و دانشی است که بتوان موضوعات را مطرح و بحث نمود. برای افزایش مشارکت دانشجویان در این پروژه فرمتهایی در اختیار دانشجویان قرار داد تا نقش آنها برجسته تر شده و توانمندیهای بیشتری کسب نمایند.  
**واژه های کلیدی:** ادغام، آموزش، پزشکی، آموزش پاسخگو و ادغام دانشجویی  
A-10-858-2

### بررسی محتوای آموزشی بخش ریه در کارورزان بیمارستان

#### های آموزشی بوشهر ۱۳۸۸ (E)

الناز امین فر، حسام الدین منشی

بوشهر، خیابان معلم، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دفتر استعدادهای درخشان  
barbat11@yahoo.com

**مقدمه:** پزشک عمومی به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام سلامت نقش ویژه ای را در حوزه بهداشت و درمان بر عهده دارد. آموزش دانشجویان باید به نحوی طراحی گردد که نیازهای جامعه را در حیطه وظایف پزشکی عمومی به خوبی تامین نماید. این مقاله با بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در خصوص نیازهای آموزشی در بخش ریه و تطبیق آن با معیارهای وزارت متبوع نقشی در پیشرفت آموزش دانشجویان کشور داشته باشید.

**نتیجه گیری:** شواهد و مدارک موجود از نقش مهم و اساسی داشتن تفکر انتقادی در تصمیم گیری های بالینی ماماها حمایت می کند. متأسفانه به نظر نمی رسد که روشهای آموزشی موجود بتوانند این خلا را پر کنند لذا روشهای تدریس مؤثر در ارتقا تفکر انتقادی دانشجویان مامایی به خاطر نقش مهم این گروه از پرسنل درمانی و بهداشتی در مراقبت زنان و نوزادان احساس می شود.

**واژه های کلیدی:** teaching critical thinking  
A-10-836-2

### پدیدارشناسی ادراک اعضای هیات علمی در یادگیری

#### الکترونیکی (E)

فریده رستمی، قاسم عابدی

مازندران-ساری کیلومتر ۱۸ جاده خزر آباد ساری- مجتمع دانشگاهی پیامبر اعظم(ص)-دانشکده بهداشت-مرکز تحقیقات علوم بهداشتی  
hsrscsari@gmail.com

**مقدمه:** پیشرفت های اخیر در صنعت رایانه و اطلاع رسانی، ورود و ظهور شبکه های اطلاع رسانی و فن آوریهای ارتباطی، شیوه ها و روشهای جدیدی را پیش روی طراحان و برنامه ریزان، مدیران و مجربان برنامه های آموزشی قرار داده است. اگر چه تاکنون، شیوه غالب تدریس و یادگیری، تدریس استاد در کلاس درس بوده ولی امروزه شیوه ها و فضای جدید ارتباطی فراهم شده که می تواند فرآیند یاددهی- یادگیری را در خارج از کلاس درس ممکن سازد. لذا پژوهش حاضر با هدف پدیدار شناسی ادراک اعضای هیات علمی در یادگیری الکترونیکی در دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شده است.  
**روش کار:** در این پژوهش به روش فنومنولوژی از الگوی کلایزی برای بررسی تجارب اعضای هیات علمی در خصوص یادگیری الکترونیکی استفاده گردید. تعداد ۳۰ نفر از اعضای هیات علمی بر اساس نمونه گیری مبتنی بر هدف که آمادگی برای همکاری داشته اند، انتخاب شدند. محتوای مصاحبه ضبط و نسخه برداری گردید و به روش تحلیل سیستماتیک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در این مدل هشت محور اصلی برنامه word، اینترنت، Power point، spss،Excel، تدوین محتوای، انگیزه و گرایش به رویکرد های نوین استخراج شد.

**نتیجه گیری:** طراحی روشهای آموزش بدون در نظر گرفتن دیدگاه ارائه کنندگان بعنوان ذینفعان کلیدی کاربردی نیست.

**واژه های کلیدی:** پدیدارشناسی، ادراک، اعضای هیات علمی، یادگیری الکترونیکی

A-10-909-1

### ادغام دانشجویی در علوم پایه با شرکت فعال دانشجویان

#### پزشکی، نیرویی که جایگزین ندارد (E)





**نتیجه گیری:** علیرغم تحقیقات گسترده در برنامه های درسی اخلاق پزشکی و انتشار نقدها و بازبینی های مفید و متعدد در باره آن، هنوز سوالات زیادی در باره ماهیت، اهداف و نتایج این برنامه ها باقی مانده است. طراحی الگو یی برای برنامه درسی اخلاق پزشکی، متناسب با ویژگی های فرهنگی و مذهبی، مانع غفلت از عناصر و مولفه های کلیدی در آموزش اخلاق پزشکی می شود.

**واژه های کلیدی:** برنامه درسی، اخلاق پزشکی، رویکرد اسلامی  
A-10-123-4

### آموزش علوم پزشکی و اخلاق حرفه ای (E)

ناهید نوری فرد، شیدا سپاهی، صدیقه ظفری

بیمارستان قائم مشهد - طبقه منهای ۳ - بخش کبالت  
noorifardnahid@yahoo.com

**مقدمه:** اخلاق پزشکی به عنوان یک علم میان رشته ای موضوعات اخلاقی در حوزه علوم پزشکی را مورد بحث قرار می دهد. رویکردهای نوین و حرفه ای در امور پزشکی، ضرورت بازنگری و پرداختن به اصول اخلاق حرفه ای در امور پزشکی، ضرورت بازنگری و پرداختن به اصول اخلاق حرفه ای را بیش از گذشته مورد تاکید قرار می دهد. اخلاقیات شامل ارزش ها یا معیارهایی است که طراحی، مصوب و اجرا شده اند تا براساس اصول اخلاقی، درستی یا نادرستی اعمال را روشن کنند. به طور دقیق تر، اخلاقیات به یک قانون یا معیاری اشاره دارد که در یک حرفه برای تنظیم رفتار بین اعضا برقرار شده است.

**روش کار:** آموزش دهندگان سلامت مسئولیت کامل استفاده از فرآیندهای آموزشی را برای ارتقای سلامت و تاثیر گذاری بررفاه انسان قبول می کنند. احکام اخلاقی که راهنمای این فرایندهاست، باید به حقوق افراد و جوامع جهت تصمیم گیری در مورد تاثیر بر زندگی شان توجه داشته باشد. در جامعه انسانی هر اقدامی و موضع گیری حتی مادی ترین آنها ناگزیر به یک موضع و تفسیر اخلاقی وابسته و مرتبط است از جمله در هرگونه اصلاح در نظام های سلامت یک فلسفه و نگاه اخلاقی جز، لاینفک کاراست. تفسیر و دیدگاه اخلاقی بصورت فضا و آتمسفری تمامی مراحل و اقدامات را دربر می گیرد. شش اصل مهم اخلاقی در حرفه پزشکی شامل: حقوق انسانی، عدالت، راستگویی، رازداری، ارایه مناسب خدمات درمانی، پیشگیری از عوارض

**نتیجه گیری:** اخلاق پزشکی حرفه ای نیز صرفا با گفتار و آموزش شفاهی وبدون کاربری عملی جدی بالینی در تمام دوره های آموزشی شاغلین گروه پزشکی، مشکل گشایی همه مسائل نخواهد بود. براین اساس طراحی اصول و چارچوب های راهنمایی کننده وتوجه جدی وعمیق به برنامه های آموزشی بیمارستانی راهگشای مسائل حرفه ای اخلاق پزشکی در کشور خواهد بود. راه های پیشگیری از خطا و اجرای تحقیقات میدانی وبرنامه های آموزشی جهت جامعه پزشکی در تبیین اهمیت رعایت اصول اخلاق حرفه ای در پزشکی، به صورت ویژه مورد اهمیت وتاکید قرار می گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، اخلاق پزشکی، سلامت  
A-10-135-3

### بایسته های اخلاق پزشکی از منظر قرآن وحدیث (E)

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی، ۱۵ نفر از کارورزان دانشکده پزشکی بوشهر به روش سرشماری انتخاب و پرسش نامه خودساخته ای شامل حوزه آموزش های تنوری و عملی که روایی و پایایی آن تایید شده بود در اختیارشان قرار گرفت. ۳ نفر از دانشجویان حاضر به همکاری نشدند. داده ها پس از آنالیز و تطبیق با استاندارد های تعریف شده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مورد استفاده واقع شد.

**نتایج:** در حیطه آموزش نظری و آموزش عملی درصد تطابق کلی محتوای آموزشی به ترتیب ۶۱/۵۲٪ و ۷۹/۳۲٪ بود. این عدد از میانگین درصد تطابق ۲۳ بیماری که دانستن آنها برای دانشجویان پزشکی ضروری تلقی می شود بدست آمده است.

**نتیجه گیری:** عدم توفیق ۳۸/۴۸٪ در حوزه آموزش نظری و ۲۰/۶۸٪ در حوزه آموزش عملی نشانگر نیاز به تغییرات اساسی در برنامه آموزشی بخش های بالینی برای آموزش موارد ضروری است. در این راستا توجه بیشتر بر تهیه کار پوشه و ارائه طرح درس پیش از شروع هر دوره آموزشی می تواند به عنوان یک راهکار مناسب مدنظر قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** محتوای آموزشی، استانداردهای آموزش پزشکی عمومی، بیماری های ریه  
A-10-1058-1

### ضرورت طراحی الگویی برای برنامه درسی اخلاق پزشکی با رویکرد اسلامی (E)

مرتضی خاقانی زاده، حسن ملکی، محمود عباسی، عباس عباسپور، عیسی محمدی، عباس عبادی، علیرضا پیروزمند

تهران- میدان جمهوری- بن بست رشید، پلاک ۵

**مقدمه:** هرچاز ملاحیت های حرفه ای سخن به میان آید نظام تعلیم وتربیت مورد خطاب قرار می گیرد. به همین دلیل، موضوع ملاحیت های اخلاقی در حرفه های پزشکی به برنامه درسی مربوط شود. در برنامه درسی اخلاق پزشکی کشور مدلی حاکم نیست و برنامه های درسی اخلاق پزشکی در رشته های مختلف علوم پزشکی بدون پیروی از الگویی مشخصی ارائه شده اند. این خلاء به نظر می رسد به خوبی تبیین نشده است و هدف این مقاله تبیین ضرورت طراحی الگویی برای برنامه درسی اخلاق پزشکی، است.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه کتابخانه است که به مطالعه چالش های موجود در برنامه درسی اخلاق پزشکی پرداخته شده است وبر مبنای اطلاعات حاصله و با استدلال های عقلانی، به اثبات ضرورت طراحی الگوی برنامه درسی ونحوه طراحی آن می پردازد.

**نتایج:** در این مقاله به استناد مبانی و اصول اخلاق اسلامی به این نتیجه رسیده است که نمی توان مستقل از مبانی و اصول اعتقادی، فرهنگی و ارزشی جامعه برای آموزش اخلاق پزشکی، برنامه درسی تدوین نمود، نتایج این تحقیق حاکی از آن است که برنامه درسی موجود متناسب بانیااز های فرهنگی وبومی ماوانتظاری که حاصل از افزایش توجه به مقوله اخلاق ورشدواافزایش مسائل اخلاقی است، نمی باشد.



مهدی ابراهیمی

دانشکده پزشکی گروه معارف  
ebrahimim@mums.ac.ir

جدی آن در دانشگاه، عملکرد پزشکی ارزش مدار و انسانی. . .) بوجود آمده است. این مرور به بررسی حوزه های این توافق و سپس توصیف برنامه، استراتژی های تدریس و روش های ارزیابی مورد استفاده می پردازد  
**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی، اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی  
A-10-98-2

**بررسی میزان رضایت مندی ریاست دانشکده، اساتید و فراگیران از عملکرد مدیران گروه های بالینی در زمینه رهبری گروه های آموزشی دانشکده پزشکی شیراز در سال ۸۸-۸۷ (E)**

فاطمه رحیمی

شیراز - خیابان زند- فلکه ستاد- دانشکده پزشکی - معاونت امور هیات علمی - واحد ارزشیابی کیفی اساتید  
arzeshdept@sums.ac.ir

**مقدمه:** نقش پر اهمیت رهبر در گروه های آموزشی به عنوان هماهنگ کننده و هدایت کننده فعالیت های مربوط به گروه، این نکته را گوشزد می کند که رهبر بر عملکرد گروهی تاثیر به سزایی دارد به عنوان یک رکن اساسی در پیشبرد اهداف گروه آموزشی مطرح می شود. با توجه به اینکه میزان رضایت مندی افراد مختلف از عملکرد مدیر گروه میزان موفقیت مدیران را در دستیابی به اهداف گروه نشان می دهد. مطالعه حاضر به بررسی میزان رضایت مندی ریاست دانشکده، اساتید و فراگیران از عملکرد مدیران گروه های بالینی در زمینه رهبری گروه های آموزشی دانشکده پزشکی شیراز در سال ۸۸-۸۷ می پردازد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی - تحلیلی و به روش مقطعی انجام شد، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه های مدون مرکز توسعه آموزش پزشکی بود که روایی آن از طریق نظرسنجی از متخصصین مربوطه تایید شد و پایایی آن به روش همسانی درونی و محاسبه آلفای کرونباخ ارزیابی گردید، پرسش نامه ها به صورت مکاتبه ای برای ریاست دانشکده و اعضا هیات علمی گروه های بالینی ارسال شد و پرسش نامه های ارزیابی از دید دانشجویان بالینی و دستیاران در جلسات متعدد در اختیار آنان قرار گرفت. پرسش نامه های تکمیل شده بعد از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS، آمار توصیفی و استنباطی و ضریب همبستگی اسپیرمن و پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ضریب آلفای کرونباخ جهت پرسشنامه های ریاست دانشکده ۰/۷۴، اعضا هیات علمی بالینی ۰/۹۵، دانشجویان بالینی ۰/۹۳۶ و دستیاران بالینی ۰/۹۱۸ به دست آمد

**نتایج:** بر اساس نتایج این مطالعه میانگین نمره مدیر گروه های بالینی در زمینه رهبری گروه (۰/۵۳ ± ۱۸/۲۱) به دست آمد. میزان رضایتمندی از عملکرد مدیران گروه از دید ریاست دانشکده (۰/۶۶ ± ۱۸/۱۸)، اساتید بالینی (۱/۳۸ ± ۱۷/۲۶)، دانشجویان بالینی (۰/۷۷ ± ۱۸/۵۴) و دستیاران بالینی (۰/۹۳ ± ۱۷/۵۸) به دست آمد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه مدیر گروه های بالینی در زمینه شرکت فعال در کمیته ها و جلسات مشورتی (از دید ریاست دانشکده)،

**مقدمه:** یکی از مهمترین نیازهای جامعه بشری اخلاق است که به تناسب پیچیدگی های زندگی حرفه ای اهمیت ویژه ای پیدا میکند. حرفه پزشکی به دلیل اهمیت آن بیش از سایر حرفه ها با اخلاق پیوند دارد. در این نوشتار از منظر قرآن و حدیث اهمیت و بایسته های اخلاقی در پزشکی مورد بحث قرار گرفته و این مطالب بررسی شده است: ۱- اسلام به حرفه پزشکی اهمیت می دهد زیرا: اولاً: سلامتی از ضروریات زندگی است. ثانیاً: زمینه های توجه به خدا در آن زیاد است. ثالثاً: مورد تمجید پیشوایان دینی است. رابعاً: دستورات بهداشتی و پزشکی در اسلام زیاد است. ۲- از نظر اسلام فعل اخلاقی کاری است که در آن نفع شخصی دنیوی ملاک نباشد. ۳- بیماری و سلامتی دارای ارزش معنوی هستند. ۴- از نظر روانی اولین برخورد پزشک با بیمار و خوشرویی و ایجاد زمینه جلب اعتماد بسیار مهم هستند. ۵- از نظر اخلاق حرفه ای دوری از غرور و تکبر پرهیز از حسادت و انتقادپذیری و مشاوره دارای اهمیت ویژه ای هستند.

**واژه های کلیدی:** اخلاق پزشکی، قرآن، حدیث، فعل اخلاقی  
A-10-263-1

**تنظیم برنامه آموزشی مناسب جهت آموزش اخلاق پزشکی (E)**

مریم پیمان، مریم اعلا، پاتریشیا خشیار

تهران- خ کارگر شمالی - بیمارستان شریعتی ط ۵  
maryam\_peimani@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش اخلاق پزشکی یکی از اجزای اصلی فعالیت های آموزشی جهت رشد ارزشها، بهبود دیدگاه های اجتماعی و مهارت های درون فردی در عملکرد پزشکان می باشد. موفقیت برنامه آموزشی اخلاق پزشکی، به تنظیم اهداف منسجم، متدهای تدریس، محتوا و ارزیابی آن برنامه بستگی دارد. هر برنامه، ترکیب منحصر بفردی از منابع فکری، سازمانی، مالی، بالینی و رهبری را منعکس می کند. در واقع هدف نهایی از آموزش اخلاق پزشکی، متشکل از چهار زیرمجموعه شامل بصیرت، دانش، توانایی های فکری و بالینی می باشد که به طور خلاصه عبارتند از - آموزش پزشکان جهت شناسایی جنبه های انسانی و اخلاقی حرف پزشکی - توانمندسازی پزشکان جهت بررسی و تایید تعهدات وجدانی حرفه ای و فردی در خود - مجهز کردن پزشکان به دانش اصول قانونی، اجتماعی و فلسفی - توانمندسازی پزشکان جهت بکارگیری این دانش در استدلال بالینی - تجهیز پزشکان به مهارت های برهم کنشی مورد نیاز جهت بکارگیری این بصیرت و دانش و استدلال در مراقبت بالینی از انسان. علی رغم تنوع برنامه های آموزشی و روش های تدریس، یک توافق و اجماع نظر عمومی در زمینه تنظیم اهداف و پیش فرض هایی برای طراحی برنامه های آموزش اخلاق ( آموزش منسجم و ساختارمند، ادغام شده در برنامه های آموزشی بالینی و پیش بالینی، مولتی دیسسیپلینری بودن، پیگیری



دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

برقراری ارتباط موثر با مسئولین دانشکده و دانشگاه (از دید اعضا هیات علمی)، رعایت موازین اخلاق حرفه ای (از دید دستیاران و دانشجویان بالینی) بیشترین امتیاز را کسب کردند. بین میزان رضایت مندی اعضا هیات علمی بالینی، فراگیران ( دانشجویان بالینی و دستیاران) و ریاست دانشکده از عملکرد مدیر گروه ارتباط معنی داری وجود نداشت، بین میزان رضایت مندی اساتید گروه و ریاست دانشکده از عملکرد مدیر گروه و نمره کلی مدیر گروه های بالینی رابطه معنی دار وجود داشت.

**واژه‌های کلیدی:** مدیریت و اخلاق حرفه ای  
A-10-468-1

### مروری بر نقش ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در ارتقاء کیفیت آموزش در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران (E)

فاطمه السادات سجادی

کرمان، خیابان شفا، دانشکده دندانپزشکی، گروه کودکان  
sajadi@kmu. ac. ir

**مقدمه:** در سالهای اخیر ارزشیابی اساتید با هدف ارتقاء کیفیت آموزش در دانشگاه‌های ایران از طریق وب در حال اجرا میباشد. مطالعات زیادی جهت بررسی معایب و مزایای این روش انجام شده است. هدف از این مطالعه بررسی تحقیقات انجام شده در زمینه نقش و اهمیت ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران میباشد.

**روش کار:** در این مطالعه مروری، کلیه مطالعات مربوطه چاپ شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی و همچنین مقالات تحقیقاتی ارائه شده در کنگره های آموزش پزشکی مطالعه شدند و نتایج آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** آنالیز مطالعات مختلف نشان داد اگر چه در اکثر دانشگاهها ارزشیابی اساتید توسط دانشجو نقش موثری در ارتقاء کیفیت آموزش داشته است، ولی برخی از مطالعات نیز روش کنونی را غیر معتبر دانسته اند و در اکثر این مطالعات عدم اجرای صحیح این روش را مهمترین عامل معرفی نموده اند.

**نتیجه گیری:** فرهنگ سازی در بین اساتید و دانشجویان یکی از روشهایی است که میتواند منجر به اجرای دقیق این روش گردد، در حالی که عدم آگاهی کافی از اهمیت و نقش این روش و همچنین وجود برخی از متغیر های ذهنی میتواند منجر به افزایش خطای ارزشیابی گردد. بدین منظور نظر خواهی از اساتید و دانشجویان و برگزاری جلسات مشترک با نمایندگان این گروهها در جهت بازنگری فرمهای کنونی و تدوین فرمهای جدید میتواند در رسیدن به این هدف موثر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، ارتقاء کیفیت آموزش، ایران  
A-10-292-2

### بررسی اصول اخلاق پزشکی و میزان توجه به آن در آموزش پزشکی (E)

سمانه وثیق، ساناز کارگزار

vasighs881 @smum. ir. ac. .

**مقدمه:** اخلاق در آموزش پزشکی یکی از شاخه های نوین در اخلاق پزشکی است. برای انجام مراقبت های پزشکی به شیوه اخلاقی، لازم است که پزشکان جنبه های خاص اخلاق پزشکی را آموزش ببینند. هدف این مطالعه بررسی اصول اخلاق پزشکی از دیدگاه های مختلف و میزان توجه به این معیارها در آموزش پزشکی می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه ی مروری برای گردآوری اطلاعات از ابزار فیش برداری و مقالات موجود در Iran medex و SID استفاده شده است.

**نتایج:** مطالعات انجام شده بر ۴ اصل احترام به اختیار انسان، سود داشتن کارها، عدم اضرار و عدالت به عنوان اصول اصلی اخلاق پزشکی تاکید می کند. در برخی مطالعات نیز مواردی چون صداقت و رعایت محرمانه بودن اطلاعات بیمار به عنوان اصول فرعی ذکر شده است. هم چنین یافته ها نشان داد که هر چند اخلاق پزشکی امروزه در دانشگاه های علوم پزشکی آموزش داده می شود ولی این آموزش ها بیشتر جنبه تئوری داشته و فاقد رویکرد بالینی می باشند. که این امر نشان از عدم توجه خاص به اصول اخلاق در آموزش پزشکی دارد. برخی از مطالعات نیز به تاثیر این آموزش-ها بر رعایت اخلاق پزشکی در عمل، تصمیم-گیری صحیح و افزایش اعتماد به نفس دانشجویان اشاره کرده است.

**نتیجه گیری:** آموزش اخلاق پزشکی، دانشجویان این رشته را با مشکلات کاریشان آشنا کرده و توانایی تصمیم گیری های صحیح را به آنها می دهد لذا آموزش اخلاق پزشکی امری مهم می باشد و مستلزم توجه هرچه بیشتر به اصول اخلاق پزشکی در آموزش پزشکی است.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، اصول اخلاق، آموزش  
A-10-1037-1

### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی به آموزش پزشکی (E)

رقیه بیگم قدسی، اختر بردبار، بیتا زرگردی

فارس- فسا- دانشگاه علوم پزشکی فسا- بخش فیزیولوژی  
ghodcy@yahoo. com

**مقدمه:** امروزه آموزش در رشته پزشکی تغییرات اساسی نموده و در این تحول هدف اصلی افزایش انگیزه دانشجویان است. با توجه به حرفه پزشکی و ارتباط آن با سلامت جامعه، آموزش دانشجویان پزشکی از اهمیت خاصی برخوردار است. بررسی های اخیر نشان داده است که بکار گیری تکنولوژیهای جدید به همراه مشارکت صاحبان فرآیند تاثیر بسزایی در افزایش انگیزه و دانش دانشجویان داشته و به فهم بهتر و اصولی آنها کمک می کند این مطالعه با هدف بررسی نگرش دانشجویان پزشکی در زمینه آموزش صورت گرفته است.

**روش کار:** این تحقیق بصورت توصیفی انجام گرفت جامعه مورد مطالعه ۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی بودند ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای بر گرفته از soloman and Barbara questionnaire بود که حاوی ۲۵ سوال در زمینه عوامل موثر بر آموزش بود برای بررسی آماری داده ها از نرم افزار spss و Excel استفاده شد.



### پاور پوینت؛ تکنولوژی موثر یا مخرب (E)

محبوبه تائبی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پرستاری و مامایی  
m\_taeabi@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** تقریباً از سال ۱۹۵۰ به بعد روانشناسان استفاده از تکنولوژی های آموزشی را به عنوان یک تکنیک یا روش در امر آموزش فراگیران مطرح کردند. پاورپوینت یک ابزار آموزشی است که مانند هر ابزاری می تواند به صورت درست یا نادرست استفاده شود و اثرات موثر یا مخرب آموزشی داشته باشد.

**روش کار:** اثرات استفاده از پاورپوینت به عنوان یکی از ابزارهای جدید آموزشی که در سال های اخیر استفاده از آن در محیط های آموزشی، بویژه در دانشگاه ها، به سرعت افزایش یافته هنوز به درستی مشخص نیست. اگر پاورپوینت به صورت درست به کار گرفته شود می تواند جلب توجه و درک بهتر مطالب درسی و کارآیی تدریس را افزایش دهد. در حالیکه کاربرد نادرست آن با پیامدهای نامطلوبی مانند حواس پرتی و خستگی دانشجویان همراه است. این مقاله مروری به فوائد و مضرات استفاده از این نرم افزار، استراتژی ها، اصول کاربردی، راهکارها و برخی نکات کلیدی برای یک ارائه موفق که معمولاً مورد غفلت قرار می گیرد پرداخته است.

**نتیجه گیری:** با توجه به مزایا و قابلیت های ویژه این نرم افزار در آموزش پزشکی، اسلایدهای پاورپوینت باید به صورت هدفمند و متناسب با طرح درس و اهداف آموزشی ارائه شود، تا بتواند منجر به سهولت، سرعت و دقت در امر آموزش و یادگیری فراگیران شود.

**واژه های کلیدی:** تکنولوژی آموزشی، آموزش، پاور پوینت

A-10-304-2

### دیجیتالی شدن دانشگاه ها، روش های یادگیری و آموزش از

### راه دور گامی در جهت توسعه علوم فناوریانه (E)

شیمیا عابدی مدیسه، سمیه عابدی مدیسه، محمد رحیمی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
obs\_uni86ser@yahoo.com

**مقدمه:** ما در حال گذر از جامعه صنعت-محور به جامعه اطلاعات-محور، یا به عبارت دیگر گذر از دنیای فیزیکی به دنیای مجازی هستیم. آموزشهای سنتی ناگزیر به سازگاری با سیر تحولات و تغییرات جدید هستند. در این راستا شرط اساسی برای استفاده موثر از آموزشهای مجازی، داشتن سواد فن آوری اطلاعات است. استفاده از فناوری های جدید، مستلزم آماده سازی زیرساخت ها، تهیه وسایل و امکانات مورد نیاز، تغییر نگرش ها و مدیریت امور با روند جدید است. زمانی که عناصر فیزیکی به اعداد و نمادهای قابل مشخص که

**نتایج:** با توجه به یافته های پژوهش، مهمترین عوامل موثر بر یادگیری از دیدگاه دانشجویان پزشکی تدریس مطالب استخراج شده درسی معتبر ( ۸۸ % )، شرکت دادن دانشجویان در بحثهای گروهی، تدریس مطالب کاربردی ( ۸۰ % )، مناسب بودن مکان و تجهیزات آموزش ( ۷۸ % ) و کم اهمیت ترین عوامل تاثیر گذار بر یادگیری مطالعه فردی بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های پژوهش به کارگیری اساتید مجرب، نظارت و ارزشیابی های آموزشی و ایجاد زمینه های مناسب یادگیری می تواند موجب ارتقا، آموزش پزشکی شود. لذا پیشنهاد می گردد این گونه مطالعات در سطح وسیع تر انجام گیرد تا ضمن ایجاد راهکار جهت کاهش چالش های آموزش پزشکی، از دیدگاه دانشجویان پزشکی نیز در تدوین فرآیند های یادگیری، استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی - دانشجویان - سلامت

A-10-240-2

### تاثیر محیط بالینی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری

### کشور ایران (E)

عبدالله پورمحمد، بیژن محمدی

مربی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
roozitm@yahoo.com

**مقدمه:** محیط آموزش بالینی، جایگاه پرورش مهارت های بالینی دانشجویان پرستاری جهت ورود به جامعه کاری خود یعنی بیمارستان می باشد. امروزه تنوریهای یادگیری به طور بسیار روشن بر اهمیت محیط یادگیری دانشجویان تاکید می کند. مطالعات نشان داده است که درک دانشجویان از محیط آموزش بالینی با آن چیزی که در واقعیت وجود دارد متفاوت است و آنها همواره به دنبال آن هستند که محیط یادگیریشان از مطلوبیت بیشتری برخوردار باشد، بنابراین بررسی وجود هر نوع عامل مداخله گری که سبب کاهش یادگیری عملی دانشجویان شود، امری اساسی در برنامه ریزی آموزش بالینی به شمار می آید.

**نتایج:** تاروپردی (۱۳۸۴) طی مطالعه خود به این نتیجه رسید که در ۸۴٪ موارد امکانات و تجهیزات مناسب، جهت آموزش بالینی موثر است. در مطالعه پاپ نتایج نشان داد که دیدگاه دانشجویان در رابطه با محیط آموزش بالینی با دیگر افراد درگیر در آن موقعیت متفاوت است و آنها دارای ایده ها و معیارهای متفاوتی نسبت به سایر افراد هستند و بر اساس آنها محیط آموزشی خود را مورد سنجش قرار می دهند.

**نتیجه گیری:** نتایج به دست آمده نشان دهنده وجود تفاوت در دیدگاه مربیان و دانشجویان پرستاری نسبت به وضعیت محیط آموزش بالینی می باشد که حائز اهمیت است. شناسایی این تفاوت ها می تواند منجر به شناسایی مشکلات کلیدی آموزش بالینی شود و با توجه به آنها می توان راهکارهای مناسبی را جهت افزایش اثر بخشی آموزش بالینی به کار گرفت.

**واژه های کلیدی:** محیط بالینی - آموزش بالینی - دانشجویان پرستاری

A-10-305-5



بخصوص در مورد آموزش مداوم جامعه پزشکی، که مخاطبین فراوان و با تنوع گسترده علانق، تجارب، و نیازهای آموزشی دارد، بیشتر محسوس است. با وجود این که امروزه، در بسیاری از دانشگاه های جهان از فناوری اطلاعات در توسعه و بهبود آموزش علوم پزشکی بهره گیری می شود، اما ورود به عرصه استفاده از فن آوری های الکترونیک در نظام های آموزشی و برنامه های درسی، نیازمند سرمایه گذاری قابل توجه، تأمین زیر ساخت های اساسی، آموزش نیروی انسانی، سنجش نیازها، شناسایی مخاطبان و بطور خلاصه، تدوین برنامه جامع برای استفاده از این امکانات در آموزش های رسمی است.

**واژه های کلیدی:** فناوری اطلاعات، نظام آموزش پزشکی، آموزش الکترونیکی

A-10-416-1

### معرفی مراحل طراحی درس برای وب (E)

مریم روانی پور، حکیمه واحدپرست، معصومه روانی پور

بوشهر دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری و مامایی  
h.vahedparast@bpums.ac.ir

**مقدمه:** استفاده از تکنولوژی های آموزشی کامپیوتری به ویژه در آموزش پزشکی رو به فزونی است. اساس آموزش از راه دور بر پایه ماجول های برنامه های هر درس می باشد که خود بر پایه تئوری یادگیری در حد تسلط قرار دارند. هدف این مقاله بررسی نحوه طراحی درس برای وب میباشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه مروری است، که از طریق جستجو در اینترنت پس از بررسی منظم و سیستماتیک بر مقالات دارای روایی و پایایی و از جدیدترین یافته ها استفاده شد.

**نتایج:** مراحل مختلفی توسط محققین متعدد به منظور طراحی درس برای وب معرفی شده است. بطور کلی ۸ مرحله برای فرایند طراحی آموزشی پیشنهاد کرده اند. طی این مراحل مسئولین دانشکده سوالات اساسی از خود می پرسند: هدف، گروه هدف، اطلاعات پایه. بدین منظور این مراحل انجام میشود: انتخاب استراتژی طراحی، انتخاب محیط برای درس وب، بازیابی محتوا، بررسی نقاط ضعف و قوت یک درس، جمع آوری و دیجیتالی کردن مواد درسی، توصیف فعالیت های یادگیری و تعاملات هر بخش، ساختن وب سایت و آزمون آن، آموزش درس و نهایتاً ارزشیابی و بازیابی که بطور مفصل شرح داده می شود.

**نتیجه گیری:** اگرچه برخی از برنامه های آموزشی کامپیوتری به صورت انفرادی و مستقل هستند، اشتباه است فکر کنیم که ارتباطات گروهی از راه دور نمی توانند آغاز شده و توسعه یابند. یک درس خوب محیط وب به فراگیران در تجربه جریان تفکر و یادگیری و نیز امکان یادگیری در اثر تفکر را می دهد. اساتید باید بحثها، پروژه ها یا تکالیفی را به صورت انفرادی و فعالیت های گروه کوچک که نیازمند تعامل استاد دانشجو است را نیز خلق کنند.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیکی، طراحی وب، آموزش پزشکی

A-10-588-4

طراحی بانک اطلاعاتی دانش آموختگان پذیرفته شده در مقاطع

بالتر در دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

قابلیت تصرف دارند، تبدیل شوند، فرآیند دیجیتالی شدن انجام گرفته است. از پیامدهای این مساله غیر مادی شدن و امکان قرار گرفتن در یک فضای کوچک می باشد. با دیجیتالی شدن دانشگاه ها، قابلیت کوچک شدن آن ها و خروج از تمام ساختارهای کلان اداری و بوروکراسی امکان پذیر می شود.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات موجود در سایت های الکترونیکی معتبر مرتبط با دانشگاه مجازی و آموزش الکترونیک انجام گرفته است.

**نتایج:** دانشگاه دیجیتالی دسترسی به اطلاعات را در هر زمان و مکان میسر کرده و امکان تعامل کاربر از طریق پست الکترونیک را فراهم می کند که زیر مجموعه هایی را در بر می گیرد و شامل: دانشگاه واقعی- مجازی، دانشگاه هایپرلینک، دانشگاه تعاملی، دانشگاه غیر مرکزی است. انواع روش های یادگیری در دانشگاه مجازی: دروس چند رسانه ای، سازوکارهای ارتباطی پیشرفته، آزمون های مکتوب، امتحان از راه دور، سمینارهای مجازی پیوسته، آزمایشگاه های مجازی مشارکتی، عوامل دانشگاهی هوشمند انواع آموزش الکترونیکی عبارتند از: آموزش مبتنی بر رایانه، آموزش مبتنی بر وب، ویدئو کنفرانس، سیستم ماهواره ای

**نتیجه گیری:** ورود به عصر اطلاعات و زندگی اثربخش در جامعه اطلاعات- محور، مستلزم شناخت ویژگی های آن است. یکی از نهادهای اجتماعی که در این عصر دستخوش تغییرات وسیع خواهد شد، نهاد آموزش و یادگیری در سطوح عمومی و عالی است. دیجیتالی شدن دانشگاه ها، امکان کنترل و ویرایش، عام گرایی و شکستن سد فقر و بی سواد، تخصصی و غیر توده ای شدن، شکستن انحصار آموزشی در طبقات خاص جامعه و خارج شدن از سیستم های غلط ارزیابی دانشجویان و در نتیجه امکان توسعه علوم فناورانه را در سطح کلان فراهم می آورد.

**واژه های کلیدی:** دانشگاه دیجیتالی، آموزش، یادگیری

A-10-309-8

### ادغام برنامه های آموزش الکترونیکی در آموزش علوم

#### پزشکی (E)

منصوره افسرده

تهران

mansoureh7@gmail.com

**مقدمه:** گسترش روز افزون دسترسی به سخت افزارها و نرم افزارهای مناسب برای آموزش الکترونیکی، بخصوص توسعه شبکه جهان گستر وب، افق جدیدی را پیش روی مؤسسات آموزشی نهاده است. به نظر می رسد استفاده از این امکانات برای آموزش، به تحقق برخی از آرمان هایی که به عنوان ملاک های کیفیت آموزش از آن نام برده می شود، از جمله: فراگیرمحوری، یادگیری مادام العمر، یادگیری فعال، تعامل در یادگیری و چند رسانه ای بودن، کمک کند. با توجه به مزایای عمومی آموزش الکترونیکی و قابلیت های ویژه آن (دارا بودن برخی از ارزش های آموزشی و وسعت بخشیدن فوق العاده به مخاطبان برنامه های آموزشی در آموزش پزشکی) به نظر می رسد ادغام آن در برنامه های جاری آموزشی دانشگاه ها، بطوری که آموزش متداول به شکل تلفیقی از آموزش سنتی و آموزش الکترونیک ارائه شود، اجتناب ناپذیر باشد. این امر،





را دارا باشند تا بتوانند با تغییرات سریع فناوریانه، صنعتی و اجتماعی به همسویی مؤثری برسند. صاحب‌نظران معتقدند که تلفیق فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی در برنامه‌ی درسی دانشگاهی می‌تواند، چنین قابلیت‌هایی را در دانشجویان پرورش دهد.

**نتیجه‌گیری:** نگاه سنتی به تعلیم و تربیت دیگر نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای نسل جوان در عصر اطلاعات باشد. طراحان و مجریان برنامه‌های درسی باید توجه کنند که تحول صرفاً به معنای اصلاح شیوه‌های جاری تدریس نیست. بلکه کل عناصر دخیل در فرایند یاددهی-یادگیری باید متحول شود. آنها باید ساختار دانشجویی، تجربه‌ها و سبک‌های یادگیری، الگوهای تدریس و شیوه‌های ارزشیابی نتایج را با توجه به رویکردها و چالش‌های جدید تربیتی بازنگری و نوسازی کنند.

**واژه‌های کلیدی:** برنامه‌ریزی درسی، عناصر برنامه‌ی درسی، قابلیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، فاوا، دانشگاه مجازی

A-10-713-1

### بررسی میزان دانش، نگرش و عملکرد مدیران بیمارستان

### های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان پیرامون کاربرد رایانه و شبکه اینترنت در کیفیت مدیریت نظام سلامت (E)

شیوا حسینی، امیر علی فاطمی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
shiva4245@yahoo.com

**مقدمه:** رایانه و شبکه اطلاع‌رسانی نقش مهم و فزاینده‌ای در امر آموزش پزشکی ایفا می‌کنند. لذا با توجه به اهمیت موضوع این پژوهش با هدف بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد مدیران بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان پیرامون کاربرد رایانه و شبکه اینترنت در کیفیت مدیریت و اداره نظام سلامت انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - مقطعی می‌باشد و جمع‌آوری اطلاعات توسط پرسشنامه‌ای که در آن سه حیطه دانش، نگرش و عملکرد مدیران را مورد بررسی قرار داد، صورت گرفت و پس از تعیین روایی و پایایی، پرسشنامه‌ها بین ۱۵۰ نفر از مدیران سطوح مختلف (ارشد، میانی و عملیاتی) بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (۱۱ بیمارستان)، به صورت نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای توزیع شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد آنالیز قرار گرفت.

**نتایج:** ۹۶٪ درصد از مدیران به نقش مهم رایانه در یادگیری و ارتقاء کیفیت فعالیت‌های علمی-عملی خود در حیطه مدیریتی و آموزش پزشکی و نظام سلامت اعتقاد داشتند. میانگین دانش مدیران بیمارستان‌ها که نشانگر مهارت آن‌ها در استفاده از کامپیوتر، نرم‌افزارهای رایج، پست الکترونیکی و جستجوی مقالات در بانک‌های اطلاعاتی می‌باشد،  $10/84 \pm 5/5$  از ۲۰ محاسبه گردید. در بررسی عملکرد، این مدیران به طور متوسط در هفته  $7/8 \pm 7/2$  ساعت از رایانه و  $6/4 \pm 5/9$  ساعت در هفته از اینترنت بهره می‌گیرند. در مقایسه دانش مدیران با سطح مدیریتی و مدرک تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت.

مینا مرتضوی، محمد علی زحل، رفعت محبی فر، فاطمه حسین خانی، مهرناز بیانی، زهره داناصفحانی

قزوین - بلوار شهید با هنر-دانشگاه علوم پزشکی-معاونت آموزشی  
Mortazavi.min@gmail.com

**مقدمه:** در سالهای اخیر توسعه کاربرد فناوری اطلاعات در بسیاری از زمینه‌ها از جمله ایجاد بانک‌های اطلاعاتی دانشجویی گسترش یافته است. در این تحقیق سعی شده است با طراحی بانک اطلاعاتی به جمع‌آوری اطلاعات دانش‌آموختگانی که در مقاطع بالاتر ادامه تحصیل داده‌اند پرداخته شود.

**روش کار:** این مطالعه به روش نیمه تجربی در سالهای ۱۳۸۸-۱۳۸۹ انجام پذیرفته است. ابتدا نحوه ایجاد ارتباط با دانش‌آموختگان و چگونگی استخراج اطلاعات از پرونده دانش‌آموختگان بررسی شد. سپس با توجه به اقسام اطلاعاتی مورد نیاز، بانک اطلاعاتی در دو بخش طراحی گردید. بخش اول با استفاده از بستر نرم افزار مدیریت آموزشی (سما) و به منظور ورود اطلاعات فرم‌های تکمیل شده از پرونده دانش‌آموختگان و بخش دوم با طراحی بانک اطلاعاتی در SERVER SQL و قرار دادن فرم‌های ورود اطلاعات در سایت دانشگاه انجام شد.

**نتایج:** حاصل این تحقیق، بانک اطلاعاتی است که از دو بخش تحت وب و تحت شبکه تشکیل شده است و منبع اطلاعاتی جامعی است از دانش‌آموختگان دانشگاه که در مقاطع بالاتر ادامه تحصیل داده‌اند.

**نتیجه‌گیری:** از آنجایی که یکی از شاخص‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها تعداد قبولی دانشجویان در مقاطع بالا تر می‌باشد جمع‌آوری اطلاعات دانش‌آموختگان پذیرفته شده در مقاطع بالاتر به صورت منسجم و در قالب بانک اطلاعاتی می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی کمک بسیاری نماید

**واژه‌های کلیدی:** بانک اطلاعاتی، دانش‌آموختگان، فناوری اطلاعات  
A-10-280-3

### بررسی عوامل مؤثر بر طراحی یک برنامه درسی مجازی (E)

مریم تراش چین، لیلا بذرافکن، مرضیه شیرازی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
tarashchin@gmail.com

**مقدمه:** هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل اثرگذار بر برنامه درسی دانشگاه مجازی و شناسایی ویژگی‌های عناصر نگه‌دانه آن است.

**روش کار:** در این پژوهش اطلاعات به روش کتابخانه‌ای و فیش‌برداری بدست آمده و حاصل بررسی کتب و مقالات مختلف می‌باشد و تلاش دارد که عوامل مؤثر بر طراحی یک برنامه درسی مجازی را مورد بررسی قرار دهد.

**نتایج:** رسالت آموزش دانشگاهی در عصر جدید نسبت به گذشته تغییر کرده است. در این عصر، دانشگاه باید افرادی را پرورش دهد که به جای حفظ و ذخیره اطلاعات، توانایی طبقه‌بندی، تحلیل و ترکیب اطلاعات، مهارت‌های حل مسئله، مهارت‌های ارتباطی، مباحثه، مذاکره و مهارت‌های مدیریتی و فناوریانه



مقالاتی را در دسترس استفاده کنندگان قرار می دهند که مورد ارزشیابی قرار گفته است و ارائه می دهد.

**نتیجه گیری:** در حال حاضر تحقیقات متعددی درباره عوامل دخیل در کاربرد موثر شواهد تحقیقاتی در طبابت در حال انجام می باشد، اما همه تحقیقات بر روی یک راهکار اتفاق نظر دارند به این صورت اگر یک راهکار ملی واحد برای استخراج شواهد آماری مهم از مقالات تحقیقاتی ارزنده و مقالات مروری نظام دار و انتشار وسیع این یافته ها بوجود آید باعث می شود که متخصصین پزشکی و رشته های پیراپزشکی از شواهد تحقیقاتی در طبابت خود به بهترین نحو استفاده کنند. و راهکارهای کاربردی شامل برنامه های آموزش مداوم، برنامه های مخصوص آموزش بیماران و کتابخانه و خدمات اطلاع رسانی از راه دور نه تنها امکان دسترسی پزشکان از شواهد فراهم کرده بلکه کاربرد این شواهد را در طبابت تسریع می کند.

**واژه های کلیدی:** فن آوری اطلاعات، پزشکی مبتنی بر شواهد، حل مشکلات

بالینی

A-10-823-1

### روش جدید در ارائه واحد انگل شناسی عملی: تهیه کارپوشه آموزشی (E)

یزدان حمزوی، ناصر نظری، مهدی وجدانی، علی میکائیلی، مریم کافمی، ارزو شمسین

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه  
yhamzavi@gmail.com

**مقدمه:** شیوه معمول در ارائه واحد انگل شناسی عملی؛ آشنایی با روش های انگل شناسی و مشاهده تعدادی لام میکروسکوپی و یا ماکروسکوپی از انگل ها می باشد که در پایان ترم نیز دانشجو گزارشی از فعالیت عملی خود را ارائه میدهد و طی یک آزمون نهایی ارزیابی می گردد. هدف روش جدید آن است که دانشجو تمامی مراحل آموزشی انگل شناسی عملی را فعالانه و بی کم و کاست طی نموده و در هر جلسه مورد ارزیابی قرار گرفته و بازخورد میزان یادگیری اش را دریافت نماید.

**روش کار:** در این روش کار پوشه انگل شناسی شامل دفترچه ای مدون از مطالب کلیه جلسات انگل شناسی عملی که در طول ترم ارائه می شود، در ابتدای ترم به دانشجو داده میشود. دانشجو موظف است در پایان هر جلسه عملی پس از تکمیل صفحات مربوطه آن را جهت ارزیابی و امضا به استاد یا کارشناس آزمایشگاه ارائه نماید. پس از رؤیت صفحات تکمیل شده، عملکرد دانشجو با استفاده از معیارهای ذکر شده ارزیابی و نتیجه آن به صورت نمره از صد ثبت و به دانشجو عودت می گردد. در پایان ترم مجموع نمرات کسب شده در هر جلسه که در کار پوشه آمده است به عنوان بخشی از نمره نهایی دانشجو در نظر گرفته می شود.

**نتایج:** از مزایای متعدد این روش می توان به حضور فعال و کامل وی در آزمایشگاه؛ دریافت بازخورد کار خود در هر جلسه؛ کسب بخشی از نمره خود در طول ترم؛ ارزیابی مستمر دانشجو در طول ترم و موارد دیگر نام برد.

**نتیجه گیری:** اکثریت مدیران بیمارستان ها نسبت به کاربرد رایانه و اینترنت در علوم پزشکی و نظام سلامت نگرش مثبت داشتند ولی درصد قابل توجهی از آن ها، از دانش و مهارت کافی برخوردار نبودند. بنابراین، لازم است تدابیری برای ارتقای دانش و عملکرد مدیران بیمارستانها در راستای استفاده بهینه از رایانه و اینترنت اتخاذ گردد و در این خصوص با توجه به مسئولیت سنگین مدیریت و مسئله کمبود وقت آزاد مدیران پیشنهاد می گردد از کارگاه ها و یا دوره های آموزش از راه دور نظیر یادگیری الکترونیک (e-learning) استفاده شود که در آن یادگیری سریع، کم هزینه و بدون محدودیت زمانی و مکانی است.

**واژه های کلیدی:** کامپیوتر، اینترنت، مدیران بیمارستان، نظام سلامت، یادگیری الکترونیک  
A-10-821-2

### بررسی استفاده از فن آوری اطلاعات در حل مشکلات بالینی دانشجویان در آموزش علوم پزشکی (E)

هاجر شفیعیان، منصوره عزیز زاده فروزی، بنت الهدی ودیعتی

کرمان- چهارراه شفا - دانشگاه علوم پزشکی کرمان - معاونت آموزشی - مرکز مطالعات و توسعه آموزش  
hajarshafian@gmail.com

**مقدمه:** انقلاب فن آوری اطلاعات و ارتباطات در کلیه بخش های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و امنیتی کشورها تاثیراتی قابل توجه بر جای گذاشته است. با توسعه این فن آوری در بخش پزشکی نیازهای جامعه پزشکی تغییر یافته است. استفاده از نتایج تحقیقات جدید برای پاسخ دادن به سئوالات و اتخاذ تصمیم برای حل مشکلات بالینی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. امروزه اکثر متون علمی از طریق اینترنت در دسترس پزشکان قرار می گیرد. استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد برای حل مسائل بالینی می تواند فاصله میان تحقیقات بالینی خوب و بکارگیری نتایج آنها در حل مشکلات بالینی از بین ببرد.

**روش کار:** این مقاله مروری کتابخانه ای است بر کاربرد فن آوری اطلاعات در حل مشکلات بالینی که امروزه بسیاری از فواید آن در طبابت مبتنی بر شواهد بالینی شناخته شده است.

**نتایج:** برای اینکه متخصصین بتواند خدمات بهداشتی درمانی خود را هر روز بهتر از قبل کنند و همچنین از پیشرفت های جدید در حوزه تخصصی خود همواره آگاه شوند باید اطلاعات و داده های تحقیقاتی با کیفیت در امور بالینی دسترسی داشته باشند از جمله منابعی که در این خصوص موثر باشد می توان به منبع کتابخانه کاکران، بانکهای اطلاعاتی حاوی بهترین شواهد تحقیقاتی که توسط کالج ژورنال کلاب های متخصصین بالینی و طبابت مبتنی بر شواهد آماری که بر روی CD Rom تهیه شده است، نشریات خدمات بهداشتی درمانی که توسط مرکز NHS منتشر شده است، راهنمای خدمات بهداشتی و بالینی آمریکا و کانادا، نشریه دارو و روش های درمانی و همچنین پایگاه MEDLINE می توان نام برد سازمان ها و بانک های اطلاعاتی فوق متون و



های سنتی و معلم محور به تدریس و یادگیری فراگیر محوری شوند. نتایج مطالعات نشان می دهد که معلمان ماهر در کاربرد فناوری اطلاعات بهتر می توانند دانش آموزان را در یادگیری هدایت کنند. حل مسئله و مهارت های سطح بالای تفکر، تفسیر و تحلیل اطلاعات، مدیریت زمان و توانایی اولویت بندی مهارت ها در فضای اطلاعاتی و جامعه جهانی مبتنی بر اطلاعات توسعه می یابد و این منوط به این است که معلمان و فراگیران بتوانند به نحو موثر و اصولی از فناوری استفاده کنند. برنامه ریزی آموزشی برای ادغام فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه ریزی درسی به سه نوع فعالیت می پردازد: فعالیت های توسعه ای، فعالیت های نوآورانه و فعالیت های رهبری در مجموع باید گفت اثرات فعالیت های آموزشی روی پیشرفت دانش آموزان بسیار زیاد است تا آنجا که مدارک جامعی مبنی بر تاثیر یا کمک کردن فناوری اطلاعات روی پیشرفت دانش آموزان وجود دارد و فناوری و ابزار قدرتمندی است که شیفتگی بیش از حد در برابر این ابزار و یا حتی نفی آن به خاطر فراهم نبودن سایر امکانات یا حتی مسایل انگیزشی کاری نابسامان اگر کاربرد رایانه در دروس گوناگون تلفیق شود مانند چسبی برای وصل کردن و چسباندن موضوعات منفعل عمل می کند بالاترین میزان موفقیت در امر استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در یادگیری زمانی حاصل می شود که از سردرگمی و بهت زدگی در مورد فناوری اطلاعات و ارتباطات خارج شویم و ذهن و احساسات خود را با شگفتی های یادگیری متمرکز کنیم

واژه های کلیدی: فناوری اطلاعات، برنامه درسی، یادگیری  
A-10-189-1

### نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در توسعه آموزش (E)

مریم محمدی، شبنم محمدی، منیژه محمدی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
shabnamhmmmd@yahoo.com

**مقدمه:** از جمله مباحث مهم و حساس امروز جوامع و دولت ها، بحث جهانی شدن و تعلیم و تربیت و به طبع آن نظام های نوین آموزشی می باشد. عصر حاضر را باید تلفیقی از ارتباطات و اطلاعات دانست. که در آن بشر بیش از گذشته نیازمند به داشتن اطلاعات و برقراری ارتباط برای کسب اطلاعات مورد نیاز می باشد. با توجه به اهمیت آموزش و پژوهش در توسعه، نویسندگان مقاله بر آن شدند تا این مقاله را با هدف نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات را در زمینه آموزش بررسی نمایند.

**روش کار:** جستجوی جنبه های مختلف موضوع مورد نظر با استفاده از کلمات کلیدی آموزش، فناوری و ارتباطات در موتورهای جستجوگر، Google، Elsevier، Pubmed. . . نتایج را در قالب این مقاله بررسی نمودیم.

**نتایج:** این مقاله درصدد آن است تا پس از ارائه تعریفی جامع از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی، مساله آموزش مجازی و از راه دور و نقش فناوریهای اطلاعاتی و ارتباطی در آموزش را مورد بررسی قرار دهد و با تاکید بر آموزش سیستمی انواع آموزش به صورت مجازی را بیان کند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج بسیار خوب بدست آمده از این روش که نتایج آن از نظر دانشجویان و از نظر مدرس بسیار مطلوب بوده است، توصیه می گردد این روش در سایر دروس عملی نیز انجام شود.

واژه های کلیدی: کارپوشه؛ انگل شناسی پزشکی؛ واحد عملی انگل شناسی؛ کرمانشاه  
A-10-875-1

### تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی و یادگیری

(E)

مهنوش خاکزاد، فرامرز کوشش

بوشهر خیابان بهمنی جنب بیمارستان سلمان فارسی دانشگاه علوم پزشکی  
Mah\_khakzad@yahoo.com

**مقدمه:** فناوری اطلاعات به فرایند دانش و روش های بکارگیری آن در تولید، پردازش، انتقال و به جریان انداختن اطلاعات اطلاق می شود. فناوری اطلاعات ابزار قدرتمندی است که در جهان امروز چشم اندازهایی را برای جهانیان به ارمغان آورده، به گونه ای که بیشتر فراگیرندگان را به سمت رایانه ها و آموزش کار با آن ها سوق داده است. یکی از ویژگی های مهمی که پدیده فناوری اطلاعات و ارتباطات از آن برخوردار است، اینست که باعث می شود ارتباط انسان با انسان، همچنین انسان با محیط تسهیل یافته و ارتقا یابد. فناوری اطلاعات و ارتباطات به دلیل قدرت تحول پذیری و توانایی برقراری ارتباط پویا که می تواند با فراگیران داشته باشد، از نقش مهمی در انتقال دانش برخوردار است. برنامه درسی را می توان دستور کار آموزش دانست و آن طرح کلی و کلان فعالیت آموزشی است که محتوای دوره، انتظارات یا خواسته های فراگیران، روش تدریس محتوا، روشهای تسهیل فرایند یادگیری، نحوه ارزشیابی میزان یادگیری و حتی چهارچوب زمانی فعالیت های آموزش را مشخص می کند و بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی فواید فراوانی به همراه دارد. از جمله اینکه امکان بهره گیری از یک برنامه درسی تلفیقی را برای معلم و فراگیران فراهم می آورد. این نوع برنامه درسی، بیش از آنکه بخواهد دانش معینی را به دانش آموزان القا کند، زمینه ای را فراهم می کند که از طریق آن امکان شکوفایی قابلیت های فردی دانش آموزان و گسترش تجربه های فردی و مستقل آنها افزایش می یابد از طریق فناوری های یادگیری الکترونیکی یادگیرندگان و معلمان می توانند به فعالیت های تعاملی هم زمان و ناهم زمان بپردازند و این تعامل ممکن است در مکان ها و زمان های متفاوت صورت گیرد. فناوری اطلاعات و ارتباطات در طی زمانی کوتاه، توانسته است به یکی از اجزای اساسی تشکیل دهنده جوامع مدرن تبدیل شود بگونه ای که در بسیاری از کشورها به موازات خواندن، نوشتن و حساب کردن، درک فناوری اطلاعات و ارتباطات و تسلط بر مهارت ها و مفاهیم پایه فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان بخشی از هسته مرکزی آموزش این جوامع مورد توجه قرار گرفته است. فناوری اطلاعات و ارتباطات تسهیل کننده یادگیری مسئله محور است. اولین و مهم ترین ویژگی تعلیم و تربیت مسئله محور و تفکر محور، فعال ساختن دانش آموز و ساختن دانش به وسیله خود او است. استفاده موثر از فناوری هایی که از تدریس حمایت می کنند باعث ایجاد یادگیری معنی دار و هدفمند می شوند، همچنین باعث تغییر روش



مشهد-خیابان دانشگاه-ساختمان قریشی-مرکز مطالعات و توسعه آموزش  
علوم پزشکی  
namdarh1@mums.ac.ir

**نتیجه گیری:** در پایان محققان پیشنهادات و راهکارهای علمی و عملی برای  
کاربردی نمودن فناوری مذکور در رابطه با تعلیم و تربیت و آموزش کشورمان  
ارائه نمودند.

**واژه‌های کلیدی:** فناوری، اطلاعات، ارتباطات، آموزش  
A-10-933-2

### بررسی نگرش دانشجویان رشته پزشکی به آموزش های

#### مجازی (E)

زهره پرندهین

همدان

**مقدمه:** گسترش روز افزون آموزش های مجازی، افق جدیدی پیش روی  
موسسات آموزشی نهاده است. بکارگیری این امکانات برای آموزش، به تحقق  
برخی آرمان هایی که به عنوان ملاک های کیفیت آموزش نام برده می شود،  
مانند: فراگیرمهوری، یادگیری همیشگی، یادگیری فعال، تعامل در یادگیری و  
چند رسانه ای بودن، کمک می کند. آموزش پزشکی امروزه با چالش های  
جدیدی برای آموزش دانشجویان مواجه است، که آموزش مجازی می تواند  
توسط دانشگاه ها برای بهبود کارایی، اثربخشی آموزش ها جهت مواجه با  
چالش ها استفاده شود. ولی گسترش آموزش های مجازی برای آموزش  
پزشکی بدون توجه به نگرش دانشجویان به این فناوری موفقیتی نخواهد  
داشت. هدف این تحقیق بررسی نگرش دانشجویان رشته پزشکی به آموزش  
مجازی، همچنین تعیین عوامل دخیل روی آن است.

**روش کار:** این تحقیق به جهت ماهیت، از نوع پژوهش های کمی، از نظر میزان  
کنترل متغیرها، از نوع غیر آزمایشی و از نوع هدف از نوع تحقیقات کاربردی  
محسوب می شود. جامعه آماری این تحقیق دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی  
همدان می باشند. وسیله اصلی تحقیق پرسشنامه ای شامل پنج بخش بود که  
به وسیله محقق تدوین شد و با توجه به ماهیت موضوع بصورت الکترونیکی  
ارائه شد.

**نتایج:** بررسی نگرش دانشجویان به آموزش های مجازی نشان داد دانشجویان  
نگرش مثبتی نسبت به این نظام دارند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج تحلیل همبستگی و رگرسیون می توان نتیجه  
گرفت که ارزیابی قابلیت آموزش مجازی جهت رفع مشکلات نظام حضور،  
میزان دسترسی به اینترنت، میزان استفاده اینترنت و رایانه و ارزیابی کلی  
دانشجویان از مشکلات نظام حضوری موجود از جمله عوامل مهم تاثیرگذار  
روی نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به آموزش های مجازی است.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش-های مجازی، دانشجویان، نگرش، آموزش پزشکی  
A-10-1008-1

### بررسی نقش فناوری اطلاعات در تعمیق یادگیری دانشجویان

#### در امر آموزش پزشکی (E)

حسینعلی نامدار

**مقدمه:** قرن بیست و یکم قرن مبتنی بر دانش و جهانی شدن است.  
پیشرفت های تکنولوژیکی باعث بوجود آمدن شیوه های آموزشی متنوعی شده  
است. یکی از این شیوه ها یادگیری الکترونیکی است. رویکرد یادگیری  
الکترونیکی در دنیا به سرعت در حال رشد است. این رویکرد تا حدی نقش  
استاد و دانشجو را تغییر داده است. فراگیر باید استقلال داشته باشد و  
مسئولیت یادگیری خود را بعهده بگیرد. همچنین نقش استاد نیز از انتقال  
دهنده صرف دانش و دانای مطلق کلاس به تسهیل کننده یادگیری تغییر می  
یابد. از آنجا که طبق تحقیقات به عمل آمده، بعد از گذشت ۲۴ ساعت از  
شروع یادگیری ۸۰٪ داده ها فراموش می شوند و فناوری اطلاعات ابزارهای  
مناسب تری در جهت تعمیق یادگیری در اختیار فراگیرنده قرار می دهد لذا  
نشان دادن اهمیت استفاده از این ابزارها هدف این مقاله است.

**روش کار:** بررسی موردی (Case Study) و استفاده از نتایج تحقیقات به عمل  
آمده

**نتایج:** بعد از گذشت ۲۴ ساعت ۸۰٪ داده های ورودی از حافظه پاک می  
شوند. منحنی فراموشی و تاثیر یادآوری های تاخیر ی

**نتیجه گیری:** فناوری اطلاعات با کارویژه های خود می تواند فواید زیر را  
داشته باشد: تنوع-مشارکت بیشتر- دسترسی سریع، به موقع و هم زمان به  
انواع اطلاعات با هم و بصورت تعاملی-کاهش هزینه های آموزشی و...  
موجب می شود فرآیند یادگیری در مباحث پیچیده پزشکی که نیاز مبرم به  
سرعت عمل و دقت بالا دارد را به درستی مدیریت کند.

**واژه‌های کلیدی:** فناوری اطلاعات، آموزش، یادگیری  
A-10-1070-1

### الزامات حرکت به سوی مرجعیت علمی در دانشگاه های علوم

#### پزشکی (E)

رفعت محبی فر، مهدی یوسفی، معصومه حسینی، پریسا شجاعی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشکده بهداشت و پیرا پزشکی  
smrf55@yahoo.com

**مقدمه:** دانشگاه ها منشأ تحول در جامعه می باشند. برای این تحول، می  
بایست در دانشگاه ها تحول و حرکت رو به جلو ایجاد کرد. منشأ تحول  
دانشگاه ها نیز سرآمدی در علم به همراه معنویت و اخلاقیات است. در نظام  
اسلامی باید اخلاق و معنویات بر سراسر اجزای علم حاکم باشد و دانشگاه ها  
نیز در این خصوص وظیفه ای بس مهم و خطیر دارند. در این صورت می توان  
امیدوار بود که بستر لازم برای داشتن مرجعیت علمی فراهم گردد. این  
مطالعه به منظور بررسی الزامات حرکت به سوی مرجعیت علمی در دانشگاه  
های علوم پزشکی انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت بررسی دیدگاه های صاحب نظران و  
اندیشمندان به صورت مروری انجام شده است.



بخشی در این مقاله سیستم اعتباربخشی LCME مورد بررسی قرار گرفته است و هدف از این بررسی آشنایی با روند اعتباربخشی به صورت سیستماتیک می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** اعتباربخشی، کمیته رابط آموزش پزشکی، LCME  
A-10-181-1

### ارزیابی مداوم پیشرفت تحصیلی دانشجویان توسط اساتید مشاور (E)

سید غلامعلی جورسرای، رقیه اکبری، معمومه بیانی، سعید مهدوی عمران

دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی، گروه انگل شناسی و قارچ شناسی  
s. mahdavi@mubabol. ac. ir

**مقدمه:** از جمله راه های ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان و حل مشکلات آموزشی آنها، بهره گیری از استاد مشاور می باشد. با توجه به اینکه دستورالعمل اساتید مشاور دانشجویان (۱) در روند اجرایی خود حالت ماهوی پیدا کرده است، به همین خاطر دانشکده پزشکی بابل با طراحی فرمی تحت عنوان ارزیابی مداوم پیشرفت تحصیلی اقدام به دریافت اطلاعات لازم از طریق دانشجو نموده است. این مطالعه با هدف آماده سازی دانشجویان جهت گزارش پیشرفت تحصیلی و بیان مشکلات آموزشی و پیگیری آن و معرفی دانشجویان به هسته مشاوره انجام شد.

**روش کار:** در این بررسی فرم یاد شده در اختیار کلیه دانشجویان و بعضاً اساتید مشاور قرار می گرفت. دانشجویان در طول ترم ۲ بار به اساتید مراجعه نموده و با تکمیل قسمت های مربوطه (شامل علت مراجعه، بیان و ریشه یابی مشکل و ارائه راهکار) و امضای استاد مشاور، آن را به آموزش تحویل می داد. نتایج بررسی و تجزیه و تحلیل آماری می شد.

**نتایج:** نتایج بررسی در طول نیمسال اول سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ نشان داد دانشجویان مایل به چنین کاری بوده طوری که آنان حداقل یکبار به استاد مشاور مراجعه نمودند. از طرفی دیگر با افزایش نقش استاد مشاور، بسیاری از مشکلات آموزشی دانشجویان پیگیری و حل شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج اولیه این طرح، احتمال دارد تا با انجام این فرایند، حلقه ارتباطی دانشجو، اساتید مشاور و مسئولین دانشکده به نحو مطلوبی بهبود یابد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، دانشجویان، اساتید مشاور  
A-10-138-3

### بررسی شیوه های مدیریت و رهبری ولایی امام خمینی (ره) (E)

مریم اتابک زاده، قاسم برجویی فرد

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
k. pajooeheshi@yahoo. com

**نتایج:** دانشگاه های علوم پزشکی در چند سال اخیر نسبت به داشتن برنامه های استراتژیک علاقه نشان داده و خود را همراستا با برنامه های بالادستی و اهداف کلان کشور می بینند. یکی از شاخص های اساسی در این نوع برنامه ها تدوین بیانیه رسالت، چشم انداز و ارزش های دانشگاه هاست. به نوعی که حرکت رو به جلوی دانشگاه را از وضعیت موجود به مطلوب ترسیم نموده و به نوعی ایجاد انگیزه برای رسیدن به اهداف می نماید. در این راستا با عنایت به ضرورت تغییر دیدگاه ها به ارزش های معنویت و مرجعیت علمی، بازنگری در این بیانیه ها و تعیین اهداف همراستا با آن از الزامات هر دانشگاه می باشد. **نتیجه گیری:** تبیین اهداف و استراتژی های مربوط می تواند دانشگاه ها را در مسیر حرکت به سمت مرجعیت علمی یاری نماید، از جمله: لزوم رهبری اثربخش دانشگاهی؛ ایجاد فضای سالم اعتقادی و اخلاقی؛ حذف نیروهای خنثی کننده حرکت اخلاقی، علمی و جذب نخبگان اخلاقی، علمی؛ متعهدسازی دانش و دانشگاهیان درقبال عدالت، حرمت و کرامت انسانی، رفع مشکلات سلامتی و آلام بشری؛ پرورش متخصصین متدین که مظهر آمیزش عقلانی علم و معرفت باشند؛ بازنگری در سیاست های آموزشی و پژوهشی برای پرورش نیروهای خلاق، نوآور و آرمان خواه؛ اصلاح و ارتقا، مستمر و توسعه برنامه ها و محتوای آموزشی و پژوهشی؛ فرصت سازی برای ایجاد شان تولیدات علمی کشور مبتنی بر هویت اسلامی- ایرانی.

**واژه‌های کلیدی:** مرجعیت علمی، دانشگاه علوم پزشکی، برنامه استراتژیک  
A-10-104-3

### معرفی سیستم اعتباربخشی کمیته رابط آموزش پزشکی (LCME) (E)

ویدا سپاهی، احمد خشای، شیدا سپاهی

کرمانشاه - مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
vidasep2002@yahoo. com

به طور خلاصه می توان گفت اعتباربخشی عبارت است از اعطای مجوز یا تأیید صلاحیت یک واحد آموزشی که بر اساس قضاوت خبرگان حوزه مربوطه، ضوابط از پیش تعیین شده را رعایت کرده باشد. یکی از معتبرترین نهادهای اعتبار دهنده، کمیته رابط آموزش پزشکی (LCME) می باشد. برنامه های آموزش پزشکی منجر به MD در آمریکا و کانادا توسط LCME اعتباربخشی می شوند. در واقع LCME یک مؤسسه غیر دولتی است که برنامه های اعتبارگذاری را در دانشکده های داوطلب انجام می دهد. مراحل کلی فرایند اعتباربخشی در کمیته رابط آموزش پزشکی (LCME) شامل: - کامل کردن پایگاههای اطلاعاتی و مستندات مربوط به اطلاعات جمع آوری شده - آنالیز اطلاعات جمع آوری شده و ارزیابی درونی - ارزیابی بیرونی توسط یک تیم خبره - تصمیم گیری کمیته اعتباربخشی در مورد اعتبار مؤسسه برنامه های در نظر گرفته شده توسط LCME با استانداردهای ملی کیفیت به عنوان اعتبارنامه برای مدت هشت سال تعیین می گردد. در ابتدا LCME استانداردهایی را در دو سطح Must (باید) و Should (بهنتر است) تعیین می کند. و مراحل بعد شامل: تشکیل کمیته های ارزیابی درونی توسط مؤسسه، تشکیل یک تیم ارزیابی بیرونی، بازدید از محل، گزارش ارزشیابی بیرونی، تشکیل پانل به منظور مرور مجدد گزارش ارزشیابی و گزارش نهایی همراه با تصمیم گیری همراه با اعتبار





**نتایج:** تا قبل از تشکیل مدرسه دارالفنون کتاب قانون ابن سینا و شرح اسباب نفسی، کتب معتبر و کلاسیک به شمار می رفتند. برای تحصیل طب نیز محل خاصی وجود نداشت. این وضع تا زمان سلطنت ناصرالدین شاه و صدارت امیرکبیر ادامه داشت. در این دوره بدستور ناصرالدین شاه، دکتر کلوکه، حکیم باشی دربار برای ارتقای آموزش طبابت به آموزش تعدادی از افراد همت گمارد. در سال ۱۲۶۶، امیر کبیر قسمتی از ارک شاهی را برای تاسیس مدرسه دارالفنون در نظر گرفت. از زمان تاسیس تا مدتها شاگردان مدرسه از شاهزادگان و فرزندان رجال و اعیان بودند. شاگردان طب دروس نظری را در مدرسه می آموختند و قسمت های عملی را در مطب پزشکان معروف و معلمان مدرسه می گذرانیدند و با آنها به عیادت بیماران می رفتند تا با رموز حرفه ای طبابت آشنا شوند. در سال ۱۲۹۰، ناصرالدین شاه دستور ساخت یک بیمارستان را صادر کرد. مریضخانه دولتی پس از چندی به پاس زحمات پدر طب ایران به بیمارستان سینا تغییر نام داد. پس از آن و با موافقت ناصرالدین شاه، تدریس رشته طب در مدرسه دارالفنون پذیرفته شد و هر ساله تعدادی دانشجو، به منظور فراگیری دانش پزشکی وارد این مدرسه می شدند و بر اساس تعالیم ناظم الاطباء، به فراگیری این دانش می پرداختند. در سال ۱۲۹۷، تشکیلات مدرسه طب از دارالفنون جدا شد. از سال ۱۳۱۷ نام دانشکده طب بدانشکده پزشکی تبدیل شد. تا سال ۱۳۱۹، دانشکده پزشکی مشتمل بر دانشکده پزشکی، داروسازی و دندانپزشکی بود و عناوین اعضای هیئت علمی، تحت عنوان اساتید با کرسی، اساتید بی کرسی و دانشیاران مشخص می گردید. در سالهای بعد، دانشکده داروسازی و دندانپزشکی از دانشکده پزشکی جدا شده و بطور مستقل اقدام به تربیت دانشجو نمودند، این سیر همچنان نیز ادامه دارد.

**واژه های کلیدی:** آموزش، تاریخچه، طب نوین  
A-10-543-1

### مطالعه و بررسی شاخص ها، الزامات و راهکارهای تحقق مرجعیت علمی ایران در جهان (E)

عبدالرسول رنگ رزی

مشهد

rasoul\_rangrazi@yahoo.com

مرجعیت علمی و فناوری ایران در پنجاه سال آینده واقعیتی است که بر اساس سند چشم انداز و با بکارگیری برنامه ای مدون می توان به آن رسید. موضوعی که تحقق آن باعث دستیابی به وضعیتی در شان تمدن غنی و اصیل اسلامی و ایرانی می گردد. از این رو مطالعه و پژوهش در این خصوص و بررسی شاخص ها، الزامات و راهکارهای دستیابی به این مهم باعث تسهیل و تسریع در روند رسیدن به این هدف ملی شده و ترسیم این افق را ملموس تر میکند. در این مقاله به بررسی و مطالعه شاخص ها، الزامات و راهکارهای رسیدن به مرجعیت علمی و فناوری ایران در جهان در پنجاه سال آینده پرداخته میشود و مواردی نظیر مدیریت تولید علم، تولید علم هدفمند، بومی سازی علمی و ایجاد خودباوری علمی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

**واژه های کلیدی:** مرجعیت علمی- ایران- شاخص ها- الزامات- راهکارها  
A-10-1036-1

**مقدمه:** در این مقاله ی مروری، به اصول اولیه رهبری و مدیریت ولایی امام خمینی(ره)، بعنوان بنیان گذار این سبک مدیریت، اشاره گردیده و در مورد وجه تمایز سبک رهبری امام با رهبران سایر انقلاب ها توضیحاتی داده شده است. همچنین در مورد بکارگیری اصول مدیریت بحران و مدیریت راهبردی توسط امام در فرایند رهبری بطور مختصر اشاره گردیده و به دیدگاه بعضی از صاحب نظران غرب و شرق پرداخته شده است.

**نتایج:** رهبری از مباحثی است که بویژه از دوران انقلاب صنعتی و بروز بحران های مختلف، ذهن متفکران و اندیشمندان را به خود مشغول کرده است و در این زمینه تئوری های متفاوتی ارائه گردیده است ولی تاکنون هیچ یک از آن ها نتوانسته بحران های جهانی را مدیریت کند. در مطالعه دقیق نحوه رفتار مدیریتی امام به این نتیجه خواهیم رسید که اندیشه و عمل مدیریتی ایشان منطبق بر نظریات دانشمندان و صاحب نظران علم مدیریت است ولی بر اساس اخلاق و احساس تعهد دقیق و عمیق دینی، و توجه به آیات الهی و کرامت انسانی، که این موارد وجه تمایز دیدگاه مدیریتی امام با سایر دیدگاههای مدیریتی است. در رهنمودها و نوشته های امام درس هایی وجود دارد که نشانه های اصول رهبری و بسیاری از آنها ویژگیهای یک مدیر در جامعه اسلامی است؛ ۱. اسلام محوری: امام خمینی (ره) در تمام فرایندهای رهبری و مدیریتی تعالیم اسلامی را سرلوحه تصمیمات و استراتژی خود قرار می دادند ۲. اصل خدمت: امام (ره) همیشه مدیران و مسئولین دستگاههای دولتی را خدمتگزاران مردم می دانست و هیچگاه پست و مقام را مانع از خدمتگزاری به مردم نمی دانست. اصل ساده زیستی: امام یکی از بهترین راهکارهای مبارزه با استکبار و ابرقدرتها را ساده زیستن می دانستند، ساده زیستی در زندگی افراد بویژه مسئولین و مدیران آنها را به معنویات و مردم عادی نزدیکتر میکند و دوری از ساده زیستی باعث تعلقات قلبی و روحی به جاه و مقام و مادیات و دوری از مردم میگردد. ۴. برقراری عدالت: امام بر عدالت اجتماعی و زندگی عادلانه برای همه مردم اصرار داشتند و همیشه در سخنانشان عدالت اجتماعی مورد تاکید قرار میگرفت زیرا ایشان معتقد بودند عدالت فطری است و همیشه باید در نهاد انسان آن را زنده نگه داشت.

**نتیجه گیری:** امام با برخوردار از بینش عمیق نسبت به انسان، هستی و رابطه آن با یکدیگر و نقش اسلام و توجه به کرامت انسان، الهی بودن و رهبری بر توده های مردم، مدیریت می کردند.

**واژه های کلیدی:** امام خمینی(ره)- مدیریت- رهبری  
A-10-206-1

### تاریخ آموزش پزشکی جدید در ایران (E)

مهرداد تقی پور

mehrdadtaghipour@gmail.com

**مقدمه:** آموزش، به فعالیت های از پیش طرح ریزی شده ای گفته می شود که با هدف ایجاد یادگیری و به صورت کنش متقابل یا رابطه دو جانبه انجام می شود. هدف از آموزش کمک به ایجاد یادگیری است. اما یادگیری، موضوع مشخص و واحدی نیست، بلکه تقریباً همه فعالیت هایی که ما در طول زندگی انجام می دهیم از تجارب یادگیری سرچشمه می گیرد.



### بررسی دیدگاه اساتید علوم پزشکی مشهد در مورد معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی (E)

محمد رضا دارابی، اکبر درخشان، معصومه سعیدی، محمد تقی شاکری

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

ma.saeidi@yahoo.com

**مقدمه:** رسالت اصلی دانشگاه تربیت نیروی انسانی متخصص، ارتقاء دانش، گسترش تحقیق و فراهم نمودن زمینه مساعد برای توسعه کشور است. یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در کیفیت آموزش، اساتید هستند. این پژوهش با هدف بررسی دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی مشهد در مورد معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی انجام شده است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی بوده که به روش Cross Sectional با حجم نمونه ۲۴۰ نفر از اساتید که به روش طبقه‌ای، سیستماتیک و تصادفی ساده انتخاب شده بودند انجام شد. جمع آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه بود که با هماهنگی با معاونت‌های آموزشی دانشکده‌ها و بیمارستان‌های آموزشی، در بین اساتید توزیع و پس از تکمیل مجدداً از همین طریق جمع آوری گردید. نتایج اولویت اساتید از میان ده حیثه تعیین شده برای ارزیابی اساتید به ترتیب شامل: ۱- مهارت تدریس (۹۰/۵۵+۱۰/۵۱)، ۲- فعالیت علمی (۸۰/۴۵+۱۰/۹۸)، ۳- مهارت ارتباطی (۸۰/۱۸+۲۰/۰۰)، ۴- رعایت اصول و قوانین آموزش (۸۰/۰۶+۲۰/۱۵)، ۵- ویژگی‌های فردی (۷۰/۶۲+۲۰/۰۵)، ۶- نوآوری و خلاقیت (۷۰/۳۱+۲۰/۲۸)، ۷- مهارت ارزشیابی (۷۰/۲۸+۲۰/۱۴)، ۸- فعالیت‌های پژوهشی (۶۰/۲۹+۲۰/۳۳)، ۹- فعالتهای اجتماعی (۵۰/۳۷+۲۰/۵۲) و ۱۰- فعالیت‌های اجرایی (۳۰/۳۷+۲۰/۶۰) از مجموع نمره ۱۰ بوده است.

**نتایج:** نتایج نشان داد ۶۲/۱ درصد واحدهای پژوهش آقا و ۳۷/۹ درصد خانم بودند. ۵/۴ درصد مجرد، ۹۴/۲ درصد متاهل و ۰/۴ درصد سایر موارد بودند. از لحاظ درجه علمی ۱۵/۴ درصد مربی، ۴۰/۴ درصد استادیار، ۳۰ درصد دانشیار و ۱۴/۲ درصد استاد بودند. ۵۱/۵ درصد اساتید ورزش نموده و ۶۹/۶ درصد نیز دارای اوقات فراغت بوده اند. از لحاظ ارتباط با دانشجویان: ۴۴/۲ درصد دارای ارتباط خیلی خوب، ۵۲/۹ درصد ارتباط خوب و ۲/۹ درصد نیز ارتباط متوسطی داشته اند.

**نتیجه گیری:** معیارهای یک استاد خوب از منظر اساتید علوم پزشکی مشهد حیثه‌های: مهارت تدریس، فعالیت‌های علمی، مهارت ارتباطی و رعایت اصول و قوانین آموزش می‌باشد. اساتید کمترین اهمیت را برای فعالیت‌های اجرایی اعضای هیات علمی به عنوان یکی از ملاک‌های استاد خوب قائل شده اند.

**واژه‌های کلیدی:** اساتید، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، معیار، استاد خوب

A-10-590-4

### مقایسه نگرش فارغ التحصیلان دانشگاه‌های علوم پزشکی شیراز و تهران از کاربرد آموخته‌های دوران تحصیل در محیط

شغلی (E)

علی باصری، محمد حسین فلاح زاده، مرضیه برزگر

### بررسی میزان رضایت و علاقه دانشجویان پرستاری و مامایی به رشته تحصیلی خود قبل و بعد از قبولی (E)

ترانه امامقلی خوشه چین، پوران مختاری

زنجان، دانشکده پرستاری مامایی

t\_khooshehchin@yahoo.com

**مقدمه:** بی شک علاقه در هر زمینه‌ای سبب پیشرفت و موفقیت در آن کار خواهد شد، شناخت و علاقه دانشجویان در مورد رشته تحصیلی خود نیز عاملی برای موفقیت آن‌ها در دوران تحصیلی و سپس در محیط کار خواهد بود. امروزه به جهت رقابت شدید در کنکور افراد گاهی بدون شناخت، آگاهی و علاقه وارد رشته‌های مختلف می‌شوند و بعضی اوقات به دلیل عدم شناخت کافی از رشته انتخابی و متعاقباً کاهش علاقه اقدام به تغییر رشته یا انصراف می‌نمایند. این تحقیق نیز با عنوان بررسی میزان رضایت و علاقه دانشجویان پرستاری و مامایی به رشته تحصیلی خود قبل و بعد از قبولی جهت بررسی شناخت و علاقه دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود صورت گرفته است. **روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی بوده که تعداد ۱۰۵ نفر از دانشجویان پرستاری و مامایی دو ترم آخر تحصیلی به طریق سرشماری وارد مطالعه شده اند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای مشتمل بر چهار قسمت می‌باشد که شامل موارد زیر بوده است: مشخصات دموگرافیک، میزان علاقه و شناخت نسبت به رشته قبل و بعد از قبولی، دلایل انتخاب این رشته و دلایل کاهش علاقه پس از ورود به دانشگاه نسبت به این رشته (در صورت کاهش علاقه). روایی پرسشنامه به روش اعتبار محتوی و پایایی آن با ضریب پایایی ۹۶ درصد مورد تایید قرار گرفت. برای گردآوری داده‌ها پس از توضیح به دانشجویان و کسب رضایت آن‌ها پرسشنامه در یک مرحله توسط جامعه نمونه تکمیل گردیده و سپس اطلاعات به دست آمده توسط ابزار PSSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد ۹/۵ درصد از افراد علاقه به رشته تحصیلی خود را قبل از ورود به دانشگاه بسیار زیاد، ۳۳/۳٪ زیاد و ۳۱/۴٪ متوسط، ۱۴/۳٪ کم و ۱۱/۴٪ بسیار کم ذکر نموده اند. در مورد علاقه به رشته تحصیلی بعد از ورود به دانشگاه ۸/۶٪ بسیار زیاد، ۲۱/۹٪ زیاد، ۴۳/۸٪ متوسط، ۱۵/۲٪ کم و ۱۰/۵٪ بسیار کم را بیان نموده اند. میزان شناخت دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی ۱۰/۵٪ زیاد، ۴۱/۹٪ متوسط، ۳۰/۵٪ کم و ۱۷/۱٪ بسیار کم بوده است. از علل کاهش علاقه به رشته تحصیلی پس از ورود به دانشگاه شایعترین علل ذکر شده است به ترتیب مشکلات کاری، موقعیت اجتماعی و کمبود موقعیت شغلی می‌باشد.

**نتیجه گیری:** داده‌های این تحقیق نشان می‌دهد لازم است تا در دوران دبیرستان اطلاعات بیشتری در مورد رشته‌های تحصیلی به دانش آموزان داده شود تا با شناخت بیشتر در مورد رشته‌های تحصیلی دانشگاهی اقدام به انتخاب رشته نماید و در نتیجه با علاقه بیشتری نیز به ادامه تحصیل پرداخته و در آینده شغلی خود نیز موفق تر باشند.

**واژه‌های کلیدی:** رشته تحصیلی، علاقه، دانشجویان پرستاری مامایی

A-10-31-2



**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - مقطعی برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد لیب کوال نسخه ۴ ترجمه شده که روایی و پایایی آن در مطالعات پیشین تایید شده بود استفاده شد. جامعه مورد مطالعه شامل دانشجویان مراجعه کننده به کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سه ماهه سوم سال ۱۳۸۸ بود. حجم نمونه با فاصله اطمینان ۹۵٪ و دقت ۵٪ و میانگین ۴۰ مراجعه در روز برابر با ۲۸۰ مراجعه کننده انتخاب گردید. روش نمونه گیری به صورت تصادفی سیستماتیک بود. داده ها پس از ورود به رایانه با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی به وسیله نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بین حداکثر انتظارات دانشجویان و سطح فعلی دریافت خدمت آن‌ها در بعد تکنولوژی اطلاعات شکاف منفی وجود دارد (-۸۴/۱). همچنین بین سطح حداقل انتظارات دانشجویان و سطح دریافت فعلی خدمت تفاوت وجود دارد. ضعف عملکرد وب سایت کتابخانه برای یافتن اطلاعات با شکاف برتری منفی (-۱۶/۲) و تجهیزات کتابخانه برای دسترسی به اطلاعات مورد نیاز دانشجویان با نمره شکاف برتری منفی (-۱۶/۲) و کتابخانه به عنوان منبع الکترونیکی در خانه و محل کار با نمره شکاف برتری منفی (-۰۶/۲) از سایر مولفه های مورد بررسی مشهودتر است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج تحقیق تکنولوژی اطلاعات که مهمترین منبع آموزشی محسوب می‌گردد ضعف عملکرد کتابخانه وجود دارد. و در مجموع از ۸ مولفه مورد بررسی شکاف برتری در کلیه موارد منفی و در خصوص حد کفایت از ۸ مولفه سه مولفه منفی بود. لذا به نظر می‌رسد کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان نتوانسته است انتظارات دانشجویان را در دسترس پذیر کردن منابع الکترونیکی آموزشی برآورده کرده باشد.

**واژه‌های کلیدی:** سنجش، تکنولوژی اطلاعات، ابزار لیب کوال، دانشگاه علوم

پزشکی کردستان، منابع آموزشی

A-10-847-1

### بررسی نگرش دانشجویان کمیته استعدادها در خشان

دانشگاه علوم پزشکی مازندران در مورد ویژگی های یک

استاد موفق (E)

کورش وحید شاهی، فریبرز عزیزی، سمیرا فاضل مقدم، سارا احتشامی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران

kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** ارتقا، کیفیت آموزش پزشکی یکی از رسالت های کلان نظام آموزش پزشکی می‌باشد. در این میان دانشجویان استعداد درخشان نقش بسیار تعیین کننده ای در جهت نیل به اهداف آموزش عالی و نقشه جامع علمی کشور دارند. با توجه به نقش مهم اعضای هیئت علمی در سیستم های آموزش پزشکی، بررسی دیدگاه دانشجویان ممتاز در مورد ویژگی های یک استاد موفق از اهمیت بالایی برخوردار است.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش تحلیلی - توصیفی است که در سال ۸۹-۸۸ در بین ۶۴ دانشجوی عضو کمیته استعداد درخشان دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شد. ابزار پژوهش یک پرسشنامه محقق ساخت، شامل تعدادی سوال بود که روایی و پایایی آن قبلا به اثبات رسیده بود. داده ها پس از جمع

شیراز ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز طبقه هفتم اتاق ۷۰۳  
alibaseri39@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی جزئی از نظام آموزشی است و آموزش پزشکی باید به صورت مداوم تحت بازنگری قرار گرفته و با رفع کاستی ها در ارتقا آن کوشید. در این راستا ارزشیابی رضایتمندی فارغ التحصیلان از آموزش های دوران تحصیل از جمله گام های اساسی در تدوین برنامه های ارتقا کیفیت محسوب می‌شود. لذا این تحقیق به بررسی نگرش فارغ التحصیلان در مورد کاربردی بودن آموخته های دوران تحصیل در محیط شغلی و سپس مقایسه آن در دو دانشگاه علوم پزشکی شیراز و تهران پرداخت.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی مقطعی می‌باشد که روی ۳۲۷ نفر از فارغ التحصیلان مشغول به کار دانشگاه علوم پزشکی شیراز و تهران انجام شد. جمع آوری اطلاعات با پرسشنامه ای بود که روایی و پایایی آن بررسی شده بود انجام گرفت و با نرم افزار SPSS ۱۷ تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** - حدود نیمی از افراد (۶۰٪ شیراز و ۵۴٪ تهران) تناسب آموخته های دوران تحصیل با نیازهای جامعه را متوسط ارزیابی کردند. - تنها حدود نیمی از افراد (۵۶٪ شیراز و ۴۶٪ تهران) اذعان داشتند که آموخته های دوران تحصیل مطابق با اطلاعات روز دنیا بوده است. - در مورد کفایت واحدهای عملی در برآورده کردن نیازهای شغلی تنها یک سوم افراد حاضر در مطالعه آن را در حد زیاد ارزیابی کردند (۳۸٪ شیراز و ۳۵٪ تهران). - ۱۴٪ از دانشگاه شیراز ۴٪ از دانشگاه تهران کفایت واحدهای تنوری در برآورده کردن نیازهای شغلی را کم ارزیابی کردند که تنها در این مورد بین دو دانشگاه اختلاف معنی داری دیده شد. - تنها کمتر از یک سوم افراد آمادگی خود را جهت کار در محیط شغلی زیاد می‌دانستند (۲۱٪ شیراز و ۲۴٪ تهران).

**نتیجه گیری:** لزوم تغییر در برنامه های آموزشی در راستای پاسخگویی به نیاز جامعه و آمادگی جهت کار در محیط های شغلی در کلیه سطوح احساس می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** نگرش، فارغ التحصیلان، آموخته های دوران تحصیل

A-10-906-1

### سنجش تکنولوژی اطلاعات در دسترس کتابخانه مرکزی

دانشگاه علوم پزشکی کردستان از دیدگاه دانشجویان (E)

مجید شفیعیان، مسعود رسول آبادی

دانشگاه علوم پزشکی کردستان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

madjid.shafiiyan@gmail.com

**مقدمه:** توسعه علوم و فن آوری اطلاعات موجب تغییر کتابخانه ها به عنوان مهمترین منبع اطلاعات آموزشی و تجهیز آن ها به فن آوریهای اطلاعاتی روز شده است. در همین راستا استفاده از روش های نوین سنجش و اندازه گیری جایگزین روش های سنتی که تمرکز آن ها بر وجود منابع به جای امکان دسترس پذیر کردن آن ها بود گردید. روش متداول در سنجش کیفیت خدمات مرتبط با تکنولوژی اطلاعات استفاده از ابزار لیب کوال است. مطالعه فعلی با هدف بررسی نقش تکنولوژی اطلاعات در دسترسی دانشجویان به اطلاعات مورد نیاز آن ها در کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام شد.



**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به دست آمده ارزشیابی دانشجویان از وضعیت دانشکده پرستاری و مامایی ابرانشهر در حیطه های مختلف در حد متوسط می باشد. بنابراین لازم است در جهت ارتقاء کیفیت آموزش اقدامات لازم از جانب اعضا، هیات علمی و مسئولین آموزش دانشکده انجام شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، گروه مامایی، دانشجویان، ابرانشهر  
A-10-274-2

### مقایسه میزان یادگیری دانشجویان در دو روش آموزشی

#### همیاری و سستی (E)

افسر امیدی

دانشگاه علوم پزشکی همدان، دانشکده پرستاری و مامایی  
afsar\_omidi@yahoo.com

**مقدمه:** عمل تدریس با وجود فراگیر و تحقق یادگیری معنی پیدا می کند تدریس تنها انتقال اطلاعات نیست بلکه یک تعامل یا ارتباط بین مدرس و فراگیران است. بعضی از دانشجویان به طور طبیعی به یادگیری علاقه مند هستند اما بسیاری از دانشجویان را باید تشویق نمود، فعالیت های درسی که برای ارتقاء سطح یادگیری دانشجویان در نظر می گیریم می تواند انگیزه آن ها را نیز تقویت نماید. در این مطالعه جهت اجرای شیوه های نوین آموزشی، پژوهشگر مصمم شد تاثیر روش همیاری را بر یادگیری دانشجویان مورد بررسی قرار دهد و این روش را با روش سستی مقایسه نماید.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه ای نیمه تجربی است که بره ۶ نفر از دانشجویان ترم دوم مامایی انجام شد. در این مطالعه دو گروه دانشجویان (۳۰ نفر) که واحد مبارزه با بیماری ها را اخذ نموده بودند، انتخاب شدند جهت بررسی اثرا آموزش همیاری، گروه اول به ۶ گروه ۵ نفره تقسیم شدند و اهداف و منابع و تکالیف مربوطه جهت جمع آوری مطالب و ارائه در کلاس برای هر گروه مشخص گردید و دانشجویان گروه دوم به روش سستی و متداول تحت آموزش قرار گرفتند. سپس به وسیله پیش آزمون و پس آزمون چند گزینه ای میزان دانش (یادگیری)، آزمون شوندگان قبل و بعد از آموزش به روش همیاری و سستی ارزیابی شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که آموزش به روش همیاری برای افراد همگروهی که مطالب درسی را جمع آوری و ارائه نموده اند یادگیری بیشتری داشته است (۵۹/۵٪) و برای سایر افراد میزان یادگیری کمتر بوده است (۴۵/۸۵٪) همچنین اختلاف معنی داری بین میزان یادگیری آن ها دیده شد (۰/۰۰۰۲ = P) لذا باید کلیه گروهها در یک کلاس در هر جلسه یک مطلب درسی مشابه را به روش همیاری آماده و ارائه نمایند عدم فعالیت سایر افراد موجب یادگیری کمتری می شود. در این مطالعه میزان یادگیری به روش همیاری (دانشجو-محور) بیشتر از روش سستی (مدرس-محور) بوده است. زیرا دانشجویان در روش همیاری مشارکت فعالتری دارند و انگیزه آن ها جهت یادگیری بیشتر می باشد.

**نتیجه گیری:** تغییر در روش تدریس موجب تنوع و افزایش انگیزه در دانشجویان می شود. باید دانشجویان مشارکت فعالانه در یادگیری داشته باشند. مشارکت دادن دانشجویان در فرآیند یاددهی یا یادگیری می تواند از عوامل موثر در تحقق یادگیری باشد

آوری و دسته بندی با نرم افزار SPSS ۱۵ مورد تحلیل و اولویت بندی قرار گرفت.

**نتایج:** نظرات دانشجویان در مورد ویژگی های یک مدرس موفق به ترتیب اولویت شامل روش های مناسب تدریس و فنون کلاس داری (۶۷،۳٪)، ایجاد انگیزه و برخورد اجتماعی مناسب (۱۶،۵٪)، توانمندی بالا در ارزشیابی صحیح دانشجو (۹،۲٪)، توانایی همدلی و درک متقابل بین استاد و دانشجو (۴،۶٪) و ظاهر مناسب و منظم (۲،۳٪) می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج فوق الذکر به نظر میرسد مهم ترین ویژگی یک استاد موفق از دیدگاه دانشجویان ممتاز استفاده از روش های مناسب برای تدریس و در درجه بعدی ایجاد انگیزه و برخورد اجتماعی مناسب است. لذا سیستم های ارزشیابی هیئت علمی باید برنامه های ارزیابی خود را بر این محور تدوین و اجرا کنند.

**واژه های کلیدی:** کمیته دانشجویان استعداد درخشان، عضو هیئت علمی، آموزش پزشکی  
A-10-1018-2

### ارزشیابی وضعیت دانشکده پرستاری و مامایی ابرانشهر از

#### دیدگاه دانشجویان مامایی در سال ۱۳۸۷ (E)

آرزو پیرک، زهرا عطاردی کاشانی، تهمنه صالحیان، فاطمه آذر کیش

دانشکده پرستاری و مامایی ابرانشهر  
pirak.arezoo@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی فرآیندی نظام دار برای جمع آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات به منظور بررسی میزان عملی شدن هدف ها می باشد. منظور از آموزش در سیستم آموزشی دانشگاهی، ایجاد تغییرات مناسب و روز افزون در حامل این سیستم یعنی دانشجویان است. هدف از ارزشیابی نیز ارتقاء کیفیت آموزش می باشد. این مطالعه با هدف ارزشیابی وضعیت دانشکده پرستاری و مامایی ابرانشهر از دیدگاه دانشجویان مامایی در سال ۱۳۸۷ انجام شد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی می باشد که بر کلیه دانشجویان مامایی در حال تحصیل (۴۳ نفر) دانشکده پرستاری و مامایی ابرانشهر در سال ۱۳۸۷ انجام گردید. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای ۱۷ قسمتی مشتمل بر ۸۵ سوال در حیطه های وضعیت تحصیلی، تدریس و یادگیری، دوره های آموزشی بود که توسط دانشجویان تکمیل گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و روش های آمار توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که در حیطه وضعیت تحصیلی ۳۷٪ دانشجویان به رشته تحصیلی اشان علاقمند می باشند. ۴۸/۳٪ آنان از اعضای هیئت علمی رضایت داشتند. میزان رضایت از مدیر گروه ۴۶/۱٪ بود. میزان رضایت دانشجویان از برنامه ها و فعالیت های گروه ۴۰/۹٪، روش های مورد استفاده جهت انتخاب واحد ۴۶/۵٪، ارزشیابی به عمل آمده از آن ها در دروس تئوری ۵۶/۹٪ و در کار آموزشی ۶۰/۵٪ بود. تناسب دانشجویان با منابع درسی گروه ۶۲٪، میزان آگاهی اساتید از روش های تدریس ۵۵٪، استفاده اساتید از روش های کمک آموزشی ۳۷٪ بوده است. همچنین میزان رعایت مقررات گروه توسط دانشجویان ۶۷٪ و آگاهی آن ها از اهداف گروه ۴۸٪ و میزان تعامل اساتید با دانشجویان ۳۷٪ بوده است.



واژه‌های کلیدی: یادگیری، آموزش همیاری، آموزش سنتی

A-10-306-1

واژه‌های کلیدی: دیدگاه، بیمار، اعضای هیأت علمی بالینی، بیمار محوری،

ارتباط پزشک و بیمار، پرسشنامه PPOS

A-10-911-1

مقایسه دیدگاه بیمار و اعضای هیأت علمی بالینی دانشگاه

علوم پزشکی بابل در خصوص (E) بیمار محوری (patient-)

(centeredness) در ارتباط پزشک و بیمار (E)

علل عدم گزارش اشتباهات دارویی از دیدگاه دانشجویان

پرستاری کرمانشاه (E)

ایمان جهانیان، عظیم میرزازاده، فرهاد شاهی، سیروس جعفری، Edward

Krupat

مهنوش تیماره، پروین عباسی، شیرین ایرانفر

دانشکده پرستاری و مامایی کرمانشاه، گروه پرستاری

p\_abasi2004@yahoo.com

دانشگاه علوم پزشکی بابل

dr.jahanian@yahoo.com

**مقدمه:** گزارش اشتباهات دارویی باعث حفظ ایمنی بیماران شده و یک منبع اطلاعاتی با ارزش برای پیشگیری از اشتباهات دارویی در آینده است. با توجه به عدم تناسب میزان اشتباهات دارویی با گزارش دهی آنها، علل عدم گزارش دهی اشتباهات دارویی از دیدگاه دانشجویان پرستاری مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** این پژوهش توصیفی-مقطعی بر دانشجویان پرستاری ترم سوم تا هشتم در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه سال ۱۳۸۹ انجام شد. جمع آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه ۱۷ گزینده ای با مقیاس پنج درجه ای لیکرت در سه حیطه ترس از پیامدهای گزارش دهی (۱۰ مورد)، عوامل مدیریتی (۴ مورد) و فرآیند گزارش دهی (۳ مورد) صورت گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** حیطه ترس از پیامدهای گزارش دهی بیشترین امتیاز را داشت، که در این حیطه عبارت ترس از نمره ارزشیابی و ترس از سرزنش شدن توسط مربی به ترتیب (۷۸٪ و ۷۷٪) بالاترین علت گزارش نکردن اشتباهات دارویی از دیدگاه دانشجویان بود. در حیطه عوامل مدیریتی دانشجویان با عبارت، عدم بازخورد مثبت مربی به دنبال گزارش دهی اشتباه دارویی (۷۱٪) بیشترین موافقت را داشتند.

**نتیجه گیری:** ترس از پیامدهای گزارش دهی و عوامل مدیریتی دو علت مهم گزارش نکردن اشتباه دارویی در دانشجویان پرستاری بود. از آنجایی که گزارش اشتباهات دارویی می‌تواند سبب ایمنی بیماران شود، لذا مربیان پرستاری باید یک واکنش مثبت در قبال گزارش دهی اشتباهات دارویی در دانشجویان پرستاری داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: اشتباهات دارویی، ایمنی بیمار، دانشجویان پرستاری، گزارش

A-10-514-1

مقایسه نظام ارزشیابی درونی در ایران با سایر کشورها (E)

هادی مرشدی، احمد فخری، امیر محسن ضیائی، رامین سرچمی، عیسی محمدی

زیدی

ستاد مرکزی وزارت بهداشت تهران

hadimorshedi@yahoo.com

**مقدمه:** در خصوص اهمیت ارتباط مؤثر در پزشکی، نکات متعددی بیان شده است. مهارت های ارتباطی با افزایش رضایت پزشک و بیمار پیوندی محکم دارد. علاوه بر آن موجب تبعیت بهتر از درمان، تصمیم سازی بهتر و دستاوردهای مثبت بهداشتی- درمانی برای بیمار می‌شود. بر اساس مطالعات انجام گرفته دو سبک طبابت پزشک مشاهده شده است. سبک پزشک محور و سبک بیمار محور. در مطالعه حاضر به بررسی مقایسه ای دیدگاه بیماران و اعضای هیأت علمی بالینی دانشگاه، به عنوان دو رکن مهم و اساسی در آموزش پزشکی پرداخته و دیدگاه آنان در خصوص بیمار محوری در ارتباط پزشک و بیمار بررسی می‌شود.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی به صورت مقطعی (sectional-ossert) در بیمارستان های آموزشی تخصصی و فوق تخصصی دانشگاه علوم پزشکی بابل، شامل بیمارستان شهید بهشتی و بیمارستان شهید یحیی نژاد در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ انجام گردید. جمعیت مورد مطالعه شامل اعضای هیأت علمی بالینی دانشکده پزشکی و بیماران مراجعه کننده به بیمارستان های مذکور بوده و نمونه ها با روش نمونه گیری سهمیه ای و تصادفی وارد مطالعه شدند. ابزار ما برای جمع آوری داده ها پرسشنامه استاندارد PPOS (Patient-Orientation Practitioner Scale) بوده که روایی و پایایی آن به اثبات رسیده و شامل ۱۸ آیتم با مقیاس ۶ درجه ای می‌باشد. نهایتاً اطلاعات کدگذاری و وارد کامپیوتر شده و با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** در مطالعه حاضر، میانگین نمره caring اعضای هیأت علمی بالینی ۳/۷۲، sharing آنان ۳/۱۰ و نمره کل ۳/۴۱ بوده است. میانگین نمره caring بیماران ۳/۸۷، sharing آنان ۳/۴۵ و نمره کل ۳/۶۶ بوده است. بر اساس این مطالعه، بین دیدگاه اعضای هیأت علمی بالینی و بیماران تفاوت معنی داری در زیر واحد caring (value=۰،۰۰۶) و نمره کلی POSP (P-value=۰،۰۰۸) وجود دارد اما تفاوت زیر واحد caring معنی دار نیست. (P-value=۰،۰۶۸)

**نتیجه گیری:** بر اساس این مطالعه، با توجه به تفاوت دیدگاه اعضای هیأت علمی بالینی و بیماران، برگزاری کارگاه های مهارت های ارتباطی پزشک و بیمار برای اعضای هیأت علمی بالینی پیشنهاد می‌گردد تا با آموزش مناسب پزشکان، پاسخگویی به خواست اجتماعی برای تغییر در نوع رابطه پزشک و بیمار محقق گردد.





A-10-564-1

### نقش استادان در یادگیری دانشجویان در جهت تحقق نقشه

#### جامع علمی (E)

رفعت جوادی

بندرعباس، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، معاونت آموزشی

rafa\_1317@yahoo.com

**مقدمه:** مدرس یا استاد، وسیله ای است که برنامه تحصیلی توسط او به اجرا در می آید و در حصول به هدفهای تعلیم و تربیت به طور مستقیم عمل می کند. بنابراین می توان بیان کرد که میزان سهم و نقش او در یادگیری، فعالیت ذهنی، تحولات رفتاری، شخصیتی و نگرشی دانشجویان، بیش از هر عامل دیگری است. این پژوهش با هدف شناخت عوامل مؤثر بر بهبود یادگیری از دید استادان و در جهت تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور انجام شده است.

**روش کار:** این پژوهش، یک مطالعه توصیفی از نوع پیمایشی است که در آن تمامی جامعه پژوهش شامل ۲۳ نفر استاد درس غیر بالینی رشته پزشکی عمومی، مورد پرسش قرار گرفتند. گردآوری داده ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته که مشتمل بر ۳۰ سؤال در سه بعد روش تدریس، علمی-سواد و شخصیتی- رفتاری میباشد انجام گردید. داده های تحقیق پس از گردآوری با استفاده از روش های آمار توصیفی، آزمون تی و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** مطابق نتایج این پژوهش بعد روش تدریس، بعد شخصیتی- رفتاری و بعد علمی- سوادی به ترتیب با میانگین امتیازهای ۳۰/۵۷۱۴، ۱۴ و ۱۳/۲۸۵۷ در اولویتهای اول تا سوم قرار گرفتند. در بعد روش تدریس توجه به خلاقیت و نوآوری، مشخص شدن محتوا و اهداف درس در ابتدای هر جلسه، اهمیت به روش تدریس و تناسب آن با محتوای درس، استفاده بهینه از وقت کلاس با توجه به حجم مطلب، رعایت انسجام مفاهیم درس، در بعد علمی- سوادی، آموزش را بر اساس تسلط بر مفاهیم روز هدایت کند، استاد در مورد درس مربوطه آگاهی و علم کافی داشته باشد، مراجع و منابع تخصصی را به دانشجویان معرفی نماید، در بعد شخصیتی- رفتاری، احترام گذاشتن به دانشجو در حد زیاد تا خیلی زیاد از عوامل مؤثر بر یادگیری دانشجویان بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت دیدگاه استادان و تأثیرگذاری آن بر فرآیند یادگیری دانشجویان و نظر به اینکه یادگیری، یکی از گزینه های مهم در ارتقاء علمی میباشد، شناخت و اعمال نظرات اساتید در این فرآیند، گامی مؤثر خواهد بود.

A-10-1031-1

واژه های کلیدی: استادان، یادگیری، نقشه جامع

اعتکاف علمی در مسجد راهبرد های مطالعه و یادگیری قبل از

#### امتحان (E)

**مقدمه:** در میان رویکردهای ارزشیابی دانشگاهی، ارزیابی درونی و ارزیابی برونی چنان هستند که استفاده از آن ها شرایط لازم برای بهبود مستمر کیفیت نظام های آموزشی را فراهم می کند. بدون تردید، ارزیابی برونی باید به عنوان مکمل ارزیابی درونی مورد استفاده قرارگیرد. ارزیابی برخی عوامل نظام دانشگاهی (از جمله داوطلبان و هیات علمی) در نظام آموزش عالی ایران همزمان با شروع آموزش عالی متداول شده است. علاوه بر آن، هیات های بازرسی برای شناسایی و رفع مشکلات رسمی دانشگاهی به دانشگاه های مختلف اعزام می شده اند. اما واقعیت تشکیلاتی ارزیابی در آموزش عالی ایران در سال ۱۳۶۵ تکوین یافت. باتوجه به مراتب یادشده، دبیر خانه آموزش پزشکی و تخصصی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بر اساس تجارب سنجش آموزش عالی، در سطح ملی و بین المللی، طرح تدوین نظام ارزشیابی درونی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور را با هدف بررسی مجدد به چالش کشیده است. بر اساس نتایج حاصل از اجرای این پژوهش، این پرسش مطرح است که: ۱. آیا می توان رویکرد مناسب برای ارزیابی درونی را جهت بهبود کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی عرضه کرد؟ ۲. مسنولیت ارزیابی درونی با کیست؟ هدف کاربردی از انجام این مطالعه آن است که پس از بررسی شیوه های اجرایی ارزشیابی درونی در بخش های مختلف آموزش عالی در ایران و جهان، الگویی مناسب برای سازماندهی، هدایت و یکسان سازی فرآیند اجرایی ارزشیابی درونی در دانشگاه های علوم پزشکی تنظیم و ارائه گردد. تحقق این امر، نحوه مداخله و نظارت واحدهای ستادی درگیر در امر اعتباربخشی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز مشخص گردیده و مبنایی برای ارزشیابی بیرونی فراهم می گردد.

**روش کار:** روش کار مشتمل بر موارد زیر است: ۱- بررسی نظام ارزشیابی درونی در داخل کشور الف- دانشگاه های علوم پزشکی: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشگاه علوم پزشکی شیراز- دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز ب- دانشگاه های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (غیرپزشکی) ۲- بررسی نظام ارزشیابی درونی در نمونه ای از کشورهای جهان (امریکا- کانادا- هلند) ۳- ارائه ساختار پیشنهادی مناسب ارزشیابی درونی در گروه های تخصصی پزشکی ۴- ارائه نتایج مطالعه در حضور متخصصین و صاحب نظران ۵- انجام اصلاحات و ارائه گزارش نهایی به دبیر خانه شورای تخصصی

**نتیجه گیری:** یکی از لوازم هر تغییری و پیشرفتی، شناسایی وضعیت موجود می باشد که خود نیاز به ارزشیابی دقیق و روش مند دارد. بر اساس نتایج حاصل از اجرای این پژوهش، این پرسش مطرح است که: ۱- آیا می توان رویکرد مناسب برای ارزیابی درونی را جهت بهبود کیفیت آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی عرضه کرد؟ ۲- مسنولیت ارزیابی درونی با کیست؟ نتایجی حاصل از این مطالعه در دو بخش پزشکی و غیر پزشکی مطرح می شوند. همچنین حاصل انجام بررسی ها در درون کشور و در نمونه ای از دانشگاه های آمریکا، کانادا و اروپا می باشد. نتیجه این بررسی به شکل ساختار پیشنهادی که بر اساس مطالعات داخل و خارج صورت گرفته می باشد که رویکرد مناسب برای ارزیابی درونی و مسنولیت ارزیابی درونی را پیشنهاد می دهد که شامل: ۱- کمیته آموزش پزشکی تخصصی متشکل از مدیران گروه های آموزشی پزشکی ۲- کمیته ارزیابی درونی متشکل از مدیریت بیمارستان تخصصی مربوطه

واژه های کلیدی: ارزشیابی درونی، نظام پیشنهادی، رشته های تخصصی

فاطمه مهر آور، اکرم ثناگو، لیلا جویباری



alimostafaie@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از شیوه های ارزیابی ضوابط و اهداف برنامه های آموزشی دوره دستیاری استفاده از نظرات فارغ التحصیلان جوان رشته مربوطه می باشد. برنامه آموزشی هر کشور باید بر محور نیازهای نظام سلامت و بار بیماری ها تدوین شود. این مطالعه جهت بررسی میزان آمادگی دستیاران چشم پزشکی پس از فارغ التحصیلی برای برخورد مناسب با بیماری های شایع رشته چشم پزشکی و برقراری ارتباط مستقیم با بیماران طراحی شد.

**روش کار:** یک پرسشنامه برای بررسی میزان و چگونگی آموزش دستیاری چشم پزشکی در کشور و توانمندیهای کسب شده دستیاران تهیه شد. که اعتبار آن براساس آلفای کورنباخ بیش از ۷۰٪ ارزیابی شد. در مجموع صد نفر از دستیار سال آخر و یا فارغ التحصیل جوان چشم پزشکی پرسشنامه را به طور کامل تکمیل نمودند.

**نتایج:** حدود ۳۶٪ از جمعیت نمونه از آموزش دوران دستیاری خود در کل راضی بوده و خود را آماده طبابت می دانستند. ۶۶٪ از دستیاران تعداد بیماران را برای کسب تجارت مناسب جراحی کافی دانستند. در حالی که ۷۲٪ از چشم پزشکان جوان میزان توانمندی خود را در تشخیص، ارزیابی و درمان کاتاراکت بسیار خوب ارزیابی کردند، ۲۳٪ از آنان خود را برای تجویز عینک توانمند توصیف نمودند. بیش از ۸۱٪ از دستیاران خود را قادر به انجام جراحی های قرنیه ارزیابی نکردند. فقط کمتر از ۹٪ از آنان قادر به انجام اعمال جراحی گلوکوم از جمله ALT/SLT و سایر جراحی های پیچیده بودند. با وجود توانمندی ۷۴ درصدی آنان در تشخیص بیماری های رتین، ۹۱٪ از نمونه ها از آموزش خود در جراحی های رتین نامناسب ارزیابی کردند. این احساس برای جراحی های پلاستیک، بیماری های رفراکتیو چشم، استراییسم، به ترتیب ۳۱٪، ۲۲٪ و ۴۷٪ مناسب ارزیابی نمودند.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد باید پیامد ضوابط و اهداف آموزشی چشم پزشکی مورد توجه خاص قرار گیرد. با توجه به شیوع ۳۷٪ رتینوپاتی دیابتی در ایران و نیز شیوع بیست درصدی گلوکوم به نظر می رسد که این برنامه نتوانسته است پاسخگوی مناسبی برای نیازهای نظام سلامت ایران باشد. بازنگری در مورد سطح آموزش گروه های آموزشی برای تشخیص و درمان سایر بیماری های چشم بجز کاتاراکت ضروری است.

**واژه های کلیدی:** نظام سلامت کشور، دوره دستیاری چشم پزشکی، برنامه های آموزشی چشم پزشکی  
A-10-482-4

### تاثیر تغییر در برنامه آموزشی پرکلینیک گروه کودکان بر یادگیری دانشجویان دوره عمومی دندانپزشکی (E)

مهتاب معمارپور، لیلا بذرافکن

شیراز-خیابان قصردشت- قم آباد- دانشکده دندانپزشکی- بخش کودکان  
memarpour@sums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش دروس عملی دندانپزشکی از آموزش استاد محوره سمت آموزش دانشجو محور اهمیت دارد. هدف این مطالعه، تغییر در شیوه تدریس

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و مرکز تحقیقات پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
mehravar10261@yahoo.com

**مقدمه:** روانشناسان یادگیری نظریه هایی را در مورد چگونگی مطالعه و یادگیری ارائه نموده اند. در روش مردر، به این نکته اشاره نموده است که برای مطالعه باید سر حال و آماده یادگیری باشید. تجربیات دانشجویان در اعتکاف علمی در مسجد نشان داد که دانشجویان به دلیل حال و هوای معنوی مکان و دوری از فشارهای روحی و روانی زندگی مادی به آن ها اراده مطالعه و یادگیری را می دهد. هدف از این مطالعه بررسی تجربه دانشجویان در مطالعه درس و یادگیری در اعتکاف علمی در مسجد می باشد.

**روش کار:** در این پژوهش کیفی با ۲۰ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی گلستان (۱۳۸۹) با روش نمونه گیری مبتنی بر هدف که تجربه شرکت در برنامه اعتکاف علمی را قبل از شروع ترم داشتند مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. کلیه مصاحبه ها دست نویس و مطابق روش تحلیل محتوا تجزیه و تحلیل شدند. سوال مشترک از دانشجویان تجربه خود را از اعتکاف علمی در مسجد دانشگاه بازگو نمایند.

**نتایج:** مضمون بر گرفته شده از این مطالعه کسب اراده در مقابل سستی و خمودگی، خرسندی و خشنودی، شور و هیجان، آرامش ذهنی و قلبی، کسب انرژی مضاعف، تمرکز حواس، دانشجویان مشارکت کننده در این مطالعه بیان نمودند که محیط معنوی و مذهبی مسجد و حرکت اعتکاف که به معنی دوری گزینی از رویدادهای زندگی مادی می باشد و توکل به خدا و کسب علم را نوعی عبادت دانستن، باعث شد که بتوانند با فراغ بال به مطالعه بپردازند و یادگیری سریع برای آن ها اتفاق افتاد و باعث شد حجم زیاد درس را مطالعه نمایند و این خود باعث کاهش استرس و آمادگی آن ها برای امتحان ترم شد. وجود همکلاسی ها و یافتن نکات غیر قابل فهم باعث سرعت یادگیری آن ها می شد.

**نتیجه گیری:** این نکته که آرامش، ضمیر ناخود آگاه را پویا و فعال می کند. در این مطالعه تجربه شد. دانشجویان در این اعتکاف علمی به آرامش رسیده بودند و بنابراین ضمیر ناخود آگاه آن ها پویا و فعال شده بود و یادگیری برای آن ها اتفاق افتاد. این دانشجویان در این اعتکاف علمی از جنبه های مختلف سود جسته و به نفع یادگیری خود استفاده نموده بودند. دیدن سایر دانشجویان در حال مطالعه و یادگیری باعث شده بود که آن ها تلاش مضاعف داشته باشند و توکل به خدا و آرامش داشتن، سرعت بالا ی مطالعه آن ها را به موفقیت نزدیک تر نموده بود.

**واژه های کلیدی:** اعتکاف، یادگیری، امتحان، دانشجو  
A-10-190-2

### آیا ضوابط و اهداف آموزشی رشته چشم پزشکی ایران پاسخگوی نیازهای نظام سلامت کشور است؟ (E)

علی مصطفایی، سکیه حاج ابراهیمی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران



خلال بحث های گروهی، ترغیب استفاده از آموزش خود محور جهت تکمیل دانسته ها، افزایش روحیه پرسشگری و تحقیق پیرامون موضوع مورد بحث اشاره کرد. همچنین نتایج test post نشان داد که یادگیری گروه هایی که برای آموزش آن ها از روش snowballing استفاده شده بود نسبت به گروه هایی که از شیوه group buzz استفاده شده بود، بیشتر است.

**نتیجه گیری:** با پیشرفت وسیع علوم و افزایش حجم محتوای آموزشی به ویژه در علوم پزشکی، استفاده از مدل های نوین آموزشی در کنار شیوه های قدیمی ضرورتی اجتناب ناپذیر است. با توجه به ظرفیت ها و توان بالقوه آموزش در گروه کوچک بهتر است در آموزش مباحثی چون اخلاق پزشکی، که به نظر می رسد افزایش تعامل فراگیران می تواند به یادگیری بیشتر آن ها منجر شود، به این شیوه بیشتر توجه شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش در گروه کوچک، اخلاق پزشکی، آموزش پزشکی  
A-10-988-2

#### ادغام دانشجویی رویکردی مؤثر و پاسخگو در آموزش علوم

##### پایه پزشکی (E)

ام‌الله روزبهی، حمدالله دلاویز، جمشید محمدی، هیبت الله مادقی

خیابان شهید جلیل، روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی  
aroozbehi@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از رویکردهای استراتژی ادغام، ادغام دانشجویی است که می توان آن را در قالب تیمهای دانشجویی از رشته های مختلف و یا دانشجویان سالهای مختلف از یک رشته تشکیل داد. در راندهای آموزشی بخش های بالینی، با آموزش دانشجویان سال بالا به سال پائین انگیزش و تعامل در هر دو گروه ارتقا می یابد. هدف، بررسی اثرات ادغام دانشجویی در آموزش علوم پایه پزشکی است.

**روش کار:** با تهیه و تدارک ابزارهای آموزشی مختلف از قبیل نقشه مفهومی، پوستر و مواد آموزشی قابل تکرار، دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه ورودی ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ در هفته اول نیمسال دوم ۸۹-۸۸ با تشکیل گروههای کوچک ۴-۶ نفره از هر ورودی به مدت ۵ روز طبق یک برنامه از پیش تعیین شده موضوعات مختلف را در قالب جشنواره هم اندیشی و ادغام دانشجویی بحث نمودند.

**نتایج:** تحلیل نظرسنجی دانشجویان حاکی از ۸۱/۷٪ افزایش یادگیری، ۵۴٪ آشنائی بیشتر با مسائل فرهنگی و قومی، ۶۳/۱٪ تعامل دانشجویی، ۷۲/۶٪ ارتقا، انگیزه بود. ۷۰٪ دانشجویان برای بهتر برگزار شدن جشنواره ادغام در دوره های بعدی پیشنهادهائی ارائه کردند. تعداد کثیری از اعضای هیأت علمی دانشگاه از جشنواره بازدید و به مؤثر بودن آن اذعان نمودند.

**نتیجه گیری:** جمع آوری اطلاعات کاملی از کلیه اساتید و دانشجویان برای اجرای هر چه بهتر ادغام دانشجویی ضرورت دارد. کلید ادغام موفق، تجهیز دانشجویان به ابزارها، مهارت ها، نگرش و دانشی است که بتوانند به طور مؤثر شرکت نمایند. باید فرصتهائی که مشارکت دانشجویان را در این پروژه افزایش می دهد بیشتر نمود و نقش دانشجویان را در سازماندهی آن برجسته تر کرد تا دستاوردهای بیشتری از این رهگذر عاید شود.

کودکان عملی (فانتوم) در جهت آموزش در گروههای کوچک با استفاده از بحث گروهی و مشارکت فعال دانشجویان بود.

**روش کار:** در روش کلاسیک پس از آموزش عملی (توسط استاد)، دانشجویان درمان ها را بر مدل یا دندان های کشیده شده انجام می دهند. برای یادگیری بهتر، روش آموزش تغییر یافت به این صورت که استاد به همراه آموزش عملی، با پرسش و پاسخ از عنوان آموزشی در بحث گروهی، دانشجویان را به سمت هدف آموزشی هدایت نمود. در هنگام طرح هر پرسش نکات مهم کلینیکی توسط point power تهیه شده توسط استاد، آموزش داده شد. سپس از دانشجویان نظر سنجی شد.

**نتایج:** تفاوت معناداری بین میانگین نمرات رضایت دانشجویان قبل از اجرای روش نسبت به بعد از آن (پیش آزمون و پس آزمون) مشاهده شد. برای مقایسه هریک از عناوین آموزشی (به طور مجزا) از آزمون آماری ویلکاکسون استفاده گردید. نتایج نشان داد که در تمامی عناوین آموزشی، اختلاف آماری معناداری بین پاسخ ها وجود داشت.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی برنامه، آموزش، دندان پزشکی، دندانپزشکی  
کودکان.

A-10-798-1

#### بررسی میزان اثربخشی آموزش در گروه کوچک بر آموزش

##### مباحث اخلاق پزشکی به دانشجویان مقطع علوم پایه دانشکده

##### پزشکی شیراز (E)

محمد اسمعیل قربانی نژاد، علی شرف خواه، فرناز سادات جوانمردی، میترا امینی

دانشکده پزشکی شیراز

m\_ghorbani1990@yahoo.com

**مقدمه:** در سالهای اخیر در حیطه آموزش پزشکی توجه زیادی به روش های دانشجو محور گردیده است. یکی از این روش ها آموزش در گروه کوچکی باشد که در آن ضمن ایجاد انگیزه، امکان تعامل و مشارکت فعالانه اعضای گروه در فضایی دوستانه فراهم می گردد. هدف از مطالعه حاضر بررسی میزان اثربخشی روش group small در آموزش مباحث اخلاق پزشکی به دانشجویان مقطع علوم پایه دانشکده پزشکی شیراز می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مداخله ای بر ۱۴۴ نفر از دانشجویان صورت گرفت. در ابتدا برخی از اصول اخلاق پزشکی با نظر اعضا هیئت علمی گروه اخلاق پزشکی شیراز از میان موارد ارائه شده در book log دانشجویان اترن انتخاب و در میان گروه های کوچک ۸ نفره از دانشجویان مقطع علوم پایه به بحث گذاشته و نهایتاً در همان گروه ها آموزش داده شد. در آخر پرسشنامه ای که پایایی و روایی آن توسط کارشناسان مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تایید شده بود در راستای ارزیابی و بررسی نگرش دانشجویان پیرامون اثربخشی این شیوه آموزشی توزیع و داده ها با نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از دیدگاه شرکت کنندگان این دوره، بزرگترین نقطه قوت آموزش در گروه کوچک تقویت حس مشارکت آن ها بود (۹۱،۹٪). از سایر مزایای این روش می توان به تقویت مهارت های ارتباطی، تثبیت مطالب آموخته شده قبلی در



واژه‌های کلیدی: ادغام، آموزش، پزشکی، آموزش پاسخگو و ادغام دانشجویی  
A-10-835-1

### آسیب شناسی سازمانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بر اساس مدل شش بعدی وایزبور (E)

علی شائمی‌برزکی، میرزا حسن حسینی، آریتا امیرصدری نائینی

دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم اقتصاد و مدیریت  
alishaemi@yahoo.com

**مقدمه:** در عصر جهانی شدن، شاهد تحولات سریع و شگرف در زمینه های گوناگون هستیم. این تحولات، تهدیدها و فرصت های مختلفی را برای سازمان های اجتماعی ایجاد می‌نمایند. مدیران برای مقابله با تهدیدات و استفاده از فرصتها باید درصدد تغییرات مقتضی در ابعاد مختلف سازمان هایشان برآیند، که این امر مستلزم اجرای یک فرآیند تشخیص و به دنبال آن یک تغییر برنامه ریزی شده است. بررسی عملکرد سازمان های مختلف به ویژه در ایران بیانگر عدم توجه به بعد «عارضه یابی سازمانی» یا «مطالعات تشخیصی» است و این امر نقش به سزایی در سکون وعدم موفقیت در شرایط ثابت یا بحران در سازمان ها دارد. از این رو آسیب شناسی یک ضرورت مدیریتی است. نظر به رسالت دانشگاه های علوم پزشکی به عنوان متولی امر آموزش و سلامت جامعه، این تحقیق به دنبال آن است که نشان دهد دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مطابق مدل وایزبور در چه حوزه های سازمانی آسیب پذیر و دارای مشکل است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی می‌باشد. جامعه ی آماری این پژوهش شامل کلیه مدیران و برنامه ریزان خدمات بهداشتی درمانی و آموزش علوم پزشکی و بهداشتی در این سازمان (مشتمل بر ۱۳۸ نفر) بوده که جمع آوری اطلاعات از طریق توزیع پرسشنامه و تکمیل آن از طریق مصاحبه انجام گرفته است. نرم افزار مورد استفاده SPSS می‌باشد که نتایج با آزمون های آماری کای دو و ضریب همبستگی پیرسون، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** یافته های به دست آمده نشان داد که دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در حوزه روابط سازمانی دارای کمترین مشکل (بالاترین حد مطلوبیت) و درحوزه پاداش سازمانی دارای بیشترین مشکل (پایین ترین حد مطلوبیت) است. همچنین آزمون تی نشان داد که میانگین نمره در حوزه پاداش به طور معنی داری کمتر از حد متوسط (۳) می‌باشد ( $P=0.05$ ). ولی در بقیه حوزه ها میانگین نمره بیشتر از حد متوسط می‌باشد ( $P=0.05$ ). رتبه بندی حوزه های سازمانی به ترتیب کاهش مطلوبیت (افزایش مشکلات) به ترتیب عبارتند از: روابط سازمانی (با میانگین ۳/۶۶)، اهداف سازمانی (با میانگین ۳/۶۴)، رهبری سازمانی (با میانگین ۳/۴۳)، ساختار سازمانی (با میانگین ۳/۲۲)، ساز و کارهای مفید سازمانی (با میانگین ۳/۱۱)، پاداش سازمانی (با میانگین ۲/۶۹).

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج پژوهش، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در حوزه پاداش سازمانی دارای بیشترین مشکل است. لذا مدیران باید، ضمن تمرکز مستمر به کلیه نقاط سازمان، با استفاده از کارگزاران و مشاوران در پی یافتن علل و نقاط قوت و ضعف در این حوزه پرداخته و با همکاری کارکنان، به

آسیب شناسی محدوددر این حیطه و رفع مشکل بپردازند. که این امر مستلزم انجام تحقیقات بعدی و آسیب شناسی گسترده این حوزه می‌باشد.  
**واژه‌های کلیدی:** آسیب شناسی، ساختار سازمانی، روابط سازمانی، رهبری سازمانی، پاداش سازمانی، ساز و کارهای کمک کننده  
A-10-955-1

### بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مورد استقلال علمی دانشگاه (E)

زهرا کریمیان، جواد کجوری، میترا امینی، فرهاد لطفی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز

**مقدمه:** یکی از مهمترین مباحث بنیادی مطرح شده در نقشه جامع علمی سلامت، بحث استقلال دانشگاه هاست. استقلال دانشگاه به معنای عدم الزام دانشگاه ها و مراکز علمی به به دیوانسالاری دولتی در ارتباط با سازمان داخلی دانشگاه، و آزادی در مدیریت، توزیع منابع مالی داخلی، کسب درآمد از منابع خارجی، استخدام کارکنان، شرایط تحصیل و بالآخره آزادی در مورد نحوه تدریس و انجام پژوهش تعریف شده است. اعطای استقلال به دانشگاه ها سیاستی اصلی مهم در افزایش مسئولیت پذیری، پاسخ گویی و ایجاد ثبات در آموزش عالی و مدیریت دانشگاهی است. پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت استقلال دانشگاهی از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گردیده است.

**روش کار:** روش تحقیق توصیفی مقطعی و جامعه آماری پژوهش را ۵۵۰ عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تشکیل می‌دهد. بر اساس جدول مورگان نمونه‌ای مشتمل بر ۲۳ نفر از اعضای هیات علمی به نسبت دانشکده‌های مختلف انتخاب گردید و آزادی علمی و استقلال دانشگاه توسط پرسشنامه محقق ساخته در مقیاس لیکرت مورد سنجش قرارگرفت و نمره هر گویه از ۱۰۰ محاسبه گردید. روایی پرسشنامه توسط صاحب نظران و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۹۱ درصد تایید شد. در تحلیل نتایج از آزمونهای تحلیل واریانس یک طرفه، تی گروههای مستقل و تی تک نمونه ای استفاده شد و داده ها توسط نرم افزار Spss تحلیل گردید.

**نتایج:** یافته ها نشان داد وابستگی دانشگاه به بودجه صرفا دولتی و متنوع نبودن منابع مالی دانشگاه (۸۵/۶)، عدم استقلال دانشگاه در به کارگیری نظام های نوین مالی و اداری (۸۴/۸)، محدودیت دانشگاه در بهره برداری از درآمدهای اختصاصی (۸۱/۸)، رجحان رویکردهای سیاسی بر ویژگی های علمی و حرفه ای در انتخاب مدیران و کارکنان (۷۹/۶)، تاثیر نظام گزینش و جذب اعضای هیات علمی از رویکردها و جناح بندی های سیاسی (۷۸/۳) و محدودیت اختیارات دانشگاه ها در تنوع بخشی به شیوه های پذیرش دانشجو (۷۷/۴) به ترتیب بیشترین میانگین را به خود اختصاص دادند.

**نتیجه گیری:** اساسا مفهوم تغییر و تنوع بخشی در ارائه آموزش عالی با مدیریت غیر رقابتی و ایستا همخوانی ندارد. اصول شناخته شده و مبرهنی چون آزادی علمی و استقلال مالی و اداری دانشگاه ها از الزامات بقاء در آموزش عالی نوین است و افزایش استقلال دانشگاه ها زمینه ساز مسئولیت پذیری و پاسخگویی بیشتر در مدیریت دانشگاهی است. با توجه به تاکید



A-10-364-2

### کاربردهای پزشکی مبتنی بر شواهد در پزشکی ایران: مرور سیستماتیک (E)

شهزاد سراوانی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران  
shahrzadsaravani@gmail.com

**مقدمه:** با وجود گسترش مبانی نظری پزشکی مبتنی بر شواهد (EBM)، پژوهشی سیستماتیک برای کاربردهای آن در ایران وجود ندارد. هدف این پژوهش با هدف بررسی سیستماتیک کاربردهای EBM در پزشکی ایران انجام گرفت.

**روش کار:** برای گردآوری تمامی مطالعات مرتبط با این مقاله، جستجوی استراتیژی با تدوین راهبرد جستجو توسط یک کتابدار مجرب در ۱۷ منبع داخلی و خارجی مانند مدلاین، امپیس و اریک تا پایان سال ۲۰۰۹ انجام شد. مجلات آموزش پزشکی و خلاصه مقالات ۱۱ همایش آموزش پزشکی ایران به صورت دستی بررسی شدند. انجام پژوهش در ایران و کاربرد EBM به عنوان معیارهای ورود مطالعات لحاظ شدند. نتایج از میان ۵۴۴ مطالعه بازبایی شده، ۲۹ مورد شامل معیارهای ورود بودند. ۱۱ مورد به مورنینگ ریپورت، ۸ مقاله به ژورنال کلاب، چهار مقاله به ارزیابی نقادانه، سه مطالعه به پاسخ به پرسش های بالینی، دو مورد به جستجو و یک مورد به اطلاعات بیمار پرداخته، نمونه ها، کوچک و محدود به یک واحد خاص و ۲۳ مطالعه تجربه مقطعی بودند. عدم آشنایی با مبانی نظری، فقدان زیرساختها و فرهنگ شواهدمحور به عنوان مهمترین دلایل عدم کاربرد EBM مطرح شده اند.

**نتیجه گیری:** نتایج دخالت شواهد در پزشکی را نشان دادند ولی مقطعی بودن بیشتر مطالعات نشان از نبود پشتوانه برای فعالیتهاست. کاربرد شواهد در مورنینگ ریپورت و ژورنال کلاب، گنجاندن EBM در برنامه های درسی برای پشتیبانی EBM و تنوع مطالعات امکان کاربرد ابعاد EBM در کشور را توجیه می کند.

**واژه های کلیدی:** پزشکی مبتنی بر شواهد، آموزش پزشکی، مرور سیستماتیک، ایران

A-10-390-1

### بررسی نقش رضایتمندی دانشجویان علوم پزشکی از رشته

#### تحصیلی در میانگین نمرات در دو مقطع عرصه و قبل از

#### عرصه (E)

خدیجه شریفی، زهرا سوکی، زهرا تقریبی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پرستاری و مامایی  
sharifi81k@yahoo.com

نقشه جامع سلامت و برنامه پنجم توسعه کشور بر افزایش اختیارات و استقلال دانشگاه ها ضرورت دارد این مهم به عنوان یکی از زیر بنایی ترین محور های توسعه و اصلاحات در آموزش علوم پزشکی مورد توجه و مذاقه صاحب نظران قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** استقلال دانشگاه، نقشه جامع علمی سلامت، مدیریت دانشگاهی  
A-10-76-2

### مدل طراحی و تنظیم دوره های آموزشی احیاء قلبی ریوی بر اساس نیاز پرستاران دانشگاه علوم پزشکی تهران (E)

محمد علی چراغی، خورشید وسکونی، امیر سالاری، اسمعیل محمدنژاد  
asreno282@yahoo.com

**مقدمه:** احیای قلبی ریوی مغزی (CPCR) سلسله اقداماتی است که برای برقراری گردش خون، تنفس و فعالیت سیستم مغزی انجام می شود. پرستاران اولین گروه کادر درمانی هستند که در موقع ایست قلبی-تنفسی بر بالین آن ها حاضر می شوند که باید در آن زمان از مهارت و دانش کافی برخوردار باشند. هدف: مدل طراحی و تنظیم دوره های آموزشی احیاء قلبی ریوی بر اساس نیازهای پرستاران شاغل در دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ بود.

**روش کار:** این مطالعه نیمه تجربی (در سه مرحله قبل، بعد و دو ماه بعد از آموزش) در چهار گروه از پرستاران دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ انجام شد. در ابتدا نیازسنجی درمورد مشکلات (دانش، نگرش و مهارت پرستار) صورت گرفت، سپس پرسشنامه ای حاوی ۲۰ سوال چهار جوابی-مبتنی بر هدف- بر اساس آخرین منابع و کتب معتبر و راهنمای انجمن قلب آمریکا تدوین شد، در سه مرحله سنجش از شرکت کنندگان تغییراتی در سوالات با جابجایی گزینه ها و جابجایی متن با محتوای مشابه و بدون تغییر در سطح دشواری داده شد. جهت مباحث تئوری و عملی احیای قلبی ریوی طی دو جلسه ۸ ساعته در دو نوبت صبح استفاده شد. روش کاربردی توسط مدرس تلفیقی از Simulation, demonstration Role بود که تدریس بر اساس آخرین تغییرات انجمن قلب آمریکا (AHA ۲۰۱۰) انجام شد. نتایج جمع آوری شده با استفاده از شاخص های آماری توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS با ویرایش ۱۶ مورد تجربه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از بین ۹۷ نفر شرکت کننده در کارگاه ۴/۸۸ درصد از آخرین تغییرات احیای قلبی ریوی (AHA ۲۰۱۰) اطلاعی نداشتند. بیشترین نمرات پیش آزمون ۱۵ و کمترین ۵ با میانگین ۸/۸، بعد از کارگاه به ترتیب ۱۹ و ۱۱ با میانگین ۱۷/۱ و برای آزمون تأخیری ۲ ماهه ۱۸ و ۹ با میانگین ۱۴/۹ بود. مقایسه میانگین نتایج این سه آزمون تفاوت معنی داری بین نمرات پیش آزمون، بلافاصله پس از آزمون و آزمون تأخیری نشان داد و کمترین میزان آگاهی در مورد الکترشوک و ریتم قلبی بوده است.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که روش تلفیقی فوق در افزایش دانش و بروز رسانی اطلاعات تأثیر مثبتی داشته است، برگزاری کارگاهها در برطرف کردن نیازهای پرستاران در زمینه احیای قلبی ریوی می تواند موثر باشد.

**واژه های کلیدی:** واژگان کلیدی: احیای قلبی ریوی، آگاهی، پرستاران، نیازسنجی





به بیمار توسط دندانپزشکان در هر یک از مراکز درمانی و میزان رعایت آموزش های داده شده توسط بیماران از نحوه استفاده صحیح از پروتز کامل انجام شد.

**روش کار:** این تحقیق مقطعی و یکسو کور در ۱۷۰ نفر از بیماران مراجعه کننده به مطب های خصوصی، درمانگاه ها و دانشکده دندانپزشکی جهت پروتز درمانی که به طور تصادفی با روش نمونه گیری تلفنی انتخاب شده بودند، انجام شد. جمع آوری اطلاعات دموگرافیک و آموزش بیماران با استفاده از پرسشنامه ای روا و پایا ( $\alpha = 0.81$ ) با ۱۶ سوال معتبر صورت گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری تی (t)، کی دو و آنالیز واریانس یک طرفه تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** آموزش دندانپزشکان به بیمار نسبت به متغیر محل درمان و سطح تحصیلات بیماران تفاوت معنی داری برخوردار بود. (P. Value)

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بیمار، پروتز کامل، مراکز درمانی  
A-10-604-3

### نقش ارزیابی و ارائه بازخورد به اساتید در افزایش کیفیت

#### سوالات امتحان پایان ترم (E)

فاطمه رنگرزجدی، محمدرضا رضائی مفرد، مریم رنگرزجدی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده بهداشت، معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی  
frangrazjeddi@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی های به عمل آمده از امتحانات نشان داده است که این امتحانات نقص های قابل ملاحظه ای دارند و در حال حاضر به عنوان یک مسئله قابل بحث آموزشی که نیاز به ارزیابی دارند، مطرح هستند. هدف این مطالعه بررسی نقش ارزیابی و ارائه بازخورد به اساتید در افزایش کیفیت سوالات امتحان پایان ترم بود.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-مقطعی بر ۱۴ نفر از اعضا هیئت علمی دانشکده پیراپزشکی کاشان صورت پذیرفت. آزمون های پایان ترم نیمسال دوم سال ۸۸-۸۹ هر عضو هیئت علمی با پرسشنامه محقق ساخته در خصوص اطلاعات زمینه ای (برگزاری به موقع آزمون، تاپی بودن سوالات و وجود بارم سوالات)، اصول و قوانین طراحی سوالات، رعایت سرفصل و طرح درس ارائه شده و میزان دشواری و سهولت سوالات ارزیابی گردید. نتایج آن قبل از امتحان نیم سال تحصیلی بعد در اختیار عضو هیئت علمی قرار گرفت و سپس میزان استفاده از نتایج ارزیابی آزمون در طراحی سوالات ترم اول ۸۹-۹۰ با پرسشنامه دیگری سنجش گردید. داده ها با نرم افزار SPSS و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** ۱۰ درصد اساتید از نتایج ارزیابی در بهبود سوالات آزمون استفاده نمودند. بیشترین استفاده از کافی بودن تعداد سوالات با ۸۰ درصد؛ تناسب طرح سوالات از تمامی مباحث تدریس شده ۷۷/۷ درصد؛ تناسب وقت امتحان با تعداد سوالات آزمون با ۷۰ درصد بیشترین استفاده و نتایج مربوط به میزان سختی سوالات کمترین استفاده را داشت. نتیجه گیری: به نظر می رسد بازخورد از چگونگی سوالات امتحانی مورد استفاده اعضا، هیئت علمی قرار

**مقدمه:** رضایتمندی دانشجویان از رشته تحصیلی، که یکی از نمادهای آن تلاش دانشجو و در نتیجه نمره بالا می باشد، از عوامل مهم پیشرفت برنامه های آموزشی و نهایتاً بازدهی و مسنولیت پذیری آتی آنان است و باید همواره به آن توجه کافی شود. محیط های آموزشی دانشگاهی می تواند نقش کمک کننده در افزایش رضایتمندی دانشجویان داشته باشد. لذا این مطالعه با هدف بررسی نقش رضایتمندی از رشته تحصیلی در میانگین نمرات دانشجویان در دو مقطع کارآموزی در عرصه و قبل از عرصه انجام شد.

**روش کار:** پژوهشی توصیفی مقطعی بر ۱۴۴۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان که مایل به شرکت در پژوهش بودند (از طریق سرشماری بجز دانشجویان ترم اول) در سال ۸۶ انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک و عوامل مرتبط با میزان رضایتمندی و میانگین نمرات دانشجویان بود. جداول و نمودارها پس از آنالیز با استفاده از نرم افزار SPSS، آزمونهای کای اسکور، ضریب همبستگی اسپرمن و کندال، آنوا، تی تست ترسیم گردید.

**نتایج:** اختلاف معنی دار آماری در میزان رضایتمندی از رشته تحصیلی در دانشجویان دانشکده پزشکی در دو مقطع ایترنی و قبل از ایترنی به ترتیب ۴۵٪ و ۶۸/۹۰٪ مشاهده شد ( $p = 0.006$ ). هرچند در دانشکده های پرستاری و بهداشت این اختلاف معنی دار نبود اما با ورود به مقطع عرصه علیرغم افزایش معدل، میزان رضایتمندی از رشته تحصیلی کاهش و در دانشکده پیراپزشکی افزایش نشان داد. میزان رضایتمندی در مقطع قبل از عرصه و مقطع عرصه در دانشکده پرستاری به ترتیب ۴۱/۴٪ و ۳۷٪ و دانشکده بهداشت ۴۱/۴٪ و ۳۱/۲٪ مشاهده شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به کاهش رضایتمندی از رشته تحصیلی علی رغم افزایش معدل در مقطع عرصه، به نظر می رسد سنجش بالینی از یک روند منطقی پیروی نمی کند و نیاز به بازنگری دارد. همچنین نیاز به ایجاد تغییرات و تحرکات لازم در دانشگاه ها جهت افزایش رضایتمندی از رشته تحصیلی در دانشجویان می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** رضایتمندی دانشجویان، رشته تحصیلی، مقطع کارآموزی در عرصه

A-10-223-2

### بررسی سطح آموزش بیماران مراجعه کننده به مراکز مختلف

#### درمانی شیراز از نحوه استفاده صحیح از پروتز کامل (E)

میترا فرزین، شهلا مومنی دانایی، امیر عباس ممبری، مهرو وجدانی، مهرداد شمالی

مرکز تحقیقات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

smomenidanaei@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش موثر برای یادگیری خصوصاً در رشته های حرفه ای از قبیل دندانپزشکی بسیار ضروری است. در این میان آموزش بیماران یکی از وظایف اصلی اساتید و دانشجویان محسوب می شود. این نقش آموزشی دندانپزشکان در جامعه از دوره دانشجویی به دنبال آموزش به بیمار شکل می گیرد. با کسب این مهارت و ایفای این نقش می توانند پاسخگوی برخی از نیازهای کمی و کیفی نظام سلامت باشند. این پژوهش به منظور سنجش میزان آموزش داده شده



عدم انجام زایمان طبیعی بعد از سزارین به عنوان عوامل تسهیل کننده سزارین در نظر گرفته شدند ضمناً رزیدنتها مهم ترین مشکل در موقع فارغ التحصیل شدن را عدم توانایی کافی برای انجام زایمان های سخت و ابزاری دانستند و از نبودن کافی موارد بیماری و جراحی زنان ابراز نگرانی نمودند. نتیجه گیری: بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه باید بازنگری همه جانبه ای برای رفع نواقص موجود در سیستم های آموزشی رزیدنتی زنان و زایمان انجام داد. در این برنامه باید به توجه ویژه بر اطمینان از کسب مهارت های مهم مانند در توانایی کنترل زایمان های سخت و استفاده از ابزار برای رزیدنتها نمود ضمناً فضاهای آموزشی باید کمترین نواقص تجهیزاتی و پرسنلی را داشته باشند تا امکان اجرای دستورالعملهای علمی باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش رزیدنتی، سزارین، زایمان طبیعی، پزشکان متخصص زنان و زایمان.

A-10-687-2

### تاثیر آموزش تازه های رفتار با کودکان بستری، به دانشجویان پرستاری، جهت بهبود روند درمان (E)

ایران قاسمی، فاطمه قاسمی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان  
ghasemia37@yahoo.com

**مقدمه:** به علت آسیب پذیری روحیه کودکان در دوره رشد و نمو و تاثیر آن بر روند درمانشان لازم است دانشجویان در مورد رفتار صحیح با کودکان و تازه های رفتار اطلاعات کافی داشته و آن ها را در عمل پیاده کنند. هدف از این پژوهش بالا بردن دانش و مهارت پرستاران در مراقبت و رفتار از کودکان و همچنین سنجش تاثیر افزایش مهارت و دانش بر روند درمانی کودکان بود.

**روش کار:** تحقیق حاضر یک تحقیق نیمه تجربی بود که در ابتدا یک دوره آموزش یک ماهه از تازه های رفتار با کودکان به دانشجویان گذاشته شد و سپس مهارت های آموخته شده به مدت ۴ ماه در بخش اطفال بیمارستان آیت اله موسوی به اجرا گذاشته شد. جامعه پژوهش ۷۰ دانشجوی پرستاری ترم ۷ همدانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان بودند و نمونه گیری مبتنی بر هدف انجام شد که ۹۳ کودک ۷-۳ ساله بستری در بخش اطفال بود. ابزار سنجش شامل پرسشنامه ای حاوی ۶ قسمت که شامل ۱ قسمت دموگرافی و ۵ قسمت سؤالاتی در مورد نحوه تغذیه، بازی کودک، پذیرش درمان از طرف کودک، ترس از پرسنل و سازش با محیط بود که توسط همراه کودک پر شد و یک پرسشنامه جهت افزایش مهارت دانشجویان که توسط دانشجویان پر شده بود که بعد از اطمینان از روایی و پایایی مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** مهارت و عملکرد ۹۵٪ دانشجویان بعد از آموزش افزایش یافته بود و در کودکان بستری، ۵۵٪ برگشت رفتار به قبل از بستری، ۳۵٪ بهبود رفتار نسبت به اوایل بستری و ۱۰٪ عدم تغییر رفتار و یا بدتر شدن رفتار مشاهده شد. و ۹۸٪ والدین از رفتار دانشجویان با کودکان راضی بودند.

**نتیجه گیری:** اگر چه بیماری های جسمی کودکان باعث بی قراری، گریه، بی اشتها، کاهش توجه و... می شود ولی با رفتار مبتنی بر علم می توان تاثیر بیماری های جسمی را بر روح و روان کمتر کرد و روند درمان بیماری را بهبود

می گیرد. توجه اعضا، هیئت علمی به تناسب بین تعداد سؤالات آسان، متوسط و سخت توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: آزمون، سؤالات امتحانی، آزمون، ارزیابی، حیطة دانش

A-10-262-2

### مطالعه ای کیفی جهت تعیین عوامل آموزشی مرتبط با نوع زایمان در دانشگاه علوم پزشکی کاشان (E)

اعظم باقری، نگین مسعودی علوی، فاطمه عباس زاده

کاشان جاده راوند دانشکده پرستاری مامایی  
asambagheri@yahoo.com

**مقدمه:** متأسفانه در حال حاضر، کشورهای در حال توسعه از جمله کشور ما در مرحله افزایش میزان عمل سزارین و مداخلات پزشکی غیر ضروری قرار دارند و در حال حاضر سزارین تکراری در راس علل منجر به سزارین قرار دارد. آنچه مسلم است عملکرد و توصیه های پزشکان به مراجعین، بستگان و اقوام نقش مهمی در کاهش یا افزایش استقبال مردم از سزارین ایفا می کند از طرف دیگر علیرغم انجام مطالعات متعدد که به بررسی شیوع سزارین، دلایل آن و تاثیر راهکارهایی نظیر آموزش بر نوع زایمان پرداخته اند، آمار سزارین همچنان به شکل فزاینده ای در کشور رو به افزایش است. به نظر می رسد پدیده های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی دیگری وجود دارد که در متون علمی موجود به آن ها اشاره نشده است. لذا برای شناسایی عوامل آموزشی مرتبط با نوع زایمان مطالعه ای با هدف بررسی دیدگاه های پزشکان متخصص و رزیدنتهای زنان در کاشان در خصوص نوع زایمان و دلایل آمار بالای سزارین انجام شده است.

**روش کار:** این تحقیق به روش کیفی انجام شد. روش جمع آوری اطلاعات مصاحبه نیمه ساختاری بود که در طی آن با استفاده از راهنمای مصاحبه تجربیات پزشکان و رزیدنت های زنان که در زمان پژوهش در شهرستان کاشان مشغول به فعالیت بودند و در آغاز مطالعه حداقل دوسال از دوره رزیدنتی ایشان گذشته بود جمع آوری شد. تا زمانی که اشباع اطلاعاتی انجام شد جمع آوری اطلاعات ادامه داشت و در نهایت، ۱۱ نفر در مطالعه شرکت کردند. انتخاب شرکت کننده برای متخصصین به روش مبتنی بر هدف بود و دو نفر اول از داوطلبین در دسترس انتخاب شدند، سپس بر حسب نتایج و به پیشنهاد شرکت کنندگان نقرات بعدی دعوت می شدند به نحوی که حداکثر تنوع از نظر دیدگاه و سابقه کاری لحاظ می شد. تجزیه و تحلیل داده ها در این مطالعه، مطابق با روش شیواکومجرن صورت گرفت و پس از بازخوانی متن داده ها، جملات و مفاهیم کلیدی موجود در آن با توجه به مجموعه ی سؤالات استخراج و طبقه بندی نهایی انجام شد.

**نتایج:** در مصاحبه های به عمل آمده شرکت کنندگان عوامل آموزشی متعددی را که بر انتخاب نوع زایمان از طرف پزشک و بیمار تاثیرگذار بودند برشمردند عوامل عدم آموزش زایمان های سخت به رزیدنتها، عدم امکان آموزش زایمان به وسیله واکيوم و فورسپس، نبودن فضای آموزشی کافی برای انجام زایمان به روش فیزیولوژیک، کمبود نیروی متخصص، وزیدنت، اترن و مامای باتجربه، عدم حمایت پزشکی قانونی و سایر پزشکان از اعضای هیات علمی و



A-10-873-1

بررسی نگرش دانشجویان داروسازی در مورد اثربخشی کارآموزی بهداشت  
در داروسازی (E)

احمد نقوی، محمد حسین فلاح زاده، علی باصری، مرضیه برزگر، مهرباب میبادی

واحد امور دارویی دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
naghavisa@yahoo.com

**مقدمه:** آشنایی با زمینه های مرتبط بین داروسازی و امور بهداشتی سبب می‌گردد که فارغ التحصیلان رشته داروسازی وظایف خود را در این سیستم بهتر انجام دهند. با توجه به اینکه هیچ واحد کارآموزی که شامل مباحث بهداشت باشد برای دانشجویان داروسازی در نظر گرفته نشده است، طرحی جهت آشنایی دانشجویان با نظام سلامت کشور با توجه به داروسازی جامعه نگر در قالب کارآموزی به نام بهداشت در داروسازی تهیه گردید. از آنجا که ارزشیابی برنامه های آموزشی می‌تواند موجب شناسایی نواقص برنامه ها و رفع آن ها گردد در پایان نگرش دانشجویان در خصوص اثر بخشی دوره مورد ارزیابی قرار گرفت.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - مقطعی است که در آن تعداد ۴۰ نفر از دانشجویان داروسازی سال آخر دوره های آموزشی طراحی شده را گذراندند. در پایان دوره با استفاده از پرسشنامه ای با مقیاس لیکرت که روایی و پایایی آن بررسی شده بود و همچنین مصاحبه نیمه ساختارمند از دانشجویان در خصوص اثر بخشی دوره نظرسنجی به عمل آمد. داده ها با استفاده از SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** حدود نیمی از افراد مفید و به روز بودن مطالب دوره را در سطح خوب ارزیابی کردند. تنها ۵٪ افراد تأثیر دوره را در بهبود توانایی های خود ضعیف می‌دانستند. نیمی از افراد معتقد بودند که شیوه استاد در ارائه مطالب و بیان شرح وظایف و اهداف واحدها خوب بوده است. این در حالی است که کمتر از یک سوم افراد فرصت مشارکت دانشجو در بحث را خوب ارزیابی کردند. در مصاحبه گروهی نیز اکثریت دانشجویان این کارآموزی را در مجموع خوب ارزیابی کردند و آن را تنها فرصت خود جهت آشنایی با سیستم بهداشتی می‌دانستند و معتقد بودند که با بازبینی در سرفصل مباحث تئوری بهتر نیز خواهد شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به دست آمده در راستای تحقق اهداف جامعه نگر پیشنهاد می‌گردد که این کارآموزی برای گروه های آتی نیز با برنامه ریزی دقیق تر اجرا گردد. کلمات کلیدی: نگرش، داروسازی، کارآموزی

واژه‌های کلیدی: نگرش، داروسازی، کارآموزی

A-10-906-2

بررسی تاثیر نظارت و مشاوره آموزشی در ارتقای کیفیت  
آموزش بالینی در گروه روانپزشکی دانشکده پزشکی بقیه  
الله (عج) (E)

مرضیه لک، سید عباس تولایی، شکوفه رادفر، سیما نوحی، مجتبی خواجه آراد

بخشید. پرستاری موفق زمانی امکانپذیر است که پرستاران به دانش روز پرستاری آگاه بوده و آنرا در عمل پیاده کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش، رفتار، بهبود روند درمانی

A-10-502-2

آمادگی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی  
اصفهان برای آموزش بین حرفه ای (E)

علیرضا ایرج پور، موسی علوی

دانشکده پرستاری مامانی، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی  
irajpour@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** در دهه های اخیر تلاشهای فزاینده ای برای ارتقای همکاری های بین حرفه ای صورت گرفته است. با این وجود به نظر می‌رسد جهت دستیابی به این هدف مهم، لازم است در ابتدا به عرصه آموزش بین حرفه ای پای نهاد؛ هر چند مستندات بسیار اندکی در مورد آموزش بین حرفه ای در کشورهای در حال توسعه و به ویژه در ایران وجود دارد. از آنجاکه آمادگی فراگیران برای ورود به این عرصه از ضروریات و پیش نیاز آموزش بین حرفه ای است؛ لذا لازم است این مقوله مورد توجه و بررسی قرار گیرد. هدف از مطالعه حاضر تعیین روایی و پایایی ابزار آمادگی برای یادگیری بین حرفه ای (RIPLS) و نیز تعیین میزان آمادگی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان برای آموزش بین حرفه ای بود.

**روش کار:** ابزار RIPLS (مشتمل بر ۱۹ گویه با مقیاس لیکرت ۵ نقطه ای) در اختیار ۲۵۰ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده های پرستاری و مامایی، پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی و بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان قرار گرفت. پس از تعیین روایی ابزار با به کار گیری تحلیل عاملی با استفاده از نرم افزار SPSS، عناصر اصلی شناسایی شده و تحت عنوان ابعاد متشکله آمادگی فراگیران برای یادگیری اشتراکی مورد تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** در کل ۱۹۴ پرسشنامه بازگشت داده شدند. از بین نمونه ها، ۳۶/۵ درصد کارشناس ارشد، ۴۳/۵ درصد مقاطع تخصص و فوق تخصص از گرایش های مختلف پزشکی و ۲۰ درصد دانشجویان مقطع PhD بودند. تنها حدود ۱۵/۵ درصد از فراگیران تجربه نوعی از آموزش بین حرفه ای را داشتند؛ با این وجود داده ها نشان دادند که اغلب آنان امتیاز بالایی به گویه های ابزار دادند که حاکی از نگرش مثبت آنان نسبت به یادگیری بین حرفه ای بود. بر پایه تحلیل داده ها سه عنصر اصلی تحت عناوین ۱) کار تیمی و مشارکت، ۲) تعامل- محوری و ۳) هویت حرفه ای شناسایی شدند و روایی و پایایی ابزار نیز حمایت شدند.

**نتیجه گیری:** عناصر شناسایی شده با تفاوت های اندکی همانند نمونه های کار شده در مطالعات خارجی بود. نتایج مطالعه، مناسب بودن این ابزار برای استفاده در مطالعات آتی را حمایت نمود. پیشنهاد می‌گردد فرصتهای یادگیری بین حرفه ای از طریق برنامه های مدون آموزش بین حرفه ای در اختیار فراگیران حرفه های مختلف نظام سلامت قرار گیرند؛ تا بدین طریق بتوان در راستای ارتقای همکاری های بین حرفه ای گام برداشت.

واژه‌های کلیدی: آموزش بین حرفه ای، همکاری، مشارکت، آمادگی، فراگیران، تحصیلات تکمیلی



### رویکردی نوین در سومین مدرسه تابستانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز با هدف توانمند سازی علمی دانشجویان کمیته های دانشجویی مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی سراسر کشور (E)

پویا فرهادی، پرستو نعمت اللهی، مجتبی بهرامی، جواد کجوری، محمد رضا دهقانی، میترا امینی

دانشکده پزشکی شیراز  
pouya.farhadi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش و تربیت دانشجو (مهم ترین عنصر وجودی دانشگاه) که متخصصان و مدیران آینده کشور را تشکیل می‌دهند شاید مهم ترین رسالت دانشگاه محسوب گردد. در این میان دانشجویان می‌توانند با تشکیل کمیته و هسته هایی، در جهت رسیدن به اهداف عالی دانشگاه در زمینه های مختلف آموزشی و پژوهشی و... گام بردارند. سومین مدرسه تابستانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۸۹ باتوصیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هدف توانمند سازی علمی دانشجویان در راستای تشکیل و تقویت کمیته های دانشجویی مراکز EDC سراسر کشور برگزار گردید.

در این مطالعه ما به بررسی میزان موفقیت سومین مدرسه تابستانی در دستیابی به اهداف آموزشی این دوره پرداخته شده است.

**روش کار:** با توجه به اینکه این دوره در راستای توانمند سازی دانشجویان به منظور تشکیل کمیته های دانشجویی مراکز مطالعات برگزار گردید، مباحث دوره نیز به آموزش پزشکی اختصاص یافته بود. از سویی سعی شد که جهت انتقال مفاهیم آموزشی دوره نیز از سبک نوین تدریس از جمله آموزش در گروه های کوچک، آموزش بر مبنای حل مسئله PBL، آموزش بر مبنای بازی و... استفاده شود و در آخر نیز به منظور ارزیابی دوره از ارزشیابی ۳۶۰ درجه و E-portfolio استفاده گردید. هم چنین نظارت بر فعالیت های گروهی و ارائه نتایج آن نیز در ارزشیابی ها مورد نظر قرار گرفت.

**نتایج:** ۱۰۴ دانشجو منتخب از ۳۳ دانشگاه علوم پزشکی سراسر کشور در این دوره توانمند سازی شرکت نمودند. نتایج ارزشیابی ۳۶۰ درجه از هیئت اجرایی دانشجویان و مدرسین دوره نشان داد که ۹۸.۸٪ از مجریان و همکاران دوره میزان دستیابی به اهداف دوره را در تمام حیطه ها، در سطح بسیار خوب قلمداد کرده بودند. علاوه بر این در ارزشیابی کلی دوره آموزشی که از مجریان و مدرسین به عمل آمد، میانگین نمرات داده شده ۱۹.۴۹ به دست آمد. از دیدگاه شرکت کنندگان از بین مطالب ارائه شده بیشترین بهره وری آموزشی مربوط به عناوین خلاقیت و تعالی آموزشی و معرفی روش های نوین آموزش پزشکی بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نقش کلیدی مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در هدایت دانشجویان و نظر به اینکه ضرورت وجود این کمیته های دانشجویی در تمام دانشگاه های علوم پزشکی احساس می‌شود و هم چنین از طرفی نتایج به دست آمده در این مطالعه نیز میزان موثر بودن این دوره را در توانمند سازی علمی دانشجویان به روشنی نشان می‌دهد. لذا توصیه می‌شود دوره های مشابه ای در همین زمینه و به منظور بالا رفتن آگاهی و شناخت

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) تهران  
marziehlak@yahoo.com

**مقدمه:** نظارت و راهنمایی آموزشی از موثرترین و شناخته شده ترین تکنیک های رهبری آموزشی است. گروه روانپزشکی دانشکده پزشکی بقیه الله (عج) در مشاوره های آموزشی دفتر توسعه آموزش مشارکت فعال داشته است. هدف این مطالعه بررسی تاثیر نظارت و مشاوره آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش بالینی دوره پزشکی عمومی این گروه بود.

**روش کار:** این مطالعه کیفی به روش پژوهش در عمل (Research Action) و با استفاده از ابزارهای محقق ساخته شامل ۱. چک لیست «ارزیابی دوره ای گروه های بالینی» و ۲. فرم «نظارت بر اجرای صحیح طرح دوره» انجام شد. با مشارکت مدیر، معاون آموزشی و اساتید گروه و تیم کارشناسان آموزش پزشکی، سه مرحله مشاوره آموزشی با هدف ارتقای کیفیت آموزش بالینی گروه انجام شد. در هر مشاوره اطلاعات گروه به روش مشاهده اسناد و مصاحبه در ۶ معیار شامل ۱. اهداف آموزشی، ۲. طرح دوره (plan Course)، ۳. لاگ بوک، ۴. اطلاع رسانی، ۵. پرونده نویسی و ۶. ارزشیابی توسط چک لیست «ارزیابی» در مقیاس لیکرت جمع آوری شد. همچنین یک ماه پس از آخرین مشاوره، با استفاده از فرم «نظارت» به صورت تصادفی در ۴۰ نوبت، استقرار برنامه درسی مصوب در ۸ معیار شامل ۱. گزارش صبحگاهی ۲. آموزش در بخش ۳. آموزش درمانگاهی ۴. آموزش مهارت عملی ۵. آموزش کلاسی ۶. آموزش در اورژانس ۷. پرونده نویسی کارآموزان و ۸. پرونده نویسی کارورزان ارزیابی شد. و نتایج هر معیار در بازه ای از صفر تا ۲ با تعریف عملیاتی صفر: فعالیت آموزشی انجام نشد؛ یک: انجام فعالیت آموزشی استاد محور و دو: انجام فعالیت آموزشی مبتنی بر تعامل استاد و دانشجو به دست آمد. میانگین و خطای استاندارد میانگین هر ۱۴ معیار توسط نرم افزار Prism و آزمون های آماری تحلیل شد.

**نتایج:** در مجموع براساس ۶ معیار ارزیابی دوره ای، میانگین درصد امتیاز این گروه از (۶/۰۸ ± ۲۵/۷۶٪) برای دوره کارورزی و (۵/۳۹ ± ۲۱/۲۱٪) برای کارآموزی در مشاوره اول به ترتیب به (۴/۵۷ ± ۱/۳۶٪) و (۵/۷۷ ± ۵۸/۵۸٪) در مشاوره سوم افزایش یافته بود (P < ۰/۰۰۱). تست تعقیبی (hoc Post) نشان داد که این افزایش در همه معیارها بجز سه معیار اهداف آموزشی، طرح دوره و پرونده نویسی معنادار بوده است. نتایج فرم نظارت نیز نشان داد که این گروه از هر ۶ روش آموزشی با کیفیت اجرای (۱۶/۳۶ ± ۸۰/۹۵٪) استفاده می‌کند.

**نتیجه گیری:** مشاوره های آموزشی در ارتقای کیفیت گروه روانپزشکی بسیار موثر بوده است. کیفیت معیارهای «اهداف آموزشی» و «طرح دوره» بیش از مشاوره های آموزشی نیز مطلوب بوده اند و نتایج فرم نظارت نشان می‌دهد که معیار «پرونده نویسی» نیز پس از آخرین مشاوره برای دوره کارورزی مطلوب شده است اما در دوره کارآموزی اجرا نشده است. همچنین با وجود پراکندگی نسبتاً زیاد، تنوع روش های آموزشی و اجرایی شدن برنامه درسی مطلوب ارزیابی می‌شود. پیشنهاد می‌شود روند ارتقای کیفیت گروه در قالب ارزیابی درونی مبتنی بر استانداردهای ملی و جهانی پی گیری شود.

**واژه های کلیدی:** ارتقای کیفیت، مشاوره آموزشی، نظارت، آموزش پزشکی عمومی، آموزش بالینی، گروه روانپزشکی، دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)



دانشگاه علوم پزشکی لرستان  
fatemeamansoori@ymail.com

**مقدمه:** مساله ی حقوق بیماران از جمله حفظ حریم اطلاعاتی طی دودهمه ی اخیر به دلایلی از جمله آسیب پذیری و نیازمندی آنان از یک سو و توجه روزافزون جوامع بین المللی از سوی دیگر مورد توجه زیادی قرار گرفته است. و پرستاران نقش منحصر بفردی در بر آورده نمودن این نیاز دارند. بنابراین این پژوهش با هدف تعیین نظرات پرستاران در خصوص حفظ حریم اطلاعاتی بیماران در بیمارستان های آموزشی شهرستان خرم آباد انجام گرفت.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی-مقطعی است. که در بین ۷۴ پرستار شاغل در بیمارستان های آموزشی شهرستان خرم آباد به روش نمونه گیری تصادفی انجام شد. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش پرسشنامه ی خود ساخته ای است که پایایی و روایی آن مورد تایید قرار گرفته است. و شامل دو قسمت اطلاعات دموگرافیک و ۱۰ سوال در ارتباط نظرات پرستاران در خصوص حقوق اطلاعاتی بیماران است. مقیاس کلیه سوالات ب صورت لیکرت ۵ تایی از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف بود. استفاده آتوا وتی تست و از مون های آماری SPSS برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار شد.

**نتایج:** میانگین و انحراف معیار نظرات پرستاران در مورد حقوق اطلاعاتی بیماران  $4.1/34 \pm 0.6$  بود. بین ارتباط معنی داری وجود ندارد ( $p=0$ ) و سابقه کار ( $p=0$ ) با سن موافقت پرستاران با رعایت حریم اطلاعاتی بیماران داشت. ولی با سمت، نوع استخدام و نوع بخش ارتباط معنی داری وجود نداشت. بر اساس نتایج پرستاران (۸۷/۸٪) مهمترین افراد مسئول رعایت حریم اطلاعاتی بیماران بودند و مهمترین علل عدم رعایت حریم اطلاعاتی بیماران زیاد بودن تعداد بیمار (۶۸/۹٪) و کمبود وقت (۶۳/۵٪) و محیط نامناسب (۵۰٪) بودند.

**نتیجه گیری:** پرستاران جامعه مورد پژوهش از موافقت بالایی نسبت به مفهوم حقوق اطلاعاتی بیماران برخوردار بودند. ولی به نظر می رسد پرستاران به دلیل حجم کاری زیاد و کثرت بیماران و محیط نامناسب کمترین رعایت این امر می پردازند. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع باید مدیران برای اجراء و حفظ این مقوله مهم برنامه ریزی و ایجاد ضمانت اجرایی کنند تا در آینده ای نه چندان دور شاهد ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی درمانی و به تبع آن رضایت بیشتر بیماران باشیم.

**واژه های کلیدی:** حقوق، اطلاعات، بیمار، پرستار

A-10-420-1

### بررسی فرآیند کسب رضایت آگاهانه از بیماران تحت عمل

#### جراحی در بیمارستان های بیرجند (E)

طاهره خزاعی، طیبه خزاعی، زهرا برات زاده

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، دانشکده پیراپزشکی

azar1342@bums.ac.ir

دانشجویان کمیته های EDC در حیطه های مختلف آموزش پزشکی برگزار گردد. کلمات کلیدی: مدرسه تابستانی، کمیته های دانشجویی مراکز مطالعات، آموزش پزشکی  
**واژه های کلیدی:** مدرسه تابستانی، کمیته های دانشجویی مراکز مطالعات، آموزش پزشکی  
A-10-1057-1

### بررسی و مقایسه دیدگاه های پزشکان و پرستاران (بیمارستان الزهرا) در مورد چرخه ارتباط پزشک و پرستار (E)

سید رضا اسحاقی، احمد رضا زمانی، ندا زمانی، پروین قلع ریز، زهرا شرافت

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
eshaghi@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** ارتباط به منزله مرگ و زندگی است، فرآیندی برگشت ناپذیر، تعاملی و محتوایی که در هیچ جا به اندازه محیط بیمارستان واقعیت ندارد. از مهمترین این روابط، رابطه پزشک و پرستار است که محوری ترین ارتباط در پزشکی به منظور دستیابی به یک هدف مشترک درمانی است. در نتیجه بررسی موانع ارتباطی میان این دو گروه امری ضروری است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی تحلیلی است، در شش ماهه دوم سال ۱۳۸۸ در بیمارستان الزهرا، جامعه هدف ۱۶۰ پرستار و پزشک، نمونه گیری آسان، روانی محتوایی پرسشنامه توسط استاد راهنما و پایانی با انجام پیلویت تایید شد. سوالات به صورت طیف لیکرت بوده، با آزمون من ویتنی و کای اسکوار تفسیر شد.

**نتایج:** تمامی شرکت کنندگان پرسشنامه ها را تکمیل کرده، ۵۰٪ پزشکان با مانع ارتباطی همکاری نگرفتن از پرستاران در تجویز داروها مخالفت کرده، در کل نسبت به پرستاران نظرات مخالف بیشتری وجود دارد، بیشترین مخالفت با مانع ارتباطی اختلاف اعتقادی شده است و تقریباً در بقیه موارد پزشکان موافقت کردند. هر دو گروه با موقعیت های ارتباطی و روش های مقابله با موانع موافقت کردند. تفاوت معناداری بین نگرش آن ها وجود دارد، ولی ارتباط معنادار بین نوع نگرش و جنسیت وجود ندارد، نیز بیشترین میانگین نمره پاسخ ها در هر دو مربوط به روش های مقابله می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه مهارت های ارتباطی دارای زمینه و ارزش فراوان در بهبود سیستم سلامت است، آموزش آن از طریق گنجاندن مباحث در سیستم آموزشی و ایجاد کارگاه هایی برای تفهیم و انجام عملی ضروری است

**واژه های کلیدی:** ارتباط، پزشک، پرستار  
A-10-163-1

### بررسی نظرات پرستاران در مورد حقوق اطلاعاتی بیماران

#### در بیمارستان های آموزشی شهرستان خرم آباد (E)

فاطمه منصوری، فاطمه ولی زاده، زهرا جهانی، سارا مرشدی، سحر بیرانوند





**مقدمه:** مشارکت فعال دانشجویان پزشکی در ویزیت بیماران درمانگاهی نقش مهمی در آموزش بالینی آنان دارد.

بررسی چگونگی تصمیم بیماران درمانگاه زنان در مورد اجازه به دانشجویان پزشکی برای مشارکت در ویزیت سرپایی و تعیین عوامل همراه با موافقت یا مخالفت آنان هدف این مطالعه است.

**روش کار:** مطالعه به روش توصیفی- مقطعی بر ۵۰۰ خانم مراجعه کننده به درمانگاه های زنان سه بیمارستان وابسته به دانشگاه آزاد در شهر تهران انجام شده است. با بیماران در مورد موافقت یا مخالفت آنان با مشارکت دانشجویان در ویزیت به طور کلی و نیز در مراحل چهارگانه گرفتن شرح حال، مشاهده معاینه، انجام معاینه، تجویز و مشاوره مصاحبه گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد آنالیز قرار گرفت.

**نتایج:** ۹۸/۸٪ از شرکت کنندگان در مطالعه با مشارکت دانشجویان پزشکی دختر و یا پسر حداقل در یک مرحله از ویزیت خود موافقت داشتند. این موافقت در مورد دانشجویان دختر ۹۹/۲٪ و در مورد دانشجویان پسر ۸۳/۸٪ بود. ۵۵٪ افراد با مشارکت دانشجویان در تمام مراحل موافقت داشتند. میزان موافقت با شرکت دانشجویان در مراحل مختلف ویزیت درمانگاهی به ترتیب زیر بود: گرفتن شرح حال ۸۴٪، مشاهده معاینه ۶۰/۹٪، انجام معاینه ۵۸٪، تجویز و مشاوره ۷۲/۶٪. این میزان در مورد دانشجویان خانم به ترتیب ۹۹/۲٪، ۸۷/۶٪، ۷۷/۴٪ و ۹۱/۸٪ و در مورد دانشجویان آقا به طور قابل توجه کمتر و به ترتیب ۶۸/۸٪ (P=۰,۰۰۱)، ۱۶/۸٪ (P=۰,۰۱۲)، ۹٪ (P=۰,۰۰۰) و ۷۹/۲٪ (P=۰,۰۰۰) بود. زنانی که با مشارکت دانشجویان پسر در تمامی مراحل ویزیت مخالف بودند (۸۱ نفر) میانگین سنی کمتر (P=۰,۰۰۴) و پاریتی پایین تر (P=۰,۰۰۱) داشته و سطح تحصیلات دیپلم و بالاتر در آنان کمتر (P=۰,۰۰۰) از گروه موافق بود.

**نتیجه گیری:** زنان در ویزیت سرپایی سطح موافقت بالایی با مشارکت دانشجویان خانم در تمامی مراحل ویزیت خود دارند اما درصد کمتری اجازه مشارکت به دانشجویان پسر را می دهند. به نظر می رسد در جامعه ما در صورت یکسان بودن حداقل های مورد لزوم یادگیری برای دانشجویان خانم و آقا، دانشجویان پسر باید مدت زمان کارآموزی بیشتری را در بخش زنان بگذرانند. در غیر این صورت بایستی کوریکولوم بخش زنان برای دانشجویان خانم و آقا به طور جداگانه تعریف گردد.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: آموزش دانشجوی پزشکی (student medical education)، آموزش درمانگاهی (education ambulatory)، موافقت بیمار (patient acceptance)

A-10-541-1

بررسی ملاک و معیار های یک مربی بالینی توانمند از دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری بابل (E)

نسرین نوابی، ایمان جهانیان، محمود حاجی احمدی، منیره پروانه

رامسر دانشکده پرستاری و مامایی فاطمه الزهرا (س)  
nasrin.navabi@gmail.com

**مقدمه:** رضایت آگاهانه یکی از مولفه های اصلی حقوق بیمار در مراکز بهداشتی - درمانی و پایه و اساس اخلاق پزشکی است. رضایت آگاهانه عبارت است از موافقت آزادانه و ابطال پذیر فرد واجد صلاحیت مبتنی بر مشارکت در تصمیم گیری درمانی به دنبال آگاهی از ماهیت، هدف و پیامدهای آن با اعتقاد بر تاثیر این مشارکت در انتخاب موثرترین و مفید ترین روش درمانی، بنابراین رضایت و آگاهی دو عنصر مهم در رضایت آگاهانه هستند. طبق مطالعات، رضایت آگاهانه و سهیم کردن بیماران در تصمیم گیری های مربوط به خود می تواند به بهبودی آن ها سرعت بخشد. پژوهش حاضر با هدف تعیین فرآیند کسب رضایت آگاهانه بیماران تحت عمل جراحی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند می باشد.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی - مقطعی ۱۵۰ بیمار (رضایت دهنده) بخشهای جراحی بیمارستان های آموزشی بیرجند در سال ۱۳۸۹ به صورت تصادفی ساده وارد مطالعه شدند. داده ها از طریق مصاحبه با بیماران بعد از عمل جراحی با استفاده از پرسش نامه خودساخته، جمع آوری و با آمار توصیفی و استنباطی، تحلیل شد.

**نتایج:** ۱۵۸ بیمار با میانگین سنی  $18/95 \pm 36/10$  سال، ۸۲ نفر (۵۱/۹٪) مونث و ۷۶ نفر (۴۸/۱٪) مذکر، ۴۶ نفر (۲۹/۱٪) مجرد و ۱۱۲ نفر (۷۰/۹٪) متاهل بررسی شدند. در ۴۴/۹٪ موارد رضایت از خود بیماران کسب شده بود که در ۸۸٪ موارد از نوع کتبی بود و زمان اخذ رضایت در ۵۷/۶٪ موارد در موقع پذیرش بود. میزان اطلاعات اکثر بیماران هنگام تصمیم گیری بالینی و کسب رضایت، ضعیف اما میزان درک و فهم بیماران و مشارکت در تصمیم گیری های بالینی و میزان تعامل پزشک و پرستاران با بیماران در حد متوسط بود. میزان درک و فهم بیماران از فرم رضایت نامه بر حسب تحصیلات و تأهل و نوع بخش بستری تفاوت معنی داری داشت، همچنین میزان اطلاعات بیماران در هنگام تصمیم گیری بالینی و کسب رضایت بر حسب وضعیت پذیرش قبلی و نوع بیمارستان و بخش بستری تفاوت معنی داری داشت. ( $p < 0/05$ )

**نتیجه گیری:** رضایت نامه یکی از ابتدایی ترین ضروریات اخلاقی است و بیماران در این رابطه مایل به دریافت اطلاعات بیشتر در هنگام مشارکت در تصمیم گیری های بالینی هستند. لذا در هنگام دادن اطلاعات راجع به بیماری و روش درمانی تا حد امکان باید کمتر از اصطلاحات پزشکی و کلمات نامفهوم استفاده کرد و برنامه های مشخصی برای نظارت بر رعایت قوانین و مقررات در این زمینه اجرا نمود

**واژه های کلیدی:** رضایت آگاهانه، جراحی، فرآیند

A-10-342-1

عنوان: بررسی چگونگی تصمیم بیماران در مورد مشارکت دانشجویان پزشکی در ویزیت آنان در درمانگاه های زنان دانشگاه آزاد تهران در سال ۱۳۸۷ (E)

میترا محیط، رکسانا دارابی، سینا نیک نژاد

بیمارستان بوعلی تهران، دفتر گروه زنان و مامایی

mitramohita@gmail.com



**مقدمه:** آموزش بالینی در علوم پزشکی یکی از مهم ترین ارکان حیطه آموزش می باشد. آموزش بالینی خود قلب آموزش حرفه ای است. در آموزش بالینی تعامل با مربی، محیط ومفاهیم آموخته شده، در محیط امری الزامی است. هدف در این بررسی شناسایی ملاکها ومعیار های مناسب برای یک مربی مطلوب از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشکده های پرستاری بابل ورامسر می باشد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی، تحلیلی مقطعی است. جامعه آماری کلیه دانشجویان رشته کار شناسی پرستاری، دانشکده های بابل ورامسر وانتخاب نمونه صورت سر شماری بوده است. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه خود ساخته استفاده شد. این ابزار بر اساس جلسات مصاحبه وبارش افکار با دانشجویان وهم چنین بررسی کتابخانه ای تدوین گردید. سپس باروش آزمون مجددونظر خواهی از همکاران هیات علمی جهت اعتبار وروایی اقدام شد. پس از توزیع ۲۵۰ پرسشنامه، ۱۹۲ پرسشنامه عودت داده شد. سپس آنالیز اطلاعات اجرا شد

**نتایج:** دانشجویان معیارهایی از قبیل، به کارگیری تئوری در بالین بیمار (۷۱،۴٪) و تقسیم متعادل وظایف به گونه ای که هر دانشجو یکبار تجربه اجرا را در هر نوع اقدام درمانی، کسب کند، با (۸۰،۷٪) نظر کاملا موافق نشان دادند. (۸۹،۱٪) ازدانشجویان با نظر کاملا موافق در باره مشخصات فردی مربی، تجربه ومهارت رابه عنوان ملاک مهم مطرح نمودند. درضمن رابطه معنی داری بین بی نظر بودن دانشجو با مواردی مانند مناسب بودن موضوع کنفرانس و موضوع بحث بالین ومعدل پایین دانشجو(۱۴-۱۲) یافته شد. (۰،۰۰۲=P)

**نتیجه گیری:** آموزش بالینی امر بسیار مهم در تربیت پرستاران است. دانشجویان پرستاری امروزه، باید توانایی لازم اجرای مهارت درمانی در بالین بیمار را، در محیط کار خود نشان دهند. اجرای اقدام درمانی توسط دانشجو ولذت تجربه کردن خود یک امر خوشایندی است، که موجب انگیزه واحساس مطلوب می شود. این امر می تواند برای کسب نقش مفید او در درمان موثر باشد.

**واژه های کلیدی:** خودکارآمدی، کمالگرایی، پرستاران

A-10-809-1

### مواجهه دانشجویان فوریتهای پزشکی با خشونت در حین

#### آموزش بالینی (E)

حمیدرضا کوهستانی، نیره باغچی، کورش رضایی

دانشگاه علوم پزشکی اراک  
hamidnbkb@yahoo.com

**مقدمه:** در حال حاضر خشونت شغلی یکی از موضوعات مهم و قابل بحث می باشد. دانشجویان تکنسین فوریتهای پزشکی ممکن است در حین آموزش بالینی مورد خشونت شغلی قرار بگیرند. با این حال محققان تا کنون توجهی به این موضوع نداشتند. هدف از این تحقیق بررسی شیوع مواجهه دانشجویان فوریتهای با خشونت شغلی و ابعاد آن در حین آموزش بالینی می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی، ۴۸ دانشجوی تکنسین فوریتهای پزشکی با روش سرشماری شرکت کردند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه ای که با روش اعتبار محتوا و آزمون و آزمون مجدد مورد پایایی و روایی قرار گرفت، جمع آوری گردید.

**نتایج:** به طور کلی به ترتیب ۴۷/۹۱٪ و ۲۰/۰۸٪ از دانشجویان سابقه خشونت کلامی و فیزیکی را در حین آموزش بالینی اکثر خشونت های فیزیکی و کلامی توسط همراهان بیمار صورت گرفته بود. بیشترین پاسخ به خشونت کلامی و فیزیکی از جانب دانشجویان متقابلاً خشونت بود. شایعترین عامل مساعداکننده خشونت محل کار، تاخیر در رسیدن به محل حادثه از دید بیمار و همراه وی و کمبود آگاهی مردم در خصوص نقش تکنسین فوریتهای پزشکی بود.

**نتایج:** دانشجویان معیارهایی از قبیل، به کارگیری تئوری در بالین بیمار (۷۱،۴٪) و تقسیم متعادل وظایف به گونه ای که هر دانشجو یکبار تجربه اجرا را در هر نوع اقدام درمانی، کسب کند، با (۸۰،۷٪) نظر کاملا موافق نشان دادند. (۸۹،۱٪) ازدانشجویان با نظر کاملا موافق در باره مشخصات فردی مربی، تجربه ومهارت رابه عنوان ملاک مهم مطرح نمودند. درضمن رابطه معنی داری بین بی نظر بودن دانشجو با مواردی مانند مناسب بودن موضوع کنفرانس و موضوع بحث بالین ومعدل پایین دانشجو(۱۴-۱۲) یافته شد. (۰،۰۰۲=P)

**نتیجه گیری:** آموزش بالینی امر بسیار مهم در تربیت پرستاران است. دانشجویان پرستاری امروزه، باید توانایی لازم اجرای مهارت درمانی در بالین بیمار را، در محیط کار خود نشان دهند. اجرای اقدام درمانی توسط دانشجو ولذت تجربه کردن خود یک امر خوشایندی است، که موجب انگیزه واحساس مطلوب می شود. این امر می تواند برای کسب نقش مفید او در درمان موثر باشد.

**واژه های کلیدی:** ملاک ومعیار، مربی توانمند، دیدگاه دانشجویان

A-10-772-3

### بررسی رابطه ی کمالگرایی و خودکارآمدی در پرستاران شهر

#### رشت (E)

مرتمنی رهبر طارمسری، ماهدخت طاهری، مرجان حقیقت گو

رشت، معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی گیلان  
rahbar.Gums@gmail.com

**مقدمه:** پرستاری از جمله حرفه های خدماتی است که خطا در آن می تواند زیان های جبران ناپذیری برای بیماران و خانواده های آن ها به بار آورد. بنابراین دقت به مسائل ریز حرفه ای و غافل نشدن از آن ها ممکن است اثرات زیادی در سبک رفتاری و شخصیتی این قشر داشته باشد. کمالگرایی و خودکارآمدی متغیرهایی هستند که با تاثیرات دو جانبه بر روی هم می توانند بر سلامت روان و کیفیت ارائه ی خدمات این قشر زحمت کش اثرگذار باشند.

**روش کار:** بررسی رابطه ی کمالگرایی و خودکارآمدی، در ۳۴۴ پرستار شهرستان رشت است. این پژوهش به روش توصیفی-همبستگی ۳۴۴ نفر از



asgari\_f@gums.ac.ir

**مقدمه:** حریم شخصی به عنوان یک نیاز تلقی می‌گردد. با توجه به اهمیت حفظ ابعاد مختلف حریم بیماران (فیزیکی، اطلاعاتی، اجتماعی، روحی روانی) در بیمارستان‌ها خاصه مراکز آموزشی درمانی به عنوان حقوق حقه هر انسان و رکن کلیدی اخلاق حرفه ای، پژوهشگران بر آن شدند که به آموزش مروری حفظ حریم و قلمرو بیماران به دانشجویان بپردازند.

**روش کار:** در طی یک مطالعه تلفیقی کمی (نیمه تجربی) و کیفی چهار گروه دانشجویان (کارشناسی پیوسته و ناپیوسته پرستاری و مامایی) در زمان گذراندن واحد کارآموزی مدیریت در عرصه، مورد بررسی قرار گرفتند. جهت آگاهی از میزان اطلاعات پایه دانشجویان در رابطه با هدف پژوهش، بر اساس روش مصاحبه ساختارمند از کلیه دانشجویان ۵ سوال در مورد زوایای حریم بیماران پرسیده شد. سپس به آموزش ۲ جلسه ای ۱ ساعته در مورد حفظ حریم و ابعاد آن پرداخته شد. سپس بر اساس رفتارهای مورد نظر فهرست وارسی تدوین شده (۱۰ گویه) چهارنقطه ای تعیین گردید و پس از تایید روایی و پایایی ابزار، عملکرد دانشجویان در خصوص رعایت موازین حفظ حریم مورد ارزیابی (روزاول و آخر کارآموزی به مدت یک نوبت کاری کامل) توسط یک نفر از کارشناسان بالینی بخش مورد نظر قرار گرفتند. مجدداً مصاحبه بدون ساختار از دانشجویان (۴ سوال مبنی بر ابعاد حریم) به عمل آمد. داده های کمی با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آمار توصیفی (درصد و میانگین) و استنباطی (تی زوج، تست فیشر و...) قرار گرفت و داده های حاصل از بخش کیفی (مصاحبه) با استفاده از روش آنالیز محتوا تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** تم اصلی حاصل از مصاحبه اولیه این عبارت بود که من فکر می‌کنم که پوشاندن بیمار همان حفظ حریم اوست. من نمی‌دانم که حریم زوایا و یا انواعی نیز دارد. من تحال رعایت حریم را به طور شاخص ندیدم. تقریباً تمام دانشجویان از حریم بیمار و زوایای آن اطلاعی نداشتند. میانگین امتیازات قبل و بعد از مداخله (آموزش دو جلسه) به طور قابل توجهی افزایش یافت. در طی مصاحبه نهایی تقریباً تمام دانشجویان اذعان داشتند که با توجه به اینکه آموزش مفاهیم حفظ حریم بسیار محدود و کوتاه بود ولی الان سعی می‌کنند که در برخورد با بیماران، آنان را به عنوان یک انسان مختار ببینانند و از او بخواهند که در امور مراقبت مربوطه مشارکت نمایند و حق تصمیم گیری به او بدهند.

**نتیجه گیری:** با توجه به فرصت های یادگیری متنوع و بسیار مفید در بالین، رعایت اصول اخلاق حرفه ای، لزوم محترم شمردن حقوق بیمار در تصمیم گیری های بالینی اهمیت بسزایی دارد لذا اساتید باید ضمن احترام به حقوق و حفظ منافع بیماران آموزش بالینی رانیز ارائه دهند تا الگویی برای دانشجویان واقع شوند. البته کمبود تجهیزات و امکانات موجب می‌گردد که نکات مورد نظر در حفظ حریم (فقدان پاراوان...) رعایت نگردد. بر مسئولین

است که به این مهم اهتمام ورزند. حریم بیماران، ابعاد حریم، بیمارستان

**واژه‌های کلیدی:** حریم بیماران، ابعاد حریم، بیمارستان

A-10-936-1

بررسی رابطه بین رعایت اخلاق تدریس توسط اساتید و

کیفیت آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

**نتیجه گیری:** دانشجویان تکنسین فوریتهای پزشکی اغلب در محیط کارآموزی مورد خشونت قرار می‌گیرند. باید راههای پیشگیری از خشونت و همچنین نحوه واکنش به خشونت به این دانشجویان آموزش داده شود و این مباحث در سرفصل درسی آنان گنجانده شود

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی تکنسین فوریتهای پزشکی، خشونت فیزیکی، خشونت کلامی، خشونت محل کار، آموزش بالینی

A-10-404-3

روند ارزیابی دانشجویان از استاد مشاور از سال ۱۳۸۵

تاکنون در دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی

کاشان (E)

فخرالسادات میرحسینی، اکبر علی اصغرزاده، فاطمه رنگرز جدی، بدرالسادات میرحسینی، حمیدرضا سیدی، محمدرضا رضایی مفرد

کاشان، دانشکده پیراپزشکی

f\_mirhoseiny@yahoo.com

**مقدمه:** مشاوره می‌تواند عامل موثری برای حل بسیاری از مسائل دانشجویان باشد. ارائه ناکافی راهنمایی و مشاوره دستیابی به اهداف آموزشی را دچار مشکل می‌نماید. این پژوهش با هدف ارزیابی نظرات دانشجویان از اساتید مشاور در طی سالهای ۸۵-۸۹ در دانشکده پیراپزشکی صورت پذیرفت.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی برکلیه دانشجویان پیراپزشکی (۴۰۴۶ نفر) (رشته های رادیولوژی، مدارک پزشکی، فناوری اطلاعات سلامت، هوشبری، علوم آزمایشگاهی) طی سالهای ۸۵ تا ۸۹ انجام شد. نظرات دانشجویان با پرسشنامه لیکرت ۵ گزینه ای طراحی شده بر اساس وظایف استاد مشاور جمع آوری گردید. روانی سوالات پرسشنامه در جمع اعضاء هیئت علمی و روانشناس به تائید رسید و ضریب آلفای کرونباخ آن ۰.۸۹ به دست آمد. داده ها با نرم افزار SPSS، آمار توصیفی و همبستگی پیرسون برای تحلیل ارتباط سوالات پرسشنامه تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد بین میانگین امتیازات سوال ارزیابی کلی دانشجویان از استاد مشاور با رضایت از عملکرد اساتید در نیمسال های مختلف  $r=0.85$  و  $r=0.80$  همبستگی وجود داشت و میانگین رضایتمندی از عملکرد استاد مشاور از  $23.9$  ( $sd=7.4$ ) به  $25.6$  ( $sd=9.1$ ) رسیده است.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد روند امتیازات ارزیابی دانشجویان از عملکرد استاد مشاور طی سالهای ۸۵ تا ۸۹ افزایش داشته است. با توجه به اهمیت رضایت دانشجویان با استاد مشاور و منظور ارتقای بیشتر، بررسی علل افزایش امتیاز و تقویت آن ها پیشنهاد می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، استاد مشاور، دانشجو، عملکرد، شرح وظیفه

A-10-539-3

بررسی میزان رعایت ابعاد مختلف حریم بیماران توسط

دانشجویان پرستاری و مامایی (E)

فریبا عسگری، هاجر محبوب مودب، نعیمه خدادادی

رشت، دانشکده پرستاری مامایی شهیدیهشتی



فریبا سالک رنجبرزاده، ناصر صفایی، سوسن حسن زاده سلامی، محمد رضا غفاری، جعفر احمدزاده، فاطمه دنبلی میان‌دوب

مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی تبریز  
ranjbarzadehs@yahoo.com

**مقدمه:** مجموعه ملاحظات اخلاقی که مدرس باید به آن‌ها توجه داشته باشد و تدریس خود را در قالب آن‌ها تنظیم کند، اخلاق تدریس نامیده می‌شود. نقش اساسی دانشگاه به عنوان متولی دانش پزشکی و تربیت مدرس در زمینه پزشکی لزوم آموزش با کیفیت بالا را می‌طلبد که به نظر می‌رسد رعایت اخلاق تدریس یکی از راه‌های افزایش کیفیت آموزشی باشد. لذا هدف این مطالعه بررسی رابطه بین رعایت اخلاق تدریس توسط اساتید و کیفیت آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز می‌باشد.

**روش کار:** این بررسی از نوع همبستگی است. برای سنجش میزان رعایت اخلاق و کیفیت آموزش از پرسشنامه محقق ساخته که روایی آن با استفاده از آلفای کورنباخ ۰/۸۹ به دست آمد، استفاده گردید. کیفیت آموزشی با استفاده از روش CIPO مورد ارزیابی قرار گرفت اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین رعایت اخلاق تدریس در دانشگاه ۱۴/۱۸±۹۱/۵ به دست آمد. کیفیت آموزش دانشکده‌ها نیز در حد خوب ارزیابی گردید. در کلیه دانشکده‌ها رابطه مستقیم و معنی داری بین کیفیت آموزش و رعایت اخلاق تدریس به دست آمد. ( $P=0/004, R=0/89$ )

**نتیجه گیری:** بدیهی است که رعایت اخلاق تدریس بنهایی بمنظور افزایش کیفیت آموزشی کافی نیست ولی همانطور که این مطالعه نیز تأیید کرده است رعایت اخلاق تدریس تأثیر قابل توجهی در افزایش کیفیت آموزشی دارد. بنابراین سرمایه گذاری و اجرای کارگاه‌های آشنایی با اخلاق تدریس برای اعضا هیئت علمی در بالا بردن کیفیت آموزشی بی تأثیر نخواهد بود.

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت آموزش، اخلاق تدریس، اعضا هیئت علمی

A-10-961-1

### بررسی تأثیر شبیه سازی بر یادگیری و عملکرد دانشجویان

(E)

لیلی مصلی نژاد، سعید سبحانیان

دانشگاه علوم پزشکی جهرم

mossila\_1@yahoo.com

**مقدمه:** رشد و توسعه علوم و فناوری و پیشرفت های نرم افزاری و سخت افزاری و پیوستگی این عوامل نیاز به توسعه مهارت کوشگری را در حیطه علوم افزایش داده است. علیرغم این مسئله چهار چوب مشخصی در رابطه با موثرترین تکنولوژی مناسب ترین راهبرد ها، چگونگی آموزش و یادگیری برای حل مسائل پیچیده علمی وجود ندارد. هدف عمده این تحقیق بررسی تأثیر شبیه سازی بر یادگیری و عملکرد دانشجویان در واحد بیماری های روانی است.

**روش کار:** این مطالعه نیمه تجربی به صورت نمونه گیری در دسترس بر ۶۷ نفر از دانشجویان دارای واحد بیماری های روانی و در دو گروه متوالی انجام گردید. یک گروه از دانشجویان از طریق آموزش سنتی (معلم محور) و گروه دیگر از طریق آموزش مبتنی بر شبیه سازی مورد آموزش قرار گرفتند. دانشجویان مذکور از نظر اهداف و محتوای آموزشی و نحوه ارزیابی یکسان سازی شده و میزان یادگیری و عملکرد آنان مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که اختلاف معنی داری در میانگین نمره تئوری دانشجویان در دو گروه وجود دارد. به گونه ای که نمره میانگین درس تئوری در گروه آموزش یافته از طریق شبیه سازی بالاتر از گروه آموزش سنتی بود.

اما اختلافی در نمره عملکرد دانشجویان در محیط بالینی مشاهده نگردید. **نتیجه گیری:** با توجه به تعاملی بودن شبیه آموزش به وسیله شبیه سازی و نظر به توسعه یادگیری و آگاهی دانشجویان در این شبیه استفاده از آن در آموزش علوم پزشکی توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: شبیه سازی، یادگیری، عملکرد

A-10-92-1

### افزایش بهره وری آموزشی از طریق بررسی و ارتقاء کیفیت

#### آموزش بالینی در یک گروه بالینی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

(E)

منصوره مومن هروی، زریچهر وکیلی، اسماعیل فخاریان، حمیدرضا صابری،

زهراسلیمانی، بتول زمانی

بیمارستان بهشتی کاشان

mansoreheravi@yahoo.com

**مقدمه:** ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی از مسائل مهم سیستم آموزش پزشکی کشور می‌باشد و راهکارهای متعددی در این زمینه وجود دارد. ارزیابی وضعیت آموزش در گروه‌های آموزشی یکی از ابزارهای مهم جهت شناخت وضعیت موجود سیستم آموزشی و تلاش در جهت ارتقاء کیفیت خدمات آموزشی می‌باشد. این مطالعه به منظور بررسی کیفیت آموزش بالینی و شناسایی نقاط ضعف در یکی از گروه‌های بالینی ماژور دانشگاه علوم پزشکی کاشان طراحی گردید.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی در سال ۸۸ در یک گروه بالینی ماژور دانشگاه علوم پزشکی کاشان صورت گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات چک لیست بود که حاوی کلیه عوامل موثر در آموزش کارآموزان و کارورزان رشته پزشکی بود. با مراجعه حضوری به بخش بدون اطلاع قبلی از فعالیتهای آموزشی گروه در بخش و درمانگاه بازدید شد به عمل آوردیم و نظرات کارورزان در مورد کیفیت آموزش بخش به دست آمده تکمیل چک لیستها پرداخت شد. نقاط ضعف و قوت گروه شناسایی شده و به آن‌ها بازخورد دادیم تا در جهت رفع نقایص تا بازدید بعدی تلاش کنند.

**نتایج:** در قسمت آموزش در بخش ۳/۳۳٪ در قسمت تکمیل پرونده ۳/۲۷٪ در آموزش lab skill ۱۰۰٪ و در درمانگاه ۳/۳۳٪ موارد با استانداردها مطابقت نداشت. بیشترین نقایص و کاستی‌ها در زمینه آموزش کارورزان بود که شامل عدم وجود برنامه مشخص برای آموزش کارورزان، عدم ارائه Must Learn ها به ایترنها در ابتدای دوره، عدم آموزش مهارت های بالینی، توجه



### دیدگاه اعضای جامعه پزشکی تبریز در خصوص برنامه های آموزش مداوم به طریق آموزش مجازی در سال ۱۳۸۹ (E)

علیرضا زادگان، حبیب اله قمی، حسن سلامی، نادره زادگان، میرجلیل ارجمند، مهدی سیدنژاد

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز  
alirezaa69@gmail.com

**مقدمه:** هدف عمده قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور ارتقاء سطح دانش، نگرش، مهارت های شغلی و بهبود خدمات بهداشتی و درمانی کشور است. لذا باتوجه به تحولات شگرف در زمینه فناوری اطلاعات و به منظور استفاده بهینه از دستاوردهای آن و ایجاد انگیزه بیشتر در مشمولین آموزش مداوم این مطالعه به بررسی نظرات آنان در خصوص آموزش مجازی می پردازد.

**روش کار:** مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی است. جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه به صورت تصادفی و حضور اعضای جامعه پزشکی در دفتر اداره آموزش مداوم و توزیع آن در حین اجرای برنامه های آموزش مداوم در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که از بین ۴۵۰ پرسشنامه ارائه شده تعداد ۳۶۰ تکمیل و برگردانده شدند. با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. روایی ظاهری، اعتبار پرسشنامه به تایید اساتید دانشگاه و کارشناسان EDC تبریز رسید. و پایایی مطالعه باتوجه به آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۹۹ می باشد.

**نتایج:** مطالعه در قالب سیزده سؤال طراحی شده و با استفاده از روش لیکرت به صورت مقیاس های یعنی: خیلی موافقم=۴، موافقم=۳، مخالفم=۲، خیلی مخالفم=۱ منظور شده بود و نتایج با میانگین توزیع فراوانی مطلق و اولویت بندی یعنی: ۱- امکان به روز رسانی دانش، مهارت ها و دیدگاهها ۳/۷۷، ۲- امکان دسترسی به آخرین دستاوردهای علمی و تکنولوژیکی ۳/۷۷، ۳- توسعه آموزش های مجازی موجب کاهش مشکلات شغلی می شود ۳/۷۷، ۴- امکان تولید سریع CD های آموزشی و کتب الکترونیکی ۳/۷۷، ۵- امکان دسترسی به مجلات علمی، آموزشی و پژوهشی ۳/۷۱، ۶- توسعه و بهبود روش های موثر یادگیری ۳/۷۱، ۷- توسعه آموزش الکترونیکی موجب ایجاد شبکه مجازی وسیع کاربران را فراهم می نماید ۳/۶۸، ۸- اقتصادی بودن هزینه های تولید و عرضه ۳/۶۵، ۹- به لحاظ تغییرات سریع، آموزش الکترونیکی پاسخ مطلق به نیازهای شهروندان شهری، عوامل زیست محیطی و مصرف انواع مواد سوختی می شود ۳/۶۵، ۱۱- فرامکانی و فرازمانی بودن این آموزش ۳/۶۱، ۱۲- استفاده بهینه از وقت و امکانات آموزشی ۳/۵۸، ۱۳- امکان دسترسی آسان برای پزشکان ۳/۵۲.

**نتیجه گیری:** در این مطالعه مشمولین قانون آموزش مداوم به امکان به روز رسانی دانش، مهارت ها و دیدگاهها بالاترین اهمیت را قائل بودند و امکان دسترسی آسان برای پزشکان را از درجه اهمیت کمتری قائل بودند. امید است برنامه ریزان و تصمیم گیران از نتایج بررسی در برنامه ریزی ها جهت بهبود و ارتقاء کیفیت برنامه ها حسن استفاده را انجام دهند.

**واژه های کلیدی:** اعضای جامعه پزشکی، برنامه های آموزش مداوم، آموزش مجازی

ناکافی به آموزش نسخه نویسی، عدم تنوع کافی بیماران بخش و درمانگاه، عدم رویکرد سیستماتیک و بالینی به مشکلات بیماران در ارائه ها، عدم استفاده از روش های نوین ارزشیابی بالینی در پایان دوره برای کارورزان بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به وجود مشکلاتی که در زمینه آموزش کارورزان مشاهده می گردد تدوین برنامه مشخص آموزشی برای کارورزان در هر بخش از سوی مسئولین آموزش و ملزم ساختن گروهها در اجرای این برنامه و پایش مستمر کیفیت آموزش در گروهها از طریق بازدیدهای ادواری و ارائه بازخورد موثر می تواند نقش مهمی در ارتقاء کیفیت آموزش کارورزان داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** بهره وری، کیفیت، آموزش بالینی

A-10-136-1

### انیمیشن های کامپیوتری در آموزش علوم پزشکی: یک فناوری کاربردی و موثر در ارتقاء کیفیت آموزش (E)

شیوا روشن میلانی، مرتضی متذکر، احسان صبوری، فاطمه خردمند

گروه فیزیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه  
shiva\_muk@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه با رشد فناوریهای نوین اطلاعاتی-ارتباطی، رایانه و نرم افزارهای آموزشی، نظامهای آموزشی سنتی به سختی متحول شده اند، اما مطالعات مقایسه ای کافی برای مسجل کردن اثربخشی این فناوریها از جمله کاربرد انیمیشن در ارتقاء یادگیری، وجود ندارد. تعیین میزان اثربخشی و رضایتمندی آموزش بر اساس نمایش انیمیشن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه هدف این مطالعه است.

**روش کار:** ۵۵ دانشجوی رشته پزشکی و مامائی تحت این فرآیند قرار گرفتند. در ابتدای هر جلسه مباحث تئوری طبق معمول با استفاده از power point و board itewh تدریس میشد. سپس دانشجویان تحت آزمون test pre قرار می گرفتند. این آزمون شامل سئوالات تستی-تشریحی بود که سه سطح حیطه شناختی (دانش، فهمیدن و تحلیل) را می سنجد. بعد از جمع آوری پاسخ ها، انیمیشن مربوط به محتوی بحث به نمایش گذاشته و سپس مجددا بدون اطلاع قبلی آزمون test post با سئوالات عینایکسان تکرار میشد. برای تحلیل پاسخ ها، میزان پاسخ صحیح به سئوالات هر سطح به تفکیک و از سقف ۱۰۰ (نمره کامل) محاسبه شد. سپس میانگین نمرات دانشجویان برای هر سطح، بین دو گروه test pre و test post با آزمون من ویتینی مقایسه شدند.

**نتایج:** تفاوت معنی داری در سطوح دانش و فهمیدن، بین test pre و test post مشاهده نشد اما در سطح یادگیری تحلیل میانگین نمرات دانشجویان از  $6.5 \pm 47.2$  در test pre به  $5.5 \pm 72$  در test post افزایش معنی داری نشان داد.

**نتیجه گیری:** کاربرد انیمیشنهای کامپیوتری باعث ارتقاء توانمندی دانشجویان در قدرت تحلیل دروس تئوری و افزایش رضایتمندی آن ها می شود اما یافتن ایده آل ترین زمان و روش به کارگیری انیمیشن در آموزش پزشکی مطالعات بیشتری را می طلبد.

**واژه های کلیدی:** انیمیشن، آموزش پزشکی، یادگیری

A-10-165-1





A-10-245-1

مقایسه تاثیر ارائه درس توسط استاد با دانشجو بر میزان

یادگیری و ایجاد انگیزه در دانشجویان (E)

محمدعلی رضائی، طیبه سمیعی زاده، ندا محمدی نیا

دانشکده پرستاری ایران شهر

ezaei47@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری مؤثر بیش از هر چیز، نتیجه یاددهی خوب است که در یک محیط یادگیری مناسب و از طریق روش های خلاق کسب شود. هدف از انجام این پژوهش، تغییر در شیوه یاددهی سنتی سخنرانی و استاد محور با استفاده از روش مشارکت دادن دانشجویان بهداشت خانواده در تدریس و مقایسه تاثیر آن بر میزان یادگیری و انگیزه آنان می باشد.

**روش کار:** مطالعه نیمه تجربی که در کلاس بهداشت محیط دانشجویان بهداشت خانواده ترم ۳ صورت گرفت. کل ۱۶ جلسه درس به دو بخش ۸ جلسه ای تقسیم شده و هر بخش به شیوه سخنرانی توسط استاد مربوطه و توسط دانشجویان داوطلب تدریس شد و پس از اتمام امتحان پایان ترم، پرسشنامه توسط دانشجویان تکمیل گردیده و اطلاعات با استفاده از نرم افزار spss و آزمونهای تی زوج و آزمون ویل کاکسون آنالیز شد.

**نتایج:** نشان داد انگیزه برای مبادله اطلاعات در دانشجویان و فرصت رجوع به اینترنت و مطالعات خارج از کلاس در ارائه درس توسط دانشجویان طوری معنی داری بیشتر از روش دیگر بوده است. به ترتیب (۵/۸۲٪ در برابر ۷۷/۵٪) و (۵/۸۲٪ در برابر ۷۵٪)  $p: 0.05$ . ۶۵٪ دانشجویان علاقمند بودند در این روش در دروسهای دیگر هم استفاده شود. میانگین نمرات حیطه ادراکی در دروس تفاوت معنی داری نداشت اما در حیطه شناختی و میانگین کل در روش سخنرانی دانشجویی به طور معنی داری پایین تر بود (۳/۱۳ در برابر ۷/۱۷ و ۲/۱۴ در برابر ۷/۱۶)  $p: 0.05$ .

**نتیجه گیری:** روش مشارکتی برای درک عمیقتر دروس، ایجاد انگیزه و علاقمندی به مطالعه در دانشجویان مؤثر بوده و پیشنهاد می شود در دانشگاه ها استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** سخنرانی، روش آموزشی، مشارکتی، یادگیری، انگیزه

A-10-446-2

ارائه الگوی آموزشی report morning در تدریس دروس

تخصصی علوم پایه (E)

قاسم مسیبی، علی قضاوی

دانشکده پزشکی اراک سردشت

gmosayebi@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از روش های رایج جهت تدریس دروس علوم پایه به ویژه دروس تخصصی مانند ایمنولوژی، فیزیولوژی، بیوشیمی و..... تقسیم بندی سر فصلهای دروس مربوطه و ارائه توسط چند استاد به صورت مجزا می باشد. در این روش هر استاد سر فصل مربوط به خود را تدریس می کند. این روش

مقایسه یادگیری دانشجویان پزشکی با دو روش آموزش

سنتی و آموزش الکترونیکی (E)

رحیم رونوفی، صدیقه نجفی پور

دانشگاه علوم پزشکی جهرم، مرکز مطالعات و توسعه

sarahim@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از عوامل تاثیر گذار بر یادگیری دانشجویان و افزایش انگیزه آنان استفاده از روش های نوین آموزش و به کارگیری فناوری های آموزش الکترونیکی در کنار روش های آموزش سنتی است. از این جهت پژوهشگر مطالعه ای به منظور مقایسه یادگیری دانشجویان پزشکی مقطع فیزیولوژی در درس عفونی با دو روش آموزش سنتی و آموزش الکترونیکی انجام داد.

**روش کار:** در این مطالعه نیمه تجربی مدرس تمامی واحد تنوری بلاک عفونی برای دانشجویان پزشکی ورودی ۸۵ به روش سنتی (سخنرانی) در ۱۲ جلسه برگزار نمود و جهت کل دانشجویان پزشکی ورودی ۸۶ تا ۶ جلسه تدریس از روش سخنرانی و برای ۶ جلسه دیگر از روش سخنرانی همراه با ارسال پیام استفاده شد. روز قبل از برگزاری کلاس دو الی سه سوال کلیدی مرتبط به موبایل دانشجویان ورودی ۸۶ ارسال گردید پس از اتمام بلاک عفونی از دانشجویان امتحان گرفته شد. نمره نهایی بر اساس میانگین نمرات از امتحان پایانی بود. رضایت دانشجویان ۸۶ از دو روش تدریس با استفاده از فرم پرسشنامه بررسی گردید. از آمار توصیفی و تست تی زوجی با استفاده از نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل انجام شد.

**نتایج:** بین میانگین نمرات بلاک عفونی دانشجویان ورودی ۸۵ با روش آموزش سخنرانی با میانگین نمرات دانشجویان ورودی ۸۶ با موضوعات مشترک با روش سخنرانی همراه با ارسال پیام تفاوت معناداری وجود داشت ( $p < 0.01$ ). مقایسه میانگین نمره درس عفونی دانشجویان پزشکی ۸۶ در دو روش تدریس سخنرانی و سخنرانی همراه با ارسال پیام نشانگر تفاوت معناداری با ( $p < 0.01$ ) بود. آزمون تی مستقل نشان داد که بین میزان رضایت دانشجویان ۸۶ از تدریس بلاک عفونی به روش سخنرانی بدون ارسال پیام با روش سخنرانی همراه با ارسال پیام تفاوت معناداری از نظر آماری وجود داشت ( $p < 0.01$ ). گردد نتایج نشان داد آموزش سخنرانی همراه ارسال پیام در ۵۶ درصد به میزان زیاد باعث ایجاد انگیزه و علاقه به خواندن مطالب درسی در دانشجو می گردد. در ۵۰ درصد به میزان زیاد باعث حضور دانشجویان در کلاس و آگاهی از نقاط ضعف و قوت خود و ایجاد فرصتی جهت یادگیری مستقل در یادگیری دانشجو می گردد.

**نتیجه گیری:** ادغام روش های آموزش الکترونیکی با روش های سنتی آموزش بر حسب موقعیت، بر میزان یادگیری، مشارکت دانشجویان و فعال نگه داشتن فضای کلاس مؤثر است.

**واژه های کلیدی:** یادگیری، روش سخنرانی، آموزش از طریق ارسال پیام

موبایل، دانشجویان

A-10-328-2



آموزشی باعث افزایش میانگین نمرات در فصولی که با این الگو تدریس شده، می‌گردد

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، مدل گزارش صبحگاهی، علوم پایه A-  
10-575-1

### دیدگاه دانشجویان کارشناسی مامایی دانشگاه علوم پزشکی

#### مشهد در مورد ارائه بهداشت جامعه نگر به روش آموزش

#### الکترونیک (E)

طلعت خدیوزاده، فاطمه عرفانیان

دانشکده پرستاری و مامایی،  
erfanianf@mums.ac.ir

**مقدمه:** توسعه سریع تکنولوژی وابستگی جوامع به تکنولوژی اطلاعات را افزایش داده است. امروزه در آموزش عالی سخن از بهسازی فرآیند یادگیری می‌باشد و به کارگیری رایانه و اینترنت در این امر توصیه می‌گردد. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان کارشناسی مامایی در مورد ارائه بهداشت جامعه نگر به روش آموزش الکترونیک انجام گردید.

**روش کار:** جهت تدریس بهداشت جامعه نگر به ۲۴ دانشجوی کارشناسی مامایی، ابتدا یک سخنرانی کوتاه ارائه گردید. سپس دانشجویان در زمینه استفاده از برنامه آموزش الکترونیک توجیه، خودارزیابی ابتدای برنامه را تکمیل و نمره خود را از طریق سایت دریافت نمودند. سپس برنامه آموزش الکترونیک بهداشت جامعه نگر ارائه شده توسط موسسه بین المللی USAID را زیر نظر مدرس دریافت نمودند. ضمن آموزش الکترونیک به پرسشهای آنان راجع به محتوی آموزشی پاسخ داده شد. در پایان نظرات دانشجویان درباره آموزش الکترونیک با استفاده از ابزار ارزشیابی جلسه آموزشی الکترونیک گردآوری شد.

**نتایج:** در بررسی نظرات دانشجویان، حدود ۸۰٪ استفاده از سایت را آسان بیان نمودند. از نظر ۶۸٪ دانشجویان مطالب سایت خوب سازماندهی و پیگیری آن آسان بود. ۵۸٪ بیان نمودند مطالب سایت با نیازهای آموزشی و یادگیری‌شان تناسب داشت. ۵۹٪ حین استفاده از سایت به کمک مربی نیاز داشتند. ۶۸/۵٪ خودارزیابی رادر ارزیابی میزان آموخته های خود مفید بیان نمودند. ۶۷/۵٪ از آنان استفاده از این روش را در کنار سخنرانی مفید بیان نمودند. ۵۷/۸٪ بیان نمودند مجدداً از این روش استفاده خواهند نمود. یادگیری از دیدگاه ۴۸٪ از دانشجویان عمیق، ۴۳٪ متوسط و ۹٪ از موارد سطحی بود.

**نتیجه‌گیری:** به کارگیری روش آموزشی الکترونیک به منظور ارتقاء شناخت دانشجویان و افزایش اثربخشی آموزش توصیه می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش الکترونیک، یادگیری، دانشجو، بهداشت جامع  
A-10-630-3

### بررسی میزان خودکارآمدی کامپیوتری دانشجویان دانشگاه

#### علوم پزشکی مشهد (E)

دارای معایب متعددی است از جمله امکان دارد ارتباط منطقی که بین فصل‌ها و مختلف وجود دارد از بین برود. برخی از مطالب حذف و برخی از مطالب به صورت تکراری توسط اساتید ارائه شود. ممکن است بین اساتید در ارائه درس تعامل و همخوانی وجود نداشته باشد، که این کار موجب سردرگمی دانشجو می‌شود. در این شیوه دانشجو غیر فعال است و استاد متکلم وحده می‌باشد. یکنواختی در ارائه درس باعث خستگی دانشجو و کاهش سطح یادگیری می‌گردد. گاهی برخی مطالب به دلیل فراموشی حذف یا حتی ممکن است یک مطلب چند بار به طور مجزا توسط چند استاد ذکر گردد. متأسفانه گاهی موارد نیز یک تضاد علمی بین اساتید بوجود می‌آید. در روش جدید که الگو گرفته از فرآیند آموزشی گزارش صبحگاهی است، دروس تخصصی علوم پایه با حضور همزمان چند استاد ارائه می‌شود. اهداف مطالعه عبارت است از: ۱- ارائه و به کار بردن روش report morning در تدریس دروس علوم پایه به عنوان یک رویکرد نوین آموزشی ۲- ایجاد فضای تعامل و بحث چندگانه بین دانشجویان و اساتید ۳- مداخله فراگیران در امر یادگیری و ایجاد فضای متنوع و فعال روانشناختی برای دانشجویان ۴- ارتقاء سطوح یادگیری فراگیران از سطح دانش به سطوح مهارت و تجزیه و تحلیل

**روش کار:** در این مطالعه نیازسنجی اولیه به عمل آمد، با هماهنگی اساتید درس، یک طرح درس بر اساس ارائه الگوی report morning طراحی گردید. در جلسات جداگانه ای، هماهنگی های لازم بین اساتید در چگونگی ارائه و حضور با هم در جلسه درس قبل از اجرا، فرآیند آموزشی به عمل آمد. قبل از اجرایی کامل فرآیند به صورت پایلوت دو فصل با شیوه جدید و دو فصل با شیوه قبلی اجرا شد و نظر دانشجویان از شیوه ارائه پرسیده شد. در هر جلسه استادی که آن درس را ارائه می‌دهند شرکت می‌کنند. بر اساس برنامه از قبل تنظیم شده هر استاد مطالب را ارائه و به بحث خواهد گذاشت و ضمن اینکه سایر اساتید نیز توضیحات تکمیلی را ارائه می‌دهند دانشجو نیز وارد بحث خواهد شد. جهت ارزیابی هم از نظرات دانشجویان و هم از آزمون تستی و تشریحی استفاده شد. از فراگیران در خصوص رضایت و یا عدم رضایت از شیوه آموزش به صورت پرسشنامه باز، نظر سنجی به عمل آمد.

**نتایج:** اکثر دانشجویان بیان داشتند که این شیوه از جذابیت بهتری برخوردار است. احساس خستگی کمتری در مقایسه با روش قبلی، دارد. ۸۰ درصد دانشجویان ذکر کردند که مطالب را با این شیوه به دلیل اینکه دانشجو و اساتید وارد بحث می‌شدند بهتر فرا می‌گرفتند. با مقایسه میانگین نمرات در سر فصلهای که با حضور همزمان چند استاد ارائه شده بود با روش قبلی مشخص گردید که سطح یادگیری در شیوه جدید در مقایسه با روش یک استادی با لاتر است. میانگین نمرات در روش جدید بالاتر از روش قبلی است. نکته جالب اینکه توانایی فراگیران در پاسخ به سئوالات تشریحی و تحلیلی در موضوعاتی که توسط چند استاد ارائه شده بود بهتر از شیوه قبلی بود.

**نتیجه گیری:** در شیوه تدریس بر اساس الگوی report morning بین اساتید گروه در ارائه درس هماهنگی و تعامل بیشتری برقرار می‌گردد. این شیوه به دلیل تنوع در ارائه مطالب و کاهش خستگی و مشارکت فراگیر در ارائه نظر، باعث افزایش انگیزه در فراگیران و افزایش سطح یادگیری می‌گردد. همچنین حضور چند استاد در یک جلسه باعث تبادل اطلاعات و افزایش سطح اطلاعات اساتید در تمام سر فصل های یک درس می‌گردد، که از این جهت دانشجو بهتر می‌تواند ارتباط بین فصول مختلف را درک کند. نتایج حاصل از ارزیابی پایان ترم به عنوان یک شاخص بهبودی نشان می‌دهد که اجرای این فرآیند



محمدحسین زاده، نیره هوشیار

EDCمشهد

hoseinzadehm3@mums.ac.ir

**مقدمه:** مهارت های مخاطبان (دانشجویان) در کار با کامپیوتر، یکی از عناصر کلیدی برای ورود به عرصه آموزش های مجازی و استفاده از مزایای آن است لذا بررسی وضعیت موجود در این خصوص، قبل از ورود به این عرصه حائز اهمیت است. بدین جهت هدف این مطالعه بررسی میزان خودکارآمدی کامپیوتری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد است.

**روش کار:** جامعه آماری این پژوهش توصیفی را تمامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی در سال ۱۳۸۹ تشکیل می دهند. نمونه گیری به شیوه در دسترس انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ۳۵ گویه ای محمدحسین زاده و همکاران (۱۳۸۹) است که ۴ مولفه را ارزیابی می نماید و روایی آن توسط متخصصان تایید شده. پایایی پرسشنامه در این پژوهش از طریق محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۳ تعیین شد. ۸۰ نفر به پرسشنامه ها پاسخ دادند.

**نتایج:** نتایج نشان داد ۸۳٪ پاسخگویان زن و ۱۷٪ مرد و رشته اکثر آنان پزشکی است. میانگین نمره کلی پاسخگویان از ۱۴۰ امتیاز پرسشنامه، ۱۰۱ (۲/۹ از ۴) بوده و میانگین مهارت های کامپیوتری دانشجویان در مولفه مهارت های کار با فایل و نرم افزار ۳/۳، مهارت های ابتدایی کار با کامپیوتر ۳/۲، مهارت های کار با اینترنت ۳/۱ و مهارت های پیشرفته کار با کامپیوتر ۲/۳ از ۴ است. همچنین آزمون مقایسه میانگین با یک ارزش ثابت (ارزش=۳) نشان داد که مهارت های پیشرفته کار با کامپیوتر به طور معناداری از نقطه مطلوب ۳ کمتر است.

**نتیجه گیری:** براساس نتایج می توان گفت دانشجویان این دانشگاه دارای مهارت نسبتا قابل قبولی در مهارت های کار با کامپیوتر (بجز مهارت های پیشرفته کامپیوتری) هستند که این می تواند برای توسعه آموزش های الکترونیکی در این دانشگاه نویدبخش باشد. البته باید اقدامات لازم در خصوص آموزش مهارت های پیشرفته کامپیوتری برای این دانشجویان انجام گیرد.

**واژه های کلیدی:** خودکارآمدی، خودکارآمدی کامپیوتری، دانشجویان پزشکی

A-10-1079-1

مدرس بالینی شایسته: تجارب مریبان و دانشجویان پرستاری (E)

رقیه نظری، عیسی محمدی

آمل خیابان طالب آملی کوی فیاض بخش

roojayanaz@yahoo.com

**مقدمه:** شایستگی مدرس بالینی، اساسی ترین عامل برای ایجاد موفقیت مطلوب در تحقق اهداف آموزش به شمار می رود. شایستگی مدرس بالینی مفهوم ثابت، یکسان و واحدی ندارد و سازمان های آموزشی از جمله مریبان و دانشجویان آن را با معانی مختلفی تعریف می کنند. لذا این مطالعه با هدف تبیین تجارب دانشجویان و مریبان پرستاری از مدرس بالینی شایسته و کشف معنی شایستگی مدرس بالینی انجام گردید.

**روش کار:** این مطالعه در سال ۱۳۸۸ با رویکرد کیفی انجام گردید. ۲۲ مشارکت کننده شامل ۱۲ دانشجوی پرستاری و ۱۰ مدرس بالینی مورد مصاحبه قرار گرفتند. داده ها با مصاحبه باز و یادداشتهای در عرصه جمع آوری گردید و به روش تحلیل محتوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** تجزیه تحلیل مصاحبه ها به شکل گیری ۵ درونمایه، به عنوان عناصر اصلی برای معنا یا تعریف شایستگی مدرس بالینی، منجر گردید. این درون مایه ها عبارتند از: توانایی برقراری ارتباط موثر، رعایت شان دانشجویی، علمی و به روز بودن، صلاحیت بالینی و صلاحیت آموزشی. بنا براین مدرس بالینی شایسته کسی است که کل و همه جانبه نگر باشد یعنی عناصر پنجگانه شایستگی را توأم و در تعامل با هم دارا باشد.

**نتیجه گیری:** تجارب شرکت کنندگان در این مطالعه حاکی از آنست که شایستگی یک مدرس بالینی مفهومی چند بعدی است و یک مدرس بالینی شایسته کل و همه جانبه نگر است. ابعاد این همه جانبه نگر و کل نگر در مقایسه با مطالعات دیگر یکسان نبوده و این نتایج متفاوت می تواند برای مدیران آموزشی جهت به کارگیری و توانمند سازی مدرسان بالین مفید بوده و در برنامه ریزی آموزش های ضمن خدمت و ارزشیابی و ارتقای مریبان کمک کننده باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پرستاری، آموزش بالینی، مدرس بالینی، شایستگی

A-10-52-1

استفاده از تجربیات آموزشی دانشجویان سال بالاتر اتاق عمل

بر آموزش بالینی دانشجویان ترم سوم در کار آموزی رفتار در

اتاق عمل (E)

اسیه مبارکی، اکبر رستمی نژاد

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
mobarakiasea@yahoo.com

**مقدمه:** فارغ التحصیلان اتاق عمل قشری از جامعه خدمات درمانیمی باشند که مستقیما با سلامتی انسان ها سر و کار دارند و هر چه از نظر علمی و عملی پر بار تر باشند، می توانند خدمات بهتری ارائه دهند. در این میان چگونگی کسب علم و مهارت که منجر به یادگیری عمیق و با دوام شده و بتواند کارایی بیشتری در میان فارغ التحصیلان ایجاد کند از دیر باز مورد توجه طراحان و برنامه ریزان آموزشی بوده است. با توجه به اینکه روش های سنتی توان پاسخگویی به نیازها و خواسته های جامعه را ندارد. استفاده از روش های بدیع و خلاق کارشناسان و ترکیب آن ها با روش های سنتی می تواند به امر تعلیم و تربیت در اتاق عمل و بیهوشی مجرب تر کمک نماید و از تجربیات دانشجویان دوره سال بالاتر برای آموزش دانشجویان ترم سوم در کار آموزی استفاده نمود. لذا هدف از این پژوهش استفاده از تجربیات آموزشی علمی و عملی دانشجویان سال بالاتر اتاق عمل در آموزش بالینی دانشجویان ترم سوم در کار آموزی رفتار در اتاق عمل همان رشته می باشد.

**روش کار:** این فرآیند به صورت تجربی بر ۲۴ نفر دانشجوی ترم سوم رشته اتاق عمل که به دو گروه ۱۲ نفری پس از اخذ اجازه از دانشجویان تقسیم شدند یک گروه زیر نظر دانشجویان ترم بالاتر که کار آموزی تکنیک اتاق عمل



**نتایج:** از مجموع ۱۹۲ دانشجوی مورد مطالعه، بیش از یک سوم نمونه ها (۳۶/۷٪) پسر و ۶۳/۳٪ دختر بودند. در مجموع ۳۸٪ استفاده از یک سبک یادگیری (تک سبکی) و ۶۲٪ استفاده از چند سبک یادگیری (چند سبکی) را ترجیح می‌دادند. از بین دانشجویان چند سبکی ۳۷/۸٪، ۱۷/۶ و ۴۴/۵٪ به ترتیب استفاده از دو سبک، سه سبک و چهار سبک را ترجیح می‌دادند. از بین دانشجویان تک سبکی ۴۲/۵٪، ۳۱/۵٪ و ۵/۵٪ به ترتیب استفاده از سبک شنیداری، خواندن-نوشتن، عملکردی و دیداری را ترجیح می‌دادند. در مجموع استفاده از سبک های دیداری، شنیداری، خواندن-نوشتن و عملکردی به ترتیب مربوط به ۳۷٪، ۷۱/۴٪ و ۵۸/۹٪ و ۶۰/۹٪ نمونه های پژوهشی بود. ارتباط معنی داری بین جنس و استفاده از سبک دیداری وجود داشت (p=۰/۰۰۷).

**نتیجه گیری:** سبکهای غالب دانشجویان مورد مطالعه به ترتیب شنیداری، خواندن-نوشتن، عملکردی و دیداری بود. پیشنهاد می‌گردد روش های تدریس با در نظر گرفتن ترجیحات دانشجویان در استفاده از سبک های یادگیری آنان تدوین گردد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان علوم پزشکی، سبک های یادگیری VARK، ایلام  
A-10-297-1

### بررسی نظرات دانشجویان طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی تهران در مورد کاربرد راهنمای یادگیری (E)

حوریه محمدی کناری

دانشکده طب سنتی دانشگاه تهران  
hmk1358@gmail.com

**مقدمه:** راهنمای یادگیری نقش مهمی در تسهیل یادگیری فراگیران دارد و همانند معلمی عمل می‌کند که به طور شبانه روزی کنار دانشجو بوده، به او می‌گوید که در هر مرحله از مطالعه چه کاری را باید انجام دهد. شرح محتویات راهنمای یادگیری بستگی به اهداف آن دارد و می‌تواند شامل مروری بر دوره، نتایج مورد انتظار یادگیری، پیش نیازها، جدول زمانی، فرصت ها و راهبردهای یادگیری، اطلاعات مربوط به ارزیابی، چگونگی تماس با اساتید باشد. راهنما را می‌توان به گونه ای طراحی نمود که موجب تشویق دانشجویان برای تعامل بیشتر با موضوع از طریق سوال و جواب گردد و در عین حال فعالیت های دانشجویان را پیش کرده و با تمرینات خودارزیابی، حصول اهداف از پیش تعیین شده را تضمین نماید. راهنما می‌تواند به صورت یک پوشه کار یا ثبت اطلاعات دانشجویان نیز طراحی گردد. علاوه بر این راهنما می‌تواند در برگزیده نوشته های برداشته شده از سایر منابع یا بخشی از یک مقاله یا کتب و یا اطلاعات جدید در موضوعی خاص باشد. در صورتی که راهنمای یادگیری به درستی آماده شده باشد، می‌تواند در فرآیند آموزشی به عنوان ابزار مدیریتی تلقی گردد که هم معلم و هم دانشجو را نسبت به مسئولیتهای تعیین شده برای یادگیری ترغیب می‌نماید.

**روش کار:** برای اجرای این طرح، جزوه ای شامل تعریف، ضرورت وجود راهنمای یادگیری، اهداف و شیوه های نگارش آن تهیه و برای اساتید درس کلیات و امور طبیعی ارسال شد و از آن ها خواسته شد بر این اساس، راهنمای یادگیری درس مورد نظر را آماده نمایند. راهنمای یادگیری به همراه

داشتند با کمک مربیان به یاد گیری مهارت های بالینی در ترم تحصیلی پرداختند و گروه دیگر فقط با مربی، کار آموزی را گذراندند. در آخر ترم ارزیابی گروهها با استفاده از چک لیست یکسان انجام؛ ومیانگین نمرات دو گروه در آخر مورد مقایسه قرار گرفت و سپس نظرات با استفاده از پرسشنامه ۲۰ سوالی دریافت شد. اطلاعات حاصله از پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج ارزیابی نمرات دانشجویان در پایان ترم نشان داد که سطح نمرات دانشجویان گروهی که از تجربیات دانشجویان سال بالاتر استفاده می‌کردند زیر نظر مربی خیلی بالاتر از دانشجویانی بود که فقط از مربی استفاده کرده بودند و نظرات دانشجویان نشان داد ۹۴ درصد دانشجویان معتقد بودند که این روش آموزشی باعث افزایش انگیزه ودانش دانشجویان بالاتر به دلیل آموزش دادن به دانشجویان ترم پایین می‌شود و ۹۶ درصد افزایش قدرت بیان دانشجویان سال بالا را عنوان نمودند. ۹۰ درصد معتقد بودند که با این روش انگیزه وعلاقه در دانشجویان ترم پایین به صحنه بالینی برای یادگیری افزایش می‌یابد. ۷۰ درصد معتقد بودند تعامل آموزشی بین دانشجویان ترمهای متفاوت بهتر انجام می‌شود.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت شغلی فارغ التحصیلان این رشته ورشته هایی که باید مهارت های بالینی فرا بگیرند، از این روش می‌توان با حضور مستمر مربیان در محیط بالینی از روش های جدید آموزشی و به صورت مکمل روش های سنتی از تجربیات دانشجویان سال بالاتر در آموزش مهارت های بالینی دانشجویان ترم پایین تر به محیط کار آموزی به منظور ارتقاء پیشرفت تحصیلی وهمچنین افزایش یادگیری عمیق تر استفاده نمود.

**واژه‌های کلیدی:** تجربیات آموزشی دانشجویان - اتاق عمل - آموزش بالینی - کار آموزی رفتار در اتاق عمل  
A-10-152-3

### بررسی سبک های یادگیری دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی ایلام؛ ۱۳۸۹ (E)

نورخدا صادقی فرد، هادی پیمان، منیره محمد حسن نهال، جمیل صادقی فرد، مروت طاهری کلانی

ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، معاونت آموزشی، تحقیقات و فناوری  
sadeghifard@gmail.com

**مقدمه:** تعیین سبک های غالب دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه می‌تواند راهنمای مناسبی برای گروههای آموزشی و اساتید باشد تا با تدوین روش های تدریس مناسب، مطالب درسی را به نحو مطلوبی به فراگیران انتقال دهند. مطالعه ی حاضر با هدف تعیین سبک های یادگیری دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ صورت گرفته است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی ۱۹۲ نفر از دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی ایلام به روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه استاندارد سبک های یادگیری VARK صورت گرفت. تجزیه و تحلیل های داده ها بر اساس راهنمای پرسشنامه و نرم افزار SPSS صورت گرفت.



حاضر به همکاری بوده اند، طی سه کارگاه آموزشی (یک کارگاه کشوری، یک کارگاه استانی، یک کارگاه دانشگاهی) انجام شده است. ابزار مطالعه پرسشنامه‌های محقق ساخته شامل ۳ پرسش باز و ۲۰ سوال در چهار زمینه آموزشی و پژوهشی، اقتصادی و مالی، اداری و روانی اجتماعی بوده که در طیف لیکرت تنظیم و درجه اهمیت از خیلی زیاد (۴) تا خیلی کم (۱) در نظر گرفته شده است. روایی محتوایی پرسشنامه با نظر ۵ تن از خبرگان و پایایی آن با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ (۰/۷۲) به دست آمده است. داده ها با نرم افزار SPSS و با روش آماری توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل گردیدند.

**نتایج:** شرکت کنندگان در این مطالعه ۳۴ نفر زن، ۴۴ نفر مرد که ۶۸ نفر آن ها متاهل و ۱۰ نفر مجرد، ۱۹ نفر مری و ۶۹ نفر استادیار و بالاتر و ۲۵ نفر سابقه بیش از پانزده سال تدریس و ۵۲ نفر با سابقه کمتر از پانزده سال تدریس بوده اند. بیشترین عامل توانمند ساز با میانگین ۳/۸۳ از ۴ مربوط به عوامل آموزشی و پژوهشی بوده و کمترین عامل با میانگین ۲/۶۷ مربوط به مسائل اداری بوده است. همچنین عوامل اقتصادی و مالی با میانگین ۳/۶۳ از ۴ دومین درجه و عوامل انگیزشی یا روانی اجتماعی، سومین درجه از اهمیت را به خود اختصاص داده‌اند. آزمون آماری تی مستقل اختلاف معناداری بین نظر زنان و مردان و نیز دیگر متغیرها از جمله رشته تحصیلی و رتبه شرکت کنندگان نشان نداد.

**نتیجه گیری:** بحث و نتیجه گیری یافته‌ای این تحقیق نشان داد که اعضای هیأت علمی دانشگاه ها برای توانمندی و تخصص در آموزش و پژوهش بیش از سایر عوامل اهمیت قائل هستند و برای توجه بیشتر به مسائل اداری و بوروکراسی ارزش کمتری قائل بوده‌اند. همچنین یافته‌های این تحقیق لزوم توجه و التفات به عوامل اقتصادی و مالی ویا به عبارتی مشکلات معیشتی اساتید را به دست اندرکاران و متولیان آموزش یادآوری می‌کند.

**واژه‌های کلیدی:** عوامل، توانمندسازی اساتید، اعضای هیأت علمی دانشگاه

A-10-339-2

### بررسی رابطه کیفیت زندگی کاری و رضایت شغلی اعضای

#### هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز در سال ۸۹ (E)

ربابه نسیانی، نسرین نورشاهی، علیرضا پیرخانفی، بهلول رحیمی

دانشگاه آزاد اسلامی تبریز

r.nesyani@gmail.com

**مقدمه:** هدف کلی تحقیق حاضر تعیین رابطه کیفیت زندگی کاری و رضایت شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز است.

**روش کار:** روش این تحقیق توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جامعه آماری شامل اعضا هیئت علمی اعم از پزشکی و غیر پزشکی (تمام وقت و نیمه وقت) در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ برابر با ۵۳۵ نفر می‌باشد. بر اساس فرمول کوکران نمونه آماری به تعداد ۲۲۸ نفره روش تصادفی نسبی انتخاب گردید. ابزارهای جمع آوری داده ها شامل دو پرسشنامه کیفیت زندگی کاری والتون و پرسشنامه رضایت شغلی می‌باشد. از نظر روایی پرسشنامه ها استاندارد و پایایی از طریق آلفای کرونباخ ۸۶٪ به دست آمد. پس از تهیه و توزیع جمع آوری، تجزیه و تحلیل، نتایج حاصله از فرضیات تحقیق عبارتند از اینکه: بین پرداخت منصفانه، محیط کاری ایمن و بهداشتی، تأمین فرصت رشد و امنیت

راهنمای مطالعه و اصول یادگیری در بالغین در شروع ترم (اولین جلسه این درس) در اختیار دانشجویان ترم یک طب سنتی قرار گرفت. در پایان ترم فرم نظرسنجی به دانشجویان مذکور داده شد تا نظرات آن ها در مورد قسمتهای مختلف این راهنما ارزیابی گردد. اطلاعات به دست آمده با نرم افزار excel تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** ۹۲/۶٪ از دانشجویان تأثیر دانستن اهداف هر درس و پیش نیازهای ارائه شده برای درک بهتر مفاهیم درسی را زیاد و بسیار زیاد ارزیابی نمودند. ۶۴٪ تأثیر ارائه راهنمای یادگیری برای آشنایی با اساتید و شیوه های تدریس آنان را زیاد و ۶۴٪ تأثیر خود ارزیابی موجود در راهنما را بسیار زیاد دانسته اند و ۶۸/۶٪ ارائه راهنمای یادگیری در ابتدای هر درس را ضروری شمردند. ۱۶/۶٪ دانشجویان دانستن اصول یادگیری در بالغین را برای آموزش مفید و بقیه (۸۳/۴٪) متوسط ارزیابی کردند. ۶۸٪ نیز راهنمای یادگیری ارائه شده در درس کلیات و امور طبیعی را خوب ارزیابی نمودند.

**نتیجه گیری:** راهنمای یادگیری با کتاب درسی فرق داشته و به عنوان پاسخی است در مقابل تغییرات انجام شده در برنامه درسی، چالش انفجار اطلاعات و شیوه های مختلف یادگیری که ۳ نقش اساسی در تسهیل یادگیری دارد: کمک به مدیریت یادگیری دانشجو، تمرکز بر فعالیت های دانشجو در ارتباط با یادگیری، ارائه اطلاعاتی درباره موضوع یا عنوان مورد مطالعه. نتایج به دست آمده در این مطالعه با رضایت اغلب دانشجویان همراه بوده است که حاکی از تمایل آنان به ادامه این کار و استفاده گسترده تر از آن می‌باشد و جا دارد اساتید محترم به شیوه های جدیدتر آموزش و هدایت و راهنمایی دانشجویان با سبکهای مختلف یادگیری توجه بیشتری نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** راهنمای یادگیری، سبکهای یادگیری، طب سنتی

A-10-461-1

### بررسی عوامل موثر در توانمندسازی اساتید از دید اعضای

#### هیأت علمی دانشگاه (E)

لیلا بذرافکن، محمدرضا دهقانی، جواد کجوری، زهرا صفاری

مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه علوم پزشکی شیراز

bazrafcan@gmail.com

**مقدمه:** توانمندی‌های اساتید و مدرسین آموزشی به عوامل مختلفی از جمله توانمندی شایستگی فردی و عوامل محیطی چندی بستگی دارد. مطالعات متعدد نشان می‌دهد که چگونه کیفیت آموزش از این مساله متأثر می‌گردد. شناخت عوامل توانمند ساز در ایجاد ویژگی‌های مطلوب در یک مدرس از اهمیت بالایی برخوردار است و آگاهی از این عوامل به مسئولین و دست اندرکاران کمکی نماید تا برنامه‌ریزی آموزشی مناسب، منطقی، عملی و واقع بینانه ای جهت ارتقای اساتید و بالطبع ارتقای سطح آموزش و سطح علمی دانش آموختگان در دانشگاه انجام داده و به نحو مطلوب تری به اهداف آموزشی از پیش تعیین شده دست یابد. این تحقیق با هدف بررسی عوامل تأثیر گذار در توانمندسازی اساتید از دید اعضای هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی چند دانشگاه در کشور انجام شده است.

**روش کار:** روش این تحقیق از نوع مطالعات توصیفی از نوع طولی بوده که بر ۷۸ نفر از اعضای هیأت علمی شرکت کننده در کارگاه‌های اساتید توانمند، که





تاکید است. در شرایط فعلی به دلیل همراه بودن با آزمون گواهینامه، در دستیاران سبب ایجاد استرس شده است. به نظر می‌رسد در ادامه روند فعلی آزمون OSCE نیاز به آموزش بیشتر دستیاران و دادن آگاهی به آنان در خصوص آزمون و افزایش تعداد ایستگاه‌ها به منظور تضمین پایایی بیشتر ضروری است.

**واژه‌های کلیدی:** نظرات و دیدگاهها، دستیاران، OSCE

A-10-926-1

### ارزیابی فرهنگ سازمانی در دانشگاه علوم پزشکی جندی

#### شاپور اهواز (E)

بهرام حمیدیان، سیامک نوری، علیرضا علی احمدی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، دانشکده بهداشت

bahramhamidian@gmail.com

**مقدمه:** انسان‌ها در نظام‌های اجتماعی دارای اعتقادات، باورها، ارزشها و الگوهای رفتاری مشترکی هستند که فرهنگ آن نظام اجتماعی را تشکیل می‌دهد. سازمان‌ها نیز برحسب تعهدات، اهداف، تکنولوژی، ساختار سازمانی و روش اجرایی دارای فرهنگ‌های متعددی هستند که بر رفتار فردی، رفتار سازمانی، نگرش کارکنان، خلاقیت و نوآوری، تدوین اهداف، اجرای استراتژیها، انگیزه و تعهد، میزان وفاداری افراد، سخت‌کوشی، نظم و انضباط و بهره‌وری تاثیر می‌گذارد. در این پژوهش به کمک معیارها و شاخصهای شناخت فرهنگ سازمانی که منطبق با فرهنگ ملی و نظام ارزشی جامعه ایران اسلامی است، فرهنگ سازمانی دانشگاه جندی شاپور اهواز ارزیابی شده است.

**روش کار:** دریک پژوهش توصیفی-پیمایشی پس از مرور ادبیات و کسب زمینه نظری، الگوی مناسب سنجش فرهنگ سازمانی انتخاب و پرسشنامه‌ای تهیه شد. نمونه آماری از میان کارکنان و اعضا هیئت علمی دانشگاه انتخاب شدند.

**نتایج:** شاخصهای فرهنگ سازمانی در دانشگاه جندی شاپور اهواز پایتیر از متوسط بوده و فرهنگ سازمانی آن خصوصاً در معیارهای روحیه کار جمعی، بصیرت و خلاقیت، تعلق سازمانی، شفافیت و ابهام‌گریزی و شایسته‌سالاری با فرهنگ مطلوب، فاصله قابل توجهی دارد.

**نتیجه‌گیری:** این دانشگاه برای رسیدن به فرهنگ سازمانی مطلوب و تثبیت آن باید به صورت بنیادین برنامه‌ریزی و اقدام نماید. برای تغییر و ارتقاء فرهنگ، روش‌های آموزش، تغییر افراد کلیدی، توسعه نظام مشارکت، نظام ارزشیایی عملکرد، تغییر ساختار و طراحی مشاغل پیشنهاد می‌گردد. از آنجا که فرهنگ سازمانی دانشگاه‌های علوم پزشکی بر کلیه ابعاد و جنبه‌های سازمانی از جمله فرهنگ آموزش و به تبع آن فرهنگ و رفتار یادگیری و آموزشی دانشجویان تاثیرات تعیین‌کننده دارد لذا با ارزشیابی، شناخت و ارتقاء فرهنگ سازمانی دانشگاه‌های علوم پزشکی، می‌توان گامهای بلند و موثری در راه ارتقاء، کیفیت و بهره‌وری آموزش پزشکی کشور برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، فرهنگ سازمانی، شاخص، دانشگاه علوم پزشکی

جندی شاپور اهواز

A-10-1000-1

مداوم، وابستگی اجتماعی، فضای کلی زندگی کاری، یکپارچگی و انسجام اجتماعی، قانونگرایی در سازمان، توسعه قابلیت‌های انسانی اعضای هیئت علمی دانشگاه و رضایت شغلی رابطه وجود دارد. در نهایت بین کیفیت زندگی کاری و رضایت شغلی اعضای هیئت علمی دانشگاه رابطه وجود دارد. وابستگی اجتماعی بالاترین ضریب همبستگی و فضای کلی زندگی کاری پایین‌ترین ضریب همبستگی را نشان می‌دهد.

**نتایج:** از نتایج این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که بررسی کیفیت زندگی کاری اعضا، هیأت علمی و به دنبال آن ایجاد انگیزه در آن‌ها می‌تواند منجر به تقویت جایگاه و منزلت علوم انسانی و جذب افراد مستعد و بانگیزه‌گشته و به اصلاح و بازنگری در متون و برنامه‌ها و روش‌های آموزشی، ارتقاء کمی و کیفی مراکز و فعالیت‌های پژوهشی و ترویج نظریه‌پردازی و نقد و آراء اندیشی دست‌یافت.

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت زندگی کاری، رضایت شغلی، اعضای هیأت علمی

A-10-799-1

### بررسی دیدگاه‌های دستیاران تخصصی دانشکده پزشکی

#### شیراز نسبت به آزمون OSCE (E)

سمیه دلاوری، میترا امینی، محبوبه صابر، زهرا کریمیان، الهه محمدی، شکوفه

نیک سررشت، آرزو فرج‌پور، سجاد دلاوری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشکده پزشکی شیراز

delavariso@gmail.com

**مقدمه:** ارزیابی بالینی به روش OSCE یکی از روش‌های موثر در ارزیابی عملکرد در رشته پزشکی است. در صورت طراحی و اجرای درست می‌تواند بخش وسیعی از مهارت‌ها و اطلاعات فرد را به صورت عینی اندازه‌گیری کند. عوامل متعددی از جمله توانایی آزمون در اندازه‌گیری مهارت‌ها و دانسته‌های فرد، تعداد ایستگاه‌ها و ویژگیهای آن‌ها و میزان آشنایی افراد با اهداف آزمون در موثر واقع شدن آزمون اثرگذار است. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاهها و نظرات دستیاران در رابطه با OSCE تهیه شده است تا ضمن بررسی نظرات در ارتقا کیفیت آزمونهای بعدی موثر واقع شود.

**روش کار:** در این نمونه‌گیری تصادفی ۳۰۸ پرسشنامه حاوی ۱۵ سوال چندگزینه‌ای بین دستیارانی که حداقل یکبار آزمون آسکی را تجربه کرده بودند توزیع گردید. ۱۵۳ پرسشنامه بازگردانیده و بررسی شد. دستیاران طبق بررسیهای آماری به دو گروه کلی جراحی (۴۳٪) و غیرجراحی (۵۷٪) تقسیم شدند.

**نتایج:** ۴۰٫۵٪ دستیاران نسبت به اهداف و ارزشیابی به روش OSCE آشنایی کامل داشتند. از نظر ۶۰٫۸٪ افراد امتحان OSCE توانایی اندازه‌گیری انواع مهارت‌ها و تشخیص‌های بالینی را دارد. ۶۸٫۷٪ افراد اعلام نمودند که در امتحان OSCE دچار استرس میشوند. ۶۴٫۷٪ افراد آزمون OSCE را از لحاظ آموزشی سودمند میدانند. در رابطه با ادامه آزمون OSCE تنها ۳۷٫۹٪ افراد موافق بودند. ۷۱٫۹٪ افراد معتقد بودند که برای ارتقا OSCE باید تعداد ایستگاه‌ها افزایش یابد.

**نتیجه‌گیری:** نتایج به طور کلی نشان داد که از دید دستیاران سودمندی آزمون OSCE و نقش آن در اندازه‌گیری توانایی‌های بالینی افراد مورد



A-10-141-1

### نقش دفاتر مشاوره دانشگاه ها در تقویت مهارت مدیریت

#### استرس در دانشجویان (E)

خدیجه شریفی، زهرا سوکی، زهرا تقریبی، حسین بیغم، حمزه بیغم، زهرا

قربانعلی زاده

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پرستاری و مامایی

sharifi81k@yahoo.com

**مقدمه:** مدیریت استرس محور اساسی سلامت جسمی و روانی می باشد. با توجه به اینکه دانشجویان بخصوص دانشجویان گروه پزشکی در معرض استرس های بی شماری می باشند و با توجه به آموزش این مهارت به صورت کارگاه توسط دفاتر مشاوره دانشگاه ها بر آن شدید تا میزان تاثیر کارگاه های مذکور را بررسی نماییم.

**روش کار:** مطالعه توصیفی - تحلیلی بر ۱۵۴ نفر از دانشجویان جدیدالورود نیمسال اول ۸۸-۱۳۸۷ دانشکده پرستاری و مامایی به صورت سرشماری بر دانشجویان پرستاری، مامایی و اتاق عمل توسط دفتر مشاوره دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام شد. میزان مدیریت استرس با استفاده از پرسشنامه پیشنهاد شده وزارت بهداشت تعیین شد علاوه بر پرسشنامه مذکور پرسشنامه ای شامل ۱۵ سوال در زمینه عوامل دموگرافیک و شخصی استفاده شد. بعد از توزیع نمونه های مورد پژوهش پرسشنامه ها قبل و پس از برگزاری کارگاه مهارت های زندگی مدیریت استرس توسط نمونه های پژوهش تکمیل شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی، تی تست آنوا (ANOVA, test.T) یکطرفه و ضریب همبستگی تحلیل شد.

**نتایج:** مهارت مدیریت استرس در دانشجویان پس از برگزاری کارگاه های آموزشی مدیریت استرس افزایش معنی دار با  $0/002$  و ضریب همبستگی  $0/49$  نشان داد و میانگین این شاخص قبل و پس از برگزاری کارگاه به ترتیب  $1/3 \pm 3/63$  و  $1/45 \pm 4/26$  بوده است. در دو گروه بومی و غیر بومی بهبود معنادار مهارت مدیریت استرس پس از برگزاری کارگاه مشاهده شد. ارتباط معنا دار آماری بین مهارت مدیریت استرس با سطح تحصیلات والدین، تعداد افراد خانواده، معدل نمرات و میزان علاقه به رشته تحصیلی مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نقش کم رنگ خانواده در آموزش مهارت های زندگی و موثر بودن برگزاری این کارگاه ها، تقویت دفاتر مشاوره برای برگزاری هر چه بیشتر این کارگاه ها یک ضرورت است.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: دفتر مشاوره، مهارت های زندگی، مدیریت

استرس

A-10-223-1

### تاثیر آموزش نظارت شده همگنان بر استدلال بالینی

#### دانشجویان پزشکی در بخش ارولوژی (E)

صدرااله محرابی، امراله روزبهی

### بررسی معیارهای انتخاب و حیطة وظایف استاد راهنما از

#### دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

#### (E)

شهناز مجاهد، خدیجه نصیریاتی، طاهره سلیمی، محمد حسن لطفی، مهسا

خدایاریان

دانشکده پرستاری و مامایی یزد

sh\_mojahed@yahoo.com

**مقدمه:** دانشگاه ها مسئولیت خطیری در تربیت، آموزش و پرورش دانشجویان دارند. راهنمایی و مشاوره دانشجویان جزئی از وظایف اعضای هیأت علمی دانشگاه ها به منظور فائق آمدن بر مشکلات قابل پیشگیری و افت تحصیلی ناشی از آن محسوب می گردد. لذا این مطالعه باهدف تعیین معیارهای انتخاب و حیطة وظایف استاد راهنما از دیدگاه دانشجویان انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی بر ۳۸۵ نفر از دانشجویان دانشگاه انجام شد. روش نمونه گیری به صورت طبقه ای تصادفی بود. اطلاعات از طریق تکمیل پرسشنامه نظر خواهی جمع آوری و با استفاده از نرم افزارهای SPSS تجزیه و تحلیل انجام و  $P > 0/05$  معنی دار تلقی شد.

**نتایج:** بر اساس نتایج مشخص شد کمترین درصد (۱۵/۶٪) در مقطع کاردانی و بیشترین درصد در مقطع کارشناسی (۶۵/۲٪) مشغول به تحصیل بودند همچنین اکثریت نمونه ها (۵۵/۶٪) ساکن خوابگاه و کمترین درصد ۳/۹٪ در منزل اجاره ای سکونت داشتند. نتایج نشان داد مهمترین اولویت در انتخاب فرد به عنوان استاد راهنما در اکثر موارد هم رشته بودن استاد و دانشجوی وی (۴۰/۳٪) و مهمترین اولویت در انتخاب دانشجویان تحت پوشش یک استاد راهنما در اکثر موارد (۵۳٪) در نظر گرفتن تعداد کم دانشجو برای یک استاد راهنما ذکر شده بود. در بررسی متغیر دانشکده، محل تحصیل و اولویت انتخاب فرد به عنوان استاد راهنما مشخص شد. در دانشکده های پرستاری مامایی، بهداشت، و پیراپزشکی هم رشته بودن استاد راهنما و دانشجو و در دانشکده های دندانپزشکی و پزشکی مهمترین اولویت داشتن مسئولیت اجرایی برای استاد راهنما ذکر شده بود. از نظر اکثریت دانشجویان (۴۸/۸٪) بهترین روش انتخاب استاد راهنما انتخاب شدن وی توسط رئیس دانشکده و سپس انتخاب شدن دانشجویان تحت پوشش توسط خود استاد راهنما ذکر شده بود در بررسی حیطة وظایف اساتید راهنما مشخص شد اکثریت دانشجویان (۹۶/۴٪) با بررسی وضعیت تحصیلی دانشجو و رفع مشکلات آموزشی وی به عنوان حیطة وظایف اصلی اساتید راهنما موافق بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج ضرورت دارد مسئولین دانشکده اساتید راهنما را انتخاب نموده و در این رابطه به هم رشته بودن استاد و دانشجو، تعداد کم دانشجو و نظر استاد در انتخاب دانشجویان تحت پوشش وی توجه شود. همچنین اساتید با قوانین آموزشی آشنایی کامل داشته و خود را فقط محدود به برنامه زمانبندی مشاوره نکرده و در کلیه حیطة های تحصیلی، خانوادگی، اقتصادی و... که به نوعی بر افت تحصیلی دانشجو تاثیر می گذارد مداخله نمایند.

**واژه های کلیدی:** واژه های کلیدی: استاد راهنما، دانشجو، دیدگاه



**روش کار:** فرم های نظر سنجی که در زمینه ارزشیابی برای حدود ۳۵۰ عضو هیات علمی فرستاده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار spss تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** بر اساس نتایج، ۶۳/۹ درصد اساتید ارزشیابی کیفی اساتید در بهبود کیفیت آموزشی را کاملاً موثر، ۲۹/۲ درصد تا حدودی موثر، ۴/۲ درصد آن را بی تاثیر ارزیابی کردند. حدود ۲۲/۲۲ درصد اعضا هیات علمی دانشجویان، ۳۸/۸۸ درصد دستیاران و دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا، ۲۲/۲۲ درصد همکاران، ۱۲/۰۳ درصد مدیر گروه را به عنوان بهترین پاسخ دهنده معرفی کردند. ۷۹/۴۲ درصد اعضا هیات علمی نقاط قوت و ضعف از دیدگاه پاسخ دهندگان را منصفانه، ۱۲/۵ درصد تا حدودی مغرضانه و ۵/۶ درصد کاملاً مغرضانه ارزیابی کردند.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد اکثریت اساتید اعلام نمره ارزشیابی را به عنوان یک بازخورد مناسب در بهبود کیفیت تدریس مفید تلقی می نمایند، بنابراین پیشنهاد می شود برای جلب رضایت و شرکت بیشتر اساتید در فعالیت های مثبت آموزشی، مسئولین آموزشی در سطوح مختلف آموزشی برنامه ریزی دقیقتری را اجرا کنند تا گام های اساسی تری در ارتقای کیفیت آموزشی برداشته شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، اساتید، ارزشیابی کیفی  
A-10-468-2

### ارزیابی برنامه آموزش بالینی در راستای اهداف نقشه جامع

#### علمی سلامت بر اساس استانداردهای پایه در بخش های

#### بالینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز سال ۱۳۸۹ (E)

**فاطمه چابک،** شهلا دشتی، میترا امینی، صدیقه طهماسبی، علیرضا باقری  
لنکرانی، فرزانه سلوک حقیقی

دانشکده پزشکی شیراز، دفتر توسعه آموزش پزشکی  
chabokf@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مواردی که در نقشه جامع علمی سلامت مورد تأکید قرار گرفته فراهم آوردن شرایط لازم جهت تربیت نیروی کارآمد به منظور پاسخگویی به نیاز پزشکی جامعه، استقرار تعالی خدمات بالینی و تدوین و اجرای استانداردهای ملی می باشد. لذا بررسی و شناخت نقاط قوت و ضعف آموزش بالینی می تواند هدایتگر ما در تحقق این اهداف باشد.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی کمیته پیاده سازی استانداردهای ملی، پرسشنامه هایی پایا و روا بر اساس استانداردهای پایه آموزش پزشکی عمومی تهیه و در اختیار مدیران یا معاونین آموزش پزشکی عمومی ۱۷ گروه بالینی قرار دادند. داده ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** - برنامه آموزش دوره بالینی و مقررات آموزشی در ۱۰۰٪ موارد به دانشجو ارائه می گردد. - مستندات حضور مستمر و مستقیم اساتید در آموزش کارآموزی و کارورزی (۹۴٪) و مشارکت دستیاران در ۹۲٪ موارد موجود می باشد. - سند مکتوب شرح وظایف مدیر گروه، اساتید، کارشناسان در ۶۱/۴ درصد موارد موجود است. - مستندات استفاده از راهبردهای نوین در جهت نیازهای آموزشی دانشجو (۴۱٪) و سرفصل فوریتهای پزشکی

یاسوج بیمارستان شهید بهشتی  
sadrollahm@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مداخلات مهم که می تواند با جامعیت خوبی طراحی گردد آموزش از طریق همکار یا همگنان می باشد. در این مطالعه تأثیر آموزش نظارت شده از طریق همکار (همگنان) در ارتقاء استدلال بالینی دانشجویان پزشکی دوره کارورزی و کارآموزی در بخش ارولوزی دانشکده پزشکی یاسوج مورد ارزیابی قرار گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه موردشاهدی شش دوره متوالی از کارآموزان (هفت نفر) و کارورزانی (چهار نفر) که به طور همزمان در ماه وارد بخش ارولوزی شدند، به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند (۳۳ نفر مورد و ۳۳ نفر کنترل). گروه کنترل به روال معمول تحت آموزش قرار گرفتند. در گروه مورد بخشی از وظایف اساتید بر عهده کارورزان قرار گرفت. شش سری آزمونهای استدلال بالینی معادل تهیه گردید که به شکل پیش آزمون و پس آزمون از کارآموزان به شکل تنوری و از کارورزان به شکل آزمون نظام مند عملی به عمل آمد. برای افزایش اعتماد به این مداخله نظارت از طریق اساتید صورت گرفت سپس نتایج جمع آوری و با نرم افزار آماری تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** میانگین نمرات استدلال بالینی کارآموزان در گروه مورد و شاهد به ترتیب  $3/2 \pm 4/16$  و  $2/13 \pm 2/13$  بود ( $p:0.05$ ). تحلیل نمرات دانشجویان نشان از افزایش معنی دار آماری در حیطه تشخیص افتراقی و توانایی فرضیه سازی دانشجویان گروه مورد در آزمونهای استدلال بالینی و OSCE داشت ( $p:0.05$ ).

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان داد که آموزش نظارت شده از طریق همگنان سبب ارتقای مهارت های بالینی دانشجویان پزشکی شده و با میدان دادن به دانشجویان، مشارکت آن ها در تنظیم اهداف آموزشی افزایش می یابد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، همگنان، استدلال بالینی  
A-10-413-1

### استفاده از آزمون TOSCE در مرحله گروهی حیطه بالینی

#### دومین المپیاد دانشجویان علوم پزشکی کشور

#### بررسی دیدگاه اعضا هیات علمی در زمینه نتایج ارزشیابی

#### کیفی (E)

**فاطمه رحیمی،** هاجر دهقان، سرور اینالو

شیراز - خیابان زند - فلکه ستاد - دانشکده پزشکی - معاونت امور هیات علمی - واحد ارزشیابی کیفی اساتید  
arzesdept@sums.ac.ir

**مقدمه:** ارزشیابی شیوه تدریس اساتید فرایندی است که هدف آن بهبود کیفیت تدریس و افزایش ارتقای آموزش در اکثر دانشگاه ها است که نتایج حاصل به منظور دادن بازخورد لازم به اطلاع اساتید رسانیده می شود. هدف از مطالعه حاضر تعیین نظرات اساتید در خصوص تأثیر بازخورد نتایج ارزشیابی بر بهبود شیوه تدریس آنان می باشد



فوق می‌تواند تاثیرات نامطلوبی را در حرکت دانشگاه در راستای نقشه علمی  
بر جای بگذارد.

**واژه‌های کلیدی:** آسیب شناسی منابع انسانی، مدل سه شاخگی، معاونت

آموزشی

A-10-726-1

### تعیین موانع شخصی خلاقیت در کارمندان بخش آموزش

دانشگاه علوم پزشکی کرمان (E)

رضا دهنویه، حسین چگنی ملابری، زینت جوکار، مزده بهشتی، میترا مالکی تلخ  
آبی

دانشکده ی مدیریت و اطلاع رسانی کرمان

rdehnavi@gmail.com

**مقدمه:** خلاقیت و نوآوری دو عنصر مهم تاکید شده در نقشه جامع علمی  
سلامت کشور می‌باشند. از همین رو بخش آموزش پزشکی کشور نیز جهت  
تحقق این خواسته باید زمینه های بروز خلاقیت را افزایش دهد. فراهم  
نمودن بستر مناسب در جهت ارتقا خلاقیت در نظام آموزشی نیازمند پرسنلی  
است که خود خلاق باشند و در این بین باید به کلیه افراد تاثیر گذار و درگیر  
در نظام آموزش علوم پزشکی توجه شود. پژوهش حاضر با هدف شناسایی  
موانع شخصی خلاقیت در کارمندان بخش آموزش دانشگاه علوم پزشکی  
کرمان در سال ۱۳۸۹ انجام گرفته است.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی که به صورت توصیفی-تحلیل انجام شد  
کارمندان بخش آموزش دانشگاه علوم پزشکی کرمان جامعه پژوهش را  
تشکیل می‌دادند. از آنجاییکه تعداد کارمندان بخش آموزش محدود بود،  
نمونه گیری انجام نگرفت و پرسشنامه در اختیار تمام اعضای جامعه پژوهش  
قرار گرفت و نهایتاً ۵۶ پرسشنامه تکمیل گردید. ابزار جمع آوری داده ها،  
پرسشنامه استاندارد موانع شخصی خلاقیت بود. پرسشنامه حاوی دو بخش  
سوالات دموگرافیک و ۳۶ سوال اختصاصی پرسشنامه استاندارد بود.  
در نهایت داده ها با استفاده از شاخص های آمار توصیفی و انجام آزمون های  
معنی داری گروهها تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد که تلاش برای حل مسائل پیچیده و احساس  
هیجان در نتیجه یافتن راه حل مسئله ترتیب با کسب میانگین (۴،۲۸) و  
(۴،۱۴) از ۵ امتیاز بیشترین و نگهداری ایده های خلاقانه و در نظر گرفتن ایده  
های به ظاهر نامرتبط با حل مسئله ترتیب با کسب میانگین (۳،۰۷) و  
(۲،۸۸)، کمترین امتیاز را کسب نمودند.

**نتیجه گیری:** امر پژوهش و ابداع یا تحقیق و توسعه که به طور سنتی، در  
انحصار گروهی نخبه علمی و فنی بوده، از جمله فعالیت‌های عمومی است که همه  
کارکنان از جمله کارکنان بخش آموزش می‌توانند و باید در آن مشارکت و  
سهمی داشته باشند. در این راستا و با توجه به موانع تشخیص داده شده در  
جهت خلاقیت جامعه مورد مطالعه توصیه می‌شود با آموزش مفاهیم و راه حل  
های غلبه بر این موانع، زمینه بروز بیشتر خلاقیت را در این افراد تاثیر گذار  
بر عملکرد نظام آموزش علوم پزشکی کشور فراهم آورده شود.

**واژه‌های کلیدی:** موانع خلاقیت، کارکنان بخش آموزش، دانشگاه علوم پزشکی  
کرمان

در ۲۵ درصد موارد کمترین اسناد موجود در گروهها می‌باشد. - رتبه گروهها  
با توجه به وجود مستندات از ۹۲،۸۵٪ (گروه بیهوشی) تا ۵۴،۷۶٪  
(نورولوژی) متغیر است.

**نتیجه گیری:** ۱- از آنجا که برای هر برنامه آموزشی باید امکانات و تجهیزات  
در حد مورد نیاز وجود داشته و برای هر نیروی انسانی شرح وظایف مشخص  
شده باشد، لذا لازم است نواقص بعد از شناسایی به ریاست دانشکده و  
دانشگاه اعلام تا نسبت به رفع آن اقدام گردد. ۲- گروههایی که تلاش  
بیشتری برای جذب امکانات داشته اند تشویق شوند.

**واژه‌های کلیدی:** استانداردهای پایه، نقشه جامع علمی سلامت، ارزیابی،

امکانات و تجهیزات

A-10-707-1

### آسیب شناسی منابع انسانی در معاونت آموزشی دانشگاه

علوم پزشکی کرمان با استفاده از مدل سه شاخگی - ۱۳۸۹

(E)

محمد رضا امیر اسماعیلی، عاطفه اسفندیاری، محمود نکونی مقدم، زینب

محمدی، سمانه نوروزی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

atefeh.esfandiari@yahoo.com

**مقدمه:** رسالت دانشگاه ها گسترش علم و دانش و تربیت نیروی انسانی  
متخصص است و در این راستا معاونت های آموزشی نقش مهمی را ایفا  
می‌کنند و موفقیت این حوزه در گرو برخورداری از نیروی انسانی کارآمد و  
دارای انگیزه می‌باشد. با این حال شواهد نشان می‌دهد که نیروی انسانی با  
معضلات عدیده ای از قبیل کمبود انگیزه، کارایی پایین و... مواجه هستند.  
پژوهش حاضر با هدف آسیب شناسی و برنامه ریزی توسعه منابع انسانی  
در معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد.

**روش کار:** پژوهش توصیفی حاضر به روش مقطعی انجام شد. داده های لازم  
با استفاده از پرسشنامه جمع آوری گردید و تحلیل داده ها با استفاده از  
آزمون های فریدمن، کای اسکور و تی- تست به کمک نرم افزار spss انجام  
گردید.

**نتایج:** بر اساس نتایج پژوهش عوامل رفتاری (با امتیاز ۲/۳۳) بیش ترین  
تاثیر و عوامل زمینه ای (با امتیاز ۳/۲۴) کم ترین تاثیر را در آسیب های منابع  
انسانی معاونت آموزشی داشته اند. از بین زیرمجموعه های عوامل  
رفتاری، انگیزش و رضایت شغلی بیشترین تاثیر را در ایجاد آسیب های منابع  
انسانی (با امتیاز ۱/۹۸) داشته است.

**نتیجه گیری:** تاثیر بالای عوامل رفتاری در آسیب های منابع انسانی حوزه  
معاونت آموزشی، نشان دهنده آن است که معاونت آموزشی در زمینه هایی  
چون ایجاد فضای سازمانی صمیمی و قابل اعتماد در بین کارکنان، اعمال رهبری  
موثر، برخورد مناسب با تضادها، توزیع عادلانه پاداش ها و سایر مزایای  
سازمان، فراهم سازی فرصت های برابر جهت بهبود توانمندی های کارکنان  
و ایجاد اطمینان از آینده شغلی از دیدگاه کارکنان عملکرد مناسبی را نداشته  
است. با توجه به اهمیت، جایگاه و نقش معاونت آموزشی دانشگاه های علوم  
پزشکی در تحقق نقشه جامع علمی کشور، بی توجهی و عدم پیگیری مسائل



A-10-237-1

### طراحی و اجرای طرح درس مبتنی بر هدف در توانمند سازی دانشجویان رشته بهداشت عمومی در دوره کارآموزی در عرصه (E)

مجید براتی، سید محمد مهدی هزاوه ای، بابک معینی، یداله حمیدی

دانشگاه علوم پزشکی همدان، دانشکده بهداشت

Barati@umsha.ac.ir

**مقدمه:** کارآموزی بخش اساسی و مهم آموزش در هر رشته به خصوص رشته های بهداشتی درمانی است که مطالعات مختلف حاکی عدم تطابق سرفصل های آموزشی دانشگاه ها با شرح وظایف آتی دانشجویان می باشد. یکی از راههای انکار ناپذیر در ارتقاء کیفیت آموزش، برنامه ریزی درسی و داشتن طرح درس است. تعیین اهداف آموزشی به عنوان یکی از مهمترین اجزا، طرح درس و فرآیند تدریس می باشد که جهت دهی فعالیتهای مدرس و فراگیر را حین و پس از تدریس، مشخص می کند. به دلیل نقش دانشجویان بهداشت عمومی در سرپرستی، نظارت و هدایت خدمات بهداشتی درمانی از طرفی و نواقص موجود در طرح درس کارآموزی در عرصه این دانشجویان از طرف دیگر، این مطالعه با هدف طراحی و اجرای طرح درس مبتنی بر هدف در توانمند سازی دانشجویان رشته بهداشت عمومی در دوره کارآموزی انجام شد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی یا مداخله ای و از نوع مطالعات کارآزمایی میدانی می باشد. تعداد ۳۵ نفر از دانشجویان رشته بهداشت عمومی که در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰ واحد کارآموزی در عرصه را انتخاب نموده بودند وارد مطالعه شدند. شرح وظایف دانشجویان در سطح واحدهای ستادی مرکز بهداشت شهرستان و همچنین در سطح مراکز بهداشتی درمانی روستایی و خانه بهداشت به صورت چک لیست به عنوان ابزار پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. پس از انجام ارزشیابی تشخیصی اقدام به طراحی و تدوین طرح درس شد که ۳۵ هدف رفتاری برای فعالیتهای اجرایی و ۸۵ هدف رفتاری جهت فعالیتهای نظارتی حوزه ستاد شهرستان در حیطه شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی طراحی شد. پس از اجرای برنامه در طول ۴ ماه در پایان نیمسال تحصیلی ارزشیابی نهایی به عمل آمده و اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آماری تی زوجی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج به دست آمده نشان می دهد که اختلاف معنی داری برای میانگین نمره چک لیست وظایف بهداشت خانواده، مبارزه با بیماری ها، آموزش بهداشت، بهداشت مدارس و آمار و رایانه در حوزه فعالیتهای نظارتی ستاد مرکز بهداشت شهرستان وجود دارد (۰,۰۰۰). همچنین ارتباط معنی داری بین بهره گیری از مداخله آموزشی در فعالیتهای اجرایی مراکز بهداشتی درمانی و خانه بهداشت در حیطه بهداشت خانواده، مبارزه با بیماری ها، آموزش بهداشت و بهداشت مدارس، قبل و بعد از مداخله آموزشی مشاهده گردید (۰,۰۰۰).

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان داد که توجه به اهداف آموزشی در حیطه فعالیتهای واحدهای اجرایی مرکز بهداشت شهرستان و مراکز بهداشتی درمانی می تواند نقش مهمی در توانمندسازی دانشجویان و آشنایی هرچه بیشتر این فراگیران با وظایف و مسئولیتهای شغلی خود در آینده داشته

باشد. به دلیل نواقص موجود در طرح درس کارآموزی در عرصه رشته کارشناسی بهداشت عمومی در سطح کشور، به نظر می رسد طرح درس تدوین شده می تواند در صورت استفاده در تمام دانشگاه های علوم پزشکی کشور نتایج ارزنده ای داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** طرح درس، کارآموزی در عرصه، دانشجویان، اهداف رفتاری  
A-10-706-1

### پیشنهاد ارائه واحد درسی بیماری های دهان در کوریکولوم

#### آموزش دورهمی دانشجویان پزشکی

#### موانع خلاقیت اعضا، هیئت علمی چالش مهم مدیران آموزشی

#### در موفقیت دانشگاه ها (E)

یداله حمیدی، مریم مشایخی

همدان، دانشگاه علوم پزشکی همدان، دانشکده بهداشت

**مقدمه:** توسعه خلاقیت و نوآوری لازمه پیشرفت اعضا، هیئت علمی درجهت اهداف دانشگاه و نقشه جامع علمی است. با شناخت موانع خلاقیت و ارائه راهکارهای حذف آن ها میتوان خلاقیت را در اعضا، هیئت علمی افزایش داد تا نقش موثرتری در تولید دانش و دستیابی به اهداف دانشگاه ها ایفا نمایند. هدف: هدف پژوهش تعیین موانع خلاقیت اعضا، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان بود.

**روش کار:** مطالعه از نوع مقطعی و توصیفی - تحلیلی بود که در سال ۱۳۸۹ انجام شد. جامعه آماری اعضا، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان بودند (حجم نمونه ۱۶۵ نفر به دست آمد). اطلاعات از طریق پرسشنامه استاندارد جمع آوری گردید. موانع خلاقیت در شش حیطه تحلیل شد و آنالیز داده ها با استفاده از آزمونهای کای دو و پیرسون و با کمک نرم افزار SPSS صورت گرفت.

**نتایج:** بین مانع اعتماد به نفس / ریسک پذیری و تحلیل نظام یافته با دانشکده ها رابطه معنی دار وجود داشت (۰,۰۰۵). مانع موفقیت کاری و امور انتزاعی با ۶۸/۵ درصد مهمترین موانع موثر بر خلاقیت اعضا، هیئت علمی بودند و موانع ریسک پذیری و نیاز به تطبیق با ۶۱/۲ و ۶۳/۷ درصد کمترین تاثیر را بر خلاقیت داشتند. بین سابقه کاری، سن، جنس با مانع تاثیر محیط فیزیکی و امور انتزاعی رابطه معنی دار وجود داشت (۰,۰۰۵).

**نتیجه گیری:** موانع موفقیت کاری، امور انتزاعی و محیط فیزیکی مهمترین تاثیر را بر خلاقیت اعضا، هیئت علمی داشتند. با ارائه استراتژیهای مناسب میتوان خلاقیت و نوآوری را در اعضا، هیئت علمی افزایش داد تا موفقیت و رسیدن به اهداف نقشه جامع علمی میسر گردد.

**واژه های کلیدی:** خلاقیت، موانع خلاقیت، استراتژی

A-10-912-2

### بررسی و مقایسه تاثیر نقش دین و باورهای مذهبی در

#### استرسهای دانشجویان پرستاری (E)

ایران قاسمی، فاطمه قاسمی





رضای خدا، احساس وجود خدا، شکرگزاری از خدا، یافتن معنا در زندگی، توجه به امتحان الهی و حکمت خداوند و اهمیت دعای بیمار بود.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که دانشجویان پرستاری معنویت را یکی از جنبه های مهم حرفه خود می دانند بنابراین برنامه ریزی های مدون به منظور تقویت آن و آموزش صحیح در زمینه ابعاد معنوی پرستاری توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** معنویت- آموزش پرستاری- دانشجویان پرستاری  
A-10-1046-1

### مقایسه نظرات دستیاران و همکاران در ارزشیابی کیفیت

ندریس اساتید دانشکده پزشکی تبریز در سالهای ۸۸-۸۹  
(E)

حسن جلیلیان حامد، ابوالقاسم امینی، مهستی علیزاده، رقیه ماکویی

تبریز، دانشکده پزشکی، دفتر توسعه آموزش  
Hasan\_jalilianhamed@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی نحوه تدریس اعضای هیئت علمی یکی از فعالیتهای رایج و ضروری بوده که به دلایل گوناگون همواره با چالشهای فراوانی روبرو است. در حال حاضر بر اساس آئین نامه ارتقا منابع ارزشیابی مدیران و مسنولین - همکاران و فراگیران میباشند. مطالعه حاضر بررسی میزان همبستگی بین نظرات دستیاران و فراگیران در ارزشیابی کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی به منظور استفاده از نتایج آن در اصلاح نظام ارزشیابی اساتید بوده است.

**روش کار:** نظرات همکاران (هیئت علمی) با نظرات دستیاران (فراگیران) به صورت مقطعی با استفاده از نتایج پرسشنامه های مصوب مورد بررسی و داده های گرد آوری شده با استفاده از SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج به دست آمده از این بررسی شامل نظرات اساتید به عنوان همکار و دستیاران (فراگیران) برای ۸۶ نفر از اعضای هیئت علمی میباشند. میانگین نمرات داده شده توسط دو گروه (همکار و فراگیر) نشان دهنده همبستگی بسیار ضعیف ( $R=0.363$ ) میباشند.

**نتیجه گیری:** براساس نتایج این مطالعه میزان همبستگی بین نظرات همکاران و دانشجویان ۳۶٪ به دست آمد که از نظر آماری نشانگر همبستگی بسیار ضعیف می باشد. بنابراین برای دستیابی به نتایج ارزشیابی معتبر در این امر مهم باید در چگونگی نظرخواهی از همکاران و همچنین به کارگیری سایر منابع ارزشیابی مانند خودارزیابی اعضای هیئت علمی ویا بهره گیری از نظر کارشناسی مورد بازنگری همه جانبه قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، آئین نامه ارتقا، اعضای هیئت علمی  
A-10-101-1

### بررسی روایی سازه ابزارهای ارزشیابی امتحان پایان دوره

تحصیلی دانشجویان مامایی (E)

ناهید جهانی شورا، ناهید گلکانی، سید رضا مظلوم، کبری میرزاخانی، صدیقه اظهري، افسانه نوائیان

دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان

ghasemia37@yahoo.com

**مقدمه:** استرس از مهمترین عوامل تاثیر گذار در کاهش تسلط، اعتماد به نفس و کیفیت کار در پرستاران می باشد. بنابراین شناخت عوامل موثر در استرس می تواند گامی مهم در افزایش کیفیت کار پرستاری باشد. لذا این مطالعه باهدف ایجاد راهکارهای مفید در زمینه غلبه بر استرس انجام شده است.

**روش کار:** جامعه آماری شامل ۱۲۰ دانشجوی پرستاری سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان بود که به روش نمونه گیری مقطعی انتخاب شدند و نمونه ها براساس اعتقادات و باورهای مذهبی که از طریق ابزار خود ساخته بر مبنای اصول و ارکان دینی تهیه شده بود به ۲ گروه تقسیم شدند و سپس از ابزار کتل جهت اندازه گیری سطح استرس آن ها استفاده شد.

**نتایج:** نتایج با نرم افزار SPSS و آزمون آماری تی مستقل تجزیه و تحلیل شد که اختلاف معنی داری بین میانگین نمرات استرس دو گروه وجود داشت و براساس این نتایج دانشجویان پرستاری داری باورهای مذهبی بالا از توانایی بیشتری جهت کنترل استرس برخوردار بودند.

**نتیجه گیری:** باورهای مذهبی از عوامل موثر کنترل استرس در دانشجویان پرستاری می باشد.

**واژه های کلیدی:** دین و باورهای مذهبی، استرس، دانشجویان پرستاری  
A-10-502-1

### معنویت از دیدگاه دانشجویان پرستاری (E)

زهرآ خادمیان، فاطمه خادمیان

دانشکده پرستاری و مامایی حضرت فاطمه (س) شیراز  
zahraKhademian@yahoo.com

**مقدمه:** معنویت یکی از ابعاد وجودی انسان است و آموزش دانشجویان گروه پزشکی بدون در نظر بعد معنوی کامل نخواهد بود. با این حال بسیار مهم است که بدانیم آیا دانشجویان این رشته ها نیز معنویت را در زمینه شغلی خود تجربه می کنند و به آن اهمیت می دهند؟ مقاله حاضر در جستجوی پاسخ به این سؤال است. بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری نسبت به معنویت در پرستاری هدف این مطالعه است.

**روش کار:** در این مقاله نتایج دو مطالعه در زمینه دیدگاه دانشجویان پرستاری نسبت به معنویت گزارش می شود. در مطالعه اول ۱۸۱ دانشجوی سال اول تا چهارم پرستاری با استفاده از پرسشنامه مشخصات پرستاری را با حرفه ایده آل خود مقایسه کردند. تجزیه و تحلیل نتایج با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی انجام شد. در مطالعه دوم ۴۶ دانشجوی پرستاری خاطرات اولین روزهای کار آموزی خود را در یک دوره کار آموزی ۱ واحدی به طور روزانه ثبت کردند. تحلیل محتوایی بر ۳۶۰ خاطره انجام شد. **نتایج:** دانشجویان پرستاری سال اول تا چهارم جلب رضای خدا و کمک به دیگران را جزء ۴ مشخصه مهمتر رشته پرستاری و حرفه ایده ال خود از بین ۲۲ مشخصه آن ها دانستند. بینش معنوی یکی از مضامین مهم در اولین تجربیات بالینی دانشجویان پرستاری بود. این مضمون شامل توکل به خدا، تلاش برای جلب



**مقدمه:** طبق گزارش WHO سالانه ۵۱۵ هزار مرگ مادر در جهان رخ می‌دهد که اکثر آن‌ها با افزایش مهارت و دانش در بخش زایمان قابل پیشگیری است عملکرد بد مراقبین زایمانی در ایران، از عمده ترین دلایل مرگ مادرانسته شده است بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین فاصله بین دانش و مهارت دانشجویان مامایی در زمان فارغ التحصیلی شکل گرفته است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی. مهارت های دانشجویان مطابق فهرست های واری موجود در دانشکده بررسی شد ۲۲ دانشجوی ترم ۸ در طی ۵ روز متوالی توسط دو ممتحن ارزیابی گردیدند با استفاده از نظرات کارشناسان روایی صوری و محتوی فهرست های واری تایید شد. جهت پایایی هم ارز از همبستگی نمرات گزارش شده توسط دو ممتحن در هرامتحان به طور جداگانه هماسبه شد. برای تعیین فاصله بین تئوری و عملکرد معدل دانشجویان از کارنامه های تحصیلی آنان استخراج شد و همبستگی میانگین نمرات دروس بالینی و تئوری به تفکیک و نیز معدل کل هر دانشجویان نمره مهارتی به دست آمده از آزمون جامع پایان دوره با ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت. وجود ضریب همبستگی بالا (0.7) و بیشتر (متوسط 0.5-0.7) و پایین کمتر از 0.5 تفسیر شد.

**نتایج:** وجود ضریب همبستگی نمرات امتحان جامع پایان دوره مامایی با میانگین نمرات نظری و بالینی به ترتیب 0.22 و 0.52 (P=0.01) وجود فاصله زیاد تئوری تا عمل را در فرم های ارزیابی نشان داد کمترین و بیشترین پایایی ارزیابان به ترتیب نیز 0.8/0.7 (پس از تعریف معیارهای ارزش هر نمره) تعیین شد.

**نتیجه گیری:** فاصله ی تئوری و عمل مراقبت مامایی می‌تواند بر توانایی فارغ التحصیلان برای ارائه عملکرد مناسب موثر باشد بنابراین نیاز به برنامه ریزیهای مشترک از طریق همکاری دو گروه آموزشی و بالینی برای از بین بردن این شکافها می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** روایی ملاکی، پایایی، ارزشیابی پایان دوره تحصیلی، مهارت های بالینی

A-10-200-2

### بررسی مهارت های تصمیم گیری بالینی دانشجویان سال آخر کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران (E)

فرهاد رضانی بدر، مرضیه شبان

دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی زنجان  
ramezani.badr@gmail.com

**مقدمه:** تصمیم گیری بالینی یکی از مهمترین فرآیندهایی است که همواره توسط پرستاران برای مراقبت از بیماران استفاده می‌شود. یکی از اهداف مهم در آموزش پرستاری ایجاد و توسعه مهارت تصمیم گیری بالینی در دانشجویان پرستاری است. هدف پژوهش تعیین مهارت تصمیم گیری بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری سال چهارم می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه از روش توصیفی- مقطعی استفاده گردید. همه دانشجویان سال چهارم کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران (۶۱ نفر) به روش سرشماری انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از یک پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و دو ابزار شامل مقیاس تصمیم گیری بالینی جنکینز در پرستاری و پرسشنامه موقعیت های شبیه سازی شده استفاده

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
jahanishn@mums.ac.ir

**مقدمه:** طبق گزارش WHO سالانه ۵۱۵ هزار مرگ مادر در جهان رخ می‌دهد که اکثر آن‌ها با افزایش مهارت و دانش در بخش زایمان قابل پیشگیری است بدی عملکرد مراقبین زایمانی در ایران عمده ترین دلیل مرگ مادرانست فقدان یک ابزار عینی امکان ارزیابی سیستماتیک و معتبر را در امتحانات بالینی بویژه در زمان دانش آموختگی کاهش می‌دهد. بنابراین پژوهش حاضر به منظور بررسی روایی و پایایی ابزارهای سنجش و ارزیابی در امتحانات جامع پایان دوره تحصیلی دانشجویان مامایی انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی. مهارت های دانشجویان در ۴ حیطه امتحانی (زایشگاه، درمانگاه زنان، واحد مراقبت های دوران بارداری و بهداشت مادر و کودک) مطابق فهرست های واری موجود در دانشکده بررسی شد. ۳۱ دانشجوی (۲۲ دانشجوی ترم ۸ و ۹ دانشجوی ترم ۶ مامایی) در طی ۵ روز متوالی توسط دو ممتحن (یکی از ممتحنین نسبت به ترم تحصیلی و سطح علمی دانشجویان بی اطلاع بود) ارزیابی گردیدند. روایی محتوی با استفاده از نظرات کارشناسان تعیین شد. جهت بررسی روایی سازه از مقایسه میانگین نمرات کسب شده در هر حیطه امتحانی و میانگین نمره کل دانشجویان در ترم های بالا و پایین (۶ و ۸) استفاده شد. همچنین برای بررسی پایایی همسانی درونی از روش تعیین ضریب آلفا کرونباخ (محاسبه واریانس نمرات هر حیطه آزمون و همچنین واریانس نمرات کل آزمون) استفاده گشت.

**نتایج:** روایی صوری و محتوی با شاخص روایی بالا (0.8-1) تایید شد. وجود تفاوت معنی دار آماری بین میانگین نمره کل دانشجویان ترم ۸ با دانشجویان ترم ۶ در امتحان جامع پایان دوره تحصیلی به میزان ۲۶ درصد وجود روایی سازه در فرم های ارزشیابی دانشجویان مامایی را بر طبق تعریف کالج زنان و مامایی روایی در این آزمون اثبات می‌کند. ضرایب پایایی آلفا کرونباخ بالاتر از متوسط (0.51-0.83) در هر حیطه امتحانی بیانگر وجود همسانی درونی در فهرست های واری موجود است کمترین و بیشترین پایایی ارزیابان به ترتیب 0.82 و 0.73% با تعریف معیارهای ارزش هر نمره تعیین شد.

**نتیجه گیری:** ابزارهای ارزشیابی امتحان جامع پایان دوره کارشناسی مامایی در دانشکده پرستاری و مامایی مشهد به عنوان فرم های معتبر و پایا برای ارزیابی دانشجویان در زمان دانش آموختگی توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** روایی سازه، پایایی، ابزار ارزشیابی، ارزشیابی امتحان جامع پایان تحصیلی

A-10-200-1

### بررسی فاصله تئوری تا عمل در دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد (E)

ناهید جهانی شورا، ناهید گلکانی، سید رضا مظلوم، کبری میرزاخانی، صدیقه اظهري، افسانه نوائیان

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
jahanishn@mums.ac.ir



خود را مربوط به حیطه آموزش و راهنمایی و تضمین کیفیت (حداقل ۱،۱۵ امتیاز) می‌دانستند. فراوانی به کارگیری مهارت‌ها با افزایش صلاحیت بالینی نسبت مستقیم داشت.

**نتیجه گیری:** سطح صلاحیت پرستاران و فراوانی به کارگیری مهارت‌ها در بخشها و بیمارستان‌های مختلف، متفاوت بود. در این بین اگر چه به طور کلی سطح صلاحیت پرستاران خوب گزارش شده است ولی عدم به کارگیری حدود ۲۴ درصد از مهارت‌ها بخصوص در حیطه مربوط به آموزش و راهنمایی و تضمین کیفیت نگران کننده است.

**واژه‌های کلیدی:** صلاحیت، پرستاری، خودارزیابی، بیمارستان  
A-10-254-3

### ایجاد تحریک و توانمندسازی نیروی خود راهبردی (Self-directory) دانشجویان در یادگیری (E)

علی فتاحی بافقی، کاظم برزگر

دانشکده پزشکی یزد گروه انگل شناسی  
afbafghi@ssu.ac.ir

**مقدمه:** مراکز آموزش عالی در راستای سیاست‌های راهبردی، کلان و دراز مدت کشورها بنیان نهاده شده، برای گسترش کمی و کیفی آن‌ها برنامه ریزی می‌شود، این مراکز جهت ارتقا، کیفیت آموزشی از دیرباز راهکارهای چندی را به کار بسته اند. کیفیت نظام آموزشی را می‌توان بر مبنای هریک از عناصر تشکیل دهنده نظام آموزشی (درونداد، فرآیند، محصول، برونداد و پیامد) ارزشیابی کرد. بر این پایه کیفیت درونداهای نظام آموزشی می‌تواند نمایانگر وضعیت نظام آموزشی باشد و در میان درونداهای نظام آموزشی سه عامل یادگیرنده (دانشجو)، یاد دهنده (استاد) و برنامه درسی حائز اهمیت است. در این فرآیند هدف ایجاد تحریک و توانمندسازی نیروی خود راهبردی (Self-directory) یادگیرنده در یادگیری است.

**روش کار:** تجربه بیست ساله در تدریس و آموزش پزشکی در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری حرفه ای و مرور مطالعه انواع روش‌های آموزش پزشکی از منابع گوناگون علمی (کتاب، مجله، مقاله‌ها و اینترنت).

**نتایج:** در وهله اول محتوای آموزشی باید حاوی توانمندیهای لازم (Capacities) حیطه شناختی (Cognitive) و مهارت‌های عملی (Skills) باشد که این توانمندی‌ها (Capacities) لازم هستند ولی کافی نیستند بلکه برای موثر نمودن باید فرا مهارت‌هایی (capacities-Meta) نیز وجود داشته باشند که این توانمندی‌های برتر معمولاً آموزششان در کلاس درس ممکن نیست و فراگیران باید بتدریج و با ممارست و دیدن الگوهای عینی این موارد را کسب کنند و همچنین به دلیل اینکه آموزش پزشکی شامل آموزش، مهارت و اخلاق است و آموزش به صورت مجازی (Virtual) و الکترونیکی (Learning-E) امکان پذیر نیست. در درجه دوم، اهمیت فوق العاده یک یاد دهنده (استاد) نمایان می‌شود که مسوولیتش صرف انتقال دانش و مهارت نیست بلکه بروز دادن یک الگوی به تمام معنی (Mentor) به دانشجو می‌باشد.

**نتیجه گیری:** استاد باید از درون جامعه دانشگاهی باشد و بر پایه ی استعدادهای فردی و نه حمایت‌های غیر متعارف رشد کرده باشد، صادق، اهل

گردید. داده‌ها توسط نرم افزار SSPS تجزیه و تحلیل شد. آزمون‌های آماری مورد استفاده عبارت بودند از: آزمون‌های آماری t، پیرسون، اسپیرمن، ضریب همبستگی دو رشته ای نقطه ای.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که مهارت تصمیم گیری بالینی دانشجویان سال آخر کارشناسی پرستاری تقریباً متوسط بود. میانگین نمره کسب شده توسط دانشجویان مورد پژوهش در رابطه با مهارت تصمیم گیری بالینی  $6/6 \pm$  ۵۱/۶ امتیاز بود که کمی بالاتر از حد متوسط قرار داشت. ارزیابی اجزای مختلف مهارت تصمیم گیری بالینی دانشجویان پرستاری شامل ارزشیابی مداوم پیامدها، توجه به ارزش‌ها و اهداف، جستجوی روش‌های مختلف مراقبتی و جستجوی اطلاعات غیر مخدوش نیز بیانگر مهارت ناکافی آن‌ها می‌باشد. هم چنین تجزیه و تحلیل داده‌ها ارتباط معنی داری بین متغیرهای دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش و مهارت تصمیم گیری بالینی آن‌ها نشان نداد.

**نتیجه گیری:** با وجود اینکه تصمیم گیری بالینی کارآمد یکی از مهمترین ویژگی‌های حرفه پرستاری در مراقبت از بیمار است، اما طبق نتایج این مطالعه دانشجویان پرستاری از مهارت کافی تصمیم گیری بالینی برخوردار نبودند. این یافته گویای این موضوع است که برنامه آموزش کارشناسی پرستاری برای توسعه این مهارت در میان دانشجویان با چالش‌های قابل توجهی روبه رو است.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های تصمیم گیری بالینی، دانشجویان کارشناسی پرستاری  
A-10-53-1

### مقایسه صلاحیت بالینی پرستاران در بیمارستان‌های مختلف تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی بوشهر (E)

شرافت اکابریان، مسعود بحرینی، شهره شهامت

دانشکده پرستاری و مامایی بوشهر  
sh\_akaberian@yahoo.com

**مقدمه:** آگاهی پرستاران از وضعیت صلاحیت بالینی موضوعی اساسی جهت حفظ استانداردهای مراقبت، شناسایی نیازهای آموزشی و توسعه حرفه ای آنان است. خود ارزیابی یکی از روش‌هایی است که در سنجش صلاحیت بالینی مورد استفاده قرار می‌گیرد و پرستاران را تشویق به بازاندیشی و ایفای نقش فعالتر در فرآیند یادگیری می‌نماید. هدف: مقایسه صلاحیت بالینی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی بوشهر است.

**روش کار:** طی این مطالعه توصیفی - تحلیلی، صلاحیت بالینی ۱۹ پرستار شاغل در بیمارستان‌های مختلف، به شیوه خودارزیابی مورد تحلیل قرار گرفت. ابزار مورد استفاده پرسشنامه ای بود که براساس نظریه From Expert to novice بنر طراحی شده و ۷۳ مهارت را در ۷ حیطه مختلف بررسی می‌کند. سطح صلاحیت براساس امتیازی که نمونه‌ها به خود می‌دادند (۱۰۰-۰) ارزیابی و فراوانی به کارگیری مهارت‌ها نیز به وسیله یک مقیاس رتبه ای به شیوه لیکرت بررسی شد.

**نتایج:** درکل پرستاران صلاحیت خود را در سطح خوب (۷۵-۵۱) گزارش کردند؛ آن‌ها احساس می‌کردند که درحیطه موقعیتهای مدیریتی و وظایف شغلی از مهارت و لیاقت بیشتری برخوردارند (حداکثر ۷۹،۵۴ امتیاز) و کمترین مهارت



نمرات کسب شده را با هم مقایسه می‌کردند. هر جایی تفاوتی وجود داشت آن را بی عدالتی در آموزش قلمداد می‌کردند. آن‌ها خواستار استادی پاسخگو و به روز و با مهارت با توجه به نیاز یادگیری تک تک دانشجو‌ها بودند. بنابراین نیاز است در رشد و بالندگی و مسئولیت پذیری اساتید توجه بیشتری شود تا بتوان مفهوم عدالت در آموزش را به عرصه نشانند.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت، آموزش، دانشجو، علوم پزشکی  
A-10-190-4

### بررسی عدالت آموزشی و سهمیه بندی جنسیتی در کنکور سراسری از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

زهرا کریمیان، جواد کجوری، فرهاد لطفی، میترا امینی

دانشکده پزشکی شیراز  
z\_karimian\_z@yahoo.com

**مقدمه:** سهمیه بندی جنسیتی از مباحث چالش برانگیز در مقوله عدالت آموزشی است که به ویژه در سالهای اخیر با رویکردهای متفاوت و گاه متضادی مورد توجه سیاستگذاران آموزش عالی قرار گرفته است. تبعات اجتماعی و خانوادگی ناشی از تفاوت سطح تحصیلات زنان و مردان، و مشکلات بازار کار و اشتغال دلایل عمده ای هستند که طرفداران سهمیه بندی جنسیتی در دفاع از این دیدگاه بیان داشته اند. سیاستگذاران آموزش عالی، اعضای هیات علمی، نمایندگان مجلس، داوطلبان کنکور و والدین آن‌ها گروه‌های مختلفی هستند که در این خصوص در رسانه هایعمومی به اظهار نظر پرداخته اند. با توجه به تاثیر سهمیه بندی جنسیتی در زندگی و پیشرفت داوطلبان کنکور و تبعات علمی، اجتماعی و روانشناختی آن در زندگی فرد و جامعه ضرورت توجه به این مهم با رویکردی تحقیقی ضروری می‌نماید. با توجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر با هدف بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مورد سهمیه بندی جنسیتی انجام گرفت.

**روش کار:** مطالعه حاضر به صورت توصیفی مقطعی و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته شامل ۱۷ سوال بسته پاسخ و ۲ سوال باز در طیف چهارگزینه ای لیکرت از موافقم(۴)، نسبتاً موافقم(۳)، نسبتاً مخالفم(۲) و مخالفم(۱) طراحی گردید و به منظور ملموس بودن نتایج، میانگین نمرات در مقیاس ۱۰۰ در نظر گرفته شد. روایی صوری و محتوایی توسط ۵ نفر از صاحب نظران آموزش عالی، و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲۶٪ تعیین گردید. جامعه آماری پژوهش، اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ در بود که مجموعاً ۱۴۹ پرسشنامه بازگردانده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۵ و آزمونهای تی تک نمونه ای، تی گروه های مستقل، تحلیل واریانس یکراهه و همبستگی زوجی تحلیل شد. همچنین تفاوت دیدگاه اعضای هیات علمی به تفکیک جنسیت، سابقه کار و نوع جنسیت فرزندان بررسی گردید.

**نتایج:** ۵۲/۴٪ افراد مرد و ۴۷/۶٪ زن بودند، ۳۲/۱٪ مجرد، ۶۷/۹٪ متاهل، و سابقه کار افراد بین ۱ تا ۲۳ سال با میانگین ۱۱/۵ متغیر بود. مهمترین عوامل موثر بر افزایش ورود دختران به دانشگاه به ترتیب عدم اطمینان پسران از کسب شغل مناسب بعد از تحصیلات دانشگاهی(۷۹/۸٪)،

عمل و پرنرژری باشد، با مهارت بالایی که دارد در محیط آموزشی در معرض مشاهده، تحلیل و قضاوت دانشجویان قرارگیرد. و در وهله سوم، سرانجام بر اساس این اصل که تمام موجودات زنده برای به کارگیری توان بالقوه خود جاذبه های حیاتی، فطری و درونی دارند انسان و در اینجا دانشجو (یادگیرنده) نیز پرورش می‌یابد که نیروی خود راهبردی (Self-directing) خود را بیابد، تا بسوی خودگردانی (Self-managing)، خود پالایی (Self-monitoring) و خود اصلاحی (Self-modifying) برسد و بر اساس مفهوم خودراهبردی دانشجو می‌کوشد و پرسشگر و متفکر است می‌خواند که بداند و انتقادگراست و ذهن خود را مخزن نتایجی دیگران نمی‌داند و پویایی و بالندگی در دوران تحصیل اش موج می‌زند.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجو، توانمندسازی، خودراهبردی، یادگیری، آموزش، فرامهارت، استاد.  
A-10-218-2

### تبیین مفهوم عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ (E)

فاطمه مهرآور، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

مرکز تحقیقات پرستاری  
mehravar10261@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به نظر اندیشمندان اسلامی، سه معیار تعیین کننده در بهره‌مندی از امکانات آموزشی و ایجاد عدالت آموزشی، تلاش، نیاز و استحقاق ذاتی افراد است. در تحلیل‌های اقتصاد آموزش نیز، مهمترین معیارهایی که برای تخصیص منابع و بهره‌مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می‌باشد. هدف از این مقاله تبیین مفهوم عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ بوده است.

**روش کار:** این مطالعه کیفی که در مورد عدالت آموزشی در سال ۱۳۸۹ صورت گرفته است. در این مقاله دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد عدالت آموزشی ۲۰ دانشجو در ترم های تحصیلی مختلف مصاحبه نیمه ساختار به عمل آمد. از آنان خواسته شد دیدگاه و تجربیات خود را درباره عدالت آموزشی مطرح نمایند. مصاحبه ها دست نویس، کدگذاری و طبقه بندی شدند. **نتایج:** در تجربیات دانشجویان از مفهوم عدالت آموزشی کسب نمره برتر به دست آمد. موارد تاثیر گذار بر این مفهوم عدالت استاد در نمره دهی، ارتباطات همکلاسی ها، و شرایط فردی دانشجو می‌باشد. دانشجویان در کسب نمره همواره نحوه ارزشیابی استاد را بخصوص در کارآموزی زیر سوال می‌بردند. صادقانه بودن رفتارهای همکلاسی در قبال هم را در کسب نمره موثر می‌دانستند. از نظر شرایط فردی، داشتن اعتماد به نفس و و برخی ویژگیهای خود دانشجو را در کسب نمره موثر می‌دانستند. از مضامین دیگر داشتن استاد باتخصص و معلومات به روز و پاسخگو را نوعی عدالت آموزشی می‌دانستند. و از مضمون دیگر نحوه برابری در ورود سهمیه به دانشگاه و همچنین گرفتن کمک هزینه برابر را از عدالت آموزشی قلمداد نمودند.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که دانشجویان زمانی که به کسب نمره و یا رفتار مورد انتظار خود در دانشگاه مواجه می‌شدند آن را عدالت می‌دانستند. آن‌ها همواره ذره بینی و خط کشی در دست داشتند که رفتارها و



**روش کار:** مطالعه اخیر مطالعه توصیفی بود که بر روی ۶۴ نفر کارآموزان و کارورزان پزشکی بالینی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد انجام گرفت. در این مطالعه دانشجویان مذکور قبل از ورود به کارگاههای مهارت های بالینی از نظر مهارت بخیه زدن- تزریقات و ریوی - احیای قلبی ریوی اولیه - لوله گذاری تراشه و احیای قلبی ریوی پیشرفته خودارزیابی گردیده و سپس مداخله به صورت برگزار کارگاه مهارت های بالینی انجام گرفت. خودارزیابی در دو مقطع زمانی بلافاصله بعد از مداخله و همچنین یک سال پس از آن جهت تاثیرات طولانی مدت در زمینه مهارت های مذکور انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد بود. طبق نظر محقق میانگین نمره ۲.۵-۱.۵ نامطلوب، ۳.۵-۲.۵؛ و نسبتاً مطلوب و ۳.۵-۴.۵؛ مطلوب. اطلاعات کسب شده از طریق نرم افزار SPSS و پارامترهای توصیفی در مود میانگین تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** مهارت دانشجویان در هر ۴ مهارت پس از مداخله آموزشی به صورت معنی دار افزایش یافته و از وضعیت نامطلوب به وضعیت مطلوب تبدیل گردید. در خودارزیابی که پس از گذشت یک سال انجام گرفت از نظر این گروه دانشجویان مرکز مهارت های بالینی به عنوان یکی از منابع اصلی کسب مهارت های بالینی ذکر شده و از ۴ مهارت بررسی شده مهارت های تزریقات و ریوی و مهارت بخیه کردن مجدداً به صورت مطلوب ارزیابی شده و در مورد احیای قلبی ریوی اولیه و لوله گذاری تراشه و احیای قلبی ریوی پیشرفته وضعیت نسبتاً مطلوب ارزیابی گردید.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد مرکز مهارت های بالینی به عنوان یک منبع فعالیت کسب مهارت های بالینی تاثیر گذار بوده ولی مهارت هایی مانند احیای قلبی ریوی و لوله گذاری تراشه نیاز به تکرار مجدد در دوره کارورزی دارند.

**واژه های کلیدی:** مهارت، مرکز مهارت های بالینی- کارورزی پزشکی، کارآموز پزشکی

A-10-511-1

**ارزیابی مهارت های بالینی فارغ التحصیلان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد شاغل در مراکز بهداشتی درمانی مشهد. (E)**

کبری میرزاخانی، ناهید جهانی، ناهید گلکانی، مهین تفضلی، سعید ابراهیم زاده

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
mirzakhanik@mums.ac.ir

**مقدمه:** کیفیت آموزش مامایی تاثیر عمیقی بر ارائه مهارت های مامایی دارد. با مروری بر آموزش بالینی و به دست آوردن بازخوردهایی از آن می توان بازنگری بر برنامه های آموزشی داشت. تعیین مهارت های بالینی فارغ التحصیلان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد شاغل در مراکز بهداشتی درمانی مشهد.

**روش کار:** روش کار بررسی مقطعی می باشد. جامعه پژوهش فارغ التحصیلان ۳ ساله اخیر رشته مامایی می باشد که در مراکز بهداشتی درمانی مشهد مشغولند (۳۰ نفر). همچنین مسئولینی که حداقل ۶ ماه سابقه مسئولیت در مراکز فوق را دارند (۳۰ نفر). ابزار این پژوهش شامل ۱ پرسشنامه خود ارزیابی ماما که توسط کنفدراسیون بین المللی مامایی تهیه و مطابق با

گرایش سوالات کنکور به جزء نگری و سنجش حافظه (۷۶/۶٪)، تلاش بیشتر دختران برای دستیابی به جایگاه اجتماعی (۷۶/۲٪)، و کاهش انگیزه پسران برای قبولی در کنکور (۷۱٪) بیان گردید. اعضای هیات علمی با میانگین ۶۶/۲۵٪ تبعات اجتماعی و خانوادگی افزایش ورود زنان به دانشگاه را تایید نمودند اما ۶۰ درصد افراد معتقد بودند نیازی به مداخله سهمیه بندی در این باره نبوده و این گذار تاریخی به طور خود تنظیم در طول زمان اصلاح خواهد گردید. همچنین عواملی چون مشکلات اقتصادی و فقدان فرصت های اشتغال برای مردان (۸۱/۲٪)، و مشکلات فرهنگی و اجتماعی جامعه (۷۶/۳٪) بیش از تفاوت سطح تحصیلات زنان نسبت به مردان (۶۴/۲٪) بر تاخر جوانان در تشکیل خانواده تاثیر گذار بوده است. در مجموع ۸۵/۹٪ افراد معتقد بودند پذیرش دانشجو باید بر مبنای تلاش و صلاحیت علمی انجام پذیرد ۴۳/۷٪ افراد، ایجاد فرصت های شغلی برای مردان را با اولویت بیشتر تاکید نموده اند. همچنین اعضای هیات علمی به طور محسوسی با تناسب پذیرش دانشجو متناسب با نیاز های بخش اشتغال و هدفمندی جنسیتی در این باره موافق بودند. این هدفمندی در رشته های فنی مهندسی و کشاورزی به سمت مردان و در علوم انسانی، علوم پایه، علوم پزشکی و هنر به برابری جنسیتی گرایش داشت.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد عدم تناسب میزان قبولی پسران و دختران در دانشگاه بیش از آنکه در قالب علت افزایش ورود دختران به دانشگاه مطرح باشد، در بررسی علل کاهش ورود پسران به دانشگاه قابل تامل است و بیش از هر چیز از عوامل اقتصادی، هدفمند نبودن پذیرش دانشجو با نیازهای اساسی کشور و نحوه پذیرش دانشجو تاثیر می پذیرد. به عبارتی افزایش ورود دختران به دانشگاه خود معلول علل دیگری است که نیازمند بررسی نظام مند این موضوع در نگاهی جامع و چند متغیره است. بنابراین سهمیه بندی جنسیتی به عنوان یک درمان علامتی نه تنها به مرتفع کردن علت مسأله منجر نمی شود بلکه نگاه شتابزده به آن می تواند پیامدهای دیگری را در نظام آموزش عالی کشور به دنبال داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، سهمیه بندی جنسیتی، کنکور، پذیرش دانشجو

A-10-76-8

**بررسی تاثیر کارگاه مهارت های بالینی در ارتقاء توانایی و مهارت بالینی دانشجویان بالینی و کارورزان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (E)**

فریبا کریمی، معصومه معزی، احمد ریسی، محمد رحیمی

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
f1389k@yahoo.com

**مقدمه:** پرورش مهارت های بالینی بخش مهمی از برنامه های محوری دانشکده های پزشکی را تشکیل داده و ضروری است که کلیه دانشجویان پزشکی، مهارت هایی را که برای کار طبابت نیاز دارند را آموخته و تجربه نمایند. این مطالعه با هدف تعیین نظرات کارورزان پزشکی در زمینه میزان تاثیر کارگاههای مهارت بالینی در افزایش آگاهی و مهارت آنان و در راستای توسعه و ارتقای کیفیت برنامه های آموزشی انجام گرفت.





«آموزش مداوم، تحقیقات آموزشی، خودآموزی و تولید مواد کمک-آموزشی»  
نیز استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: CSLC، CIPP، ارزشیابی، مهارت های بالینی

A-10-517-1

### بررسی میزان آشنایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

#### جندی شاپور اهواز با مفاهیم پایه فن آوری اطلاعات و

#### ارتباطات (E)

جواد زارعی، داریوش رخ افروز، مهین دیانت، علیرضا اولی پور، حسین کمیلی  
ثانی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی

شاپور اهواز

j.zarei27@gmail.com

**مقدمه:** فناوری اطلاعات امروزه تمامی ابعاد زندگی بشری را تحت تاثیر خود قرار داده است. در عرصه آموزش نیز یکی از نویدبخش ترین و رو به رشدترین دستاوردهای پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات یاددهی/یادگیری الکترونیکی و مبتنی بر اینترنت است. این فناوریها در کشورهای در حال توسعه می‌توانند مشکلاتی نظیر دسترسی به جدیدترین اطلاعات علمی، کمبود فضای آموزشی، استاد و غیره را حل کنند. اما لزوم بهره وری از فناوری اطلاعات آشنایی با مفاهیم و مهارت در استفاده از آن است. هدف پژوهش حاضر بررسی میزان آشنایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز با مفاهیم پایه فن آوری اطلاعات است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه مشاهده ای و مقطعی می‌باشد، که در سال تحصیلی ۸۸-۸۹ انجام شده است. جمعیت مورد مطالعه شامل ۵۰۶ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می‌باشد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه بود، که روایی و پایایی آن تایید شده است. داده های جمع آوری شده با استفاده از روش های آمار توصیفی و آمار استنباطی در نرم افزار SPSS تحلیل گردیدند.

**نتایج:** در مقایسه دانش پایه دانشجویان در مورد رایانه بیشترین آشنایی (۵۳٪) مربوط به توانایی در به کارگیری کامپیوتر و مدیریت فایل ها و کمترین (۱۸٪) مربوط به توانایی در مدیریت سیستم عامل Windows بود. در توانایی استفاده از بسته نرم افزاری Microsoft Office بیشترین مهارت (۷۱٪) مربوط به برنامه power point و کمترین (۸٪) مربوط به برنامه ACCESS بود. دانشجویان به ندرت (۱۵٪) با روش های جستجوی پیشرفته اطلاعات در اینترنت آشنا بودند. نتایج پژوهش در دو جنس نیز نشان داد که دانش دانشجویان پسر در مورد رایانه از دانشجویان دختر بیشتر است. در مجموع میزان آشنایی دانشجویان با مفاهیم پایه فن آوری اطلاعات ضعیف بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش نوین پزشکی و اهمیت فوق العاده آموزش الکترونیک برای توسعه کشور، نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که نیاز جدی به افزایش مهارت های پایه دانشجویان در مورد فناوری اطلاعات وجود دارد.

استانداردهای سازمان بهداشت جهانی می باشد ۲. پرسشنامه ارزیابی ماما توسط مسئولین که بر گرفته از پرسشنامه فوق می‌باشد. سپس اطلاعات جمع آوری شده آنالیز آماری شد

**نتایج:** فارغ التحصیلان مامایی بالغ بر ۹۵٪ مهارت های ضروری مامایی را در دوران تحصیل فراگرفته اند. از نظر آماری خود ارزیابی اداره شرایط کم خطر (۸۵/۵٪) به طور معنی داری بالاتر از اداره شرایط پرخطر (۷۷/۴٪) توسط فارغ التحصیلان مامایی می‌باشد (P)

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: ارزشیابی، مهارت های بالینی، فارغ التحصیلان مامایی

A-10-350-2

### ارزشیابی و باز طراحی مرکز آموزش مهارت های بالینی

#### دانشگاه علوم پزشکی اصفهان براساس الگوی مدیریت گرای

#### (E) CIPP

وحیدیه وفامهر، محمد دادگستر نیا

دانشکده پزشکی اصفهان معاونت آموزش پزشکی عمومی icm

vgrenani@yahoo.com

**مقدمه:** با ارتقای آموزش و حفظ مهارت های بالینی پزشکی و پرستاری، کیفیت مراقبت از بیماران افزایش یافته و حرکت به سمت عدالت و اخلاق حرفه‌ای میسر خواهد شد. طراحی و توسعه CSLC در جهت ارتقاء مهارت های پزشکی و پرستاری هدف این مطالعه می‌باشد.

**روش کار:** بمنظور اتخاذ نگرش سیستمی به توسعه مرکز CSLC، این ارزشیابی با استفاده از الگوی CIPP انجام-گرفت. اهداف هر مرحله از ارزشیابی و روش های آن در زیر آمده است: ارزشیابی هدف روش زمینه شناسایی وضع موجود شناسایی نیازها تعیین اهداف - بازبینی، بررسی documents و نتایج ارزشیابی‌های قبلی - نیازسنجی به روش Focus group interview درونداد - فراهم سازی اطلاعات مورد نیاز برنامه ریزی - تعیین منابع - برنامه ریزی - طراحی مرکز جدید (تعیین رسالت، اهداف،) - طراحی بخش کاربری رایانه - طراحی بخش آموزش دستیاران تخصصی و فوق تخصصی فرآیند - فراهم ساختن اطلاعات لازم حین اجرا و شناسایی نواقص مانیتور برنامه برونداد تعیین فاصله با استانداردهای موجود - تدوین شاخص های مربوط به هر استاندارد - مقایسه عملکرد مرکز در هر شاخص

**نتایج:** نتایج حاصل از مراحل مختلف این مطالعه شامل لیست مولژها و تجهیزات موجود در مرکز قبلی، لیست نیازهای گروه های مختلف آموزشی (تجهیزات، مولژها، منابع، نرم افزارها)، اهداف قابل دستیابی برای مخاطبان مختلف، منابع انسانی و مادی لازم برای توسعه مرکز، تهیه برنامه عملیاتی توسعه بخش های مختلف مرکز، اطلاعات حاصل از ارزشیابی اجرای برنامه و تهیه راهکارهای رفع نواقص و فاصله وضع موجود با وضع مطلوب بوده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به هزینه های سنگین راه اندازی و توسعه مراکز CSLC ضروریست کلیه اقدامات، بر اساس اطلاعات صحیح و متناسب با نیازها صورت گیرد. تجارب این مطالعه به توسعه مراکز CSLC در سایر دانشگاه ها کمکی کند. با بهره گیری از چنین الگویی، میتوان از این مراکز در جهت



### ارتقاء مهارت بالینی ماماهاى تسهیلات و پایگاه های بهداشتی زایمانی زاهدان در دوره بازآموزی سال ۸۸ (E)

شهین دخت نوابی ریگی، طباطبایی، زایلی زاده، پرنده مطلق، ملاشاهی

زاهدان

shahinnavabi@yahoo.com

**مقدمه:** مامایی حرفه ای است که آموزش مداوم آن باید به طور پیوسته جهت فارغ التحصیلان ادامه یابد. مامایی نوین آشنا شدن با بهترین اقدامات با کمترین عارضه می باشد. هدف تعیین ارتقاء و بهبود عملکرد ماماهاى تسهیلات زایمانی بود.

**روش کار:** در پی نیاز سنجی های بعمل آمده از طرف مرکز بهداشت کلاس بازآموزی ماماهاى تسهیلات در پی پیامدهای بوجود آمده در ۶ مرکز تسهیلات و پایگاه های بهداشتی حوزه زاهدان دوره عملی اورژانس های مامایی با تاکید تشخیص و مداخلات پرستاری در زمینه دیستوشی ها: passage-power- psych-passanger- خون ریزی ها: PPH و احیا، نوزاد در سال ۸۸ به مدت یک هفته در فیلد اتاق زایمان توسط عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان جهت توانمند سازی این گروه برگزار گردید. این بازآموزی در زمینه آخرین روش های تشخیصی و الویت های اورژانسی در جهت بهبود اقدامات طبق دستور العمل های کشوری پیگیری شد. در ابتدا از ماماهاى شرکت کننده یک پیش آزمون حاوی ۱۰ سوال تشریحی در زمینه های بالینی و به طور مجزا بسور عملی گرفته شد پس از پایان بازآموزی یک پس آزمون با همان سوالات و عملکرد تکرار شد. پیگیری عملکرد این ماماها هنوز از طریق مرکز بهداشت ادامه دارد. رضایتمندی از دوره نیز توسط مرکز بهداشت تعیین گردید. نتایج پیش آزمون و پس آزمون این گروه تفاوت معنی داری را نشان داد.

**واژه های کلیدی:** ارتقاء-مهارت بالینی-تسهیلات زایمانی  
A-10-704-3

### بررسی عوامل مرتبط با سبک های یادگیری ترجیحی دانشجویان پرستاری (E)

هادی پیمان، منیره محمد حسن نهال، جمیل صادقی فر، نورخدا صادقی فرد، مروت طاهری کلانی

دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، معاونت آموزشی، تحقیقات و فناوری، Hadi.peyman@gmail.com

**مقدمه:** سبک های یادگیری فراگیران با عوامل مختلفی مرتبط است. بنابراین هر موسسه آموزشی بایستی در بهترین زمان ممکن نسبت به تعیین سبک های غالب یادگیری دانشجویان و شناسایی عوامل مرتبط با آن نماید. هدف: مطالعه حاضر با هدف تعیین عوامل مرتبط با سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری صورت گرفته است.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی-تحلیلی از بین ۱۵۰ دانشجوی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ۱۱۹ نفر پرسشنامه سبک های یادگیری VARK

**واژه های کلیدی:** فناوری اطلاعات و ارتباطات، آموزش پزشکی، سواد رایانه ای، دانشجویان  
A-10-650-2

### نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از ادغام آموزش پزشکی مبتنی بر شواهد EBM در کوریکولوم آموزش دوره بالینی دانشجویان پزشکی (E)

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
kamran.mirzaei@yahoo.com

**مقدمه:** گسترش روز افزون اطلاعات پزشکی در طی دهه گذشته بدنبال انبوه اطلاعات حاصل از مطالعات علمی و کاربرد روش های تشخیص و شیوه های درمانی جدید، نیاز شدید به تکنیک و تکنولوژی که بتواند انبوه اطلاعات را مدیریت نموده و به بهره وری برساند، روز به روز نمود عینی بیشتری را بدنبال دارد. در سال های اخیر پزشکی مبتنی بر شواهد (Evidence-Based Medicine) به عنوان راه حلی برای رفع این معضلات مد نظر قرار گرفته است هدف از این مطالعه بررسی نظرات دانشجویان پزشکی دوره بالینی از برگزاری دوره های آموزشی پزشکی مبتنی بر شواهد می باشد

**روش کار:** در یک مطالعه مداخله ای طی سال ۱۳۸۹، سه گروه از دانشجویان دوره کارآموزی پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر مورد مطالعه قرار گرفتند. علت انتخاب گروه فوق، شرکت اکثریت دانشجویان در کارگاه آموزشی دو روزه آشنایی با مبانی پزشکی مبتنی بر شواهد با تاکید بر نقد مقالات درمان بود. جهت ارزشیابی فرآیند اجرایی ازدو پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه رضایت سنجی دانشجویان از فرآیند اجرایی در پایان دوره و پرسشنامه طراحی شده مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز که روایی آن توسط صاحب نظران تایید شده و شامل سؤالاتی در خصوص نقش پزشکی مبتنی بر شواهد در جستجو در موتورهای جستجو، شواهد یا بررسی نقادانه و آشنایی با منابعی نظیر کوکران و... آشنایی با مفاهیمی نظیر خطر، فاصله اطمینان، نسبت شانس و... بود. این پرسشنامه در دومرحله قبل و بعد از اجرای فرآیند (Pre & Post Test) توسط شرکت کنندگان در فرآیند تکمیل گردید

**نتایج:** میزان رضایت مندی دانشجویان در هر دو گروه بیش از ۸۵% بود نتایج مطالعه بیانگر افزایش سطح رضایت دانشجویان از اجرای فرآیند، همچنین افزایش سطح آشنایی دانشجویان با اصطلاحات کاربردی در EBM (جدول ۱)، ارتقاء سطح نگرش آنان نسبت به EBM (p=۰.۰۱۴) و اظهار توانایی آنان در اجرای EBM (p=۰.۰۰۶) بود.

**نتیجه گیری:** یک دوره کوتاه مدت و کارگاه آموزشی پزشکی مبتنی بر شواهد، که بر اساس یک پروتکل استاندارد اجرا شده، می تواند به شکل مؤثری توانایی ارزیابی منتقدانه دانشجویان پزشکی را افزایش دهد.

**واژه های کلیدی:** نگرش، دانشجویان پزشکی، پزشکی مبتنی بر شواهد، EBM، آموزش بالینی  
A-10-594-5



وکاهش تعداد اقلام ضد التهابی های غیر استروئیدی (value-P) در همه موارد کمتر از ۰.۰۱)، در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل، پس از ارسال پمفلت آموزشی، از نتایج این تحقیق بود.

**نتیجه گیری:** نتایج این تحقیق نشان داد که با توجه به خصوصیات ویژه گروه هدف، که به دلیل وضعیت شغلی تمایلی به شرکت در کلاس های آموزش حضوری ندارند، استفاده از یک پمفلت آموزشی علمی و استاندارد در زمینه ایرادات محتوایی نسخ تجویزی، تاثیر قابل توجهی در بهبود عملکرد آنان در زمینه تجویز منطقی دارو دارد.

**واژه های کلیدی:** رسانه آموزشی، پمفلت، تجویز منطقی دارو، آموزش مداوم،

پزشکان عمومی

A-10-758-1

### میزان آگاهی دستیاران دانشکده پزشکی تبریز از سبک

#### ترجیحی یادگیری اشان (E)

سعیده غفاریفر، مرضی قوجازاده، همایون صادقی، علی مشکین، صدیقه

عرفانی، فاطمه صالح نیا

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده پزشکی

sa.ghafarifar@yahoo.com

**مقدمه:** کلید موفقیت در زندگی و تحصیل به نحوه یادگیری و تفکر افراد، پردازش اطلاعات، حل مساله و تمرکز حواس آن ها وابسته است. از بین سبکهای مختلف یادگیری نمی توان سبکی را به عنوان سبک برتر ذکر نمود، تصمیم گرفتیم با شناسایی سبک ترجیحی دستیاران و میزان آگاهی آن ها از سبک ترجیحی اشان تکنیکهایی را برای تسهیل یادگیری به آن ها پیشنهاد نماییم.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی و پایلوت ترجمه نسخه ۷،۱ پرسشنامه VARK در اختیار ۱۳۲ نفر از دستیاران دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز قرار گرفت. (RR = %۶۸،۹) و اطلاعات به دست آمده از ۹۱ نفر تکمیل شده با روش های آماری توصیفی با استفاده از نرم افزار SPSS. ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** ۴۸،۳۵ درصد (۴۴ نفر) دستیاران قادر به معرفی سبک یادگیری ترجیحی اشان نبودند. بنظر ۴۲،۸۶ درصد (۳۹ نفر) از آنان سبک یادگیری معرفی شده با استناد به پرسشنامه تکمیل شده با سبک یادگیری آن ها مطابقت داشت و ۸،۷۹ درصد (۸ نفر) نیز نتایج به دست آمده را مغایر با سبک یادگیری واقعی اشان ذکر کردند.

**نتیجه گیری:** عدم اطلاع بخش عمده ای از دستیاران مورد مطالعه از سبک یادگیری ترجیحی اشان می تواند مانع بزرگی در طراحی فعالیتهای یادگیری موثر باشد، از اینرو برگزاری کارگاه آشنایی با سبک های مختلف یادگیری برای دستیاران از طریق ارتقاء دانش، خود هوشیاری و پیشرفت فردی آن ها به عنوان یکی از راهکارهای دستیابی به آموزش پاسخگو به نیازهای نظام سلامت پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری، دستیار، پرسشنامه VARK

A-10-515-1

را تکمیل و به محقق بازگشت دادند. ارتباط بین جنسیت، سن، محل زندگی و ترم تحصیلی با سبک های یادگیری با استفاده از نرم افزار SPSS و تست های آماری کای اسکور و آزمون تی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** بیش از نیمی از نمونه ها (۵۶/۶٪) دانشجوی دختر و ۳۱/۱٪ آن ها دانشجوی سال اول بودند. در مجموع ۴۰/۳٪ دانشجویان مورد مطالعه فقط از یک سبک یادگیری، ۲۱٪ دو سبک، ۹/۲٪ سه سبک و ۲۹/۴٪ از هر چهار سبک یادگیری استفاده می کردند که ارتباط معنی داری را با ترم تحصیلی داشت (p=۰/۰۱). بیشترین سبک های مورد استفاده دانشجویان مورد مطالعه به ترتیب مربوط به سبک های شنیداری (۷۱/۴٪) خواندن/نوشتن (۶۳٪)، عملکردی (۵۲/۹٪) و دیداری (۴۰/۳٪) بود. میزان استفاده دانشجویان دختر (۴۹/۸٪) از سبک یادگیری دیداری به طور معنی داری بیشتر از دانشجویان پسر (۳۵/۸٪) بود (p=۰/۰۱ CI ۰/۲۵-۲/۵۴ %۹۵). ارتباط معنی داری بین سن و محل زندگی با سبکهای یادگیری دانشجویان پرستاری وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** جنسیت و ترم تحصیلی عوامل مرتبط به سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری بود. پیشنهاد می گردد گروههای آموزشی پرستاری در دانشگاه ها در ابتدای هر ترم اقدام به تعیین سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری نمایند و با استفاده از نتایج آن بهترین روش یاد دهی را انتخاب نمایند.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان پرستاری، پرسشنامه VARK، سبک های یادگیری

A-10-297-2

### تاثیر ارسال پمفلت آموزشی در نسخه نویسی پزشکان عمومی،

#### یک کار آزمایی تصادفی کنترل دار (E)

امیرحسین امامی، آیین محمدی، ریتا مجتهدزاده، مرجانه دهپور

ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران

aeen\_mohammadi@tums.ac.ir

**مقدمه:** بسیاری از کشورها در جستجوی آموزش های موثرتر برای کاستن از هزینه های سیستم های بهداشتی-درمانی هستند. در این میان یکی از روش های غیرحضوری آموزش، پمفلت است. هدف: این تحقیق تاثیر ارسال پمفلت آموزشی که با روش علمی تهیه شده است، را در بهبود عملکرد پزشکان عمومی در نسخه نویسی بررسی نمود.

**روش کار:** در این پژوهش که یک مداخله تصادفی شده کنترل دار بود، پزشکان عمومی طرف قرارداد با تامین اجتماعی به عنوان نمونه ای از پزشکان جامعه هدف بررسی شدند. ابتدا تعداد ۲۰۰ نمونه تصادفی در دو گروه ۱۰۰ نفره مداخله و کنترل انتخاب شدند. سپس براساس شایعترین مشکل محتوایی که در بررسی میدانی نسخ گروه کنترل و مداخله انجام شد، پمفلت آموزشی با نظارت متخصصین تهیه شد. نسخ یک دوره یک ماهه دو گروه مورد بررسی قرار گرفت. پمفلت آموزشی برای گروه مداخله ارسال شد. آنگاه نسخ هر دو گروه بعد از گذشت یک ماه مجدداً بررسی شدند.

**نتایج:** کاهش میانگین اقلام دارویی، کاهش تعداد اقلام تزریقی، کاهش تعداد اقلام کورتیکواستروئید، کاهش تعداد اقلام سفالوسپورین تزریقی



### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی در تدریس بافت شناسی

#### به روش ترکیبی دانشجو محوری و گروهی (E)

علی میرزاخانلوپی، امرا.. روزبهی، حمدالله دلاویز

روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی  
sayan.khanloo@yahoo.com

**مقدمه:** محور بودن دانشجو در یادگیری و برنامه ریزی نظامهای آموزشی با مشارکت مستقیم او در تنظیم اهداف صورت میگیرد. حال مشارکت دانشجویان در تدوین اهداف آموزشی میتواند دانشجویان را در دیگر اجزای برنامه درسی نیز سهیم کند. دخیل نمودن دانشجو در فرآیند یادگیری در زمان تدریس، محل اصلی استراتژی دانشجو محور میباشد که مستلزم نگرشی جدید به تدریس است. هدف: بررسی تأثیر آموزش بافت شناسی به روش دانشجو محوری بر نگرش دانشجویان پزشکی

**روش کار:** بافت شناسی عمومی و اختصاصی پزشکی در دو ترم متوالی ارائه و دانشجویان در گروههای ۴ تا ۵ نفره مسئول یک فصلعمومی و اختصاصی شده و با مطالعه دقیق (فراتر از منابع معرفی شده) فصلهای مربوطه را انجام میداد. در طول ترم براساس سرفصلهای درسی گروههای مشخص شده با حضوراستاد و رفع اشکال توسط ایشان فصل مربوط به خود را به سایر دانشجویان ارائه میدادند.

**نتایج:** تحلیل نظرسنجی دانشجویان حاکی از ۸۴/۶٪ افزایش یادگیری، ۷۹/۳٪ تعامل دانشجویی، ۸۱/۲٪ ارتقاء انگیزه، ۸۹ درصد پوشش مطالب، ۷۸/۵ درصد پایداری و ماندگاری مطالب در ذهن دانشجویان، ۷۷/۳۴ درصد یادگیری مستقل، ۷۱/۳۸ درصد مشارکت دانشجویان در فعالیتهای کلاسی بوده است.

**نتیجه گیری:** روش یادگیری دانشجو محوری و تیمی ضمن ارتقاء یادگیری، منجر به ارتقاء مهارت های ارتباطی، جستجوی مطالب و روش کار مفید میشود. دانشجویان ارزش کار گروهی را درک و تلاش بیشتری میکنند. باید فرصتهایی که مشارکت دانشجویان را در یادگیری افزایش میدهد را بیشتر نمود و نقش دانشجویان را در سازماندهی آن برجسته تر کرد تا توانمندی های دانشجویان ارتقاء یابد.

**واژه های کلیدی:** آموزش، بافت شناسی، دانشجو محوری و آموزش گروهی  
A-10-849-1

### راند اساتید و آموزش بر بالین بیمار: نگرش و تجربیات

#### دانشجویان پزشکی بوشهر (E)

گیسو حاتمی، نیلوفر معتمد

بیمارستان فاطمه الزهراء (س)، مرکز کودکان علی اصغر (ع)، بوشهر  
hgjssoo@yahoo.com

**مقدمه:** با آن که یکی از موثرترین و قدیمیترین روش های آموزش مهارت های بالینی و ارتباطی bedside case presentation است، ظرف سالهای اخیر استفاده از این روش کاهش یافته و از بالین بیمار به اتاق های کنفرانس

### راهکارهای ارتقاء تفکر انتقادی (E)

محبوبه رمضان زاده، سارا رمضان زاده، معصومه گودرزی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
ramezanzadehm881@mums.ac.ir

**مقدمه:** هدف اصلی هر مؤسسه آموزشی فراهم کردن امکان رشد و توسعه مهارت های تصمیم گیری میباشد. این مهارت تحت الشعاع توانایی تمرین فکر کردن به صورت انتقادی است. تفکر انتقادی، فرآیندی هدفمند است که منجر به تفسیر، تحلیل، ارزشیابی و استنباط میشود. این تفکر به عنوان بخش مهمی از عملکرد حرفه ای مورد توجه قرار گرفته است لذا یافتن راه حل مناسب جهت ارتقاء تفکر انتقادی دانشجویان اهمیت دارد. بسیاری از صاحب نظران راهکارهای یادگیری فعال را توصیه میکنند. در مقاله ی مروری حاضر روش های تدریس موثر در جهت افزایش مهارت تفکر انتقادی، بحث میشود. **روش کار:** با جستجو در پایگاه اطلاع رسانی جهاد دانشگاهی و دیگر بانکهای اطلاعاتی معتبر تعداد ۱۴ مقاله در زمینه ی تفکر انتقادی مورد بررسی قرار گرفت

**نتایج:** مرور مطالعات نشان میدهد که از روش های یادگیری فعال مانند حل مسئله، نقشه مفهومی، یادگیری مشارکتی، پرسشگری متقابل هدایت شده در گروه همتایان و اجرای بازاندیشی در جهت ارتقاء تفکر انتقادی دانشجویان رشته های گروه علوم پزشکی استفاده شده است. در یک مطالعه، اجرای راهبرد پرسشگری متقابل هدایت شده در گروه همتایان سبب افزایش معنادار نمرات مهارت های تفکر انتقادی در گروه آزمون نسبت به گروه شاهد (سخنرانی) گردید. همچنین نتایج یک پژوهش مؤید تأثیر بازاندیشی بر استدلال استقرایی دانشجویان و نیز نمره کل آزمون مهارت های تفکر انتقادی بوده است، با این وجود برنامه بازاندیشی موجب افزایش نمرات تفکر انتقادی دانشجویان در حیطه های ارزشیابی، تجزیه و تحلیل، نتیجه گیری (استنباط) و استدلال قیاسی نشده است. برخی پژوهش های انجام شده نشان داده اند که روش تدریس مشارکتی در مقایسه با روش سنتی یا سخنرانی، موجب دستیابی به سطح بالاتری از مهارت های یادگیری و تفکر میشود، مع هذا برخی از پژوهشگران مانند راس (۱۹۸۸)، گرگاس (۱۹۸۶)، لازاروتیس، هرتز-لازاروتیس و بیرد (۱۹۹۴)، کانکل و شافر (۱۹۹۷) و لانکستر و استراند (۲۰۰۱) روش تدریس مشارکتی را در تقویت مهارت های تفکر بی اثر دانسته اند. همچنین روش تدریس نقشه ی مفهومی و حل مسئله در مقایسه با روش سخنرانی نیز در افزایش مهارت تفکر انتقادی نقش داشته اند.

**نتیجه گیری:** از موانع توسعه تفکر انتقادی استفاده از روش های تدریس سنتی در نظامهای آموزشی میباشد. تنها انتقال اطلاعات برای اندیشیدن و تفکر کافی نیست. اساتید باید دانشجویان را به تلاش ذهنی وادار نمایند. بنابراین استفاده از روش های یادگیری فعال جهت افزایش مهارت های تفکر انتقادی دانشجویان توصیه میشود.

**واژه های کلیدی:** teaching medical, thinking critical  
A-10-836-3



و نمودارها و آمار استنباطی که شامل آزمون های علامت و U من ویتنی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** اکثر نمونه های مورد پژوهش خانم (۸۶/۷٪) و مجرد (۸۳/۷٪) با میانگین سنی (۲۱/۳+) سال بودند. میانگین نمرات گروه مداخله، ۸ هفته پس از آموزش بیش از گروه کنترل بود و تفاوت معنی داری بین میزان نمره کل اقدام پژوهی دانشجویان گروه مداخله، پس و پیش از مداخله وجود داشت (Z = ۶/۷, p = ۰/۰۱). تفاوت معنی داری نیز بین میزان مولفه های اقدام پژوهی (انعطاف پذیری، مشارکت، روحیه نقادی و دانش پژوهشگری) دانشجویان گروه آزمایش، پس و پیش از مداخله وجود داشت. سطح معنی داری این مطالعه نیز ۰/۰۱ بود.

**نتیجه گیری:** آموزش اقدام پژوهی بر انعطاف پذیری، مشارکت، روحیه نقادی و دانش پژوهشگری دانشجویان در سطح اطمینان ۹۹٪ تاثیر می گذارد. به عبارت دیگر آموزش اقدام پژوهی باعث افزایش انعطاف پذیری، مشارکت، روحیه نقادی و دانش پژوهشگری دانشجویان پرستاری می شود.

**واژه های کلیدی:** اقدام پژوهی، انعطاف پذیری، مشارکت، روحیه نقادی و دانش پژوهشگری  
A-10-842-3

### بررسی ویژگیهای یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان

#### دانشکده پزشکی (E)

احمد وهابی، شکرپه صلواتی، مجتبی ساعدپناه

دانشگاه علوم پزشکی کردستان، دانشکده بهداشت  
ahvahhabi@gmail.com

**مقدمه:** در دنیای امروزی با توجه به پیشرفت سریع علوم و تکنولوژی نه میتوان به تمامی دانش دست یافت و نه میتوان هر فردی را با هر ویژگی به تدریس وادار نمود. آشنایی با دیدگاه دانشجویان در مورد یک استاد خوب به ما کمکی کند تا استاد را از دید دانشجویان ببینیم و با ارائه برنامه مناسب، فعالیتهای تدریس و ارزیابی را آگاهانه برنامه ریزی نماییم. این مطالعه با هدف بررسی ویژگیهای یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۸۷ انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی با استفاده از پرسشنامه ای ۲۶ سوالی (۴ سوال دموگرافیک و ۲۲ سوال ویژگیهای استاد خوب) در بین ۱۸۷ نفر از دانشجویان دانشکده پزشکی انجام گردید.

**نتایج:** ۵۸/۱٪ دانشجویان پسر و بقیه دختر بودند. نقش علاقه به استاد در یادگیری دانشجویان (۹۳/۱٪)، احترام به دانشجویان (۹۱/۹٪)، تدریس به زبان ساده (۹۱/۹٪)، بیان شیوای استاد (۹۱/۴٪) و توانایی استاد در ارائه مطلب (۹۰/۸٪) از مهمترین ویژگیهای یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان بوده و برگزاری امتحانات کونیز (۱۸/۱٪)، ظاهر آراسته استاد (۱۹/۹٪)، حضور بموقع استاد در کلاس (۱۸/۷٪) و استفاده از وسایل کمک آموزشی (۸/۸٪) از کمترین امتیاز در نزد دانشجویان برخوردار بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان دهنده آن است که خصوصیتی از قبیل بیان شیوا، انتقادپذیر بودن، ارتباط موثر با دانشجو، تدریس به زبان ساده، اعتماد به نفس، توانایی ایجاد خلاقیت در دانشجو از جمله ویژگیهایی هستند

منتقل شده و این عامل باعث کاهش شدید در مهارت های بالینی دانشجویان شده است. هدف: این مطالعه به منظور بررسی نگرش و تجارب دانشجویان بالینی (کارآموز و کارورز) در مورد آموزش بر بالین بیمار و راند اساتید می باشد.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ پرسشنامه ای از ۶۰ دانشجوی پزشکی (۴۰ کارآموز و ۲۰ کارورز) دپارتمان اطفال به طریق مصاحبه تکمیل شد.

**نتایج:** آموزش بر بالین بیمار و راند اساتید در بخش اطفال در ۷۵٪ موارد انجام می شود علیرغم آنکه ۹۰٪ دانشجویان نگران از پرفورمانس خود در حضور اساتید و ۶۰٪ نگران پرفورمانس خود در حضور بیمار بودند. ۸/۳٪ دلواپس راحتی بیمار و حریم خصوصی وی حین معرفی بیمار بودند. ۹۱/۶٪ با معرفی بیمار بر بالین بیمار کاملا موافق بودند و معتقد بودند که مهارت های بالینی اصلی نظیر گرفتن شرح حال، معاینه فیزیکی، رابطه پزشک و بیمار و پروفشالیسم را در حین معرفی بیمار و آموزش بر بالین بیمار می آموزند.

**نتیجه گیری:** علیرغم اعتقاد دانشجویان که آموزش بر بالین بیمار برای پیشرفت حرفه ای بسیار مهم است ولی متأسفانه زمان اختصاص داده شده به این امر رو به کاهش است و لزوم بازنگری در این روش قدیمی آموزش بالینی را پیشنهاد می کنیم.

**واژه های کلیدی:** آموزش بر بالین بیمار، راند اساتید، دانشجویان پزشکی  
A-10-585-3

### بررسی میزان اثر بخشی آموزش اقدام پژوهی در دانشجویان

#### پرستاری ساوه (E)

زین العابدی امینی، امیرحسین محمد داوودی، شهره عباس نعمتی

ساوه میدان فلسطین دانشکده پرستاری ساوه  
mis.neamati@gmail.com

**مقدمه:** هدف از هر پژوهشی صرفاً تولید دانش محض نیست بلکه هدف تغییر است و اقدام پژوهی رویکردی آموزشی - پژوهشی است که موجبات تغییر در جهت بهبودی شرایط و مهارت حل مشکل را فراهم می آورد. اقدام پژوهی آموزشی مبتنی بر پژوهش نظام دار و گروهی، است که می تواند باعث افزایش انعطاف پذیری، مشارکت، روحیه نقادی و دانش پژوهشگری شود. یکی از نهادهای مهم هر جامعه که نیاز به توسعه مستمر داشته و از طرفی بستر مناسبی برای توسعه و گسترش پژوهش می باشد، دانشگاه هاست بنابر این، پژوهشی با هدف تعیین میزان اثر بخشی آموزش اقدام پژوهی در دانشجویان پرستاری انجام شد. هدف: هدف پژوهش حاضر تعیین میزان اثر بخشی آموزش اقدام پژوهی در دانشجویان پرستاری ساوه بود.

**روش کار:** روش پژوهش نیمه تجربی است و بر روی کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری ساوه که ۹۸ نفر بودند در سال ۸۹ صورت گرفت. اطلاعات از طریق پرسشنامه اقدام پژوهی، در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت جمع آوری شد که اعتبار آن از روش آلفای کرونباخ برآورد گردید. ضریب آلفای کرونباخ برای اقدام پژوهی با ۲۰ سوال، ۸۳٪ به دست آمد. داده ها به کمک نرم افزار SPSS در دو بخش آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، جداول





که هر استادی لازم است خود را به آن‌ها آراسته نماید. کلمات کلیدی: استاد، دانشجو، دانشگاه، کردستان  
**واژه‌های کلیدی:** استاد، دانشجو، دانشگاه، کردستان  
A-10-408-2

### تأثیر آموزش بر مبنای تلفیق دو روش آموزش همیاری و تسلط یاب بر یادگیری دانشجویان (E)

سیدمصطفی محسنی زاده، حجتی محمد نوروزی، حسین جعفری ثانی، سعید ابراهیم زاده

خراسان جنوبی، قاین دانشکده پرستاری  
SMMZ1364@gmail.com

**مقدمه:** نظام آموزشی مجموعه‌ای از برنامه‌ها، روش‌ها و موادی است که به طور هماهنگ، دستیابی یادگیرندگان را به اهداف آموزشی خاص تسهیل می‌کند. با توجه به اینکه هر یک از مراحل کسب دانش، نوع خاصی از یادگیری یا رویکرد خاصی را ایجاد می‌کند، شاید بتوان با استفاده از روش‌های یادگیری تلفیقی، باعث تسهیل دستیابی دانشجویان به اهداف یادگیری شد. هدف این مطالعه تعیین تأثیر آموزش بر مبنای تلفیق دو روش آموزش همیاری و تسلط یاب در یادگیری دانشجویان پرستاری و اتاق عمل بوده است.  
**روش کار:** در مطالعه‌ای شبه تجربی به صورت دو گروهی قبل و بعد از آموزش، کلیه دانشجویان پرستاری و اتاق عمل ترم اول (۵۲ نفر) انتخاب شدند. دانشجویان به صورت تصادفی به دو گروه آزمون و شاهد تقسیم و با روش‌های آموزش تلفیقی و سنتی، آموزش داده شدند. قبل و بعد از آموزش در هر جلسه از آزمون‌های پیشرفت تحصیلی متشکل از سه قسمت استفاده گردید که یادگیری شناختی دانشجویان در سه سطح دانش، فهم و کاربرد را در زمینه مبحث علایم حیاتی مورد ارزیابی قرار می‌داد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های t، ویلکاکسون، من-ویتنی و دقیق فیشر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** هر دو روش آموزشی باعث ارتقای یادگیری دانشجویان در سطوح دانش، فهم و کاربرد شده بودند. اختلاف میانگین‌ها قبل و بعد از آموزش دو گروه در تمامی سطوح از نظر آماری تفاوت معنی‌دار داشت ( $P=0.05$ ).

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه و همچنین نتایج نظرسنجی از دانشجویان نشان داد که روش آموزش تلفیقی، در مقایسه با روش سنتی، روی ارتقاء سطح دانش، فهم و کاربرد دانشجویان مؤثرتر بوده است. واژه‌های کلیدی: آموزش تلفیقی، یادگیری همیاری، یادگیری در حدتسلط، آموزش پرستاری  
A-10-903-1

### بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان دانشگاه نسبت به آموزش پزشکی جامعه نگر (E)

احمد وهابی، مهناز میبادی، مهدی طبیبی آراسته، محمد جعفر رضایی

دانشگاه علوم پزشکی کردستان، دانشکده بهداشت  
ahvahhabi@gmail.com

**مقدمه:** در سالهای اخیر، آموزش پزشکی جامعه نگر در ایران مورد توجه قرار گرفته تا همگام با سیاستهای بهداشت جهانی، عرصه جدیدی در آموزش پزشکی ایجاد گردد. هدف: این مطالعه با هدف بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به آموزش پزشکی جامعه نگر در سال ۱۳۸۷ انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی ۱۵۰ نفر از دانشجویان رشته‌های پزشکی، پرستاری-مامایی و بیماری‌ها که قسمتی از کارآموزی در عرصه خود را در فیلدهای آموزش جامعه نگر گذرانده بودند، با استفاده از پرسشنامه‌ای ۲۲ سوالی در زمینه خصوصیات فردی، آگاهی و نگرش به آموزش پزشکی جامعه نگر مورد مطالعه قرار گرفتند.

**نتایج:** ۶۰٪ دانشجویان مؤنث و بقیه مذکر بودند. ۲۵٪ درصد آگاهی خوب، ۴۵٪ درصد آگاهی متوسط و بقیه آگاهی ضعیفی نسبت به آموزش پزشکی جامعه نگر داشتند. ۱۰٪ نمونه‌ها دوره آموزش پزشکی جامعه نگر را همانند یک اردوی تفریحی دانسته و ۵۳/۳٪ آن‌ها معتقد بودند آموزش پزشکی جامعه نگر یکی از مفیدترین دوران تحصیلی آن‌ها بوده و اظهار نموده بودند؛ مدت این دوره افزایش پیدا کند. دانشجویان رشته مبارزه با بیماری‌ها نسبت به سایر رشته‌ها ابراز علاقه بیشتری به آموزش پزشکی جامعه نگر کرده بودند.

**نتیجه گیری:** پایین بودن سطح آگاهی دانشجویان نسبت به آموزش پزشکی جامعه نگر حاکی از توجه کمتر اساتید و نظام آموزشی بوده و توجه بیشتر به آموزش جامعه نگر و تربیت دانش‌آموختگان دارای دید جامعه‌نگری در تمامی زمینه‌های بهداشتی و درمانی لازم و ضروری به نظر می‌رسد. کلمات کلیدی: پزشکی جامعه نگر، دانشجو، آگاهی، کردستان

**واژه‌های کلیدی:** پزشکی جامعه نگر، دانشجو، آگاهی، کردستان  
A-10-408-3

### تعیین ضرورت‌های یادگیری دوره آموزش پزشکی عمومی در بخش غدد و متابولیسم (E)

اطهر امید، شقایق حق جوی جوانمرد، مسعود امینی، آیدین پرنیا، پروانه نصری  
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پزشکی

**مقدمه:** با توجه به تغییرات سریع دانش روز پزشکی و تولید حجم زیادی از اطلاعات نیاز است که جهت آموزش پزشکان عمومی حداقل‌هایی را در نظر گرفت و در دوره کوتاه آموزش پزشکی بر روی این محتوا ی ضروری تمرکز کرده و از پرداختن به محتوای آموزشی که نیاز اساسی پزشکان عمومی نبوده و باعث می‌شود که آن‌ها را از یادگیری آنچه برای کسب توانایی ضروری یک پزشک عمومی لازم است باز می‌دارد، باید پرهیز شود. در اینصورت لازم است که ما از اولویت‌های آموزشی آنان اطلاعاتی داشته باشیم تا بتوانیم محتوای آموزشی آنان را بر این اساس انتخاب و سازمان دهی کنیم این مطالعه با هدف تعیین ضرورت‌های یادگیری بیماری‌های غدد و متابولیسم انجام شد.



در نهایت برنامه ریزی مبتنی بر سیستم با کاهش خطاهای پزشکی به عنوان سنگ بنای حاکمیت بالینی، یک مدل در دانشکده پزشکی تبریز طراحی شد. تبدیل کنفرانس های مرگ و میر سستی به ابزار ارتقا آموزش مبتنی بر شواهد و سیستم- معرفی یک مدل در راستای حاکمیت بالینی.

**روش کار:** یک بسته آموزشی شامل مراحل قدم به قدم برگزاری کنفرانس های مرگ و میر مبتنی بر شواهد طراحی شد. پس از جلسه توجیهی با مدیران گروهها، بسته به گروههای آموزشی ارسال و از هر گروه خواسته شد حداقل یک کنفرانس در ماه برگزار نمایند. در این بسته چک لیست های ارزیابی خطا آورده شده است که ثبت علل عوارض نا خواسته یا قصور را تسهیل می کند. سپس چک لیست مربوطه در گروه تحلیل شده و موارد در قالب اشکالات فردی یا مشکلات محیط یا سیستم جمع بندی می شود.

**نتایج:** نتایج مربوطه به طور مرتب توسط هیئت علمی رابط به دانشکده پزشکی ارسال می شود. نتایج: این بسته آموزشی مورد استقبال گروههای آموزشی به خصوص گروههای جراحی قرار گرفته است و مدل طراحی شده در سال تحصیلی ۸۹ - ۸۸ دوره پایلوت خود را در بخش اورژانس مرکز آموزشی درمانی امام رضا طی می کند. بررسی کنفرانس مرگ و میر مبتنی بر شواهد مسیر حرکت را از خاکی به خطا و رفع آن می کشد و از سوی دیگر ثبت مناسب این اطلاعات ارائه فیدبک مناسب به دستیاران مورد توجه اعضای هیئت علمی گروههای آموزشی قرار گرفته است و ارزیابی نظرات مدیران گروههای بالینی نشانگر رضایت و علاقه آنان به برگزاری این کنفرانس در بیش از ۸۰٪ گروههای بالینی بوده است.

**نتیجه گیری:** این مقاله در قالب ارائه گزارش اولیه این مدل طراحی شده است و نتایج کمی بیشتر در مقالات بعدی ارائه خواهد شد. کنفرانس های مرگ و میر مبتنی بر شواهد و ثبت چگونگی عوارض ناخواسته نقش بسیار مهمی در ارتقا آموزش و سلامت بیماران و نیز برنامه ریزی سیستماتیک برای رفع مشکلات می باشد. و یک قدم اساسی در جهت حاکمیت بالینی بیمار محور می باشد.

**واژه های کلیدی:** کنفرانس مرگ و میر، حاکمیت بالینی، آموزش مبتنی بر شواهد

A-10-970-1

### بررسی تاثیر درس فارماکولوژی بر نسخه نویسی پزشکی از دیدگاه دانشجویان مقطع ایترنی دانشکده پزشکی شیراز (E)

مریم پنجه شاهین، میترا امینی، محمد اسمعیل قربانی نژاد، پویا فرهادی، علی شرف خواه، فرناز سادات جوانمردی

دانشکده پزشکی شیراز

maryam\_shahin25@yahoo.com

**مقدمه:** یک نظام آموزشی را زمانی می توان موفق دانست که دانشجویانی با قابلیت استفاده از علوم آموخته شده در فعالیت های آینده را تربیت نماید. در این راستا شیوه های آموزشی باید به گونه ای طراحی شوند که در ضمن پرداختن به مطالب ضروری، مطالب آموخته شده را نیز به نحو موثر و پایا در ذهن فرا گیران تثبیت کنند. همچنین دانشجو باید توانایی ایجاد ارتباط بین

**روش کار:** جهت انجام این امر ما از تکنیک نیازسنجی آموزشی به روش تجزیه و تحلیل شغل استفاده کردیم. این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی و در دو مرحله انجام شد. ابتدا ما با استفاده از یک پرسش نامه محقق ساخته که در دو بخش اطلاعات دموگرافیک و علائم و بیماری های غدد تنظیم شد؛ فراوانی مواجهات پزشکیانعمومی را به دست آوردیم. پرسش نامه به شکل لیکرت ۵ گزینه ای طراحی شد. اعتبار پرسش نامه توسط اساتید گروه غدد مورد تایید قرار گرفت و پایایی پرسش نامه با ۱۰٪ حجم نمونه از پزشکیانعمومی مورد بررسی قرار گرفت (آلفای کرونباخ بیش از ۰/۷). نمونه گیری از جامعه پزشکیانعمومی استان اصفهان و با حجم نمونه ۴۰ مورد انجام گرفت. سعی شد که نمونه گیری پزشکیانعمومی تمام فیلهای کاری (درمانگاه، مطب، پزشک خانواده و...) را پوشش دهد. پس از ورود اطلاعات در نرم افزار SPSS و تعیین فراوانی مواجهات پزشکیانعمومی، در مرحله دوم تعیین اهمیت هر مواجهه از نظر متخصصان انجام گرفت که در پرسش نامه ای علائم و بیماری های غدد مربوط به پرسش نامه پزشکیانعمومی برای ده نفر از متخصصان داخلی و غدد فرستاده شد و نظر آنان در ارتباط با اهمیت نسبی هر مواجهه تعیین شد (لیکرت سه گزینه ای). پس از استخراج نتایج این مرحله محاسبه امتیاز کل هر بیماری یا علامت با جمع فراوانی مواجهه و اهمیت انجام شد و بالاترین امتیازات اولویتهای آموزشی گروه غدد را تعیین کرد. لازم به ذکر است این مطالعه جهت سایر مباحث بالینی در حال اجرا می باشد.

**نتایج:** نتایج برای ۵ اولویت اول به شرح زیر می باشد: علائم بالینی و بیماری میزان فراوانی زان اهمیت امتیاز کل دیابت ملیتوس ۴/۳ ۳ ۷/۳ هیپرلیپیدمی ۴ ۲/۸ ۶/۸ قند خون غیر طبیعی ۳ ۳ ۶ چاقی ۳/۳ ۲/۴ ۵/۷ هیپوتیروئیدی ۳/۳ ۲/۵۶ ۴/۸۶

**نتیجه گیری:** انتخاب اهداف یادگیری با توجه به ضرورت و اهمیت و فراوانی برخورد فراگیران با آن موضوع باید انجام شود. بیماری های دیابت، هیپرلیپیدمی، چاقی و هیپوتیروئیدی از بیماری های شایع در مباحث غدد و متابولیسم است و اهمیت یادگیری این مباحث بسیار زیاد می باشد پس لزوم پرداختن به آموزش این مباحث شایع و توانمند کردن پزشکان در برخورد با این بیماری ها واضح و روشن می باشد.

**واژه های کلیدی:** ضرورت های یادگیری، آموزش پزشکی عمومی، بیماری های غدد

A-10-943-1

### تبدیل کنفرانس های مرگ و میر سستی به ابزار ارتقا آموزش

مبتنی بر شواهد و سیستم- معرفی یک مدل در راستای

حاکمیت بالینی (E)

سکینه حاج ابراهیمی، فاطمه علیپور یگانه، خاطره شکوری وش، منیره جوادی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد ایران

hajebrahimis@gmail.com

**مقدمه:** کنفرانس های سستی مرگ و میر (Morbidity & Mortality Conference) فرصتی برای متخصصین بالینی ایجاد می کند تا در مورد عوارض و یا حوادث ناخواسته طبابت به بحث و تبادل نظر بپردازند. جهت تبیین اثر بخشی مناسب این کنفرانس ها در سلامت بیماران و ارتقا آموزش دستیارانی و



نیستند. مروری بر پایان نامه های دانشجویان حکایت از این واقعیت دارد که نه تنها موضوعات این پژوهش-ها عموماً غیرمرتبط با نیازهای سلامت جامعه هستند، بلکه متاسفانه از نظر متدولوژی و اصول روش تحقیق نیز نقاط ضعف بسیاری دارد. در این مداخله آموزشی بر آن شدیم تا اثربخشی دوره-ی آموزشی روش تحقیق را برای کارآموزان پزشکی با روشی جدید و مبتنی بر مشکلات سلامت در محیط بیمارستان بررسی نماییم.

**روش کار:** کارگاه آموزشی روش تحقیق برای استاجرای بیمارستان (۴۴ نفر) به صورت مدون هر هفته و در طی پانز ۸۹ در محیط بیمارستان برگزار گردید. در کوریکولوم آموزشی این دوره سرفصل-هایی شامل انواع مطالعات، نحوه-ی جستجو در منابع الکترونیک، نحوه-ی نگارش پروپوزال، روش نمونه-گیری و... قرار داشت. در تدریس از روش-های سخنرانی و یادگیری مبتنی بر مشکلات یا PBL (Learning Based Problem) استفاده گردید. در حین برگزاری جلسات در بیمارستان، دانشجویان موظف بودند تا یکی از مشکلات پژوهشی موجود در بیمارستان را که در گزارشات صبحگاهی، راندهای آموزشی و حضور در کلینیک-های درمانی با آن-ها مواجه شده-اند، محور اصلی انجام یک طرح پژوهشی قرار داده و پروپوزال آن طرح را در قالب کار گروهی ارائه نمایند. همچنین سطح آگاهی پژوهشی دانشجویان در ابتدا و انتهای دوره توسط پیش آزمون و پس آزمون مقایسه شد.

**نتایج:** میانگین نمرات پیش آزمون  $6.70$  ( $SD=2.15$ ) بود که پس از برگزاری دوره آموزشی در انتهای دوره به طور معنی داری افزایش یافته و به میانگین  $13.07$  ( $SD=1.83$ ) رسید ( $P < 0.001$ ). در انتهای دوره دانشجویان در گروه-های ۲ تا ۴ نفره، ۱۲ عنوان پروپوزال طرح تحقیقاتی جهت ارائه به شورای پژوهشی بیمارستان ارائه دادند که تماماً مبتنی بر مشکلات موجود در سلامت بیماران در بخش-های مختلف درمانی بیمارستان بود.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که برگزاری دوره آموزشی روش تحقیق در محیط بیمارستان و با روش PBL نه تنها انگیزش بیشتری در دانشجویان پزشکی برای یادگیری بهتر اصول روش تحقیق ایجاد می-نماید، بلکه منجر به ارائه-ی ایده-ها و پروپوزال-هایی تحقیقاتی برای حل مشکلات واقعی سلامت در بیماران می-شود و می-توان از آن به-عنوان راهکاری برای گسترش پژوهش-های کاربردی و حل مشکلات نظام سلامت استفاده نمود.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مبتنی بر مشکلات، روش تحقیق، دانشجویان پزشکی، نظام سلامت

A-10-1047-1

### تعیین نیازهای آموزشی پزشکان خانواده شاغل در مراکز بهداشتی درمانی روستایی استان اصفهان در پنج حیطه سلامت با استفاده از الگوهای توافق سنجی (E)

منصور شیرینی، هدایت اله عسگری، حسن کرملیان، مریم طالبی، محسن روحانی، سیمین نربمانی

اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی دوم  
shiri.mansoor@gmail.com

مطالب نظری آموخته شده و استفاده از آن مطالب در زندگی حرفه ای خود را نیز داشته باشند. هدف: در مطالعه ی حاضر سعی شده است تاثیر درس فارماکولوژی را به عنوان یکی از دروس پایه بر نسخه نویسی بررسی شود

**روش کار:** مطالعه ی حاضر به صورت مقطعی بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان پزشکی مقطع اینترنتی دانشگاه علوم پزشکی در سال ۱۳۸۸ انجام شد. ابزار گرد آوری داده ها، پرسشنامه ای طراحی شده که پایایی آن با آلفای کورنباخ  $0.87$  و روایی آن به تایید کارشناسان مرکز مطالعات و توسعه ی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز رسیده بود، پاسخ دهند. پس از جمع آوری داده ها با استفاده نرم افزار spss ۱۵ این اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۲۰٪ افراد یادسپاری خود را از مطالب تدریس شده (۲۰-۵۰٪) (۶۳/۳۰٪)، (۲۰-۴۰٪) و (۱۶/۷٪)، (۴۰-۶۰٪) بیان نمودند. از نظر حدود ۵۰٪ افراد جامعه مورد بررسی تنها (۴۰٪\_۲۰٪) از مطالب تدریس شده در عمل نسخه نویسی کاربرد دارد. علل اصلی یاد سپاری کم جامعه آماری به ترتیب اولویت عبارت بودند از: زمان نامناسب تدریس درس (۷۲٪)، حفظی بودن درس (۶۲٪) و عدم اطلاع از اهمیت و کاربرد درس مورد نظر در دوره ی بالینی (۶۰٪). سایر موارد از جمله نحوه ی آموزش، مشکل بودن درس، نداشتن انگیزه و نحوه ی بر خورد و رفتار استاد در اولویت های بعدی قرار گرفتند. در قسمت راه کارهای ارائه شده جهت یاد سپاری بهتر مباحث، به این موارد اشاره شد: تغییر زمان تدریس (۶۳٪) تغییر نحوه ی آموزش و تدریس (۴۳٪) تنظیم محتوای آموزشی بر اساس نیاز دانشجو در مقاطع بالاتر (۶۶٪) تدریس مرتبط و تلفیق یافته (۷۳٪) و آموزش به صورت PBL (۴۶٪). همچنین از نظر جامعه ی آماری مناسب ترین زمان تدریس این درس دوره اکسترنی بیان شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج آماری حاصل از این پژوهش لازم است صاحب نظران امر آموزش پزشکی نسبت به ایجاد تغییراتی از قبیل متناسب نمودن زمان آموزش این درس، تنظیم محتوای آموزشی با نیاز بالینی دانشجویان با تاکید بر مطالب پر کاربرد و دارای اهمیت بالا در دوره ی بالینی اقدام نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** فارماکولوژی، دانشجوی پاسخگو، آموزش پزشکی، نسخه نویسی

A-10-999-2

### یادگیری روش تحقیق به روش مبتنی بر مشکلات (PBL) در محیط بیمارستان: راهکاری برای پژوهشهای کاربردی و حل مشکلات نظام سلامت (E)

سید محمد فرشته نژاد، ساجد دستان، مسعود مهرپور، غلامرضا رئیس

مرکز توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان فیروزگر، دانشگاه علوم پزشکی تهران  
sm\_fereshtehnejad@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش اصول روش تحقیق مدتهاست که در کوریکولوم آموزشی دانشجویان پزشکی قرار گرفته است و تحت عناوین درسی همچون بهداشت و اپیدمیولوژی تدریس می-شود. علیرغم وجود چنین عناوینی به عنوان واحدهای اجباری درسی، دانشجویان پزشکی از توانایی پژوهشی قابل توجهی برخوردار



آموزش مدیریتی مدیران و کارشناسان مسئول و ارتباط آن با عوامل فردی و سازمانی در معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مقطعی در بهار ۱۳۸۹ انجام گرفت. جامعه پژوهش مدیران و کارشناسان مسئول حوزه ستادی معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور بوده که ۱۳ دانشگاه به صورت طبقه ای و تصادفی منظم انتخاب شدند. در دانشگاه های منتخب کلیه مدیران و کارشناسان مسئول در دسترس، به صورت سرشماری مورد پرسشگری و مصاحبه قرار گرفتند. پرسشنامه مورد استفاده شامل متغیرهای فردی و سازمانی و ۲۸ موضوع مدیریتی بوده که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت.

**نتایج:** در بین ۲۹۳ مدیر و کارشناس مسئول مطالعه شده، میانگین اعلام نیاز به آموزش در خصوص ۲۵ موضوع (۹۲/۵٪) از ۲۸ موضوع مورد بررسی، بیش از ۳/۵ (از کل ۵ نمره) بوده است. اعلام سطح نیازهای آموزشی در موارد معدودی با تیپ بندی دانشگاهها، جنس، سن، سابقه خدمت، مقطع تحصیلی، رشته تحصیلی، گذراندن دوره MPH، محل خدمت و سمت فعلی افراد مورد مطالعه تفاوت معنی دار وجود داشت ( $P < 0/05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به نیازهای اعلام شده در سطح بسیار بالا، برگزاری دوره های آموزش مدیریتی کوتاه مدت و بلند مدت پیشنهاد می گردد.

**واژه های کلیدی:** نیازسنجی، آموزش مدیریتی، مدیران بهداشت، کارشناسان بهداشت

A-10-1105-1

### بررسی میزان رضایت دانشجویان دانشکده پرستاری مامایی

ایران شهر از اساتید در سال ۱۳۸۹ (E)

تهمینه صالحیان، فرانک صفدری، آرزو پیرک، زهرا عطاردی

دانشکده پرستاری مامایی ایران شهر

**مقدمه:** امروزه، آموزش به عنوان حقوق اولیه انسان ها، عامل تغییر و پیشرفت اجتماعی شناخته شده است. دانشجویان به عنوان دریافت کنندگان خدمات حرفه ای مدرسان، بهترین منبع برای شناسایی رفتارهای آموزشی مدرسان خود هستند. رضایت دانشجو از اساتید، موجب دلگرمی و تلاش او در درس شده و همین رضایت آینده درخشان تر را برای او و جامعه رقم میزند، بنابراین این آگاهی از نظرات دانشجویان که از سرمایه های ثابت و همیشگی هر نهاد آموزشی اند، ضرورت مهم دیگری است که ن می توان از آن غافل بود. هدف این مطالعه تعیین میزان رضایت دانشجویان دانشکده پرستاری مامایی ایران شهر از اساتید بود.

**روش کار:** در این بررسی توصیفی مقطعی ۲۲۰ نفر به سوالات پرسشنامه پاسخ دادند. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته ای شامل دو بخش مشخصات فردی و بخش سوالات رضایتمندی بود. سوالات رضایتمندی از اساتید شامل ۲۰ سوال بود که بر اساس مقیاس لیکرت به هر سوال امتیازی بین صفر تا ۴ تعلق می گرفت. پرسشنامه ها توسط نمونه ها تکمیل گردید. اطلاعات پس از استخراج، توسط نرم افزار SPSS با استفاده از آزمونهای توصیفی و استنباطی تی تست، آنالیز واریانس (ANOVA) و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**مقدمه:** وظایف پزشکان در دنیای امروز این است که سلامت را ارتقاء دهند. از بیماری ها پیشگیری کنند و مراقبت های اولیه را عرضه نمایند. لذا نیاز به پزشکی که متناسب با نیازهای جامعه، توانایی ها و مهارت های لازم را کسب نموده باشند به شدت احساس می شود. هدف این مطالعه تعیین نیاز های آموزشی پزشکان عمومی مراکز بهداشتی درمانی روستایی استان اصفهان در پنج حیطه سلامت می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - پیمایشی ۱۸۳ نفر از پزشکان عمومی (خانواده) شاغل در مراکز بهداشتی درمانی روستایی استان اصفهان مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه ای شامل دو قسمت اطلاعات دموگرافیک و ۹۱ عنوان در پنج حیطه شامل آموزش سلامت، سلامت روان، سلامت دهان و دندان، سلامت خانواده و جمعیت، بهورزی، گسترش شبکه، با استفاده از عناوین به دست آمده از نظر سنجی، مرور متون، مطالعات داخلی و خارجی و دستورالعمل بیمه روستایی تکمیل و نیازها به ترتیب اولویت استخراج گردید.

**نتایج:** با اهمیت ترین نیاز آموزشی پزشکان در حوزه های مختلف به ترتیب اولویت در حیطه های سلامت روان، سلامت خانواده و جمعیت، آموزش سلامت، سلامت دهان و دندان، گسترش شبکه و بهورزی می باشد. اولویت اول در حیطه سلامت روان: دارودرمانی در روانپزشکی، در حیطه سلامت خانواده و جمعیت: عفونت مقاوم به درمان در زنان، در حیطه آموزش سلامت: اصول مشاوره، در حیطه سلامت دهان و دندان: آشنایی با کنترل رژیم غذایی برای سلامت دهان و دندان، در حیطه گسترش شبکه و بهورزی مدیریت بحران و آشنایی با شرح وظایف بهورز می باشد.

**نتیجه گیری:** پزشکان در حیطه سلامت روان بیشترین نیاز را برای آموزش احساس کرده اند و برای حیطه بهورزی اولویت کمتری را در نظر گرفته اند. با توجه به نتایج نظر سنجی به دست آمده از پزشکان مقتضی است اهمیت و وزن هر پنج حیطه مشخص و برنامه ریزی آموزش مداوم بر اساس نیازهای آن ها طراحی گردد تا منجر به افزایش بهره وری این برنامه شود.

**واژه های کلیدی:** نیازسنجی، پزشک خانواده، سلامت، آموزش مداوم

A-10-572-3

### نیازسنجی آموزش مدیریتی مدیران و کارشناسان مسئول

حوزه ستادی معاونت بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی

کشور (E)

سید داود نصرالله پور شیروانی، محمد اسماعیل مطلق، محمدرضا ملکی، شهرام توفیقی، ناهید جعفری، محمدجواد کبیر

بابل

dnshirvani@gmail.com

**مقدمه:** شناسایی نیازهای آموزشی و اجرای دوره های متناسب با آن یکی از گام های مهم جهت توانمندسازی مدیران و کارشناسان حوزه سلامت بوده و نقش مهمی در ارتقاء و بهبود عملکرد سازمانی دارد. با توجه به اهمیت نظر سنجی در اثربخشی برنامه های آموزشی این مطالعه با هدف تعیین نیازهای



**نتیجه گیری:** گرچه برخی از ابعاد عرصه های آموزش بالینی مثبت است، اما تقویت جنبه های مثبت و اصلاح نقائص می تواند گامی مؤثر در راستای ارتقای کیفیت آموزش بالینی باشد و با ارزیابی های مکرر عرصه های بالینی و مقایسه وضعیت موجود با وضعیت قبل و یا بعد نقاط ضعف و قوت مؤثر در آموزش بالینی شناسایی گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، دیدگاه، ایران شهر  
A-10-73-2

### شناسایی ضعف ها موجود در روش های آموزش اخلاق پزشکی: مطالعه کیفی (E)

مرتضی خاقانی زاده، حسن ملکی، محمود عباسی، عباس عباسپور، عباس عبادی، عیسی محمدی، مهدی مصری

تهران  
khaghanizade11@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از روش تدریس مناسب نه تنها در آموزش مطلوب، مهارت های پزشکی مؤثر است، بلکه سبب می شود تا به دانشجویان کمک شود تا مهارت های اخلاقی خود را تکمیل کنند. استفاده از روش های تدریس مناسب برای دانشکده های پزشکی به عنوان اصلی مهم محسوب می شود. لذا این مطالعه به منظور شناسایی ضعف ها موجود در روش های آموزش اخلاق پزشکی انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش کیفی، از نوع تحلیل محتوی است. ابزار اصلی جمع آوری داده ها، مصاحبه نیمه ساختارمند است، روش نمونه گیری، مبتنی بر هدف بوده، در این مطالعه تعداد ۱۳ نفر از میان اساتید و صاحب نظران اخلاق پزشکی کشور مشارکت داشتند. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از روند تحلیل محتوای کیفی با رویکرد مایرینگ استفاده شده است.

**نتایج:** نتایج این تحقیق بیانگر ضعف ها بی در روش های آموزش اخلاق پزشکی است. تجزیه و تحلیل مصاحبه ها با شرکت کنندگان، منجر به استخراج چهار درون مایه شد که شامل: ضعف در برقراری ارتباط با دانشجویان، ضعف در استفاده از روش های نوین تدریس، ضعف در استفاده از روش الگویی و ضعف در تناسب روش تدریس است.

**نتیجه گیری:** نتایج این پژوهش نشان داد که بسیاری از شرکت کنندگان به نوعی، ضعف در روش های آموزش اخلاق پزشکی را اذعان نموده اند. بررسی و مقایسه نتایج فوق با نتایج سایر مطالعات، حاکی از آن است که چالش های مطرح شده در این مطالعه بسیار مهم و قابل تامل است و برای توسعه ارتقای اخلاق پزشکی کشور باید به طور جدی مورد عنایت قرار گیرند.

**واژه های کلیدی:** آموزش اخلاق پزشکی، روش های تدریس، مطالعه کیفی  
A-10-123-2

### بررسی تاثیر اخلاق حرفه ای در ارزشیابی آموزشی تبریز (E) ۱۳۸۹

**نتایج:** بر اساس مجموع امتیاز های کسب شده از پاسخ به سوالات، میزان رضایت کلی افراد تعیین گردید و ۱۴۵ نفر از دانشجویان (۶۶ درصد) امتیاز کمتر از ۴۰ را دریافت کردند و در گروه ناراضی و بقیه افراد ۳۴ درصد، نمره بین ۴۰-۶۰ را کسب نموده و در گروه نسبتاً راضی قرار گرفتند و هیچکدام از نمونه ها نمره بیش از ۶۰ را دریافت نمودند. میانگین سن افراد ۲۲/۸ سال، ۸۳/۶ درصد نمونه ها بو می، ۸۹/۵ درصد زن، ۸۹/۵ درصد روزانه، ۹/۵ درصد در رشته بهداشت خانواده، ۳۵ درصد در مامایی و ۵۵/۵ درصد در پرستاری مشغول به تحصیل بودند.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج این مطالعه هیچکدام از نمونه ها بالاتر از ۶۰ کسب نمودند. لذا، آموزش ارتقاء، مهارت، برقراری ارتباط با دانشجو و ارائه مشاوره اساتید در جهت ایجاد امنیت، آرامش و رضایت برای دانشجو ضروری است. در صورت ارائه خدمات به موقع، دقیق، صحیح و برخورد مناسب با دانشجویان، میتوان احساس رضایت دانشجویان را از دانشگاه افزایش داد.

**واژه های کلیدی:** رضایت دانشجویان، اساتید دانشکده، ایران شهر  
A-10-73-1

### بررسی مقایسه ای مشکلات آموزش بالینی از دیدگاه مربیان و دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی ایران شهر در سال ۱۳۸۹ (E)

تهمینه صالحیان، نظر قنبرزهی، فرانک صفدری، آرزو پیرک، زهرا عطاردی

دانشکده پرستاری مامایی ایران شهر

**مقدمه:** کیفیت آموزش بالینی مستلزم بررسی مستمر وضعیت موجود عرصه های آموزش بالینی، شناخت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف است. هدف از این مطالعه بررسی مقایسه ای مشکلات آموزش بالینی از دیدگاه مربیان و دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی ایران شهر در سال ۱۳۸۹ بود.

**روش کار:** این بررسی، توصیفی- مقطعی از مشکلات موجود در عرصه های آموزش بالینی است که در نیم سال اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰ دانشکده پرستاری و مامایی ایران شهر انجام گرفت. جامعه پژوهش مدرسان بالینی دانشکده پرستاری مامایی و دانشجویان بودند که به روش سرشماری انتخاب گردیدند اطلاعات با استفاده از یک پرسشنامه ای پژوهشگر ساخته جمع آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** اکثر دانشجویان، مواردی همچون کمبود امکانات رفاهی، کمبود فضای آموزشی مناسب در بیمارستان، اهمیت ندادن به نظریات دانشجو در برنامه ریزی جهت کارآموزی و عدم استفاده از وسایل کمک آموزشی را به عنوان مهمترین مشکلات دوره آموزش بالینی بیان نمودند. اما اکثریت مربیان زیاد بودن تعداد دانشجویان در هر گروه را به عنوان مهمترین مشکل آموزش بالینی برشمردند. میانگین نمرات دیدگاه مربیان  $1/96 \pm 32/45$  و میانگین نمرات دیدگاه دانشجویان  $7/5 \pm 19/95$  بود و اختلاف این دو میانگین با استفاده از آزمون من ویتنی یو معنی دار بود ( $p=0$ ). عبارتی دیدگاه کلی مربیان نسبت به آموزش بالینی مثبت اما دیدگاه دانشجویان در این زمینه منفی می باشد.





شاپور نادر فام، حسن سلامی رنجبران

تبریز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز واحد ارزشیابی  
shnfam@yahoo.com

**مقدمه:** همیشه وقتی از علم مخصوصا علوم پزشکی بحث به میان می‌آید مقوله اخلاق حرفه ای هم نمود پیدا می‌کند چرا که اگر اخلاق حرفه ای در علم نا دیده گرفته شود باعث حوادث ناگواری خواهد بود و این مقوله در علوم پزشکی از اهمیت بالایی برخوردار است چراکه در این علم خود انسان و سلامتی آن هدف می‌باشد. لذا در این پژوهش ارتباط ارزشیابی آموزشی با آموزش اخلاق حرفه ای به فراگیران و همچنین رعایت آن در مورد بیماران بررسی شده است.

**روش کار:** مطالعه از نوع تحلیلی - مقایسه ای می‌باشد که از مقایسه امتیاز ارزشیابی آموزشی اساتید از نظر دانشجویان با امتیاز اخلاق حرفه ای استاد در قبایل فراگیران و بیماران به دست می‌آید. لازم به توضیح است که در این مطالعه به تعداد ۶۷۹۳۱ فرم قابل استناد و معتبر از ۸ دانشکده جمع آوری شد و نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج زیر از تحلیل آماری داده ها به دست آمده است: میانگین امتیاز ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید از طریق پرسش از دانشجویان ۱۵/۹۸ با انحراف معیار ۳/۲۸ و همچنین میانگین امتیاز رعایت و آموزش اخلاق حرفه ای توسط استاد ۱۶/۴۳ با انحراف معیار ۳/۷۹ به دست آمد که بر اساس آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون ۰/۸۶ به دست آمد.

**نتیجه گیری:** از این بررسی چنین نتیجه می‌گیریم که یک رابطه مثبت بین میزان رعایت اخلاق حرفه ای از جانب استاد و میزان رضایت آموزشی فراگیران وجود دارد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق، اخلاق حرفه ای، ارزشیابی، آموزش، استاد، فراگیر  
A-10-77-4

داده ها بوسیله پرسشنامه ای حاوی اطلاعات آموزشی، دموگرافیک و نتیجه آزمون جامع جمع آوری گردید. توسط SPSS ۱۶ شیوع عدم موفقیت محاسبه و برای تجزیه و تحلیل عوامل خطر احتمالی از مجذور کای، تست دقیق فیش، آزمون تی مستقل، رگرسیون لجستیک، نسبت شانس خام و تطبیق یافته و آنالیز رگرسیون چند متغیره خطی از نوع گام به گام استفاده شد.

**نتایج:** میزان عدم موفقیت در آزمون ۹/۲٪ بود. میهمانی در سایر دانشگاه ها؛ تاخیر در گذراندن دوره علوم پایه و پایین بودن معدل دوره علوم پایه از مهمترین عوامل خطر بروز شکست در امتحان پیش کارورزی گزارش شدند. رگرسیون خطی نیز نشان داد بیش از ۶۴/۵٪ واریانس نمره آزمون پیش کارورزی توسط ۴ متغیر نمره آزمون علوم پایه، طول مدت دوره علوم پایه، معدل دوره کارآموزی و معدل دیپلم تبیین می‌شود و در این ارتباط بیشترین سهم به نمره آزمون علوم پایه اختصاص دارد (۵۱۳/۰ = PR

**نتیجه گیری:** جهت کنترل عوامل خطر بروز شکست در امتحان جامع پیش کارورزی، حمایت از دانشجویان آسیب پذیر و تدوین برنامه های آماده سازی برای این گروه ضروری است.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون جامع پیش کارورزی، دانشجوی پزشکی، عوامل موثر، نتایج

A-10-172-1

### بررسی آگاهی ماماها شاغل در مراکز بهداشتی درمانی شهرکرد از برخی ملاحظات اخلاقی رشته مامایی (E)

منیژه سرشتی - شاپسته بنائیان

شهرکرد، رحمتیه، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه مامایی  
m\_sereshi@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان و پرسنل مامایی در طول دوران تحصیل و کار با موقعیت های آموزشی و حرفه ای فراوانی برخورد می‌نمایند که تصمیم گیری اخلاقی در آن ها بسیار مهم است این مطالعه به منظور بررسی آگاهی ماماها شاغل در مراکز بهداشتی درمانی شهرهای استان چهارمحال و بختیاری نسبت به برخی ملاحظات اخلاقی در حیطه مامایی انجام شده است

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی ۱۵۱ نفر ماماها شاغل در مراکز بهداشتی درمانی شهرهای استان چهارمحال و بختیاری از طریق نمونه گیری آسان انتخاب شدند. اطلاعات توسط پرسشنامه ای که شامل مشخصات دموگرافیک و سوالات مربوط به ملاحظات اخلاقی بود جمع آوری و سپس با استفاده از آزمون های آماری توصیفی و آزمونهای کای اسکوار و t دانشجویی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سنی نمونه ها ۲۶/۹±۷/۸ سال و تحصیلات ۶۶/۲ درصد افراد فوق دیپلم بود. ۶۷/۳ درصد نمونه ها از لزوم عدم افشای اسرار بیماران در موارد غیر قانونی اطلاع داشتند. ۵۳/۳ درصد واحدهای پژوهش از مجازات اعلام وفات و یا ولادت خلاف واقع اطلاع درست داشتند و بقیه در این زمینه بی اطلاع بودند. ۱/۵ درصد افراد در مورد لزوم رعایت حریم خصوصی بیمار هنگام معاینات زنان و زایمان در موقعیت های آموزشی آگاهی نداشتند.

### شناسایی و حمایت از دانشجویان آسیب پذیر: یک الزام اخلاقی، حرفه ای و معنوی (E)

زهرآ تقربی، اسماعیل فخاریان، فخرالسادات میرحسینی، سیداصغر رسولی  
نژاد، حسین اکبری، حسین عاملی

دانشکده پرستاری و مامایی کاشان  
tagharrobi\_z@yahoo.com

**مقدمه:** اخلاق به طور اعم و اخلاق حرفه ای به طور اخص ایجاب می‌کند که کلیه مسئولین و دست اندرکاران آموزش پزشکی در جهت ارتقا، وضعیت تحصیلی دانشجویان پزشکی، بر اساس شواهد علمی تصمیم گیری و عمل نمایند. در این راستا مطالعه ای با هدف بررسی عوامل موثر بر نتایج آزمون جامع پیش کارورزی در دانش آموزان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی کلیه دانش آموزگانی که مندرجات پرونده آن ها در خصوص نمره امتحان پیش کارورزی و تعداد دفعات شرکت در این آزمون کامل بود از سال ۱۳۶۵ تا انتهای ۱۳۸۲ (۵۳۳ نفر) انتخاب شدند.



دارد و برای حصول به این هدف انجام طرح های ارزیابی برنامه های آموزشی به عنوان یک ضرورت اجتناب ناپذیر مطرح می‌گردد نتایج این بررسی بیانگر آن است که در مجموع برنامه های آموزشی برگزار شده جهت توانمند سازی اساتید از نظر آموزشی نسبتاً مناسب بوده است. کلید واژه: مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، برنامه توانمند سازی

ساز، هیات علمی  
A-10-238-1

### توانمندی حرفه ای پرستاران و آموزش علوم پزشکی (E)

رقیه بیگم قدسی فسایی، اختر بردبار، بهنوش میلادپور

دانشگاه علوم پزشکی فسا  
ghodcyr@yahoo.com

**مقدمه:** سیستم آموزش پرستاری نقش موثری در ارتقاء توانمندی های حرفه ای آن ها دارد مهارت تصمیم گیری بالینی پرستاران از جمله این امر است که بیش از هر عاملی بر کیفیت مراقبت تاثیر دارد. مطالعات و تجارب جهانی در این زمینه موید آنند که برای بالا بردن این توانایی می‌بایست ارزشیابی مهارت های فنی و دانش حرفه ای را مد نظر داشت تا از این راه بتوان نقاط قوت و ضعف را مشخص نموده و با تقویت جنبه های مثبت و رفع نارسایی ها در ایجاد تحول و اصلاح توانمندیهای حرفه ای پرستاران گامهای مناسبی بر داشت مطالعه حاضر توانمندی های حرفه ای پرستاران در آموزش علوم پزشکی را مورد بررسی قرار داد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی انجام گرفت جامعه مورد مطالعه ۴۰ نفر از پرستاران حوزه آموزش بالینی بودند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای بر گرفته از ( Johnson wood Robert – UMDNJ questionnaire ) بود که حاوی اطلاعات در سه حیطه دانش، مهارت و رویارویی با موقعیت ها بود. برای بررسی داده ها از نرم افزار SPSS و Excel استفاده شد

**نتایج:** با توجه به نتایج پژوهش بالاترین دانش در زمینه های سلامت کودکان (۴۶/۲٪)، سلامت بزرگسالان (۴۴/۴٪)، مراقبت های بارداری (۴۲/۳٪)، بالاترین مهارت در زمینه های در یافت میزان آگاهی بیمار در مورد بیماری و سلامت (۲۹/۶٪)، آموزش و مشاوره به بیماران با توجه به مسائل فرهنگی (۲۹/۶٪)، کسب اطلاعات در باره استفاده از درمان های عامه پسند و یا دیگر روش های ابتدایی شفا، بخش (۲۵/۹۵٪)، ودر حیطه رویارویی با موقعیتهای بالاترین در صد در زمینه های مراقبت از بیماران با زمینه های فرهنگی مختلف (۴۰/۷٪) داشتند و در زمینه های روش های سنتی شفا، بخشی، راهکارهای پیشگیری از بیماری های منطقه ای و خطرات مربوط به سلامتی گروههای مختلف کمترین دانش و مهارت داشتند.

**نتیجه گیری:** گرچه در برخی از ابعاد آموزش بالینی ارزیابی مثبت بود اما بررسی توانمندیهای حرفه ای پرستاران به منظور تقویت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف می‌تواندگامی موثر در جهت ارتقاء کیفیت آموزش بالینی باشد و این مستلزم آن است که ضمن تدوین برنامه های آموزشی بالینی دقیق

بین هیچکدام از مشخصات دموگرافیک با آگاهی افراد ارتباط آماری معنی دار دیده نشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به آگاهی کم اکثریت نمونه ها و ولزوم حفظ اسرار بیمار، اهمیت به خواست بیمار، رعایت عدالت و حریم خصوصی بیماران در محیط های آموزشی و توجه به منافع بیمارموارد فوق باید ضمن آموزش بالینی و حرفه ای مورد توجه قرار گیرد. لذا تدوین برنامه های آموزشی در دوران تحصیل و بعد از آن در این زمینه ضروری است.

واژه‌های کلیدی: مامایی، اخلاق حرفه ای، ماما، شهرکرد  
A-10-75-1

### بررسی میزان رضایتمندی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی از کیفیت برنامه های آموزشی برگزار شده توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی قزوین، سال ۸۸ (E)

دکتر محمد علی زحل، افسانه یخ فروش ها  
zohal11@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش مدرسین و برنامه ریزی و تهیه دستورالعمل های آموزش از عمده وظایف مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی است. برنامه های توانمند سازی اساتید که با هدف توسعه آموزش در سطح دانشگاه و اساتید طراحی شده است بایستی خود نمونه بارزی از الگوهای توسعه یافته تدریس را ارائه نمایند. در این مطالعه سعی بر آن شده تا رضایتمندی اساتید را از کیفیت برنامه های آموزشی که توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی قزوین برگزار شده، رابرسی نماییم.

**روش کار:** این بررسی یک مطالعه مقطعی و از نوع توصیفی-تحلیلی است. جامعه مورد مطالعه اعضای هیات علمی است که تعداد ۶۵ نفر عضو هیئت علمی شرکت کننده در برنامه های آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی به صورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای بود که در ۲ بخش شامل ویژگی های فردی و عبارات سنجش نظرات بر اساس مقیاس ۵درجه ای لیکرت (از کاملا موافق تا کاملا مخالف) طراحی گردیده بود انجام شدو پرسشنامه تهیه شده پس از سنجش مجدد روایی محتوا با نظر خواهی از صاحب نظران، با پایایی (۰.۹۰۲) مورد استفاده قرار گرفت. داده ها در نرم افزار SPSS وارد و بر اساس آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این مطالعه از ۶۵ نفر عضو هیات علمی شرکت کننده در برنامه های آموزشی برگزار شده توسط مرکز مطالعات، اکثریت شرکت کنندگان مذکر (۵۳/۸٪) و در گروه سنی ۴۰-۳۱ ساله (۴۰/۸٪) بودند. بیشترین میزان رضایت شرکت کنندگان مربوط به طراحی مناسب اهداف برنامه ها (۹۶٪) و بعد از آن به ترتیب مربوط به ابزار نظرات انتقادی درباره برنامه ها (۹۳/۸٪) و توالی منطقی و منظم برنامه های آموزشی (۹۲/۳٪) و ترغیب برنامه ها جهت به کارگیری مطالب آموزشی (۹۰/۸٪) توسط اساتید بود. کمترین میزان رضایتمندی مربوط به تدارک و تسهیلات موجود در مکان برگزاری برنامه ها (۴۰٪) بود.

**نتیجه گیری:** هدف نهایی از برگزاری برنامه های توانمند سازی به وجود آوردن تجربه یادگیری برای کسانی است که ضرورت آموزش مداوم برای آن ها وجود



دانشکده دندانپزشکی مشهد، دفتر توسعه آموزش، دانشکده دندانپزشکی  
اصفهان  
rouhania@mums.ac.ir

کارگاههای همه جانبه برای صاحبان فرآیند برگزار نمود و در راستای اجرای آن  
کنترل، پایش و نظارت انجام داد.

واژه‌های کلیدی: آموزش علوم پزشکی، پرستاران، توانمندی حرفه ای  
A-10-240-1

### اخلاق پزشکی و حرفه ای در کوریکولوم آموزشی دوره پزشکی عمومی (E)

زهرا حیدر نژاد، آبتین حیدر زاده

مجتمع دانشگاهی گیلان  
zohreheidarnegad@yahoo.com

**مقدمه:** روانشناسان مشاهده کرده اند که حداقل در دوران دانشجویی، آنچه  
بیشترین تاثیر را بر وضعیت عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد، مهارت  
های عمومی مطالعه، یادگیری درسی و یادآوری مطالب آموخته شده است. اطلاع  
از میزان این توانمندی در دانشجویان کمک موثری در برنامه ریزی برای  
چگونگی توانمند سازی به مدیران آموزشی خواهد بود. هدف: بررسی مهارت  
های مطالعه دانشجویان دانشکده دندانپزشکی مشهد در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - مقطعی، ۱۹۰ نفر از دانشجویان سال های  
اول تا ششم دانشکده دندانپزشکی مشهد در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ مورد  
پژوهش قرار گرفتند، ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه بود؛ که روایی و  
پایایی آن مورد تایید قرار گرفت. نتایج به صورت توصیفی ارائه شد

**نتایج:** نتایج تحقیق نشان داد که دانشجویان آگاهی کافی از مهارت های  
مطالعه ندارند. بیشترین مشکل دانشجویان در زمینه به خاطر سپاری و  
یادآوری مطالب، تمرکز حواس و مدیریت زمان می باشد. منبع مطالعه اکثر  
دانشجویان برای امتحان، جزوات درسی و در طول ترم تحصیلی، کتاب درسی  
می باشد. همچنین دانشجویان بر مرور و دوره مطالب خوانده شده اصرار  
ندارند. ۵۸٪ دانشجویان، با روش کار فعلی خود، بازدهی دارند اما ۳۸٪  
دانشجویان با روش کار فعلی خود احساس بازدهی کافی ندارند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج فوق، می توان گفت که شیوه مطالعه و منابع  
مطالعه دانشجویان از کیفیت مطلوبی برخوردار نیست و این مسئله باید مورد  
توجه مسئولین آموزش دانشکده قرار گیرد. آموزش مهارت ها و عادات صحیح  
مطالعه به صورت واحد درسی یا برگزاری کارگاه در بدو ورود به دانشگاه  
می تواند در یادگیری بهتر متون درسی دانشجویان کمک نماید.

واژه‌های کلیدی: مهارت های مطالعه، آموزش، دندانپزشکی، دانشجویی، یادگیری  
A-10-356-5

### طراحی منشور اخلاق حرفه ای دانشجویان مرکز آموزش بهورزی شهرستان تربت حیدریه - سال ۱۳۸۹ (E)

زهرا حسینی، علیرضا شجاعی، ابراهیم تیموری

بهورزی تربت حیدریه  
hosseinyz1@mums.ac.ir

**مقدمه:** و بیان مسئله اندیشه مهدویت یکی از توانمندترین عوامل رشد  
دینی و از مترقی ترین نظریات سیاسی دینی ماست، که ریشه عمیق در  
باورهای شیعیان دارد و گسترش آن باعث رشد و بالندگی هرچه بیشتر  
جامعه، در حوزه اندیشه عقیده و اجتماع و سیاست، و حفظ آن از فرو افتادن

**مقدمه:** اخلاق پزشکی و حرفه ای گری پزشکی دو مقوله کاملا مرتبط به هم  
هستند که امروزه با توسعه دانش پزشکی و نزدیک شدن حرفه پزشکی به  
شغل درمانگری سخت نیازمند توجه هستند. هدف: ارزیابی محتوای آموزشی

دوره پزشکی عمومی از نظر آموزه های اخلاق پزشکی  
**روش کار:** آخرین ویرایش کوریکولوم های کلیه مقاطع دوره پزشکی عمومی  
ابلاغی از سوی دبیرخانه آموزش پزشکی عمومی کشور از لحاظ موضوعات مرتبط  
با اخلاق پزشکی و حرفه ای مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** در دوره کارآموزی بالینی از ۱۶ عنوان درسی دارای برنامه جدید، در  
۱۵ درس (۹۳٪) و در دوره کارورزی در تمام ۹ عنوان درسی دارای برنامه  
جدید در حیطه نگرش به موضوعات مرتبط با اخلاق پزشکی اشاره شده است.  
کاملترین برنامه در دروس قلب و عفونیمی باشد، همچنین درس تئوری اخلاق  
پزشکی در کارآموزی ارائه می شود. برنامه کارآموزی در حیطه دانش، در  
۱۰ عنوان درسی (۶۲٪) و در حیطه مهارت در ۸ عنوان درسی (۵۰٪) و در  
عناوین آموزشی برای نیل به پیامد مورد انتظار در ۸ عنوان درسی به اخلاق  
پزشکی و حرفه ای اشاره دارد. برنامه کارورزی در حیطه دانش در ۶ عنوان  
درسی (۶۶٪) و در حیطه مهارت در ۴ عنوان درسی (۴۴٪) و در عناوین  
آموزشی برای نیل به پیامد مورد انتظار در همه دروس دارای برنامه مدون به  
جز درس قلب (۸۸٪) به اخلاق پزشکی و حرفه ای اشاره دارد.

**نتیجه گیری:** علیرغم توجه ضمنی و لی ناکامل برنامه های آموزشی به اخلاق  
پزشکی و حرفه ای در کلیه مراحل آموزشی ضعف شدیدی در حیطه روش  
های کاربردی ارزشیابی مرتبط با اخلاق حرفه ای مشهود است. شایسته است  
نسبت به آموزش عملی اخلاق حرفه ای و همچنین لحاظ نمودن نمرات اخلاق  
حرفه ای به صورت شرط لازم برای عبور از مراحل مختلف آموزش پزشکی  
اقدام گردد.

واژه‌های کلیدی: اخلاق پزشکی، اخلاق حرفه ای، برنامه آموزشی، کارآموزی،  
کارورزی  
A-10-260-1

### بررسی مهارت های مطالعه دانشجویان دندانپزشکی مشهد در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ (E)

آرمینا روحانی، مجید اکبری، طیبه مملوپی



کلیه جوانان ما در هر سطح آموزشی به طور جد در این معنا حضور پیدا کنند. رهبری و فرمانروایی جهان شمول و باید

**واژه‌های کلیدی:** اندیشه مهدویت؛ منشور؛ اخلاق حرفه‌ای؛ فارغ التحصیلان؛ مرکز آموزش بهورزی

A-10-419-2

### ضرورت نهادینه شدن پروفیشینالیزم در آموزش پزشکی (E)

عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، بهرام صمدی راد

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز

KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** ضرورت آموزش گسترده جزئیات تخصصی برای دانشجویان پزشکی مسلم است ولی باید توجه کرد که انباشت اطلاعات تخصصی، به پروفیشینالیزم Professionalism و بویژه پروفیشینالیزم اخلاقی Professionalism Ethical نمی‌انجامد. با توجه به اینکه در نظام فقهی شیعه و نظام حقوقی ایران، ارائه خدمات پزشکی به صورت تعهد به نتیجه تعریف شده است، پروفیشینالیزم نه فقط از جنبه‌ی وظایف حرفه‌ای و اخلاقی، بلکه حتی از حیث نظامات قانونی ناظر بر حرفه پزشکی نیز ضرورت تام می‌یابد. تبیین ضرورت تخصصی، قانونی و اخلاقی پروفیشینالیزم در نظام آموزش پزشکی و آشنایی جامع جامعه پزشکی با چهارچوب رفتار حرفه‌ای کاملاً مشهود است.

**روش کار:** با بررسی دیدگاه غالب در فرهنگ شیعی در مورد خدمات پزشکی و تعمق در باب دیدگاه اسلام در مورد طب روشن می‌شود که اساس جواز طبابت و حق مداخله پزشک در بدن و سلامتی بیمار، قاعده احسان است و غور در مباحث پیرامونی قاعده احسان در فرهنگ اسلامی، اصول فقه و مبانی حقوق، مدل رفتاری و اخلاقی خاصی را برای پزشکان الزامی می‌گرداند که این مدل به سبب ظرایف خاص خود، باید به نحوی آموزش داده شود که منجر به تغییر رفتار عرفیه رفتار حرفه‌ای گردد که در واقع مفهوم عرف خاص و عرف خواص را در بر دارد.

**نتایج:** پترنالیزم آشفته موجود در جامعه پزشکی کشور، ضرورت آموزش پروفیشینالیزم را به خوبی نشان می‌دهد.

**نتیجه گیری:** تاخیر در آموزش رفتار حرفه‌ای از جهت نظامات قانونی، عرف خواص، رفتار اخلاقی، بیمار محوری به جای بیماری محوری، رعایت قوانین EBM و... به نارضایتی موجود در عرصه ارائه خدمات پزشکی دامن می‌زند. جالب آنست که در شرایط فعلی، هم جامعه پزشکی و هم بیمار و اطرافیان بیمار از وضعیت موجود ناراضی هستند و آثرا غیر استاندارد می‌دانند و بنابراین آموزش پروفیشینالیزم پزشکی اولویتی مضاعف می‌یابد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، پروفیشینالیزم، اخلاق حرفه‌ای، قاعده احسان

A-10-524-12

در فساد و تباهی است. از ارکان مهم مهدویت، حکومت جهانی اوست، که دارای مبانی، آرمان‌ها و دستاوردهایی بزرگ است. خداپرستی، عدالت‌خواهی، تعالی جویی، خاتمیت، جهان شمولی اسلام امامت معصوم و حکومت دینی از مبانی فلسفی و کلامی حکومت مهدوی است، در واقع «انتظار فرج یکی از عقائد انسان‌ساز و انقلاب آفرین، و از مهم‌ترین منابع الهام و شوق‌دهی برای زمینه‌سازی» «جهت ایجاد تحول و تکامل و سوق دادن انسان‌ها به سوی حکومت عدل و ایمان است، از دیدگاه اسلام به» «خصوص مذهب حق تشیع، انتظار همه‌گاه، برانگیزنده، تحرک‌بخش، جنبش آفرین، سرچشمه، ایثار و حرکت مستمر است. باید برای تحقق فرج تلاش و فعالیت انجام داد و انتظار و شناخت موثر که مشروط به ارزیابی برخی ملاک‌ها می‌باشد به عرصه کنش و عمل کشیده شود و صرف انتظار ذهنی کافی نیست بلکه این انتظار باید اشتیاقی ایجاد نماید که محرک کنش‌های علمی و عملی باشد. باید اندیشه مهدوی را همراه با زلال وحی و سیره و سنت اهل بیت(ع) معرفی کرد لذا با توجه به موارد فوق الذکر بر آن شدیم که با عنایت به اینکه این باور اعتقادی و جهان شمولانه ریشه در جان انسان‌ها دارد و با توجه به اینکه فراگیران ما جوان؛ خلاق هستند و از هوش بالایی برخوردارند و عمیقاً تشنه دینی هستند که مولفه هایش بر فطرت؛ عقلانیت و معرفت استوار است بنا براین باید به جوانانی تبدیل شوند که پاسدار حاکمیت ارزشها هستند و ما به عنوان آموزش دهنده مبانی آموزشیمان بر پایه رشد عقلانی باشد همچنانکه در راستای احکام اسلامی عمل می‌کنیم که آموزه اش بر اساس رشد عقلانیت استوار است زیرا که مراکز آموزشی ما در هر سطح سنگر مطلوب اندیشی و امید بخشی هستند و در واقع این فکرو اندیشه هم در مراکز آموزشی؛ هم در خانواده‌ها و هم در کل جامعه باید حاکم شود و جوانان ما وجودشان با اخلاق؛ معنویت و عبادت عجین شود و این بسیار مهم است که مراکز آموزشی با استفاده از آموزه‌های ناب اسلامی به تربیت نیروی انسانی بپردازند. بنا بر این تصمیم گرفتیم که با بررسی اندیشه‌های در انتظار فرج و آموزه‌های مهدویت و آمیختن آن با تئوری‌های تغییر رفتار و انگیزش و طراحی منشور اخلاق حرفه‌ای فارغ التحصیلان بهورزی - مرکز آموزش بهورزی تربت حیدریه- سال ۱۳۸۹؛ گامی در تأمین امر مهم عجین کردن آموزه‌های مهدویت با روح خدمت به مردم و مبانی اخلاق حرفه‌ای در فارغ التحصیلان خود برداشته باشیم.

**روش کار:** این تحقیق از نوع توصیفی؛ کار بردی بود که با توجه به اهمیت موضوع مجموعه مقالات و کتابهای دینی و فلسفی مورد بررسی قرار گرفت و اصول و مبانی مهدویت از مرور هدفمند مقالات استخراج شد؛ با کمک همکاران منشور طراحی شد و از نظر روایی محتوی مورد قبول همکاران قرار گرفت؛ علاوه بر آن از مدل‌ها و تئوری‌های مختلف رفتاری(تئوری عمل منطقی و بر نامه ریزی درک شده؛ تئوری خود تنظیمی؛ تئوری خود کار آمدی) در جهت تدوین منشور الگو برداری شد و الگوی مبانی اخلاق حرفه‌ای فارغ التحصیلان بر گرفته از آموزه‌های مهدویت طراحی شد و در اختیار آنان به عنوان دعای خیر ما در بدرقه راهشان قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** هم‌ما به عنوان آموزش دهنده باید تلاش کنیم و توجه داشته باشیم که دیانت با عقلانیت هم سو است و اگر پشتوانه عقلی نیست پشتوانه دینی نیز نیست؛ شعار ما باید کلام ما و کلام ما باید پرچم اعمال ما باشد نه اینکه آغاز حرکت ما باشد. کنجکاوی در پدیده‌های هستی امروز و فردا عبادت است و ما باید تلاش داشته باشیم که در راستای انتظار فرج؛ آینده جهان را بیشتر فراروی جوانان باز کنیم؛ باید آخر الزمان اسلامی تدوین کنیم با



## بررسی منابع دانش مورد استفاده توسط پرستاران در کار

### بالینی (E)

احمد ایزدی، نسرين نیک پیمما

تهران، دانشکده پرستاری و مامایی

**مقدمه:** جهت ارزیابی مراقبت با کیفیت و ایمن به بیمار گسترش و کاربرد دانش پرستاری الزامی است. پرستاران باید برای شرح موقعیت های ناشناخته و برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی پیامدهای مراقبت از بیمار بر پایه شواهد و مدارک عمل کنند. این مطالعه با هدف تعیین منابع دانش مورد استفاده توسط پرستاران در کار بالینی صورت گرفته است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی ۱۰۰ نفر از پرستاران شاغل در بخش های مختلف بیمارستان های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی به روش نمونه گیری آسان انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این مطالعه یک پرسشنامه دو قسمتی شامل اطلاعات دموگرافیک و منابع دانش مورد استفاده توسط پرستاران بود که اعتبار و پایایی این ابزار به ترتیب با روش های اعتبار محتوا و آزمون مجدد اندازه گیری شد. برای تحلیل اطلاعات از نرم افزار آماری اس پی اس اس استفاده گردید.

**نتایج:** نتایجی حاصل از این مطالعه نشان داد که مهم ترین منابع دانش مورد استفاده توسط پرستاران در کار بالینی به ترتیب: اطلاعات حاصل از تجربه کار با بیماران (۳۹ درصد)، اطلاعات حاصل از تحصیلات دانشگاهی و اطلاعات به دست آمده در مدت خدمت (۳۵ درصد) و کمترین منابع دانش مورد استفاده توسط پرستاران مقالات چاپ شده در مجلات پرستاری (۲ درصد) بوده است. **نتیجه گیری:** هدف از پرستاری ارزیابی مراقبت ایمن و با کیفیت مطلوب به بیماران می باشد. با توجه به توسعه روز افزون علم و انجام پژوهش های متعددی که در حیطه پرستاری صورت گرفته، انتظار می رود زمینه استفاده از دانش نوین در عملکرد بالینی پرستاری فراهم گردد تا هم فاصله بین تئوری و عمل کاهش یابد و هم کیفیت ارائه خدمات بهداشتی به بیماران ارتقاء یابد.

**واژه های کلیدی:** منابع دانش، پرستاران، کار بالینی

A-10-527-1

## بررسی تاثیر مهارت های ارتباطی پزشکان بر میزان

### رضایتمندی بیماران (E)

مهسا نارنجی ها، حمیداله بهادر، شهر حقیقت، ژیلما شجری، فاطمه ملاحسینی

دانشگاه علوم پزشکی تهران، دپارتمان آموزش پزشکی

m\_narenjijha@yahoo.com

**مقدمه:** چگونگی ارتباط و تعامل پزشک با بیمار می تواند نقش موثری در رضایتمندی بیمار، نتایج درمان، هزینه های پزشکی، کیفیت خدمات بالینی پزشکان و حتی شکایت از پزشکان داشته باشد. این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایتمندی مراجعه کنندگان به پزشکان عمومی از نحوه برقراری ارتباط

پزشک با بیمار در کلینیک قدس وابسته به سازمان تامین اجتماعی تهران در سال ۱۳۸۹ صورت گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه در مجموع ۳۹۱ نفر مورد پرسشگری قرار گرفته و وارد مطالعه شدند. رضایتمندی بیماران از نظر ابعاد مختلف مانند نحوه برخورد پزشک، نحوه مصاحبه و معاینه، نحوه ارتباط و آموزش بیماران، نحوه پیگیری و نیز پاسخدهی به سوالات و دادن اطلاعات ارزیابی شد و تاثیر متغیرهایی چون جنس، تاهل، شغل و وضعیت تحصیلی بر میزان نمره رضایتمندی مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** این مطالعه نشان داد که بیشترین نمره رضایت بیماران به ترتیب از نحوه آموزش، پاسخدهی به سوالات و نحوه مصاحبه بوده و کمترین میزان رضایتمندی را از نحوه معاینه پزشک بوده است. همچنین سطح تحصیلات بالاتر ( $p = 0.002$ ) و شغل کارمندی نسبت به مشاغل آزاد ( $p = 0.006$ ) به عنوان دو متغیر مؤثر بر رضایتمندی بیشتر بیماران مطرح می باشند.

**نتیجه گیری:** اینگونه به نظر میرسد که پزشکان لازم است در سطوح پایین تر تحصیلی و موقعیت های اجتماعی متفاوت بیماران با صرف زمان بیشتر و به کار گیری مهارت های ارتباطی مناسب، موجب جلب رضایت بیشتر آنان گردند.

**واژه های کلیدی:** پزشک، بیمار، رضایتمندی، مهارت های ارتباطی، کلینیک قدس

A-10-649-1

## عوامل مؤثر در برقراری ارتباط بین استاد و دانشجو از دیدگاه

### کارآموزان دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

سجاد رضوی، کمال نصیری پرتوی، حسام رسول امینی

**مقدمه:** یکی از مهمترین عواملی که بر کیفیت آموزش در تمام رشته های دانشگاهی تاثیرگذار است، کیفیت و نحوه ی ارتباط بین تعلیم دهنده و تعلیم گیرنده است. این امر در رشته پزشکی از اهمیت دو چندان برخوردار است، زیرا نتیجه ی نهایی تربیت گروه هدف، بهبود و ارتقای کیفیت سلامت جامعه است. از این رو این مطالعه با هدف تعیین عوامل مؤثر در برقراری ارتباط بین استاد و دانشجو از کارآموزان دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی - مقطعی از ۶۴ نفر از دانشجویان مقطع کارآموزی دانشگاه علوم پزشکی تبریز که با روش نمونه گیری تصادفی در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ انتخاب شدند و پرسشنامه ای شامل ۱۸ سوال در مورد عوامل مؤثر در برقراری ارتباط دانشجو با استاد با مقیاس رتبه ای از بسیار مؤثر تا بی تاثیر اجرا شد. داده ها با روش های آماری توصیفی به صورت توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۴ مورد تجزیه و تحلیل و مقایسه گروه ها با کای مربع انجام شد.

**نتایج:** از نظر دانشجویان مؤثرترین عوامل در ارتباط بین استاد و دانشجو به ترتیب اخلاق استاد (۹۳٪)، فن بیان و مهارت های تدریسی (۹۱٪) و رعایت عدالت در برخورد با دانشجویان (۸۸٪) بود. در حالی که بیش از ۵۵٪ دانشجویان سن و جنس استاد را در این ارتباط کم تاثیر یا بی تاثیر دانسته اند.





فاطمه حشمتی نبوی، زهره ونکی، عیسی محمدی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد  
heshmati.nabavi@yahoo.com

**مقدمه:** مشارکت در آموزش بالینی وظیفه تمام کسانی است که در ارائه مراقبت‌های بهداشتی نقش دارند. در کشور ما چگونگی تعامل مدرسین بالینی با محیط‌های بالینی سابقه‌ای طولانی از ابهام و سوال را داراست. هدف. هدف ما از این مطالعه شناسایی ساز و کارهای به‌کار گرفته شده توسط مدرسین پرستاری جهت جلب مشارکت پرستاران بالینی در آموزش می‌باشد.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه از نوع تحلیل محتوای کیفی است که در سال ۸۸ انجام شد. مشارکت کنندگان در این پژوهش را ۱۵ نفر مدرس بالینی پرستاری، پرستار بالینی، مدیر آموزشی و مدیر پرستاری بالینی دانشگاه علوم پزشکی مشهد و تهران تشکیل می‌داد. روش جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه نیمه ساختاری بود. ابتدا نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انجام شد و سپس به روش گلوله برفی ادامه پیدا کرد و نمونه‌گیری تا اشباع داده‌ها ادامه یافت. کلیه مصاحبه‌ها ضبط و سپس دستنویس شد و با استفاده از روش مقایسه‌ای مداوم و به روش تحلیل محتوای کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند

**نتایج:** از توصیف‌های غنی و عمیق مشارکت‌کنندگان، شش مضمون شامل «صلاحیت بالینی»، «واقع‌گرایی» و «مسئولیت‌پذیری» و «فروتنی»، «احترام به تجارب همکاران» و «قاطعیت». به دست آمد.

**نتیجه‌گیری:** رعایت اخلاق حرفه‌ای نقطه اشتراک تمام راهکارهای به کار گرفته شده توسط مدرسین پرستاری است. آنان از برقراری ارتباطات انسانی- حرفه‌ای مناسب با پرستاران بالینی در جهت انتقال تجارب پرستاران بالینی به دانشجویان استفاده می‌کنند. لازم است ساز و کارهای فردی با رویه‌های سازمانی و در چارچوب برنامه‌های مشارکتی بین موسسات آموزشی و بالینی تقویت شود تا بر اثربخشی مدرسین پرستاری در ایفای نقش بالینی آن‌ها افزوده شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، مشارکت، موسسات آموزشی، موسسات بالینی، اخلاق حرفه‌ای  
A-10-729-2

### بررسی رعایت استانداردهای ایمنی-اخلاقی توسط پرسنل اتاق عمل بیمارستان های آموزشی شهر بوشهر (E)

مهستی گنجو، راضیه باقرزاده، مریم گرامی

دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پیراپزشکی بوشهر  
mahastyganjoo@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت رفتار حرفه ای، تعهد دیرین تکنولوژیست های جراحی و هوشبری بوده است. رفتار و خصوصیات حرفه ای، دلالت بر حفظ توانمندی در کنار دانش و مهارت این افراد دارد. تکنولوژیست های اتاق عمل دارای ویژگی های حرفه ای خاصی هستند که شامل وجدان کاری، رعایت استانداردهای حرفه ای، درک قوانین و مقررات، توان مهارتی و بسیاری از

**نتیجه گیری:** مهم ترین عوامل موثر در برخورد یک استاد با دانشجو رعایت اصول اخلاقی و حرفه ای می‌باشد که کسب ترکیب مهارت های اخلاقی با مهارت های تدریسی - آموزشی می‌تواند به بهبود هر چه بیشتر این ارتباط کمک نماید. آموزش این مهارت -ها از طریق دوره های آموزشی برای اساتید، دستیابی به این مهم را تسهیل خواهد کرد. واژه های کلیدی: برقراری ارتباط، استاد، دانشجو

**واژه‌های کلیدی:** برقراری ارتباط، استاد، دانشجو  
A-10-316-4

### هویت حرفه ای و عوامل موثر بر آن از دیدگاه دانشجویان سال اول و چهارم پرستاری (E)

سید سعید نجفی، مرضیه مومن نسب، زهرا زاهدت پور

دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
s\_najafi44@yahoo.com

**مقدمه:** هویت حرفه ای فرآیندی تکاملی است که در طول دوران تحصیل در دانشجویان شکل می‌گیرد و تعریف دانشجویان از حرفه بر آن تاثیر گذار است. هدف: این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در بدو ورود و سال پایانی تحصیل از نحوه شکل گیری هویت حرفه ای خود انجام شد. **روش کار:** در این مطالعه ۲۷ نفر دانشجوی ترم اول و ۳۰ نفر دانشجوی ترم هشتم پرستاری شرکت نمودند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر سوالات باز در خصوص عوامل شکل گیری هویت حرفه ای و انتظارات حرفه ای آنان بود. داده ها با روش تحلیل محتوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** دلایل انتخاب رشته پرستاری از نظر دانشجویان ترم اول، تامین آینده شغلی، علاقمندی، بعد معنوی و رتبه کنکور و از نظر دانشجویان سال آخر، رتبه کنکور، ورود به دانشگاه، تمایل به کار در رشته های پزشکی و تامین آینده شغلی بود. تعریف حرفه پرستاری از دید دانشجویان مبتدی بیشتر معنوی و از نظر دانشجویان ترم آخر بیشتر مادی و همراه با مشکلات فردی و اجتماعی بود. امید به آینده و پیشرفت توسط دانشجویان مبتدی بیان شده بود. آن‌ها احساس نشاط داشته و خانواده، دوستان، اساتید و علاقه به حرفه را منبع آن می‌دانستند. در حالیکه اکثر دانشجویان ترم آخر، احساس ناامیدی در خصوص آینده را ذکر کرده و عامل ایجاد آن را عدم جایگاه اجتماعی، رفتار اساتید و برخورد پرستاران و پزشکان عنوان نمودند.

**نتیجه گیری:** در دوران تحصیل دانشجویان از یک دیدگاه ایده آلی به دیدگاه واقع بینانه می‌رسند که حاصل تجربیات بالینی و مواجهه آنان با محیط حرفه ای می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** هویت حرفه ای، دانشجوی پرستاری، تجربه بالینی  
A-10-666-1

### رعایت اخلاق حرفه‌ای کلید مشارکت بین کارکنان موسسات آموزشی و بالینی (E)



شیوه آسان و از جامعه بیماران بستری در مراکز آموزشی درمانی شهر گرگان در سال ۱۳۸۹ صورت گرفت. برای محاسبه پایایی پرسشنامه از شاخص الفای کرونباخ استفاده شد و ضریب پایایی پرسشنامه ۸۹۸/۰ گزارش شد. داد ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و آزمون آماری توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** نتایج نشان داد ۳ درصد بیماران ارتباط درمانی پزشک معالج خود را تا حدودی مناسب می‌دانستند. ۴۲ درصد مناسب و ۵۵ درصد کاملاً مناسب می‌دانستند. بیماران بیشترین رضایت از این ارتباط را در پیدا کردن بینش به بیماری خود، احساس خوب داشتن، رضایت از درمان، راحتی در مکالمه، اعتماد به پزشک ذکر نمودند و کمترین رضایت را در دشواری ارتباط، در دسترس نبودن، وقت کم، اداره در مراقبت بیمار از سوی پزشک بازگو نمودند. ارتباط معنی دار آماری بین متغیرهای دموگرافیک و بالینی بیمار با رضایت از ارتباط درمانی پزشک دیده نشد (۰،۰۵).

**نتیجه گیری:** اگرچه به طور کلی نمونه های مورد بررسی از ارتباط درمانی با پزشک معالج خود رضایت داشتند اما بررسی گزینه های مورد پرسش حاکی از آن است که بیماران در این ارتباط نیازمند صرف وقت بیشتر پزشک با بیمار هستند. بیماران در دسترس بودن پزشک، ارتباطات آسان و وقت بیشتر در بالین بیمار را برای رسیدن به خودکفایی در مراقبت از خود ضروری می‌دانستند. لذا ضروری است تا در تربیت دانشجویان پزشکی که نسل آتی پزشکان این جامعه هستند همت جدی گمارده شود.

**واژه‌های کلیدی:** ارتباطات، بیمار، پزشک، رضایتمندی، مراکز درمانی آموزشی  
A-10-815-1

### نظر کار آموزان دانشکده پزشکی ساری درباره ضرورت اجرای

#### منشور حقوق بیمار (E)

حسن کریمی، محمد خادم‌لو، منیژه جولایی، علی حسام زاده

دانشگاه علوم پزشکی مازندران  
moh.khademloo@gmail.com

**مقدمه:** حقوق بیمار به صورت تعریف شده است ((آن چیزهایی که برای بیمار بایسته و سزاوار است. سازمان جهانی بهداشت حقوق بیمار را شامل مجموعه ای از حقوق می‌داند که افراد در سیستم ارائه خدمات بهداشتی داشته و ارائه دهندگان خدمات موظف به رعایت آن هستند. این مطالعه با هدف بررسی نظرکار آموزان دانشگاه علوم پزشکی مازندران در باره ضرورت اجرای منشور حقوق بیمار انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی تعداد نفر کار آموز پزشکی در سال ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه از دو بخش مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه منشور حقوق بیمار بوده است که در روایی و پایایی آن مورد سنجش و تایید قرار گرفته بود استفاده شد این پرسشنامه دارای ۱۵ سوال بود که در آن هر فرد نظر خود را درباره هر یک از گویه ها که ضرورت اجرای منشور حقوق بیمار نشان می‌داد با پاسخ های لیکرت از یک (بسیار کم) تا ۵ (بسیار زیاد) درجه بندی ارائه شده بیان می‌کردند. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۷ تجزیه تحلیل گردید. P کمتر از ۵ درصد معنی دار تلقی شد.

توانایی های دیگر می‌شود. این مطالعه یک مطالعه ی توصیفی-مقطعی است که با هدف تعیین میزان رعایت چند استاندارد اخلاقی و ایمنی در زمان کار با بیمار جراحی توسط ۴۰ نفر تکنولوژیست بیهوشی و اتاق عمل انجام شده است.

**روش کار:** در این مطالعه برای تعیین رعایت ۷ استاندارد اخلاقی-ایمنی از یک چک لیست استفاده شده است که برای هر کدام از پرسنل اتاق عمل بوسیله ی گروه پژوهش پر شده است.

**نتایج:** از ۴۰ نفر واحد های پژوهش ۳۸ نفر زن و ۲ نفر مرد بودند. ۲۱ نفر (۵۲/۵ درصد) کاردان اتاق عمل، ۱۶ نفر (۴۰ درصد) کاردان هوشبری و ۳ نفر (۷/۵ درصد) کارشناس پرستاری بوده اند. به لحاظ رعایت استانداردهای مورد نظر ۱۲/۵ درصد (۵ نفر) در حد مطلوب، ۷۲/۵ درصد (۲۹ نفر) در حد متوسط و ۱۵ درصد (۶ نفر) در حد نامطلوب بودند. کمترین مورد رعایت شده توسط پرسنل پوشاندن موها یعنی ۲۵ درصد (۱۰ نفر) و بیشترین مورد رعایت شده کوتاه بودن ناخن ها یعنی ۷۵ درصد (۳۰ نفر) بوده اند. موارد کنترل شده ی دیگر نیز شامل استفاده از دستکش (۲/۵ درصد)، استفاده از ماسک (۵۷/۵ درصد)، استفاده از صندل طبی (۳۲/۵)، استفاده از زیورآلات (۴۷/۵) و استفاده از تلفن همراه (۴۵ درصد) بوده است.

**نتیجه گیری:** رعایت استانداردهای حرفه ای کار در اتاق عمل علاوه بر اینکه جزء اصلی ارائه صحیح مراقبت ها به بیمار است بلکه متضمن حفظ سلامت پرسنل نیز می‌باشد. این استانداردها را پرسنل در زمان تحصیل آموخته اند ولی در زمان کار با بیمار رعایت آن ها از سوی پرسنل بتدریج کمرنگ می‌شود. استفاده از نتیجه ی این مطالعه برای مدیریت اتاق عمل اطلاعات مفیدی در زمینه ی تدوین بخش نامه هایی می‌نماید که پرسنل را ملزم به رعایت استانداردها البته نه به شکل حداقل آن ها، می‌کند.

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: رفتار حرفه ای، استانداردهای اخلاقی-ایمنی، اتاق عمل، تکنولوژیستهای جراحی و هوشبری

A-10-783-1

### ارتباط پزشک با بیمار: آنچه بیماران می‌گویند (E)

نجمه شاهینی، مریم سبحانی، لیلا جویباری، اکرم ثناگو، ایمان شاهینی

گرگان، کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
دانشگاه آموزش علوم پزشکی گلستان  
najmeh\_shahini@yahoo.com

**مقدمه:** تحقیقات نشان داده اند ناتوانی کادر درمانی به خصوص پزشکان در ایجاد رابطه مناسب با بیماران موجب می‌شود بیماران از فرآیند درمان نیز ناراضی باشند. معایناتی که کمتر از ده دقیقه طول می‌کشد از برقراری یک ارتباط مناسب جلوگیری می‌کند و مانع از انجام یک معاینه کامل و حاکی از دلسوزی بوده و رضایت مندی بیماران را کاهش می‌دهند. هدف: تعیین رضایت بیمار از ارتباط درمانی پزشک معالج خود می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی ۱۰۰ بیمار با استفاده از پرسشنامه دو قسمتی حاوی اطلاعات دموگرافیک و ۱۵ سوال مرتبط با هدف مطالعه، ارتباط درمانی پزشک با بیمار مورد نظرسنجی قرار گرفتند. نمونه گیری به



**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت برقراری ارتباطات مناسب در موفقیت انجام یک مشاوره مناسب، می‌بایست در راستای تقویت این ارتباط در بین اساتید مشاور برنامه ریزی نمود. در این راستا توجه به اجزای مختلف آن نظیر پذیرا و ارایه بازخورد، مهارت های ارتباطی شفاهی و کتبی، توانایی درک دیگران، مهارت شنونده بودن و قدرت تاثیرگذاری در ارتباط ضروری به نظر می‌رسد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجو، ارتباطات، مهارت های ارتباطی، استاد مشاور  
A-10-1016-1

### بررسی نظرات دستیاران و دانشجویان پزشکی و اعضای هیئت تحریریه مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران درباره صداقت دانشجویان در تدوین پایان نامه (E)

کوروش وحید شاهی، سمیرا فاضل مقدم، فریبرز عزیزی، سارا احتشامی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از ابعاد محوری پژوهش رعایت اصول اخلاق در تمامی مراحل آن است. از سو رفتارهای پژوهشی تعاریف مختلفی ارائه شده است. از جمله معتبرترین تعاریف عبارت است از: رفتار عمدی یا سهوی پژوهشگر به صورتی که خارج از اصول اخلاقی و علمی باشد. با توجه به اهمیت نهادینه کردن اخلاق در بین دانشجویان پزشکی بر آن شدیم تا نظرات آنان را در مورد صداقت دانشجویان در تدوین پایان نامه بررسی کنیم.

**روش کار:** این مطالعه پیمایشی توصیفی- تحلیلی در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شد. جمعیت مورد مطالعه شامل تمامی دستیاران و تمامی دانشجویان دو سال آخر پزشکی (که در این زمان پایان نامه خود را به اتمام رسانده یا در حال انجام آن هستند) و دانشجویانی که به تازگی فارغ التحصیل شده و همچنین اعضای هیئت تحریریه مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران می‌باشد. داده ها از طریق پرسشنامه ای روا و پایا که شامل سوالات دموگرافیک و زمینه ای و هشت سوال در مورد انواع سو رفتار پژوهشی بود، جمع آوری گردید. برای افزایش دقت، پاسخ ها به صورت مقیاس پنج درجه ای لیکرت (حد اقل تا حداکثر) و برای هر فرد میانگین درصد محاسبه شده است. اطلاعات کد گذاری و وارد کامپیوتر شده و با نرم افزار SPSS ۱۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

**نتایج:** در این مطالعه تعداد ۳۰۵ نفر شرکت کردند که به تفکیک دستیار، دانشجو و هیئت تحریریه می‌باشند. در مورد نگرش، بیشترین موافقت با سوال مربوط به تکمیل تمامی پرسشنامه ها توسط خود دانشجو می‌باشد (۴۱%) و کمترین آن رعایت نکردن اصول اخلاقی در مورد واحد های مورد پژوهش می‌باشد (۷%). بیشترین فراوانی مربوط به تکمیل تعدادی از پرسشنامه ها توسط خود دانشجو (۳۰%) و دست کاری نتایج آماری و کپی نمودن کامل عنوان و محتویات پایان نامه از تحقیقات قبلی (هر یک با ۲۷%) و کمترین آن عدم رعایت اصول اخلاقی می‌باشد.

**نتیجه گیری:** با عنایت به نتایج فوق، فریب کاری پژوهشی را باید به عنوان یک مشکل جدی آموزشی تلقی کرد. با توجه به عدم ارائه راهکارهای موثر توسط مسوولین امر، نیاز به تحقیقات بیشتر برای یافتن مکانیزم های نظارتی

**نتایج:** از میان ۴۰ کار آموز شرکت کننده در این طرح ۱۶ نفر (۴۰ درصد) پسر و ۲۴ نفر (۶۰ درصد) دختر بودند میانگین درصد نمره دیدگاه دانشجویان نسبت به ضرورت اجرای منشور حقوق بیمار  $113/09 \pm 81/87$  بود که این نمره برای پسران برابر با  $116/57 \pm 75/11$  و برای دختران برابر با  $9/9 \pm 86/77$  بود که این تفاوت از نظر آماری معنی داری بود ( $p < 0.05$ ) (میانگین درصد نمره دیدگاه دانشجویان نسبت به رعایت منشور حقوق بیمار  $114/8 \pm 53/77$  بود که این نمره برای پسران برابر با  $111/52 \pm 50/07$  و برای دختران برابر با  $116/7 \pm 56/55$  بود که این تفاوت از نظر آماری معنی داری بود.  $p < 0.05$ )

**نتیجه گیری:** با توجه نظرات مثبت دانشجویان نسبت به ضرورت اجرای منشور حقوق بیمار نیاز به آموزش بیشتر ضروری به نظر می‌رسد  
**واژه‌های کلیدی:** کار آموز؛ دانشکده پزشکی؛ ضرورت؛ منشور حقوق بیمار  
A-10-816-6

### بررسی میزان توانمندی های ارتباطی اساتید مشاور دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی کرمان - ۱۳۸۹ (E)

رضا دهنویه، سمیه نوری حکمت، محمودرضا دهقانی، محمدحسین مهرالحسنی، سمیه سرودی، فاطمه کریمدادی

کرمان  
rdehnavi@gmail.com

**مقدمه:** لازم است که مشاوره مناسب و تاثیرگذار برخوردار از مهارت های ارتباطی لازم و استفاده از آن در حین فرآیند مشاوره می‌باشد. هدف از انجام این پژوهش مطالعه بررسی میزان برخوردار از اساتید مشاور دانشجویان مقطع کاردانی و کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی کرمان از مهارت های ارتباطی بوده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر مطالعه ای توصیفی - تحلیلی بوده که به صورت مقطعی در نیمه اول سال ۱۳۸۹ انجام شده است. جامعه پژوهش شامل دانشجویان مقطع کاردانی و کارشناسی در چهار دانشکده (مدیریت و اطلاع رسانی، پیراپزشکی، بهداشت و پرستاری - مامایی) بود که ۳۷۹ نفر از بین آن ها به روش نمونه گیری طبقه ای- تصادفی انتخاب شدند. در این مطالعه برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه ۱۷ سوالی خودساخته ای استفاده شد. سوالات پرسشنامه با توجه به مهارت های مختلف ارتباطی اساتید مشاور طراحی گردید. سپس این پرسشنامه برای ۸ نفر از کارشناسان و اساتید موضوع ارسال و نقطه نظرات آن ها در سوالات لحاظ گردید. همچنین روایی پرسشنامه از طریق روش آزمون-بازآزمون مورد تایید قرار گرفت. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی و استفاده از شاخص های میانگین و انحراف معیار و آزمون های T و OVAAN تحلیل گردید. برای تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج این مطالعه نشان داد که میانگین امتیاز حیطه های توانمندی های ارتباطی اساتید مشاور شامل شفاهی و کتبی ارتباطی، پذیرا و ارایه دهنده بازخورد، درک دیگران، شنونده خوب بودن و توانایی تاثیر گذاری به ترتیب  $54/6/95/05$ ،  $55/6/2$ ،  $57/7/5$ ،  $58/3/5$  و  $55/4/9$  درصد محاسبه گردید.



وتوجه لازم به اخلاق مداری در آموزش و پژوهش محرز است. واژگان کلیدی: دستیاران، دانشجویان پزشکی، هیئت تحریریه مجله، صداقت، پایان نامه  
**واژه‌های کلیدی:** دستیاران، دانشجویان پزشکی، هیئت تحریریه مجله، صداقت، پایان نامه  
A-10-1018-1

حسن غلامی، فاطمه ابراهیمی، علی عمادزاده، حسن قوامی

دانشکده پزشکی گروه آموزش پزشکی  
gholamih@mums.ac.ir

### بررسی میزان علاقه‌مندی دانشجویان مامایی نسبت به به کارگیری روش های نوین سنجش بالینی (E)

بی بی لیلا حسینی، فرزانه جعفرنژاد، محسن فروغی پور، سیدرضا مظلوم، حسین کریمی‌موتقی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد، گروه مامایی  
JaafarnejadF@mums.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به تغییر نیازها و پیشرفت علوم پزشکی، لازم است حداقل هر ۲ سال یکبار در محتوای آموزشی دوره از جمله روش های سنجش، تجدید نظر گردد. از سویی، به کارگیری هر ابزار سنجش به میزان پذیرش آن ابزار توسط افراد متأثر از آن روش بستگی دارد. لذا پژوهشگر برآن شد تا به بررسی میزان علاقه مندی دانشجویان مامایی در مورد این روشها بپردازد.

**روش کار:** در این مطالعه نیمه تجربی، ۶۷ نفر از دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد واجد شرایط پژوهش شرکت داشتند. ابزار مورد استفاده، چک لیستهای پژوهشگر ساخته مشاهده مستقیم مهارت های بالینی (DOPS)، آزمون بالینی کوتاه (CEX-Mini) بود. روایی آن ها با  $0/9$  CVI= و پایایی توافقی مشاهده گران  $(=0/9)$  تعیین شد. روش کار به اینصورت بود که عملکرد بالینی دانشجویان با روش رایج و روش های DOPS، CEX-Mini مورد سنجش قرار گرفته و سپس میزان علاقه آن ها به به کارگیری روش های مذکور با چندین سوال بررسی می‌شد. در نهایت داده های حاصل با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی بررسی گردید.

**نتایج:** میانگین علاقه مندی دانشجویان نسبت به به کارگیری روش رایج،  $57/8 \pm 24/4$  (از ۱۰۰)، DOPS  $77/8 \pm 20/5$  و CEX-Mini  $75/6 \pm 20/0$  بود. آزمون من-ویتنی نشان داد از نظر میزان علاقه مندی بین روش رایج با DOPS  $(=P=0/001)$  و CEX-Mini  $(=P=0/003)$  تفاوت آماری معنی داری وجود دارد، لیکن آزمون ویلکاکسون تفاوت آماری معنی داری بین دو روش DOPS و CEX-Mini نشان نداد  $(=P=0/377)$ .

**نتیجه گیری:** نتایج بیانگر میزان علاقه مندی بیشتر دانشجویان نسبت به استفاده از روش های DOPS و CEX-Mini میباشد. نظرات دانشجویان به عنوان گروهی که بیشترین تاثیر را از نتایج سنجش میپذیرند، حایز اهمیت بوده، لذا نیاز به مطالعه بیشتر در زمینه علت این گرایش وجود دارد.

**واژه‌های کلیدی:** سنجش بالینی، مشاهده مستقیم مهارت های عملی، آزمون کوتاه مدت بالینی، روش رایج  
A-10-1077-1

**مقدمه:** در سالهای اخیر، موضوع انگیزش در کار، توجه بسیاری از مدیران و پژوهشگران سازمانی را به خود جلب کرده است. «لیکرت» معتقد است بین «بازدهی» و «روحیه» رابطه مستقی می‌وجود دارد. یعنی به همان نسبت که روحیه کارکنان بالا می‌رود، بازدهی آنان نیز افزایش می‌یابد. وی از تحقیقات خود چنین نتیجه گرفت که حفظ روحیه، انرژی درونی نیروی انسانی عامل بسیار موثری در کارایی سازمان به شمار می‌رود. هدف از این پژوهش سنجش میزان انگیزه کاری اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بر اساس پرسشنامه استاندارد شده سنجش انگیزه کاری اساتید دانشگاه و تعیین سطح انگیزش بالا و پایین اعضای هیئت علمی بوده است.

**روش کار:** این پژوهش یک پژوهش توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد میباشد نمونه پژوهش شامل ۸۲ نفر از اعضای هیئت علمی که به روش تصادفی ساده انتخاب گردیده است. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر ۲۰ سؤال ۵ گزینه ای که روایی آن توسط اساتید مورد تایید قرار گرفته است و پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرائنباخ برآورد و معادل ۹۵٪ گزارش گردیده است.

**نتایج:** نتایج به دست آمده نشان داد ۲۰٫۷ درصد دارای انگیزه کاری پایین بوده و همچنین ۷۹٫۳ درصد دارای انگیزش بالا هستند. انگیزه کاری برحسب جنس و دانشکده نیز مقایسه گردیده است.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که علانم بی انگیزگی که شامل: تاخیر، تعجیل یا غیبت در محل کار، اتلاف وقت و کش دار کردن اوقات تنفس، بی توجهی به زمان تحویل کارها، تنها در نزدیک به ۲۱ درصد افراد مورد بررسی دیده می‌شود که باید به عوامل بی انگیزگی از قبیل ناعادلانه و نامتوازن بودن واگذاری کار، بی کفایتی مدیران توجه نمود.

**واژه‌های کلیدی:** انگیزش، اعضای هیئت علمی  
A-10-1077-1

### بررسی سبک یادگیری دانشجویان دانشکده علوم پزشکی و

### خدمات بهداشتی درمانی کرج ۸۹-۱۳۸۸ (E)

زهره محمودی

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرج  
zohreh\_mahmody@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری، فرآیندی است مداوم در طول زندگی انسان محسوب می‌شود. از جریان پیچیده سخن گفتن در آغاز زندگی که به ظاهر با سهولت انجام می‌گیرد تا یادگیری نظریه های پیچیده علمی و حل مسائل دشوار همه براساس فرآیند یادگیری صورت می‌پذیرد. هرکس ترجیحا با یک شیوه خاص بهتر یاد می‌گیرد گرچه اساتید باید شیوه تدریس خود را با سبک یادگیری دانشجویان تطبیق دهند، اما به نظر می‌رسد در اغلب کلاس های درس کمتر



گروه قرار گرفته که یک گروه از گروه‌های دیگر بدون گروه‌های آموزش دیدند، در آخر ترم از تمامی دانشجویان آزمون مشابه گرفته شده و نمرات آن‌ها با هم مقایسه شد. روش آماری مورد استفاده t زوج و نرم افزار مورد استفاده SPSS بود.

**نتایج:** در این مطالعه نمره پایان ترم دانشجویانی که به روش سنتی درس خوانده بودند اما با مهارت‌های مطالعه آشنا شده بودند از سایر گروه‌ها بالاتر بود. اما در پایان دوره تحصیلی، نمرات گروهی که به روش آموزش برپایه حل مسأله آموزش دیده بودند به طور معنی داری از گروهی که به روش سنتی درس خوانده بودند، بیشتر بود.

**نتیجه گیری:** مطالعه نشان داد که کارگاه مهارت‌های مطالعه باعث افزایش سطح نمره افراد و بهبود وضعیت یادگیری می‌شود. گرچه گروه‌های توانسته بود در بهبود نمره دانشجویان نقش بازی کند ولی نظر دانشجویان در مورد نقش گروه‌های مثبت بود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مبتنی بر حل مسأله، گروه‌های کارگاه مهارت‌های مطالعه  
A-10-50-1

### نقش توسعه باورهای خودکارآمدی بر یادگیری دانشجویان

#### پرستاری: پیامد روش‌های نوین تدریس (E)

مریم مقیمیان

اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه پرستاری  
m-moghimian@iaun.ac.ir

**مقدمه:** امروزه پرستاران به خلأ میان تئوری و بالین و ناتوانی جهت ارتقای نقش خویش در حیطه بالین پی برده اند. بر طبق تحقیقات شیوه‌های یادگیری فعال موجب ارتقا و همبستگی میان آموزش و بالین به طور معنی دار میگردد. یکی از روش‌های پیشنهادی یادگیری فعال، تغییر سیستم یادگیری در جهت حل مسأله و در نتیجه رسیدن به باور خودکارآمدی است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است که نمونه آن را ۴۴ نفر از دانشجویان پرستاری ورودی سال ۱۳۸۵ دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد تشکیل می‌داد که با روش نمونه‌گیری غیر احتمالی انتخاب و به طور تصادفی به دو گروه ۲۲ نفره تجربی و شاهد تقسیم شدند. ابزار گردآوری داده پرستنامه خودکارآمدی (GSE) و سوالات چهارگزینه‌ای پایان ترم بود و تجزیه و تحلیل داده‌ها با آزمون t مستقل و Paired-T توسط نرم افزار SPSS (۱۵) انجام شد.

**نتایج:** در هر دو گروه مورد و شاهد میانگین نمره خودکارآمدی به طور معنی دار افزایش یافت. (۰/۰۰۱) (۰/۰۰۴) و میانگین و انحراف معیار نمرات پایان دوره در دو گروه به ترتیب  $2/43 \pm 13/5$  و  $1/9 \pm 12/9$  به دست آمد. میانگین نمره خودکارآمدی بعد از آموزش در گروه مورد بیشتر و مقایسه میانگین و انحراف معیار نمرات پایان دوره، با (۰،۰۰۵) برتری یادگیری در این گروه را نیز نشان داد.

**نتیجه گیری:** با توجه به میانگین بالاتر نمرات خودکارآمدی و یادگیری در آموزش solving Problem پیشنهاد می‌گردد دست‌اندرکاران آموزش با اتخاذ

به این مقوله مهم توجه می‌شود که ممکن است باعث افت کارایی تدریس گردد سبک‌های یادگیری، که عادات پردازش اطلاعات دریافتی افراد می‌باشد، یکی از عوامل موثر در یادگیری است و فراگیران آن‌ها را همچون دیگر توانایی‌ها، از راه تجربه و یادگیری به دست می‌آورند و هر فرد متناسب با سبک یادگیری خود مطلب را اخذ می‌کند. بررسی سبک‌های یادگیری دانشجویان کارشناسی و کاردانی دانشکده علوم پزشکی کرج

**روش کار:** این پژوهش به شکل بررسی مقطعی انجام شد. ابزار این پژوهش پرسشنامه استاندارد سبک یادگیری کلب بود نمونه‌گیری به صورت سرشماری بوده و ۳۷۴ دانشجوی کارشناسی و کاردانی که در نیمسال دوم ۱۳۸۸-۱۳۸۹ مشغول به تحصیل بودند وارد مطالعه شدند. اما در نهایت ۲۰۸ نفر از دانشجویان پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند.

**نتایج:** سبک یادگیری اکثر دانشجویان همگرا (۵۰/۵٪) و سپس به ترتیب جذب کننده (۳۴/۶٪) و واگرا (۱۴/۹٪) بود. از بین متغیرهای مورد مطالعه تنها بین سبک یادگیری و رشته تحصیلی ارتباط معنی دار یافت شد (P=۰/۰۰۶) و بین سایر متغیرها، جنس، معدل، و سبک یادگیری ارتباط معنی داری یافت نشد

**نتیجه گیری:** با توجه به فراوانی سبک‌های یادگیری همگرا و جذب کننده در بین دانشجویان پیشنهاد می‌گردد از روش‌های آموزشی سخنرانی، خودآموزی همراه استفاده از دیگرام‌ها، نشان دادن، دست‌نوشته‌های استاد، استفاده شود. و هم چنین با توجه به این که رشته‌های علوم پزشکی کاملاً ارتباطی، مردم محور و علمی هستند دو سبک یادگیری همگرا و جذب کننده کمتر به این موضوعات توجه دارند لذا، پیشنهاد می‌گردد اساتید به این موضوعات توجه بیشتری داشته باشند تا با استفاده از استراتژی‌های مختلف آموزشی باعث افزایش توانمندی این گروه از فراگیران شوند.

**واژه‌های کلیدی:** سبک‌های یادگیری، یادگیری، دانشجویان، دانشکده علوم پزشکی.  
A-10-34-1

### بررسی نقش گروه‌های (Tutor) در پیشرفت تحصیلی درس

#### فیزیولوژی دانشجویان دندانپزشکی رفسنجان (E)

هاله تاج‌الدینی، علی اصغر پورشا نظری، سیده لیلا دهقانی

کرمان معاونت تحقیقات  
h\_tajadini@kmu.ac.ir

**مقدمه:** باتوجه به گسترش روزافزون دامنه علوم و در راستای ارتقای آموزش پزشکی ضرورت ایجاد تغییر در نحوه آموزش دانشجویان احساس می‌شود. از جمله روش‌های جدید آموزشی می‌توان به روش آموزش برپایه حل مسأله (PBL) اشاره کرد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه مداخله‌ای است و جمعیت مورد مطالعه ۵۵ دانشجوی دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان می‌باشند. این افراد به چهار گروه تقسیم شدند و دو گروه با شیوه سنتی و دو گروه به روش آموزش برپایه حل مسأله درس فیزیولوژی را فراگرفتند. گروه آموزش سنتی خود در دو گروه با آموزش مهارت‌های مطالعه و بدون آن قرار گرفتند. گروه آموزش برپایه حل مسأله نیز پس از گذراندن کارگاه مهارت‌های مطالعه در دو زیر





## بررسی تاثیر ارزشیابی مستمر بر بازده آموزش تئوری درس بارداری زایمان (E)

میترا کولیوند، سحر سوری، شیرین ایرانفر

دانشکده پرستاری مامایی کرمانشاه  
mitrakolivand@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی بخشی جدایی ناپذیر از چرخه تدریس- یادگیری - ارزشیابی و یا فرآیند یاددهی - یادگیری می‌باشد. در مقایسه ارزشیابی مستمر با ارزشیابی پایانی گفته می‌شود ارزشیابی مستمر اهداف جزئی تر و ارزشیابی پایانی اهداف کلی تر را دربر می‌گیرد اما ارزشیابی مستمر از لحاظ کیفی بسیار مطلوب تر از ارزشیابی پایانی است. درس بارداری زایمان اصلی ترین درس اختصاصی رشته مامایی می‌باشد که با توجه به منبع مشترک درس با متخصصین زنان به نوبه خود از دروس سخت نیز محسوب می‌گردد. لذا درگیر نمودن هرچه بیشتر دانشجو در این درس از ضروریات تدریس این واحد می‌باشد. نظریه کاربرد ارزشیابی مستمر در منابع مختلف، مطالعه حاضر با هدف بررسی تاثیر ارزشیابی مستمر بر میزان موفقیت در آزمون نهایی درس بارداری زایمان (۱) انجام گردید.

**روش کار:** مطالعه حاضر نیمه تجربی می‌باشد که بر روی دو گروه دانشجویان مامایی ورودی مهرماه سال های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ انجام گرفت. دانشجویان در ترم سوم و در درس بارداری زایمان (۱) مورد مطالعه قرار گرفتند. مدرس، واحد، سرفصل، منبع، روش تدریس و ساعت برگزاری کلاس در هر دو گروه یکسان بود. مداخله در گروه مطالعه (ورودی مهرماه ۱۳۸۷) با برگزاری آزمون کلاسی مستمر (هر جلسه یکبار) انجام گرفت. آزمون نهایی در هر دو گروه با ۱۰ سوال تستی چهارگزینه ای انجام شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS/۱۶ و با تست های آمار توصیفی و تحلیلی (تی- تست و کای مجذور) انجام شد.

**نتایج:** دانشجویان گروه مطالعه ۲۲ نفر و گروه کنترل ۲۳ نفر بودند. میانگین سن در گروه مطالعه ۱۸،۷۲ و در گروه کنترل ۲۰،۹۱ سال بود. تفاوت معنادار آماری ( $P=0.00$ )، وضعیت تاهل و محل سکونت (بو می و غیربو می) در دو گروه تفاوت معنادار آماری نداشت. میانگین نمره در گروه مطالعه ۱۴،۴۳ و در گروه کنترل ۱۱،۶۸ بود که از نظر آماری تفاوت معنادار بود ( $P=0.00$ ).

**نتیجه گیری:** تفاوت معنادار آماری ( $P=0.00$ ) بین نمرات پایان ترم در دو گروه ارزشمندی روش ارزشیابی مستمر را در فرآیند آموزش نشان می‌دهد. اما از سوی دیگر لزوم اختصاص زمان جهت طرح سوالات، تصحیح و ارائه فیدبک به دانشجویان توجه به تراکم سرفصل ها و محدودیت زمانی کلاس از مشکلات محدودکننده استفاده از این روش می‌باشد. ارزشیابی تکوینی یا مستمر می‌تواند به ارتقای سطح یادگیری، پایداری بیشتر یادگیری و ارتقای نمرات ارزیابی پایان ترم کمک نماید

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی مستمر، آموزش تئوری، بارداری زایمان

A-10-126-1

تدبیری در انتخاب روش تدریس مناسب به رشد باور خودکارآمدی در دانشجو که زمینه ساز یادگیری بهتر می‌باشد توجه ویژه ابراز نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری، خودکارآمدی، Solving Problem، روش تدریس

A-10-84-1

## سیستم های اطلاعات بالینی در بیمارستان ها و نقش آن در ارتقای آموزش دانشجویان گروه های پزشکی (E)

غلامرضا مرادی حسین آباد، عباس عظیمی خراسانی، سمیه فضائلی، مهدی یوسفی، جواد هرویوان شانددیز

دانشکده پیراپزشکی مشهد گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت  
fazaeli93@gmail.com

**مقدمه:** استفاده از سیستم های اطلاعات بالینی در بیمارستان ها دارای مزایای بسیاری می‌باشد، یکی از مهم ترین این مزایا در بیمارستان های آموزشی، ارتقای کارایی، اثر بخشی و کیفیت خدمات آموزشی می‌باشد و بررسی این موضوع هدفی است که این مطالعه دنبال می‌کند.

**روش کار:** این مطالعه به صورت دو مرحله ای انجام پذیرفته است. در بخش اول با استفاده از منابع اطلاعاتی قابل دسترس، جنبه های مختلف سیستم های اطلاعات بالینی مورد بررسی قرار گرفت و در بخش دوم به بررسی نقش سیستم های اطلاعات بالینی در ارتقای آموزش پزشکی در بیمارستان های آموزشی پرداخته شده است. برای رسیدن به هدف مورد نظر در بخش دوم از پائل تخیگان متشکل از ۱۵ نفر از کارشناسان در زمینه سیستم های اطلاعاتی و آموزش پزشکی استفاده گردیده است.

**نتایج:** سیستم های اطلاعات بالینی با مأموریت بهبود کیفی و کمی ارائه خدمات سلامت، شامل زیرسیستم هایی همچون سیستم های مستندسازی و مدیریت بالینی، پاتولوژی و آزمایشگاه، ثبت دستورات پزشک، هشداردهنده و تجویزدارو می‌باشد. نتایج حاصل از مرحله دوم مطالعه نیز نشان داد که پیاده سازی این سیستم ها در بیمارستان های آموزشی در مواردی همچون تسهیل دسترسی به سوابق بیمار، نتایج تستهای آزمایشگاهی، عکسهای رادیولوژی، مدیریت درمان بیماران بستری، دسترسی به دیکشنری های آنلاین عمومی و تخصصی، گزارشات درخواستی، پشتیبانی تصمیم گیری، استفاده از هشداردهنده ها و یادآوری کننده ها می‌تواند باعث ارتقای آموزش پزشکی شود. همچنین این سیستم ها امکان دستیابی به اطلاعات و دانش تخصصی را مستقل از مکان و زمان فراهم کرده و زمینه را برای همکاری گسترده آموزشی با امکان خودارزیابی و دریافت بازخورد مهیا می‌کند.

**نتیجه گیری:** بسیاری از جنبه های سیستم های اطلاعات بالینی به علت ایجاد سهولت در دسترسی به منابع آموزشی، تاثیر مستقیمی بر ارتقاء آموزش پزشکی دارند. اما از آنجا که مفید بودن سیستم های اطلاعات بالینی در گروه آگاهی کاربران (دانشجویان) نسبت به مزایا و چگونگی کار با آن می‌باشد، لذا آموزش دانشجویان و اساتید در این زمینه می‌تواند به عنوان یک عامل کلیدی مورد توجه قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، سیستم های اطلاعات بالینی، بیمارستان آموزشی

A-10-108-2



### بررسی استانداردهای آموزشی در گزارش صبحگاهی گروه

#### داخلی قبل وبعد از اصلاحات (E)

بتول زمانی، محمد متینی، منصوره مومن هروی

بیمارستان بهشتی کاشان

mansoreheravi@yahoo.com

**مقدمه:** در بین روش های مختلف آموزش بالینی، گزارش صبحگاهی تقریباً دارای بیشترین تاثیر و کاربرد در سطح دنیا می باشد در این مطالعه به بررسی وضعیت موجود در نحوه برگزاری گزارش صبحگاهی گروه داخلی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در بیمارستان شهید بهشتی قبل وبعد از اصلاحات پرداخته شده است.

**روش کار:** این مطالعه در گروه داخلی در سال ۸۸ بمدت ۴ ماه انجام پذیرفت. با بررسی نظرات متخصصین و نظر سنجی از دانشجویان، ایتترنها و رزیدنتها بوسیله پرسشنامه مشکلات موجود شناسایی شدند سپس با ایجاد مداخله تغییراتی در نحوه گزارش صبحگاهی ایجاد وسی در رفع مشکلات شد و پس از ایجاد تغییر مجدداً از شرکت کنندگان نظر سنجی به عمل آمد و میزان رعایت استانداردها قبل وبعد از تغییرات با استفاده از آزمون t test (نسخه ۱۶ نرم افزار SPSS) سنجیده شد.

**نتایج:** مشکلات در مورد رویکرد سیستماتیک به بیمار و طرح تشخیص افتراقی و تفسیر تستهای تشخیصی، ارتباط بهتر اساتید با شرکت کنندگان، توجه به حضور و غیاب شرکت کنندگان، وجود فرد هماهنگ کننده، بعد از مداخله به طور معنی دار از نظر آماری اصلاح شده بود در مورد آموزش بر اساس مسائل بالینی، پایش کیفیت درمان و مهارت بالینی ایتترن و رزیدنت، بحث در مورد ملاحظات اخلاقی، شرکت دادن فعال دانشجویان در بحثها، پیگیری بیماران، اصلاحات ایجاد شده کافی نبود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج تحقیق مداوم مداخله جهت اصلاح کامل مشکلات موجود در برگزاری گزارش صبحگاهی گروه داخلی با توجه بیشتر به مسائل بالینی و کاربردی ضروری است.

**واژه های کلیدی:** گزارش صبحگاهی، استاندارد های آموزشی، داخلی

A-10-136-2

### بررسی رفتار اطلاع یابی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

#### رفسنجان در سال ۱۳۸۸-۱۳۸۷ (E)

غفت شهرآبادی، منور نادری

بلوار امام علی(ع) سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی

s\_e\_1400@yahoo.com

**مقدمه:** رفتار اطلاع یابی از مجموعه عواملی که در شکل گیری فرآیند جستجوی اطلاعات موثر هستند نظیر اهداف و انگیزه ها، منابع و روش های دستیابی، الگوها و عادات مطالعه، منابع و مشکلات احتمالی، و میزان استفاده

از کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی تشکیل شده است. هدف از این مطالعه بررسی رفتار اطلاع یابی دانشجویان است.

**روش کار:** این مطالعه، یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی است که در سال ۱۳۸۸-۱۳۷۸ انجام شد و جامعه مورد بررسی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان که نمونه گیری از آن ها به صورت تصادفی انجام شد. گرد آوری داده ها از طریق پرسشنامه بود که در اختیار ۳۸۰ نفر از دانشجویان دانشگاه قرار گرفت و با استفاده از نرم افزار Spss داده ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** بر اساس پژوهش مورد نظر بیشترین رفتار اطلاع یابی دانشجویان از منابع، مجراهای مورد استفاده، شیوه های دریافت منابع، دلایل عدم دسترسی، منابع اطلاعات الکترونیکی و انگیزه، به ترتیب عبارتند از: پایگاه اطلاعاتی و شبکه اطلاع رسانی ۶۷٪، شبکه اطلاع رسانی و ایتترنت ۷۱/۶٪، اشتراک منابع ۶۰/۷٪ و کتاب های الکترونیکی ۶۹/۱٪ و انجام کارهای پژوهشی ۷۴/۴٪ می باشد.

**نتیجه گیری:** امروزه با توجه به سطح وسیعی از امکانات فناوری اطلاعات و منابع الکترونیکی پژوهشگران از این منابع بیشتر بهره می گیرند. به طوری که شبکه های اطلاع رسانی، پایگاه های اطلاعاتی، ایتترنت و نحوه آگاهی جامعه از منابع از طریق امکانات فناوری اطلاعات امکان پذیر گردیده است.

**واژه های کلیدی:** رفتار اطلاع یابی، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی

A-10-188-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در

#### خصوص آموزش آنلاین در دانشگاه (E)

هادی تیموری، الهام دیرکوند، صادق احسان بخش، میلاد رشیدیگی، عمران

شفیع اله تالوکدار، محسن امینی، محمود غلامی

hadi.teymori@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش الکترونیک به عنوان روشی در موازات و برای جبران کاستی های روش های رایج استفاده می شود. مطالعه ی حاضر با هدف ارزیابی نگرش دانشجویان نسبت به اجرای آموزش آنلاین در دانشگاه انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی ایلام با پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. این پرسشنامه ها در بین دانشجویان دانشکده های مختلف که به صورت تصادفی ساده انتخاب شده بودند، توزیع گردیدند. داده ها با نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** تعداد دانشجویان در این مطالعه ۱۰۲ (۵۱٪ مرد، ۴۹٪ زن) میانگین سنی دانشجویان ۲۰/۵۶٪ سال بود. نتایج این مطالعه نشان داد که دانشجویان رضایت بالایی (۷۸/۹۵٪) از اجرای آموزش الکترونیک در دانشگاه داشتند. همچنین در این مطالعه تنها ۳۹/۲٪ از دانشجویان به صورت فعال از آموزش الکترونیک استفاده می کردند (استفاده بیش از یک ساعت در روز). میزان رضایتمندی دانشجویان با آشنایی آن ها با کاربردهای فناوری اطلاعات در امر آموزش و یادگیری رابطه معنی داری داشت (P=۰/۱۷) بین میزان علاقه دانشجویان از آموزش الکترونیک با جنس، رشته تحصیلی و میانگین ساعات استفاده از فناوری اطلاعات رابطه معنی داری مشاهده نشد (۰/۵).



اقدام کنند. و دانشگاه ها برای ارتقاء سطح علمی اعضای خود کیفیت استفاده از اینترنت و شبکه های اطلاع رسانی را مدنظر قرار دهد.

**واژه های کلیدی:** رفتار اطلاع یابی، عضو هیات علمی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

A-10-69-2

### انجام دوره آموزشی بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ در بیماران با سرطان پستان در مرحله اولیه به صورت curve learning (E)

رامین صادقی، محمد ناصر فرقانی، علی جنگجو، بهرام معمار

بیمارستان امام رضا (ع) مرکز تحقیقات پزشکی هسته ای مشهد  
sadeghir@mums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ در بیماران مبتلا به سرطان پستان اولیه (مرحله ۱ یا ۲ بالینی) به عنوان یک روش استاندارد برای مرحله بندی زیربغل در این بیماران در تمام دنیا استفاده می شود. هدف این طرح شروع آموزش این فرآیند (برای اولین بار) در دانشگاه مشهد به کمک دانشگاه UCL انگلستان و گرفتن مجوز آموزش این روش از آن دانشگاه بود. **روش کار:** ابتدا یک نفر از جراحان (دکتر محمد ناصر فرقانی) جهت فراگیری این روش به دانشگاه UCL انگلستان رفته و پس از آموزش اولیه دوره curve learning را در بیمارستان امید شروع کرد. سایر افراد درگیر در این فرآیند در کارگاهی که به این منظور در دانشگاه مشهد انجام شد شرکت کرده و آموزش های اولیه را دیدند. تعداد ۳۰ نفر از بیماران مبتلا به سرطان پستان اولیه که در گیری زیر بغل نداشتند (از نظر بالینی) در این فرآیند وارد شدند. این بیماران در صبح روز جراحی با هماهنگی به بخش پزشکی هسته ای فرستاده شده و پس از تزریق رادیودارو به بخش جراحی عودت داده شدند. بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ توسط جراح در اطاق عمل با کمک گاما پروب و ماده آبی (V blue patent) انجام شده و برای Validation. تمام بیماران تحت Axillary dissection نیز قرار گرفتند. نتایج پاتولوژی گره لنفی پیشاهنگ و سایر گره های لنفی زیر بغل با هم مقایسه شدند تا توانایی جراح در این زمینه سنجیده شود. نتایج حاصله از این فرآیند به دانشگاه UCL عودت داده شد و پس از بررسی مورد تایید قرار گرفت. در مرحله بعد جراح دیگر این گروه (دکتر علی جنگجو) curve learning خود را برای بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ شروع کرد. این فرآیند به عنوان یک پایان نامه دستیاری به انجام رسید و تعداد ۳۰ بیمار این بار در بیمارستان امام رضا (ع) مشهد در فرآیند وارد شدند. نتایج حاصله جمع بندی شده و به دانشگاه UCL برای تایید فرستاده شده است. در نهایت برای بررسی ارزش آموزشی روش گذراندن curve learning برای بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ زیر بغل یک مطالعه جامع بر روی تمام بیماران سرطان سینه که در طی سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸ تحت عمل بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ قرار گرفته بودند انجام شد. یکی از متغیر های مورد بررسی در این مطالعه جامع تجربه جراح در گذراندن curve learning بود که اثر آن بر توانایی جراح در یافتن گره لنفی پیشاهنگ زیر بغل مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از این مطالعه به صورت یک مقاله در مجله Nuclear de Medicina Espanola Revista به چاپ رسید.

**نتیجه گیری:** به نظر میرسد با توجه میزان بالای رضایت مندی دانشجویان در رابطه با آموزش آنلاین در دانشگاه، با اجرای طرح الکترونیکی کردن آموزش در دانشگاه، این روش می تواند بازدهی بالایی را در یادگیری دانشجویان خواهد داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش آنلاین، رضایت مندی، علوم پزشکی، ایلام  
A-10-177-1

### بررسی رفتار اطلاع یابی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۸۸ (E)

منور نادری، عفت شهرآبادی

سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان  
naderi124@yahoo.com

**مقدمه:** رفتار اطلاع یابی مجموعه فعالیت هایی است که یک فرد برای رفع نیاز اطلاعاتی خود انجام می دهد. رفتار اطلاع یابی شامل اهداف جستجوی اطلاعات، روش جستجو، مشکلات جستجو و عوامل موثر بر آن می شود رکن اساسی در رفتار اطلاع یابی، نیاز اطلاعاتی است. پرسش در درون ذهن که فرد را برای یافتن پاسخ به تکاپو وامی دارد و فرد در روند یافتن پاسخ به این نیاز درونی، رفتاری را از خود بروز می دهد که به آن رفتار اطلاع یابی می گویند و هدف از انجام این تحقیق بررسی رفتار اطلاع یابی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و کمک به بهبود رفتار اطلاع یابی آن هاست.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه توصیفی - پیمایشی است که در نیمسال دوم ۸۸-۸۹ انجام خواهد شد و جامعه مورد بررسی را اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تشکیل می دهد. گرد آوری داده ها از طریق پرسشنامه است که بین تمامی اعضای این دانشگاه به صورت سرشماری توزیع شد. و برای آزمون متغیرها از آزمون کای اسکور استفاده می شود و سپس اطلاعات جمع آوری شده کدگذاری شده و با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهند گرفت.

**نتایج:** جامعه مورد بررسی، انجام کارهای پژوهشی را به عنوان مهم ترین انگیزه و هدف جستجوی اطلاعات و اینترنت را مهم ترین مجرای دستیابی به اطلاعات عنوان کرده اند. شبکه های اطلاع رسانی اولین روش و بعد از آن منابع و ماخذ مجلات به عنوان روش آگاهی از منابع اطلاعاتی توسط اعضای هیات علمی مطرح گردید نبودن منابع مورد نیاز در کتابخانه های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان با ۳۴ مورد فراوانی و ۵/۵ درصد به عنوان اولین دلیل عدم دسترسی به منابع اطلاعاتی توسط محققان معرفی شده است و عدم همکاری کتابداران و فقدان نظام امانت کتابخانه ای به عنوان کمترین دلیل عدم دسترسی به منابع معرفی گردیده است

**نتیجه گیری:** نتایج این تحقیق نشان داد که رفتار اطلاع یابی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان با توجه به نظر جامعه مورد مطالعه، نشریات تخصصی داخلی و خارجی و پایگاه اطلاعاتی و شبکه اطلاع رسانی اهمیت بیشتری دارند. این نتایج حاکی از آن است که هنوز منابع چاپی جایگاه خود را در بین جوامع دانشگاهی حفظ کرده اند. از این رو، کتابخانه ها باید نسبت به تهیه و یا افزایش کتابها و نشریه های ادواری و دیگر منابع اطلاعاتی،



**نتیجه گیری:** روش آموزش مبتنی بر دستاورد بیش از روش سنتی منجر به ارتقای صلاحیت دانشجویان پرستاری شده، بنابراین پیشنهاد می‌شود از این روش در آموزش بالینی بیشتر استفاده گردد.  
**واژه‌های کلیدی:** آموزش پرستاری، آموزش بالینی، آموزش مبتنی بر دستاورد، صلاحیت بالینی، دانشجویان پرستاری.  
A-10-9-3

### بررسی نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان مامایی شاغل در مراکز بهداشتی و درمانی استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۸۷ (E)

منیژه سرشتی، معصومه دلارام، شایسته بنائیان، افسانه کاظمیان، فرانک صفدری ده چشمه، زری شمایی

شهرکرد-رحمتیه - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد-گروه مامایی  
m\_sereshi@yahoo.com

**مقدمه:** تعیین نیازهای آموزشی اولین گام برنامه ریزی آموزشی است. کلیه تصمیمات جهت تعیین اهداف و محتوای آموزشی و استفاده موثر از منابع، تابعی از مطالعات نیازسنجی است. این مطالعه با هدف تعیین نیازهای آموزشی دانش‌آموختگان مامایی شاغل در مراکز بهداشتی و درمانی استان چهارمحال و بختیاری انجام شده است.

**روش کار:** این پژوهش توصیفی - مقطعی در سال ۱۳۸۷ انجام شد نمونه پژوهش شامل ۱۶۳ مامایی شاغل در مراکز بهداشتی و درمانی استان چهارمحال و بختیاری بود. نمونه‌گیری به صورت سرشماری انجام شد. جهت جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای در شش بخش، اطلاعات فردی، حیطه‌های بارداری و زایمان، زنان، بهداشت مادر و کودک، نوزادان، غیر تخصصی، استفاده گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری توصیفی، تی دانشجویی و کای اسکور مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد، مهمترین نیازهای آموزشی گزارش شده توسط افراد مورد مطالعه، پرکلامیسی و اکلامیسی (۵۵،۲٪)، دارو درمانی در لیبر (۴۵،۳٪)، کاربرد طب سنتی در مامایی (۴۴،۸٪) در حیطه بارداری و زایمان، عفونتهای شایع زنان (۵۱،۷٪)، مشکلات رحمی (۴۵،۳٪)، خونریزیهای غیر طبیعی (۴۴،۸٪) در حیطه زنان و تازهای روش‌های پیشگیری از بارداری (۴۳٪)، مشاوره ژنتیک (۳۹٪) و نازایی (۳۷،۲٪) در حیطه بهداشت مادر و کودک، احیای نوزاد (۵۵،۸٪) صدمات حین تولد (۴۴،۸٪) و اختلالات تنفسی (۴۳٪) و در حیطه نوزادان، کاربرد IT در مامایی (۶۷،۴٪) و در حیطه غیر تخصصی، بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌گردد، در برنامه‌های آتی آموزش مداوم مامایی، مباحث فوق در اولویت قرار گیرد تا سبب آموزش موثرتر و رضایت بیشتر گردد.

**واژه‌های کلیدی:** ماما، نیازهای آموزشی، مراکز درمانی و بهداشتی، شهرکرد  
A-10-75-4

**نتایج:** نتیجه قابل ذکر در این مطالعه رابطه توانایی جراح در یافتن گره لنفی پیشاهنگ و گذراندن دوره آموزشی curve learning بود. احتمال یافته نشدن node Sentinel توسط جراحانی که دوره curve learning را نگذرانده بودند ۴،۱۲۵ برابر جراحانی بود که این دوره را گذرانده بودند (محاسبه شده توسط SPSS با استفاده از regression logistic و (B)Exp یا همان Odds ratio). آموزش این روش نیز در کوریکولوم آموزشی دستیاران پزشکی هسته ای و جراحی گنجانده شد.

**واژه‌های کلیدی:** سرطان پستان، مرحله آموزشی (learning curve)، بیوپسی گره لنفی پیشاهنگ  
A-10-186-2

### تاثیر اجرای الگوی نوین آموزش بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری (E)

سعیده رحیمی، یوسف محمدپور، داوود رسولی

ارومیه

**مقدمه:** ارتقاء کیفیت آموزش بالینی مستلزم استفاده از روش‌های کارآمد است. آموزش مبتنی بر دستاورد یکی از حرکت‌های اصلاحی آموزشی است که در سالیان اخیر کشورهای بسیاری تحت نفوذ خود قرار داده است. علی‌رغم پذیرش جهانی آموزش مبتنی بر دستاورد، مستندات تحقیقی در مورد اثر آن بر صلاحیت بالینی (مهارت‌های شناختی و رفتاری) بسیار اندک است. هدف از این مطالعه بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر دستاورد بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری بود.

**روش کار:** در یک مطالعه نیمه تجربی با طرح دو گروهی پیش‌آزمون-پس‌آزمون ۲۶ دانشجوی پرستاری به صورت سرشماری انتخاب و به صورت تصادفی ساده به دو گروه کنترل و دو گروه تجربی تقسیم شدند. هر گروه شامل ۶-۷ نفر بود. پس از اجرای پیش‌آزمون مهارت‌های شناختی، دانشجویان گروه‌های کنترل با روش سنتی و دانشجویان گروه‌های تجربی با روش آموزش مبتنی بر دستاورد به مدت ۹ روز تحت آموزش بالینی قرار گرفتند. در نهایت مهارت‌های شناختی دانشجویان با پس‌آزمون و مهارت‌های رفتاری با چک لیست مورد مشاهده قرار گرفت. دو گروه اول به عنوان گروه کنترل، آموزش مرسوم را در بخش همودیالیز بیمارستان امام (ره) دریافت نمودند و آموزش دو گروه بعدی به عنوان گروه تجربی با استفاده از برنامه آموزشی که بر اساس آموزش مبتنی بر دستاورد طراحی شده بود به همان مدت صورت گرفت. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون ویلکاکسون و من‌ویتنی و آزمون دقیق فیشر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** یافته‌ها نشان داد آموزش مبتنی بر دستاورد در ارتقای مهارت‌های شناختی و رفتاری دانشجویان موثر است. میانگین مهارت-های شناختی گروه تجربی در پس‌آزمون و همچنین مهارت‌های رفتاری آن‌ها، در تمامی موارد و در کل به طور معنی‌دار از گروه کنترل بیشتر بود. صلاحیت بالینی دانشجویان گروه تجربی به طور معنی‌دار از گروه کنترل بیشتر بود.



## بررسی علل لزوم book log دستیاران دانشکده پزشکی

### شیراز به صورت نرم افزاری (E)

سیمین تاج شریفی فر

دانشکده پرستاری ارتش تهران  
s\_sharififar@yahoo.com

فاطمه‌می ر، محبوبه صابر، هاجر شیعه

دانشکده پزشکی شیراز  
mohaymen1@gmail.com

**مقدمه:** با پیشرفت سریع دانش و تکامل فناوری اطلاعات تغییرات بنیادی در نیازهای آموزشی و همچنین روش‌های یادگیری پدید آمده است. به نظر می‌رسد روش‌های سنتی آموزش به تنهایی پاسخ‌گوی نیازهای فراگیران و حرکت سریع دانش نخواهد بود. آموزش الکترونیک، برخی از اهداف ارتقای کیفیت آموزش مانند فراگیر محوری، یادگیری مادام‌العمر، یادگیری فعال، تعامل در یادگیری، چند رسانه‌ای بودن و... را تامین می‌کند و از این نظر افق جدیدی را پیش روی متولیان آموزش قرار داده است. به منظور بررسی میزان کارایی این روش نرم‌افزار آموزشی برای برخی از مباحث درس بهداشت مادر و نوزاد طراحی گردید و در آموزش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آجا به اجرا در آمد. هدف کلی این پژوهش ارتقای روش‌های تدریس دروس نظری در دانشجویان کارشناسی رشته پرستاری می‌باشد. مطالعه فوق از نوع نیمه تجربی و با طراحی گروه‌های مورد و شاهد است.

**روش کار:** در ابتدا نرم‌افزار مولتی‌مدیا با استفاده از برنامه Comtasia ۶ در زمینه آموزش مبحث نازایی در درس بهداشت مادر و نوزاد طراحی شد. در نرم‌افزار مذکور از امکانات تصویر و متن محتوای آموزشی درس همراه با صدای استاد ارائه کوئیز استفاده شد. تست‌های گنجانده شده در متن درس به شکلی طراحی شد که بازخورد آن‌ها به دانشجو ارائه می‌داد. تعداد ۶۹ نفر از دانشجویان ترم ۵ پرستاری که واحد بهداشت مادر و نوزاد ۲ را در نیمسال دوم ۸۹-۸۸ کسب کرده بودند به دو گروه ۳۰ و ۳۹ نفره تقسیم شدند. در گروه ۳۰ نفره محتوای آموزشی مبحث نازایی توسط نرم‌افزار طراحی شده توسط پژوهشگر به دانشجویان ارائه شد و در گروه شاهد آموزش سنتی به سبک سخنرانی و پرسش و پاسخ و با استفاده از اختیار گذاشتن پاورپوینت مباحث تدریس شده صورت پذیرفت. نمرات کسب شده از مبحث نازایی و نمره کل در امتحان پایان ترم در دو گروه مورد و شاهد مورد بررسی قرار گرفت. همچنین پرسشنامه‌ای پژوهشگر ساخته که روانی محتوای آن مورد تأیید ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی قرار گرفته بود توسط گروه مورد تکمیل گردید و آنالیز شد. اطلاعات دموگرافیک و معدل نیمسال گذشته نمرات کسب شده در نمرات پایان ترم در مبحث نازایی و نمره کل امتحان بهداشت مادر و نوزاد ۲ دانشجویان توسط نرم‌افزار SPSS ورژن ۱۷ آنالیز شد.

**نتایج:** میانگین معدل نیمسال گذشته، سن و میزان آشنایی دانشجویان با کامپیوتر در گروه مورد و شاهد تفاوت معنی‌داری نداشت. در میانگین نمرات مبحث نازایی در دو گروه مورد و شاهد تفاوت معنی‌داری به دست نیامد. ( $P=0.22$ ) محتوای آموزشی تهیه شده از نظر دانشجویان گروه یادگیری الکترونیکی از نظر به روز بودن مطالب - شفافیت - کیفیت نرم‌افزار - طراحی سوالات و محتوای آموزشی در حد مطلوب بود و انتظارات دانشجویان را تامین می‌کرد. روش ارائه الکترونیک محتوای آموزشی در درس بهداشت مادر و نوزاد به اندازه‌ای که سنتی این مبحث در فرآیند یادگیری موثر بود. میزان اثربخشی این روش توسط پرسشنامه‌ای که فراگیران پس از امتحان پایان ترم و همچنین برگزاری آزمون ارزیابی گردید. میانگین نمرات

**مقدمه:** ارزشیابی به عنوان وسیله‌ای است که مستند نمودن کیفیت را مقدور می‌سازد. با توجه به افزایش روزافزون اطلاعات و دانسته‌های موجود، لازم است هر فرد کلیه تجربیات عملی خود را به صورت مجموعه‌ای ارزشمند فراهم آورده، تا زمینه‌ای مساعد برای ارزشیابی، آموزش و پرورش و سایر فعالیت‌های آتی ایجاد نماید. Log Book ابزار مناسبی برای ساختارمند نمودن آموزش بالینی در دوره کارآموزی دانشجویان پزشکی است. هدف کلی تدوین Log Book ها به وجود آوردن ابزاری جهت ثبت تعداد تجارب یادگیری، مستندسازی مراحل یادگیری و ارزیابی کیفیت آموزش بالینی می‌باشد.

**روش کار:** جامعه مطالعه را دستیاران تخصصی تشکیل داد که بعد از برگزاری جلسات توجیهی جهت دستیاران در گروه‌های تخصصی ENT، جراحی عمومی، رادیولوژی، اطفال، یورولوژی، نوروسرجری، زنان، رادیوتراپی، نورولوژی، ارتوپدی، داخلی، روانپزشکی، آسیب‌شناسی، فیزیکی و توانبخشی، ENT تدوین شد. پس از اجرای ۲ دوره آزمایشی با استفاده از پرسشنامه عملکرد و میزان رضایتمندی دستیاران مورد بررسی قرار گرفت. سپس داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و EXCEL مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **نتایج:** ۸۵٪ دستیاران Log Book را ابزار مناسبی جهت مستند نمودن تعداد پروسیجرهای بالینی، بیماران ویزیت شده در بخش و... دانسته‌اند اما همگی آن‌ها نیاز به تغییر فرمت Log Book را اعلام کرده‌اند.

**نتیجه‌گیری:** با عنایت به اینکه Log Book های تدوین شده فعلی بسیار کم حجم، کم‌هزینه و در عین حال بسیار کامل و با هزینه اثربخشی و کارایی بالایی تدوین شده اما به جهت تسهیل هر چه بیشتر در امر تکمیل Log Book، امکان ارائه بازخورد و نمره توسط اساتید، تسهیل در جمع‌بندی فعالیت دستیار پس از پایان دوره، افزایش هر چه بیشتر هزینه اثربخشی، عدم امکان حذف، مخدوش و یا مفقود شدن اطلاعات قبلی و تعامل هر چه بیشتر اساتید و دستیاران بر این اساس پیشنهاد می‌گردد که کتابچه‌های موجود به صورت نرم‌افزاری بر روی سایت در اختیار کلیه دستیاران و اساتید محترم قرار داده شده و هر رزیدنت با وارد کردن Password اقدام به ورود اطلاعات روزانه خود و ارسال جهت استاد مربوطه به منظور تأیید و بعضاً تعیین کیفیت (نمره) نماید، تا به موجب آن علاوه بر جمع‌آوری کلیه تجربیات ارزشمند ایشان در یک مجموعه کامل، امکان امتیازدهی و ارائه بازخورد نیز فراهم آید.

واژه‌های کلیدی: دستیاران، log book  
A-10-211-1

## بررسی کارایی تدریس بهداشت مادر و نوزادان باتلفیقی از

### روش‌های سنتی و الکترونیک در دانشجویان پرستاری

### دانشکده پرستاری ارتش جمهوری اسلامی ایران (E)





وجود داشته باشد، ۵۷٪ اذعان داشتند تعداد واحد درس مدیریت باید بیشتر شود و ۸۰٪ نیز معتقد بودند مباحث اصول مدیریت باید کاربردی تر و مبتنی بر نیازهای بالینی و روز جامعه طراحی گردد.

**نتیجه گیری:** با عنایت به نتایج فوق چنین بنظر میرسد مدیران در زمینه اصول مدیریت و مهارت های مدیریتی نیاز به آموزش بیشتری داشته، همچنین در صورت افزایش تعداد واحد مدیریت در دوره کارشناسی انتظار می رود در آینده مهارت های مدیریتی فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی افزایش یافته و باتسلط بیشتر وارد بازار کار شوند. لذا پیشنهاد می گردد با بازنگری سرفصل این درس به صورت کاربردی کردن مفاهیم و متناسب ساختن آن با نیازهای بالینی و روز جامعه در ارتقاء سطح کیفی خدمات پرستاری و مامایی گام موثرتری برداشته شود.

**واژه های کلیدی:** نیاز آموزشی، مدیریتی، مدیران، پرستاری، مامایی  
A-10-288-3

### بررسی تطابق آموخته های آموزشی با نیازهای شغلی دانش

### آموختگان مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

(E)

(با نگاهی به ارزیابی درونی)

شهناز نجار، پروانه موسوی، شاداب شاه علی

دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری مامایی اهواز  
najarshanaz@yahoo.com

**مقدمه:** مقدمه و هدف: علوم پزشکی در خدمت به مردم و تامین و حفظ سلامت جامعه نقش والایی دارد. تربیت نیروی کارآمد و اثربخش با توانایی های لازم برای ایفای نقش حرفه ای، نیازمند مدیریت و برنامه ریزی آموزشی خواهد بود. توجه به دیدگاه های دانش آموختگان یکی از عوامل موثر در ارزشیابی از سیستم آموزشی، سازمان دهی و مدیریتی می باشد. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین تطابق آموخته های آموزشی با نیازهای شغلی دانش آموختگان مامایی دانشگاه علوم پزشکی اهواز طراحی گردید.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی - مقطعی می باشد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته بود که توسط ۵۰ نفر از دانش آموختگان مامایی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در نیمسال اول تحصیلی ۹۰ - ۱۳۸۹ تکمیل گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۸ و روش های آماری توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و با توجه به الزامات کیفیت ارزیابی درونی، میزان مطلوب بودن آن ها مشخص شد.

**نتایج:** میانگین سنی واحدهای مورد پژوهش  $40.11 \pm 27.52$  سال بود. در خصوص نظرسنجی از دانش آموختگان در خصوص برنامه آموزشی، برگزاری دوره های بازآموزی، تطابق آموخته ها با نیازهای شغلی و جامعه به ترتیب با فراوانی ۳۶ نفر (۷۲٪)، ۳۹ نفر (۷۸٪)، ۳۲ نفر (۶۴٪) و ۴۲ نفر (۸۴٪) وضعیت نامطلوب گزارش گردید. از نظر آگاهی دانش آموختگان در زمینه شغلی مرتبط و عملکرد مناسب دانش آموختگان در محیط های شغلی وضعیت  $(0.52) \pm$   $(M=2.36)$  در سطح مطلوب می باشد. رضایت دانش آموختگان از کیفیت تدریس  $(0.57) \pm (M=2.28)$  در سطح مطلوب و از کاربردی بودن برنامه های

مبحث نازایی در دو گروه مورد و شاهد تفاوت معنی داری نداشتند  $(P=0.22)$ . محتوای آموزشی تهیه شده از نظر دانشجویان در گروه یادگیری الکترونیکی از نظر به روز بودن مطالب - شفافیت - کیفیت نرم افزار - طراحی سوالات و محتوای آموزشی در حد مطلوب بود و انتظارات دانشجویان را تامین میکرد.

**نتیجه گیری:** ارائه الکترونیک درس بهداشت مادر ونوزاد به اندازه ارئه سنتی آن موثر است. آموزش مجازی در مباحث تئوریک در صورتی که از محتوی و ارزشیابی مناسب و محیط تعاملی برخوردار باشد، در تلفیق با روش سنتی جایگزین مناسبی برای روش های صرفا سنتی است و دسترسی به اهداف آموزشی را تسهیل می کند. وقت گیر بودن تدوین محتواهای الکترونیک مورد استفاده در آموزش الکترونیک کمبود امکانات و زیرساختهای IT از لحاظ اجرای آنلاین، عدم درک دقیق نظام عرضه و تقاضای آموزش عالی از محیطهای مجازی آموزشی و قابلیت های بالای آن، عدم زیر ساخت مناسب مخابراتی و پهنای باند مناسب برای انتقال و دریافت اطلاعات در صورت اجرای آنلاین، عدم برآورد دقیق هزینه های اجرایی کلان چنین برنامه هایی در مقایسه با آموزش سنتی در دانشگاه آجا، دشواری طراحی محیط های تعاملی مناسب و جذاب، هزینه های کوتاه مدت بیشتری نسبت به آموزش سنتی، تهدید جایگزین شدن این روش بجای روش سنتی و کاهش تعاملات انسانی و عاطفی و احتمالاً ضعف در تحریکات انگیزشی در دانشجویان از چالش های روبروی اجرای چنین برنامه هائی است.

**واژه های کلیدی:** design.medical education.virtual learning  
A-10-352-1

### بررسی نیازهای آموزشی مدیریتی مدیران پرستاری و مامایی

### مراکز آموزشی تابعه دانشگاه علوم پزشکی بوشهر (E)

رقیه گشمرد، راضیه باقرزاده، صدیقه افراسیابی، طیبه جمند

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، دانشکده پرستاری مامایی  
roqayeh\_512@yahoo.com

**مقدمه:** مدیران پرستاری و مامایی در خط مقدم پیشگیری و درمان جامعه قرار دارند. نقش مدیریت موثر و کارآمد در ارائه خدمات مطلوب و باکیفیت به مددجویان غیرقابل انکار می باشد. هدف: مطالعه حاضر باهدف تعیین نیازهای آموزشی مدیران مراکز آموزشی تابعه دانشگاه علوم پزشکی بوشهر طراحی گردید.

**روش کار:** مطالعه اخیر از نوع توصیفی مقطعی بوده که به صورت سرشماری بر روی ۱۰۰ نفر از مدیران پرستاری و مامایی انجام شد ابزار گردآوری پرسش نامه دوقسمتی شامل اطلاعات دموگرافیک و بررسی نیازهای آموزشی مدیران بود که با معیار پنج درجه ای لیکرت امتیازدهی شد. نتایج از اطلاعات توسط نرم افزار آماری SPSS و با استفاده از آزمونهای توصیفی انجام شد.

**نتایج:** در این تحقیق ۸۷٪ زن و ۱۳٪ مرد شرکت داشتند با میانگین سابقه کار  $15.2 \pm 2/35$ . نتایج این مطالعه حاکی از آن بود که ۶۶٪ افراد با اصول علمی مدیریت آشنایی داشته، ۶۵٪ اذعان داشتند گذراندن دوره های آموزشی مدیریت در افزایش مهارت های مدیریتی آن ها موثر بوده، ۷۲٪ اعتقاد داشتند درس اصول مدیریت باید در سرفصل دروس دوره کارشناسی



انتخاب شدند. گردآوری داده‌ها به کمک پرسشنامه‌ی پژوهشگر ساخته‌ای که در ۳ بخش دانش، نگرش و عملکرد اعضای هیئت علمی در به کارگیری منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی ایران تنظیم شده بود صورت گرفت و با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ آمارهای توصیفی آن استخراج گردید.

**نتایج:** نتایج به دست آمده در مورد نگرش اعضای هیات علمی، حاکی از آن بود که ۷۶٫۲٪ درصد به استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال در ارتقای فعالیت‌های دانشگاهی اعتقاد داشتند. میانگین دانش اعضای هیات علمی که نشانگر مهارت آن‌ها در استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی بود ۴۳٫۲٪ به دست آمد. عملکرد اعضای هیات علمی در استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی در بعد هدف انجام پروژه‌های تحقیقاتی ۸۰٪، ۷۳٫۴٪ روزآمد کردن اطلاعات در گروه‌های بالینی و مابقی به ترتیب شامل: ارائه مقالات و تالیفات، روز آمد کردن اطلاعات، ارتقای رتبه علمی و آموزشی، حل مسائل درمانی، علاقه شخصی و رقابت با همکاران بود، عملکرد اعضای هیات علمی در استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی در بعد فعالیت‌های پژوهشی به ترتیب: انجام پروژه‌های تحقیقاتی، چاپ مقاله در نشریات تخصصی خارج و داخل، تالیف کتاب، ارائه مقاله در سمینارها و کنگره‌ها بود. اعضای هیات علمی برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز خود از پایگاه‌های Scienedirect، Proquest، Scopus، Ovid بیشترین استفاده را می‌بردند. تعداد طرح‌های تحقیقاتی، مقالات ایندکس شده ISI، مقالات چاپ شده در مجلات علمی - پژوهشی در یکسال گذشته بین ۰-۳ بوده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش حاضر اکثریت اعضای هیات علمی نسبت به استفاده از منابع کتابخانه دیجیتال در فعالیت‌های علمی - آموزشی خود نگرش مثبت داشتند ولی برخی از آن‌ها از دانش و مهارت کافی برخوردار نبودند. در این راستا لازم است تدابیری برای ارتقای دانش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه در استفاده بهینه از منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی INLM گردد.

**واژه‌های کلیدی:** دانش، نگرش، عملکرد، اعضای هیات علمی، کتابخانه دیجیتال پزشکی ایران INLM  
A-10-389-2

### بررسی مروری نظام آموزش الکترونیکی ترکیبی و اهمیت آن

#### در آموزش پزشکی (E)

محمد امین قیادی فر، آذین سهرابی  
دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی  
amin\_m505@yahoo.com

**مقدمه:** گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در تمام ابعاد زندگی انسان، تغییرات اساسی ایجاد کرده است. مسئله ارتقا، کیفیت آموزش علوم پزشکی همواره مورد توجه بوده و روز به روز نیز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. استفاده از رایانه در محیط‌های آموزشی اجتناب ناپذیر شده و در طی چند سال اخیر نگرش دانشکده‌های پزشکی نسبت به فراهم کردن امکانات رایانه‌ای برای دانشجویان تغییرات چشمگیری داشته است.

**روش کار:** این مطالعه به روش مرور مقالات (Review Article) مرتبط با موضوع در پایگاه‌های اینترنتی com.pubmed.www و com.jama.www و جستجوی ir.iranmedex.www و com.sid.www

درسی و به روز بودن برنامه‌های کلاسی ( $M_{2,04} \pm 0,63$ ) در سطح نسبتاً مطلوب بود. نسبت دانشجویان کارشناسی پیوسته که به مقاطع تحصیلی بالاتر راه یافته‌اند مطلوب و نسبت دانشجویان ارشد که به مقاطع تحصیلی بالاتر راه یافته‌اند نسبتاً مطلوب و جذب دانش‌آموختگان در گروه مطلوب بود. وضعیت رضایت کارفرمایان از سطح دانش و مهارت‌های تخصصی و علاقه به کار، تعهد و وجدان کاری دانش‌آموختگان است.

**نتیجه گیری:** باتوجه به نتایج حاصله به نظر میرسد ایجاد انطباق بین واحدهای تئوری و بالینی، آشنایی دانشجویان با فرصت‌های شغلی مرتبط با رشته مامایی و آشنایی آن‌ها با علایق و اهداف شغلی و برگزاری دوره‌های بازآموزی براساس نظر سنجی از دانش‌آموختگان و به روز بودن و کاربردی بودن برنامه‌های درسی، می‌تواند راهگشای حل مشکلات بالینی و نیازهای شغلی در آموزش مامایی باشد. کلمات کلیدی: آموخته‌های آموزشی، نیازهای شغلی، دانش‌آموختگان.

**واژه‌های کلیدی:** آموخته‌های آموزشی، نیازهای شغلی، دانش‌آموختگان  
A-10-397-1

### بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه

#### علوم پزشکی ایران در به کارگیری منابع کتابخانه دیجیتال پزشکی ایران (E) INLM

سلیمه گوهری نژاد، زهرا فرجی، سیدبهنام الدین جامعی، حمیدرضا برادران  
عطار مقدم

دانشگاه علوم پزشکی تهران مرکز مطالعات و توسعه آموزش  
faraji.z@gmail.com

**مقدمه:** در هزاره‌ی سوم تحولات بزرگی در جهت دستیابی به دانش و اطلاعات فراهم آمده است، سهولت ارتباط، دسترسی گسترده و نسبتاً ارزان و همگانی شدن استفاده از اطلاعات، منجر به تغییرات اساسی در اندیشه‌ها و عملکردها شده است. این تحولات، تاثیر عمیقی در آموزش عالی دانشگاه‌ها، موسسات و مراکز علمی و فرهنگی و بر تمامی اجزای آن چون اعضای هیئت علمی، پژوهش‌گران، دانشجویان و نیز روش‌های یادگیری، آموزش، پژوهش، کتابخانه‌ها و منابع اطلاعاتی گذاشته است. در این بین کتابخانه‌های دیجیتالی نیز به عنوان یکی از مهمترین فعالیت‌های اطلاع‌رسانی در دوره معاصر، نقش ویژه‌ای را در ادامه خدمات کتابخانه‌های مناسب و به‌هنگام بر عهده گرفته‌اند. کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران، امکان دسترسی به آخرین منابع اطلاعاتی پزشکی موجود در دنیا را در هر مکان و هر زمان برای استناد، محققین و دانشجویان پزشکی به صورت یکسان در تمامی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پزشکی کشور فراهم می‌نماید. هدف پژوهش حاضر تعیین دانش، نگرش و عملکرد اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران در مورد کتابخانه دیجیتال پزشکی بر فعالیت‌های علمی و پژوهشی آن‌ها بوده است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی است که به صورت مقطعی در نیمه دوم سال ۱۳۸۸ انجام شده است. جامعه پژوهش را اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران تشکیل می‌دادند. نمونه پژوهش با استفاده از جدول مورگان ۱۵۲ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران



**نتایج:** اعلام رضایت فراگیران از آموزش های دریافتی و ارزیابی آموزش های ارائه شده به عنوان آموزش های «کاربردی»، «مفید»، «قابل استفاده» و اصرار بر ادامه آموزش ها و برگزاری Workshop های بیشتر، نشاندهنده توفیق آموزشی شایسته در مورد آشنا نمودن فراگیران با Base Data های مناسب پزشکی و نحوه استفاده موثر از محتوای آن ها بود، همچنانکه علاوه بر هدف محوری فوق، در تعداد قابل توجهی از فراگیران، شوق و انگیزه علمی و آموزشی در جهت ارتقا، سواد الکترونیکی به عنوان بستر ذهنی استفاده از Data Base ها و تلاش برای Self learning نیز ایجاد گردید.

**نتیجه گیری:** امکانات جامع آموزشی و پژوهشی موجود در Base Data های تخصصی و عمومی پزشکی، سهولت دسترسی به تازه های علمی، جذابیت و پویایی مباحث تخصصی بویژه در پایگاههای اطلاعاتی Web ۲، پوشش علمی ظرایف کاربردی در گنجینه اطلاعاتی Base Data ها و... موضوعاتی هستند که در صورت ارائه شایسته و ماهرانه آن ها به فراگیران همراه با مهارت های تدریسی به نتایج زیر می انجامد ۱- ترمیم شکاف اطلاعاتی ۲- انس جامعه پزشکی با Base Data ها ۳- آشنایی با محافل پزشکی World Class ۴- EBM ۵- تقویت مهارت های پایه علمی (آشنایی با انواع مقالات، نگارش علمی، ژورنال های تخصصی، مفاهیم IF، Citation، H- index و...)

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، پایگاههای اطلاعاتی، کسب مهارت، آموزش موفق، Skill Base

A-10-524-9

### مقایسه آزمونهای آسکی پره انترنی و پایان دوره دانشجویان

#### پزشکی ورودی ۸۲ (E)

مریم حسینی، مهوش علیزاده نائینی، نرگس واتقی

ساختمان الحاقی شهید فقیهی طبقه دوم، مرکز مهارت های بالینی شیراز  
hoseineem@sums.ac.ir

**مقدمه:** آزمون عینی و ساختارمند بالینی (آسکی) از روش های ارزشیابی نوین در حیطه مهارت های عملی میباشد. محاسن متعدد این آزمون از جمله عینی بودن و روایی و پایایی بالا موجب شده است استفاده از آن در ارزشیابی دانشجویان پزشکی در سالهای اخیر در دنیا و همچنین ایران رایج گردد. در دانشگاه علوم پزشکی شیراز، کلیه دانشجویان سال ششم پزشکی قبل از ورود به دوره کارورزی و بار دیگر در پایان دوره کارورزی که مقارن با پایان دوره پزشکی عمومی ایشان میباشد، با شرکت در آزمون آسکی از نظر صلاحیت بالینی مورد ارزشیابی قرار میگیرند. مقایسه آزمونهای آسکی پره انترنی و پایان دوره دانشجویان پزشکی ورودی ۸۲

**روش کار:** کل دانشجویان پزشکی ورودی ۸۲ یکبار در اسفند ۸۷ (پره انترنی) و بار دیگر در خرداد ۸۹ با شرکت در آزمون آسکی مورد ارزشیابی قرار گرفتند. پس از تصحیح اوراق، نمرات بوسیله نرم افزار spss با استفاده از روش آماری ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معنی داری بین نمره آزمون آسکی پره انترنی و پایان دوره نشان داد ( $p = 0.010$ ,  $r = 0.6$ ) میانگین، ماکسیمم، مینیمم نمره آزمون آسکی پره انترنی به ترتیب  $17 \pm 11.9$  و  $58/75$  و  $155/5$  و پایان دوره  $17 \pm 11.1$  و  $141/11$  و  $174/4$  است که در هر سه مورد

کتابخانه ای با کلید واژه های آموزش الکترونیکی ترکیبی و medical learning-e و science در بین مقالات متعدد بین سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰ میلادی صورت گرفت.

**نتایج:** با توجه به بررسی انجام شده، نظم یادگیری الکترونیکی ترکیبی به عنوان یک نظام آموزش مرکب از آموزش سنتی و یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی، در سایر کشورها حرکت رو به رشد داشته است. مطالعات انجام شده نشان داده که آموزش الکترونیکی ترکیبی می تواند منجر به رضایتمندی بیشتری در دانشجویان شود. در علوم پایه پزشکی که بیشتر آموزش دانشجویان به صورت گروهی است، آموزش از طریق شبکه به عنوان آموزش مکمل به بهبود کیفیت یادگیری مساعدت کرده و در آموزش بالینی نیز در افزایش مهارت ها، موثر واقع شده است.

**نتیجه گیری:** نظام یادگیری الکترونیکی در رویکرد ترکیبی باعث آسان شدن یادگیری فعال و عمیق می گردد. با توجه به مزایای عمومی آموزش الکترونیکی و قابلیت های ویژه آن در آموزش پزشکی به نظر می رسد ادغام آن در برنامه های جاری آموزشی دانشگاه ها به شکل تلفیقی از آموزش سنتی و آموزش الکترونیک اجتناب ناپذیر باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیکی ترکیبی، آموزش پزشکی، یادگیری  
A-10-396-4

### تجربه موفق آموزش Base Skill پایگاههای اطلاعاتی پزشکی

#### (E)

عبدالحسن کاظمی، همایون صادقی، مرتضی قوجا زاده، فاطمه صادقی غیاثی،  
مدیقه عرفانی، مصطفی کاظمی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز

KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** شتاب تولید در حوزه پزشکی، امکان آشنایی با تازه های علمی از طریق کتب مرجع و آموزش های کلاسیک را غیر ممکن نموده است و دانشجویان، متخصصین و اساتید علوم پزشکی به صورت اجتناب ناپذیر، ناگزیرند که از پایگاههای اطلاعات الکترونیکی مربوط به علوم پزشکی برای آشنایی با تازه های علمی (Guide Line) ها، پروتکل های درمانی، روش های تشخیصی، اندیکاسیون های معتبر، مباحث EBM و... استفاده نمایند که در این میان ۱- عدم آشنایی با پایگاههای اطلاعات عمومی و تخصصی ۲- عدم وجود مهارت استفاده و Data mining از محتوای پایگاههای اطلاعاتی ۳- عدم وجود سواد الکترونیکی و کامپیوتری کافی در تعداد قابل توجهی از دانشجویان، متخصصین و اساتید موجب بروز گسل اطلاعاتی در جامعه پزشکی می گردد.

**روش کار:** در طراحی کارگاههای آموزشی «جستجوی الکترونیکی و آشنایی با Base Data ها» و همچنین تدریس واحد درسی «سیستم های اطلاع رسانی پزشکی» برای دوره های MSc و PhD در دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تنظیم محتوا، ارائه مباحث، انجام تمرینات، ارزیابی مستمر، آزمون پایانی و... به جای Knowledge Base با محوریت Skill Base ها صورت پذیرفت و غنای اطلاعاتی ارائه شده به فراگیران همراه با جامعیت محتوای آموزشی برای رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی و کاربردی آنان از جهات مختلف، نتایج بسیار رضایت بخشی به دنبال آورد.



واژه‌های کلیدی: عینی سازی، ماکت، روش تدریس، گلوبول کلیه

A-10-560-1

### مقایسه سبک های یادگیری ترجیحی دانشجویان پزشکی و پرستاری (E)

منیره محمد حسن نهال، هادی پیمان، جمیل صادقی فر، نورخدا صادقی فرد، مروت طاهری کلانی

دانشکده پرستاری و مامایی  
monirehnaahal@yahoo.com

**مقدمه:** شناسایی سبک های یادگیری فراگیران و دخالت دادن آن در انتخاب شیوه تدریس و تکنولوژی آموزشی مناسب یک ضرورت اجتناب ناپذیر است. به نظر می‌رسد سبک های غالب یادگیری دانشجویان رشته های مختلف در دانشگاه های علوم پزشکی بسیار متفاوت است. هدف: مطالعه حاضر با هدف تعیین سبک های یادگیری دانشجویان سال اول پزشکی و پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ صورت گرفته است.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی تحلیلی ۳۷ دانشجوی پرستاری و ۳۹ دانشجوی پزشکی به روش سر شماری مورد مطالعه قرار گرفتند. داده ها از طریق جدیدترین ویرایش پرسشنامه استاندارد VARK گردآوری شد. از نرم افزار SPSS و آزمون های آماری t و x<sup>2</sup> به منظور تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید.

**نتایج:** در مجموع ۵۳/۱٪ دانشجویان پرستاری و ۵۲/۶٪ دانشجویان پزشکی دختر بودند. بیش از نیمی از دانشجویان پرستاری (۵۴/۱٪) و ۳۵/۹٪ دانشجویان پزشکی به صورت غالب فقط استفاده از یک سبک را ترجیح می‌دادند. در حالیکه میزان ترجیحات دانشجویان پرستاری و پزشکی در استفاده از سبک های چند مدله به ترتیب ۴۵/۹٪ و ۶۴/۱٪ بود. میزان ترجیحات دانشجویان پرستاری در استفاده از سبک های دو مدله، سه مدله و چهار مدله به ترتیب ۱۶/۲٪، ۵/۴٪ و ۲۴/۳٪ بود در حالیکه این میزان برای دانشجویان پزشکی به ترتیب ۲۸/۲٪، ۷/۷٪ و ۲۸/۲٪ بود. در مجموع میزان استفاده دانشجویان پرستاری از سبک های دیداری، شنیداری، خواندن-نوشتن و جنبشی-حرکتی به ترتیب ۲۷٪، ۷۰/۳٪، ۵۴/۱٪ و ۴۸/۶٪ بود که این میزان برای دانشجویان پزشکی به ترتیب ۳۸/۵٪، ۷۱/۸٪، ۶۱/۵٪ و ۵۶/۴٪ به دست آمد. ارتباط معنی داری بین جنس و استفاده از سبک دیداری در بین دانشجویان پرستاری وجود داشت (۴/۱- $p=0.0495$ ).

**نتیجه گیری:** میزان استفاده دانشجویان پزشکی از سبک های دیداری، شنیداری، خواندن-نوشتن و جنبشی-حرکتی بیشتر از دانشجویان پرستاری بود. همچنین ترجیحات دانشجویان پزشکی در استفاده از سبک های چند مدله نیز بیشتر بود. طراحی و تدوین روش های تدریس متناسب با رشته تحصیلی و بر اساس ترجیحات دانشجویان در استفاده از سبک های یادگیری پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: سبک های یادگیری، پرسشنامه VARK، دانشجویان پزشکی، دانشجویان پرستاری، ایلام

A-10-565-1

نمرات آزمون پایان دوره بیشتر از پرهاترینی بوده و در مقایسه نمره کل دو آزمون، در پرهاترینی ۵۱٪ و در پایان دوره ۸۹٪ از دانشجویان بیشتر از ۶۰٪ نمره کل را کسب نموده‌اند.

**نتیجه گیری:** برنامه‌های آموزشی دوره اینترنتی نقش بسیار مهمی در افزایش سطح مهارت های دانشجویان پزشکی قبل از فارغ‌التحصیلی دارد و آزمون آسکی پرهاترینی می‌تواند روش مناسبی برای ارائه بازخورد مناسب به بخشهای مختلف بالینی جهت برنامه‌ریزی در دوره اینترنتی باشد و زمینه اصلاحات آموزشی در بخشهای ضعیف و ارتقای بیشتر بخشهای مطلوب را موجب شود.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان پزشکی، آزمون آسکی، ارزشیابی

A-10-510-1

### آموزش گلوبول کلیه به کمک ماکت مویرگی و دستکش دو دستی (E)

احسان صبور، بهنام حشمتیان، شیوا روشن میلانی، سیروان رشیدی

ارومیه، جاده نازلو، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی  
saboory@umsu.ac.ir

**مقدمه:** عینی سازی و تعامل عملی دو روش اساسی در بهبود یادگیری می‌باشند. از طرفی آموزش فیزیولوژی گلوبول کلیه امری دشوار می‌باشد. از طرفی متون توضیح دهنده آن در کتابهای مرجع فیزیولوژی نیز دانشجویان را سردرگم مینماید. لذا عینی سازی می‌تواند باعث بهبود یادگیری عملکرد این ساختار گردد.

**روش کار:** یک ماکت به نام دستکش دو دستی شامل سه لایه: ۱- قرمز رنگ از جنس توری به عنوان لایه اندوتلیال مویرگی و شریانچه های آوران و ابران ۲- سفید رنگ ساق کوتاه که از پارچه نازک و کرک دار ساخته شده نماینده غشاء پایه گلوبولی ۳- لایه ی قرمز رنگ ساق بلند که از پارچه ای نازک کشیاف ساخته شده و بر روی آن پارچه سلولهای انگشتی طراحی شده اند. این دستکش در حین تدریس توسط مدرس پوشیده شده و با تشبیه آن به ساختار گلوبول عینی سازی صورت گرفت. این روش در آموزش فیزیولوژی کلیه در تمام دانشجویان مامایی و پرستاری ورودی مهر ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ استفاده شد. این دانشجویان در طول ترم اول با روش سنتی و استفاده از اسلاید گلوبول کلیه را آموزش دیده بودند. در روز امتحان پایان ترم درس فیزیولوژی مجدداً به این دانشجویان ساختار و عمل گلوبول کلیه با استفاده از این مدل دستکش آموزش داده شد. سپس با توزیع پرسشنامه ای بی نام نظرسنجی از دانشجویان جهت مقایسه آموزش با و بدون این مدل بعمل آمد.

**نتایج:** نتایج این مطالعه نشان داد که بیش از ۹۰٪ دانشجویان آموزش آناتومی، فیزیولوژی و ساختار سلولی گلوبول کلیه را با استفاده از مدل ساخته شده موثر دانسته و همه فراگیران موافق با استفاده از آن در دوره های بعدی هستند.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد که این مدل با عینی سازی و امکان تعامل عملی در یادگیری قادر به ایجاد حافظه بلند مدت ترو خاطر آوری آسانتری نیز بگردد. لازم به ذکر است که طول زمان لازم جهت آموزش با این مدل در مقایسه با روش قبلی ممکن است طولانی تر باشد.



mtaheri@gums.ac.ir

**مقدمه:** ارزیابی فراگیران جزء مهمی از آموزش است. آزمون های به عمل آمده هم باعث ایجاد انگیزه یادگیری و هم ابزاری هستند برای حصول اطمینان از این اینکه دانش آموختگان به سطح مورد نظر از دانش و توانمندی رسیده اند. یکی از مهمترین آزمون های تراکمی که در مقطع دستیاری از فراگیران به عمل می آید و منجر به صدور مجوز ورود دستیاران به سال بالاتر می گردد، آزمون ارتقاء است. تعیین کیفیت سئوالات آزمون های کتبی ارتقای دستیاری برگزار شده توسط گروه های آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

گیلان در سال ۱۳۸۹

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی که در آن کلیه سئوالات آزمون ارتقای دستیاری سال ۸۹ این دانشگاه مشتمل بر ۱۵۰ سوال از ۱۲ رشته تخصصی (داخلی، کودکان، جراحی عمومی، زنان، رادیولوژی، روانپزشکی، پوست، گوش و حلق و بینی و جراحی سرو گردن، بیهوشی، قلب و جراحی کلیه و مجاری اداری) از نظر ساختاری و اصول میلن (چک لیست میلن)، تاکسونومی ۱۰۲۳ بر اساس سطوح شناختی بلوم و همچنین ضریب دشواری و تمیز سئوالات به تفکیک هر رشته با استفاده از نرم افزار استاندارد تحلیل آزمون مورد ارزیابی قرار گرفت. همچنین ۱۲ گارگاه آموزشی در خصوص نحوه نگارش سئوالات چند گزینه ای و ارائه بازخورد به گروه های آموزشی مربوطه و رفع اشکالات سئوالات گروه های برگزار گردید.

**نتایج:** در مجموع ۱۶۵۰ سوال بررسی و در سطح دانش (تاکسونومی) سئوالات آزمون های رشته های مختلف دستیاری نشان داد که به طور متوسط ۷۸/۳ درصد سئوالات در تاکسونومی ۱ و در کل آزمون ها ۲۱/۷ درصد سئوالات تاکسونومی ۲ و ۳ طراحی شده بود. از نظر طراحی سئوالات تاکسونومی ۲ و ۳، بهترین گروه های آموزشی: کودکان با ۸۹ سوال (۶۳/۸ درصد) و داخلی با سوال (۶۴/۴ درصد) و ضعیف ترین گروه آموزشی زنان و زایمان با ۱۵ سوال (۱۳/۵ درصد) بودند. بررسی ساختارمند سئوالات آزمون های کتبی از نظر اصول طراحی MCQ (اصول میلن) نشان داد که به طور متوسط ۴۵/۸۸ درصد سئوالات اشکالات ساختاری نداشته اند. در میان رشته های تخصصی کودکان، بیهوشی و داخلی کمترین اشکالات ساختاری در طراحی سئوالات MCQ آزمون های دستیاری داشته است. همچنین در ضرایب تمیز رشته های مختلف مشاهده شد که به طور متوسط ۶۶/۲۴ درصد سئوالات دارای ضرایب تمایز منفی یا ضعیف بودند.

**نتیجه گیری:** سطح دانش سئوالات و به کارگیری ساختارمند سئوالات از نظر اصول طراحی MCQ (اصول میلن) برای یک آزمون تخصصی برای اکثریت گروه های آموزشی تربیت کننده دستیار قابل قبول نبوده است.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، سئوالات چند گزینه ای، آزمون ارتقاء، دستیاران

A-10-809-2

رویکرد مثبت دانشجویان پزشکی به استفاده از فناوری

اطلاعات؛ زندگی دیجیتال یا یادگیری الکترونیکی (E)

پریسا گل عنبر، فریبا سالک، حمیده نوری اصل، دکتر سوسن حسنزاده

سلماسی

مرکز مطالعات تبریز

سبک های یادگیری دانشجویان رشته بهداشت دانشگاه علوم

پزشکی شهید بهشتی در سال ۱۳۸۹ (E)

سجاد چمن دوست، هادی پیمان، منیره محمد حسن نهال، جمیل صادقی فر

دانشکده بهداشت

sajadparsa55@yahoo.com

**مقدمه:** آگاهی از سبک های یادگیری فراگیران به منظور بهره گیری از شیوه های یاددهی متناسب توسط استادان، یک ضرورت انکارناپذیر در فضای فعلی نظام آموزش بخصوص نظام آموزش عالی می باشد. هدف: این مطالعه با هدف تعیین سبک های یادگیری دانشجویان رشته بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به انجام رسیده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تحلیلی ۷۷ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سه مقطع کارشناسی پیوسته (۴۲/۹٪)، کارشناسی ناپیوسته (۳۳/۸٪) و کارشناسی ارشد (۲۳/۴٪) با استفاده از جدیدترین ویرایش پرسشنامه سبک های یادگیری VARK مورد بررسی قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS صورت گرفت.

**نتایج:** میانگین سنی نمونه ها ۳/۸۴ □ ۲۲/۱۸ سال و بیش از سه چهارم نمونه ها (۷۹/۲٪) دانشجوی دختر بودند. ترجیحات دانشجویان مورد مطالعه در استفاده از سبک های تک مدله و چند مدله به ترتیب ۳۱/۲٪ و ۶۸/۸٪ بود. از بین دانشجویانی که فقط یک سبک یادگیری را ترجیح می دادند، ۵۰٪ سبک خواندن/نوشتن، ۲۰/۸٪ سبک شنیداری، ۱۶/۷٪ سبک جنبشی/حرکتی و ۱۲/۵٪ سبک دیداری را ترجیح می دادند. از بین دانشجویانی که بیش از یک سبک را ترجیح می دادند، ۲۲/۶٪ استفاده از سه سبک، ۲۸/۳٪ استفاده از دو سبک و ۴۹/۱٪ استفاده از چهار سبک را ترجیح می دادند. ارتباط معنی داری بین مقطع تحصیلی با استفاده از سبک دیداری وجود داشت (p=۰/۰۵)؛ در حالیکه چنین ارتباطی در خصوص جنس و رشته تحصیلی وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** سبک های غالب دانشجویان مورد مطالعه به ترتیب خواندن/نوشتن، شنیداری، جنبشی/حرکتی و دیداری بود. بنابراین بایستی روش های یاددهی بر مبنای سبک های یادگیری فراگیران تدوین گردند که این امر می تواند به اعتلا و ارتقای کیفیت آموزش منجر می شود.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان بهداشت، سبک های یادگیری VARK، دانشگاه

شهید بهشتی

A-10-297-3

ارزیابی کیفیت سئوالات ارتقای دستیاری گروه های آموزشی

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان سال ۱۳۸۹ (E)

ماهدخت طاهری، حسین خوشرنگ، عطا... اسدی

رشت، ساختمان معاونت آموزشی





parisa\_gl@yahoo.com

**مقدمه:** فن آوری های اطلاعات را بخوبی میتوان برای ارائه یک آموزش موثر به کار بست. در این زمینه Net Support School نرم افزاری برای مدیریت اداره کلاسهای آموزشی تحت رایانه است که آموزش دهندگان میتوانند در یک شبکه کامپیوتری با فراگیران تحت آموزش خود ارتباط برقرار نمایند. هدف این مطالعه تعیین قابلیت این نرم افزار در کیفیت آموزش دوره های رایانه ای در دانشگاه علوم پزشکی کاشان Microsoft Certified Systems Engineer (MCSE) از دیدگاه فراگیران بود.

**روش کار:** فراگیران شرکت کننده در مرکز رایانه دانشگاه علوم پزشکی کاشان در ۶ ماه دوم در این مطالعه شرکت نمودند. ویرایش ۸،۵ نرم افزار روی تمام کامپیوترهای مرکز تحت ویندوز نصب گردید. برای هر فرد نام کاربری تعریف ونحوه استفاده از برنامه به فراگیران آموزش داده شد. دوره MCSE که در حال برنامه ریزی و اجرا بود توسط این نرم افزار آموزش داده شد. در انتهای دوره قابلیت استفاده از نرم افزار از دیدگاه فراگیران با پرسشنامه سنجش گردید. پرسشنامه از قابلیت های نرم افزار تهیه شده و با نظر متخصصین تایید گردید. گزینه ها از بسیار ضعیف تا بسیار زیاد به صورت لیکرت ۵ گزینه ای طراحی شد. نمرات پرسشنامه ها پس از جمع بندی با آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد. نمرات ۱،۸-۱،۱ قابلیت بسیار ضعیف، ۲،۶-۱،۸ ضعیف، ۳،۴-۲،۶ متوسط، ۴،۲-۳،۴ زیاد و ۵-۴،۲ بسیار زیاد در نظر گرفته شد.

**نتایج:** میانگین کلی نمره ارزیابی نظرات فراگیران از کل قابلیت ها ۳،۸۹ بود که در حیطه قابلیت زیاد قرار داشت. بیشترین امتیاز به دست آمده (۴/۱۴) در تعیین میزان قابلیت اجرایی نرم افزار در حیطه امنیت و کنترل برنامه آموزشی ارائه شده (MCSE) و کمترین (۳/۵۳) در حیطه مدیریت کلاس بود.

**نتیجه گیری:** بنظر می رسد نرم افزار قابلیت استفاده در برگزاری دوره های آموزشی رایانه ای را دارد. برای آشنایی کلیه مدرسین با این نرم افزار ارائه کلاسهای آموزشی توصیه می گردد.

**واژه های کلیدی:** Net Support، MCSE، آموزش، نرم افزار، فراگیر  
A-10-711-1

### نقش توانمندیهای دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم

پزشکی تبریز در استفاده از فناوریهای اطلاعاتی و اینترنتی در

#### یادگیری (E)

معصومه صادقی غیاثی، فاطمه صادقی غیاثی، فاطمه عطایی، زهرا جباری، جعفر مهرا

دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
sadeghigheuaci@gmail.com

**مقدمه:** در دنیای کنونی توسعه علم داروسازی و علوم وابسته به آن بسیار سریع است. نقش فناوری اطلاعاتی، نرم افزارهای کامپیوتری و اینترنت در همگامی با این توسعه غیر قابل انکار است. بطوریکه عدم آشنایی داروسازان و بویژه دانشجویان داروسازی با این مقولات در آموزش و افزایش دانش روز آنها میتواند تأثیرگذار باشد. بررسی توانمندیهای دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در جستجوی منابع الکترونیکی و استفاده از

**مقدمه:** جهانی شدن فناوری اطلاعات بستر یادگیری الکترونیکی مطابق با نیاز دانشجویان را فراهم آورده است و با توجه به اینکه وسایل الکترونیکی متعددی مانند کامپیوترها، موبایل ها و..... در زندگی روزمره دانشجویان این نسل وارد شده و بر اساس مطالعه ای که رویکرد مثبت دانشجویان پزشکی را به اثبات رسانده است، آیا میتوانیم بگوئیم این دانشجویان از امکانات الکترونیکی در یادگیری دروس رشته تحصیلی خود بهره میگیرند؟ این مطالعه بر روی حاصل رویکرد مثبت دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به فناوری اطلاعات انجام گرفته است.

**روش کار:** مطالعه حاضر به روش توصیفی بر روی ۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی تبریز در سال ۸۹ در مقاطع علوم پایه و اکسترنی و از هر دو جنس که به روش تصادفی انتخاب شده بودند، انجام گردید و داده ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته ( $\alpha = 0.87$ ) جمع آوری گردید و با روش آماری SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** استفاده دانشجویان از وسایل الکترونیکی در یادگیری دروس با میانگین  $13/28 \pm 38/71$  و وسایل الکترونیکی در موارد غیر تحصیلی  $14/70 \pm 41/13$  معنی دار نبود. استفاده از وسایل الکترونیکی با اهداف غیر تحصیلی در جنس مذکر ( $10/06 \pm 53/76$ ) و در مقطع علوم پایه ( $13/50 \pm 49/09$ ) معنی دار بود و بیشترین مورد استفاده از وسایل الکترونیکی در یادگیری پس از انتخاب واحد دریافت کارنامه الکترونیکی مربوط به استفاده از سایت های آموزشی با میانگین  $24/49 \pm 44/58$  و کمترین استفاده مربوط بود به Chat علمی آموزشی با میانگین  $13/93 \pm 21/25$  و بیشترین و کمترین استفاده از وسایل الکترونیکی با اهداف غیر تحصیلی به ترتیب مربوط به استفاده از سایتها با میانگین  $24/57 \pm 52/91$  و Chat غیر آموزشی  $22/95 \pm 29/16$  بود.

**نتیجه گیری:** نتایج این تحقیق نشان داد که رویکرد مثبت دانشجویان پزشکی به استفاده از فناوری اطلاعات، استفاده بهینه آنان در امر آموزش پزشکی را سبب شده و دانشجویان در استفاده همسو از امکانات الکترونیکی در جهت یادگیری و در سایر الزومات زندگی موفق بوده اند و آشنایی با وسایل الکترونیکی راه استفاده از این امکانات در حیطه های آموزشی را هموارتر کرده است.

**واژه های کلیدی:** فناوری اطلاعات، یادگیری الکترونیکی، پزشکی  
A-10-895-2

### ارزیابی نرم افزار Support Net در کیفیت آموزش فراگیران

شرکت کننده در دوره های آموزشی رایانه ای (E)

زهرا عساریان نیاسری، مهرداد فرزندی پور، زهرا میدانی، فخرالسادات میرحسینی، لیلا شکری زاده

کاشان، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پیراپزشکی  
assarian\_z@kaums.ac.ir



**نتایج:** در این بررسی میانگین معدل در دانشجویان دختر و پسر به ترتیب ۰۴/۱۶ و ۰۲۲/۱۴ و میانگین سن در دانشجویان پسر و دختر به ترتیب ۱۹/۸۵ و ۱۹/۷۸ به دست آمد نتایج نشان داد که میزان تفکر عملی در دانشجویان دختر ۱۳/۲۹٪ و پسر ۱۲/۳۵٪ و میزان تفکر راهبردی در دانشجویان دختر ۱۲/۵۸٪ و پسر ۱۲/۷۳٪ به دست آمد. بین معدل با میزان تفکر عملی و راهبردی رابطه معنی داری وجود داشت  $p < 0.01$ . همچنین با افزایش ترم تحصیلی میزان امیدواری کاهش پیدا کرد.

**نتیجه گیری:** میانگین نمره دانشجویان دختر نسبت به دانشجویان پسر در سطح بالاتری قرار داشت همچنین با افزایش فاکتور معدل میزان سطح امیدواری در دانشجویان افزایش قابل توجهی داشت. با افزایش ترم دانشجویان میزان امیدواری کاهش پیدا کرد که احتمالاً این امر ناشی از ترس از مشکلات شغلی بعد از دوران تحصیل باشد. بنابراین با توجه به نقش شادی و امیدواری در میزان سلامت و نقش آن در پیشرفت دانشجویان، پیشنهاد می‌گردد که مسئولین ذیربط دانشگاه توجه بیشتری به این مهم در بالا بردن میزان امیدواری و انگیزه در پیشبرد پیشرفت تحصیلی دانشجویان داشته باشند.

کلمات کلیدی: امیدواری، پیشرفت تحصیلی، علوم پزشکی، ایلام.

واژه‌های کلیدی: امیدواری، پیشرفت تحصیلی، علوم پزشکی، ایلام

A-10-966-3

### ارزیابی تمایل دانشجویان مقطع علوم پایه دانشکده پزشکی شیراز به آموزش و یادگیری الکترونیکی (E)

فرناز سادات جوانمردی، محمد اسمعیل قربانی نژاد، مریم پنجه شاهین، علی شرف خواه، میترا امینی

دانشکده پزشکی شیراز  
famaz205@gmail.com

**مقدمه:** روش های سنتی که در حال حاضر اجرا می‌شوند، به تنهایی پاسخگوی پیشرفت سریع و روز افزون فناوری اطلاعات و منابع الکترونیکی نخواهند بود. از این رو می‌بایست نظام یادگیری الکترونیکی با قابلیت های ویژه ی آن از قبیل ایجاد فضای جدید آموزشی، یادگیری مادام العمر، مشارکت فعال دانشجو و یادگیری خودمحور را در سیستم آموزشی خود به صورت تلفیقی از آموزش سنتی و الکترونیکی بگنجانیم. هدف از مطالعه ی حاضر، ارزیابی میزان پذیرش تلفیق روش های سنتی و الکترونیکی در میان دانشجویان می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه از ۱۰۰ نفر از دانشجویان مقطع علوم پایه دانشکده ی پزشکی شیراز، خواسته شد تا به پرسشنامه ای با مضمون تمایل دانشجویان به آموزش الکترونیکی در طی یادگیری و آموزش، آموزش از راه دور و میزان سواد رایانه ای آن‌ها، پاسخ دهند. روایی این پرسش نامه توسط اساتید مرکز مطالعات و توسعه ی آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز مورد تایید قرار گرفت و داده ها از طریق نرم افزار SPSS ۱۶ تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از میان ۱۰۰ نفر دانشجویی که در این مطالعه شرکت داشتند، ۸۰٫۲٪ معتقد بودند که رایانه و اینترنت نقش به سزایی در آموزش خود محور دارد. همچنین ۷۳٫۳٪ مایل بودند اساتید برای آموزش از عکس و انیمیشن آموزشی استفاده کنند. ۶۶٫۲٪ نیز تلفیق آموزش مجازی با روش های سنتی

فناوریهای اطلاعاتی و اینترنتی به منظور بهره گیری در یادگیری درسی آنها هدف این مطالعه است.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی یک پرسشنامه پایا با سوالات بسته بر اساس معیارهای لیکرت طراحی و بین ۲۰۰ نفر از دانشجویان داروسازی سالهای مختلف تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی تبریز با استفاده از روش تصادفی ساده توزیع گردید. نتایج با کمک نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع ۱۴۳ پرسشنامه جمع آوری شده، ۷۰٪ از دانشجویان به میزان «متوسط» به بالا برای انجام تحقیقات علمی و کلاسی خود از اینترنت کمکی گرفتند. ۲۸/۲٪ دانشجویان بیش از ۲ ساعت در روز از اینترنت استفاده می‌کردند. در حدود نیمی از پاسخ دهندگان با Google Scholar (۵۱/۱٪) و Abstract Chemical (۵۵/۳٪) آشنا نبوده و یا استفاده نمی‌کردند. این میزان در مورد Medline در حدود یک سوم افراد و Embase حدود دوسوم افراد بود. میزان آشنایی و استفاده از عملگرهای بولین ۴۲/۱٪، نقل قول ۳۹/۲٪، محدودگرها ۳۹/۴٪ و جستجوی پیشرفته ۶۰/۷٪ بود. دانشجویان داروسازی از نرم افزار Word ۵۹/۹٪ و از Powerpoint ۵۵/۳٪ به میزان «متوسط» به بالا استفاده می‌کردند. این در حالی بود که ۵۹/۵٪ از آنها از Excel به ندرت استفاده می‌کردند و یا آشنایی نداشتند. **نتیجه گیری:** میزان بالای استفاده از اینترنت برای تحقیق نشان دهنده علاقمندی دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در دستیابی به اطلاعات می‌باشد. با این حال به نظر می‌رسد میزان آشنایی آنها با پایگاههای اطلاعاتی مناسب و نیز روشهای جستجو کم است. آموزش روشهای صحیح جستجو و پایگاههای اطلاعاتی مفید و مرتبط ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: دستیابی به اطلاعات، فناوری اطلاعاتی، دانشجویان داروسازی، اینترنت

### بررسی امیدواری و نقش آن در میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ (E)

محمدحسین رشنوازی، ایرج پاکزاد، مریم صفریور، محمود غلامی، ندا عزیزنیا، عظیم بازاری، محمد خیری، نسترن مرادخانی، رضیه عزیزمرازی، محتبی زروش کرد

Mohammad\_68731@yahoo.com

**مقدمه:** امیدواری و شادی یکی از ملزومات سلامت روان جامعه است. در حالیکه امیدواری می‌تواند نقش بسزایی در میزان خوشبختی، پیشرفت و انگیزه افراد داشته باشد. هدف: بررسی سطح امیدواری در بین دانشجویان و نقش آن در ارتباط با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی تحلیلی بین ۱۵۵ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ انجام شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه استاندارد ۱۲- آشنایدر است که دومحور تفکر عملی و تفکر راهبردی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. بعد از جمع آوری، داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ۱۶ گردآوری و توسط آزمون Anova, test-T و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.



واژه‌های کلیدی: کارمندان، آموزش مجازی، رضایتمندی  
A-10-1043-1

### PDA و آموزش پزشکی (E)

سارا کریمی

دانشگاه علوم پزشکی تهران  
sa.karimi00@gmail.com

**مقدمه:** روش های سنتی آموزش به دلیل نیاز به دسترسی منابع-اطلاعاتی بروز و بدون محدودیت در زمان و مکان، در حال تغییر است. دانشجویان علوم پزشکی با به کارگیری دانش و مهارت نقش قابل توجهی در بهبود فرآیند درمان در آینده ایفا می کنند. فناوری های جدید، دسترسی به منابع یادگیری وبه اشتراک گذاری دانش را در میان دانشجویان امکان پذیر می سازد. PDA به عنوان یکی از این فناوری ها خدمات گسترده ای از منابع یادگیری بالینی، برای دانشجویان در مکان و زمان مورد نیاز ارائه می دهد. مطالعه حاضر قابلیت های استفاده از PDA را در بهبود آموزش پزشکی مورد بررسی قرار می دهد.

**روش کار:** پژوهش حاضر به شیوه ای مروری و با رجوع به منابع الکترونیک در پایگاه های پزشکی معتبر صورت گرفته است.

**نتایج:** یافته ها نشان می دهد که دانشجویان PDA را ابزار مناسبی برای جلوگیری از کناره گیری و زمینه ساز تعامل فعال آن ها در محیط های بالینی دانند. دانشجویان می توانند با استفاده از PDA جدیدترین اطلاعات را به سرعت از کتابچه های راهنمای آرمایشگاهی، تشخیصی و دارویی تا کتاب و مجله، بازیابی کنند. این امر موجب کاهش اشتباهات پزشکی، از جمله کاهش خطاهای دارویی و افزایش امنیت بیمار میگردد.

**نتیجه گیری:** نیاز دسترسی به دانش در متخصصین مراقبت بهداشتی همواره در حال گسترش است. PDA و computer handheld با قابلیت دسترسی گسترده از طریق email و wireless زمان مردم را به حداقل رسانده و موجب افزایش سطح یادگیری در جریان کار می گردند. دسترسی به منابع الکترونیکی مبتنی برشواهد، میتواند هدایتگر تصمیم گیری های بالینی باشد وبه کارگیری آن به عنوان ابزارهای چند رسان های در کنار یادگیری سنتی، برای آموزش پزشکی توصیه می گردد. کلمات کلیدی: PDA، handheld computer.

واژه های کلیدی: آموزش پزشکی، آموزش از راه دور، یادگیری از طریق موبایل  
A-10-1059-1

### رابطه ازدواج در دوران دانشجویی و افت تحصیلی از دید

### دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یاسوج در سال ۱۳۸۹ (E)

رویا مهدیزاده، سیما محمد حسینی، فاطمه مهدیزاده

کمیته تحقیقات دانشجویی یاسوج

r\_mehdizade66@yahoo.com

را در امر یادگیری و آموزش موثر دانستند. همچنین ۵۰٫۷٪ از این دانشجویان از درس خواندن با کمک book-e ها در کنار استفاده از جزوه و کتاب استقبال کردند.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج این پژوهش مشخص شد که آموزش الکترونیکی در میان دانشجویان از اقبالعومی برخوردار است و اکثریت آن ها مایلند از این روش در یادگیری خود بهره ببرند. از این رو به نظر می رسد با برنامه ریزی های دقیق تر پیرامون این موضوع می توان در صدد پیشبرد و ارتقا کیفیت آموزش و یادگیری بر آمد. کلمات کلیدی: یادگیری الکترونیکی، آموزش پزشکی، آموزش مجازی

واژه های کلیدی: یادگیری الکترونیکی، آموزش پزشکی، آموزش مجازی  
A-10-989-2

### بررسی میزان رضایتمندی کارمندان بهداشتی و درمانی شهرستان تربت جام در مورد آموزش های مجازی ارائه شده (E)

حنانه نخل احمدی

تربت جام

h4\_ahmadi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش کارآمدترین ابزار و قویترین فرآیند موجود برای انتقال دانش و مهارت به نیروی انسانی و تقویت آنان برای انجام وظایف می باشد و در این بین آموزش مجازی با پیشرفت جوامع از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این پژوهش با این هدف طراحی و اجرا گردیده است

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی در سال ۱۳۸۹ با حجم نمونه ۱۰۶ نفر انجام شد. برای این منظور پرسشنامه ای خودساخته طراحی و توسط افراد مورد مطالعه تکمیل گردید. داده ها توسط نرم افزار آماری spss و آزمون کای دو، تی و آنالیز واریانس یک طرفه در سطح معنی داری (P<0/05) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند

**نتایج:** از کل افراد مورد بررسی ۴۷ نفر مرد و ۵۸ نفر زن بودند. بیشترین فراوانی در میزان تحصیلات مربوط به مقطع کارشناسی بود. اکثریت افراد مورد مطالعه با مفهوم آموزش مجازی آشنایی نسبی داشتند. کاربردی و موثر دانستن شیوه آموزش مجازی با سن، میزان آشنایی با این شیوه، اعتقاد به بهبود عملکرد و انگیزش شغلی، ثبات بیشتر اطلاعات دریافتی در ذهن با این شیوه آموزشی و همچنین جامع و مفید بودن آزمون های مجازی ارتباط معنی داری داشت (P<0/05). همچنین اکثریت جمعیت مورد مطالعه امکانات مناسبی جهت دسترسی به رایانه و اینترنت در اختیار نداشتند که این مورد با میزان تسلط افراد به کار با رایانه ارتباط معنی داری داشت. (P<0/05).

**نتیجه گیری:** آموزش های مجازی در کشور ما به تازگی در حال استقرار است و مزایای مرتبط بر استقرار آن پذیرش و توسعه آن را غیر قابل اجتناب می کند. از این رو افزایش میزان آشنایی کارمندان با این شیوه آموزشی، فرهنگ سازی لازم در این زمینه، افزایش میزان مهارت افراد در دسترسی به ابزارهای تکنولوژی در طول دوران کاری، دسترسی آسان کارمندان به رایانه و اینترنت پرسرعت و افزایش سطح کاربردی بودن اطلاعات ارائه شده ضروری به نظر می رسد.



قرآن بارها در مورد اهمیت و جایگاه علم و دانش سخن گفته شده است و شاید کمتر موضوعی تا این حد مورد سفارش قرآن واقع شده باشد برای نمونه به سه مورد از آیات قرآن در این زمینه اشاره می‌شود. سوره مجادله آیه ۱۱: خدا مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را در دو جهان رفیع گرداند. سوره زمر آیه ۹: آیا کسانی که اهل علم و دانش اند با مردم جاهل و نادان یکسانند. سوره طه آیه ۱۱۴: قل رب زدنی علماً بگو پروردگارا دانش مرا زیاد کن. پیامبر اکرم (ص) مسلمانان را به یادگیری علم فرا می‌خواند: «اطلبوا العلم من المهدی الی الحد». (ب) توازن اجتماعی: در نظر گرفتن تفاوت های بین افراد در ارائه خدمات: خداوند در قرآن می‌فرماید «چون خداوند متعالی بر اساس حکمت خود بین همت‌ها و اراده‌های مردم و سایر حالاتشان تفاوت گذاشت و این تفاوت‌ها را موجب برپایی زندگی قرار داد» خدای متعالی با تفاوت گذاشتن بین همت‌های مردم تدبیرش را استحکام بخشید. (ج) برقراری عدالت اجتماعی: در اولین خطبه رسول اکرم (ص) پس از تشکیل حکومت اسلامی مطالبی آمده است که اهتمام اسلام به عدالت اجتماعی را نشان می‌دهد. رسول اکرم (ص) در آن خطبه مردم را به انفاق تشویق می‌فرماید و لو به اندازه نصف خرما باشد و سپس بین انصار و مهاجرین عقد اخوت برقرار می‌نماید. (د) تامین سلامت فردی و اجتماعی: از خدمات دین اسلام در عرصه سلامت فردی و اجتماعی می‌توان به دو فعالیت اشاره نمود (۱) وضع قوانین و دستور العمل‌های مفید (۲) استفاده از روش‌های اطلاع رسانی بهداشتی

**نتیجه گیری:** اسلام دارای سیستم و نظام خاص اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است که برای تمام ابعاد و شئون زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها قوانین خاصی دارد و این قوانین در راستای تحقق عدالت و توسعه سلامت فردی و اجتماعی انسان‌ها می‌باشد تا زمینه را جهت دستیابی بشر به سعادت دنیوی و اخروی مهیا گرداند. کلید واژه: شاخص؛ عدالت؛ اسلام، سلامت

A-10-238-2

### بررسی تأثیر خودارزیابی و ارزیابی همکلاسی بر میزان

#### مشارکت دانشجویان در فعالیتهای کلاسی (E)

کیوان غلامپور، وحید حمیدی، عبدالناصر حسینی، بهزاد ملک پور، سامرند رحیم زاده، اکبر تقیان، مهدی علی پور، محمد صادقی، امرالله روزبهی

خیابان شهید جلیل، روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی aroozbehi@yahoo.com

**مقدمه:** دانشکده‌های پزشکی معتبر دروس ویژه‌ای حرفه‌ای‌گری در برنامه آموزشی لحاظ کرده اند. خودتاملی، قرار گیری در معرض دیگران، دیگران در معرض خود، برقراری تعامل، گفت‌وگوهای پرمضمون و بارور با همکلاسیان و اساتید، دانشجویان را در سطح بالایی درگیر یادگیری نموده و آشنایی خوبی با فرهنگ ارزیابی کسب و به دو نحوه بازخورد (تکوینی) و ارزیابی پایانی از آن بهره مند می‌گردند. تأثیر خودارزیابی و ارزیابی همکلاسی بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای کلاسی

**روش کار:** در درس بافت شناسی چک لیستی از فعالیتهای کلاس تئوری و عملی، به شکل خودارزیابی و ارزیابی همکلاسیان تهیه گردید. دانشجویان

**مقدمه:** ازدواج نقش عمده ای در زندگی بشر دارد و عوامل متعددی وجود دارند که در کیفیت و چگونگی این امر مهم موثر می‌باشند. چنانچه این عوامل نادیده گرفته شوند، زوجین در زندگی خوشبخت نخواهند بود. موفقیت در ازدواج تأثیر بسیاری بر موفقیت در سایر ابعاد زندگی دارد. لذا این مطالعه به منظور تعیین رابطه ازدواج در دوران دانشجویی و افت تحصیلی از دید دانشجویان انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی - مقطعی بر روی ۳۶۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یاسوج در سال ۱۳۸۹ انجام شد. نمونه‌ها به صورت تصادفی چند مرحله ای از میان دانشجویان انتخاب شدند. اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی و نرم افزار SPSS 17 تجزیه و تحلیل شد. **نتایج:** نتایج نشان داد که (۷۰/۱٪) افراد مونث و (۸۹/۶٪) مجرد بودند که در کل (۵۶/۷٪) افراد در گروه سنی ۲۹-۲۱ سال قرار داشتند. (۶۳/۳٪) از دانشجویان محیط دانشگاه را برای ازدواج مناسب نمی‌دانستند. (۷۴/۳٪) افراد معتقد بودند سطح تحصیلات همسر آینده بسیار مهم است. (۵۳/۶٪) افراد ازدواج را در افت تحصیلی بی اثر ذکر کردند، همچنین تنها (۱۹/۸٪) افراد نقش مراکز مشاوره دانشگاه را موثر ذکر کرده بودند.

**نتیجه گیری:** از آنجا که دوره دانشجویی، سن و دوره ازدواج است و دانشجویان علاوه بر آن با تکالیف مهم تحصیل که نیازمند آرامش ذهنی و روانی است مواجهند و هنرور مشغله ذهنی به ویژه در رابطه با ازدواج و روابط زناشویی آثاری منفی بر سلامت جسم، روان و وضع تحصیلی آن‌ها ایجاد می‌کند لذا بسترسازی مناسب و دادن آگاهی از طریق مراکز مشاوره نقش مهمی در جلوگیری از افت تحصیلی آن‌ها ایفا خواهد نمود.

**واژه‌های کلیدی:** دیدگاه، ازدواج دانشجویی، افت تحصیلی، یاسوج

A-10-654-2

### شاخص های توسعه عدالت در سلامت از دیدگاه اسلام (E)

افسانه یخ فروش ها، دکتر محمد علی زحل

**مقدمه:** از آن جایی که نظام تربیتی اسلام نظامی عادلانه، جامع نگر، فراگیر و پاسخگو به تمام نیازهای انسانی است و برای تمام امور بالاخص برای سلامتی اهمیت بسیاری قائل است به نحوی که پیامبر گرامی اسلام زندگی بدون سلامت را حیات بی خیر و برکت دانسته اند و می‌فرمایند «لا خیر فی الحیاه الا مع الصلحه». ما در این مقاله بر آن شدیم تا شاخص های توسعه عدالت در سلامت را از دیدگاه اسلام بررسی نماییم.

**روش کار:** این پژوهش، نوعی مطالعه مروری است که با بررسی منابع معتبر اسلامی وسیره و آموزه های پیامبر اسلام (ص) و نیز جستجوی بانک های اطلاعاتی؛ در مورد تعیین شاخص های توسعه عدالت در سلامت از دیدگاه اسلام مورد بررسی قرار گرفته است.

**نتایج:** مطابق دیدگاه اسلام، توسعه عدالت در سلامت از طریق شاخص های زیر حاصل می‌گردد. الف) ارتقا و ترویج علم و دانش در جامعه توسعه سلامت منوط به ارتقا سطح دانش عمومی و انجام پژوهشهای علمی و به طور کلی حاکمیت عقل و علم بر تمامی امورات. در این زمینه اسلام سفارش بسیار نموده است. پیام خدا به پیامبر (ص) با کلمه «اقراء» (بخوان) آغاز شد. در



$(-6.54, (1.28 \pm 1.23), (0.01P), [(0.72 \pm 2.22), (-1.54, \pm 4.80)] (P=0.001)$ .

**نتیجه گیری:** دانشجویان گروه ۲ در پاسخگویی به سطوح بالای یادگیری در مقایسه با خود موفق تر از سطوح پایین تر یادگیری بوده و این در دانشجویان گروه ۱ برعکس بود. به نظر می‌رسد که جهت ارزیابی کامل سطوح یادگیری، در آزمون‌ها از انواع سوالات استفاده گردد.

**واژه‌های کلیدی:** مقایسه، ارزشیابی، انگل شناسی، دانشجویان

A-10-1042-3

### ارزشیابی عملکرد آموزشی و اجرایی اعضای هیئت علمی دانشگاه

علوم پزشکی اردبیل در طی نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۶-۸۵ و

سال تحصیلی ۸۷-۸۶ (E)

افشان شرقی، عزیز کامران

گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی

لرستان، خرم آباد، ایران

a\_kamranyen@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی آموزشی از عوامل اصلی است که می‌تواند آموزش را از حالتی ایستا به مسیری پویا و با کیفیت سوق دهد. آگاهی مشارکت کنندگان برنامه آموزشی از نتایج ارزشیابی می‌تواند باعث ارتقاء و بهبود فعالیت‌ها شود. در این مطالعه عملکرد آموزشی و اجرایی اعضای هیئت علمی مورد ارزشیابی قرار گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه به طور مقطعی انجام گرفته است. کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل که در دانشگاه دارای فعالیت آموزشی و اجرایی بودند وارد مطالعه شدند. مشخصات کلی اعضای هیئت علمی از واحد کارگزینی دانشگاه استعلام گردید. برای سنجش کیفیت آموزشی فرم‌های نظرسنجی توسط دانشجویان، همکاران، مدیر گروه و ریاست یا معاون دانشکده تکمیل گردید. کمیت آموزشی شامل واحدهای تدریس شده و پایان نامه‌ها از واحد آموزش دانشکده‌ها و فعالیت‌های اجرایی از معاونت‌ها، دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی استعلام و در فرم‌های مربوطه ثبت و جمع‌آوری شد. برای ارزش‌گذاری فعالیت‌ها از آئین نامه ارتقاء اعضای هیئت علمی استفاده شد.

**نتایج:** تعداد کل اعضای هیئت علمی ۸۵ نفر بود که ۶۷ نفر (۷۸/۸٪) از ایشان مرد بودند. میانگین تعداد واحدهای تدریس شده توسط هر عضو هیئت علمی در طول سال ۱۳/۴ ± ۲۵/۲ واحد بود و نمره کیفیت آموزشی به طور متوسط ۱/۷۳ ± ۱۶/۸ از ۲۰ محاسبه گردید. در مجموع نمره عملکرد آموزشی (ماده ۱) و عملکرد اجرایی (ماده ۳) در هر نیمسال به طور متوسط برای هر عضو هیئت علمی به ترتیب ۷/۱ ± ۳۰/۱۷ و ۳/۶۵ ± ۳/۹۲ بود. بین رتبه علمی و کیفیت آموزشی رابطه معنی‌داری مشاهده شد. از بین دانشکده‌ها، دانشکده پرستاری و مامایی و از بین کل گروه‌های آموزشی به ترتیب گروه‌های اطفال، رادیولوژی و پزشکی اجتماعی دارای بیشترین عملکرد آموزشی و اجرایی بودند.

**نتیجه گیری:** ارزشیابی اساتید فرآیندی است با هدف بهبود و ارتقاء فعالیت‌های آموزشی، اجرایی و پژوهشی توسط اعضای هیئت علمی و از طرف دیگر بازخورد نتایج ارزشیابی می‌تواند منعکس کننده نقاط قوت و ضعف فعالیت

تمام آیت‌ها را مطالعه و ارتباط آن را با فعالیت‌های ترم تطابق دادند. هر دانشجو باید ارزیابی خود و سه نفر از همکلاسیان را انجام می‌داد.

**نتایج:** دانشجویان همکاری خوبی در حضور و غیاب، نقد عملکرد همدیگر، اجرای کارها، کمک به همکلاسی‌ها، انجام تکالیف، مسائلمعمومی کلاس، حضور فعال در کلاس، راهنمایی همکلاسیان، ارتباط با همکلاسیان، نقد همکلاسی، نقدپذیری، نظم موقع بحث، احترام استاد، نظم آزمایشگاه، پوشیدن روپوش، آمادگی قبل از کلاس، ارتباط با پرسنل آزمایشگاه، استفاده از امکانات آموزشی، ارائه سخنرانی در کلاس تئوری و عملی، تهیه مواد آموزشی، دفاع از حقوق خود و همکلاسیان، اعتراض منصفانه و بموقع داشتند.

**نتیجه گیری:** برنامه درسی غیررسمی و پنهان اهمیت فوق‌العاده‌ای در انتقال ارزش‌های حرفه‌ای دارند، از نقش برنامه‌درسی رس می‌نماید غافل شد. خودارزیابی و ارزیابی همکلاسی در جهت حرفه‌ای‌گری می‌باشد. در دانشگاه‌های معتبر دنیا نقش برنامه درسی رسمی در جهت آموزش حرفه‌ای‌گری پررنگ‌تر، و ارزش‌های حرفه‌ای‌گری و منطق پایبند بودن به حرفه‌ای‌گری در برنامه درسی تلفیق شده است.

**واژه‌های کلیدی:** خودارزیابی، ارزیابی همکار، حرفه‌ای‌گری و آموزش پزشکی

A-10-835-4

### مقایسه نتایج انواع روش‌های ارزشیابی درس انگل شناسی

دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی آجا (E)

مینو شاددل، ایرج میرزایی دیزگاه

فاطمی، اعتمادزاده

min\_shad@yahoo.com

**مقدمه:** از آنجایی که هدف نهایی هر آموزش رسیدن به حیطه‌های بالاتر شناختی است به نظر می‌رسد که استفاده از آزمون‌های خاص جهت ارزیابی حیطه‌های فوق‌رهنمائی مناسبی برای مدرسین و دانشجویان در جهت اصلاح روش‌های تدریس و یادگیری باشد و بر این اساس هدف این بررسی نیز مقایسه نتایج انواع آزمون‌ها در ارتباط با سنجش‌های حیطه‌های پایین و بالاتر شناختی دانشجویان است.

**روش کار:** از ۲۷ دانشجوی رشته علوم آزمایشگاهی آزمون انگل شناسی ۱ به عمل آمد، به گونه‌ای که سوالات مختلف از نوع چهارگزینه‌ای، جورکردنی، تک کلمه‌ای و جای خالی و تشریحی در آن وجود داشت. برای آزمون تشریحی، سناریویی نوشته شد که دانشجویان باید بر اساس آن بهترین روش آزمایشگاهی را جهت تشخیص انگل و مراحل آن ارائه دهند. تمام آزمون‌ها از ۲۰ محاسبه و نمرات آن‌ها از نمره تشریحی کسر و این اختلاف با آزمون test-t s'student unpaired مقایسه و  $P=0.05$  از نظر آماری معنی‌دار تلقی شد. دانشجویان از نظر نمره تشریحی به دو گروه کمتر از ۱۴ (گروه ۱) و بیشتر از ۱۴ (گروه ۲) تقسیم شدند.

**نتایج:** طبق نتایج، ۱۰ نفر در گروه ۱ و ۱۷ نفر در گروه ۲ قرار گرفتند. میانگین اختلاف نمره سوالات جای خالی، چهارگزینه‌ای، تک کلمه‌ای و جورکردنی از تشریحی در گروه ۱ و ۲ به ترتیب:  $(1.78, 0.58 \pm), (1.15, 0.96 \pm), (2.34, 1.58 \pm), (5.27, 0.55), (P=0.05), [(0.96, 0.71), (0.01P), (0.58, 2.34), (1.58, 5.27), (0.55, 0.96)]$ .





A-10-356-4

### بررسی عوامل مرتبط با انگیزه تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل در سال ۱۳۸۸ (E)

عباسعلی رمضانی، سید پوریا هدایتی، عبید... فرجی، مریم خمسابی

زابل خیابان شهید رجایی، دانشکده بهداشت  
ramazani\_ab@yahoo.com

**مقدمه:** انگیزه، موتور محرکه یادگیری در انسان است و برای تغییر رفتار در فراگیران باید به عوامل مرتبط با انگیزه و میزان تاثیر آن ها پی برد. لذا این مطالعه با هدف تعیین میزان انگیزه تحصیلی دانشجویان و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل طراحی و اجرا گردید.  
**روش کار:** در این مطالعه توصیفی \_ تحلیلی از نوع مقطعی جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در نیمسال اول تحصیلی ۸۹-۸۸ بودند. تعداد ۴۰۰ نفر از ایشان که حداقل یک ترم تحصیلی را گذرانده بودند با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. برای گردآوری داده های مربوط به انگیزش تحصیلی از مقیاس انگیزش تحصیلی (AMS)، ترجمه نمونه انگلیسی دارای ۲۷ پرسش هفت گزینه ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم است استفاده گردید. برای تعیین عوامل مرتبط از پرسشنامه محقق ساخته مشتمل بر سه بخش رفاہ دانشجویی دانشگاه، آموزش دانشکده و آینده شغلی حاوی ۲۷ سوال ۵ گزینه ای ( هر بخش ۹ سوال) که روایی و پایایی آن در مطالعات قبلی تأیید شده بود، استفاده گردید. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS وبا استفاده از آمارهای توصیفی و تحلیلی و آزمون های آماری ضریب همبستگی اسپیرمن، t مستقل، آنالیز واریانس یکطرفه در سطح معنی داری  $p < 0/05$  مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که میانگین انگیزه تحصیلی افراد مورد مطالعه ۱۷/۵۷ ( از مجموع حداکثر ۱۸۹ امتیاز) بود و ۱۷/۸ درصد (۷۱ نفر) دارای انگیزه تحصیلی ضعیف، ۶۸/۵ درصد (۲۷۴ نفر) دارای انگیزه تحصیلی در حد متوسط و ۱۳/۷ درصد (۵۵ نفر) دارای انگیزه تحصیلی خوب بودند. بین انگیزه تحصیلی و هریک از سطوح مربوط به آینده شغلی و متغیرهای وضعیت محل سکونت و دانشکده محل تحصیل اختلاف معنی داری مشاهده شد ( $p < 0/05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج مطالعه توجه بیشتر مسئولین دانشگاه به عوامل مرتبط با انگیزه تحصیلی دانشجویان احساس می شود تا ضمن بررسی این عوامل رفع موانع آموزشی و رفاہی، با افزایش انگیزه دانشجویان زمینه رشد و شکوفایی آن ها فراهم گردد.

**واژه های کلیدی:** انگیزه تحصیلی، انگیزه درونی، انگیزه بیرونی، بی انگیزگی، دانشجویان، عوامل مرتبط، عوامل رفاہی، عوامل آموزشی، آینده شغلی

A-10-59-1

### تأثیر اجرای برنامه پرستورشیپ بر صلاحیت بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری (E)

های عضو هیئت علمی باشد. چنانچه بخواهیم ارزشیابی دقیق و قابل اعتمادی از اعضای هیئت علمی دانشگاه انجام گیرد، بایستی از روش های مختلف ارزشیابی همزمان استفاده گردد و فعالیت های پژوهشی نیز در ارزشیابی لحاظ گردد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، هیئت علمی، آموزشی، اجرایی

A-10-32-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان در مورد آزمون (DOPS) Direct (Skills Procedural of Observation) آزمون مشاهده مستقیم مهارت های عملی (در بخش ترمیمی دانشکده دندانپزشکی مشهد (E)

مجید اکبری، رضا محولاتی

دانشکده دندانپزشکی مشهد، دفتر توسعه آموزش  
akbarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** (DOPS) Direct Observation of Procedural Skills (آزمون مشاهده مستقیم مهارت های عملی) روشی ارزشمند در ارزشیابی بالینی است. با توجه به اینکه هر تصمیم در تغییرات آموزشی نیازمند بررسی و اطمینان از کارایی آن دارد استفاده از این آزمون در محیط بخش جدید نیاز به بررسی برای تعیین نقاط قوت و ضعف و اصلاح اجرایی دارد. اهداف تعیین نظر دانشجویان در مورد آزمون بالینی (DOPS) Direct Observation of Procedural Skills (آزمون مشاهده مستقیم مهارت های عملی در بخش ترمیمی دانشکده دندانپزشکی مشهد).

**روش کار:** از ۲ روش مصاحبه بدون ساختار و پرسشنامه به منظور جمع آوری نظرات دانشجویانی که این روش ارزشیابی را تجربه کرده بودند استفاده شد. در مصاحبه تا زمان رسیدن به اشباع (۱۱ نفر) با دانشجویان مصاحبه انجام شد و از نکات به دست آمده برای ایجاد پرسشنامه برای کلیه دانشجویان استفاده شد.

**نتایج:** اکثر دانشجویان روش ارزشیابی کنونی را در استقلال عمل دانشجویان مفید می دانستند و همچنین تاثیر این روش را در یادگیری دانشجو و درک نقاط ضعف و قوت وی مفید ارزیابی کرده و بر تداوم اجرای روش مذکور تاکید داشتند. ۲- دانشجویان از نحوه ی اجرای روش ارزشیابی کنونی توسط برخی اساتید انتقاد داشته و در اثر همین امر روش ارزشیابی کنونی را در نمره دهی یکنواخت در بین اساتید موفق ن می دانستند. ۳- اکثر دانشجویان با جلوگیری از سپری شدن واحد درسی دانشجویی که آسیبی غیر قابل جبران به بیمار وارد کرده اند مخالف بودند. ۴- اکثر دانشجویان امتحان ورود به بخش را ضروری می دانستند. ۵- تعدادی از دانشجویان خواستار عدم اجرای روش ارزشیابی کنونی برای دانشجویان سال چهارم بودند.

**نتیجه گیری:** انجام این آزمون با انجام اصلاحات بومی برای بخش دندانپزشکی ترمیمی مناسب است ولی نیاز به تغییرات اجرایی برای به حداکثر رسانی بهره وری دارد.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی بالینی، DOPS، آموزش، مطالعه کیفی، دندانپزشکی



دوره های مورد نیاز آموزشی برای این رده احساس می‌شد. تعیین اولویت نیاز های آموزشی بهورزان شاغل در استان اصفهان

**روش کار:** مطالعه توصیفی با استفاده از الگو ها و تکنیک های توافق سنجی در جمعیت ۱۶۲۱ نفری از بهورزان شاغل در خانه های بهداشت، مدیران و مربیان مراکز آموزش بهورزی شهرستان و کارشناسان ستاد شبکه به روش سرشماری است. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه با سوالات باز است که روایی و پایایی آن تایید شده است.

**نتایج:** بیشترین اولویت مورد توافق از دیدگاه گروه هدف به ترتیب مربوط به: آموزش سلامت و مهارت های زندگی، بیماری های غیرواگیر و واگیر، تغذیه و دارو، بهداشت محیط و حرفه ای، بهداشت دهان و دندان بوده است.

**نتیجه گیری:** بین نظرات کارشناسان ستادی، مربیان و بهورزان در مورد نیاز های آموزشی بهورزان توافق زیادی دیده نمی‌شود، این موضوع می‌تواند ناشی از ضعف در همکاری درون بخشی و کار تیمی در شبکه ها باشد که نتوانسته است دیدگاه مشترکی را در بین این سه گروه ایجاد نماید و از طرفی ساختار شبکه بگونه ای است که نظرات بهورزان، کارشناسان شبکه و مربیان بهورزی در برنامه ریزی و آموزش بهورزان لحاظ نمی‌شود. هرچه شبکه از نظر تعداد واحد ها و کارشناسان و مربیان و بهورزان گسترده تر باشد اختلاف نظر بیشتر است.

**واژه های کلیدی:** نیازسنجی آموزشی، بهورزی، تکنیک دلفای، تکنیک تل استار، تکنیک فیش باول

A-10-572-2

### مقایسه معدل دانشجویان و نمره ارزشیابی اساتید دانشگاه

علوم پزشکی ایلام در سال تحصیلی ۸۹-۸۰

۸۸ (E)

نورخدا صادقی فرد، ایرج پاکزاد، حسین میدخانی

ایلام، معاونت آموزشی تحقیقات و فناوری  
hseidkhani@gmail.com

**مقدمه:** برنامه ریزی در خصوص ارتقا، وضعیت تحصیلی دانشجویان یکی از وظایف مدیریت های آموزشی در دانشگاه ها می‌باشد که می‌تواند با برنامه ریزی بهتر از افت تحصیلی دانشجویان جلوگیری نمود. در این مطالعه میزان و نوع همبستگی درونی نمرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام به تفکیک دانشکده، رشته تحصیلی و مقطع تحصیلی با در نظر گرفتن جنس و سال ورود به دانشگاه بررسی گردیده است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت گذشته نگر بر روی نمرات درسی و سایر اطلاعات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ که از اداره کل آموزش و نیز نمرات ارزشیابی اساتید از مرکز مطالعات گرفته شد انجام شده است. از روش های مدل رگرسیون خطی و آلفای کرونباخ به منظور بررسی میزان همبستگی درونی نمرات دانشجویان و نمرات ارزشیابی اساتید و از آنالیز فاکتوریل برای بررسی میزان همخوانی نمرات دانشجویان و نمرات ارزشیابی اساتید استفاده شد.

**نتایج:** در تمامی دانشکده ها و رشته مقطع ها جز رشته های کارشناسی پیوسته هوشبری و کاردانی بهداشت حرفه ای دانشجویان دختر موفق تر بودند. همبستگی درونی نمرات خانم ها، بیش از آقایان بود، نمرات دانشجویان دختر

عباس حیدری، بتول علیزاده، سید رضا مظلوم

مشهد، چهار راه دکتري، دانشکده پرستاری و مامایی  
heidarya@mums.ac.ir

**مقدمه:** در جهت ارتقای صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری برنامه ها و مدل های متعددی پیشنهاد گردیده است. در این میان بهره گیری از پرستاران بالینی با تجربه به عنوان پرستور، توجه بسیاری از صاحب نظران و برنامه ریزان را به خود معطوف ساخته است. با این وجود، مطالعات محدودی تاثیر این مدل آموزشی را در برنامه آموزش پرستاری در ایران مورد توجه قرار داده است. لذا این مطالعه با هدف تعیین تاثیر برنامه پرستورشیپ بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری صورت گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش تجربی با طراحی دو گروهی قبل و بعد بود که بر روی ۶۴ دانشجوی کارشناسی پرستاری که مشغول کارآموزی در بخش سوختگی بیمارستان امام رضا (ع) شهر مشهد بودند، انجام شد. دانشجویان به طور تصادفی به دو گروه مقایسه و مداخله تقسیم شدند. در گروه مداخله، هر یک از دانشجویان تحت آموزش یک پرستار بالینی (پرستور) قرار گرفت. گروه مقایسه نیز طبق روش آموزش معمول تحت آموزش مربی قرار گرفتند. میزان صلاحیت بالینی در دو گروه، قبل و بعد از کارآموزی، بررسی و با استفاده از آزمون های مربوطه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج آزمون آماری تی زوجی نشان داد، صلاحیت بالینی دانشجویان در هر دو گروه بعد از برنامه آموزشی ارتقا یافته بود. در خصوص مقایسه دو گروه، نتایج آزمون تی مستقل و من ویتنی نشان دهنده افزایش معنی دار صلاحیت بالینی در مدل پرستورشیپ نسبت به مدل آموزش معمول بود. (۰ = P/۰۰۲)

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه هدف آموزش پرستاری ارتقا، سطح عملکرد و مهارت دانشجویان پرستاری و آماده سازی آنان برای ارائه خدمات با کیفیت بیشتر است، می‌توان اظهار داشت که مدل پرستورشیپ در مقایسه با مدل آموزش معمول، بر ارتقای سطح صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری موثرتر است.

**واژه های کلیدی:** پرستورشیپ، صلاحیت بالینی، دانشجویان پرستاری  
A-10-395-1

### نیاز سنجی آموزشی بهورزان شاغل در خانه های بهداشت

استان اصفهان (E)

هدایت اله عسگری، مریم خیرمند، محمدحسین یارمحمدیان، محسن روحانی، صدیقه انصاری پور

اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
asgari43@yahoo.com

**مقدمه:** در نظام بهداشت و درمان کشور اولین رده نیروی انسانی صف مقدم ارائه مراقبت های بهداشتی در روستاها بهورزان هستند، لذا با توجه به تغییر مداوم نیاز های جامعه نیاز به تعیین اولویت برای برنامه ریزی و اجرای



**نتیجه گیری:** نتایج حاصل می‌تواند در روشن شدن مفهوم شأن و مقام و آشنایی پرستاران با این موضوع و انجام اقدامات لازم در این رابطه، نقش مؤثری داشته باشد که در نهایت افزایش رضایتمندی بیماران را به دنبال خواهد داشت. کلمات کلیدی: شأن و مقام، حریم شخصی، تصمیم گیری، بیمار  
**واژه‌های کلیدی:** شأن و مقام، حریم شخصی، تصمیم گیری، بیمار  
A-10-428-2

### رعایت کدهای اخلاقی - ایمنی توسط های تکنولوژیست های جراحی در هنگام دادن پوزیشن به بیمار در اتاق عمل های آموزشی شهر بوشهر (E)

مهستی گنجو، راضیه باقرزاده، امین الله حق گو

بوشهر - بهمنی - دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
mahastyganjoo@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه بیش از پیش نقش پرسنل حرفه‌ای جراحی در ارتقا و حفظ سلامتی بیماران مشخص شده است. یکی از وظایف مهم تکنولوژیست های جراحی، دادن پوزیشن به بیمار قبل از عمل جراحی است. پوزیشن دادن جهت جراحی اغلب بعد از بیهوشی انجام می‌پذیرد. هدف از پوزیشن دادن، فراهم آوردن بهترین امکان دید محل جراحی است به گونه‌ای که کمترین آسیب به مفاصل، پوست و دیگر قسمت های بدن بیمار وارد آید. مطالعه‌ی حاضر یک مطالعه‌ی تحلیلی-مقطعی است که باهدف تعیین میزان رعایت استانداردهای اخلاقی - ایمنی در هنگام پوزیشن دادن به بیمار جراحی در ۹۳ نوبت توسط پرسنل اتاق عمل در بوشهر انجام شده است.

**روش کار:** برای تعیین میزان رعایت کدهای اخلاقی - ایمنی در هنگام پوزیشن دادن به بیماران از یک چک لیست استفاده شده است. این چک لیست برای پوزیشن های خوابیده به پشت، لیتاتو می، پرون و لترال چک شده است.

**نتایج:** واحدهای پژوهش ۸۰/۶ درصد (۲۵ نفر) زن و ۱۹/۴ درصد مرد (۶ نفر) بوده اند. از این تعداد ۲۶ نفر کاردان اتاق عمل و ۵ نفر پرستار بودند. میانگین نمره رعایت کدهای اخلاقی - ایمنی در هنگام دادن پوزیشن به بیمار ۱۵/۳۰ ± ۴۶/۳۷ به دست آمده است. از نظر رعایت کدهای ایمنی - اخلاقی در زمان دادن پوزیشن عملکرد ۳ نفر (۹۷/۷ درصد) در حد مطلوب، ۲۴ نفر (۷۷/۴ درصد) در حد متوسط و ۴ نفر (۱۲/۹ درصد) در حد نامطلوب بوده اند.

**نتیجه گیری:** شاخص های جسمی مانند درد و فشار در زمان هوشیاری فرد، مانع از کشش غیر طبیعی و پیچ خوردن اندام ها می‌شود. در غیاب این شاخص ها و پس از بیهوشی توئیسیتی ی محافظ بدن فعالیت خود را از دست می‌دهد و در صورت حرکت های ناگهانی و غیر اصولی احتمال آسیب به بیمار وجود دارد. رعایت کدهای اخلاقی - ایمنی در زمان دادن پوزیشن توسط تکنولوژیست های جراحی، یکی از مولفه های مهم ارائه ی مراقبت های کیفیت دار در اتاق عمل است. بدیهی است که انجام علمی این پروسیژر موجب راحتی بیشتر بیمار بعد از عمل خواهد شد.

**واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: پوزیشن های جراحی، تکنولوژیست جراحی، کدهای اخلاقی - ایمنی در هنگام پوزیشن دادن

با نمره ارزشیابی اساتید ارتباط بیشتری داشت. ارتباط بین نمرات دانشجویان دختر در دروس تخصصی با نمرات ارزشیابی اساتید بیش از آقایان بود. به طور متوسط وضعیت تحصیلی دانشجویان در نیمسال اول بهتر از نیمسال دوم بود.

**نتیجه گیری:** همخوانی بین نمرات درسی در مقاطع بالاتر بیشتر بود. معدل تحصیلی خانم‌ها از ثبات بیشتری نسبت به معدل آقایان برخوردار است. با توجه به بالا بودن ضریب همبستگی بین نمرات ارزشیابی اساتید با معدل تحصیلی دانشجویان لذا این متغیر می‌تواند یک عامل سوگیری در ارزشیابی اساتید قلمداد شود.

**واژه‌های کلیدی:** پیشرفت تحصیلی، همبستگی درونی، ارزشیابی اساتید  
A-10-125-2

### دیدگاه بیماران در رابطه با میزان رعایت و اهمیت شان و منزلت بیمار (E)

علیرضا رخس ماه، محمد آقاجانی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
ALIREZARAKHSHMAH@YAHOO.COM

**مقدمه:** حفظ شأن و منزلت یکی از حقوق اساسی بیمار است و احترام به آن یکی از اجزای اساسی مراقبت کل نگر و از اهداف اصلی نظام خدمات سلامتی به شمار می‌رود هدف از این مطالعه تعیین دیدگاه بیماران در رابطه با میزان رعایت و اهمیت شان و منزلت بیمار در ابعاد گوناگون می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی است که در بیماران بستری در بیمارستان منتخب دانشگاه علوم پزشکی کاشان (۱۳۸۹) که به صورت دردسترس انتخاب گردیدند انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسش نامه ای شامل ۴ بخش اطلاعات فردی - اجتماعی، میزان اهمیت و رعایت حریم شخصی، نحوه تعامل با بیمار و تصمیم گیری در امر مراقبت می‌باشد. اطلاعات جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS ۱۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین سن نمونه های مورد پژوهش ۳۵/۲۶ ± ۳۵ و ۷۰٪ آن ها مونث بودند. نتایج در رابطه با میزان اهمیت تعامل از دیدگاه بیمار نشان داد که توضیح اطلاعات لازم مربوط به بیمار مهم ترین و آشنایی با محیط فیزیکی در زمان پذیرش کم اهمیت ترین و میزان رعایت استفاده از رفتارهای غیر کلامی مناسب ترین آشنایی با محیط فیزیکی در زمان پذیرش کمترین میزان بود. در رابطه با میزان اهمیت حریم شخصی کمک فوری به بیمار در صورت نیاز مهم ترین و وجود حمام و توالت در اتاق کم اهمیت ترین و میزان رعایت پرسیدن سوالات مربوط به بیماری بیش ترین و تفکیک اتاق بیماران از نظر سنی و در زدن پرستار قبل از وارد شدن به اتاق کمترین میزان بود. در رابطه با میزان اهمیت ایجاد فرصت برای تصمیم گیری بیمار مشارکت بیمار در مراقبت از خود و تعویض پرستار مهم ترین و آوردن وسایل سرگرم کننده به بیمارستان کم اهمیت ترین و میزان رعایت همراهی فرد مورد علاقه بیمار بیش ترین و تعویض پرستار در صورت تمایل کمترین میزان را دارا بودند.



A-10-174-3

A-10-783-4

**اخلاق حرفه ای و حقیقت گویی به بیمار در ابتلا به بیماری  
للعلاج از دیدگاه بیماران، پزشکان و دانشجویان پزشکی (E)**

**بررسی نقش اساتید در آموزش اخلاق حرفه ای به دانشجویان  
دانشگاه علوم پزشکی شیراز زمستان ۱۳۸۹ (E)**

کریم چاوشی، عاطفه رضایی

مسعود ابوالوردی، مرضیه اخلاقیان

karim\_chavoshi@yahoo.com

abolvardim@gmail.com

**مقدمه:** در اخلاق پزشکی نوین یکی از مهمترین حقوق بیمار، احترام به اختیاری فردی است. در جوامع مختلف دیدگاههای متفاوتی در مورد حقیقت گویی و انتقال خبر بد به بیمار وجود دارد. به نظر میرسد توافق بر اختیار فردی الزام بیان حقیقت به بیمار را در بعضی جوامع مورد پذیرش قرار داده است اما در بسیاری از جوامع به علت نقش محوری خانواده و الویت اصل عدم ضرر نسبت به اختیار فردی کتمان حقیقت امری رایج است. هدف: بررسی ارتباط حقیقت گویی در مورد ابتلا به بیماری للعلاج در میزان رضایتمندی بیماران از پزشک معالج خود از دیدگاه بیماران و پزشکان و دانشجویان پزشکی

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی، ابتدا با استفاده از منابع تخصصی و مساعدت اساتید صاحب نظر پرسشی پایا و معتبر در مورد حقیقت گویی به بیمار طراحی گردید که بین ۴۳ پزشک و ۲۶۰ بیمار و ۹۸ دانشجوی پزشکی مقطع بالینی توزیع گردید. نمونه گیری پزشکان تصادفی سیستماتیک بر اساس لیست نظام پزشکی و نمونه گیری بیماران با روش غیر احتمالی آسان از بین بیماران بستری در بیمارستان و مراجعه کننده به مطب و نمونه گیری دانشجویان به صورت سرشماری انجام شد. داده ها پس از جمع آوری در نرم افزار SPSS وارد و آنالیز گردید.

**نتایج:** ۴۷/۲٪ بیماران تمایل داشتند در صورت ابتلا به بیماری معصب للعلاج از آن با خبر باشند. به نظر پزشکان حقیقت گویی به بیمار در این زمینه ۳۷/۲٪ در رضایتمندی بیمار مؤثر خواهد بود و ۲۲/۵٪ پزشکان معتقد بودند حقیقت را به بیمارانشان خواهند گفت این در حالیست که ۱۲/۵٪ بیماران می گفتند این مورد برایشان انجام شده است. از دیدگاه دانشجویان پزشکی حقیقت گویی به بیماران ۳۶/۸٪ در افزایش رضایتمندی بیمار مؤثر است.

**نتیجه گیری:** به نظر میرسد مطلع کردن بیمار در مورد بیماری للعلاج خود از دیدگاه بیماران امری اخلاقی است لذا پزشکان باید بیمارانشان را در صورت ابتلا به بیماری را معالج کنند تا رضایت آن ها را به دست آورند و به آن ها اجازه استفاده مفید از فرصتی را که در اختیار دارند را بدهند.

**واژه های کلیدی:** دانشجو، اخلاق حرفه ای

A-10-1063-2

**بررسی میزان رضایت بیماران از عملکرد پزشک معالج خود در**

**بیماران مراجعه کننده به بیمارستان امام رضا و بیمارستان**

**ولیعصر بیرجند (E)**

عاطفه رضایی، کریم چاوشی، رضا شریف زاده، حمیده نصیریان

**مقدمه:** امروزه یکی از بزرگترین مشکلات و معضلات پیش روی علوم مختلف پزشکی در جهان و به خصوص در جوامعی که مدرک تحصیلی به عنوان یک معیار در تنظیم روابط اجتماعی و کاری و به طور کلی ملاک شخصیت انسانی محسوب می شود، مشکل اخلاق پزشکی است. عوامل گوناگونی برای این مشکل بر شمرده شده است از جمله: شلوغی بیمارستان ها، کمبود پزشک نسبت به شمار بیماران، کمبود کادر پیراپزشکی و پرستاری مستقر در مراکز درمانی، عدم تامین مالی کادر درمان اما به نظر میرسد علت مهمتری که به این امر دامن می زند بحث آموزش باشد. هدف: در این مقاله سعی شده تا نقش اساتید در آموزش اخلاق پزشکی و تعهد حرفه ای به دانشجویان به عنوان اصلی ترین عامل در بروز مشکلات فوق مورد بررسی قرار گیرد.

**روش کار:** مطالعه حاضر به روش مروری و کتابخانه ای با مراجعه به مقالات متعدد و برخی کتب در رابطه با موضوع جمع آوری شده است که لیست آن ها برای اطلاعات تکمیلی در منابع تحقیق موجود می باشد.

**نتایج:** در سنگاپور بیش از نیمی از دانشجویان درک صحیح و روشنی از مفهوم تعهد حرفه ای نداشته و در موضوع نحوه ی صحیح ارتباط با بیمار استاد (بالینی) خود را الگو می دانند. - در پژوهش مشابهی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز ۷۳٪ دانشجویان دوره بالینی رفتار استاد را به عنوان مبنای صحت یا اشتباه بودن نحوه برخورد با بیمار می دانند. - در دانشگاه علوم پزشکی تهران در مطالعه ای حدود ۶۶٪ (یعنی دو سوم) شرکت کنندگان رفتار عملی که در محیط بالین از اساتید را می بینند به عنوان معیار صحیح در برخورد با مراجعین تلقی کرده و آن را الگوی خود قرار می دهند. با توجه نقش آشکار اساتید به عنوان شخصیت های موفق و برجسته در کوریکولوم پنهان آموزشی دانشجو که طبیعتاً به عنوان الگو قرار خواهند گرفت، لزوم رعایت اصول نه تنها در گفتار بلکه در رفتار اساتید دانشگاه به شدت احساس می شود. فرآیند آموزش اخلاق و تعهد حرفه ای به دانشجو باید شامل توسعه و بهبود نگرش ها، ارزش ها و تعهد های لازم برای ایفای نقش پزشک، دندانپزشک، داروساز و پیراپزشک آینده باشد. الگو در این جا به عنوان یک مفهوم چند بعدی و جامع در نظر گرفته می شود: ۱- بعد اخلاقی ۲- بعد کار آموزی ۳- بعد یادگیری

**نتیجه گیری:** در میان راه حل هایی که برای رفع مشکل عدم وجود اخلاق حرفه ای اشاره شده، نقش استاد به عنوان یکی از مهمترین و شاید بتوان گفت مهمترین عامل غیر قابل انکار است. امید است اساتید محترم با تغییر عملکرد خود و ایجاد یک الگوی مناسب (در همه ابعاد) به رفع مشکل در دراز مدت و به صورت ریشه ای کمک کنند. به عنوان آخرین سخن برگزاری کارگاه های آموزشی اخلاق حرفه ای برای اساتید می تواند در شناخت اصول و ارائه یک چارچوب ذهنی مناسب برای اساتید مفید باشد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، استاد، آموزش



rezaie\_atefe@yahoo.com

کارشناسی ارشد ارتقاء سلامت، پژوهشگر دانشگاه علوم پزشکی بوشهر-

مدیریت پژوهشی

royaromi@yahoo.com

**مقدمه:** علی رغم تکوین و توسعه سیستم های متنوع و نوین آموزش و دسترس بودن اینترنت اما هنوز نقش استاد در تعلیم و تربیت حتی در آموزش مجازی انکارناپذیر است. آشنایی با دیدگاههای مخاطبان استاد در مورد یک رهبر آموزش مناسب رشد و ارتقاء در ارتقاء کیفیت آموزش و تدریس اساتید از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-مقطعی، ۹۸ نفر از دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی مرکز آموزش عالی علمی-کاربردی خلیج فارس با روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب و وارد مطالعه گردیدند. داده ها با استفاده از یک پرسشنامه استاندارد شده که روایی آن توسط اساتید و صاحبان چک و پایایی آن با آلفا کرونباخ = ۰.۸۹٪ سنجیده شده بود جمع آوری گردید. در پایان داده های حاصل از مطالعه با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین سنی پاسخ دهندگان ۲۳/۶ سال بود که از مجموع آن ها ۵۶ نفر زن و ۴۲ نفر مرد بودند. ۶۸٪ درصد از نمونه ها در مقطع کاردانی و بقیه (۳۲٪ درصد) در مقطع کارشناسی ناپیوسته تحصیل می نمودند. اکثر دانشجویان در هر دو مقطع تحصیلی کاردانی (۷۵٪ درصد) کارشناسی (۸۲٪ درصد)، مدرک تحصیلی رهبر آموزشی را از ویژگی های توانمند بودن یک استاد معرفی نمودند. توانایی و مهارت استاد در برقراری ارتباط با دانشجویان عامل دوم در توانمند بودن یک استاد بوسیله دانشجویان مقطع کاردانی (۶۸٪ درصد) معرفی گردید و استفاده از شیوه های جدید تدریس در امر یادگیری بوسیله دانشجویان مقطع کارشناسی ناپیوسته به عنوان ویژگی بعدی در استاد توانمند بیان شد. در دانشجویان مقطع کارشناسی مهارت ارتباطی استاد با دانشجویان (۶۲٪ درصد) ویژگی سوم استاد توانمند معرفی گردید و در دانشجویان مقطع کاردانی استفاده از روش های نوین تدریس در امر یادگیری (۶۴٪ درصد) به عنوان عامل سوم توانمند بودن استاد معرفی شد. در هر دو مقطع تحصیلی، دانشجویان به کار گیری توانایی استاد در به کارگیری استعداد های فردی دانشجویان به عنوان آخرین ویژگی استاد توانمند معرفی شد.

**نتیجه گیری:** از آنجا که ابتدایی ترین لوازم و مقتضیات یادگیری علاقه و رغبت به آموزش بوده و علاقه به استاد و روش موفق او در تدریس عامل مهم پیشرفت و نهایتاً بازدهی آتی دانشجویان می باشد، شایسته است به نیازها، علایق و دیدگاه های دانشجویان در مقاطع و رشته های مختلف تحصیلی در رابطه با ویژگی های یک رهبر آموزشی توانمند نظر سنجی گردد و این موضوع در برنامه ریزی های آموزشی مراکز دانشگاهی مورد توجه قرار گیرد.

کلمات کلیدی: رهبر آموزشی، دانشجویان، توانمندی

واژه های کلیدی: رهبر آموزشی، دانشجویان، توانمندی

A-10-167-1

بررسی مقایسه ای شاخص های تدریس اثر بخش از دیدگاه

اعضاء هیات علمی ودانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

(E)

**مقدمه:** رضایت مندی برداشت ذهنی بیماران از کمیت و کیفیت خدمات درمانی ارائه شده و بخصوص پزشک در مراکز درمانی است. رضایت از درمان نقش بسیار مهمی را در آرامش روحی و روانی بیمار و برگرداندن ثبات به بیمار ایفا می کند لذا با هدف سنجش میزان رضایتمندی بیماران از پزشک خود در بیماران مراجعه کننده به امام رضا و بیمارستان ولیعصر بیرجند و مقایسه آن با دیدگاه پزشکان این مطالعه را به انجام رساندیم.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی - تحلیلی پرسشنامه ای خودایفا که روایی محتوایی آن با نظرخواهی از اساتید صاحب نظر و پایایی آن با آزمون مجدد با آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ تأیید گشته بود بین ۲۶۰ بیمار و ۴۳ پزشک توزیع گردید. نمونه گیری پزشکان از نوع تصادفی سیستماتیک بر اساس لیست نظام پزشکی و نمونه گیری بیماران با روش غیر احتمالی آسان از بین بیماران بستری در بیمارستان و مراجعه کننده به مطب صورت گرفت. پرسشنامه پزشکان محتوی ۲۵ سؤال در سه حیطه مهارت های ارتباطی، مهارت های حرفه ای و سطح دانش پزشک بود و پرسشنامه بیماران شامل ۲۱ سؤال در دو حیطه مهارت های ارتباطی و مهارت های حرفه ای پزشک بود. طی این پرسشنامه از بیماران خواسته شد مواردیکه را که پزشکشانشان برایشان انجام داده است را در پنج گزینه زیاد، متوسط، کم، انجام نشده و در چنین شرایطی قرار نگرفته ام مشخص کنند و از پزشکان سؤال شده بود مواردی را که برای بیمارانشان انجام می دهند را به ترتیب زیاد، متوسط و کم انتخاب کنند.

**نتایج:** بیماران معتقد بودند مهارت های ارتباطی بیشتر برای آن ها انجام می شود در حالیکه پزشکان معتقد بودند مهارت های حرفه ای را بیشتر به کار می گیرند. به نظر بیماران، در مهارت های ارتباطی مواردیکه بیشتر رعایت می شود صحبت کردن با احترام در ۵۸٪ موارد، گوش دادن به صحبت های بیمار در ۴۶٪ موارد و برقراری ارتباط چشمی در ۴۶٪ است در حالیکه پزشکان اظهار می کردند در ۸۷/۸٪ با احترام با بیماران صحبت می کنند در ۹/۸٪ به دقت به صحبت های آن ها گوش میدهند و در ۴۸٪ ارتباط چشمی با بیمارانشان برقرار می کنند. در مهارت های حرفه ای صرف وقت کافی برای معاینه بیمار در ۳۳٪ موارد انجام شده بود حال آنکه پزشکان می گفتند در ۶۷/۴٪ موارد این کار را انجام می دهند از طرفی ۷۳/۱٪ بیماران نیاز به درک وضعیت مالی توسط پزشک داشته اند که تنها در ۲۰٪ موارد وضعیت مالی آن ها توسط پزشک درک شده و پزشکان می گفتند وضعیت مالی بیمار را در ۶۴/۱٪ موارد به مقدار زیاد و در ۳۵/۹٪ به طور متوسط درک کرده اند!!!.

**نتیجه گیری:** ما طی این مطالعه یافتیم که بیماران ما در مراجعه به پزشکان همه آنچه را که رضایت آن ها را از پزشکان تأمین می کند را دریافت نمی کنند لذا باید به دنبال راهی جهت ارتقای رضایتمندی بیماران از پزشک معالجان باشیم.

واژه های کلیدی: رضایت بیماران، پزشک

A-10-1060-3

رهبری آموزشی توانمند از دیدگاه دانشجویان (E)

معصومه محمدپور، مهران آوخ کیسمی





### پایائی شاخص های ارزیابی اساتید توسط دانشجویان (E)

حمیده محدثی

مولود فخری، مرجان احمدشیروانی

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

hmohaddesi.han@gmail.com

ساری، خ وصال، دانشکده پرستاری و مامایی  
mmfir@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی اساتید یکی از ابزارهای مهم در فرآیند فعالیتهای آموزشی است که با استفاده از روش های مختلف از جمله نظرخواهی از دانشجویان انجام می‌گیرد. این امر در حال حاضر یکی از مسایل بحث برانگیز آموزشی است و موضع گیری های مختلفی در مورد آن وجود دارد. چون نظرخواهی معمولاً با استفاده از پرسشنامه انجام می‌شود و یکی از شرایط لازم برای قابل اعتماد بودن نتایج، وجود پایائی ابزار مورد استفاده است، این تحقیق با هدف بررسی پایائی پرسشنامه های ارزشیابی آموزشی اساتید دانشگاه علوم پزشکی مازندران که توسط دانشجویان تکمیل می‌شود انجام شد.

**روش کار:** نتایج ارزشیابی ۴۰ نفر از اساتید که توسط ۸۹ گروه از دانشجویان انجام شده بود مورد بررسی قرار گرفت. هر یک از این اساتید درس تئوری واحدی را به چند گروه تدریس می‌کردند. سوالات در چهار حیطه دسته بندی شدند. نتایج کلی ارزشیابی هر استاد به صورت میانگین نمره کلی با استفاده از آمار توصیفی و آزمون همبستگی مورد بررسی قرار گرفتند. پایائی با ضریب آلفای کرون باخ تعیین شد.

**نتایج:** پایائی پرسشنامه بر اساس آلفای کرون باخ  $0.96$  به دست آمد. بیشترین پایائی مربوط به حیطه مهارت های تدریس ( $a = 0.96$ ) و کمترین مربوط به حیطه رعایت نظم آموزشی ( $a = 0.81$ ) بود. رابطه معنی داری بین امتیاز گزینه های مربوط به یک استاد که توسط چند گروه داده شده بود وجود داشت. ارتباط بین میانگین کل و نمره کل نیز با  $p = 0.01$  معنی دار بود.

**نتیجه گیری:** پرسشنامه ارزشیابی اساتید از پایائی بالایی برخوردار است. پایائی تمام حیطه های ارزشیابی بالاتر از حد مطلوب می‌باشد بنابراین به نظر می‌رسد که نظرخواهی از دانشجویان در این زمینه با استفاده از پرسشنامه مناسب یکی از روش های مطلوب است. با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود اساتید به مشارکت دادن دانشجویان در بحث ها و ایجاد انگیزه و علاقه و خصوصاً انجام ارزیابی در طول ترم توجه بیشتری نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** عملکرد، ارزشیابی

A-10-361-1

### بررسی عوامل موثر بر مرجعیت علمیاز دیدگاه اعضای هیئت

### علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

راضیه طبقی، علی رشیدی، شفیع حبیبی، عبدالرسول صفانیان، رضا دهقان  
حصاری

تبریز دانشگاه تبریز ساختمان شماره ۱ گروه کتابداری پزشکی،

rtabagy@gmail.com

**مقدمه:** امروزه علم و فناوری زیربنای توسعه پایدار در هر کشور محسوب می‌شود، در ایران نیز تولید علم و دستیابی به فناوری‌های پیشرفته به یکی

**مقدمه:** بدون شک توجه به عوامل موثر در تدریس اثر بخش و یادگیری می‌تواند منجر به ارتقای کیفیت آموزش گردد. چنانچه اساتید قادر باشند از ملاک های معلم خوب دانشگاهی که مورد نظر دانشجویان هم می‌باشد، استفاده بیشتری نمایند، قادر خواهند بود انگیزه یادگیری را در دانشجویان افزایش داده و کیفیت فرآیند یاد دهی -یادگیری را بهبود بخشند، لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین شاخص های تدریس اثر بخش از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، مقایسه همخوانی آن ها با یکدیگر طراحی و اجرا گردید تا بتوان از آن به عنوان چهار چوبی برای دستیابی به اهداف آموزشی و بهبود رفتارهای یاددهی اساتید و همچنین ایجاد همسویی و یگانگی بین اساتید و دانشجویان بهره جست.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی -مقایسه ای ۲۸۴ نفر از دانشجویان سال آخر رشته های مختلف و ۷۹ نفر از اساتید از دانشکده های تابعه دانشگاه به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه دو قسمتی استفاده شد که قسمت اول آن حاوی سوالات مربوط به مشخصات فردی- اجتماعی و قسمت دوم آن حاوی ۴۹ گویه در حیطه های روش تدریس، ویژگی فردی استاد، دانش پژوهی و توانایی در ایجاد ارتباط و مشاوره بود. جهت تعیین روایی پرسشنامه از روایی محتوا و پایایی آن از روش آزمون بازآزمون و فرمول اسپیرمن براون استفاده شد. داده های به دست آمده به کمک روش های آماری توصیفی و استنباطی شامل تعیین میانگین و انحراف معیار، آزمون های t و آنالیز واریانس یک طرفه تجزیه و تحلیل شدند. سطح معنی داری آزمون ها ۵٪ در نظر گرفته شد.

**نتایج:** در این پژوهش مشخص گردید که از دیدگاه اساتید، حیطه روش تدریس و از دیدگاه دانشجویان حیطه توانایی در ایجاد ارتباط و مشاوره مهمترین حیطه های تاثیر گذار بر اثر بخشی تدریس محسوب می‌شوند. اگرچه بین میانگین نمرات داده شده توسط اساتید به حیطه ویژگی های فردی و میانگین نمرات داده شده به همان حیطه توسط دانشجویان اختلاف معنی دار آماری مشاهده نشد، اما در برخی از گویه های این حیطه میانگین نمرات اساتید و دانشجویان دارای تفاوت معنی داری بود. ایجاد ارتباط دوستانه با دانشجویان گویه ای بود که در آن میانگین نمره دانشجویان ( $8/29$ ) به شکل معنی داری ( $p = 0.00$ ) از میانگین نمرات داده شده توسط اساتید ( $6/86$ ) بیشتر بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایجی پژوهش، چنین به نظر می‌رسد که اساتید دانشگاه هنوز به شیوه سنتی که در آن دیدگاه معلم-محوری به جای دانشجوی-محوری بر جو کلاس حاکمیت دارد، عمل می‌نمایند. دانشجویان بیشتر انتظار دارند در محوریت فرآیند یاددهی -یادگیری قرار گرفته و استقلال و خود راهبری آنان در یاد گیری حفظ گردد.

**واژه‌های کلیدی:** شاخص تدریس، استاد، تدریس اثر بخش، دانشجویان علوم

پزشکی

A-10-257-1



وظایف آن‌ها تبیین گردید. مواد آموزشی شامل سخنرانی‌های کوچک و ویدئویی به شکل RLO (Objects Learning Reusable) ۱۵ دقیقه‌ای برای هر جلسه به انضمام کتاب آناتومی عمومی مشخص و در اختیار دانشجویان قرار گرفت. از کارپوشه، چک لیستهای خود ارزیابی و ارزیابی همکلاسی نیز استفاده گردید. داده‌ها از طریق میز گرد اساتید و دانشجویان و مصاحبه با دانشجویان و همچنین فرم نظرخواهی جمع گردید.

**نتایج:** بر اساس نظرسنجی، دانشجویان ۸۹ درصد مشارکت در پیشبرد اهداف آموزشی، ۶۵/۵ درصد تحلیل ارتباطات بالینی آناتومی، ۷۵/۵ درصد استفاده از وسایل کمک آموزشی، ۷۴/۵ درصد یادگیری مستقل، ۸۳ درصد آمادگی قبلی در شروع کلاس داشتند.

**نتیجه گیری:** دانشجویان با دانستن رسالتها و وظایف خود، و ایفای نقش فعال در پوشش دادن به آن‌ها در تمامی حیطه‌های یادگیری رشد نموده و از قابلیت‌های بالای ذهن خود استفاده می‌نمایند. آموزش به شیوه دانشجوی محور در جهت این مهم موثر می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی محور، علوم تشریحی، یادگیری، RLO  
A-10-491-3

### تدوین برنامه استراتژیک آموزش دوره کارشناسی اتاق عمل

#### با استفاده از جدول ماتریس توز (TOWS)، دانشکده پرستاری و مامایی تبریز، نیم سال اول ۹۰-۸۹ (E)

مژگان لطفی، مژگان بهشید، اسدالله خدیوی، سوسن ولیزاده، لیلا ولیزاده، وحید زمانزاده، سیده‌های حسخانی، فرحناز عبدالله زاده مهلانی

تبریز، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه داخلی جراحی  
mojgan.lotfi@yahoo.com

**مقدمه:** برنامه دوره کارشناسی پیوسته اتاق عمل با چالش‌هایی روبروست. تدوین ماتریس ارزیابی فرصت‌ها، تهدیدات، نقاط قوت و نقاط ضعف در غالب برنامه استراتژیک آموزش این دوره می‌تواند به ارتقای کیفی عملکرد مدرسان و بهبود بهره‌وری سازمان بیانجامد لذا این مطالعه با هدف تدوین برنامه استراتژیک برای آموزش دوره کارشناسی پیوسته اتاق عمل صورت گرفت.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه دلفی است که به مدت ۶ ماه در نیمسال اول ۹۰-۸۹ در گروه داخلی جراحی دانشکده پرستاری و مامایی تبریز صورت گرفت. مطالعه با تشکیل زیر گروه (واحد آموزش اتاق عمل) مرکب از مدیر گروه و ۴ نفر از اعضای هیات علمی گروه داخلی جراحی دخیل در آموزش دانشجویان اتاق عمل آغاز شد. در طی جلسات اولیه، بدنیال مرور بر متون و بحث و اجماع پیش نویس تدوین فلسفه، رسالت و دورنمای این واحد آموزشی نگارش شد. در جلسات بعدی فهرست عوامل خارجی و داخلی تهیه شده و پس از وزن دهی به عوامل بر اساس درجه اهمیت و رتبه دهی بر اساس میزان اثر بخشی استراتژیهای کنونی در نشان دادن واکنش نسبت به عامل مزبور، امتیاز نهایی هر عامل تعیین و مجموع نمرات متعلق به هر متغیر احتساب گردید. در نهایت بر اساس ماتریس ارزیابی عوامل خارجی و داخلی، استراتژیها و اهداف برنامه و برنامه عملیاتی تدوین و پیش نویس نهایی برای تصویب در طی جلسه ای به

از اولویت‌های اساسی تبدیل گشته، به طوریکه در سند چشم انداز ۲۰ ساله، ایران ۱۴۰۴ می‌بایست به جایگاه مرجعیت علمی در خاورمیانه برسد، لذا بررسی عوامل موثر بر مرجعیت علمی، آن هم با نظرسنجی از صاحب نظران این عرصه، امر باارزشی است. هدف: این پژوهش با هدف بررسی عوامل موثر بر مرجعیت علمی از دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به انجام رسید.

**روش کار:** این مطالعه از نوع پیمایشی تحلیلی است که گردآوری داده‌ها توسط پرسشنامه محقق ساخته صورت گرفت. روایی پرسشنامه با مطالعه روی گروه کوچکی از اساتید تعیین گردید و پایایی پرسشنامه با  $\alpha$  کرنیخ، معادل ۰,۸۲، محاسبه گردید. جامعه آماری را ۵۶۹ نفر از اعضای هیئت علمی تشکیل می‌دادند که حجم نمونه از فرمول Cochrane به تعداد ۱۰۹ تعیین شد. انتخاب افراد نمونه به صورت تصادفی طبقه‌ای بوده و تحلیل داده‌ها با نرم افزار SPSS ۱۵,۰ انجام شد.

**نتایج:** اعضای هیئت علمی توانمندی در نگارش علمی (۹۴,۵ درصد)، امکانات پژوهشی (۹۲,۷ درصد)، توانمندی علمی محقق (۸۹,۹ درصد)، آشنایی با اینترنت و نحوه استفاده از بانکهای اطلاعاتی (۸۹ درصد)، دسترسی به منابع و بانکهای اطلاعاتی معتبر (۷۷,۱ درصد) و حمایت‌های مالی (۶۴,۱ درصد) را در افزایش تولیدات علمی و نهایتاً مرجعیت علمی موثر دانستند.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد بیشترین عوامل ماهیتی انسانی و دانش مدار دارند لذا آموزش علمی نیروی انسانی، تامین امکانات پژوهشی از جمله آزمایشگاه های مجهز و منابع اطلاعاتی معتبر می‌تواند تاثیر بسزایی در افزایش میزان تولیدات علمی و نیل به مرجعیت علمی داشته باشد.

**واژه‌های کلیدی:** مرجعیت علمی، عوامل موثر، اعضای هیئت علمی  
A-10-247-1

### آموزش درس علوم تشریحی دانشجویان هوشبری به شیوه

#### دانشجو محوری (E)

حمدالله دلاویز، امرالله روزبهی، جمشید محمدی پ، پرستو راد پ

خیابان شهید جلیل، روبروی بیمارستان امام سجاد (ع)، دانشکده پزشکی  
hamdidelaviz@yahoo.com

**مقدمه:** شیفت فعالیت‌ها از مدرس به یادگیرنده رویکرد دانشجوی محور است. با این روش دانشجویان بر فعالیتهای خود تمرکز نموده و در یادگیری سهم بیشتری خواهند داشت، تجربیات خوب یادگیری را کسب نموده و آن‌ها را به همتایان خود منتقل نمایند. در جامعه ما تجارب دانشجوی در روند آموزش مشارکت داده نمی‌شود و دانشجوی در قبال آموخته‌هایش احساس مسئولیت نمی‌کند. بنابر این، در این بررسی آموزشی درس آناتومی به شیوه دانشجوی محور مورد بررسی قرار گرفته است. هدف: بررسی میزان آمادگی قبلی دانشجویان در شروع کلاس، یادگیری مستقل، استفاده از وسایل کمک آموزشی توسط دانشجویان، تحلیل دانشجویان در ارتباطات بالینی آناتومی و مشارکت دانشجویان در پیشبرد اهداف آموزشی

**روش کار:** در نیم سال اول و دوم سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ دروس آناتومی یک و دو دانشجویان هوشبری با رویکرد دانشجوی محور ارائه و با شیوه اقدام پژوهی بررسی گردید. در ابتدای ترم دانشجویان توجیه شدند و



از سوالات کاوشی برای عمیق ترشدن مصاحبه ها استفاده شد. کلیه مصاحبه ها، ضبط، دست نویس و مطابق روش تحلیل محتوا آنالیز شدند. ملاک اتمام نمونه گیری اشباع مفهومی داده ها بوده است.

**نتایج:** وابستگی علمی، باور نداشتن، الگوی علمی نداشتن، ارزش های موجود، سیاست های آموزشی، امکانات و حمایت ها، پیشینه علمی، بومی سازی علمی، جهاد علمی به عنوان عوامل بازدارنده و تسهیل کننده مرجعیت علمی شناسایی شدند. شرکت کنندگان اظهار داشتند اعتقادی به خودباوری در تولید علم به دلیل وابستگی شدید علمی برای سالیان زیاد ندارند. به زعم آنان سیاست های موجود در دانشگاه ها و مراکز آموزشی گونه ای است که امکانات و حمایت های لازم در این زمینه را فراهم نمی کند. نداشتن الگوهای علمی از قبیل اساتید و دانشمندی که خود زمینه ساز پرورش نیروی های علمی باشند مورد تاکید دانشجویان بوده است. برخی از شرکت کنندگان اظهار داشتند به دلیل پیشینه تاریخی ایران از نظر سرآمدی علمی و همچنین کاربردی نبودن دانش سایر ملل در بسیاری از موارد، نیاز به بومی سازی دانش یک ضرورت است لذا با انگیزه جهاد علمی در قشر تحصیل کرده امکان احیای مرجعیت علمی برای جامعه ایران اسلامی مقدور می باشد.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد هر چند موانع زیادی بر سر راه مرجعیت علمی در ایران وجود دارد که همه آن ها ناشی از وابستگی علمی در سالیان زیاد می باشد اما تقویت خودباوری و ارزش گذاری در این زمینه کمک کننده است. در توسعه علمی نقش انسان ها از اهمیت کلیدی برخوردار است لذا بایستی فرهنگ علمی در جامعه ایجاد، توسعه و ارزش گذاری گردد. این مهم، با انجام تحقیقات امیل توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی می تواند یک گام محسوب شود.

**واژه های کلیدی:** مرجعیت علمی، دانشجوی علوم پزشکی، تحصیلات تکمیلی  
A-10-315-3

### طراحی شاخص های ارزیابی آموزش پرستاری در ایران؛ یک مطالعه تلفیقی (E)

مسعود خداویسی، مهرنوش بازارگادی، فریده یغمانی

تهران خیابان ولیعصر دانشکده پرستاری و مامائی شهید بهشتی  
mehrnoosh\_pazar@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پرستاری به عنوان بخشی از آموزش پزشکی در دهه های اخیر در جهان با سرعت زیادی در حال توسعه و گسترش است که باعث نگرانی در باره کیفیت آموزش این رشته شده است. این مطالعه با هدف تعیین شاخص های ارزیابی کیفیت آموزش پرستاری طراحی گردیده است.  
**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه با رویکرد تلفیقی یعنی کیفی- کمی است که در چهار مرحله انجام گردید. در مرحله اول با رویکرد پژوهش کیفی، با ۲۱ نفر از اعضا، بورد پرستاری و رؤسا، معاونین دانشکده ها و اعضای کمیته های ارزشیابی دانشکده های پرستاری و مامائی تیپ یک کشور مصاحبه بعمل آمد. در مرحله دوم ۷ مستند و فرم موجود در زمینه ارزیابی آموزش پرستاری در دانشکده ها و در سطح وزارت متبوع به روش سرشماری، جمع آوری گردیده و با استفاده از تحلیل کیفی محتوا مورد تحلیل قرار گرفتند. در مرحله سوم با پژوهشی پیمایشی در پایگاه انجمن های علمی و آموزشی پرستاری در سطح

بحث گذاشته شد. برنامه نهایی بعد از تایید کلیه افراد و رفع نواقص، جهت ارائه در سایت دانشکده آماده گردید.

**نتایج:** نتایج حاصل از جدول ماتریس نشان داد که در زمینه ارزیابی عوامل خارجی مهمترین تهدید: کمبود مدرس متخصص در زمینه پرستاری اتاق عمل و عدم وجود گروه مستقل آموزش پرستاری اتاق عمل و مهمترین فرصت: دسترسی به تازه ترین اطلاعات الکترونیکی مربوط به برنامه های آموزش دوره اتاق عمل در سایر دانشگاه های جهان بود. در زمینه عوامل داخلی نیز مهمترین نقطه قوت: داشتن سابقه تدریس در دوره کاردانی اتاق عمل، وجود مدرس با مدرک و سابقه کار در اتاق عمل و فضای فیزیکی مناسب برای دروس آزمایشگاهی این رشته و مهمترین نقطه ضعف: کمبود شدید اعضای هیات علمی آشنا با پرستاری اتاق عمل و مربی بالینی ذکر شد.

**نتیجه گیری:** مدیران آموزشی برای کسب اطلاعات لازم جهت تدوین استراتژی های ارتقای مدیریت آموزشی می توانند از ماتریس ارزیابی عوامل خارجی و داخلی استفاده نمایند. ارزیابی عوامل درونی سازمان آموزشی نیز این فرصت را برای مدیران و مدرسان کل سازمان فراهم می سازد که در تصمیم گیری های تعیین کننده آینده سازمان مشارکت نمایند. این برنامه خط مشی مشخصی را برای آموزش دانشجویان در تمام مراحل اجرای آموزش و ارزشیابی دوره فراهم می سازد. مشارکت در این فرآیند می تواند به مدیران و مدرسان انرژی دهد و آن ها را بسیج نماید. کلمات کلیدی: آموزش اتاق عمل، برنامه استراتژیک، ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی TOWS  
**واژه های کلیدی:** آموزش اتاق عمل، برنامه استراتژیک، ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی (TOWS)  
A-10-410-1

### موانع و تسهیل کننده احیای رویکرد مرجعیت علمی در ایران: دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی (E)

میترا حکمت افشار، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
m.hekmatafshar@yahoo.com

**مقدمه:** در دنیای امروزی نمی توان بدون رشد علمی و بدون سرعت در تولید علم زندگی کرد. ما خواستار پیشرفت و پیشگامی هستیم و برای این منظور، جنبش تولید علم ضروری است. در گذشته ایستایی عقب ماندگی بود، اما امروزه ایستایی و رکود علمی به هیچ وجه با بودن در چنین جهانی سازگار نمی باشد، زیرا ایستایی برابر با نابودی است. باید علم ترجمه ای را تبدیل به تولید و صدور علم کرد. برای احیای رویکرد مرجعیت علمی نیاز است تا موانع و عوامل تسهیل کننده شناسایی شود. هدف از این مطالعه تبیین موانع و عوامل تسهیل کننده مرجعیت علمی در ایران از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گلستان می باشد.

**روش کار:** در این پژوهش با رویکرد کیفی با ۱۵ دانشجوی دختر و پسر تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی گلستان (۱۳۸۹) که در محیط آموزشی مشغول به تحصیل بودند، مصاحبه های نیمه ساختار تعاملی باز به عمل آمد. از شرکت کنندگان خواسته شد تا دیدگاه و تجربیات خود را در خصوص بازدارنده ها و تسهیل کننده های دستیابی به مرجعیت علمی بگویند.



علمی در برنامه ریزی و تصمیم گیری ها یاری رساند. کلمات کلیدی: دیدگاه دانشجویان مامایی، طرح درس، عملکرد آموزشی اساتید.

**واژه‌های کلیدی:** دیدگاه دانشجویان مامایی، طرح درس، عملکرد آموزشی اساتید.

A-10-680-1

### تعیین تطابق عملکرد بالینی ماماهاى استان بوشهر با آموخته های زمان دانشجویی (E)

راضیه باقرزاده، طیبه غریبی، فرحناز کمالی

بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری، مامایی  
r.bagherzadeh@bpums.ac.ir

**مقدمه:** ارتقاء صلاحیت بالینی پزشکان و پیراپزشکان که ماماها نیز زیر مجموعه آن می‌باشند بی شک از اولویتهای آموزشی و مدیریتی می‌باشد. مسلم اینکه جهت تصمیم گیری و برنامه ریزی آموزشی آگاهی از کیفیت صلاحیت بالینی و تطابق آن با اصول آموخته شده در دانشگاه ضروری است. لذا پژوهش حاضر به منظور تعیین تطابق عملکرد بالینی ماماهاى استان بوشهر با آموخته های زمان دانشجویی انجام گردیده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی تحلیلی است که به روش مقطعی انجام گردیده است. واحدهای پژوهش را کلیه ماماهاى شاغل در زایشگاههای استان بوشهر تشکیل می‌دادند که به ۱۰۰ نفر پرسشنامه داده شد و از این تعداد ۷۰ پرسشنامه بازگردانده شد. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه بود. که تطابق عملکرد بالینی با آموخته های زمان دانشجویی را در سه بعد تکنیک، استریلیتی و ارتباط با بیمار می‌سنجید. اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سنی شرکت کنندگان در پژوهش  $33/3 \pm 3$  و میانگین سابقه کاری  $8/8 \pm 5/4$  سال بود. از نظر تطابق تکنیک پرسویچرهای مامایی با آموخته های دوران دانشجویی  $1/4 \pm 81\%$  در حد خوب و  $6/6 \pm 18\%$  در حد متوسط بودند. از لحاظ تطابق رعایت استریلیتی  $9/9 \pm 72\%$  در حد خوب و  $1/1 \pm 27\%$  در حد متوسط بودند. از لحاظ رعایت اصول ارتباط با بیمار  $6/6 \pm 68\%$  در حد خوب و  $1/4 \pm 31\%$  در حد متوسط بودند. از نظر رعایت نکات استریلیتی کمترین نمره مربوط به شستن دستها و بیشترین نمره مربوط به رعایت استریلیتی هنگام دوخت اپیزیوتومی بود (به ترتیب ۱۸۳ و ۳۰۲ و ۳۵۰ نمره). در مورد انجام صحیح تکنیکها بیشترین و کمترین نمره به ترتیب مربوط به دوخت اپیزیوتومی و سونداژ مثانه بود (به ترتیب ۳۰۳ و ۲۷۵ نمره). در حیطه ارتباط با بیمار بیشترین و کمترین نمره به ترتیب مربوط به رعایت اصول ارتباطی هنگام گرفتن تاریخچه و چک خونریزی پس از زایمان بود (به ترتیب ۲۹۵ و ۲۷۴ نمره). بین سابقه کار، سن و وضعیت استخدامی با نمره تطابق عملکرد ارتباط آماری معنی دار دیده نشد (p در همه موارد بیش از ۰/۰۵). بین سه حیطه تطابق تکنیک، استریلیتی و ارتباط با بیمار ارتباط آماری معنی دار دیده شد (p در همه موارد کمتر از ۰/۰۰۱).

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می‌دهد گرچه در سه حیطه اغلب در حد خوب می‌باشند ولی در برخی تکنیکها و اصول ارتباطی و استریلیتی ضعف دیده

بین الملل جستجو بعمل آمد و ۱۱ فرم در دسترس در مورد ارزیابی و اعتباربخشی آموزش پرستاری مورد مطالعه قرار گرفت و با استفاده از روش تحلیل محتوا مورد تحلیل قرار گرفت. در مرحله چهارم با جستجو در پایگاه های اطلاعاتی، مقالات مرتبط شناسائی گردید و حیطه ها و شاخص های ارزیابی آموزشی استخراج شدند.

**نتایج:** در این مطالعه چالش های مربوط به ارزیابی و ضرورت های ارزیابی اثربخش در آموزش پرستاری شناسائی گردید. پس از تلفیق نتایج نتایجی پژوهشی منتج از مراحل مختلف، نتایجی پژوهش در سه حوزه درونداد، فرآیند و برونداد و ۹ حیطه و ۲۷۰ شاخص طبقه بندی و تدوین گردید.

**نتیجه گیری:** پویایی نظام های آموزشی، روش های ارزیابی پویا را می‌طلبد. با توجه به اینکه در این مطالعه شاخص های ارزیابی مورد بازنگری قرار گرفتند این شاخص ها می‌تواند در ارزیابی درونی، ارزیابی بیرونی و اعتباربخشی مورد استفاده قرار گیرند تا دانشکده ها و نظام های آموزشی پرستاری براساس آن ها ارزیابی و سطح بندی شوند. کلید واژه ها: ارزیابی، حیطه، شاخص، آموزش پرستاری، مطالعه تلفیقی

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، حیطه، شاخص، آموزش پرستاری، مطالعه تلفیقی  
A-10-593-1

### دیدگاه دانشجویان مامایی در مورد عملکرد آموزشی اساتید (E)

پروانه موسوی، شهناز نجار، زیبا اورنگ

اهواز، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، دانشکده پرستاری مامایی  
mousavip2009@yahoo.com

**مقدمه:** ارتقای کیفیت آموزش مستلزم ارزیابی مستمر فراگیران از اساتید خود می‌باشد. مطالعه حاضر با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در مورد عملکرد آموزشی اساتید طراحی گردید.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی - مقطعی، پرسشنامه پژوهشگر ساخته (۲۲ سوال) توسط ۵۰ نفر از دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی اهواز در نیمسال اول تحصیلی ۸۹ - ۱۳۸۸ تکمیل گردید. داده ها با نرم افزار SPSS به صورت توزیع فراوانی و میانگین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. **نتایج:** نتایج نشان داد عملکرد آموزشی در خصوص شاخصهای تناسب دروس ارائه شده با تخصص و رتبه اعضا، هیات علمی، استفاده هیات علمی از فناوری اطلاعات در تدریس، ارزیابی یادگیری دانشجویان در طول ترم، تناسب روش های تدریس هیات علمی با اهداف درس، میزان مشارکت دانشجویان در تعیین شیوه تدریس، ارائه و اجرای طرح درس تئوری توسط اعضای هیات علمی، از دیدگاه دانشجویان در سطح مطلوب و نسبتاً مطلوب ارزیابی شدند، اما ارائه و اجرای طرح درس بالینی توسط اعضای هیات علمی گروه در سطح نامطلوب گزارش گردید.

**نتیجه گیری:** این مطالعه با معرفی ۲۲ شاخص در مورد دیدگاه دانشجویان در مورد عملکرد آموزشی اساتید، روشی برای مقایسه وضعیت مطلوب نسبت به وضعیت موجود فراهم نمود که می‌تواند علاوه بر ارزشیابی مستمر، مسئولان را برای اتخاذ تمهیداتی در جهت ارتقاء و مشارکت دانشجویان و اعضای هیات



**مقدمه:** انگیزه، متغیری است که در مقوله یادگیری از آن به عنوان یک رکن اساسی یاد می‌شود. صاحب‌نظران، آن را به دو گونه انگیزه یکپارچه (Integrative) و انگیزه ابزاری (Instrumental) طبقه‌بندی می‌کنند. با توجه به سودمندی مدل انگیزش یکپارچه و ابزاری در یادگیری زبان، در این مطالعه، انگیزه دانشجویان رشته‌های پزشکی و دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در یادگیری زبان انگلیسی مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-مقطعی، کلیه دانشجویان رشته‌های پزشکی و دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان (۱۹۸ نفر) در سال ۱۳۸۸، به روش نمونه‌گیری سرشماری انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه استاندارد انگیزه‌های یادگیری و نگرش گاردنر بود. گزینه‌های این پرسش‌نامه به صورت کاملاً مخالف، مخالف، بی‌نظر، موافق و کاملاً موافق تقسیم‌بندی و از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری شده است. سوالات ۱-۱۲ شاخص انگیزه‌های یکپارچه و سوالات ۱۳-۲۵، شاخص انگیزه‌های ابزاری می‌باشد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون‌های مجذور کای و t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** از دانشجویان مورد بررسی، ۳۵/۵٪ در رشته پزشکی و ۶۴/۵٪ در رشته دندان‌پزشکی تحصیل می‌کردند. از این تعداد ۴۱/۹٪ پسر و ۵۸/۱٪ دختر بودند. میانگین کلی نمره به دست آمده از بررسی سوالات مربوط به سنجش انگیزه یکپارچه (۳/۸۳) نشان دهنده انگیزه نسبتاً زیاد دانشجویان در یادگیری زبان انگلیسی بود. میانگین کلی نمره به دست آمده از بررسی انگیزه ابزاری (۳/۸۲) نیز نشان داد این انگیزه در یادگیری زبان انگلیسی نقش مهمی ایفا می‌کند. مقایسه میانگین کلی نمرات انگیزه‌های یکپارچه و ابزاری، نشان‌دهنده عدم تفاوت معنی‌دار بین این دو انگیزه بود.

**نتیجه‌گیری:** با توجه به اهمیت یادگیری زبان انگلیسی، باید دانشجویان را در دسترسی به این زبان یاری نمود و برنامه‌ریزان را متقاعد کرد که برنامه‌های جامع‌تری تدوین نموده و زبان انگلیسی را به صورت متنوع‌تری در دانشگاه‌ها ارائه نمایند. همچنین شایسته است که انگیزه‌های مضاعفی را در دانشجویان جهت یادگیری زبان بوجود آورد.

**واژه‌های کلیدی:** انگیزه یکپارچه، انگیزه ابزاری، زبان دوم، زبان انگلیسی  
A-10-65-1

### نقش دانشگاه های علوم پزشکی در تحقق اهداف نقشه جامع

#### علمی کشور (E)

مریم چرخ انداز، محسن حجت

فارس، دانشگاه علوم پزشکی جهرم  
mohsenhojat@yahoo.com

**مقدمه:** توسعه را می‌توان رسیدن از وضع موجود به وضع مطلوب دانست، برای توسعه به طرحی جامع است که در آن مسیر حرکت کشورگام به گام مشخص شده باشد. اهداف توسعه‌ای ایران ۱۴۰۴ را می‌شود در سند چشم‌انداز به وضوح دید. مهمترین گام در راه رسیدن به این اهداف، تدوین نقشه جامع علمی کشور می‌باشد. از سوی دیگر دانشگاه‌ها و بخصوص دانشگاه‌های علوم پزشکی نقش تعیین‌کننده‌ای در ایجاد و دستیابی به

می‌شود برنامه ریزی برای بازآموزی با تاکید بر موارد ضعیفتر می‌تواند سودمند باشد.

**واژه‌های کلیدی:** تطابق عملکرد، تکنیک، استریلیتی، ارتباط  
A-10-232-2

### بررسی دسترسی به منابع آموزشی و وسایل کمک آموزشی در روند آموزش دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

شیرین ببری، پریناز محنتی

shirinb46@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به نقش مهم منابع آموزشی جدید و وسایل کمک آموزشی در فرآیند یادگیری در این تحقیق میزان دسترسی دانشجویان پزشکی به این امکانات را بررسی شد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۷-۸۸ در بین ۱۰۲ نفر از دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام گرفت. نظرات دانشجویان با استفاده از پرسشنامه (محقق-ساخته با مقیاس لیکرت) جمع‌آوری و با نرم افزار آماری SPSS ۱۳ مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** از بین ۱۰۲ دانشجوی شرکت‌کننده در بررسی ۷۰ درصد مونث و ۳۰ درصد مذکر بودند. در مورد دسترسی دانشجویان به منابع درسی ۳۷/۳٪ به میزان زیاد و یا خیلی زیاد دچار مشکل بودند. امکان دستیابی به اسکن کتاب رفرانس و اسلایدهای اسلاید به نظر ۷۴/۵٪ دانشجویان نقش خیلی زیاد و زیاد در فراگیری داشته و ۸۱/۸٪ از دانشجویان همراه بودن پکیج آموزشی برای هرواحد درسی را خیلی زیاد و یا زیاد کمک‌کننده دانسته‌اند. امکان دسترسی به کامپیوتر برای ۶۴/۶٪ دانشجویان به صورت خیلی زیاد و یا زیاد داشت.

**نتیجه‌گیری:** نتایج مطالعه در دسترس بودن فایل کتب مرجع و اسلایدهای مربوط به جلسات درسی در ارتقای آموزش دانشجویان را با اثر معنی‌دار مثبت در یادگیری فراگیران نشان داد. چون بیش از نیمی از دانشجویان به کامپیوتر دسترسی دارند تهیه پکیج آموزشی مطابق با سرفصل و طرح درسی می‌تواند نقش بسزایی در تعالی آموزش در علوم پزشکی داشته باشد.

**واژه‌های کلیدی:** وسایل کمک آموزشی، پکیج آموزشی، دانشجویان پزشکی  
A-10-766-3

### بررسی تأثیر انگیزه در یادگیری زبان انگلیسی دانشجویان

#### پزشکی و دندان‌پزشکی (E)

زهرا هاشمی

رفسنجان، بلوار امام علی (ع) سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

روابط بین الملل

zhashemi2005@yahoo.com





همکاری بین اعضای هیات علمی ۳،۴۵، ۶- تسهیل فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی استادان ۳،۳۵، ۷- ارزشیابی عملکرد آموزشی استادان ۳،۲۵، ۸- فعال کردن فرآیند ارزشیابی درونی و بیرونی گروه‌های آموزشی پایه و بالینی ۳،۲۰

**نتیجه گیری:** نخستین چهار عامل دارای میانگین بالایی هستند. معنی دار بودن ضریب همبستگی بین عوامل زیر وجود ارتباط بین آن‌ها را نشان می‌دهد: تدوین طرح درس توسط استادان و ارتقاء توان علمی آن‌ها (P-Value=۰،۰۳۲)، تدوین طرح درس توسط استادان و ارزشیابی عملکرد آموزشی آن‌ها (P-Value=۰،۰۰۹)، ارزشیابی عملکرد آموزشی استادان و ارزشیابی گروه‌های آموزشی (P-Value=۰،۰۲۱)

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت آموزش، سلامت، دندانپزشکی  
A-10-86-1

### راهکارهای ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف علمی سلامت در دانشکده پیراپزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ (E)

حبیب الله قمی، علیرضا زادگان، ولی علیزاده، ایوب اسکندرزاده

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
habibollahghomi6@gmail.com

**مقدمه:** به طور کلی ارتقای کیفیت آموزش در دانشگاه‌های علوم پزشکی اهمیت ویژه‌ای برای بهبود و بالابردن سلامت جامعه دارد. هدف مطالعه حاضر بمنظور انعکاس دیدگاه‌های استادان و دست‌اندرکاران آموزشی دانشکده مذکور در خصوص راهکارهای ارتقای کیفیت آموزش انجام شده است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی تحلیلی و به صورت پیمایشی است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق ۲۵ پرسشنامه به صورت تصادفی ساده بین اعضای هیات علمی و دست‌اندرکاران آموزش دانشکده پیراپزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که به تعداد ۱۸ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده‌ها با برنامه SPSS و روش لیکرت و مقیاس‌های (خیلی مخالفم=۱، مخالفم=۲، موافقم=۳، خیلی موافقم=۴) تحلیل شدند. پایانی مطالعه براساس آزمون آلفای کرونباخ ۰،۸۰۶ می‌باشد.

**نتایج:** میانگین توزیع فراوانی مطلق و اولویت‌بندی به تفسیر زیر از مقیاس چهار به دست آمدند و بنابراین عملکردهای زیر جهت ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف علمی سلامت به ترتیب اولویت موثر قلمداد شده است: ۱- فعال کردن فرآیند ارزشیابی درونی و بیرونی گروه‌های آموزشی پایه و بالینی ۳،۳۶، ۲- تامین ابزارهای انگیزشی برای استادان و دانشجویان ۳،۳۶، ۳- توسعه و ارتقای توان علمی استادان ۳،۲۷، ۴- ترویج روحیه و علاقه همکاری بین اعضای هیات علمی ۳،۲۷، ۵- تدوین طرح درس توسط اعضای هیات علمی ۳،۱۸، ۶- آشنا کردن استادان با فنون تخصصی آموزش، روش‌های نوین تدریس ۳،۰۹، ۷- ارزشیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی ۳،۰۸- تسهیل فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی استادان ۳

**نتیجه گیری:** اعضای هیئت علمی این دانشکده به فعال کردن فرآیند ارزشیابی گروه‌های آموزشی و همچنین به تامین ابزارهای انگیزشی بیش از سایر عملکردها اعتقاد دارند. ارزشیابی عملکرد اعضای هیئت علمی و تسهیل

سلامت، رفاه اجتماعی، تولید علم و بقیه شاخص‌هایی که ارتباط مستقیم و یا غیر مستقیم با اهداف نقشه جامع علمی کشور دارد، را دارا می‌باشند. لذا این مقاله با هدف توصیف و توضیح نقش دانشگاه‌های علوم پزشکی در تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور تبیین شده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه مروری است که برای تهیه آن بیش از ۲۱ منبع معتبر علمی داخلی و خارجی استفاده شده است.

**نتایج:** در این مقاله ابتدا ضرورت طراحی نقشه جامع علمی کشور بیان گردیده و سپس مسیر تدوین نقشه جامع علمی شرح داده شده است و در نهایت جایگاه دانشگاه‌های علوم پزشکی در نقشه جامع علمی کشور تبیین گردیده است. و در آن نیز نقش دانشگاه‌های علوم پزشکی در تدوین، اجرا، ارزشیابی و اصلاح نقشه جامع علمی کشور مشخص شده است.

**نتیجه گیری:** اجرایی کردن نقشه جامع علمی کشور نیازمند آماده شدن بسترها و بخش‌های مختلف و به عهده تمامی دستگاه‌های اجرایی از جمله وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و اجرائی‌ترین واحد آن یعنی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشد. این دانشگاه‌ها بایستی در تدوین، اجرا، ارزشیابی و اصلاح آن نقش موثری را ایفا نمایند و بدون در نظر گرفتن آن‌ها دستیابی به اهداف این برنامه غیر ممکن می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشگاه‌های علوم پزشکی- نظام سلامت- نقشه جامع علمی کشور  
A-10-74-2

### بررسی عوامل ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف علمی سلامت در دانشکده دندانپزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ (E)

حبیب الله قمی، علیرضا زادگان، ولی علیزاده، محمد تقی خدایاری، محمد علی همتی

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
habibollahghomi6@yahoo.com

**مقدمه:** به طور کلی برای نیل به اهداف علمی سلامت در دانشگاه‌های علوم پزشکی بایستی کیفیت آموزش را در دانشکده‌ها ارتقاء دهیم تا دانشگاه‌ها را به سوی مرجعیت علمی سوق دهیم. هدف مطالعه حاضر بمنظور انعکاس دیدگاه‌های استادان دانشکده دندانپزشکی در رابطه با عوامل ارتقای کیفیت آموزش انجام شده است.

**روش کار:** توصیفی تحلیلی و به صورت پیمایشی است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق ۳۵ پرسشنامه به صورت تصادفی ساده بین استادان دانشکده دندانپزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که به تعداد ۲ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده‌ها با برنامه SPSS و روش لیکرت و همبستگی کندیال تحلیل شدند.

**نتایج:** برون‌دادها با میانگین امتیازات و اولویت‌بندی آن‌ها به تفسیر زیر از مقیاس چهار به دست آمدند و بنابراین عملکردهای زیر جهت ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف علمی سلامت به ترتیب اولویت موثر قلمداد شده است: ۱- توسعه و ارتقای توان علمی استادان ۳،۶۰، ۲- تدوین طرح درس ۳،۵۵، ۳- آشنا کردن استادان با فنون تخصصی آموزش و روش‌های نوین تدریس ۳،۵۵، ۴- تامین ابزارهای انگیزشی ۳،۵۵، ۵- ترویج روحیه و علاقه



### بررسی کیفی تاثیر آموزش الکترونیکی در سطوح مختلف یادگیری پزشکان خانواده (E)

افسون تیزویر، صدیقه رواتی

دانشکده علوم پزشکی کرج، معاونت بهداشتی  
Dr. afsoontizvir@yahoo.com

**مقدمه:** از سال ۱۳۸۴ پزشکان خانواده در نخستین سطح خدمات، عهده‌دار ارائه خدمات پزشکی به جمعیت تحت پوشش خود هستند. ارائه خدمات پزشکان خانواده مستلزم آموزش‌های ساختارمند در حیطه‌های مختلف شناخت، نگرش و مهارت می‌باشد تا بتوانند از عهده وظایف اجرایی تعریف شده به نحو مطلوب برآیند. تعدادی از مباحث آموزشی به صورت الکترونیکی بر روی سایت اختصاصی به این گروه آموزش داده می‌شود. یادگیری الکترونیکی به دلیل داشتن مزایای ویژه می‌تواند در بهبود وضعیت آموزشی و خدمت رسانی مناسب بسیار کارآمد باشد. با توجه به اهمیت موضوع، این تحقیق به منظور تعیین تاثیر آموزش الکترونیکی بر سطوح مختلف یادگیری پزشکان خانواده انجام شد.

**روش کار:** مطالعه از نوع پژوهش‌های کیفی بوده، با استفاده از روش FGD و IDI انجام شده است. بر اساس مقالات موجود تاکنون مطالعه‌ای در این زمینه جهت بررسی حصول نتیجه این آموزش‌ها انجام نشده بود لذا انجام یک مطالعه کیفی به منظور کشف تاثیر این آموزش‌ها طراحی شد. در این مطالعه جهت انجام سه مصاحبه گروهی و چهار مصاحبه عمیق فردی برنامه ریزی و اقدام شد. تکنیک‌های مورد استفاده در جمع آوری داده‌ها در مطالعه کیفی حاضر تکنیک تعداد INTERVIEW DEPTH IN FGD ۳۱

**نتایج:** متن مصاحبه‌های انجام شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و کدهای مفهومی از آن استخراج و کدها به چند مفهوم اصلی دسته بندی شدند، این مفاهیم که بر اساس نظرات پزشکان در مورد آموزش‌های تیم سلامت به دست آمده عبارتند از: کفایت یا کمبودهای آموزشی آموزش سایر افراد تیم سلامت، تاثیر آموزش الکترونیک بر انواع حیطه‌های یادگیری، مقایسه آموزش حضوری و الکترونیک

**نتیجه گیری:** شرایط پزشکان خانواده با توجه به بعد مسافت محل بیتوته ایشان، این شیوه را به شرط تقویت جنبه‌های علمی و عملی به عنوان یک روش مهم در یادگیری مداوم ایشان مطرح می‌سازد. درخصوص آموزش به شیوه الکترونیکی، اثر بخشی در صورت تلفیق این نوع آموزش‌ها با آموزش حضوری، آموزش میدانی و برگزاری عملیات افزایش خواهد یافت. همچنین در مورد جنبه‌های افزایش جذابیت متون الکترونیکمکی بایست مداخلات بیشتری صورت گیرد. توجه به نوع موضوعات انتخابی در یادگیری الکترونیک و کاربردی سازی این مطالب و همچنین نیاز به تدریس مطالب منتخب به صورت کارگاهی و تکرار آن‌ها در فواصل زمانی مناسب، انجام مانورهای آماده سازی و سپس برگزاری آزمون تاثیر آموزش الکترونیک را بیشتر می‌سازد.

**واژه‌های کلیدی:** پزشک خانواده، تیم سلامت، آموزش الکترونیکی

A-10-367-1

فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی نسبت به سایر عملکردها در این دانشکده دارای اهمیت کمتری هستند.

**واژه‌های کلیدی:** راهکار، کیفیت آموزش، اهداف سلامت

A-10-86-4

### بررسی عوامل موثر در ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف علمی سلامت در دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ (E)

حبیب اله قمی، علیرضا زادگان، ولی علیزاده، محمد تقی خدایاری، مصطفی شمیزی، محمد علی همتی

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
habibollahghomi6@gmail.com

**مقدمه:** دست یافتن به اهداف علمی سلامت در دانشگاه‌های علوم پزشکی مستلزم ارتقاء کیفیت آموزش است. این پدیده دانشگاه‌ها را به سوی مرجعیت علمی سوق می‌دهد. هدف مطالعه حاضر بمنظور انعکاس دیدگاه‌های استادان دانشگاه علوم پزشکی تبریز در رابطه با عوامل ارتقای کیفیت آموزش و نهایتاً تحقق اهداف علمی سلامت انجام شده است.

**روش کار:** توصیفی تحلیلی و به صورت پیمایشی است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق ۲۰۰ پرسشنامه به صورت تصادفی ساده بین استادان دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که به تعداد ۸۲ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده‌ها با برنامه SPSS و روش لیکرت و همبستگی کندال تحلیل شدند. پایایی مطالعه بر اساس آزمون آلفای کرونباخ ۰.۵۷۹ است.

**نتایج:** برون‌دادها با میانگین امتیازات و اولویت‌بندی آن‌ها به تفسیر زیر از مقیاس چهار به دست آمدند: ۱- توسعه و ارتقای توان علمی استادان ۳.۵۴، ۲- تامین ابزارهای انگیزشی ۳.۴۴، ۳- ترویج روحیه و علاقه همکاری بین اعضای هیات علمی ۳.۴۱، ۴- تسهیل فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی استادان ۳.۳۷، ۵- آشنا کردن استادان با فنون تخصصی آموزش و روش‌های نوین تدریس ۳.۳۴، ۶- تدوین طرح درس ۳.۲۹، ۷- فعال کردن فرآیند ارزشیابی درونی و بیرونی گروه‌های آموزشی پایه و بالینی ۳.۰۷، ۸- ارزشیابی عملکرد آموزشی استادان ۳.۰۵

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات اعضای هیئت علمی عامل توسعه و ارتقای توان علمی در ارتقای کیفیت آموزش و تامین ابزارهای انگیزشی حرف اول را می‌زند. معنی دار بودن ضریب همبستگی بین عوامل زیر وجود ارتباط بین آن‌ها را نشان می‌دهد؛ تدوین طرح درس توسط استادان و آشنا کردن استادان با فنون تخصصی آموزش و روش‌های نوین تدریس (Value-P=۰.۰۰۱)، توسعه و ارتقای توان علمی استادان و ترویج روحیه و علاقه همکاری بین اعضای هیات علمی (Value-P=۰.۰۰۷)،

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت آموزش، سلامت، دانشگاه، اهداف

A-10-86-5



### موانع تحقق اهداف پژوهشی نقشه جامع علمی کشور و ارائه

#### راهکارهای اجرایی (E)

نسرین صادقی، محمدجواد فانی

خراسان رضوی

na.sadeghi@gmail.com

**مقدمه:** باتوجه به مسئولیت سنگین پژوهشی دانشگاه ها در نقشه جامع علمی کشور و به دلیل تنگناهای موجود، تحقق این برنامه کار بسیار مشکلی به نظر میرسد. در این مقاله موانع و راهکارهای اجرایی جهت رسیدن به این چشم انداز مورد بحث قرار می‌گیرد.

**روش کار:** پس از بررسی اهداف پژوهشی نقشه جامع علمی کشور و تکالیف تعیین شده برای دانشگاه ها، بر اساس وضعیت فعلی، چالشها و موانعی که در مسیر تحقق این امر وجود دارد را بررسی کرده و راهکارهای اجرایی ارائه می‌نماییم.

**نتایج:** مشکلات موجود در مسیر تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور عبارتند از: یکسان بودن توقعات پژوهشی از اعضا؛ هیات علمی علیرغم یکسان نبودن امکانات و فیلدهای پژوهشی در دانشگاه های کشور، محدودیت تعداد اعضا، هیات علمی، محدودیت زمانی برای انجام پژوهش با توجه به تکالیف آموزشی، مشکل ترجمه مقالات به انگلیسی جهت پذیرش در ژورنالهای بین المللی اندکس شده (ISI)، کاهش انگیزه اساتید علاقمند جهت راهنمایی طرحهای دانشجویی به دلیل مشکلات موجود، محدودیتهای فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور.

**نتیجه گیری:** باتوجه به چالشهای مطرح شده و مشکلات موجود جهت رسیدن به اهداف نقشه جامع علمی کشور موارد زیر پیشنهاد میگردد. ایجاد تناسب بین توقعات پژوهشی با تعداد، موقعیت و امکانات هر دانشگاه، در اختیار قرار دادن تسهیلاتی جهت ویرایش مقالات ترجمه شده، کاهش وظایف آموزشی و اجرایی برای انجام طرحها و تکالیف پژوهشی، افزایش انگیزه اساتیدی که با دانشجویان در امر پژوهش فعالیت بیشتری دارند با لحاظ تشویق مادی و معنوی، کاهش محدودیتهای فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور.

**واژه‌های کلیدی:** نقشه جامع علمی کشور، پژوهش، موانع و راهکارها

A-10-438-1

### مروری بر سبکهای یادگیری در دانشجویان علوم پزشکی (E)

علی عباسی، بیتا بیجاری

استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند

aliabassi86@yahoo.com

**مقدمه:** آگاهی از سبک یادگیری دانشجویان می‌تواند به تهیه برنامه آموزشی به منظور یادگیری مطلوب و موثر کمک کند. این مطالعه به منظور بررسی سبکهای آموزشی غالب در گروههای مختلف پزشکی در کشور انجام شد.

**روش کار:** مجلات مختلف در حیطه آموزش پزشکی (آموزش در علوم پزشکی، گام های توسعه در آموزش پزشکی و education medical of journal) و

سایر مجلات علمی پژوهشی کشور در کلیه سالها از زمان چاپ این مجلات با استفاده از کلیدواژه سبک یادگیری (style learning) جستجو شدند و مقالات به دست آمده مورد بررسی قرار گرفتند.

**نتایج:** تعداد ۱۳ مقاله مرتبط پیدا شد که سبکهای یادگیری را در دانشجویان پزشکی (۵ مقاله)، دانشجویان پرستاری (۵مقاله)، کلیه دانشجویان (۲ مقاله) و دانشجویان پرستاری مامایی و بهداشت (۱ مقاله) بررسی کرده بود. در ۱۰ مقاله از پرسشنامه koolb در ۲ مقاله از پرسشنامه vark ودریک مقاله از پرسشنامه استاندارد شده براساس مدل reid joy استفاده شده بود. براساس پرسشنامه koolb بیشترین سبک یادگیری، سبک همگرا (۶ مطالعه)، سبک جذب کننده (۲ مطالعه) و واگرا (یک مطالعه) گزارش شده بود. براساس پرسشنامه vark در دو مطالعه انجام شده بیشترین سبکهای یادگیری سبکهای شنیداری و دیداری بودند. در مطالعه استفاده شده از پرسشنامه استاندارد شده براساس مدل reid joy بیشترین میانگین نمره مربوط به حیطه مشارکت عملی در کلاس بود.

**نتیجه گیری:** از آنجا که اکثریت دانشجویان دارای سبکهای یادگیری همگرا و جذب کننده بودند با توجه به تنوع سبکهای یادگیری می‌توان روش های آموزشی را متناسب با این سبکهای یادگیری تغییر داده و موجب بازده آموزشی بالاتر شد.

**واژه‌های کلیدی:** سبک یادگیری، دانشجویان علوم پزشکی

A-10-537-1

### ارزشیابی کیفیت تدریس اعضای هیأت علمی با استفاده از

#### مدل ارزشیابی ۳۶۰ درجه (E)

پیام خزانی، محمودرضا دهقانی، مریم اخوتی، سکینه سبزواری، محمدرضا بانسی

مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه  
m.dehghani436@gmail.com

**مقدمه:** تضمین کیفیت یاددهی- یادگیری در نظامهای دانشگاهی مستلزم نگاه جدی به تمامی عوامل درگیر با فرآیند یاددهی- یادگیری است. به طور مسلم، اعضای هیأت علمی دانشگاهها در این فرآیند از عوامل عمده و مؤثر محسوب می‌شوند. برای بهبود فرآیند یاددهی- یادگیری، هم توجه به توسعه مداوم فردی اعضای هیأت علمی و هم ارزشیابی وظایفی که در این فرآیند به عهده ایشان است، از شاخصه های یک دانشگاه موفق محسوب می‌شود. فرآیند ارزشیابی کیفیت فعالیت آموزشی استاد، فرآیندی است که در طی آن با جمع آوری اطلاعات و با بررسی عملکردهای گوناگون استادان، درباره کفایت و شایستگی آنان قضاوت می‌شود و در عین حال، تصمیم لازم در مورد اقداماتی که می‌تواند به افزایش شایستگی ایشان و بهبود یادگیری فراگیران کمک کند، اتخاذ می‌گردد.

**روش کار:** در دانشگاه علوم پزشکی کرمان در نیم سال گذشته برای اولین بار ارزشیابی اساتید به صورت ۳۶۰ درجه انجام شد به طوری که سایر منابع ارزشیابی یعنی مدیر گروه، همکار و خود ارزیابی نیز به ارزشیابی دانشجویان افزوده گردید. نمرات ارزشیابی حاضر شامل در نظر گرفتن نمرات هر ۴ منبع یعنی ارزشیابی دانشجویان، ارزشیابی مدیر گروه، ارزشیابی همکار، خود ارزیابی



**نتایج:** ۳۰۰ نفر پرسشنامه های تکمیل شده را بازگرداندند ( میزان پاسخگویی ۹۰٪). ۵۶٪ زن و ۷۸٪ مجرد بودند. ۳۸٪ از دوره علوم پایه، ۲۲٪ فیزیوپاتولوژی، ۱۸٪ کارآموزی و ۲۲٪ از دوره کارورزی بودند. ۶۷/۳٪ شرکت کنندگان نسبت به آینده شغلی خود نگرش مثبت داشتند. افزایش سن، مرتبه تحصیلی و ازدواج موجب منفی تر شدن نگرش می‌شد، اما توجه به معنویات و تقدس این شغل موجب مثبت تر شدن نگرش بود. بیشتر شرکت کنندگان گفته بودند که دوره طولانی تحصیل منجر به ازدواج با تاخیر، شروع به کار دیرتر و استقلال مالی دیر هنگام می‌شود.

**نتیجه گیری:** این مطالعه حاکی از وجود نگرش منفی در میزان قابل توجهی از دانشجویان پزشکی است که یافته ای بسیار نگران کننده بوده و توجه به آن، مهم و ضروری است.

**واژه‌های کلیدی:** آینده شغلی، نگرش، دانشجوی پزشکی  
A-10-764-2

### بررسی آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایلام (E)

محسن امینی، احمد محمودی، حمید تقی نژاد، لیلا عباسیان

m\_amini1368@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی رکن مهم در آموزش پرستاری است و پیشرفت در آموزش بالینی نیازمند ارزیابی مستمر و پیدا کردن نقاط ضعف و رفع آن ها است. هدف این مطالعه بررسی آموزش بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی از دیدگاه دانشجویان این رشته ها در دانشگاه علوم پزشکی ایلام بود.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-مقطعی که بر روی ۱۰۲ نفر از دانشجویان پرستاری و مامایی که حداقل یک دوره کارورزی را گذرانده بودند انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه شامل پنج بخش: بخش اول اهداف و برنامه آموزشی، بخش دوم مربی، بخش سوم برخورد با دانشجو، بخش چهارم محیط آموزشی و بخش پنجم نظارت و ارزشیابی بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS استفاده شد.

**نتایج:** نتایج این پژوهش نشان داد که مهمترین نقاط قوت آموزش بالینی انتظار حضور به موقع از دانشجو و حضور به موقع مربی در محل کارآموزی و مهمترین نقاط ضعف مربوط به امکانات رفاهی کافی در بخش و تعداد نامناسب دانشجو در بخش بوده است. در مجموع بیشترین نقاط قوت مربوط به حیطه نظارت و ارزشیابی و بیشترین نقاط ضعف مربوط به حوزه اهداف و برنامه های آموزشی بود.

**نتیجه گیری:** بررسی و نظارت مستمر عوامل مرتبط با آموزش بالینی می‌تواند به آموزش بالینی موثر منجر شود. بنابراین با توجه به ضعف امکانات رفاهی و توزیع نامناسب دانشجو در بخش ها، بهبود امکانات و تجهیزات در محیط بالینی و نظارت بر توزیع مناسب دانشجویان در بخش های بالینی پیشنهاد می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، پرستاری مامایی، دانشجویان  
A-10-337-3

می‌باشد که وزن هر یک از این منابع متفاوت می‌باشد. جهت آنالیز Missing data از روش algorithm EM (algorithm Maximization-Expectation) جهت معادل سازی نمرات ارزشیابی مدیر گروه، همکار و خود ارزیابی از روش Principle Component analysis (PCA) استفاده شد. برای بررسی توافق میان نمره ارزشیابی دانشجو و نمره ترکیبی از روش Altman-Bland analysis و رسم نمودار مربوطه در نرم افزار SPSS ۱۶.V استفاده شد. همچنین برای افزایش ضریب اطمینان نتایج حاصل از رسم نمودار فوق بین نمره ترکیبی و نمره ارزشیابی دانشجو relation Co انجام و ضریب همبستگی نیز محاسبه گردید.

**نتایج:** پس از اجرای فرآیند ارزشیابی و محاسبات انجام شده و براساس رسم نمودار Altman-Bland مشخص شد که بین نمره ارزشیابی دانشجو و نمره ترکیبی حاصل از روش PCA توافق وجود ندارد، همچنین مشاهده شد که بین دو نمره مزبور همبستگی وجود ندارد (correlation Pearson = ۰,۰۸ و  $p < ۰,۰۵$ ) پس از اجرای ارزشیابی ۳۶۰ درجه و اعلام نتایج آن و اطلاع رسانی به اعضای هیأت علمی و ارائه نقاط قوت و ضعف ایشان مجدداً در نیم سال جاری (نیم سال اول ۹۰-۸۹) به شکل مصاحبه حضوری از دانشجویان نظر سنجی انجام شد که نشان داد اکثر نقاط ضعف اساتید در فرآیند تدریس برطرف شده و یا رویکرد به سمت حل آن وجود دارد.

**نتیجه گیری:** از نتایج مطالعه چنین بر می‌آید که نمره ترکیبی و نمره ارزشیابی دانشجو را نمی‌توان جایگزین یکدیگر نمود به عبارت دیگر ارزشیابی دانشجو جایگاه خاص خود را دارد و ارزیابی اعضای هیأت علمی نیز جایگاه خاص خود را دارا می‌باشد. البته از محدودیت های مطالعه می‌توان عدم دسترسی به نظرات سایر ذی نفعان نظیر کارکنان، بیماران و افراد مراجعه کننده جهت دریافت خدمات بهداشتی - درمانی برشمرد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، هیأت علمی، بازخورد  
A-10-204-2

### نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در مورد آینده شغلی پزشکان، ۱۳۸۸ (E)

کوروش وحیدشاهی، میترا محمودی، امیرسعید حسینی، مهدی آهنگری، زهرا سلطان تویبه

ساری دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش،  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** حرفه پزشکی به علت ارتباط نزدیک با مرگ و زندگی بیماران یکی از مهمترین مشاغل است. از آنجائیکه اضطراب و نا امیددی در مورد آینده شغلی می‌تواند اثری مخرب بر کیفیت آموزش دانشجویان پزشکی داشته باشد، برآن شدیم تا در این مطالعه نگرش دانشجویان را در مورد آینده شغلی پزشکان بسنجیم.

**روش کار:** در این مطالعه تمامی دانشجویان با کامل کردن یک پرسشنامه ۲ قسمتی شامل سوالات دموگرافیک و گویه های نگرشی در مورد آینده شغلی وارد مطالعه شدند. نتایج وارد نرم افزار SPSS ۱۳ شد و با آزمونهای آماری مناسب آنالیز شد.



## بررسی ضرورت ارتباط آموزش پزشکی با بصیرت دینی در مراکز بهداشتی درمانی کرمانشاه (E)

پروانه عبدالملکی، سعید عبدالملکی

کرمانشاه، بلوار شهید بهشتی، محوطه بیمارستان طالقانی، مرکز مطالعه و توسعه

آموزش پزشکی

email:pabdolmaleki@yahoo.com

**مقدمه:** اساساً در جوامع مختلف در جهت تحکیم پایه‌های ایمانی و اعتقادی به مفاهیم و آموزه‌های خاص که باعث ایجاد جو اطمینان و اعتماد می‌شود، در سطوح مختلف اهمیت داده می‌شود، این امر منجر به ایجاد آرامش هم برای خدمات‌گیرندگان و هم خدمت‌دهندگان می‌شود و در نظام دینی اسلام ارتباط بین آموزش پزشکی با بصیرت دینی دارای زوایای گوناگونی است، چنانچه در قرآن کریم آیات متعددی در این خصوص آورده شده است (انعام ۷۹) (حشر ۲) (آل عمران ۱۳) و در نگاه امیرالمومنین در نهج‌البلاغه نکته کلیدی این است که ماندن در کنار حق، بصیرت و صبر می‌آورد. در منظر انمه بزرگوار از بصیرت در امور به‌عنوان شاکلید یاد شده است لذا در مراکز بهداشتی درمانی نیز ایجاد یک نظام بهداشتی و درمانی مبتنی بر ارزش‌های والای انسانی بدون شناخت و بصیرت غیرممکن خواهد بود، چراکه علاوه بر ظرافت‌های علم پزشکی استفاده از منابع غنی دینی در حفظ حرمت و کرامت انسان‌ها یک عنصر تعیین‌کننده خواهد بود و در مقطع کنونی با توجه به هجوم دشمنان به آئین و آموزه‌های دینی و هشدارهای مقام معظم رهبری نسبت به حرکت خزنده فرهنگی دشمن ضرورت بصیرت‌بخشی به آحاد کارکنان بهداشتی درمانی و تهیه یک پروتکل و بسته فرهنگی مناسب بیش از هر زمان دیگر احساس می‌گردد. در این تحقیق دو هدف دنبال می‌شود: الف) بررسی ضرورت ارتباط آموزش پزشکی با بصیرت دینی در جهت ایفای نقش مراکز بهداشتی درمانی (ب) شناخت نیازهای روز براساس واقع‌بینی و نظام‌مندسازی بخش بهداشتی درمانی

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی-کیفی بوده، جامعه آماری را ۱۵۰ نفر از کارکنان شاغل در مراکز بهداشتی درمانی کرمانشاه تشکیل داده‌اند، ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌های محقق‌ساخته بوده که پایایی و روایی آن مورد سنجش قرار گرفت، اطلاعات جمع‌آوری‌شده با استفاده از نرم‌افزار spss ۱۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** براساس نتایج به دست‌آمده در این مطالعه، ضرورت تهیه بسته‌های فرهنگی-دینی ۸۵٪، ایجاد یک نظام منسجم در شبکه بهداشتی و درمانی تحت عنوان بصیرت کارکنان ۸۰٪، تشکیل کارگروه‌های تخصصی موضوع بصیرت آموزش پزشکی ۷۵٪، تفهیم درست کارکردهای بصیرت در آموزش پزشکی ۹۰٪، ایجاد موانع بر سر راه دشمن در اختلال زنجیره درمانی ۷۰٪، الگوگیری و بهره‌برداری از مفاهیم دینی و اسلامی ۷۳٪، را به خود اختصاص داده‌اند.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که براساس آموزه ای دینی و قرآنی بصیرت در امور یک امر ضروری و تعیین‌کننده می‌باشد، ایجاد یک سازوکار منسجم و کارآمد می‌تواند در تسهیل آموزش پزشکی و بهره‌گیری از مفاهیم زیبای قرآنی و اسلامی منشا برکات باشد و از طرفی باتوجه به نقش و جایگاه ویژه علوم

پزشکی در جامعه انسانی ضرورت آگاهی‌بخشی به کارکنان از الزامات اساسی در زنجیره بهداشت و درمان می‌باشد که البته این امر مستلزم تهیه بسته فرهنگی در زمینه اطلاعات فرهنگی، آفند فرهنگی، پدافند فرهنگی در علوم پزشکی است که مسلماً بانگاه واقع‌بینانه می‌توان ملزومات اجرای آن را فراهم نمود، هرچند تکلیف متولیان و کارگزاران امر آموزش پزشکی سنگین‌تر از سایرین است و قاعدتاً باید یک مجموعه متشکل و منسجم را پایه‌ریزی نمایند و در راستای تفهیم ضرورت‌های امر بصیرت از همه توان و پتانسیل مجموعه خویش استفاده نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، بصیرت دینی، مراکز بهداشتی درمانی

A-10-411-2

## بررسی فرآیند ارزشیابی از دیدگاه اسلام (E)

دکتر محمد علی زحل، افسانه یخ فروش‌ها، میر فتح مرتضوی

**مقدمه:** هدف از مطالعه حاضر، بررسی فرآیند ارزشیابی از دیدگاه اسلام است.

**روش کار:** این پژوهش، نوعی مطالعه مروری است که با بررسی منابع معتبر اسلامی و سیره و آموزه‌های پیامبر اسلام (ص) و نیز جستجوی بانک‌های اطلاعاتی، در مورد فرآیند ارزشیابی از دیدگاه اسلام مورد بررسی قرار گرفته است.

**نتایج:** مراحل ارزشیابی در اسلام شامل مراحل زیر می‌باشد: الف) خود ارزشیابی (ارزشیابی درونی): پیامبر گرامی اسلام (ص) می‌فرماید: خود را محاسبه و ارزشیابی کنید قبل از این که شما را محاسبه و ارزشیابی کنند؛ و خودتان را بسنجید قبل از این که شما را بسنجند؛ و خود را برای روز قیامت آماده و مجهز نمایید. ب) ارزشیابی بیرونی: ۱- تعیین استانداردها یا بایدها؛ مجموعه استانداردها در کتاب آسمانی و از طریق پیامبران ارسال شده است. ۲- جمع‌آوری اطلاعات؛ به طرق متعدد مانند گواهی دادن اعضای بدن انسان، گواهی دادن زمان، زمین و فرشتگان ۳- ارزشیابی اطلاعات و تصمیم‌گیری نهایی؛ مرحله نهایی ارزشیابی در قیامت و با دقت انجام می‌شود که تصمیم‌گیری کلی شامل: - گروه اول کسانی هستند که نتیجه ارزشیابی آن‌ها مثبت است. اینان رستگار هستند و به سعادت واقعی و ابدی دست یافته‌اند. - گروه دوم کسانی هستند که نتیجه ارزشیابی آن‌ها منفی است. اینان زیانکار هستند و پناهگاهشان جهنم است و جزای اعمال زشت خود را در آن جا خواهند دید.

**نتیجه گیری:** یکی از سنت‌های ثابت الهی، ارزشیابی دقیق و مداوم بر اعمال و نیت انسان‌ها است. خداوند متعال در این دنیا، دقیقاً بر تمام اعمال، گفتار و نیت انسان‌ها نظارت دارد و بر مبنای همین نظارت دقیق و کامل است که در روز قیامت، همه کارهای انسان را مورد ارزشیابی و سنجش قرار می‌دهد و پاداش یا کیفر مناسب را برای هر یک از آن‌ها تعیین می‌کند.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، اسلام، اعمال

A-10-238-4

**بررسی آگاهی، دیدگاه و رضایتمندی دانشجویان مامایی در  
روش تدریس احکام اسلام در بارداری و لقای به شیوه ارجاع**





## به قرآن کریم و سنت و بحث گروهی، دانشکده پرستاری و

مامایی ایرانشهر، ۱۳۸۸ (E)

واژه‌های کلیدی: تدریس، قرآن، رضایت‌مندی، دیدگاه، دانشجو

A-10-442-1

### اثربخشی اعتکاف مطالعاتی بر آماده سازی دانشجویان برای

#### شرکت در امتحانات (E)

طیبه سمیعی زاده طوسی، فاطمه آذر کیش، ندا محمدی نیا

ایرانشهر، خ بلوچ دانشکده پرستاری و مامایی

samieizadent@gmail.com

لیلا مهستی جویباری، اکرم ثناگو، فاطمه مهر اور، مهرعلی قلی نیا چناری، علیرضا

شریعتی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان،

jouybari@gmail.com

**مقدمه:** دورماندن از باورهای اصیل مذهبی راه را برای ابتلای فرد به کشمکشهای درونی و روانی، احساس پوچی و بی هدفی و ناامیدی در برابر محرومیتها و ناملایمات زندگی هموار می‌کند. دانشجویان به عنوان یکی از ارکان اصلی دانشگاه، بیکره اصلی سازمان ها و ارگان های مختلف جامعه را در آینده تشکیل می‌دهند. لذا افزایش آگاهی، تقویت ایمان و نگرش مذهبی و تعمیق باورهای دینی در دانشجویان که جزو قشر جوان جامعه می‌باشند و سلامت روان آنان از اهمیت زیادی برخوردار است. تحقیق حاضر با هدف بررسی تدریس احکام اسلام در بارداری و لقاح به روش ارجاع به قرآن کریم و سنت و بحث گروهی برمیزان آگاهی، دیدگاه و رضایت‌مندی دانشجویان مامایی انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع نیمه تجربی بوده که بر روی ۵۰ نفر از جامعه دانشجویان مقطع کارشناسی مامایی دانشکده پرستاری و مامایی ایرانشهر طی نیم سال اول ۸۸- ۱۳۸۷ و نیم سال اول ۸۹- ۱۳۸۸ انجام شده است. مطالب تدریس به شش عنوان ازدواج، لقاح، بارداری، زایمان، شیردهی و نفاس تقسیم شده دانشجویان در گروه های مربوطه تقسیم شدند. سپس پس از تایید مطالب جمع آوری شده توسط دانشجویان طی یک ماه از قرآن و تعالیم دینی به صورت بحث گروهی در حضور استاد، درس در سه جلسه فشرده ۲ ساعته در اواخر ترم برگزار گردید. در پایان نیم سال پرسشنامه بررسی میزان آگاهی و دیدگاه و رضایت‌مندی توسط دانشجویان تکمیل و با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میزان آگاهی دانشجویان نسبت به وجود آیات قران کریم و احادیث شریفه و تعالیم دینی در مورد بهداشت لقاح و بارداری و زایمان از دیدگاه آنان ۹۲٪ موارد پس از تدریس افزایش داشت. ۹۶٪ از دانشجویان میزان پرداختن قرآن به مباحث مربوطه را در حد کامل و ۴٪ در حد ناکامل ذکر کردند. ۸۲٪ از دانشجویان میزان پرداختن احادیث به مباحث مربوطه را در حد کامل ذکر کردند. ۹۴٪ از دانشجویان اذعان داشتند که روش تدریس بر نگرش مذهبی آنان موثر و ۶٪ روش تدریس را غیر موثر دانستند میزان رضایت‌مندی دانشجویان مامایی از شیوه تدریس احکام اسلام در مورد بهداشت لقاح و بارداری و زایمان در مجموع ۹۹٪ / ۹۲٪ کاملاً راضی و راضی، به طوریکه ۴۹٪ / ۱۲٪ کاملاً راضی و ۵۰٪ / ۰۸٪ راضی همچنین ۰٪ / ۸٪ بدون نظر بودند.

**نتیجه گیری:** ارجاع به قرآن و احادیث شریفه می‌تواند در افزایش نگرش و تعمیق باورهای مذهبی دانشجویان و همچنین انس با قرآن و احادیث و شفاف شدن تعالیم اسلامی در مورد لقاح بارداری و پس از زایمان موثر باشد. پیشنهاد می‌شود با تخصیص زمان بیشتر به این بخش از درس در سطح دانشکده های پرستاری و مامایی به عنوان یک واحد درسی جداگانه با ارائه مشترک توسط گروه معارف و گروه مامایی ارائه نمود.

**مقدمه:** در تعالیم اسلامی همواره بر افزایش دانش و معرفت تاکید شده است. یکی از راه های رسیدن به معرفت دینی اعتکاف است. کسب علم عبادت است و اعتکاف باعث فراموش کردن مشغولیت ها می‌شود و اگر دانشجو تمام مشغولیت ذهنی را کنار بگذارد و کسب علم را عبادت بداند و در مکان مقدس مسجد به اعتکاف بنشیند و مطالعه نماید داشتن تمرکز و اثرات اعتکاف در مسجد می‌تواند بر یادگیری و روحیه او اثر گذار باشد. تلفیق آموزه دینی اعتکاف با شیوه های مطالعاتی معمول دانشجویان علوم پزشکی

**روش کار:** با توجه به همکاری دفتر توسعه آموزش دانشکده پرستاری و مامایی و کمیته مشورتی دانشجویی این دفتر با نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه علوم پزشکی گلستان، اعتکاف علمی برای دانشجویان علوم پزشکی این دانشگاه برنامه ریزی شد. در این فرآیند که ۹ روز قبل از شروع امتحانات پایان ترم آغاز شد دانشجویان دختر در مسجد دانشگاه به اعتکاف مشغول شدند. همه یک هدف داشتند از ۸ صبح تا ۸ شب مطالعه کنند. امکانات رفاهی شرکت کنندگان در مطالعه در مدت اعتکاف به عهده نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه بوده است. ۲۰ دانشجوی علوم پزشکی پرستاری، مامایی و پیراپزشکی در برنامه شرکت کردند. برای گردآوری داده ها از بازاندیشی روایتی و مصاحبه نیمه ساختار استفاده شد. از آنان خواسته شد تا تجربه خود را از شرکت در برنامه اعتکاف علمی بنویسند و یا بگویند. دست نوشته ها و مصاحبه ها مطابق روش کیفی تحلیل محتوا آنالیز شدند.

**نتایج:** دانشجویان ساکن گرگان و یا خوابگاه و از نظر تنوع قومیتی نیز فارس، ترکمن، سیستانی و ترک با معدل ۱۴ تا ۱۸/۹۰ بوده اند. دانشجویان اظهار داشتند محیط معنوی و مذهبی مسجد، ماهیت وجودی اعتکاف که به معنی دوری گزینی از رویدادهای زندگی مادی می‌باشد و توکل به خدا و کسب علم را نوعی عبادت دانستن منجر شد که با فراغ بال به مطالعه بپردازند. لذا یادگیری سریع تر رخ دهد به نحوی که قادر باشند حجم زیاد درس را مطالعه نمایند. دانشجویان به کاهش استرس و آمادگی برای امتحان پایان ترم نیز اشاره داشتند. وجود همکلاسی ها در هنگام مطالعه برای یافتن نکات مبهم درسی و ایجاد فضای مباحثه موثر بوده است.

**نتیجه گیری:** دانشجویان در این اعتکاف علمی به آرامش رسیده بودند و بنابراین ضمیر ناخودآگاه آنان پویا و فعال شده بود و یادگیری برایشان رخ داد. باورهای اعتقادی دانشجویان و در حال مطالعه و یادگیری باعث شده بود



دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران  
farzianp@sina.tums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه در کنار سرمایه انسانی، مالی و اقتصادی، سرمایه دیگری به نام سرمایه اجتماعی مورد بهره برداری قرار گرفته است. سرمایه اجتماعی می‌تواند کیفیت خدمات و ستاندها را تحت تاثیر قرار دهد، نتیجه تسهیل دانش، بهبود همکاری تیمی و تعهد سازمانی، احتمالاً کیفیت بالاتر محصولات خواهد بود که سرمایه اجتماعی این موارد را در بر می‌گیرد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی بوده که به روش مقطعی در بیمارستان های آموزشی شهر تبریز در سال ۱۳۸۹ اجرا شد. جامعه آمار این پژوهش کارمندان بیمارستان های آموزشی شهر تبریز و بیماران مراجعه کننده به این بیمارستان ها می‌باشند که تعداد ۳۲۰ نفر از کارمندان و ۳۲۰ نفر از بیماران به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات دو پرسشنامه بوده که بعد از برآورد اعتبار و پایایی در بین پاسخگویان توزیع گردید. بعد از تکمیل پرسشنامه ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ روش های آماری متناسب با نوع متغیرها (آزمون های T، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس) استفاده و داده های تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. **نتایج:** نتایج بیانگر این بود که بین سرمایه اجتماعی سازمانی و کیفیت خدمات از دیدگاه بیمار رابطه معنی دار و مثبت وجود دارد و شدت همبستگی بین دو متغیر در سطح قوی است ( $P=0.012$ ). نتیجه تحلیل رگرسیونی بیانگر این است که ابعاد پنج گانه سرمایه اجتماعی به طور خالص ۰/۸۸ درصد از واریانس کیفیت خدمات در معادله را تبیین می‌کنند، و متغیر میزان روابط میان کارکنان در شبکه‌های اجتماعی تعیین‌کننده‌ترین عامل تاثیر گذار بر کیفیت ارائه خدمات در جامعه مورد مطالعه است، این عامل به میزان ۰/۵۹ درصد از تغییرات کیفیت خدمات را مورد تبیین قرار می‌دهد.

**نتیجه گیری:** وجود رابطه معنی دار بین ابعاد سرمایه اجتماعی و کیفیت ارائه خدمات نشان از مهم بودن سرمایه اجتماعی کارکنان در سازمان دارد.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: سرمایه اجتماعی سازمانی، کیفیت خدمات، بیمارستان های آموزشی

A-10-145-3

### بررسی ضریب دشواری و تمایز آزمون های دانشجویان

#### پرستاری و مامایی (E)

علی دواتی، محمد رضا جلالی ندوشن، رضا افشار، سعید مراتی، ایران یوسفی، ملیحه امین زاده

تهران

a\_davati@yahoo.com

**مقدمه:** نتایج امتحانات نه تنها برای قضاوت درباره عملکرد فراگیران بلکه درباره اثربخشی آموزش، روش ها و مواد آموزشی نیز مفید هستند باتوجه به گستردگی استفاده از آزمون های چند گزینه ای در مراکز آموزش عالی برآن شدیم تا کیفیت آزمون های پایان ترم دانشکده پرستاری و مامایی در نیم سال دوم ۸۸-۱۳۸۷ را مورد بررسی قرار دهیم.

که آن ها تلاش مضاعف داشته باشند و توکل به خدا و آرامش و داشتن سرعت بالای مطالعه آن ها را به موفقیت نزدیک تر نموده بود.

**واژه‌های کلیدی:** اعتکاف مطالعاتی، دانشجوی علوم پزشکی، یاددهی یادگیری، آموزه های دینی، مسجد،

A-10-660-1

### عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری در دانشجویان دانشگاه

#### علوم پزشکی کرمان (E)

محدثه محسن پور، عباس عباس زاده، فریبا برهانی

دانشکده پرستاری و مامایی سبزوار

mohsenpour\_m81@yahoo.com

**مقدمه:** بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری می‌تواند در شناخت و تقویت انگیزه های ورود به این حرفه کمک کند. هرچند این موضوع در سایر کشورها تاحدی مورد توجه و بررسی قرار گرفته، اما مطالعه‌ای در ایران در این زمینه منتشر نشده است.

**روش کار:** تعیین عوامل مؤثر بر انتخاب رشته در دانشجویان جدیدالورود پرستاری سال ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کرمان و مقایسه آن بر حسب اطلاعات دموگرافیک آنان روش کار: از کلیه دانشجویان جدیدالورود پرستاری سال ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دعوت شد تا با پاسخ به پرسشنامه پژوهشگر ساخته‌ای در این پژوهش توصیفی مقطعی، شرکت نمایند. نوع نمونه گیری سرشماری و حجم آن ۸۲ نفر بود. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** میزان بازگشت پرسشنامه ۱۰۰٪ بود. میانگین سن شرکت‌کنندگان ۱/۶۳ ± ۱۸/۹۲ بود. بیشترین تاثیر در انتخاب رشته پرستاری در نمونه پژوهش، مربوط به عامل علاقه به کمک به مردم و کمترین تاثیر مربوط به عامل تجربه کار درمانی قبل از اشتغال به تحصیل است. عوامل حرفه ای، مؤثرترین عوامل در انتخاب رشته پرستاری بیان شدند. مقایسه تاثیر سه حیطة عوامل فردی (۶۲/۶۷٪)، محیطی (۳۸٪) و حرفه ای (۶۲/۳۳٪) در انتخاب رشته دانشجویان تفاوت آماری معنی دار نشان داد. ( $P<0.001$ ) این تفاوت همچنین در گروه عوامل محیطی با دو گروه دیگر معنی دار بود. ( $P<0.001$ )

**نتیجه گیری:** توجه یکسان دانشجویان به عوامل فردی و حرفه ای و کم بودن تاثیر عوامل محیطی نسبت به آن ها، نشان از توجه بیشتر داوطلبان به علایقشان در مقایسه با عوامل بیرونی دارد. تاثیر بیشتر عوامل حرفه ای، نشان می‌دهد با اصلاح این عوامل، می‌توان ورود دانشجویان علاقه‌مند و با انگیزه به این حرفه را افزایش داد.

**واژه‌های کلیدی:** عوامل مؤثر، انتخاب رشته، پرستاری، دانشجو

A-10-67-2

### بررسی سرمایه اجتماعی سازمانی با کیفیت ارائه خدمات در

#### بیمارستان های آموزشی شهر تبریز سال ۱۳۸۹ (E)

فرشته فرزبان پور، امجد محمدی، عباس رحیمی‌فروشان



### اثربخشی دو روش آموزشی lecture و آموزش pbl بر کیفیت ثبت گزارش پرستاری (E)

بیژن محمدی، مهین روزی طلب، لیلا نیکروز، شهلا نجفی، بهرام پورفاضلی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج

**مقدمه:** با وجود اهمیت ثبت گزارش پرستاری، غالباً این امر به صورت ناقص یا عدم ثبت صورت می‌گیرد. ارائه آموزش جهت بهبود کیفیت ثبت گزارش پرستاری، ضروری است. این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی دو روش آموزشی سخنرانی و آموزش مبتنی بر مسئله (PBL) بر کیفیت ثبت گزارش پرستاری انجام گرفته است.

**روش کار:** در این پژوهش نیمه تجربی، جامعه مورد پژوهش، پرستاران شاغل در بخش داخلی بیمارستان امام سجاد (ع) و بیمارستان شهید بهشتی یاسوج بوده است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه متغیرهای دموگرافیک و چک لیست حاوی اصول گزارش نویسی پرستاری بود. در مرحله اول کیفیت ثبت گزارش پرستاری در دو بعد محتوا و ساختار بررسی شده است و در مرحله دوم افراد به صورت تصادفی ساده به دو گروه تقسیم شده و گروه ۱ (۱۵ نفر) تحت آموزش به روش سخنرانی و گروه ۲ (۱۵ نفر) تحت آموزش با روش PBL قرار گرفته‌اند. در مرحله سوم، مجدداً کیفیت ثبت گزارش پرستاری در هر دو گروه بررسی شده است. داده‌های جمع‌آوری شده با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** دو گروه از نظر متغیر محتوا و ساختار در پیش از آموزش با یکدیگر تفاوت معنی‌داری نداشتند. مقایسه پیش آزمون و پس آزمون در هر گروه به صورت مجزا، نشان داد که آموزش برای هر یک از گروهها افزایش معنی‌داری را در متغیر محتوا موجب شده است اما در متغیر ساختار تغییر معنی‌داری مشاهده نشد. در پس آزمون مشخص شد که میانگین متغیر محتوا در گروه PBL به طور معنی‌داری بالاتر از میانگین گروه سخنرانی است. در پس آزمون نیز تفاوت معنی‌داری بین میانگینهای دو گروه مشاهده نشد و آموزش به روش سخنرانی و PBL هیچ یک بر متغیر ساختار تاثیر نداشته‌اند.

**نتیجه گیری:** در این تحقیق روش PBL موثرتر از روش سخنرانی بوده است. با این حال، جهت جایگزینی روش سخنرانی با روش PBL نیاز به مطالعات بیشتری وجود دارد.

**واژه‌های کلیدی:** گزارش پرستاری، روش سخنرانی، آموزش مبتنی بر مسئله (PBL)  
A-10-305-2

### ضرورت تحقق عدالت آموزشی با رویکرد اندیشه اسلامی (E)

حسین جلاهی، غزاله گلشاهی

ساری

hjalahi@gmail.com

**مقدمه:** یکی از اهداف نظام اسلامی تحقق عدالت اجتماعی در جامعه است و از جمله بارزترین مصادیق عدالت اجتماعی دسترسی به فرصتهای برابر برای

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تعداد ۱۸۰ پرسش چند گزینه‌ای از ۵ موضوع امتحانی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ دانشکده پرستاری و مامایی شاهد مورد بررسی قرار گرفت و کیفیت هر یک از سئوال‌ها از نظر ضریب دشواری و تمایز با استفاده از فرمول مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. پس از جمع‌آوری داده‌ها با کمک نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۱/۵ تجزیه و تحلیل صورت پذیرفت.

**نتایج:** میانگین ضریب دشواری سئوال‌ها ۰/۷۲ و میانگین ضریب تمایز ۰/۱۷ بود. ۵۱/۳۶ درصد از پرسش‌ها در کل آزمون‌ها ی مورد تحلیل، دارای ضریب دشواری بالای ۰/۷ بودند که در طبقه آسان و بسیار آسان قرار می‌گیرد. همچنین درجه تمایز ۵۱/۲۲ درصد سئوال‌ها از سطح قابل قبولی برخوردار نبود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این بررسی طراحی برخی آزمون‌ها ی پایان‌ترم وضعیت مناسبی نداشته و این آزمون‌ها به عنوان ابزار دقیق سنجش عمل نمی‌نمایند و تفاوت واقعی را نمی‌سنجند.

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه: سوال چند گزینه‌ای، ضریب دشواری، ضریب تمایز

A-10-250-1

### ارائه مدل آماری برای پیش بینی نتایج آزمون جامع پیش کارورزی رشته پزشکی (E)

فرهاد جعفری، فاطمه اعظمی، ملیحه امین زاده

تهران، بهداشت و پزشکی اجتماعی

drjafarif@yahoo.com

**مقدمه:** باتوجه به اهمیت و حساسیت رشته پزشکی دانشجویان بایستی آزمون جامع پیش کارورزی را با موفقیت سپری کنند. در این میان پیش بینی نتایج و شناسایی دانشجویانی که نیاز به تقویت بنیه علمی دارند حائز اهمیت می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه با جنبه‌های توصیفی و تحلیلی بر روی دانشجویان رشته پزشکی که طی یازده دوره در آزمونهای جامع پیش کارورزی شرکت نموده‌اند، انجام شده است و طی آن عوامل مرتبط با نتیجه آزمون بررسی شده مدل پیش بینی آماری استخراج شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS و آزمونهای همبستگی پیرسون و رگرسیون بهره گرفتیم.

**نتایج:** با استفاده از رگرسیون خطی و با بررسی تک تک متغیرهای مرتبط بیشترین اعتبار پیش بینی با مدل دوره کارآموزی ( $R^2 = 0/543$ ) و مدل دوره فیزیوپاتولوژی ( $R^2 = 0/433$ ) به دست آمد. ضمن اینکه با وارد نمودن تمامی متغیرها و با متد ward Back معادله خط رگرسیون عبارت بود از:

$$Y = 0/297 + 0/53/53 - 8/5$$

(نمره آزمون علوم پایه) + ۰/۲۹۷ + ۰/۵۳/۵۳ - ۸/۵  
**نتیجه گیری:** براساس این مطالعه، نتایج آزمونهای پیش کارورزی با اعتبار بالایی قابل پیش بینی می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون جامع پیش کارورزی، ارزیابی، پیش بینی

A-10-251-1



شد. روش: در یک مطالعه کیفی با نمونه گیری هدفمند، ۲۰ نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انتخاب و مورد مصاحبه بدون ساختار قرار گرفتند. برای تحلیل داده‌ها از رویکرد کریپیندورف استفاده شد. نتایج: شرکت کنندگان در این مطالعه، این تم‌ها را به عنوان بی‌عدالتی‌های آموزشی عنوان کردند. آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها شامل سهمیه‌های مختلف، عدم ارزیابی توانایی‌های داوطلب توسط آزمون‌های چهارگزینه‌ای، مصاحبه‌های سوگیرانه در آزمون دکتری، عدم تناسب مواد و ضرایب امتحانی با دروس مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد؛ بودجه شامل پایین بودن بودجه پژوهشی دانشگاه‌ها، عدم تخصیص بودجه کافی به دانشگاه‌های تیپ دو و سه، خرج بیهوده بودجه دانشگاه‌ها در موارد غیر آموزشی و پژوهشی دانشگاه و اساتید شامل تمرکز دانشگاه‌های طراز اول در پایتخت، دولتی بودن تمام دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، عدم حضور اساتید درجه اول در دانشگاه‌های مناطق محروم، به کارگیری و جذب سرباز-هیئت علمی، عدم صلاحیت معلمی بعضی از اساتید.

نتیجه‌گیری: بی‌عدالتی‌های آموزشی موجود در کشور چند لایه‌ای است ولی به علت دولتی بودن اکثر دانشگاه‌ها، این بی‌عدالتی‌ها بیشتر متوجه دولت‌هاست، از این روی بر دولت‌هاست که نسبت به رفع این بی‌عدالتی‌ها اقدام نمایند. اخیراً طرح عدالت آموزشی در مجلس مطرح است که می‌تواند شروع خوبی برای تحقق عدالت آموزشی باشد.

واژه‌های کلیدی: بی‌عدالتی آموزشی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، شاخص‌ها  
A-10-170-1

### بررسی عادلانه بودن نمرات آزمونهای گروهی حیطة مدیریت دومین المپیاد علمی دانشجویی؛ مقایسه نمرات داوران کمیته علمی و ارزیابی همتایان (E)

کامران باقری، فرهاد لطفی، زهرا کریمیان

شیراز، دانشکده پزشکی  
z\_karimian\_z@yahoo.com

مقدمه: دانشگاه‌های علوم پزشکی به عنوان اصلی نظام سلامت نیازمند افرادی کارآمد، توانمند و پاسخگو در راستای نیل به اهداف نقشه جامع علمی کشور می‌باشند. دومین المپیاد علمی دانشجویی در حیطة مدیریت مجالی بود تا با رویکرد بین رشته‌ای مباحث مهم مدیریتی با تاکید بر موضوع عدالت و با رویکرد تحلیلی به چالش کشیده شود. در این میان عالمانه و عادلانه بودن داورى آزمونهای رقابتی خود شاخص مهمی از عدالت در آموزش محسوب می‌شود. این پژوهش با هدف بررسی مقایسه‌ای نمرات آزمون گروهی حیطة مدیریت از دیدگاه اعضای کمیته علمی (داوران) و ارزیابی همتایان (گروههای دانشجویی شرکت کننده) در مرحله نهایی انجام شده است.

روش کار: روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و بر مبنای تحلیل نمرات آزمونهای گروهی حیطة مدیریت دومین المپیاد علمی در سال ۱۳۸۹ انجام شد. در این مرحله مجموعاً ۹ گروه ۳ نفره، در قالب انجام یک پروژه گروهی بر اساس شاخص‌های سلامت استان فارس با هم به رقابت پرداختند. نمره نهایی از دیدگاه داوران بر اساس نمره کتبی حاصل از تحلیل کیفی پروژه‌ها، مشاهده

شکوفایی استعدادهای کودکان، نوجوانان و جوانان از طریق تحصیل در مدارس، دبیرستان‌ها و دانشگاه‌های کشور است. تحقق عدالت خواسته‌ای فطری برای آحاد بشر است و در نتیجه، تلاش برای تحقق عدالت سرلوحه بسیاری از نظامهای موجود در کشورهای مختلف جهان بوده است. یکی از مصادیق مهم عدالت اجتماعی، عدالت آموزشی است. منظور ما از مفهوم عدالت آموزشی این است که افرادی که استعداد یکسان دارند امکان مساوی برای رشد و موقعیت در نظام آموزشی داشته باشند. هدف: ۱- تعریف و تبیین عدالت در آموزه‌های دینی ۲- مفهوم عدالت آموزشی و مصادیق آن از نگاه اندیشه دینی ۳- پیامدهای اجرای عدالت آموزشی بر اساس اندیشه دینی در نظام اسلامی

روش کار: مطالعه از نوع کیفی و تفسیری به صورت مرور منابع و آثار و کتب و تفاسیر قرآن در قالب پژوهش کتابخانه‌ای بوده است.

نتایج: در آیات قرآن کریم بیش از چهل و سه مورد از قسط و عدل و مشتقات آن نام برده شده است. عدالت دارای دو معنی خاص و عام می‌باشد و اما معنی خاص آن: « قرار گرفتن هر چیز در جای خویش » و معنی عام عدالت: « مراعات حقوق افراد » در عدالت هرگز مساوات شرط نیست بلکه استحقاق و اولویتها باید در نظر گرفته شود فی‌المثل عدالت در میان شاگردان یک کلاس این نیست که به همه آن‌ها نمره مساوی بدهند، بلکه هر شاگردی به اندازه توانمندی و لیاقتش نمره دریافت می‌کند. مصادیق اجرای عدالت آموزشی بر اساس اندیشه دینی در نظام اسلامی شامل: پذیرش و جذب معلم و متعلم مبتنی بر معیار و هنجار، انتخاب مدیر آموزشی مبتنی بر شایسته‌سالاری دینی، ارزشیابی مستمر معلم و متعلم، روش تدریس مناسب براساس اهداف آموزشی و... می‌باشد.

نتیجه‌گیری: تجلای عدالت در منابع انسانی با شایسته‌سالاری دینی محقق می‌شود. خدای متعال امر فرموده امانت باید به اهل آن سپرده شود. همچنین در کلام الهی استفاده از ابزارسنجش درست مورد تاکید قرار گرفته است. که میتوان یکی از مصادیق آن را ارزیابی اصیل متعلم دانست. کم فروشی نیز در آموزه‌های دینی مورد مذمت قرار گرفته و استفاده از روش تدریس نامناسب نمونه‌ای از آن می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: عدالت، اندیشه اسلامی، عدالت آموزشی  
A-10-377-1

### بی‌عدالتی‌های آموزشی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی: یک مطالعه کیفی (E)

رسول معصومی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
masoomi@edc.mui.ac.ir

مقدمه: عدالت آموزشی به عنوان برابری فرصت‌ها برای دستیابی به پیامدهای ضروری آموزشی، تعریف شده است. این مفهوم از جمله موارد بحث برانگیز میان دولت‌ها و اهل فن بوده است. بی‌عدالتی‌های آموزشی در هر جامعه‌ای وجود دارد و جامعه‌ای را در جهان نتوان یافت که کاملاً بر بی‌عدالتی‌های آموزشی‌شان فایق آید. این پژوهش با هدف شناسایی بی‌عدالتی‌های آموزشی موجود، از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی انجام



شامل ۲۵ سوال می‌شد، صورت گرفت. داده ها توسط نرم افزار SPSS آتالیز شد.

**نتایج:** ۷۸٫۵٪ از دانشجویان دختر و میانگین سنی آنان ۲۰ سال بود. تنها ۱۷٫۱٪ از دانشجویان نسبت به رشته و ۱۹٫۳٪ نسبت به آینده شغلی نگرش نامطلوبی داشتند. دانشجویان سال های بالاتر و نیز دختران نگرش بهتری داشتند (P=۰٫۰۰۱). ۹۰٪ دانشجویان استقلال مالی و ۸۰٪ آن ها کمک به نجات جان انسان ها را دلیل تمایل خود به تحصیلات دانشگاهی، ۲۶٫۲٪ شرکت کنندگان نداشتن شب کاری و ۲۰٪ آن ها داشتن حق اشعه را موثرترین عوامل در ایجاد انگیزه شغلی می‌دانستند.

**نتیجه گیری:** نتایج حاکی از نگرش مطلوب دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی بود. نداشتن شب کاری، حمایت مالی از جمله دادن حق اشعه بیشتر و آشنایی کامل تر دانش آموزان با رشته های تحصیلی دانشگاهی قبل از شرکت در آزمون سراسری می‌تواند در افزایش انگیزه آن ها موثر واقع شود. کلمات کلیدی: دیدگاه، رشته تحصیلی، آینده شغلی، رادیوتراپی

A-10-540-1

### بررسی نتایج آزمونهای جامع ومیانگین نمرات دانشجویان پزشکی اصفهان قبل وبعد از تغییرات دروس علوم پایه (E)

فاطمه شفیعی، علی مرادی، محمد حسین فروزنده، امیر فروغی، مجتبی اکبری

shafiei@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** این مطالعه به بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی پس از تغییر در زمان ارائه و تعداد واحدهای بعضی از دروس علوم پایه در دانشکده پزشکی اصفهان به منظور ارتقاء کیفیت آموزش دوره علوم پایه صورت گرفت، که طی آن پیشرفت تحصیلی دانشجویان قبل وبعد از تغییرات مقایسه گردید.

**روش کار:** مطالعه توصیفی- تحلیلی و جامعه مورد مطالعه ۱۵۶ دانشجوی پزشکی ورودی نیمسالهای اول ۸۴ (گروه اول، ۸۶ نفر) و اول ۸۵ (گروه دوم، ۷۰ نفر) بود. که به روش همه شماری در سال ۱۳۸۸ انجام گرفت. در این مطالعه تغییرات گسترده ای در ۲۴ عنوان درسی از دروس علوم پایه که شامل تغییر میزان واحدهای درسی، تغییر نیمسال ارائه و تفکیک دروس به واحدهای کوچکتر و حذف و اضافه چند درس از دروس علوم پایه می‌باشد، صورت گرفت و میانگین نمرات دروس تغییر یافته و نمرات آزمونهای جامع علوم پایه و میزان مشروطی و سنوات تحصیلی هر دو گروه مقایسه و تجزیه و تحلیل گردید. داده های کمی به صورت Mean±SD و داده های کیفی به صورت تعداد (درصد) گزارش شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و آزمونهای sample Independent t-Test- Square استفاده شد

**نتایج:** نتایج نشان داد اختلاف میانگین دروس فیزیک پزشکی، فیزیولوژی ۱، آسیب نظری، آناتومی اندام عملی و نظری، فیزیولوژی ۲ (الف وب) و فیزیولوژی ۲ عملی، ویروس، باکتری نظری، آناتومی تنه عملی، سر و گردن عملی، ایمنی عملی و نظری معنادار است و بین میانگین آزمون های جامع دوره ها نیز اختلاف معنادار است، به طوری که میانگین در اسفند ۸۷ یعنی پس از تغییرات افزایش یافته است.

فعالیت های عملی و مدیریت درون گروهی با سه شاخص میزان مشارکت، تعامل و ارتباطات بین گروهی و سازماندهی انجام شد و در مرحله آخر نماینده هر گروه به ارائه نتایج پروژه می‌پرداختند. به منظور مقایسه قضاوت داوران و دانشجویان، قبل از شروع ارائه شفاهی، چک لیست داوری در اختیار همه گروهها قرار گرفت تا همزمان با ارائه شفاهی هر گروه، سایر گروهها نمره داوری خود را در مورد آن ثبت نمایند. نتایج حاصل از داوری اعضای کمیته علمی (داوران) و دانشجویان (همتایان) با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۴ و با استفاده از آزمون همبستگی زوجی مورد بررسی قرار گرفت. لازم به ذکر است ارزیابی از دیدگاه همتایان صرفا با رویکرد پژوهشی انجام در نمره آزمون تاثیری نداشته است.

**نتایج:** نتایج نشان داد، همبستگی بین نظرات دانشجویان و کمیته علمی در حد بالایی و به میزان ۹۱٪ در سطح معناداری ۰/۰۱ نشان داده شده است. میانگین نمرات دانشجویان نسبت به هم در دامنه ۵۱ تا ۶۶ از صد و میانگین نمرات داوران کمیته علمی از ۴۷/۸ تا ۷۹/۲ از صد متغیر بود. در مقایسه همبستگی نمرات گروههای دانشجویی با نمرات داوران نمرات دانشجویان دانشگاه های تهران، مشهد و شیراز همبستگی بیشتری را نشان دادند.

**نتیجه گیری:** همبستگی بالای نظرات داوران و دانشجویان تا حد زیادی می‌تواند عادلانه بودن نمرات آزمون را از دیدگاه دانشجویان تبیین نماید. علاوه بر این می‌توان نتیجه گرفت که دانشجویان در ارزیابی همتایان خود منصفانه قضاوت کرده اند. همواره در مورد روایی و پایایی نظرات دانشجویان در ارزشیابی های آموزشی چالش هایی مطرح بوده است، نتایج این تحقیق نشان می‌دهد به رغم رقابتی بودن آزمون، دانشجویان مبتنی بر شاخص های عینی قضاوت عادلانه ای را ارائه داده اند. با توجه به آنکه دانشجویان شرکت کننده در این آزمون از بین افرادی با معدل های بالای ۱۶ و برندگان مرحله انفرادی بوده اند، به نظر می‌رسد نظرات دانشجویان برتر می‌تواند با تاثیر بیشتر در ارزشیابی های آموزشی ملاک عمل قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** عدالت آموزشی، المپیاد علمی، ارزیابی همتایان، آزمون A-10-76-4

### دیدگاه دانشجویان رشته رادیوتراپی نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود (E)

مبارکه السادات مهدوی زاده، مریم طیبی، منیره قره خانی، شیما سام

دانشگاه علوم پزشکی بابل، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
m.mahdavidzadeh@gmail.com

**مقدمه:** رادیوتراپی از روش های درمانی برای بیماران سرطانی محسوب می‌شود. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان رادیوتراپی نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد تا برنامه ریزان آموزشی و بهداشتی را آگاه سازد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی در پاییز ۸۹ بر روی تمامی ۷۰ دانشجوی رشته رادیوتراپی مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی بابل (شامل ورودی های ۸۷ تا ۸۹) انجام گرفت. جمع آوری اطلاعات بوسیله پرسشنامه ای خودایفا که روایی و پایایی آن با نظر کارشناسان و آلفا کرونباخ ۰/۶۷ تایید شده بود و





دانشجویان فراهم سازد. داده های برگرفته شده از این مطالعه عدالت آموزشی را در سه بعد درون داد (استاد و دانشجویان و امکانات و قوانین و مقررات)، فرآیندها (شیوه های آموزشی و فضای رشد معنوی) و پیامد (تبحر حرفه ای و رشد شخصیتی) تعریف کرده است. کلمات کلیدی: عدالت، عدالت آموزشی، دانشجوی علوم پزشکی، اعضای هیات علمی پرستاری

هیات علمی پرستاری

A-10-998-1

### ارزشیابی به روش مشاهده مستقیم مهارت های عملی

### (DOPS) راهی برای یادگیری بهتر مهارت های عملی

### دانشجویان پرستاری در بخش مراقبتهای ویژه (E)

رقیه نظری، فاطمه حاجی حسینی، حمید حجتی

آمل کوی فیاض بخش دانشکده پرستاری  
roojayanaz@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی بالینی به علت غلبه قضاوت ذهنی بر قضاوت عینی، امری دشوار شمرده شده است. در این مطالعه پژوهشگران سعی نموده اند تا فرصتی را فراهم نمایند تا ضمن مشاهده رفتار دانشجو در موقعیت واقعی، ارزشیابی عینی انجام داده و بازخوردهای سازنده ارائه نمایند تا روشی برای کمک به فراگیران جهت رسیدن به عملکرد بهینه، بیابند. به همین سبب به بررسی تاثیر ارزشیابی به شیوه مشاهده مستقیم مهارت های عملی (DOPS) بر میزان یادگیری مهارت های عملی دانشجویان پرستاری در بخش مراقبتهای ویژه، پرداخته شد

**روش کار:** این مطالعه نیمه تجربی شاهد دار تصادفی سازی شده، بر روی ۴۱ دانشجوی ترم هفتم دانشکده پرستاری مامایی آمل انجام گردید. دانشجویان گروه مداخله علاوه بر روش روتین (لاگ بوک) با روش داپس آشنا شدند و یکبار در طول دوره مورد ارزشیابی تکوینی با روش داپس قرار گرفتند. هر دانشجو به صورت جداگانه مورد مشاهده قرار گرفت و عملکرد او در چک لیستی ثبت شد و بلافاصله پس از پایان رویه به دانشجو باز خورد داده شد. در پایان دوره مهارت خونگیری شریانی و ساکشن داخل تراشه دانشجویان هر دو گروه توسط یک ارزیاب دیگر، که کارشناس ارشد بوده و از نوع ارزشیابی حین آموزش دو گروه بی خبر بوده است، با استفاده از چک لیست اولیه ارزیابی شد. در نهایت هر دانشجو برای هر یک از مهارت های فوق نمره ای از حداقل صفر تا حداکثر ۲۰ دریافت نمود. نمره بالاتر نشان دهنده مهارت بیشتر در انجام آن پروسیجر بوده است.

**نتایج:** دو گروه به طور میانگین در طول دوره  $4/75 \pm 1/25$  بار ساکشن داخل تراشه و  $3/21 \pm 0/97$  بار خونگیری شریانی انجام داده بودند. دانشجویان مورد مطالعه اولین بار بود که مورد ارزیابی پروسیجر بالینی به روش DOPS قرار گرفته بودند. مدت زمان مشاهده پروسیجر برای خونگیری شریانی  $13/55 \pm 1/1$  دقیقه و ارائه بازخورد  $4 \pm 0/86$  دقیقه بود. مدت زمان مشاهده برای ساکشن داخل تراشه  $14/62 \pm 1/02$  دقیقه و بازخورد  $4/1 \pm 0/9$  دقیقه بوده است. مقایسه نمره پیش آزمون و پس آزمون در دو

**نتیجه گیری:** نتایجی مطالعه حاضر دلالت بر تاثیر مثبت تغییرات انجام شده در میانگین دروس فیزیک پزشکی، فیزیولوژی ۱، ویروس، آناتومی اندام عملی و نظری، فیزیولوژی ۲ (الف وب) و فیزیولوژی ۲ عملی و آسیب نظری و تاثیر منفی در میانگین دروس باکتری، آناتومی تنه عملی، سرگردن عملی، ایمنی عملی و نظری می باشد. میانگین بقیه دروس مورد مطالعه تغییر محسوسی نداشته و در نهایت میانگین آزمون جامع علوم پایه گروه دوم افزایش یافته است ( $P=0/03$ ) و در مجموع نتایج نشان می دهد که تغییرات انجام شده لازم و مفید بوده است.

واژه های کلیدی: آزمون جامع، پیشرفت تحصیلی، تغییرات دروس

A-10-804-1

### عدالت آموزشی از دیدگاه اعضای هیات علمی پرستاری (E)

مهین نومی، دکتر لیلا جویباری، دکتر اکرم ثناگو

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
mahin.nomali@yahoo.com

**مقدمه:** عدالت از موضوعاتی است که از گذشته تا کنون در میان اندیشمندان مورد توجه و در مباحث سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی اثرگذار بوده است. عدالت در آموزش از مقوله هایی است که صاحبان اندیشه کمتر به آن توجه داشته اند. در این مقاله عدالت آموزشی از دیدگاه استاد پرستاری مورد بررسی قرار گرفته است. هدف از این مقاله تبیین عدالت آموزشی از دیدگاه اعضای هیات علمی پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی گلستان می باشد.

**روش کار:** این مطالعه با رویکرد شبه دلفی در سال ۱۳۸۹ انجام شد. ابتدا مروری بر متون و مفاهیم و ابعاد عدالت آموزشی در محیط های دانشگاهی صورت گرفت. ابعاد اولیه در اختیار اعضای هیات علمی قرار گرفت. نظرات آنان اعمال و به نظرسنجی اولیه اضافه شد. در مرحله بعدی از آنان خواسته شد دیدگاه خود را در خصوص عدالت آموزشی در دانشگاه در مورد دانشجو مطرح نمایند. به این منظور مصاحبه های باز و نیمه ساختار با ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان صورت گرفت. مصاحبه ضبط و دست نویس و مطابق رویکرد کیفی تحلیل محتوا، آنالیز شد.

**نتایج:** مضامین برگرفته شده از این مطالعه نشان داد از دیدگاه اعضای هیات علمی پرستاری عدالت در محیط آموزشی برای دانشجویان زمانی محقق می شود که از طریق درون دادها و فرآیندهای جاری در محیط آموزشی، دانشجویان قادر باشند به پیامدها یا همان هدف غایی که اهداف علمی و آموزشی، اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی است، دست یابند. دسترسی دانشجو به استاد توانمند و علاقمند، دسترسی به امکانات و تجهیزات، رعایت قوانین و مقررات مطابق شان دانشجو، تربیت پرستار متبحر با اخلاق اسلامی که بتواند در رشد و شکوفایی فردی و اجتماعی موثر باشد به عنوان ابعاد عدالت آموزشی شناسایی شد.

**نتیجه گیری:** رسالت نهاد تعلیم و تربیت کشور آن است که برنامه های درسی و آموزشی خود را در رسیدن به این اهداف جهت دهی کند. حال این سوال مطرح است که چقدر این نهاد توانسته است زمینه لازم برای خود شکوفایی



habibehamadipour@gmail.com

**مقدمه:** درحالیکه قسمت اعظم دانش و مهارتی که در آینده مورد استفاده دانشجویان پزشکی قرار می‌گیرد در دوره آموزش بالینی کسب می‌شود، در بسیاری از نظام‌های آموزشی دانشجویان در دوره علوم پایه از محیط آموزشی بالینی دور نگاه داشته می‌شوند. این امر می‌تواند دانشجویان را از توجیه نسبت به آموزش پزشکی و محیط حرفه‌ای واقعی او در آینده دور نگاهدارد. در سالهای اخیر در نظام‌های آموزشی پزشکی یک تمایل جهانی برای برخورد دانشجویان با آموزش‌های بالینی در سالهای اول تحصیل به وجود آمده است. **روش کار:** این مقاله با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای، مقالات و جستجوی اینترنتی نوشته شده است

**نتایج:** مواجهه بالینی در سالهای اول تحصیل تاثیر بسزایی در افزایش رضایت از تحصیل، نگرش مثبت به حرفه پزشکی و انگیزه بیشتر شغلی و تحصیلی دانشجویان پزشکی داشته است. در یک مطالعه بعد از گذراندن دوره دانشجویان معتقد بودند که گذراندن این دوره سیر دوران تحصیل را برای آن‌ها شفافتر ساخته و خواسته آن‌ها را جهت تحصیل در رشته پزشکی تقویت نموده است. نتایج مطالعه دیگر نشان داد اجرای این دوره عامل انگیزش و جهت دهی به فراگیری دانشجویان در طول دوره تحصیل و ایجاد آگاهی از فرآیند حرفه‌ای است. مطالعه کریمی نشان داد که اجرای این دوره موجب افزایش انگیزه دانشجویان برای یادگیری و هدفمند شدن فعالیت‌های آموزشی آن‌ها و جهت گیری ذهن دانشجویان در رابطه با آینده شغلی آن‌ها خواهد شد و نیز می‌تواند در ایجاد برقراری ارتباط بین محتوای تئوریک علوم پایه و شناخت سلامت، بیماری موثر واقع شود. در مطالعه کجوری پیشنهاد گردید برنامه جامع عملیاتی در سطح وزارتخانه و دانشگاه‌ها به منظور گنجاندن این برنامه در آموزش پزشکی عمومی ارائه گردد. مطالعه لک تومیه کرده بود برنامه در نیمسال دوم سال اول برگزار گردد

**نتیجه گیری:** این دوره به دانشجویان کمکی کند در سالهای اول آموزش پزشکی، این دید را پیدا کنند که همزمان با مطالعه متون پایه علمی، مشکلات مطرح شده از طرف بیماران را نیز در ذهن داشته باشند و به صورت کاربردی و با دیدی فراتر از تئوری محض، مطالب را فرا گیرند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، مواجهه زودرس، محیط بالینی  
A-10-78-2

### میزان یادگیری و رضایت دانشجویان آموزش دیده بر بالین با مانکن و مولژ در معاینات زنان باردار (E)

زهرا سادات هاشمی، حسین شهدادی، مریم حیدری، ساره وایمندی

دانشگاه علوم پزشکی زابل  
zohreh@gmail.com

**مقدمه:** شناسایی مسائل موجود در آموزش بالینی دانشجویان و اقدام برای رفع و اصلاح آن موجب بهبودی دستیابی به اهداف آموزشی و تربیت افراد ماهر و ارتقای کیفیت خدمات مراقبتی می‌گردد. این پژوهش با هدف مقایسه ی آموزش معاینه زنان باردار و سمع صدای قلب جنین به روش بالینی و استفاده از مواد کمک آموزشی شامل (مانکن، مولژ و لوح فشرده) انجام شد

گروه مداخله و کنترل آمده است. این جدول نشان می‌دهد که تفاوت معنی داری بین نمره پیش آزمون دو گروه وجود نداشته است ( $P < 0.05$ ). اما تفاوت میانگین نمره پس آزمون در دو گروه برای هر دو پروسیجر معنی دار بوده است

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های عملی، پرستاری، ارزشیابی بالینی، DOPS  
A-10-52-2

### تاثیر برگزاری دوره مهارت‌های دانشگاهی بر ارزشیابی اساتید تبریز سال ۱۳۸۹ (E)

شاپور نادر فام، حکیمه حضرتی، حسن سلا میرنجبران

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی واحد ارزشیابی

**مقدمه:** در دانشگاه علوم پزشکی تبریز با توجه به پیشرفت‌های بسیار شگرف در مقوله آموزش علوم پزشکی لازم بود برای آشنایی اساتید محترم دوره‌هایی برگزار شود تا روش‌های آموزشی در صورت نیاز روش‌های آموزشی تغییر یابند لذا این پژوهش برای مقایسه تاثیر این دوره‌ها در روند کیفیت آموزش که به نوعی در امتیاز ارزشیابی آموزشی اساتید نمود پیدا می‌کند انجام گرفت.

**روش کار:** مطالعه از نوع تحلیلی - مقایسه‌ای می‌باشد که از مقایسه امتیاز ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید از نظر دانشجویان قبل و بعد از گذراندن دوره مهارت‌های دانشگاهی در دو دوره متوالی به دست آمده است. اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل و نتایج حاصله مورد بحث قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج زیر از تحلیل آماری انجام شده روی داده‌ها به دست آمده است که: میانگین امتیاز ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید از طریق پرسش از دانشجویان قبل از شرکت در دوره مهارت‌های دانشگاهی ۱۶/۲۳ با انحراف معیار ۱/۵۳ و همچنین میانگین امتیاز ارزشیابی کیفیت آموزشی اساتید بعد از شرکت در دوره مهارت‌های دانشگاهی ۱۶/۴۰ با انحراف معیار ۱/۷ به دست آمد که بر اساس آزمون تی جفتی ( $t = -92.5, df = 63, sig = 0.358$ ) تفاوت میانگین‌ها رد می‌شود.

**نتیجه گیری:** از این بررسی طبق تجزیه و تحلیل‌های فوق چنین می‌توان نتیجه گرفت که در حال حاضر تفاوت معنی داری بین میانگین امتیاز ارزشیابی کیفیت آموزشی قبل و بعد از گذراندن دوره مهارت‌های دانشگاهی وجود ندارد.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت، ارزشیابی، آموزش، دوره  
A-10-77-1

### مواجهه بالینی مقدماتی (E)

حبیبه احمدی پور

کرمان، دانشکده پزشکی



درس زبان انگلیسی دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گردید.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی- مقطعی پرسشنامه ای در ۴ حیطه مربوط به دانشجویان، درس، آموزش اساتید و استفاده از امکانات تنظیم گردید و بین دانشجویانی که کلیه درس زبان انگلیسی خود را گذرانده اند توزیع و توسط آنان تکمیل شد. داده ها با آمار توصیفی و مجذورکای در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج نشان می‌دهد که علل حذف، مردودی، اخذنمرات پایین درس به ترتیب عبارتند از: ۲۵/۵٪ مشکل بودن درس، ۲۲/۷٪ حجیم بودن درس، ۱۹٪ عدم مطالعه درس در طول ترم، ۱۶٪ نامناسب بودن روش تدریس، ۸٪ غیبت در کلاس بوده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه دانشجویان حجیم بودن برنامه، مشکل بودن درس و شیوه تدریس را در ضعف خود در درس انگلیسی که نهایتاً منجر به عدم علاقه آنان به این درس شده است را عنوان کرده اند پیشنهاد می‌گردد دروس ۴ واحدی به ۲ درس ۲ واحدی تقسیم شود در خصوص شیوه تدریس نیز اساتید با استفاده از نظر دانشجویان با شیوه های یادگیری آنان آشنا شوند و شیوه تدریس خود را مورد شیوه تدریس خود را مورد بازنگری قرار دهند.

**واژه‌های کلیدی:** حذف، مردودی، نمرات پایین، درس انگلیسی، دانشجو  
A-10-93-3

### بررسی گسترش آموزش پزشکی از راه دور و تاثیر آن در

#### افزایش بهره وری دانشگاه های علوم پزشکی (E)

**مهدی یوسفی،** عباس عظیمی خراسانی، غلامرضا مرادی حسین آباد، سمیه فضائلی، جواد هرویان شانديز

دانشگاه علوم پزشکی مشهد دانشکده پیراپزشکی گروه مدارک پزشکی و فناوری اطلاعات سلامت  
mehdiyousefy@gmail.com

**مقدمه:** مسئولین آموزشی دانشگاه ها جهت ارتقای کیفیت خدمات آموزش، همواره به دنبال روش هایی نوین در آموزش هستند. روشی که اخیرا به عنوان یکی از کاربردهای مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات مطرح شده، آموزش پزشکی از راه دور می‌باشد. اما همواره این سوال مطرح بوده است که آیا گسترش این روش آموزشی، ارتقای بهره وری دانشگاه های علوم پزشکی را در پی دارد؟ پاسخ به این سوال موضوعی است که مطالعه حاضر به آن پرداخته است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع کاربردی می‌باشد که به روش توصیفی و مقطعی انجام پذیرفته است. ابتدا با استفاده از منابع موجود، اینترنت، منابع کتابخانه ای، پژوهش های قبلی و گزارشات در دسترس، شاخص های بهره وری دانشگاه ها در حوزه آموزشی شناسایی گردید و در مرحله بعد این شاخص ها توسط ۱۰ کارشناس آموزش پزشکی مورد پایش اولیه قرار گرفتند و در نهایت ۴ نهاده و ۲ ستانده انتخاب شدند. در مرحله بعد تاثیر استفاده از

**روش کار:** در این پژوهش مداخله ای دانشجویان مامایی کارشناسی پیوسته دانشکده پرستاری و مامایی زابل (۵۰ نفر) شرکت و به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم شدند. هر دو گروه نحوه انجام معاینات را توسط یک فرد و بر اساس یک متن درسی دریافت کردند. سپس به طور همزمان، یک گروه به مرکز مهارت های دانشکده و یک گروه به مرکز بهداشتی درمانی حضرت رضا (ع) شهرستان زابل برده شدند و آموزش هر دو گروه توسط یک استاد و به مدت سه جلسه صورت گرفت. در مرکز مهارت ها دانشجویان گروه مورد ابتدا توسط لوح فشرده نحوه انجام معاینات را فراگرفتند و معاینه زنان باردار و نحوه شنیدن صدای قلب جنین را با استفاده از مانکن مخصوص که تعداد ضربان قلب و همچنین بلندی صدای ضربان قابل تنظیم بود، فرا می‌گرفتند. در گروه کنترل، دانشجویان بر روی مدججویان این معاینات را فرا می‌گرفتند. سپس دانشجویان گروه های مورد و شاهد مورد ارزیابی بالینی به روش آسکی قرار گرفتند سپس گروه های مورد و شاهد جای خود را عوض نموده و سه هفته پس از اتمام دوره کارورزی امتحان از دو گروه بعمل آمد. پس از آموزش از طریق آزمون و تکمیل چک لیست، مورد ارزیابی قرار گرفتند. فرم نظرخواهی و رضایت از نحوه آموزش توسط واحدهای پژوهش تکمیل گردید. نمرات دو گروه مقایسه شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون SPSS استفاده شد.

**نتایج:** میانگین نمرات مهارت دانشجویان دو گروه در مرحله اول پژوهش تفاوت آماری معنی داری را نشان داد. همچنین پس از پایان دوره هر چند میانگین نمرات دانشجویان در گروه مورد اندکی بالاتر بود اما این تفاوت از نظر آماری معنی دار نبود. ۹۸٪ دانشجویان اعلام نمودند که بهتر است ابتدا در مرکز مهارت ها، آموزش لازم را دریافت نمایند و بعد از آشنایی با نحوه معاینات و انجام آن در مرکز مهارت ها بر بالین مدججو حاضر شوند

**نتیجه گیری:** با توجه به محدودیت تعداد بیمار و فضای آموزشی بیمارستان ها و محدودیت معاینات مکرر بیمار و مسایل اخلاقی و گاهی عدم همکاری بیمار، بنظر می‌رسد استفاده از مانکن، مولژ و لوح های فشرده می‌تواند جایگزین حضور دانشجو بر بالین گردد.

**واژه‌های کلیدی:** میزان یادگیری - بالین - مانکن - مولژ - زنان باردار  
A-10-87-1

### بررسی علل ضعف دانشجویان در درس زبان انگلیسی

#### و تاثیر مداخله ی آزمایشگاه زبان دانشکده پیراپزشکی

#### بر یادگیری آنان (E)

دیقه شایق

شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
edc11@sums.ac.ir

**مقدمه:** ضعف دانشجویان در درس زبان انگلیسی که به صورت حذف و مردودی و نمرات پایین نمود می‌کند موجب تداخل برنامه درسی و تداخل ساعت امتحانات ترم های آینده، کاهش کارایی، اتلاف وقت، عقب افتادن دانشجو از همکلاس خود و در نهایت طولانی شدن مدت تحصیل و در مواردی ترک تحصیل می‌گردد. این پژوهش با هدف بررسی علل ضعف دانشجویان در



جواد کجوری، آیدا دوستکام، محمد رضا دهقانی، صدیقه ابراهیمی، میترا امینی، لیلیا بذرافکن، فرهاد لطفی

شیراز مرکز توسعه  
aidoostkam@yahoo.com

**مقدمه:** میل در رشته پزشکی می‌تواند بسیار لذت بخش و یا همراه با تنش ها و استرس های متفاوت باشد. تماس زودرس با محیط بالینی به عنوان یکی از راهکارهای کاهش تنش حرفه ای، افزایش انگیزه دانشجویان و تسهیل در انتقال دانشجویان به محیط بالینی مطرح شده است همچنین این برنامه دانشجویان را در برخورد با بیماران مطمئن تر نموده و بالاخره آگاهی ایشان را نسبت به خود و دیگران افزایش می‌دهد. هدف این مطالعه با هدف بررسی کیفیت و دیدگاه دانشجویان در خصوص لزوم اجرای برنامه تماس زودرس با بیمار در بین دانشجویان پزشکی شیراز انجام گرفت.

**روش کار:** تعداد ۹۶ نفر از دانشجویان علوم پزشکی ورودی سال ۸۹ در ابتدای نیمسال اول تحصیلی در این برنامه شرکت نمودند. در این برنامه بعد از جلسه توجیهی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، اهداف رشته پزشکی، مسئولیت های یک پزشک در قبال بیمار و جامعه و اهمیت یادگیری علوم رفتاری و اجتماعی شرح داده شد و سپس دانشجویان به گروه های جداگانه تقسیم شده و همراه با سرگروهها به بیمارستان های آموزشی برده شدند و پرسشنامه مربوطه در انتهای برنامه تکمیل گردید.

**نتایج:** تعداد ۹۶ دانشجو در مطالعه شرکت نمودند و در پاسخ به سوالات مربوطه در مورد کیفیت اجرای برنامه تماس زودرس با بیمار نظرات خود را به شرح زیر اعلام کردند. ۸۱٪ دانشجویان برنامه تماس زودرس را در ایجاد نگرش جدید نسبت به رشته پزشکی بسیار مؤثر ارزیابی کردند. ۴۴٪ اجرای این برنامه را عاملی جهت افزایش علاقه نسبت به رشته تحصیلی و ۲۱٪ افزایش حس مسئولیت پذیری عنوان نمودند. در مجموع دانشجویان برنامه را به طور کلی بسیار خوب ارزیابی کردند و آن را در افزایش آشنایی با محیط کار و ایجاد وجدان کاری بسیار مؤثر برشمردند

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد تجربه تماس زودرس در دانشجویان باعث توسعه نگرش احساس همدردی با بیمار شده، دانشجویان را نسبت به جنبه های روانی و اجتماعی و زندگی واقعی مردم آگاه می‌کند، نگرش و خودآگاهی ایشان را نسبت به مطالعات دروسشان افزایش داده و باعث ایجاد حسن اطمینان بیشتر در برخورد با بیماران می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** تماس زودرس با بیمار، پزشکی عمومی، برنامه ادغام  
A-10-209-1

### تعیین ویژگی های سرپرستار اثربخش از دیدگاه سرپرستاران و دانشجویان کارآموزی در عرصه مدیریت: تحقیق کیفی (E)

مهسا خدایاریان، زهره رزاق زاده، حمیده ذاکر، مریم زمانی زاده

m\_khodayarian@yahoo.com

**مقدمه:** سرپرستار به عنوان مدیر بلافاصل پرستاران مسئولیت مدیریت مراقبت را برعهده دارد و از طریق اصول مدیریت ورهبری می‌تواند از اختلال

آموزش پزشکی از راه دور در میزان شاخص های بهره وری به صورت مطالعه کتابخانه ای و مصاحبه با کارشناسان آموزشی مورد بررسی قرار گرفت  
**نتایج:** نتایجی حاصل از پانل نخبگان حاکی از آن است که با پیاده سازی آموزش پزشکی از راه دور، نهاده تعداد هیات علمی به دانشجویان و سرانه بودجه آموزشی برای هر دانشجو با توجه به افزایش تعداد دانشجویان در سیستم پزشکی از راه دور کاهش می‌یابد و طبق نظرات کارشناسان تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی و تعداد کل دانشجویان مشغول به تحصیل افزایش پیدا می‌کنند. در زمینه شاخصهای ستانده نیز، نتایج نشان داد که تعداد دانشجویان پذیرفته شده در مقاطع بالاتر به فارغ التحصیلان در مقطع فعلی وابستگی زیادی به کیفیت نرم افزاری و سخت افزاری آموزش پزشکی از راه دور دارد. اما در زمینه ستانده های دیگر مانند امتیاز پژوهشی می‌توان با توجه به افزایش ظرفیت پذیرش دانشجویان و فرصت بیشتر اساتید برای مطالعه و پژوهش، انتظار افزایش حجم تولیدات علمی را داشت.

**نتیجه گیری:** امروزه با توجه به روند گسترش فناوری های اطلاعات و ارتباطات در آموزش، دانشگاه ها ن می‌توانند آموزش الکترونیکی از راه دور را نادیده بگیرند، اما از آنجا که آموزش از راه دور از یک فلسفه متمایز آموزشی برخوردار می‌باشد و با توجه به نیاز ضروری برخی از رشته های پزشکی به آموزش حضوری، همواره باید با احتیاط توسعه این نوع آموزش را در دانشگاه های علوم پزشکی دنبال کرد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی از راه دور، بهره وری، دانشگاه های علوم پزشکی  
A-10-108-3

### عوامل مؤثر بر مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (E)

معصومه دل آرام

شهرکرد، رحمتیه، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
masoumehdelaram@yahoo.com

**مقدمه:** افت تحصیلی و مشروط شدن دانشجویان یکی از مشکلات عمده مراکز آموزش عالی کشور است. مطالعه حاضر به منظور تعیین عوامل مؤثر بر مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد انجام شد.

**روش کار:** در این پژوهش مقطعی ۳۱۰ نفر از دانشجویان رشته های مختلف تحصیلی شرکت داشته و ۱۰۱ نفر از دانشجویانی که حد اقل سابقه یک ترم مشروطی داشتند با ۲۰۹ دانشجویی که سابقه ای از مشروطی نداشتند، از نظر بعضی عوامل مورد مقایسه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل مشاهده مستقیم پرونده های آموزشی و استفاده از پرسشنامه بود.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: افت تحصیلی، عوامل مؤثر، دانشجویان  
A-10-90-1

### بررسی نظرات دانشجویان پزشکی ورودی مهر ۱۳۸۹ در مورد کیفیت اجرای برنامه تماس زودرس با بیمار (E)



به روش PBL بر افزایش انگیزه و یادگیری از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی بر روی شصت نفر از دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی که تئوری اطفال را می‌گذرانیدند در سه دوره پیپای انجام شد. در ابتدای دوره، کارگاه آموزش L PB برای دانشجویان گذاشته شد و تفاوت این روش تدریس با روش سنتی و مزایای آن برای دانشجویان شرح داده شد. در طول دوره قبل از هر جلسه تدریس، موضوع تدریس به صورت یک case بالینی در اختیار دانشجویان قرار می‌گرفت و در پایان آن سئوالاتی مطرح شده بود. دانشجویان به صورت گروه‌های ۴-۵ نفره قبل از کلاس مطالب مورد نظر را جمع‌آوری نموده و در جلسه تدریس هر یک از موضوعات آموزشی مورد بحث و تبادل نظر گروهی قرار می‌گرفت و نکات کلیدی توسط استاد توضیح داده می‌شد و در پایان کلاس جمع‌بندی از مطالب مورد بحث انجام می‌شد. با توجه به اینکه سایر کلاسهای تئوری دانشجویان همچنان به روش سنتی تدریس می‌شد، دانشجویان می‌توانستند مقایسه خوبی بین نتایج و بازده این روش نسبت به روش مرسوم داشته باشند. در پایان هر ترم تحصیلی پرسشنامه‌هایی که شامل سوالات دیدگاه دانشجویان در مورد این روش بود، در بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل توسط دانشجویان، جمع‌آوری و تحلیل گردید.

**نتایج:** از شصت نفر از دانشجویان مورد بررسی، ۷۵٪ دانشجویان با این دیدگاه که در این روش (در مقابل روش کلاسیک) تفهیم مطالب درسی بسیار بهتر است، موافق (یا کاملاً موافق) بودند. ۸۰٪ دانشجویان موافق این بودند که این روش باعث افزایش انگیزه دانشجویان در فراگیری درس می‌شود. ۷۵٪ اظهار داشتند که در این روش درک مفاهیم بالینی بیشتر است. ۹۵٪ دانشجویان موافق این نظر بودند که این روش سبب افزایش تفکر و بحث گروهی داخل کلاس (و هم چنین رابطه صمیمی‌تر بین استاد و دانشجو) می‌شود. ۸۵٪ دانشجویان با این نظر که تدریس با این روش موجب اتلاف وقت دانشجو می‌شود، مخالف (یا کاملاً مخالف) بودند. ۶۵٪ دانشجویان با این نظر که در این روش فقط مطالب محوله به خودم را خواندم و بقیه مطالب بیگانه‌ام، مخالف بودند. ۷۵٪ دانشجویان موافق این بودند که این روش برای دروس دیگر هم یادگیری را آسان می‌کند. ۳۵٪ آنان با این باور که به دلیل سرو و صدای ناشی از اجرا، این روش، متوجه مطالب نمی‌شوم، مخالف بودند.

**نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج، به کارگیری روش PBL در تدریس درس تئوری قلب کودکان دوره پزشکی عمومی، بسیاری از اهداف آموزشی مورد نظر (از جمله، تفهیم بهتر مطالب درسی، افزایش انگیزه جهت فراگیری درس، درک بهتر مفاهیم بالینی، افزایش تفکر و بحث گروهی داخل کلاس، رابطه صمیمی‌تر استاد و دانشجو) را محقق می‌سازد. لذا به کارگیری آن، برای حصول به تربیت نیروهای با کیفیت بیشتر، توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، روش PBL  
A-10-124-2

**اثر روش تدریس مشارکتی تغییر یافته و سخنرانی بر انگیزه و عملکرد تحصیلی (E)**

در کارها جلوگیری کند. پژوهش با هدف تعیین ویژگی‌های سرپرستار از دیدگاه دانشجویان کارآموزی در عرصه مدیریت و سرپرستاران در سال ۱۳۸۹ انجام شد. روش کار: روش پژوهش کیفی بوده که با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۰ دانشجوی پرستاری در طول کارآموزی در عرصه مدیریت و ۱۰ سرپرستار در بخشهای مختلف بیمارستان‌های آموزشی شهر یزد انجام شد. نمونه‌گیری به صورت هدفمند تا مرحله اشباع اطلاعاتی ادامه یافت. حیطه سوالات مصاحبه شامل ویژگیها و صلاحیت سرپرستار، ملاک انتخاب سرپرستار، اثربخش بودن سرپرستار، ارتباط وی با پزشکی باشد

**نتایج:** طبق بیانات شرکت‌کنندگان در پژوهش مهمترین ویژگی‌های یک سرپرستار خوب عبارتند از ویژگی علمی، شخصیتی، مدیریتی. از نظر ارتباط وی با پزشک ویژگی‌هایی مانند تذکر دادن خطاهای پزشکی و انجام به موقع ویزیت اهمیت دارند و در مورد ارتباط سرپرستار با دانشجویان کارورز مدیریت قرار دادن تجربیات مثبت و منفی خود در اختیار دانشجو، آموزش‌های مدیریت و رهبری، نظارت بالینی و ارتباطات حرفه‌ای از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. شرکت‌کنندگان در پژوهش بر رفتارهای حمایتی سرپرستار در ابعاد مختلف تأکید نمودند

**نتیجه‌گیری:** سرپرستار علاوه بر علم مدیریت باید از نظر اخلاقی نیز نمونه باشد و در شرایط مختلف کاری توانایی برخورد مناسب با مسائل را داشته باشد و بتواند بهترین تصمیم را اتخاذ کند. مدیریت بحران، ابراز رفتارهای حمایتی، برقراری ارتباطات حرفه‌ای با اعضای تیم درمان روی اثربخشی عملکرد سرپرستار تأثیر می‌گذارد. سرپرستارانی با توان مدیریتی بالا باعث تضمین کیفیت مراقبتهای پرستاری و ارتقا حرفه‌ای می‌گردند لذا توانمندسازی آنان باید سرلوحه برنامه‌های آموزش مدیریت پرستاری قرار بگیرد.

**واژه‌های کلیدی:** سرپرستار، دانشجوی کارآموزی در عرصه مدیریت  
A-10-221-3

### بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در تدریس درس تئوری قلب کودکان به روش PBL (E)

ساناز قشقای، سمیرا مهرعلیزاده، رهب قربانی، نیرالسادات سیدحسینی

دانشگاه علوم پزشکی سمنان  
sanaz\_1368md@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری براساس طرح مسئله (PBL= Learning Based- Problem) یکی از مهمترین پیشرفت‌ها در بهبود مهارت‌های آموزشی در سال‌های پایانی قرن بیستم است. شواهد جمع‌آوری شده به مدت ۳۰ سال بیانگر آن است که این روش مشوق یادگیری موثر و خودمحور، کار تیمی و فهمیدن به جای حفظ کردن می‌باشد و دانشجو و استاد هر دو از این شیوه لذت می‌برند. در این روش دانشجویان در همان ابتدا با دنیای واقعی تجارب بالینی آشنا می‌شوند و مهارت‌های حرفه‌ای آنان ارتقا می‌یابد. هر چند امروزه در اکثر دانشگاه‌های دنیا PBL جایگزین تدریس سنتی شده است ولی هنوز چالش‌های زیادی در جایگزینی این روش نوین با روش‌های رایج سنتی وجود دارد. هدف از این مطالعه تعیین میزان اثر بخشی تدریس درس تئوری قلب کودکان





ابراهیم فلاحی، شیرین قاضی

گره تغذیه، دانشکده بهداشت و تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی لرستان

falhi.e@lums.ac.ir

**مقدمه:** با وجود انگیزه، دانش و اعتماد به نفس معلمان به نفس معلمان تسهیل یادگیری و استفاده صحیح از روش تدریس بریاد دادن و یادگیری موفق تاثیر بسزائی دارد هدف مقایسه اثر روش تغییر یافته طرح کارایی تیمبا سخنرانی بر عملکرد تحصیلی و رضایتمندی دانشجویان کارشناسی تغذیه در درس رژیم درمانی است.

**روش کار:** این مطالعه به مداخله ای بر روی دانشجویان ترم ۵ رشته تغذیه (۱۴ نفر) دانشگاه علوم پزشکی لرستان در درس رژیم درمانی ۱ در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام شد. ابتدا پرسشنامه ی انگیزه حضور در کلاس از نظر پایایی و روایی مورد تایید قرار گرفت. آلفای کرونباخ ۰/۹۶ بود. در ۱۱ ابان ۸ جلسه اول تدریس به روش مشارکتی از نوع طرح کارایی تیم ( تغییر یافته ) و ۸ جلسه بعدی که به روش معمول سخنرانی انجام گرفت، پرسشنامه انگیزه تکمیل و نمره امتحان (۷/۵ نمره) که به صورت چهار گزینه ای برگزار شد ثبت گردید. با توجه به اینکه توزیه داده ها نرمال بود از t-test جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد.

**نتایج:** میانگین امتیاز حضور در کلاس در گروه مشارکتی و سخنرانی به ترتیب  $49.1 \pm 7.6$  و  $32.6 \pm 7.1$  بود (P=0.001). میانگین و انحراف معیار نمره کسب شده  $5.9 \pm 1.1$  و  $5.7 \pm 0.9$  بود که از نظر آماری معنی دار نبود.

**نتیجه گیری:** روش تدریس مشارکتی انگیزه بیشتری برای حضور در کلاس نسبت به روش سخنرانی ایجاد می کند.

**واژه های کلیدی:** روش تدریس، طرح کارایی تیم، سخنرانی، انگیزه، عملکرد تحصیلی

A-10-236-2

### بازنگری در مباحث مطرح شده از طرف وزارت بهداشت در

### مورد درس تئوری عفونی جهت دانشجویان پزشکی (E)

نازنین ضیاء، شیخ الاسلامی، حسن کرمی میزیدی، علی عربشاهی، فرهاد ایران منش، گیسو حاتمی

دانشگاه علوم پزشکی قم

n\_sheikhholeslam@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اهمیت بیماری های نوپدید و نیز بیماری های شایع عفونی لازم است همواره آموزش دروس عفونی به صورت پویا و کاربردی باشد. این مطالعه در صدد ایجاد تغییرات کاربردی در مباحث و ساعات تخصیص داده شده درس تئوری عفونی جهت ارائه پیشنهاد به وزارت بهداشت میباشد.

**روش کار:** نظر خواهی از ۲۵ نفر اعضای هیات علمی عفونی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان و قم و تهران و بوشهر و کرمان در مورد مباحث تئوری بعمل آمد. نظر خواهی به صورت پرسشنامه بود که در آنها در مورد حذف و اضافه

کردن بعضی از مباحث عفونی، تخصیص ساعات مناسب به هر درس و پیشنهادات و انتقادات سنجیده و نظرات جمع بندی شد.

**نتایج:** اکثر اعضای هیات علمی معتقد به افزایش ساعات مربوط به مباحث مربوط به باسیل های گرم منفی، شوک سپتیک، کوکسی های گرم منفی و مثبت و عفونتهای پروتوزوئی بودند. اکثرا معتقد بودند که مباحثی چون ایمنوپاتولوژی سل و تریکومونا و جذام و آبله و راکی ماتین حذف شود. ایدز حتما بحث شود. برای عفونت ادراری، سلولیت، پنومونی، آندوکاردیت، هپاتیت، آنسفالیت و مننژیت به عنوان سندرهای کلینیکی مهم چند ساعت در نظر گرفته شود. بحث و نتیجه گیری: جهت پویاتر کردن آموزش بهتر است یکسری تغییرات کاربردی در مباحث و ساعات تخصیص داده شده به مباحث تئوری عفونی دانشجویان پزشکی از سوی وزارتخانه اعمال شود.

کلمات کلیدی: آموزش-عفونی-رفسنجان

**واژه های کلیدی:** آموزش، عفونی، رفسنجان

A-10-249-5

### تاثیر آموزش به شیوه گروه کوچک بر الکترولیت های سرم در

### بیماران همودیالیزی (E)

خدایار عشوندی، ملیحه آدینه فتح آبادی، غلامحسین فلاحی نیا، فرحناز دادرس، حسین محبوب

همدان، روبروی پارک مردم مرکز مراقبتهای مادر و کودک دانشگاه علوم پزشکی همدان

oshvandi2004@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مشکلات مهم و شایع بیماران همودیالیزی اختلالات الکترولیتی است. بسیاری از بیماران آگاهی کاملی از محدودیت مصرف رژیم غذایی ندارند. آموزش به شیوه گروه کوچک ابزاری قدرتمند برای تصحیح رفتارها و ارتقا توانایی، دانش و آگاهی بیماران برای عملکرد صحیح میباشد. هدف: تعیین تاثیر آموزش به شیوه گروه کوچک بر میزان الکترولیت های سرم بیماران همودیالیزی

**روش کار:** این مطالعه نیمه تجربی با شرکت ۴۲ بیمار انجام شد. قبل از آموزش، میزان الکترولیتها ثبت شد. سپس آموزش گروهی طی ۴ جلسه ارائه گردید. یک هفته و یکماه پس از آموزش مجدداً الکترولیتها اندازه گیری شد **نتایج:** میانگین سدیم قبل، یک هفته و یک ماه بعد از آموزش به ترتیب  $137.21$ ،  $135.81$  و  $134.95$  میلی اکی والان بر لیتر بود که اختلاف معناداری نبوده، میانگین پتاسیم سرم قبل، یک هفته و یک ماه بعد از آموزش به ترتیب  $5.16$ ،  $4.96$  و  $4.99$  میلی اکی والان بر لیتر بود که در یک هفته بعد از آموزش تغییرات معنادار بوده ( $P < 0.05$ ) اما در یک ماه بعد از آموزش کاهش معناداری نداشته است. میانگین کلسیم قبل، یک هفته و یک ماه بعد از آموزش به ترتیب  $8.76$ ،  $9.25$  و  $9.58$  میلی گرم بر دسی لیتر بود که تغییرات معنادار بوده است ( $P < 0.05$ ). میانگین فسفر قبل، یک هفته و یک ماه بعد از آموزش به ترتیب  $5.15$ ،  $4.45$  و  $4.60$  میلی گرم بر دسی لیتر بود که این تغییرات معنادار بوده است ( $P < 0.05$ ).



**نتیجه‌گیری:** آموزش به شیوه گروه کوچک باعث کاهش اختلالات پتاسیم، سفر و کلسیم در بیماران همودیالیزی می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، گروه کوچک، الکترولیت‌های سرم، همودیالیز  
A-10-203-1

### نظر دانشجویان از تغییر ساختار آموزش پزشکی عمومی (E)

نفیسه ظفرقندی، علی دواتی، مرضیه قورچیان

تهران

nafiseh\_zafar@yahoo.com

**مقدمه:** برای آنکه نظام آموزشی در شرایط مناسب و تاثیر گذار قرار گیرد باید میان رشته های پزشکی و سایر علوم ارتباط بیشتری برقرار نمود و سرعت تغییرات در نظام سلامت و نیاز های جامعه، بازنگری در آموزش پزشکی را ضروری نموده است. لذا این پژوهش با هدف نظر سنجی از دانشجویان در خصوص ساختار آموزش پزشکی عمومی در دانشکده پزشکی شاهد صورت پذیرفت.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی با جنبه های توصیفی و تحلیلی بود که در سال ۱۳۸۷ بر روی ۸۳ نفر از دانشجویان پزشکی صورت پذیرفت. اطلاعات با کمک پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری گردید و دانشجویان به صورت تصادفی وارد مطالعه شدند. داده ها با کمک نرم افزار آماری SPSS و آزمون کای دو تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سن افراد ۲۵±۳ سال بود ۳۹/۸ درصد افراد متأهل بودند. ۱۰۰ درصد نمونه ها تغییر در ساختار آموزش پزشکی عمومی را لازم دانسته و ۷۶/۶ درصد آنان از تغییرات برنامه آموزش پزشکی عمومی در دانشگاه شهید بهشتی اطلاع داشتند. افزایش مقطع تحصیلی دانشجویان با احساس نیاز برای تغییر در ساختار آموزش پزشکی، ارتباط معنی داری داشت

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه : آموزش پزشکی عمومی - آموزش - ساختار  
A-10-250-2

### بررسی سطح مدیریت دانش پرستل کادر درمان در بیمارستان آموزشی شهر رشت ۱۳۸۸ (E).

طاهره السادات خوش نظر، محمدعلی حسینی، شکوفه احمدی

عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری مامایی شهید بهشتی رشت

com.yahoo@mahmaimy

**مقدمه:** مدیریت دانش به یک موضوع مهم و حیاتی برای بقای سازمان ها تبدیل شده است و با توجه به جایگاه بیمارستان ها به عنوان پایه های اصلی سلامت جامعه توجه به دستیابی به جدیدترین دستاوردهای علمی و پژوهشی و استقرار مدیریت دانش در نظام سلامت، اهمیت بیشتری پیدا کرده است. از اینرو این پژوهش با هدف تعیین سطح مدیریت دانش در بیمارستان آموزشی درمانی رازی شهر رشت در سال ۱۳۸۸ انجام گردید.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است. ۸۲ نفر از کادر درمانی (پزشک و پرستار) شاغل در بیمارستان با روش نمونه مبتنی بر هدف انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه مدیریت دانش سازمانی مبتنی بر مدل پروبست جهت جمع آوری داده ها استفاده گردید. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی محتوایی و صوری با نظر ۱۰ تن از اساتید استفاده شد و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی و مقدار ۰/۸۱ محاسبه گردید. میانگین مدیریت دانش در این پرسشنامه ۹۲ بوده و بالاتر از آن وضعیت مطلوب و پایین تر، وضعیت نامطلوب تلقی گردیده است. پس از تکمیل پرسشنامه ها، داده ها از طریق نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصل نشان داد حداقل تا حداکثر نمرات بین ۱۳۲-۲۴۴ بوده و میانگین کل مدیریت دانش در بیمارستان ۱۸۵ محاسبه گردیده است، که نشان می‌دهد وضعیت مدیریت دانش از دید کادر درمان در وضعیت مطلوبی بوده است. همچنین در بررسی کادر درمان تفاوت آماری معنی داری بین نظرات پزشکان ( میانگین ۱۸۷ ) و پرستاران ( میانگین ۱۸۵ ) وجود نداشته است. کمترین امتیاز سوالات مربوط به وقتی کارکنان به اطلاعات نیاز دارند تا چه حد در اختیارشان قرار می‌گیرد و بیشترین امتیازات مربوط به سوال برای امتیاز بیشتر به چه میزان تجاربتان را بازنگری می‌کنید؟ بوده است.

**نتیجه گیری:** در مجموع نتایج این پژوهش نشان داد سطح مدیریت دانش بر اساس خود ارزیابی کادر درمان در سطح نسبتاً مطلوبی بوده است. و افراد بیشتر به تجارب بالینی خود مراجعه نموده و بر دانش غیر ضمنی تاکید بیشتری داشته اند. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد مدیران می‌بایست سطح دسترسی کارکنان به اطلاعات مورد نیاز را ارتقا بخشند.

**واژه‌های کلیدی:** مدیریت دانش، سازمان، دانش  
A-10-121-1

### بررسی میزان آگاهی دانشجویان پزشکی از وظایف آموزشی -

درمانی خود به عنوان دانشجوی پزشکی در بخش های

بیمارستانی شهر شیراز (E)

میترا خادم الحسینی، زینب خادم الحسینی

شیراز

mkhadem@sums.ac.ir

**مقدمه:** یکی از دغدغه های مهم دانشجویان پزشکی پس از پایان دوره علوم پایه و ورود به بیمارستان و شروع کارآموزی و کارورزی در زمینه ی چگونگی انجام وظایف محوله ی آموزشی، درمانی و مهارتی دانشجویان در بخش های مختلف می‌باشد. علی رغم تهیه و تنظیم آیین نامه هایی نه چندان قاطع و واضح، هنوز در این زمینه بین کادر مختلف درمان، دانشجویان پزشکی و رزیدنت های بخش ها اختلاف نظر وجود دارد و این مسأله گاه منجر به ایجاد مشکلاتی در فضای آموزشی درمانی حاکم بر بیمارستان ها و ضربه به روابط دوستانه ی کادر درمان و دانشجویان شده و موجب متشنج شدن اوضاع می‌گردد. آنچه مسلم است این است که هرگاه وحدت عمل و همکاری بین پزشکان، دانشجویان و پرستاران وجود داشته باشد، بیماران در فضایی سالم



همچنین اطلاع رسانی دقیق آن به تمامی گروه های کادر درمان، می‌طلبد. همچنین با توجه به این که بیشترین ابهام ها در انجام وظایف در حیطه درمانی و در بخش های داخلی و اطفال و در انجام پروسیجر هایی مثل sample گیری و پیگیری کارهای بیماران می‌باشد لذا بررسی های بیشتر جهت رفع ابهام ها لازم است. آنچه در این پژوهش چشمگیر است وجود بیشترین بحث و کشمکش در این زمینه بین دانشجویان پزشکی و کادر پرستاری در انجام خدمات می‌باشد که قطعاً وجود فضای نا آرام و متشنج نه به نفع بیمار، و نه به نفع آموزش در بیمارستان های آموزشی \_ درمانی می‌باشد. اگر چه هر بخش جهت شفاف سازی وظایف و اهداف اقدام به تهیه ی book log هایی نموده است، اما اکثر دانشجویان آن ها را مفید نمی‌دانند که این امر یا به علت تنظیم آن ها بر پایه ی آمارهای غلط است یا به دلیل نبود یک آیین نامه ی واحد و قاطع این امر نیز تحت الشعاع قرار گرفته است.

**واژه‌های کلیدی:** شرح وظایف، دانشجویان پزشکی، کادر درمان

A-10-320-1

### یادگیری مبتنی بر شواهد در آموزش بالینی دانشجویان

#### پرستاری (E)

زهرا عابدینی

**مقدمه:** تغییر در برنامه های آموزشی و ترغیب دانشجویان به روش های دقیق و به روز نمودن اطلاعات برای ارتقاء دانش و مهارت آنان از اولویت های آموزش به شمار می‌رود. آموزش بالینی مبتنی بر شواهد در دانشجویان دو دهه اخیر مورد توجه قرار گرفته است. این شیوه باعث ارتقاء وضعیت مراقبت از بیمار، کاهش هزینه ها، جلب اعتماد و رضایت بیمار و توانمندی دانشجویان می‌شود. هدف از این مطالعه تعیین تجارب دانشجویان از یادگیری مبتنی بر شواهد در آموزش بالینی بود.

**روش کار:** در این مطالعه کیفی ۱۸ دانشجوی پرستاری به بررسی وضعیت بیماران پرداخته و نیاز ها و یا مشکلات بالینی را استخراج نمودند. سپس با جمع آوری اطلاعات و شواهد در صدد حل مشکلات برآمده و ضمن به کارگیری نتایج و ارزیابی برآیندها در آخرین هفته کارآموزی نتایج کار خود را برای گروه شرح دادند. جمع آوری داده ها با استفاده از روش مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته در آخرین هفته فعالیت دانشجویان انجام شد. برای تحلیل داده ها از روش کدگذاری استفاده شد.

**نتایج:** کاربرد آموزش به روش مبتنی بر شواهد با افزایش انگیزه و علاقمندی برای یادگیری، تقویت مهارت های تفکر انتقادی، احساس توانمندی و کارآمدی و پویایی همراه است

**نتیجه گیری:** با توجه به تاثیر روش مبتنی بر شواهد در تقویت مکانیزمهای یادگیری کاربرد آن در دروس رشته و الحاق این شیوه به کوریکولوم آموزشی پرستاری توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مبتنی بر شواهد، آموزش بالینی، دانشجویان،

پرستاری

A-10-338-1

و توأم با آرامش از خدمات لازم بهره می‌گیرند، اما وجود اختلاف در این زمینه بیشترین آسیب را متوجه بیماران می‌سازد. در این پژوهش سعی شده است، آگاهی دانشجویان از وظایف خویش و آیین نامه های موجود سنجیده شده تا با شناخت بخش ها و پروسیجر هایی که بیشترین ابهام در آن ها وجود دارد و همچنین بررسی اختلافات بین بیشترین گروه های درگیر جهت رفع نواقص موجود اقدام نمود.

**روش کار:** جمع آوری داده ها در این پژوهش از طریق پرسشنامه ی که توسط دانشجویان رشته پزشکی در مقاطع مختلف، شامل دوره های علوم پایه و بالینی، تکمیل گردید، صورت گرفته است. تنظیم پرسشنامه ها بر اساس نقش بستن یک سوال کلی و به دنبال آن سوالات جزئی تر، در ذهن محققین بوده است، و آن سوال کلی اینست که آیا دانشجویان پزشکی در هنگام ورود به بخش های بیمارستانی از وظایف آموزشی، درمانی خود آگاه هستند یا خیر حجم نمونه شامل ۱۰۰ نفر از دانشجویان رشته پزشکی در مقاطع مختلف تحصیلی اعم از علوم پایه و بالینی از دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌باشد که به صورت تصادفی و داوطلبانه وارد مطالعه شدند.

**نتایج:** حجم نمونه شامل ۴۰٪ مذکر و ۶۰٪ مونث می‌باشد. ۴۴/۴٪ از دانشجویان از وظایف آموزشی، درمانی خود هنگام ورود به بخش آگاه هستند و ۵۳/۳٪ ابراز بی اطلاعی می‌نمایند و ۱۵/۶٪ نیز آن را تا حدودی اعلام می‌کنند. ۵۳/۳٪ منبع اطلاعاتی خود را دانشجویان سال های بالاتر و رزیدنت بخش، ۱۷/۸٪ اساتید بخش، ۱۵/۶٪ پرسنل و پرستاران، ۱۳/۳٪ آن را به شکل مکتوب اما در بخش نصب نشده، و ۲/۲٪ مکتوب و در بخش نصب شده معرفی می‌کنند. ۴۸/۹٪ بیشترین ابهام را در حیطه وظایف درمانی، ۲۲/۲٪ در حیطه آموزشی بیان می‌دارند. ۲۴/۴٪ بیشترین ابهام را در انجام وظایف در بخش های داخلی، ۲۴/۴٪ اطفال، ۶/۷٪ جراحی و ۶/۷٪ نیز زنان اعلام می‌کنند. ۲۰٪ از دانشجویان معتقدند بیشترین بحث و کشمکش در بخش های اطفال، ۱۱/۱٪ داخلی، ۶/۷٪ زنان، ۲/۲٪ جراحی و ۲/۲٪ اتفاقات در این زمینه که انجام خدمات آموزشی، درمانی وظیفه کیست، می‌باشد. ۵۳/۳٪ از آن ها بیان می‌کنند که بیشترین بحث و کشمکش را در انجام کارها با گروه پرستاران، ۱۵/۶٪ با رزیدنت بخش، ۱۳/۳٪ با استیودنت، ۱۱/۱٪ با اساتید، ۸/۹٪ با اکسترن، ۴/۴٪ با اینترن، ۲/۲٪ با رزیدنت ارشد، داشته اند. ۱۷/۸٪ از آن ها در sample گیری، ۱۳/۳٪ پیگیری کارهای بیمار، ۸/۹٪ در گذاشتن فولی، ۶/۷٪ در عوض کردن پانسمان، ۴/۴٪ همراهی بیمار به عنوان پزشک در انجام پروسیجر های مختلف، ۴/۴٪ در نوشتن درخواست، ۲/۲٪ در گذاشتن NG، نوشتن Tshee Green و انجام LP، بیشترین ابهام را داشته اند. ۶۸/۹٪ از آن ها بیان کردند که اگر انجام یک پروسیجر از وظایف آن ها نباشد آن را انجام می‌دهند که بیشتر آن ها (۲۴/۴٪) در درجه اول علت این امر را کمک به بیمار و جلوگیری از به تعویق افتادن کارهای وی و سپس در درجات بعدی ۱۱/۱٪ یادگیری و آموزش، ۶/۷٪ اجبار و... می‌دانند. ۲۸/۹٪ پروسیجر را انجام نمی‌دهند که بیشترین علت آن را نبودن وظیفه آن ها بیان می‌کنند. ۶۲/۲٪ از آن ها log book های ارائه شده توسط بخش ها رابه میزان کم در رفع ابهام ها موثر می‌دانند.

**نتیجه گیری:** با توجه به پژوهش حاضر به این نتایج می‌رسیم که اکثر دانشجویان هنگام ورود به بیمارستان از وظایف خود به عنوان دانشجو مطلع نیستند و منابع اطلاعاتی آن ها دانشجویان سال های بالاتر می‌باشند که این امر تلاش بیشتر مسئولین را در زمینه ی تنظیم آیین نامه های شفاف و



کمک کننده است. در این مطالعه نظر آزمون شوندگان و آزمون گیرندگان در مورد روایی آزمون بالینی ساختارمند عینی بررسی شد.

**روش کار:** جدول مشخصات OSCE انتهای دوره کارآموزی بخش داخلی، شامل ۴ مهارت (اخذ شرح حال، معاینه فیزیکی، مهارت های عملی و آموزش به بیمار) در قالب ۱۷ ایستگاه و با تکیه بر بایدهای یادگیری دوره کارآموزی تدوین شد. از دستیاران سنیور تخصصی داخلی برای نظارت بر عملکرد دانشجویان در طول آزمون استفاده شد. در انتهای آزمون نظر طراحان آزمون، آزمون شوندگان و ناظرین آزمون درباره لزوم آموزش ۴ مهارت، در یک مقیاس لیکرت ۵ امتیازی پرسیده شد. نتایج: از نظر طراحان آزمون لزوم آموزش ۴ مهارت فوق در انتهای دوره داخلی امتیاز ۵ گرفت. نظر آزمون شوندگان در مورد لزوم آموزش ۴ مهارت فوق به ترتیب ۴/۲۲، ۴/۶۷، ۴/۶۰ و ۴/۱۶ بود. معدل نظر ناظرین به ترتیب ۵، ۵، ۴/۶۶ و ۴/۶۰ بود.

**نتیجه گیری:** مهم ترین نکته در تعیین روایی محتوایی آزمون نظر متخصصین آن رشته است. در این مطالعه آزمون از نظر آزمون شوندگان و ناظرین نیز روایی داشت. انجام آزمون های پیشرفت تحصیلی با روایی محتوا به دانشجویان در ترسیم آینده شغلی آنان کمک نموده و آنان را برای آینده شغلی شان آماده می سازد.

**واژه های کلیدی:** آزمون بالینی ساختارمند عینی، روایی، ارزشیابی  
A-10-330-3

### بررسی میزان آموزش صلاحیت های بالینی از دیدگاه دانشجویان مقطع پزشکی عمومی (E)

مهناز امینی، زهرا موفق

مشهد، بیمارستان امام رضا، دفتر گروه داخلی  
aminim@mums.ac.ir

**مقدمه:** صلاحیت بالینی از جنبه های مهم آموزش علوم پزشکی است که اطمینان از آموزش آن از دغدغه های همیشگی جامعه پزشکی است. هدف: این مطالعه به بررسی میزان آموزش مهارت های اساسی پزشکی عمومی در پایان دوره کارآموزان بخش داخلی می پردازد.

**روش کار:** در انتهای دوره سه ماهه بخش داخلی ۶۶ نفر از کارآموزان بخش داخلی، سنجش مهارت ها بوسیله OSCE صورت گرفت. پس از آزمون، از دانشجویان درباره میزان آموزش کسب شده در طول دوره با مقیاس لیکرت ۵ امتیازی از سوال شد. نتایج: از دیدگاه دانشجویان کمترین میزان آموزش در مهارت آموزش به بیمار (با میانگین ۲/۱۳) و بیشترین میزان آموزش به مهارت معاینه فیزیکی (میانگین ۳/۷۷) بود. مهارت اخذ شرح حال (میانگین نمره ۳/۷۷) و انجام مهارت های عملی (میانگین ۳/۳۹) رتبه های بعدی آموزش بودند.

**بحث و نتیجه گیری:** در آموزش مبتنی بر پیامد، سنجش دوره ای و ارائه بازخورد به منظور تغییرات لازم در برنامه آموزشی ضروری است. این مطالعه نشان داد مهارت های آموزش به بیمار از جمله مهارت های فراموش شده در برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی است و از آنجا که پزشکی عمومی اولین خط

### بررسی محورهای مختلف آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان مقطع پزشکی عمومی (E)

مهناز امینی، سیده زهرا میرفیضی، زهرا موفق، عباس حشمتی، محمدرضا هاتف

مشهد، بیمارستان امام رضا، دفتر گروه داخلی  
aminim@mums.ac.ir

**مقدمه:** نظر دانشجویان در انتهای بخشهای بالینی یکی از نشانگرهای موفقیت برنامه آموزشی در رسیدن به اهداف خود است. در این مطالعه به بررسی نظر دانشجویان مقطع پزشکی عمومی درباره جنبه های مختلف آموزش بالینی پرداختیم.

**روش کار:** در پایان دو هفته هر یک از چرخش های ششگانه بخش داخلی از دانشجویان خواسته شد تا پرسشنامه نظرسنجی ۲۰ آیتمی با مقیاس لیکرت ۵ امتیازی را تکمیل کنند. روایی پرسشنامه قبلا تأیید شده بود.

**نتایج:** بیشترین میزان رضایت بین چرخش های ششگانه ۳/۶ و کمترین میزان ۲/۶ بود. دانشجویان بیشترین نمره (امتیاز ۳/۷) دوره سه ماهه بخش داخلی را به وجود نظم و وقت شناسی در بخش دادند. پس از آن موارد زیر با امتیاز ۳/۶ در رتبه بعد بودند: داشتن استاد مسوول راند کارآموزان، تناسب محتوای دوره با زمان آن، دریافت بازخورد از استاد در قبال انجام مهارت ها. کمترین نمرات به ترتیب به همکاری کارکنان بخش با کارآموز (امتیاز ۲/۸) و آموزش در زمینه غربالگری بیماری ها (امتیاز ۲/۹) تعلق داشت.

**نتیجه گیری:** آموزش بر بالین بیماران روش پیچیده ای است که متغیرهای بسیاری آن را مورد تأثیر قرار می دهند. توجه به جنبه های گوناگون این آموزش با مشاوره با گروه هدف و بررسی چالشهای موجود توصیه میگردد. توجه به آموزش مبتنی بر پیامد و تأکید بر ارتقا، مداوم برنامه آموزشی بر اساس پایش های دوره ای از ضروریات موفقیت برنامه آموزشی است. این مطالعه نشان داد که آموزش روش های غربالگری ضعیف ترین جنبه مورد بررسی در این مطالعه طی دوره آموزشی بخش داخلی است.

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی ضروری، دانشجویان پزشکی عمومی، آموزش بر بالین بیمار  
A-10-330-2

### بررسی روایی آزمون بالینی ساختارمند عینی از دیدگاه آزمون شوندگان و ناظرین (E)

مهناز امینی، زهرا موفق

مشهد، بیمارستان امام رضا، دفتر گروه داخلی  
aminim@mums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش مبتنی بر نیازهای شغلی از اولویت های آموزش در حیطه علوم پزشکی است. در این زمینه توجه به روایی آزمون های پیشرفت تحصیلی



**بررسی نقش انگیزش تحصیلی و عوامل موثر بر آن  
بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ (E)**

نوشین پیمان، سمیرا عرفان پور، زهره ندی، حبیب ا. اسماعیلی

دانشکده بهداشت مشهد  
peymann@mums.ac.ir

**مقدمه:** آینده هر جامعه‌ای وابسته به پیشرفت و موفقیت دانشجویان آن جامعه است؛ و یکی از عوامل مهم در جهت این پیشرفت، انگیزش تحصیلی می‌باشد. لذا با توجه به اهمیت این عامل در پیشرفت تحصیلی، شناسایی و تعیین عوامل و متغیرهای موثر بر آن می‌تواند حائز اهمیت باشد. این تحقیق با هدف بررسی ارتباط انگیزش تحصیلی با ویژگی‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی دانشجویان به اجرا درآمده است.

**روش کار:** مطالعه مقطعی حاضر بر روی ۷۲ دانشجوی دختر و پسر انجام شد. ابزارهای مورد استفاده در پژوهش شامل: پرسشنامه مشخصات فردی، خانوادگی، اجتماعی محقق ساخته، معدل نمرات درسی و مقیاس انگیزش تحصیلی (AMS) می‌باشد. این مقیاس، سه بعد انگیزش درونی، بیرونی و بی‌انگیزشی را می‌سنجد. داده‌ها با نرم افزار SPSS، از طریق آزمونهای ضریب همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس و آزمون مورد تحلیل قرار گرفت. در همه آزمون‌ها سطح معناداری ۰،۰۵ در نظر گرفته شده است.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان داد که ابعاد سه‌گانه انگیزش تحصیلی با سن، جنس، دانشکده محل تحصیل، مقطع تحصیلی، ترم تحصیلی، معدل، تحصیلات و شغل مادر، بعدخانوار و رتبه تولد رابطه معناداری داشته، ولی با سایر متغیرها رابطه معنی‌داری نشان نداد. ابعاد مختلف انگیزش تحصیلی با متغیرهایی مانند معدل درسی ( $r=0.175$ )، همبستگی مثبت و با ترم تحصیلی گذرانده ( $r=0.152$ ) و سن ( $r=0.147$ )، همبستگی منفی داشته و با متغیرهایی نظیر جنس ( $r=0.226$ )، دانشکده محل تحصیل ( $r=0.486$ )، مقطع تحصیلی ( $r=0.212$ )، تحصیلات مادر ( $r=0.446$ ) و شغل مادر ( $r=0.311$ ) دارای رابطه معناداری بوده است.

**نتیجه گیری:** نتایج حاصل نشان داد که با افزایش سن و طول مدت تحصیل، انگیزش تحصیلی کاهش یافته و همچنین تاثیر انگیزش تحصیلی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر و پسر متفاوت می‌باشد. به طوری که انگیزش تحصیلی در دختران بیشتر از پسران گزارش شده است. در نمونه مورد مطالعه، میانگین نمرات دو بعد انگیزش درونی و بیرونی نزدیک به یکدیگر و در حد متوسط بوده؛ این نشان می‌دهد که مشوق‌های بیرونی و درونی به یک اندازه می‌توانند بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان تاثیرگذار باشند. لذا با توجه به اهمیت برخی ویژگی‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان، اتخاذ تدابیر و تمهیداتی مناسب توسط مسئولین امر در جهت افزایش انگیزش تحصیلی دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

**واژه‌های کلیدی:** انگیزش تحصیلی، ویژگی‌های فردی-خانوادگی و اجتماعی، دانشجویان علوم پزشکی

A-10-635-1

نظام سلامت در مواجهه با بیماران جامعه است، لازم است آموزش این مهارت با تاکید ویژه ای صورت گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** صلاحیت بالینی، آزمون بالینی ساختارمند عینی، برنامه آموزشی ضروری  
A-10-330-4

**مقایسه اثربخشی روش های تدریس یادگیری مبتنی بر مباحثه  
(Learning Based-Debate) و سخنرانی (E)**

جعفر صادق تبریزی

تبریز-خیابان گلگشت، خیابان عطار نیشابوری، دانشکده بهداشت و تغذیه،  
tabrizijs@tbzmed.ac.ir

**مقدمه:** روش های آموزشی مشارکتی و دانشجو محور موجب ارتقای انگیزه و افزایش تعامل دانشجویان و در نتیجه افزایش اثر بخشی و ارتقای کیفیت تدریس می‌شود. در مطالعه حاضر از روش یادگیری مبتنی بر مباحثه برای ارتقای کیفیت تدریس استفاده شده و اثر بخشی آن با روش تدریس سخنرانی در گروه ثابتی از دانشجویان مورد مقایسه قرار گرفته است.

**روش کار:** یک مطالعه کیفی و کمی با رویکرد اقدام پژوهی با مشارکت ۴۷ نفر از دانشجویان کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در درس بیمه و تعرفه در دانشکده بهداشت و تغذیه تبریز انجام گرفت. اثر بخشی روش های تدریس بوسیله بحث گروهی متمرکز و پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفته و میزان یادگیری دانشجویان به تفکیک روش های تدریس بر حسب نمره اخذ شده در آزمون پایانی سنجیده شد. برای سنجش میزان ماندگاری و عمق یادگیری، به فاصله هفت ماه آزمون مجدد بدون اطلاع قبلی و با سوالات مشابه بعمل آمده و میانگین نمرات کسب شده در هر بخش (سخنرانی و DBL) مورد مقایسه قرار گرفت. داده های کیفی جمع آوری شده به صورت دستی و با روش درونمایه ای؛ و داده های کمی با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل گردید.

**نتایج:** روش DBL نسبت به سخنرانی از قدرت انتقال و تفهیم بالای مطالب برخوردار بوده، روش مناسبی برای ارتقای یادگیری بوده، موجب خستگی نشده، موجب مشارکت فعال دانشجویان و ترغیب آن ها به ارائه دیدگاه هایشان در حین بحثها شده و انگیزه را برای مطالعه افزایش می‌دهد. میانگین نمره کسب شده برای مباحث DBL در هر دو گروه دانشجویان بیشتر از مباحث تدریس شده به روش سخنرانی بوده و تفاوت نمرات اخذ شده در آزمون پایانی از نظر آماری معنی دار بود. میزان ماندگاری مطالب در آزمون مجدد نشان دهنده تفاوت قابل توجه نمرات بوده و میانگین نمره کسب شده در مطالب تدریس شده به روش DBL بیشتر از سخنرانی بود.

**نتیجه گیری:** روش یادگیری مبتنی بر مباحثه یک روش تدریس هدفمند، تعاملی و فعال است که منجر به ایجاد فضای آموزشی با نشاط شده و با افزایش اعتماد به نفس و مهارت های ارتباطی، دانش و مهارت دانشجویان را به چالش کشیده و احتمال یادگیری عمیق و ماندگار را افزایش می‌دهد.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مبتنی بر مباحثه، سخنرانی، کیفیت آموزش، روش تدریس

A-10-343-3





حسین کمیلی ثانی، سید محمد علوی، احمد فخری، مهدی سیاح برگرد

EDC  
hossainkomeili@yahoo.com

**مقدمه:** با پیشرفت سریع علم پزشکی، تولید علم و انتشار مقالات فراوان در علم پزشکی باعث سردرگ می‌در استفاده کنندگان از این حجم عظیم شده است و در بین این مقالات تعدادی از مقالات موجودند که از لحاظ محتوا و مدت اعتبار ندارند و با توجه به وقت کم اعضای هیات علمی، باید عضو هیات علمی توانایی انتخاب مقاله مفید را داشته باشد. در این پژوهش بر آن شدیم تا توانایی اعضای هیات علمی در انجام appraisal Critical را بررسی نماییم.

**روش کار:** این مطالعه، مطالعه ای مقطعی توصیفی بود. شرکت کنندگان مطالعه ۸۷ عضو هیات علمی بالینی بودند. پرسشنامه نیمه ساختار یافته حاوی سوالاتی بسته بود. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار SPSS استفاده شد.

**نتایج:** از ۸۷ پرسشنامه ۶۵ پرسشنامه مورد قبول واقع شد: که متوسط سن شرکت کنندگان ۱۰۷±۴۳٫۴۱ بود. ۵۵٪ از شرکت در مورد appraisal Critical هیچ اطلاعی نداشتند، اکثر آن ها سن بالای ۵۰ سال داشتند. ۳۲٪ آنان اطلاع اندک، ۹٪ اطلاعات متوسط و ۴ درصد آنان در مورد این مساله اطلاع کامل داشته و از این فن برای انتخاب مقالات خود استفاده می‌کردند و تمام این گروه سن متوسط ۳۸٫۴۳ داشتند.

**نتیجه گیری:** عدم وجود توانایی اعضای هیات علمی در استفاده از appraisal Critical می‌تواند باعث صدمه به آموزش شود. پیشنهاد می‌شود با ایجاد دوره های آموزش و برگزاری کارگاه این فن مفید به اساتید آموزش داده شود.

**واژه‌های کلیدی:** عضو هیات علمی، مقاله، appraisal Critical  
A-10-426-4

### نظرات هیات علمی درباره انواع روش های تدریس در برنامه آموزش ضروری رشته پزشکی (E)

سونیا اویسی، رامین سرچمی، زهره یزدی، افسانه یخ فروشها

دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
soveisi@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش بالینی ارتباط تنگاتنگ با عملکرد پزشک در آینده داشته و یکی از مهمترین قسمتهای آموزش پزشکی میباشد. آموزش در بخش های بیمارستانی قسمت اعظم آموزش بالینی را شامل می‌شود و ضعف برنامه ریزی برای آن، عامل یک دسته از مشکلات است که در نهایت ضعف مهارت های حرفه ای دانش آموختگان و کاهش کارایی و اثربخشی نظام آموزشی و کیفیت ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به جامعه را در بردارد. در این مطالعه ضمن ارزیابی آشنایی هیئت علمی از روش های مناسب تدریس به بررسی نظر آن ها در مورد نقاط ضعف و قوت برنامه پرداخته شده است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی کیفی است اطلاعات در ۱۵ بحث گروهی متمرکز (FGD) گردآوری شد. به منظور دستیابی به دقت داده ها از دو روش تایید

### بررسی عادات مطالعه دانشجویان پزشکی در دانشکده پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ (E)

فرهاد لطفی، میترا امینی، صانما تجمل، زهرا کریمیان، محمدرضا دهقانی

شیراز، مرکز توسعه پزشکی شیراز  
lotfifarhad@gmail.com

**مقدمه:** نگرش دانشجویان به یادگیری که بخشی از آن در عادات های مطالعه تجلی می‌یابد تأثیر مهمی بر کیفیت یادگیری و نیز بر موفقیت علمی آن ها دارد. تحقیقات نشان داده است نگرش دانشجویان به مطالعه را می‌توان در سه نگرش عمقی، سطحی و استراتژیک تقسیم بندی نمود. هدف از این مطالعه ارزشیابی عادت های مطالعه دانشجویان پزشکی شیراز به منظور فهم نتایج مرتبط با نگرش دانشجویان به مطالعه می‌باشد که بینش و فرصت هایی را برای ارزشیابی پزشکی در جهت توسعه روش های بهبود کیفیت یادگیری دانشجویان فراهم می‌کند.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- مقطعی از پرسشنامه نگرش های مهارت های مطالعه دانشجویان استفاده گردید که به طور تصادفی بین ۲۶۵ نفر از دانشجویان پزشکی شیراز، در سال ۱۳۸۹ توزیع گردید که دانشجویان سال اول تا سال آخر پزشکی عمومی در مطالعه شرکت داشتند و کل پرسشنامه تکمیل شده ۱۹۳ عدد (معادل ۷۲/۸٪) بود. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آماری کای دو آنالیز گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که اغلب دانشجویان از نگرش عمقی در مطالعات خود استفاده می‌کنند (۸۹/۴٪) و برخی نیز از نگرش استراتژیک (۷۲/۷٪) استفاده می‌کنند؛ اما به طور نسبی، میزان نگرش سطحی به مطالعه کمتر بود (۶۹/۸٪). ارتباط معنی داری بین جنسیت ن و نگرش عمقی و سطحی به مطالعه وجود نداشت اما از نظر آماری ارتباط معنی داری بین جنسیت و نگرش استراتژیک وجود داشت و میزان این نوع نگرش در آقایان بیشتر از خانم ها بود. هیچ ارتباط معنی‌داری بین سال ورود و نگرش عمقی وجود نداشت اما آنالیزها نشان داد که از نظر آماری ارتباط معنی‌دار مثبتی بین سال ورود و نگرش سطحی و استراتژیک وجود دارد. دانشجویان مقطع پایه بیشتر از نگرش استراتژیک استفاده کردند در حالیکه دانشجویان مقطع بالینی در مطالعات خود بیشتر از نگرش سطحی استفاده می‌کردند. هیچ ارتباط معنی داری بین محل سکونت و نگرش مطالعات دانشجویان وجود نداشت.

**نتیجه‌گیری:** یافته‌ها نشان داد که یک همپوشانی بین نگرش‌های یادگیری دانشجویان وجود دارد که در وضعیت‌های مختلف توسط دانشجویان استفاده می‌گردید. نتایج نشان داد که با افزایش مقطع آموزش، گرایش به سمت نگرش سطحی وجود دارد. بنابراین پذیرش عواملی که نگرش‌های عمقی را پرورش می‌دهد و همچنین فعالیت هایی که علایق دانشجویان را افزایش می‌دهد بایستی قویاً مورد تأکید قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان پزشکی عمومی، یادگیری، نگرش عمقی، نگرش استراتژیک، نگرش سطحی  
A-10-272-1

### بررسی آشنایی اساتید بالینی با appraisal Critical (E)



آموزش و حرفه پرستاری و ایجاد ارتباط تنگاتنگ بین حیطه آموزش و درمان دانشگاه ضروری باشد.

**واژه‌های کلیدی:** موانع کارآموزی های بالینی پرستاری، دانشجویان پرستاری، مربیان پرستاری، مدیران پرستاری  
A-10-391-1

### ارزشیابی برنامه ادغام علوم پایه دانشکده پزشکی شیراز (E)

میترا امینی، جواد کجوری، فرهاد لطفی، زهرا کریمیان، زهره اسماعیل‌زاده

شیراز، مرکز توسعه پزشکی شیراز  
mitraamini51@yaoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی جزء اصلی در طراحی و اجرای هر فعالیت آموزشی است. خواه این برنامه در سطح ملی و خواه در برنامه درسی یک دانشکده صورت گرفته باشد. برنامه های آموزشی مطلوب همواره ماهیت پویا و دینامیک دارد و باید با توجه به نتایج ارزشیابی و بر اساس بازخورد گروه‌های هدف و مجری به طور مرتب بازنگری و اصلاح گردند. مدل‌های مختلفی جهت ارزشیابی برنامه در منابع مختلف معرفی شده است که مهمترین آن ها مدل سیپ و مدل چهارسطحی کرک پاتریکی می‌باشد. این بررسی با هدف ارزشیابی برنامه ادغام علوم پایه دوره پزشکی عمومی در دانشکده پزشکی شیراز به منظور ارتقای آموزش پزشکی صورت گرفت.

**روش کار:** مدل مورد استفاده در این بررسی مدل چهار سطحی کرک پاتریک بود که ارزشیابی در سطوح اول و دوم مدل کرک پاتریک صورت گرفت؛ در سطح اول، رضایت دانشجویان از برنامه، مورد بررسی قرار گرفت و نقاط قوت و ضعف برنامه از دید دانشجویان مشخص شد؛ در سطح دوم، میزان دستیابی به اهداف آموزشی توسط خودسنجی از دانشجویان، سنجش نظرات دانشجویان به صورت گروهی و همچنین امتحانات صورت گرفت. بدین منظور از ابزارهای مختلفی مانند پرسشنامه جو آموزشی، مصاحبه نیمه ساختارمند (اعضای هیات علمی پایه)، مصاحبه با صاحب‌نظران، گزارش استاد، کارپوشه دانشجویان، گروه‌های بارش افکار دانشجویی، فرم های نگرش‌سنجی و رضایت‌سنجی از برنامه تماس زودرس استفاده گردید که جهت دانشجویان ورودی بهمن ۸۷ و مهر ۸۸ انجام گردید و سپس داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۴ آتالیز گردید.

**نتایج:** با توجه به تغییر سیستم آموزشی علوم پایه، نتایج پرسشنامه جو آموزشی (DREEM) و دیگر ابزارهای سنجش نشان داد که با گذشت زمان و رفع نقاط ضعف سیستم و توجیه شدن اساتید، میزان رضایت مندی دانشجویان افزایش یافت. یکی از مواردی که بیش از همه باید بدان توجه شود نحوه زمانبندی برنامه آموزشی، مسایل اجرایی و عدم هماهنگی اساتید بود که بیشتر دانشجویان اعلام نارضایتی کرده بودند. همچنین اجرای برنامه های تماس زودرس با بیمار و نزدیک شدن علوم پایه و بالینی به یکدیگر باعث ایجاد انگیزه بیشتر در دانشجویان گردید. در خصوص میزان دستیابی به اهداف آموزشی کلیه دروسها در حد خوب تا بسیار خوب اعلام گردید که در این میان دروسنامه قلب و تنفسی به ترتیب بهترین وضعیت را داشتند.

**نتیجه‌گیری:** اهمیت ارزشیابی و توجه به بازخوردها، عامل اصلی در پیشرفت علمی هر سیستم آموزشی می‌باشد. با توجه به اینکه این ارزشیابی به طور

مطالب توسط شرکت کنندگان (check member) و بازنگری ناظرین (check external) استفاده شد.

**نتایج:** اکثریت شرکت کنندگان مذکور در محدوده سنی ۵۵-۳۷ قرار داشتند. کمتر از نیمی از شرکت کنندگان انواع روش های آموزشی ذکر شده را می‌شناختند. بیشترین روش های آموزشی استفاده شده شامل سخنرانی، راند بر بالین بیمار و آموزش درمانگاهی بود. ۵۰٪ گروههای آموزشی ابراز داشتند بر اساس عناوین آموزشی اگر بیمار مورد نظر حضور نداشته نباشد دانشجویان با استفاده از Learning Self باید بیماری را فرا گیرند.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می‌دهد که قبل از اجرای طرح بهتر است هیئت علمی دانشگاه با انواع روش های آموزش آشنا شوند تا کلیه عناوین آموزشی ضروری در طول دوره تدریس شود. کلید واژه ها: آموزش پزشکی، هیئت علمی، برنامه آموزش ضروری، کارورزی و کارآموزی

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، هیئت علمی، برنامه آموزش ضروری،

کارورزی و کارآموزی

A-10-422-3

### بررسی موانع کارآموزی های بالینی پرستاری از دیدگاه

### اساتید، دانشجویان و مدیران پرستاری (E)

رسول اسلامی اکبر

چهرم، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی  
rasoolislamiakbar@gmail.com

**مقدمه:** نتایج تحقیقات پژوهشگران در حیطه آموزش پرستاری نشان دهنده کیفیت نا مطلوب آموزش بالینی بوده و نارسایی هایی را نشان می‌دهد. هدف: مطالعه حاضر با هدف بررسی و تعیین میزان اهمیت موانع شناخته شده در دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزیهای بالینی از دیدگاه اساتید، دانشجویان و مدیران پرستاری دانشگاه علوم پزشکی چهرم انجام گردیده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی- مقطعی بود که در آن جمع آوری اطلاعات از واحد های پژوهش به کمک پرسشنامه خود ایفا صورت گرفت. روش نمونه گیری به صورت سر شماری و نمونه پژوهش مشتمل بر کلیه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی چهرم (n=101)، اساتید دانشکده پرستاری (n=9) و نیز مدیران رده های مختلف پرستاری (اعم از مترون، سوپروایزر و سرپرستار) بودند (n=31).

**نتایج:** نتایج نشان داد مهمترین موانع آموزشی کارآموزی های بالینی به ترتیب از دیدگاه دانشجویان، وجود تعداد زیاد دانشجویان در بخش های بیمارستان ها (۵۲/۵٪)، از دیدگاه مربیان بی علاقه گی دانشجو به رشته تحصیلی، نبود نگرش مثبت از سوی مسئولین بخش ها به آموزش دانشجویان و عدم آموزش دهی دانشجویان بر اساس طرح درس دوره (۶۶/۷٪) و از دیدگاه مدیران پرستاری نیز بی علاقه گی مربی به حرفه پرستاری (۵۱/۶٪) بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج کسب شده به نظر می‌رسد اتخاذ راهکارهایی در جهت کاهش تراکم دانشجویان در بخش های بیمارستانی، تجدید نظر در نحوه گزینش دانشجو به رشته پرستاری و به کارگیری مربیان علاقمند و ملتزم به



در ۳ مهارت تفسیرنوار قلبی، گذاشتن IUD- معاینه ژینکولوژی و زایمان و ژینال منبع اول کسب مهارت اساتید بالینی بوده و در مورد ۴ مهارت اندازه گیری علایم حیاتی، زدن بخیه، لوله گذاری تراشه و احیای قلبی ریوی اولیه منبع اول کسب مهارت مرکز مهارت های بالینی بود در مورد ۵ مهارت دیگر منبع اول کسب مهارت های بالینی را خود آموزی ذکر نمودند.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعات اخیر نشانگر اهمیت و تاثیر مرکز مهارت های بالینی در کسب مهارت های بالینی بوده و ضمناً بر این نکته نیز تاکید دارد که اساتید دوره بالینی و دستیاران باید در زمینه آموزش مهارت های بالینی به دانشجویان و استفاده از مرکز مهارت های بالینی به عنوان یک منبع آموزش مهارت فعالیت خود را افزایش دهند.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت، مرکز مهارت های بالینی، کارورز پزشکی، کارآموز پزشکی  
A-10-509-2

### تاثیر کارگاه آموزشی فوریت‌های مامایی بر کیفیت و ثبات یادگیری در دانشجویان (E)

#### یادگیری در دانشجویان (E)

کبری میرزاخانی، ناهید جهانی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد،  
mirzakhani@mums.ac.ir

**مقدمه:** مطابق گزارش سازمان جهانی بهداشت سالانه بیش از ۵۰۰۰۰۰ زن در اثر عوارض مامایی می‌میرند در حالی که با انجام مهارت های بالینی مناسب و مراقبت‌های صحیح می‌توان از بروز بیش از ۷۵٪ از مرگ‌ها پیشگیری نمود. کیفیت آموزش مامایی تاثیر عمیقی بر ارائه مهارت های مامایی دارد. از اینرو مطالعه ای با هدف تعیین تاثیر کارگاه آموزشی فوریت‌های مامایی بر کیفیت و ثبات یادگیری در دانشجویان

**روش کار:** در این مطالعه ۵۰ عنوان (خونریزی های قبل و بعد از زایمان، پراکلامپسی، دیستوشی های زایمانی، پرولاپس بند ناف) که نقش بسزایی در مور تا لیته مادر و نوزاد دارند و یا در بررسی دفترچه ثبت فعالیت‌های بالینی دانشجویان کمتر فرصت مراقبت آن در بالین پیش آمده بود به تایید گروه انتخاب شد مطالب به صورت جستجو در منابع اطلاعاتی Science Direct و Embase و MD Consult و جمع آوری و ارائه شد پرسشنامه ای که اعتبار علمی آن به تایید تیم آموزشی رسیده بود قبل و بعد از آموزش و دو هفته بعد به دانشجویان داده شد اطلاعات به دست آمده توسط SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** آزمون ویلکاکسون بین میانگین نمرات پست تست اولیه با دو هفته بعد اختلاف معنی دار آماری نشان داد ( $p=0.03$ ) اما اثبات و پایداری به دست آمده در تمامی موارد یکسان نبود ثبات دانش در مراقبت در خونریزیهای بعد زایمان، پراکلامپسی، دیستوشی و بیماران قلبی، بیشتر بود.

**نتیجه گیری:** برای تدوین و ثبات یادگیری تنها ارائه مطالب به روز از سوی مربیان بالینی کافی نیست بلکه تکرار بیشتر و تعامل از سوی یادگیرنده بر یادگیری و ثبات آن می‌افزاید.

**واژه‌های کلیدی:** واژه های کلیدی: کارگاه آموزشی، یادگیری، حاملگی های پرخطر  
A-10-350-3

جامع و از همه جوانب به بررسی برنامه جدید، پرداخته است؛ ضرورت دارد که به طور مداوم برنامه فعلی مورد ارزیابی و نقد قرار گیرد تا بتوانیم نقاط ضعف را به طور کامل اصلاح و به تقویت نقاط قوت بپردازیم.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، برنامه آموزشی، علوم پایه  
A-10-276-3

### خودارزیابی کارآموزان و کارورزان پزشکی در زمینه میزان توانایی و مهارت بالینی و دیدگاه آنان در مورد منبع کسب مهارت - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (E)

#### توانایی و مهارت بالینی و دیدگاه آنان در مورد منبع کسب مهارت - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (E)

معصومه معزی، فریبا کریمی، محمد رحیمی، احمد ربیعی

ستاد دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

lmoezzi@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مشکلات آموزش پزشکی پرورش مهارت های بالینی بوده و ضروری است که کلیه دانشجویان پزشکی، مهارت هایی را که برای کارطابیت نیاز دارند آموخته و تجربه نمایند. این مطالعه با هدف خودارزیابی کارآموزان و کارورزان پزشکی در زمینه میزان توانایی و مهارت بالینی و منبع کسب مهارت از دیدگاه آنان و در راستای توسعه و ارتقای کیفیت برنامه های آموزشی انجام گرفت

**روش کار:** مطالعه اخیر مطالعه ای توصیفی است که بر روی ۶۴ کارورزو دانشجوی بالینی به صورت سرشماری و رضایت به شرکت در مطالعه انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه پژوهشگر ساخته با اعتبار محتوایی تایید شده و تکرار پذیری مناسب بود. معیار ورود و شرکت کارآموز و کارورز در حداقل یکی از کارگاههای مهارت های بالینی در دوره های قبل بود. اطلاعات کسب شده از طریق نرم افزار SPSS و پارامترهای توصیفی در صد و میانگین تجزیه و تحلیل گردید. طبق نظر محقق کسب نمره ۲.۵-۱.۵ نامطلوب، ۳.۵-۲.۵ نسبتاً مطلوب و بیش از ۳.۵ مطلوب در نظر گرفته شد.

**نتایج:** ۷۰.۳٪ از دانشجویان بالینی ۵۸.۳٪ کارورزان مونث بودند. در خودارزیابی دانشجویان بالینی از ۱۲ مهارت بالینی مورد نظر فقط اندازه گیری علایم حیاتی از وضعیت مطلوب برخوردار بود ولی کارورزان در مورد ۲ مهارت معاینه ژینکولوژی و زایمان و ژینال و گذاردن IUD وضعیت خود را نامطلوب ارزیابی نمودند و در مورد مهارت های اندازه گیری علایم حیاتی، تزریقات وریدی عضلانی، بخیه کردن، گذاشتن لوله معده و سوند از اداراری وضعیت خود را مطلوب و سایر مهارت ها از نظر آنان نسبتاً مطلوب بود. منبع کسب مهارت های بالینی از نظر کارآموزان به ترتیب ابتدا مرکز مهارت های بالینی ۲۶.۵٪ - اساتید دوره بالینی ۱۸.۹۴٪ - خودآموزی ۱۶.۲٪ - دانشجویان همگروه یا سالهای بالاتر ۱۱.۷٪ و نهایتاً دستیاران تخصصی ۱۰.۵٪ بود. ولی معده ترین منبع از نظر کارورزان خودآموزی ۳۳.۶٪ و سپس به ترتیب مرکز مهارت های بالینی ۲۹.۳٪ - اساتید دوره بالینی ۲۴.۰۵٪ - دانشجویان همگروه ۵.۵۵٪ و دستیاران ۳.۳۹٪ بود. از نظر کارآموزان از ۱۲ مهارت ذکر شده در مورد اندازه گیری علایم حیاتی و احیای قلبی ریوی پیشرفته و تفسیر نوار قلبی در صد بیشتری از آموزش به اساتید بالینی اختصاص داشته و در سایر موارد مرکز مهارت ها منبع اصلی آموزش بود. از دیدگاه کارورزان



mmahdian78@gmail.com

**مقدمه:** عدم تطابق سوالات آزمونها با محتوای تدریس شده همواره یکی از شکایات دانشجویان بوده است. این مطالعه به منظور بررسی دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی کاشان در مورد میزان توافق سوالات آزمونها با محتوای آموزشی تدریس شده انجام گردید.

**روش کار:** ۱۲۲۳ پرسشنامه با تعداد ۲۴ سوال پس از برگزاری آزمونهای دروس بین دانشجویان رشته های مختلف دانشکده توزیع و دیدگاه دانشجویان در مورد جنبه های مختلف امتحان از جمله « طرح سوالات آزمون از محدوده مطالب تدریس شده در کلاس»، « تناسب تعداد سوالات با مباحث تدریس شده»، « طراحی سوالات با سطوح مختلف دشوار، متوسط و آسان » و نظر دانشجویان در مورد «درجه دشواری آزمون» جویا گردید. پاسخ های دانشجویان براساس معیار لیکرت به صورت گزینه های «بلی»، «خیر»، «تا حدودی» ثبت گردید. در پایان اطلاعات وارد نرم افزار SPSS و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۶۱٪ از دانشجویان معتقد بودند سوالات از محدوده تدریس شده بود، ۲۴٪ در پاسخ به سوال مربوطه گزینه «تا حدودی» را انتخاب نموده بودند و فقط ۱۵٪ گزینه «خیر» را برگزیده بودند. در مورد سوال « تناسب تعداد سوالات با مباحث تدریس شده» ۵۷٪ گزینه «بلی»، ۲۷٪ گزینه «تاحدودی» و ۱۶٪ گزینه «خیر» را برگزیده بودند. ۸/۸٪ دانشجویان معتقد بودند آزمون برگزار شده به لحاظ دشواری «متوسط»، ۲۶/۳٪ معتقد به «دشوار» بودن و ۴/۸٪ معتقد به «آسانی» آزمون بودند. ضریب هم بستگی ANOVA تفاوت معنی داری بین میانگین نمرات دانشجویان و نظر آنان در مورد سوال « طرح آزمون از محدوده مطالب تدریس شده» نشان نداد.

**نتیجه گیری:** بنظر میرسد بیشتر سوالات مطرح شده در آزمونهای دانشکده از مباحث تدریس شده و با نسبت مناسب سوالات با دشواری مختلف بوده و بیشتر دانشجویان درجه دشواری آزمونها را «متوسط» ارزیابی نموده بودند.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی آزمون، طرح درس، محتوای آموزشی، دیدگاه دانشجویان  
A-10-298-1

### ارزیابی کارآموزی دانشجویان بهداشت محیط در راستای

### نیازهای آموزش علوم پزشکی (E)

محمدرضا رضائی مفرد، فاطمه رنگرزجادی، مریم رنگرزجادی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده بهداشت  
rezaiimofrad@yahoo.com

**مقدمه:** کارآموزی در عرصه، نقش بسیار مهمی در دستیابی دانشجویان به توانمندی های حرفه ای داشته که در جهت توسعه آموزش علوم پزشکی و تحقق اهداف نقشه جامع علوم پزشکی ارزیابی آن حائز اهمیت می باشد، این تحقیق با هدف ارزیابی وضعیت کارآموزی دانشجویان بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی کاشان در سال ۱۳۸۹-۱۳۸۸ صورت پذیرفت.

**روش کار:** مطالعه توصیفی بر روی ۷۵ نفر از دانشجویان کارشناسی و کاردانی بهداشت محیط در هفته آخر کارآموزی در عرصه انجام شد. ابزار گردآوری

### برنامه های موازی در دوره مقدمات پزشکی بالینی به منظور

### افزایش کیفیت آموزش (E)

محمد دادگستر نیا، وجیهه وفامهر

دانشکده پزشکی اصفهان معاونت آموزش پزشکی عمومی  
dehghan@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** برگزاری کلاسهای شلوغ از مشکلاتی است که بخصوص در رشته پزشکی وجود داشته و بر آموزش و پیشرفت دانشجویان تاثیر زیادی دارد. دانشکده پزشکی اصفهان در ۲ سال متوالی بجای پذیرش دانشجویان در دو گروه مهر و بهمن، کل دانشجویان را از مهرماه پذیرش نمود. با تشدید مشکل شلوغی کلاسها، دوره ICM اقدام به برگزاری چندباره کلاسها با شیوه های جدید (برنامه های موازی) نمود. افزایش کیفیت و کاهش شلوغی کلاسها، جلب همکاری اساتید بالینی برای برگزاری چندباره دروس، جلوگیری از وارد آمدن لطمه به ادغام برنامه و حفظ ترتیب دروس پیش نیاز از اهداف این مطالعه بود.

**روش کار:** پس از تعیین راهکاری موجود (مرور متون، مصاحبه، Storming brain) تعداد Package های قابل اجراء یک ترم، تعداد کلاسهای قابل اجرا برای هر استاد بالینی در یک ترم، تعداد برنامه های جایگزین با حفظ ترتیب دروس پیش نیاز و حفظ فاصله Package های همنام و میزان ادغام دروس عملی و تئوری در هر برنامه توسط گروه برنامه ریزی تعیین گردید و انواع برنامه های ممکن تهیه شد. سپس برنامه هایی که بیشترین همخوانی را با مشخصات اصلی دوره داشت از طریق بحث در گروه متخصصان انتخاب شد.

**نتایج:** در نتیجه این مطالعه، ۳ برنامه با حفظ ترتیب دروس مقدماتی و پیش نیاز و حفظ فاصله Package ها و حفظ ادغام دروس تئوری و عملی دوره وجود داشت که قابل اجرا به صورت موازی در یک ترم بود. با تقسیم دانشجویان دوره ICM به ۳ گروه، ۳ برنامه به صورت موازی اجرا و ارزیابی می شود.

**نتیجه گیری:** بدین ترتیب مشکل کاهش کیفیت آموزش به علت شلوغی و مشکل یک سال عقب افتادن دانشجویانی که از یک درس نمره نمی آورند مرتفع می شود. این موارد از مسائل تأثیرگذار در رتبه بندی دانشگاه هاست. نتیجه دیگر این نوع برنامه ریزی امکان پذیر بودن آن برای اساتید دوره بالینی با مشغله های زیاد می باشد.

**واژه های کلیدی:** برنامه ریزی چندگانه، ادغام، Package، مقدمات پزشکی بالینی  
A-10-516-3

### توافق آزمونهای انجام شده با محتوای آموزشی (طرح درس) از

### دیدگاه دانشجویان (E)

مهرداد مهدیان، اکبر علی اصغرزاده، حمیدرضا سیدی آرانی، فاطمه رنگرزجادی، فخرالسادات میرحسینی، سهیلا یداللهی فارسانی

کاشان، دانشگاه علوم پزشکی



توصیف کردند. اعضای گروه نیز نتایج این امتحان که موید یادگیری انفعالی و دور شدن فراگیران از استانداردهای بالینی بوده است، تلنگری برای به زیر سوال بردن شیوه های ارزشیابی قلمداد نمودند.

**نتیجه گیری:** محیط های بیمارستان های دانشگاهی به علت تراکم کاری و محول نمودن وظایف پرسنلی بر دوش دانشجویان کارآموز در عرصه فرصت های یادگیری مبتنی بر استاندارد را محدود می نماید. در مطالعه ما اگرچه اکثر دانشجویان اظهار داشتند که آسکی آزمون استرس زایی است اما اظهار داشتند که این نوع از آزمون آن ها را برای یادگیری مهارت های بالینی ترغیب نمود. جالب این است که این یافته مشابه مطالعه فورلانگ (۲۰۰۵) در ایرلند می باشد. انتظار نتایج مطلوب از آزمون آسکی زمانی سر خواهد بود که محیط های بیمارستانی پذیرش کار مطابق اصول آموخته شده در کتاب را داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** آمادگی دانشجو، استرس و اضطراب، ارزیابی بالینی، ادراک دانشجو، آزمون  
A-10-660-2

#### آنالیز شاخص های کیفی و کمی سوالات چند گزینه ای آزمون کتبی ارتقا گروه های تخصصی و اهمیت ارائه بازخورد (E)

سیمین سامانی

قزوین آزمایشگاه دکتر سامانی

drsamani\_laboratory@yahoo.com

**مقدمه:** آزمون کتبی دانشنامه تخصصی از دهه های قبل به صورت چندگزینه ای برگزار می شود. در بعضی از دانشگاه ها بررسی این آزمون انجام می شود. هدف از انجام این مطالعه، بررسی تاکسونومی رعایت اصول ساختاری سوالات و اهمیت ارائه بازخورد به گروه های تخصصی بود.

**روش کار:** مطالعه از نوع مداخله ای بوده و واحد های مورد مطالعه شامل کلیه سوالات چهارگزینه ای مربوط به ۵ گروه تخصصی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در طی سالهای ۸۹ و ۸۸ بوده است. بررسی سوالات از نظر سطح ۲ و ۳ (تاکسونومی) روش بلوم، رعایت اصول ساختاری بر اساس چک لیست میلن توسط استاد یار مرکز مطالعات در مرحله قبل از مداخله (ارتقا سال ۸۸) و بعد از آن (ارتقا سال ۸۹) انجام گردید. مداخله شامل کارگاه آموزشی و ارائه بازخورد به اساتید گروه های آموزشی بود.

**نتایج:** در مجموع ۱۵۰۰ سوال مربوط به ۵ گروه تخصصی در سالهای ۸۹-۸۸ بررسی گردید. از نظر تاکسونومی ۲ و ۳ از میزان ۷۵/۶٪ در سال ۸۸ به میزان ۸۱٪ در سال ۸۹ رسید، که بالاتر از حداقل استاندارد ۸۰٪ است (افزایش ۶٪). از نظر اشکالات ساختاری در کل سوالات از ۱۲۵ عدد در سال ۸۸ به ۴۵ عدد در سال ۸۹ رسید (کاهش ۶۴٪). از نظر سوالات منفی از تعداد عدد ۱۲۴ عدد در سال ۸۸ به تعداد ۱۰۵ عدد در سال ۸۹ رسید (کاهش ۱۵٪)

**نتیجه گیری:** این مطالعه تاثیر مثبت برنامه ارتقا کیفیت آزمون دانشنامه بهبود معنادار تاکسونومی و رعایت اصول ساختاری سوالات را اثبات نمود. لزوم و گسترش این نوع برنامه ها را در این سطح و سایر سطوح آموزش پزشکی نشان می دهد.

اطلاعات پرسشنامه دو قسمتی شامل، اطلاعات دموگرافیک و نظر دانشجویان درباره کارآموزی در عرصه بود. داده های به دست آمده با آمار توصیفی و آزمون ۲٪ تست گردید.

**نتایج:** نتایج تحقیق نشان داد که ۵۳/۲ درصد از دانشجویان وضعیت کارآموزی در عرصه را در سطح متوسط، ۳۳/۲ درصد در سطح خوب و ۱۳/۶ درصد در سطح ضعیف ارزیابی نموده اند. از نظر مدت زمان دوره آموزشی ۶۰ درصد طول مدت کارآموزی را کافی دانسته اند و از نظر توانمندی مریبان ۳۰ درصد حضور مریبان را متوسط و توانمندی اساتید با ۴۴/۲ درصد در سطح زیاد ارزیابی شده است. آزمون آماری تفاوتی بین وضعیت کارآموزی در دوره کاردانی و کارشناسی نشان نداد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج نتایج کارآموزی دانشجویان نیاز به تجدید نظر مکرر از نظر طول دوره، محتوی و ارتقا توانمندی مریبان دارد. تقویت برنامه کارآموزی و تامین مناسب محیط های آموزشی توصیه می شود.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: کارآموزی، بهداشت محیط، توسعه، آموزش، علوم پزشکی  
A-10-596-2

#### آسکی آرمونی بالقوه استرس و اضطراب ز: نتایج یک تجربه آموزشی (E)

لیلا مهستی جویباری، اکرم ثناگو، زهرا سبزی

گرگان. جاده شصتگلا. دانشگاه علوم پزشکی گلستان. مرکز مطالعات و توسعه

آموزش پزشکی

jouybari@gmail.com

**مقدمه:** هدف از آزمون های بالینی ساختار یافته رسیدن به اعتبار و پایایی و عینی بودن آزمون است. لذا به منابع فیزیکی و مالی و تعهد زیادی نیاز دارد. چنانچه بخواهیم برای گروه زیادی از دانشجویان از این آزمون استفاده کنیم بسیار وقت گیر می شود و به آمادگی های زیادی نیز از جانب هماهنگ کننده های آن نیاز دارد. هدف از این مقاله معرفی نتایج تجربه آموزشی گروه پرستاری کودکان از برگزاری آسکی و همچنین تجربیات دانشجویان پرستاری از شرکت در این آزمون می باشد.

**نتایج کار:** به دنبال برگزاری سه نوبت آزمون آسکی برای اولین بار در دانشکده پرستاری و مامایی گرگان در سال ۱۳۸۹ با استفاده از رویکرد کیفی با ۳۰ دانشجوی دختر و پسر پرستاری و ۷ نفر از اعضای گروه درگیر در برگزاری آزمون (هیات علمی، ناظر، بیمار نما) مصاحبه های نیمه ساختار به عمل آمد. مصاحبه ها دست نویس و کدگذاری و طبقه بندی شدند و مطابق تحلیل محتوا آنالیز شدند. تجربه طراحی و اجرای آسکی و تجربه شرکت در این نوع ارزیابی با استفاده از سوالات کلیدی و کاوشی بررسی شد.

**نتایج:** فاصله از استانداردها و یادگیری واقعی مضمون اصلی ظهور یافته از این مطالعه بوده است. خود ارزیابی دانشجو از یادگیری، خود ارزیابی اساتید گروه از نحوه آموزش به خود آمدن از سایر مضامین بوده است. درک دانشجویان از این آزمون استرس زا و متفاوت از بالین بوده است. دانشجویان عملکرد ضعیف خود را در آزمون ناشی از فاصله محیط بالینی با یادگیری های پراتیکی





واژه‌های کلیدی: شاخص کیفی و کمی، از موم چندگزینه ای، گروه های

تخصصی

A-10-600-3

ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
mahmoud\_ghn@yahoo.com

### سبک‌های یادگیری دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (E)

شهرام توفیقی، جمیل صادقی فر، هادی پیمان، محمد سلیمی، مریم جندقیان،  
لیدا شمس

jamil.sadeghifar@gmail.com

**مقدمه:** شناسایی و هدایت سبک‌های یادگیری مناسب نقش مهمی در انتخاب روش‌های یاددهی و انتقال مفاهیم و دانش به فراگیران و نهایتاً اعتلای سطح آموزش ایفا می‌کند. هدف: هدف از مطالعه حاضر تعیین سبک‌های یادگیری در بین دانشجویان سال اول دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی-تحلیلی، ۱۸۴ نفر از دانشجویان رشته‌های پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی، پرستاری و مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور گردآوری داده‌ها از جدیدترین ویرایش پرسشنامه استاندارد وارک (VARK) استفاده شد. داده‌ها، با نرم افزار VARK که در محیط Excel طراحی شده و نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ تحلیل شد.

**نتایج:** در مجموع ۸۹ نفر دانشجویان (۴۸/۴٪) استفاده از سبک یادگیری (modal-single) را ترجیح می‌دادند که به صورت استفاده از سبک خواندن-نوشتن (۲۱/۷٪)، شنیداری (۱۸/۵٪)، جنبشی-حرکتی (۶/۵٪) و دیداری (۱/۶٪) بود. در مقابل، ۹۵ نفر (۵۱/۶٪) استفاده از سبک‌های یادگیری چند وجهی (modal-multi) را ترجیح می‌دادند به این صورت که ۳۷ نفر (۳۹٪) استفاده از دو سبک یادگیری (Modal-Bi)، ۲۸ نفر (۲۹/۴٪) استفاده از سه سبک یادگیری (Modal-Tri) و ۳۰ نفر (۳۱/۶٪) استفاده از هر چهار سبک یادگیری (Modal-Quad) را ترجیح می‌دادند. بین جنسیت دانشجویان با استفاده از سبک‌های یادگیری تک وجهی (&p<0.000) و نیز بین مقطع با سبک‌های یادگیری (&p<0.05) ارتباط معنی‌داری مشاهده شد. **نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج، درصد بیشتری از فراگیران استفاده از سبک‌های یادگیری خواندن/نوشتن و شنیداری را ترجیح می‌دادند. دانستن سبک یادگیری دانشجویان مهارت ارزشمندی در آموزش می‌باشد که به آموزش‌دهنده در حل مشکلات یادگیری دانشجویان کمک شایانی کرده و به دانشجویان کمکی کند تا یادگیرنده‌های مؤثرتری باشند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های یادگیری، VARK، دانشجویان، اصفهان  
A-10-684-1

### ارتباط بین انگیزه‌ی پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی ایلام سال ۱۳۸۹ (E)

محمود غلامی

**مقدمه:** از دیدگاه آموزشی، انگیزه، ساختاری چند وجهی است که با پیشرفت تحصیلی مرتبط است. تفاوت‌ها و برداشت‌های متفاوتی از انگیزش وجود دارد. روان‌شناسان، ضرورت توجه به انگیزه در تعلیم و تربیت را، به دلیل ارتباط مؤثر آن با یادگیری جدید، مهارت و راهبردها متذکر شده‌اند. بررسی ارتباط بین انگیزه‌ی پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی - تحلیلی، پس از نمونه‌گیری خوشه‌ای - تصادفی از ۱۲۲ نفر دانشجوی در مقاطع کاردانی (۴/۱٪)، کارشناسی (۶۳/۱٪) و دکترای حرفه-ای (۳۲/۸٪) صورت گرفته است. دانشجویان به پرسشنامه‌ی Science of Instiutute ۱۹۹۰ که پایایی پیش آزمون و پس آزمون آن به ترتیب ۷۹٪ و ۸۴٪ گزارش شده است، جواب دادند. داده‌ها به وسیله‌ی نرم افزار spss ۱۸ و با کمک آزمون‌های من ویتنی، کروسکال والیس و ضریب همبستگی پیرسن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** متوسط معدل دانشجویان ۱۴/۳ بوده است. از بین ۱۲۲ دانشجوی شرکت کننده، ۶۳/۱٪ دختر و مابقی پسر بودند. بین انگیزه پیشرفت و معدل کل دانشجویان (در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ = و ضریب همبستگی ۰/۳۴۱ = r) رابطه‌ی مستقیم وجود داشت. ولی بین انگیزه پیشرفت و جنس، مقطع، ترم تحصیلی و رشته رابطه‌ی در سطح معنی‌داری (۰/۰۵ =) وجود نداشت.

**نتیجه‌گیری:** طبق نتایج به دست آمده، این مطالعه نشان می‌دهد که بین انگیزه پیشرفت و معدل کل دانشجویان رابطه‌ی معنی‌دار مستقیم وجود دارد. انگیزه در پیشرفت تحصیلی نقش مهمی دارد، در نتیجه پیشرفت تحصیلی دانشجویان مستلزم هماهنگی و تعامل بین ابعاد مختلف انگیزشی است.

واژه‌های کلیدی: انگیزه‌ی تحصیلی، دانشجو، پیشرفت تحصیلی.  
A-10-693-1

### اثر بخشی برنامه‌های آموزشی گروه‌های پزشکی اجتماعی از دیدگاه پزشکان شاغل (E)

حسین جباری بیرامی، ابوالقاسم امینی، فریبا بخشیان

دانشکده پزشکی تبریز، گروه پزشکی اجتماعی  
hosseinhosseinj@yahoo.com

**مقدمه:** دانشکده‌های پزشکی مسئول تربیت نیروهای کارآمد برای نظام سلامت می‌باشند. تعیین میزان اثربخشی گروه‌های آموزشی پزشکی اجتماعی در نظام سلامت هدف این پژوهش می‌باشد.

**روش کار:** جامعه مورد پژوهش کلیه پزشکان خانواده استان آ. شرقی، ابزار این مطالعه توصیفی - مقطعی پرسشنامه کیفی بود و داده‌ها با مقایسه میانگین‌ها، ANOVA، ضریب همبستگی و کای دو آنالیز شدند.



**نتیجه گیری:** نتایج حاصل از این مطالعه گویای این مطلب است که ارائه یکسری مطالب پایه و تئوری و تکراری جهت پزشکی که ممکن است چندین سال در امور کلینیکی فعالیت دارند، بار آموزشی کافی نخواهد داشت، لذا می‌توان با ارائه جزوات و کتب مناسب و هم چنین ارائه فیمهای آموزشی با موضوعات روز بار آموزشی و علمی این مطالب را افزایش داد و با برگزاری امتحانات دوره ای مشارکت ایشان را در آموزش جلب نمود

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مداوم، امتحانات دوره ای  
A-10-211-2

### عوامل مؤثر بر عدم انجام صحیح آموخته های مامایی در بالین پس از فراغت از تحصیل (E)

فرحناز کمالی، طاهره غریبی، رضیه باقرزاده

بوشهر - دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری-مامایی  
f.kamali@bpums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش در حیطه های مختلف پزشکی و پیراپزشکی همواره در جهت ارائه بهترین مراقبتها به بیمار می‌باشد. متأسفانه در کشور ما پس از فراغت از تحصیل برخی از اصول آموخته شده مراقبت بالینی کم رنگ گردیده و گاه آموزش می‌شود. بررسی علل عدم رعایت اصول و تکنیکهای آموخته شده در زمان دانشجویی پس از شروع کار حرفه ای می‌تواند در یافتن راههای نهادینه کردن آموخته ها مؤثر باشد. لذا پژوهش حاضر به منظور بررسی علل تفاوت عملکرد ماماها ای استان بوشهر با اصول آموخته شده آکادمیک انجام گردیده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی تحلیلی است که به روش مقطعی انجام گردیده است. واحدهای پژوهش را کلیه ماماها شاغل در زایشگاههای فعال استان بوشهر تشکیل می‌دادند (۷۰ نفر). ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه پژوهشگر ساخته بود. که علت اختلاف بین آموخته ها با آنچه در بالین انجام می‌شود را در دو حیطه عوامل فردی و سازمانی سنجید. اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین نمره فردی  $15/9 \pm 72/5$  و میانگین عوامل سازمانی  $17/1 \pm 66/17$  بود.  $4/3\%$  از واحدهای پژوهش نقش عوامل فردی را در عدم رعایت کامل آموخته ها در بالین کم،  $38/6\%$  و  $57/1\%$  از واحدهای پژوهش نقش این عوامل را به ترتیب متوسط و زیاد عنوان نمودند.  $11/4\%$ ،  $51/4\%$  و  $37/1\%$  از واحدهای پژوهش نقش عوامل سازمانی را به ترتیب کم، متوسط و زیاد عنوان نمودند. به طور کلی از نظر شرکت کنندگان بیشترین علت عدم تطابق عملکرد بالینی ماماها با اصول آموخته شده زمان دانشجویی کمبود کادر درمانی و کمترین علت عدم تأکید مدیران و نبود نظارت کافی ذکر شده بود. بین سن و سابقه کار و نمره عوامل بالینی و فردی ارتباط آماری معنی دار دیده نشد (p در هر دو مورد بیش از  $0/05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به نظر می‌رسد بهینه سازی محیط کاری به خصوص رعایت تناسب تعداد ماما به بیمار می‌تواند به تطابق عملکرد بالینی با اصول صحیح آموخته شده در دانشگاه کمک نماید.

**واژه‌های کلیدی:** عملکرد بالینی، عوامل سازمانی، عوامل فردی

**نتایج:** نقش گروههای پزشکی اجتماعی در ایجاد توانمندی برای ارائه خدمات حدود  $2/13 = \mu$  (ما بین تا حدودی مؤثر و موثر) ارزیابی شد و بین دانشکده ها تفاوت معنی دار نبود ( $P=0/16$ ). گروههای فوق در ایجاد توانمندیهای مدیریتی در حدود  $1/96$ ، پژوهشی  $1/56$  و حل مشکلات بهداشتی جامعه  $1/75$  مؤثر بوده اند (در یک طیف  $0-4$  امتیازی) بعلاوه تفاوت بین دانشکده ها در هر سه بعد غیرمعنی دار اما شکل برگزاری دوره با توانمندی پژوهشی معنی دار بود ( $P=0/02$ ). توانمندی حل مشکلات بهداشتی جامعه در بین دانشکده های مختلف متفاوت از هم بود ( $P=0/03$ ) متغیرهای فردی و حرفه ای در دستیابی به هدف های گروه در برخی موارد به صورت آماری معنی بودند. د.ع. پزشکی تبریز در انتقال مهارت پاسخگویی به نیازهای حرفه ای نسبت به سایر دانشگاه ها موفقیت بیشتری کسب کرده است

**واژه‌های کلیدی:** آموزش جامعه محور، گروههای پزشکی اجتماعی، آموزش

پزشکی

A-10-730-1

### علل عدم حضور پزشکانعمومی در کلاسهای آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

فاطمه می ر، محبوبه صابر، هاجر شیعه

دانشکده پزشکی شیراز  
mohaymen1@gmail.com

**مقدمه:** تداوم آموزش فارغ التحصیلان بمنظور پاسخگویی به نیازهای متغیر اجتماعی از طریق اجرای دوره های متنوع آموزش مداوم، امکان پذیر است. بدین منظور مراکز آموزش مداوم در حوزه معاونت آموزشی کلیه دانشگاه های علوم پزشکی با هدف ارتقاء مستمر کیفیت دانش، نگرش و عملکرد جامعه پزشکی با اجرای برنامه های آموزشی براساس نیازسنجی، تعیین اهداف و عناوین برنامه ها فعالیت دارند. اما در هر حال حاضر حضور و مشارکت مشمولین در اغلب این کلاسها جنبه صوری بخود گرفته که این امر باعث هدر رفتن سرمایه های انسانی و اقتصادی بیشماری است. از این رو بر آن شدیم تا به ریشه یابی این موضوع بپردازیم.

**روش کار:** پس از سر شماری کلاسها در ابتدا و انتهای برگزاری، پرسشنامه ای مشتمل بر ۱۵ سوال طراحی شد که به بررسی علل عدم حضور پزشکان در کلاسها پرداخته بود. این پرسشنامه به حدود ۱۰۰ پزشک که به شیوه نمونه گیری تصادفی در طی ۱۲ کلاس انتخاب شده بودند، توزیع و سپس جمع آوری شد. سپس داده ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار آماری SPSS و Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۸۵٪ پزشکان شرکت کننده، مطالب مورد تدریس را تکراری و غیر قابل استفاده می‌دانند که تکرار آن ها هیچ بار آموزشی برای آن ها نخواهد داشت. ۱۰۰٪ آن ها شرکت در این کلاسها را صرفاً به دلیل نیاز به امتیاز آن جهت تمدید پروانه مطب دانسته اند. ۸۵٪ آن ها خستگی بیش از حد در طی کلاس، عدم زمان بندی مناسب کلاسها و عدم تنظیم زمانی متناسب با اوقات تعطیلی پزشکان و یکنواختی و تکراری بودن مطالب را علل گریز از کلاسها می‌دانند.



A-10-748-1

**مقدمه:** برنامه‌های آموزشی به منظور تأمین نیازهای آموزشی فراگیران طراحی می‌شوند. جهت طرح ریزی مناسب برنامه های آموزشی ابتدا لازم است نیازهای آموزشی افراد و اولویت های آموزشی هر حرفه تعیین شود تا موجب افزایش مشارکت فراگیران و ارتقای سطح کیفی برنامه‌ها گردد. &nbsp; پژوهش حاضر با هدف تعیین فراوانی موضوعات آموزشی مورد نیاز ماماهاى شاغل کاشان انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی و به روش سرشماری انجام گرفت. در ابتدا با مراجعه به مراکز اشتغال ماماها پرسشنامه ای که شامل دو بخش بود بین آنان توزیع شد. بخش اول پرسشنامه مربوط به اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم مربوط به دروس مورد نیاز ماماها بود. اطلاعات پس از جمع آوری در نرم افزار آماری SPSS وارد شده و جداول فراوانی به دست آمد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که ۸۵/۴٪ جمعیت مورد مطالعه کارشناس، ۸۰/۹٪ متاهل، ۷۸/۷٪ دانش آموختگان دانشگاه های دولتی (دوره روزانه) و ۶۲/۸٪ رسمی قطعی و اکثریت در گروه سنی ۴۱ تا ۳۱ سال بودند، اکثریت افراد علت شرکت در دوره های بازآموزی را آشنایی با تازه های علمی و یادآوری آموخته های قبلی دانستند. اورژانس های زنان و زایمان (۵۵.۹٪)، تنظیم خانواده (۵۲.۹٪)، مراقبت های پره ناتال (۵۲.۹٪)، بیماری ها و مراقبت های نوزادان (۳۹٪) و موضوعات آموزشی بودند که به ترتیب بیشترین فراوانی علاقمندی ماماهاى شاغل را به خود اختصاص دادند.

**نتیجه گیری:** تکرار مطالب درسی و ارائه تازه های علمی مورد توجه ماماهاى شاغل قرار دارد و می‌تواند در قالب برنامه های آموزش مداوم ارائه شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مداوم، ماما، نیازهای آموزشی

A-10-927-2

### مشاوره آموزشی؛ راهبردی جهت ارتقای رهبری آموزشی در

### مقطع بالینی دوره پزشکیعمومی دانشکده بقیه الله (عج) (E)

مرضیه لک، مجتبی خواجه آزاد، ویدا انجم روز

دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) دانشکده پزشکی دفتر توسعه آموزش  
marziehlak@yahoo.com

**مقدمه:** پیش از تشکیل دفتر توسعه آموزش در دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)، رهبری آموزشی متولی خاصی نداشت و سبک رهبری آزاد (Free- rein) بر گروه های آموزشی و اعضای هیات علمی حاکم بود. از زمستان ۱۳۸۷ در پی تصویب بیانیه رسالت و اهداف دوره پزشکی عمومی، سبک رهبری مشارکت جویانه (Participative) گروه های آموزشی به منظور تحقق رسالت و اهداف با استفاده از مشاوره های آموزشی در دستور کار قرار گرفت. هدف این مطالعه بررسی تاثیر مشاوره های آموزشی دوره ای به گروه های بالینی در بهبود رهبری آموزشی جهت تحقق اهداف دوره پزشکیعمومی بود.

**روش کار:** این مطالعه کیفی به روش پژوهش در عمل (Research Action) و با استفاده از چک لیست محقق ساخته ارزیابی دوره ای گروه های بالینی انجام شد. سه مرحله مشاوره آموزشی با هدف ارتقای کیفیت آموزشی ۱۳ گروه بالینی و متناسب سازی آن ها با بیانیه رسالت و اهداف و برنامه درسی ضروری دوره پزشکیعمومی انجام شد. در هر مشاوره اطلاعات گروه به روش

### ارزیابی تدریس درس زبان تخصصی به روش گروههای کوچک و اجرای ارزشیابی همگروه (E)

شیمیا سام، محسن پورقاسم، داریوش مسلمی

گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی

بابل، مازندران

sumshima@yahoo.com

**مقدمه:** علارغم آموزش زبان انگلیسی عمومی؛ درس زبان تخصصی در هر رشته تحصیلی متفاوت است و معمولا اساتید زبان در ارائه این دروس با مشکل مواجه می‌شوند. هدف کلی این مطالعه تعیین میزان کفایت تدریس درس زبان تخصصی به روش گروههای کوچک و اجرای ارزشیابی همگروه از دیدگاه دانشجویان بوده است.

**روش کار:** این پژوهش مطالعه مقطعی بر روی دانشجویان رشته اتاق عمل است که روش تدریس زبان تخصصی تدریس در گروههای کوچک بود ه است. دانشجویان که ۲۵ نفر بودند به ۷ گروه تقسیم شدند (با ۷ سرگروه). از دانشجویان خواسته شد که یکدیگر را مورد ارزیابی قرار دهند. پس از برگزاری امتحان دیدگاه دانشجویان در زمینه نحوه ارائه این درس و ارزیابی همگروه ارزیابی شد. ابزار مورد نظر یک پرسشنامه خود ایفا شامل سه بخش بوده است.

**نتایج:** نتایج نشان داد که در مجموع ۸۶.۴٪ از دانشجویان نگرش مطلوبی نسبت به روش تدریس در گروههای کوچک و روش ارزشیابی همگروه داشتند. آنان بر این باور بودند که این روش باعث درگیری بیشتر دانشجو در فرآیند ارزیابی و افزایش اعتماد بنفس دانشجویانی که همکلاسی های خود را ارزیابی می‌کنند می‌شود. در مجموع نمراتی که دانشجویان به همکلاسی های خود می‌دادند به شکل معناداری بیشتر از نمره ای بوده است که استاد به دانشجو می‌داد (P = ۰.۰۳۰).

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه معمولا سطح دانش و توانمندی اغلب دانشجویان در درس زبان انگلیسی پایین می‌باشد و اغلب از حضور در کلاسهای مرتبط با زبان وحشت دارند پیشنهاد می‌گردد این روش به شکل گسترده تری در سطوح دانشگاهی به اجرا در آید؛ تا نه تنها یادگیری دانشجویان تسهیل شود بلکه نسبت به آن علاقمندتر گردند.

**واژه‌های کلیدی:** زبان تخصصی، تدریس در گروههای کوچک، ارزیابی همگروه، نگرش دانشجویان

A-10-915-1

### بررسی موضوعات آموزشی مورد نیاز ماماهاى شاغل کاشان

(E)

محبوبه کفای عطریان، ناهید سرافراز

دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده پرستاری مامایی

kafaei\_ma@yahoo.com



**روش کار:** این بررسی کیفی با بهره گیری از تکنیک دلفی و با مشارکت ۳۸ تن از اعضای هیئت علمی و مدیران گروه آموزش بهداشت و ارتباطات، انجام گرفت. بر اساس نظریات کمیته تخصصی مرکب از ۷ نفر مدرسین آموزش بهداشت و ارتباطات، سرفصلهای تدوینی و بازنگری شده همراه با پیشنهادات در زمینه نحوه ارزشیابی موارد، اقدام به تهیه چهارچوب اولیه شد و جهت حصول به اجماع نظریات در اختیار مدرسین و مدیران گروههای آموزش بهداشت و ارتباطات ۶ دانشگاه علوم پزشکی قرار گرفت.

**نتایج:** با توجه به اجماع ۱۰۰-۹۰٪ کارشناسان، از ۴۱ مورد پیشنهادی، ۲۳ مورد سر فصل جدید مورد پذیرش و ۸ سر فصل مورد بازبینی قرار گرفت. همچنین نحوه آموزش و ارزشیابی از شیوه صرفاً تئوری به صورت تواما (تئوری و عملی) و افزایش تعداد واحد از ۲ به ۳ مورد توافق حاصل شد.

**نتیجه گیری:** امید می رود که مجموعه سرفصلهای جدید در قالب برنامه های آموزش و بهداشت و ارتباطات و ارتقا سلامت با تربیت نیروی انسانی ماهر، به کارگیری دانش و مهارت های جدید مورد نیاز جهت شناخت مشکلات و حل آن ها و همکاری موثر بخشهای اجرایی و آموزشی تداوم یابد. برنامه درسی پیشنهادی باید در زمینه کاهش یا رفع مشکلات بیان شده، مورد ارزشیابی واقع شود

**واژه های کلیدی:** آموزش بهداشت و ارتباطات، برنامه درسی، رشته بهداشت عمومی

A-10-944-1

### انجام نیاز سنجی با هدف جلب مشارکت ذی نفعان (E)

**اطهر امید، شقایق حق جوی جوانمرد، پروانه نصری، مصطفی دهقانی، مرزیه حسینی، آنوسا اسماعیلی**

دانشکده پزشکی اصفهان

**مقدمه:** انجام نیاز سنجی با هدف جلب مشارکت ذی نفعان نویسندگان: اطهر امید-شقایق حق جوی جوانمرد-پروانه نصری -مصطفی دهقانی -مرزیه حسینی-آنوسا اسماعیلی مقدمه: امروزه باور بسیاری از متخصصان و صاحب نظران بر آن است که در تصمیمات برنامه ای، در مراحل مختلف و به فراخور توانایی افراد، باید گروههای مختلف مشارکت داشته باشند. این رویه همراهی و مشارکت گروههای مختلف از جمله اساتید، کارکنان آموزشی و دانشجویان را در برنامه ریزی آموزشی و درسی افزایش می دهد و برنامه های تدوین شده از حمایت های گروههای ذیربط برخوردار خواهد شد. دانشکده پزشکی اصفهان در همین راستا و با توجه به دریافت مجوز بازنگری برنامه آموزش پزشکیعمومی طرح نیازسنجی با هدف اجتناب از انحصارگرایی و جلب مشارکت ذی نفعان در برنامه ریزی به منظور بازنگری برنامه آموزش پزشکیعمومی را در قالب یک چشمواره برگزار کرد.

**روش کار:** این مطالعه نیاز سنجی توصیفی مقطعی است که اطلاعات با استفاده از پرسش نامه باز پاسخ از جامعه دانشجویان پزشکی عمومی، اساتید، مدیران و کارکنان آموزشی جمع آوری شد. پرسش نامه محقق ساخته شامل دو بخش اطلاعات دموگرافیک و سوالات باز پاسخ در ۴ حیطه مشکلات موجود، راه حل پیشنهادی، ضرورت حل مشکل و امکانات و منابع لازم تدوین شد. پس از جمع آوری پرسش نامه ها سوالات با هر یک از شاخص های اختصاصی بودن،

مشاهده اسناد و مصاحبه با مدیر یا معاون آموزش گروه در ۶ معیار شامل ۱. اهداف آموزشی با سه شاخص، ۲. طرح دوره (plan Course) با سه شاخص، ۳. لاگ بوک با چهار شاخص، ۴. اطلاع رسانی با پنج شاخص، ۵. پرونده نویسی با دو شاخص و ۶. ارزشیابی با پنج شاخص توسط چک لیست در مقیاس لیکرت جمع آوری شد. میانگین و خطای استاندارد میانگین هر شاخص و معیار در ۱۳ گروه محاسبه و با نرم افزار Prism و آزمون کراسکال- والیس در محدوده اطمینان ۹۵٪ تحلیل شد.

**نتایج:** در مجموع ۱۳ گروه بالینی، میانگین درصد امتیاز همه شاخص های ۶ معیار مورد ارزیابی از (۱۶/۱۱ ± ۱/۵۶۷٪) در مشاوره اول به (۳/۷۷ ± ۴/۸۲٪) در مشاوره سوم افزایش یافته بود. این آماره در معیار اهداف آموزشی از (۴/۶ ± ۳۸/۲۲٪) به (۳/۴۸ ± ۶۶/۴۴٪)؛ برای معیار طرح دوره از (۴/۸۶ ± ۲۴/۴۴٪) به (۴/۴۵ ± ۵۵/۷۸٪)؛ برای معیار لاگ بوک از صفر به (۷/۵ ± ۴۰/۱۷٪)؛ برای معیار اطلاع رسانی از (۱/۹۷ ± ۹/۶٪) به (۴/۹۷ ± ۴۰/۱۳٪)؛ برای معیار پرونده نویسی از (۱/۹۴ ± ۲/۷۸٪) به (۵/۷۷ ± ۲۵٪) و برای معیار ارزشیابی از (۱/۹ ± ۲۱/۳٪) به (۱۷/۵۲ ± ۴۹/۱۷٪) افزایش داشته است. معنادار بودن ارتقای همه معیارها و همچنین تفاوت میان ۱۳ گروه آموزشی مورد ارزیابی با ۰/۰۰۰ < P-value تایید شد.

**نتیجه گیری:** مشاوره های آموزشی در ارتقای کیفیت تمام معیارهای مورد نظر بسیار موثر بوده اند، اما کیفیت هیچیک از معیارها در کل مقطع بالینی هنوز به ۷۰٪ نرسیده است و کیفیت ۴ معیار از ۶ معیار مورد ارزیابی زیر ۵۰٪ است. در این میان «اهداف آموزشی» قویترین و «پرونده نویسی» ضعیف ترین معیار بوده و معیار «لاگ بوک» بیشترین رشد را داشته است. تفاوت معنادار میان گروه ها نشان می دهد که ارتقای کیفیت آن ها یکسان و هماهنگ نبوده است. پیشنهاد می شود مشاوره آموزشی به عنوان راهبرد اصلی رهبری آموزشی در دانشکده پزشکی بقیه الله (عج)، با توجه به معیارها و گروه های ضعیف تر هدفمند شده و با تکنیک های «یادگیری سازمانی» و «ایجاد رقابت» میان گروه های آموزشی تقویت گردد.

**واژه های کلیدی:** مشاوره آموزشی، کیفیت، رهبری آموزشی، آموزش پزشکیعمومی، آموزش بالینی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)

A-10-932-1

### تدوین و بازنگری برنامه درسی آموزش بهداشت و ارتباطات

(E)

**پروانه تیموری، مجید شفیعیان**

سندج، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، گروه بهداشتعمومی دانشکده بهداشت

parvaneh.tay@gmail.com

**مقدمه:** تعیین نیازهای آموزشی اولین گام برنامه ریزی آموزشی و در واقع نخستین عامل ایجاد و تضمین اثربخشی کارکرد آموزشی است. تدوین سرفصل های جدید کاربردی، تغییر نحوه آموزش و ارزشیابی از شیوه صرفاً تئوری به صورت تواما (تئوری و عملی) و افزایش تعداد واحد مربوطه از ۲ به ۳ واحد.



ضرورت حل مشکل، قابلیت حل مشکل و میزان عملیاتی و اجرا شدن راه حل توسط کمیته ای متشکل از متخصصین از ۱۰۰-۰ امتیاز دهی شد.

**نتایج:** نتایج در سه بخش دانشجویی، هیات علمی و کارکنان و مدیران آموزشی تقسیم شد و در هر بخش مشکلات و راه حل ها فهرست و سپس طبقه بندی و نام گذاری شد. موارد استخراج شده شامل هفت حیطه ی اهداف آموزشی، محیط آموزشی، محتوای آموزشی، هیات علمی، ارزشیابی، روش تدریس و وسایل کمک آموزشی بود. در بخش دانشجویی، در حیطه های ارزشیابی ۹ مورد، روش تدریس ۸ مورد، محتوای آموزشی ۱۵ مورد، هیات علمی ۱ مورد و وسایل کمک آموزشی ۲ مورد در بخش هیات علمی در حیطه های عرصه آموزشی ۴ مورد، محتوای آموزشی ۳ مورد، متد آموزش ۵ مورد، ارزشیابی ۲ مورد و اهداف آموزشی ۲ مورد و در بخش کارکنان آموزشی در حیطه های روش تدریس ۱ مورد، محتوای آموزشی ۵ مورد و عرصه آموزشی ۱ مورد به دست آمد. در بخش دانشجویی و کارمندان بیشترین امتیاز مربوط به محتوای آموزشی خصوصا در دوران علوم پایه بود که آنرا غیر ضروری و غیر کاربردی اعلام کردند و تغییر مباحث آموزشی را ضروری و همچنین طراحی دوره های اختیاری را لازم میدانستند. در بخش هیات علمی تغییر متد تدریس و استفاده از روش های دانشجو محور و همچنین تغییر عرصه آموزش را ضروری اعلام کردند.

**نتیجه گیری:** با توجه به این نتایج اهداف برنامه بازنگری باید تغییر محتوای آموزشی، روش تدریس و روش ارزشیابی و استفاده از عرصه مناسب را لحاظ کند و استراتژی SPICES هاردن می تواند راهکار مناسبی برای برنامه ریزی و حل مشکلات عنوان شده باشد. چراکه منفک بودن مباحث علوم پایه از بالینی و مسئله محور نبودن محتوای مباحث از جمله مشکلاتی بود که بیشترین امتیاز و فراوانی را به خود اختصاص داد.

**واژه های کلیدی:** برنامه آموزشی پزشکی عمومی-SPICES- مسئله محوری- بازنگری

**نتیجه گیری:** از دیدگاه هر دو گروه دانشجویان پرستاری و مامایی آمادگی لازم جهت یادگیری بین حرفه ای در آنان وجود دارد و با توجه به این مسئله به نظر می رسد می توان یادگیری بین حرفه ای را در واحد های مشترک درسی بین این دو گروه آغاز نموده تا در صورت احراز نتایج مثبت نهادینه و اجرا گردد.

**واژه های کلیدی:** آمادگی، دانشجویان پرستاری و مامایی، یادگیری بین حرفه ای  
A-10-913-1

### پاسخگویی بیمارستان بقیه الله (عج) به نظام سلامت بر اساس شاخص های مرتبط با پاسخگویی در مدل تعالی بالدریج (E)

محمد صالح فلاح، شهرام توفیقی، مجتبی خواجه آزاد

تهران، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، معاونت تحقیقات  
msaleh.fallah@gmail.com

**مقدمه:** دانشگاه های علوم پزشکی و مراکز آموزشی درمانی آن باید همزمان در قبال گیرندگان خدمات سلامت، دانشجویان علوم پزشکی و همچنین اساتید و کارکنان نظام سلامت پاسخگو باشند. یافتن نقطه بهینه از نیازها و اولویت های آموزشی، پژوهشی و درمانی این ذینفعان مختلف، لازمه برنامه ریزی راهبردی و پاسخگویی مناسب دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی به ذینفعان متعدد است. مدل تعالی مالکوم بالدریج که اصول مدیریت کیفیت جامع را برای سازمان های بهداشتی- درمانی بهینه نموده، قادر است همزمان پاسخگویی این سازمان ها به تمام ذینفعان آموزشی و درمانی را ارزیابی و مقایسه نماید. ارزیابی و مقایسه میزان پاسخگویی بیمارستان بقیه الله (عج) به ذینفعان متعدد اعم از بیماران، کارکنان، اساتید و دانشجویان

**روش کار:** نوع مطالعه توصیفی- تحلیلی بود و به صورت مقطعی اجرا گردید. گردآوری داده ها با سه روش شامل: ۱- مصاحبه با مدیران و کارکنان ۲- مطالعه مستندات ۳- مشاهده فرآیندها انجام شد. ابزار گردآوری داده ها شامل چک لیست استاندارد مدل تعالی مالکوم بالدریج (نسخه ۲۰۱۰-۲۰۰۹) بود و اطلاعات نیز بر اساس جدول امتیازدهی بالدریج تحلیل گردید.

**نتایج:** شاخص پاسخگویی اجتماعی معیار رهبری در حوزه درمان ۵۰٪ و در حوزه آموزش ۴۷٫۵٪ را کسب نمود. شاخصهای مربوط به معیار تمرکز بر مشتری در حوزه درمان ۱٫۱۸٪ و در حوزه آموزش ۳۸٫۸۱٪ و نیز شاخصهای

بررسی وضعیت آمادگی دانشجویان پرستاری و مامایی برای یادگیری بین حرفه ای (E)

### بررسی وضعیت آمادگی دانشجویان پرستاری و مامایی برای یادگیری بین حرفه ای (E)

طاهره سلیمی، لیلی شهبازی، شهناز مجاهد، مهسا خدایاریان

یزد، دانشکده پرستاری و مامایی،  
salimi\_tahere@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری بین حرفه ای به موقعیت هایی اطلاق می شود که یادگیری شافلین دو یا چند حرفه با یکدیگر و از یکدیگر باشد تا مشارکت و کیفیت ارائه خدمات را بهبود بخشند. به عنوان مقدمه برای موفقیت در اجرای یادگیری بین حرفه ای ضروری است افرادی تربیت شوند که دارای سازگاری، انعطاف پذیر، دارای مشارکت در کار تیمی، با مهارت های ارتباط بین فردی بالا و دارای انگیزه و تمایل مثبت به یادگیری مشارکتی باشند. تعیین وضعیت آمادگی دانشجویان پرستاری و مامایی برای یادگیری بین حرفه ای در دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

**روش کار:** نوع مطالعه توصیفی مقطعی بوده است و داده ها با استفاده از مقیاس آمادگی برای یادگیری بین حرفه ای (Inter For Readiness)





اجرا می‌شد. آزمون ارزشیابی اولیه روز اول ورود به درمانگاه از کارورزان به عمل می‌آمد سپس کارورزان موظف بودند برای هر بیمار در Log Epitome Book مراحل رسیدن به تشخیص و نسخه درمانی و پیگیری را مرقوم نمایند. استاد مربوطه مکتوبات را کنترل و دستورات اصلاحی را وارد می‌کرد. در پایان دوره یک ماهه مجدداً آزمون ارزشیابی از کارورزان به عمل آمده و نتایج بررسی شدند.

**نتایج:** میانگین نمره کارورزان ابتدای دوره ۱۴ از مورد انتظار ۲۰ بود در حلیکه اتمام دوره ۱۸ از مورد انتظار ۲۰ بود. ۹۵٪ کارورزان اذعان داشتند که در حیطه دانش و عملکرد تغییر محسوس در خود احساس می‌کنند.

**نتیجه گیری:** متأسفانه ضعف آموزشی شدیدی در حیطه درمان صحیح بیماری های سرپائی وجود دارد این در حالی است که پزشکان عمومی بخصوص با توجه به راه اندازی سیستم ارجاع بیماران به پزشک خانواده در صف اول برخورد با بیماران قرار دارند و آموزش نحوه صحیح درمان و پیگیری بیماری های سر پائی می‌تواند از نظر اقتصادی برای بیماران و شبکه بهداشت و درمان کشور مقرون به صرفه باشد

**واژه‌های کلیدی:** کارورز، آموزش، بیماران سرپایی  
A-10-769-1

### ارتباط قاطعیت و اضطراب در دانشجویان دانشگاه علوم

#### پزشکی ایلام در سال ۸۹ (E)

فرناز سهیلی، اشرف دیرکوند مقدم، کوروش سایه میری، زهرا ویسی، معصومه تیموری، محمد حسین رشتنودی

ایلام، دانشگاه علوم پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی  
farnaz\_soheili89@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه قاطعیت به عنوان یکی از اصولی ترین سبک های رفتاری در بین کارکنان علوم پزشکی مطرح بوده و کلید برقراری ارتباط موثر بین خانواده، بیماران و همکاران محسوب می‌شود (۱). قاطعیت به معنی توانایی بیان مستقیم، آشکارا و صادقانه در خصوص احساسات، عقاید، باورها، و نیاز های شخصی بدون نغض حقوق فردی دیگران است (۲).

**روش کار:** پژوهش حاضر مطالعه ای توصیفی- تحلیلی از نوع همبستگی است. ۱۲۴ نفر از دانشجویان ان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در فواصل بهمن تا اسفند سال ۸۹ به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش گرد آوری اطلاعات خود گزارشی و نوع ابزار، پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش بود. بخش اول، مشخصات فردی، اجتماعی و بخش دوم، مقیاس سنجش اضطراب و قاطعیت Richy و Gambriell بود. این پرسشنامه دارای ۴۰ سوال ۲ بعدی است. در بعد اول میزان اضطراب و نگرانی ناشی از قرارگیری در موقعیت و در بعد دوم عکس العمل قرارگیری در موقعیت را مورد بررسی شد. نتایج با استفاده از روشهای آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از تعداد ۱۲۴ نفر شرکت کننده ۵۲ نفر پسر و ۷۲ نفر دختر بودند. میانگین نمره عکس العمل قاطعانه در دانشجویان پسر  $30/84 \pm 221/88$  و در دختران  $26/11 \pm 211/73$  بود و بین جنسیت و عملکرد قاطعانه اختلاف معنی دار گزارش نشد (۰/۰۹۷). ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معکوس بین میزان اضطراب و عملکرد قاطعانه را نشان داد ( $r = -0.1$ ). بین سن با

مربوط به معیار تمرکز بر کارکنان در حوزه درمان  $42.35\%$  و در حوزه آموزش  $42.78\%$  بود. شاخص پاسخگویی در معیار نتایج در حوزه درمان برای بیماران  $47.5\%$  و برای کارکنان  $27.5\%$  و در حوزه آموزش برای اساتید  $27.5\%$  و برای دانشجویان  $25\%$  بود. بحث: نتایج نشان می‌دهد که انعکاس مقوله پاسخگویی اجتماعی در اسناد سازمانی اعم از سیاست ها، برنامه ها و رویکردها توانسته است حدود  $50\%$  انتظارات مدل تعالی بالدریج را برآورده سازد. اما تبدیل این سیاست های برنامه ای به مکانیسم ها و فرآیندهای اجرایی به طور میانگین در بخش درمان در حدود  $45\%$  و در بخش آموزش در حدود  $40\%$  انتظارات مدل تعالی مذکور بوده است. براساس نتایج شاخص عملکردی، اثربخشی فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی نیز تنها در مورد بیماران ملموس است ( $5/47\%$ )؛ اما در خصوص اساتید، کادر درمانی و دانشجویان تنها حدود  $25\%$  امتیازات مدل تعالی بالدریج کسب شده است.

**نتیجه گیری:** بیمارستان بقیه الله (عج) در تبدیل رویکردها و برنامه های پاسخگویی اجتماعی خود به عملکردی پاسخگویانه در قبال ذینفعان متعدد نظام سلامت، با مشکل روبرو است. به نظر می‌رسد تلاش برای پاسخگویی نسبتاً مطلوب به بیماران موجب افزایش بار درمانی و فشار کاری به کارکنان شده است. هرچند معمولاً این فشار کاری با کارانه بازخورد می‌یابد اما این مکانیسم همه نیازهای شغلی را پاسخ نداده و منجر به رضایت شغلی کارکنان نخواهد شد. این امر به مرور بر پاسخگویی سازمان به بیماران نیز تاثیر نامطلوب خواهد داشت. همچنین پاسخگویی به بخش آموزش و نیازهای آموزشی و پژوهشی اساتید و دانشجویان نیز مختل به نظر می‌رسد که در درازمدت اثرات نامطلوبی بر نظام سلامت خواهد داشت. بنابراین پیشنهاد می‌شود بیمارستان بقیه الله (عج) برای یافتن نقطه ای بهینه و متعادل از پاسخگویی به نیازهای آموزشی، پژوهشی و درمانی ذینفعان متعدد خود اقدام نماید. بدین منظور لازم است ابتدا عملکرد خود در پاسخگویی به نیازهای اساتید، دانشجویان و کارکنان را به سطح پاسخگویی به بیماران رسانده و آنگاه مکانیسم هایی برای ارتقای متناسب و همزمان کیفیت پاسخگویی به همه ذینفعان اقدام نماید.

**واژه‌های کلیدی:** پاسخگویی، مدل تعالی، بیمارستان بقیه الله (عج)  
A-10-674-2

### بررسی نتایج تغییر روند آموزش سرپائی کارورزان گوش و

#### حلق و بینی (E)

یلدا جباری مقدم، مسعود نادریپور

تبریز خیابان ششگلان بیمارستان کودکان تبریز  
yj\_moghaddam@yahoo.com

**مقدمه:** هدف از آموزش در کلینیک برای کارورزان تربیت پزشکان توانمند و ماهر در جهت ارتقا سطح سلامت جامعه است. پرواضح است تاثیر مستقیم ارتقا آموزش کارورزان ارتقا کیفی خدمات پزشکی جامعه است. بررسی تغییر روند اداره درمانگاه بیماران سر پائی بر ارتقا سطح توانمندی کارورزان **روش کار:** این مطالعه در کلینیک سرپائی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد. جامعه هدف کارورزان بخش ENT بودند. ویژگیت بیماران سرپائی به صورت Model Back Report یا Model In Sitting



شناسایی وضعیت موجود و عوامل مرتبط با این آسیب تحصیلی و لحاظ نمودن نتایج پژوهشهایی که در این زمینه انجام شده است در برنامه ریزی ها و اقدامات سیستم های آموزشی می تواند نقشی اساسی در مقابله با افت تحصیلی دانشجویان گروه پزشکی داشته باشد. تعیین میزان و عوامل موثر بر وقوع مشروط شدن در دانشگاه های علوم پزشکی

**روش کار:** این مطالعه مروری با استفاده از مقالات علمی انتشار یافته موجود انجام شده است. جستجو برای یافتن مدارک مرتبط با استفاده از سه کلیدواژه مشروط، افت تحصیلی و آموزش در سه بانک اطلاعاتی شامل مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)، مگ ایران و ایران مدکس انجام شد. پس از مرور اجمالی خلاصه مقالات به دست آمده از این جستجو آن دسته از مقالاتی که با موضوع این مطالعه مروری مرتبط بودند جدا شده و بدقت مطالعه شدند. اطلاعات حاصل از این بررسی در شاخص هایی که از مطالعه همین مقالات استخراج شده بودند؛ ثبت گردیدند.

**نتایج:** تجزیه و تحلیل داده های حاصل از پژوهش نشان داد میزان مشروطی دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی در رشته های مختلف متفاوت بوده و به طور کلی در دامنه ۳/۹ درصد تا ۱۹ درصد متغیر است. در مجموع دو گروه (۱) عوامل آموزشی (نظیر معدل دیپلم، سهمیه قبولی در کنکور، سابقه انتقالی و مهمان شدن در سایر دانشگاه ها) (۲) عوامل غیر آموزشی (نظیر جنسیت، وضعیت تاهل، محل سکونت و امکانات رفاهی) به درجات مختلف بر وقوع مشروطی دانشجویان گروه پزشکی تاثیرگذار بوده اند.

**نتیجه گیری:** هر چند در این مقاله میزان وقوع مشروط شدن تحصیلی و عوامل موثر بر آن بر اساس نتایج مقالاتی که به روش های مختلف در چند دانشگاه سطح کشور انجام شده بود؛ گزارش شده است اما بنظر می رسد پروفایل اراده شده در این مقاله کم و بیش در سایر دانشگاه های علوم پزشکی نیز قابل مشاهده بوده و لازم است برای رفع معضل افت تحصیلی دانشجویان تصمیم گیریها و اقدامات اساسی در همه جنبه های مرتبط با تحصیل دانشجویان صورت گرفته مضافا آنکه پیشنهاد می شود این وضعیت طی یک پژوهش کشوری با استفاده از متد علمی بدرستی تصویر گردد.

**واژه های کلیدی:** مشروط شدن، عوامل موثر، آموزش پزشکی

A-10-129-2

### تمرینات باز اندیشی در آموزش بالینی (E)

لیلا مهستی جویباری، اکرم ثناگو، مسلم حسام، علیرضا شریعتی

گرگان، جاده شصتکلا، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، مرکز مطالعات و توسعه

آموزش پزشکی

lm\_jouybari@yahoo.com

**مقدمه:** باز اندیشی اشاره به فکر کردن در باره اقداماتی است که در کار بالینی انجام می شود، این فکر را می توان به صورت نوشته در آورد. باز اندیشی چیزی بیش از صرفا فکر کردن در باره چیزی است. در بازنگری یادداشت های دانشجویان، استاد می تواند بر اساس یادداشت های آن ها به نکات کلیدی یادگیری دانشجو و یا نیازمندی های اختصاصی رشته آن ها پی ببرد. در این نوع فعالیت یادگیری، بازخورد استاد به عنوان یک قضاوت بالینی معرفی می شود. هدف این مطالعه بررسی اثر تمرینات باز اندیشی بر یادگیری

عملکرد قاطعانه ( $2 = 15$ ) و میزان اضطراب ( $2 = 16$ ) ارتباط معنی دار وجود داشت.

**نتیجه گیری:** از آنجا که توانایی ارائه پاسخ قاطعانه مناسب در موقعیتهای بحرانی و بالقوه خطرناک یک مهارت حیاتی و نجات دهنده زندگی بیماران است، آموزش و به کارگیری این مهارت ها از اصول آموزشی دانشجویان علوم پزشکی می باشد.

**واژه های کلیدی:** لغات کلیدی: اضطراب، دانشجویان، قاطعیت

A-10-556-2

### ارتقای کیفیت ارزشیابی با آزمون های ترکیبی (E)

ایرج میرزایی دیزگاه، پروین زارعیان

دانشیار گروه فیزیولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش

تهران

emirzaii@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** ارزیابی میزان یادگیری در حیطه شناختی را می توان با آزمون های مختلف بررسی کرد ولی میزان کارایی این روش ها در سنجش طبقات مختلف حیطه فوق متفاوت است. آزمون های چهارگزینه ای برای ارزیابی دانشجویان پزشکی مخصوصا در مقطع علوم پایه و امتحانات جامع به طور گسترده مورد استفاده قرار می گیرد. ولی به نظر می رسد با توجه به وضعیت دانش آموختگان، ارزشیابی میزان یادگیری دانشجویان با این روش چندان مناسب نیست. لذا هدف مطالعه حاضر ارتقای کیفیت ارزشیابی با آزمون های ترکیبی بود.

**روش کار:** آزمون پایان ترم فیزیولوژی ۱ رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش حاوی ۳ نوع سؤال چهارگزینه ای (۳۴٪)، صحیح/غلط با دلیل (تستی و تشریحی) (۳۲٪) و تشریحی (۳۴٪) طراحی شد. نمرات سؤالات تستی، تشریحی و کل از ۲۰ محاسبه شد و اختلاف نمرات سؤالات تستی و تشریحی محاسبه گردید. دانشجویان به دو گروه نمره تشریحی کمتر و بیشتر از ۱۴ تقسیم شدند. برای مقایسه نمرات دو گروه از آتالیز آماری s'tudent test استفاده گردید و P

**واژه های کلیدی:** ارزیابی؛ آزمون تشریحی؛ آزمون تستی؛ فیزیولوژی

A-10-924-5

میزان و عوامل موثر بر وقوع مشروط شدن در دانشگاه های

### علوم پزشکی: یک مطالعه مروری (E)

رسول تبری

رشت، معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

rtabari@gums.ac.ir

**مقدمه:** افت تحصیلی دانشجویان به عنوان یکی از معضلات نظام های آموزش عالی نظیر سیستم آموزش پزشکی مطرح بوده است. مشروط شدن علاوه بر مشکلات عدیده ای که برای دانشجو و در نهایت مددجویان به عنوان متقاضیان دریافت خدمات باکیفیت از افراد دارای شایستگی ایجاد می کند؛ هزینه های مضاعفی را نیز به سیستم های آموزش عالی گروه پزشکی تحمیل می کند.



bahrami\_m88@yahoo.com

**مقدمه:** هم اکنون سیستم آموزشی دستیاران جراحی در اغلب دانشگاه های علوم پزشکی کشور به این صورت است که از روز اول شروع دوره دستیاری، دستیار جراحی تازه وارد دارای مسئولیت درمانی و آموزشی است که این امر با توجه به طبیعت محیط بیمارستانی و نوع بیماران مراجعه کننده، مخاطرات قانونی و روحی - روانی قابل توجهی را برای دستیاران می تواند در پی داشته باشد. برای حل این معضل در سایر دانشگاه ها و مراکز معتبر آموزشی دنیا راه کارهایی پیشنهاد و اجرا شده است. بخش جراحی دانشگاه علوم پزشکی شیراز روشی برای بهبود معضل فوق به کار گرفته است که این مطالعه با هدف بررسی و ارزیابی این روش نوین آموزشی انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه به صورت تجربی بر روی ۹ نفر از دستیاران جدید ورود رشته جراحی عمومی در سال ۱۳۸۹ انجام پذیرفت. این دستیاران در ماه اول ورود به بخش جراحی در کنار کادر اداری موجود بدون مسئولیت خاص و فقط به عنوان مشاهده گر و آموزش گیرنده با روند های موجود در درمان بیماران جراحی و بیماران اورژانس آشنا می شوند و در طی این مدت با محیط اداری و فضای فیزیکی بیمارستان نیز به طور کامل آشنا می شدند. همچنین برای ایشان طی سه روز در هفته ی اول شروع به کار مباحث لازم از نظر آشنایی با سیستم آموزشی و درمانی موجود در بیمارستان، مسایل آموزشی دستیاران بخش جراحی، بیماری های اورژانس جراحی و مهارت های لازم برای اداره بیماران اورژانس به صورت برگزاری کلاس های تئوری و عملی در قالب Workshop توسط اساتید بخش جراحی برگزار گردید. در پایان دوره بررسی نظرات دانشجویان از این دوره آموزشی توسط برگه نظر سنجی روا و پایا ( $\alpha = 0.81$ ) انجام پذیرفت، همچنین ارزیابی دانشجویان در این دوره توسط آزمون قبل و بعد (test post, test pre) صورت گرفت و نتایج با نرم افزار SPSS.16 و تست آماری t زوج و مستقل مورد تحلیل آماری قرار گرفتند.

**نتایج:** در این مطالعه ۱۰۰٪ دانشجویان، این دوره را در افزایش سطح آگاهی شان از قوانین آموزشی دستیاری جراحی مؤثر می دانستند. ۸۸.۸٪ از دانشجویان این دوره را در افزایش سطح آگاهی شان از قوانین بیمارستان های محل کار و قوانین حاکم بر اورژانس های جراحی مؤثر می دانستند. ۱۰۰٪ دانشجویان با برگزاری این دوره آموزشی در سال های آینده موافق بودند. ۶۶.۶٪ از دانشجویان معتقد بودند که آموزش این دوره صرفا باید توسط اساتید بخش انجام شود نه توسط دستیاران سال بالاتر همچنین مقایسه نتایج آزمون بعد با نتایج آزمون قبل تفاوت آماری معناداری نشان داد. ( $P = 0.00$ )

**نتیجه گیری:** همان طور که گفته شد دستیاران جراحی تازه وارد با مسئولیت درمانی، به علت عدم آگاهی لازم سبب آسیب های وسیعی در سطح درمانی می شوند. نتایج این مطالعه نشان می دهد که با توجه به وضعیت بومی و شرایط کاری - تحصیلی موجود در ایران، دوره آموزشی فوق می تواند از بسیاری از مخاطرات درمانی جلوگیری نماید.

**واژه های کلیدی:** آموزش دستیاران، مخاطرات قانونی

A-10-1061-1

کیفیت آموزش بالینی از دیدگاه کارآموزان و کارورزان پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد (E)

بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۸ و بررسی کیفیت تمرینات بازاندیشی بوده است.

**روش کار:** قبل از ورود دانشجویان به کارآموزی در عرصه پرستاری کودکان و مادران و نوزادان کارگاهی برای آشنایی دانشجویان با بازاندیشی هدایت شده برگزار شد. دانشجویان ترم هشت پیوسته و چهار پرستاری ناپیوسته در این کارگاه شرکت کردند. از الگوی چرخه تفکر بازاندیشی گیبس (۱۹۸۸) برای آموزش استفاده شد. برای دستیابی به هدف اول مطالعه؛ بررسی اثر بازاندیشی بر یادگیری، از خودارزیابی با استفاده از مصاحبه ساختار یافته استفاده شد. برای بررسی هدف دوم مطالعه؛ کیفیت نوشته ها وجود یا عدم وجود قسمت های مختلف بازاندیشی از توصیف تا اقدام مد نظر قرار داده شد. دو گروه از دانشجویان شامل ۲۴ دانشجوی کارشناسی ناپیوسته و ۱۴ دانشجوی کارشناسی پیوسته در این فرآیند شرکت کردند. هر دانشجو حداقل دو مورد بازاندیشی در ارتباط با یکی از تجربیات بالینی خود که از دید آنان بیشترین جنبه یادگیری را برای شان داشته است، تدوین نمودند.

**نتایج:** در ارتباط با هدف اول؛ دانشجویانی که از مهارت های فکری بالاتری برخوردار بودند بهتر توانستند این تمرین را انجام دهند. سایر دانشجویان این تکلیف را خیلی سخت می دانستند و نمی توانستند آن را با گزارش روزانه تفکیک دهند. برخی از دانشجویان تقاضا داشتند تا این فعالیت یادگیری حذف شود و به جای آن مطلبی را ترجمه کنند. بر اساس بازخوردهای دانشجویان و مصاحبه های به عمل آمده تلفیق این دو تمرین برای عمق بخشیدن به یادگیری بالینی موثر بوده است. دانشجویان این فعالیت یادگیری را سخت توصیف کردند. برخی از دانشجویان این فعالیت را برای یادگیری خوب اما سخت توصیف کردند. در ارتباط با هدف دوم مطالعه تفاوت وسیعی بین یادداشت های دانشجویان از لحاظ شناسایی و معرفی جنبه های مهم از موقعیت قرار گرفته شده، تفکر انتقادی در مورد وضعیت، توصیف جنبه های احساسی آن موقعیت در مورد یادگیری وجود داشت.

**نتیجه گیری:** دانشجویی که یاد بگیرد به مسائل بالینی عمیق تر نگاه کند دانش آموخته ای است که توانمندی فکری بالاتری دارد و این توانایی را به محیط کاری خود منتقل می کند. چنانچه تمرینات بازاندیشی به صورت مستمر باشد و با بازخورد از سوی استاد همراه گردد می تواند به پر کردن فاصله بین دانش نظری (کلاس درس) و بالینی کمک کند و فراگیر نحوه برخورد با تجربیات روزانه خود را یاد بگیرد. بازاندیشی یکی از مهارت های یادگیری مادام العمر می باشد که یونیسکو برای آموزش بزرگسالان پیشنهاد کرده است. با توجه به نتایج پیشنهاد می شود دوره ای با عنوان دوره آموزش بازاندیشی بر تجربیات بالینی برای دانشجویان پرستاری از ترم پنج گذارده شود. تا ترم پنج دانشجو چندین مواجهه بالینی داشته است و تجربه کار در بالین را تا حدی کسب کرده است که قادر به درک نوشتن بازاندیشی باشد.

**واژه های کلیدی:** تمرین بازاندیشی، آموزش بالینی، دانشجوی پرستاری

A-10-660-7

ارزیابی روش نوین آموزش اولیه دستیاران جدید ورود

رشته جراحی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

مجتبی بهرامی، شهرام پایدار، پویا فرهادی، پرستو نعمت الهی



محمد خواجه دلویی، زهرا موفقی، جواد جعفری، ایرج صابری فرد، ژاله فیضی

مشهد. فلکه پارک پردیس دانشگاه. دانشکده پزشکی. معاونت آموزشی  
khajedaluae@mums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش بالینی بخش مهم آموزش پزشکی بوده و در تربیت پزشکان توانمندی که قادر به ایفای نقش حرفه ای و پاسخگویی به نیازهای سلامتی جامعه باشند، نقش اساسی را ایفا می‌کند. این مطالعه با هدف تعیین اثر بخشی آموزش بالینی در بخش های تخصصی دانشگاه علوم پزشکی مشهد از دیدگاه دانشجویان به عنوان مشتریان اصلی فرآیند آموزش، انجام گردید.

**روش کار:** مجموعاً ۱۸۹ کارآموز و کارور پزشکی در این مطالعه توصیفی شرکت نمودند. دانشجویان پس از توجیه، پرسشنامه ای مشتمل بر ۳۷ سوال در حیطه های حیطه های توجیه اهداف، تناسب محتوا با نیاز پزشک عمومی، کفایت دوره، روش های آموزشی و ارزشیابی، اصلاحات آموزشی و در نهایت مفید بودن این دوره را تکمیل نمودند.

**نتایج:** ۴۱٪ شرکت کنندگان پسر و ۵۹٪ دختر بودند. دانشجویان میزان اطلاع رسانی و توجیه اهداف آموزشی در هر بخش، تناسب آموزش ارائه شده با نیاز پزشک عمومی، کفایت دوره برای آماده سازی دانشجویان جهت ایفای نقش پزشک عمومی و روش های آموزشی را بر اساس مقیاس مطالعه ضعیف و ارزشیابی مرسوم در بخش ها را بسیار ضعیف ارزیابی نمودند. در مجموع کیفیت آموزشی دوره علوم پایه پزشکی از دیدگاه دانشجویان ضعیف ارزیابی گردید. نتایج در جدول ۱ ارائه گردیده است.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می‌دهد که آموزش بالینی ارائه شده در بخش ها با وضعیت مطلوب فاصله زیادی داشته پاسخگوی نیازهای حرفه ای دانشجویان پزشکی نمی‌باشد. مطالعات مشابه در سایر دانشگاه ها، وضعیت نسبتاً مشابهی را نشان می‌دهد. بدیهی است که ارتقای کیفیت آموزش بالینی، برنامه ریزی دقیق و مشارکت همه جانبه گروهها را می‌طلبد

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، پزشکی عمومی، کیفیت

A-10-1051-4

### بررسی میزان تطابق مقالات منتشر شده فارسی براساس

#### اصول آموزش مبتنی بر شواهد (E)

رضا اسدی، هاجر بهبودی راد، مهسا احمدی شادمهری

reza\_asady@yahoo.com

**مقدمه:** موفقیت پزشکی مبتنی بر شواهد در ارتقای خدمات تشخیصی و درمانی؛ منجر به گسترش این شیوه عملکرد به سایر حوزه ها از جمله آموزش پزشکی (آموزش مبتنی بر شواهد) شده است. در مرحله سوم این رویکرد؛ ارزیابی نقادانه شواهد یافت شده از طریق فرم های مربوطه انجام میگردد، تا ارزش و کارایی مداخلات ارائه شده در مقالات علمی مورد سنجش قرار گیرد. در همین راستا در این پژوهش بر آن شدیم تا با مروری بر مقالات منتشر شده در پایگاه های فارسی زبان، میزان ارزش (Evidence of Level) مطالعات منتشر شده در زمینه مداخله در آموزش را بسنجیم.

**روش کار:** پایگاه داده IranMedex با کلمات کلیدی آموزش پزشکی و مداخله آموزشی جستجو گردیده و از بین ۲۶۹ مقاله یافت شده از سال ۱۳۷۰ تاکنون، ۲۲ مقاله دارای مداخله آموزشی قابل ارزیابی نقادانه تشخیص داده

شد. در مرحله بعد مقالات یافت شده براساس اصول ارزیابی شواهد مداخلات آموزشی موريسون (instrument review Educational Morrison) نقد گردید.

**نتایج:** در بررسی مقالات یافت شده، دارا بودن هدف مناسب ۹۵٪، تطابق اهداف آموزشی با نوع مداخله ۵۰٪، اجرای مداخله در بستر آموزشی مناسب ۳۱٪، کارایی مداخله برای بهبود آموزش ۷۷٪، بیان مناسب روش پژوهش ۷۲٪، بیان صحیح نتایج ۷۷٪، شرح صحیح نتایج ۶۳٪ و بیان نتایج ناخواسته ۱۳٪ محاسبه گردید.

**نتیجه گیری:** بررسی نتایج یافت شده از یک سو کم بودن تعداد مداخلات آموزشی منتشر شده برای بهبود آموزش پزشکی در سطح کشور را به خصوص در مقایسه با تعداد کل پژوهش های این حوزه نشان داده و از سوی دیگر نشان می‌دهد که کیفیت بسیاری از این شواهد براساس این ابزار در زمینه تطابق مداخله با اهداف، اجرای مداخله در بستر مناسب، تهیه گزارش مناسب و بیان محدودیت های مطالعه دچار اشکال بوده و ضرورت توجه بیشتر پژوهشگران را می‌طلبد تا مداخلات آموزشی پایایی بیشتری داشته و بر ارتقای کیفیت آموزش پزشکی تاثیرگذارتر باشند.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی؛ آموزش مبتنی بر شواهد، پایگاه های اطلاعاتی پزشکی برخط  
A-10-1068-1

### بررسی نگرش و میزان رضایت دانشجویان پزشکی و

#### دندانپزشکی واحد بین الملل دانشگاه علوم پزشکی شیراز

#### نسبت به آزمون عملی ساختار یافته هدمند (OSPE) (E)

پویا فرهادی، پانیز ساده، افروز خدابخشی، مجتبی بهرامی

دانشکده پزشکی شراز، ساختمان شماره ۳، طبقه ۷  
pouya.farhadi@yahoo.com

**مقدمه:** آزمون عملی ساختار یافته هدمند practical Structured Objectives examination (OSPE) از جمله روش های ارزشیابی است که در دروس عملی و آزمایشگاهی در مقطع پیش بالینی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع این نوع ارزیابی اقتباس یافته از آزمون بالینی ساختار یافته هدمند (OSCE) می‌باشد. ما در این مطالعه نگرش و میزان رضایت دانشجویان از این شیوه ارزشیابی را در درس با کتری شناسی عملی مورد بررسی قرار دادیم.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی-تحلیلی بر روی ۱۰۰ نفر از دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی واحد بین الملل دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام پذیرفت. نگرش دانشجویان نسبت به آزمون OSPE به وسیله پرسشنامه ای ۱۸ سؤال بر اساس مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت و میزان رضایت دانشجویان از آزمون OSPE به وسیله پرسشنامه ای شامل ۹ سؤال مورد ارزشیابی قرار گرفت. در پایان نیز داده ها به وسیله نرم افزار آماری SPSS ۱۸،۰ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج مطالعه حاکی از آن بود که اکثریت دانشجویان نسبت به این آزمون نگرش مثبتی داشتند. ۸۹٪ از دانشجویان معتقد بودند که OSPE آزمون دقیق و مؤثر و مفید و جذابی است. ۷۸٪ از آن ها نیز این آزمون را در دروس آزمایشگاهی نسبت به آزمون کتبی ترجیح می‌دادند. از طرفی ۶۴٪



**نتیجه گیری:** در مجموع از دیدگاه کارورزان، مهارت های عملی در زمینه بالینی کمتر از حد مورد انتظار کسب شده است که نیازمند مداخلات آموزشی می باشد.

**واژه های کلیدی:** مهارت های بالینی، مهارت های ارتباطی  
A-10-1053-2

### بررسی تأثیر برنامه های مدون آموزش مداوم در میزان آگاهی پزشکان عمومی، ساری ۱۳۸۸ (E)

کوروش وحید شاهی، مهدی اهنگری، زهرا سلطان تویه، سارا احتشامی، رقیه ولیپور

دانشگاه علوم پزشکی مازندران مرکز توسعه آموزش  
kvahidshahi@yahoo.com

**مقدمه:** هدف برنامه های آموزش مداوم جامعه پزشکی با هدف ارتقاء دانش و مهارت های شغلی و بهبود ارائه خدمات بهداشتی-درمانی در کشور در حال اجرا می باشد. هدف از انجام این مطالعه تعیین میزان دانش شرکت کنندگان در برنامه ها و نیز میزان افزایش آگاهی آن ها پس از برگزاری برنامه های آموزش مداوم بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه نیمه تجربی جامعه مورد مطالعه تمامی پزشکان عمومی بودند که طی بهار سال ۱۳۸۵ در برنامه های مدون آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی مازندران شرکت داشتند. ابزار سنجش در این مطالعه پرسشنامه های پایا و روای خود ایفا و چند گزینه ای بودند که خصوصیات دموگرافیک و میزان آگاهی را نسبت به موضوعات ارائه شده در بازآموزیها می سنجید. پرسشنامه ها قبل از برگزاری برنامه ها و پس از آن در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفته و برای پاسخ صحیح یک امتیاز و پاسخ غلط امتیاز صفر در نظر گرفته شد. پرسشنامه ویژه هر بازآموزی با توجه به رشته تخصصی توسط اساتید آن رشته تنظیم می گردید. داده ها وارد نرم افزار SPSS شده و با استفاده از شاخصهای آماری و توصیفی، تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از ۳۰۰ شرکت کننده ۲۳۵ نفر پرسشنامه ها را تکمیل کردند (میزان پاسخ دهی ۷۷٪). تعداد سوالات هر آزمون ۲۰ سوال و نمرات شرکت کنندگان بین صفر تا ۲۰ بوده است. میانگین نمرات کسب شده در بازآموزی گوش حلق بینی قبل از برگزاری کلاس ۹۵/۱±۱۵/۹ و پس از برگزاری کلاسها ۶۱/۱±۷۵/۹ بوده و میزان افزایش نمره ۶٪ بوده است. که این مقادیر در بازآموزی جراحی عمومی ۲۹/۲±۸۵/۹ و ۷۵/۱±۲۲/۱۰ (۳٪) افزایش نمره)، در بازآموزی روان پزشکی ۶۵/۲±۷۹/۱۱ و ۳۸/۳±۱۲/۱۴ (۱۰٪) افزایش نمره)، در بازآموزی چشم ۵۵/۲±۴۸/۶ و ۵۲/۸±۳ (۱۰٪) افزایش نمره)، در برنامه بازآموزی اورولوژی نمرات ۳۹/۲±۸۳/۵ و ۷/۹±۵۳/۲ (۱۹٪) افزایش نمره) داشته است.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه میزان آگاهی اولیه پزشکان عمومی شرکت کننده در این مطالعه کمتر از حد مورد انتظار بوده است برنامه های آموزش مداوم نیز توانسته آگاهی و دانش شرکت کنندگان را در حد قابل قبول افزایش دهد. به نظر می رسد بازنگری در محتوا و روش های آموزش و توجه به عوامل انگیزشی شرکت کنندگان جهت بهینه نمودن اثربخشی برنامه های آموزش

دانشجویان معتقد بودند که میزان استرس در OSPE نسبت به آزمون کتبی بیشتر است.

**نتیجه گیری:** نگرش و میزان رضایت دانشجویان از این روش ارزشیابی می تواند بستر مناسبی را برای توسعه و ارتقاء آن به وجود آورد و با توجه به نگرش مثبت دانشجویان و گرایش آن ها به این روش ارزشیابی توصیه می شود که برنامه ریزی های مؤثری در خصوص بهبود و ارتقاء اجرای این ارزیابی صورت گیرد. علاوه بر این با توجه به اینکه اکثریت دانشجویان OSPE را آزمون استرس زا تلقی می کنند راه حلی نیز برای این مسئله ارائه شود. کلمات کلیدی: آزمون عملی ساختار یافته هدفمند، ارزشیابی دروس عملی

**واژه های کلیدی:** آزمون عملی ساختار یافته هدفمند، ارزشیابی دروس عملی  
A-10-1057-2

### تعیین وضعیت موجود آموزش پزشکی عمومی در حیطه مهارت های بالینی و مهارت های ارتباطی، بر اساس سند حداقل توانمندیهای مورد انتظار پزشکی عمومی در ایران از دیدگاه کارورزان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز. (E)

مهستی علیزاده، هومن یزدچی، مهدی فرهودی، حمیده هریزچی قدیمی  
alizadm@yahoo.com

**مقدمه:** در راستای تبیین وظایف و جایگاه شغلی پزشکان عمومی در جامعه، و با توجه به اهمیت وجود مهارت های بالینی و ارتباطی در پزشکان عمومی، جهت ترسیم مسیر حرکت برای نیل به وضعیت مطلوب در این زمینه، قدم نخست ارزیابی وضعیت فعلی آموزش پزشکی عمومی در این حیطه است.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی از دیدگاه ۸۰ نفر از کارورزان ورودی های ۸۲ و ۸۳ دانشگاه علوم پزشکی تبریز، پاپرسشنامه ای شامل موارد حیطه (مهارت های بالینی و مهارت های ارتباطی) سند حداقل توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی از دانشگاه های علوم پزشکی در جمهوری اسلامی ایران، هر مورد از دو بعد ارائه یا عدم ارائه ی آموزش، و نیز میزان توانمندی پاسخ دهنده از دیدگاه خودش در هر زمینه، ارزیابی گردیده است.

**نتایج:** در مورد برقراری ارتباط موثر با مراجعین، بیماران و همراهان بیمار و همکاران گروه بهداشتی و درمانی : ۵۶/۳٪ آموزش دیده ۴۸/۷٪ زیاد، ۳۲/۹٪ متوسط ارزیابی کرده اند. در حیطه توانایی و خلاقیت در به کارگیری مهارت های ارتباطی و شنیداری ۴۰٪ آموزش دیده اند. در مورد توان و هنر جلب اعتماد بیماران و جامعه: پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۱۴/۷٪ بسیار زیاد، ۴۱/۳٪ زیاد، ۳۲٪ متوسط، ۹/۳٪ کم و ۲/۷٪ بسیار کم ارزیابی کرده اند. در رابطه با ثبت یافته ها (اطلاعات بیمار، گزارش، کد گذاری بیماری ها) : ۶۸/۸٪ آموزش دیده در مورد انتخاب مقرون به صرفه ترین درمان موثر: ۳۸/۵٪ آموزش دیده اند و ۶۱/۵٪ آموزش ندیده اند. پاسخ دهندگان، میزان توانمندی خود در این زمینه را ۲/۷٪ بسیار زیاد، ۲۴٪ زیاد، ۴۲/۷٪ متوسط، ۱۴/۷٪ کم، ۹/۳٪ بسیار کم و ۶/۷٪ اصلاً، ارزیابی کرده اند.





**مقدمه:** ارزشیابی استاد به معنای تعیین موفقیت استاد در رسیدن به اهداف آموزشی می‌باشد. آشنایی با دیدگاه دانشجویان در مورد توانمندی های یک استاد کمکی کند تا در تنظیم فعالیت های تدریس و ارزیابی آموزشی تصمیمی آگاهانه بگیریم. هدف این پژوهش با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد در ارتباط با توانمندی ها و مهارت های مدرسین دروس عملی انجام شد.

**روش کار:** نمونه مورد نظر برای این پژوهش شامل ۵۰ نفر (۲۹ مرد، ۲۱ زن) می‌باشد، که به صورت تصادفی از میان دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از ابزار PEIPQ (Quality Program and Instructor of Evaluation Participant) استفاده شد که روایی و پایایی آن به تایید رسیده است. داده های به دست آمده در پایان توسط نرم افزار SPSS ۱۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** به عقیده ۷۴٪ دانشجویان مهارت های تکنیکی مدرسین در حیطه مطالبی که تدریس می‌کردند در حد مطلوبی قرار دارد. ۶۰٪ آن ها معتقد بودند که کار و مشارکت مدرسین با دانشجویان در دروس عملی مناسب می‌باشد.

**نتیجه گیری:** نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که میزان مهارت ها و توانمندی های مدرسین دروس عملی در حد مطلوبی قرار دارد. پیشنهاد می‌شود اساتید در تنظیم فعالیت های تدریس در جهت بالا بردن میزان کارایی و دانش خود و در نتیجه کیفیت آموزش دروس عملی و تقویت انگیزه دانشجویان تلاش کنند.

**واژه‌های کلیدی:** توانمندی و مهارت ها، مدرسین، دروس عملی  
A-10-1104-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی بیرجند در خصوص

#### ارزشیابی استاد توسط پرسشنامه های ارزشیابی (E)

الیاس رفیعی، ابو الفضل محقق

بیرجند، دانشگاه علوم پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش-EDC  
Abadh60@yahoo.com

**مقدمه:** در جامعه امروزی به واسطه ارزشیابی های انجام شده توسط افراد به قوت و ضعف افراد پی می‌بریم و با این طریق توسعه و پیشرفت خدمات انجام شده توسط افراد را بهبود می‌بخشیم یکی از روش های ارزشیابی پرسشنامه است که ما در این مطالعه به بررسی پرسشنامه ارزشیابی استاد پرداخته تا موجهات توسعه و شکوفایی تدریس استاد را از این طریق و پیگیری های انجام شده به واسطه آن فراهم کند. هدف اصلاح روش ارزشیابی اساتید با استفاده از پرسشنامه ها توسط دیدگاه دانشجویان

**روش کار:** مطالعه از نوع مقطعی بوده و جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه که تعداد آن ۸۰ نفر بوده است که به صورت تصادفی در بین دانشجویان توزیع شده است صورت گرفته است. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و جدول امتیاز لیکرت (ضعیف ۱، متوسط ۲، زیاد ۳، خیلی زیاد ۴) صورت گرفته است روایی ظاهری پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید مختلف مورد تایید قرار گرفته است و پایایی این پرسشنامه ها با استفاده از پیش تست و تجزیه و تحلیل ابتدایی مورد تایید اساتید EDC دانشگاه قرار گرفت. و با توجه به آزمون آلفا کومباخ ۰/۹۰ تعیین شد.

مداوم ضروری باشد. کلمات کلیدی: پزشکانعمومی ، آگاهی، برنامه های آموزش مداوم

**واژه‌های کلیدی:** پزشکانعمومی ، آگاهی، برنامه های آموزش مداوم  
A-10-764-9

### بررسی کیفیت برگزاری دروس عملی از دیدگاه دانشجویان

#### دانشگاه علوم پزشکی مشهد (E)

محمد رضا جمعه زاده، میلاد انوری، رضا درخشان

دانشکده پزشکی  
Jmoezadehm861@mums.ac.

**مقدمه:** یکی از مشخصه های وضعیت مطلوب در دانشگاه، برآورده شدن انتظارات دانشجویان از کیفیت فرآیند خدمات آموزشی است که با بررسی شکاف بین وضع موجود و وضع مطلوب میتوان آن را تعیین نمود در این پژوهش میزان سازمان دهی و تاثیرگذاری و کیفیت ارائه دروس عملی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی مشهد مورد بررسی قرار گرفت.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است. برای جمع آوری داده ها از ابزار PEIPQ (Quality Program and Instructor of Evaluation Participant) استفاده شد که روایی و پایایی آن به تایید رسیده است. این پرسشنامه در اختیار دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند قرار گرفت. جامعه آماری به دست آمده برای این پژوهش شامل ۵۰ نفر (۲۹ مرد، ۲۱ زن) می‌باشد. در پایان داده ها توسط نرم افزار SPSS ۱۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۵۹/۲٪ از دانشجویان معتقد بودند که مدیریت و سازمان دهی دوره های آموزشی دروس عملی در حد مطلوب و کارآمد می‌باشد و از نظر ۶۸٪ آن ها برنامه زمانی دروس به خوبی طراحی و هدایت شده است. ۵۸٪ دانشجویان بیان کردند که طی دوره های آموزشی دروس عملی اطلاعات مفیدی به دست آوردند که در رشد و پیشرفت تحصیلی آن ها تاثیرگذار بوده است.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می‌دهد از دیدگاه دانشجویان مدیریت و سازمان دهی مطلوب دوره های آموزشی باعث بهبود کیفیت آموزشی این دوره ها می‌شود که این مسئله در رشد و پیشرفت تحصیلی آن ها بسیار موثر می‌باشد

**واژه‌های کلیدی:** سازمان دهی، کیفیت آموزشی، دروس عملی  
A-10-1103-1

### بررسی توانمندی مدرسین دروس عملی از دیدگاه دانشجویان

#### دانشگاه علوم پزشکی مشهد (E)

میلاد انوری، محمد رضا جمعه زاده، امیر زنگویی

دانشکده پزشکی  
anvarim861@mums.ac.ir



های برقراری ارتباط مناسب ارائه دهندگان خدمات سلامت با یکدیگر و با گیرندگان خدمات تدریس گردد. در عین حال وجود الگوهای مناسب در آموزش بسیار مفید می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش اخلاق پزشکی، اخلاق حرفه ای، محیط بالینی  
A-10-128-1

### بررسی و مقایسه شایستگی حرفه ای موجود و موردانتظار

#### دانش آموختگان جدید پرستاری (E)

فاطمه اسماعیل زاده، حمید پیروی، منصوره اشقلی فراهانی، حمید حقانی

سه راه فردوسی، بیمارستان سوانح طالقانی  
esmaelzadef@yahoo.com

**مقدمه:** شایستگی اساس حرفه پرستاری و تربیت پرستاران دارای شایستگی حرفه ای از اصلی ترین اهداف آموزش پرستاری است. هدف این مطالعه تعیین و مقایسه شایستگی حرفه ای موجود و موردانتظار دانش آموختگان جدید پرستاری شاغل در مراکز آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران از دیدگاه آنان بود.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقایسه ای، ۸۰ کارشناس پرستاری تازه دانش آموخته جدید شاغل در مراکز آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، به صورت سرشماری انتخاب و پرسشنامه دو قسمتی شامل اطلاعات دموگرافیک و شایستگی حرفه ای پرستاری را تکمیل کردند. شایستگی حرفه ای موجود و مورد انتظار واحدهای پژوهش در ۸ حیطه مورد بررسی قرار گرفت. به منظور سازماندهی و تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۴ استفاده شد.

**نتایج:** در مقایسه شایستگی حرفه ای موجود دانش آموختگان جدید پرستاری و شایستگی حرفه ای موردانتظار آنان، نتایج آزمون آماری تی زوجی نشان داد بین شایستگی حرفه ای موجود و شایستگی حرفه ای موردانتظار آنان تفاوت معنی دار آماری وجود دارد ( $T=13.68, df=79, p=0.001$ ). دانش آموختگان به میزان قابل توجهی شایستگی موردانتظار خود را بالاتر از شایستگی موجودشان برآورد نمودند، به طوری که میانگین شایستگی موردانتظار آنان ۹۲/۷۹ درصد و میانگین شایستگی موجود آنان ۷۲/۹۹ درصد بود. همچنین در مقایسه حیطه های مختلف نتایج آزمون های آماری تی زوجی نشان داد بین شایستگی حرفه ای موجود و شایستگی حرفه ای موردانتظار آنان در تمام حیطه ها تفاوت معنی دار آماری وجود دارد ( $p=0.001$ ).

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان داد دانش آموختگان اگرچه شایستگی موجود خود را بالا برآورد کرده اند؛ اما این شایستگی به حدی که آنان برای عملکرد مؤثر و ایمن در محیط بالین از خویش انتظار دارند، ن می‌باشد که به نحوی نشانه وجود نیازهای آموزشی دانش آموختگان جدید پرستاری می‌باشد. برآوردن این نیازها تلاش مضاعف آموزش و خدمات پرستاری و همکاری این دو را می‌طلبد، تا با آموزش مؤثرتر در دوره کارشناسی پرستاری و تداوم آموزش در دوره طرح نیروی انسانی و همچنین فراهم آمدن بستر مناسب برای یادگیری و عملکرد شایسته تر آنان، این تفاوت به حداقل نزدیک شود.

**واژه‌های کلیدی:** شایستگی حرفه ای موجود، شایستگی حرفه ای مورد انتظار، پرستاران تازه دانش آموخته

**نتایج:** در این مطالعه جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه و به صورت حضوری توسط کارشناس EDC صورت گرفت که هر پرسشنامه ۲۰ سوال داشت به طور کلی و خلاصه نتایج به صورت زیر مشخص شد. توزیع فراوانی مطلق نتایج به این صورت بود که ۱- عدم تطبیق آیتم های ارزشیابی با درس مورد نظر ۵۰ درصد-۲ عدم شفافیت سوالات(سوالاتی که می‌توان گزینه های مختلف را از جنبه های مختلف برای جواب آن ها پیشبینی کرد) ۲۰ درصد-۳- تداخل احساسات شخصی بر نمره ارزشیابی ۱۰ درصد (حب و بغض نسبت به استاد و درس بی حوصله گی استرس و غیره...۴ بیان شیوا و روای سوالات موجود در پرسشنامه ۲۰/۱۰ درصد

**نتیجه گیری:** برای بهبود کیفیت ارزشیابی اساتید در این دانشگاه در درجه اول نیازمبرم به اصلاح پرسشنامه های طراحی شده است و در درجه دوم اعمال قدرت بر روی اساتید بعد از اعمال تاثیر ارزشیابی بر روی استاد که سبب دلگرم شدن دانشجویان برای جواب دادن به این پرسشنامه ها با دقت شود، احساس می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** دیدگاه دانشجویان، پرسشنامه های ارزشیابی، ارزشیابی استاد

A-10-54-1

### رعایت اخلاق حرفه ای در چرخش های بالینی از دیدگاه

#### دانشجویان پزشک (E)

صدیقه ابراهیمی

شراز دانشکده پزشکی ساختمان کتابخانه گرکانی طبقه نهم گروه اخلاق

پزشکی شیراز

sedighehebrah@yahoo.com

**مقدمه:** شناخت و توصیف هر موقعیتی به گردانندگان آن کمکی کند تا بتوانند بهترین تصمیمات را متناسب با شرایط موجود بگیرند. نیاز سنجی، کشف و توصیف موقعیت های موجود بیش از هر چیز می‌تواند ما را در اتخاذ تصمیمات آموزشی و پژوهشی یاری نماید. لذا تلاش نموده ایم تا با بررسی وضعیت موجود محیط آموزشی بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی، مهمترین عناصر چالش زا را شناسایی نموده تا بتوانیم تصمیماتی در راستای انجام بهتر مسئولیتمان اتخاذ نماییم.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی دفترچه ثبت لاگ بوک درس اخلاق پزشکی ۱۱۶ دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز ورودی سال ۸۵ بررسی گردید و اطلاعاتشان توسط کارشناسان گروه اخلاق پزشکی و متخصصین بالینی استخراج و ثبت گردید.

**نتایج:** شایع ترین مسائل اخلاقی گزارش شده، عدم آگاهی به حقوق بیمار، ابعاد اخلاق حرفه ای و ارتباط مناسب بین پزشک و بیمار و همکاران بوده است. در بررسی محیط آموزشی که می‌تواند زمینه ساز معضلات آموزشی باشد، ناعادلانه بودن تقسیم کار، عدم روشن بودن وظایف در هر رده و نبود نظارت کافی و مناسب بر اعمال مهم ترین موارد بوده اند.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان داد که مباحث مربوط به اخلاق حرفه ای یکی از مهم ترین و ضروری ترین معضلاتی است که باید در برنامه های آموزشی پزشکی مورد توجه قرار گیرد. بایستی به دانشجویان مسائل مهم در مورد راه



A-10-143-1

بررسی خصوصیات اخلاقی اساتید از دیدگاه دانشجویان  
دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در  
سال ۱۳۸۸ (E)

علی محمد فلاح تفتی

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد  
Fallah.Ali.M@gmail.com

**مقدمه:** امروزه دانشجویان تمایل دارند اساتید خود را در زمینه های مختلف ارزیابی کنند. یکی از مهمترین زمینه های ارزشیابی اساتید، سنجش ویژگیهای اخلاقی آن هاست. خصوصیات اخلاقی اساتید در میزان یادگیری و تفهیم مطالب توسط دانشجویان نقش بسزایی دارد. تعدادی از مطالعات الگوهای اخلاقی که باید مورد توجه اساتید قرار گیرد را بیان نموده اند. هدف این مطالعه بررسی خصوصیات اخلاقی اساتید توسط دانشجویان و مقایسه آن با معیارهای استاندارد اساتید برتر میباشد.

**روش کار:** این پژوهش از نوع توصیفی مقطعی بوده که در آن از طریق پرسشنامه محقق ساخته با مقیاس لیکرت از دانشجویان در مورد برخی خصوصیات اخلاقی ۳۵ نفر از اساتید از قبیل انتقادپذیری، برخورد مناسب، عدالت در برخورد و در دسترس بودن سوال شد. روایی و پایایی پرسشنامه توسط صاحب نظران مورد تایید قرار گرفت. ۱۷۴ نفر از دانشجویان به صورت تصادفی در این نظرسنجی شرکت داشتند و به هر سوال از ۴ تا امتیاز دادند. داده ها با نرم افزار spss ۱۶ آتالیز شدند.

**نتایج:** نتایج این پژوهش نشان داد که به اعتقاد ۵۶/۵٪ و ۶۲٪ از دانشجویان، اساتید به ترتیب در زمینه های انتقادپذیری و برخورد مناسب خوب و خیلی خوب بوده اند. همچنین به ترتیب ۶۴/۱٪ و ۵۸٪ از آن ها به اساتید خود در زمینه های عدالت در برخورد و در دسترس بودن امتیاز خوب و خیلی خوب دادند.

**نتیجه گیری:** با توجه به تحقیق دیگری که همزمان با مطالعه مابرویی خصوصیات آموزشی اساتید انجام گرفت، مشاهده کردیم که بین اخلاق خوب و آموزش خوب رابطه مستقیمی (۲۰،۷۴) وجود دارد. همچنین از این مطالعه نتیجه گرفتیم که اساتید ما به ترتیب در زمینه های عدالت در برخورد، برخورد مناسب و در دسترس بودن دارای عملکرد بهتری نسبت به زمینه انتقادپذیری هستند. برای گسترش این مطالعه میتوان یک فرم ارزشیابی از خصوصیات اخلاقی اساتید تهیه نمود و به وسیله آن وضعیت اخلاقی اساتید دانشگاه ها را ارزیابی کرد. همچنین با نتایج حاصل میتوان اساتید برتر در زمینه اخلاق را از دیدگاه دانشجویان هر دانشگاه انتخاب نمود.

**واژه های کلیدی:** انتقادپذیری، عدالت، استاد، آموزش، ارزشیابی، اخلاق

A-10-300-1

ارزشیابی طرح درس اعضای هیات علمی (دانشگاه علوم پزشکی فسا ۱۳۸۹) (E)

شهناز کریمی، حمیدرضا دولت خواه، فاطمه دری پور

برداشت کارآموزان و کارورزان دانشکده پرستاری و مامایی و  
فوریتهای پزشکی ایرانشهر از رفتار حرفه ای اساتید سال  
۱۳۸۹ (E)

زهرا عطاردی کاشانی، آرزو پیرک، تهمنه صالحیان

سیستان و بلوچستان، بلوار بلوچ، دانشکده پرستاری و مامایی ایرانشهر  
soorineh@yahoo.com

**مقدمه:** یک جنبه مهم از آموزش کلینیکی، یادگیری رفتار حرفه ای مناسب میباشد. توسعه حرفه ای هر کادر درمان از دانشگاه شروع میشود. اساتید علوم پزشکی میتوانند تعهد حرفه ای را نه فقط از طریق آموزش علم و مهارت مورد نیاز آن ها بلکه با آموزش خاص به دانشجو یاد دهند که چگونه تعهد حرفه ای را در عین توجه به دیگر مسئولیتهای خود در برخورد با بیمار نشان دهد. این مطالعه به منظور بررسی میزان مواجهه کارآموزان و کارورزان مامایی و پرستاری و فوریتهای دانشکده پرستاری و مامایی ایرانشهر با جنبه های مختلف رفتاری اساتید در بالین در دو بیمارستان آموزشی و درمانی شهر ایرانشهر انجام گردید.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی و مقطعی بر روی ۱۴۵ نفر از کارآموزان و کارورزان دانشکده پرستاری و مامایی در بخش های مختلف بیمارستان های آموزشی و درمانی ایران و خاتم شهر ایرانشهر در طی نیم سال اول سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۹۰ انجام گردید. پرسشنامه حاوی ۱۶ سوال از جنبه های مختلف رفتار حرفه ای بود و پاسخ به آن ها به صورت مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای تنظیم شده بود.

**نتایج:** در کل ۱۴۶ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی به پرسشنامه مربوط به عملکرد اساتید پاسخ دادند. در مجموع امتیازاتی که به تمام حیطه های حرفه ای عملکرد اساتید داده شد میانگین و انحراف معیار آن به ترتیب در اساتید مامایی و پرستاری به ترتیب ۱۲،۱۷±۵،۰۵ و ۱۳،۲۰±۴،۶۵ از ۸۰ نمره بود. از دیدگاه دانشجویان نوع دوستی و وظیفه شناسی و مسئولیت پذیری به ترتیب ۸۵،۶٪ و ۸۰،۱٪ بیش از سایر حیطه های رفتار حرفه ای اغلب یا تقریباً همیشه رعایت میشود که در اساتید مامایی بیش از اساتید پرستاری رعایت میشود. درستی و تعالی شغلی هم در هر دو گروه کمتر مورد توجه قرار گرفته بود.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان میدهد که اساتید پرستاری و مامایی جهت ارتقاء رفتار حرفه ای در دانشجویان باید توجه خاصی به رفتار و عملکرد حرفه ای خود در بالین و بخصوص در تعامل و احترام به بیمار و دانشجو داشته باشد و بیشترین اصلاح باید در حیطه های درستکاری و تعالی شغلی و عدالت در مورد پذیرش مسئولیت خطا، استفاده از تجربه و دانش دیگر پرسنل شاغل برای ارتقاء حرفه ای و داشتن ارتباط محترمانه با دانشجو مبذول گردد.

**واژه های کلیدی:** رفتار حرفه ای، اساتید

A-10-296-1



دانشگاه علوم پزشکی فسا

shahkar20022002@yahoo.com

**مقدمه:** پیشرفت‌های سریع علوم پزشکی در جهان امروز توجه بیش از پیش به مسئله آموزش را الزامی می‌نماید. یکی از راه‌های بهبود کیفیت آموزش، انجام ارزشیابی از طرح درس‌هایی است که فعالیت‌های آموزشی بر اساس آن دنبال می‌گردد. لذا مطالعه حاضر با هدف ارزشیابی عملکرد اساتید در تهیه طرح درس انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی بر روی ۵۰ طرح درس مربوط به اساتید انجام شده است. جهت ارزیابی طرح درس از چک لیست پژوهشگر ساخته دارای ۹ محور شامل: اطلاعات عمومی، مقدمه، اهداف کلی، اهداف ویژه، استراتژی آموزشی، روش و نحوه ارزشیابی، منابع و برنامه زمان بندی با امتیاز بندی مشخص استفاده شده است.

**نتایج:** نتایج ارزشیابی طرح درس نشان داد میانگین نمره ارزشیابی طرح درس ۸۵±۸۵ بوده است. حداکثر نمره ۹۵ و حداقل نمره ۷۰ بود. بیشترین امتیاز در محورهای اهداف کلی و عینی، منابع و روش ارزشیابی و حداقل امتیاز مربوط به وسایل سمعی بصری و پیش بینی فعالیت‌های فراگیر و مقدمه می‌باشد. همچنین بر اساس نتایج در ۹۰ درصد موارد از شیوه سخنرانی برنامه ریزی شده استفاده شده است. بین امتیاز طرح درس با سایر موارد متغیرهای دموگرافیک ارتباط معنی داری وجود نداشت. **نتیجه گیری:** طرح درس نقشه و تدارکی است که برای بالا بردن کیفیت آموزشی یک مطلب در نظر می‌گیریم و مطابق آن آموزش را شروع کرده و به پایان می‌رسانیم لذا توجه به تعیین شیوه‌های تدریس و تدارک وسایل لازم از قبل و تعیین تکالیف فراگیر الزامی می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** plan lesson

A-10-273-1

**روش کار:** این مطالعه از نوع مروری سیستماتیکمی باشد که با بررسی مقالات منتشر شده طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۰، در سایت‌های pubmed، medline و cinahl در نهایت ۶ مطالعه انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** فاکتورهای موثر بر تصمیم‌گیری اخلاقی در دانشجویان شامل آموزش اخیر، محیط فرهنگی، تجارب بالینی و درک آن‌ها از نقش خود به عنوان پرستار می‌باشد. همچنین فاکتورهای مهم و تاثیر گذار بر رشد آگاهی اخلاقی آن‌ها شامل مربیان، دوستان، والدین، مذهب، رسانه و تجارب بالینی بود. دانشجویان مهمترین چالش‌های اخلاقی خود را مرتبط با موضوعات سقط، طولانی بودن زندگی/ یاری رساندن در مرگ بیماران، تخصیص منابع و سیستم‌های مراقبت سلامت بیمارستان‌ها می‌دانستند.

**نتیجه گیری:** تصمیم‌گیری اخلاقی جزء ضروری برنامه آموزشی اخلاقیات پرستاری می‌باشد اگرچه مشخص نیست که چگونه این موضوع آموزش داده می‌شود لذا تحقیقات کیفی و طولی بیشتر در این زمینه و نیز روی مربیان آموزش و بالین و همچنین همکاری مابین دستورات تئوریک و بالینی مورد نیاز می‌باشد

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق، تصمیم‌گیری اخلاقی، آموزش، دانشجویان پرستاری  
A-10-428-3

### مقایسه ارزشیابی عملکرد اساتید مشاور دانشگاه علوم پزشکی اراک توسط دانشجویان با خود ارزیابی اساتید (E)

اکرم بیاتی، محسن شمسی

اراک، سردشت، دانشکده پیراپزشکی  
mohsen\_shamsi1360@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجو و استاد دو رکن اصلی ارزشیابی هستند بنابراین استفاده از نظرات هر دو از اهمیت زیادی برخوردار است همچنین مقایسه ارزشیابی عملکرد اساتید مشاور توسط دانشجویان با خود ارزیابی آن‌ها می‌تواند موجب شناخت بهتر نقاط قوت و ضعف آموزش شده و به نوعی ارزشیابی از عملکرد اساتید مشاور نیز محسوس تر شود هدف دستیابی به نتایجی که بتواند در راستای برنامه ریزی و ارتقاء سطح کمی و کیفی ارائه خدمات مشاوره ای و راهنمایی و آموزش دانشجویان موثر باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی تحلیلی بوده که به صورت سرشماری بر روی کلیه اساتید مشاور و ۴۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک صورت پذیرفته است اطلاعات با استفاده از پرسشنامه شامل مشخصات دموگرافیک و همچنین بررسی عملکرد اساتید مشاور در زمینه نحوه تعامل و برقراری ارتباط با دانشجویان و پیگیری و مشاوره در زمینه مشکلات فردی-خانوادگی و مشاوره در زمینه آینده شغلی دانشجویان بوده که بر حسب دیدگاه دانشجویان و خود ارزیابی اساتید مشاور مورد سنجش قرار گرفته و در نهایت اطلاعات تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** میانگین نمره خود ارزیابی اساتید مشاور ۱۶/۶±۷۴/۳۳ و میانگین نمره ارزشیابی دانشجویان ۱۱/۵±۴۳/۶۶ بود که با یکدیگر اختلاف معنی داری داشتند ( $p < 0.001$ ). بین جنس، مرتبه علمی و سابقه تدریس اساتید مشاور در دانشگاه و نمره ارزشیابی دانشجویان ارتباطی وجود نداشت ( $p > 0.05$ ).

### تصمیم‌گیری اخلاقی و تاثیر آموزش آن در دانشجویان پرستاری (E)

علیرضا رخش ماه، محمد آقاجانی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
ALIREZARAKHSHMAH@YAHOO.COM

**مقدمه:** در محیط درمانی مدرن، پرستاران روزانه و به طور فراوان با مسائل اخلاقی در مراقبت از بیماران مواجه می‌شوند. برای حل این مسائل، پرستاران نیازمند مهارت‌هایی در تصمیم‌گیری اخلاقی می‌باشند لذا هدف از آموزش اخلاق به دانشجویان ایجاد پرستارانی است که به طور حرفه ای مسئول فراهم کردن مراقبت با کیفیت بالا هستند تا بتوانند در آینده تصمیمات اخلاقی مستقلانه ای را بگیرند. هدف از این مطالعه شناسایی شکاف‌هایی است که در دانش مرتبط با تصمیم‌گیری اخلاقی، نفوذ این دیدگاه، سطح واکنش اخلاقی دانشجویان پرستاری و تاثیر آموزش و نحوه ی ارتقاء آن می‌باشد.



واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان کارآموز پزشکی  
A-10-487-1

دیدگاه دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی و کارورزی در خصوص میزان رعایت حقوق بیمار در بیمارستان های آموزشی -درمانی شهرکرد - ۱۳۸۹ (E)

مصومه معزی، افسانه حبیبی، علی مومنی، رضوان شاهمرادی، مصطفی خاشعی، محسن میکلائی، امین خسروانی

رحمتیه - دانشکده پزشکی - دفتر توسعه آموزش پزشکی  
Imoezzi@yahoo.com

**مقدمه:** در مقطع کنونی توجه به اخلاق حرفه ای و تربیت نیروی انسانی متخلق به اخلاق حرفه ای از وظایف اصلی سیستم های آموزشی بهداشتی در مانی بوده و رعایت حقوق بیمار بخشی از اخلاق حرفه ای می‌باشد. هدف از این مطالعه بررسی نگرش و دیدگاه دانشجویان پزشکی مقاطع کارآموزی و کارورزی در خصوص رعایت حقوق بیمار در بیمارستان های آموزشی -درمانی شهرکرد می‌باشد.

**روش کار:** مطالعه اخیر مطالعه ای توصیفی است که بر روی جامعه دانشجویان پزشکی مقاطع کارآموزی و کارورزی بیمارستان های آموزشی درمانی شهرکرد انجام گرفت. روش نمونه گیری به صورت متوالی آسان و ابزار سنجش پرسشنامه پژوهشگر ساخته با روایی تاییده شده و پایایی مناسب بوده است. این پرسشنامه به دو بخش اطلاعات دمو گرافیک و ۲۳ سوال اصلی و مبتنی بر ۵ محور حقوق بیمار شامل: حق دریافت مطلوب خدمات سلامت - حق دریافت اطلاعات به نحو مطلوب - حق انتخاب و تصمیم گیری آزادانه بیمار - احترام به حریم خصوصی و رعایت اصل رازداری - دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات تنظیم و نحوه سنجش صورت ۳ قسمتی (کاملا رعایت می‌شود- تاحدودی رعایت می‌شود- اصلا رعایت نمی‌شود) بود که پس از ارائه توضیحات کامل توسط مصاحبه گر آموزش دیده و کسب رضایت از افراد جهت شرکت در مطالعه از آنان نظرسنجی گردید. طبق نظر محققین میانگین کمتر از ۲ نامطلوب، ۲-۲/۵ نسبتا مطلوب و بیش از ۲/۵ مطلوب در نظر گرفته شد. داده های کسب شده وارد رایانه گردیده و با استفاده از نرم افزار SPSS و استفاده از پارامترهای توصیفی تجزیه و تحلیل گردید. نتایج: ۸۶٪ از آزمودنی ها از بیمارستان کاشانی و ۱۴٪ از بیمارستان هاجر بودند. متوسط سن آزمودنی ها ۱/۸±۲۳/۵ و ۶۳٪ از آنان مونث بودند.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که از دیدگاه دانشجویان وضعیت رعایت محوره های احترام به حریم خصوصی و رعایت اصل رازداری - دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات نامطلوب بوده و ۳ محور حق دریافت مطلوب خدمات سلامت - حق دریافت اطلاعات بنحو مطلوب - حق انتخاب و تصمیم گیری آزادانه بیمار دارای وضعیت نسبتا مطلوب بود. تنها شاخصهای مطلوب از نظر آنان ارائه خدمت بدون تبعیض و امکان ترک بیمارستان با رضایت شخصی بوده و موارد ارائه مشخصات فردی به بیمار- اطلاع رسانی در مورد حقوق بیمار در بدو ورود به بیمارستان - امکان انتخاب پزشک معالج - مشارکت در

نتیجه گیری: نتایجی این مطالعه نشان داد که رایبه مشاوره و راهنمایی اساتید مشاور نتوانسته است جایگاه رضایت بخشی را برای دانشجویان داشته باشد لذا تدوین کارگاههای آموزشی و بازآموزی در جهت ارتقا، سطح آگاهی، نگرش و مهارت اساتید مشاور پیشنهاد می‌گردد.  
واژه‌های کلیدی: کلمات کلیدی: ارزشیابی- دانشجو- استاد مشاور  
A-10-430-4

بررسی هوش هیجانی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی کار آموز دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران سال ۸۸-۱۳۸۷ (E)

زهرا چینی پرداز، مهری غفوریان بروجردنیا، پروین پاسالار، ابوالفضل شیروی خوزانی

امیر آباد-کوی دانشگاه علوم پزشکی تهران  
zchiniparda@gmail.com

**مقدمه:** اصطلاح هوش هیجانی برای بیان کیفیت و درک احساسات افراد، همدردی با احساسات دیگران و توانایی اداره مطلوب خلق و خو به کار برده می‌شود. درحقیقت این هوش مشتمل بر شناخت احساسات خویش و دیگران و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیمات مناسب در زندگی است. به عبارتی عاملی است که به هنگام شکست، در شخص ایجاد انگیزه می‌کند و به واسطه داشتن مهارت های اجتماعی بالا منجر به برقراری رابطه خوب با مردم می‌شود. هدف از مطالعه حاضر تعیین میانگین هوش هیجانی در دانشجویان پزشکی کارآموز دانشگاه علوم پزشکی تهران و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی آنان می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- مقطعی که در سال ۸۸-۱۳۸۷ صورت گرفت با دادن پرسشنامه هایی که حاوی ۹۰ سوال بود و با ضریب آلفای کرنباخ (برابر با ۰/۹۳۷) استاندارد شده بود به گروه هدف یعنی دانشجویان کارآموزی دانشگاه علوم پزشکی تهران (n=۷۰) به بررسی هوش هیجانی آن ها پرداختیم و ارتباط آن را با متغیرهای سن، جنس، رتبه کنکور، معدل درسی و میزان رضایت از رشته تحصیلی آنان مورد بررسی قرار دادیم. داده های به دست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین هوش هیجانی دانشجویان پزشکی در تمام ۱۵ خرده مقیاس موجود در آزمون پرسشنامه ای، از استاندارد تعریف شده کمتر بود. در میان ۱۵ خرده مقیاس روابط بین فردی کمترین میانگین و خوش بینی بیشترین میانگین را به خود اختصاص داده است. متغیرهای سن، جنس، رتبه کنکور، معدل درسی و میزان رضایت از رشته تحصیلی در دانشجویان هیچ کدام رابطه ای معناداری را با هوش هیجانی نشان ندادند (p-value < ۰,۰۵).

**نتیجه گیری:** اطلاعات این پژوهش زمینه ای را برای برنامه ریزی آموزشی جهت بهبود هوش هیجانی گروههای نیازمند را فراهم می‌سازد، تا طی دوران کارآموزی هوش هیجانی دانشجویان افزایش یافته تا بتوانند در دوره کارآموزی مسئولیت خود را بهتر انجام دهند و از پیشرفت تحصیلی بالاتری برخوردار باشند. البته کمبود مطالعه در این زمینه نیازمندی به تحقیقات بیشتری را ایجاد می‌کند.





جامعیت مباحث حوزه اخلاق پزشکی و تاثیر این مباحث برای ارتقاء سطح سلامت در مقیاس ملی ترسیم گردد.

**نتایج:** دریافت ارزش ها، مبانی و به تبع آن قوانین مربوط به حقوق پزشکی از متن حقوق عمومی و توجه به معضلات مربوط به پزشکی قانونی Forensic Medicine از جهت التزام محیط های بیمارستانی و درمانی و کادر پزشکی و تولید کنندگان وسایل و تجهیزات و داروها و مواد شیمیایی مورد استفاده در پزشکی و پیراپزشکی به رعایت حداقل استانداردهای حرفه ای برای پرهیز از بروز مشکلات ناشی از اقامه دعاوی قضایی توسط بیماران نیز حوزه گسترده ای است که ضرورت پرداختن بدان کاملاً جدی است. در این میان بویژه مباحث مربوط به اخلاق حرفه ای و اخلاق علمی و صنعتی برای تولید وسایل و تجهیزات و داروها و مواد شیمیایی مورد استفاده در پزشکی و پیراپزشکی در کشور ما به شدت مهجور و متروک مانده است.

**نتیجه گیری:** توجه به اخلاق حرفه ای ethics professional و ضرورت های حداقلی آن، فلسفه علم پزشکی و قسم نامه های مشهور تاریخی، تاریخ علم پزشکی و کیفیت تطور آن در جوامع و فرهنگ های مختلف و شکل گیری اخلاق پزشکی متناسب با فرهنگ های مختلف در جوامع تاریخی برای حفظ بهداشت و سلامتی مسلماً در استنباط دقیق مفهوم اخلاق پزشکی و آموزش موثر آن در محیط دانشگاهی ضرورت دارد و آموزش این مباحث، بویژه برای دانشجویان رشته های مختلف علوم پزشکی به منزله کادرهای آتی سیستم بهداشت و سلامت کشور، به مجموعه سیستم مدیریت سلامت کشور برای ارتقاء سطح سلامت کمک خواهند نمود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، اخلاق پزشکی، ارتقاء سلامت، سیستم سلامت  
A-10-524-2

### بررسی اولویت های مهم در رعایت اصول اخلاق حرفه ای در رشته آموزش پزشکی مجازی از دید اساتید دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)

پریسا نیبئی، جواد کجوری، میترا امینی

parisanabeiei@yahoo.com

**مقدمه:** با تبدیل شدن جامعه سنتی به جامعه الکترونیکی، به دلیل صرفه جویی در وقت و هزینه، و به علت از بین رفتن محدودیت های زمانی و مکانی در انجام کارها به طور الکترونیکی، این اندیشه به وجود خواهد آمد که ضوابطی که تحت عنوان اخلاقیات تا قبل از این در جامعه سنتی ملزم به رعایت آن ها بوده ایم، از بین رود. رشد فناوری اطلاعات، آموزش را نیز تحت تاثیر قرار داده و این موضوع سبب توجه به آموزش مجازی گردیده است. که در این مطالعه بر آن شدیم تا با تعیین اولویت های اخلاقی در آموزش پزشکی مجازی از دید اساتید به بحث و تبادل نظر در این خصوص بپردازیم. هدف تعیین اولویت های مهم در رعایت اصول اخلاقی در آموزش مجازی از دید اساتید دانشگاه علوم پزشکی شیراز می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مقطعی بر روی ۵۳ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی شیراز به صورت تصادفی انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه خود ساخته بود که پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۰.۸۲٪ و روایی آن توسط اساتید گروه آموزش پزشکی مورد تایید قرار گرفت. پس از جمع

برنامه تشخیصی درمانی - نامطلوب بود. در خصوص میزان رعایت کلی حقوق بیمار از دیدگاه پزشکان وضعیت نسبتاً مطلوب ارزیابی شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به این مطالعه بنظر میرسد لازم است دانشجویان پزشکی کاملاً با منشور حقوق بیمار آشنا بوده و با تاکید و راهنمایی اساتید بالینی بر رعایت آن در دوره دانشجویی، رعایت حقوق بیمار در آنان نهادینه گردیده و و راهکار ها و تمهیدات مناسب جهت رعایت حقوق بیمار در بیمارستان توسط مسئولین اتخاذ گردد.

**واژه های کلیدی:** حقوق بیمار، کارآموز پزشکی، کارورز پزشکی، بیمارستان آموزشی درمانی  
A-10-509-3

### لزوم جامعیت آموزش اخلاق پزشکی برای ارتقاء سیستم سلامت (E)

عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، نجات فیض اللهی، صدیقا عطا، محمد مسعودی، محمود عباسی

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
Kazemi1338@Gmail.com

**مقدمه:** در بدنه سیاست گذاری وزارتی، اشراف مناسبی در باره ضرورت تعمیق و گسترش مباحث اخلاق پزشکی در جامعه پزشکی کشور به چشم می خورد ولی در خود جامعه پزشکی کشور، ذهنیت و تلقی جامع و کاملی از مجموعه موضوعات ضروری و مرتبط با اخلاق پزشکی برای ارتقاء سطح سلامت وجود ندارد. در کنار این مشکل، جهت رسیدن به ذهنیت جامع از این موضوع توجه به زمینه های تاریخی، فرهنگی، اخلاقی، طبیعی و... شکل گیری، انسجام یابی و تعمیق مباحث مربوط به حوزه اخلاق پزشکی در محیط دانشگاهی نیز ضرورت دارد و ارتباط حوزه اخلاق پزشکی با حوزه اخلاق زیستی و تاثیر عمیق این موضوع بر ارتقاء سطح عمومی بهداشت و سلامتی جامعه نیز نباید از نظر دور بماند.

**روش کار:** ریشه های همپوشانی و ارتباطات و تعاملات و تاثیر پذیری های متقابل مباحث اخلاق پزشکی با موضوعاتی نظیر اخلاق در حوزه های تکنولوژی و علم پزشکی به صورت عمومی، جامعه شناسی علم پزشکی و جامعه شناسی بیماران (دریافت کنندگان خدمات پزشکی) همراه با جامعه شناسی کادرهای پزشکی و سازمان های مرتبط (بیمه ها، سیستم های قضایی و...) باید مورد توجه قرار گیرند. فقه پزشکی نیز حوزه ای است که باید تاثیر و تعامل متقابل آن با جمیع مباحث مطروحه صدرالذکر برای تصویر کردن دقیق چهارچوب اخلاق پزشکی در نظر گرفته شود و از آن برای ارتقاء سطح بهداشت و سلامت در اشل ملی کمک گرفته شود و در کنار توجه به تطور و پختگی تدریجی فقه پزشکی در طول تاریخ در جوامع مختلف، به عوامل تاثیر گذار پزشکی بر کادر پزشکی و علم پزشکی عنایت کافی مبذول گردد و در این میان مطالعه تطبیقی فقه پزشکی در ادیان مختلف بویژه کلیسای کاتولیک و فقه یهودی، به جهت حساسیت و اظهار نظرات فعالانه این نهادها در سطح بین المللی در زمینه مباحث پزشکی و فقه پزشکی و همچنین نظرات فرق مختلف اسلامی و همچنین نظرات پیگیرانه و فعالانه دیگر مجامع اخلاقی ضرورت دارد؛ تا تصویر کاملی از



بالیبی را راز پنداشته و به دلایلی از قبیل سلب اعتماد همکلاسی و پرسنل و احتمال خطای خود در آینده از افشای آن اجتناب می‌کردند. این امر می‌تواند باعث پوشیده ماندن خطاها و حل نشدن آن گردد.

**واژه‌های کلیدی:** راز داری، دانشجو پرستاری، تحلیل محتوا  
A-10-317-1

### بررسی میزان کاربست مولفه های اخلاق حرفه ای در رشته آموزش پزشکی از سوی اساتید دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)

پریسا نبینی، جواد کجوری، میترا امینی، معیدرضا فرخی، محمدرضا دهقانی، لیلا بذرافکن

parisanabeiei@yahoo.com

**مقدمه:** اخلاق حرفه ای مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که به عبارت تنظیم کننده روابط فرد با دیگران در چارچوب اهداف سازمانی است شامل مجموعه مولفه ها و ارزش هایی است که نسبت به دیگر ارزش ها برای سازمان در اولویت تشخیص داده شده است و باید توسط کارکنان و مدیران پیروی شود. مولفه هایی چون صداقت، حفظ اسرار، عدالت و... از آن جا که در آموزش افراد نیز مانند هر حرفه دیگر رعایت اخلاق بسیار مهم و با اهمیت می‌باشد و رشته آموزش پزشکی نیز در سال های اخیر به جمع رشته های دانشگاهی افزوده شده، ما در این پژوهش بر آن شدیم تا میزان کاربست این مولفه ها را تعیین کنیم. هدف این مطالعه به منظور تعیین میزان رعایت اخلاق حرفه ای در رشته آموزش پزشکی مجازی از سوی اساتید دانشگاه علوم پزشکی شیراز که به طور مستقیم با این رشته در ارتباط بودند، انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت مقطعی بر روی ۷۶ نفر از اساتید رشته آموزش پزشکی مجازی شیراز به صورت تصادفی انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه بود. پایایی این پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ۰.۸۴٪ و روایی آن نیز از سوی اساتید گروه آموزش پزشکی مورد تایید قرار گرفت. داده ها پس از جمع آوری پرسشنامه ها با استفاده از آزمون های آماری test.T و ANOVA، در SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصله بیانگر آن است که میزان رعایت مفاهیم اخلاقی در رشته آموزش مجازی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در حد خوب بوده است (میانگین نمره اخلاق حرفه ای اساتید ۴۹ از ۵۴). همچنین در خصوص مفاهیمی از قبیل انتقال ارزش های اخلاقی همچون صداقت و ارائه مشاوره به دانشجویان میانگین بالایی گزارش شد.

**نتیجه گیری:** ارتقای اخلاق اساتید آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، باعث افزایش اثربخشی و کارایی این رشته می‌شود که در نهایت رشد اخلاقی تمام سازمان را به دنبال خواهد داشت.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، اخلاق اسلامی، آموزش پزشکی و آموزش مجازی  
A-10-579-2

آوری پرسشنامه ها داده ها در نرم افزار SPSS ۱۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج این مطالعه بیانگر آن است که ۵ اولویت مهم اخلاقی در رشته آموزش مجازی از دید اساتید، استفاده از نرم افزارهای مناسب جهت آموزش آنلاین دانشجویان، دسترسی عادلانه دانشجویان به تمامی امکانات دانشکده نظیر کتابخانه الکترونیکی، استفاده از اساتید مجرب با مهارت علمی و ارتباطی مناسب، به روز رسانی تمامی مطالب درسی و عدم امکان فاش سازی اطلاعات شخصی دانشجویان با به کارگیری از رمزهای شخصی بود.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد که موارد فوق اصول مهمی هستند که توسط اساتید در آموزش مجازی مورد تاکید قرار گرفته اند و باید توجه خاصی از طرف مسولین دانشگاه به این موارد گردد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق، اخلاق حرفه ای، آموزش و آموزش مجازی  
A-10-579-1

### بررسی دیدگاه و تجربیات دانشجویان پرستاری از رازداری (E)

سامیه غنا، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

s-ghana@hotmail.com

**مقدمه:** حضرت علی(ع) به مالک اشتر می‌نویسد ای آنکه از خداوند رازپوش طمع داری پرده از اسرار تو فرو نیندازد، پرده از اسرار مردم فرو مینداز. یکی از اصول پرستاری اصل راز داری حرفه ای است. هدف مطالعه تبیین مفهوم رازداری از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه با رویکرد کیفی تجربه دانشجویان در باره رازداری بررسی شده است. ۱۵ دانشجوی پرستاری از ترم های تحصیلی مختلف با استفاده از نمونه گیری مبتنی بر هدف در این مطالعه شرکت کردند. ملاک ختم نمونه گیری اشباع آن بوده است. برای گردآوری داده ها از مصاحبه نیمه ساختار استفاده شد. از آنان خواسته شد تجربیات خود را در باره رازداری در محیط بالینی (بیمار، همتایان و پرسنل) مطرح نمایند. مصاحبه ها ضبط، دست نویس، کدگذاری و طبقه بندی و مطابق رویکرد تحلیل محتوا آنالیز شدند.

**نتایج:** مضمون برگرفته شده از این بخش کانال ارتباطی موثر است که با مفاهیم فرعی رساندن خبر به پرسنل کلیدی، ارجاع دادن به متخصص و مشاور، طبیعی جلوه دادن مسئله تبیین می‌شود. دانشجویان در تعامل با بیمار و کار بالین به نقش رازداری خود در ارتباط با بیمار پی برده بودند و از این مفهوم به نفع بیمار و حرفه ای عمل می‌نمودند. شرکت کنندگان اسرار بیمار را که بیمار از بازگو شدن آن شرم داشت در صورت ارتباط با درمان به افراد کلیدی و به روشی صحیح انتقال می‌دادند. در خصوص رازداری در ارتباط با همکلاسی و پرسنل مفهوم ظهور یافته پوشاندن خطاب بود. دانشجویان در مواجهه با خطاهای همکلاسی و پرسنل آن را به عنوان یک راز می‌دانستند لذا آن را با پوشیده نگه می‌داشتند. دانشجویان رازداری را جزئی شخصیت و نیاز حرفه ای خود و نگه داری آن را احترام به دیگران و آن را به معنی صداقت وفا و تعهد می‌دانستند.

**نتیجه گیری:** دانشجویان در این مطالعه به نقش پرستار به عنوان رازدار بیمار در بالین پی برده بودند اما در رابطه با همکلاسی ها و پرسنل خطاهای



خون، اصول کنترل عفونت در دندانپزشکی و نگرش آنان نسبت به وظیفه حرفه ای و اخلاقی آنان در قبال بیماران عفونی بود. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های square-Chi، U whitney Mann و Kruskal و H Wallis مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** درصد پاسخ دهندگان در این مطالعه ۷۶/۲٪ بود. تنها ۲۷/۸٪ از سطح آگاهی مطلوب درخصوص راههای انتقال و پیشگیری از بیماری های عفونی در دندانپزشکی برخوردار بودند. علیرغم آنکه ۹۶/۱٪ دندانپزشکان درمان بیماران عفونی را وظیفه اخلاقی و ۹۲/۱٪ آنان وظیفه حرفه ای خود می دانستند اما تنها ۶۶/۲٪ آنان با درمان بیماران آلوده موافق بودند. بین سطح آگاهی دندانپزشکان از راههای انتقال بیماری های عفونی و وظیفه حرفه ای و وظیفه اخلاقی آنان جهت درمان بیماران ارتباط معنی داری مشاهده شد (به ترتیب  $p=0.002$  و  $p=0.003$ ).

**نتیجه گیری:** به دلیل سطح آگاهی پایین و نگرش نامناسب دندانپزشکان در خصوص بیماری های منتقله در طی فرآیند تشخیص و درمان دندانپزشکی، برگزاری برنامه های آموزشی و بازآموزی استفاده صحیح از اقدامات احتیاطی همه جانبه جهت جلوگیری از عفونت ها ضروری به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** آگاهی، نگرش، عفونت منتقله توسط خون، دندانپزشکان، اخلاق حرفه ای  
A-10-594-1

### ویژگی های استاد خوب از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم

#### پزشکی بوشهر (E)

ثریا زحمتکش، کامران میرزایی، بتول درخشان

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
zahmatkeshs2004@yahoo.com

**مقدمه:** استاد اساسی ترین عامل در ایجاد موفقیت مطلوب در تحقق اهداف آموزشی است. در این ارتباط شناسایی دیدگاه دانشجویان درمورد مشخصات یک استاد خوب، مدرس را در جهت انطباق و تنظیم مناسب فعالیت های تدریس با اهداف آموزشی و حصول بهترین نتایج راهنمایی می کند هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در ارتباط با ویژگی های یک استاد خوب می باشد

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی - تحلیلی به روش مقطعی طی سال ۱۳۸۹، نظرات ۷۰ دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در دو مقطع جدیدالورود و دانشجویان ورودی مقطع فیزیوپاتولوژی که دوره ۲/۵ ساله علوم پایه را طی نموده بودند، در مورد ویژگی های استاد خوب بایکدیگر مورد مقایسه قرار گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه ای برگرفته از مهمترین ویژگی های یک استاد خوب بر اساس نظر سنجی اساتید و فرم های ارزشیابی اساتید بود که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های square-Chi، U whitney Mann و H Wallis مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** توان علمی و دانش استاد و به روز بودن اطلاعات و دانش استاد به ترتیب مهمترین ویژگی علمی استاد، توانایی در تفهیم درس مهمترین ویژگی حرفه ای و انگیزه و علاقه بالای استاد به تدریس مهمترین ویژگی فردی استاد

اکرم ایزدی خواه

اصفهان

izadikhaha@yahoo.com

**مقدمه:** اسلام به عنوان برترین دین و کامل ترین برنامه زندگی بشر، هیچ زاویه ای از زوایای زندگی انسان را مغفول نگذاشته و برای همه آن ها برنامه ارائه داده است. رابطه پزشک و بیمار، جدای از رابطه دو انسان با همه کرامت ها و شرافت های انسانی، بعلت شرایط خاص بیمار، به عنوان انسانی دردمند و نیازمند به چاره اندیشی طبیب، مستلزم رعایت ادب خاصی است. هدف نویسنده در این تحقیق، گردآوری مجموعه رهنمودهای اسلام در باب ارتباط بیمار و پزشکی باشد.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه کتابخانه ایست که محقق با استفاده از منابع اسلامی بویژه منابع دست اول، به روش تحلیل محتوا، به تدوین مجموعه ای از آداب ذکر شده در اسلام در رابطه پزشک و بیمار پرداخته است.

**نتایج:** از مجموعه کتب بررسی شده، قریب به صد مفهوم در زمینه آداب ارتباط بیمار و پزشک به دست آمد که در غالب وظایف پزشک و وظایف بیمار دسته بندی شد.

**نتیجه گیری:** با توجه به غنای فرهنگ ایرانی- اسلامی مردم کشورمان، چه خوب است در تهیه و تدوین دستورالعمل ها و قوانین حقوقی و اخلاقی در بیمارستان ها و نیز محتوای دروسی مثل اخلاق پزشکی به این منبع عظیم رجوع کرده و به جای تقلید صرف از مجامع غربی، به فکر احیای تفکر ناب اسلام در این مقوله ها باشیم.

**واژه های کلیدی:** آداب ارتباط، بیمار، پزشک، اسلام  
A-10-622-1

### آگاهی و نگرش دندانپزشکان استان بوشهر در ارتباط وظیفه

#### حرفه ای در قبال درمان بیماران عفونی (E)

کامران میرزایی، ثریا زحمتکش، باقر یزدانپناه

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
kamran.mirzaei@yahoo.com

**مقدمه:** دندانپزشکان همواره در معرض خطر بالای عفونت های منتقله از راه خون (Infections Borne Blood) بعلت تماس زیاد آن ها با خون و سایر مایعات بدن می باشند. علیرغم ارائه راهکارهای محافظتی و احتیاط های مرتبط با کنترل عفونت جهت پیشگیری از انتقال بیماری ها، بسیاری از دندانپزشکان از پذیرش و درمان بیماران آلوده به بیماری های عفونی امتناع می ورزند. هدف از این مطالعه بررسی آگاهی و نگرش دندانپزشکان استان بوشهر در ارتباط وظیفه حرفه ای در قبال درمان بیماران عفونیمی باشد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی - تحلیلی به روش مقطعی طی سال ۱۳۸۸، کلیه دندانپزشکان استان بوشهر مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته بود پرسشنامه حاوی اطلاعاتی درخصوص بیماری های عفونی منتقله از راه



شنیدن مکالمه سایر بیماران با پرسنل (۳۹/۲٪) و اجازه نگرفتن جهت جابه جایی وسایل بیمار (۳۳/۳٪) بود.

**نتیجه گیری:** بیشتر بیماران ابراز داشتند که خلوت و حریم آن ها همیشه رعایت شده است که این ممکن است ناشی از پایین بودن سطح توقع و یا ناآگاهی آنان از حقوق خود باشد. موارد عدم رعایت می تواند ناشی از آموزش بودن بیمارستان و شلوغ و عمو می بودن اتاقها باشد.

**واژه های کلیدی:** احترام، قلمرو، دیدگاه بیمار، بستری، پرسنل  
A-10-689-1

### بررسی عوامل موثر بر نهادینه سازی اخلاق حرفه ای در آموزش از دیدگاه دانشجویان پرستاری-مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E)

مهدیه ممیزی، زهرا حافظی، محمد ممیزی

دانشگاه علوم پزشکی یزد  
mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** ضرورت و اهمیت رعایت اخلاق حرفه ای از جمله رازداری و احترام به بیمار از دیرباز محور توجه رشته هایی بوده است که با بیمار سر و کار دارند مانند پرستاری و مامایی. دانشگاه از جمله محل های مناسب برای آموزش اخلاق حرفه است. با توجه به اینکه مصاحبه با دانشجویان آگاهی زیادی در زمینه راهکارهای نهادینه سازی این امر فراهم می سازد، پژوهش حاضر با این هدف صورت پذیرفت.

**روش کار:** این مطالعه کیفی و پدیدارشناسی می باشد، از دانشجویان پرستاری- مامایی ترم ۵ تا ۸ و با در نظر گرفتن حداقل یک تجربه کارآموزی، دعوت به عمل آمد و از این میان ۳۰ نفر در جلسه بحث گروهی شرکت و راهکارهای خود را بیان نمودند. در پایان نتایجی تحقیق بر حسب تکرار مرتب شد.

**نتایج:** بهترین راهکار جهت نهادینه سازی اخلاق حرفه ایاز دید دانشجویان، آموزش اخلاق در دوران بالینی است. طبق نظر دانشجویان آموزش محل های تصمیم گیری اخلاقی، برگزاری بحث های گروهی و آموزش اخلاق حرفه ای به مربیان بالینی دارای اهمیت زیادی است. همچنین بیان قوانین و مقررات حرفه ای، آموزش پایه ای اخلاق قبل از ورود به دوران بالینی، نمایش فیلم در زمینه اخلاق حرفه ای، توجه به تفاو های فرهنگی حین آموزش، برگزاری کارگاه های آموزشی، در دسترس قرار دادن کتب و مجلات در زمینه اخلاق حرفه ای، رواج تفکر اخلاقی در دوران بالینی به ترتیب از جمله راهکارهای مورد تاکید دانشجویان بوده است.

**نتیجه گیری:** طبق نظر دانشجویان، آموزش اخلاق حرفه ای بیشتر در دوره بالینی حائز اهمیت است بنابراین آموزش مربیان بالینی در این رابطه مهم است. همچنین باید از روش های نوین آموزش مانند بحث گروهی جهت نهادینه سازی اخلاق استفاده کرد.

**واژه های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، راهکار، دانشجوی پرستار  
A-10-682-2

از دیدگاه دو گروه بود. در مقابل عوامل سابقه تدریس استاد و سخت گیری استاد کمترین درجه اهمیت را داشتند. بین امتیاز کسب شده هر ویژگی و سطح مقطع دانشجویان تفاوت معنی داری مشاهده شد. لیکن بین عوامل دموگرافیک سن و جنس دانشجویان و ویژگی های اعلام شده رابطه ای مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** شناسایی دیدگاه دانشجویان در خصوص ویژگی های مطلوب اساتید، مدرسین را در جهت بالا بردن میزان کارایی و دانش خود، تقویت انگیزه در دانشجویان و شناخت نقاط ضعف و قوت خود با هدف ارتقا اجرای فرآیندهای آموزشی کمک و راهنمایی خواهد نمود.

**واژه های کلیدی:** دانشجوی، استاد خوب، ویژگی های حرفه ای، دیدگاه  
A-10-594-6

### بررسی دیدگاه بیماران بستری در مورد احترام به محدوده قلمرو آن ها در بیمارستان شهدا خرم آباد ۱۳۸۹ (E)

فاطمه ولی زاده، فاطمه قاسمی

دانشگاه علوم پزشکی لرستان دانشکده پرستاری مامایی  
valizadeh1352@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت قلمرو انسانی بیماران عامل ضروری در ایجاد مراقبت بیمار محور، فرد گرا و اخلاقی است که برای ایجاد ارتباط مؤثر کادر درمان با بیمار و حفظ آرامش وی بسیار ضروری است. پزشکان و پیراپزشکان باید با اطلاع از جو فرهنگی جامعه خود و نیز آشنایی با دین، فرهنگ و اعتقادات مردم جامعه خود، آداب ورود به قلمرو افراد را بشناسند. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه بیماران بستری در مورد میزان احترام به محدوده قلمرو بیماران آن ها انجام شد.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی مقطعی که سال ۱۳۸۹ انجام شد، ۱۵ بیمار بستری در بخشهای مختلف بیمارستان شهدای شهر خرم آباد به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای شرکت داشتند. ابزار جمع آوری اطلاعات فرم مصاحبه ای شامل مشخصات فردی و جنبه های مختلفی از محدوده قلمرو شامل قلمرو جسمی- فیزیکی، روحی روانی و اطلاعاتی (۴۵ سوال) بود. پاسخ ها به صورت مقیاس لیکرت ۵ نقطه ای بود. برای هرگز نمره (۱)، بندرت (۲)، گاهی اوقات (۳)، اغلب اوقات (۴) و برای گزینه همیشه (۵) در نظر گرفته شد. روایی ابزار به روش روایی محتوا و گرد آوری نظرات اعضای هیات علمی و پایایی آن با مطالعه مقدماتی و محاسبه ضریب همبستگی درونی با آزمون آلفای کرونباخ تعیین گردید. روش گردآوری اطلاعات مصاحبه نیمه ساختار یافته بود. اطلاعات جمع آوری شده با آزمونهای فراوانی، میانگین، نسبت، تی تست، آنالیز واریانس و X<sup>2</sup> و آزمون همبستگی پیرسون تجزیه تحلیل شد.

**نتایج:** میانگین وانحراف معیار احترام به محدوده قلمرو بیماران ۱۵/۷۵±۱۸۱/۹۸۴ بود. ۶۰/۸٪ بیماران ابراز داشتند قلمرو آن ها همیشه ۳/۹٪ ابراز داشتند که قلمرو آن ها گاهی اوقات رعایت می شود. بیشترین میزان عدم رعایت قلمرو مربوط به معرفی نکردن خود قبل از ارائه خدمت (۷۴/۵٪)، در نژدن هنگام ورود به اتاق (۷۰/۶٪)، عدم اجازه انتخاب و تصمیم گیری به بیمار (۵۰/۹٪)، اجازه نگرفتن جهت حضور سایر افراد برای آموزش (۴۷/۱٪)، اجازه نگرفتن از بیمار برای شرکت در تحقیق (۴۵/۱٪)،



## بررسی رابطه بین اخلاق کار و نگرش نسبت به تغییر سازمان های آموزشی از دیدگاه مدیران ارشد و میانی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۷ (E)

پریسا نبینی، علی کشتکاران، سعادت مرحمتی، مرضیه فلاح زاده

parisanabeiei@yahoo.com

**مقدمه:** تغییرات روزافزون در جهان امروزی باعث شده که سازمان ها نیز برای وفق دادن خود با دنیای پیرامون، تغییرات سازمانی مستمر را در دستور کار خود قرار دهند. با توجه به این که نیروی انسانی از مهمترین عوامل تشکیل دهنده سازمان ها هستند، بنابراین توجه به مسائلی که نگرش افراد را نسبت به تغییر سازمانی تحت تاثیر قرار می دهد، اهمیت ویژه ای می یابد. یکی از عوامل مهم تاثیر گذار بر روی نگرش افراد نسبت به تغییر سازمانی، اخلاق کار است. وقتی اخلاق کار افراد بالا باشد، افراد در مقابل تغییرات سازمانی مقاومت نکرده و برای تغییرات مستمر و بهبود سازمان خود تلاش خواهند کرد. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین اخلاق کار و نگرش نسبت به تغییر سازمان های آموزشی متناسب با تکنولوژی، از دیدگاه مدیران ارشد و میانی ۱۲ بیمارستان آموزشی شیراز است. اهداف: تعیین رابطه بین اخلاق کار و نگرش نسبت به تغییر سازمان های آموزشی از دیدگاه مدیران ارشد و میانی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۷ می باشد.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مطالعه مقطعی است که به صورت توصیفی - تحلیلی انجام می شود. اطلاعات لازم از طریق دو پرسشنامه (اخلاق کار و نگرش نسبت به تغییر سازمانی) جمع آوری و توسط نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد. جامعه پژوهش را ۷۷ نفر از مدیران ارشد و میانی بیمارستان های آموزشی شیراز تشکیل می دادند.

**نتایج:** نتایج این پژوهش نشان می داد که: ۱. سطح اخلاق کار و نگرش نسبت به تغییر سازمانی در جامعه مورد پژوهش، متوسط است. ۲. بین اخلاق کار و نگرش نسبت به تغییر سازمانی رابطه معنادار وجود دارد. ۳. بین ابعاد اخلاق کار و ابعاد نگرش نسبت به تغییر سازمانی رابطه معنادار وجود دارد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می شود که مدیران سازمان ها اقداماتی را به منظور افزایش حمایت کارکنان در زمینه اخلاق کار انجام دهند تا از این طریق باعث بهبود دید کارکنان نسبت به تغییر سازمانی شوند. از طرف دیگر، مشارکت دادن کارکنان در بعضی تصمیم گیری هایی که منجر به تغییر سازمانی شود، می تواند مقاومت افراد را نسبت به تغییر سازمانی کاهش دهد.

**واژه های کلیدی:** بیمارستان، مدیران ارشد و میانی، اخلاق کار، نگرش نسبت به تغییر سازمانی  
A-10-579-4

## بررسی عملکرد و مسئولیت پذیری پرستاران نسبت به

## آموزش به بیمار (E)

دانشگاه علوم پزشکی کرمان  
sa.kalantary@gmail.com

**مقدمه:** آموزش به بیمار شامل مراحل است که باید به صورت منظم و متوالی انجام شود تا به نتیجه مطلوب منجر گردد. با توجه به فرصت و طول زمان ارتباط پرستار با بیمار، این مسئولیت بیشتر متوجه پرستاران است. ولی علیرغم این، امروزه شاهدیم که پرستاران متأسفانه توجه کمتری به این نقش مهم خویش معطوف نموده اند و بیماران پس از ترخیص به دلیل عدم دریافت آموزش و یا آموزش ناکافی، دوباره بستری شوند، هدف از این مطالعه بررسی میزان درک پرستاران از عملکرد و مسئولیت پذیریشان نسبت به آموزش به بیمار می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش شامل ۲۰۰ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ می باشد که به صورت آسان و در دسترس نمونه گیری شده اند. ابزار جمع آوری داده پرسشنامه های سه قسمتی مبتنی بر اطلاعات دموگرافیکی نمونه ها، بررسی عملکرد پرستاران و مسوولیت پذیری شان بود. این ابزار از مطالعه کونگ و همکاران (۲۰۰۵) تهیه شده است. روایی این پرسشنامه نیز با بهره گیری از نظر کارشناسان مورد تایید قرار گرفت. پس از آن از طریق یک مطالعه پایلوت، پایایی پرسشنامه بررسی و میزان آلفاکرونباخ ۰/۷۶ تعیین شده است و بعد از جمع آوری داده ها از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۶ و آزمونهای آماری توصیفی و تحلیلی متناسب با اهداف پژوهش جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید. **نتایج:** نتایج حاصل از پژوهش، عملکرد پرستاران و مسوولیت پذیری شان را نسبت به آموزش به بیماران در حیطه های مختلف نشان داد. میانگین و انحراف معیار در حیطه ثبت آموزش ۱۵/۴۳ و حیطه مسوولیت پذیری ۱۳/۳۹ در مقایسه با سایر حیطه ها از میزان پایین تری برخوردار بودند و در مقابل حیطه آموزش حین مراقبت ۹/۸۲ و حیطه آموزش حین ترخیص ۲۰/۲۶ از بالاترین امتیاز برخوردار بودند.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که آموزش به بیمار امر مهمی است که اثرات ارزنده و مفید آن بارها در تحقیقات مختلف ارائه شده است، نتایج این پژوهش نشان داد که با توجه به میانگین حاصل از گویه های پرسشنامه اکثر پرستاران نسبت به آموزش به بیمار مسوولیت پذیری هستند. از جمله نتایج این پژوهش مربوط به امتیاز بالای کسب شده توسط پرستاران در حیطه ارائه آموزش در زمان ترخیص بیماران می باشد. می توان گفت تدوین برنامه های آموزشی انجام شده در سالهای اخیر برای اینک نشان دهد آموزش به بیمار یکی از نقش های اساسی پرستاران است، مثمر ثمر بوده است. همچنین بایستی با در نظر گرفتن تسهیلات لازم، نیروی انسانی مناسب و کارآرموده، اختصاص وقت و مکان لازم و مناسب به این مهم توجه شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش به بیمار، نقش پرستاران، عملکرد و مسوولیت پذیری پرستاران

A-10-456-2

بررسی رعایت کدهای اخلاقی - ایمنی توسط تکنولوژیست های اسکراب اتاق عمل های آموزشی بوشهر (E)

سهیلا کلانتری، اکرم ثناگو، مارال کارگر نجفی، عباس عباس زاده، فریبا برهانی





مهستی گنجو، راضیه باقرزاده، فاطمه زارعی

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، دانشکده پیراپزشکی  
mahastyganjoo@yahoo.com

**مقدمه:** بیماران شایسته ی دریافت بهترین مراقبت های بهداشتی و درمانی هستند. حرفه ای گری با توانمندی و تعهد در محیط کار آغاز می شود. تکنولوژیست های اسکراب جراحی عضو مهمی از تیم بهداشتی هستند که برای کمک به اجرای یک عمل جراحی با نتایج مطلوب جراح را همراهی می کنند. برای ارائه ی بهترین نوع مراقبت ها، تکنولوژیست های جراحی می بایست از کدهای اخلاقی و ایمنی مشخصی تبعیت کنند. مطالعه ی حاضر یک مطالعه ی تحلیلی-مقطعی است که باهدف تعیین میزان رعایت کدهای اخلاقی-ایمنی در ۳۱ نفر پرسنل اسکراب اتاق عمل در بوشهر انجام شده است.

**روش کار:** برای انجام این پژوهش از یک چک لیست که محتوی ۱۰ کد که در بر گیرنده ی وظایف پرسنل اسکراب جراحی بوده استفاده شده است. این چک لیست به وسیله ی گروه پژوهش در سه نوبت برای هر کدام از پرسنلی که نقش اسکراب جراحی را بر عهده داشتند پر شده است.

**نتایج:** واحدهای پژوهش ۸۰/۶ درصد (۲۵ نفر) زن و ۱۹/۴ درصد مرد (۶ نفر) بوده اند. میانگین نمرات مربوط به رعایت کدهای اخلاقی-ایمنی توسط پرسنل اسکراب در کل  $12/25 \pm 49/24$  به دست آمد. به لحاظ عملکرد این افراد در زمان اسکراب ۱۹/۴ درصد (۶ نفر) در حد مطلوب، ۷۷/۴ درصد (۲۴ نفر) در حد متوسط و ۳/۲ درصد (۱ نفر) نامطلوب بوده اند. بیشترین درصد مربوط به استفاده از ماسک در حین جراحی (۸۷ درصد) و کمترین درصد مربوط به استفاده از زینت آلات در اتاق عمل (۵ درصد) بوده اند.

**نتیجه گیری:** رعایت کدهای اخلاقی-ایمنی توسط تکنولوژیست های جراحی تضمین کننده ی سلامت بیمار و خود آن هاست. رعایت تعدادی از کدهای کنترل شده مانند پوشیدن دستکش دوپل تنها ۳۸ درصد و نیز استفاده از عینک محافظ ۳۵ درصد بوده اند و این در حالی است که رعایت این دو مورد نقش کلیدی در پیشگیری از عفونت هایی مانند ایدز و هپاتیت دارند. پس پیشنهاد می شود که قوانین مدونی برای کنترل الزام رعایت کدهای یاد شده در اتاق عمل وجود داشته باشد.

**واژه های کلیدی:** حرفه ای گری، تکنولوژیست اسکراب جراحی، کدهای اخلاقی-ایمنی، اتاق عمل

A-10-783-2

**مقدمه:** پیشرفت های روز افزون در دانش پزشکی و کشف روش های جدید در تشخیص و درمان نتیجه انجام پژوهش های علمی در زمینه های مختلف پزشکی است. رعایت اصول اخلاقی پزشکی در حقیقت باعث حفظ حقوق و رفاه افراد جامعه انسانی و احتراز از ایجاد خطرات احتمالی بر روی افراد مورد تحقیق است. اخلاق پزشکی به عنوان یک علم میان رشته ای موضوعات اخلاقی در حوزه علوم پزشکی را مورد بحث قرار می دهد. رویکردهای نوین و حرفه ای در امور پزشکی، ضرورت بازنگری و پرداختن به اصول اخلاق را بیش از پیش مورد تاکید قرار می دهد. حقوق بیمار در واقع انتظارات به حق است که بیماران از موسسات خدمات بهداشتی و درمانی دارند. جایگاه بیمار در نظام فکری-ارزشی پزشک امر مهمی است که تاثیر زیادی بر رعایت اصول اخلاقی دارد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی است بر روی ۸۹ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه ی پژوهشگر ساخته است که میزان آگاهی و نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه را در خصوص اخلاق پزشکی و حقوق بیمار بیان کند. پس از جمع آوری پرسشنامه ها داده ها بوسیله نرم افزار آماری Excel ۲۰۰۷ مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین سنی اعضای هیئت علمی شرکت کننده در این مطالعه ۴۵ سال بود. ۴۸/۳٪ نمونه ها زن و بقیه مرد بودند. نتایج مطالعه نشان داد که ۷۸/۸ درصد از اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی معتقد بودند که حقوق بیماران در بیمارستان ها رعایت می گردد که در این بین بیشترین میزان در خصوص محرمانه ماندن اطلاعات پرونده (با ۹۳ درصد) و پایین ترین میزان مربوط به کسب رضایت از بیمار هنگام معاینه با درمان بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به نظر می رسد اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی به عنوان کسانی که عهده دار بهداشت و سلامت انسان ها هستند در مورد اخلاق پزشکی و حقوق بیمار افراد شناخت کاملی دارند و سعی می کنند آن را جهت بهبود سلامت و کیفیت درمان بیمار به کار گیرند.

**واژه های کلیدی:** آگاهی، نگرش، اعضای هیئت علمی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، اخلاق حرفه ای

A-10-848-1

### آموزش درس جنین شناسی دانشجویان مامایی به روش

#### یادگیری تیمی (E)

حمداله دلاویز، امراله روزبهی، علی میرزایی، پرستو راد

دانشکده پزشکی یاسوج، گروه آناتومی  
hamdidelaviz@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پزشکی در ایران عمدتاً به شکل سنتی بوده و نیاز به تغییر آن یک امر بدیهی است. حرکت از یک آموزش سنتی به سمت روش های نوین کار ساده ای نیست. در حالیکه بعضی دانشگاه های ایران استراتژی ادغام را پیاده نموده اند ولی این استراتژی همه نیازهای آموزش را پوشش نمی دهد. با توجه به ماهیت کار تیمی در نظام سلامت، یادگیری تیمی یک نیاز ضروری است. در این مطالعه، آموزش درس عملی آناتومی تنه دانشجویان پزشکی به

زهرا فرجی

کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران  
faraji.z@gmail.com



منجر به ایجاد یک تعامل موثر مابین مدرس و دانشجو می‌گردد و نهایتاً تدریسی موفق شکل می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ، کلاس، دانشجو، دیدگاه

A-10-331-1

### چگونگی آموزش و آگاهی دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم

#### پزشکی بوشهر در مورد حقوق بیمار (E)

مریم چنانه، نادیا پاکاری، نسیمه خدادادی، راضیه باقرزاده

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر دانشکده پرستاری مامایی

maryamchananeh@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت حقوق بیمار از جمله اصول مهم در پرستاری است. آموزش صحیح و برنامه ریزی اصولی جهت نهادینه کردن الزام رعایت حقوق بیمار بایستی جزء اولویتهای آموزشی پیراپزشکان باشد. بررسی آگاهی دانشجویان می‌تواند پایه ای باشد برای بررسی اثربخشی آموزش ها و برنامه ریزی جهت بهینه نمودن آموزش حقوق بیمار.

**روش کار:** مطالعه حاضر پژوهشی توصیفی-تحلیلی و از نوع مقطعی می‌باشد. واحدهای پژوهش را کلیه دانشجویان ترم ۶ و ۸ کارشناسی و ۳ و ۵ کاردانی رشته های مختلف پیراپزشکی تشکیل می‌دادند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه که شامل اطلاعات دموگرافیک، ۲۹ سؤال در مورد حقوق بیمار و ۵ سؤال در مورد چگونگی فراگیری حقوق بیمار بود. از ۱۷۳ پرسشنامه توزیع شده ۱۴۳ پرسشنامه بازگردانده شد. اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** میانگین سنی واحدهای پژوهش  $21/7 \pm 1/2$  سال بود. میانگین نمره آگاهی  $49/5 \pm 14/9$  بود. آگاهی در  $10/5\%$ ،  $71/3\%$  و  $18/2\%$  از واحدهای پژوهش به ترتیب در حد خوب، متوسط و کم ارزیابی گردید. از نظر شرکت کنندگان در پژوهش، بیشترین روش یادگیری حقوق بیمار، مشاهده رفتار مربی و پس از آن آموزش تئوری بود (به ترتیب ۴۹۰ و ۴۷۶ از ۷۱۵ نمره). اغلب شرکت کنندگان لزوم بازنگری در محتوای آموزشی در مورد حقوق بیمار را در حد زیاد و خیلی زیاد عنوان نمودند (به ترتیب ۴۵/۵ و ۲۸ درصد). بین جنسیت و نمره آگاهی از حقوق بیمار ارتباط وجود داشت بدین معنی که میانگین نمره در دانشجویان دختر بیشتر بود ( $P < 0/001$ ). بیشترین و کمترین میانگین نمره آگاهی به ترتیب مربوط به دانشجویان مامایی و هوشبری بود ( $P = 0/017$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه آگاهی دانشجویان بیشتر در حد متوسط می‌باشد به نظر می‌رسد تغییر در چگونگی آموزش حقوق بیمار میتواند در ارتقا، سطح آگاهی دانشجویان مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: حقوق بیمار، آموزش، آگاهی

A-10-589-1

### خصوصیات استاد توانمند از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی

#### چهرم (E)

روش یادگیری تیمی مورد بررسی قرار گرفته است. هدف بررسی میزان یادگیری، پایداری مطالب، ایجاد انگیزه و تعاملات دانشجویان است.

**روش کار:** در سال ۱۳۸۷ و ۸۸ دانشجویان مامایی یاسوج در درس آناتومی تنه به گروههای پانزده نفره و سه زیر گروه تقسیم شدند. به منظور آمادگی مواد آموزشی در دسترس دانشجویان قرار داده شد (class-reP preparation) در شروع کلاس یک آزمون انفرادی برگزار می‌شد (Individual) readiness assessment test (iRAT). سپس ۴۵ دقیقه دانشجویان به طور گروهی کار می‌کردند (Group readiness assessment test) (GRAT) و جواب کلیه موارد را از روی چک لیست پیدا می‌کردند. در مرحله آخر توسط مدرس یک سخنرانی کوتاه (Mini lecture) برای پاسخ به سئوالات دانشجویان ارائه می‌گردید.

**نتایج:** نمرسنجی نشان داد، میزان یادگیری در دانشجویان ۷۴/۵ درصد، ماندگاری آموخته ها ۷۷ درصد، ایجاد انگیزه ۶۴/۵ درصد، تعاملات مفید و موثر بین دانشجویان ۸۶/۵ درصد و مشارکت در آموزش ۶۴ درصد بوده است.

**نتیجه گیری:** آموزش به روش یادگیری تیمی منجر به ماندگاری مطالب، مشارکت در یادگیری و تعامل مفید و موثر با مدرس و همکاران می‌شود.

واژه‌های کلیدی: یادگیری تیمی، دانشجوی پزشکی، جنین شناسی

A-10-491-4

### فرهنگ کلاسی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

#### چهرم (E)

فاطمه قانع نژاد، صدیقه نجفی پور

دانشگاه علوم پزشکی چهرم

fghnatanail@yahoo.com

**مقدمه:** جمعیت دانشجو و استاد بخش قابل توجه و تأثیرگذاری از جامعه را در می‌گیرد. این مطالعه به منظور تعیین دیدگاه دانشجویان پیرامون عوامل تأثیر گذار بر فرهنگ کلاسی انجام شده تا راهکارهایی جهت بهبود ارتباط دانشجو و استاد، ارتقای فرهنگ کلاسی و افزایش بهره وری دانشجویان ارائه گردد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی به روش نمونه گیری خوشه ای بر روی ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی چهرم (پزشکی و پیراپزشکی) اجرا شد. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه ای خود ایفا که روایی و پایایی آن تأیید گردید استفاده شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۷۵-۵۰ درصد از دانشجویان مشارکت کننده در پژوهش بر این باورند که فرهنگ حاکم بر کلاس درس از عوامل متعددی تأثیر می‌گیرد و این موارد عبارتند از: فضای کلاس، تعداد دانشجویان، نحوه پاسخ استاد به سئوالات دانشجویان، فن بیان مدرس، میزان استفاده مدرس از وسایل کمک آموزشی، میزان تعامل بین مدرس و دانشجو در حین تدریس، نوع و محتوای درس، میزان سخت گیری استاد، نشاط دانشجویان، تدریس مدرس به شیوه دانشجو-محوری، نظم مدرس، ساعت برگزاری کلاس.

**نتیجه گیری:** عوامل متعددی به شکل گیری فرهنگ حاکم بر کلاس درس تأثیر می‌گذارد و شناخت ادراکات و احساسات دانشجویان در خصوص این عوامل



طاهره طاهری، صدیقه نجفی پور

دانشگاه علوم پزشکی جهرم

tahere\_taheri1369@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از ارکان اساسی آموزش در هر دانشگاه استاید می‌باشند که نقش مؤثری در کسب موفقیت‌های علمی - حرفه ای، و همچنین رفتاری و اخلاقی دانشجویان دارند. استاید با روح و احساسات فراگیران سرو کار دارند و الگوی مناسبی در شکل‌گیری معیارها، خصوصیات علمی و حرفه ای دانشجویان به کار می‌روند. بنابراین این مطالعه با هدف شناخت و ویژگی‌های استاد توانمند از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی به روش نمونه‌گیری خوشه ای به روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم اجرا شد و جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه ای خودایفا که روایی و پایایی آن تایید گردید استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** تسلط مدرس در درس، بیان شفاف و مناسب مطالب، ارائه طرح درس، رعایت نظم و ترتیب در ارائه مطالب درسی، احترام به دانشجو، داشتن تجربه تدریس، حضور به موقع در کلاس، ظاهری آراسته، به کارگیری وسایل کمک آموزشی، مدیریت کلاس، ارائه مطالب روز علمی، مهارت جمع‌بندی مطالب ارائه شده، تاثیر حضور و غیاب دانشجو در کلاس بر روی نمره امتحانی، و توجه به نیازهای آموزشی دانشجویان، از مهمترین ویژگی‌های یک استاد توانمند از دیدگاه دانشجویان بودند.

**نتیجه‌گیری:** موفقیت دانشجویان در کسب اهداف آموزشی، از دیدگاه دانشجویان به یکسری خصوصیات علمی - شخصیتی، رفتاری و مهارتی مدرسین بستگی دارد. لذا شناخت ویژگی‌های استاد توانمند و توجه به این ملاکها توسط مدرسین باعث ارتقای کیفیت آموزش در دانشگاه می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** استاد توانمند- دانشجویان - آموزش

A-10-896-1

### بررسی نوع مطالعه مورد استفاده در پایان نامه های پزشکی

#### دانشکده پزشکی ساری سال ۸۸ (E)

محمد خادم‌لو، علیرضا رفیعی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران

moh.khademloo@gmail.com

**مقدمه:** پایان نامه اولین تجربه تحقیقاتی اغلب دانشجویان پزشکی و به ارزش ۶ واحد درسی اجباری فرصتی برای آموزش صحیح روش تحقیق می‌باشد و اگر به درستی انجام شود می‌تواند زیربنای خوبی برای تحقیقات پزشکی ایجاد کند. هدف از این مطالعه بررسی وضعیت پایان نامه های دانشکده پزشکی از نظر معیارهای مورد نظر در ارزشیابی بود.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تمامی پایان نامه های پزشکی در سال ۸۸ از نظر نوع مطالعه بررسی شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد ۱۰۰٪ پایان نامه ها کمی و از پایان نامه های کمی ۲۲/۶٪ توصیفی، ۷۷/۴٪ تحلیلی، از تحلیلی ۳۷٪ مداخله ای ۶۳٪ مشاهده ای بودند.

**نتیجه‌گیری:** نتایج این مطالعه ضرورت سوق دادن هر چه بیشتر مطالعات پایان نامه ها به سمت مطالعات کارآزمایی رانشان می‌دهد برگزاری کارگاههای مورد نیاز برای آموزش روش تحقیق و اخلاق در پژوهش و فراهم آوردن امکانات مالی و تجهیزات لازم جهت تشویق استاید و دانشجویان پیشنهاد می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** پایان نامه نوع مطالعه

A-10-816-2

### ارزیابی میزان مهارت دانشجویان کارشناسی و کارشناسی

#### ارشد مامایی، پرستاری و بیهوشی دانشکده پرستاری و مامایی

#### مشهد در انجام احیاء، نوزاد (E)

جواد ملک زاده، فاطمه عرفانیان، طلعت خدیوزاده

دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

erfanianf@mums.ac.ir

**مقدمه:** انجام احیای نوزاد یکی از مهارت های مهمی است که باید افرادی که در آینده به عنوان تیم احیای نوزاد هستند در دوران تحصیلشان به خوبی فرا گیرند. لذا این پژوهش با هدف ارزیابی میزان مهارت دانشجویان مامایی، پرستاری و بیهوشی در انجام احیای نوزاد با استفاده از آزمون ایستگاهی در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه مهارت ۴۸ دانشجوی واجد شرایط در احیای نوزاد به وسیله یک آزمون ایستگاهی شامل ۷ ایستگاه ۵ ایستگاه روش و یک ایستگاه سوال ارزیابی گردید و در ایستگاه هفتم دانشجویان اداره یک احیای نوزاد پیشرفته را انجام دادند. مهارت دانشجویان در این ایستگاه ها توسط آزمونگران که به عنوان افراد تیم احیاء ایفای نقش می‌نمودند با استفاده از چک لیست-های معتبر ارزیابی گردید.

**نتایج:** عملکرد ۹۷٫۳٪ از دانشجویان ضعیف بود. به طور میانگین دانشجویان ۳۸٪ از نمره کل مربوط به ایستگاه گامهای اولیه، ۴۷٪ از تهویه، ۲۱٪ از اتوباسیون، ۷۲٪ از ماساژ قلب، ۴۸٪ از تجویز دارو و ۳۰٪ از نمره کل مربوط به اداره سناریوهای پیشرفته احیاء را به دست آوردند. در ایستگاه سوال دانشجویان موفق به کسب ۵۰٪ از نمره کل گردیدند.

**نتیجه‌گیری:** مهارت دانشجویان در انجام احیای نوزاد کمتر از حد انتظار بود. از نتایج این مطالعه به منزله نیاز سنجی در زمینه طراحی یک دوره آموزش احیای نوزاد با به کارگیری روش های نوین آموزش مهارت ها استفاده گردید.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت، دانشجو، احیای نوزاد، آزمون ایستگاهی

A-10-630-2

### بررسی میزان انگیزه دانشجویان پرستاری و مامایی نسبت به

#### انتخاب رشته تحصیلی خود (E)

زهرا دلیر، زهرا شجاعیان، زهرا خدابنده لو



دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
zdalir@yahoo.com

**مقدمه:** انگیزه عامل مهمی در یادگیری، کسب مهارت و نهایتاً موفقیت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌شود. با توجه به حیاتی بودن عملکرد فارغ التحصیلان رشته های پرستاری و مامایی، این مطالعه با هدف تعیین میزان انگیزه دانشجویان پرستاری و مامایی نسبت به انتخاب رشته تحصیلی خود انجام شد. **روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که در آن تعداد ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در نیمسال دوم تحصیلی ۸۸-۸۷ به روش نمونه برداری از نوع طبقه ای-خوشه ای و تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها شامل فرم مشخصات فردی و پرسشنامه انگیزه که حاوی ۱۰ عامل انگیزشی مربوط به انگیزه درونی و انگیزه بیرونی مورد بررسی قرار گرفت که از روایی محتوا و پایایی به روش آلفا کرونباخ استفاده شد. سپس داده ها مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که میانگین امتیاز کلی انگیزه دانشجویان نسبت به انتخاب رشته خود  $3.3/4.3 \pm 0.6$  بود که در حد متوسط قرار دارد. عوامل مربوط به انگیزه درونی امتیاز بالاتری نسبت به عوامل مربوط به انگیزه بیرونی کسب نمود. براساس آزمون t، امتیاز عوامل انگیزشی مانند اعتبار و منزلت اجتماعی شغل ( $0/001$ )، صلاح اندیشی والدین ( $0/034$ )، امکان بهره مندی از امکانات رفاهی بیشتر ( $0/037$ ) در دانشجویان مامایی به طور معنی داری بالاتر بود. همچنین براساس آزمون همبستگی پیرسون با افزایش ترم تحصیلی ( $0/009$ ) و سن ( $0/008$ ) دانشجویان، میزان انگیزه درونی کاهش داشت.

**نتیجه گیری:** بر طبق نتایج، میزان انگیزه دانشجویان نسبت به انتخاب رشته تحصیلی در سطح متوسط بود و میزان انگیزه درونی آن ها در طول تحصیل کاهش یافته است. لذا می‌توان با ایجاد بستر مناسب در زمینه سازماندهی برنامه های آموزشی و توسعه هویت حرفه ای موجبات تقویت انگیزه و جلوگیری از خدشه دار شدن انگیزه درونی را فراهم نمود.

**واژه‌های کلیدی:** انگیزه، تحصیل، انتخاب حرفه، دانشجویان پرستاری و مامایی  
A-10-1050-1

### دیدگاه دانشجویان سال سوم پزشکی در باره روش های

#### تدریس مهارت های ارتباطی اساتید (E)

مهری یآوری، علی عمادزاده

مشهد، ساختمان قریشی EDC  
yavarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** مهارت های ارتباطی یکی از اجزای اصلی صلاحیتهای بالینی به شمار می‌رود که آموزش آن از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. هدف این مطالعه تعیین دیدگاه دانشجویان پزشکی سال سوم دانشکده پزشکی مشهد در باره روش های تدریس ترجیحی و همچنین تعیین ویژگیهای کیفی یک استاد توانمند در آموزش مهارت های ارتباطی میباشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-تحلیلی پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن تایید شده بود در انتهای دوره آموزشی بین دانشجویان شرکت کننده (۶۶ نفر) توزیع و نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل شد.

**نتایج:** دانشجویان سخنرانی تعاملی توأم با بحث گروهی را به سخنرانی رس می‌ترجیح دادند. روش هایی که کمترین اولویت را بین دانشجویان کسب کرد عبارت بودند از مطالعه فردی، سخنرانی رسمی، ایفای نقش، و ارائه مطلب توسط دانشجویان. ویژگیهای کیفی که از دیدگاه دانشجویان برای اساتید این دوره از اهمیت زیادی برخوردار بود عبارت بودند از: برخورداری از مهارت های تدریس، برخورداری از اطلاعات علمی، و در دسترس بودن. همچنین روش ارزیابی ترجیحی دانشجویان برای این دوره یک موانه ۵۰-۵۰ بین کار کلاسی و آزمون پایان دوره بود. نظرات دانشجویان آشکار کرد سخنرانی تعاملی به عنوان یک روش محرک فرصت بیشتری برای یادگیری و کسب اطلاعات فراهم می‌کند. همچنین آن ها بحث در گروههای کوچک همراه با بازخورد سازنده را در ارتقاء و بهبود مهارت های ارتباطیشان موثر دانستند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به نظر می‌رسد دانشکده پزشکی میتواند برای سازماندهی روش های موثر تدریس در برنامه آموزشی این رویکرد را مورد استفاده قرار دهد. علاوه بر آن اساتید باید نقش فعالتری در یاددهی مهارت های ارتباطی به دانشجویان ایفا نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** روش های تدریس، آموزش مهارت های ارتباطی، دانشجویان پزشکی

A-10-1045-2

### بررسی میزان عملکرد حرفه ای دانشجویان پزشکی دانشگاه

#### علوم پزشکی بیرجند (E)

کریم چاوشی، عاطفه رضایی

karim\_chavoshi@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان پزشکی نگرش های حرفه ای خود را در طول دوره تحصیل طی آموزش اخلاق پزشکی و نیز به طور تجربی در دو دوره کارورزی و کارآموزی به مرور می‌آموزند که این آموزش ها رفتارهای حرفه ای آن ها را در آینده عمیقاً تحت تاثیر قرار می‌دهد. هدف این مطالعه با بررسی ویژگیهای رفتار حرفه ای از دیدگاه دانشجویان پزشکی و میزان عمل به آن توسط دانشجویان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند صورت گرفت.

**روش کار:** طی این مطالعه پرسشنامه ای خودایفا که روایی محتوایی آن توسط اساتید مربوطه تایید شد و پایایی آن با آزمون مجدد با آلفای کرونباخ  $0/8$  مورد تایید قرار گرفت بین ۹۸ دانشجوی پزشکی با متوسط سنی  $24/22$  سال که  $22/4\%$  مرد و  $77/6\%$  زن بودند و به صورت سرشماری انتخاب گردیدند توزیع گردید. پرسشنامه محتوی ۱۳ سؤال در دو گروه اصلی سؤال بود: اینکه چقدر موارد مذکور به عنوان رفتار حرفه ای بر رضایتمندی بیماران مؤثر است و اینکه دانشجویان چقدر این موارد را انجام می‌دهند.

**نتایج:** از دیدگاه دانشجویان مهمترین مواردیکه به عنوان رفتار حرفه ای تلقی می‌شوند با این ترتیب هستند: توضیح دادن به بیمار در مورد نحوه صحیح مصرف دارو، صرف وقت کافی برای معاینه بیمار، داشتن سعه صدر در برخورد با بیماران، مشاوره گرفتن از سایر همکاران در شک به تشخیص و داشتن



شنیدن اصطلاحات نا آشنای پزشکی نگرانی آن ها را در مورد بیماریشان بیشتر کرده است. ۳/۶٪ بیماران از برملا شدن رازشان که تنها پزشک از آن مطلع بوده ترس داشته اند و در ۱۱/۶٪ موارد احساس کرده اند که با آن ها مثل کالا برخورد شده نه یک انسان که دارای درک و احساس است.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد توقع بیماران درباره اجازه گرفتن قبل از راند آموزشی بسیار کمتر از چیزیست که توسط پزشکان و دانشجویان پزشکی احساس می شود (۴۱/۳٪ در مقابل ۸۱/۴ و ۷۹/۶٪). اما آنچه برای بیماران نیز انجام شده کمتر از حدی است که پزشکان و دانشجویان پزشکی به آن معتقدند (۹/۴٪ در مقابل ۴۵٪ و ۳۷/۸٪) لذا پزشکان و دانشجویان پزشکی باید در جهت رعایت موازین اخلاق پزشکی تلاش بیشتری در رعایت این مهم داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** راند آموزشی، پزشک، دانشجو

A-10-1060-1

### بررسی اثر بخشی استفاده از الگوی آموزشی ASSURE در کارگاه های اخلاق حرفه ای نسبت به سخنرانی سنتی (E)

محمد رحیمی، امیرعلی ناطق، معصومه معزی، فرشیده ضامنی، علی یزدان پناه نوذری، مریم دهقانی، علی حسن پوردهکردی

دفتر سرپرست آموزشی تحقیقات آموزشی دانشگاه آزاد ساری  
nategh\_amir@yahoo.com

**مقدمه:** هدف از امتحان اخلاق حرفه ای به دانشجویان انتقال مطالب علمی نیست بلکه تصحیح و تقویت انگیزش و ارتقاء مهارت و افزایش توان و تحول در نگرش مورد توجه است. و با تمامی اهمیتی که آموزش آن دارد، برگزاری آن به همت و علاقه مدرسین آن بستگی دارد و دانشجو الزامی به توجه و همکاری در طول ارائه کارگاه ندارد. در صورتی که در روش ارائه مباحث اخلاق حرفه ای صحیح انتخاب گردد، میزان توجه و یادگیری فراگیران را افزایش خواهد داد. سیستم ASSURE از شش بخش ۱. تحلیل نیازهای فراگیرندگان Audience analysis ۲. تعیین اهداف State objectives ۳- انتخاب رسانه و مواد آموزشی Select media and materials ۴- به کارگیری رسانه و مواد آموزشی Utilize media and materials ۵. جلب مشارکت شرکت کنندگان Require learners participation ۶- ارزشیابی و بازنگری Evaluation and revise. جلب مشارکت فراگیران شرکت کننده در کارگاه های اخلاق حرفه ای برگزار شده در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد. از طریق اجرای الگوی ASSURE بوده است. که اهداف رفتاری آموزش کارگاه های مذکور تحقق یابد و فرآیند به آنچه که تغییر نسبتاً پایدار نامیده می شود دست یابد

**روش کار:** طبق الگوی ASSURE نیاز فراگیران از نظر خصوصیات شخصیتی و خود پنداره و احساس قربانی بودن و چگونگی برخورد با مشکلات شغلی مورد بررسی قرار گرفت. سپس براساس اطلاعات جمع آوری شده اهداف کارگاه تهیه گردید و سپس از آن وسایل دیداری و شنیداری و نرم افزار های پاورپوینت و فیلم های کوتاه جهت بیان هدف استفاده گردید و بعد از آن نظرات شرکت کنندگان در باره چگونگی برخورد با مسایل ارائه شده جمع آوری

وضعیت ظاهری متناسب با شئون حرفه ای که در این بین دانشجویان در ۵۶/۱٪ موارد به بیمارانشان نحوه صحیح مصرف دارو را آموزش می دادند. در ۴۶/۹٪ وقت کافی برای معاینه بیمارانشان صرف کردند. در ۴۲/۹٪ در برخورد با بیماران سعه صدر داشتند. در ۶۸/۴٪ در صورت شک به تشخیص از سایر همکارانشان مشاوره گرفتند و در ۶۷/۳٪ موارد وضعیت ظاهری متناسب با شئون حرفه ای را رعایت کرده بودند. ضریب همبستگی پیرسون بین نمره دیدگاه دانشجویان و عملکرد حرفه ای آن ها ۰۰۱/۰ p = ۰۰۱/۰ = ۴۹/۰ برآورد گردید که رابطه مثبت معنی داری را نشان داد.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که در رابطه ی موارد مهم از دیدگاه دانشجویان به عنوان رفتار حرفه ای و آنچه بر بالین بیمار انجام می دهند نتایج به طور مثبت معنی دار گردید پس دانشجویان دارای عملکرد حرفه ای هستند.

**واژه های کلیدی:** دانشجو، عملکرد حرفه ای

A-10-1063-1

### مقایسه دیدگاه بیماران، پزشکان و دانشجویان پزشکی درباره معیارهای اخلاق پزشکی و آموزش بر بالین بیمار (E)

عاطفه رضایی، کریم چاوشی

rezaie\_atefe@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت حقوق بیمار در عرصه خدمات سلامت عامل مهمی در تنظیم رابطه کادر بهداشتی درمانی، بخصوص پزشکان با بیماران است. بحث و تبادل نظر پیرامون بیماری توسط اساتید و دانشجویان بر بالین بیمار، ممکن است موجب ناراضی بیماران شود. این مطالعه با هدف مقایسه دیدگاه بیماران، پزشکان و دانشجویان پزشکی در مورد لزوم کسب رضایت از بیمار قبل از برگزاری راند آموزشی انجام گردید.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی، پرسشی خودایفا که روایی محتوایی آن با نظرخواهی از تعدادی از اعضای هیئت علمی صاحب نظر و پایایی آن با آزمون مجدد با آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ تأیید گشته بود بین ۹۸ دانشجوی پزشکی مقطع بالینی (با متوسط سنی ۲۴/۲۲ سال که ۲۲/۴٪ مرد و ۷۷/۶٪ زن بودند) و به صورت سرشماری انتخاب گردیدند و ۴۳ پزشک (با متوسط سنی ۴۱ سال که ۷۰٪ مرد و ۳۰٪ زن بودند) و به روش تصادفی سیستماتیک بر اساس لیست نظام پزشکی انتخاب شدند توزیع گردید. پرسشنامه بیماران نیز از نوع خود ساخته و حاوی ۶ سؤال بود که روایی محتوایی آن با نظرخواهی از تعدادی از اعضای هیئت علمی صاحب نظر و پایایی آن با آزمون مجدد با آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ تأیید گشته بود بین ۱۳۸ بیمار که با روش غیر احتمالی آسان از بین بیماران بستری در بیمارستان انتخاب شده بودند، توزیع گردید.

**نتایج:** از نظر پزشکان اجازه گرفتن قبل از راند آموزشی ۸۱/۴٪ در رضایتمندی بیماران مؤثر است و اعتقاد داشتند که در ۴۵٪ موارد قبل از راند از بیمارانشان اجازه می گیرند و از دیدگاه دانشجویان ۷۹/۶٪ در رضایتمندی بیماران مؤثر است که در ۳۷/۸٪ بیمارانشان را قبل از راند مطلع می کردند. حال آنکه از دیدگاه خود بیماران اهمیت اجازه گرفتن قبل از راند آموزشی ۴۱/۳٪ بود و اظهار می کردند که در ۹/۴٪ موارد قبل از راند از آن ها اجازه گرفته می شود. ۱۳٪ بیماران اظهار کردند که بحث علمی استاد و دانشجویان بر بالین آن ها باعث ناراحتی آن ها شده و در ۹/۴٪ موارد





رغم پیشینه ارزشمند باید تلاشهای افزودنی بوده و نیازمند ارتقاء و تحولی جدی است.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، اخلاق پزشکی، مرکز مهارت های بالینی

A-10-721-2

### تدریس مؤثر داروشناسی در دانشکده بهداشت و تغذیه

#### دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

طاهره اعتراف اسکونی، مسلم نجفی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

Eteraf\_t@yahoo.com

**مقدمه:** داروشناسی از دروس اختصاصی دانشجویان رشته تغذیه، مدیریت خدمات بهداشتی و بهداشت خانواده می‌باشد. کثرت داروها و شباهت های زیاد در خصوصیات آن ها موجب دشواری در یادگیری می‌گردد و تاکنون استفاده از روش های مرسوم تدریس به خوبی قادر به رفع این معضل آموزشی نبوده است. هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر رؤیت اشکال دارویی متناسب هر جلسه آموزشی، در ارتقای یادگیری درس داروشناسی می‌باشد.

**روش کار:** نیمی از جلسات آموزشی داروشناسی برای دانشجویان تغذیه، مدیریت خدمات بهداشتی و بهداشت خانواده دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی تبریز (۸۶ نفر) با روش سخنرانی به کمک پاورپوینت و وایت برد برگزار گردید. نیم دوم جلسات همزمان با روش تدریس ذکر شده، اشکال دارویی هر جلسه به صورت عملی نشان داده شد. در پایان ترم، پرسشنامه ای در اختیار دانشجویان قرار گرفت و سطح یادگیری با روش خودارزیابی بررسی گردید.

**نتایج:** تدریس داروشناسی با دیدن اشکال دارویی هر جلسه تأثیر چشمگیری در میزان ارتقای یادگیری دانشجویان بر اساس نتایج خودارزیابی ایشان داشت به طوری که دانشجویان تغذیه  $82/6 \pm 3/9$  درصد، مدیریت خدمات بهداشتی  $82/5 \pm 3/2$  درصد و بهداشت خانواده  $89/1 \pm 3/7$  درصد از این روش تدریس رضایت داشتند. به نظر دانشجویان استفاده همزمان از پاورپوینت و وایت برد قدرت تفهیم درس داروشناسی را به مراتب بیشتر می‌کند.

**نتیجه گیری:** از نظر دانشجویان، میزان یادگیری درس داروشناسی در صورتیکه با استفاده از وایت برد و پاورپوینت همزمان با رؤیت اشکال دارویی تدریس شود بسیار چشمگیر است.

**واژه‌های کلیدی:** روش تدریس، داروشناسی، اشکال دارویی

A-10-12-1

### بررسی نظرات دانشجویان داروسازی در رابطه با پخش فیلم

#### های آموزشی در درس دارودرمانی بیماری ها (E)

سیمین مشایخی، محمد رضا قنندروش ستاری

دانشکده داروسازی تبریز

گردید. و نتایج پایانی براساس پره تست و پست تست مورد ارزشیابی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج مطلوبیت کارگاههای بیش از حد انتظار بود ۱- فراگیران بدون الزام به حضور و غیاب در کارگاهها حضور داشته اند ۲- تعداد شرکت کننده بیشتر از تعداد دعوت شده بود ۳- دانشجویان پیگیر تاریخ برگزاری دوره تکمیلی بودند ۴- از اینکه کارگاه به شناخت عمیق تر از خود کمک کرده بود شدیداً رضایت داشتند. ۵- نتایج سوالات پره تست و پست تست در روش سخنرانی حداکثر ۳۸ درصد تفاوت را نشان می‌داد و این تفاوت در روش ASSURE به ۶۱ درصد رسید

**نتیجه گیری:** برنامه هایی مانند برگزاری کارگاههای اخلاق حرفه ای که بیشتر اقتناعی محسوب می‌گردند زمانی در جایگاه واقعی خود قرار می‌گیرند. که فراگیر احساس کند که بسیاری از پاسخ های مورد نیاز خود را دریافت کرده است و این پاسخ ها به تمامیت شخصیتی و حرفه ای او یاری رسان بوده اند

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه ای، الگوی یادگیری، ASSURE، سخنرانی

سنتی، نیاز فراگیران

A-10-282-4

### طراحی آموزش اخلاق پزشکی در مراکز مهارت های بالینی (E)

مجید گنج بخش، غلامعلی زارع، رضا افشاری

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

mganjbakhsh14@gmail.com

**مقدمه:** پیوستگی اخلاق و علم در حوزه های مختلف دانش، همواره به عنوان یک اصل مهم و مسلم برای ارتقای مادی و معنوی بشر مطرح بوده است و بویژه در علوم پزشکی، از دیرباز اخلاق، جزئی لاینفک محسوب می‌شده است. از طرفی در مراکز آموزش مهارت های بالینی به برنامه ریزی، هدف گذاری حیطه های مهارت و نگرش بیشترین توجه شده است اما بسیاری از مهارت های مورد نظر از جمله آموزش اخلاق پزشکی به فراموشی سپرده شده اند.

**روش کار:** این پژوهش به صورت کتابخانه ای - توصیفی و پیمایشی به منابع اصیل و جدیدترین پایگاههای اینترنتی تدوین گردیده است.

**نتیجه گیری:** در پیشینه تمدن ایرانی اسلامی علم اخلاق یکی از پیش نیازهای طب بالینی محسوب می‌گردید و دانشجویان پزشکی برای یافتن به دوره طب بالینی موظف به گذراندن دروسی در علوم پایه بودند که علوم دینی، اخلاق، منطق و حکمت از جمله آن ها بوده است. در قرن حاضر با در نظر گرفتن سرعت چشمگیر اطلاعات، نیاز به تغییر و دگرگونی مستمر در آموزش پزشکی و تهیه اطلاعات روزآمد، جهت بهبود کیفیت و کمیت آموزش در علوم پزشکی، نمود واضح دارد. بدیهی است عدم توجه به این امر، سبب نقص در تربیت نیروهای کارآمدی خواهد شد که وظیفه ی حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را به عهده دارند و باتوجه به این که در مراکز مهارت های بالینی و در جریان آموزش سنتی و رسمی بسیاری از مهارت های مورد نظر از جمله آموزش اخلاق پزشکی به فراموشی سپرده شده اند که می‌توانند مکان ها و فضاهای مناسبی برای آموزش اخلاق پزشکی باشند. و برای استقرار کارترین نظام سلامت مبتنی بر اخلاق پزشکی و اصول اسلامی و انسانی، در زمینه آموزش اخلاق پزشکی علی



mashayekhis@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان داروسازی به علت عدم حضور در بالین بیماران و نداشتن واحد عملی آناتومی و عدم مشاهده پروسیجرهای تشخیصی-درمانی، دید نسبتاً محدودی به این مسایل دارند. برای تسهیل آموزش دروس دارو-درمانی بیماریها، انیمیشنهایی مرتبط با سرفصلها اینترنت استخراچ شده و در کلاس پخش می‌شود.

**روش کار:** پرسشنامه‌ای برای بررسی تاثیر پخش انیمیشن به عنوان یک روش آموزشی، بر یادگیری دانشجویان تهیه و در اختیار دانشجویانی که حداقل یک ترم با این روش آموزش دیده بودند قرار گرفت.

**نتایج:** از ۵۰ فرم توزیع شده، ۳۴ فرم عودت داده شد. ۹۷،۱٪ از دانشجویان معتقد بودند که این روش موجب افزایش اشتیاق به یادگیری شده است. ۹۴،۱٪ به تاثیر مثبت این روش در یادگیری معتقد بودند. ۷۹،۴٪ معتقد بودند که این روش مطالب جدیدتری را نسبت به آموخته‌های قبلی یا مطالب کلاسی برایشان فراهم کرده است. ۹۱،۲٪ معتقد بودند که این روش موجب ارتقا کیفیت تدریس شده بود. به نظر دانشجویان محتوای فیلم‌ها عالی (۵،۹٪)، بسیار خوب (۴۴،۱٪)، خوب (۳۵،۳٪)، ضعیف (۱۱،۸٪) و بسیار ضعیف (۲،۹٪) بود. ۹۱،۲٪ موافق ادامه پخش این انیمیشنها در طی جلسات بعدی بودند.

**نتیجه گیری:** امروزه آموزش از فرم بسیار ساده خود که شامل سخنرانی و استفاده از گچ و تخته سیاه بوده تحول پیدا کرده و شیوه‌های جدیدتر آموزش مورد استفاده قرار می‌گیرند. یکی از شیوه‌های جدید آموزشی ارائه فیلم‌ها یا انیمیشن‌هایی مرتبط با موضوع تدریس می‌باشد که بررسی فوق تاثیر مثبت این روش را در یادگیری دانشجویان را نشان می‌دهد.

**واژه‌های کلیدی:** داروسازی، دارو درمانی بیماریها، فیلم

A-10-26-1

**روش کار:** در شهریور سال ۱۳۸۹ از طریق اینترنت و کتابخانه مجلات ISI بیوشی می‌بررسی شد. پس از آن مقالات از ژورنالهای معتبر مرجع و ISI با توجه به موضوع درسی تهیه شد و در مهر ماه ۱۳۸۹ در اختیار دانشجویان قرار داده شد. همچنین به همراه مقاله پرسشنامه نیز تهیه شد و در اختیار دانشجویان قرار داده شد. از دانشجویان خواسته شد مطالب مقالات مورد نظر را به دقت مطالعه کنند، پس از مطالعه مقالات بر روی موضوع آن بحث و گفتگو شود و پرسش‌های خود را مطرح کنند و پس از آن برداشت خود را از مقاله یادداشت کنند و بعد از آن پرسشنامه مرتبط را تکمیل نمایند. پرسشنامه‌های تکمیل شده و نظرات دانشجویان جمع‌آوری و ارزیابی شد.

**نتایج:** نتایج از دانشجویان از طریق بحث و گفتگو، انجام پرسش و پاسخ و تهیه پرسشنامه نظر سنجی به عمل آمد. دانشجویان از بررسی مقالات در کلاس رضایت داشتند. همچنین با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه، دانش و مهارت دانشجویان در بررسی مقالات مرجع افزایش یافته بود. دانشجویان رضایتمندی بالایی را نشان دادند. نگرش دانشجویان نسبت به بررسی و مطالعه مقالات مرجع نسبت به شرایط قبل بهبود یافته بود. مهارت دانشجویان در بررسی مقالات مرجع نیز بهبود یافته بود. به طوریکه قبلاً حتی در تهیه و دسترسی مقاله مشکل داشته‌اند و اما پس از آن مهارت دانشجویان در دسترسی و استفاده از مقالات خیلی بهتر شده بود.

**نتیجه گیری:** تاثیر استفاده از مقالات علمی جدید و مرجع در سطح بخش بیوشیمی و بیوفیزیک و دانشکده‌های پزشکی و دندانپزشکی برای اولین بار استفاده و بررسی شد. همچنین افزایش مهارت دانشجویان در نحوه برداشت از مقالات علمی جدید و مرجع، بهبود نگرش دانشجویان در استفاده از مقالات علمی جدید و استفاده از مجلات علمی، افزایش دانش و علم دانشجویان با بررسی مقالات جدید مرجع سنجیده شد.

**واژه‌های کلیدی:** بیوشیمی، مقالات علمی، مقالات مرجع

A-10-132-1

### کاربرد آموزش الکترونیکی رویکردی نوین بر عناصر و

مؤلفه‌ها (E)

سعید نوروزی، مسعود نوروزی، سید میثم ابراهیمی، علیرضا نیکبخت

نصرآبادی

دانشگاه علوم پزشکی زنجان  
saeednoroozi68@gmail.com

**مقدمه:** شیوه جدید آموزش الکترونیکی، انقلابی شگرف در عرصه یادگیری ایجاد کرده است. این انقلاب دیجیتالی در حوزه آموزش جهت تحقق اهداف عالی‌تر نیازمند طراحی و تدوین برنامه‌های درسی متناسب با شیوه‌های تدریس و یادگیری الکترونیکی می‌باشد. با توجه به نوآوریها و تغییرات عظیمی که در حوزه‌های آموزشی در حال وقوع است، ایجاد تغییر در ساختار و فرآیند تدوین برنامه‌های درسی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود. هدف پژوهش حاضر یافتن شیوه‌های مناسب به کارگیری آموزش الکترونیکی در برنامه‌های نوین درسی دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌باشد.

**روش کار:** طی یک مطالعه مروری مطالب مرتبط با موضوع باکلید واژه‌هایی مثل آموزش الکترونیکی، یادگیری، عصر نوین، از سال ۲۰۰۰ تاکنون از منابع

### آموزش درس بیوشیمی برای دانشجویان پزشکی،

دندانپزشکی و کارشناسی ارشد بیوشیمی با

استفاده از مقالات علمی جدید مرجع (E)

دردی قوجق، هادی پارسیان

علوم پزشکی بابل  
dqujeq@hotmail.com

**مقدمه:** دانشجویان در برداشت صحیح از مقالات مرجع مشکل دارند. استفاده از مطالب مقالات مجلات علمی معتبر و مرجع دنیا یکی از نیازهای دانشجویان است. برای استفاده و دستیابی درست از مقالات مرجع مهارت‌های لازم باید به دانشجویان آموخته شود. با توجه به اینکه دانشجویان گروه پزشکی و دندانپزشکی باید پایان‌نامه اجرا کنند و ضروری است کارهای تحقیقاتی انجام دهند، لذا آشنایی با روش‌های صحیح برداشت از مقالات، مطلب مهم و ضروری برای دانشجویان است. بررسی نتایج استفاده از مقالات علمی جدید مرجع در کلاس درس بیوشیمی جهت ارزیابی میزان برداشت دانشجویان از مطالب مقالات جدید و مرجع.



**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج می‌توان گفت که کارایی روش آموزش مبتنی بر نرم افزار رایانه ای درس شبکه جمع آوری فاضلاب و آبهای سطحی نسبت به روش متداول بالا بوده و عملکرد تحصیلی دانشجویان را افزایش داده است. **واژه های کلیدی:** آموزش، نرم افزار رایانه ای، عملکرد تحصیلی، دانشجویان **A-10-168-1**

### مواجهه زود هنگام دانشجویان تغذیه در مقطع کارشناسی در

#### درس انگل شناسی (E)

اسماعیل فلاح، محمدرضا نریمانی

گروه انگل شناسی و قارچ شناسی دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
fallahe@tbzmed.ac.ir

**مقدمه:** یکی از گامهای اصلاحی برای رفع نارسایی های موجود در آموزش علوم پزشکی ادغام علوم پایه با کارهای بالینی باشد. امروزه تاکید بیشتر بر روی تدریس در جایگاه آموزش جامعه و منطبق با نیازهای واقعی جامعه است. این مطالعه درصدد بررسی مواجه زود هنگام دانشجویان تغذیه در درس انگل شناسی با عرصه آزمایشگاه (مرسوم) انجام گرفت.

**روش کار:** در این تحقیق تعداد ۳۱ نفر از دانشجویان رشته کارشناسی تغذیه براساس میانگین نمرات دانش آن ها در پیش آزمون به دو گروه تجربی و شاهد تقسیم Match که گروه تجربی تحت آموزش درس انگل شناسی به صورت عملی در بالین و گروه شاهد به روش رایج فقط با استفاده از لام های آموزشی تحت آموزش قرار گرفت. اثربخشی آموزش های ارائه شده قبل و بعد از مداخله از طریق تحلیل میزان افزایش دانش دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان می‌دهد که آموزش درس انگل شناسی به صورت عملی در بالین بر افزایش دانش گروه تجربی موثر می‌باشد. همچنین مقایسه نشان می‌دهد که آموزش به صورت عملی در بالین در حیطه دانش آرمودنی ها بیشتر از روش مرسوم موثر بوده و در یادگیری بالینی آرمودنی ها اثر بخش بوده است ( $P \leq 0.001$ )

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج تحقیق، تغییر محل آموزشی از تالار میکروسکوپ دانشکده به آزمایشگاه انگل شناسی واقعی در بالین، باعث تغییرات اساسی در میزان یادگیری مهارت های بالینی و دانش دانشجویان می‌شود. بودجه تحقیق از محل طرح دانش پژوهی دانشکده بهداشت تبریز تامین شده و با توجه به اینکه نمونه مورد آزمایش مدفوع انسانی بوده، موردی برای کسب مجوز از کمیته اخلاق نداشته و تعارض در منافع نیز تحقیق نداشته است.

**واژه های کلیدی:** آموزش در بالین، انگل شناسی، مواجهه زود هنگام **A-10-175-1**

### چشم اندازی به سیستم پشتیبان تصمیم گیری در اطلاع

#### رسانی مراقبتهای بهداشتی (E)

فاطمه حاجی نژاد، صدیقه افراسیابی، بی بی ماه محمدی باغملایی، ناهید یعقوبیان، حکیمه واحد پرست

معتبر مکتوب و منابع اینترنتی نظیر Elsevier, SID, IranMedex, جستجو و پس از بررسی نکات ذیل مطرح گردید.

**نتایج:** لیاو (۲۰۰۳) به منظور طراحی برنامه های درسی در محیطهای آموزش الکترونیکی مؤثر سه عامل را پیشنهاد می‌کند که عبارتند از: ویژگیهای یادگیرندگان، ساختار آموزش و تعامل. در هزاره ی جدید روش های سنتی آموزش دیگر پاسخگوی تقاضای روزافزون آموزش نیست. به اعتقاد اولر (۲۰۰۲) تدوین محتواهای یادگیری غنی و ایجاد فرصتهای مناسب، نیازمند داشتن درکی صحیح از فضاهای مجازی و الکترونیکی و قابلیت های آن هاست؛ علاوه مهارت لازم در تلفیق این قابلیت ها با عناصر برنامه درسی بسیار مؤثر می‌باشد. استفاده از آموزش الکترونیکی در برنامه های درسی فرصتهای بی شماری را برای تسهیل فرآیند یادگیری فراهم می‌کند. مؤسسات آموزشی و برنامه ریزان درسی جهت تحقق اهداف و همگام شدن با تحولات الکترونیکی برنامه های درسی، نیازمند آغاز حرکتی جدید، منعطف و مداوم می‌باشند.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج مطالعات انجام شده آغاز حرکتی جدید، منعطف و مداوم در حیطه آموزش الکترونیکی و همچنین ویژگیهای یادگیرندگان، ساختار آموزش و تعامل این ها عوامل و مؤلفه های اجرای مناسب برای آموزش الکترونیکی محسوب می‌گردند.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیکی، یادگیری، مؤلفه ها، عصر نوین **A-10-151-1**

### بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر نرم افزار رایانه ای بر عملکرد

#### تحصیلی دانشجویان (E)

کیومرث شرفی، پیحی صفری، مقداد پیرصاحب

دانشکده بهداشت کرمانشاه  
ysafari@rose.shirazu.ac.ir

**مقدمه:** فناوری اطلاعات از جمله فناوری های نوین (مانند رایانه) با تغییر شیوه های آموزشی، مفهوم سنتی یادگیری بر اساس حافظه را به سوی یادگیری خلاق و پویا هدایت کرده است. هدف از این مطالعه تعیین کارایی آموزشی مبتنی بر نرم افزار رایان های (Excel و Point Power) و میزان تأثیر آن بر عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی بهداشت محیط در درس شبکه جمع آوری فاضلاب و آبهای سطحی بود.

**روش کار:** پژوهش به روش نیمه تجربی انجام شد و نمونه آماری شامل یک کلاس ۱۷ نفره به عنوان گروه آزمایش و یک کلاس ۲۴ نفره به عنوان گروه گواه (به صورت از پیش تعیین شده) انتخاب شد. برای ارزیابی میزان تأثیر روش جدید بر عملکرد تحصیلی، تفاوت نمرات پایان سال دو گروه، ملک قرار گرفت و میزان کارایی روش جدید از دیدگاه دانشجویان، با استفاده پرسش نامه محقق ساخته، تعیین شد. داده ها با استفاده از آزمون آماری t تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** بین میانگین نمرات دو گروه، تفاوت معناداری وجود دارد (۰/۰۵) به طوریکه میانگین نمرات پایان سال گروه آزمایشی و گروه گواه به ترتیب برابر با  $15/91 \pm 2/33$  و  $12/68 \pm 2/81$  به دست آمد و به طور کلی ۳۱٪ دانشجویان کارایی روش جدید را خیلی خوب، ۶۰٪ خوب و ۹٪ آن ها این کارایی متوسط ارزیابی کردند



**روش کار:** از سال ۱۳۸۳ تا کنون همه ساله دانشجویان پزشکی در پایان دوره کارآموزی با شرکت در آزمون آسکی پره‌انترنی از نظر مهارت های عملی و نگرشی مورد سنجش قرار می‌گیرند. در این مطالعه نتایج مربوط به ایستگاه های معاینه شکم، چشم و پستان در دانشجویان ورودی ۸۷ (که معاینات را به روش سنتی آموزش دیده‌اند) با نتایج همین ایستگاه ها در دانشجویان ورودی ۸۰، ۸۱ و ۸۲ که در دوره مقدمات پزشکی عملی شرکت کرده‌اند مورد مقایسه آماری قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین نمره دانشجویان در ایستگاه معاینه شکم، چشم و پستان در دانشجویان ورودی ۸۷ به ترتیب ۱۳/۴، ۱۱/۸ و ۱۴ و در دانشجویان ورودی ۸۰ و ۸۱ به ترتیب ۱۵/۲۵، ۱۲/۸ و ۱۶/۴ و میانگین نمره معاینه شکم و چشم در دانشجویان ورودی ۸۲ به ترتیب ۱۹/۳ و ۱۵/۱۴ می‌باشد.

**نتیجه‌گیری:** مقایسه نتایج بالا نشان دهنده ارتقا، نمرات دانشجویان و تایید اثربخشی روش های جدید آموزش مثل آموزش کارگاهی و استفاده از بیمارنا و مانکن در آموزش می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** معاینه بالینی، آزمون آسکی، آموزش پزشکی

A-10-150-2

### رویکرد نوین ارائه درس آمارپزشکی به روش جدید چند

بعدی (E)

محمد رفیعی، اکرم سیفی

گروه آمار و اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی اراک

rafeie@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مشکلات عمده در آموزش درس آمار، عدم کفایت آموزش این درس با روش های سنتی بوده است. به کارگیری کامپیوتر، نرم افزارهای محاسباتی، اینترنت و تلفیق این دو در آموزش این درس بسیار می‌تواند مؤثر باشد. هدف این مطالعه، ارائه درس آمار پزشکی به صورت جدید با استفاده از الگوی آموزش چند بعدی، بررسی و مقایسه کارائی، انگیزه و نگرش آموزشی دانشجویان در فراگیری درس آمار در روش چند بعدی نسبت به روش های سنتی در ارائه درس آمار می‌باشد.

**روش کار:** تعداد ۴۰ دانشجو در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ انتخاب و براساس تجربیات انجام شده در زمینه های استفاده از کامپیوتر و اینترنت در آموزش و مستندات موجود علمی آموزش آمار صورت گرفت و این آموزش جهت دانشجویان رشته پزشکی در بهار ۱۳۸۸ اجرا گردید. اولین بعد آموزش شامل ارائه سرفصل های مصوب شورای عالی برنامه ریزی با استفاده از وایت برد، اورهد یا ویدئو پروژکتور در ابتدای هر جلسه از جلسات هفده گانه می‌باشد. دومین بعد آموزش شامل ارائه مثال هایی با داده های واقعی از مقالات و طرح پژوهشی انجام شده در خصوص هر کدام از مطالب سرفصل های ارائه شده پس از بعد اول می‌باشد. سومین بعد آموزش شامل بیان مفاهیم قبل با استفاده از مطالب درک شده درست هر سرفصل و تکرار زیاد آن ها می‌باشد. در این بعد از آموزش مطالب سرفصل ارائه شده به صورت های دیگر نیز ارائه می‌شود.

**نتایج:** پس از اجرای این فرآیند در کلاس آمار پزشکی نتایج نشان داده که اختلاف آماری معناداری بین میانگین نمره پیشرفت تحصیلی این دانشجویان

دانشکده پرستاری مامایی بوشهر

faty278@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه در نظام اجتماعی استفاده از تکنولوژی و فن آوری اطلاعات به طور وسیعی توسعه یافته است. اطلاع رسانی پزشکی حیطه ای از علوم است که در آن از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای پیشبرد پژوهشهای پزشکی آموزش پزشکی و همچنین بهینه سازی خدمات بهداشتی و درمان استفاده می‌شود. بررسی نقش سیستم پشتیبان تصمیم گیری در اطلاع رسانی مراقبت های بهداشتی

**روش کار:** مطالعه حاضر مروری سیستماتیک بر اساس آخرین اطلاعات موجود کتابخانه ای، مجلات علمی و بانک های اطلاعاتی است که به روش جستجوی موضوعی جمع آوری گردیده است.

**نتایج:** سیستم پشتیبان تصمیم گیری (DSS) یکی از نمونه های کاربرد فن آوری اطلاعات رایانه ای است که در سیستم مراقبتهای بهداشتی به افراد این حرفه جهت طراحی تصمیم گیری بالینی کمک کننده می‌باشد. و محل تلاقی اطلاعات مبتنی بر بیمار و اطلاعات مبتنی بر دانش می‌باشد، به این ترتیب که دانش پزشکی موجود را به اطلاعات به دست آمده از بیماران اضافه کرده و در نهایت به فرآیند تصمیم گیری در امور پزشکی کمک می‌کند.

**نتیجه گیری:** استفاده از سیستم پشتیبان تصمیم گیری منجر به صرفه جویی در هزینه های مراقبت بهداشتی، دسترسی به خدمات بهتر و ارائه خدمات مؤثر و بهبود تصمیم گیرهای بالینی مبتنی بر شواهد و ارتقا، کیفیت مراقبت از بیمار می‌شود. در حقیقت سیستم های فن آوری اطلاعات پیش نیاز تصمیم گیری های مؤثر و مستدل در مراقبتهای بهداشتی است و لزوم ارائه دوره های آموزشی افزایش مهارت در محیط های واقعی و مرتبط جهت استفاده بهینه از این فن آوری احساس می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** اطلاع رسانی پزشکی، سیستم پشتیبان تصمیم گیری، فناوری

اطلاعات و ارتباطات

A-10-192-1

### بررسی تأثیر کارگاه‌های مقدمات پزشکی عملی در ارتقاء مهارت

معاینات بالینی دانشجویان پزشکی (E)

مهوش علیزاده نایینی، نرگس واثقی، سهیلا امیری

بیمارستان شهید فقیهی بوشهر، مرکز مهارت های بالینی

malizadenaini@yahoo.com

**مقدمه:** تربیت پزشکان از رسانتهای مهم دانشگاه های علوم پزشکی است و برنامه ریزی در جهت کسب توانایی در زمینه مهارت های عملی از دیرباز مورد توجه بوده است. با تأسیس مرکز مهارت های بالینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز کارگاه‌های مقدمات پزشکی عملی با هدف آموزش مهارت های اخذ شرح حال و معاینات بالینی و با استفاده از بیمارنا و مانکن‌های آموزشی برای دانشجویان پزشکی سال چهارم برگزار می‌گردد. ارزیابی میزان تأثیر کارگاه های مقدمات پزشکی عملی در ارتقاء، مهارت معاینات بالینی در دانشجویان پزشکی هدف این مطالعه می‌باشد.



**واژه‌های کلیدی:** ICD، طبقه بندی بیماری ها، آموزش، نظام سلامت، دانشجوی پزشکی  
A-10-271-2

### سنجش مهارت های فردی و ارتباطی دانشجویان مجازی (E)

آرش بردبار، بیتاسادات زگردی، رقیه بیگم قدسی، آریتا یزدان پناه، مجتبی ذوالقدر

دانشگاه علوم پزشکی فسا  
bordbararash@yahoo.com

**مقدمه:** در روش های آموزش الکترونیکی برخلاف روش های آموزشی رایج، محوریت آموزش، فراگیران هستند و اعتقاد بسیاری از متخصصین و کارشناسان روش آموزشی درون شبکه ای بر این است که دانشجویان و ویژگیهای فردی او، بیشترین نقش را در روند فراگیری و البته موفقیت در آموزش مجازی دارد. این نوع آموزش ها از یک طرف مشکلات آموزشی دانشجویان به دلیل حضور غیرفعال در دانشگاه از طرف دیگر، ضرورت بررسی های بیشتر جهت بهینه سازی آموزش مجازی را محسوس تر می نماید لذا در این مطالعه به ارزیابی دانشجویان مجازی در معیارهای مورد لزوم آموزش الکترونیکی پرداختیم.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی-تحلیلی و مقطعی روی ۳۲ نفر از دانشجویان دوره های مجازی دانشگاه آزاد تهران به روش سرشماری انجام شد که ۲۵ نفر از آن ها به صورت الکترونیکی در این پژوهش شرکت نمودند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای برگرفته از (TRINER&LEIGH, WATKINS ۲۰۰۴) شامل ۱۲ سوال درد و محور توانایی های فردی و مهارت های ارتباطی بود که با استفاده از نرم افزار spss و آزمون TEST-T مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** دانشجویان مجازی مورد بررسی ۳۷٪ دختر و ۶۳٪ پسر بودند و میانگین نمرات معیارهای توانایی های شخصی فردی (۱۰±۳/۲) و مهارت های ارتباطی (۷±۳/۲) بود. بین میزان دسترسی به اینترنت و جنس ارتباط معنی داری وجود داشت (P=۰.۰۰۲).

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج حاصله دانشجویان دوره مجازی دارای اعتماد به نفس با L، توانایی های فردی و شخصی مناسب و در مهارت های ارتباطی نسبتا مناسب بودند. پیشنهاد می گردد زمینه های این نوع آموزش ها گسترش یابد و متولیان ضمن ایجاد ترغیب پژوهش در زمینه آموزش های الکترونیکی، با افزایش مهارت های ارتباطی زمینه علاقمندی بیشتر برای استقبال از آموزش الکترونیکی و موفقیت در این نوع آموزش ها را فراهم آورند.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت های فردی، دانشجویان مجازی، مهارت های ارتباطی، سنجش  
A-10-271-3

### وضعیت مشاوره و راهنمایی تحصیلی دانشجویان در دانشگاه

#### علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (E)

پوران دخت اسداللهی، عبدالحسین شکورنیا، حسین الهام پور، علی خدادادی

در بخش هایی که به صورت سنتی و بخش هایی که به صورت استفاده از روش چند بعدی ارائه شده است وجود داشت. همچنین اختلاف آماری معناداری بین میزان کارائی، انگیزه و نگرش دانشجویان در روش ارائه فوق با روش های سنتی بوده است.

**نتیجه گیری:** دانشجویان پس از اجرای طرح فوق مهارت بسیار مناسبی جهت فراگیری مهارت های مورد نیاز این درس پیدا کرده بودند.

**واژه‌های کلیدی:** روش چند بعدی، آمار پزشکی، رویکرد نوین  
A-10-217-1

### بررسی ضرورت آموزش سیستم طبقه بندی بین المللی بیماری ها (ICD) به پزشکان و دانشجویان پزشکی (E)

بیتاسادات زگردی، حمیدرضا حیران، طیبه لقایی، آرش بردبار، بهنوش میلادپور

دانشگاه علوم پزشکی فسا  
zegordib@yahoo.com

**مقدمه:** پرونده پزشکی بیماران سرمایه غنی علم پزشکی در زمینه ارزیابی و برنامه ریزی برای مراقبتهای بهداشتی و درمانی است. و فلسفه اصلی از ثبت دقیق جزئیات بیماری فراهم ساختن امکان مراقبت بهتر از بیمار است. بر اساس تشخیص ثبت شده در پرونده پزشکی بیمار توسط پزشک، کدگذاران مدارک پزشکی مبادرت به کدگذاری پرونده ها بر اساس کتاب طبقه بندی بیماری ها (ICD) می نمایند. حاصل فرآیند کدگذاری موجبات تبادل داده ها را در سطح بین المللی فراهم می آورد. با توجه به اهمیت نحوه نگارش یک تشخیص صحیح، دقیق و کامل بر اساس ICD در پرونده پزشکی بیماران، آشنایی پزشکان با آخرین ویرایش های این سیستم طبقه بندی کاملا ضروری می باشد. تحقیق حاضر جهت بررسی ضرورت آموزش پزشکان و دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی فسا با ICD-10 صورت پذیرفته است.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه توصیفی تحلیلی است که به صورت تمام شماری و از طریق تکمیل پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن بررسی و تایید گردیده، توسط کلیه پزشکان عمومی و متخصص شاغل در دانشگاه صورت پذیرفت. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آمارکای اسکور انجام شد.

**نتایج:** از پزشکان مورد مطالعه ۵۷٪ زن و ۴۳٪ مرد که شامل ۶۱٪ پزشک عمومی، ۲۹٪ پزشک متخصص و ۱۰٪ فوق تخصص بودند. ۹۵٪ پزشکان مورد بررسی با کتاب ICD آشنایی نداشتند و ۵٪ آن ها تمایل زیاد و ۲۶٪ بسیار زیاد به شرکت در دوره های آموزشی مربوطه داشتند.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که میزان آگاهی گروه مورد مطالعه در زمینه سیستم طبقه بندی بین المللی بیماری ها بسیار کم است. لذا آموزش ICD پزشکان از طریق برنامه ریزی مدون توسط وزارت متبوع به منظور بهبود ارتقاء اطلاعات درمانی کشور، با توجه ویژه به اصول تشخیص نویسی صحیح و آشنایی با ICD برای دانشجویان پزشکی و پزشکان دانشگاه ها پیشنهاد می گردد.





**نتایج:** نتایج نشان داد میانگین سنی دانشجویان  $21/91 \pm 3/785$  بود. ۷۹/۸ درصد دانشجویان مجرد و ۲۰/۲ درصد متاهل بودند. نتایج همچنین نشان داد بین سبک های یادگیری دانشجویان گرایش های مختلف، در بخش یادگیری فعال اختلاف آماری معنی داری موجود بود و فراوانی یادگیری فعال در دانشجویان بهداشت عمومی نسبت به سایر دانشجویان بیشتر بوده است ( $p=0.05$ ). نتایج نشان داد بین سبک یادگیری دانشجویان دختر و پسر در بخش یادگیری فعال تفاوت آماری معنی داری موجود است به طوریکه فراوانی یادگیری فعال در دختران بیشتر از پسران بیشتر بوده است.

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری، دانشجویان علوم پزشکی مشهد، فناوری

اطلاعات، ارتباط

A-10-525-1

### بررسی نظرات دانشجویان داروسازی در رابطه با به کارگیری

#### روش آموزش ترکیبی (E)

بابک غلامین، امین جلیلیان، ویدا سپاهی، پرستو مجیدی پور

دانشکده داروسازی کرمانشاه

bgholamine@yahoo.com

**مقدمه:** سیستم های آموزشی در حال تحول سریع ناشی از افزایش تولید اطلاعات و پیشرفت های سریع مربوط به فناوری هستند. بر خلاف سایر شیوه های آموزش از راه دور، آموزش الکترونیکی تجربه منحصر به فرد استفاده همزمان از سه شیوه سنتی آموزش یعنی دیداری، شنیداری و متنی را فراهم می کند. اگر چه همه مهارت ها به روش آموزش الکترونیکی قابل دستیابی نیستند، اما استفاده از رویکردهای آموزشی ترکیبی در جایی که پرورده های آموزش سنتی در ترکیب با سیستم یادگیری الکترونیکی استفاده می شود زمینه دستیابی به این مهم را فراهم نموده است. این مطالعه در راستای بررسی نظرات دانشجویان داروسازی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در ارتباط با کارگیری آموزش ترکیبی طراحی شده است.

**روش اجرا:** در قالب یک مطالعه از نوع توصیفی-مقطعی، داده ها با استفاده از «پرسشنامه محقق ساخته» جمع آوری گردید. پرسشنامه نظرسنجی، در ۹ گویه بر اساس مقیاس لیکرت تهیه و در پایان دوره آموزش ترکیبی در اختیار دانشجویان رشته داروسازی قرار گرفت و بر اساس نتایج نظرسنجی دانشجویان، داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**یافته ها:** نتایج نظرسنجی نشان داد که ۶۹،۲٪ از دانشجویان معتقد بودند که بهره برداری از زمان در این شیوه بیشتر است. ۴۱،۹٪ با یادگیری متناسب با توان فرد ۳۸،۷٪ با سهولت ارائه نظرات در این شیوه و ۳۸،۸٪ با امکان تعامل بیشتر در این شیوه موافق بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج به دست آمده نشان داد که امکان بهره برداری بیشتر و بهتر از زمان، تعامل با سایر دانشجویان و سهولت ارائه راحت تر نظرات و یادگیری متناسب با توان فرد امکان پذیر است. مشکلات این طرح از نقطه نظر دانشجویان عبارت بودند از: سرعت کم اینترنت، عدم دسترسی آسان تعدادی از دانشجویان که در خوابگاه اقامت داشتند، عدم آشنایی کافی دانشجویان در استفاده بهینه از کامپیوتر از معایب این شیوه می باشد.

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

azarmasadian@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از مهم ترین راهبردهای پیشگیری در دانشگاه ها مشاوره و راهنمایی تحصیلی می باشد که موجب بازدهی و کارآمدی بیشتر نظام آموزشی و کاهش افت تحصیلی می گردد. هدف این مطالعه، بررسی وضعیت مشاوره و راهنمایی تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز از دیدگاه اساتید و دانشجویان می باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-مقطعی، نظرات ۱۴۰ نفر از اساتید و ۳۶۱ تن از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز مورد بررسی قرار گرفت. جمع آوری داده ها از طریق دو پرسشنامه محقق ساخته که در آن وضعیت مشاوره و راهنمایی تحصیلی در دانشگاه مورد بررسی قرار گرفته بود، صورت گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS 15 و آزمون های آماری t و ANOVA تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** میانگین و انحراف معیار نظرات اساتید درباره وضعیت مشاوره و راهنمایی تحصیلی  $3/46 \pm 0/59$  ( بالاتر از حد متوسط) و میانگین و انحراف معیار نظرات دانشجویان  $2/40 \pm 0/84$  (پایین تر از حد متوسط) بود.

**واژه های کلیدی:** مشاوره تحصیلی، دانشجویان، اساتید، دیدگاه

A-10-507-1

### مقایسه سبک های یادگیری در دانشجویان بهداشت دانشگاه

#### علوم پزشکی مشهد و ارزیابی ارتباط آن با میزان مهارت های

#### ایتترتی و فناوری اطلاعات (E)

فاطمه بهزاد، محمد واحدیان، معصومه سعیدی

مشهد

behzadf1@mums.ac.ir

**مقدمه:** یادگیری و بهبود آن محور فعالیت تمام نهادهای آموزشی است. یکی از مهم ترین عوامل مؤثر بر یادگیری دانشجویان، سبکهای یادگیری آن هاست. آگاهی از نوع سبک یادگیری مورد استفاده دانشجویان از یک طرف به اساتید کمکی کند تا به دانشجویان در استفاده بهینه از انواع سبکهای یادگیری مختلف کمک کنند و از طرف دیگر اساتید میتوانند روش آموزش خود را متناسب با سبک یادگیری دانشجویان تغییر داده تا به بالاترین بازده آموزشی دست یابند. این پژوهش با هدف شناسایی سبکهای یادگیری دانشجویان علوم پزشکی مشهد و تعیین رابطه سبک های یادگیری با میزان مهارت های ایتترتی و فناوری اطلاعات می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی است که به روش Cross Sectional انجام شده است. حجم نمونه ۹۹ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت بودند که به روش نمونه گیری غیر احتمالی آسان انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه سبک های یادگیری بوده و داده ها با نرم افزار کامپیوتری SPSS و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، t مستقل، تحلیل واریانس دوطرفه، آزمون توکی و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.



واژه‌های کلیدی: دانشجویان داروسازی، آموزش ترکیبی

A-10-477-1

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران

shtabatabai@yahoo.com

### بررسی تاثیر مرکز آموزش مهارت های بالینی بر آموزش مهارت ها به کارورزان پزشکی در بیمارستان کودکان بهرامی، (E) ۱۳۸۶-۸۷

پیمان سلامتی، سیدمنصور رضوی، الهام شاهقلی

گروه پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی تهران

razavy@tums.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به دستاوردهای تکنولوژیکی از هر دو جنبه سخت افزاری و نرم افزاری، پیشرفتهای چشمگیری در آموزش پزشکی و ارتقاء دروس مبتنی بر تکنولوژی کامپیوتر؛ مورد توجه است. پژوهش حاضر در قالب یک مرور سیستماتیک پیرامون اصول موجود در کاربردهای آموزشی مورد استفاده فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانشگاه های علوم پزشکی در دنیای امروز صورت گرفته است.

**روش کار:** پژوهشی سیستماتیک از پژوهش های انجام شده از سال ۱۹۹۶ تا سال ۲۰۰۹ صورت پذیرفت و بیش از یک هزار مطالعه تجربی در زمینه یادگیری الکترونیکی و بر خط شناسایی شد. ملاک انتخاب نهایی فراهم آوردن اطلاعات کافی برای مقایسه اثربخشی کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش پزشکی بود. در نتیجه این غربالگری، ۳۰ تحقیق مناسب که تمام ملاکهای مورد نظر را داشتند شناسایی و وارد فرآیند مرور سیستماتیک و ارزیابی مبتنی بر شواهد اثر بخشی سیستم آموزش پزشکی آنلاین شدند.

**یافته‌ها:** پنج نوع از زمینه های مورد استفاده فناوری اطلاعات و ارتباطات در یادگیری الکترونیکی پزشکی در دانشگاه های پزشکی شناسایی شد.

کاربرد ها از خلق بیماران مجازی شبیه سازی شده تا برنامه های آموزشی انفورماتیک پزشکی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است نتایج مرور سیستماتیک با توجه به تربیت پزشکان ماهر در زمینه فناوری اطلاعات و کاربردهای آن در زمینه آموزش پزشکی از مواردی است که در این مقاله به آن ها پرداخته شده است.

**واژه‌های کلیدی:** تکنولوژی آموزشی، فناوری اطلاعات، انفورماتیک پزشکی، شبیه سازی پزشکی

A-10-349-2

### آموزش چند رسانه ای با استفاده از وب سایت (E)

حسین مازوچیان، مهدی کریمی‌شعار، محمد مهدی باقری اصل، لیلا روشنگر،

بهروز نیک نفس، جعفر سلیمانی راد

کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

hosseinm1388@yahoo.com

**مقدمه:** عرصه آموزش عرصه گسترده ای است و پذیرای انعطاف. آموزش پزشکی نیز گستره عظیمی است که در طول زمان نوآوریها ابتکارات فراوانی را تجربه کرده است. در عصر حاضر نیز با توجه به الکترونیکی شدن بیشتر جنبه های زندگی، آموزش نیز از آن بی نصیب نمانده است. دانشجوی پزشکی هنگام ورود به دانشگاه با روش های مطالعه ی دروس آشنا نیست، به خصوص در دروس عملی بافت شناسی و آناتومی که امکان جزوه نویسی وجود ندارد، با مشکل مواجه می‌شود. لذا برای ارتقا سطح علمی و نمرات دانشجویان اقدام به اجرای این فرآیند در قالب طراحی محیط آموزش الکترونیکی نمودیم.

**روش کار:** ابتدا اقدام به جمع آوری CDها، اسلایدها و فیلمهای آموزشی دروس مربوطه نمودیم. سپس با افزودن توضیحات مربوطه و سازماندهی

**مقدمه:** آموزش کارهای عملی پزشکی طی دو دهه اخیر در دانشکده های پزشکی دستخوش تحولات چشمگیری شده است و به سمت گسترش و تقویت آموزش ها در مراکز آموزش مهارت های بالینی رفته است و لازم است، تاثیر این مراکز در میزان یادگیری مهارت های بالینی توسط دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد. هدف از این مطالعه، مقایسه نتایج آموزش دو گروه از کارورزان پزشکی در شرایط سنتی و استفاده از مرکز آموزش مهارت های بالینی کودکان است.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه مداخله ای نیمه تجربی است که در سال های تحصیلی ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ بر روی دو گروه از کارورزان رشته پزشکی که برای گذراندن دوره آموزشی خود به بیمارستان بهرامی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران معرفی شده بودند با دو روش سنتی و استفاده از مرکز آموزش مهارت های کودکان انجام شده است. روش نمونه گیری در این مطالعه، نمونه گیری ساده غیر تصادفی بوده است. در این مطالعه، کارورزان آموزش داده شده، باروش آسکی (Clinical Structured Objective Examination) مورد ارزیابی قرار گرفته و نتایج در نرم افزار آماری SPSS (version ۱۵) و به کمک تست های آماری Smirnov-Kolmogorov، T Paired، test T Independent و مقایسه قرار گرفته اند.

**نتایج:** نمرات مهارت های بالینی کارورزان پزشکی گروه اول و دوم، قبل از شروع و پس از اتمام دوره، در دو گروه تفاوت آماری معنی داری داشتند. (P=۰,۰۰۱) میانگین تغییر نمرات مهارت بالینی کارورزان پزشکی گروه اول و گروه دوم تفاوت آماری معنی داری با هم داشتند (value P=۰,۰۰۱)

**نتیجه گیری:** آموزش مهارت های بالینی در مرکز آموزش مهارت های بالینی بیمارستان کودکان بهرامی در ارتقای عملکرد این مهارت ها در کارورزان تحت بررسی موثر بوده است. پیشنهاد می‌شود، آموزش مهارت ها در مرکز مهارت ها در خلال آموزش های سنتی کودکان گنجانده شود.

**واژه‌های کلیدی:** مرکز آموزش مهارت های بالینی کودکان، آموزش مهارت های عملی، مهارت های روان حرکتی، آزمون عینی ساختارمند ایستگاهی

A-10-312-1

### کاربردهای آموزشی فناوری اطلاعات در دانشگاه های پزشکی (E)

شیمای طباطبایی



صورت یک واحد درسی مستقل که از ادغام مباحث پریو، جراحی و پروتز حاصل شود نیز ۸۷/۹۴٪ دانشجویان کاملا موافق بودند. همچنین درباره تاسیس یک گروه مستقل ایمپلنتهای دندان که امر آموزش متمرکز مباحث تئوری و عملی ایمپلنتهای دندان را بعهده گیرد نیز ۹۶/۵۶٪ دانشجویان کاملا موافق بودند. در مورد سرفصلهای درسی ایمپلنت، بیشترین نیاز آموزشی برای تدریس در دوره دندانپزشکی عمومی مربوط به آموزش تئوری و عملی اصول جراحی ایمپلنت و سپس آموزش کاشت یک ایمپلنت ساده قدامی بود و کمترین اهمیت مربوط بود به آموزش مقدمه و تاریخچه ایمپلنتهای دندان.

**نتیجه گیری:** با توجه به ضرورت توسعه علوم فناوریانه در جهت ارتقا سلامت جامعه و خدمات رسانی مطلوب دندانپزشکان، ارتقا آموزش دانش ایمپلنتهای دندان برای دانشجویان دوره دندانپزشکی عمومی به صورت نظام مند و مستقل و بازنگری کوریکولوم دندانپزشکی عمومی در این زمینه الزامی است.

**واژه‌های کلیدی:** ایمپلنتهای دندان، نیازهای آموزشی، کوریکولوم

A-10-301-1

### بررسی میزان توفیق کتابخانه دانشکده پزشکی در آموزش مهارت مرجع نگاری از مجموعه مهارت های سواد اطلاعاتی به دانشجویان: مطالعه موردی کارایی شیوه های آموزش رفرنس نویسی به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد طی آبان

ماه ۱۳۸۸ تا مهر ماه ۱۳۸۹ (E)

میترا زارعی، سعید نیازمند، حسین شهابنگ

مشهد

mitrazarei@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش مهارت های اطلاعاتی در مجموعه دانشگاه علوم پزشکی مشهد سابقه ای نه چندان دیرینه دارد. در سالهای اخیر تلاشهای موثری توسط کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی مشهد و اخیرا دانشکده پزشکی در خصوص آموزش مهارت های سواد اطلاعاتی به دانشجویان صورت گرفته است. یکی از این آموزش ها مربوط به مهارت های مدیریت مراجع تحقیق و پژوهش است. معرفی پژوهش پایان نامه نویسی احتمالا اولین تجربه دانشجویان در نگارش تحقیق است. لذا رخ دادن خطاهای مختلف در آن دور از انتظار نیست. بخش انتهایی هر پژوهش را منابع مورد استفاده در تدوین آن تشکیل می‌دهند که از اهمیت بسیاری برخوردار است. با انجام مطالعات مختلف روی این فصل تحقیق می‌توان رفتار استنادی و اطلاع یابی دانشجویان را ردیابی و از نتایج آن در عرصه های بسیاری از جمله سیاستگذاری های کلی آموزشی، آموزش مهارت های اطلاع یابی، مجموعه سازی کتابخانه ها انتخاب مناسب ترین سبک ها برای انجام پژوهش و... استفاده کرد. از جمله فعالیت‌های انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی مشهد در راستای ارتقاء نگارش پایان نامه ها آموزش شیوه های نگارش منابع و مآخذ پایان نامه و در مرحله بعد کنترل مراجع است. برای مدت بیش از ۵ سال بخش پایان نامه دانشکده پزشکی موظف شده است تا منابع و مآخذ پایان نامه های تدوین شده توسط دانشجویان را پیش از صحافی از لحاظ صحت نگارشی و محتوایی بررسی کند. علت این امر ملزم کردن دانشجویان به استفاده صحیح از منابع

مطالب و اضافه کردن کتب الکترونیکی مرجع و اطلس ها، آن ها را در وبگاه مورد نظر قرار داده و به اطلاع دانشجویان در طول ۳ ترم رساندیم. این تحقیق توصیفی با روش تحلیل محتوای کمی و کیفی انجام شد. در بخش کمی ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه ای بر اساس معیار ۵ رتبه ای لیکرت تنظیم شد. روایی و پایایی پرسشنامه توسط مدیریت EDC تایید و مورد استفاده قرار گرفت. داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد. در بخش توصیفی، نتایج امتحانات دو دوره دروس مربوطه مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاصل از بررسی توصیفی در گروهی که از سایت استفاده نموده بودند به صورت معناداری بالاتر از گروه شاهد بود. همچنین در بررسی کمی میزان نمرات دانشجویان که با روش توصیف شده مورد ارزیابی قرار گرفته بودند، به طرز معناداری بالاتر از گروه شاهد بود. بحث همانطوریکه قبلا اشاره شد، این طرح توسط دانشجویان دانشگاه های دیگر نیز انجام شده بود، ولی مهمترین نوآوری این فرآیند در آن بود که به صورت جامع ارائه شده بود، اطلاع رسانی قوی از چنین طرحی با هماهنگی گروه و اساتید انجام شد، این فرآیند با سرفصلهای تدریسی تطابق داده شد، ارائه این مطلب در فضای مذکور به موقع انجام شد.

**نتیجه گیری:** استفاده از روش های نوین در آموزش پزشکی از جمله آموزش الکترونیکی و طراحی محیطهای آموزشی مجازی در دروسی که نیاز به تفهیم سه بعدی دارند، مفید است.

**واژه‌های کلیدی:** وب سایت، بافت شناسی، آناتومی

A-10-568-1

### ارزیابی دیدگاه دانشجویان سال آخر دندانپزشکی در زمینه

### آموزش دانش ایمپلنتهای دندان (E)

مجید رضا مختاری، علی فروزانفر

دانشکده دندانپزشکی مشهد بلوار وکیل آباد روبروی پارک ملت گروه پریو mokhtarimr@mums.ac.ir

**مقدمه:** هدف از این مطالعه، سنجش دیدگاه دانشجویان سال آخر دندانپزشکی در زمینه نیاز به آموزش دانش ایمپلنتهای دندان بود تا نتایج آن بتواند برای اساتید رشته های پریودنتولوژی، پروتز و جراحی فک و صورت و برنامه ریزی های آموزشی در جهت ارتقای آموزش کمک کننده باشد.

**روش کار:** این پژوهش از نوع طرح های پژوهش در آموزش بود که در دانشکده دندانپزشکی مشهد به اجرا درآمد. در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ از دانشجویان سال آخر دانشکده دندانپزشکی مشهد خواسته شد در صورت تمایل پرسشنامه ای در مورد دیدگاه آن ها در زمینه چگونگی آموزش دانش ایمپلنتهای دندان را تکمیل کنند. در این دانشکده ۵۸ دانشجو سال آخر در بررسی شرکت کردند. دیدگاه این دانشجویان در مورد جنبه های مختلف تئوری و عملی ایمپلنتهای دندان ارزیابی شد و اطلاعات توسط جداول آماری متناسب توصیف شد.

**نتایج:** ۹۸/۲۷٪ دانشجویان سال آخر دندانپزشکی در مورد آموزش تئوری و عملی ایمپلنتهای دندان به طوریکه هر دانشجو بتواند یک ایمپلنت ساده را به کارد کاملا موافق بودند. در خصوص آموزش دانش ایمپلنتهای دندان به



### عوامل موثر بر فرآیند یاددهی- یادگیری دانشجویان

از نظر اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر ۱۳۸۹

(E)

قمر بهرام پور، کامران میرزایی، آزاده عازمیان، عاتکه ترک زاده

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
parisa\_mamosh@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری عبارتست از فرآیند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فراگیر، که تحت تاثیر عوامل درونی چون خصوصیات روانی، انگیزه ها، اهداف فرد و عوامل بیرونی از جمله امکانات آموزشی، روش های تدریس و محرکات اطراف می باشد.

از آنجایی که یادگیری طیف وسیعی از رفتارها و واکنش های شخصی را تحت تاثیر قرار می دهد. هدف این مطالعه بررسی عوامل موثر بر یادگیری از دیدگاه اعضای هیئت علمی و تقویت راهبردهای یادگیری می باشد. روش کار در یک مطالعه مقطعی، با استفاده از پرسشنامه خودایفا اساتید دانشگاه علوم پزشکی بوشهر مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه مشتمل بر دو بخش مشخصات دموگرافیک و ۲۵ سوال مربوط به عوامل موثر بر فرآیند یاددهی و یادگیری در مقیاس ۵ گزینگی ای لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم بود. داده ها توسط نرم افزار spss با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **نتایج:** ۵۱/۹٪ مشارکت کنندگان مرد و ۴۸/۱٪ از آن ها زن بامیانگین سنوات تدریس (۷/۳۰ ±) ۹/۵۱ بودند. ۳۴٪ شرکت کنندگان از گروه بالینی و ۶۶٪ از گروه پایه بودند که ۷۲٪ آن ها قبل از تدریس طرح درس خود را ارائه می دادند. ۳۰/۶٪ اعضای هیئت علمی به عوامل موثر یاددهی- یادگیری نگرش کاملاً مثبت و ۶۹/۴٪ نمونه ها نگرش مثبت داشتند. ۹۲/۳٪ اعضای هیئت علمی مهمترین عامل تاثیرگذار بر یادگیری را برابری نگرش دانشجو نسبت به موضوع آموزشی و حیطه های آن می دانستند. در تحلیل آماری تفاوت معناداری از نظر جنسیت، رشته و تدوین طرح درس بانگش اعضای هیئت علمی مشاهده نشد.

**نتیجه گیری:** باتوجه به نگرش مثبت اساتید نسبت به تاثیر عواملی چون آمادگی دانشجو به لحاظ روحی و تفکر، انگیزه لازم برای یادگیری، استفاده صحیح از روش تدریس و رسانه آموزشی متناسب با موضوع درس، به نظر می رسد با ایجاد یک چارچوب ساختارمند در آموزش و تمرکز بر این عوامل می توان بازده مطلوبی از آموزش را دریافت نمود.

**واژه های کلیدی:** فرآیند یاددهی- یادگیری، فراگیر، آموزش

A-10-781-1

### بررسی دیدگاه اعضای هیئت علمی از تاثیر چند رسانه ای

آموزشی در محیط یادگیری الکترونیکی ۱۳۸۹ (E)

قمر بهرام پور، کامران میرزایی، شهرام جلال پور، بتول درخشان

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
parisa\_mamosh@yahoo.com

موجود و جا اندازی فرهنگ صحیح استناد دهی است. بعلاوه اهمیت منابع و مآخذ آثار علمی به حدی است که پژوهشهای بیشماری روی همین بخش به ظاهر حاشیه ای تحقیق تا کنون انجام شده و از این طریق نتایج ارزشمندی در خصوص رفتارهای اطلاع یابی، استناد دهی، آسیب های پژوهش، دسترس پذیری منابع و... به دست آمده است.

هدف از این بررسی شناخت کارایی شیوه های آموزش رفرنس نویسی به دانشجویان جهت انتخاب بهترین شیوه و از این طریق افزایش کارایی و کاهش هزینه های (زمانی و مالی) غیر ضروری است که دانشجویان و نظام دانشگاه در این زمینه متحمل می شود. نتایجی که این بررسی عاید نظام دانشگاه خواهد کرد صرفه جویی در نیروی انسانی جهت بررسی مطابقت فهرست منابع پایان نامه ها با سبک و نکوور، ایجاد دانش ماندگار و مفید نگارش برای دانشجویان از طریق انتخاب بهترین شیوه آموزش، صرفه جویی در وقت دانشجویان در نگارش منابع و درک اهمیت استناد و استناد دهی در ارزیابی پژوهش توسط دانشجویان است.

**روش کار:** کتابخانه دانشکده پزشکی به عنوان زمینه این بررسی انتخاب شده است. در این بررسی منابع و مآخذ ۲۰۷ پایان نامه در حوزه پزشکی که در فاصله آبان ماه ۱۳۸۸ تا مهر ماه ۱۳۸۹ تدوین شده است مورد بررسی قرار گرفت. این بررسی در دو فاز انجام شد. ابتدا شیوه آموزش رفرنس نویسی به سبک و نکوور به دانشجویان، اعم از استفاده از دستنامه آموزشی تهیه شده توسط کتابخانه مرکزی، استفاده از نرم افزار رفرنس نویسی و سایر روشها تعیین و سپس نوع و فراوانی اشکالات رایج در رفرنس نویسی توسط دانشجو تعیین شد. با تحلیل ارتباط بین متغیر های فوق کارایی شیوه های آموزشی در این خصوص و اتخاذ یا پیشنهاد بهترین شیوه صورت می گیرد.

**نتایج:** در طی ۱۱ ماه مورد بررسی ۲۰۷ پایان نامه به آرشیو پایان نامه تحویل داده شده است. مجموعاً ۱۰۱۰۷ منبع در طی ۱۱ ماه مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج این بررسی اکثر دانشجویان کمتر از ۵۰ منبع را در نگارش پایان نامه خود به کار گرفته اند. بیشترین پایان نامه های مورد بررسی یعنی حدود ۴۴٪، پایان نامه های دکترای عمومی است و بقیه مربوط به گروه های مختلف دکترای تخصصی و کارشناسی ارشد و D.Phil بوده اند. در میان نتایج معتبر، ۱۵۶ نفر در نگارش منابع پایان نامه خود از دستنامه تهیه شده توسط کتابخانه مرکزی استفاده کردند. ۱۶ نفر از نرم افزار های مدیریت مراجع استفاده کرده اند و ۲۷ نفر به شیوه های دیگر به آموختن سبک و نکوور پرداختند. میزان خطاهای رخ داده در هر ناحیه متنوع است و در اکثر موارد به سفر میل می کند.

**نتیجه گیری:** بررسی ارتباط بین شیوه آموزش مرجع نگاری و ۲۰ نوع خطای رفرنس نویسی کارایی نرم افزارهای رفرنس نویسی را تا حدود زیادی به اثبات رسید. ضمن اینکه تدوین دستنامه ای کوتاه جهت آموزش رفرنس نویسی جهت جلوگیری از اتلاف وقت دانشجویان در این روند پیشنهاد شد. نکته قابل توجه در نظر داشتن خطاهای پرتعداد در رفرنس نویسی و تدوین برنامه آموزشی، دستنامه های راهنما و سایر فعالیتهای آموزشی با هدف کاهش این خطاهاست.

**واژه های کلیدی:** مرجع نگاری، سبک و نکوور، خطاهای رفرنس نویسی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد.

A-10-241-2



ارتقای تجربیات یادگیری از طریق طراحی، اجرا و مدیریت یک تارنوشته می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع گزارش مورد کیفی می‌باشد که به تبیین خودیادگیری یک دانشجوی ترم هفت در مرحله اینترنت‌شپ پرستاری از طریق راه اندازی و اجرا و مدیریت یک تارنوشته تخصصی (پرستاری قلب و مراقبت های ویژه قلب) در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی گلستان می‌پردازد. روش جمع آوری اطلاعات مصاحبه نیمه ساختار می‌باشد. تجزیه و تحلیل اطلاعات به روش تحلیل محتوی انجام شد.

**نتایج:** خود راهبری در یادگیری «مضمون اصلی استخراج شده از مصاحبه ها می‌باشد. «پاسخگو بودن»، «حل مشکل»، «یادگیری عمیق»، «مرجعیت علمی» از مضامین فرعی می‌باشند. «الگو داشتن، هدفمند بودن، انگیزش» از جمله مواردی بودند که به عنوان عوامل موثر بر خودراهبری یک دانشجوی نام برده شد. نتایج نشان داد تارنوشته وسیله ای است که علاوه بر یادگیری، خود منبعی برای یادگیری سایرین می‌شود لذا فراتوانایی های دانشجویان را ارتقا می‌بخشد.

**نتیجه گیری:** یادگیری فردی است و اغلب تنوری های آموزشی تاکید بر یادگیری فعال دارد. بلاگ نویسی ممکن است یک ابزار مهم برای انتقال تجربیات یادگیری در پرستاری به ویژه در مرحله اینترنت‌شپ باشد. پرستاری یک علم مبتنی دانش و هنر است. تارنوشته پرستاری قلب و مراقبت های ویژه قلب تلاش خرسندانه ای است که کارورز پرستاری می‌تواند تجربیات روزمره یادگیری بالینی خود را با دیگران به طور مستمر به اشتراک بگذارد. ارتباط با اساتید، دانشجویان، بیماران ممکن است تارنوشته ها را به یک شیوه آسان تبادل اطلاعات و ایجاد نظرات در پرستاری مطرح نماید.

**واژه‌های کلیدی:** وبلاگ، تارنوشته، یادگیری خود راهبر، دانشجوی پرستاری  
A-10-786-1

### مقایسه دو روش آموزش رایانه ای و کارگاه آموزشی بر یادگیری CPR نوین در پرستاران (۱۳۸۸) (E)

سید حسین یحیی، محبوبه صفوی، رحیم احسانی، زهرا محیط آبادی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران پزشکی  
mohitz1969@yahoo.com

**مقدمه:** باتوجه به نقش پرستاران در انجام CPR در مراکز درمانی و نیاز آنان به آگاهی از روش های نوین CPR با روشی مناسب، مطالعه‌ای به منظور تعیین و مقایسه تأثیر روش آموزشی رایان های و کارگاه آموزشی در مورد روش های نوین CPR بر یادگیری پرستاران شاغل در بیمارستان های آموزشی قزوین در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

**روش ها:** این مطالعه یک پژوهش نیمه تجربی بوده است. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای و چک لیست می‌باشد که روایی آن با روایی محتوا و پایایی ۰.۸۴ تایید گردید. ۷۸ نفر از پرستاران به صورت تصادفی به دو گروه ۳۹ نفری تقسیم شدند و به دو روش کارگاه آموزشی یک روزه و آموزش رایانه ای (لوح فشرده) روش های نوین CPR را آموزش دیدند. یک پیش آزمون و پس آزمون (دو هفته بعد) از واحدهای پژوهش بعمل آمد. نهایتاً تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گرفت.

**مقدمه:** از قابلیت های یادگیری الکترونیکی میتوان به تعاملی بودن، چندرسانه ای، حق انتخاب زمان و مکان یادگیری، یادگیرنده محور... اشاره نمود. اما آنچه در ارتباط با ایجاد تعامل با فراگیران حائز اهمیت است استفاده از چندرسانه ای است که با درگیرکردن بیش از یک حواس چندگانه تأثیر بیشتری بر یادگیری خواهد داشت. باتوجه به اهداف یادگیری و ویژگی های فردی فراگیران میتوان از چندرسانه ای مناسب در محیط یادگیری الکترونیکی استفاده نمود. هدف این مطالعه بررسی تأثیر چندرسانه ای آموزشی در محیط یادگیری الکترونیکی از دیدگاه اعضای هیئت علمی می‌باشد.

**روش کار:** دریک مطالعه مقطعی از پرسشنامه ای خودایفاکه مشتمل بر دو بخش مشخصات دموگرافیک اساتید و ۲۴ سوال مربوط به تأثیر چندرسانه ای آموزشی در محیط یادگیری الکترونیکی (با استفاده از مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت) بود استفاده شد. داده ها توسط نرم افزار SPSS و با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۵۴ نفر در این مطالعه شرکت کردند (۴۶٪ زن و ۵۴٪ مرد) که میانگین سنوات تدریس آن ها (۷/۱۶ ±) ۹/۰۲ بود. ۲۹/۲٪ شرکت کنندگان از گروه بالینی ۷۰/۸٪ گروه پایه بودند. ۷۷/۶٪ آن ها به هنگام تدریس از چندرسانه ای استفاده می‌کردند. ۸۸٪ آن ها بیشترین تأثیر چند رسانه ای را در تعاملی بودن آموزش آن و ایجاد انگیزه برای یادگیری میدانستند. تحلیل آماری تفاوت معناداری از نظر سن، جنسیت و کاربرد چندرسانه ای آموزشی در خصوص نگرش نسبت به تأثیر چندرسانه ای در محیط یادگیری الکترونیکی نشان نداد. اما رابطه آماری معناداری بین نگرش گروه بالینی و گذراندن کارگاه مولتی مدیا نسبت به تأثیر چندرسانه ای در آموزش نشان داده شد (به ترتیب  $p=0.03/0$  و  $p=0.049/0$ )

**نتیجه گیری:** باتوجه به نگرش مثبت اساتید به چندرسانه ای آموزشی نمیتوان از تأثیر منحصر به فرد آن دریک محیط آموزشی چشم پوشی کرد. با این حال با در نظر گرفتن زیرساخت های لازم و طراحی کارگاه های آموزشی موثر میتوان سطح عملکرد اساتید را افزایش داده و گامی اساسی جهت بهبود فرآیند آموزشی برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** چندرسانه ای آموزشی یادگیری الکترونیکی، آموزش  
A-10-781-2

### تارنوشته ابزاری برای خود راهبری؛ ارائه یک تجربه آموزشی موفق (E)

کاوه جعفری، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

کمیته دانشجویی مرکز توسعه مطالعات و آموزش علوم پزشکی گلستان  
kavehjafari@yahoo.com

**مقدمه:** تارنوشته (وبلاگ) به عنوان ابزاری حرفه ای فرصت های یاددهی یادگیری و نشر دانش و پرورش فراتوانایی های دانشجویان را فراهم می‌سازد. یونسکو یادگیری را دانستن، انجام دادن، هم زیستی و زیستن تعبیر کرده است. این نوع یادگیری، متناسب با پیشرفت های فناوری اطلاعات و ارتباطات و یادگیری فعال و خودراهبر می‌باشد. هدف از این مقاله ارائه





**نتایج:** براساس نتایج، ۳۵٪ دانشجویان اغلب از اینترنت استفاده کرده در حالی که ۲۸٪ اطلاعات چندان زیادی در مورد نحوه صحیح کار با آن را ندارند. ۴۱٪ دانشجویان دارای پست الکترونیکی می‌باشند. ۴۸٪ از اینترنت جهت سرگرمی و بازی و ۲۵٪ به عنوان یک منبع علمی و کسب اطلاعات بهره می‌گیرند. ۲۳/۵٪ از دانشجویان نیز عنوان کردند که از برنامه WORD، اینترنت، مدلاین و سیستم الکترونیکی هرگز و ۱۹٪ هم گهگاهی از آن استفاده می‌کنند، ۷۸٪ با نحوه آنالیز آماری SPSS و برنامه excel اصلا آشنایی نداشته و اغلب آنان تمایل به یادگیری و نحوه به کارگیری آن ندارند.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه مزبور نشان داد که تاکنون برنامه ریزی دقیقی جهت آموزش کامپیوتر و اینترنت در رشته پرستاری انجام نشده است لذا با توجه به اینکه در عصر اطلاعات به سر می‌بریم و امروزه اکثر کارها توسط سیستم رایانه ای انجام می‌شود و نیز با توجه به لزوم و علاقه مندی دانشجویان نسبت به یادگیری آن، لازم است در برنامه ریزی درسی مربوطه تجدید نظر انجام شده و پیشنهاد می‌گردد واحدهای درسی ویژه ای نظیر آموزش کامپیوتر، کاربرد تکنولوژی اینترنت و اطلاعات (IT) و حتی آموزش از طریق یادگیری الکترونیک (e-learning) به منظور دسترسی به بانکهای اطلاعاتی، منابع درسی و توزیع آموزش در سطح وسیع تر و بدون محدودیت زمانی و مکانی به کوریکولوم آموزش رشته پرستاری و حتی دیگر رشته های دانشگاهی اضافه شود.

**واژه‌های کلیدی:** نیازها و مهارت ها، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات ICT، دانشجویان، پرستاری  
A-10-822-1

### بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد فن آوری اطلاعاتی و کاربردهای آن در یادگیری علوم پزشکی (E)

مسعود رسول آبادی، مجید شفیعیان

دانشگاه علوم پزشکی کردستان  
rasolabady@yahoo.com

**مقدمه:** سواد اطلاعاتی به عنوان مجموعه ای از مهارت ها به منظور توانایی شناسایی درست منابع اطلاعاتی، دسترسی به آن ها و همچنین توانایی استفاده هدفمند از آن ها وسیله ای برای توانمندی فردی است. دانشجویان به سبب ویژگی کاری و ارتباط گسترده با منابع اطلاعاتی و روند شتابان تکنولوژی های اطلاعاتی و ارتباطی به این ابزار نیازمند هستند. سواد اطلاعاتی کلید اصلی یادگیری مادام العمر است لذا دانشگاه ها بنابر رسالت آموزشی خود در جهت توانمند سازی دانشجویان برای دسترسی و استفاده از اطلاعات باید حرکت کنند. این مطالعه با هدف تعیین سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد فن آوری اطلاعات و کاربردهای آن در یادگیری علوم پزشکی انجام گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی - تحلیلی به بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد فن آوری اطلاعات و کاربردهای آن در یادگیری علوم پزشکی پرداخت. آمار دانشجویان مشغول به

مقایسه تغییرات میانگین نمرات آگاهی در دو روش با آزمون t زوج اختلاف معناداری نشان داد (p = 0,000) که آموزش رایانه ای با افزایش سطح آگاهی به میزان ۵۴,۴٪ در مقایسه با کارگاه آموزشی (۳۸٪) کارا تر بود. ولی در عملکرد مقایسه تغییرات میانگین در دو روش اختلاف معناداری را نشان نداد (p = 0,4) که بیانگر تاثیر یکسان آموزش بر عملکرد در دو روش است.

**نتیجه گیری:** با توجه به مشغولیت آموزش دهندگان و فراگیران و لزوم حضور آنان در شیفت های مختلف بیمارستانی، روش کارگاه آموزشی صرف وقت و هزینه زیادی به دنبال دارد و شاید بتوان با تغییر روش آموزشی در زمان کوتاهتر و هزینه کمتر روش مناسب تری را جایگزین کرد. بنابراین می‌توان از آموزش رایانه ای به عنوان یکی از این روش ها نام برد.

**واژه‌های کلیدی:** احیای قلبی ریوی، آموزش رایانه ای، کارگاه آموزشی، پرستاران، آگاهی، عملکرد  
A-10-381-1

### بررسی نیازها و مهارت های تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات ICT در دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (E)

امیر علی فاطمی، شیوا حسینی، مجتبی شاطوسی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
sh-hosseini@mng.mui.ac.ir

**مقدمه:** فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) به دلیل قدرت تحول پذیری و توانایی برقراری ارتباط پویا که می‌تواند با فراگیران داشته باشد، از نقش مهمی در انتقال دانش برخوردار است. درباره تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه تعلیم و تربیت دو دیدگاه وجود دارد. رویکرد اول (رویکرد اصلاح‌گرا) بر این باور است که اثر فناوریهای جدید (اطلاعات و ارتباطات) بر آموزش علوم تدریجی بوده و این پدیده باعث می‌شود که آموزش به شیوه سنتی، تنها به گونه‌ای کارآمدتر انجام شود. بعبارت دیگر ICT باعث تسریع اصلاحات در آموزش علوم می‌شود. دوم، رویکرد تحول‌گراست که معتقد به تحول‌زایی ICT در آموزش علوم به ویژه در نظام سلامت می‌باشد و بر این باور است که فناوری اطلاعات و ارتباطات، ابزارها و حتی ختمش‌ها و اهداف تعلیم و تربیت را به صورت اساسی تغییر داده و متحول می‌کند پس ضرورت آشنایی با آن برای متخصصان آموزش و حرفه های پزشکی انکار ناپذیر است. لذا با توجه به اهمیت موضوع، این مطالعه با هدف بررسی مهارت ها و نیازهای تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات ICT در دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شده است.

**روش پژوهش:** این پژوهش از نوع توصیفی- مقطعی است. جامعه آماری آن شامل ۱۰۰ نفر از دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۸۸ می‌باشند که به صورت نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب گردیدند. جهت گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه مذکور شامل دو قسمت سوالات دموگرافیک و سوالات مهارت سنجی و نیاز سنجی بود که پس از تعیین روایی و پایایی آن بین جامعه آماری توزیع گشت. جهت آنالیز داده ها نیز از نرم افزار آماری SPSS استفاده شد.



در سه ماهه سوم سال ۱۳۸۸ بود. حجم نمونه با فاصله اطمینان ۹۵٪ و دقت ۵٪ و میانگین ۴۰ مراجعه در روز برابر با ۲۸۰ مراجعه کننده انتخاب گردید. روش نمونه گیری به صورت تصادفی سیستماتیک بود. داده ها پس از ورود به رایانه با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی به وسیله نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج پژوهش نشان می‌دهد به ترتیب در ابعاد «کنترل اطلاعات» و «موثر بودن خدمات» کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان بیشترین ضعف را دارد. اگرچه در بعد «موثر بودن خدمات» سطح دریافت کاربران نسبت به سایر ابعاد خیلی بیشتر از سطح حداقل انتظارات آن ها می‌باشد. ضعیف ترین بعد ارزیابی شده بعد «کنترل اطلاعات» است (-۸۴/۱). در مجموع کتابخانه توانسته است حد کفایت یعنی برآورده کردن حداقل سطح انتظارات کاربران را به دست آورد ولی شکاف برتری خدمت در کلیه مولفه های بیست و دوگانه سه بعد کنترل اطلاعات، موثر بودن خدمات کتابخانه و کتابخانه به عنوان یک فضا منفی است و بین حداکثر انتظارات کاربران و سطح دریافت کنونی خدمت شکاف وجود دارد که این شکاف به سود حداکثر انتظارات کاربران و به ضرر سطح دریافت کنونی خدمت است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج پژوهش کیفیت خدمات کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در هر سه بعد ضعیف ارزیابی شده است. در بعد کنترل اطلاعات که مهمترین بعد آموزشی محسوب می‌گردد بیشترین ضعف وجود دارد. در بعد کتابخانه به عنوان یک مکان برای آموزش و انجام پژوهش نیز حد کفایت رعایت نشده و ضعف کیفی خدمت مشهود است. لذا به نظر می‌رسد این کیفیت خدمات بر آموزش دانشجویان موثر بوده و کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان نتوانسته است نقش آموزشی خود را در هیچکدام از ابعاد مورد بررسی ایفا کند.

**واژه‌های کلیدی:** شکاف کیفیت، کیفیت خدمات کتابخانه، ابزار لیب کوال، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، آموزش پزشکی  
A-10-829-1

### بررسی مهارت ها و نیازهای آموزشی اساتید شرکت کننده در

#### دوره های یکماهه توانمندسازی اساتید (E)

ماریا جلالی نژاد، جواد کجوری، محمدرضا دهقانی، میترا امینی، پریسا نبینی، صدیقه مختارپور

دانشگاه علوم شیراز  
mariagn2002@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش اساتید در دانشگاه علوم پزشکی شیراز به سال ۱۹۶۹ میلادی (۱۳۴۸ هجری شمسی) بر می‌گردد در این سال سازمان جهانی بهداشت با هدف تأسیس حداقل یک منطقه آموزش اساتید در هر یک از نواحی شش گانه دنیا دانشگاه شیراز را به عنوان مرکز اصلی آموزش و توانمندسازی اعضای هیأت علمی در منطقه مدیترانه شرقی اعلام نمود. در قالب دوره های یک ماهه توانمند سازی اساتید در سال های اخیر فعالیت آموزش اساتید طراحی گردیده است مطالعه حاضر به منظور تعیین مهارت ها و نیازهای آموزشی اساتید شرکت کننده در این ۱۱ دوره تهیه و تنظیم گردیده

تحصیل در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۷-۸۶ پس از مراجعه به آموزش کل دانشگاه به دست آمد، پس از حذف دانشجویان مهمان تعداد کل دانشجویان ۱۳۴۵ نفر بود. با بررسی مطالعات گذشته یک چهارم این تعداد به عنوان حجم نمونه تعیین گردید. با توجه به تعداد دانشجویان در هر رشته تحصیلی سهم هر یک از رشته ها تعیین و تعداد ۳۲۵ پرسشنامه توزیع گردید. که تعداد ۲۹۹ عدد عودت داده شد، نرخ پاسخدهی در جامعه مورد بررسی ۹۲٪ بود. داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل آمار توصیفی و تحلیلی کای دو، test-t و آتالیز واریانس قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین نمره آشنایی دانشجویان مورد بررسی با سواد اطلاعاتی و متغیرها به طور کلی محاسبه گردید که برابر با ۲/۲۷ از ۵ و با انحراف معیار ۰/۴۸ می‌باشد. در خصوص توانمندی دانشجویان در به کار گیری عملی از سواد اطلاعاتی با تاکید بر سواد کامپیوتری در مجموع ۷۷/۶ درصد از دانشجویان توانمند و ۲۲/۴ درصد بودند. میانگین کل استفاده از سواد اطلاعاتی جامعه مورد مطالعه برابر با ۲/۱۲ با انحراف معیار ۰/۷۵ می‌باشد. میانگین استفاده از اینترنت با ۲/۸۶ از سایر عناصر سواد اطلاعاتی بیشتر است و پس از آن استفاده از منابع مرجع با میانگین ۲/۵۳ قرار دارد. بین توانمندی سواد اطلاعاتی دانشجویان و مقطع تحصیلی و همچنین بین میزان آشنایی آنان با سواد اطلاعاتی و استفاده از آن و مقطع تحصیلی رابطه معنی دار آماری وجود دارد. همچنین بین توانمندی سواد اطلاعاتی دانشجویان و رشته تحصیلی آنان رابطه معنی داری دیده شد.

**واژه‌های کلیدی:** سواد اطلاعاتی، یادگیری مادام العمر، برنامہ درسی، دانشجو، دانشگاه علوم پزشکی کردستان  
A-10-829-2

### شکاف کیفیت خدمات آموزشی کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم

#### پزشکی کردستان از دیدگاه دانشجویان (E)

مسعود رسول آبادی، مجید شفیعیان

دانشگاه علوم پزشکی کردستان  
rasolabady@yahoo.com

**مقدمه:** کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی به سبب ماهیت و کارکرد ویژه خود سازمان هایی پویا محسوب می‌شوند. آن ها همانند سایر سازمان ها باید از نظر کمی و کیفی مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرند با ارزیابی وضع موجود می‌توان میزان رضایت کاربران را سنجید و همچنین کارکردهای کتابخانه از جمله کارکرد و نقش آموزشی کتابخانه را سنجید. سنجها و ابزارهای مختلفی به منظور ارزیابی کتابخانه‌ها طراحی شده‌اند از آن جمله می‌توان به ابزارهای استاندارد سروکوال (ServeQual) و لایبکوال (LibQual) اشاره نمود. پژوهش حاضر با هدف بررسی کیفیت خدمات کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان از دیدگاه دانشجویان با استفاده از ابزار ارزیابی لیب کوال (Qual Lib) در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی -مقطعی برای گردآوری داده ها از پرسشنامه استاندارد لیب کوال استفاده شد که نسخه انگلیسی پس از ترجمه به فارسی، مورد استفاده قرار گرفت. جامعه مورد مطالعه شامل دانشجویان مراجعه کننده به کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی کردستان



**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه کیفی مقایسه ایی با استفاده از اصول هرمنیوتیک است که به نقد درسامه هیلگارد با توجه به تئوریهای مطرح، روند نوین آموزش پزشکی و لزوم اصلاح کوریکولوم بر اساس نیاز می پردازد. **نتایج:** بررسی درسامه هیلگارد و مقایسه آن با کوریکولوم آموزش روانشناسی جهت دانشجویان پزشکی در انگلستان نشان می دهد درسامه هیلگارد به بسیاری نیازهای امروز و فردای پزشکان پاسخ ن می دهد از جمله: پروفشنالیزم - روانشناسی بیماری های مزمن - مراقبت از بیماران رو به مرگ - استیگما - روانشناسی سلامت - مداخله در بحران **نتیجه گیری:** بررسی کتاب هیلگارد نشان می دهد این کتاب برای دانشجویان پزشکی درسامه مناسبی نیست و به نیازهای "پزشکان آینده" پاسخ نمی دهد. این مطالعه کتاب روانشناسی و جامعه شناسی برای پزشکی که در انگلستان تدریس می شود و بر اساس الزامات سند Doctors s' Tomorrow ۲۰۰۳ تالیف شده است را به عنوان منبع جایگزین معرفی مینماید. کلید واژه ها: آموزش پزشکی عمومی - روانشناسی - کوریکولوم **واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی عمومی، روانشناسی، کوریکولوم، آموزش پزشکی **A-10-884-1**

### بررسی نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدقی یزد در رابطه با پاورپوینت (E)

معصومه زین العابدینی، سید سعید مظلومی محمودآبادی

دانشکده بهداشت یزد

mzeynolabedini9@gmail.com

**مقدمه:** هدف کلی از این مطالعه ارزیابی نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در رابطه با استفاده از پاورپوینت در کلاس های درس (۱۳۸۹) بود. این مطالعه به روش توصیفی مقطعی بر روی ۱۹۶ دانشجو انجام شد. اطلاعات از طریق پرسشنامه جمع آوری شد. داده های جمع آوری شده با استفاده نرم افزار spss و آمار توصیفی و نیز آزمون های همبستگی اسپیرمن، من ویتنی، کروسکال والیس و آزمون توکی مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. **نتایج:** ۸۱/۶٪ دانشجویان points bullet را مفید ارزیابی کردند. ضمناً ۵۳/۶٪ دانشجویان مایل به استفاده از پاورپوینت هایی بودند که هم اسلایدهایی با خلاصه و هم اسلایدهایی با جزییات کامل داشته باشند. ۴۹/۵٪ دانشجویان این نقد که پاورپوینت یادگیرنده را به عدم فعالیت تشویق می کند را رد کردند. البته ۶۸/۴٪ دانشجویان تمایل به فعالیت بیشتری در کلاس داشتند. اکثریت دانشجویان (۴۶/۹٪) جلسات پاورپوینت را از پیش تعیین شده نداشتند. البته ۳۸/۳٪ از آن ها خلاف آن را معتقد بودند. **نتیجه گیری:** در این مطالعه از دیدگاه دانشجویان انتقادات وارد شد ه به جلسات آموزشی همرا ه با پاورپوینت، رد شد. دانشجویان خلاصه بودن مطالب اسلایدهای پاورپوینت را مفید دانستند و معتقد نبودند که پاورپوینت یادگیرنده را به عدم فعالیت تشویق می کند، همچنین این جلسات را از پیش

است. هدف تعیین مهارت ها و نیازهای آموزشی اساتید شرکت کننده در دوره های یکماهه توانمندسازی اساتید در سال ۱۳۸۹ می باشد. **روش کار:** پرسشنامه ای شامل مفاهیم مهم آموزش پزشکی در حیطه پایه و بالینی توسط اعضای هیات علمی و کارشناسان مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی تهیه و تنظیم گردید روایی محتوایی پرسشنامه ها یا نظر صاحب نظران و پایایی پس از یک مطالعه اولیه تعیین شد در این پرسشنامه سطح کنونی اساتید در حیطه های آموزش پزشکی پس از شرکت در دوره و همچنین نیاز آموزشی آنان به فراگیری بیشتر مورد پرسش قرار گرفت. داده ها پس از جمع بندی توسط نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **نتایج:** ۶۱ استاد در این تحقیق شرکت نمودند نتایج نشان داد که در بیشتر اهداف آموزشی نظیر کلیات مفاهیم یادگیری، تدریس و ارزشیابی، نحوه تهیه طرح درس، آشنایی با پاورپوینت و مالتی مدیا، آموزش مبتنی بر طرح مسأله، روش های نوین ارزشیابی بیشتر از ۷۰٪ اساتید تسلط خود را در حد اجرا و آموزش به سایر همتایان و دانشجویان در این خصوص بیان کرده بودند. کمترین تسلط از دید اساتید در زمینه آشنایی با انتخاب سؤال مناسب، طراحی سؤال جهت تمایز بین فراگیران قوی و ضعیف و همچنین آشنایی با مجموعه های الکترونیک دانشگاه بود به طوریکه کمتر از ۳۰٪ اساتید در این موارد تسلط خود را در حد آموزش و اجرا قلمداد کرده بودند و بیش از نیمی از آنان توانایی خود را در حد آشنایی بدون تسلط بیان کرده بودند و نیاز خود را به آموزش در این موارد بیان کرده بودند.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که از دید اساتید شرکت کننده در دوره ها فعالیت های مرکز مطالعات و توسعه در سطح قابل قبولی توانسته است نه تنها نیاز آموزشی آنان را برآورده کند بلکه توانایی آنان را در آن حیطه تا سطح اجرا و آموزش به سایرین بالا برد لیکن نیاز است مباحث پیچیده تری نظیر تحلیل آزمون یا آشنایی با سایت ها و نحوه جستجو در پزشکی مبتنی بر شواهد به صورت یادآور و به صورت علمی دوباره برای اساتید برگزار شود.

**واژه های کلیدی:** نیازهای آموزشی، توانمندسازی اساتید و اعضای هیئت علمی **A-10-886-1**

### بررسی انتقادی منبع درس روانشناسی دانشجویان پزشکی در مقطع علوم پایه (E)

فرزین رضاعی، پداله زارع زاده، سروه پرننگ

دانشگاه علوم پزشکی سمنان

zaremspt@yahoo.com

**مقدمه:** درس ۲ واحدی روانشناسی جهت آشنایی دانشجویان پزشکی با روانشناسی در مقطع علوم پایه ارائه می گردد. به نظر میرسد این درس از سوی دانشجویان جدی گرفته نمی شود و مفاهیم آن تاثیر چندانی در رفتار دانشجویان در بالین ندارد. یافتن علل این ناکا می تواند با اصلاح برنامه درسی به ارتقای آموزش پزشکی کمک کند. این مطالعه نشان می دهد عدم توفیق در دستیابی به اهداف آموزشی درس روانشناسی در پزشکی تا حدودی ناشی از انتخاب منبعی نامناسب به عنوان متن درسی و عدم تناسب درسامه هیلگارد با آموزش پزشکی عمومی است.



تعیین شده نمی‌دانستند. البته نکات قابل توجهی دیگری نیز در این بررسی برای مدرسین یافته شد.

**واژه‌های کلیدی:** پاورپوینت، نظرات، دانشجویان، کلاس  
A-10-904-1

### آموزش رادیولوژی به دانشجویان پزشکی به روش (E) elearning

بابک شکارچی، ایرج میرزایی دیزگاه

دانشگاه علوم پزشکی ارتش تهران  
Shekarchi.babak@yahoo.com

**مقدمه:** یادگیری به روش توأمان تنوری و عملی و استفاده از نرم افزارهای آموزشی بازدهی زیادی داشته ولی به دانش ما مجموعه مدونی در مورد آموزش رادیولوژی به صورت الکترونیکی در دسترس نیست. به منظور ارتقاء آموزش تصویربرداری تشخیصی و درمانی، امکان بررسی تمامی بایستی‌ها و دانستنی‌ها و تسهیل در رجوع به کتب مرجع و تصاویر آموزشی با کیفیت مناسب این مطالعه طراحی شد.

**روش کار:** نرم افزارهای طراحی شده در قالب ۲ سی دی دارای قابلیت اتوران و اجرای در محیط ویندوز و با عملکرد خود آموز می‌باشد. طرح درسها، کوریکولوم آموزشی، point power رادیولوژی، کتب الکترونیک مرجع و مقالات معتبر و منابع به همراه نحوه استفاده از نرم افزار، آلبوم رادیولوژیک تشخیصی‌های پزشکی و توضیحات مربوطه به همراه نمونه‌هایی از کیس‌های مطرح شده در کلاس درس و همچنین مواردی که به علت محدودیت زمانی امکان مطرح شدن در کلاس را نداشته اند به صورت طبقه بندی شده و همراه با توضیحات لازم برای هر عکس ارائه شده است. دانشجویان پزشکی در ۲ بیمارستان مجزا با استفاده از مجموعه طراحی شده و یا به روش معمول آموزش دیدند. در پایان نیمسال ارزیابی مهارتی از هر دو گروه بعمل آمد.

**نتایج:** توانایی‌های تشخیصی دانشجویانی که با نرم افزار طراحی شده آموزش دیدند به طور قابل توجهی بالاتر بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه نرم افزار آموزشی طراحی شده به صورت مولتی مدیا است آموزش به دانشجویان پزشکی و حتی متخصصین مرتبط به صورت elearning امکان پذیر بوده و می‌تواند نیازهای آموزشی دانشجویان را مرتفع سازد. استفاده از روش های کمک آموزشی جدید انگیزه دانشجویان را برای مطالعه و فراگیری مطالب بیشتر می‌نماید.

**واژه‌های کلیدی:** elearning، رادیولوژی، پزشکی  
A-10-924-1

### امکان سنجی استقرار یادگیری الکترونیکی در آموزش دانشجویان (E)

قاسم عابدی، فریده رستمی

مرکز تحقیقات علوم بهداشتی دانشکده بهداشت مازندران  
hsrscsar@gmail.com

**مقدمه:** ضرورت برخورداری از توانایی لازم در رقابت در دنیای آینده سازمان های آموزشی از یک طرف و گذر از قرن بیستم و ظهور تکنولوژی اطلاعات و ره آوردهای آن از جمله مرز گسترتری سازمان ها از طرف دیگر، منجر به توسعه و گسترش واژه های مجازی مانند سازمان مجازی، آموزش از راه دور و غیره شده است که نگرش جدید بر نقش آموزش در بهبود کیفیت و توسعه سازمان ها محسوب می‌شود. چنین روندی دست اندرکاران را ملزم به اعمال روش های علمی و عملی در طراحی، اجرا و ارزشیابی پروژه یادگیری الکترونیکی می‌نماید. پژوهش حاضر با هدف امکان سنجی استقرار یادگیری الکترونیکی در آموزش دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شده است.

**روش کار:** تعداد نمونه با استفاده از جدول مورگان ۴۱۲ نفر و نمونه گیری به روش طبقه ای تصادفی انجام شد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه استاندارد و برای تحلیل داده ها از روش آمار توصیفی و آمار استنباطی تحلیلی واریانس یکطرفه، Test-T و Anova استفاده شد.

**نتایج:** با توجه به نتایج، میزان آمادگی دانشجویان ۴۶ درصد و همچنین از نظر آمادگی دانشجویان جهت شرکت در یادگیری الکترونیکی در بین دانشکده های مختلف تفاوت معنی داری وجود دارد.

**نتیجه گیری:** استقرار و موفقیت هر برنامه ای از زمانی مطلوب و بهینه است که ضمن درک واقعیت های موجود، شرایط و پیش نیازهای لازم، پیش بینی و تامین گردند.

**واژه‌های کلیدی:** امکان سنجی، یادگیری الکترونیک، آموزش، دانشجویان  
A-10-951-2

### تأثیر استفاده از طراحی همزمان استاد و دانشجو در یادگیری عملی و دستیابی به اهداف درس آناتومی از دیدگاه دانشجویان پزشکی (E)

علی نورافشان، میترا امینی، جواد کجوری، محمدرضا دهقانی

مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پزشکی شیراز  
noora@sums.ac.ir

**مقدمه:** در سال های اخیر ارزش یادگیری عمقی و تعامل بین دانشجو و استاد در آموزش پزشکی در درس آناتومی مورد تأکید قرار گرفته است. به نظر می‌رسد استفاده از روش های آموزشی که بتواند یادگیری عمقی را بهبود بخشد لازم و ضروری است. در این مطالعه از روش طراحی همزمان توسط استاد و دانشجو در تدریس درس آناتومی استفاده شد. هدف از این پژوهش تعیین تاثیر استفاده از طراحی همزمان استاد و دانشجو در یادگیری عملی و دستیابی به اهداف درس آناتومی از دیدگاه دانشجویان پزشکی می‌باشد.

**روش کار:** استاد درس آناتومی جهت تدریس نوروآناتومی از روش طراحی همزمان با دانشجو در آموزش استفاده نمود و سپس از دانشجویان خواسته شد که تجربیات یادگیری خود در این روش را در پورتفولیوی آموزشی خود ثبت کنند. همچنین توسط یک پرسشنامه که روایی آن با نظر صاحب نظران مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن نیز پس از یک مطالعه اولیه تأیید شد. نظر



واژه‌های کلیدی: آمادگی الکترونیکی، دانشکده، اعضا، هیئت علمی  
A-10-961-2

### بررسی رابطه فرسودگی شغلی با سلامت روان اساتید دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ (E)

محمدحسین رشنوادی، ایرج پاکزاد، مریم صفرپور، محمود غلامی، ندا عزیزنیا،  
محمد خیری، عارف خسروی نسب، عظیم بازیار

دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
Mohammad\_68731@yahoo.com

**مقدمه:** فرسودگی شغلی یکی از عوامل پیامدهای اجتناب ناپذیر استرس شغلی و کاهش کارایی و از دست رفتن نیروی انسانی است. هدف: بررسی رابطه فرسودگی شغلی با سلامت روان اساتید دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ بود.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی تحلیلی بین ۲۳ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی ایلام انجام شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه استاندارد فرسودگی شغلی عمومی GHQ-۲۰ است که در آن هرچه میزان مسخ شخصیت و هیجان بالاتر و کفایت شغلی پایین‌تر باشد. فرد دارای فرسودگی شغلی بیشتری است. داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ۱۶ و آزمون ANOVA و T-TEST و رگرسیون مورد آتالیز قرار گرفتند.

**نتایج:** بین اساتید مرد و زن به ترتیب ۶۸/۳۵ و ۶۶/۶۶٪ دارای کفایت شغلی و نمره بالاتر از ۳۱ و ۳۸/۱۱ و ۲۹/۸٪ دارای خستگی هیجانی و نمره بالاتر از ۲۷ و ۸۸/۱۴٪ دارای مسخ شخصیت و نمره بالاتر از ۱۳ داشتند در ارتباط با سلامت روان ۲۱/۳٪ از اساتید مرد و ۲۲/۲٪ از اساتید زن دارای سلامت روان بودند. بین فرسودگی شغلی با سلامت روان با ضریب هفتگی  $R=1/0$  ارتباط معنی داری وجود نداشت. همچنین بین فرسودگی شغلی با مقطع تحصیلی و سابقه تحصیلی ارتباط یافت نشد.

**نتیجه گیری:** در فرسودگی شغلی در ابعاد خستگی هیجانی و مسخ شخصیت اکثریت افراد مورد مطالعه سطح پایین و در بعد کفایت شغلی اکثریت افراد سطح بالاتری قرار داشتند. هر چند که میزان فرسودگی شغلی اساتید کم بود اما به دلیل حساس بودن فرسودگی شغلی نیازمند توجه بیشتری در این امر است.

واژه‌های کلیدی: فرسودگی شغلی، سلامت روان، اساتید  
A-10-966-2

### تعیین شاخص های تدریس اثربخش از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی: ۱۳۸۹ (E)

احمد صادقی، سید حمید نبوی، سیدحمید حسینی، جواد رضازاده، امینه  
کاوایی

دانشگاه علوم پزشکی بجنورد، معاونت آموزشی، واحد EDC  
ahmadsadeghi1363@gmail.com

دانشجویان در خصوص موفقیت این روش در یادگیری آنان و رضایت آنان از این روش مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج پورتفولیوی دانشجویان و پرسشنامه نشان داد که بیش از ۸۰٪ دانشجویان این روش را در یادگیری آناتومی مفید قلمداد کرده بودند. این دانشجویان همچنین اعلام کرده بودند که زمان کمتری برای یادگیری درس آناتومی در این روش لازم است. در خصوص یادآوری مطالب نیز ۸۲/۳٪ از دانشجویان معتقد بودند که این روش به یادآوری مطالب آناتومی پس از کلاس کمکی کند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت درس آناتومی و ماهیت خاص آن به عنوان یکی از دروس مهم دوره علوم پایه پزشکی استفاده از روش هایی نظیر روش طراحی توأم توسط استاد و دانشجو و در آموزش درس پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: طراحی، یادگیری، یادگیری عملی و آناتومی  
A-10-276-12

### ارزیابی میزان آمادگی الکترونیکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

فریبا سالک رنجبرزاده، ناصر صفایی، سوسن حسن زاده سلماسی، علی  
احمدیان، غلامرضا مطمئن دادگر، رباب فتحي

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی تبریز  
ranjbarzadehs@yahoo.com

**مقدمه:** منظور از ارزیابی آمادگی الکترونیکی توانای پذیرش، استفاده و به کارگیری فناوری اطلاعات و کاربردهای مرتبط با آن می‌باشد. ارزیابی آمادگی الکترونیکی باعث خواهد شد تا با بررسی نقاط ضعف و قوت، راهکارهای افزایش آمادگی الکترونیکی که ضامن تحقق برنامه های توسعه دانش است، تدوین شود. هدف این مطالعه بررسی ارزیابی میزان آمادگی الکترونیکی دانشکده پزشکی تبریز می‌باشد.

**روش کار:** این بررسی یک مطالعه تحلیلی است که با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته دانشکده پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ را ارزیابی می‌کند. پابایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کورنباخ ۰/۸۵ به دست آمد. برای انجام این بررسی مدیران و کارشناسان IT دانشکده و ۵۰ نفر دانشجو و ۲۰ نفر از اساتید دانشکده به طور تصادفی وارد مطالعه شدند. اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آزمونهای آماری ANOVA و فریدمن تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** به طور کلی اعضا، هیئت علمی، دانشجویان، مدیران و کارشناسان IT میزان آمادگی الکترونیکی را با میانگین  $58/76 \pm 0/12$  در حد خوب به بالا ارزیابی کردند. البته دانشجویان امکانات سخت افزاری، اساتید تهمیدات امنیتی، مدیران و کارشناسان فناوری اطلاعات حیطة های، فرآیندها و سیستم ها، مدیریت را با میانگین کمتر از ۵۰ در حد متوسط به پایین ارزیابی نمودند.

**نتیجه گیری:** نتایج این بررسی نشان داد که به طور کلی میزان آمادگی الکترونیکی دانشکده پزشکی تبریز در حد خوب قرار داد و بستر مناسب برای ورود به عرصه فن آوری اطلاعات در این دانشکده فراهم شده است و دقت نظر مسئولان به منظور حمایت از فعالیتهای بخش رایانه این دانشکده موجب بهتر شده وضعیت خواهد شد.





نابپوسته در ترم ها و در رشته های مختلف دانشکده شرق گیلان بوده اند که به روش سرشماری وارد پژوهش شدند. ابزار پژوهش پرسش نامه ای دو قسمتی بود. قسمت اول پرسشنامه شامل ۱۴ سوال در خصوص اطلاعات دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش و قسمت دوم آن به ۳۴ سوال در مورد وضعیت عوامل استرس زا در واحدهای مورد پژوهش اختصاص داشت داده های جمع آوری شده پس از ورود به برنامه آماری SPSS ۱۶ با استفاده از آمارهای توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** از ۴۱۲ نفر نمونه واجد شرایط ۳۲۶ نفر (حدود ۷۹٪) به پرسشنامه پاسخ دادند. نتایج بیانگر آن است که اکثریت دانشجویان اعتقاد داشتند. سنگینی و زیادی حجم دروسعامل استرس زا بوده در مقابل اکثریت واحدهای مورد پژوهش کاربردی نبودن رشته تحصیلی را به عنوان عامل استرس زا تجربه نکرده اند. در بررسی امتیازات مشخص می‌گردد که از دیدگاه نیمی از دانشجویان عوامل فوق در رده عوامل استرس زای ضعیف قرار می‌گیرند. در مقابل از دیدگاه حدود یک چهارم از دانشجویان عوامل فوق دارای استرس کم بوده اند. در بررسی تحلیلی نتایج مشخص گردید بین دیدگاه دانشجویان در مورد عوامل استرس زا و ترم تحصیلی آنان رابطه معنی دار آماری وجود داشته اما بین نوع دوره (پیوسته و نابپوسته) و دیدگاه دانشجویان رابطه معنی داری یافت نشد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد علی رغم تفاوت های موجود ارتباط معنی دار آماری بین دیدگاه دانشجویان و رشته تحصیلی، جنسیت و وضعیت تاهل وجود ندارد.

**نتیجه گیری:** نتایج به دست آمده نشان می‌دهد توجه به مبحث استرس بویژه در مسائل آموزشی که می‌تواند منبع مهم و در عین حال قابل کنترلی در مقوله پیشرفت تحصیلی باشد؛ باید در اولویت برنامه ریزیهای آموزشی دانشکده ها قرار داده شود.

**واژه‌های کلیدی:** استرس، آموزش، دانشجو، پرستاری، مامایی، پیراپزشکی

A-10-765-1

### عوامل موثر در تحقق عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان

#### دانشکده بهداشت شهرکرد (E)

رضا شیرانی، مریم زاهدی، معصومه معزی

شهرکرد، رحمتیه، دانشکده بهداشت

shirani.reza@yahoo.com

**مقدمه:** در هر سرمایه گذاری آموزشی مسائلی مربوط به کارایی و عدالت مطرح است. عدالت آموزشی به بهره گیری همه استعدادها کشور از امکانات متناسب با نیازهایشان مربوط می‌شود تا تسهیلات آموزشی قابل دسترسعمومی باشد؛ نتایج سایر مطالعات نشان می‌دهدکه در کشورهای در حال توسعه نابرابری دسترسی و توزیع تسهیلات آموزشی شدید است، لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین عوامل موثر بر تحقق عدالت آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشکده بهداشت انجام گردید

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی اجرا شد که ۹۵ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت شهرکرد انتخاب شدند که ۲۴ نفر (۲۵٫۳٪) مرد و ۷۱ نفر (۷۴٫۷٪) زن بودند؛ بر اساس رشته و مقطع تحصیلی ۱۸٫۹٪ مقطع کاردانی، ۷۵٫۸٪ مقطع کارشناسی، ۵٫۳٪ مقطع کارشناسی ارشد،

**مقدمه:** تدریس اثربخش، مجموعه رفتارهای معلم است که باعث دستیابی به اهداف آموزشی و یادگیری بهتر فراگیر می‌شود. یک از مشکلات اساسی آموزش در دانشگاه ها نداشتن شاخص های تدریس اثربخش است و یکی از مهمترین روش های تعیین این شاخص ها نظرخواهی از دانشجویان است.

**روش کار:** پژوهش حاضر از نوع توصیفی مقطعی است که در زمستان ۸۹ انجام گرفت. جامعه پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بجنورد و نمونه پژوهش ۱۸۰ نفر از این جامعه بود که به صورت تصادفی انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری داده پرسشنامه بود که شاخص های تدریس اثربخش را در ۴ حیطه (دانش پژوهی، روش تدریس، ایجاد ارتباط، شخصیت فردی) مورد بررسی قرار داد. داده ها در نرم افزار SPSS و توسط آزمون مجذور کای مورد تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد که از دید دانشجویان شخصیت فردی، روش تدریس، قدرت ارتباط و دانش پژوهی به ترتیب مهم ترین جنبه های تدریس اثربخش را به خود اختصاص داده اند. در جنبه دانش پژوهی، ویژگی علم و دانش و ارائه مطالب نو، در جنبه روش تدریس، ویژگی های انتقال شفاف و واضح مطالب و نیز آماده سازی کلاس برای تفکر و بحث، در جنبه ارتباط، مشارکت دانشجو در مباحث، ارتباط دوستانه با دانشجو و عدالت در ارزشیابی و در جنبه شخصیت فردی، بیان ساده و شیوا و علاقه مندی به تدریس بالاترین امتیاز را کسب کردند.

**نتیجه گیری:** اثربخش بودن یک تدریس منحصر به شخص معلم نیست، بلکه تابعی است از تعامل بین معلم، شاگرد و محیط یادگیری ونمودی از مسئولیت های به بار نشسته است؛ لذا پیشنهاد می‌گردد گزینش مدرسین دانشگاه بر اساس داشتن ویژگیهای لازم برای تدریس اثربخش صورت گیرد، ضمن آنکه برگزاری کارگاههای روش تدریس برای اساتید نیز می‌تواندگامی موثر در جهت تدریس هرچه بهتر مدرس باشد.

**واژه‌های کلیدی:** شاخص های تدریس، تدریس اثربخش، دانشجویان علوم پزشکی

A-10-225-3

### بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص عوامل استرس زای

#### محیط آموزشی (E)

فرشته محمدی، اعظم امیدوار نیاول، مصطفی رجیلی، رسول تبری

دانشکده پیراپزشکی -پرستاری مامایی شرق گیلان

mohammadi\_fereshteh@yahoo.com

**مقدمه:** استرس عاملی تاثیرگذار بر بسیاری از جنبه های زندگی افراد به ویژه جوانان و دانشجویان است. مجموعه مستندات علمی موجود بر این موضوع که استرس بویژه در درجات زیاد و کنترل نشده می‌تواند عملکردهای آموزشی و یادگیری فرد را تحت تاثیر قرار دهد؛ متفق القول هستند. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف تعیین عوامل استرس زای تحصیلی و غیرتحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی -پیراپزشکی شرق گیلان در سال ۱۳۸۹ به مرحله اجرا

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه ی مشاهده ای از نوع توصیفی- تحلیلی بوده و نمونه های مورد پژوهش شامل کلیه دانشجویان کارشناسی پیوسته و



آموزشی و بالطبع مجموعه ای از سوالات و بحث ها در این حوزه می‌شود. با توجه به اهمیت پایش وضعیت عدالت آموزشی در جامعه شاخص های متعددی در این زمینه تعریف شده است یکی از شاخص ها مقایسه وضعیت اجتماعی، اقتصادی، جنسیتی و نژادی-قومی دانشجویان قوی و ضعیف است. طبعاً در شرایط تحقق عدالت اجتماعی عواملی غیر از توانایی و استعداد نباید بر سطح علمی دانشجویان (نتایج واقعی آموزش) موثر باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع پایشی (survey) است. جامعه مورد نظر دانشجویان پزشکی ورودی ۸۶ تا ۸۸ بوده اند. بر اساس معدل کل دانشجویان اسامی آن ها مرتب شد و ۱۰٪ برتر و پانین تر انتخاب گردیدند. سپس بر اساس فرم های تکمیل شده ی دانشجویان در حین ثبت نام، اطلاعات مورد نیاز از پرونده ایشان جمع آوری گردید و در صورت کاستی از دانشجویان پرسیده شده است. موارد مورد بررسی شامل جنسیت، سهمیه ورودی، شغل پدر و مادر، سطح تحصیلات پدر و مادر و در آمد ایشان بود.

**نتایج:** بر اساس نتایج به دست آمده تعداد دانشجویان در گروه ۱۰٪ بالا ۵۱ نفر و ۱۰٪ پانین ۵۰ نفر بود. در گروه بالا ۶۸/۶٪ دختر و ۳۱/۴٪ پسر و در گروه پانین ۳۴٪ دختر و ۶۶٪ پسر هستند. که تعداد دخترها در گروه بالا بیشتر و تعداد پسر ها در گروه پانین بیشتر بود. بر اساس سهمیه ورودی نتایج بررسی گردید که در گروه بالا از سهمیه مناطق بودند به تفکیک ۴۹٪ منطقه یک، ۳۹/۲٪ منطقه دو، ۱۱/۸٪ منطقه سه بود. در گروه پانین ۲۶٪ منطقه یک، ۱۶٪ منطقه دو، ۸٪ منطقه سه، ۲۴٪ ایثارگر، ۱۸٪ دانشجویان خارجی و ۸٪ بورسیه بود. نتایج بررسی محل زندگی دانشجویان نشان می‌دهد ۵۸٪ از افراد گروه بالا و ۷۰٪ از افراد گروه پایین در خوابگاه دانشجویی زندگی می‌نمایند. اگر چه میزان استفاده کنندگان از خوابگاه دانشجویی در گروه پایین بیشتر است اما این تفاوت معنی دار نمی‌باشد (۲/۰ = p) میزان تحصیلات پدر و مادر نیز در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفته است. مقایسه این ۲ عامل در گروه بالا و پایین تفاوت معنا داری نداشته است. نتایج این بررسی در خصوص مقایسه شغل پدر و شغل مادر در گروه بالا و پایین نیز تفاوت معناداری را نشان نمی‌دهد.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج پژوهش بنظر میرسد با توجه به آن که تفاوت معنی داری بین سهمیه های ورودی در دانشجویان ۱۰٪ بالا و پایین وجود ندارد وضعیت عدالت آموزشی مناسب می‌باشد. این گزاره در مورد مقایسه بین شغل والدین در ۱۰٪ بالا و پایین نیز دیده می‌شود که تفاوت آماری وجود ندارد. در بررسی نتایج بنظر می‌رسد که دانشجویانی که با سهمیه ایثارگران در دانشگاه وارد شده اند در ۱۰٪ بالا نداریم. بر اساس تعاریف، عدالت آموزشی را برخی به عنوان فرصت های مناسب می‌دانند که بر اساس این تعریف عدالت آموزشی با توجه به فرصت ورود به دانشگاه محقق شده است اما برخی آن را به معنای تساوی نهایی در نتایج یادگیری می‌دانند که در این صورت بایستی در طول دوره آموزش نیز راهبرد های حمایتی را ادامه دهیم تا تساوی نسبی در این مورد نیز داشته باشیم. با توجه به آن که میزان درآمد و ثبات شغلی والدین در این پژوهش بررسی نشد پیشنهاد می‌شود در پروژه های آتی این مورد نیز بررسی گردد.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت آموزشی، مشخصات دموگرافیک

A-10-268-2

۲۵ نفر (۲۶٫۳٪) رشته بهداشت عمومی و ۷۰ نفر (۷۳٫۷٪) در رشته بهداشت محیط مشغول به تحصیل بودند. دامنه سنی جمعیت تحت مطالعه ۱۸-۳۱ سال با میانگین ۲۶٫۶، ۲۱٫۹۴ بود. ۸۷٫۴٪ مجرد و ۱۲٫۶٪ متأهل بودند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه خود ساخته با روایی محتوایی تایید شده توسط کارشناسان بود که به صورت تصادفی ساده بین دانشجویان توزیع گردید. پرسشنامه مذکور شامل ۲۰ عامل بود و اطلاعات حاصل توسط نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** طبق نتایج این مطالعه عواملی که بیش از ۸۰٪ دانشجویان مورد مطالعه در حد زیاد و خیلی زیاد در تحقق عدالت آموزشی تأثیرگذار می‌باشند به ترتیب شامل این موارد است: ارتقا، کیفیت آموزش، به روز نمودن دانش اساتید، ارائه وام تحصیلی و بورس تحصیلی به افراد واجد شرایط، ارزشیابی دقیق اساتید توسط مدیران و مسولان آموزشی، توجه به مهارت ها، توزیع فضا و امکانات آموزشی متناسب با پراکنش جمعیت، وجود استراتژی آموزشی. ارزشیابی دقیق اساتید توسط دانشجویان و دانشجو توسط استاد، رعایت اصل شایسته سالاری، دادن استقال و اختیار عمل به دانشگاه ها، متناسب بودن برنامه های درسی با اهداف اعتقادی و اخلاقی، و ارزشیابی دقیق مدیران و مسولان آموزشی و اجرای تمامی موازین قانونی برای دانشجویان و اساتید به صورت یکسان، توجه به کمیت آموزش با افزایش رشته های جدید در دانشگاه ها و تغییر در کنکور سراسری نیز عواملی بودند که بین ۸۰-۶۰٪ دانشجویان به تأثیر آن در حد زیاد و خیلی زیاد معتقد بودند. اکثریت دانشجویان عوامل خصوصی سازی دانشگاه ها و تکیه بر دروس نظری را تأثیرگذار ندانسته و از نظر آنان عامل افزایش پذیرش دانشجو نیز از تأثیرگذاری کمتری برخوردار بود.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان می‌دهد از دیدگاه دانشجویان عواملی که در افزایش کیفیت آموزش در دانشگاه ها تأثیر بیشتری دارند در تحقق عدالت آموزشی تأثیرگذارترند که این نشانگر نیاز به توجه بیشتر در زمینه افزایش کیفیت آموزش در حیطه های مختلف می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت آموزشی، دانشجو، بهداشت

A-10-937-1

## بررسی وضعیت شاخص عدالت آموزشی در بین دانشجویان

### پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

مجویبه صابر، هاجر شیعیه، فاطمهی ر

شیراز، دانشکده پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی،

saber\_mahboobeh@yahoo.com

**مقدمه:** عدالت آموزشی به معنای داشتن انتخاب ها و گزینه ها در زندگی بر اساس استعداد و توانایی های فردی و نه بر اساس جایگاه اجتماعی، اقتصادی است. برای عدالت تعاریف متعددی بیان شده است، عدالت آموزشی تنها سوال درباره ی فرصتهای فراهم شده در سیستم های آموزشی نیست بلکه درباره نتایج واقعی آموزش یعنی فارغ التحصیلانی که متعلق به گروه های مختلف هستند نیز صحبت می‌کند. اگر مردم و دانشجویان مشابه بودند طبعاً ایجاد فرصت مساوی و توزیع یکسان منابع آموزشی به معنای عدالت بود. اما تفاوت های موجود میان مردم از ابعاد مختلف، سبب تفاوت در نیاز های



### بررسی ارتباط نمرات دروس فیزیولوژی، فارماکولوژی و دارو درمانی بیماری های دانشجویان داروسازی (E)

سیمین مشایخی، محمد رضا قنندفروش ستاری، معصومه صادقی

دانشکده داروسازی تبریز  
mashayekhis@yahoo.co.uk

**مقدمه:** در طراحی کورولوم آموزشی رشته های مختلف، برای دروس مختلف پیشنیاز یا هم نیاز هایی در نظر گرفته می شود که دانشجویان باید پیش از انتخاب درسی، پیش نیاز های آن درس را گذرانده یا آن را با هم نیاز هایش انتخاب کنند. در رابطه با دروس پیش نیاز دارودرمانی، فارماکولوژی نظری و پیش نیاز فارماکولوژی نظری، فیزیولوژی نظری است. هدف از مطالعه حاضر بررسی ارتباط نمرات این دروس با دروس دارو درمانی بیماری ها است.

**روش کار:** نمرات فیزیولوژی ۲۰۱، فارماکولوژی ۲۰۱ و دارودرمانی ۲۰۱ و ۳، چهل وهشت دانشجوی داروسازی ترم آخر که کلیه این دروس را گذرانده بودند از آموزش دانشکده گرفته شد و توسط برنامه SPSS آتالیز شد.

**نتایج:** میانگین و انحراف معیار نمرات دانشجویان در دروس فوق به ترتیب (۲،۲۵ ± ۱۲،۸۴)، (۲،۱۳ ± ۱۳،۴۸)، (۲،۱۱ ± ۱۱،۸۹)، (۲،۲۷ ± ۱۳،۳۴)، (۲،۱۳ ± ۱۵،۵۹)، (۲،۳۷ ± ۱۶،۰۳) و (۲،۲۲ ± ۱۳،۸۰) بود. ارتباط معنی دار ضعیفی بین میانگین نمرات دارودرمانی بیماری ها و میانگین نمرات فیزیولوژی وجود داشت.

**واژه های کلیدی:** فیزیولوژی، فارماکولوژی، دارودرمانی بیماری ها، داروسازی  
A-10-26-4

### مروری بر روش های ارزشیابی تفکر انتقادی در آموزش علوم پزشکی (E)

مریم شهابی

اصفهان

**مقدمه:** متخصصان بزرگ تعلیم و تربیت با تاکید بر اهمیت تفکر، پرورش آن را یکی از هدف های اصلی تعلیم و تربیت می دانند. اگر چه روش های متنوع و زیادی برای آموزش تفکر انتقادی در علوم پزشکی کشف شده است اما از آن جا که یکی از نتیجه های آموزش در علوم پزشکی توانایی تفکر انتقادی است باید بتوانیم تعیین کنیم که آیا دانشجویان به سطح قابل قبول مهارت های تفکر انتقادی رسیده اند یا خیر؟ در این جاست که لزوم ارزشیابی تفکر انتقادی احساس می شود. این مطالعه مروری، با هدف شناسایی روش های ارزشیابی تفکر انتقادی در آموزش علوم پزشکی انجام گردید.

**روش کار:** این مقاله با رجوع به مقالات و کتب موجود در زمینه ی آموزش تفکر انتقادی و ارزشیابی آن، جهت شناسایی روش های ارزشیابی تفکر انتقادی در آموزش علوم پزشکی انجام گردید.

**نتایج:** بر اساس بررسی های انجام گرفته در منابع موجود ارزشیابی تفکر انتقادی در آموزش علوم پزشکی با روش های زیر انجام می گردد. ۱. روش

استفاده از سناریو های بالینی ۲. روش استفاده از تمرین های زمینه ای ۳. روش پورت فولیو یا کار پوشه ۴. روش پرسش سوالات مربوط به مراقبت از بیمار ۵. آزمون های تفکر انتقادی که شامل: الف. آزمون مهارت های شناختی تفکر انتقادی کالیفرنیا، ب. آزمون تفکر انتقادی واتسون و گلیرز، ج. فهرست گرایش های تفکر انتقادی کالیفرنیا، د. پرسشنامه تفکر انتقادی کرنل ه. آزمون ورودی دانشگاه های آکسفورد و کمبریج ۶. آزمون های تشریحی گسترده پاسخ که سطوح بالای شناختی را می سنجد. ۷. CEX - mini ۸. CSR طریقه ی کاربرد هر روش و دلایل آن در اصل مقاله به تفصیل بیان شده است.

**نتیجه گیری:** توجه به آموزش تفکر انتقادی در عرصه آموزش علوم پزشکی رو به گسترش است. به دنبال آن برای تعیین این که آیا دانشجویان به نتایج این آموزش ها دست یافته اند نیاز به ارزشیابی بیشتر از پیش احساس می شود. آگاهی از روش های ارزشیابی تفکر انتقادی به منظور کاربرد مناسب از ابزار های موجود در آموزش علوم پزشکی مفید به نظر می رسد.

**واژه های کلیدی:** روش های ارزشیابی، تفکر انتقادی، آموزش علوم پزشکی  
A-10-171-4

### ارتقاء سطح آموزش نظری و عملی دانشجویان پزشکی در دوره کارآموزی بیماری های عفونی با مواجهه آنان با بیماران رفتاری (E)

نادر زرین فر، محمد ارجمندزادگان، حسین سرمدیان، محمد رفیعی، علی اصغر فرازی، معصومه صوفیان، فرشیده دیدگر، مهران نظمی، نگین مشتاقی

دانشگاه علوم پزشکی اراک  
mmatinam81@yahoo.com

آموزش بیماری های عفونی برای دانشجویان پزشکی در مقطع کارآموزی به دو صورت تئوری و عملی در بخش عفونی صورت گرفته و عملاً مواجهه دانشجویان با بیماران رفتاری متداول می باشد. در این تحقیق ضمن حضور و مواجهه دانشجویان با بیماران کلینیک رفتاری، نقش آموزش در عرصه برنگرش دانشجویان نسبت به بیماران پزشکی نسبت به بیماری های AIDS/HIV و هیپاتیت ویرال ارزیابی گردید. سی و پنج نفر دانشجویان مورد پرسش سوالات نگرشی و عملکردی پیش و پس از انجام مداخله قرار گرفتند. طی این سوالات که عمدتاً بر پایه نگرش و عملکرد دانشجویان پزشکی طراحی شده مواردی چون هراس کلی از این بیماران، رعایت استاندارد های همه جانبه، نگرش کلی دانشجویان پزشکی نسبت به بیماران AIDS/HIV و هیپاتیت، عملکرد پزشکی در تصمیم گیری بالینی به این بیماران، نقش آموزش در عرصه پیش و پس از انجام آموزش (مداخله) صورت گرفته مورد ارزیابی و آتالیز آماری قرار گرفته است. آتالیز آماری با روش Nemar Mc و با نرم افزار SPSS قرار گرفت. بر اساس نتایج به دست آمده، تغییر نگرش دانشجویان قبل و بعد از انجام این مداخله کارگاهی اثبات گردید. در این رابطه، ضمن رفع هراس کلی از بیماران ایدز و هیپاتیت ویرال و ایجاد دید جامعه نگر، نقش مثبت آموزش در عرصه به صورت پیش و پس از انجام (مداخله) آموزش به صورت معنی داری اثبات گردید. در خصوص رعایت استانداردهای همه جانبه قبل و پس از مداخله تغییر معنی داری اثبات نشد. حضور دانشجویان در کلینیک بیماری های



معصومه معصومی، عباس عبادی، فروغ سرهنگی، افسانه رئیس فر، راحله جوانبختیان، راضیه حسینی

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، دانشکده پرستاری  
masoumy@yahoo.com

رفتاری و اخذ شرح حال و انجام معاینه بالینی، برخورد بالینی باین بیماران و مشاهده خدمات مشاوره پزشکی نقش موثری در ارتقاء سطح آموزش دارد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، بیماران رفتاری، ایدز و هیپاتیت ویرال، دانشجویان پزشکی  
A-10-570-1

### ارزیابی موفقیت فرآیند اجرای نظام استاد راهنما از دیدگاه دانشجویان پزشکی (E)

پریناز محنتی

parinazmehnaty@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان پزشکی با توجه به حجم بالای واحدهای درسی و طولانی بودن مدت تحصیل تا فارغ التحصیلی از احتمال آسیب پذیری بالایی برخوردارند. اساتید راهنما به عنوان افرادی آگاه به امور آموزش و اجتماع جهت راهنمایی دانشجویان انتخاب شدند. از سال ۸۸ اجرایی نمودن روش نوین در نظام استاد راهنما در دانشکده پزشکی تبریز پذیرفته و اجرا گردید بعد از سه ترم تحصیلی تصمیم گرفتیم تا میزان موفقیت این روش نوین را با انجام نظرخواهی از دانشجویان بررسی نماییم.

**روش کار:** در این بررسی شش عامل به عنوان عوامل موثر در نظام استاد راهنما انتخاب و توسط پرسشنامه محقق ساخته از دانشجویان ورودی ۸۸ نظرخواهی گردید.

**نتایج:** از شصت دانشجوی شرکت کرده در نظرخواهی، حدود ۴۰ درصد از دانشجویان روز و ساعت مشخصی برای ملاقات هفتگی با استاد راهنما با توجه به برنامه هفتگی دانشجو در برنامه هفتگی خود داشتند. ۴۱٫۷٪ درصد از دانشجویان موفق به دیدار با استاد راهنما در ساعت تعیین شده گردیدند. حدود ۲۰ درصد دانشجویان اظهار داشتند کارنامه تحصیلی آن‌ها توسط اساتید راهنما بررسی و مشاوره تحصیلی دریافت نمودند. برداشت دانشجو از استاد راهنمای خود به عنوان فردی آگاه به مسائل آموزشی و اجتماعی ۵۸٫۳٪ مثبت بوده است. برای ارتباط با استاد راهنما ۸۳٫۳٪ دانشجویان ملاقات حضوری و ۱۲٫۵٪ سایر راهها (Email-SMS) (را ترجیح می‌دهند. ۵۵٫۶٪ دانشجویان آگاهی لازم از کل دوره علوم پایه و واحد های هر ترم را از استاد راهنما دریافت نمودند.

**نتیجه گیری:** اجرای روش نوین نظام استاد راهنما در ایجاد ارتباط منظم و موثر بین استاد راهنما و دانشجو موفق بوده است ولی برای ارزیابی تحصیلی دانشجو (پیشرفت-افت تحصیلی) نیاز به همکاری بیشتر بین اساتید راهنما و دانشجو است.

**واژه‌های کلیدی:** فرآیند استاد راهنما، دیدگاه دانشجویان  
A-10-766-1

### تاثیر روش نقشه مفهومی بر سطوح یادگیری شناختی دانشجویان پرستاری (E)

**مقدمه:** از آنجای که هدف نهایی از پرستاری حرفه ای، ارائه مراقبت‌های بالاترین کیفیت به بیماران در تمام حیطه ها (زیستی، روانی، اجتماعی) می‌باشد. بنابراین مدرسان پرستاری باید روش های تدریسی را به کار ببرند که از یادگیری سطحی دانشجویان جلوگیری کرده و باعث ارتقای یادگیری معنی دار و سطح بالا در آن ها شود. این مطالعه با هدف مقایسه دو روش آموزشی مبتنی بر سخنرانی و نقشه مفهومی بر سطوح یادگیری شناختی دانشجویان پرستاری در درس پرستاری بیماری های قلب و عروق انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه نیمه تجربی با طرح دو گروهی و با روش پیش آزمون- پس آزمون، ۶۶ دانشجوی ترم ۵ پرستاری با روش سرشماری و به روش تصادفی ساده به دو گروه شاهد و مورد تقسیم شدند. پس از اجرای پیش آزمون، دانشجویان گروههای شاهد و مورد به مدت ۸ جلسه و در طول ۲ ماه به ترتیب تحت آموزش با روش سخنرانی و نقشه مفهومی قرار گرفتند. سپس پس آزمون اجرا شد و ۴ هفته بعد از اجرای پس آزمون یادداری گرفته شد. برای جمع آوری داده ها از یک آزمون پیشرفت تحصیلی محقق ساخته متشکل از دو قسمت استفاده گردید که سطوح دانش و یادگیری معنادار (درک و کاربرد) دانشجویان را در زمینه درس قلب و عروق مورد ارزشیابی قرار داد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون آنالیز واریانس با اندازه گیری مکرر و نرم افزار SPSS استفاده شد

**نتایج:** روند تغییر میانگین نمرات کل (سطح دانش و یادگیری معنادار) در هر دو روش از نظر آماری معنادار بوده است.

**واژه‌های کلیدی:** نقشه مفهومی، یادگیری معنی دار، روش های آموزشی  
A-10-777-1

### تجزیه و تحلیل آزمون دروس دانشجویان کارشناسی بهداشت با استفاده از برنامه نرم افزاری آنالیز سوالات چند گزینه ای بر اساس نظریه تستی کلاسیک (CTT) (E)

محمد مهدی امین، شهرام شایان، حسن هاشمی، پریناز پورمصفا، افشین ابراهیمی

اصفهان، خیابان هزار جریب، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مرکز تحقیقات محیط زیست  
amin@hlth.mui.ac.ir

**مقدمه:** هدف از انجام این مطالعه، استفاده از نرم افزار نظریه تستی کلاسیک برای تجزیه و تحلیل کمی و کیفی سوالات چند گزینه ای برای دانشجویان مقطع کارشناسی رشته بهداشت می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه بر روی دو گروه ۵۰ نفری از دانشجویان کارشناسی رشته بهداشت عمومی و دو گروه ۵۰ و ۲۶ نفری از دانشجویان کارشناسی رشته بهداشت حرفه ای شرکت کننده در امتحانات تعیین پیشرفت تحصیلی



**نتیجه گیری:** باغلبه برافکارمنسوخ و در نظر گرفتن رابطه بیمار با عرضه کننده خدمات مراقبتی در پرتو وجود شهروندان آگاه به حقوقشان، مبحث حقوق بیماران نویددهنده عصرکاملآجدیدی از همکاری بوده و فصل جدیدی از احترام متقابل را بوجود می‌آورد و حقوق و تعهدات طرفین را به رسمیت می‌شناسد. مسئولیت شهروندی زمانی محقق می‌شود که شهروندان حقوق خود را شناخته و آن‌ها را اعمال کنند.

**واژه‌های کلیدی:** حقوق بیمار، پاسخ دهی، اهداف نظام سلامت  
A-10-629-5

### مقایسه تاثیر روش های PBL و Lecturing بر رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان (E)

گیتا سنگستانی، مهناز خطیبان

همدان، بلوار شهید فهمیده، دانشگاه علوم پزشکی همدان، گروه مامایی  
gsangestani@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه دیگر آموزش به روش سنتی پاسخگو نخواهد بود لذا در ۲۵ سال اخیر استفاده از روش های نوین آموزشی به شدت مورد توجه صاحب نظران آموزش قرار گرفته است. نوع پژوهش حاضر نیمه تجربی بوده که به منظور مقایسه تاثیر روش سخنرانی با روش یادگیری مبتنی بر مسئله (PBL) بر میزان رضایتمندی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان کارشناسی ناپیوسته مامایی انجام شده است.

**روش کار:** با استفاده از سرشماری، ۵۶ دانشجوی ترم ۲ کارشناسی ناپیوسته مامایی در دو کلاس مستقل با قرعه کشی، به عنوان گروه آزمون و گروه کنترل در نظر گرفته شدند. ابزار پژوهش شامل دو آزمون علمی قبل و بعد، پرسشنامه سنجش رضایت بر اساس مقیاس پنج گزینه ای لیکرت، و پرسشنامه ای جهت مقایسه PBL و سخنرانی فقط در گروه آزمون بود.

**نتایج:** نتایج نشان می‌دهد که پیشرفت تحصیلی دانشجویان گروه PBL بیشتر از گروه سخنرانی بوده است. مقایسه میانگین رضایتمندی کلی دانشجویان دو گروه کنترل و آزمون نیز نشان می‌دهد که رضایتمندی از روش PBL در مجموع نسبت به روش سخنرانی به طور معنی‌داری بیشتر بوده است. ۸۱/۸٪ از دانشجویان تدریس به روش PBL را در مجموع مناسب‌تر و بهتر از روش سخنرانی دانسته‌اند. از دیدگاه فراگیران، تدریس به شیوه PBL موجب افزایش میزان یادگیری، ارتقای به کارگیری مباحث نظری در بالین، بالا رفتن انگیزه و اشتیاق به یادگیری و ایجاد نشاط و فعالیت آموزشی بیشتر در طول کلاس می‌گردد.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، استفاده وسیعتر از این روش نوین آموزشی (PBL) و حتی جایگزینی آن به عنوان روش متداول در آموزش دانشگاهی در رشته مامایی توصیه می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مبتنی بر مسئله، سخنرانی، پیشرفت تحصیلی، رضایتمندی  
A-10-806-1

به صورت آزمون چند گزینه ای پایان ترم در سال های ۸۵-۱۳۸۴ در گروه بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان اجرا گردید. در دو مرحله، قبل و بعد از آنالیز کیفی، سوالات توسط برنامه نرم افزاری نظریه تستی کلاسیک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** با انجام آنالیز کیفی، مجموعه سوالات مرحله اول اصلاح گردید. در سال بعد، گروه دیگری از دانشجویان با سوالات اصلاح شده مرحله اول، مورد آزمون قرار گرفتند. ضریب پایایی برای آزمون زباله های صنعتی و آزمون بهداشت آب قبل از آنالیز کیفی به ترتیب به میزان ۰/۵۷۶ و ۰/۳۵۹ به دست آمد. بعد از آنالیز کیفی سوالات، این ضرایب به ترتیب به مقادیر ۰/۶۷۱ و ۰/۶۹۴ بهبود یافت.

**نتیجه گیری:** بهره گیری از روش تجزیه و تحلیل سوالات در این مطالعه منجر به بهبود ضریب پایایی حاصل شده در مرحله دوم گردید. این ضریب هنوز تا حد مطلوب (ضریب پایایی بزرگتر از ۰/۸) فاصله دارد. بنابراین، لازم است این سوالات باز هم اصلاح شده، و با استفاده از نرم افزار نظریه تستی کلاسیک (CTT) مورد آنالیز مجدد قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** تجزیه و تحلیل آزمون، سوالات چند گزینه ای، نظریه تستی کلاسیک

A-10-791-1

### بررسی جایگاه حقوق بیمار در افزایش پاسخدهی نظام سلامت ؛ راهکارها و پیشنهادات (E)

عاطفه اسفندیاری، محمدرضا امیراسماعیلی، زینب محمدی، سمانه نوروزی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
atefeh.esfandiari@yahoo.com

**مقدمه:** در طی دو دهه اخیر، به دلایلی از جمله آسیب پذیری و نیازمندی بیماران از یک سو و توجه روز افزون جوامع بین المللی به حقوق بشر از سوی دیگر، مسأله حقوق بیمار مورد توجه زیادی قرار گرفته است. بیماران به عنوان مصرف کنندگان خدمات بهداشتی دارای حقوقی هستند که پرستاران و پزشکان مسؤول حفظ و صیانت از آن می‌باشند. در سالهای اخیر به ویژه بعد از انتشار گزارش جهانی سلامت سال ۲۰۰۰، توجه به حقوق بیمار به عنوان یکی از ابعاد پاسخ دهی نظام سلامت مورد تاکید مجدد قرار گرفته است. از این رو این پژوهش با هدف بررسی جایگاه حقوق بیمار در ارتقاء پاسخدهی نظام سلامت، انجام شده است.

**روش کار:** این مقاله مروری می‌باشد و اطلاعات آن با استفاده از کتب و متون علمی و اینترنت گردآوری شده است.

**نتایج:** حفاظت از حقوق بیمار، به عنوان مددجوی نظام سلامت، جزئی از عدالت اجتماعی و احترام به حقوق بشر است. در واقع قابل شدن حقوق برای بیماران بیانگر پایه ای برای عدالت و مشارکت در خدمات سلامت است. بیماران آگاه به حقوق و مسئولیت‌هایشان نقش بسیاری در تلاش های به عمل آمده جهت افزایش دستاوردها در مراقبت پزشکی و کیفیت زندگی خود بازی می‌کنند. بدین ترتیب اگر حقوق و مسئولیتها در مواردی در قوانین ملی نادیده گرفته شده باشد، خود بیماران قادر خواهند بود با آگاهی سرنوشت خود را بهتر رقم بزنند.





بررسی کیفیت آموزش پزشکی جامعه نگر COME از دیدگاه کارآموزان و کارورزان دانشکده پزشکی نجف آباد اصفهان در سال ۱۳۸۸ (E)

شیوا حسینی، امیر علی فاطمی

اصفهان

shiva4245@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پزشکی جامعه‌نگر (COME, Oriented Community Education Medical) یک شیوه آموزش مناسب تلقی می‌گردد زیرا پزشکانی تربیت خواهد کرد که به طور مؤثر بتوانند با مسائل مرتبط با سلامتی جامعه در ابعاد اولیه، ثانویه برخورد مناسب داشته باشند به عبارت دیگر از سیاست‌های جدید آموزش در دانشکده پزشکی، رویکرد آموزش مبتنی بر جامعه به جای آموزش سنتی در محیط بیمارستانی باشد لذا با توجه به اهمیت موضوع این تحقیق به منظور تعیین کیفیت آموزش پزشکی جامعه‌نگر COME به ویژه در آموزش فیلد بهداشت در دوره کارآموزی و کارورزی در دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد نجف آباد اصفهان انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی- مقطعی است که در آن ۱۲۰ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی نجف آباد اصفهان (کارور و کارآموز) با روش غیراحتمالی آسان انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه نظر سنجی پایا و روای محقق ساخته جمع‌آوری گردید و داده‌ها با نرم‌افزار SPSS و با آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** ۸۰ درصد دانشجویان مقطع کارآموزی و کمتر از ۵۰٪ دانشجویان مقطع کارورزی، از نحوه برنامه‌ریزی، ارائه مباحث کاربردی در کارگاه، حضور اعضای هیأت علمی و پاسخ‌گویی به سؤالات دانشجویان رضایت داشته‌اند. علاوه بر این، بیش از ۸۰٪ دانشجویان کارآموزی و کمتر از ۴۲٪ از دانشجویان کارورزی از آموزش مقوله‌های مدیریت سلامت مردم از نظر جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل اطلاعات، اولویت‌بندی مشکلات و برنامه‌ریزی و ارزشیابی اظهار رضایت نموده‌اند. آموزش برنامه‌های خاص مانند واکسیناسیون و تنظیم خانواده و... در بیشتر از ۸۵٪ موارد نظر مساعد دانشجویان دوره کارآموزی را جلب کرده است و ۹۷/۵٪ از دانشجویان مقطع کارآموزی، از آموزش مبحث تحلیل وضعیت موجود نظام ارائه خدمات بهداشتی اظهار رضایت نموده‌اند.

**نتیجه گیری:** با عنایت به رویکرد آموزش مبتنی بر جامعه در نظام آموزشی دانشکده‌های پزشکی جهان و گذراندن یک ماه دوره کارورزی بهداشت به صورت اجباری در کلیه دانشکده‌های پزشکی، لزوم بازنگری مسؤولین آموزش در برنامه کارورزی بهداشت بیش از پیش احساس می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی جامعه‌نگر COME، کارآموزان، کارورزان، کیفیت آموزش

A-10-821-1

رضایتمندی دانشجویان از دریافت بازخورد عملکرد خود در پایان هر ایستگاه در آزمون بالینی ساختارمند عینی (E)

عوامل ساختاری مؤثر بر آموزش در محیط بالینی: مطالعه کیفی (E)

رقیه گندمکار، مهوش مصلحی، عظیم میرزا زاده

دانشگاه علوم پزشکی تهران

gandomkarr@gmail.com

**مقدمه:** آموزش بالینی بخش مهمی از آموزش در دوره پزشکی می‌باشد که بدون آن تربیت پزشکانی شایسته و کارآمد غیر ممکن می‌باشد. آموزش بالینی به عنوان یک رویکرد آموزشی با مشکلات فراوانی در اجرا روبرو می‌باشد. تغییرات مداوم ساختاری، نظارت بیرونی بیشتر، افزایش تعداد دانشجویان، مسائل مربوط به روند جذب و ارتقاء هیات علمی، تغییرات الگوی کاری و تغییرات برنامه درسی مسائلی هستند که در یک محیط کاری که روز به روز پیچیده تر می‌شود، رخ می‌دهند. هدف این مطالعه بررسی عوامل ساختاری مؤثر بر آموزش در محیط بالینی می‌باشد.

**روش کار:** این یک مطالعه کیفی و به روش تحلیل محتوا می‌باشد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق فردی، مشاهده در عرصه، مصاحبه‌های غیررسمی و مصاحبه گروهی با اعضای هیات علمی بالینی و دانشجویان پزشکی به دست آمده است. مصاحبه‌های فردی با ۸ نفر از اعضای هیات علمی بالینی و ۲ دانشجوی پزشکی، یک جلسه مصاحبه گروهی با ۵ دانشجوی پزشکی و ۳ جلسه مشاهده در عرصه نمونه پژوهش را تشکیل دادند. محیط پژوهش را بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران تشکیل داد. مصاحبه‌ها ضبط شده و پس از پیاده شدن مورد کدگذاری قرار گرفت.

**نتایج:** کدهای حاصل از مراحل کدگذاری داده‌ها در چهار مقوله اولویت‌های دانشگاه فرهنگ حاکم بر آموزش وظایف مورد انتظار منابع آموزشی جای گرفتند. اولویت‌های دانشگاه در دو طبقه ارائه خدمات و آموزش، فرهنگ حاکم بر آموزش در دو طبقه جو آموزشی و ارتباطات، وظایف مورد انتظار در دو طبقه حجم وظایف و تنوع وظایف جای گرفتند. تمرکز دانشگاه بر ارائه خدمات درمانی و رضایت مراجعان، حجم و بار بالای ارائه خدمات درمانی، طولانی شدن فرآیند خدمات رسانی به بیمار، در اولویت بودن آموزش تخصصی و عدم تناسب آموزش با تربیت پزشک عمومی، حاکمیت رابطه معلم و شاگردی، قائم به فرد بودن آموزش، مخدوش بودن روابط بین فردی و بین بخشی، تنوع و وسعت و حجم بالای وظایف مورد انتظار از اعضای هیات علمی و کمبود، کیفیت پایین و توسعه ناکافی منابع آموزشی در بخش‌های تجهیزات و ابزار آموزشی، فضای فیزیکی، زمان و منابع انسانی کدهای اصلی مرتبط با ساختار آموزشی در محیط بالینی را تشکیل دادند.

**نتیجه گیری:** تغییر ساختار آموزشی به سمت ایجاد فرهنگی که به آموزش بالینی به عنوان یک خدمت بها داده شود می‌تواند بسیاری از مشکلات آموزش بالینی و اعضای هیات علمی را مرتفع نماید. نتایج این پژوهش می‌تواند رهبران دانشگاه‌های علوم پزشکی و اعضای هیات علمی را در یافتن راهکارهایی برای ارتقای آموزش بالینی یاری رساند. واژه‌های کلیدی: آموزش

بالینی، ساختار آموزشی، محیط بالینی، تحقیق کیفی

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، ساختار آموزشی، محیط بالینی، تحقیق کیفی

A-10-810-1



زهره موفقی، محمد خواجه دلویی، امید احمدیان

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
movaffaghiz1@mums.ac.ir

**مقدمه:** بازخورد یکی از اجزای اساسی آزمون های صلاحیت بالینی است و یکی از مهمترین شرایط اثربخشی بازخورد به موقع بودن آن است. از آنجا که آزمون های بالینی ساختارمند عینی (OSCE) فرصت مناسبی را برای مشاهده مستقیم عملکرد دانشجویان و ارتقای آن فراهم می نماید، این مطالعه با هدف تعیین رضایتمندی دانشجویان از دریافت بازخورد عملکرد در پایان هر ایستگاه OSCE انجام گردید.

**روش کار:** مجموعاً ۷۳ دانشجوی پزشکی مرحله پاتوفیزیولوژی در آزمون OSCE درس سمیولوژی شرکت نمودند. در این آزمون از اساتید خواسته شد که در وقت اضافه پایان هر ایستگاه به دانشجویان بازخورد بدهند. پس از آزمون ۳۴ نفر از این دانشجویان به روش در دسترس در این مطالعه شرکت نمودند. ابزار پژوهش فرم تعدیل شده معیار آگاهی دانشجویان از بازخورد بود که پس از تایید روایی به روش محتوا و پایایی به روش آلفا (۸۳٪) در این مطالعه توصیفی مورد استفاده قرار گرفت و رضایتمندی دانشجویان را در حیطه های کاربردی بودن بازخوردها، حساسیت زایی بازخوردها، محرمانه بودن و بازیابی اطلاعات بازخورد داده شده و جمع بندی، گردآوری آوری نمود. داده ها با استفاده از آمار توصیفی تحلیل گردید.

**نتایج:** دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه ۵۹٪ خانم و بقیه آقا بودند. دانشجویان میزان کاربردی بودن بازخوردها را ۳۸٪ و حساسیت زایی بازخوردهای اصلاحی را ۲۶٪ ارزیابی نمودند. دانشجویان برای محرمانه بودن بازخورد ارزش ۵۰٪ و ۷۹٪ معتقد بودند که اطلاعات بازخورد داده شده را فراموش نخواهند کرد. دانشجویان در مجموع از ارائه بازخورد در هر ایستگاه OSCE، ۶۵٪ رضایت داشتند.

**نتیجه گیری:** رضایت کلی دانشجویان از دریافت بازخورد بر اساس مقیاس مطالعه زیاد ارزیابی گردید. بازخورد در هر ایستگاه فرصت مناسبی را جهت اطمینان از ارائه بازخورد به موقع و محرمانه فراهم می کند. مع ذلک نتایج ضرورت آموزش اساتید در مورد روش های ارائه بازخورد صحیح را جهت کاهش استرس زایی و تاثیر آن بر ایستگاه های بعد را پیشنهاد می نماید.

**واژه های کلیدی:** آزمون بالینی ساختارمند عینی، بازخورد، رضایتمندی

A-10-1051-5

### عوامل درونی موثر بر انگیزه یادگیری (E)

اشرف السادات حکیم

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز - دانشکده پرستاری و مامایی،  
hakim3448200@yahoo.com

**مقدمه:** انگیزه های درونی به عنوان دسته مهمی از انواع انگیزش، ذخایری پر انرژی به شمار می روند که پایداری بالتری داشته و عملکرد فرد را در حیطه های گسترده ای تحت تاثیر قرار می دهند. طبق تحقیقات بعمل آمده، زمانی که به دنبال ایجاد تغییرات پایا و مستمر هستیم، کار با سیستم

انگیزش درونی نتایج مفیدتری خواهد داشت. بنابراین با توجه به لزوم شناخت عوامل درونی موثر بر انگیزه یادگیری، پژوهشی با هدف تعیین عوامل درونی موثر بر انگیزه یادگیری در دانشجویان از دیدگاه اساتید صورت گرفت. **روش کار:** در این پژوهش مقطعی توصیفی، ۵۰ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی اهواز به صورت تصادفی ساده در سال ۱۳۸۹ مورد مطالعه قرار گرفتند. داده ها بر اساس پرسشنامه پژوهشگر ساخته، مشتمل بر ۳ عامل درونی (علاقه مند بودن دانشجویان به رشته، ویژگی های شخصیتی دانشجویان و شایستگی و استعداد دانشجویان در یادگیری) موثر بر انگیزه یادگیری دانشجویان جمع آوری شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و روش های آماری توصیفی استفاده گردید.

**نتایج:** طبق نتایج به دست آمده، علاقه مند بودن دانشجویان به رشته با میانگین نمره (۵۰) بیشترین تاثیر را بر انگیزه یادگیری و ویژگی های شخصیتی دانشجویان با میانگین نمره (۲۰) کمترین تاثیر را بر انگیزه یادگیری دانشجویان دارند.

**نتیجه گیری:** فرآیند آموزش و تدریس از عمده جریاناتی است که با سیستم انگیزشی درگیر می باشد، پس لازم است برنامه ریزیهای آموزشی با تاکید بر تقویت انگیزش درونی که اهداف مبتنی بر یادگیری را برآورده می نماید. تدوین گردید.

**واژه های کلیدی:** عوامل درونی، انگیزه یادگیری، دانشجویان

A-10-219-1

### ارتباط بین حرفه ای گرایی با رضایت شغلی در بین اعضا

#### هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی (E)

آراده عازمیان، کامران میرزایی، بتول درخشان، عاتکه ترک زاده

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، مرکز مطالعات و توسعه علوم پزشکی  
aazemian@yahoo.com

**مقدمه:** اعضا هیئت علمی به عنوان بدنه اصلی دانشگاه و یکی از ارکان مهم در دانشگاه نقش موثری در تعلیم و تربیت دانشجویان بعهده دارند و رضایت شغلی آن ها به عنوان یکی از عوامل موثر در بهره وری دانشگاه می باشد. افزایش رضایت شغلی ارتباط قوی و مثبت با تعهد حرفه ای دارد. با توجه به اهمیت این موضوع مطالعه حاضر انجام گردید. تعیین ارتباط بین حرفه ای

گرایی با رضایت شغلی در بین اعضا هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است. اساتید شرکت کننده در این پژوهش ۵۲ نفر بودند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته بود. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** ۶۱/۵۳٪ از شرکت کنندگان از اعضا هیئت علمی بالینی و ۵۳/۴۶٪ پایه بودند. میانگین سابق تدریس شرکت کنندگان ۹/۵ سال بود ۷۱٪ اعضا هیئت علمی بالینی و ۵۷/۹٪ از اعضا پایه گفتند به نحو مناسب از آن ها قدردانی نمی شود ۹۶/۸٪ اساتید بالینی و ۱۰۰٪ اساتید پایه گفتند بین اعضا گروه و آن ها رابطه دوستانه و محرمانه وجود دارد. ۲۲/۶٪ از اساتید کاملاراضی و ۶۶/۷٪ از شغل خود راضی بودند. ۹۰ مهارت های حرفه ای خود را بسیار خوب می دانستند. تفاوت معنی داری بین رضایت شغلی و مهارت های حرفه ای دیده نشد.



jouhari42@yahoo.com

**مقدمه:** اساتید مشاور یکی از ارکان مهم در هدایت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌گردند برقراری و حفظ تعامل موثر بین این دو گروه می‌تواند تأثیر بسزایی در فرآیند یاددهی و یادگیری داشته باشد. این پژوهش با هدف بررسی نظرات دانشجویان پزشکی دانشگاه شاهد در زمینه نقش موثر اساتید مشاور در هدایت آنان طراحی و اجرا گردیده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-تحلیلی با توجه به تعداد دانشجویان مقاطع مختلف دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد تعداد ۸۵ دانشجویان مقاطع مختلف به روش در دسترس مورد پرسشگری قرار گرفتند. پرسشنامه در بخش‌های اطلاعات زمینه‌ای، نظرات در مورد نقش اساتید، ویژگی‌های یک استاد خوب و عوامل موثر در مراجعه تنظیم گردیده بود. پس از پایان جمع‌آوری اطلاعات تجزیه و تحلیل از طریق نرم افزار اسپاس انجام گرفت.

**نتایج:** از مجموع جامعه آماری ۵۵/۵ درصد را دختران تشکیل داده بودند. ۵۵/۳ درصد در مقطع علوم پایه قرار داشتند ۲۷/۱ درصد دارای سهمیه شاهد بودند ۵۴/۱ درصد دانشجویان به اساتید مشاور مراجعه داشتند مهم‌ترین نقش اساتید مشاوره تحصیلی و مهم‌ترین ویژگی از نظر دانشجویان آشنایی با قوانین آموزشی مطرح گردید بین سهمیه و جنس با مراجعه یا عدم آن رابطه معنادار مشاهده نگردید. ولی بین مقطع تحصیلی و مراجعه رابطه معنادار مشاهده گردید. همچنین بین مراجعه به اساتید و نوع ارتباط دانشجویان با اساتید رابطه معنادار مشاهده گردید. سایر نتایج در متن مقاله آورده شده است.

**نتیجه گیری:** با توجه به مطالعات انجام شده و نقش موثر اساتید در هدایت دانشجویان لازم است برنامه ریزی و مدیریت کافی به منظور ارتباط بیشتر اساتید مشاور و دانشجویان جهت ارتقای کیفیت آموزشی به عمل آید.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجویان، استاد مشاور، نگرش  
A-10-471-3

### بررسی آگاهی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی

مازندران از منثور حقوق بیمار در سال ۱۳۸۹ (E)

سعید فیضی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران

saeid.feyzi@gmail.com

**مقدمه:** رعایت حقوق بیمار سبب ارتقاء مراقبت و رضایت وی از سیستم بهداشتی - درمانی می‌شود. با توجه به اینکه دانشجویان پرستاری در دوره کارآموزی به طور مستقیم با بیماران در ارتباط هستند، هدف از این مطالعه تعیین میزان آگاهی آن‌ها از حقوق بیمار در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۸۹ بود.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی مقطعی بر روی ۴۱ دانشجوی پرستاری که حداقل یک واحد بیمارستانی گذرانده بودند با روش نمونه‌گیری در دسترس و پرسشنامه‌ای که شامل مشخصات دموگرافیک مثل سن، جنس و... و همچنین سؤالاتی در زمینه منثور حقوق بیمار بود، انجام شد. برای نمره دهی به ازای هر پاسخ صحیح یک نمره و پاسخ غلط بدون نمره و در نهایت نمره ی بین صفر تا ۳۳ ضعیف، ۳۴-۶۶ متوسط و بالاتر از ۶۷ خوب در نظر گرفته

**نتیجه گیری:** اعضاء هیئت علمی در تربیت نسل‌های آینده نقش بسیار مهمی را دارند و توجه بیشتر به آن‌ها سبب می‌گردد با آسودگی بیشتر به وظیفه خطیری که دارند عمل کنند.

**واژه‌های کلیدی:** رضایت شغلی، مهارت حرفه‌ای، اعضا هیئت علمی  
A-10-336-3

### اخلاق پزشکی با ترجیح منافع بیمار (E)

فاطمه سفیدی، مریم طاهرپور، رویا نامح، محمد رضا رمیاد

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

oztaherpour@yahoo.com

**مقدمه:** بدیهی است که در هیچ موقعیتی پزشک نباید منافع مالی خود را بر رفاه و سلامت بیمار ترجیح دهد. چرا که اولین هدف حرفه پزشکی خدمت رسانی به انسان‌هاست و پاداش مادی یا درآمد مالی در درجه دوم توجه قرار دارد. تعارض منافع، در حقیقت بیانگر موقعیتی است که در آن فردی انگیزه انجام کاری را در حیطه حرفه خود پیدا می‌کند که با وظایف شغلی بدیهی او مغایرت دارد. تعارض منافع در طی دهه‌های اخیر بحث‌های بسیاری را در جوامع مختلف در پی داشته است که از این میان می‌توان به موضوعاتی چون خود ارجاعی توسط پزشکان، هدایای شرکت‌های دارویی به پزشکان، تصاحب سهام بیمارستان‌ها و بیماران‌های اقتصادی در این حیطه و تحقیقات تحت حمایت شرکت‌های صنعتی اشاره نمود.

**روش کار:** این مقاله با رجوع به مقالات یافت شده در موتورهای جستجو، پایگاه‌های معتبر علمی و رجوع به برخی کتب تدوین شده است.

**نتیجه گیری:** پزشک باید مسئولیت و تعهد حرفه‌ای خود را با صداقت، امانت و وفاداری نسبت به بیمار، بدون توجه به تعارض با منافع شخصی ایفا نماید. تعارض منافع معمولاً بر درآمد و منافع مالی دلالت دارد. در بسیاری از موارد پزشکان مایلند درآمد خود را از طرق مختلف همانند تسهیم درآمد افزایش دهند. در چنین مواردی مراقبت و درمان بیمار، که از لحاظ اخلاقی باید اولین اولویت در طبابت باشد ممکن است با منافع پزشک در جلب درآمد بیشتر در تعارض قرار گیرد از آنجایی که موضوع تسهیم درآمدها به عنوان شیوه‌ای معمول بین پزشکان و مراکز خدماتی تشخیصی درمانی در کشور در حال گسترش است پرداختن به این موضوع و توضیح مباحث اخلاقی و پیامدهای آن می‌تواند در افزایش آگاهی‌های جامعه پزشکی و عموم مردم جهت پیشگیری از سوء استفاده‌های احتمالی مؤثر ثمر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی، تسهیم درآمد، تعارض منافع، ترجیح منافع، بیمار  
A-10-814-1

### نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به نقش هدایتی اساتید

مشاور در فرآیند تحصیلی (E)

زهرا جوهری، شیوا رفعتی، کبری عنبری، محسن کریمی

تهران، دانشکده پزشکی شاهد



وبلاگها از پادکست و تصاویر و جدول برای فهم بهتر مطالب بهره برده اند. همچنین در ۴۶/۲٪ از وبلاگها منابع مطالب و بلاگ ذکر شده بود و ۶۵/۴٪ از وبلاگها پست های روزآمد داشتند.

**نتیجه گیری:** بسیاری از وبلاگهای ایدز از ضعف ساختاری و کیفی رنج می‌برند و بسیاری از آنان توسط افراد غیرمتخصص ایجاد شده اند. همچنین با عنایت به اهمیت آگاهی بخشی به نسل نوجوان و جوان در پیشگیری از این بیماری، نقش ضعیف وبلاگها در این حیطة قابل تامل است. از این رو کاربر فارسی زبان در استفاده از مطالب وبلاگها باید محتاطانه تر عمل نماید. با در نظر گرفتن ویژگیها و کاربرد وبلاگها در آموزش، سیاستگذاری در جهت تقویت و استاندارد کردن آن ها می‌تواند بسیار حائز اهمیت باشد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی وبلاگها، وبلاگهای فارسی زبان، وبلاگهای ایدز  
A-10-553-1

### مقایسه سبک های یادگیری در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد و ارزیابی ارتباط آن با متغیرهای دموگرافیک (E)

محمد واحدیان، اکبر درخشان، معصومه سعیدی

دانشکده بهداشت مشهد

**مقدمه:** همه پیشرفتهای شگفت انگیز انسان در دنیای امروز زائیده یادگیری است و وظیفه یاددهی و بهبود آن، محور فعالیت تمام نهادهای آموزشی است. اعتبار یک نظام آموزشی وابسته به میزان یادگیری فراگیران آن است. یادگیری یک متغیر بسیار پیچیده است که عوامل متعددی مثل هوش، انگیزه، محیط مناسب، عوامل خانوادگی، اجتماع، کیفیت آموزشگاه، کیفیت مربی و... در آن تأثیر می‌گذارند. علاوه بر این عوامل، فاکتور دیگر مؤثر بر یادگیری فراگیران، سبکهای یادگیری styles Learning آنان است.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی تحلیلی است که به روش Cross sectional انجام شده است. حجم نمونه ۹۹ نفر از دانشجویان مراجعه کننده به کتابخانه مرکزی دانشگاه بودند که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه سبک های یادگیری بوده و داده ها با نرم افزار کامپیوتری SPSS و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، t مستقل، تحلیل واریانس دوطرفه، آزمون توکی و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد میانگین سنی دانشجویان ۳۳/۷۸۵ + ۲۱/۹۱ بود. ۷۹/۸ درصد دانشجویان مجرد و ۲۰/۲ درصد متاهل بودند. از لحاظ وضعیت استخدام ۸۹/۹ درصد شغلی نداشته و دانشجو بودند. نتایج نشان داد بین سبک های یادگیری دانشجویان پسر و دختر، در بخش یادگیری Reflective اختلاف آماری معنی داری موجود است به طوریکه دانشجویان پسر یادگیری Reflective ( کار انفرادی-تهیه خلاصه از درس با کلمات خود) و دختران یادگیری Active (یادگیری با بحث) داشتند (۰,۰۵p). نتایج نشان داد بین سبک یادگیری دانشجویان رشته های مختلف در قسمت یادگیری Verbal/Visual تفاوت آماری معنی داری موجود است به طوریکه اکثریت دانشجویان علوم پزشکی یادگیری Visual (بصری: تهیه مفهوم کلی به صورت نقشه-با تصاویر) داشته و دانشجویان آمار یادگیری شان از نوع rbalVe) شفاهی: بحث گروهی-گوش کردن) بوده است.

شد. سپس داده های مورد مطالعه با SPSS و آزمون های test-T و ۲٪ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۲۶/۸٪ از نمونه ها دارای آگاهی خوب، ۷۰/۰۷٪ آگاهی متوسط و ۲/۴٪ دارای آگاهی ضعیف بودند. ۶۵/۸٪ نمونه ها دختر و ۳۴/۲٪ پسر بودند که میانگین نمره آگاهی دختران ۱۰/۹ ± ۵۷/۰۸ و پسران ۱۰ ± ۶۶/۹۹ بود که این اختلاف از نظر آماری معنی دار بود (۰/۰۵ = p).

**نتیجه گیری:** از آنجایی که رعایت حقوق بیماران توسط دانشجویان حائز اهمیت می‌باشد و ۷۲/۴۷٪ دانشجویان دارای آگاهی متوسط و ضعیف بودند پیشنهاد می‌شود با آماده کردن بروشورها، ایجاد کارگاه ها و آموزش دانشجویان باعث افزایش آگاهی آنان در این زمینه شد.

**واژه‌های کلیدی:** منشور حقوق بیمار، اخلاق پزشکی، دانشجویان پرستاری  
A-10-863-1

### ارزیابی مقدماتی وبلاگ های ارائه دهنده اطلاعات در مورد بیماری ایدز به زبان فارسی (E)

زهره فتحی فر، فاطمه صادقی غیائی

تبریز، دانشکده بهداشت و تغذیه  
zfathifar@gmail.com

**مقدمه:** امروزه وبلاگها نقش مهمی در دسترسی افراد به اطلاعات ایفا می‌کنند. از آنجاییکه راه اندازی وبلاگها نیاز چندانی به هزینه مادی و امکانات سخت افزاری ندارد و هر فرد با آشنایی مختصر با فناوریهای اطلاعاتی می‌تواند وبلاگی راه اندازی نموده و به نشر اطلاعات در آن اقدام نماید، این فناوری می‌تواند به عنوان وسیله ای مناسب جهت آموزش عموم مورد استفاده قرار گیرد و در عصر حاضر که عصر اطلاعات و دیجیتال است، می‌تواند به عنوان ابزاری جهت تحقق عدالت آموزشی مورد بهره برداری قرار گیرد. از طرفی صحت و جامعیت اطلاعات بهداشتی عرضه شده در وبلاگها مورد تردید جدی است و بایستی مورد ارزیابی قرار گیرد. ارزیابی اطلاعات ارائه شده در وبلاگهای فارسی زبان در مورد ایدز هدف این مطالعه می‌باشد.

**روش کار:** کلیدواژه ایدز در Google و Yahoo جستجو و ۱۵۰ نتیجه اول آن ها به همراه وبلاگهای موجود در وب سایت لینکستان بررسی و مجموعاً ۲۶ وبلاگ با حداقل ۲ پست با تاریخهای متفاوت در مورد ایدز، انتخاب شدند. چک لیست مطالعه با عنایت به معیارهای جهانی ارزیابی وبلاگها و وبسایتهای نظیر Silberg، NLM و MLA تهیه شد و اطلاعات جمع آوری شده با SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** از بین وبلاگها ۱۹ مورد توسط افراد و ۴ مورد توسط سازمان ها و ۳ مورد نامعلوم ایجاد شده بود. در ۲۰ وبلاگ نویسندهگان مشخص شده بودند و در ۸۰/۸٪ از وبلاگها امکان تماس با نویسندهگان مقدور بود. تنها ۱۵/۴٪ وبلاگها توسط افراد متخصص ایجاد شده بود در ۳۸/۵٪ از وبلاگها، هدف از ایجاد وبلاگ مشخص شده بود. مخاطبان وبلاگ در ۲ مورد متخصصان، ۲ مورد دانشجویان، ۱ مورد نوجوانان و ۱۸ مورد عموم مردم اعلام شده بود. هیچ یک از وبلاگ ها افشاگری مبنی بر رد مسئولیت از خود نداشتند. ۵۷/۷٪ از وبلاگها امکان جستجو در وبلاگ یا موتورهای جستجو را نداشتند. ۲۶/۹٪ از



واژه‌های کلیدی: سبک یادگیری- دانشجویان علوم پزشکی مشهد-ارتباط-  
دموگرافیک  
A-10-590-1

دانشگاه علوم پزشکی مشهد معاونت آموزشی دانشگاه  
mousavim@mums.ac.ir

### تبیین مفهوم شئونات دانشجویی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ (E)

فاطمه مهر آو، اکرم ثناگو، لیلا جویباری

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و مرکز  
تحقیقات پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
mehravar10261@yahoo.com

**مقدمه:** نظر به اینکه دانشگاه های کشور، مراکز تحصیل و علم و دانش و  
معرفت بوده و متضمن آینده کشور می باشد، حفظ سلامت اخلاقی و اجتماعی و  
رعایت شئونات اسلامی و دانشجویی در این مکان مقدس بسیار ضروری است.  
هدف: هدف از این مطالعه تبیین مفهوم شئونات دانشجویی در دانشجویان  
دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ بوده است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی که در مورد تبیین مفهوم شئونات دانشجویی  
در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ صورت گرفته  
است. در این مقاله دیدگاه دانشجویان مطرح می شود. با ۵۰ دانشجو در ترم  
های تحصیلی مختلف مصاحبه نیمه ساختار به عمل آمد. از آنان خواسته شد  
دیدگاه و تجربیات خود را در باره شئونات دانشجویی و شئونات اسلامی مطرح  
نمایند. مصاحبه ها دست نویس، کدگذاری و طبقه بندی شدند.

**نتایج:** مضمون بر گرفته شده از این مطالعه شئونات دانشجویی جزئی از  
شئونات اسلامی می باشد و مضامین فرعی آن رعایت احترام فضای  
دانشگاه، رعایت حجاب اسلامی، رفتار و کلام احترام آمیز، تعاملات مناسب با  
استاد و همکلاسی، رعایت آداب و هنجارهای جامعه، وظایف دانشجویی را انجام  
دادن، دغدغه کسب علم را داشتن، رعایت ارتباط دختر و پسر، رعایت قوانین  
اسلامی می باشد. دانشجویان در شئونات دانشجویی به رفتارها و کردارها و  
گفتارهایی اشاره نمودن که علاوه بر الگو بودن یک فرد در مقام کسب علم  
همه آن ها را در قالب فردی با شئونات اسلامی ذکر نمودند.

**نتیجه گیری:** دانشگاه محل تهذیب، تعلیم و تربیت انسان هاست و  
دانشجویانی که در آن مشغول به تحصیل هستند باید شئونات اسلامی را  
رعایت کنند. مفهوم بر گرفته شده از این مطالعه نشان داد این که رعایت  
شئونات دانشجویی مترادف با رعایت شئونات اسلامی می باشد. دانشجویی که  
شئونات دانشجویی را رعایت می کند به صورت ناخودآگاه شئونات اسلامی را  
هم رعایت می کند.

واژه‌های کلیدی: شئونات اسلامی، شئونات دانشجویی، دانشجو  
A-10-190-1

### طراحی و اجرای دوره های آموزشی بصیرت دینی ویژه اساتید دانشگاه های علوم پزشکی مشهد (E)

فرشید عابدی، مجتبی موسوی بزاز، شیخ حمید واسطی، محبوبه حاجی زاده  
صفار، حمیده وحید

**مقدمه:** یکی از مهمترین مسئله های اساسی موجود در بین اعضای هیات علمی  
دانشگاه ها، غرق شدن در فضای تخصصی و احساس پوچی پس از یک عمر  
تلاش تخصصی است و هدف از برگزاری این دوره در نهایت ارتقاء کیفیت  
تصمیم گیری در زندگی یا به عبارت دیگر شناسایی جایگاه هر فرد در هستی و  
تاثیر این جهان بینی بر تصمیم سازی های افراد است. هدف این مطالعه  
ارتقای سطح فرهنگی و معرفتی اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی  
می باشد.

**روش کار:** برای شناسایی نیازهای ارتقای سطح فرهنگی و معرفتی استادان و  
اعضای هیات علمی، با مراجعه به متون مرتبط و نظرسنجی از متخصصین فن و  
مدیران ارشد سیستم، نیازسنجی های کیفی انجام شد. سپس با هماهنگی و  
مشارکت محققین، اقدام به تهیه متون آموزشی مرتبط و تعیین مدرس و موثر  
ترین شیوه اجرا شد. سپس با شیوه کارگاهی برای اعضا، هیات علمی برگزار  
گردید.

**نتایج:** نتایج ارزشابی از اولین دوره کارگاه بصیرت دینی برای مدیران دانشگاه  
در مجموع ۸۹٪ واز دومین دوره کارگاه بصیرت دینی برای عموم اعضای  
هیات علمی دانشگاه در مجموع ۸۴٫۶۹٪ رضایتمندی عمومی شرکت کنندگان  
از محتوای ارائه شده همراه بود اهم موارد ذکر شده فراگیران در نظرسنجی  
کیفی با سوالات باز به شرح زیر بوده است: مفید بودن محتوا، ایجاد تفکر  
هدفمند نسبت به انسان و هستی، تعمیق فهم چپستی هستی و چگونگی  
تعامل با آن و...

**نتیجه گیری:** با توجه به نیاز و علاقه مندی اعضای هیات علمی، برنامه ریزی  
منسجم برای برگزاری مستمر چنین آموزش هایی ضروری برای ایشان ضروری  
بنظر می رسد.

واژه‌های کلیدی: بصیرت دینی، کارآمدی دین، راهبرد تولید الگوی دینی  
A-10-1010-1

### بررسی میزان رعایت حقوق بیمار در بیمارستان های آموزشی -درمانی شهرکرد از دیدگاه پزشکان- (E)

معصومه معزی، علی مومنی، افسانه حبیبی، اسداله امینی، رضوان شاهمرادی،  
بهمن خلیلی، مجید حمیدی، مصطفی خاشعی

دانشکده پزشکی شهرکرد، دفتر توسعه آموزش پزشکی  
Imoezzi@yahoo.com

**مقدمه:** بیمارستان جزء لاینفک تشکیلات پزشکی و اجتماعی است که وظیفه  
تامین اجتماعی کامل بهداشتی را برای عموم به عهده دارد. نظامهای بهداشتی  
ودرمانی بیشتر کشورها منشوری را با عنوان منشور حقوق بیمار در جهت  
دستیابی به رضایتمندی بیماران تدوین کرده و بیمارستان ها موظف هستند  
هنگام بستری بیمار در واحد پذیرش این منشور را جهت آشنایی با حقوق  
بیمار، به وی تسلیم کنند. معاونت سلامت وزارت بهداشت درمان و آموزش  
پزشکی نیز منشور ده ماده ای حقوق بیمار مانند حق برخورداری از مراقبت





### تداخل ارائه دروس نظری و عملی بالینی به طور همزمان با اجرای روش های نوین آموزش و ارزیابی پزشکی (E)

محمد رضا ناظر

اصفهان-خیابان شیخ صدوق شمالی-کوچه نسترن-پلاک ۷۷  
Dr\_nazer1@yahoo.com

**مقدمه:** ارائه دروس نظری و عملی بالینی به صورت همزمان از سال ۱۳۸۵ به طور جد توسط وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی تاکید می‌گردد از طرفی روش های نوین ارزیابی و آموزش بالینی دوره پزشکی نیز در سالهای اخیر رو به گسترش گذاشته است. در طی این مطالعه ما به بررسی مشکلاتی که ارائه دروس نظری و عملی بالینی به طور همزمان در اجرای روش های نوین ارزیابی و آموزش ایجاد می‌نماید می‌پردازیم.

**روش کار:** در طی این مطالعه که از سال ۱۳۸۶ در بخش آموزشی بیماری های عفونی انجام گرفت نمرات درس نظری ۱۱۰ نفر از دانشجویانی که از روش های نوین آموزش پزشکی استفاده می‌نمودند با ۶۰ نفر از دانشجویانی که از روش های نظری و عملی بالینی به طور همزمان ارائه می‌گردید مقایسه شد. روش های نوین ارزیابی بالینی شامل پورت فولیو book log ساختارمند، پراکتیس املایی و عوارض داروها و.... بود نتایج: در این مطالعه ۸۵٪ گروه بدون دانستن روش های نوین آموزش پزشکی موفق به کسب حد نصاب گذراندن دروس نظری گردیدند که در گروه روش های نوین آموزش پزشکی فقط ۶۵٪ می‌رسید.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه هدف اصلی و آموزش پزشکی کسب حیطه مهارت و نگرش با رویکرد ارتقا؛ در اخلاق پزشکی می‌باشد و از طرفی حیطه آموزش پایه و اساس حیطه مهارت و نگرش محسوب می‌گردد. بنابراین تقویت هر حیطه نباید در جهت ضعف یا حذف حیطه دیگر باشد. همچنین نظر به اینکه دروس تئوری و عملی هر کدام نمره و شماره درس جداگانه دارند و لزوم کسب حد نصاب جداگانه برای هر کدام؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد قسمت یا تمام دروس نظری بالینی دروس عفونی - جراحی نورولوژی در دوره فیزیوپاتولوژی گذرانده و در آن مقطع پایه های حیطه دانش تقویت گردد و سپس در دوره مقاطع عملی بالینی بیشتر در حیطه مهارت و نگرش پرداخته شود؛ ضمن اینکه با برنامه ریزی صحیح فیزیوپاتولوژی طول دوره نیز افزایش ن می‌یابد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، فیزیوپاتولوژی، حیطه مهارت، حیطه نگرش

A-10-23-4

### ارتقا تصمیم گیری بالینی دانشجویان، گامی در جهت مرجعیت علمی (E)

فائزه جهان پور، پرویز عضدی

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
f.jahanpour@yahoo.com

و درمان مناسب با کیفیت بالا، حق برخورداری اطلاعات - حق محرمانه بودن اطلاعات بیماران - حق رضایت آگاهانه - حق استقلال رای - حق برخورداری از آموزش سلامت (بهداشت) - حق رعایت محیط خصوصی بیمار حق داشتن آرامش و مرگ با عزت - حق ابراز اعتراض و حق جبران خسارت را ابلاغ کرده است. منشور حقوق بیمار موجب بهبود روابط بین بیمار و کارکنان بهداشتی و درمانی می‌گردد. در مقطع کنونی توجه به اخلاق حرفه ای و تربیت نیروی انسانی متعلق به اخلاق حرفه ای از وظایف اصلی سیستم های آموزشی بهداشتی در مانی بوده و رعایت حقوق بیمار بخشی از اخلاق حرفه ای می‌باشد. با توجه به اینکه تا کنون در زمینه رعایت حقوق بیمار مطالعه اختصاصی در بیمارستان های آموزشی درمانی شهرکرد انجام نشده است، هدف از این مطالعه بررسی نگرش و دیدگاه پزشکان در خصوص رعایت حقوق بیمار در بیمارستان های آموزشی - درمانی شهرکرد می‌باشد.

**روش کار:** مطالعه اخیر مطالعه ای توصیفی است که بر روی جامعه پزشکان شاغل به کار در بیمارستان های آموزشی درمانی شهرکرد انجام گرفت. روش نمونه گیری به صورت متوالی آسان و ابزار سنجش پرسشنامه پژوهشگر ساخته با روایی تاییده شده و پایایی مناسب بوده است. این پرسشنامه به دو بخش اطلاعات دمو گرافیک و ۲۳ سوال اصلی بر اساس منشور حقوق تقسیم و نحوه سنجش صورت ۳ قسمتی (کاملا رعایت می‌شود - تاحدودی رعایت می‌شود - اصلا رعایت نمی‌شود) بود که پس از ارائه توضیحات کامل توسط مصاحبه گر آموزش دیده و کسب رضایت از افراد جهت شرکت در مطالعه از آنان نظرسنجی گردید. طبق نظر محققین میانگین کمتر از ۲ نامطلوب، ۲/۵-۲ نسبتا مطلوب و بیش از ۲/۵ مطلوب در نظر گرفته شد. داده های کسب شده وارد رایانه گردیده و با استفاده از نرم افزار spss و استفاده از پارامترهای توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** ۶۵٪ از پزشکان مورد مطالعه از بیمارستان هاجر و ۳۵٪ از بیمارستان کاشانی بودند. متوسط سن آزمودنی ها ۳۳/۳±۴۱ و ۷۱٪ از آنان مذکر بودند. ۱۰۰٪ آنان متاهل و از میانگین سابقه خدمت ۲/۶±۹/۱ برخوردار بودند. از ۲۳ سوال وضعیت ۴ مورد شامل: ارائه مشخصات فردی به بیمار، اطلاع رسانی در مورد حقوق بیمار در بدو ورود به بیمارستان، امکان انتخاب پزشک معالج توسط بیمار، مشارکت بیمار در برنامه تشخیصی درمانی خود نامطلوب بوده و فقط در ۲ مورد ارائه بدون تبعیض خدمات تشخیصی و درمانی بدون توجه به قومیت و جنسیت و.. و امکان ترک بیمارستان با رضایت شخصی بیمار وضعیت مطلوب بود. سایر موارد از وضعیت نسبتا مطلوب برخوردار بود. و در خصوص میزان رعایت کلی حقوق بیمار از دیدگاه پزشکان وضعیت نسبتا مطلوب ارزیابی شد.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد میبایست در خصوص منشور حقوق بیمار به خود بیمار و پزشکان معالج اطلاع رسانی بیشتری گردیده و بویژه در مواردی که بر اساس نتایج این مطالعه نامطلوب بوده و ضمنا به راحتی قابل دستیابی بوده و مثلا با نصب یک اتیکت مشخصات فردی و شغلی یکی از موارد حقوق بیمار رعایت گردیده و یا با اطلاع رسانی بیشتر به بیمار در خصوص برنامه های درمانی و تشخیصی قابل حل می‌باشد، تاکید بیشتری توسط مسئولین بعمل آید.

**واژه‌های کلیدی:** حقوق بیمار، پزشک، بیمارستان آموزشی درمانی

A-10-509-4



همچنین با توجه به اینکه میزان ترک تحصیل در رشته پرستاری بیشتر از سایر رشته ها است ما برآن شدیم تا میزان انگیزه تحصیلی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایلام را بررسی کنیم.

**روش کار:** مطالعه ی حاضر یک مطالعه ی توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی می باشد که در پاییز ۱۳۸۹ بر روی دانشجویان پرستاری انجام شده، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد (SIMS) و پرسشنامه محقق ساخته می باشد.

**نتایج:** از بین ۱۵۰ دانشجوی پرستاری مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی ایلام ۱۳۰ دانشجو به پرسشنامه پاسخ دادند که ۵۸ درصد آن ها زن، ۷۸ درصد آن ها مجرد بودند. از نظر انگیزه ۲ درصد دانشجویان کاملاً بی انگیزه و ۵۵ درصد دانشجویان دارای انگیزه متوسط بودند و ۴۳ درصد آن ها انگیزه خوب داشتند. در زنان انگیزه تحصیلی بیشتر از مردان و افراد متأهل بیشتر از افراد مجرد بود. بین انگیزه تحصیلی و امید به آینده شغلی رابطه مستقیمی مشاهده گردید و با افزایش ترم تحصیلی، کاهش میزان انگیزه تحصیلی مشاهده گردید. همچنین میزان انگیزه تحصیلی رابطه مستقیمی با میزان مطالعه در طول ترم دارد. امید به آینده شغلی بیشترین توان انگیزشی را دارد و علاقه شخص به حرفه ی پرستاری از کمترین توان انگیزشی برخوردار بود.

**نتیجه گیری:** میزان انگیزه تحصیلی فقط در ۴۳ درصد دانشجویان خوب بوده و ۵۷ درصد دانشجویان از انگیزه متوسط و پایین برخوردار بود ه اند. با توجه به تاثیر انگیزه بر یادگیری و عملکرد دانشجویان در شغل پرستاری در آینده کاری، توصیه می گردد تحقیقات بیشتر به منظور تعیین عوامل افزایش دهنده انگیزه و راه های پیشگیری از کاهش آن انجام شود.

**واژه های کلیدی:** انگیزه تحصیلی، پرستاری، ایلام

A-10-337-1

### عوامل مؤثر بر انتقال دانش شفاهی در پرستاران (E)

مازیار گنجو، رضا بصیریان جهرمی، مریم آخوندزاده

دانشگاه آزاد اسلامی بوشهر  
ganjoo@gmail.com

**مقدمه:** پژوهش ها نشان داده اند که موفقیت سازمان ها ریشه در بهره برداری سیستماتیک از دانش داشته است. چالش اصلی مدیریت دانش در حوزه پرستاری انتقال دانش شفاهی ایجاد شده در ذهن پرستاران به دیگران و خصوصاً محققان است. بررسی انتقال دانش شفاهی در پرستاران با پیچیدگی هایی روبرو است، تعیین عوامل مؤثر بر انتقال دانش می تواند نقش مؤثری در سازماندهی این انتقال و تبادل اطلاعات پرستاری داشته باشد.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی و از نوع مقطعی می باشد که با هدف بررسی عوامل مؤثر بر انتقال دانش شفاهی در پرستاران انجام گردیده است. جامعه مورد بررسی را ۲۱۵ نفر از پرستاران بیمارستان فاطمه زهرا بوشهر تشکیل می دادند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته در دو بخش بود. بخش اول اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم سوالاتی در مورد عوامل مؤثر بر انتقال دانش پرستاری بود. اطلاعات پس از جمع آوری

**مقدمه:** کمک به بیمار برای حفظ یا ارتقا، سلامتی در محیط های مختلف درمانی نیاز به توانایی حل مسئله دارد. مهمترین قسمت از فرآیند حل مسئله توانایی قضاوت و تصمیم گیری توسط پرستار است. تحقیقات نشان می دهد که پرستاران علاقه ای به انجام تصمیم گیری در مورد بیمارشان ندارند و علاوه بر این توانایی تصمیم گیری صحیح، سریع و موثر را به طور مطلوب کسب نمی نمایند. با توجه به اهمیت تصمیم گیری مناسب توسط پرستار، لازم است که در حرفه پرستاری برای ارتقا، توانایی تصمیم گیری بالینی پرستاران تلاش شود. لذا در این پژوهش وسیع، سعی در ارائه مدلی جهت ارتقا تصمیم گیری بالینی دانشجویان پرستاری شده است.

**روش کار:** در این مطالعه که یک پژوهش کیفی از نوع گراند تئوری است از ۲۵ دانشجوی سال آخر پرستاری به عنوان شرکت کنندگان در پژوهش استفاده گردید. روش جمع آوری داده ها شامل ۵ جلسه مصاحبه متمرکز و ۱۰ جلسه مشاهده شرکت کنندگان بود. داده های به دست آمده بر اساس روش آنالیز داده های کوربین و اشتراوس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. علاوه بر بررسی دقت و صحت داده ها، کلیه نکات اخلاقی مورد نیاز تحقیقات کیفی رعایت گردید.

**نتایج:** سه درونمایه به دست آمده از تحلیل داده ها شامل مهارت الگوی نقش اضطراب در دوره دانشجویی جدایی تئوری از بالین به عنوان مفاهیم اصلی داده ها می باشند. بر اساس درک دانشجویان زمانی توانایی تصمیم گیری بالینی حاصل می گردد که مربیان و پرستاران به عنوان الگوهای نقش از علم و مهارت و اعتماد به نفس کافی برخوردار بوده و دانشجویان با برخورداری از محیط آموزش بالینی بدور از اضطراب تجارب مناسب بالینی را کسب نمایند و در این میان پیوست تئوری و بالین از ضروریات یادگیری تصمیم گیری بالینی دانشجویان می باشد.

**نتیجه گیری:** دانشجویان شرکت کننده توانایی خود را در اخذ تصمیمات بالینی کافی نمی دانستند بر اساس درونمایه های به دست آمده مدلی طراحی گردید. بر اساس این مدل اقداماتی در جهت بهبود کارآمدی الگوهای نقش خواهد گردید همچنین با تغییراتی که در محیط آموزش بالینی پیش بینی گردیده فاصله تئوری از بالینی کاسته شده و دانشجویان به دور از استرس توانایی اخذ تصمیمات بالینی مناسب را تجربه خواهند نمود. عملیاتی نمودن این مدلگامی در جهت مرجعیت علمی دانشگاه خواهد بود.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه ها: تصمیم گیری بالینی، دانشجوی پرستاری، مربی بالینی

A-10-44-1

### بررسی انگیزه تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم

#### پزشکی ایلام (E)

محسن امینی، هادی تیموری، امین مبدمحمدی، حمید تقی نژاد

دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
m\_amin1368@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اینکه انگیزه عامل اصلی برای پیشرفت بیشتر است و تاثیر مستقیم بر کارایی، دانش و عملکرد دانشجویان دارد همچنین به دلیل اینکه معیاری برای سیاست گذاری آموزشی و عامل توسعه ی کشور است.



است. همچنین ۷۴/۶ درصد از دانشجویان با ارائه دروس نظری و عملی در دو ترم متفاوت غیر همزمان مخالف بودند.

**نتیجه گیری:** با اجرای این الگو نه تنها مشکلات موجود در اجرای طرح تلفیق برطرف شد بلکه دسترسی به اهداف آموزشی به ویژه در حیطه آموزش بالینی محقق شد. پیشنهاد می‌گردد کلیه دانشکده های پرستاری با بررسی بیشتر این طرح را مورد اجرا قرار دهند.

**واژه‌های کلیدی:** برنامه ریزی درسی، مواجهه زودرس Exposer Early، پرستاری

A-10-675-1

### بررسی نقش یادگیری از منابع زبان اصلی (انگلیسی) در تسلط دانشجویان گروه های پزشکی به مباحث و موفقیت آن ها در طراحی پژوهش (E)

حسین صمدی کفیل، حسین نویدی نیا، محمد مومنین

دپارتمان باکتری شناسی پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

تهران

amirh\_samadi@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از اساسی ترین ابزارها برای ارتقاء سطح آموزش در سیستم های آموزش پزشکی اتکا به رفرانس های مناسب، درخور و بروز می‌باشد. از معضلات اصلی آموزش در حوزه پزشکی در ایران استفاده دانشجویان از جزوات و یا استفاده از کتاب های ترجمه شده در بازار می‌باشد. این در حالی است که رفرانس های پزشکی به طور روزانه به روز می‌شوند و اطلاعات آن ها تجدید می‌یابد. شاید یکی از اصلی ترین دلایل این معضل ضعف سیستم آموزشی در تقویت تسلط دانشجویان به زبان انگلیسی طی دوره دبیرستان می‌باشد. اگرچه تصحیح سیستم آموزش زبان انگلیسی در دوران پیش از دانشگاه از اهمیت به سزایی برخوردار است اما به نظر نگارندگان، تصحیح سیستم آموزشی در سطح دانشگاه های علوم پزشکی، ارجا، دانشجویان توسط اساتید به رفرانس های اصلی، ترجیح و تقویت دانشجویان در عرضه پروپوزال به زبان انگلیسی و برگزاری ژورنال کلاب ها و گزارش صبحگاهی (report morning) به زبان انگلیسی مسلما در تسلط دانشجویان به مباحث و روزآمدی آن ها در تازه ترین نتایج و تحولات حوزه پزشکی موثر خواهد بود. با مقایسه ای هرچند گذرا میان سیستم های آموزشی و اهمیت رفرانس خوانی به زبان اصلی در کشورهای توسعه یافته و دانشگاه های داخل می‌توان به اهمیت آموزش بر مبنای زبان اصلی پی برد. آنچه مسلم است تقویت بنیه دانشجویان پزشکی بدون توجه به تسلط به ایجاد ارتباط با پژوهشگران در اقصی نقاط جهان و ارائه نتایجی پزشکی خود در مجلات بین المللی میسر نمی‌باشد، لذا در این جستار ما برآن بوده ایم اهمیت این موضوع را نشان بدهیم.

**واژه‌های کلیدی:** سیستم آموزش پزشکی، زبان انگلیسی، زبان اصلی

A-10-852-1

توسط نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که از نظر پرستاران بیشترین عوامل مؤثر بر انتقال شفاهی دانش پرستاری عوامل تکنولوژیکی باشد (میانگین نمره ۸۲/۲۷±۹/۷۴). میانگین نمرات سه حیطه مؤثر بر انتقال دانش شفاهی در پرستاران زن و مرد متفاوت بود. بدین صورت که میانگین عوامل تکنولوژی و سازمانی در مردان بیشتر بود (P به ترتیب مساوی ۰/۰۰۱ و ۰/۰۲۷). در حیطه فردی میانگین نمره پرستاران زن بیشتر بود (P=۰/۰۰۱). افرادی که سابقه کار بیشتری داشتند عوامل فردی را بیشتر در انتقال شفاهی دانش پرستاری مؤثر دانسته بودند (P=۰/۰۰۱). بین سن و میانگین نمره عوامل سازمانی ارتباط آماری معنی دار دیده شد (P=۰/۰۲۳).

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه پرستاران مهمترین عوامل مؤثر در انتقال دانش شفاهی در پرستاری را عوامل سازمانی ذکر کرده اند برنامه ریزی برای بهبود عوامل مربوط به این حیطه می‌تواند در انتقال بهینه دانش پرستاری مثر تر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** پرستار، دانش شفاهی، عوامل تکنولوژی، عوامل سازمانی، عوامل فردی

A-10-495-1

### تدوین و اجرای استراتژی مناسب جهت برنامه ریزی درسی مواجهه زودرس با بیمار Exposer Early در دانشکده های پرستاری دانشگاه های کشور (E)

حسین کیمیایی ثانی، مهرداد مهرداد شریفی، محمد صالحی ویسی، مهدی سیاح برگرد

دانشگاه جندی شاپور اهواز، EDC

hossainkomeili@yahoo.com

**مقدمه:** از مهمترین اهداف آموزش پزشکی، ارائه مهارت های تخصصی و تربیت نیروی انسانی کارا می‌باشد محیط کار بالینی به عنوان اثر گذارترین بافت آموزشی برای کسب مهارت ها بوده است. باتوجه به تاکید به کار گیری شیوه های آرایش تلفیقی در ارائه دروس پایه و بالینی اجرای طرح مذکور با مشکلات و چالش های زیادی همراه می‌باشد باتوجه به چالش های آموزشی موجود مطالعه اخیر با هدف تدوین الگویی متناسب با طرح مواجهه زودرس با بیمار طراحی تا میزان تحقق و دستیابی به اهداف آموزش نظری و بالینی افزایش یابد.

**روش کار:** ۳۲ دانشجوی دوره کارشناسی پرستاری ترم ۶ مشغول به تحصیل انتخاب شدند برای انجام این مطالعه شرکت داشتند.

**نتایج:** ۷۳٪ اظهار نمودندکه یادگیری مفاهیم نظری و مهارت های عملی آنان افزایش یافته است، ۸۲/۹ درصد با برگزاری طرح مواجهه زودرس با بیمار به روش موجود (همزمان درس نظری و عملی از ابتدای ترم) مخالف بودند، ۷۵/۲۵ درصد با اجرای کوریکولوم جدید آرایش ترمی کاملاً موافق، ۷۳٪ اظهار نمودندکه یادگیری مفاهیم نظری و مهارت های عملی آنان افزایش یافته



## بررسی دیدگاه و نظرات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز نسبت به خصوصیات یک استاد ایده آل (E)

بهاره موذن، پرستو نعمت الهی، پویا فرهادی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
bahareh.moazen@yahoo.com

**مقدمه:** استاد از ارکان مهم آموزش محسوب می‌شود. در امر آموزش کلیه رفتارهای استاد در جلب نظر دانشجویان و ارتقاء کیفیت آموزش موثر است این تاثیرگذاری بستگی به مهارت های استاد دارد. هدف از این مطالعه بررسی خصوصیات استاد ایده آل از نظر دانشجویان در زمینه های خصوصیات فردی، خصوصیات حرفه ای و ویژگی های تدریس می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه بر روی ۴۰ نفر از دانشجویان پزشکی ۸۹ شیراز انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای ۲ بخشی بود که بخش اول آن شامل ۱۵ سوال در سه زمینه مذکور بر اساس مقیاس ۵ مودی لیکرت بود و در بخش دوم دانشجویان ۵ مورد از عناوین را به مثابه مهمترین خصوصیات برشمردند. جمعیت مورد پرسش را ۴۵ نفر از دانشجویان ورودی ۸۸ و ۸۹ رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز تشکیل می‌دهند. داده ها توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** (۱۰۰٪) دانشجویان بیان داشتند که احاطه علمی بر موضوع درس بسیار مهم می‌باشد. ارائه مطالب در ترتیب منطقی و قابل فهم (۹۲.۵٪) و همچنین تجربه تدریس در گذشته (۹۲.۵٪) به ترتیب اولویت از بیشترین اهمیت برخوردارند. در زمینه ی خصوصیات حرفه ای به ترتیب اولویت تدریس به زبان ساده و قابل فهم (۱۰۰٪)، برخورد محترمانه (۷۳.۳٪) و آمادگی همیشگی جهت پاسخگویی به سوالات دانشجویان (۹۰٪) به عنوان مهمترین ها انتخاب شدند. دارا بودن حس مسئولیت پذیری (۹۷.۵٪)، سخت کوشی (۸۲.۵٪) و پیروی از اخلاق حرفه ها (۹۰٪) در اولویت خصوصیات های فردی قرار گرفته اند.

**نتیجه گیری:** این بررسی نشان می‌دهد که احاطه علمی و تدریس به زبان ساده و قابل فهم و همچنین دارا بودن حس مسئولیت پذیری در گذشته از اهمیت بیشتری برای انتخاب استاد ایده آل برخوردارند. نتایج این مطالعه می‌تواند موجب بازنگری شیوه ارزشیابی اساتید شود و این سیستم را به سمت دانشجو محور پیش ببرد. همچنین پیشنهاد می‌شود اساتید و افرادی که در امر آموزش نقش دارند به عنوان بخشی از ارزشیابی به صورت مستمر توسط دانشجویان مورد ارزیابی قرار گیرند.

**واژه‌های کلیدی:** استاد ایده آل، مهارت های حرفه ای، احاطه علمی  
A-10-958-2

## نیاز پزشکان برای آموزش نحوه تکمیل و قوانین صدور گواهی فوت در بیمارستان های منتخب استان اصفهان (E)

فاطمه رنگرز جدی، محمدرضا رضائی مفرد، مریم رنگرز جدی

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
frangrazjeddi@yahoo.com

**مقدمه:** بسیاری از پزشکان اولین گواهی فوتی را که صادر می‌کنند مربوط به اولین بیمارشان که فوت کرده است بوده و هیچ آموزشی در خصوص ضوابط علمی و قانونی صدور گواهی فوت در دوران تحصیل آموزش پزشکی ندیده اند که می‌تواند اعتبار داده های گواهی فوت را با نقصان روبرو سازد. هدف این مطالعه بررسی نیاز پزشکان برای آموزش نحوه تکمیل و قوانین صدور گواهی فوت در بیمارستان های منتخب استان اصفهان بود.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی- مقطعی به صورت آینده نگر بر روی ۴۵ نفر از پزشکان بیمارستان های منتخب استان اصفهان شامل بیمارستان های ساعی و اشرفی خمینی شهر، فاطمیه خوانسار، شهیدیهشتی کاشان، غرضی اصفهان، امام حسین گلپایگان در سال ۸۸ صورت پذیرفت. مبنای انتخاب بیمارستان های منتخب دسترسی آسان بود. داده ها از طریق مصاحبه وبا استفاده از پرسشنامه محقق ساخته (روائی صوری و محتوی) جمع آوری گردید. داده ها توسط آمار توصیفی و نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** آگاهی پزشکان از نحوه صدور گواهی فوت در فوت های مشکوک ۴۴.۴ درصد بود. از نظر ۴۱ نفر (۹۱.۱ درصد) از پزشکان جامعه پژوهش برگزاری کلاس های نحوه صدور گواهی فوت مورد نیاز است.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج به دست آمده میزان آگاهی پزشکان با قوانین و مقررات مربوط به نحوه صدور گواهی فوت در موارد فوت مشکوک کافی نمی‌باشد. کلاسهای آموزشی ضمن خدمت برای پزشکان جهت آشنایی بیشتر با قوانین و مقررات صدور گواهی فوت ضروری بوده و نیز ارائه این اطلاعات در دوران تحصیل و به صورت واحد درسی توصیه می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** گواهی فوت، مرگ و میر، متوفی، بیمارستان  
A-10-262-8

## بررسی دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در رابطه با لزوم تدوین و ارتقای کیفیت طرح درس-زمنستان ۸۹ (E)

مسعود ابوالوردی

abolvardim@gmail.com

**مقدمه:** تدوین طرح درس از مراحل اساسی قبل از تدریس برای هر مدرس است که به عنوان راهنمایی برای سازماندهی مواد آموزشی مدرس با هدف تسهیل در امر یادگیری و دستیابی به اهداف آموزشی از پیش تعیین شده به کار می‌رود. مهارت در تدوین آن لازمه یک استاد توانمند است و در ارتقای سطح کیفی آموزش و تعیین شیوه ارزشیابی مناسب با اهداف آموزشی مؤثر است. طرح درس هدف های مبهم را روشن ساخته و به آموزش تازگی می‌بخشد. تعاملی پویا بین استاد و دانشجو ایجاد می‌کند که در انگیزش احساس مسئولیت دانشجویان مؤثر است. هدف از این تحقیق بررسی دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در خصوص لزوم به کارگیری و ارتقای طرح درس و همچنین ارائه راهکارهای اصلاحی توسط ایشان می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی بوده و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای شامل ۱۰ سوال براساس مقیاس لیکرت و همچنین ۳ سوال برای بررسی نقطه نظرات آزاد اساتید در رابطه با پیشنهادات اصلاحی بود. که پس از تعیین روایی و پایایی در اختیار اعضای هیات علمی دانشگاه علوم



کیفیت آگاهی و نگرش مدیران و کارکنان از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که به منظور بررسی آگاهی و نگرش مدیران و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی کاشان انجام گردید ابتدا با توجه به تعداد کل افراد که ۱۰۰۴ نفر کارکنان و ۱۰۰ نفر مدیر بودند با شیوه تصادفی سیستماتیک تعداد ۱۲۰ نفر کارکنان و ۴۱ نفر مدیر انتخاب میشوند که از لیست کارگزینی دانشگاه انتخاب گردید سپس با توجه به پرسشنامه هایی که جهت آگاهی و نگرش کارکنان و مدیران تنظیم شده بود توسط آنان تکمیل و بعد از جمع آوری اطلاعات به روش آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** در این مطالعه ۱۲۰ نفر از کارکنان و ۴۱ نفر از مدیران دانشگاه مورد بررسی قرار گرفتند که در بین کارکنان ۸۵ نفر (۷۰/۸٪) مدرک کارشناسی، ۲۱ نفر (۱۷/۵٪) کاردانی، ۸ نفر (۶/۷٪) کارشناسی ارشد و بقیه دیپلم بوده اند. همچنین ۸۵ نفر (۷۰/۸٪) و ۲۲ نفر (۱۸/۳٪) در امور اداری مشغول بوده اند. همچنین ۴۳ نفر (۳۵/۸٪) دوره TQM را گذرانده اند و ۹۳ نفر (۷۷/۵٪) زن و بقیه مرد بودند. و بین مدیران ۲۸ نفر (۶۸/۳٪) زن بودند و ۲۴ نفر (۵۸/۵٪) مدیران دوره آموزشی را گذرانده اند. و ۲۶ نفر (۶۳/۴٪) از مدیران در رده درمانی قرار دارند ملاحظه می شود در این پژوهش فراوانی آگاهی خوب کارکنان در زمینه QM.T، ۳۳/۳٪ بوده است و در بین مدیران این عدد ۱۷/۱٪ بوده است ارتباط آماری معنی داری بین میزان آگاهی در مدیریت جامع کیفیت با واحد کاری کارکنان دیده شد (۰/۲۷ < P) = ۷. به طوری که در بین کارکنان اداری ۱۸/۳ درمانی ۵۳/۳٪ و پیراپزشکی ۲۸/۳٪ بوده است از نظر بقیه عوامل مانند مدرک تحصیلی، جنس، سن، سابقه کار و گذراندن دوره آموزشی با میزان آگاهی دیده نشد (Value.P > ۰/۱) همچنین بیشترین نگرش مثبت بین کارکنان با سابقه کار زیر ۲ سال با ۲۱/۷٪ و کمترین آن مربوط به کارکنان با ۵-۲ سال سابقه بوده است ارتباط معنی داری بین سابقه و نگرش کارکنان دیده نشده و در بین مدیران با سابقه کار بالاتر از ۸ سال ۹۶/۲٪ (P = ۰/۸۸۷) نگرش موافق داشته و در سایرین ۷۳/۳٪ بوده است که ارتباط معنی داری بین سابقه کار و وضعیت نگرش مدیران دیده شد (P = ۰/۵۱).

**نتیجه گیری:** نتایج این تحقیق حاکی از آن است که بین آگاهی و نگرش کارکنان و مدیران دانشگاه علوم پزشکی کاشان در جهت استقرار مدیریت جامع کیفیت وضعیت مطلوبی نداشته و تا اجرای QM.T در دانشگاه زمانی زیادی می باشد البته واحدهای شغلی که دید وسیع تری نسبت به اثرات QM.T داشته اند نگرش مثبت تری نسبت به اجرای مدیریت کیفیت فراگیر داشته اند و کارکنانی که مدرک تحصیلی بالاتری دارند سطح نگرش بیشتری در جهت اجرای مدیریت کیفیت فراگیر داشته اند و همچنین مدیرانی که سابقه کار آن ها بیشتر می باشد با توجه به آگاه بودن مشکلات موجود در خدمات بهداشت و درمان بهترین راه جهت رفع این معضلات پیاده کردن مدیریت جامع کیفیت می دانند.

**واژه های کلیدی:** مدیریت جامع کیفیت، آگاهی، نگرش

A-10-35-1

**بررسی تأثیر داشتن محیط شاد و مدیریت زمان مطالعه، بر بهبود وضعیت زندگی دانشجویان و ارتباط آن ها با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه**

**علوم پزشکی جهرم (E)**

پزشکی شیراز قرار گرفت. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین سن شرکت کنندگان در این طرح ۴۶ سال بود که از این بین ۳۵٪ زن و ۶۵٪ مرد بودند. میانگین سابقه ی آموزشی آن ها ۱۰ سال و متوسط میزان تدریس آن ها در ترم جاری ۱۶ واحد بود. ۵۹٪ اساتید (مشخص شدن اهداف آموزشی برای دانشجویان) را مهمترین مزیت طرح درس شمردند. پس از آن ۲۳٪ (ارتقای سطح کیفی آموزش)، ۱۲٪ (تعیین شیوه آموزشی متناسب با اهداف آموزشی)، ۶٪ سایر مزایا را در اولویت قرار دادند. ۵۷٪ از مدرسین بازبینی تدوین طرح درس را در طول سال لازم می دانستند. همچنین ۷٪ اساتید حجم بالای کار مدرس را مانع تدوین طرح درس می دانستند. و ۵٪ اساتید با به کارگیری طرح درس به عنوان ابزاری برای ارزشیابی اساتید مخالف بودند.

**نتیجه گیری:** تدوین طرح درس در ابتدای هر دوره ی آموزشی و انجام بازنگری های لازم امری ضروری است. و لزوم ارائه آن به دانشجویان در سال های اخیر به منظور آگاهی دانشجویان از اهداف آموزشی و انتظاراتی که استادان از آنان دارند و ایجاد انگیزه در فرآیند یادگیری بسیار مورد توجه اساتید است. همچنین تجزیه و تحلیل پرسشنامه ها گویای این واقعیت است که طرح درس باید با توجه به اهداف آموزشی و اولویت بندی نیازها در هر بخش تدوین گردد. با آموزش به اساتید از طریق برگزاری کارگاه هایی در این خصوص، ارائه فرمت های استاندارد تعیین شده، نظارت دقیق بر چگونگی ارائه و تدوین طرح درس، آشنا کردن دانشجویان برای همکاری پویاتر و اجرای دوجانبه برنامه ها می تواند به عنوان راهکاری در اثربخشی هر چه بهتر این روش در دانشگاه ها پیشنهاد شود.

**واژه های کلیدی:** طرح درس، آموزش، استاد توانمند

A-10-174-2

**بررسی آگاهی و نگرش مدیران و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی کاشان**

**در زمینه استقرار مدیریت جامع کیفیت (E)**

**فرحناز جهانگیر، مهندس حسین اکبری، سیدمحسن میری**

دانشگاه علوم پزشکی کاشان

farahnaz\_jahangir@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه پرداختن به کیفیت کالاها و خدمات در کلیه زمینه ها در زمره اولویت های اساسی هر سازمان پیشرو می باشد. در بخش بهداشت و درمان، به لحاظ اهمیت نوع خدمات و سر و کار داشتن با سلامت و جان انسان ها، اعتلای کیفیت و تضمین آن برای نظام بهداشت و درمان در مردم بطور فزاینده و مداوم مورد توجه قرار گرفته است. جهت بهره گیری از تکنولوژی نوین درمان و افزایش هزینه های پرسنلی و به کارگیری نیروهای تخصصی و فوق تخصصی موجب گران و گران تر شدن خدمات بهداشتی و درمانی می شود. جهت رفع این مشکل از مدیران انتظار می رود که از آخرین دستاوردهای دانش مدیریت و روش ها و شیوه هایی که به بهره گیری مطلوب از امکانات بهداشتی و درمانی منجر می شود، استفاده نمایند. یکی از دستاوردهای ارزنده دانش مدیریت که می تواند تا حد زیادی به اهداف مزبور جامه عمل بپوشاند، مدیریت کیفیت فراگیر (TQM) می باشد جهت استقرار صحیح مدیریت جامع





جایگاه دانشگاه علوم پزشکی قزوین بر مبنای سند چشم انداز بیست ساله و نقشه جامع علمی کشور، برنامه استراتژیک دانشگاه و قوانین و مقررات موجود می‌باشد.

**روش کار:** به منظور دستیابی به طرح اولیه و پیش نویس نقشه علمی دانشگاه، ابتدا تیمی با حضور ریاست دانشگاه تشکیل و موضوع از زوایای گوناگون بررسی و تحلیل گردید. سپس با توجه به اسناد فرادستی و پتانسیلهای دانشگاه و استان، و روند فعالیتهای دانشگاه از زمان تأسیس تاکنون، سند اولیه طراحی و به رؤیت تنی چند از صاحب نظران رسید. سپس در شورای دانشگاه مطرح و به اطلاع مدیران ارشد دانشگاه رسانیده شده و کارگروههایی برای بررسی و تبیین جایگاه و سهم هر واحد در برنامه های لحاظ شده در نقشه تشکیل گردید.

**نتایج:** سیاستهای دانشگاه در قالب ۸ سیاست کلی بشرح زیر مطرح گردید و سپس در ارتباط با هریک از سیاستها، اقدامات و راهبرهای مناسب و همچنین معیارها و روش های پایش و هدایت اقدامات پیشنهاد گردیدند: (۱) توسعه سیاست گذاری در مدیریت و مقررات، (۲) بهبود تخصیص منابع مالی و تسهیل انجام فرآیندهای دانشگاهی، (۳) ارتقاء کیفیت آموزشی دانشگاه، (۴) مدیریت دانش، (۵) توسعه منابع انسانی، (۶) تسهیل کارآفرینی و نوآوری، (۷) توسعه خدمات دانشگاه، و (۸) ارتقاء دانش، نگرش و فرهنگ مردم منطقه در راستای اعتلای کیفیت زندگی. بحث و نتیجه گیری: با توجه به اینکه سند چشم انداز بیست ساله نظام جمهوری اسلامی ایران عمدتاً دارای مبانی و ابزارهای علمی است لازم است دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی نقش و برنامه خود را در این ارتباط روشن نموده و در مسیر رسیدن به اهداف سند چشم انداز حرکت کنند. اینکار نیازمند تلاش جمعی و مطالعه و بازنگری شرایط فعلی و تکیه بر طرح های آینده پژوهی است.

**واژه‌های کلیدی:** نقشه علمی، دانشگاه، علوم پزشکی، برنامه ریزی

A-10-173-1

#### دومین المپیاد دانشجویان علوم پزشکی کشورگامی در جهت دستیابی به

#### اهداف نقشه جامع علمی سلامت در تقویت نخبگان (E)

میترا امینی، جواد کجوری، فرهاد لطفی، زهرا کریمیان، محمد رضا دهقانی،

محبوبه صابر، ریتا رضایی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز  
mitraamini51@yahoo.com

**مقدمه:** در افق چشم انداز ۲۰ ساله کشور ایران ۱۴۰۴ کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول علمی فناوری در منطقه. دستیابی به این هدف نیازمند کنشگرانی است که بتوانند خوب فکر کنند، خوب نظریه پردازی کنند، خوب استدلال کنند و نظریه ها را در عمل به کار گیرند. در نقشه جامع علمی سلامت کشور نیز بر سه عنصر علوم پایه، بالینی، علوم اجتماعی و مدیریت به وضوح تأکید گردیده است. المپیاد علمی دانشجویان ایده ای بود که در راستای نیل به این اهداف و به منظور ایجاد بستری مناسب برای رشد و توسعه فکری دانشجویان با رویکرد بین رشته ای در سه حیطه علوم پایه، بالینی و مدیریت طراحی گردید. اولین المپیاد در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۸۸ و دومین المپیاد در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال

#### سمانه معتمد جهرمی

جهرم

sanammorsal400500@yahoo.com

**مقدمه:** مدیریت زمان می‌تواند به عنوان روشی جهت پایش و کنترل زمان مطرح شود. احتیاج به مدیریت و بهره وری اثر بخش از زمان در میان دانشجویان بیش از پیش احساس می‌شود. و همچنین شاد بودن در زندگی تأثیر به سزایی در برقراری مدیریت زمانی مفید در زندگی دانشجویی دارد. یکی از جنبه های مؤثر مدیریت زمان کاهش استرس در زندگی است. کاهش سطح استرس موجب بهبود سطح سلامت روحی و جسمی شده و برای موفقیت تحصیلی دانشجویان لازم و ضروری است که گاهی با برقراری یک محیط شاد محقق می‌شود. در این تحقیق با استفاده از پرسشنامه ای محقق ساخته روا و پایا، سعی گردید چگونگی مدیریت زمان مطالعه و همچنین شادی و آرامش در زندگی با مقایسه میانگین معدل، ۱۵۰ نفر دانشجوی انتخابی از رشته های پزشکی و پرستاری دانشگاه علوم پزشکی جهرم مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** مشاهده شد که مدیریت زمان و بهره گیری از زندگی در یک محیط شاد با پیشرفت تحصیلی رابطه مستقیم دارد. دانشجویانی که از معدل بالایی برخوردار بودند همان کسانی بودند که نمره پرسشنامه آن ها بیشتر از بقیه بود.

**نتیجه گیری:** در نهایت می‌توان نتیجه گرفت با آگاهی دادن و آموزش مدیریت زمانی مطالعه و نحوه صحیح شاد بودن در زندگی دانشجویان می‌توان موفقیت تحصیلی آن ها را تضمین کرد و همچنین دانشگاه با برنامه ریزی صحیح و منظم در کلاس بندی و برنامه آموزشی و به کار گیری محیطی شاد در آموزش می‌تواند پیشرفت تحصیلی آن ها کمک به سزایی نماید. دانشجویان موفق همان کسانی هستند که در مدیریت زندگی و تحصیل نیز موفق هستند. **واژه‌های کلیدی:** مدیریت زمان، مطالعه، شاد بودن، پیشرفت تحصیلی

A-10-81-1

#### طراحی نقشه علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین: پیش نویس اولیه ۱۳۸۹

#### (E)

رامین سرچمی، سعید آصف زاده، پریسا شجاعی، علی اکبر زینالو

قزوین، دانشگاه علوم پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
sarchami\_3000@yahoo.com

**مقدمه:** سیر تحولات در نظام سلامت به عنوان چالشی جهان شمول، و نیز تعهد نظام سلامت در پاسخگویی مناسب و حرکت در جهت چشم انداز بیست ساله کشور، برخوردی هوشمندانه را الزامی می‌سازد. این برخورد بایستی با تحلیل صحیح از ارزش های اسلامی و با استفاده درست از روش های نوین علمی باشد. با تدوین نقشه جامع علمی کشور در حوزه سلامت اکنون وظیفه نهادهای ذیربط یعنی دانشگاه های علوم پزشکی است تا به اجرائی سازی این سند کلان بپردازند و نسبت به ترسیم نقشه جامع علمی نشگاهی در راستای سند چشم انداز کشور اقدام نمایند. هدف: هدف این مطالعه تدوین نقشه علمی و



**نتایج:** تعداد ۹۷ پرسشنامه دریافت شد که از این تعداد ۴۳ نفر هیات علمی بالینی و ۵۴ نفر بالینی بودند. ۸۹٫۳٪ اعضای هیات علمی بالینی و ۴۸٪ درمدا اعضای هیات علمی پایه با شرطی شدن این بند مخالف بودند و از این تعداد ۶۴٫۷ درصد از غیر شرطی شدن آن استقبال کرده و بقیه (۳۵٫۳٪) اعضا معتقد بودند، اعضای هیات علمی برای انجام کار باید انتخاب و آموزش داده شوند و فقط آن‌ها به انجام این مهم اقدام نمایند.

**نتیجه گیری:** عدم رضایت شرطی شدن این بند از سوی هیات علمی، باعث کاهش انگیزه اعضای هیات علمی در انجام آن خواهد شد و به دنبال آن کاهش ارزش طرح‌های دانش پژوهی خواهد شد، پیشنهاد می‌شود با دقت نظر بیشتر و کارشناسی قوی تر در مورد شرطی و غیر شرطی شدن این بند تصمیم گرفته شود.

**واژه‌های کلیدی:** هیات علمی، دانش پژوهی، ارتقاء  
A-10-426-1

#### استفاده از روش آموزش مبتنی بر حل مسئله (PBL) در آموزش درس انگل شناسی پزشکی دانشجویان رشته پزشکی دانشکده پزشکی یاسوج (E)

عبدالعلی مشفع، امرالله روزبهی

دانشکده پزشکی یاسوج  
amoshfea@yahoo.com

**مقدمه:** درس انگل شناسی پزشکی از دروس علوم پایه و شاخه ای از علم بیولوژی است. تدریس آن با روش‌های سنتی و مبتنی بر معرفی انگل‌ها و بیولوژی آن‌ها باعث عدم رغبت دانشجویان پزشکی به یادگیری این درس می‌گردد. لذا با استفاده از روش یادگیری مبتنی بر حل مسئله سعی شده است ارتباطی قوی بین این درس و نیاز بالینی دانشجویان در خصوص بیماری‌های انگلی برقرار گردد. هدف این مقاله ایجاد ارتباط بین درس انگل شناسی و نیاز بالینی دانشجویان پزشکی و کاربردی نمودن این درس است.

**روش کار:** در تدریس بخش کرم شناسی درس انگل شناسی دانشجویان رشته پزشکی دانشکده پزشکی یاسوج در نیم سال اول ۸۹-۸۸ با استفاده از نرم افزار اسنچیت تمامی مباحث به صورت فیلم همراه با پاورپوینت به صورت فایل‌های جداگانه تهیه شد و یک هفته قبل از کلاس مربوطه در اختیار دانشجویان قرار گرفت. به همراه این فایل‌ها تعدادی مسئله بهداشتی و پزشکی مرتبط با موضوع نیز طراحی شد که دانشجویان در صورت مطالعه و یادگیری مطلب می‌توانستند به آن‌ها پاسخ دهند. در کلاس هر میحت ابتدا کونیز با استفاده از ۱۰ سوال مفهومی و مشابه مسئله طرح شده گرفته می‌شد و سپس دانشجویان به ۵ گروه تقسیم می‌شدند و یک نفر به عنوان مسئول گروه تعیین می‌گردید. هر گروه مجدداً مسائل طرح شده و سوالات کونیز را بحث می‌کردند و با استفاده از کارت‌های مخصوص جواب‌های خود را پیدا کرده و امتیاز می‌گرفتند. در پایان به مدت نیم ساعت تمام مطالب توسط استاد مرور می‌شد.

**نتایج:** پس از اتمام مباحث کرم شناسی با نظر سنجی از دانشجویان در خصوص این روش تدریس و همچنین مقایسه نمرات پایان بخش تک‌یاخته شناسی و پایان بخش کرم شناسی که به ترتیب با دو روش سنتی و PBL تدریس شده بودند این روش ارزیابی گردید. ۷۴٪ دانشجویان این روش را

۸۹ برگزار شد. در این مطالعه نظرات دانشجویان و اساتید شرکت کننده در دومین المپیاد در خصوص میزان دستیابی به اهداف مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** پس از برگزاری المپیاد پرسشنامه‌هایی جهت سنجش میزان رضایت دانشجویان از روند علمی و اجرایی، میزان دستیابی به اهداف از دید دانشجویان و داوران تهیه و تنظیم گردید. در این پرسشنامه‌ها در خصوص نقاط قوت و ضعف المپیاد نیز به صورت سؤالات باز از شرکت کنندگان و اساتید سؤال به عمل آمد. داده‌ها پس از جمع آوری توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۹۵/۴٪ از دانشجویان از شرکت در المپیاد راضی بودند و ۹۰٪ آنان اعلام کرده بودند که تفاوت این آزمون با آزمون‌های کلاسی می‌تواند به افزایش یادگیری کمک کند. در زمینه میزان دستیابی به اهداف نیز ۸۳/۸ درصد از شرکت کنندگان معتقد بودند که آزمون‌ها قادر به سنجش قدرت حل مساله و استدلال فردی هستند. بیشتر دانشجویان اعلام نمودند که گرچه در المپیاد دوم تعداد جوایز و گروه‌های راه‌یابنده به مرحله گروهی به نسبت المپیاد اول افزایش یافته بود، لیکن هنوز هم خواهان انعطاف‌پذیری بیشتر مسئولین و انتخاب تعداد بیشتری از دانشجویان به عنوان رتبه‌های برتر بودند. از دیدگاه داوران علمی بودن طراحی سؤالات، فرصت کافی جهت طراحی سؤالات در این المپیاد، روایی و پایایی قابل قبول آزمون‌های المپیاد دوم، سیستم امنیتی خوب آزمون و ایجاد انگیزه رقابت در دانشجویان از نقاط قوت المپیاد دوم بود و فاصله کم آزمون فردی و گروهی و فشار کار زیاد مشکل المپیاد بود.

**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد بستر مناسبی که برای برگزاری المپیاد در جهت دستیابی اهداف نقشه جامع علمی سلامت در تقویت نخبگان فراهم آمده است بایستی تقویت شود و زمینه تلفیق هر چه بیشتر مفاهیم فکری و تحلیلی در نظام آموزش علوم پزشکی فراهم گردد. دانشگاه‌های علوم پزشکی و مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی باید اهمیت ویژه‌ای جهت المپیاد قابل شوند و موجبات تقویت انگیزه دانشجویان را جهت شرکت در المپیاد‌های آتی فراهم نمایند.

**واژه‌های کلیدی:** المپیاد رضایت دانشجویان اساتید  
A-10-276-1

#### بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی به شرطی شدن دانش پژوهی در ارتقاء

(E)

مهدی سیاح برگرد

sayah\_bargard@hotmail.com

**مقدمه:** ارتقاء از ارکان پیشرفت علمی هر هیات علمی و طبعا پیشرف علمی دانشگاه‌های کشور می‌باشد. در دو سال اخیر با توجه بیشتر به ارتقاء کیفیت آموزش از سوی وزارت محترم بهداشت بند دانش پژوهی به آیین نامه ارتقاء اضافه شده است. هدف این مطالعه بررسی دیدگاه اعضای هیات علمی به شرطی شدن دانش پژوهی در ارتقاء می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه، مطالعه‌ای مقطعی توصیفی بود. شرکت کنندگان مطالعه تعداد ۹۷ عضو هیات علمی شرکت کننده در برنامه‌های مختلف EDC بودند. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار SPSS استفاده شد.



soroush\_sphr@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه صاحب نظران لازمه ایجاد تغییر و تحول در آموزش عالی را مستلزم ایجاد تغییرات وسیع و جامع در سیستم ارزشیابی دانشگاه ها می‌دانند و این امر میسر نمی‌شود مگر با ارزشیابی مستمر و متناسب با برنامه های آموزشی، که در مقاطع مختلف آموزشی از دانشجویان به عمل می‌آید. در دانشکده های پزشکی ارزشیابی دانشجویان با استفاده از روش های فرآیندی و عملکردی و ابزارهایی مانند، پوشه کار، سیاهه عملکرد، آزمون ها و تکالیف علمی، برگ ثبت مشاهدات و فعالیتهای داخل و خارج از دانشکده، اعم از فردی یا گروهی، و نظایر آن مطرح می‌باشد، و اساتید کمابیش با این روشها آشنایی دارند، اما میزان به کار گرفتن این روشها و چگونگی آن در ارزشیابی دانشجویان جای سوال دارد. هدف از انجام این مطالعه بررسی نظرات دانشجویان پیرامون به کارگیری تلفیقی از روش های کمی و کیفی در ارزشیابی دانشجویان پزشکی می‌باشد.

**روش کار:** روش این تحقیق از نوع مطالعات توصیفی بوده که ۹۰ نفر از دانشجویان پزشکی در مقطع اکسترنی و اینترنتی به عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. ابزار مطالعه پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته شامل ۲ پرسش باز و ۱۵ سوال در زمینه انواع روش های ارزشیابی آموزشی بوده که در طیف لیکرت تنظیم و درجه اهمیت از خیلی زیاد (۴) تا خیلی کم (۱) در نظر گرفته شده است. اعتبار محتوایی پرسشنامه با نظر خبرگان و اعتماد علمی با آلفای ۰/۷۴ به دست آمده است. پرسشنامه ها توسط پژوهشگر در اختیار دانشجویان اکسترنی و اینترنتی دانشکده پزشکی شیراز قرار گرفت و در مواقع لازم توضیحات کافی در مورد سوالات ارائه شد. پس از تکمیل، فرم ها جمع آوری شده و اطلاعات به دست آمده وارد برنامه آماری گردید و نتایج آن با استفاده از نرم افزار SPSS و با روش آماری توصیفی و استنباطی تحلیل گردید.

**نتایج:** شرکت کنندگان در این مطالعه ۳۷ نفر زن، ۲۹ نفر مرد بودند که میزان پاسخ دهی ۹۵٪ در صد بود. بین نظرات با جنس، مقطع تحصیلی اختلاف آماری معناداری ملاحظه نشد. میانگین نمرات دانشجویان در مورد آگاهی از روش های ارزشیابی ۰/۴۵ ± ۰/۲۱ در ارتباط با الویت انتخاب آن ها از روش های مختلف ارزشیابی نوشتاری ۰/۲۷ ± ۰/۳۰ و ارزشیابی عملکرد ۰/۳۶ ± ۰/۲۱ و در مورد توافق با تلفیق یا ترکیب شیوه های مختلف ارزشیابی ۰/۱۵ ± ۰/۳۷ می‌باشد.

**نتیجه گیری:** هر چند دانشجویان اطلاعات اندکی در زمینه شیوه های آموزش به خصوص شیوه های ارزشیابی نوین بالینی دارند، اما به کارگیری تلفیقی از روش های کمی و کیفی را در ارزشیابی ترجیح می‌دهند. به کارگیری تلفیقی از روش های کمی و کیفی در ارزشیابی مؤثرترین و اثربخش ترین روش برای نمایش توانمندی در ابعاد متفاوت، ولی غالباً مکمل موضوعات مورد ارزشیابی است.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی تلفیقی، ارزشیابی چند روشی، دانشجوی پزشکی  
A-10-299-3

**بررسی منابع و خدمات علمی - پژوهشی مورد نیاز دانشگاه برای تحقق یادگیری مادام العمر از دیدگاه کارکنان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (E)**

اقدس کریمی، محمد دهقانی، زهره خزایی، حمید رضایی نیا

نسبت به روش سنتی مفیدتر و یادگیری از آن را بهتر می‌دانستند. ۵۴٪ این روش را وقت گیر دانستند. ۹۵/۳٪ از دانشجویان نمره بیشتری در امتحان پایان بخش کرم شناسی نسبت به پایان بخش تک یاخته شناسی کسب کردند. **نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد دانشجویان وقت بیشتری را در این روش جهت مطالعه و یادگیری صرف می‌کنند ولی در عوض مفهوم بالینی و کارآیی آن در علوم پزشکی و بهداشتی بیشتر از روش سنتی آموزش داده می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش مبتنی بر حل مسئله (PBL)، درس انگل شناسی؛ دانشکده پزشکی یاسوج  
A-10-403-1

**نیاز سنجی آموزشی، بررسی کیفی نظرات دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)**

دکتر حسین پارسا، افسانه بخ فروش ها، محمد رضا کریمی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
star2000\_y@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه جهت اجرای برنامه چهارم توسعه و رسیدن به اهداف چشم انداز بیست ساله، جامعه ای مبتنی بر دانایی و کشوری توسعه یافته، کشور بیش از هر چیز به پرورش استعدادهای درخشان نیاز دارد، نیروهایی که بتوانند در سطح منطقه و جهان رقابت کنند و این امر جز با ایجاد زمینه های کنجکاو علمی و شناخت نیازهای آموزشی آن ها تحقق ن می‌یابد.

**روش کار:** اطلاعات با استفاده از روش تحقیق کیفی ۵۵ بحث گروهی متمرکز FGD گردآوری شد. به منظور دستیابی به دقت داده ها از دو روش تایید مطالب توسط شرکت کنندگان check member و بازنگری ناظرین external check استفاده شد.

**نتایج:** نتایجی که از بازخوانی، دسته بندی و بررسی تم های مصاحبه به دست آمد نشان داد که دانشجویان استعداد درخشان برنامه ها آموزشی؛ آشنایی با روش های پژوهش در آموزش، آشنایی با منابع اطلاعاتی و روش های جستجوی پیشرفته، زبان انگلیسی در سطح intermediate و آشنایی با نرم افزار SPSS و آزمون های آماری را جهت برگزاری به دفتر استعداد درخشان دانشگاه، پیشنهاد کرده بودند.

**نتیجه گیری:** نخبه پروری بیش از هر چیز به سرمایه گذاریهای فکری و مالی، مدیریت و برنامه ریزی اثربخش نیاز دارد. در این میان، دانشگاه ها با اجرای طرحهای نیازسنجی آموزشی و برگزاری دوره های آموزشی مورد نیاز، نقش بزرگی در رشد نخبگان ایفا می‌کنند.

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه ها: نیاز سنجی، استعداد درخشان، نظرات، آموزش.  
A-10-238-7

**بررسی نظرات دانشجویان پزشکی در مورد ارزشیابی تلفیقی و چندروشی (E)**

سروش سپهری، لیلا بذرافکن، زهرا صفاری، محمد نبی رحیمیان

دانشگاه علوم پزشکی شیراز



دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

karimi\_midwife@yahoo.com

ملاکها و نشانگرها و پرسشها (جملات) تبدیل نمائیم و سپس با یک رویکرد همگرا آن ها را تبدیل به جملاتی کنیم که ضمن کاستن از حجم زیاد پرسشها نشانگرهای کلیدی را از دست نداده باشیم.

**نتایج:** با اجرای ارزیابی درونی، ضمن جلب مشارکت تمامی اعضای هیات علمی، زمینه به روز رسانی تبدیل آئین نامه های جدید از قبیل ارتقا سالانه و ارتقاء مرتبه ای اعضا هیات علمی، طرح رتبه بندی آموزشی دانشگاه ها (طرح راد)، طرح رتبه بندی پژوهشی دانشگاه ها، مصوبات دبیرخانه های مختلف وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، جشنواره های شهید مطهری و رازی، دانش پژوهی آموزشی و رفم آموزشی بررسی، و با انشاء جملات دقیق مرتبط با موارد ذکر شده، در ارزیابی درونی گنجانده شد.

**نتیجه گیری:** کاربست نتایج ارزیابی درونی و تدوین برنامه مناسب، علاوه بر اینکه به تقویت تعهد اعضای هیات علمی گروه نسبت به تحقق هدف ها و جهت دادن به منابع انسانی و مادی گروه کمکمی نماید، متضمن بهبود مستمر کیفیت در آموزش عالی می گردد.

**واژه های کلیدی:** آئین نامه ها، ارزیابی درونی، استانداردهای آموزش پزشکی A-10-444-2

**تعیین ریز فعالیت های حیطه مدیریت نیازهای اساتید هیئت علمی در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)**

محمد مهدی ثاقب، میترا امینی، محمد کاظم سراج، پریسا نبیانی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی saghebf@gmail.com

**مقدمه:** در طی سه دهه گذشته، دستاوردهای شگرفی را در زمینه سلامت جامعه شاهد بوده ایم. شکل گیری نظام شبکه بهداشت و درمان، توسعه کمی چشمگیر در آموزش پزشکی و توجه بسیار به مقوله نیروی انسانی و بهبود شاخص های سلامت به ویژه در مناطقی که در آن سیستم شبکه به طور وسیع شکل گرفته است، تعدادی از دستاوردهای با ارزش این سالها بود است. در حال حاضر با توجه به عوامل متعدد درونی و برونی که مجموعه نظام سلامت را تحت تاثیر قرار می دهند، لزوم اتفاق نظر بر روی چشم انداز بلند مدت و تدوین راهبردهای دستیابی به آن را کاملاً نمایان می کند. نقشه جامع علمی کشور هم در جهت دستیابی به اهداف سند چشم انداز توسعه شامل حیطه های مختلف تدوین گشته است که یکی از این حیطه ها مدیریت نیازهای اساتید می باشد. هدف از این پژوهش، تعیین ریز فعالیت های حیطه مدیریت نیازهای اعضای هیئت علمی در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت group focus طی جلسات متعدد با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی انجام شد. در طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریز فعالیت های حیطه مدیریت نیازهای اساتید هیئت علمی در حوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریز فعالیت های این حیطه شامل، اصلاح ساختار و چارت تشکیلاتی اعضای

**مقدمه:** یادگیری مادام العمر مفهومی است که شامل مجموعه ای از فعالیت های خود آغازگر و مهارت های جستجوی اطلاعات است که انگیزه پایداری را در افراد برای یادگیری و توانایی شناخت نیازهای یادگیری خودش (شناخت) فعال می کند. بنابراین دانشگاه باید فرصت هایی را فراهم کند تا به عنوان یک فرآیند حمایتی مداوم افراد را برای کسب انگیزه و توانایی لازم برای تدوین یادگیری تحریک کند. لذا این مطالعه با هدف بررسی منابع و خدمات علمی - پژوهشی مورد نیاز دانشگاه برای تحقق یادگیری مادام العمر از دیدگاه کارکنان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال ۱۳۸۸ انجام گرفت.

**روش کار:** جهت جمع آوری اطلاعات از روش خود گزارشی با استفاده از پرسشنامه انجام شد.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد از کل افراد شرکت کننده در مطالعه ۵۸/۴ درصد برگزاری کارگاههای آموزشی، ۵۱/۴ درصد برگزاری همایش ها و کنفرانس ها، ۳۸ درصد خدمات ارائه شده از سوی کتابخانه ها، ۳۷/۹ درصد وجود ابزارها و منابع مناسب، ۳۱ درصد ارائه خدمات از سوی مراکز اطلاع رسانی، ۲۶/۶ درصد خدمات مرکز آموزش مهارت های مطالعه و یادگیری، ۲۲ درصد گسترش خدمات مشاوره ای و ۲۰/۱ درصد وجود تشکل ها و انجمن های حرفه ای را به عنوان منابع و خدمات علمی - پژوهشی مورد نیاز که در حیطه یادگیری مادام العمر نقش موثری دارد، بیان نمودند.

**نتیجه گیری:** استفاده از منابع و خدمات علمی - پژوهشی برای کمک به تدوین یادگیری ضرورتی اجتناب ناپذیر است.

**واژه های کلیدی:** یادگیری مادام العمر، دانشگاه، کارکنان، منابع و خدمات علمی - پژوهشی A-10-859-3

**ارزیابی درونی پویا، ابزاری برای ارتقاء استانداردهای آموزش پزشکی (E)**

سحر الماسی ترک، امرالله روزبهی

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

s.almasi@bpums.ac.ir

**مقدمه:** اغلب نظام های آموزش عالی کوشش هائی برای انجام ارزیابی و بهبود کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات تخصصی در سطح دانشگاه و جامعه به عمل آورده اند. کشورهایی که به کسب تجربه موفق در این زمینه نائل آمده اند به انجام ارزیابی مستمر پرداخته اند و از ارزیابی درونی به عنوان رویکردی زیربنائی جهت ارتقاء استانداردهای آموزشی استفاده کرده اند. هدف این مطالعه به روز رسانی تبدیل آئین نامه های دانشگاهی به ملاکها و نشانگرهای ارزیابی درونی در راستای ارزیابی مستمر و ارتقاء استانداردهای آموزش پزشکی است.

**روش کار:** با استفاده از تجربیات دوره اول و با توجه به اینکه ارزیابی درونی به عنوان اولین مرحله اعتبار بخشی است، طرح ارزیابی درونی اجرا گردید. تلاش بر این شد که حتی المقدور آئین نامه های کاربردی در حیطه های مختلف از جمله حیطه آموزشی مربوط به گروههای علمی را با یک رویکرد واگرا به



**واژه‌های کلیدی:** همکاری بین دانشگاهی، استقلال دانشگاه، سند چشم انداز توسعه و نقشه جامع علمی کشور  
A-10-276-10

**تعیین ریز فعالیت های توسعه گسترش مرزهای دانش و فن آوری در نقشه جامع علمی کشور بر اساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)**

وحید کشتکار، محمدمهدی ثاقب، میترا امینی، پریسا نبینی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
keshtkarv@yahoo.com

**مقدمه:** سند چشم انداز بیست ساله کشور به عنوان یک نقشه راه می‌تواند ایران را در ابعاد مختلف رشد دهد و راه رسیدن به این توسعه، نگاه خاص به نقشه جامع علمی کشور است که دارای مجموعه شاخه های مختلفی است که ما بنابر رسالت و وظایف خود در قبال کشور و هم نوعانمان، خود را بر آن دیدیم تا به مشخص نمودن زیرشاخه های آن بپردازیم. اهداف: هدف از این پژوهش، تعیین ریز فعالیت های توسعه گسترش مرزهای دانش و فن آوری در نقشه جامع علمی کشور بر اساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت group focus با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طی جلسات متعدد انجام شد. طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریز فعالیت های حیطه توسعه گسترش مرزهای دانش و فن آوری در حوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** بر اساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریز فعالیت های این حیطه شامل ارتباط موثر گروه های آموزشی با مرکز تحقیقات آموزشی، پیاده سازی و نهادینه کردن EBM در آموزش دانشگاه، گسترش و بهبود شرایط برقراری ارتباط در حیطه های مختلف توانمندی های دانشگاه با صنعت و خدمات، راه اندازی مراکز خدمات بالینی و آزمایشگاهی پیشرو توسط گروه های آموزشی و راه اندازی مراکز بهداشتی نمونه می‌باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می‌رسد ارتباط موثر گروه های آموزشی با مرکز تحقیقات آموزشی و پیاده سازی و نهادینه کردن EBM در آموزش دانشگاه در این حیطه از اولویت بالاتری برخوردار بوده است که باید بیشترین توجه مسئولین و مدیران آموزشی، به این هدف متمرکز گردد.

**واژه‌های کلیدی:** مرزهای دانش و فناوری، فناوری و نقشه جامع علمی کشور  
A-10-276-13

**ارزیابی عوامل موثر در انتخاب رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)**

فریبا درخشان، نامجو پیروی، پژمان جانباز

دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
faribaderakhsan@qums.ac.ir

هیئت علمی، آموزش و توانمندسازی اساتید، امور رفاهی و معیشتی اساتید، بازنگری قوانین ارتقا و تمام وقتی، گسترش گرانت های آموزشی، تدوین و اجرای کارانه آموزش و طراحی بورس های تحصیلی، استفاده از اساتید مدعو و نگارش و گفتگو به زبان خارجی می‌باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می‌رسد که اصلاح ساختار و چارت تشکیلاتی اعضای هیئت علمی، آموزش و توانمندسازی اساتید توجه به امور معیشتی آن ها در این حیطه اولویت بالاتری داشته است که باید مدیران و مسئولین آموزشی توجه بیشتری را به این اولویت ها اختصاص دهند.

**واژه‌های کلیدی:** توانمندسازی اساتید، سند چشم انداز توسعه و نقشه جامع علمی کشور  
A-10-276-8

**ریز فعالیت های توسعه همکاری های بین دانشگاهی (درون و برون کشوری) در نقشه جامع علمی کشور بر اساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)**

ریتا رضایی، محمدمهدی ثاقب، میترا امینی، پریسا نبینی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
rita\_rezaee@yahoo.com

**مقدمه:** سند چشم انداز بیست ساله کشور، تصویری از ایران آرمانی آینده است که هویت اسلامی و انقلابی آن مورد تایید قرار گرفته است و قرار است موازین حکومت عقیدتی، استفاده شود تا به جامعه آرمانی برسیم. جهت دستیابی به این اهداف خصوصا در حیطه علمی و آموزشی، نقشه جامع علمی در سطح کشور، تهیه شده و در شاخه های مختلف علمی، زیرشاخه هایی توسط صاحب نظران دانشگاهی طی جلسات متعدد تعیین گردیده است. هدف از این پژوهش، تعیین ریز فعالیت های توسعه همکاری های بین دانشگاهی (درون و برون کشوری) در نقشه جامع علمی کشور بر اساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت group usfoc با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طی جلسات متعدد انجام شد. طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریز فعالیت های توسعه همکاری های بین دانشگاهی (درون و برون کشوری) در حوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** بر اساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریز فعالیت های این حیطه شامل استقلال دانشگاه (خوشه سازی)، بستر سازی سخت افزاری و نرم افزاری لازم برای ارتباطات درن و برون دانشگاهی، تقویت و توسعه واحدهای بین المللی دانشگاه، learning.e، اجرای پروژه های مشترک با دیگر دانشگاه ها می‌باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات این صاحب نظران به نظر می‌رسد که استقلال دانشگاه (خوشه سازی) و بستر سازی سخت افزاری و نرم افزاری لازم برای ارتباطات درن و برون دانشگاهی در این حیطه از اولویت بالاتری برخوردار بوده است که امیدواریم با برنامه ریزی های منظم مسئولان و مدیران آموزشی به این موارد، به تدریج دستیابی به این هدف ها میسر گردد.





تعیین ریزفعالیت های حیطه جذب منابع مالی درون و برون سازمانی در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به صورت group focus با حضور جمعی از صاحب نظران حوزه معاونت آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی طی جلسات متعدد انجام شد. طی این جلسات صاحب نظران به تعیین ریزفعالیت های حیطه جذب منابع مالی درون و برون سازمانی درحوزه های مختلف آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند.

**نتایج:** براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز ریزفعالیت های این حیطه اصلاح ساختار بودجه ریزی و حرکت به سمت بودجه برنامه ای، ارزشیابی دانشکده ها براساس شاخص های عملکرد بودجه ای می باشد.

**نتیجه گیری:** این صاحب نظران به نظر می رسد حیطه اصلاح ساختار بودجه ریزی و حرکت به سمت بودجه برنامه ای در این حیطه بالاترین اولویت را دارد. که باید با توجه بیشتر مسئولین و مدیران کشور، رسیدن به این هدف آسانتر گردد.

**واژه های کلیدی:** منابع مالی، جذب منابع مالی، بودجه ریزی برنامه ای و نقشه جامع علمی کشور  
A-10-276-14

**مقایسه نتایج ارزشیابی آموزش نظری اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین از دیدگاه دانشجویان (۸۸-۸۶) (E)**

فریبا درخشان، عباس علمای، مجید سررشته داری

دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
faribaderakhshan@qums.ir

**مقدمه:** یکی از رایج ترین روش های ارزشیابی اعضای هیات علمی به منظور سنجش توانایی ها و کیفیت تدریس آنان، نظر سنجی از دانشجو می باشد. علاوه بر اینکه نمرات کسب شده اعضای هیات علمی در پایان هر نیمسال تحصیلی مورد تجزیه تحلیل قرار می گیرد باید روند تغییرات نمرات در طی سال های تحصیلی نیز بررسی شود تا تاثیر بازخوردها و مداخلات صورت گرفته جهت بهبود کیفیت تدریس مشخص گردد. هدف مقایسه نتایج ارزشیابی آموزش نظری اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین از دیدگاه دانشجویان در دو سال تحصیلی متوالی ۸۷-۸۶ و ۸۸-۸۷ می باشد.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مطالعه توصیفی- مقطعی است و جامعه مورد پژوهش را کلیه اساتیدی که در دو سال تحصیلی دارای واحد درس نظری بوده اند تشکیل می دادند. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه ای در حیطه های مختلف آموزش نظری و اخلاق پزشکی بود. نمره گذاری بر اساس سیستم لیکرت انجام شد. در مجموع تعداد ۲۹۷۸ پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. به منظور آنالیز آماری و بررسی نتایج از آمار توصیفی و آزمون t توسط نرم افزار SPSS ۱۶ استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج نشان می دهد میانگین نمره کسب شده در سال ۸۷-۸۶، ۸۶/۹۸ ± ۷۶/۵۸ و در سال ۸۸-۸۷، ۸۷/۴۹ ± ۷۹/۷۸ به دست آمد که بین میانگین نمره ارزشیابی در دو سال تحصیلی اختلاف معنی دار وجود نداشت. همچنین اعضای هیات علمی بالینی با نمره ۱۱/۴۸ ± ۷۹/۵۹ نسبت به اعضای

**مقدمه:** از مهم ترین مسایلی که برای دانشجویان مشکلات روحی مختلف ایجاد می کند، عدم آشنایی آنان به رشته های تحصیلی در زمان انتخاب رشته و یا نداشتن علاقه به رشته تحصیلی است. هدف این مطالعه ارزیابی عوامل موثر در انتخاب رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین است.

**روش کار:** این بررسی یک مطالعه توصیفی \_ مقطعی است، که در سال تحصیلی ۱۳۸۹-۱۳۸۸ در دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام گرفت. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر ۲۶ سوال در دو بخش تنظیم شده بود: سوالات مرتبط با خصوصیات فردی و سوالاتی که به روش پنج درجه ای لیکرت طراحی گردید. پرسشنامه پایا و روا بود. اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و از آزمون آماری و آزمون دقیق فیشر مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** از ۴۰۰ پرسشنامه جمع آوری شده از دانشکده های پزشکی، دندان پزشکی، پرستاری، مامایی، بهداشت و پیراپزشکی، ۲۵۰ پرسشنامه قابل بررسی بود. ۲۴/۴ درصد دانشجویان مرد و ۷۵/۶ درصد زن بودند. ۷۱/۶ درصد از شرکت کنندگان علت انتخاب رشته فعلی را نیاز جامعه می دانستند. ۷۰/۸ درصد از دانشجویان در هنگام انتخاب رشته به درآمد رشته توجه داشته اند. ۸۹/۶ درصد معتقد بودند شناخت دانشگاه ها در انتخاب رشته مهم است. بیشترین فراوانی مربوط به گزینه علاقه مندی بود به طوری که ۳۳/۳ درصد زن ها و ۳۶/۷ درصد از مرد ها علت انتخاب رشته خود را علاقه مندی به آن رشته بیان کرده بودند. بین رشته انتخابی و توجه به نیاز جامعه در هنگام انتخاب آن رشته ارتباط معناداری وجود داشت (P = ۰/۰۰۰) به طوری که ۷۱/۶ درصد از شرکت کنندگان به این مسئله توجه داشته اند. ۹۲/۹ درصد دانشجویان اعتقاد داشتند آشنایی با دانشگاه محل تحصیل در انتخاب رشته تحصیل آن ها حائز اهمیت است که این مورد با رشته آن ها ارتباط معناداری داشت (P = ۰/۰۳).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به دست آمده توصیه می گردد؛ شرایطی فراهم گردد تا داوطلبان تحصیل، شناخت بیشتری نسبت به رشته های دانشگاهی پیدا کرده و با توجه به علاقه، رشته تحصیلی خود را انتخاب نمایند.

**واژه های کلیدی:** انتخاب رشته، دانشجو، ارزیابی  
A-10-678-1

**تعیین ریزفعالیت های حیطه جذب منابع مالی درون و برون سازمانی در نقشه جامع علمی کشور براساس دیدگاه صاحب نظران دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ۱۳۸۹ (E)**

ریتا رضایی، محمد مهدی ثاقب، میترا امینی، کوروش عزیزی، محمد کاظم سراج، پریسا نبینی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
rita\_rezaee@yahoo.com

**مقدمه:** تهیه و تنظیم سند چشم انداز توسعه، براساس آینده نگری، ارزش گرایی، واقع نگری و جامع نگری خاصی است که با توجه به ضرورت این مسئله از دید مسئولین کشور، لازم بود که نقشه ای جامع جهت رسیدن به آن تهیه گردد و ابعاد مختلف آن نیز مشخص گردد. در دانشگاه علوم پزشکی شیراز نیز این موضوع با حضور اساتید صاحب نظر در حیطه های مختلف مطرح گشته و اولویت مهم حیطه های مختلف نیز مشخص گشته است. هدف از این پژوهش،



هیات علمی علوم پایه با نمره  $11/13 \pm 75/91$  نمرات ارزشیابی بهتری داشتند که از لحاظ آماری معنی دار بود ( $P = 0/02$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج، رضایتمندی دانشجویان از نحوه تدریس اعضای هیات علمی بالینی بیشتر است لازم است عوامل تاثیرگذار بر این تفاوت مورد بررسی های بیشتری قرار گیرد که با یافتن این عوامل می توان استراتژی هایی اتخاذ نمود که رضایتمندی دانشجویان از تدریس اعضای هیات علمی علوم پایه بهبود یابد.

**واژه های کلیدی:** مقایسه، ارزشیابی، اساتید، آموزش، نظری  
A-10-678-2

### ترم توانمندسازی جهت آموزش اصول نظامی به دانشجویان پزشکی ارتش (E)

ایرج میرزایی دیزگاه، بابک شکارچی، علیرضا خوشدل، جواد یزدانی جو

گروه فیزیولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش، تهران  
emirzai@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** برای زمان جنگ و بحران نیاز به کادر پزشکی ماهر است که رسالت دانشگاه علوم پزشکی ارتش تعلیم و تربیت چنین نیروهایی است. لذا دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش علاوه بر کسب دانش و مهارت های پزشکی ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، می بایست دانش و مهارت نظامی لازم را کسب نمایند. همزمانی آموزش اصول نظامی با دروس پزشکی باعث سنگینی برنامه آموزشی شده بود. به منظور جلوگیری از افت تحصیلی و روحی روانی و آشنایی با محیط نظامی و تطابق با شرایط دانشگاه این مطالعه طراحی شد.

**روش کار:** پیش از ترم اول تحصیلی یک ترم توانمند سازی به دوره علوم پایه اضافه شد و برای این ترم آموزش های دروس و مهارت های نظامی با محوریت آیین افسری و شرافت سربازی ارائه گردید و برنامه های بازدید اجرا شد تا اهداف نهایی برنامه آموزشی به صورت تربیت پزشک نظامی برای دانشجویان روشن شود. در برنامه اردوگاهها، بازدید از بیمارستان های صحرایی و مراکز مدیریت بحران پیش بینی شد.

**نتایج:** میزان رضایت مندی و معدل دانشجویان نسبت به ورودی های قبل افزایش پیدا کرد.

**نتیجه گیری:** با اجرای ترم توانمندسازی کیفیت آموزش نسبت به قبل ارتقا یافت و زمان کافی برای آموزش پزشکی و نظامی و آمادگی لازم برای آموزش های دروس پایه فراهم شد.

**واژه های کلیدی:** توانمندسازی، دانشجو، پزشکی، ارتش  
A-10-924-6

### تاثیر جنسیت استاد بر میزان نتایج خودارزیابی استاد و ارزشیابی استاد توسط دانشجو (مرور نظام مند پژوهش های منتشر شده از دانشگاه های کشور) (E)

طاهره چنگیز، علیرضا یوسفی، آریتا رستمی، عارفه عرفان

اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی  
اصفهان  
changiz@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به اهمیت ارزشیابی استاد و نیاز به استفاده از روش های چندگانه در این امر مهم، خودارزیابی اساتید یکی از روش های ارزشیابی استاد است که در سال های اخیر توجه ویژه ای را به خود معطوف ساخته است. این مطالعه براساس مرور نظام مند با هدف بررسی تاثیر عامل جنسیت در نتایج خودارزیابی اساتید با ارزشیابی دانشجو از استاد در مطالعات انجام شده در سطح دانشگاه های کشور انجام شده است.

**روش کار:** از بهمن ماه ۱۳۸۸ به مدت یک سال با استفاده از موتور جستجوی scholar google و سایت هایی که دربرگیرنده مطالعات فارسی بودند (iranmedex و irandoc، sid، magiran) و بانک اطلاعاتی pubmed برای جستجوی مقالاتی که محدود انجام آن ها؛ ایران بوده است، مطالعات به دست آمده بر اساس میزان ارتباط موضوعی با عنوان تحقیق به سه دسته مرتبط، نیمه مرتبط و غیرمرتبط تقسیم شدند.

**نتایج:** از مجموع پنج پایگاه اینترنتی، حدود ۱۳۴۸۶ مورد به دست آمد. بر اساس معیارهای ورود، تعداد ۸۰۰ مقاله بررسی و ۱۷ مقاله با توجه به معیارهای خروج واجد شرایط لازم برای ورود به مطالعه بودند. تحلیل بیانگر این مطلب بود که در مجموع، عامل جنسیت ارتباط معنی داری با همخوانی نتایج خودارزیابی اساتید و ارزشیابی دانشجو از استاد ندارد.

**نتیجه گیری:** با توجه به عوامل تاثیرگذار در ارزشیابی استاد، علیرغم وجود تاثیر جنسیت استاد در نتایج خودارزیابی و ارزشیابی استاد توسط دانشجو بر حسب جنسیت استاد، اختلاف مشاهده شده معنی دار نبوده است این مطلب بیانگر این مطلب است که دانشجویان و اساتید در ارزشیابی استاد بیشتر به حیطه های علمی، عملی، رفتاری و مقرراتی اساتید توجه داشته و عامل جنسیت نمی تواند به عنوان عامل تاثیرگذار در همخوانی یا عدم همخوانی نتایج خودارزیابی و ارزشیابی دانشجو از استاد به حساب آید.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی استاد، دانشجو، خودارزیابی، ایران  
A-10-573-4

### استفاده از شیوه های آموزشی تحول زاگامی مؤثر در مدیریت آموزشی از دیدگاه اسلام (E)

معصومه حسینیان، سوفیا اصالت منش

دانشگاه علوم پزشکی کاشان  
hoseinian\_1342@yahoo.com

**مقدمه:** از عمده ترین وظایف رهبر آموزشی نقش تربیتی است که با ید به عنوان استراتژی و راهبرد اساسی در سازمان های آموزشی باید مورد توجه قرار گیرد و برای انجام این نقش باید به طراحی یک سیستم آموزشی پیشرفته در سازمان اقدام نمود که بتواند کارکنان را در حیطه های مختلف شناختی-انگیزشی و رفتارهای مربوط به کار کمک نموده و زمینه مناسبی را برای تأمین نیازهای افرادی و سازمانی و پیشرفت حرفه ای آنان فراهم نماید



تأیید گردید پرسشنامه های در اختیار دانشجویان قرار گرفته و اطلاعات آن با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** تعداد دانشجویان ۴۳ نفر که ۱۷ نفر مرد و ۲۶ نفر زن بودند و از این تعداد ۲۵ نفر کارشناسی پیوسته اتاق عمل و ۱۸ نفر رشته کارشناسی ناپیوسته اتاق عمل بودند نتایج نشان داد معیارهایی چون تقوا، صداقت و تعهد، نظم و احترام، در حد عالی و معیارهایی چون شایستگی، مرجعیت علمی و سخاوت، مهارت، تخصص در حد خوب و معیارهایی چون قبول شکست و اشتباه، پاسخگویی، ایثارگر، شهامت کلمه، گفتن نمی دانم در قبال سؤال را متوسط و الگوهایی چون تبحر، تخصص، عدم تبعیض و عدالت را در حد ضعیف نظر داده اند.

**نتیجه گیری:** این مطالعه نشان می دهد اخلاق حرفه ای در رأس و از مهمترین معیارها برای هر عضو هیأت علمی و جامعه پزشکی است و مسلماً اساتیدی که منصف به اخلاقی چون تقوا، صداقت، تعهد، نظم، احترام، آموزش نامحانه، شایستگی، مرجعیت علمی، تخصص، سخاوت، نظم، ایثارگری باشند یقیناً نقش به سزایی در تربیت دانش آموختگان و ارتقاء شایستگی حرفه ای دانشجویان خواهند داشت و دانشجویان این معیارها را برای اساتید به عنوان بهترین الگو معرفی نموده اند لذا باید کوشش و تلاش شود این الگوها در جان و روح اساتید شکل بگیرد و این الگوها به دانشجویان و مدرسین آموزش داده شود.

**واژه های کلیدی:** دیدگاه، الگوهای اخلاق حرفه ای

A-10-544-3

### تأثیر اعتقادات مذهبی در تصمیم گیری بالینی هنگام ارائه

#### مراقبت های پرستاری (E)

فاطمه قاسمی، ایران قاسمی

بیمارستان آیت الله موسوی زنجان  
ghasemia37@yahoo.com

**مقدمه:** ارائه درست مراقبت های پرستاری نقش مهمی در کیفیت و کمیت کار پرستاری داشته و گامی بزرگ در توانمند سازی پرستاران خواهد بود بنابراین پرستاری که قادر به تصمیم گیری درست در شرایط بالینی متفاوت باشد در ارائه مراقبت های پرستاری موفق تر خواهد بود لذا شناسایی عوامل موثر در تصمیم گیری بالینی می تواند دریچه ای در جهت موفقیت رشته پرستاری باشد و این مطالعه با هدف بررسی ارتباط بین اعتقادات مذهبی و تصمیم گیری بالینی انجام شده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی و توصیفی-مقایسه ای بود. جامعه پژوهش شامل پرستاران شاغل در بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی زنجان می باشد. روش نمونه گیری به صورت تصادفی و تعداد نمونه ۸۰ نفر بود. ابزار مورد استفاده پرسشنامه تصمیم گیری بالینی پرستاری کینز و ابزار خودساخته در مورد اعتقادات مذهبی می باشد که شامل ۴۰ سوال در ۴ زیرگروه ۱۰ تایی و ابزار خودساخته شامل ۳۰ سوال در مورد اعتقادات مذهبی با توجه به ارکان اصلی اسلام بود.

**نتایج:** جهت تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ و آزمونهای آماری من ویتنی و همبستگی اسپرمن استفاده گردید و در پایان نتایج نشان داد

برای همین باید انواع الگوهای تدریس کارآمد و نظریه های آموزشی مفید، پویا، مؤثر و روش های یادگیری فعال به کار گرفته شود.

**روش کار:** این پژوهش نوعی مطالعه مروری است که با بررسی منابع معتبر اسلامی و سیره و آموزه های پیامبر اسلام (ص) و ائمه اطهار (س) و نیز جستجوی بانک های اطلاعاتی در مورد شیوه های آموزشی تحول زا در مدیریت آموزشی از دیدگاه اسلام استخراج شده است.

**نتایج:** امروزه در سازمان ها با استفاده از دوره های آموزشی مهارت های تفکر در تلاش هستند تا کارکنان را با مهارت های تفکر انتقادی و آموزشی تفکر خلاق آشنا نمایند که هدف از تفکر انتقادی پرورش مهارت های ویژه تفکر در کارکنان بوده و نوعی تفکر عقلانی و مستدل است که متمرکز بر تصمیم گیری در مورد باورها و اعمال می باشد و به عبارتی واضح تر ارزیابی تصمیمات از راه بررسی منطقی و منظم شامل شواهد و راه حل هاست و تفکر خلاق نیز به منظور پرورش خلاقیت است که از طریق آن تنش های احتمالی میان نیازهای فردی و سازمانی کاهش می یابد و از ترکیب عوامل گوناگون سازمانی در الگوی جدید استفاده می نماید که با نوآوری ارتباط مستقیم دارد و نهایتاً باعث نظریه پردازی به خصوص در علوم پزشکی می گردد که از طریق مهارت های سه گانه حقیقت یابی-ایده یابی و راه حل یابی به دست می آید و از طرف مقابل هم دو ویژگی پیروان بر مدیران سازمان از نظر قرآن مورد نظر است و آن اطاعت و تمایل به وحدانیت و ایده پیروی پویا می باشد.

**نتیجه گیری:** از نظر دین ور از توسعه بسیاری از سازمان ها در مدیریت منابع انسانی نهفته که گوهر وجود معنوی و متعالی دارند و رهبری سازمان باید به ترتیب ذهن و توسعه توانایی های تجربیدی و انتزاعی کارکنان همت گمارد و با حاکم ساختن فرهنگ تفکر در فضای سازمان زمینه را برای آگاهی بخصوص در آموزش پزشکی از شیوه ها، موضوعات، موقعیت های مناسب تفکر و آسیب شناسی آن فراهم شود.

**واژه های کلیدی:** شیوه آموزشی تحول زا، مدیریت آموزشی، اسلام

A-10-611-1

### بررسی دیدگاه دانشجویان اتاق عمل در مورد تعیین الگوهای

#### اخلاق حرفه ای (E)

محمد رضا حاجی آبادی، طاهره خزاعی

سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند  
hbagiabadi43@yahoo.com

**مقدمه:** استاد دانشگاه مسئولیتی الهی و انسانی برعهده دارد و اگر درانجام این مسئولیت خطیر کسب رضای خدا و مقام قرب او را هدف قرار دهد، همه حرکات و سکنات او عبادت خواهد بود لذا برای این کار تعیین الگوهای اخلاق حرفه ای لازم و ضروری است و در این راستا پژوهشی تحت عنوان بررسی دیدگاه دانشجویان اتاق عمل در مورد تعیین الگوهای اخلاق حرفه ای انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که بر روی کلیه دانشجویان اتاق عمل دانشکده پیراپزشکی در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسش نامه ای بود که روایی آن توسط اعضای هیأت علمی



سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان  
alimohammadit@yahoo.com

**مقدمه:** اعضا، هیئت علمی، برنامه‌ها، فعالیت‌ها، تجهیزات و محتوای آموزشی از ارکان اساسی دانشگاه محسوب می‌شوند. ارزیابی آن‌ها از دیدگاه دانشجویان می‌تواند در جهت رفع موانع و مشکلات آموزشی گامی مثبت باشد. مطالعه حاضر با هدف بررسی وضعیت آموزشی دانشکده پرستاری، مامایی و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام شد.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی-مقطعی بر روی ۱۳۴ نفر از دانشجویان پرستاری، مامایی و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ که با روش تصادفی ساده انتخاب شدند. انجام گرفت. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آمد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، داده‌ها در برنامه SPSS ثبت و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** ۵۸/۷٪ پاسخ دهندگان مونث و ۴۱/۳٪ مذکر بودند. نتایج نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر و پسر در مقاطع کاردانی و کارشناسی تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. همچنین بین امکانات آموزشی، نحوه ارزشیابی دانشجویان، میزان تسلط اساتید بر محتوای آموزشی، روش تدریس اساتید و ارزش نهادن به دانشجو از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر دانشکده پرستاری، مامایی و پیراپزشکی تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که بین امکانات آموزشی، برنامه درسی، نحوه ارزشیابی دانشجویان، میزان تسلط اساتید بر محتوای آموزشی و ارزش نهادن به دانشجو از دیدگاه دانشجویان کاردانی و کارشناسی دانشکده پرستاری، مامایی و پیراپزشکی تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایجی تحقیق شایسته است مدیران و دست‌اندرکاران امر آموزش در جهت بهبود آموزش دانشجویان از اساتید مجرب و خبره استفاده نمایند. همچنین نظرات دانشجویان را در جهت بهبود عملکرد آموزش اعمال کنند و موجبات ارتقاء وضعیت آموزشی دانشکده پرستاری، مامایی و پیراپزشکی را فراهم آورند.

**واژه‌های کلیدی:** وضعیت آموزشی، دانشجویان، رفسنجان  
A-10-935-2

### بررسی رابطه بین نگرش های مذهبی و علم گرایی در دانشگاه علوم پزشکی ایلام (E)

کبری حیدرزادی، کبری حقی، ایرج یادگاری، محمود غلامی، عارف خسروی نسب،  
سالار بختیاری

دانشگاه علوم پزشکی ایلام  
bakhtiyaribio@yahoo.com

**مقدمه:** علم و دین همواره به عنوان دو نیروی کارآمد در اجتماع شناخته می‌شوند که شیوه‌هایی را برای ساختن انسان و اجتماع و راه‌هایی را برای تبیین جهان طبیعی و اجتماعی فراهم می‌کنند. با وجود این توصیف این رابطه

نمرات تصمیم‌گیری بالینی در پرستاران دارای اعتقادات مذهبی بالا بیشتر از پرستاران دارای اعتقادات مذهبی پایین بود و این اختلاف از نظر آماری معنی دار بود.

**واژه‌های کلیدی:** تصمیم‌گیری بالینی، اعتقادات مذهبی، مراقبتهای پرستاری  
A-10-502-3

### بررسی وضعیت آموزشی دانشکده پزشکی و دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان از دیدگاه دانشجویان (E)

طاهره علی محمدی عبدل آبادی، حمید بخشی

سازمان مرکزی دانشگاه رفسنجان  
alimohammadit@yahoo.com

**مقدمه:** دانشجویان همواره از کیفیت پایین فرآیندهای تدریس و ارزیابی، ناتوانی آموزش در جهت یادگیری مستقل و فعال آن‌ها، عدم مشارکت در فرآیند یادگیری و استانداردهای غیر شفاف ناراضی هستند. مطالعه حاضر با هدف بررسی وضعیت آموزشی دانشکده‌های پزشکی و دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام شد.

**روش کار:** مطالعه ای توصیفی-مقطعی بر روی ۱۳۴ نفر از دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ که با روش تصادفی ساده انتخاب شدند، انجام گرفت. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آمد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، داده‌ها در برنامه SPSS/16 ثبت و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** ۶۰/۴٪ پاسخ دهندگان مونث و ۳۹/۶٪ مذکر بودند. ۴۷٪ از دانشکده پزشکی و ۵۳٪ از دانشکده دندانپزشکی بودند. بیشترین و کمترین میانگین به ترتیب مربوط به روش تدریس اساتید ۰/۷۵ ± ۳/۱۸ و امکانات آموزشی ۰/۸۹ ± ۲/۵۸ می‌باشد. بین عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۵ وجود دارد. همچنین بین امکانات آموزشی دانشکده‌های پزشکی و دندانپزشکی تفاوت معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایجی تحقیق شایسته است مدیران و دست‌اندرکاران امر آموزش در جهت بهبود آموزش دانشجویان از اساتید مجرب و خبره استفاده نمایند. همچنین نظرات دانشجویان را در جهت بهبود عملکرد آموزش اعمال کنند و موجبات ارتقاء وضعیت آموزشی دانشکده‌های پزشکی و دندانپزشکی را فراهم آورند.

**واژه‌های کلیدی:** وضعیت آموزشی، دانشجویان، رفسنجان  
A-10-935-1

### بررسی وضعیت آموزشی دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان از دیدگاه دانشجویان (E)

طاهره علی محمدی عبدل آبادی



**نتیجه گیری:** برقراری عدالت در جامعه در همه کشورها بالاخص در کشورهای اسلامی همواره مورد تاکید قرار گرفته است. ایران اسلامی نیز در پرتو آموزه های دین مبین اسلام باید حرکت خود را در مسیر برقراری عدالت، مخصوصا عدالت آموزشی شدت بخشد. برای رسیدن به این هدف متعالی باید از روش های مناسب مانند آنچه در قسمت نتایج این پژوهش ذکر شد استفاده نمود.

**واژه های کلیدی:** عدالت، آموزش، سرانه آموزشی، توزیع عادلانه نیروی انسانی

A-10-108-6

### بررسی عملکرد دانشجویان پرستاری در مورد ارزشیابی

#### فرآیند پرستاری به شیوه آسکی (E)

ندا صیادی، داریوش رخ افروز، علی رضا اولی پور، حسین کمیلی ثانی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز  
saed\_sayadi\_neda@yahoo.com

**مقدمه:** فرآیند پرستاری روشی منظم و سازمان دهی شده در ارائه مراقبت پرستاری است. تمام دانشجویان پرستاری و پرستاران تلاش می کنند تا با تسلط بر فرآیند پرستاری ابزار باارزشی به دست بیاورند تا در هر موقعیت پرستاری به آسانی از آن استفاده نمایند. برای ارزیابی مهارت پرستاران و دانشجویان پرستاری در اجرای فرآیند پرستاری از شیوه های مختلفی استفاده می شود. یکی از این شیوه ها استفاده از آزمون آسکی است. بررسی عملکرد دانشجویان پرستاری در مورد ارزشیابی فرآیند پرستاری به شیوه آسکی.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی همبستگی بر روی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در نیمسال اول ۱۳۸۹ اجرا شد. نمونه های شرکت کننده در این مطالعه ۳۵ نفر بود در این پژوهش ۹ ایستگاه جهت اجرای این شیوه ارزشیابی طراحی شد سپس عملکرد دانشجویان با استفاده از چک لیست ارزشیابی فرآیند پرستاری بررسی شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ استفاده شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد که عملکرد دانشجویان در حیطه های ارزیابی بیمار، تعیین مشکلات، تشخیص های پرستاری، اجرا و ارزشیابی بالاتر از حد متوسط بود و در قسمت های تعیین اهداف و برنامه ریزی در حد متوسط بود همچنین بین جنس و عملکرد دانشجویان در ارزیابی بیمار ( $p = 0.37$ )، عملکرد دانشجویان در نوشتن تشخیص های پرستاری صحیح ( $p = 0.01$ ) و عملکرد آن ها در برنامه ریزی صحیح ( $p = 0.04$ ) ارتباط معنی داری وجود داشت بدین معنا که نمره دانشجویان دختر در این سه حیطه به طور بارزی از دانشجویان پسر بالاتر بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه عملکرد دانشجویان در قسمت های تعیین اهداف و برنامه ریزی در حد متوسط می باشد توصیه می شود که اساتید پرستاری در آموزش دانشجویان در این دو حیطه تلاش بیشتری داشته باشند.

**واژه های کلیدی:** عملکرد، فرآیند پرستاری، آسکی

A-10-208-2

کار آسانی نیست. این پژوهش در جهت فهم رابطه دینداری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام با میزان علم گرایبی آن ها طراحی شده است.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی-تحلیلی بوده و جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه سنجش نگرش مذهبی صورت گرفت. جامعه آماری مورد مطالعه شامل ۲۸۵ نفر از دانشجویان مقاطع و رشته های مختلف دانشگاه علوم پزشکی ایلام بود. اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون ناپارامتری Wallis-Kruskal تحلیل گردید.

**نتایج:** در این مطالعه نشان داده شد که مقطع تحصیلی و معدل با سطح نگرش مذهبی ارتباط معنی داری وجود دارد ( $p = 0.01$ ). بین رشته تحصیلی با سطح نگرش مذهبی ارتباط معنی داری وجود نداشت ( $p = 0.37$ ).

**نتیجه گیری:** با ورود جهان به دوران مدرن، درک ارتباط میان علم و دین نظر بسیاری از متفکران اجتماعی را بخود جلب کرده است. دانشگاه به عنوان جایگاه تولید علم یکی از حاملان مدرنیته بشمار می رود. اگرچه در این تحقیق ارتباط معنی داری میان سطح علمی و نگرش های مذهبی نشان داده شد، اما باید در نظر داشت که این تحقیق در یک دانشگاه انجام شده است، لذا برای تعمیم این ارتباط این تحقیق باید در شمار زیادی از دانشگاه ها انجام شود.

**واژه های کلیدی:** دینداری، علم گرایی، دانشجویان، نگرش مذهبی

A-10-966-7

### عدالت در آموزش و چگونگی پیاده سازی آن (E)

عباس عظیمی خراسانی، هادی استادی مقدم، جواد هرویانی، مهدی یوسفی، سمیه فضائلی، نگاره یزدانی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشکده پیراپزشکی، دفتر ریاست

azimia@mums.ac.ir

**مقدمه:** عدالت با تمام ابعاد آن مانند عدالت اجتماعی، آموزشی، اقتصادی از اهمیت انکارناپذیری در جامعه برخوردار است. از این روی همه اندیشمندان و متفکران آزاد اندیش بالاخص اندیشمندان اسلامی به آن اهتمام جدی ورزیده اند. به طوریکه واژه عدل در ۷ سوره از سوره های قرآن و در مجموع ۱۳ بار ذکر شده است و حضرت علی (ع) نیز در تعریف عدل فرموده اند: عدالت زندگی است. یکی از مهم ترین ابعاد عدالت، عدالت آموزشی می باشد که مطالعه حاضر به بررسی و چگونگی پیاده سازی آن پرداخته است.

**روش کار:** این مطالعه ابتدا با یک رویکرد اقتصادی اجتماعی و اسلامی بحث عدالت و چگونگی پیاده سازی آن را در جامعه بررسی کرده و سپس با استفاده از منابع موجود و در دسترس و همچنین نظرات کارشناسان مرتبط به بررسی و ارائه پیشنهادهایی برای تحقق عدالت آموزشی پرداخته است.

**نتایج:** شاید بهترین تعریف عدالت، ایجاد فرصت های برابر برای همه افراد باشد و در بخش آموزش می توان عدالت را ایجاد فرصت های برابر در دسترسی به امکانات پایه ای و اساسی در حوزه آموزشی جهت بروز توان و استعداد افراد دانست. برای رسیدن به این هدف، می توان از روش هایی مانند افزایش سرانه آموزشی برای مناطقی که کمتر توسعه پیدا کرده اند، توزیع عادلانه نیروی انسانی تحصیل کرده و ایجاد فرصت های مناسب برای دسترسی به متون آموزشی در نقاط مختلف کشور، به عنوان مثال با به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات، استفاده کرد.





### ارزشیابی ساختار گروه آموزشی بهداشت مادر و کودک (E)

سودابه آقابابایی، رفعت بخت

دانشگاه علوم پزشکی همدان  
aghababaei@umsha.ac.ir

**مقدمه:** ارزشیابی درونی فرآیند به تصویر کشیدن وضعیت نظام دانشگاهی توسط خود اعضای نظام می‌باشد تا جنبه های قوت و ضعف خود را دریابند و به اصلاح ضعف ها بپردازند و نهایتاً کیفیت آموزشی و پژوهشی گروه آموزشی را بهبود بخشند. هدف از پژوهش حاضر، تدوین فرمت ارزشیابی درونی و اجرای آن در گروه آموزشی بهداشت مادر و کودک دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی همدان می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی در دانشکده پرستاری و مامایی همدان در سال ۸۷-۱۳۸۶، از طریق به کارگیری مراحل اجرایی فرآیند ارزشیابی درونی جهت بررسی گروه آموزشی بهداشت مادر و کودک دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام گرفت.

**نتایج:** فرمت ارزشیابی درونی در ۹ حیطه، رسالت و اهداف، وظایف گروه های آموزشی، ساختار سازمانی و مدیریت گروه، وظایف اعضای هیات علمی دانشگاه، دانشجویان، فرآیند تدریس و یادگیری، دوره های آموزشی و برنامه درسی، پژوهش، امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی و دانش آموختگان (فارغ التحصیلان) با استفاده از نظرات اعضای گروهها و اعضای کمیته ارزشیابی درونی تدوین گردید. نتایج ارزشیابی درونی گروه بهداشت مادر و کودک نشان داد که گروه مذکور با کسب نمره ۲۳۶/۳۴ (۸۷/۵) از حداکثر نمره ۲۷۰ در وضعیت مطلوب قرار داشت. گروه در حیطه های رسالت و اهداف، ساختار گروه، وضعیت اعضای هیات علمی، دانشجویان، فرآیند تدریس، دوره آموزشی و برنامه درسی و پژوهش با کسب بیش از ۸۰٪ نمره از وضعیت مطلوب برخوردار بود، اما حیطه دانش آموختگان با کسب امتیاز ۶۶/۵۲٪ در وضعیت نامطلوب قرار داشت.

**نتیجه گیری:** ارزشیابی درونی ابزاری است که به اعضای دانشکده ها کمک می کند تا در راستای رسیدن به اهداف گروهها و همچنین ارتقای کیفیت گامهای موثرتری بردارند. امید است با همکاری مامیانه مدیران و اعضای گروهها شاهد پیشرفت روز افزون کیفیت آموزش و پژوهش باشیم.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی درونی، گروه آموزشی بهداشت مادر و کودک، دانشکده پرستاری و مامایی

A-10-394-1

### آموزش الکترونیکی و نقش آن در ایجاد عدالت آموزشی (E)

مینا مرتضوی، محمدعلی زحل، زینب هاشمی، فاطمه حسین خانی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین، معاونت آموزشی  
mortazavi\_min@yahoo.com

**مقدمه:** با گسترش فناوری اطلاعات و نفوذ وسایل ارتباط از راه دور به عمق جامعه، ابزارها و روش های آموزش نیز دچار تحول شده اند. تحول این

### بررسی تفصیلی پرسشهای چند جوابی آزمونهای انگل شناسی علوم آزمایشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی (E)

علی فتاحی بافقی، کاظم برزگر، مهین غفورزاده

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، دانشکده پزشکی، گروه انگل شناسی

afbafghi@ssu.ac.ir

**مقدمه:** از بین ده بیماری عفونی مهم جهان هفت مورد آن انگلی است. بنابراین بجاست که مهمترین ابزار اندازه گیری پیشرفت تحصیلی دانشجویان را که آزمون است پیوسته ارزیابی و پایش نموده و دقیقترین آزمون ها را ارائه دهیم زیرا افزون بر اعتبار بخشی، ثبات و ارزیابی آزمون، تند تر و ساده تر هم به هدفهای آموزشی رسیده ایم. تنه سوال متن اصلی سوال را تشکیل می دهد و دقت در طراحی سوال رمز موفق رسیدن به هدفهای از پیش تعیین شده است. تنه سوال شامل مسئله پرسش است. در تاکسونو می یک دانشجو در تاکسونو می دو تجزیه و تحلیل و در تاکسونو می سه قضاوت دانشجو ارزیابی می شود. این مطالعه با هدف بررسی تفصیلی سوال های چندجوابی آزمونهای انگل شناسی رشته علوم آزمایشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی در سال ۸۵-۱۳۸۴ انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-مقطعی کلیه سوالهای آزمونهای انگل شناسی رشته علوم آزمایشگاهی در سال تحصیلی ۸۵-۸۴ در دو دوره روزانه و شبانه با بررسی تفصیلی، تنه سوال، استخراج و اطلاعات مربوط به یک، دو، سه و ضریب دشواری، ضریب تشخیص، روایی، وجود گزینه های انحرافی مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** در دو نیمسال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ و در دو دوره روزانه و شبانه ۱۶۵ سوال مورد بررسی قرار گرفت که ۲۹ سوال تشریحی و انگلیسی بود. پرسشهای چهار گزینه ای در جمع ۱۳۶ مورد بود. از مجموع ۱۳۶ سوال بررسی شده تنه ۷ سوال (۵،۱۵٪) نامفهوم بود، ۵۷ سوال (۴۱،۱۱٪) تاکسونو می یک، ۴۵ سوال (۳۳،۰۸٪) تاکسونو می دو و ۳۴ سوال (۲۵٪) تاکسونو می سه بود. در واقع ۷۹ سوال (۵۸،۰۸٪) تجزیه، تحلیل و قضاوت دانشجو را می سنجد. ضریب دشواری سوال های تک یاخته شناسی ۴۴،۱۸۵٪ و کرم شناسی ۲۳،۴۳۷۵٪ بود، ضریب تشخیص سوال های تک یاخته شناسی ۳۱،۸۲٪ و کرم شناسی ۲۷،۲۷۵٪ بود.

**نتیجه گیری:** سوال های مطرح شده در بیش از نیمی از موارد دانش را ارزشیابی می کند و چون تجزیه، تحلیل و قضاوت در افزایش دانش دانشجو تاثیر بسزایی دارد پیشنهاد می شود در طراحی سوال ها تاکسونو می ۲ و ۳ بیشتر مورد توجه قرار گیرد. سوال با ضریب دشواری ۵۰٪ معمولاً دارای قدرت تشخیصی ایده آل ها است اما بهر حال ضریب دشواری ۸۰٪-۲۰٪ قابل قبول است و در ضریب تشخیص سوال بسیار مشکل (۱۰۰٪) و یا بسیار ساده (۰-٪) هر دو دارای قدرت تشخیصی ضعیفی هست و سوال با ضریب تشخیصی ۵۰٪ بهترین سوال است.

**واژه های کلیدی:** پرسشهای چند گزینه ای، انگل شناسی پزشکی، بررسی تفصیلی، آزمون، علوم آزمایشگاهی

A-10-218-1



جدیدالورود (ورودی ۸۹) دانشگاه علوم پزشکی جهرم نسبت به اختصاص این سهمیه ها و تاثیرگذاری آن بر ورود آن ها به دانشگاه صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی مقطعی بر روی ۹۰ نفر از دانشجویان جدیدالورود (ورودی ۸۹) که به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند، انجام پذیرفت. روش گردآوری داده ها، پرسشنامه هایی معتبر حاوی رشته تحصیلی، مشخصات فردی، نوع سهمیه استفاده شده و ۱۲ سوال بر اساس مقیاس لیکرت بود. در پایان داده ها با نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج حاکی از آن است که ۷۶٪ دانشجویان مورد مطالعه از سهمیه مناطق ۲ و ۳ استفاده نموده اند هم چنین ۵۳٪ از دانشجویان رشته پزشکی را دانشجویان مناطق ۲ و ۳ تشکیل می‌دادند. ۶۴٪ از دانشجویان نحوه اختصاص سهمیه ها را ناعادلانه میدانستند که از این بین ۴۷٪ آن ها را دانشجویان منطقه ۱ و مابقی را دانشجویان مناطق ۲ و ۳ اختصاص میدادند. ۷۵٪ از دانشجویان منطقه ۱ از رشته و محل تحصیل خود با توجه به رتبه کشوریشان ناراضی بودند که این آمار تفاوت معناداری را نسبت به دانشجویان مناطق ۲ و ۳ نشان می‌داد.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که اکثر دانشجویان خصوصاً دانشجویان منطقه ۱ با نحوه و میزان اختصاص سهمیه بندی در کنکور مخالف بودند. از آنجا که سهمیه بندی ناعادلانه میتواند خسارات جبران ناپذیری بر بنیه علمی، آینده کشور و ضربات روانی بر داوطلبان و خانواده هایشان بگذارد، لذا توصیه می‌شود که بر میزان و نحوه اختصاص این سهمیه ها در کنکور تجدید نظر شود.

**واژه‌های کلیدی:** نگرش دانشجویان علوم پزشکی، عدالت آموزشی، سهمیه بندی، کنکور

A-10-396-1

### بررسی کیفیت خدمات آموزشی ارایه شده بر اساس

### Service Quality در دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال

(E) ۱۳۸۸

سعید چنگیزی آشتیانی، محسن شمسی

دانشکده پیراپزشکی اراک  
ashtiyani@sums.ac.ir

**مقدمه:** اطلاع از وضعیت کیفیت خدمات آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی اراک که از دانشگاه های تیپ دوم در ایران محسوب می‌شود می‌تواند مبنایی برای برنامه ریزی و ارتقاء کیفیت خدمات آموزشی در سایر دانشگاه ها را فراهم نماید. ارزیابی و تعیین کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اراک از دیدگاه دانشجویان هدف این مطالعه است.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی تحلیلی بوده که در آن ۴۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۹ شرکت داشتند اطلاعات با استفاده از ابزار service quality و در دو مرحله ادراک از وضعیت موجود و ادراک از وضعیت مطلوب جمع آوری شده است و تجزیه تحلیل شدند.

**نتایج:** بر اساس دیدگاه دانشجویان در هر پنج بعد شکاف کیفیت وجود داشت و بیشترین شکاف کیفیت در بعد تضمین (۲۸/۷-) مشاهده شد و بعد

ابزارها و روشها در جهتی است که هر فرد در هر زمان و هر مکان بتواند با امکانات خودش و در زمانی که خودش مشخص می‌کند مشغول یادگیری شود. در این تحقیق سعی شده است به مزایای آموزش الکترونیکی و نقش آن در ایجاد عدالت آموزشی پرداخته شده و راه کاری جهت کاهش برخی معایب آن ارائه گردد.

**روش کار:** به وسیله مرور مقالات و بررسی سایتهای علمی و تخصصی می‌باشد. **نتایج:** آموزش الکترونیکی زیر مجموعه و فصل مشترک فناوری اطلاعات و فناوری آموزشی است. در آموزش الکترونیکی ارائه درس و یادگیری آن از طریق فناوریهای الکترونیکی مانند اینترنت، سیستم های یاددهی هوشمند و سیستم های آموزش مبتنی بر رایانه و چندرسانه ای ها انجام میگردد. آموزش الکترونیکی دارای مزایای زیر است: مطالب آموزشی سریعتر و با اطمینان بیشتری توزیع می‌شود، دسترسی سریع به مطالب درسی و آموزشی موجود در دنیا امکان پذیر است، قابلیت استفاده مجدد از محتوای آموزشی فراهم است، سهولت و آسایش برای آموزش گیرنده و آموزش دهنده به لحاظ عدم محدودیت زمان و مکان موجود است، امکان بهینه سازی و به روز کردن مطالب آموزشی به مراتب سریعتر بوده و ذخیره و نگهداری موثر کلیه منابع آموزشی میسر می‌باشد. از آنجایی که علم پزشکی نیازمند برخورد مستقیم با واقعیتهاست علیرغم توسعه آموزش الکترونیکی، کمبود برخوردهای واقعی، نکته ای منفی در ارزیابی آموزش های صرفا مجازی به حساب می‌آید. در عین حال آموزش الکترونیکی دارای معایب دیگری نیز می‌باشد که در زیر به برخی از آن ها اشاره می‌شود؛ عدم ارتباط چهره به چهره، نیاز به فرهنگ سازی مناسب، آموزش نیروی انسانی مناسب، محدود بودن مدرسان راغب به کار در این حیطه، نیاز مخاطبین به سواد رایانه ای.

**نتیجه گیری:** با بررسی تحقیقات انجام شده در این حوزه و آشکار سازی ضعف آموزش سنتی و ضرورت پیشرفت آموزش به سمت آموزش الکترونیکی، با اعتقاد بر اینکه هیچ یک از این دو به تنهایی قادر به پاسخگویی به کلیه نیازهای دانشجویان نمی‌باشند، ترکیبی از آموزش الکترونیکی و سنتی به منظور فراهم آوردن زمینه ایجاد عدالت آموزشی، پیشنهاد می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش الکترونیکی، عدالت آموزشی، فناوری اطلاعات، آموزش ترکیبی

A-10-280-2

### بررسی نگرش دانشجویان جدیدالورود (ورودی ۸۹) دانشگاه

### علوم پزشکی جهرم در مورد میزان و نحوه سهمیه ها و عدالت

آموزشی در کنکور (E)

محمد امین قبادی فر

دانشگاه علوم پزشکی جهرم  
amin\_m505@yahoo.com

**مقدمه:** در تحلیل اقتصاد آموزش، مهمترین معیارهایی که برای تخمین منابع و بهره مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می‌باشد. از این رو در جهت برقراری عدالت آموزشی سهمیه هایی برای مناطق محروم با تقسیم بندی مناطق به ۱، ۲ و ۳ برای مناطق ۲ و ۳ در کنکور قرار داده شده است. این مطالعه با هدف بررسی نوع نگرش دانشجویان



**نتیجه گیری:** از دیدگاه اساتید Mini-CEX به عنوان مکمل روش های OSCE و MCQ روشی مناسب و در بهبود عملکرد دستیاران موثر است. **واژه‌های کلیدی:** کلمات کلیدی: روش Mini-CEX، ارزشیابی، دستیاران

A-10-506-1

### لزوم آموزش رعایت توازن در بیان واقعیات پزشکی (E)

عبدالحسن کاظمی، علیرضا پور سلیمانی، علی فخاری، سید کاظم مداین، مصطفی کاظمی، جمیله ملکوتی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده پزشکی  
kazemi1338@gmail.com

**مقدمه:** شیوه بیان و الگوی ارائه اطلاعات پزشکی به بیماران، نقش تعیین کننده ای برای تصمیم گیری آنان برای مشکلات پزشکی خودشان ایفا می‌نماید و تاکید یا عدم تاکید بر روی بخشی از حقایق و کمرنگ یا پر رنگ کردن قسمتی خاص از واقعیت ها، تصمیم گیری را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد. در واقع تاکید و تمرکز پیام پزشکی بر جنبه خاصی از مجموع واقعیت و کلیت موضوع، مکانیسم ادراکی و فعل و انفعالات شناختی منجر به تصمیم گیری را به سمتی خاص سوق می‌دهد هر چند که از نظر پزشکی احتمالات مربوط به جنبه های مثبت و منفی پروتکل های متفاوت درمانی معادل هم باشند. لزوم آموزش رعایت توازن در بیان واقعیات پزشکی پرونده های بالینی به بیمار و اطرافیان بیمار هدف این بررسی بود.

**روش کار:** نظرات دویست نفر از اعضای هیات علمی و پزشکان دانشگاه علوم پزشکی تبریز با پاسخگویی به سوالات پرسشنامه ای معتبر و پایا جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج بررسی نشان می‌دهد که رعایت اعتدال در بیان واقعیات و حفظ تناسب و توازن ما بین بخش های مختلف تشکیل دهنده کل یک واقعیت برای ارزیابی منطقی و جامع و مانع از کلیت آن واقعیت، لازمه اخلاق حرفه ای پزشکی است.

**نتیجه گیری:** عدم ارائه کلیت جامع و متوازن واقعیات پرونده بالینی بیمار به خود بیمار و اطرافیان ذیصلاح وی، می‌تواند منجر به تصمیم گیری نامتناسبی گردد که به امتناع از درمان، ترک درمان ویا اصرار به درمان های بیفایده و کم فایده منجر می‌شود همچنانکه در سطح کلان، عدم توجه متوازن به واقعیات پزشکی و سیستم سلامت منجر به تصمیم سازی، سیاست گذاری، سازماندهی سیستم های و مجاری انجام مداخلات پزشکی به صورت غیر عقلایی و فاقد توجیه مقبول می‌گردد و بدین ترتیب، منابع مالی، نیروهای انسانی، ظرفیت های درمانی، جان و سلامتی بیماران و در نهایت تعادل سیستم بهداشتی و درمانی را در مقیاسی وسیع به هدر می‌رود و یا از کارآیی و اثر بخشی آن ها با درصدهای متفاوتی کاسته می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش تصمیم گیری، واقعیات پزشکی، تخصیص منابع، اخلاق حرفه ای

A-10-524-13

از آن به ترتیب در ابعاد پاسخگویی (۲۶/۳-)، اطمینان (۲۳/۳-)، بعد ملموس (۲۲-) و کمترین در بعد همدلی (۱۹/۶-) مشاهده گردید تفاوت مشاهده شده بین شکاف کیفیت در ابعاد مختلف آموزشی از نظر آماری معنی دار بود ( $p < 0.001$ ) دانشجویان دانشکده پزشکی به مقدار بیشتری شکاف خدمات را در ابعاد پاسخگویی و تضمین بیشتر ارزیابی کرده بودند ( $p < 0.05$ ).

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش حاکی از برآورده نشدن انتظارات دانشجویان از خدمات ارائه شده می‌باشد لذا پیشنهاد می‌گردد ضمن برگزاری کارگاههای آموزشی در زمینه نحوه خدمت رسانی و افزایش مهارت های ارتباطی برای کارکنان به لحاظ معنی دار بودن تفاوت کیفیت در ابعاد پنج گانه به هنگام تخصیص منابع به این تفاوت ها توجه گردد.

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت، خدمات آموزشی، دانشجو

A-10-430-5

### دیدگاه اساتید در مورد استفاده از روش Mini-CEX در ارزشیابی دستیاران کودکان (E)

شیده عصار، محمد حسن آل طیب، طاهره ضیایی کجیاف، مهری طاهری، فرشید کامپانی، رضا عزیزی مال امیری، کورش ریاحی قهقرخی

بیمارستان گلستان اهواز، دفتر معاونت آموزشی  
assarsh@yahoo.com

**مقدمه:** Mini-CEX روشی نوین در ارزشیابی فراگیران است. هدف مطالعه تعیین دیدگاه اساتید در مورد Mini-CEX پس از ۴ سال استفاده آن در ارزشیابی دستیاران بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی مقطعی، ۱۲ عضو هیئت علمی گروه کودکان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز از ۱۳۸۶ لغایت ۱۳۸۹ عملکرد ۳۷۵ دستیار را به روش Mini-CEX ارزشیابی نمودند. استاد در محیط واقعی دستیار را هنگام تعامل با بیمار مشاهده و با چک لیست مشخصی، عملکرد وی را نمره گذاری نمود. هر دستیار سالانه ۴ تا ۶ نوبت توسط اساتید متفاوت ارزیابی شد. در پایان نظرات اساتید توسط پرسشنامه و مصاحبه اخذ و تجزیه تحلیل شد.

**نتایج:** ۹۱/۶٪ از Mini-CEX را به عنوان مکمل سایر روشها برای ارزشیابی دستیاران مناسب دانستند. ۹۱/۶٪ معتقد بودند به دلیل همراهی با باز خورد در بهبود عملکرد دستیاران موثر بوده است. ۸۳/۳٪ آن را برای مهارت ارتباطی ۵۸/۳٪ برای مهارت معاینه مناسب ترین روش ارزشیابی دانستند. ۵۸/۳٪ اساتید نمرات خود را تا حدی متأثر از برداشت کلی از عملکرد دستیار در طول روتینش ذکر کردند. بنظر ۱۰٪ اساتید، یکبار آزمون کافی نیست و نمره نهایی باید میانگینی از نمرات آزمون دستیار با اساتید مختلف باشد. ۴۱/۶٪ وقت گیر بودن آزمون و ۶۶/۶٪ یکسان نبودن سوال آزمون برای همه دستیاران را محدودیت برای آزمون ذکر کردند. ۱۰۰٪ اساتید، همراهی OSCE و MCQ را با Mini-CEX در ارزشیابی دستیاران به دلیل یکسان بودن و تعداد بیشتر سوالات و دخالت کمتر نظرات شخصی ضروری دانستند.



## بررسی وضعیت ارزشیابی بالینی از دیدگاه دانشجویان پزشکی و اساتید بالینی در دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۸ (E)

زهره عنبری، داود گودرزی، بی بی اعظم ماریانی، مژگان نظام الدینی

دانشگاه علوم پزشکی اراک  
zohre\_393@yahoo.com

**مقدمه:** آزمون همیشه یک رکن اساسی و با اهمیت در آموزش بوده و در واقع این آزمون است که می‌تواند برنامه آموزشی مناسب را ارزیابی نماید هدف از انجام این پژوهش تعیین دیدگاه کارآموزان و کارورزان پزشکی پیرامون نحوه ارزشیابی بالینی در دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۸ بود.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی تحلیلی دیدگاه ۵۹ دانشجوی کارآموز و کارورز پزشکی و ۳۰ عضو هیات علمی بالینی پیرامون نحوه ارزشیابی بالینی در دانشگاه علوم پزشکی اراک ارزیابی شد. داده‌ها از طریق دو پرسشنامه مجزا دیدگاه اساتید و دانشجویان پزشکی را مورد ارزیابی قرار داد این پرسشنامه‌ها حیطه‌های قابلیت انجام آزمون، انجام ارزیابی تکوینی، پایایی سئوالات، عینیت سئوالات و حداقل‌های آموزش پزشکی را در بر می‌گرفت. پایایی از طریق آلفای کرونباخ و به میزان ۰/۷۹ تعیین و داده‌ها از طریق نرم افزار SPSS و آزمون کای دو تحلیل گردید.

**نتایج:** در این پژوهش دانشجویان وضعیت ارزیابی تکوینی را ضعیف ارزیابی نمودند به طوری که ۶۶/۱٪ آنان به عدم ارائه بازخورد قبل از امتحانات اشاره نمودند. دانشجویان عینیت سئوالات، تعیین حداقل‌های آموزشی و پایایی سئوالات را با میانگین ۳۲٪ در حد پایینی ارزیابی نمودند در حالی که نتایج حاصل از دیدگاه اساتید کاملاً متفاوت بود. بین جنسیت و سن دانشجویان با متغیرهای پژوهش نیز ارتباط معناداری وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** این پژوهش به لزوم توجه اساتید و مدیران گروه‌های آموزش بالینی بر طراحی آزمون‌های معتبر که بیانگر صلاحیت بالینی دانشجویان است تاکید می‌نماید و تهیه بانک سئوالات استاندارد، انجام ارزیابی تکوینی قبل از ارزشیابی تجمعی و نیز تدوین طرح درس و داشتن log book را ضروری می‌شمارد.

**واژه‌های کلیدی:** دیدگاه، کارآموزان و کارورزان، ارزشیابی بالینی، اساتید، دانشگاه علوم پزشکی  
A-10-522-1

## بررسی وضعیت آموزشی کارآموزی‌های رشته علوم آزمایشگاهی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

صدیقه مختاریپور، میترا امینی، زهرا شریف زاده، محمد رضا دهقانی، مریم متوسل، زهرا صفاری، ماریا جلالی

دانشکده پزشکی شیراز، مرکز مطالعات  
smokhtarpour86@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اینکه ارزشیابی از ارکان اصلی در ارتقاء هر نظام آموزشی می‌باشد، ارزشیابی از فعالیتهای ارائه شده جهت آماده سازی دانشجویان جزء اصلی در طراحی و اجرای این فعالیت‌ها می‌باشد و از آنجا که رشته علوم آزمایشگاهی در علوم پزشکی نقش مهمی در تشخیص، درمان، پیشگیری و پیگیری بیماری‌های مختلف دارد تمرکز بر روی نحوه آموزش و سپس ارزشیابی از آن‌ها می‌تواند نقش موثری در بهبود روند کارآموزیها داشته باشد. هدف از این پژوهش ارزشیابی وضعیت آموزشی کارآموزی‌های رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه که به روش پژوهش توصیفی-مقطعی می‌باشد در ترم اول ۸۹-۹۰ انجام شد. جامعه آماری این مطالعه کلیه دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی که در ترم اول ۸۹-۹۰ دروس کارآموزی را گذرانده اند. تعداد اعضای نمونه به صورت سرشماری تمام دانشجویانی بودند که در ترم مورد نظر کارآموزی گذرنده اند. ابزار اندازه گیری در این مطالعه پرسشنامه محقق ساخته ای بود که چهار حیطه مدت زمان کارآموزی، وضعیت تجهیزات و امکانات آموزشی، وضعیت آموزش و میزان ارتباط و تناسب بین آموزش نظری و عملی با دوره کارآموزی مورد در ۱۰ کارآموزی ارائه شده در ترم را مورد سنجش قرار داد. که روایی آن توسط از اعضای هیئت علمی دانشکده پیراپزشکی مورد تایید قرار گرفت، و پایایی آن توسط آلفای کرونباخ ۸۵٪ محاسبه شد. و داده‌های به دست آمده توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج به طور کلی نشان داد که از ده کارآموزی مورد مطالعه که شامل (بیوشیمی، هورمون شناسی، تجزیه ادرار، انگل شناسی، قارچ شناسی، خون شناسی، بانک خون، میکروب شناسی و ایمنی شناسی) ۵۸٪ دانشجویان مدت زمان اختصاص یافته به کارآموزی بانک خون را زیاد گزارش کردند. ۵۴٪ دانشجویان وضعیت تجهیزات و امکانات آموزشی در کارآموزیهای بیوشیمی و هورمون شناسی را ضعیف قلمداد کردند. ۶۸٪ کارآموزی تجزیه ادرار را از نظر آموزشی خوب و ۵۸٪ دانشجویان کارآموزی هورمون شناسی ضعیف گزارش نمودند، و همچنین ۶۰٪ دانشجویان کارآموزی انگل شناسی را از نظر ارتباط بین آموزش نظری خوب اما هورمون شناسی را ضعیف گزارش نمودند.

**نتیجه گیری:** نتایج به طور کلی نشان داد که در کارآموزی‌های ارائه شده رشته علوم آزمایشگاهی انگل شناسی و تجزیه ادرار از نظر مدت زمان، وضعیت تجهیزات، وضعیت آموزشی و ارتباط بین آموزش نظری و عملی در حد مطلوبی گزارش شد. و کارآموزی بیوشیمی از نظر وضعیت تجهیزات، وضعیت آموزشی و ارتباط بین آموزش نظری و عملی از نظر دانشجویان تا حدودی ضعیف گزارش شد.

**واژه‌های کلیدی:** وضعیت آموزشی، وضعیت تجهیزات، علوم آزمایشگاهی  
A-10-607-3

## تاثیر دوره بازآموزی اصول تشخیص نویسی بر آگاهی و عملکرد دستیاران تخصصی دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس (E)

نسرین داوری دولت آبادی، طیبه بنی اسدی، مریم صدقی جهرمی، پیوند باستانی



دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی تهران

davarinn@gmail.com

**مقدمه:** پزشکان همانند سایر گروههای مستند ساز اقدامات انجام شده مربوط به بیمار را در پرونده منعکس می‌سازند، ماحصل اقدامات گروه پزشکی منجر به ثبت تشخیص نهایی توسط پزشک می‌گردد. ثبت صحیح تشخیص نهایی نمایانگر فرآیندهای انجام شده بیمار در هر مرحله بستری است. این نکته نیاز به بازآموزی دستیاران، بمنظور افزایش مهارت نوشتن و ثبت داده های بهداشتی بویژه اصول صحیح تشخیص نویسی را تاکید می‌کند.

**روش کار:** مطالعه توصیفی تحلیلی که در جامعه ۴۰ نفری دستیاران تخصصی (زنان، پاتولوژی، اطفال، داخلی) دانشگاه علوم پزشکی بندرعباس انجام گرفت. ابزار شامل پرسشنامه ای جهت سنجش میزان آگاهی که قبل از شروع کارگاه توسط افراد تکمیل گردید و چک لیستی از استانداردهای تعیین شده اصول تشخیص نویسی ICD جهت اندازه گیری میزان عملکرد دستیاران تخصصی که در سه نوبت (یک نوبت قبل، دو نوبت بعد از دوره بازآموزی) توسط پژوهشگر تکمیل گردید، بود. داده ها در محیط SPSS تحت آزمون one-way ANOVA تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد آگاهی دستیاران پاتولوژی از بقیه بیشتر است همچنین ارتباط معنی داری بین بازآموزی و عملکرد دستیاران وجود ندارد.

**نتیجه گیری:** عواملی چون پر مشغله بودن پزشکان و نداشتن زمان کافی جهت ثبت کامل اطلاعات بالینی، همچنین بی توجهی به مستندسازی استاندارد و آگاهی ضعیف از اصول تشخیص نویسی صحیح و گاهی عدم آگاهی از مسؤلیت قانونی وجود دارد که مانع عملکرد صحیح می‌شود. علیرغم نتایج حاصل از پژوهش که عدم تاثیر آموزش را نشان داد، ما همچنان به نقش مثبت آموزش و تکرار آن در افزایش مهارت و بهبود عملکرد معتقدیم و بر این باوریم با نیاز سنجی دقیق و تعیین نیازهای آموزشی و شناخت مشکلات موجود در سیستم آموزش پزشکی می‌توان باعث ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی شد و برنامه ریزی صحیح تری را در امر آموزش انجام داد.

**واژه‌های کلیدی:** بازآموزی، اصول تشخیص نویسی، دستیاران تخصصی

A-10-755-1

### مروری بر ویژگیهای استاد خوب از دیدگاه دانشجویان (E)

علی عباسی، بیتا بیجاری

aliabassi86@yahoo.com

**مقدمه:** اساتید از اساسی ترین عوامل موثر در تحقق اهداف آموزش می‌باشند. شناخت ویژگیهای استاد نمونه و عمل به آن کیفیت آموزش را ارتقاء خواهد داد. این بررسی به منظور شناسایی ویژگیهای استاد خوب از دیدگاه دانشجویان انجام شده است.

**روش کار:** مجلات علمی پژوهشی دانشگاه های علوم پزشکی کشور و مجلات در حیطه آموزش پزشکی با کلیدواژه های مربوطه مورد جستجو شده و مقالات به دست آمده مورد بررسی قرار گرفتند.

**نتایج:** تعداد ۱۶ مقاله ویژگی های استاد خوب را از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه های مختلف کشور بررسی کرده بود. بیشترین ویژگیهای مربوط به

استاد توانمند شامل: تسلط علمی استاد به موضوع تدریس، مهارت تدریس، فن بیان، احترام به دانشجو و برقراری ارتباط موثر با دانشجو عنوان شده بود که در بیشتر این مطالعات مشترک بود. سایر معیارهای عنوان شده در این مطالعات داشتن اطلاعات علمی به روز، توانایی پاسخگویی به سوالات فراگیران، در دسترس بودن استاد، انعطاف پذیری، توانایی مدیریت کلاس، ارائه مطالب طی نظم منطقی و تدریس به زبان ساده، روش ارزشیابی، اعتقاد مذهبی و رعایت عدالت و ارائه طرح درس بود. معیارهای دارای کمترین اهمیت قاطعیت و سخت گیری، استفاده از وسایل کمک آموزشی، ظاهر آراسته عنوان شده بود.

**نتیجه گیری:** براساس نتایج به دست آمده از این بررسی می‌توان ملکان های مناسبی را جهت ارزشیابی استاد طراحی کرد و در جهت افزایش کمی و کیفی یادگیری دانشجویان گام برداشت.

**واژه‌های کلیدی:** دیدگاه، دانشجو، ویژگی، استاد خوب

A-10-537-2

### بررسی عدالت در آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان

#### پرستاری-مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

(E)

مهديه ممیزی، زهرا حافظی، محمد ممیزی، مرضیه مومنی

دانشگاه علوم پزشکی یزد، دانشکده بهداشت

mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پزشکی بخشی از نظام آموزش عالی است که با حیات انسان ها سرو کار دارد. تدریس بالینی از مهم ترین بخش های فرآیند آموزش است. بنابراین می‌تواند یکی از محورهای مهم بررسی وضعیت رعایت عدالت در فرآیند آموزش باشد. پژوهش حاضر به بررسی وضعیت موجود و مطلوب عدالت در آموزش بالینی از دید دانشجویان می‌پردازد. **روش کار:** در این مطالعه توصیفی، پرسشنامه ای خود ساخته، که روایی و پایایی آن توسط اساتید و آزمون آماری برآورد شده بود، بین دانشجویان پرستاری-مامایی ترم ۵ تا ۸ توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی استفاده گردید.

**نتایج:** طبق نتایج به دست آمده مهمترین عامل ارتقا عدالت در آموزش بالینی توجه به نظرات دانشجویان در برنامه ریزی بالینی، وجود مربیان بالینی با تحصیلات بالا و همچنین رعایت مراحل آموزش بالینی هرکدام با فراوانی ۸۳/۳٪ است. همچنین وجود مربیان با تجربه و توجه به ارزشیابی بالینی (۸۰٪) و توجه به تجربیات قبلی در آموزش بعدی و هماهنگی بین دروس تئوری و عملی (۷۶/۶٪) از جمله مهمترین عوامل عدالت در آموزش بالینی هستند. نتایج نشان داد تنها ۳/۳٪ دانشجویان وضعیت موجود عدالت در آموزش بالینی را خیلی خوب ارزیابی کرده بودند و درحدود ۵۰٪ نیز عدالت در توزیع امکانات مراکز بالینی و استفاده از مدرسان بالینی با تجربه و با تحصیلات بالا را درحد خوب برآورد کرده بودند.

**نتیجه گیری:** روند آموزش بالینی و وجود مدرسان با تجربه و تحصیلات بالا که از مهره های اصلی آموزش اند از موثرترین عوامل ارتقا عدالت در آموزش بالینی هستند و این درحالیست که میانگین برقراری عدالت در این عوامل در





حد متوسط بوده است. بنابراین نیاز به سیاست گذاری و توجه به نظرات دانشجویان را در برنامه ریزی ها وجود دارد.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت، آموزش بالینی، دانشجو، پرستاری

A-10-682-6

### روابط عدالت محورانه دانشجو با بیمار در آموزش بالینی (E)

مریم طاهرپور، فاطمه سفیدی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

fssfateme@gmail.com

**مقدمه:** آموزش بالینی بخش اساسی از آموزش دانشجویان پرستاری را شامل می‌شود و کیفیت آن به عوامل زیادی بستگی دارد. در این میان نحوه ارتباط دانشجو با بیمار یکی از محورهای مهم آموزشی می‌باشد، ارتباطی که توأم با رعایت حقوق فردی بیمار و احترام به وی بدون در نظر گرفتن موقعیت اقتصادی و اجتماعی صورت گیرد. مطالعه حاضر باهدف تعیین روابط عادلانه دانشجویان با بیماران در بالین در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام شد.

**روش کار:** پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-مقطعی است که طی آن نظر دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری قزوین که در ترم های سوم الی ششم مشغول به تحصیل بودند در مورد نحوه ارتباط با بیمار بررسی شد. نمونه ها ۱۱۸ نفر بودند که به روش تصادفی انتخاب و وارد مطالعه گردیدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته بود.

**نتایج:** میانگین و انحراف سنی دانشجویان مورد پژوهش  $21/5 \pm 1/86$  سال بود. ۷۳/۷٪ از دانشجویان ابراز نمودند که درمان کامل بیماران فقیر و تنگدست برایشان مهم است. ۵۴٪ اعلام کردند که در برقراری ارتباط با بیمار توجه به ظاهر و موقعیت اجتماعی اقتصادی بیمار حائز اهمیت است. ۷۴/۶٪ بیان کردند که با بیماران بدحال و در حال احتضار رفتار مناسبی دارند.

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش نشان داد که دانشجویان پرستاری مورد مطالعه در برقراری ارتباط با بیماران مختلف رفتار نسبتا مناسبی دارند اما ظاهر و ویژگیهای اجتماعی و... بیماران آنان را تحت تاثیر قرار می‌دهد که این مسئله نیاز به توجه ویژه دارد و در آموزش های بالینی باید مورد نظر اساتید قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، دانشجویان پرستاری، رابطه، عدالت، بیمار

A-10-814-3

### اعتبار ساختاری آزمونهای چندگزینه ای دوره علوم پایه

### دانشکده پزشکی شهید صدوقی یزد (۸۹-۱۳۸۸) (E)

**هنگامه زندگی، حسین نهنگی، مهران کریمی، رضا منصوری، علی فتاحی، نیره پارسائیان، منیره مدرس مصدق، عباسعلی جعفری، محمد حسین انوری، جعفر عسکری، محمد ابراهیم رضوانی**

دانشکده پزشکی شهید صدوقی یزد

hengameh\_zandi@yahoo.com

**مقدمه:** رعایت ساختار و قواعد طراحی سوالات چهارگزینه ای منجر به افزایش اعتبار آزمونها خواهد شد که بایست از نظر کیفیت بررسی گردد. هدف این مطالعه ارزشیابی اعتبار ساختاری آزمونهای چند گزینه ای دوره علوم پایه دانشکده پزشکی شهید صدوقی یزد می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی-توصیفی، کلیه آزمونهای چند گزینه ای پایان ترم نیمسال اول ۸۹-۸۸ دوره علوم پایه دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد بررسی گردید. براساس راهنمای تدوین سنوال چند گزینه ای میلن پرسشنامه پایا و روا حاوی ۱۵ آیتم طراحی و اشکالات ساختاری و تاکسونومی سوالات مشخص گردید. داده ها بوسیله نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری تحلیل گردیده، به گروههای آموزشی و مسئولین بازخورد داده شد.

**نتایج:** مجموعا ۴۲ سری آزمون شامل ۱۵۹۱ سوال چند گزینه ای بررسی گردید. ۹۰/۴۲٪ سنوالات در حیطه دانشی (تاکسونومی) بود، به ترتیب ۸/۴۶٪ و ۱/۱۳٪ سنوالات در تاکسونومی های II و III بودند. شایعترین اشکالات ساختاری سنوالات به ترتیب پرسشی نبودن سنوال (۱۸/۲۳٪)، با معنا نبودن ریشه سوال (۷/۷۳٪)، عدم وجود مطالب اصلی در تنه و یکسان نبودن طول گزینه ها (۶/۱۶٪) بود. کمترین اشکالات ساختاری سنوالات به ترتیب برخورداری سنوالات از عبارات مبهم (۰/۷۵٪)، منفی مضاعف در سوال (۰/۸۲٪)، به کارگیری عبارات متضاد در گزینه ها (۰/۸۸٪) بود...همه سنوالات از دیگر مستقل بودند (۱۰۰٪). بیشترین اشکال ساختاری به سنوالات گروه بهداشت و کمترین اشکال به گروه میکروبیولوژی تعلق داشت. **نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت نقش ارزیابی، شایسته است علاوه بر آموزش این مهارت به اساتید و اختصاص درصد بیشتری از سنوالات به تاکسونومی های بالا، با ارزیابی مستمر و بازخورد مناسب، زمینه ارتقا کیفیت طراحی آزمونها را فراهم نماییم.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون چهار گزینه ای، اعتبار ساختاری سوالات

A-10-813-2

### ارزیابی روش های یادگیری در دانشجویان پزشکی و

### دندانپزشکی (E)

**فریبا رضایی طلب، هادی اکبری، عزت حاج ملا رضایی، فرزانه اکبری، فریبرز**

رضایی طلب

بیمارستان امام رضا (ع) مشهد، بخش داخلی

rezaitalabf@mums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش امر بسیار مهمی است از این رو همه مراکز آموزشی بویژه دانشگاه های علوم پزشکی توجه خاصی به آن دارند. آموزش صحیح و موثر، یادگیری مناسب را در فراگیران بدنال دارد. یادگیری و آموزش به فاکتورهای مختلف از جمله روش های آموزشی دارد (۱۰۲) آقای فلمینگ پرسشنامه ای را برای بررسی روش های یادگیری طراحی کرد که در این پرسشنامه از چهار روش دیداری و دیدن تصاویر، دیگرام ها، شنیداری و گوش کردن، خواندن، لمس کردن و انجام دادن استفاده شده است (۴۳).



TBL بر یادگیری و یادداری دانشجویان پزشکی مقطع فیزیوپاتولوژی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام گرفت.

**روش کار:** تحقیق به روش کارآزمایی آموزشی (تجربی) روی تمامی دانشجویانی که درس فارماکولوژی را انتخاب نموده بودند، انجام گرفت. محتوای درس مطابق سرفصل های مصوب بوسیله پژوهشگر (عضو هیئت علمی گروه فارماکولوژی) در دو گروه PAL و TBL که بر اساس سن، جنس، محل اقامت و نمره امتحان جامع علوم پایه به صورت تصادفی تقسیم شده بودند، به مدت ۸ جلسه ۱/۵ ساعته ارائه شد. از کلیه دانشجویان پیش آزمون شامل ۳۰ سنوآل چهارگزینه ای (۱۵ سنوآل از سطح دانش، ۱۱ سنوآل از سطح فهم و ۴ سنوآل از سطح کاربرد) انجام گرفت. در گروه PAL یک هفته قبل از هر جلسه، اهداف درس و منابع آن به دانشجویان معرفی می‌شد و آن ها پس از مطالعه به صورت بحث درگروههای کوچک ۵-۶ نفری مطالب را ارائه نمودند. در گروه TBL نیز مطالب به صورت سخنرانی توسط مدرس انجام گرفت. درخاتمه دوره و سه ماه پس از آن نیز از کلیه دانشجویان مجدداً با پرسشنامه اولیه آزمون بعمل آمد. یادگیری با تفاضل نمرات پیش آزمون از پس آزمون بلافاصله و یادداری با تفاضل نمرات پس آزمون بلافاصله از پس آزمون سه ماه بعد و در سطح دانش، فهم و کاربرد سنجیده شد. تاثیر روشها در داخل هر گروه با  $t$  test-paired و بین دو گروه با  $t$  test مورد قضاوت آماری قرار گرفت.

**نتایج:** از ۳۶ نفر دانشجوی شرکت کننده، تعداد یک نفر به علت گذراندن درس، یک نفر به دلیل عدم شرکت در پس آزمون و دو نفر شاهد آن ها در بلوکها حذف شدند. این مطالعه نشان داد که میزان یادگیری در گروه TBL ( $8/5 \pm 2/9$ ) نسبت به گروه PAL ( $11/1 \pm 2/7$ ) با اختلاف معنا داری کمتر بود.

**واژه‌های کلیدی:** روش های یادگیری-یاددهی، یادگیری، یادداری، PAL، سخنرانی، فارماکولوژی

A-10-651-1

### بررسی عدالت در مامایی از دیدگاه دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۸۹ (E)

محبوبه والیانی، هاجر دادخواه

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پرستاری  
valiani@nm.mui.ac.ir

**مقدمه:** مفهوم عدالت عبارت است از دآوری برپایه برابری و طراحی و اجرای نظام حقوقی به گونه ای که هرکس به حق عقلانی خود دست یابد. در مقابل، بی عدالتی به معنای قضاوت ناعادلانه می‌باشد. نظر به اهمیت حرفه مامایی که در قبال سلامت مادر و کودک مسئولیت ویژه ای به عهده دارد، بررسی چگونگی به کارگیری عدالت در این حرفه می‌تواند راه گشا و تقویت کننده حرفه باشد لذا در این راستا دیدگاه دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را در مورد اجرای عدالت در حیطه مامایی بررسی نمودیم.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی است و جامعه پژوهش را دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان تشکیل دادند. تعداد نمونه ۱۰۰ نفر از دانشجویان مامایی تعیین گردید که به صورت تصادفی مورد پرسشگری قرار گرفتند. جمع آوری اطلاعات بوسیله پرسشنامه محقق ساخته با مجموع ۳۰

از این مطالعه ارزیابی روش های یادگیری با استفاده از پرسشنامه وارک در دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی در سال ۱۳۸۹ و در دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد در این مطالعه ۱۲۵ دانشجو (۷۵ دانشجوی پزشکی و ۵۰ دانشجوی دندانپزشکی) شرکت کردند دانشجویان پزشکی در مقطع علوم پایه (۴۲ دانشجو) و کارآموزی (۳۳ نفر) بودند. در این مطالعه از پرسشنامه وارک که توسط آقای فلمینگ طراحی شده استفاده شده است. بر اساس پرسشنامه وارک دانشجویان از لحاظ ارجح بودن روش یادگیری به چهار گروه تقسیم شدند: روش شنیداری و گوش دادن (aroual) روش دیداری (vision) از طریق عملی و انجام دادن و لمس کردن (kinesthetic) و از طریق خواندن و مطالعه کردن (reading). از دانشجویان شرکت کننده در مطالعه خواسته شد که یک گزینه را برای هر سوال انتخاب کنند. پس از جمع آوری داده ها با استفاده از روش T student آتالیز آماری انجام شد.

**نتایج:** در این مطالعه ۳۳٪ دانشجویان مجموع هر سه روش یادگیری دیدن و دیداری (vision) و گوش دادن و شنیداری (aroual) و خواندن (reading) را برای یادگیری انتخاب کرده بودند. ۹۵٪ فقط یک روش ۹۰٫۵٪ از چندین روش یادگیری برای آموزش بهره بردند. ارتباط معنی داری بین رشته تحصیلی (۰٫۷۳۷)، جنسیت (۰٫۴۱۸) و مقطع تحصیلی (۰٫۹۰۶) با شیوه یادگیری وجود نداشت و نتایج مربوط به معدل نیز قابل استناد نبود.

**نتیجه گیری:** ارزیابی اثر بخش بودن آموزش توسط گروه هدف یعنی دانشجویان می‌تواند در طراحی روش های یادگیری بسیار مفید بوده و مراکز آموزشی را در رسیدن به اهداف مورد نظر یاری می‌نماید. اهمیت این موضوع هنگامی است که گروه هدف دانشجویانی هستند که در آینده نه چندان دور با سلامت جامعه و حفظ جان مردم در ارتباط هستند. در این مطالعه مجموعه سه روش یادگیری، یعنی از طریق ۱) گوش دادن به سخنرانی، بحث گروهی و گوش دادن به صحبت دیگران، ۲) دیدن تصاویر، دیاگرام و نمایش داده ها ۳) خواندن و سروکار داشتن با اجزا نوشتنی انتخاب شده است.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، یادگیری، دانشجویان پزشکی، دندانپزشکی

A-10-751-1

### مقایسه تاثیر دوروش سخنرانی و PAL بر یادگیری و یادداری دانشجویان (E)

محمد رضا عابدینی، فتحیه مرتضوی، سید علی رضا جوادی نیا، شهرام یزدانی، داوود یادگاری، ناصر ولیایی

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، دانشکده پزشکی  
mohrabe@yahoo.com

**مقدمه:** مطالعات در زمینه آموزش پزشکی پیشنهاد کردند که راهبرد یادگیری از طریق همتایان (Assisted Learning Peer ;PAL) به عنوان یک روش آموزشی مفید و قابل قبول مطرح است که در آن دانشجویان می‌توانند مطالب را از یکدیگر فرا گیرند. با توجه به راهبردهای مطالعه و یادگیری در کشورمان و در پاسخ به این سوال که آیا این روش آموزشی فعال می‌تواند با موفقیت بیشتری نسبت به روش آموزشی معلم محور سخنرانی (Teacher Base Learning ; TBL) همراه باشد؟ مطالعه حاضر با عنوان مقایسه اثرات PAL و



اساتید باشد. هدف از این مطالعه تعیین شاخصهای آموزشی اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی با هدف طراحی فرم هایی معتبر، جهت ارزیابی عملکرد اساتید بالینی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، در ۳ حیطه: تدریس بالینی و تدریس تئوری و اخلاق انجام گرفت. در حیطه نحوه تدریس تئوری، فاکتورهایی از قبیل علاقه به تدریس، تسلط در تدریس، برنامه و هدف آموزشی، استفاده از منابع به روز، استفاده از مطالب کاربردی و استفاده از کتب مرجع، در زمینه آموزش بالینی، فاکتورهایی از قبیل آموزش مناسب شرح حال گیری، پاسخگویی به سوالات دانشجویان در خصوص بیمار، حضور به موقع و فعال در درمانگاه و راند، و اصلاح خطاهای دانشجو در خصوص ویزیت بیمار ودر زمینه اخلاق معیارهای انتقادپذیری، ایجاد انگیزه در دانشجو، توجه به نیازهای دانشجو و برخورد متناسب با شان دانشجو مورد ارزیابی توسط دانشجویان بالینی قرار گرفت.

**نتایج:** در خصوص میزان علاقه مندی به تدریس بهترین گروه آموزشی ۷۶/۵ درصد حداکثر امتیاز را دارا بودند. در مورد شاخص تسلط در تدریس بهترین گروه آموزشی ۷۸/۱ درصد و بدترین گروه ۲۳/۵ درصد حداکثر امتیاز را کسب کردند. در مورد شاخص برنامه و هدف آموزشی گروه برتر ۶۸/۷۵ درصد و کمترین گروه ۲۵ درصد حداکثر امتیاز را کسب نمودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج به دست آمده در خصوص معیار های آموزش تئوری و عملی میتوان دریافت که در بین اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد تفاوت معناداری از نظر معیار های اساتید برتر وجود دارد. که می‌تواند جهت برنامه ریزی مسئولین دانشگاه در خصوص پیشرفت و توسعه آموزش بالینی موثر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش تئوری، آموزش بالینی، اخلاق

A-10-1062-1

### بررسی نابرابری در هزینه های آموزش (E)

غلامرضا قائد امینی، حسام غیاثوند، سلیمه گوهری نژاد

دانشگاه علوم و بهزیستی  
qaedamini@gmail.com

**مقدمه:** در این مقاله تغییرات نابرابری در هزینه های آموزشی شامل آموزش های پایه و دانشگاهی در منطقه زاگرس جنوبی طی سالهای ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۴ بررسی می‌گردد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی-تحلیلی با استفاده از آمار هزینه و درآمد خانوارها به بررسی تغییرات نابرابری در هزینه های آموزشی به تفکیک مناطق شهری و روستایی در منطقه زاگرس جنوبی می‌پردازد. به این منظور از ضریب جینی، ضریب تغییرات، ضریب انحراف میانگین نسبی و شاخص تایل استفاده می‌شود. در انجام محاسبات از نرم افزارهای Spss و Stata استفاده می‌شود.

**نتایج:** مقایسه ضریب جینی مناطق شهری زاگرس جنوبی با مناطق شهری کل کشور تفاوت معناداری را نشان داد ( $t=13,942, p=0,000$ ). همین مقایسه با استفاده از شاخص تایل نیز معنادار بود. مقایسه ضریب جینی مناطق روستایی زاگرس جنوبی با مناطق روستایی کل کشور دارای تفاوت معناداری

سوال و شاخص ۵ گزینه لیکرت صورت گرفت. ورود و آنالیز اطلاعات بوسیله نرم افزار SPSS صورت گرفت و بوسیله آمار توصیفی و تحلیلی اطلاعات مورد آنالیز قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع ۱۰۰ نمونه دانشجوی مامایی با میانگین سن ۲۱ سال ۲۴/۲۱٪ در ترم ۲، ۳۲/۶۳٪ در ترم ۴، ۲۰٪ در ترم ۵ و ۲۳/۱۵٪ در ترم ۶ تحصیل می‌نمودند. نتایج نشان داد که دیدگاه ۸۴/۲٪ از دانشجویان این است که عدالت حرفه ای در جامعه برقرار نیست و ۸۹/۴٪ بیانگر این بود که ماماها از نظر جایگاه شغلی از عدالت اجتماعی برخوردار نیستند. همچنین نتایج بیانگر این بود که ۶۹/۸٪ دانشجویان اعتقاد داشتند که ماما در قبال فعالیتی که انجام می‌دهد از عدالت حقوقی (حق الزحمه) برخوردار نیست. در همین راستا نشان داده شد که مادران نیز در برابر استفاده از خدمات مامایی از عدالت مالی برخوردار نیستند (۶۳/۲٪ موافق و کاملاً موافق). همچنین ۷۴/۸٪ مامایی را جز مشاغل سخت می‌دانند و ۸۸/۴٪ از نمونه ها معتقدند که مامایی رشته ای است که می‌تواند استقلال حرفه ای داشته باشد و دیدگاه ۶۹/۵٪ از دانشجویان نشان داد که ماما نیاز به نظارت متخصص زنان ندارد. در راستای جایگاه حرفه ای ۸۳/۲٪ دانشجویان معتقد بودند که عدم وجود زمینه مناسب برای فعالیت ماما دلیلی بر افزایش میزان سزارین می‌باشد و ۸۲/۱٪ ماما را تنها عامل زایمان طبیعی می‌دانند. همچنین ۷۹٪ عقیده دارند که اشتغال زایی ماماها در جایگاه مناسب آن ها سبب کاهش میزان سزارین و افزایش زایمان طبیعی خواهد شد و ۸۵/۳٪ خدمات ارائه شده توسط ماما را ضامن سلامتی مادر و خانواده می‌دانند. ۶۳/۱٪ اعتقاد داشتند که فعالیت ماما متناسب با علم و مهارت تحصیلی او نیست و ۸۹/۴٪ این موضوع را دور از عدالت اجتماعی می‌دانند.

**نتیجه گیری:** دیدگاه دانشجویان مامایی نشان می‌دهد که عدالت در زمینه حرفه مامایی برقرار نیست و لزوم اعلام جایگاه واقعی شغلی ماماها و ایجاد انگیزه و دریافت خدمات مناسب در راستای این حرفه که با سلامت مادر و کودک ارتباط تنگاتنگی دارد و شاخص های بهداشتی کشور را تحت تاثیر قرار می‌دهد، مستلزم برنامه ریزی دقیق تر و برقراری عدالت حرفه‌ای می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** موضوع، مقدمه، روش اجرا، نتایج، بحث

A-10-1024-1

### بررسی معیارهای اساتید برتر بالینی از دیدگاه دانشجویان در

### دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E)

محمد رضایی صدرآبادی، عبدالرحیم آبسالان، رضیه السادات موسوی

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

**مقدمه:** به منظور ارتقای کیفیت آموزشی در دوره بالینی، ارزیابی شیوه های آموزش و تدریس دروس بالینی و به دنبال آن، انعکاس نتایج به اساتید بالینی جهت رفع ایرادات موجود و تقویت نکات مثبت و تاثیرگذار، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. ارزشیابی استاد به شیوه های گوناگونی انجام می‌شود؛ اما غالب ترین روش در کشور ما، ارزشیابی استاد توسط دانشجو است که بسیار مورد بحث و مطالعه می‌باشد. اما بر اساس مطالعات متعدد، ارزشیابی به کمک دانشجویان می‌تواند شاخص بارز برای ارزیابی عملکرد



### نقاط ضعف و قوت خود تعینی ارزیاب در ارزیابی ۳۶۰ درجه

#### به روش مرسوم (E)

محمدرضا ناظر، مهران لک

اصفهان

dr\_nazer1@yahoo.com

**مقدمه:** ارزیابی ۳۶۰ درجه یکی از روش های ارزیابی نوین در آموزش پزشکی است که تعامل دانشجو با دیگران اعم از استاد، هم دوره ایها، بیماران و کادر درمان اعم از پرستار در ارزیابی دانشجو نقش ایفا می نمایند از خصوصیت ارزیابی ۳۶۰ درجه تعیین افراد توسط خود دانشجو است که در این مطالعه به نقاط ضعف و قوت خود تعینی پرداختیم.

**روش کار:** ما از سال ۱۳۸۶ به تمام ۱۱۰ کارآموز و کارورز بخش عفونی ارزیابی ۳۶۰ درجه را به عنوان بخشی از ارزشیابی و پورت فولیو در دستور آموزش دانشجویان قرار دادیم هر دانشجو ۵ بیمار ۵ پزشک ۵ پرستار را به انتخاب خود انتخاب می نمود و در مورد دانشجو اظهار نظر در ۱۰ آیتم انجام می گردد.

**نتایج:** ۹۵٪ دانشجویان اعم از کارورز و کارآموز نمرات خوب و عالی را از افراد تعیین شده کسب نمودند ی همه ایتها توسط پر کنندگان کامل شده بود ولی در مورد کارآموزان (استاجر) ۴۰٪ پرستاران و سوپروایزرها آیتم همکاری دانشجو در تکمیل فرمهای اعزام و آماده ساختن بیمار پاسخی نداده بودند و ۱۲٪ پزشکان هم آیتم حضور به سرعت و اولین فرمت دانشجو در بیماران بد حال پر نموده بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه خود تعینی ارزیاب توسط دانشجو این حسن را دارد که کم تعامل ترین دانشجو هم به نحوی مجبور است با گروهی تعامل داشته باشد. مثلاً در مطالعه ما، لازم است دانشجو حداقل با ۵ نفر از گروه های مختلف ارتباط برقرار و تعامل نماید که این خود یک حسن نقطه قوت محسوب می گردد؛ از طرفی با توجه به اینکه در روش خود تعین همانطور که در مطالعه، دانشجو کسی را انتخاب می کند که نمره خوبی به وی بدهد؛ مورد اشکال و نقطه ضعف محسوب می گردد، در صورتیکه فرد ارزیاب توسط استاد یا مدیر گروه تعیین شود این مشکل تا حدی برطرف می گردد ولی دانشجویانی که در مراحل پایینی از برقراری ارتباط و تعامل هستند و نیاز است گام به گام به این هدف دست پیدا نمایند، دچار اشکال و ضعف خواهد بود.

**واژه های کلیدی:** خود تعینی، ۳۶۰ درجه، ارزیابی، تعامل

A-10-23-2

### لزوم ادغام واحد بیماری های عفونی با میکروبیولوژی در ادغام

#### عمودی (E)

محمدرضا ناظر، فرناز خیراندیش، غلام رضا گودرزی

اصفهان

Dr\_nazer1@yahoo.com

بود ( $t=6.645, p=0.001$ ). این آزمون برای شاخص تایل هم معنادار بود. مقایسه ضریب جینی شهری ۷ استان منطقه زاگرس جنوبی از طریق آزمون آماری ANOVA تفاوت معناداری را نشان داد ( $F=5.088, p=0.001$ ). همین مقایسه در مورد روستاها معنادار نبود. همچنین مقایسه ضریب جینی بین مناطق شهری زاگرس جنوبی با مناطق روستایی آن تفاوت معناداری را نشان نداد ( $t=1.541, p=0.146$ ).

**نتیجه گیری:** مقدار ضریب جینی برای همه مناطق بسیار بالا است، این موضوع بیانگر این است که نابرابری آموزشی هم در منطقه زاگرس جنوبی و هم کل کشور بسیار زیاد است ( $Gini=0.6-0.7$ ). سرمایه گذاری در امر آموزش موجب افزایش سرمایه های انسانی در کشور و ارتقاء تولید و بهره وری ملی می شود. اجرای برنامه های کارآمد فرهنگی و تبلیغ آموزش به عنوان یک کالای بسیار مهم و تأثیر گذار می تواند در بهبود این وضعیت مؤثر باشد و سیاست گذاری ها در این زمینه بایستی به صورت منسجم و هدفمند مورد توجه قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** نابرابری، هزینه های آموزشی

A-10-389-6

### موانع یادگیری در بالین از دیدگاه دانشجویان پرستاری:

#### مطالعه کیفی (E)

معصومه همتی مسلک پاک، حمیده خلیل زاده، آمنه عابدینی

دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، گروه پرستاری

hemmati\_m@umuc.ac.ir

**مقدمه:** آموزش بالینی نقش اساسی در آماده کردن دانشجویان برای ورود به حرفه پرستاری دارد. در راستای حل مشکلات آموزش بالینی، تبیین دیدگاه دانشجویان در مورد موانع یادگیری به عنوان عضو مهم درگیر در امر آموزش و یادگیری می تواند گام مؤثری در شناسایی و رفع این موانع باشد. هدف از این مطالعه تبیین موانع یادگیری در بالین از دیدگاه دانشجویان پرستاری بود. **روش کار:** در این مطالعه کیفی، تعداد ۱۸ دانشجوی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه با روش نمونه گیری مبتنی بر هدف مورد مطالعه قرار گرفتند. جمع آوری اطلاعات با استفاده از مصاحبه عمیق انفرادی و تشکیل گروه های متمرکز و تجزیه و تحلیل به روش تحلیل محتوای کیفی (Qualitative content analysis) انجام شد.

**نتایج:** دو طبقه اصلی مربوط به موانع یادگیری در بالین از مفاهیم استخراج گردید: ۱) موانع خارجی یادگیری در بالین (مشکلات محیط آموزشی، مسائل مربوط به برنامه تحصیلی، مسائل مربوط به مربی بالینی) ۲) موانع فردی یادگیری در بالین (نداشتن انگیزه کافی، نگرش منفی در مورد رشته پرستاری، ترس و اعتماد به نفس پایین در بالین)

**نتیجه گیری:** امید است نتایج این پژوهش با بررسی راه کارهای مناسب با توجه به معیارها و ضوابط ویژه، بتواند بر یادگیری بالینی دانشجویان پرستاری مفید واقع گردد.

**واژه های کلیدی:** یادگیری، آموزش بالینی، دانشجوی پرستاری، مطالعه کیفی

A-10-19-1



**روش کار:** ۶۰ نفر از دانشجویان پزشکی که طی سال ۸۹-۸۸ مشغول به گذراندن بخش آموزشی عفونی در دوره کارآموزی بودند فرم practice دارونی به عنوان یکی از اجزای port flio به آن ها داده شد. دانشجویان باید هر کدام از داروهای مورد استفاده توسط پزشک عمومی به همراه عوارض آن ها را؛ ۲۰ مرتبه در فرم practice دارونی رونویسی می کردند. سپس در درمانگاه به صورت آزمون نسخه نویسی صحیح مورد ارزیابی قرار می گرفتند. در پایان از ایشان نظر سنجی در مورد روش مذکور بعمل آمد.

**نتایج:** ۱۰۰٪ همه (نفر ۶) دانشجویان فرم practice دارونی را پر کردند و ۴۵ نفر (۷۵٪) دانشجویان آن را جذاب ترین بخش port flio نام بردند و ۳۵ نفر (۵۸٪) آن ها توانستند در آزمون نسخه نویسی صحیح موفق شوند.

**نتیجه گیری:** هر چند practice املایی از استقبال خوبی توسط دانشجویان برخوردار شد ولی به تنهایی در نسخه نویسی صحیح منطقی دارو کافی ن می باشد و لازم است آموزش و ارزیابی مستمر (formative) در درمانگاه صورت گیرد که البته لوازم قانونی این کار با همکاری سازمان های بیمه گر در دانشگاه علوم پزشکی لرستان فراهم شد.

**واژه های کلیدی:** practice املایی، عورض دارویی، نسخه نویسی منطقی، ارزیابی مستمر  
A-10-23-5

### مقایسه book log مرسوم و تفصیلی در ارزیابی و آموزش

#### دانشجویان پزشکی (E)

محمدرضا ناظر، مجتبی احمدی نژاد

اصفهان

Dr\_nazer1@yahoo.com

**مقدمه:** book log از روش های ارزیابی نوین در آموزش پزشکی محسوب می گردد البته این روش در صنعت، ادارات و آموزش پرورش نیز استفاده شده است ولی book log جهت دانشجویان پزشکی در سطح graduate under در دو بخش عفونی و جراحی عمومی و با دوشبیه متفاوت در دانشگاه علوم پزشکی لرستان اجرا گردید. هدف این مطالعه: مقایسه این دو روش با یکدیگر و بررسی مزایا و معایب هر کدام از آن ها می باشد.

**روش کار:** در طی این مطالعه ۱۱۰ دانشجوی پزشکی که در بخش عفونی اقدام به تهیه log book نموده بودند با ۶۰ دانشجوی جراحی از نظر ویژگی بیمار و مطالعه در مورد بیماری مورد نظر مقایسه قرار گرفتند. دانشجویان بخش عفونی از روش log book تفصیلی (شرح مختصر از فعالیتها و نتایج در مورد بیمار) و دانشجویان جراحی از روش مرسوم به معنای نوشتن نام بیمار و بیماری و شماره پرونده استفاده کردند. بعد از اتمام هر بخش اقدام به نظر سنجی نمودیم.

**نتایج:** ۲۴ نفر (۴۰٪) از دانشجویان جراحی استفاده کننده از روش مرسوم در مورد بیماری هایی که توسط استاد مهر شده بود، مطالعه داشتند و لی دانشجویان عفونی استفاده کننده از روش تفصیلی ۷۷ نفر (۷۰٪) به ویزیت بیماران اذعان نمودند که اختلاف معنی دار آماری نشان داد. از طرفی

**مقدمه:** طی سالهای اخیر در چندین دانشگاه در کشور طرح ادغام آموزش پزشکی اجرا گردید. هدف از آن افزایش سطح یادگیری و بازدهی بیشتر و عملکرد بهتر دانشجوی پزشکی بعد از فراغت از تحصیل می باشد ولی در همه دروس قابل انجام نمی باشد و الزاماً منجر به افزایش کسب دانش نمی گردد. منظور از طرح ادغام در آموزش پزشکی که به معنای ارائه ارگانی دروس به جای سیستماتیک می باشد که در آن سه هدف کلان پیگیری می گردد که شامل ۱. آموزش بهتر و جهت دار ۲. کوتاه شدن طول دوره ۳. ارجاع مناسب به متخصص مرتبط.

**روش کار:** بدین نحو است که دانشجویان به جای اینکه واحد آناتومی، فیزیولوژی و پاتولوژی را بخوانند از ابتدا تمام یک ارگان خاص را مطالعه نمایند که در ادغام افقی در مقطع پایه همه دروس مربوط به یک ارگان در یک فرد سالم را بررسی می نمایند و در ادغام افقی مقطع فیزیوپاتولوژی همه جزئیات ارگان های دچار بیماری و آسیب را آموزش می دهند ولی در ادغام عمودی دانشجویان تمام اجزای فیزیولوژیک، آناتومی و بیماری های مربوط به یک ارگان را بررسی می نمایند ولی این موضوع را نمی توان در بسیاری از بیماری های جنرالیزه از جمله عفونی بسط داد و بیماری های عفونی بهتر است با دروس میکروبیولوژی، قارچ و انگل ادغام گردند.

**نتیجه گیری:** چون بیماری های باکتریایی، ویروسی، انگلی، قارچی یک جزء ثانویه و اساسی که در ایجاد آن دخالت دارد میکروارگانیسم است و آنهم خود دارای ساختمان (آناتومی) فیزیولوژی، ژنتیک خاص خود دارد که تا زمانی که دانشجویان به ساختمان و نحوه عملکرد و زیستی و بیماریزایی آن ها آشنا نباشند در درمان و اداره آن عاجز خواهد ماند و از طرفی اکثر میکروارگانیسم های مذکور به صورت سیستمیک ایجاد بیماری می نمایند. برای مثال بروسلوز یا عامل تب مالت که ارگان های مختلف را درگیر می نماید. از طرفی روش های پیگیری پیشگیری هر ارگانیسم به طور مجزا ذکر گردد که خود موجب افزایش حجم دروس و به دنبال آن افزایش طول دوره منجر خواهد شد. همچنین با توجه به اینکه جهت بیماری های عفونی، تخصص جداگانه وجود دارد لازم است دروس مذکور و عفونی در ادغام عمودی یکی گردند تا هدف سوم طرح ادغام که ارجاع مناسب بیماری به پزشک متخصص توسط پزشک جنرال یا خانواده است فراهم آید.

**واژه های کلیدی:** بیماری های عفونی، ادغام، ادغام عمودی، سیستماتیک، ارجاع  
A-10-23-3

### بررسی جذابیت و اثر بخشی practice املایی و عوارض

#### داروها جهت دانشجویان پزشکی (E)

محمدرضا ناظر

Dr\_nazer1@yahoo.com

**مقدمه:** نسخه نویسی منطقی چند سالی است که در دستور کار آموزش دانشکده های پزشکی آمده است از طرفی دانشجویان پزشکی علیرغم گذراندن دوره های مختلف بالینی در نوشتن نسخه صحیح از نظر املاء، تداخلات داروها و عوارض و ممنوعیتها دچار مشکل بودند در طی این مطالعه با طراحی فرم practice دارونی در برطرف نمودن این مشکل گام برداشتیم.





دروس اعمال گردد و همچنین روش های ارائه کنفرانس های کلاسی به دانشجویان آموزش داده شود تا کیفیت این کنفرانس ها بهتر گردد.

**واژه های کلیدی:** داروسازی، دارو درمانی بیماری ها، کنفرانس دانشجویی

A-10-26-5

### بررسی نظرات دانشجویان مامایی در مورد تناسب میزان و محتوی واحدهای ارائه شده با نیازهای حرفه ای آن ها (E)

ترانه امامقلی خوشه چین، الهه احمد نیا، پوران مختاری

دانشکده پرستاری مامایی زنجان  
t\_khooshchah@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی برنامه های آموزشی یکی از موارد مهم در مراحل فعالیت های آموزشی است. هدف از ارزشیابی برنامه های درسی ایجاد مبنایی برای اتخاذ تصمیم در باره نیاز به تغییر و تعیین جهت آن می باشد. تربیت نیروی کارآمد و اثر بخش با توانایی های لازم برای ایفای هرچه بهتر نقش حرفه ای خود نیازمند مدیریت و برنامه ریزی آموزشی صحیح است و در این راستا در نظر گرفتن واحدهای درسی به میزان کافی و با تناسب محتوایی با رشته مورد نظر می تواند اهداف آموزشی ما را تامین نماید. نظرات دانشجویان و کسب بازخورد از آن ها می تواند زمینه را جهت بهبود مستمر خدمات آموزشی فراهم نماید. تحقیق حاضر نیز نظرات دانشجویان مامایی را در مورد تناسب میزان و محتوی واحدهای ارائه شده با نیازهای حرفه ای آن ها مورد بررسی و ارزشیابی قرار داده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی بوده که تعداد ۳۷ نفر از دانشجویان ترم آخر مامایی به طریق سرشماری وارد مطالعه شده اند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای مشتمل بر دو قسمت بوده که قسمت اول شامل مشخصات دموگرافیک و قسمت دوم شامل واحدهای درسی ارائه شده در طول دوران تحصیل آن ها می باشد. واحدهای درسی در دو مقوله میزان و تناسب محتوی با نیازهای حرفه ای آن ها بر اساس معیار لیکرت مورد ارزشیابی قرار گرفته است. این پرسشنامه در یک مرحله توسط واحدهای پژوهش تکمیل گردیده است و سپس اطلاعات به دست آمده توسط نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** آنالیز داده ها نشان می دهد درصد زیادی از واحدهای پژوهش افزایش واحدهای اختصاصی را درخواست نموده بودند و تناسب این واحدها را با نیازهای حرفه ای خود بسیار زیاد اعلام کرده اند و در این میان واحدهای بارداری زایمان و اختلالات عملکرد جنسی بیشترین درخواست برای افزایش و تناسب محتوایی را به خود اختصاص داده اند. اکثریت واحدهای پژوهش خواستار کاهش دروس عمومی و حتی برخی از موارد خواهان حذف آن واحد بوده اند و تناسب محتوی این دروس را با نیازهای حرفه ای خود ضعیف و یا بسیار ضعیف ارزیابی نموده اند. در مورد دروس پایه اغلب موارد عقیده داشتند میزان آن کافی بوده و محتوی آنرا نیز به طور خوب یا متوسط با نیازهای خود منطبق دانسته اند. تنها استثنا در این مورد واحد داروشناسی و ژنتیک بوده که اکثریت خواستار افزایش میزان این واحدها بوده اند.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد بررسی بیشتر در این زمینه و در دانشگاه های دیگر ضرورت داشته و در صورت به دست آمدن نظرات مشابه، بازنگری و

از دانشجویان جراحی استفاده کننده از روش مرسوم ۲۰ نفر (۱۸٪) و دانشجویان عفونی ۱۲ نفر (۲۰٪) کپی نمودن مطالب از یکدیگر را ذکر کردند که اختلاف معنی دار آماری نداشت.

**نتیجه گیری:** در روش تفصیلی علی رغم اینکه همچون روش مرسوم احتمال کپی برداری وجود دارد ولی با توجه به اینکه کپی کردن خود نوعی آموزش محسوب شده و دانشجو خواه ناخواه مجبور است مطالب علمی را مرور نماید زیرا فقط اکتفا به ذکر نام بیمار و شماره پرونده نمی کند. از طرفی با توجه به اینکه در روش تفصیلی استاد روزانه مطالب را می خواند و فیدبک می دهد؛ دانشجو خود بخود در مورد صحت نوشته های خود دقت می نماید. ولی با این وجود روش تفصیلی هم علی رغم این نکات مثبت؛ باید در جهت تاکید بر must learn های آموزش پزشکی عمومی؛ به روش ساختار مند و هدفدار تغییر یابد.

**واژه های کلیدی:** log book، ارزیابی نوین، under graduate  
A-10-23-6

### بررسی نظرات دانشجویان داروسازی در رابطه با ارائه کنفرانس های آموزشی ارائه شده توسط سایر دانشجویان در دروس دارو درمانی بیماری ها (E)

سیمین مشایخی، محمد رضا قندفروش ستاری

دانشکده داروسازی تبریز  
mashayekhis@yahoo.co.uk

**مقدمه:** در طی دروس دارو درمانی، با پیشنهاد عناوینی از دانشجویان خواسته می شود که کنفرانسی های کلاسی ارائه دهند. مطالعه حاضر بررسی میزان تاثیر کنفرانس های ارائه شده توسط سایر دانشجویان در یادگیری است.

**روش کار:** برای بررسی میزان تاثیر کنفرانس های دانشجویی در طی دروس دارو درمانی بر میزان یادگیری دانشجویان، پرسشنامه ای تهیه گردید. از بین دانشجویانی که دروس دارو درمانی را گذرانده بودند، ۵۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند و از آن ها خواسته شد که به پرسشنامه تهیه شده را بدون ذکر نام تکمیل کنند که ۳۰ پرسشنامه تکمیل و عودت داده شد. اطلاعات به دست آمده توسط نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** ۶۱٪ دانشجویان کنفرانس کلاسی داشتند. ۵۴٪ معتقد بودند که کنفرانس های سایر دانشجویان، آن ها را به یادگیری مشتاق تر کرده بود و ۶۴٪ معتقد بودند مطالب جدید تری را به آن ها آموخته بودند و ۵۴٪ معتقد بودند که کنفرانس های سایر دانشجویان موجب ایجاد اشتیاق برای مطالعه خارج از محدوده تدریس شده بود و ۵۰٪ معتقد بودند که این کنفرانس ها کیفیت تدریس را بالا می برد. ۵۲٪ معتقد بودند که این کنفرانس ها در افزایش سطح نمره آن ها تاثیر داشت و ۶۱٪ موافق ادامه این روند در ترم های آتی بودند. کیفیت کنفرانس ها، عالی (۷٪)، خیلی خوب (۱۴٪)، خوب (۴۶٪)، قابل قبول (۲۱٪) و ضعیف (۱۱٪) ارزیابی شده بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به تاثیر مثبت کنفرانس های کلاسی در افزایش اشتیاق به یادگیری، آموختن مطالب جدید تر و خارج از محدوده تدریسی شده و تمایل دانشجویان به ادامه این روند، پیشنهاد می گردد که این روش در سایر



**مقدمه:** روش سخنرانی رایج‌ترین روش آموزش است، اما این روش توأم با درگیری فعال دانشجویان نیست. هدف از این پژوهش مقایسه بین روش تدریس سخنرانی و بحث گروهی از لحاظ تأثیر بر نمره پایانی و نگرش دانشجویان نسبت به این دو روش تدریس در درس آناتومی ویژه دانشجویان مامایی بود.

**روش کار:** این مطالعه روی دانشجویان رشته مامایی انجام گردید. ابتدا، مطالب درسی به دو قسمت مساوی از لحاظ حجم و دشواری تقسیم شدند و هر بخش با یکی از روش های سخنرانی یا بحث گروهی تدریس شد. در خاتمه از مطالب تدریس شده در هر روش آزمون به عمل آمد و میزان رضایت دانشجویان نیز با پرسشنامه‌ای در مقیاس لیکرت پنج سطحی ارزیابی شد و نتایج با استفاده از آزمون آماری زوجی آنالیز گردید.

**نتایج:** میانگین نمرات آزمون پایانی در روش سخنرانی،  $15/7 \pm 2/5$  و در روش بحث گروهی  $15/7 \pm 2/5$  بود. اگرچه در روش بحث گروهی، میانگین نمرات پایانی از روش سخنرانی بیشتر بود، اما از لحاظ آماری اختلاف معنی‌داری بین دو گروه دیده نشد ( $p=0/174$ ). میزان رضایت دانشجویان از روش سخنرانی  $58/9\%$  و از روش بحث گروهی  $58/5\%$  بود و در مجموع هیچکدام از روش‌ها را بر دیگری ترجیح نداده بودند.

**نتیجه‌گیری:** دو روش تدریس سخنرانی و بحث گروهی چه از دیدگاه دانشجویان و چه از لحاظ تأثیر بر عملکرد نهایی دانشجویان در امتحان پایانی، تفاوتی با هم نداشتند. اما به نظر می‌رسد با توجه به درگیری بیشتر دانشجویان در روش بحث گروهی اجرای این روش تدریس باعث ماندگاری بیشتر آموخته‌های دانشجویان خواهد شد.

**واژه‌های کلیدی:** روش تدریس، بحث گروهی، سخنرانی، آناتومی  
A-10-48-1

### درک دانشجویان پرستاری از محیط آموزش بالینی: وضعیت

#### موجود و مورد انتظار (E)

وحید پاک پور، ندا مهرداد، صدیقه سلیمی، علی آقاخانلو، حمیدرضا حریریان

دانشکده پرستاری و مامایی زنجان  
vahidpakpour@gmail.com

**مقدمه:** محیط آموزش بالینی دارای نقش مهمی در یادگیری دانشجویان پرستاری می‌باشد. هرگونه اختلاف بین محیط بالینی واقعی و مورد انتظار دانشجویان پرستاری می‌تواند منجر به کاهش علاقه دانشجویان پرستاری به محیط‌های بالینی و افت عملکرد بالینی آنان گردد. هدف: مقایسه درک دانشجویان پرستاری از وضعیت موجود و مورد انتظار محیط آموزش بالینی در بخش‌های داخلی-جراحی بود.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-مقطعی می‌باشد که در ترم اول تحصیلی سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ انجام گرفت. در این مطالعه ۱۲۷ دانشجوی کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی ایران شرکت نمودند. پژوهشگر در آخرین روز کارآموزی، در محیط بالینی دانشجویان حاضر شده و پس از ارائه اطلاعات لازم پیرامون اهداف پژوهش هر دو نسخه پرسشنامه را به طور هم زمان به دانشجو تحویل داده و پس از تکمیل جمع آوری نمود. برای جمع آوری داده‌ها از سیاهه محیط آموزشی بالینی استفاده

ایجاد تغییراتی در برنامه آموزشی ضرورت می‌یابد می‌تواند در جهت ارتقاء سطح علمی و عملکرد نیروهای انسانی ما مفید واقع شود.

**واژه‌های کلیدی:** تناسب واحد، نیازهای حرفه‌ای، برنامه آموزشی  
A-10-31-1

### ارتباط رتبه دانشجویان داروسازی در آزمون علوم پایه با میانگین معدل آن‌ها در درس قبل از علوم پایه (E)

فرامرز دویختی، خدیجه روشناس

دانشکده داروسازی زنجان  
fdbakhti@zums.ac.ir

**مقدمه:** آزمون علوم پایه در رشته دکترای داروسازی از سال ۱۳۷۲ آغاز گردید و در شهریور ۱۳۸۹ دوره ۳۴ آن برگزار شد. تا به امروز بحث‌های زیادی در رابطه با ارزش این آزمون در تعیین سطح علمی دانشجویان بخصوص در رشته داروسازی بعمل آمده که در این ارتباط مطالعات آماری از دانشجویان و دانشکده‌های داروسازی می‌تواند اطلاعات ارزشمندی ارائه نماید.

**روش کار:** در این مطالعه که در ۳ ورودی از دانشجویان و در مجموع ۶۳ دانشجوی رشته داروسازی در دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی زنجان انجام شد، نمرات آزمون علوم پایه و رتبه دانشجو در آن با میانگین نمرات درس قبل از علوم پایه همان دانشجو مقایسه گردید.

**نتایج:** همانگونه که در نمودار ۱ مشخص است، عملکرد بهتر و رتبه برتر در آزمون علوم پایه با میانگین نمرات کلاسی دانشجو ارتباط واقعی ندارد. برای مثال در ورودی A رتبه اول علوم پایه دارای رتبه کلاسی ۲ (با میانگین معدل  $17/27$ )، در ورودی B رتبه آخر علوم پایه دارای رتبه کلاسی ۳ (با میانگین معدل  $16/64$ ) و در ورودی C نفر اول کلاس (میانگین معدل  $17/41$ ) دارای رتبه علوم پایه ۹ و رتبه اول علوم پایه دارای رتبه ۱۷ کلاس (میانگین معدل  $14/97$ ) می‌باشند.

**نتیجه‌گیری:** این مطالعه بیانگر آن است که میزان موفقیت دانشجویان در واحدهای درسی قبل از علوم پایه با نمرات آن‌ها در آزمون علوم پایه دارای ارتباط مستقیمی نبوده و بنابراین ارزیابی دانشجویان بوسیله رتبه‌های آنان در آزمون علوم پایه نمی‌تواند ملاک خوبی جهت سنجش میزان یادگیری دروس قبل از علوم پایه باشد.

**واژه‌های کلیدی:** علوم پایه، میانگین معدل، داروسازی، زنجان  
A-10-33-1

### مقایسه روش تدریس سخنرانی و بحث گروهی در آموزش

#### آناتومی دانشجویان مامایی (E)

ماندانا بیگی بروجنی، علی شیخیان

دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پزشکی خرم‌آباد، گروه آناتومی  
mandbe2000@yahoo.com



دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه  
ga\_dezfooli@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی فعالیت است نظامدار که برای داوری درباره کوششهای گذشته و بررسی کارایی و اثربخشی برنامه با استفاده از گردآوری اطلاعات مناسب درباره کیفیت و با اهداف بهبود و ارتقاء خدمات ارائه شده به تصمیم گیری در رابطه با تحولات آینده صورت میگیرد. هدف از این پژوهش تعیین وضعیت اهداف درونی گروه پزشکی هسته ای دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۸۷ می باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی مبتنی بر هدف بود که در آن عواملی چون جایگاه سازمانی و تشکیلاتی دانشجویان، فرآیند آموزش تئوری و عملی، فضای آموزش تئوری و عملی، فضای آموزش بالینی و تجهیزات و خدمات مورد ارزیابی قرار گرفتند. ابتدا ملاکها مشخص و با کمک ۱۵ پرسشنامه و چک لیست (جمعاً ۳۹۵ ملاک) به ارزیابی وضع موجود پرداخته شد. امتیاز ارزیابی بر اساس قضاوت نهایی وبه صورت وضعیت مطلوب (بیش از ۷۵٪ امتیاز)، نیمه مطلوب (بین ۷۵٪ تا ۵۰٪ امتیاز) و نامطلوب (کمتر از ۵۰٪ امتیاز) تعریف شد. **نتایج:** نتایج نشان داد که در جایگاه سازمانی و تشکیلاتی، مدیر گروه و اعضای هیئت علمی در وضعیت نامطلوب قرار دارند. فضای آموزش تئوری (نیمه مطلوب)، کتابخانه (نیمه مطلوب)، فضای آموزش بالینی (نامطلوب)، و میزان دسترسی به اهداف آموزش تئوری و بالینی از نظر دانشجویان نامطلوب ارزیابی گردید.

**نتیجه گیری:** ارزشیابی درون گروهی در جهت اصلاح و بهبود روش های فعالیت های آموزشی، تعیین موقعیت گروه در رسیدن به اهداف آموزشی و کمک به مدیران و مسئولان سازمان های آموزشی در جهت تصمیم گیری منطقی درباره ارتقاء گروه آموزشی بسیار موثر می باشد.

**واژه های کلیدی:** ارزیابی، درون گروهی  
A-10-89-3

### بررسی تاثیر آموزش بر پیشگیری از بیماری پوکی استخوان در

#### دختران دبیر ستانی (E)

آریتا کامجو، عارفه شاهی، فاطمه دبیری، صدیقه عابدینی، آسیه پرمهر، سعید حسینی

بندر عباس دانشکده پرستاری و مامایی  
azita.kamjoo@yahoo.com

**مقدمه:** پوکی استخوان بیماری است که در آن توده استخوانی بدن و استحکام آن به تدریج از بین می رود و مهمترین نکته در مورد این بیماری قابل پیشگیری بودن آن است که برای رسیدن به این هدف آموزش در سطح وسیع لازم است. در این راستا این پژوهش به بررسی تاثیر آموزش بر پیشگیری از پوکی استخوان در دختران دبیرستانی پرداخت.

**روش کار:** در این مطالعه مداخله ای (نیمه تجربی) با گروه کنترل ۴۸۰ نفر از دختران مقطع اول دبیرستان طی زمستان ۱۳۸۸ به روش خوشه ای دو مرحله ای در دو گروه شاهد (۳۲۰ نفر) و آزمون (۱۶۰ نفر) قرار گرفتند. ابزار مطالعه پرسشنامه سه قسمتی شامل الف) مشخصات فردی، ب) سئوالهای مربوط

شد که حاوی ۴۲ سوال در ۶ حیطه می باشد. تجزیه و تحلیل نتایج با استفاده از ویرایش ۱۶ نرم افزار آماری SPSS و آمار توصیفی و استنباطی انجام گرفت.

**نتایج:** آزمون T زوج نشان داد که بین میانگین نمرات کسب شده از وضعیت مورد انتظار و وضعیت موجود محیط آموزش بالینی در حیطه های مورد بررسی تفاوت وجود دارد. به عبارت دیگر انتظارات دانشجویان از محیط آموزش بالینی، در هیچ یک از حیطه های مورد بررسی برآورده نشده بود.

**نتیجه گیری:** دانشجویان پرستاری درک مثبتی از محیط آموزش بالینی نداشته و درک آنان از وضعیت موجود محیط آموزش بالینی با وضعیت مورد انتظار تفاوت فاحشی دارد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پرستاری، آموزش بالینی، محیط آموزش بالینی  
A-10-36-1

### سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری (E)

فاطمه حاجی حسینی، سید حمید شریف نیا، رقیه نظری، رزیتا رضایی، سوسن ساعت ساز

دانشکده پرستاری آمل

**مقدمه:** یادگیری جریانی فعال بوده و عوامل متعددی مانند سبک های یادگیری می تواند بر آن موثر باشد. دانستن سبک های یادگیری به تهیه الگوی آموزشی به منظور یادگیری مطلوب و موثر کمکی کند. این مطالعه با هدف شناسایی سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری انجام شده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر توصیفی-مقطعی می باشد که بر روی ۱۶۵ نفر از دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد. روش انتخاب نمونه مبتنی بر هدف بود. ابزار پژوهش، پرسشنامه سبک های یادگیری کلب بوده است. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار spss-۱۶ و آمار توصیفی و تحلیلی (مجذور کای، مستقل، ANOVA) انجام شد.

**نتایج:** (۱۸) ۱۰/۹٪ نمونه ها مذکر و ۸۹/۱(۱۷۴)٪ نمونه مونث بودند. ۳۲/۷(۵۴)٪ در دوره شبانه و ۶۷/۳ (۱۱۱)٪ در دوره روزانه تحصیل می کردند. میانگین سنی نمونه ها  $1/5 \pm 21/35$  و میانگین معدل آن ها  $1/2 \pm 16/08$  بود. سبک یادگیری دانشجویان همگرا ۳۷/۶(۶۲)٪، جذب کننده ۳۲/۷(۵۴)٪، واگرا ۱۳/۳(۲۲)٪ و انطباق یابنده ۱۶/۴(۲۷)٪ بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به شیوع سبک یادگیری همگرا و جذب کننده در بین دانشجویان پرستاری توصیه می شود از روش های متناسب با این سبکها برای آموزش استفاده شود. همچنین استفاده از روش های تدریس فعال و گروهی پیشنهاد می گردد.

**واژه های کلیدی:** سبک های یادگیری کلب، دانشجویان پرستاری  
A-10-20-2

### بررسی میزان دستیابی به اهداف ارزیابی درونی گروه پزشکی

#### هسته ای دانشکده پیراپزشکی کرمانشاه در سال ۸۷ (E)

ژاله دزفولی منش



### ارتقاء کیفیت آموزش درمانگاهی از طریق ایجاد درمانگاه مجازی در بخش و ایفای نقش (E)

منصوره مومن هروری، زهرا سلیمانی، علیرضا شریف

بیمارستان بهشتی کاشان  
mansoreheravi@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش طب سرنوشتی از مهم ترین بخش های آموزش پزشکی بوده و به خاطر ارتباط عمیق آن با آینده کاری پزشک، امروزه مورد توجه ویژه قرار گرفته است. ایفای نقش یک روش آموزشی با محاسن فراوان است که طی آن فراگیر دیدگاههای گوناگون را برای حل یک مسئله بابه کارگیری زمینه ابتکاری در ارائه و طرح موضوع آن، به دست می آورد.

**روش کار:** این مطالعه روی ۳۸ دانشجوی رشته پزشکی در ۴ دوره در مقطع کارآموزی در بخش عفونی دانشگاه علوم پزشکی کاشان سال ۸۹ صورت پذیرفت... در ابتدا اهداف آموزشی براساس شایعترین بیماری های عفونی کشور که تشخیص و درمان آن ها برای یک پزشک عمومی ضرورت تلقی می شود تعیین و سناریوهایی براین اساس تنظیم گردید. دانشجویان در کلاس درس به عنوان یک محیط مشابه درمانگاه حضور یافته و دو تن از اساتید به ایفای نقش در مورد یک بیماری عفونی پرداخته و سپس در پایان نمایش نکات مهم آموزشی در مورد نحوه تشخیص بیماری، درخواست و تفسیر آزمایشات، نکات مهم ارتباطی پزشک بیمار مرور می گردید. در پایان دوره نظر سنجی انجام و نظرات دانشجویان آنالیز و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** اکثریت دانشجویان معتقد بودند که در این شیوه بعثت شرایط مناسب محیط دچار خستگی نمی شوند. براحتی میتوان به پاسخ سوالات دست یافت و شلوعی و ازدحام درمانگاه واقعی وجود ندارد. عدم محدودیت فضا، همکاری بیمارنا در پاسخ دادن به سوالات، آموزش شیوه نسخه نویسی و رویکرد بالینی به بیماران، تفسیر آزمایشات، امکان آشنایی با بیماری هانی که ممکن است در زمان یا مکان خاصی شایع نباشند و مهارت ارتباط پزشک بیمار مورد موافقت اکثر دانشجویان بوده است. **نتیجه گیری:** با توجه به نتایج فرآیند براساس نظرات دانشجویان این شیوه روش مناسبی برای آموزش طب سرنوشتی در جاهانی است که به علت کمبود فضای آموزشی یا شلوعی بیش از حد درمانگاه و نداشتن تنوع بیماران این آموزش به طرز صحیح و مناسب انجام ن می گیرد.

**واژه های کلیدی:** ایفای نقش، آموزش درمانگاهی، کیفیت  
A-10-136-3

### تأثیر اجرای برنامه پرستورشیپ بر صلاحیت بالینی

#### دانشجویان کارشناسی پرستاری (E)

بتول علیزاده تقی آباد، عباس حیدری، رضا مظلوم

کاشمر، بیمارستان حضرت ابوالفضل  
alizadehtb1@mums.ac.ir

به آگاهی وج) سوالات مربوط به عملکرد که در اختیار هر دو گروه قرار می گرفت سپس برنامه آموزشی شامل سخنرانی، کتابچه و ورزش به گروه آزمون داده و پس از ۳ هفته پس آزمون گرفته می شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی (تی مستقل و تی زوجی) در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** میانگین سطح آگاهی و عملکرد دانش آموزان در گروه های آزمون و شاهد قبل از آموزش تفاوت معنا دار آماری نداشت (به ترتیب  $P=0.06$  و  $P=0.12$ ). پس از آموزش میانگین سطح آگاهی و عملکرد دانش آموزان گروه آزمون نسبت به گروه شاهد افزایش معناداری داشت ( $P=0.05$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به تاثیر آموزش در افزایش سطح آگاهی و نحوه عملکرد دانش آموزان در پیشگیری از بیماری پوکی استخوان می توان برای افزایش تراکم استخوان دانش آموزان از طریق ارائه آموزش برنامه ریزی کرد.

**واژه های کلیدی:** پوکی استخوان، پیشگیری، آموزش  
A-10-103-1

### بهره وری در آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و

#### مامانی دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد (E)

معصومه دل آرام

دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد  
masoumehdelaram@yahoo.com

**مقدمه:** از آنجایی که نظرات دانشجویان به عنوان عنصر اصلی آموزش می تواند راهگشای برنامه های آینده باشد، پژوهش حاضر به منظور تعیین میزان بهره وری در آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامانی انجام گرفت.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی مقطعی که در نیمسال دوم ۸۶-۸۵ انجام گرفت، دیدگاه ۱۵۰ نفر از دانشجویان پرستاری و مامانی دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد که سال آخر خود را سپری می کردند، با استفاده از پرسشنامه در مورد میزان بهره وری در آموزش بالینی، مورد بررسی قرار گرفت. پرسشنامه مشتمل بر دو بخش خصوصیات فردی و معیارهای بهره وری بود. در بخش بررسی بهره وری، ۵ حیطه اهداف و برنامه آموزشی، مربی، برخورد با دانشجو، محیط آموزشی و نظارت و ارزشیابی مورد بررسی قرار گرفت. سپس پاسخ ها نمره گذاری و نتایج بر اساس امتیازات کسب شده به سه دسته مساوی تقسیم و به صورت بهره وری ضعیف، متوسط و خوب طبقه بندی شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی مورد تحلیل قرار گرفت.

**نتیجه گیری:** میزان بهره وری در ۵ حیطه آموزش بالینی در حد متوسط بود. افزایش انگیزه در پرسنل تیم بهداشتی-درمانی جهت همکاری در امر آموزش، برقراری کنفرانسهای هفتگی، بها دادن به نظرات دانشجویان در برنامه ریزی کارآموزی، استفاده از شیوه های کاهش استرس، ایجاد انگیزه در دانشجویان برای اشتغال به حرفه پرستاری و مامانی در آینده، بهبود امکانات و تجهیزات بالینی و بازنگری روش های ارزشیابی، پیشنهاد می گردد.

**واژه های کلیدی:** آموزش بالینی، بهره وری، دانشجویان پرستاری و مامانی  
A-10-90-5



**نتایج:** میانگین ضریب دشواری جدول کلمات متقاطع ۰/۴۲ بوده که در محدوده قابل قبول (۰/۷-۰/۳) قرار داشته است. میانگین ضریب تمیز ۰/۲۱ محاسبه که با توجه به مثبت بودن این شاخص می‌توان ادعا نمود که جدول کلمات متقاطع موفق به تمایز گروه های قوی از ضعیف شده است. همچنین ضریب همبستگی پیرسون ( $r=0/429$ ) در سطح معنادار ۰/۰۱ ارتباط بین نمرات مکتسبه از تکمیل جدول کلمات متقاطع با نمره مکتسبه از کل آزمون ها را تأیید نمود.

**نتیجه گیری:** جدول کلمات متقاطع یک شیوه ارزشیابی با قابلیت سنجش دقیق و تفکیک فراگیران قوی از ضعیف می‌باشد.

**واژه‌های کلیدی:** طراحی آزمون، جدول کلمات متقاطع، تحلیل آزمون  
A-10-196-1

### بررسی نظرات دانشجویان پزشکی ورودی بهمن ۱۳۸۷ در مورد اثر دکتر فاکس در ارزشیابی اساتید (E)

آیدا دوستکام، محمد مهدی ثاقب، جواد کجوری، میترا امینی، محمد رضا دهقانی، محبوبه مابر، لیلا بذرافکن، فرهاد لطفی، پویا فرهادی، پریسا نبیایی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز توسعه  
aidoostkam@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از نظرات دانشجویان برای ارزشیابی اساتید روشی بسیار معمول است اما علیرغم کاربرد فراوان آن شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که اظهار نظر دانشجویان درباره کار اساتید متأثر از صفات شخصیتی، نحوه ارائه درس، شهرت استاد و ویژگی های محیطی نیز می‌باشد. مشهورترین این مطالعات مربوط به «اثر دکتر فاکس» است که اغواگری آموزشی نامیده می‌شود. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در ارزشیابی اساتید در خصوص تأثیر روش دکتر فاکس انجام گرفت.

**روش کار:** جامعه مورد مطالعه کلیه فرم های نظرسنجی که توسط دانشجویان پزشکی ورودی ۸۷ دانشگاه علوم پزشکی شیراز تکمیل شده بود تشکیل می‌داد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای دو قسمتی که قسمت اول شامل خصوصیات یک استاد متأثر از روش دکتر فاکس و قسمت دوم شامل توان علمی استاد بود که به هر قسمت با توجه به درجه اهمیت از ۱ تا ۱۰ امتیاز داده شد. سپس داده ها با نرم افزار SPSS با محاسبه میانگین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** تعداد ۶۰ دانشجو در تکمیل پرسشنامه شرکت نمودند و در دو حیطه الف) اثر دکتر فاکس یا روش ارائه مطالب و قدرت بیان استاد و ب) توان علمی استاد، امتیازات زیر داده شد. دانشجویان در حیطه اثر دکتر فاکس میانگین ۷ و در حیطه توان علمی استاد میانگین ۷/۳ را از ۱ تا ۱۰ در آموزش خود مؤثر بر شمرده.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایجی به دست آمده چنین نتیجه گیری می‌شود که دانشجویان به نحوه ارائه مطالب، قدرت بیان استاد، شخصیت استاد، گیرایی سخن و کلام وی و ظاهر و تیپ آراسته تقریباً به اندازه توان علمی استاد، به روز بودن مطالب ارائه شده، تجربه کافی استاد و استفاده از روش های مناسب علمی در آموزش خود امتیاز می‌دهند. و هر دو را در آموزش خود مؤثر بر شمرده.

**مقدمه:** در جهت ارتقای صلاحیت بالینی برنامه های متعددی پیشنهاد گردیده است. در این میان بهره گیری از پرستاران بالینی با تجربه در امر آموزش دانشجویان پرستاری با عنوان پرسپتورشپ، افق تازه ای را در یادگیری بالینی گشوده است. لذا این مطالعه با هدف تعیین تأثیر برنامه پرسپتورشپ بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه یک پژوهش تجربی با طراحی دو گروهی قبل و بعد بود که بر روی ۶۴ دانشجوی کارشناسی پرستاری که مشغول کارآموزی در بخش سوختگی بودند، انجام شد. دانشجویان به طور تصادفی به دو گروه مقایسه و مداخله تقسیم شدند. در گروه مداخله: هر یک از دانشجویان تحت آموزش یک پرستار بالینی (پرسپتور) قرار گرفت. گروه مقایسه نیز طبق روش آموزش معمول تحت آموزش مربی قرار گرفتند. میزان صلاحیت بالینی در دو گروه، قبل و بعد از کارآموزی، بررسی گردید.

**نتایج:** نتایج آزمون آماری تی زوجی نشان داد، صلاحیت بالینی دانشجویان در هر دو گروه ارتقا یافته بود. نتایج آزمون تی مستقل و من ویتنی نیز نشان دهنده افزایش معنی دار صلاحیت بالینی در مدل پرسپتورشپ نسبت به مدل آموزش معمول بود (۰/۰۰۲).

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه هدف آموزش پرستاری ارتقا، سطح عملکرد و مهارت دانشجویان پرستاری و آماده سازی آنان برای ارائه خدمات با کیفیت بیشتر است، می‌توان اظهار داشت که مدل پرسپتورشپ در مقایسه با مدل آموزش معمول، بر ارتقای سطح صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری مؤثرتر است.

**واژه‌های کلیدی:** پرسپتورشپ، صلاحیت بالینی، دانشجویان پرستاری  
A-10-115-1

### بررسی شاخص های تحلیل آزمون در امتحانات به شیوه استفاده از جدول کلمات متقاطع (E)

محمد ذوالعدل، حسن عبیدی، اعظم ملاشفیغ

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
zoladl@yahoo.com

**مقدمه:** سوالات رایج در ارزشیابی های دانشگاهی مشتمل بر سوالات تشریحی، چندگزینه ای، صحیح یا غلط، کوتاه پاسخ، جورکردنی و کامل کردنی می‌باشند. جدول کلمات متقاطع که به عنوان یک تفریح و سرگرمی مطرح است، جایگزین خوبی برای برخی از انواع سوالات پیشگفت در ارزشیابی های آموزشی دانشجویان می‌باشد. از آنجا که قضاوت در مورد مناسب بودن کاربرد جدول کلمات متقاطع در ارزشیابی های آموزشی مستلزم بررسی علمی و تحلیل این نوع آزمون بوده، این مطالعه با هدف تعیین ضریب دشواری، ضریب تمیز و ضریب همبستگی نمرات مکتسبه از تکمیل جدول کلمات متقاطع با نمره کلی آزمون انجام شد.

**روش کار:** در ارزشیابی پایانی درس انگل شناسی دانشجویان پرستاری و اتاق عمل، درس پرستاری بهداشت روان (۱) و پرستاری بیماری های روانی (۲) در نیمسال اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰، جدول کلمات متقاطع، جایگزین سوالات کامل کردنی و جورکردنی شد. پس از تصحیح برگه های امتحانی، تحلیل آزمون انجام گردید.





### بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در تدریس درس روماتولوژی توسط همتایان (E)

ساناز قشقایی، جمیله مقیمی، راهب قربانی

دانشگاه علوم پزشکی سمنان  
sanaz\_1368md@yahoo.com

**مقدمه:** در سال های اخیر تعداد دانشکده های پزشکی که آموزش و تعلیم دانشجویان محور را با برنامه ی آموزشی خود تلفیق کرده اند افزایش قابل توجهی داشته است. طبق نتایج مطالعات قبلی یک پزشک درحین فراغت از تحصیل لازم کنار اخذ توانمندی کافی درخصوص management patient باید مهارت لازم در خصوص آموزش پزشکی را نیز دارا باشد. یادگیری با استفاده از کمک همتایان PAL=Learning Assisted Pear در گسترده ترین مفهوم خود شامل وضعیتی می شود که افراد دیگر که از نظر تعلیمات آموزش در یک سطح بوده و یا خصوصیات مشترکی دارند مطالب را فراگیرند. هدف از این مطالعه تعیین میزان اثر بخشی تدریس درس روماتولوژی به روش PAL با هدایت استاد (onvisi under PAL) بر افزایش انگیزه و یادگیری از دیدگاه دانشجویان مقطع فیزیوپاتولوژی دانشگاه علوم پزشکی سمنان می باشد.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی بر روی ۷۳ نفر از دانشجویان فیزیوپاتولوژی در سال های ۸۹ و ۸۸ انجام شد. پس از تدریس دو جلسه درس در مورد کلیات روماتولوژی توسط استاد، مابقی سرفصل های تدریس درس بین گروه های دانشجویی تقسیم گردید. سپس تحت نظارت استاد هر یک از گروه های دانشجویی موضوع خود را مطالعه کرده و اسلاید های مربوطه (اعم از پاورپوینت، عکس، فیلم...) را تهیه و در زمان تعیین شده با حضور استاد، موضوع مربوطه را به همکلاسی های خود تدریس کردند. در پایان هر ترم تحصیلی پرسشنامه هایی که شامل سوالات دیدگاه دانشجویان در مورد این روش بود، در بین دانشجویان توزیع و پس از تکمیل توسط دانشجویان جمع آوری و تحلیل گردید.

**نتایج:** ۵۷/۵٪ دانشجویان اظهار داشتند تدریس به شیوه فوق علاقه به تحقیق را زیاد (یا خیلی زیاد)، ۵۴/۸٪ آنان اظهار داشتند مشارکت دانشجویان در اداره کلاس را زیاد، ۵۳/۴٪ اظهار داشتند این روش به مقدار زیادی استرس امتحان را کم می کند. ۴۲/۵٪ اظهار داشتند این روش انگیزه در گوش دادن در کلاس درس را زیاد می کند. هم چنین ۳۷٪ اظهار داشتند این روش به مقدار زیادی یادگیری دانشجویان را زیاد می کند.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می دهد از دیدگاه بیش از نیمی دانشجویان، این روش تدریس به مقدار قابل ملاحظه ای علاقه به تحقیق را زیاد، استرس امتحان را کم، مشارکت دانشجویان در اداره کلاس را زیاد می کند. لذا با به کار گیری این روش می توان با افزایش روحیه تحقیق در دانشجویان، تولیدات علمی را افزایش و با کاهش استرس امتحان، فشارهای ناشی از امتحان را کم و به سوی سالم تر کردن آینده سازان جامعه گام برداشت. مضافا این که با مشارکت دادن آنان در اداره کلاس، آنان را برای مشارکت در آینده کشور آماده ساخت.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی دانشجویان پزشکی، تدریس توسط همتایان  
A-10-236-1

**واژه های کلیدی:** اثر دکتر فاکس، اغواگری آموزشی، ارزشیابی اساتید، توان علمی استاد  
A-10-209-2

### بررسی عوامل مؤثر بر روحیه دانشجویان کارآموزی در عرصه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (E) ۱۳۸۹ سال

مهسا خدایاریان، حمیده زارع زاده، محبوبه اقبال، محمدعلی کریمی، سعید رادمنش

m\_khodayarian@yahoo.com

**مقدمه:** دوره کارآموزی در عرصه پرستاری به منظور افزایش مهارت در کاربرد دانش پرستاری و قدرت ابتکار و استقلال در مراقبت از مددجویان می باشد. لذا تدابیر آموزشی و مدیریتی باید جهت ارتقا روحیه دانشجویان سال آخر مترتب گردد. مطالعه حاضر با هدف تعیین عوامل مؤثر بر روحیه دانشجویان کارآموزی در عرصه پرستاری در سال ۱۳۸۹ صورت گرفت.

**روش کار:** پژوهش به روش توصیفی - تحلیلی با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته مشتمل بر ۵۶ گویه که براساس معیار سه نقطه ای لیکرت (کم، متوسط، زیاد) تنظیم شده بود انجام شد. روایی صوری و محتوی پرسشنامه و پایایی آن با استفاده از روش دوتیمه کردن (0.7=α) تأیید شد. پرسشنامه در اختیار ۸۰ دانشجوی پرستاری کارآموزی در عرصه قرار گرفت که میزان عودت آن ۷۰٪ (n=۵۶) بود.

**نتایج:** محدوده سنی دانشجویان ۲۳-۲۱ ساله، ۸۷/۵٪ آنان زن و بقیه مرد بودند. نتایج نشان داد ۵۸/۹٪ دانشجویان روحیه متوسط، ۳/۶٪ روحیه بالا و ۳۷/۵٪ روحیه پایین داشتند. دانشجویان بیشترین مواردی را که بر روحیه آنان تأثیر می گذارد نبود امکانات جهت ورود به کارآموزی در عرصه، نبود معیارهای ارزشیابی و شرح وظایف، عدم اطمینان دانشجویان به حمایت دانشکده، عدم توانایی در ارتباط حرفه ای با پزشکان، انفکاک گسترده از دانشکده در طول سال آخر کارآموزی بیان نمودند. آزمون مجذورکای ارتباط معناداری را بین سن، جنس، وضعیت تاهل با روحیه دانشجویان نشان داد (P<0.05).

**نتیجه گیری:** براساس یافته های پژوهش پیشنهاد می گردد مسئولین آموزشی و بالینی دانشکده تدابیر لازم جهت بستر سازی مناسب محیط های یادگیری مثبت و متعاقب آن ارتقا روحیه دانشجویان بیندیشند. تمرین مهارت های پیش بالینی، ایجاد جو مطلوب و پذیرش دانشجویان به عنوان همکار، توانمندسازی آنان جهت برقراری ارتباطات حرفه ای با اعضای تیم درمانی، حضور ناظر تسهیل کننده و حامی بالین که از ضروریات طراحی و اجرای دوره کارآموزی در عرصه پرستاری می باشد.

**واژه های کلیدی:** روحیه، کارآموزی در عرصه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد  
A-10-221-1



دانشگاه علوم پزشکی قزوین گردآوری گردید. به منظور دستیابی به دقت داده ها از دو روش تایید مطالب توسط شرکت کنندگان member check و بازنگری ناظرین external check استفاده شد. از کلیه شرکت کنندگان پیش از مصاحبه رضایت نامه آگاهانه ( consent ) و مکتوب اخذ شد و در کلیه مراحل نگارش، تحلیل و گزارش نتایج از نام مستعار برای شرکت کنندگان استفاده شد.

**نتایج:** نتایجی که از بازخوانی، دسته بندی و بررسی تم های مصاحبه به دست آمد نشان داد که دانشجویان مهمترین موانع فعالیت در کمیته دانشجویی را به ترتیب؛ فقدان چارت تشکیلاتی مشخص برای کمیته دانشجویی، حمایت ناکافی علمی و مالی، فقدان ایجاد ارتباط با کمیته دانشجویی سایر دانشگاه ها، فقدان همکاری دانشجویان استعداد درخشان با کمیته، فقدان امتیاز و مشوق، فقدان امکانات و تجهیزات مستقل برای کمیته را عنوان نمودند.

**نتیجه گیری:** از آنجایی که مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی به عنوان یکی از مهمترین عوامل تاثیر گذار در تصمیمات و سیاست های کلان دانشگاه نیازمند همکاری دانشجویان می باشد لذا باید با برنامه ریزی اصولی، درصدد رفع مشکلات و راههای جلب مشارکت دانشجویان برآید تا از این طریق سبب پویایی هرچه بیشتر برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاه گردد.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، موانع

A-10-238-3

### دانشجوی شب امتحانی: ناهماهنگی سیستم های ارزشیابی

#### استاد دانشجو (E)

فاطمه مهر آور، دکتر اکرم ثناگو، دکتر لیلا جویباری

mehravar10261@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی دانشجو در محیط های آموزشی هنوز یکی از مشکلات آموزشی است که در فرآیند یادگیری یاددهی جایگاه درست خود را ندارد. فراگیران و معلمان هر دو به نظر می رسد از این فرآیند نحوه ارزشیابی دانشجو به یک دیدگاه واحد نرسیده اند. به نظر می آید با این پیچیدگی موجود حتی برخی مشکلات سطحی از قبیل برنامه امتحانات و منبع و نوع تست ها بین دانشجو و استاد مشکل حل نشده است. هدف از این مقاله بررسی شکایات رایج میان گروهی از دانشجویان در مورد ارزشیابی پایانی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی بخشی از مطالعه بزرگتری است که در مورد مشکلات آموزشی دانشجویان در سال ۱۳۸۸ صورت گرفته است. در این مقاله دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد ارزشیابی های جمعی مطرح می شود. با ۵۰ دانشجو در ترم های تحصیلی مختلف مصاحبه نیمه ساختار به عمل آمد. از آنان خواسته شد دیدگاه و تجربیات خود را در باره ارزشیابی های پایانی دروس نظری مطرح نمایند. مصاحبه ها دست نویس، کدگذاری و طبقه بندی شدند.

**نتایج:** داده ها حاکی از آن است که دانشجویان از نحوه چیدمان برنامه امتحانی، نوع سوالات، عدم تطابق نحوه تدریس با نوع امتحان، مشخص نبودن

### بررسی مقایسه ای تاثیر آموزش های مدون و آموزش های رایج در مراکز بهداشتی بر شیردهی انحصاری در کودکان زیر ۶ ماه شهر بوشهر (E)

شرافت اکابریان

دانشکده پرستاری و مامایی بوشهر

sh\_akaberian@yahoo.com

**مقدمه:** who در سال ۲۰۰۱ این سیاست را تثبیت کرد که نوزادان باید ۶ ماه به طور انحصاری با شیرمادر تغذیه شوند. ولی مطالعات نشان داده که تعداد کمی از زنان بیش از ۳ ماه، به نوزادان خود شیر می دهند. ولی ارائه آموزش و مدیریت شیردهی برای موفقیت شیردهی حیاتی است. هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه تاثیر آموزش های مدون و آموزش های رایج در مراکز بهداشتی در شیردهی انحصاری انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه مداخله ای، از طریق سرشماری، تعداد ۱۶۹ خانم باردار شکم اول به طور تصادفی در گروه مورد و شاهد (به ترتیب ۹۲ و ۷۷ نفر) قرار گرفتند. گروه مورد از سن ۳۲ هفته حاملگی تا ۶ ماه پس از زایمان از طریق اجرای برنامه های آموزش مدون درمورد شیردهی مورد آموزش و مشاوره و گروه شاهد تحت آموزش به شیوه رایج مراکز بهداشتی قرار گرفتند. اطلاعات مورد نیاز در تواترهای مختلف تا ۶ ماهگی بوسیله پرسشنامه خود ساخته روا و پایا جمع آوری گردید. داده ها توسط نرم افزار SPSS و توسط آمار توصیفی و استنباطی مورد تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** پس از آموزش به شیوه مدون مشکلات شیردهی نظیر زخم پستان و ماستیت به طور معنی داری نسبت به شیوه سنتی کاهش یافته است (p=0/001)

**واژه های کلیدی:** آموزش های مدون، آموزش های رایج، شیردهی انحصاری

A-10-254-2

### بررسی موانع مشارکت در کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی: بررسی کیفی نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

افسانه یخ فروش ها، دکتر محمد علی زحل، نسیم شاه قبادیان

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

y\_200star@yahoo.com

**مقدمه:** این پژوهش به توصیف نظرات دانشجویان درباره موانع مشارکت آن ها در کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی قزوین پرداخته است.

**روش کار:** در این پژوهش اطلاعات با استفاده از روش تحقیق کیفی و انجام مصاحبه نیمه ساختاریافته semistructural و بحث گروهی متمرکز FGD با حضور ۱۲ نفر از دانشجویان کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش



**روش کار:** جمع آوری داده ها در این پژوهش از طریق پرسشنامه ی که توسط دانشجویان رشته پزشکی در مقاطع مختلف، شامل دوره های علوم پایه و بالینی، تکمیل گردید، صورت گرفته است. تنظیم پرسشنامه ها بر اساس نقش بستن یک سوال کلی و به دنبال آن سوالات جزئی تر، در ذهن محققین بوده است، و آن سوال کلی اینست که نمایندگان دانشجویی هر ورودی در انتقال و پیگیری مشکلات آموزشی، پژوهشی و رفاهی دانشجویان تا چه اندازه نقش داشته و موفق اندجم نمونه شامل ۱۰۰ نفر از دانشجویان رشته پزشکی در مقاطع مختلف تحصیلی اعم از علوم پایه و بالینی از دانشگاه علوم پزشکی شیراز می باشد که به صورت تصادفی و داوطلبانه وارد مطالعه شدند.

**نتایج:** حجم نمونه شامل ۳۶٪ مذکر و ۶۴٪ مونث می باشد. ۵۶/۱٪ از پرسش شوندهگان مشکلات آموزشی خود را از طریق نمایندگان ورودی خود پیگیری می نمایند. همچنین ۳۶/۸٪ مشکلات پژوهشی و ۴۷/۴٪ مشکلات رفاهی خود را از طریق نمایندگان پیگیری می نمایند. ۶۶/۷٪ از دانشجویان ترجیح می دهند مشکلات شخصی خود را، خود پیگیری نمایند که بیشترین مراجعه آن ها به علت مشکلات آموزشی می باشد (۲۲/۸٪) و ۲۶/۳٪ از نمایندگان کمکی گیرند. ۶۶/۷٪ از آن ها سطوح مختلف سازمانی را در پیگیری رعایت می نمایند. ۴۹/۱٪ از دانشجویان تلاش نمایندگان را در این راستا متوسط و ۲۶/۳٪ زیاد بیان می کنند. در مورد ویژگی های یک نماینده ایده آل ۶۴/۹٪ به داشتن اخلاق خوب، ۷۵/۴٪ به منطقی و بی طرفی و عدم وابستگی به گروه خاص، ۴۵/۶٪ به عدم سو سابقه اخلاقی، ۷۰/۲٪ به قدرت بیان و سخنوری و ۸۴/۲٪ به مصر بودن در پیگیری ها، نمره ۱۰ (خیلی زیاد) می دهند. در این میان ۲۸/۱٪ به داشتن معدل بالای ۱۷ نمره ۵ و ۱۵/۸٪ به عدم سو سابقه تحصیلی نمره ۶ می دهند.

**نتیجه گیری:** در پژوهش حاضر به این نتیجه رسیدیم که نمایندگان هر ورودی نقش به سزایی در انتقال و پیگیری مشکلات آموزشی، رفاهی و پژوهشی دانشجویان پزشکی داشته و حتی نقش آنان در این امر پررنگ تر از نقش سایر گروه ها و تشکل های دانشجویی می باشد، علی رغم این که اکثر دانشجویان ترجیح می دهند مشکلات شخصی و خصوصی خود را شخصاً پیگیری نمایند و همچنین با توجه به این که بیشترین نقش نمایندگان در راستای انتقال و پیگیری مشکلات آموزشی دانشجویان می باشد، این امر لزوم توجه هر چه بیشتر به نظرات و پیشنهادات این گروه دانشجویی را می طلبد. نظرات دانشجویان حاکی از این است که اخلاق خوب نماینده، منطقی، بی طرف بودن و عدم وابستگی به اقلیت یا گروه خاص، عدم سو سابقه اخلاقی، قدرت بیان و سخنوری و مصر بودن در پیگیری مشکلات از ویژگی های یک نماینده ایده آل بوده که به وی در پیگیری هر چه بیشتر مسائل کمکی نمایند. همچنین داشتن معدل بیشتر از ۱۷ و عدم سو سابقه تحصیلی چندان از نظر دانشجویان مهم نمی باشد.

**واژه های کلیدی:** نمایندگان، دانشجویان پزشکی، مشکلات آموزشی  
A-10-320-2

**یادگیری یادگیری مبتنی بر شواهد در آموزش بالینی**

**دانشجویان پرستاری (E)**

زهرا عابدینی

abediny1354@yahoo.com

رفرنس امتحان، آشنا نبودن با سبک ارزشیابی استاد، عدم آمادگی برای امتحان تا شب قبل شاک می باشد.

**نتیجه گیری:** بیش از یک دهه است که اصطلاح شب امتحانی به عنوان یک معضل آموزشی مطرح شده است. علی رغم برجسته بودن آن، اما دست اندکاران آموزشی آن را جدی نمی دانند. داده های این مطالعه حاکی از آن است که هنوز استفاده از طرح دوره توسط استاد و دانشجو به عنوان یک ابزار کاربردی ن می باشد. دانشجویان به ارزشیابی های تجمعی متکی هستند و ارزشیابی های تکوینی کم رنگ هستند. توجه به این مشکلات از اولویت های دفاتر ارزشیابی مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ها به شمار می رود.

**واژه های کلیدی:** امتحانات، ارزشیابی، استاد، دانشجو  
A-10-190-3

**بررسی نقش نمایندگان دانشجویی ورودی ها در انتقال و**

**پیگیری مشکلات آموزشی، پژوهشی و رفاهی دانشجویان**

**پزشکی در مقاطع مختلف تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی**

**شیراز (E)**

زینب خادم الحسینی، میترا خادم الحسینی

شیراز

khademz@sums.ac.ir

**مقدمه:** اساس و پایه چرخش چرخ های اجرایی در امور مهم جامعه اعم از اقتصادی، اجتماعی، سیاسی... بر مشورت با عالمان و نمونه های منتخب جامعه می باشد. بی شک برای ایجاد یک سیستم مناسب جهت حل مشکلات و نواقص، چنانچه برپایه پیشنهادات و انتقادات تمامی مردم باشد نمایندگانی باید حضور داشته و مسائل را ضمن اولویت بندی و بررسی های منطقی در راستای بهبود شرایط موجود به مراجع ذیربط انتقال دهند. در جامعه دانشجویی نیز همواره نمایندگان ورودی نقش موثری در این راستا ایفا می کنند. اگرچه حوزه ی وظایف و فعالیتهای آن ها بسیار گسترده می باشد اما قسمت عمده ای از فعالیتهای آن ها مربوط به پیگیری و ارجاع و حل مشکلات آموزشی، پژوهشی و رفاهی به مراجع ذیربط در سطح گروه های آموزشی و مسوولین دانشکده ها و دانشگاه ها می باشد. این نمایندگان بر اساس رای گیری از بین کاندیداهای ورودی انتخاب می شوند و بی شک به علت داشتن پایگاه دانشجویی قوی بیش از سایر گروهها مورد اعتماد دانشجویان می باشند و از سوی دیگر به جهت همکاریهای صادقانه و اصرار بر حل مشکلات دانشجویان مورد توجه مسوولین دانشگاه ها نیز هستند. بدون شک تنها کسانی که می توانند قضاوت نمایند که نمایندگان دانشجویان تا چه اندازه به عنوان اولین افرادی که از سوی دانشجویان و بعضاً مسوولین در امور مختلف دانشجویی مورد مشورت قرار می گیرند و همچنین این که آیا ویژگی های فردی و درسی آن ها در این راستا بر تلاش های آن ها تاثیر می گذارد؟ خود دانشجویان و مسوولین می باشند. این پژوهش سعی بر این دارد تا ضمن معرفی نمایندگان کلاسی دانشجویان به عنوان کسانی که بار زیادی را جهت شناخت، پیگیری و حل مشکلات مختلف بر دوش می کشند، نظرات دانشجویان را در مورد اهمیت نقش آنان و ویژگیهای یک نماینده ایده آل به طوری که بتواند حامل خوبی جهت انتقال نظرات دانشجویان باشد را بررسی نماید.



میانی و پایان ثلث انتهایی نیمسال تحصیلی) پرسشنامه های نظر سنجی توسط دانشجویان پر گردید.

**نتایج:** از نظر دانشجویان، با فراگیری اتیمولوژی (به شیوه ای که کاربردی ارائه گردید)، می‌تواند: ۱- در بخاطر سپاری واژگان بیشتری به دانشجویان کمک کند (۷۶٪ موافق؛ ۱۲٪ بدون نظر؛ مابقی مخالف). ۲- مدت ماندگاری و نیز میزان فراخوانی از حافظه (Memory of Recall and Retention) را تا حد زیادی افزایش دهد (۵۷٪؛ ۱۵٪). ۳- دانشجو می‌تواند با دانستن تعداد کمی بن واژه (root word) و پسوند و پیشوند، معنی کلمات جدیدی که قبلاً دانشجو با آن‌ها مواجهه نداشته است را افزایش دهد (۸۸٪؛ ۹٪). ۴- مزیت استفاده از اتیمولوژی در کنار ترمینولوژی این است که دانشجو نسبت به اصطلاحات علمی احساس تعلق بیشتری نموده و خود را بیگانه از آن‌ها حس نمی‌کند. این حس می‌تواند نقش موثری در برقراری ارتباط دانشجو با مطالب درسی و کلمات داشته باشد (۷۸٪؛ ۱۰٪).

**نتیجه گیری:** استفاده از روش های نوین و دستاوردهای رشته های دیگر دانشگاهی در تدریس دروس رشته های علوم پزشکی می‌تواند در دو جهت راهگشا باشد. اول در کاربردی کردن علوم موجود و مفید در رشته های مجاور با علوم پزشکی و دیگری استفاده از این امکانات و توانمندیها در اعتلای کیفی آموزش پزشکی، بویژه در مواردی که بنظر می‌رسد کاستی های قابل توجهی وجود دارد. آموزش زبان تخصصی با روش اتیمولوژی که در این مطالعه با نتایج قابل توجهی همراه بود به سایر همکاران علاقمند در تدریس زبان تخصصی توصیه می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پزشکی، زبان تخصصی پزشکی، روش تدریس، کاربرد ریشه شناسی  
A-10-334-5

**مقدمه:** تغییر در برنامه های آموزشی و ترغیب دانشجویان به روش های دقیق و به روز نمودن اطلاعات برای ارتقاء دانش و مهارت آنان از اولویت های آموزش به شمار می‌رود. آموزش بالینی مبتنی بر شواهد در دانشجویان دو دهه اخیر مورد توجه قرار گرفته است. این شیوه باعث ارتقاء وضعیت مراقبت از بیماران، کاهش هزینه ها، جلب اعتماد و رضایت بیماران و توانمندی دانشجویان می‌شود. هدف از این مطالعه تعیین تجارب دانشجویان از یادگیری مبتنی بر شواهد در آموزش بالینی بود.

**روش کار:** در این مطالعه کیفی ۱۸ دانشجوی پرستاری به بررسی وضعیت بیماران پرداخته و نیاز ها و با مشکلات بالینی را استخراج نمودند. سپس با جمع آوری اطلاعات و شواهد در مورد حل مشکلات برآمده و ضمن به کارگیری نتایج و ارزیابی برآیندها در آخرین هفته کارآموزی نتایج کار خود را برای گروه شرح دادند. جمع آوری داده ها با استفاده از روش مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته در آخرین هفته فعالیت دانشجویان انجام شد. برای تحلیل داده ها از روش کدگذاری استفاده شد.

**نتایج:** کاربرد آموزش به روش مبتنی بر شواهد با افزایش انگیزه و علاقمندی برای یادگیری، تقویت مهارت های تفکر انتقادی، احساس توانمندی و کارآمدی و پویایی همراه است.

**نتیجه گیری:** با توجه به تاثیر روش مبتنی بر شواهد در تقویت مکانیزمهای یادگیری کاربرد آن در دروس رشته و الحاق این شیوه به کوریکولوم آموزشی پرستاری توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری مبتنی بر شواهد، آموزش بالینی، دانشجویان، پرستاری  
A-10-338-4

## دیدگاه های اساتید علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی بابل

### پیرامون طرح ادغام (E)

صدیقه علی نژاد، زهره رستگار، فضیلت تشکری، افشین خانی

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

s\_alinejad\_r@yahoo.com

**مقدمه:** مطالعات نشان داده است تلفیق واحد های درسی در کوریکولوم آموزشی باعث بهبود کیفیت آموزش می‌شود. با توجه به پیاده سازی طرح مذکور در دانشکده پزشکی بابل نظرات اساتید علوم پایه در این باره می‌تواند جهت رفع نواقص احتمالی مفید باشد. لذا مطالعه حاضر جهت بررسی دیدگاه های آنان در رابطه با طرح ادغام صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه ی توصیفی در پاییز ۸۹ و به وسیله پرسشنامه ای خودایفا انجام شد که روایی آن توسط کارشناسان و پایایی آن با آلفا کرونباخ ۰/۹ تأیید شده بود. اطلاعات پس از جمع آوری وارد نرم افزار spss شد و نتایج به صورت آمار توصیفی ارائه گردید.

**نتایج:** ۲۶ تن پرسشنامه را تکمیل کردند که از این تعداد ۱۹ نفر مذکر و میانگین سن شرکت کنندگان ۴۵/۴۷±۷/۱ بود. ۵۲/۱٪ آن‌ها بر این باور بودند که اجرای طرح ادغام در بهبود کیفیت آموزش موثر می‌باشد. ۵۴/۵٪ معتقد بودند که برای اجرای طرح ادغام اساتید علوم پایه و سایر مسئولین

## استفاده از روش تدریس مبتنی بر ریشه شناسی نوین

### (Etymology) در آموزش زبان تخصصی و ترمینولوژی

### پزشکی به دانشجویان علوم پایه پزشکی (E)

پیمان میکائیلی، شیوا روشن میلانی، جلال شایق

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

peyman\_mikaili@yahoo.com

**مقدمه:** در آموزش زبان تخصصی پزشکی استفاده از اتیمولوژی به عنوانگامی فراتر از ترمینولوژی می‌تواند در راستای فهم و درک بهتر اصطلاحات اختصاصی (و حتی عمومی) به خدمت گرفته شود. در این مطالعه به روش عینی و کاربردی، ریشه شناسی در تدریس زبان تخصصی دانشجویان پزشکی در برنامه ی درسی دانشجویان گنجانده شده و تاثیر مثبت آن در روند آموزش و ارزیابی دانشجویان مورد پایش و ارزشیابی نهایی قرار گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه قبل از شروع نیمسال تحصیلی، درسنامه ای در ۱۲ بخش مشتمل بر مراحل مختلف کاربرد اتیمولوژی در ترمینولوژی پزشکی تدوین شد. سپس در طول ترم این روش تدریس شده و در ۱۱ آزمون کوتاه کلاسی و آزمون نهایی پایان ترم، کارایی این روش بر روی دانشجویان پزشکی ورودی ۸۵ در درس زبان تخصصی (۲) مورد پایش و ارزشیابی نهایی قرار گرفت. در کنار این آزمونها سه بار (در ابتدای ثلث ابتدایی، میانه ی ثلث



دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
pourhaje.1364@gmail.com

**مقدمه:** شناخت ادراکات و احساسات دانشجویان نسبت به فرهنگ و روابط اعضای کلاس برای برنامه ریزی، و ایجاد تغییرات مثبت حائز اهمیت است. کلاس درس سازمانی است متشکل از مدرس و دانشجو که هر یک مجموعه ای از صفات منحصر به فرد، همچون احساسات، ارزشها، نیازها، و انگیزه ها را با خود به کلاس می آورند. این خصوصیات شخصی و پاره ای از فرهنگ ها بر یکدیگر تاثیر گذاشته و فرهنگ جدیدی را به وجود می آورد. نحوه برداشت دانشجویان از فرهنگ کلاسی و احساس آن ها در مورد مدرسین و همکلاسی ها نیز می تواند منجر به بروز رفتارهای سازگارانه و ناسازگارانه گردد. این مطالعه با هدف بررسی فرهنگ کلاس درس از دیدگاه دانشجویان دانشکده بهداشت مشهد در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

**روش کار:** پژوهش حاضر مطالعه تحلیلی مقطعی بوده و جامعه مورد پژوهش ۴۵ نفر از دانشجویان دانشکده بهداشت مشهد در سال ۱۳۸۹ بودند که به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش، که بخش اول شامل مشخصات دموگرافیک، بخش دوم پرسشنامه فرهنگ کلاسی استفان رابینز (Stephan P Robins)، شامل هشت سوال در مورد فرهنگ کلاسی و با مقیاس ۵ نقطه ای بود. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS، تجزیه و تحلیل گردید.

**نتایج:** (۶۰ درصد) افراد شرکت کننده در مطالعه زن و (۳۰ درصد) مرد بودند. میانگین سنی افراد (۳۱٫۴±۲۲٫۳۸) سال بود. (۵۶ درصد) دانشجویان به فرهنگ کلاسی دانشگاه امتیاز بینایی (۲۹-۲۰) دادند. ۲۰ درصد فرهنگ کلاسی را باز (امتیاز  $\leq 30$ ) و ۱۲ درصد آن را بسته (امتیاز  $< 20$ ) توصیف کردند. ارتباط مقطع تحصیلی دانشجویان و فرهنگ کلاسی معنی دار بود و دانشجویان دوره کارشناسی ارشد امتیاز بیشتری به فرهنگ کلاسی داده بودند.

**واژه های کلیدی:** دانشجو، فرهنگ کلاسی، آموزش  
A-10-415-1

### اجرای برنامه mentorship در آموزش بالینی دانشجویان

#### پرستاری (E)

مینومیترا چهرزاد، افسانه پاشا، مریم نیکنامی

رشت، دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت  
chehrzad@gums.ac.ir

**مقدمه:** آموزش بالینی جز حیاتی برنامه درسی دانشجویان پرستاری و کارآموزی بالینی قلب آموزش های حرفه ای پرستاران محسوب می شود و نگرانی در زمینه چگونگی ارائه آموزش بالینی با کیفیت بالا و هزینه کم یکی از دغدغه های فکری دست اندرکاران این رشته در تمام دنیا می باشد. همچنین بیش از ۷۰٪ دانشجویان پرستاری دوره آموزش بالینی را تنش زا ارزیابی نموده و بسیاری از آنان تجارب بالینی را به عنوان عامل ایجاد کننده اضطراب می شناسند. در سالهای اخیر توجه زیادی به mentoring آموزش

دانشکده از هماهنگی لازم برخوردار نیستند. ۶/۶۳٪ پیاده سازی طرح ادغام را به منظور افزایش کیفیت آموزشی دانشجویان زمان بر می دانند. ۴۷/۸٪ اعضای هیئت علمی اجرای طرح ادغام را برانگیزه و علاقه مندی و کارایی عملی و بالینی دانشجویان تاثیرگذار دانستند.

**نتیجه گیری:** بر اساس نتایج به دست آمده به نظر می رسد دانشگاه در حوزه آشنا سازی اساتید با اثراتی که اجرای طرح ادغام در بهبود کیفیت آموزش دانشجویان خواهد گذاشت موفق عمل نکرده است. لذا اتخاذ تدابیری جهت حل این مشکل ضروری به نظر می رسد. کلمات کلیدی: ادغام، علوم پایه، بابل  
**واژه های کلیدی:** ادغام، علوم پزشکی، بابل

A-10-354-1

### یادگیری ۲،۰، توسعه شبکه یادگیری شخصی در آموزش پزشکی (E)

مریم اعلا، پاتریشیا خشیاری، مریم پیمانی، ماشالله ترابی

مرکز تحقیقات علوم غدد و متابولیسم بیمارستان شریعتی تهران  
mtorabi@tums.ac.ir

**مقدمه:** روند طولانی و مرور مطالب تکراری در طول دوره پزشکی، عدم تناسب آن با پیشرفت روز افزون علم و دستیابی به نتایجی که گاه دستورالعمل های قبلی را نفی می نماید از مشکلات بزرگ در روش فعلی آموزش پزشکی است تا جایی که بهره گیری از منابع سنتی (اساتید و کتب مرجع) در بعضی موارد قادر به پاسخگویی موثر در این حیطه ن می باشد.

**روش کار:** یادگیری ۲،۰، روشی برای ایجاد سیستم آموزشی منعطف متناسب با سطح دانش فراگیر در هر زمان و مکانی است. شخصی سازی یکی از مفاهیم کلیدی در این مدل بوده و با تمرکز بر روی فردی شدن فرآیند یادگیری، فراگیران به صورت فعال با تنظیم پروفایل کاربری به صورت کاملا هوشمند، بهترین و بالاترین درصد یادگیری را در جهت بالا بردن سطح علمی خود و دیگران فراهم می نمایند. از آنجا که استفاده از فناوری های توسعه یافته در یادگیری ۲،۰ ساده است به نظر می رسد توسعه شبکه یادگیری شخصی برای دانشجویان پزشکی به عنوان راهکاری موثر جهت فائق آمدن بر مشکلات موجود بوده و ضمن ارتقا توانمندی فردی، دقیق ترین پاسخ را برای سوالات و مسائل موجود در اختیار دانشجویان امروز و پزشکان فردا قرار می دهد.

**نتیجه گیری:** شبکه یادگیری شخصی، مجموعه ای از خبرگان و اساتید علوم پزشکی، کتب تخصصی، مجلات علمی پژوهشی، منابع تخصصی در رشته های تخصصی، منابع کسب اطلاعات شامل اعضای خانواده، دوستان، همکلاسان و رسانه های ارتباط جمعی در قالب گرو های مجازی می باشد که بر محور برنامه های درسی و حوزه های علاقمندی فردی و گروهی توسعه می یابد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، یادگیری ۲،۰، شبکه یادگیری شخصی

A-10-399-2

### بررسی فرهنگ کلاسی از دیدگاه دانشجویان دانشکده

#### بهداشت مشهد در سال ۱۳۸۹ (E)

فاطمه پورحاجی، فهیمه پورحاجی، محمد واحیدیان شاهرودی





دانشکده پزشکی درباره تطابق برنامه آموزش ضروری رشته پزشکی در جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه پرداخته شده است.

**روش کار:** اطلاعات با استفاده از روش تحقیق کیفی و انجام مصاحبه نیمه ساختاریافته (semistructured)) در ۱۵ بحث گروهی متمرکز (FGD گردآوری شد. به منظور دستیابی به دقت داده ها از دو روش تایید مطالب توسط شرکت کنندگان (member check) و بازنگری ناظرین (external check) استفاده شد.

**نتایج:** نتایجی که از بازخوانی، دسته بندی و بررسی تم های مصاحبه به دست آمد نشان داد که ۹۰٪ از اعضای هیات علمی بر این اعتقاد بودند که عناوین مطرح شده در برنامه آموزشی مطابق با نیازهای بخش سلامت است و ۱۰٪ مطالب بیشتر از مورد نیاز پزشکانعمومی است. اکثریت شرکت کنندگان اشاره کردند که نهایتاً ۷۰ الی ۸۰ درصد از مطالب عنوان شده در برنامه درسی را می‌توان در دوره کارآموزی و کارورزی به دانشجویان آموزش داد چرا که مشکلاتی مانند نبودن بیمار، کمبود امکانات سمعی و بصری، کوتاه مدت بودن دوره بخصوص در گروههای مینور روند آموزش را با اختلال مواجه می‌نماید.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان می‌دهد که برنامه آموزش ضروری پزشکی در راستای سلامت محور بودن آموزش ها بر اساس پاسخگویی به نیازهای بخش سلامت به خوبی طراحی شده است و فقط چند مبحث نیاز به باز بینی مجدد دارد. همچنین باید تدابیری جهت رفع مشکلات آموزشی موجود اتخاذگردد.

**واژه‌های کلیدی:** نیاز جامعه، هیئت علمی، برنامه آموزش ضروری، کارورزی و کارآموزی.

A-10-422-1

### نظرات هیات علمی درباره انواع روش های ارزشیابی در برنامه

#### آموزش ضروری رشته پزشکی (E)

سونیا اویسی، زهره یزدی، رامین سرچمی، افسانه یخ فروشها، هاجر نوری

دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
soveisi@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از ارکان هر برنامه آموزشی است که به طور اخص نظارت بر اندازه گیری کیفیت، کمیت و نوع تغییرات حاصل شده در رفتار دانشجو دارد و آگاهی از میزان کارآیی و کارآمدی برای هدایت مستمر یادگیری امری ضروری است. در این مطالعه ضمن ارزیابی آشنایی هیئت علمی از این روشها نظر آن ها در مورد نقاط ضعف و قوت روش هایی که در ارزشیابی استفاده می‌شود مورد بررسی قرار گرفته است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی کیفی است که نظر هیئت علمی گروه‌های مختلف در ۱۵ بحث گروهی متمرکز FGD جمع آوری شده است. موضوعات براساس اهداف اختصاصی مطرح و بحثها یادداشت شد و براساس موضوعات مطرح شده دسته‌بندی گردید و مجدداً جهت بررسی صحت نوشته ها چک شد.

**نتایج:** اکثریت شرکت‌کنندگان با انواع روش های ارزشیابی ذکر شده آشنا نبوده و مایل بودند که کارگاه‌های ویژه‌ای جهت آنان برگزار شود. اکثریت گروههای مینور ارزشیابی تکوینی نداشته و با اجرای آن به دلیل کوتاه مدت بودن دوره موافق نبودند. بیشترین روش های ارزشیابی استفاده شده جهت

پرستاری شده واز آن به عنوان یک روش، جهت ارتقا یادگیری فعال، کاهش اضطراب، ایجاد محیط مناسب برای یادگیری دانشجویان Junior، ایجاد اعتماد به نفس در دانشجویان Senior و نیز افزایش تعاملات بین دانشجویان دانسته اند. متورها موجب حمایت روحی روانی، بهره وری و رضایت از دوره کار آموزی در دانشجویان، بهبود کیفیت مراقبت از بیمار و مهارت های رهبری میشوند. با توجه به موارد فوق تحقیقی با هدف مقایسه رفتارهای آموزشی اساتید بالینی mentor و preceptor از دیدگاه دانشجویان انجام و جهت سنجش تاثیر اقدام فوق میزان اضطراب دانشجویان در دو گروه مورد و شاهد مقایسه گردید..

**روش کار:** دریک مطالعه نیمه تجربی، در گروه آزمون ۱۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پرستاری تحت هدایت و آموزش محققین ( اساتید گروه برنامه ریزی درسی دانشکده) جهت اجرای آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی آماده شدند. هر دانشجویی ارشد در بخش بالینی متناسب با گرایش خود (داخلی جراحی، کودکان، بهداشت جامعه) به طور متوسط مسئولیت ۵ تا ۶ دانشجو از دانشجویان کارآموز پرستاری را به عهده گرفتند (جمعاً ۵۰ دانشجو). جهت همسان سازی روال آموزشی دانشجویان ارشد در کلیه گروه های های بالینی، سرکنشی و کنترل برنامه آموزشی mentorها به طور روزانه توسط محققین صورت گرفت. در گروه شاهد نیز آموزش بالینی توسط اساتید بالینی دانشکده به طور معمول صورت گرفت. در انتهای دوره کارآموزی جهت بررسی تاثیر برنامه اجرا شده، رفتارهای آموزشی اساتید بالینی و اضطراب دانشجویان پرستاری در هر دو گروه مورد سنجش و مقایسه قرار گرفت. برای انجام این کار دو پرسشنامه در اختیار واحدهای مورد پژوهش قرار گرفت: پرسشنامه سنجش رفتارهای بالینی اساتید در دوحیطه رفتارهای فردی و رفتارهای حرفه ای و نیز پرسشنامه سنجش اضطراب اسپیل برگر. نظرات و اضطراب هر دو گروه مورد سنجش و مقایسه قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان داد، رفتارهای آموزشی mentorها در دو حیطه رفتارهای فردی و حرفه ای درمقایسه با preceptor ها نزدیک بوده و دانشجویان به همراه mentorها اضطراب کمتری را تجربه کرده بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه رفتارهای آموزشی mentorها به رفتارهای آموزشی preceptor ها نزدیک بوده و کم بودن میزان اضطراب دانشجویان گروه مورد، میتوان از دانشجویان سال بالا جهت هدایت دانشجویان سال پایین استفاده نمود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، دانشجویان پرستاری، متور شیپ  
A-10-418-1

### تطابق برنامه آموزش ضروری رشته پزشکی جهت پاسخگویی

#### به نیازهای جامعه (E)

سونیا اویسی، افسانه یخ فروشها، زهره یزدی، رامین سرچمی

مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه علوم پزشکی قزوین  
soveisi@razi.tums.ac.ir

**مقدمه:** بازنگری ادواری برنامه درسی پزشکی به دلیل توسعه دانش بشری، عدم تناسب برنامه با شرایط جامعه، یکی از اصول اساسی فرآیند آموزشی در جهان محسوب می‌شود. در این مطالعه به بررسی نظرات اعضای هیات علمی



### میزان آشنایی دانشجویان مقاطع اکسترنی و انترنی با شیوه ها

#### ی پژوهشی (E)

امیر کمالی فر، ثمر کمالی فر

دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه علوم پزشکی تبریز

amirkamalifar@gmail.com

**مقدمه:** پزشکی به عنوان رشته ای پویا که هرروزه پذیرای مقالات بسیاری است که راهکارهای جدیدی را پیش روی میگذارد به طوری که گاه نتایج جدید عکس دانش کنونی ماست به نظر میرسد سیستم آموزشی در این میان عرصه ای باید فراهم کند تا دانشجویان تحت پوشش این سیستم به گونه ای با بانکهای اطلاعاتی و مجلات مختلف آشنا سازد مناسبانه خلا. عظیمی در این رابطه در مورد آموزش مباحثی همچون روش تحقیق جستجوی منابع الکترونیک و... احساس میشود که نیاز به بررسی و ارزیابی دارد نویسندگان سعی دارند در این مقاله وسعت این مشکل را ارزیابی کنند

**روش کار:** ۱۵۲ پرسشنامه در بین دانشجویان مقطع اکسترنی و انترنی توزیع شد که ۹۰ نفر در دوره ی اکسترنی و ۶۲ نفر در دوره ی انترنی مشغول به تحصیل بودند از آن ها در مورد سطح آشنایی شان با فنون روش تحقیق جستجوی بانک های اطلاعاتی و آشنایی با آمار پزشکی سنووال شد پاسخگویی براساس معیار های لیکرت بود در نهایت داده های به دست آمده با نرم افزار SPSS مورد آنالیز قرار گرفت

**نتایج:** ۶۲ درصد در حد متوسط و پایین تر از متوسط با بانک های اطلاعاتی مختص پزشکی آشنا هستند ۷۶٫۶ درصد معتقدند در صورت ورود به سایت توانایی پیدا کردن مقاله و یا اطلاعات مرتبط را ندارند و در این زمینه در حد بالایی نیاز به آموزش را احساس میکنند. ۸۲٫۳ درصد قادر به تهیه یک طرح اولیه ی تحقیقاتی را ندارند واز بین دانشجویانی که پایان نامه ی مصوب دارند ۹۲٫۳ درصد شان طرح اولیه پایان نامه سان را یا استاتید تهیه کرده اند یا از مراکز ارائه دهنده ی چنین خدماتی تهیه کرده اند ۸۷٫۳ درصد معتقدند که در هنگام مطالعه ی یک مقاله پزشکی عملاً قادر به فهم اعداد روش ها و نتایج به دست آمده در مقاله را ندارند ۹۲٫۴ درصد نیز به طور کلی با آمار پزشکی و نرم افزار های آماری بیگانه هستند

**نتیجه گیری:** از نتایج چنان بر میآید که سیستم آموزشی در زمینه آموزش شیوه های پژوهشی دچار نقصان عظیمی است حجم عظیم دروس و کار های در مانی فرصت بسیاری را از دانشجویان میگیرد و اطلاعات وی را محدود به رفرانس ها و جزوات کرده است و سیستم آموزشی نتوانسته تاکنون در آموزش شیوه های پژوهشی و ایجاد یک دید پژوهشی موفق عمل کند

**واژه های کلیدی:** پژوهش در پزشکی، آموزش پزشکی، آشنایی با شیوه های پژوهشی

A-10-353-2

### بررسی برنامه آموزش کارشناسی پرستاری در ایران (E)

ربابه معماریان، فرشید شمسایی، روانبخش اسمعیلی، سیما کرمانشاهی

دانشگاه تربیت مدرس تهران

کارآموزان شامل امتحانات شفاهی بر اساس مطرح نمودن بیمار و با کتبی چهار جوابی بود. نیمی از آن ها با ارزشیابی نهایی کارورزان به دلیل محوریت داشتن عملکرد بالینی موافق نبودند زیرا در صورتیکه خیلی به ارزشیابی کارورز توجه شود احتمال دارد که آن ها از فعالیتهای بالینی خود بکاهدند و ترجیح دهند بیشتر در کتابخانه حضور داشته باشند.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان میدهد قیل از اجرای برنامه آموزش ضروری پزشکی بهتر است هیئت علمی با انواع روش های ارزیابی آشنا شوند. همچنین در ارزیابی و رتبه بندی دانشگاه ها تجدید نظر شود چراکه معیارهایی مانند نتایج آزمونها ممکنست در تربیت پزشکان اختلال ایجاد کند.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی، هیئت علمی، برنامه آموزش ضروری، کارورزی و کارآموزی

A-10-422-2

### درک دانشجویان پرستاری از وضعیت موجود محیط آموزش

#### بالینی دانشگاه علوم پزشکی ایران (E)

وحید پاک پور، ندا مهرداد، صدیقه سلیمی

دانشکده پرستاری و مامایی زنجان

vahidpakpour@gmail.com

**مقدمه:** محیط آموزش بالینی دارای نقش مهمی در یادگیری دانشجویان پرستاری میباشد. درک دانشجویان از محیط آموزش بالینی با آن چیزی که در واقعیت وجود دارد متفاوت است و آنان همواره به دنبال مطلوبیت هر چه بیشتر محیط یادگیری هستند. بررسی درک دانشجویان پرستاری و کشف اثرات برنامه آموزشی کارشناسی یکی از مهم ترین گامها در توسعه مداوم آموزش پرستاری شناخته شده است. هدف: این پژوهش با هدف تعیین درک دانشجویان پرستاری از وضعیت موجود محیط آموزش بالینی طراحی شده بود.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-مقطعی بود که در آن ۲۱۷ دانشجوی کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی ایران شرکت نمودند. برای جمع آوری داده ها از سیاهه محیط آموزشی بالینی استفاده شد که حاوی ۴۲ گویه در ۶ حیطه میباشد که در آخرین روز کارآموزی، در محیط بالینی توسط دانشجویان تکمیل گردید. تجزیه و تحلیل یافته ها با استفاده از ویرایش ۱۶ نرم افزار آماری SPSS و آمار توصیفی و استنباطی انجام گرفت. **نتایج:** نتایج آزمون T مستقل نشان داد که بین میانگین نمرات کسب شده از وضعیت موجود محیط آموزش بالینی در حیطه های مورد بررسی تفاوت وجود دارد و این تفاوت با متغیرهای سال تحصیلی و بخش بالینی ارتباط آماری معنی داری دارد (۰/۰۵).

**نتیجه گیری:** دانشجویان پرستاری درک مثبتی از محیط آموزش بالینی ندارند، لذا باید در جهت ارتقای کیفیت آموزش بالینی و جلب رضایت دانشجویان برنامه ریزی های منسجم تری صورت گیرد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پرستاری، محیط آموزش بالینی، دانشجویان پرستاری

A-10-36-2



kerman\_s@modares.ac.ir

آموزش تکمیلی استاد اصلی درس و آموزش توسط استاد اصلی درس تقسیم و مداخله در چهار روز واحد و مجزا در چهار هفته متوالی انجام شد. داده های خام مربوط به پیش آزمون، پس آزمون و میزان علاقه دانشجویان نسبت به هر یک از روش های آموزشی مورد استفاده وارد رایانه شده و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** اگرچه که در این مطالعه، آزمون آنالیز واریانس، تفاوت معنادار آماری بین نمرات فراگیران در گروه های چهارگانه تأیید نمود. (۰/۲۷۲)، اما آزمون دانت نشان داد که دانشجویان بیشتر مایل بودند درس جنین شناسی به تنهایی توسط استاد تدریس شود. (۰/۰۵۳).

**نتیجه گیری:** یافته های مطالعه حاضر هیچگونه برتری در رویکردهای آموزشی مورد استفاده را در نمرات دانشجویان نشان نداد، اما از دید دانشجویان تدریس توسط استاد به تنهایی برای تدریس درس جنین شناسی روش مناسب تری بوده است.

**واژه های کلیدی:** آموزش استاد محور، آموزش دانشجوی محور، جنین شناسی  
A-10-455-1

### خود ارزیابی فارغ التحصیلان رشته مامایی (E)

فرانک صفدری ده چشمه، ندا پروین، نسرين اكبري، نسرين فروزنده

دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
faranaksafdari@gmail.com

**مقدمه:** بررسی وضعیت آموزشی دانشجویان رشته های پزشکی در بخش های مختلف از جمله اهداف برنامه ریزان به منظور ارزشیابی آموزشی، جلوگیری از افت کیفیت این آموزش ها و ارائه راه حل در این بخش ها است. نظرحواهی از دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاه یکی از ساده ترین و قابل اعتمادترین راه کشف مشکلات و حل و فصل آن می باشد از جمله دروس تخصصی در رشته مامایی، دروس بارداری و زایمان می باشد که دستیابی به اهداف آموزشی این درس یکی از مهمترین نیازهای دانش آموختگان رشته مامایی پس از فراغت از تحصیل می باشد. در این راستا پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان دستیابی فارغ التحصیلان رشته مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد به اهداف آموزشی نظری و عملی درس بارداری و زایمان انجام شد.

**روش کار:** در این تحقیق توصیفی تحلیلی ۴۰ نفر از فارغ التحصیلان رشته مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد که در طی دو دوره کاردانی از دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد فارغ التحصیل شده بودند مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته شامل ۴۶ سوال در بخش نظری و ۲۱ سوال در بخش عملی بود این پرسشنامه اطلاعات مرتبط با سرفصل دروس مصوب وزارت بهداشت را در سه وضعیت دستیابی خوب، متوسط و ضعیف پوشش می داد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون های آماری مانند فراوانی، درصد و ویلکوکسون با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که در حیطه نظری و عملی اکثر دانش آموختگان در حد متوسط به اهداف آموزشی این درس رسیده بودند. میزان دستیابی

**مقدمه:** آموزش پرستاری در سطح کارشناسی زمینه ساز تربیت پرستار حرفه ای است که به عنوان یک پرستار عمومی بتواند به بررسی و شناخت وضعیت سلامت و نیز ارائه خدمات و مراقبت در عرصه های مختلف به فرد، خانواده و جامعه را عهده دار شود. بنابراین، آموزش پرستاری نه تنها باید آماده پاسخ گویی به نیازهای جامعه به طور گسترده باشد، بلکه باید خود را با تغییرات جدید هماهنگ سازد. به همین جهت در این مقاله نظام آموزشی کارشناسی پرستاری در ایران بررسی شده است.

**روش کار:** به منظور بررسی برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری در زمینه نقش ها و وظایف، برنامه کارشناسی پرستاری در ایران از نظر فلسفه، اهداف، رسالت و نقش و وظایف بر اساس مطالعه منابع و متون موجود و نیز تجربه نویسندگان مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

**نتایج:** فلسفه آموزش پرستاری در ایران با فعالیت ها (عملکردهای) سنتی پرستاری هماهنگ نیست همچنین تقاضا برای آموزش بالینی رو به رشد است و عملکردهای قدیمی ما به این تقاضاها پاسخ نمی دهد پس لازم است با خلاقیت، تعلیم و تربیتی منطبق بر فلسفه های روز داشته باشیم همچنین نقش های پرستاران بسیار کلی بیان شده است و کمتر به نقش های خاص پرستاران و متغیرهای فرهنگی جامعه ایرانی توجه شده است و وظایف پرستاران بیشتر در حیطه درمانی مورد توجه قرار گرفته است.

**نتیجه گیری:** برنامه آموزش پرستاری در ایران به دلیل متمرکز بودن از انعطاف پذیری کمی برخوردار است و این در حالی است که با توجه به تنوع فرهنگی و شرایط مختلف و نیازهای متنوع جامعه این برنامه نیاز به بازنگری و انعطاف پذیری بیشتری دارد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پرستاری، کارشناسی پرستاری، ایران  
A-10-406-2

### بررسی مقایسه ای تاثیر روش های آموزشی استاد و دانشجو محور در تدریس درس جنین شناسی (E)

رضا محمودی، کامبیز کریم زاده شیرازی، حمداله دلاویز، حسن عبیدی، اعظم ملا شفیعی

مرکز تحقیقات سلولی و مولکولی یاسوج  
rmahmoudi40@yahoo.com

**مقدمه:** تأکید متخصمان آموزشی بر استفاده از روش های نوین فراگیر محور به دلیل درگیر سازی دانشجویان در فرآیند آموزش- یادگیری و افزایش انگیزه، خلاقیت و ابتکار دانشجو بوده که منجر به ماندگاری بیشتر محتوای آموزشی در ذهن فراگیران و افزایش احتمال به کارگیری دانسته ها در عمل می شود. این مطالعه با هدف مقایسه رویکردهای مختلف آموزشی استاد محور و دانشجو محور در تدریس درس جنین شناسی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یاسوج انجام گرفت.

**روش کار:** در این مطالعه کارآزمایی عرصه ای، ۴۴ دانشجوی پزشکی به طور تصادفی به چهار گروه مشتمل بر آموزش توسط دانشجوی عادی اما علاقمند، آموزش توسط دانشجوی ماهر، آموزش توسط دانشجوی عادی علاقمند در کنار



تدریس شده در این دروس روشن شود و بدین ترتیب انگیزش و علاقه مندی دانشجویان به این دروس افزایش یابد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی پرستاری، علاقه مندی، پرستاری بهداشت جامعه  
A-10-465-2

### بررسی میزان قدرت سازماندهی مطالب و ارتباط آن با عزت

#### نفس در دانشجویان پرستاری (E)

معصومه برخوردار

دانشگاه آزاد اسلامی یزد، دانشکده علوم پزشکی، گروه پرستاری  
barkhordary.m@gmail.com

**مقدمه:** از محورهای مهم در نقشه جامع علمی کشور نگرش نظام بند به مقوله تولید علم و دانش و شکستن مرزهای آن است. تمایل به حل مسائل به صورت منظم و متمرکز بخشی تفکیک‌ناپذیر از یک فرد حرفه‌ای در امور پزشکی و پیراپزشکی و فقدان قدرت سازماندهی می‌تواند منجر به بروز بی‌توجهی در حرفه و عواقب ناشی از بی‌توجهی در مسنولیت حرفه‌ای گردد. که این امر مستلزم شخصیتی هوشیار و با قدرت تصمیم‌گیری است که از شاخصه‌های عزت نفس می‌باشد. این مطالعه به منظور بررسی میزان قدرت سازماندهی مطالب و ارتباط آن با عزت نفس در دانشجویان کارشناسی پیوسته پرستاری انجام شده است.

**روش کار:** این روش یک مطالعه توصیفی همبستگی است که بر روی ۱۷۰ نفر از دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی شهر یزد انجام شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر دو بخش که بخش اول پرسشنامه قدرت سازماندهی گرایش به تفکر انتقادی کالیفرنیا و بخش دوم عزت نفس روزنبرگ بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید.

**نتایج:** نتایج نشان داد که اکثریت دانشجویان (۶۰٫۶ درصد) دارای قدرت سازماندهی متزلزل بودند و بین قدرت سازماندهی مطالب و عزت نفس ارتباط معناداری ( $p=0.000$ ) وجود داشت.

**نتیجه‌گیری:** دانشجویان با عزت نفس بالاتر از قدرت سازماندهی مطالب مطلوب‌تری برخوردار و ارتباط مستقیم و مثبتی بین این دو ویژگی وجود داشت. لذا لازم است همراه با به روز شدن علوم بهداشتی و کاهش نیمه عمر اطلاعات، اساتید تدابیری را اتخاذ نمایند تا دانشجویان عقاید خود را درباره موضوع‌های مختلف به صورت منطقی ابراز نمایند و نحوه استدلال و مباحثه برای حصول به نتایج را با هدایت مدرسین تمرین نمایند و جهت ارتقای کیفیت آموزش، روش‌های آموزش با تکنیک‌هایی توأم باشد که محتوای علمی را به مشکلات بالینی ربط دهد و در دانشجویان حس عزت نفس کافی برای انجام قضاوت و تصمیم‌گیری در شرایط مختلف بالینی را ایجاد نماید.

**واژه‌های کلیدی:** قدرت سازماندهی، عزت نفس، دانشجویان پرستاری  
A-10-469-1

ضعیف در دروس نظری و عملی به ترتیب ۹/۱٪ و ۹/۴٪ بود که تفاوت آماری معناداری را نشان نداد. تنها ۱۵/۶٪ از دانش‌آموختگان در دروس عملی دستیابی خوبی را عنوان نمودند که در مقایسه با ۸/۱٪ دستیابی خوب در دروس نظری تفاوت معناداری داشت.

**نتیجه‌گیری:** با توجه به نتایج مطالعه ضرورت به کارگیری روش‌هایی برای ارتقای آموزش بالینی مشخص می‌شود چرا که تنها ۸٫۱ درصد دانشجویان خودشان را در انجام مهارت‌های بالینی درس بارداری و زایمان خوب ارزیابی کرده‌اند. و بنظر می‌رسد خود ارزیابی دانشجویان باید در کنار سایر ارزیابی‌های بالینی در book log گنجانده شود تا کاستی‌های مهارتی برجسته‌تر شده و برای از بین بردن آن‌ها برنامه‌ریزی گردد.

**واژه‌های کلیدی:** خودارزیابی، اهداف آموزشی، فارغ‌التحصیلان مامایی، درس بارداری و زایمان  
A-10-465-1

### میزان علاقه مندی دانشجویان پرستاری نسبت به دروس

#### پرستاری بهداشت جامعه (E)

نسرتین اکبری، ندا پروین، فرانک صفدری ده چشمه

دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
nakbari123@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از اصول آموزش، علاقه مند بودن نسبت به مطالب آموزشی است که باعث انگیزه بیشتر برای گوش دادن و یادگیری بیشتر در فراگیر شده، نهایتاً منجر به تغییر در آگاهی، نگرش و رفتار می‌شود. پرستاری بهداشت جامعه از جمله دروس ارائه شده به دانشجویان می‌باشد که علیرغم اهمیت مطالب ارائه شده در این دروس کم‌توجهی دانشجویان قرار می‌گیرد. مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان علاقه مندی دانشجویان پرستاری نسبت به دروس پرستاری بهداشت جامعه انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی، تمامی دانشجویان پرستاری ترم‌های ۲، ۳، ۴ و ۶ که واحدهای بهداشت جامعه تئوری و عملی را گذرانده بودند به روش آسان انتخاب و میزان علاقه مندی آن‌ها به صورت جداگانه با روش مصاحبه مورد بررسی قرار گرفت. سپس اطلاعات با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** نتایج مطالعه نشان داد که ۸٪ از دانشجویان پرستاری علاقه زیاد تا بسیار زیاد نسبت به این دروس داشتند. ۱۶٪ از دانشجویان در حد متوسط و ۷۶٪ علاقه مندی کم و بسیار کمی به این دروس داشتند. ارتباطی بین میزان علاقه مندی با ترم تحصیلی و جنس دانشجویان وجود نداشت. اکثر دانشجویان مهمترین عامل بی‌علاقگی خود را نداشتن کاربرد مباحث این درس در پرستاری می‌دانستند.

**نتیجه‌گیری:** با توجه درصد بالای بی‌علاقگی دانشجویان نسبت به دروس پرستاری بهداشت جامعه و تبعات این بی‌علاقگی در روند آموزش و میزان یادگیری، ضرورت به کارگیری روش‌های مناسب بمنظور افزایش علاقه مندی دانشجویان به دروس بهداشت جامعه مطرح می‌گردد. لذا به نظر می‌رسد باید جایگاه پرستاران در سیستم بهداشتی مشخص شده تا به نوعی کاربرد مطالب



## ارائه همزمان علانم -درمان و مراقبت پرستاری برای یادگیری بهتر مطالب بیماری ها با استفاده از دیاگرام (الگوریتم بیماری ها) در محیط نرم افزار Word (E)

هوشنگ علیجانی رتانی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز-دانشکده پرستاری ومامایی  
Alijany\_hosh@yahoo.com

**مقدمه:** مدرسین وفرآگیران هر رشته تمایل به ارائه بهتر ویادگیری دانش تخصصی خود دارند. مطابق روال معمول ارائه بیماری هادرکتب مرجع، مراقبت ها، به طور یکجا در آخرین قسمت هر بیماری می آید. این امر موجب عدم امکان ارتباط مراقبت با علامت وهمچنین عبور سریع مدرس ودانشجو از مراقبتها میگردد. این مطالعه با هدف بررسی تاثیر استفاده از الگوریتم بیماری ها در محیط نرم افزار word ۲۰۰۷ بر یادگیری بهتر مراقبتهای پرستاری انجام گردیده است.

**روش کار:** این مطالعه در یک ترم در کلاس (۳۳ نفره) بیماری کودکان و پرستاری مربوطه (۲) در سال ۱۳۸۹ اجرا شد. ضمن رعایت اصول تدریس، مطالب کلیدی از تعریف بیماری- پاتوفیزیولوژی- علانم-درمان و مراقبت پرستاری استخراج و در نرم افزار word ۲۰۰۷ در text box نوشته و در محل مناسب در الگوریتم جای میگرفت. مطالب طوری روی صفحه نمایش داده می شد که دانشجو پی آمد هر مطلب (مربع بعدی) را در الگوریتم، قبل از دیدن می توانست حدس بزند و چرایی هر موضوع را فعالانه کنکاش کند. همچنین با ذکر هر علامت یا نشانه بلافاصله درمان و مراقبت پرستاری مخصوص همان علامت بیان می گردید. در روز امتحان پایان ترم با پرسشنامه ای نظرات دانشجویان پرسیده شد.

**نتایج:** بیش از ۹۶/۶٪ نمونه ها این شیوه را در خلاصه ارائه دادن مطالب عالی و خوب، ۶۳٪ میزان یادگیری در کلاس را خوب و عالی ۱۶/۶٪ عالی و ۱۰۰٪ میزان سرعت ارائه مطالب را خوب و عالی، ۵۰٪ یادآوری مطالب در زمان آمادگی امتحان را خوب و عالی ۱۳/۳٪ عالی بیان کرده اند. ۵۰٪ ایجاد سوال در ضمن تدریس را عالی و خوب اظهار داشتند

**نتیجه گیری:** کمک به تغییر وضع موجود و آموزش مراقبت در نزدیکترین سطح به مشکلات بیمار با استفاده از الگوریتم می تواند ضمن یادگیری با معنا تر، فلسفه مراقبت به دانشجو کمک کند تا فعالانه در کلاس بکوشد

**واژه های کلیدی:** الگوریتم، بیماری، مراقبت پرستاری، آموزش  
A-10-467-1

## دلایل عدم حضور دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان در کلاس درس (E)

رضا حبیبی پور، فهیمه مداحی، سمیه بیات

دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان  
r\_h\_p\_53@yahoo.com

**مقدمه:** افت تحصیلی به معنی عدم موفقیت در تحصیل بوده و عدم کنترل آن موجب پائین آمدن سطح علمی و کارائی دانشجویان کشور در سال های آینده خواهد شد. در این مطالعه لازم دیدیم، غیبت دانشجویان در کلاس درس و عوامل متعدد آن را در دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد واحد همدان مورد بررسی قرار دهیم.

**روش کار:** در این پژوهش توصیفی \_ مقطعی، ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود، مقیاس لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) بررسی شد. نمونه گیری به روش سرشماری انجام و برای گردآوری داده ها از روش توزیع فردی و گروهی استفاده شد، که تعداد نمونه ۱۴۶ نفر به دست آمد.

**نتایج:** بیشترین میانگین معدل ترم های گذشته دانشجویان (۵۰/۲٪)، ۱۷- ۱۵ بود. از دیدگاه اکثریت دانشجویان اشتغال به کار دانشجو در حین تحصیل، عدم ایجاد نظم توسط استاد، عدم توانائی استاد در بیان مطالب درسی، اخلاق و رفتار نامناسب استاد، زمان نامناسب برگزاری کلاس ها، فاصله زیاد بین مکان کلاس و محل اقامت و مناسب بودن روزهای ارائه درس در هفته تاثیر خیلی زیادی را در حضور دانشجو در کلاس دارد.

**نتیجه گیری:** با بهبود کیفیت آموزشی در دانشگاه، استفاده از اساتید مجرب، بهبود امکانات رفاهی دانشجویان، اخلاق و رفتار مناسب اساتید با دانشجو، استفاده از روش های جدید تدریس، ایجاد انگیزه و علاقه مندی در دانشجویان می توان قدم های مؤثری در حضور هر چه بیشتر دانشجویان در کلاس درس و متعاقب آن پیشرفت تحصیلی برداشت.

**واژه های کلیدی:** دانشجویان، کلاس درس، همدان  
A-10-486-1

## ارتباط حیطة برنامه درسی در اثر بخشی آموزش پزشکی از دیدگاه دانشجویان دوره دکتری پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تبریز (E)

kamalnasiri@gmail.com

**مقدمه:** برنامه درسی پزشکی عمومی یکی از سطوح تغییراتی است که به منظور ارتقای سطح اثر بخشی آموزش میتواند اهمیت بالایی داشته باشد. هدف این مطالعه بررسی ارتباط حیطة برنامه درسی در اثر بخشی آموزش دوره دکتری پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تبریز از دیدگاه دانشجویان میباشد.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی-مقطعی بر دانشجویان سال چهارم پزشکی انجام شد. نمونه گیری به صورت تصادفی انجام و توزیع پرسشنامه بین ۶۲ نفر از دانشجویان صورت گرفت. ابزار این مطالعه ی پرسشنامه ای ۱۷ سوال در زمینه ی حیطة برنامه درسی بوده است. پرسشنامه از طریق حضور در کلاس ها در دانشکده پزشکی تبریز توزیع و داده ها جمع آوری شده از طریق نرم افزار spss و با استفاده از روش های توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** بالاترین میانگین ها مربوط به مناسب بودن دروس پاتولوژی و فیزیوپاتولوژی، کسب شناخت کافی از محتوای درسی، کسب دانش لازم در تشخیص بیماری ها با محتوای درسی به ترتیب ۱،۳۳± ۰،۲۹۴±۳،۲۹۱،۱۷ و ۲،۸۶±۱،۱۵ بوده است. پایین ترین میانگین ها مربوط به برخورداری از شناخت کافی در مورد مسایل بهداشت مدارس، آگاهی از وظایف در زمینه





نظر دانشجویان ۵۵ درصد و از نظر مربیان ۷۳ درصد، در درس کارورزی از نظر دانشجویان ۳۸ درصد و از نظر مربیان ۴۳/۸ درصد و در کارآموزی بهداشت از نظر دانشجویان ۵۶/۶ درصد و از نظر مربیان ۶۴ درصد به دست آمد و همچنین نتایج نشان داد که میزان دستیابی به مهارتهای شناختی نسبت به مهارتهای نگرشی و حرکتی بیشتر می‌باشد. بین جنسیت و معدل تحصیلی با میزان دستیابی به اهداف رابطه معناداری مشاهده نشد. دانشجویان در موارد زیر خواهان آموزشهای بیشتری بودند. ارائه فعالیت های عملی به دانشجویان از طرف مدیران مراکز درمانی، آشنایی با روش های مختلف پژوهش عملیات، کم بودن اطلاعات و نیاز به آموزشهای تخصصی در رابطه با نرم افزارهای مربوط به رشته.

**نتیجه گیری:** نتایج بدست آمده از این بررسی حاکی از آن است در هر سه کارآموزی و کارورزی دانشجویان در کسب مهارتهایی شناختی دارای نمره بالاتری بودند و کارآموزی اداری - مالی - پشتیبانی در میزان دستیابی به اهداف هم از نظر دانشجویان و هم از نظر اساتید دارای نمره بالاتری می‌باشد. میزان دستیابی به اهداف در دروس کارآموزی بیشتر از کارورزی مشاهده شد که می‌توان گفت به علت همراه بودن مربی با دانشجو است. بنابراین به نظر می‌رسد که شاید بهتر باشد در دروس کارورزی نیز مربی با دانشجو باشد

**واژه‌های کلیدی:** تحقق اهداف، دوره های کارآموزی، جامعه نگری  
A-10-607-1

## بررسی موردی ساختار سازمانی معاونت آموزشی دانشگاه علوم

### پزشکی کرمان (E)

پیام خزانی، بنت الهدی ودیعتی، رضا دهنویه، محمد حسین مهرالحسنی، محمود رضا دهقانی

پدربزه دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی  
mhmhealth@gmail.com

**مقدمه:** ساختار سازمانی در جهت تحقق اهداف و استراتژی‌های هر سازمانی از جمله سازمان های آموزشی بسیار حائز اهمیت بوده و نقش مهمی در پیشبرد اهداف و تضمین کیفیت خدمات آموزشی و به تبع آن توسعه پایدار با محوریت علم و فناوری دارد. هدف از انجام این مطالعه بررسی ابعاد مختلف ساختار سازمانی معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان بود.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی و به لحاظ زمانی مقطعی بود. جامعه پژوهش شامل روسای دانشکده‌ها و مدیر گروه‌های آموزشی بود (N=۱۵۶). با توجه به محدود بودن جامعه پژوهش نمونه گیری به عمل نیامد. داده‌ها از طریق پرسشنامه استاندارد ساختار سازمانی رابینز برگرفته از کتاب سازمان و مدیریت بارویکرد پژوهشی، جمع آوری گردیده و با استفاده از شاخص‌های فراوانی مرکزی (میانگین) و پراکنندگی (واریانس) در نرم افزار SPSS ۱۷ مورد تحلیل قرار گرفت. در نهایت وضعیت متغیرهای مورد مطالعه ساختار شامل تمرکز، رسمیت، پیچیدگی، ارگانیک یا مکانیک بدن و نیز ساختار سازمانی مطلوب افراد تعیین گردید.

**نتایج:** ساختار معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان به طور میانگین دارای ویژگی عدم تمرکز (۲۶±۴/۹) بوده و پیچیدگی سازمان کم)

آموزش بیماران، ایجاد و تقویت مهارت های مدیریت و رهبری طی دوره آموزشی به ترتیب. ۱، ۲، ۴۳±۱، ۱، ۲، ۳۲±۱، ۰۶، ۱، ۰۴±۲، ۴۴ بوده است.

**نتیجه گیری:** کمتر بودن میانگین (از میانگین اصلی ۲.۵) در حیطه های مسایل بهداشت مدارس، آگاهی از وظایف در زمینه آموزش به بیماران ایجاد و تقویت مهارتهای مدیریت و رهبری طی دوره آموزش بیان کننده ی این است که این حیطه ها بهتر است در زمینه ی درسی دانشجویان به گونه ای گنجانده شود که دانشجویان رضایت بیشتری از گذراندن این حیطه ها داشته باشند. شاید ارتقای مهارت اساتید در ارایه ی این عناوین و عدم وابستگی به نمره در زمینه ی این موارد کمک کننده باشد. لیکن انجام مطالعات بیشتر کمک کننده خواهد بود.

**واژه‌های کلیدی:** اثر بخشی، حیطه برنامه درسی، آموزش پزشکی  
A-10-316-2

## بررسی میزان تحقق اهداف آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی رشته مدیریت بیمارستان؛ رویکردی جزئی به جامعه نگری در نظام سلامت (E)

صدیقه مختارپور، میترا امینی، محمد مهدی ثاقب، پیمان حسن پور، جواد کجوری، عرفان خوارز می، ویدا کشتکاران

خیابان زند، دانشکده پزشکی، ساختمان شماره ۳، طبقه هفتم، مرکز مطالعات و توسعه،

smokhtarpour86@yahoo.com

**مقدمه:** در نقشه جامع علمی سلامت بر ضرورت ادغام آموزش پزشکی با نیازهای اصلی جامعه و جامعه نگری تاکید شده است. از آنجا که رشته مدیریت خدمات بهداشت درمانی به دلیل ماهیت خاص یک رشته بین رشته ای قلمداد می‌گردد، دستیابی به اهداف آموزشی این رشته یکی از مباحث مورد توجه آموزش پزشکی می‌باشد، لذا این مطالعه با هدف بررسی نظرات دانشجویان و مربیان به منظور تعیین میزان دستیابی به اهداف آموزشی دروس کارآموزی و کارورزی دانشجویان در رشته مدیریت و خدمات درمانی صورت گرفت. تعیین میزان تحقق اهداف آموزشی دوره های کارآموزی و کارورزی

**روش کار:** این مطالعه که به روش پژوهش توصیفی- مقطعی می‌باشد در تابستان ۸۹ انجام شد. جامعه آماری این مطالعه کلیه دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی بودند که ترم دوم سال ۸۸-۸۹ دروس کارآموزی را گذرانده اند. تعداد اعضای نمونه ۶۰ نفر از دانشجویان و مربیان بود که به صورت تصادفی - طبقه ای از بین هر گروه انتخاب شدند. ابزار اندازه گیری در این مطالعه پرسشنامه محقق ساخته مبتنی بر اهداف اختصاصی که در سه حیطه مهارتهای شناختی، مهارتهای نگرشی و مهارتهای حرکتی در هر یک از دروس کارآموزی و کارورزی بود. که روایی آن توسط ۶ نفر از اعضای هیئت علمی مدیریت و آموزش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت SPSS ۱۷.۸۲. محاسبه شد.

**نتایج:** نتایج نشان داد میزان دستیابی به اهداف اختصاصی (کسب مهارت های شناختی، نگرشی و حرکتی) در درس کارآموزی اداری، مالی، پشتیبانی از



**نتیجه گیری:** از آنجا که یکی از موارد ضروری در تدوین طرح درس، ارائه اطلاعاتی جامع در مورد نحوه ارزیابی دوره آموزشی می‌باشد و این موضوع در نوع قضاوت دانشجویان از اساتید موثر است، لذا اساتید باید از ابتدای ترم تحصیلی دانشجویان را با نحوه ارزیابی دوره و روش های سنجش آموخته ها، بیشتر آشنا کنند.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، تدریس، نظری، اساتید  
A-10-678-3

### تعیین چالشهای مراکز رشد حوزه سلامت کشور و ارایه راهکار

(E) ۱۳۸۹ - ۱۳۹۰

مهشید سالمیان پور، محمد علی مقبلی نژاد، رضا دهنوییه

دانشگاه علوم پزشکی کرمان،  
msalemiyanpoor@gmail.com

**مقدمه:** اعضای هیات علمی به عنوان مغزهای متفکر باید به تولید کالای خدمت جدید بپردازند. فرهنگ غالب بر این افراد ارائه مقاله، کتاب و برگزاری کلاسها و آموزش تئوری می‌باشد نه آموزش علم فناورانه و این مشکل اساسی است. آموزش علم و تولید فناورانه با گام برداشتن در مسیر نقشه جامع علمی کشور میسر میشود؛ این امر با شرکت اعضای هیات علمی در مراکز رشد و آموزش به فارغ التحصیلان دارای ایده های فناورانه؛ فراهم می‌گردد. تعیین چالشهای مراکز رشد حوزه سلامت کشور و ارائه راهکار ۱۳۸۹-۱۳۹۰ هدف این مطالعه است.

**روش کار:** پژوهش حاضر پژوهشی کاربردی است که با استفاده از روش کیفی انجام میگردد. در این مطالعه، نمونه (۱۵ نفر) با روش نمونه گیری هدفمند و طبقه ای انتخاب شدند. در نمونه گیری سعی شده تا از تمامی مراکز رشد حوزه سلامت افرادی بصورت هدفمند انتخاب گردند. تعداد ۱۵ مصاحبه انجام گرفت و مصاحبه‌ها ضبط و پیاده‌سازی شد. برای تحلیل دادهها از تحلیل چارچوبی استفاده گردید. در تمام مراحل از نرم افزار تحلیل دادههای کیفی TI-Atlas استفاده شد.

**نتایج:** تحقیقات نشان داد که چالشهای مجموعه های چهار حوزه: ۱- مشکلات زیربنایی (بالاخص فرهنگ) ۲- مشکلات حمایت وزارتخانه ۳- مشکلات حمایت دانشگاه ۴- مشکلات تامین مالی هستند و راهکارهایی از قبیل تلاش برای نهادینه کردن مراکز تبلیغات سازنده برای اصلاح فرهنگ، آگاه سازی مسوولین از ماهیت و نیازهای این مراکز می‌باشد **نتیجه گیری:** این طور به نظر میرسد با اصلاح این چالشها و بکارگیری راهکارها و با هر چه بهتر کردن زمینه برای تولید و علم فناورانه به اهداف نقشه جامع علمی کشور نزدیکتر میشویم.

**واژه‌های کلیدی:** چالش، مرکز رشد، نقشه جامع علمی کشور  
A-10-990-1

### افق گرایی نقش علمی کشور با هدفمند سازی پایان نامه های

تحصیلی (E)

علیرضا رفیعی، محمد خادمو

و رسمیت سازمان زیاد (۲۲±۰/۸۷) بود. ویژگی‌های مکانیکی و کارایی سازمان مورد مطالعه بر ویژگی های ارگانیک و اثربخشی غلبه داشت (۲۷±۱۰). ساختار مطلوب پاسخ دهندگان ساختار ارگانیک بود (۲۳±۴/۲).

**نتیجه گیری:** یافته ها نشان داد ابعاد ساختاری معاونت آموزشی با وضعیت مطلوب و سیاست‌های اعلام شده در نقشه علمی حوزه سلامت و سیاست هیات امنایی شدن دانشگاه‌ها تطابق لازم را ندارد. با توجه به تغییرات محیطی، سیاست استقلال دانشگاه‌ها و ماهیت نظام آموزشی، اصلاح ساختاری به سمت عدم تمرکز بیشتر و رسمیت کمتر و تاکید بر ویژگی های ارگانیک پیشنهاد می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** ساختار سازمانی، تمرکز، پیچیدگی، رسمیت، معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی  
A-10-773-1

### بررسی نمرات ارزشیابی تدریس نظری اساتید دانشکده

### پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین از دیدگاه دانشجویان

(E)

فریبا درخشان، عباس علامی

قزوین- بلوار دکتر باهنر - دانشگاه علوم پزشکی،  
faribaderakhshan@qums.ir

**مقدمه:** ارزشیابی اساتید از پایه های مهم ارتقاء کیفیت آموزش است. شناخت دقیق دیدگاه دانشجویان به عنوان آموزش گیرندگان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. مطالعه حاضر به منظور بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی از نحوه تدریس نظری اساتید دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین صورت گرفت.

**روش کار:** این پژوهش به صورت توصیفی- تحلیلی است. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد حاوی ۲۲ سوال بر اساس مقیاس لیکرت در حیطه های مختلف آموزش نظری و اخلاق پزشکی استفاده شد. در مجموع ۲۰۶۶ برگ ارزشیابی در نیمسال تحصیلی اول و دوم ۸۸-۸۷ بررسی و اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید. در تجزیه تحلیل داده ها از آزمون تی و آنالیز واریانس (آتوا) استفاده شد.

**نتایج:** از ۱۶۸ مورد ارزیابی ۱/۸ مرد و ۳۸/۲٪ زن، ۳۱/۸٪ عضو هیات علمی علوم پایه و ۶۸/۲٪ عضو هیات علمی بالینی بودند. میانگین نمره کسب شده ۷۹/۷۸ ۱۰/۴ به دست آمد. اعضا هیات علمی در زمینه حضور به موقع در محیط آموزشی و رعایت کردن موازین اخلاقی به ترتیب با میانگین ۹/۶ و ۸۶/۶۵ و ۹/۱۱ و ۸۶/۰۳ بیشترین امتیاز و در زمینه مناسب بودن ارزیابی مدرس جهت سنجش آموخته های فراگیران و آشنا کردن فراگیران با نحوه ارزیابی از ابتدای دوره به ترتیب با میانگین ۱۰/۶ و ۷۳/۸۵ و ۱۳/۷۲ کمترین امتیاز را کسب کردند. میانگین نمره ارزشیابی اساتید علوم پایه ۷۶/۰۸ ۱۱/۲ و میانگین نمره اساتید علوم بالینی ۱۰/۷ و ۸۰/۵۰ بدست آمد. نمره ارزشیابی مکتسبه بین هیات علمی علوم پایه و بالینی اختلاف معنی داری داشت (۰/۰۵ < p &lt; ;).



ساری، میدان خزر، جاده خزر آباد، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، دانشکده پزشکی  
rafiei1710@gmail.com

**مقدمه:** توسعه و بالندگی هر کشور در گرو داشتن نقشه راه جامع، دقیق و تحقق پذیر می‌باشد. نقشه علمی کشور نیز که با تیزبینی و افق شناسی مقام معظم رهبری و با تلاش مداوم و خستگی ناپذیر نخبگان و فرهیختگان دانشگاهی کشور تهیه شده است در واقع به عنوان یک سند با هدف گیری برنامه توسعه پایدار کشور و با دورنمای رتبه نخست شدن در منطقه می‌باشد. لذا دستیابی به اهداف این نقشه مستلزم شناخت بهتر از توانمندیهای فعلی و زمینه سازی مناسب تر برای بروز خلاقیت ها و کاربردی شدن پژوهشها می‌باشد. این مطالعه با هدف شناسایی جهت گیری های پژوهشی در پایان نامه های دانشجویان دانشکده پزشکی ساری انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی-مقطعی ۸۴ پایان نامه دانشجویی و یا دستیاری مربوط به ۸۸ از لحاظ نوع مطالعه و مقطع تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. اطلاعات پایان نامه ها در فرم اطلاعاتی جمع آوری شده و سپس با استفاده از آمار توصیفی-تحلیلی با کمک نسخه نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع ۸۴ پایان نامه مورد بررسی ۵۳ (۶۳/۱٪) مربوط به پزشکیعمومی، ۲۴ (۲۸/۶٪) دستیاری و ۷ (۸/۳٪) به کارشناسی ارشد تعلق داشت. ارزیابی روش مطالعاتی بکار رفته در این پژوهش نشان داد: ۴۱ (۴۸/۸٪) مطالعات توصیفی، ۱۴ (۱۶/۷٪) مورد شاهدهی، ۳ (۳/۶٪) کوهورت، ۵ (۶٪) ارزش تشخیصی و ۱۹ (۲۲/۶٪) کارآزمایی بالینی بودند. در مقطع دستیاری ۳۳/۵٪ و ۲۹/۲٪ پایان نامه ها به ترتیب به مطالعات مورد-شاهدهی و کارآزمایی بالینی پرداخته بودند در حالیکه بیشترین (۵۸/۵٪) نوع مطالعات در پایان نامه های پزشکیعمومی مربوط به مطالعات توصیفی می‌باشد که اختلاف معنی داری با نوع پایان نامه های دستیاری داشت (p=۰/۰۲۵).

**نتیجه گیری:** یافته های این تحقیق نشان داد گرچه با بالا رفتن مقطع تحصیلی عملاً نوع و کیفیت مطالعات نیز ارتقاء می‌یابد ولی با توجه به رساله های پیش بینی شده در نقشه علمی کشور و همچنین نقشه ملی سلامت برای هر دانشگاه به نظر می‌رسد هنوز کیفیت پایان نامه های دستیاری و تحصیلات تکمیلی به خوبی ارتقاء نیافته و نیازمند تاکید بیشتری دارد  
**واژه های کلیدی:** نقشه علمی کشور، پایان نامه، مقطع آموزشی  
A-10-997-1

### بررسی رضایت شغلی در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه

#### علوم پزشکی رفسنجان (E)

محمد مهدی یاقوتی، حمید بخشی

سازمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان  
bakhshi\_hamid@yahoo.com

**مقدمه:** شناخت عوامل مؤثر در ایجاد رضایت شغلی می‌تواند در افزایش رضایت شغلی اعضای هیأت علمی و ایجاد انگیزه در جهت انجام فعالیت‌های

آموزشی و پژوهشی مفید باشد این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایت شغلی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۸۹-۸۸ انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی مقطعی از نوع پیمایشی از بین اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تعداد ۸۶ نفر بصورت سرشماری از کل ۱۰۷ نفر اعضای هیأت علمی در مطالعه شرکت کردند. پرسشنامه محقق ساخته شامل ۴۵ گویه به صورت لیکرت (رضایت بسیار تا بسیار ناراضی) در حیطه-های حقوق و مزایا، فرصت-های ارتقاء، سرپرستی و ارتباطات، امنیت شغلی، شرایط فیزیکی و ماهیت کار به صورت خود ایفاء تکمیل گردید و پاسخ-ها به صورت توزیع فراوانی، میانگین، انحراف معیار، تی تست و آتالیز واریانس با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** میانگین و انحراف معیار کل نمره رضایت شغلی اعضای هیأت علمی (۹/۶۲ ± ۶۳/۴۶) و ارتباط (۹/۰۹ ± ۶۳/۶۵) شرایط فیزیکی محل کار (۱۴/۷۵ ± ۶۱/۴۶) امنیت شغلی (۱۳/۹۶ ± ۶۱/۶۹) فرصت ارتقاء (۱۳/۶۶ ± ۶۰/۳) و حقوق و مزایا (۱۶/۰۱ ± ۵۸/۸۸) از حداکثر نمره ۱۰۰ بود. ضمناً ارتباط معنی-دار آماری بین سابقه خدمت با نمره کل رضایت شغلی وجود داشت و در مجموع ۵۱/۲ درصد اعضای هیأت علمی دارای رضایت شغلی خوب و عالی بودند.

**نتیجه گیری:** اعضای هیأت علمی از رضایت شغلی نسبتاً خوبی برخوردار بودند و از ماهیت کار خود رضایت مطلوب، از نحوه سرپرستی، امنیت شغلی و شرایط فیزیکی تا حدی مطلوب و از فرصت ارتقاء و حقوق مزایا رضایت کمتری داشتند. توجه به رفاه اساتید و اصلاح فرآیندهای ارتقاء می‌تواند شرایط را بهبود بخشد.

**واژه های کلیدی:** رضایت شغلی، اعضای هیأت علمی، رفسنجان  
A-10-935-6

### سنجش نیاز دانشجویان مامایی در خصوص ضرورت آشنایی

#### آنان با احکام شرعی (E)

فاطمه عباس زاده، محبوبه کفایی عطریان، اعظم باقری، ناهید سرافراز

دانشگاه علوم پزشکی کاشان

**مقدمه:** که بعضی از بیماریها و مسائل مرتبط با زنان و مامایی ممکن است برای زنانی که مقید به اجرای فرامین مذهبی هستند، سوالاتی را مطرح نمایند و ماماها احتمالاً می‌توانند پاسخگوی بعضی از سوالات آنان در این زمینه باشند یا در موارد خاص آنها را به افراد یا منابع ذیصلاح معرفی نمایند یا با تشخیص مهم بودن این مسائل برای مراجعه کنندگان، آنها را راهنمایی نمایند. هدف از این مطالعه تعیین میزان نیاز دانشجویان مامایی در مورد مسائل شرعی مرتبط با مامایی می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی و مقطعی، کلیه دانشجویان مامایی سال سوم و چهارم دانشگاه علوم پزشکی کاشان (۴۶ نفر) که در سال ۸۹ مشغول تحصیل بودند، مورد بررسی قرار گرفتند. آنان پرسشنامه حاوی سوالاتی جهت تعیین نیاز آنان در مورد احکام شرعی مرتبط با مامایی را تکمیل کردند سپس



نسبت به قبل از اجرای فرآیند نشان داد. افزایش انگیزه تحصیلی در اثر عملکرد دانشجویان همیار ۵۷٫۹٪ بود که نسبت به سال ۱۳۸۷ سیر صعودی نشان داد.

**نتیجه گیری:** سیر صعودی رضایت مندی دانشجویان در کلیه بخش های فرآیند وجود داشت. افزایش انگیزه تحصیلی در اثر اجرای فرآیند نسبت به سال قبل ۳۳٪ بود. پیشنهاد می‌گردد برنامه فوق به منظور فرهنگ پذیری دانشجویان تازه وارد و ارتقای اثر بخشی رسالت دانشگاهها اجرا گردد.

**واژه‌های کلیدی:** دانشجوی همیار، آشنایی با دانشگاه، انگیزش تحصیلی

A-10-279-1

### بازخورد نتایج ارزشیابی دانشجویان از اعضاء هیأت علمی

#### در راستای تحقق عدالت (E)

رویا نامح، فاطمه سفیدی، مریم طاهرپور

قزوین بلوار باهنر دانشگاه علوم پزشکی

fssfateme@gmail.com

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از عوامل اصلی است که می‌تواند آموزش را از حالت ایستا به مسیری پویا سوق دهد و بازخورد به هنگام و شفاف و به دور از سوگیری نتایج ارزشیابی اساتید می‌تواند گامی در جهت برآورده شدن عدالت باشد.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک بررسی مقطعی است که ارزشیابی دو نیمسال دانشکده دندانپزشکی قزوین مورد بررسی قرار گرفت. در اولین نیمسال اعضاء هیئت علمی بازخورد نتایج ارزشیابی را دریافت نموده بودند اما در نیمسال بعدی ضمن ارائه بازخورد نظرات دانشجویان نیز به آنان ارائه گردید. جامعه مورد مطالعه کلیه اساتید بالینی و غیر بالینی بودند که در هر نیمسال از طریق پرسشنامه توسط دانشجویان مورد ارزیابی قرار می‌گرفتند.

**نتایج:** میانگین نمرات ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در نیمسال دوم ۸۷-۸۸، ۸۷/۵۰۶ ± ۹/۵۳۲ و در نیمسال اول ۸۸-۸۹، ۸۸/۸۱۶ ± ۶/۳۱۱ بود. بین نمرات ارزشیابی اساتید در دو نیمسال رابطه معنادار وجود دارد (p > ۰/۰۱). همچنین بین گروه آموزشی و امتیاز اساتید در هر نیمسال رابطه معنادار به دست آمد (p > ۰/۰۱). میانگین نمرات ارزشیابی اساتید زن (۸۴/۰۳ ± ۷/۹۵۶) و میانگین نمرات ارزشیابی اساتید مرد (۱۰/۱۰۶ ± ۸۴/۴۶۱) بود و اختلاف آماری معناداری بین میانگین ارزشیابی اساتید و جنسیت وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** مقایسه ارزشیابی دو نیمسال ارتقاء مشهود میانگین ارزشیابی اساتید را نشان می‌دهد. دانشجویان مخاطبین تدریس اساتید بوده و ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان و بازخورد مناسب آن به اساتید ضمن اینکه می‌تواند منجر به افزایش کیفیت آموزش گردد برقراری سنجش عادلانه را در پی دارد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، استاد، عدالت، بازخورد

A-10-814-2

داده ها با استفاده از آمار توصیفی و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین سن واحدهای مورد پژوهش ۱/۰۷ ± ۴۳ / ۲۱ و ۱۳ درصد آنها متاهل بودند. ۷۸/۳٪ از واحد های مورد پژوهش آشنایی با ضرورت نماز خواندن بیماران در لیبر ۷۴٪ آنان آشنایی با شیوه وضو گرفتن بیماران دارای شرایط خاص، را بسیار زیاد و زیاد لازم میدانستند. در مورد نیاز به آشنایی با ضرورت پوشش بیماران در بخش های مختلف و احکام نگاه کردن به قسمت های مختلف بدن بیمار، به ترتیب ۷۳/۹٪ و ۷۶/۱۰٪ بسیار زیاد و زیاد میدانستند. ۶۹/۶٪ از واحد های مورد پژوهش آشنایی با احکام شرعی مرتبط با خونهای سه گانه (حیض، استحاضه، نفاس) و ۸۰/۴٪ احکام مربوط به سقط جنین، را بسیار زیاد و زیاد لازم میدانستند. همچنین ۸۹/۲٪ آنان نیاز آشنایی با احکام شرعی مربوط به روشهای کمک باروری جدید ۸۴/۸٪ آشنایی با احکام شرعی مربوط به انواع روشهای پیشگیری از بارداری را بسیار زیاد و زیاد را بیان کردند.

**نتیجه گیری:** با توجه به احساس نیاز دانشجویان مامایی به آشنایی با مسائل شرعی مرتبط با حرفه مامایی، برنامه‌های آموزشی مناسب جهت ارتقاء دانش دانشجویان مامایی در مورد مسائل شرعی مرتبط با مامایی باید تدوین گردد.

**واژه‌های کلیدی:** نظرسنجی، احکام شرعی، دانشجویان مامایی.

A-10-1023-1

### آشنایی با دانشگاه و افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان تازه

#### وارد با راهنمایی دانشجوی همیار (E)

سیمای راستی، اکبر علی امفرغزاده، حبیب الله مرادی، فخرالسادات میر حسینی، زهرا زنجانی، راضیه فقیهی، فاطمه رنگرز جدی، سمیه صادقی، مهرداد مهدیان

دانشگاه علوم پزشکی کاشان

Rasti\_s@yahoo.com

**مقدمه:** عدم شناخت دانشجویان از رشته تحصیلی موجب کاهش انگیزه شده که بر کیفیت تحصیلی آنان اثر گذار است. از آنجا که دانشجوی همیار نقش مهمی در آشنا کردن دانشجویان هم رشته ای دارد و جهت تسهیل ثبت نام دانشجویان برنامه اجرا گردید.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی-تحلیلی ۲۰۲ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان ورودی ۸۹-۱۳۸۷ در فرآیند استقبال از دانشجویان تازه وارد شرکت داده شدند. دانشجویان همیارعلاقه مند انتخاب شدند و آموزش های لازم داده شد. دانشجویان در روزهای تعیین شده برای ثبت نام توسط دانشجویان همیارمورد استقبال قرار گرفته و بر اساس جریان کار ترسیم شده راهنمایی می‌شدند. داده ها با نرم افزار Spss و آمارهای توصیفی non sign parametric estt تحلیل شد.

**نتایج:** ۸۸٫۱٪ از دانشجویان از فرایند استقبال رضایت داشتند. بالاترین رضایت مندی مربوط به استاد مشاور (۹۴٫۷٪) بود. میزان رضایت مندی از دانشجوی همیار معرفی رشته ۸۷٫۱٪، راهنمای آموزش ۸۵٫۱٪ بود. ۸۸٫۴٪ از دانشجویان بعد از اجرای فرآیند بارشته تحصیلی، انتخاب واحد اینترنتی، وب سایت، شرح وظایف استاد مشاور خود آشنا شدند که تفاوت معنی داری



## فرایند ارائه واحد درسی با طراحی سوال از منابع درس توسط دانشجویان و نظر سنجی دانشجویان از این فرآیند (E)

حسن مظفری خسروی

یزد، میدان باهنر، ساختمان مرکزی دانشگاه، معاونت پژوهشی

mozaffari.kh@gmail.com

**مقدمه:** در واقع پویایی در هر حوزه علمی پیدایش سوال در آن زمینه و یافتن پاسخ آن است و این فرایندی است که بشر در طول تاریخ از آن سود جسته و کاروان علم را همچنان با پرسش و پاسخ به پیش برده است. سوال که حاصل تفکر است خود نیز در تحریک ذهن و پیدایش سوالات بعدی موثر خواهد بود. می‌توان گفت متن هر کتاب مجموعه ای از سوالات و پاسخ های مربوط به آنهاست. وادار کردن دانشجوی در طرح پرسش از کتب آمادگی دانشجوی را در درک مطالب افزایش داده و به یاد گیری هرچه بیشتر وی کمک شایانی می‌نماید. بنابر این در این فرایند هدف ارائه درس با تدوین و طراحی سوال از منابع معتبر درس قبل از هر جلسه توسط دانشجویان و نظر سنجی از آنها از میزان تاثیر این روش در یادگیری و آمادگی آنها بوده است.

**روش کار:** این روش و نظر سنجی با مشارکت دانشجویان کارشناسی ارشد طی سال های تحصیلی ۸۷-۸۹ انجام شد. درس تغذیه پیشرفته به ارزش ۳ واحد نظری در این فرایند انتخاب شد. قبل از شروع درس اهداف درس برای دانشجویان مطرح و سپس در خصوص نحوه ارائه این درس با مشارکت آنها بحث شد. مقرر شد دانشجویان از سه منبع معرفی شده برای هر مبحث در هر جلسه ۱۰ سوال چهار گزینه ای همراه با پاسخنامه آن ارائه دهند. هر منبع می‌بایست ۳۰ درصد سوالات را به خود اختصاص دهد. نسخه الکترونیک کتب تهیه و در اختیار دانشجویان گذاشته شد. در هر جلسه از کلاس قبل از شروع درس سوالات از دانشجویان تحویل و چنانچه اصول اولیه و پیش گفت برای طراحی سوالات توسط دانشجو رعایت نشده بود از دانشجو خواسته می‌شد مجدداً از این بخش سوال طرح و تحویل دهد. به این ترتیب هر دانشجو تا پایان ارائه این درس علاوه بر مشارکت به صورت ارائه کنفرانس کلاسی بیش از ۲۰۰ سوال از تمامی مباحث کلاس طرح و تایپ شده تحویل می‌داد. در پایان ارائه درس، پرسشنامه ی محقق ساخته ای تنظیم و در نظر سنجی از دانشجویان استفاده شد. داده ها از طریق نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** دانشجویان سه دوره کارشناسی ارشد با میانگین سنی ۲۶ سال به طور فعال طبق روش پیش گفت در این نحوه از ارائه درس شرکت کرده و تکالیف مشخص شده را به نحو مطلوبی انجام دادند. بر اساس نظر دانشجویان مهمترین نکته قوت این روش به یاد ماندن مطالب، آشنایی با نحوه طرح سوال، تکرار مبحث در حین طرح سوال و تفهیم بهتر دروس، پیش مطالعه دروس و مرور بیشتر کتب و آمادگی برای امتحان مقطع بعدی یعنی پی ای دی و مهمترین نکته منفی گرفتن وقت دانشجو و وقت گیر بودن تایپ سوالات مطرح کردند.

**نتیجه گیری:** در این روش نشان داده شد که تکلیفی به شکل طرح سوال از منابع درس توسط دانشجو از نظر دانشجویان روش مناسبی می‌باشد و دانشجو را در مطالعه هر چه بیشتر متون بخصوص به عنوان پیش مطالعه کمکی نماید و می‌توان به عنوان روشی مفید و موثر برای دروس، بخصوص برای

دانشجویان تحصیلات تکمیلی به کار برد. ۸۱ درصد معتقد بودند این شیوه دانشجو را به مطالعه بیشتر کمکی نماید و در کل ۷۷ درصد عنوان نموده اند که این روش را روشی مناسب می‌دانند.

**واژه‌های کلیدی:** ارائه واحد درسی، فرایند آموزش

A-10-82-1

## برون گرایی و درون گرایی با موفقیت در آموزش بالینی دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

اعظم قربانی، فرزانه فلاح پیشه، کبری نوری

قزوین، بلوار شهید باهنر، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پرستاری و مامایی

ghorbani\_az@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش بالینی پرستاری فرآیند پیچیده و چند بعدی است که تحت تاثیر عوامل و متغیر های زیادی قرار دارد و از عین حال مطلوب ترین راه یادگیری مثر و پاسخگو است. متخصصین معتقدند که پیشرفت تحصیلی تنها پیامد هوش فردی یا امکانات سخت افزاری موجود در محیط نیست بلکه جنبه های روان شناختی مانند شخصیت و سبک های یادگیری نیز نقش مهمی دارند. این مطالعه به منظور تعیین ارتباط برون گرایی و درون گرایی با موفقیت در آموزش بالینی دانشجویان رشته پرستاری انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه تحلیلی در سال ۱۳۸۸ بر ۱۶۱ دانشجوی پرستاری (ترم سوم و بالاتر) دانشکده پرستاری و مامایی قزوین انجام شد. آزمودنی ها با پرسش نامه جمعیت شناسی و شخصیتی آیزینگ (EPI) ارزیابی شدند و معدل نمرات کارآموزی بالینی نیمسال های تحصیلی به عنوان معیار موفقیت در آموزش بالینی در نظر گرفته شد. داده ها با آزمون های آماری تی، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون آزمودنی ها تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** ۸۳/۹ درصد آزمودنی ها دختر و ۱۶/۱ درصد پسر بودند. نتایج نشان داد بیشتر نمونه ها، ۱۱۳ نفر (۶۹/۸٪) برون گرا و ۴۹ نفر (۳۰/۲٪) درون گرا بودند. آزمون آماری بین برون گرایی - درون گرایی و معدل نمرات بالینی ارتباط معنی داری را نشان داد ( $P=0/049$ ) افرادی که دارای تیپ شخصیت برون گرا بودند، موفقیت تحصیلی بهتری در امور بالینی داشتند. ضریب همبستگی پیرسون بین متغیر های معدل کل بالینی و درون گرایی - برون گرایی نشان داد که بین معدل کل بالینی و برون گرایی رابطه مستقیم معنی داری وجود دارد ( $r=0/167$ ).

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه آموزش بالینی مرکزیت آموزش پرستاری را تشکیل می‌دهد و تامین تجربیات مثبت برای یادگیری در جلسات بالینی یک اصل مهم است چنین به نظر می‌رسد، موفقیت در آموزش بالینی پرستاری متأثر از ویژگی شخصیتی برون گرایی و وضعیت روانی افراد نیز می‌باشد، لذا بررسی بیشتر مسایل روانی و شخصیتی دانشجویان در رشته های مختلف در بدو ورود به دانشگاه و فعالیت نمودن مراکز مشاوره دانشجویان، ضروری به نظر می‌رسد.

**واژه‌های کلیدی:** برون گرایی و درون گرایی، آموزش بالینی، دانشجویان

پرستاری

A-10-95-1





مراقبت‌های پرستاری با کیفیت؛ ارتقا، دهند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر برنامه بهسازی مدیریت پرستاری بر صلاحیت بالینی دانش‌آموختگان پرستاری در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی در سال ۱۳۸۵ انجام شد.

**روش کار:** پژوهش به صورت نیمه‌تجربی در مراحل قبل و بعد از گروه‌های آزمون و شاهد در دو بیمارستان آموزشی شهر یزد که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند، انجام شد. دو واحد مراقبت‌های ویژه قلبی در بیمارستان کنترل، متشکل از ۲۵ پرستار که با ۲۵ پرستار در دو واحد مراقبت‌های ویژه قلبی در بیمارستان آزمون، با یکدیگر کاملاً همسان بودند. صلاحیت بالینی پرستاران توسط ابزارهای صلاحیت‌سنجی در ابعاد مراقبت و مدیریت مراقبت در دو موقعیت خودارزیابی و ارزیابی سرپرستار در دو بیمارستان سنجیده شد. سپس مداخله در ۴ مرحله بهسازی پرستاران، بهسازی مدیریتی سرپرستاران، دوره سازگاری و دوره نظارتی در گروه آزمون اجرا شد و دوباره صلاحیت بالینی پرستاران دو گروه در پایان مرحله مداخله سنجیده شد.

**نتایج:** پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از برنامه آماری SPSS، نتایج نشان داد بیش از ۸۰ درصد پرستاران هر دو گروه در مرحله قبل از مداخله سطح صلاحیت متوسط داشتند و بر اساس محل صلاحیت بنر کارآمد یا مجرب بودند. در حالیکه صلاحیت بالینی بعد از مداخله در گروه آزمون به سطح زیاد (۱۰۰-۸۰ درصد) ارتقا یافت و در گروه شاهد تغییری نکرد. آزمون آماری تی‌توزی (p=۰/۰۰۰) این افزایش را تأیید نمود. بنابراین برنامه طراحی شده بهسازی مدیریت مدیران پرستاری روی صلاحیت بالینی پرستاران مراقبت‌های ویژه قلبی تأثیر معناداری داشته است (p=۰/۰۰۵).

**نتیجه‌گیری:** ایجاد تغییرات لازم در محیط کار حرفه‌ای و ماهیت حرفه‌ای کار پرستار در قالب برنامه بهسازی مدیریت توسط سرپرستاران توانست صلاحیت بالینی پرستاران را بهبود بخشد.

**واژه‌های کلیدی:** برنامه بهسازی مدیریت، مدیران پرستاری، صلاحیت بالینی، دانش‌آموختگان پرستاری، مراقبت‌های ویژه قلبی

A-10-221-4

#### دیدگاه مربیان بالینی رشته های پیراپزشکی بوشهر در مورد

#### آموزش مهارت‌های ارتباطی (E)

راضیه باقرزاده، حکیمه واحدپرست، لیلا دهقانی، فرحناز کمالی، طیبه غریبی

بوشهر - دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری-مامایی

r.gharibi@bpums.ac.ir

**مقدمه:** ارتباط صحیح با بیمار از اصول بسیار مهم در مراقبت پرستاری است. لذا آموزش مهارت‌های ارتباطی بسیار حائز اهمیت است. بررسی دیدگاه مربیان بالینی می‌تواند پایه ای باشد برای برنامه ریزی صحیح مهارت‌های ارتباطی. از اینرو پژوهش حاضر جهت بررسی دیدگاه مربیان بالینی دانشکده پرستاری و پیراپزشکی بوشهر در مورد آموزش مهارت‌های ارتباطی انجام گردیده است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی می‌باشد. واحدهای پژوهش را ۲۰ نفر از مربیان بالینی دانشکده پرستاری و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر تشکیل می‌دادند. ابزار جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه پژوهش ساخته بود. اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمونهای آماری توصیفی تجزیه و تحلیل گردید.

#### دیدگاه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل در باره

#### کمیته دانشجویی EDC (E)

افشین خانی، الهام رضانی، فاطمه صفرتبار، زهرا جوینی

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

dr.afshinkhani@gmail.com

**مقدمه:** رسالت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی (EDC) ارتقای همه جانبه فرآیند آموزشی است. بدون در نظر گرفتن نقش دانشجویان به عنوان گروه هدف سیستم آموزشی انجام این رسالت غیرممکن است. کمیته دانشجویی EDC به عنوان یک نهاد دانشجویی می‌تواند مسئولین مرکز را در انجام رسالتشان همراهی کند. هدف از این مطالعه بررسی نظرات اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل در مورد کمیته دانشجویی EDC است.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی که در پاییز ۸۹ انجام شد ۱۴۹ عضو هیئت علمی شرکت کردند. ابزار مطالعه یک پرسشنامه خودایفا به سبک مقیاس سه گزینه ای لیکرت بود که روایی آن توسط کارشناسان مرکز مطالعات و پایایی آن با آلفا کرونباخ ۰/۷ تأیید شده بود. داده ها به وسیله آزمون آتوا و رگرسیون خطی آنالیز شد.

**نتایج:** ۱۲۰ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند که از این تعداد ۶۵/۳٪ مذکر و میانگین سن شرکت کنندگان ۴۵ بود. تنها ۲۸/۱٪ اعضای هیئت علمی در مورد حیطة های کاری کمیته دانشجویی اطلاعات کافی داشتند. آنها همچنین بیشترین موافقت خود را در مورد وظایف کمیته دانشجویی با مواردی نظیر اقدام به پژوهش در آموزش (۸۵/۱٪) و رابط بودن میان دانشجویان و گروه های آموزشی (۸۰/۲٪) اعلام کردند. نتایج بیانگر ارتباط معناداری بین میزان آشنایی اساتید با عملکرد کمیته و تمایل آنان به همکاری با این مرکز بوده است (p=۰/۰۰۱).

**نتیجه گیری:** با توجه به پایین بودن آگاهی هیئت علمی در مورد کمیته دانشجویی EDC پیشنهاد می‌شود ضمن اطلاع رسانی بهتر، زمینه همکاری بیشتر اساتید با کمیته فراهم شود.

**واژه‌های کلیدی:** هیئت علمی، کمیته دانشجویی، EDC، بابل

A-10-45-2

#### بررسی تأثیر برنامه بهسازی مدیریت پرستاری بر صلاحیت

#### بالینی دانش‌آموختگان پرستاری در بخش مراقبت‌های ویژه

#### قلبی (E)

مهسا خدایاریان، زهره ونکی، حسن ناوی پور، علی اکبر واعظی

m\_khodayarian@yahoo.com

**مقدمه:** مدیران پرستاری با ب کارگیری مهارت‌های رهبری در محیط‌های کاری می‌توانند سطح صلاحیت بالینی پرستاران را به عنوان عنصر اصلی در ارائه



### بررسی واحد پایان نامه از دیدگاه دانشجویان سال آخر، اساتید و فارغ التحصیلان دانشکده دندانپزشکی مشهد در سال ۱۳۸۷ (E)

مجید اکبری، محمد جواد مقدس، سمانه حبیبی

دانشکده دندانپزشکی مشهد-دفتر توسعه آموزش  
akbarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** پایان نامه در دوره دندانپزشکی عمومی ۷ واحد آموزشی را به خود اختصاص می‌دهد. ارائه پایان نامه به عنوان بخشی از محور تحقیقات کشور قرار می‌گیرد. با چنین نگرشی به پایان نامه تحصیلی، لازمست ارزشیابی دقیقی از اهداف، مراحل اجرایی، روند و بازده این واحد درسی توسط اساتید، فارغ التحصیلان و دانشجویان به عمل آید تا امکان اصلاح و بازنگری برای ارتقای کیفیت آن فراهم شود. هدف از این مطالعه تعیین دیدگاه اساتید، فارغ التحصیلان و دانشجویان دندانپزشکی مشهد در مورد واحد پایان نامه در سال ۱۳۸۷ بود.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - مقطعی ۴۸ نفر از اساتید راهنما، ۴۰ نفر از دانشجویان سال ششم و ۵۰ نفر از فارغ التحصیلان سال ۸۷ دانشکده دندانپزشکی مشهد در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ مورد پرسش قرار گرفتند، ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش نامه بود که روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت. یافته های پژوهشی به صورت توزیع فراوانی نسبی توصیف گردید.

**نتایج:** هر دو گروه اساتید و فارغ التحصیلان میزان کاربردی شدن پایان نامه در سطح جامعه را کم بیان کرده اند. همچنین اساتید میزان تاثیرگذاری واحد پایان نامه را در ایجاد روش یا فعالیت تولیدی و تولید علم پایه به ترتیب کم و متوسط دانسته اند. مهمترین مشکلات از دیدگاه اساتید، کمبود تسهیلات سازمانی و کمبود وقت و از دیدگاه فارغ التحصیلان کمبود وقت و دانش ضعیف در مورد اصول تحقیق بیان شده است. در مورد اختیاری کردن واحد پایان نامه اساتید با دانشجویان و فارغ التحصیلان نظر کاملاً متفاوتی داشتند، درصد بالایی از اساتید با اختیاری کردن آن مخالفت داشتند در حالی که دانشجویان و فارغ التحصیلان به ترتیب ۷۷ و ۵۵ درصد با اختیاری کردن آن موافق بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت و هزینه فراوانی که گذراندن این واحد ایجا می کند؛ ارزشیابی و بازبینی این واحد که به نظر میرسد از اهداف آن در رشته دندانپزشکی دور است، ضرورت دارد.

**واژه‌های کلیدی:** پایان نامه، آموزش، دندانپزشکی

A-10-356-3

**ضرورت اجرای آزمونهای تکوینی کوئیز از دیدگاه دانشجویان؛**

### راهکار ارتقای کیفیت آموزش (E)

محبوبه تائبی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پرستاری و مامایی

m\_taeabi@nm.mui.ac.ir

**نتایج:** میانگین سنی واحدهای پژوهش ۳۸/۵±۶/۹ سال بود. ۷۰٪ مربیان عقیده داشتند که دانشجویان مهارتهای ارتباطی کلامی را از طریق مشاهده رفتار مربی با بیمار می‌آموزند. از نظر مربیان بیشترین روش آموختن مهارتهای غیر کلامی توسط دانشجویان مشاهده رفتار مربی با بیمار و آموختن از پرسنل بخش بود (به ترتیب ۷۵ و ۷۰٪). در مورد مهارتهای ارتباطی پیشرفته بیشترین روشها مشاهده رفتار مربی با بیمار و ایفای نقش توسط مربی گزارش گردید (هر دو ۵۰٪). در هر پنج حیطه مهارتهای ارتباطی بیشترین روش مشاهده رفتار مربی با بیمار و کمترین روش یادگیری از دانشجویان سال بالاتر بود. ۵۵٪ از مربیان آگاهی دانشجویان از مهارتهای ارتباطی را در حد کم و ۴۵٪ این مهارتها را در حد متوسط ذکر نمودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه مربیان مهارتهای ارتباط با بیمار را در دانشجویان در حد کم و متوسط ارزیابی نموده اند به نظر می‌رسد بررسی و تغییر در روشها یا نحوه آموزش مهارتهای ارتباط با بیمار می‌تواند توان ارتباط با بیمار را در دانشجویان افزایش دهد.

**واژه‌های کلیدی:** مهارتهای ارتباطی، مربیان بالینی، آموزش

A-10-232-1

### تجارب دانشجویان از تلفیق روش یادگیری مبتنی بر حل

### مسئله و کار در گروه های کوچک (E)

زهرا عابدینی

قم

abediny1354@yahoo.com

**مقدمه:** با وجود شناخت تاثیر روش آموزش مبتنی بر حل مسئله هنوز چالش های زیادی در جایگزینی آن با شیوه سنتی رایج وجود دارد. تعدیل این روش برای کاربرد موثر آن در آموزش دانشجویان ضروری است. هدف از این مطالعه تعیین تجارب دانشجویان از شکل تغییر یافته یادگیری براساس حل مسئله با تلفیق کار در گروههای کوچک بود.

**روش کار:** در این مطالعه کیفی ۳۵ دانشجوی پرستاری شرکت داشتند. درس پرستاری کودکان با روش تلفیق شده یادگیری مبتنی بر حل مسئله و کار در گروه های کوچک آموزش داده شد. ۳۵ مصاحبه نیمه ساختار یافته حضوری و ۶ مصاحبه گروه مدار با دانشجویان پرستاری صورت گرفت. داده های پژوهش با روش تحلیل محتوا تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** یافته ها نشان داد که تلفیق روش یادگیری مبتنی بر حل مسئله و کار در گروه های کوچک با تجربه تفکر، پژوهش، خود تنظیمی، انگیزش و موانع همراه است. موانع این روش زمان بر بودن، اختلاف اعضا، گروه و مقاومت در برابر تغییر بود.

**نتیجه گیری:** با توجه به تاثیر روش تعدیل شده حل مسئله در تقویت مکانیزمهای یادگیری کاربرد آن در تدریس دروس رشته پرستاری از اوایل دوره آموزشی و الحاق این شیوه به کوریکولوم آموزشی پرستاری جهت تطابق دانشجویان و کاهش مقاومت آنان توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** یادگیری براساس حل مسئله تعدیل شده، پرستاری، کار در

گروه کوچک

A-10-338-3



عوامل مربوط زمان و شرایط کلاس طراحی گردید. برای هر زیرحیطه چند سؤال باز وبسته مطرح شد. داده ها با نرم افزار SPSS مورد بررسی قرار گرفت. از آزمون تی و آنوا برای تعیین ارتباط بین متغیرها استفاده شد.

**نتایج:** بین غیبت دانشجویان و حیطه یادگیری و روش تدریس استاد رابطه معنی داری وجود دارد. ( $P=0/5$ )

**نتیجه گیری:** افزایش غیبت با کاهش نمره میان ترم و پایان ترم و پروژه های عملی در ارتباط است. پژوهش ما ارتباط روش تدریس استاد و یادگیری درمیزان حضور دانشجو در کلاس نشان می دهد. روش تدریس تاثیر گذار است؛ ضمن ایجاد انگیزه جهت حضور دانشجویان؛ موجب افزایش سطح یادگیری آنها می شود.

**واژه های کلیدی:** غیبت، دانشجویان، عوامل موثر  
A-10-289-1

### دیدگاه دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی درباره

### ارزیابی مهارتهای کارآموزی در عرصه به روش OSFE (E)

علی جنتی، محمدرضا نریمانی، جعفر صادق تبریزی، معصومه قلی زاده

تبریز، خیابان دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده بهداشت و تغذیه، گروه مدیریت و بهداشت عمومی  
janatia@tbzmed.ac.ir

**مقدمه:** هدف اساسی در آموزش دانشجویان علوم پزشکی، ارزیابی صحیح و دقیق مهارتهای آموخته شده است. ارزیابی نهایی (Summative) با آزمون در عرصه ساختار یافته عینی SFEO که اخیراً &quot; به همین منظور در کارآموزی دانشجویان مدیریت مورد استفاده واقع شده خود نیاز به ارزیابی و در صورت نیاز بهبود دارد. لذا این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی درباره ارزیابی مهارتهای کارآموزی در عرصه به روش SFEO انجام گردید.

**روش کار:** این مطالعه کمی و کیفی بر روی تعداد ۶۱ نفر دانشجوی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی که دوره کارآموزی را در فیلدها گذرانیده و در یک محیط شبیه سازی شده عرصه کارآموزی و با سئوالات استاندارد و مراجعین شبیه سازی شده بوسیله آزمون OSFE در تعداد هفت ایستگاه مهارت سنجی مورد ارزیابی قرار گرفته بودند، انجام گردید و دیدگاه دانشجویان به وسیله پرسشنامه محقق ساخته که روایی و پایایی آن تایید شده بود، اخذ گردید و داده های کیفی نیز به روش FGD طی سه جلسه بحث گروهی از ۲۲ دانشجو اخذ گردید.

**نتایج:** یافته ها براساس FGD نشان داد که اکثریت دانشجویان از OSFE راضی بوده و آن را روش خوبی برای سنجش مهارت و شایستگی میدانستند و همچنین یافته های کمی حاکی از این است که ۵۲٪ شیوه ارزیابی نهایی با این آزمون را متناسب با محتوای دوره، ۵۸٪ آزمون را کاملاً عادلانه و نمره دهی بدون تبعیض و ۷۴٪ آنرا روش جامع برای سنجش مهارت ها و توانمندی های دانشجویان میدانستند.

**نتیجه گیری:** نتایج حاکی از وجود رضایت اکثریت دانشجویان از کاربرد روش OSFE به جای آزمونهای کتبی یا شفاهی و شیوه مناسب برای سنجش مهارتهای کسب شده در عرصه های کارآموزی میباشد. نتایج مطالعات مشابه با استفاده

**مقدمه:** ارزشیابی یکی از جنبه های مهم در فرایندهای آموزشی بوده و این امکان را فراهم می کند تا بر اساس نتایج آن نقاط قوت و ضعف آموزش شناسایی شده و در راستای اصلاح نظام آموزشی گام های موثری برداشته شود. لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی ضرورت انجام آزمون تکوینی کوئیز از دیدگاه دانشجویان صورت گرفت.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی می باشد که بر ۱۱۰ نفر از دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی کاشان در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ صورت گرفت. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته شامل اطلاعات دموگرافیک و نظرات در مورد لزوم برگزاری آزمون تکوینی کوئیز از دیدگاه دانشجویان بود، که در مقیاس لیکرت طراحی شده و توسط دانشجویان تکمیل گردید.

**نتایج:** در این بررسی بیشترین واحدهای مورد پژوهش در گروه سنی ۲۱-۲۳ سال (۷۶/۴ درصد)، مجرد (۹۶/۴ درصد)، ۷۰/۹ درصد در دوره های روزانه و در دانشکده های بهداشت (۱۳/۶ درصد)، پرستاری مامایی (۴۹/۱ درصد) و پیراپزشکی (۳/۳۷ درصد) مشغول به تحصیل بودن د. نتایج همچنین نشان داد که اکثریت (۵۶/۴ درصد) با انجام آزمون کوئیز موافق بوده و مهمترین دلیل را کم شدن حجم مطالب و افزایش یادگیری ذکر کرده اند. ۸۰/۸ درصد خواستار برگزاری این آزمون به صورت کتبی و برگزاری آن در ابتدای هر جلسه (۴۱/۴ درصد) بودند. در این رابطه بین برگزاری آزمون با مقطع و دوره رابطه معنی داری ( $p > 0/05$ ) دیده شد.

**نتیجه گیری:** از تدابیر آموزشی ضرورت امتحانات تکوینی مانند کوئیز است، و نتایج نشان داد پیش بینی و برگزاری این آزمون ها با توجه به احساس نیاز دانشجویان در تدوین برنامه یک ضرورت مهم محسوب می گردد که به طور مداوم بازخوردهای لازم را برای کمک به رشد و توسعه برنامه فراهم می سازد.

**واژه های کلیدی:** آزمون تکوینی، کوئیز، آموزش پزشکی  
A-10-304-1

### عوامل موثر در غیبت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام (E)

فرج اله ملکی

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام-دانشکده پیراپزشکی،  
fmaleki88@yahoo.com

**مقدمه:** بررسی ها نشان می دهد که روند غیبت دانشجویان در دانشگاه های علوم پزشکی در حال افزایش است. غیبت یکی از مهم ترین عوامل افت تحصیلی و موجب تحمیل هزینه بر جامعه و خانواده می شود. غیبت مهم ترین عامل حذف نهایی درس و به تبع طولانی شدن مدت تحصیل است. باتوجه به اهمیت غیبت، تعیین عوامل موثر بر آن نیاز به پژوهش دارد. تعیین عوامل مرتبط با غیبت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ هدف این مطالعه است

**روش کار:** این مطالعه توصیفی تحلیلی و روش نمونه گیری تصادفی است. جمع آوری اطلاعات به وسیله پرسشنامه محقق ساخته و پایایی آن با آلفای کرونباخ  $\alpha = 0/59$  به دست آمد. پرسشنامه در ۴ حیطه: مسائل مربوط به استاد عوامل مربوط به درس؛ عوامل مربوط به یادگیری و روش تدریس و



و فامیل نزدیک و یا دوستان شان مقایسه می‌کنند، بیشتر به چنین رفتارهایی دست می‌زنند همین طور افراد جوانی که تحت فشار قرار دارند و دائم با دیگران مقایسه می‌شوند، عزت نفس سستی خواهند داشت و از استحقاق آموزشی به عنوان راهبرد مقابله ای برای گرفتن نمرات خوب به هر وسیله ای که لازم باشد استفاده می‌کنند و از آن جایی که ارزشیابی خود را نادرست و ناعادلانه تلقی می‌کنند در ارزشیابی راجع به استاد خود نیز راهکار غیر منصفانه در پیش خواهند گرفت و این می‌تواند موجب لطمه به نظام ارزشیابی آموزشی شود شناسایی دلایل و تلاش جهت رفع این مشکل می‌تواند کمک شایان توجهی به سیستم آموزشی و متعاقبا شکل گیری شخصیت درست دانشجویان می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** استحقاق آموزشی، ارزشیابی، دانشجو  
A-10-817-1

### بررسی دیدگاه ها و نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

#### شهرکرد در باره عدالت آموزشی (E)

محمد رحی می، نرجس خاتون دادخواه، معصومه معزی

شهرکرد خایت الله کاشانی ستاد علوم پزشکی - مرکز مطالعات  
m-rahimi@yahoo.com

**مقدمه:** در نظام حکومت اسلامی که یکی از مهمترین اهدافش برپایی عدالت است، تحقق عدالت آموزشی نیز از اهداف بسیار مهم و کلیدی است که بسیاری از انواع دیگر عدالت مانند عدالت شغلی، اقتصادی، اجتماعی و... می‌تواند به دنبال و در ذیل آن معنا پیدا کند. عدالت آموزشی یکی از زیباترین ابعاد عدالت است و در فرهنگ دینی مسلمانان همان قدر که علم و آموزش مورد تاکید قرار گرفته، بر عدالت به عنوان یک اصل ضروری نیز با فشاری شده است. پیشرفت جامعه امروز نیز منوط به تحقق عدالت آموزشی است. عدالت آموزشی می‌تواند کشور ما را در همه حوزه ها متحول نماید و زمینه بروز استعدادها و توانمندیهای نسل جوان را در سطح کلان فراهم آورد. در این مقطع مهم از تاریخ جهان و کشور ایران، عدالت آموزشی می‌تواند فردای روشنی را برای فرزندان این دیار به ارمغان آورده و بدنبال آن مردم کشور و جهان را از منافع آن بهره مند سازد. با توجه به شرایط خاص و گستردگی کشور ایران مسئولین آموزشی کشور جهت تحقق عدالت آموزشی و بهره مندی مردم مناطق مختلف کشور از خدمات فارغ التحصیلان در طول اجرای برنامه های آموزش عالی کشور در طی ۳۰-۲۰ سال گذشته تصمیماتی اتخاذ و اجرا نموده اند که در بین دانشجویان، فارغ التحصیلان و صاحب نظران، در مقاطعی چالش برانگیز، مورد بحث و نقادی بوده که با توجه به این شرایط، مطالعه ای باهدف بررسی دیدگاهها و نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد درباره عدالت آموزشی در دانشگاهها انجام گرفت.

**روش کار:** این تحقیق یک مطالعه توصیفی است که اطلاعات آن با استفاده از پرسشنامه ای پژوهشگر ساخته جمع آوری گردید. جامعه مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد بودند که با روش دسترسی آسان مورد نظر سنجی قرار گرفتند. پرسشنامه شامل ۱۰ گویه (سوال) که پاسخ هر گویه بصورت ۳ گزینه ای (موافق، بی نظر، مخالف) طراحی گردید و روایی و پایایی آن با نظر خواهی از اعضای هیئت علمی و توزیع پرسشنامه در بین

از روش OSCE با نتایج این مطالعه همخوانی دارد. لذا براساس مطالعه حاضر و شواهد موجود میتوان آزمون OSFE را برای ارزیابی نهایی توانمندیها و مهارتهای دانشجویان غیر پزشکی در پایان دوره کارآموزی مورد استفاده قرار داد.

**واژه‌های کلیدی:** کلید واژه : آزمون OSFE، کارآموزی در عرصه، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی  
A-10-652-4

### بررسی استحقاق آموزشی از منظر دانشجویان (E)

زهره یاساچی، لیلیا جویباری، اکرم ثناگو

گرگان، مرکز توسعه مطالعات و آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان،  
z.yasaghi@yahoo.com

**مقدمه:** برخی دانشجویان همیشه خود را مستحق کسب نمرات بالا می‌دانند بدون این که قضاوت عادلانه ای در رابطه با فعالیت های آموزشی خود داشته باشند. این گرایش که از آن تحت عنوان استحقاق آموزشی یاد می‌شود شاید ریشه در مقاطع پایین تر آموزشی داشته باشد. این گونه افراد حضور در مقاطع بالاتر آموزشی را شبیه به حضور خرید از یک مغازه می‌دانند که در آن جا باید حق با مشتری باشد. هدف: هدف از این مطالعه بررسی استحقاق آموزشی از منظر دانشجویان بوده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر از نوع توصیفی تحلیلی بر ۲۷۷ دانشجویان بو می‌استان گلستان و شاغل به تحصیل در رشته های متنوع علوم پزشکی و غیر علوم پزشکی دانشگاه های ایران در سال ۱۳۸۹ به روش نمونه گیری در دسترس انجام شد. از پرسشنامه محقق ساخته متشکل از اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه ۹ سوالی Entitlement sychological، پرسشنامه ۱۵ سوالی Entitlement Academic استفاده شد روایی و پایایی پرسشنامه سنجیده شد. هر سوال در ۷ قسمت از کاملا موافق تا کاملا مخالف پاسخ داده شد. تجزیه تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی انجام شد.

**نتایج:** نمونه ی مورد مطالعه شامل ۲۷۷ دانشجو در مقاطع و رشته های متفاوت، شامل ۴۶٪ مذکر بود. میانگین سنی افراد ۲۱،۰۱ سال، بیشترین درصد دانشجویان معدل ۱۴-۱۵،۹۹ داشتند. ۱۴،۴٪ در دانشگاه های علوم پزشکی، ۲۱،۳٪ دانشگاه پیام نور و ۲۶،۳٪ در دانشگاه آزاد اسلامی مشغول به تحصیلی بودند. بیش ترین حجم نمونه را دانشجویان مقطع کارشناسی در ترم های ۲ و ۳ تشکیل می‌دادند. امتیازی که دانشجویان در Psychological Entitlement به خود اختصاص می‌دادند به سه سطح طبقه بندی شد که ۳۱٪ به طور زیاد، ۶۱٪ به طور متوسط و ۷،۹٪ به طور کم گرایش نشان دادند. در رابطه با Entitlement Academic نیز سه سطح در نظر گرفته شد؛ ۱۴،۸٪ به طور زیاد، ۶۶،۴٪ به طور متوسط و ۱۸،۸٪ به طور کم گرایش نشان دادند. بین گرایش به Entitlement Psychological و Entitlement Academic ارتباط معنا دار دیده شد.

**نتیجه گیری:** در کل یافته ها نشان داد دانشجویانی که به لحاظ شخصیتی نمره بیشتری راجع به استحقاق به اختصاص داده بودند در محیط آموزشی و نظام ارزشیابی نیز این حق را به خود می‌دهند که بهترین و بالاترین امتیاز صرف نظر از کیفیت انجام تکالیف به آن ها داده شود. بر اساس مطالعات دانشجویانی که والدین شان اغلب موفقیت های آنان را با خواهر و برادرشان



لازم است که سطح علمی این داوطلبان با دیگر داوطلبان مقایسه گردد و در جهت تعدیل آن چاره ای اندیشیده شود.

**روش کار:** در این تحقیق نمرات کتبی مصاحبه کلیه داوطلبان پذیرفته شده مرحله اول آزمون ۸۷-۸۶ از کارنامه هایشان استخراج شده است. سپس با استفاده از نرم افزار MINTAB\_۱۵ مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. راه یافته گان به این مرحله ۵۶۹ نفر بودند، که تعداد راه یافته به مرحله مصاحبه برای هر یک از این گروه ها به ترتیب ۴۰۷ نفر آزاد و ۱۸ نفر پزشک و ۸ نفر رزمنده و ۱۳۶ نفر مری بوده اند. تعداد قبولی در مقطع دکترای تخصصی علوم پایه پزشکی حدود ۲۸۷ نفر بوده که ۱۸۰ نفر از آنها سهمیه آزاد و ۱۰۷ نفر پزشک و ۷ نفر رزمنده و ۸۷ نفر آنها مری می باشند. که نسبت قبولی آنها به صورت درصد به ترتیب ۴۴ و ۶۷ و ۸۹ و ۶۴ می باشد. از آنجا که در مرحله اول شرط ضریب حداقل ۸/ آخرین نفر قبولی سهمیه آزاد برای رسیدن داوطلبان سهمیه غیر آزاد در نظر گرفته شده است، این مقادیر مبین تاثیر مضاعف اعمال مجدد حداقل درنمره کل (مجموعه نمره کتبی و مصاحبه) می باشد. معدل نمرات کتبی داوطلبان آزاد و مری به ترتیب  $129 \pm 357$  و  $1132 \pm 353$  بوده، که بسیار به هم نزدیکی باشند. معدل نمرات مصاحبه داوطلبان آزاد و مری به ترتیب  $58 \pm 161$  و  $69 \pm 199$  بوده، که مبین بالاتر بودن نمره مصاحبه مرییان به میزان ۲۰٪ بیشتر از سطح نمره ناوطلبان آزاد می باشد. اگر امتحان یک مرحله ای می بود تعداد پذیرش در مرحله کتبی تقریباً نصف پذیرش کل می شد. با نصف شدن پذیرفته شدگان آزاد در مرحله کتبی نمره آخرین قبول در این سهمیه افزایش می یافت و تعداد بیشتر از راه یافته گان سهمیه های غیر آزاد در مرحله اول شامل زیر صد در صد آزاد می شدند و از طرف دیگر تعدادی از کسانی که در همسایگی بالای ۸۰ در صد هستند شرایط حداقل ران می آوردند و در همان مرحله پذیرفته می شدند. ولی با دو مرحله ای شدن و اعمال حداقل هشتاد در صد آخرین قبولی آزاد در هر دو مرحله تعداد قبولی های سهمیه آزاد کمتر از ۵۰٪ و تعداد قبولی های سهمیه های غیر آزاد بیش از ۵۰٪ شده است که مبین شیفت خط منطقی تعداد پذیرفته شدگان در هر سهمیه به نسبت شرکت کنندگان می باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به مقادیر آماری نمرات آزمون کتبی و شفاهی داوطلبان مختلف می توان نتیجه گرفت که سطح علمی نوشتاری داوطلبان مری با داوطلبان آزاد برابر بوده و در آزمون های یک مرحله ای نیاز ی به اعمال سهمیه ۲۰٪ برای این داوطلبان ن می باشد. در آزمون های دو مرحله ای اعمال شرط حداقل برای سهمیه های پزشکان و رزمندهگان در مرحله اول کافی بوده است. از آنجا که نمرات مصاحبه داوطلبان مری در حدود ۲۰٪ از نمرات داوطلبان آزاد بیشتر است. لذا پیشنهاد می گردد که پس از مطالعه بر روی آن، راهکار مناسب در جهت کاهش اثرات بایاس شغلی در نظر گرفته شود...

**واژه های کلیدی:** آزمون دکتری، امتحان کتبی، مصاحبه، سهمیه، مرییان

A-10-862-1

**بررسی ویژگی های مدرس اثربخش از دیدگاه دانشجویان پرستاری و**

**مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)**

شکوفه نیک سرشت، میترا امینی، لیلا بذرافکن، زهرا کریمیان، سمیه دلاوری،

آرزو فرج پور، الهه محمدی

تعداد محدودی از دانشجویان به دست آمد. تعداد ۱۲۰ پرسشنامه بین دانشجویان توزیع گردید که ۹۰ پرسشنامه تکمیل و باز گردانده شد. پس از استخراج اطلاعات و با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶/۱ اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** برا ساس یافته های این مطالعه مواردی که بیش از ۵۰٪ دانشجویان با آن موافق بودند شامل: تجدید نظر اساسی مدیران کشور در برنامه های قبلی جهت دستیابی به عدالت آموزشی (۶۲٪)، افزایش نزدیک شدن کشور به اجرای عدالت آموزشی در دو دهه گذشته (۵۶٫۶٪)، وجود عدالت آموزشی در سیستم آموزشی (۵۲٫۳٪)، موثر بودن حذف سهمیه های مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا در جهت نخبه پروری (۵۱٫۱٪) بوده است ولی در خصوص توزیع عادلانه امکانات در دانشگاهها، توزیع عادلانه اساتید مجرب در دانشگاههای مختلف، موفق بودن دانشکده محل تحصیل در اجرای عدالت آموزشی ۴۵٫۵٪ افراد مخالف بودند. در خصوص توزیع عادلانه دانشگاههای دولتی با عنایت به سطح علمی در مناطق مختلف کشور، تصمیم گیری عادلانه مسئولین در خصوص اختصاص منابع انسانی و امکانات بین دانشکده های دانشگاه و وجود سهمیه های موجود در آزمونهای ورودی در هر مقطع از دانشگاه جهت تحقق عدالت آموزشی بیش از ۵۰٪ مخالف و یا بی نظر بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به آنکه عدالت آموزشی یکی از ضروریات هر جامعه است و این عدالت ارتباط تنگاتنگی با فرهنگ هر جامعه خواهد داشت و جهت دستیابی به آن گریز از تبعیض در آن جامعه را می طلبد و دخالت دولت در اجرای عدالت بسیار ضروری به نظر می رسد. گرچه گامهای مؤثری برای رفع تبعیضهای آموزشی در دهه های قبلی بعد از پیروزی انقلاب صورت گرفته و اکثر دانشجویان شرکت کننده در این بررسی نیز با آن موافق بوده اند ولی هنوز تا رسیدن به هدف که همان عدالت آموزشی است، در کشور فاصله قابل توجهی وجود دارد که نیازمند عزم جدی مسئولین و دولتمردان جهت تحقق این هدف مهم و متعالی است. کلید واژه ها: دانشجویان، دانشگاه، عدالت آموزشی

**واژه های کلیدی:** دانشجویان، دانشگاه، عدالت آموزشی

A-10-844-1

**بررسی تاثیر اعمال ضریب سهمیه بر نمره مصاحبه پذیرفته شدگان**

**مرحله اول دوره دکتری علوم پایه پزشکی در قبولی داوطلبان سهمیه**

**و آزاد سال ۸۷-۱۳۸۶ (E)**

علیرضا مهری دهنوی

اصفهان دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پزشکی،

mehri@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** در آزمون های دوره دکتری تخصصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سالهای اخیر تعداد داوطلبان سهمیه های غیر آزاد مخصوصا داوطلبان با سهمیه مری تعداد زیادی از پذیرفته شدگان را در بر می گیرد. با توجه به بر خورداری این داوطلبان از امکانات آموزشی پژوهشی در دسترس آنها و فرصت خود آماده سازی در حین کار سهمیه اختصاصی به این داوطلبان جای تامل و بررسی دارد. اهمیت موضوع با اعمال ضریب سهمیه در دو مرحله جداگانه امتحان کتبی و مصاحبه بیشتر خواهد شد. لذا





abolvardim@gmail.com

شیراز، بلوار زند، دانشکده پزشکی ساختمان شماره ۳ طبقه هفتم مرکز

مطالعات توسعه،

shokoufenikseresht@gmail.com

**مقدمه:** Logbook به عنوان یکی از وسایل آموزشی از یک سو و قابل استفاده در ارزشیابی از سویی دیگر، امروزه در دانشگاه ها مورد استفاده است. با استفاده از یک logbook مناسب که در آن انواع آیتم های آموزشی و بالینی مورد انتظار به دقت منظور شده باشد می توان نقاط قوت و ضعف دانشجوی را برای او به صورت مکتوب ثبت نمود تا او را در کسب مهارت به صورت صحیح و کامل راهنما باشد. همچنین به منظور این که logbook در هر جلسه آموزش به طور مستمر توسط استاد تکمیل می شود می توان کسری از نمره آخر ترم دانشجوی را بر اساس نمرات منظور در Logbook منظور نمود تا هم ارزش حضور در کلاس برای دانشجو تشدید شود و هم از استرس های شب امتحان بکاهد. در این مطالعه تلاش بر آن است تا نظرات دانشجویانی که از logbook در آموزش آن ها استفاده شده به صورت صادقانه انعکاس و نقاط قوت و ضعف این وسیله را بررسی کنیم.

**روش کار:** پس از طرح یک پرسشنامه مبتنی بر ۱۰ سوال که سوالات آن بر مبنای لیکرت (کاملاً بد تا کاملاً خوب) طراحی شد، و بررسی روایی و پایایی، پرسشنامه بین ۱۰۰ نفر از دانشجویان علوم پایه دانشکده دندانپزشکی شیراز توزیع گردید که مجموعاً ۷۸ پرسشنامه برگردانده شد و عمده نتایج آن پس از آنالیز توسط نرم افزار spss به شرح زیر است:

**نتایج:** ۷۶٪ افراد بر نقش راهنمایی logbook در شناسایی نقاط ضعف و مرتفع سازی آن اذعان داشتند. ۹۱٪ موافق بودند که نیمی از نمره نهایی بر مبنای گزارش مستمر فعالیت دانشجوی در طول ترم (logbook) قرار گیرد. ۸۷٪ این نکته را مؤکد کردند که حتماً در ارزشیابی نمره بر اساس logbook باید روند پیشرفت دانشجو در طول ترم لحاظ شود. ۶۵٪ آیتم های موجود در logbook را ناکافی دانستند و بر لزوم گسترش آنها تأکید داشتند. ۳۹٪ شرکت کنندگان بر این عقیده بودند که در نمره دهی بر این اساس نظرات شخصی استاد اعمال می شود.

**نتیجه گیری:** در مجموع استفاده از Logbook به دو منظور ارائه نقاط ضعف دانشجو و کمک به رفع آن ها، و همچنین کمک به نمره دهی عادلانه بر مبنای فعالیت های مستمر در کل طرح مثبتی ارزیابی می شود. اما مشکلات اندکی هم دارد از جمله: آیتم بندی دقیق، ارائه چارچوب مدون برای خشی سازی احتمال اعمال نظرهای شخصی و غیر واقع، ارائه راهکار مناسب برای استفاده از Logbook در درس تنوری. امید است که این پژوهشگامی در جهت عادلانه تر شدن نظام ارزشیابی و همچنین کمک به ارتقای سطح دانشجویان نماید.

**واژه های کلیدی:** Logbook، دفترچه ثبت نمرات

روزانه، آموزش، ارزشیابی، عادلانه

A-10-174-1

**بررسی کیفیت آموزش بالینی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند از**

**دیدگاه دانشجویان پزشکی (E)**

میترا مودی، زهره خزاعی، بتول اقبالی، میثم مرادی

دانشکده بهداشت-دانشگاه علوم پزشکی بیرجند- بیرجند

mitra\_m2561@yahoo.com

**مقدمه:** مهم ترین رکن بقا، و کیفیت یک مؤسسه آموزش عالی اساتید آن هستند و اثربخشی عملکرد آنها نقش مهمی در فرآیند یاددهی یادگیری و ارتقای توانمندی های دانشجویان دارد. لذا ارزیابی ویژگی های یک مدرس خوب از دیدگاه دانشجویان اهمیت زیادی دارد. این پژوهش با تعیین ویژگی های یک مدرس اثربخش و عوامل آموزشی مؤثر بر کارآمدی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز صورت گرفته است.

**روش کار:** این پژوهش به روش توصیفی-مقطعی بوده و جامعه آماری پژوهش را دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۹ تشکیل می دادند که مجموعاً ۱۰۰ نفر نمونه به روش تصادفی انتخاب گردید. روش نمونه گیری به صورت نمونه گیری در دسترس انجام شد و جمع آوری داده ها توسط پرسشنامه های محقق ساخته در پنج حیطه و ۳۰ گویه در مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت انجام گردید. همچنین میانگین نمرات به تفکیک جنسیت، سن، رشته و معدل واحدهای گذرانده محاسبه گردید. نمره هر گویه بین ۵-۱ تعیین شد. داده ها با استفاده از نرم افزار spss تحلیل و از آزمونهای تی تک نمونه ای، گروههای مستقل و آنوا استفاده شد.

**نتایج:** از دیدگاه دانشجویان حیطه های ارتباط بین فردی با میانگین (۴/۳۶)، مهارت های تدریس (۴/۲۶)، رعایت قوانین آموزشی (۴/۰۷)، مهارت های ارزشیابی (۴/۰۲)، ویژگی های فردی (۳/۹۱) بیشترین امتیاز را داشته است. در بررسی گویه ها، بیشترین میانگین ها مربوط به تسلط بر موضوع (۴/۶۹)، نگرش مدرس نسبت به رشته تحصیلی (۴/۵۸)، ارائه مثال در هنگام تدریس (۴/۵۶)، برقراری ارتباط مسمیانه با دانشجو (۴/۴۹)، حفظ شخصیت دانشجو و برخورد محترمانه (۴/۴۷)، ارائه مطالب جدید علمی (۴/۴۵)، عادلانه بودن قضاوت استاد (۴/۴۵) بود و رتبه دانشگاهی مدرس کمترین نمره را در بین گویه ها به خود اختصاص داد. بین دیدگاه دانشجویان در مورد شاخص های اثربخشی اساتید به تفکیک جنسیت و رشته تحصیلی تفاوت معنی داری وجود داشت.

**نتیجه گیری:** نتایج این پژوهش در راستای بسیاری از مطالعات دیگر بیانگر این است که دانشجویان برای ارتباط بین فردی و نحوه برقراری ارتباط و تعامل استاد ارزش بیشتری قائلند، البته به فاکتورهای مهارت های تدریس و رعایت قوانین آموزشی نیز توجه نموده اند. با استفاده از نتایج این گونه مطالعات در می یابیم که ارزشیابی های انجام شده توسط دانشجویان بر چه اصولی استوار است و چگونه شاخص های ارزشیابی اعضای هیات علمی را جهت عادلانه بودن ارزشیابی آنها وزن دهی کنیم.

**واژه های کلیدی:** مدرس، ارزشیابی، اثربخشی، دانشجویان، اعضای هیات علمی

A-10-946-1

**بررسی نظرات دانشجویان مقطع علوم پایه دانشکده دندانپزشکی**

**شیراز در مورد بکارگیری دفترچه ثبت نمرات روزانه ۱۳۸۹ (E)**

مسعود ابوالوردی



پزشکی گلستان در سال ۱۳۸۹ بوده اند و تجربه مراقبت از بیماران ترکمن را داشته اند. با استفاده از نمونه گیری مبتنی بر هدف، شرکت کنندگان وارد مطالعه شدند. مصاحبه ها با کسب اجازه شرکت کنندگان ضبط، دست نویس و تجزیه تحلیل شد. برای تجزیه تحلیل داده ها از روش آنالیز محتوای استفاده گردید.

**نتایج:** شرکت کنندگان اظهار داشتند در تجربیات مراقبتی خود با باورها و اعتقادات متعددی از بیماران ترکمن از قبیل بیماری و مرگ را خواست خدا دانستن، خبر بد را به صورت خوشایند رساندن، احترام به همراهان بیمار، در تصمیم گیری مراقبتی از بزرگ خانواده صلاح مصلحت کردن، جسد متعلق به خاک است و نباید در سردخانه نگه داری شود، ترجیح مردن در منزل، موافق نبودن با پیوند اعضا، مواجه می‌شوند. بیماران ترکمن خواهان پرستارانی با خوی فرشته گونه می‌باشند. شرکت کنندگان معتقد بودند باید در مراقبت از بیماران با فرهنگ آن ها نیز آشنا باشند چرا که بی توجه ای به باورهای می‌تواند در برداشت بیماران از کیفیت مراقبت و رضایت از بیمارستان خلل ایجاد نماید.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت پاسخگو بودن آموزش پرستاری، ضروری است تا دانشکده ها به دلیل تعامل مستمر فراگیران با بیماران متنوع به آموزش مباحث فرهنگی و قومیتی توجه ویژه ای مبذول نمایند. بدیهی است در این صورت محیط یادگیری غنی تری برای دانشجویان فراهم می‌گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش پاسخگو، اخلاق حرفه ای، دانشجویان، تحمل فرهنگی، ترکمن

A-10-22-2

### بررسی نظرات فارغ التحصیلان پزشکی در مورد میزان انطباق برنامه آموزش بالینی با نیاز های شغلی (E)

زهره غضنفری، منصوره فروزی، فاطمه خسروی

کرمان ابتدای هفت باغ دانشکده پرستار  
gazanfari5@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش مهمترین عنصر بهره وری در توسعه بخش ها می‌باشد زیرا آموزش و تربیت صحیح دانشجویان امروز و آینده سازان جامعه تاثیر متقابلی در بهره وری از منابع دارد. دانستن نظرات فارغ التحصیلان پزشکی در این خصوص که تا چه حد محتوای آموزش بالینی برای خدمات پزشکی، کارآمد است می‌تواند بسیار ارزشمند باشد.

**روش کار:** به همین منظور مطالعه فوق به صورت مقطعی انجام گرفت، جامعه پژوهش را ۲۰۰ نفر از فارغ التحصیلان پزشکی عمومی سال ۱۳۷۶ به بعد دانشگاه علوم پزشکی کرمان تشکیل داد. جهت گرد آوری داده ها از پرسشنامه پژوهشگر ساخته استفاده شد، که شامل دو بخش. بخش اول ویژگی های فردی و بخش دوم شامل ۲۹ سوال درسه حیطه مهارت های فنی، ارتباطی و حق خودمختاری بیمار بود. نظرات آنان با استفاده از نرم افزار SPSS با یک دیگر مقایسه گردید.

**نتایج:** نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد. ۵۷ درصد پزشکان فارغ التحصیل مذکور بقیه مونث بودند. میانگین (انحراف معیار  $\pm$ ) سن ۲۸/۱۵ ( $\pm$  ۲/۱) با حداقل ۲۵ و حداکثر ۳۶ سال بود. از بین ۱۵

**مقدمه:** دانشجویان به عنوان یک جزء اصلی آموزش بالینی باید در فرآیند ارزشیابی آموزش بالینی مشارکت داشته باشند. این مطالعه با هدف بررسی کیفیت آموزش بالینی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند از دیدگاه دانشجویان پزشکی در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

**روش کار:** ۱۳۵ نفر از کارورزان و کارآموزان پزشکی که کلیه بخش‌های بالینی خود را سپری کرده بودند، برای شرکت در این مطالعه توصیفی-تحلیلی به روش سرشماری انتخاب شدند. پرسشنامه ساختاری با سوالاتی در ۲ بخش دموگرافیک و بررسی کیفیت آموزش بالینی (در ۳ حیطه تسلط علمی، مدیریت آموزشی و ارتباط و مشاوره) به روش مصاحبه تکمیل شد. اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آماری تی تست مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** میانگین سنی دانشجویان مورد مطالعه  $25/2 \pm 1/3$ ، میانگین معدل آنها  $0/86 \pm 16/8$ ،  $61/5$  درصد زن،  $62/2$  درصد مجرد و  $88/9$  درصد غیر بو می‌بودند. بیشترین و کمترین میانگین نمره دیدگاه دانشجویان به ترتیب در حیطه تسلط علمی مربوط به بخش اعصاب ( $4/1 \pm 25/3$ ) و ENT ( $5/7 \pm 12/3$ )، در حیطه مدیریت آموزشی مربوط به بخش عفونی ( $5/1 \pm 29/1$ ) و ارتوپدی ( $6/9 \pm 20/9$ ) و در حیطه ارتباط و مشاوره مربوط به بخش اطفال ( $4/4 \pm 20/5$ ) و روان پزشکی ( $5/9 \pm 14/6$ ) بود. همچنین در بخش‌های اطفال، رادیولوژی، عفونی، پوست و چشم بین نمره‌ی کیفیت آموزش بالینی با نمره‌ی علاقه‌ی دانشجویان به این بخش‌ها ارتباط معنی‌داری وجود داشت.

**نتیجه گیری:** نمره‌ی کیفیت آموزش بالینی در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند از دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبتاً خوب می‌باشد ( $53/3$ ). بررسی بیشتر و مداخلات اصلاحی (به ویژه افزایش جذابیت محیط آموزش بالینی) در بخش‌هایی که کیفیت قابل قبولی ندارند، ضروری است.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، آموزش بالینی، دانشجویان پزشکی

A-10-500-2

### آموزش پاسخگو: توجه به قومیت در مراقبت از بیمار (E)

اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری، عبدی کر

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی گلستان، مرکز تحقیقات پرستاری  
دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
a\_sanagu@yahoo.com

**مقدمه:** کادر مراقبتی در مراقبت های روزانه خود با افرادی از شخصیت ها، قومیت ها و باورها و فرهنگ مختلف روبرو می‌شوند. دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گلستان که کادر درمانی مراقبتی آینده می‌باشند به دلیل مواجهه با تنوع قومیتی در بالین به ویژه قوم ترکمن نیاز دارند تا در دوره تحصیلی خود، اخلاق حرفه ای و پذیرش فرهنگی را فراگیرند. هدف از این مقاله تبیین تجربیات کادر پرستاری در مراقبت از بیماران ترکمن می‌باشد.

**روش کار:** در این مطالعه با ۱۵ پرستار، و دانشجو مصاحبه های نیمه ساختار و متعامل به عمل آمد. پرستاران و دانشجو یان مورد بررسی از هر دو جنسیت و فارس و یا از قومیت ترکمن شاغل و مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم



A-10-64-1

### نظرات اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل درباره کمیته دانشجویی EDC (E)

افشین خانی، الهام رضانی، فاطمه صفرتبار، زهرا جوبینی

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
dr.afshinkhani@gmail.com

**هدف:** رسالت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی (EDC) ارتقای همه جانبه فرآیند آموزشی است. بدون در نظر گرفتن نقش دانشجویان به عنوان گروه هدف سیستم آموزشی انجام این رسالت غیرممکن است. کمیته دانشجویی EDC به عنوان یک نهاد دانشجویی می‌تواند مسئولین مرکز را در انجام رسالتشان همراهی کند. هدف از این مطالعه بررسی نظرات اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل در مورد کمیته دانشجویی EDC است.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی که در پاییز ۸۹ انجام شد ۱۴۹ عضو هیئت علمی شرکت کردند. ابزار مطالعه یک پرسشنامه خودایفا به سبک مقیاس سه گزینه ای لیکرت بود که روایی آن توسط کارشناسان مرکز مطالعات و پایایی آن با آلفا کرونباخ ۰/۷ تائید شده بود. داده ها به وسیله آزمون آتو و رگرسیون خطی آنالیز شد.

**نتایج:** ۲۰ نفر پرسشنامه ها را تکمیل کردند که از این تعداد ۶۵/۳٪ مذکر و میانگین سن شرکت کنندگان ۴۵ بود. تنها ۲۸/۱٪ اعضای هیئت علمی در مورد حیطه های کاری کمیته دانشجویی اطلاعات کافی داشتند. آنها همچنین بیشترین موافقت خود را در مورد وظایف کمیته دانشجویی با مواردی نظیر اقدام به پژوهش در آموزش (۸۵/۱٪) و رابط بودن میان دانشجویان و گروه های آموزشی (۸۰/۲٪) اعلام کردند. نتایج بیانگر ارتباط معناداری بین میزان آشنایی اساتید با عملکرد کمیته و تمایل آنان به همکاری با این مرکز بوده است (p=۰/۰۰۱).

**نتیجه گیری:** با توجه به پایین بودن آگاهی هیئت علمی در مورد کمیته دانشجویی EDC پیشنهاد می‌شود ضمن اطلاع رسانی بهتر، زمینه همکاری بیشتر استادان با کمیته فراهم شود

**واژه‌های کلیدی:** هیئت علمی، کمیته دانشجویی، EDC، بابل  
A-10-45-1

### نحوه ارزشیابی بالینی، میزان رضایت و راهکارهای پیشنهادی دانشجویان پرستاری و مامائی در مورد بهبود روند ارزشیابی (E)

معصومه دل آرام

شهر کرد - رحمتیه - دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد  
masoumehdelaram@yahoo.com

**مقدمه:** جهت ارتقاء کیفیت آموزش، ارزیابی شیوه آموزش نظری و بالینی و بازخورد آن به مدرس و دانشجو برای رفع ایرادات از اهمیت ویژه ای برخوردار است، بخصوص آنکه در اغلب موارد، تنها معیار تعیین صلاحیت،

مهارت فنی مطرح شده در تمام موارد بیشترین درصد پزشکان، آموزش مهارت ها را از حیث انطباق با نیاز های شغلی خود نسبتا کافی می‌دانستند (از حداقل ۵۴ تا حداکثر ۶۹ درصد) (در زمینه آموزش مهارت های ارتباطی در مورد ۷ مهارت بیشترین نقش را اساتید در آموزش پزشکان داشتند (بین حداقل ۷۲/۵ تا حداکثر ۹۵ درصد). در مورد آموزش حق خود مختاری بیمار در دو مورد بیشترین درصد پزشکان آموزش توسط اساتید (به ترتیب ۶۸/۵ و ۶۸ درصد) و در یک مورد خود آموزی را ذکر نمودند (۴۸/۵ درصد).

**نتیجه گیری:** یافته های پژوهش نشان داد از نظر فارغ التحصیلان پزشکی میزان انطباق برنامه های آموزش بالینی با نیاز های شغلی نسبتا کافی بوده است بنابراین بهبود و ارتقا کیفیت آموزش در مقطع بالینی برای افزایش درصد کارایی برنامه آموزشی در آینده شغلی افراد تاکید می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** نظرات، میزان انطباق، آموزش بالینی، نیاز آموزشی  
A-10-37-1

### بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و خلاقیت از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز (E)

مریم پیران، کرامت اس می، رحیم علیجانی، نورالله کر می، مرصع مرادی کوچی  
دانشگاه شیراز  
nkarami2@gmail.com

**مقدمه:** هدف پژوهش حاضر «بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و خلاقیت از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز» است.

**روش کار:** این تحقیق از نوع توصیفی - همبستگی و جامعه آماری آن (۶۵۰) نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز است که از بین آنها تعداد ۱۲۲ نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده و بر اساس فرمول کوکران انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه فرهنگ سازمانی دنیسون (۲۰۰۷) و همچنین پرسشنامه خلاقیت رندسیپ (۱۹۷۹) می‌باشند که پایایی آنها از طریق ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۸۹ بدست آمد. جهت تحلیل داده ها از آزمون های همبستگی پیرسون، رگرسیون چند گانه استفاده گردید که نتایج نشان داد که بین فرهنگ سازمانی و خلاقیت رابطه مثبت معنی داری وجود دارد.

**نتایج:** همچنین یافته های به دست آمده از ضریب همبستگی نشان داد که بین مولفه های فرهنگ سازمانی (درگیر کار شدن، یکپارچگی، سازگاری، ماموریت) با خلاقیت رابطه مثبت معنی داری حاکم است. نتایج رگرسیون چندگانه نیز نشان داد که از میان ابعاد فرهنگ سازمانی بعد درگیر کار شدن در درجه اول و بعد سازگاری در درجه آخر از نظر قدرت پیش بینی خلاقیت قرار دارد.

**نتیجه گیری:** با توجه به یافته های تحقیق چنین استنباط می‌شود که دانشگاه می‌تواند با تاکید بیشتر بر درگیری و مشارکت اعضای هیات علمی در فعالیتهای مختلف سازمان، توانمندسازی، تیم گرایي و توسعه قابلیت های آنان و ایجاد فرهنگ با ثبات، هماهنگ و منسجم که توافقی و تکیه بر ارزشهای مشترک و بنیادین از ویژگیهای آن بوده به ایجاد و تشویق هر چه بیشتر خلاقیت در میان اعضای هیات علمی خود یاری رساند.

**واژه‌های کلیدی:** فرهنگ سازمانی، مدل دنیسون، خلاقیت



از ارزشیابی نداشت و میزان رضایت دانشجویان دختر و پسر مشابه بود ( $P=0/61$ ). ارتباط تعداد واحد های کار آموزی گذرانده شده با میزان رضایت دانشجویان از نحوه ارزیابی بالینی ارتباط معنی داری نداشت و دانشجویانی که بیشتر از ۵ واحد کار آموزی گذرانده بودند نسبت به آثایی که کمتر از ۵ واحد گذرانده بودند، وضعیت مشابهی داشتند ( $P=0/36$ ). ارتباط رشته تحصیلی با میزان رضایت از نحوه ارزشیابی بالینی معنی دار بود و میزان ناراضی دانشجویان پرستاری بیشتر از دانشجویان مامائی بود ( $P=0/01$ ).

**نتیجه گیری:** کمتر از نیمی از دانشجویان نحوه ارزیابی بالینی را وضعیت عملکرد طول دوره عنوان کردند. اکثر افراد از نحوه ارزیابی ناراضی بوده و معتقد بودند که ملاک عینی، شفاف و دقیقی برای ارزیابی دانشجویان وجود ندارد و پیشنهاد آنها این بود که در ارزیابی بالینی بهتر است ۵۰ درصد نمره به عملکرد طول دوره و ۵۰ درصد بقیه به امتحان عملی پایان بخش اختصاص داده شود. به نظر می رسد که لازم است نحوه ارزشیابی بالینی در دانشجویان پرستاری و مامائی مورد تجدید نظر قرار گرفته و به پیشنهادات آنان در این مورد بها داده شود. واژه های کلیدی: دانشجویان، نحوه ارزشیابی بالینی، دانشکده

پرستاری و مامائی

**واژه های کلیدی:** واژه های کلیدی: دانشجویان، نحوه ارزشیابی بالینی، دانشکده

پرستاری و مامائی

A-10-90-4

### لزوم بازنگری در برنامه های جامع بازآموزی مدون ارسالی از طرف وزارت بهداشت جهت پزشکانعمومی در مورد بیماریهای عفونی (E)

نازنین ضیاء، شیخ الاسلامی، پروین فردزقی، فرهاد ایران منش، گیسو حات می، حسن کری میزیدی

دانشگاه علوم پزشکی قم

n\_sheikholeslam@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش پدیده ای پویا و دایما در تغییر است و بهتر است با تغییراتی که در اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی پیدا می شود آموزش های مدون پزشکانعمومی نیز بصورت کاربردی تغییر یابد. این مطالعه با نظر خواهی از پزشکانعمومی رفسنجان در باره برنامه های جامع بازآموزی مدون طراحی شد. **روش کار:** در طی ۱۰ سال (۱۳۷۸-۱۳۸۸) از طرف مسئولین آموزش مدون دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان از ۷۵۰ نفر از پزشکانعمومی رفسنجان در مورد مباحث عفونی برنامه های مدون جامع نظر خواهی هایی به عمل آمد. پرسشنامه هایی در پایان هر بازآموزی توسط برگزار کنندگان برنامه ها توزیع میشد که در آنها نظرات شرکت کنندگان در مورد حذف و اضافه کردن بعضی از مباحث عفونی، کیفیت تدریس مدرسین، پیشنهادات و انتقادات سنجیده می شد. در نهایت این نظرات جمع بندی شد.

**نتایج:** اکثر پزشکانعمومی کلیات کاربردی آنتی بیوتیک ها در پنومونی، بیماریهای عفونی تنفسی فوقانی، سینوزیت، اسهالهای عفونی، سلولیت، عفونت ادراری و کلیات آنتی بیوتیک تراپی در حاملگی، سالمندان، بیماران کلیوی را خواهان بودند. اکثرا نحوه صحیح درمان، پیگیری و تفسیر دقیق آزمایشات مربوط به بروسوز و نحوه برخورد با بیمار HBS+ و تدریس به صورت

ارتقا، تحصیلی و در نهایت اعلام دانش آموختگی دانشجو است. جهت ارزشیابی دانشجو در محیط بالین لازم است روشی به کار گرفته شود که بیشتر سطح مهارت آنها را در پایان یک دوره آموزشی تعیین نماید، اما با توجه به شواهد موجود تا کنون روش یکسانی در این زمینه ارائه نگردیده و آموزش دهندگان بالینی روشهای متفاوتی را جهت ارزیابی به کار می برند و اغلب این مسئله سبب ناراضی دانشجویان و شکایت از نحوه ارزشیابی بالینی شده است. هدف از انجام این مطالعه تعیین نحوه ارزشیابی بالینی، میزان رضایت و راهکارهای پیشنهادی دانشجویان پرستاری و مامائی در مورد بهبود روند ارزشیابی در دانشگاه علوم پزشکی شهر قم می باشد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی مقطعی نظرات ۱۶۱ نفر از دانشجویان پرستاری و مامائی دانشگاه علوم پزشکی شهر قم در نیمسال دوم ۸۸-۸۷ با استفاده از پرسشنامه ای خود ساخته شامل مشخصات فردی واحد ها، نحوه ارزشیابی بالینی، میزان رضایت و راهکارهای پیشنهادی دانشجویان پرستاری و مامائی در مورد بهبود روند ارزشیابی، مورد بررسی قرار گرفت. داده ها با نرم افزار SPSS و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل و میزان  $P < 0/05$  از نظر آماری معنی دار در نظر گرفته شد.

**نتایج:** میانگین سنی واحد های مورد مطالعه  $21/18 \pm 1/24$  سال، حد اقل سن ۱۹ و حداکثر آن ۲۸ سال بود. ۸۶/۳ درصد مونث و ۱۳/۷ درصد مذکر بودند. ۷۸/۹ درصد در رشته پرستاری و ۲۱/۱ درصد در رشته مامائی مشغول به تحصیل بودند. ۱۵/۵ درصد افراد ترم ۳، ۲۴/۳ درصد ترم ۴، ۹/۹ درصد ترم ۳۲/۹، ۵ درصد ترم ۵، ۶ درصد ترم ۷ و ۱۲/۴ درصد ترم ۸ بودند. تعداد واحد های کار آموزی گذرانده شده در ۳۹/۸ درصد افراد کمتر از ۵ واحد و در ۶۰/۲ درصد بیشتر از ۵ واحد بود. نحوه ارزشیابی بالینی در ۳۵ درصد موارد عملکرد طول دوره، در ۱۷/۳ درصد موارد شناخت قبلی استاد در درس تنوری، در ۶/۸ درصد موارد بر طبق فرم ارزیابی و در بقیه موارد مسائلی همچون حضور و غیاب، ارائه کنفرانس، تحقیق و مسائل دیگر بود. بطور کلی ۷۲/۷ درصد از نحوه ارزشیابی بالینی ناراضی بودند. در مورد علت ناراضی، ۴۲ درصد افراد عنوان کردند که در هیچیک از کار آموزیها، ملاک، عینی، شفاف و دقیقی برای ارزیابی دانشجویان وجود ندارد. ۳۰ درصد دانشجویان تبعیض و تبعیض را در ارزیابی خود مطرح کردند. ۱۴/۵ درصد واحد های مورد پژوهش صرفا تنوری بودن امتحان پایانی و عدم توجه به فعالیتهای طول دوره و ۸/۵ درصد شناخت قبلی استاد از دانشجو و نه وضعیت فعلی او را دلیل ناراضی خود عنوان کردند. ۵ درصد دانشجویان نیز علت ناراضی خود را تعدد مربیان در کار آموزی و کوتاه بودن دوره کار آموزی هر یک از آنها و عدم فرصت کافی برای ارزیابی مطرح کردند. در مورد این سؤال که به نظر شما جهت ارزشیابی به چه مسائلی لازم است توجه شود و چه نسبتی از نمره به آن اختصاص داده شود، اکثریت دانشجویان (۴۹/۳ درصد) اعتقاد داشتند که بهتر است ۵۰ درصد نمره به عملکرد طول دوره و ۵۰ درصد هم به امتحان عملی پایان بخش تعلق گیرد. ۴۲/۶ درصد معتقد بودند که ۱۰۰ درصد نمره ارزشیابی باید به عملکرد دانشجو در طول دوره اختصاص داده شود و سایر دانشجویان هم به مواردی از قبیل ۸۰-۷۵ درصد به امتحان عملی پایان بخش و ۲۰-۲۵ درصد به امتحان تنوری پایان بخش اشاره کردند. اکثر دانشجویان ابراز داشتند که بهتر است درصد کمی از نمره ارزشیابی پایانی به حضور و غیاب تعلق گیرد. همچنین اعتقاد بر این بود که لازم است اساتید و مربیان سلیقه ای عمل نکرده و اطلاعات و مهارتهای دانشجو مد نظر قرار گیرد. جنس افراد ارتباط معنی داری با میزان رضایت آنها



قابل توجهی در بهبود و ارتقاء سطح تجویز دارو و نسخه نویسی توسط پزشکان دارد و آموزش این مبحث نیازمند بازنگری است.

**واژه‌های کلیدی:** نسخه، نسخه نویسی، دارو، تجویز، دانشجویان پزشکی،

دانش، مهارت

A-10-299-1

**تأثیر بازاندیشی بر دفترچه های عملکرد بالینی بر مهارت های تفکر**

**انتقادی دانشجویان پرستاری شهرستان شیراز سال ۱۳۸۹ (E)**

زهره دهقانی، عباس عباس زاده، مرضیه معطری

علوم پزشکی شیراز

zdeghany@yahoo.com

**مقدمه:** استفاده از راهبرد آموزشی بازاندیشی، راه کاری است که توسط پژوهشگران و دست‌اندرکاران برنامه‌های آموزشی برای پرورش تفکر توصیه شده است. پژوهش حاضر، برای آزمون تأثیر بازاندیشی بر مهارت‌های تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی شهرستان شیراز انجام شده است.

**روش کار:** چهل و دو نفر از دانشجویان سال سوم پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی شهرستان شیراز داوطلبانه در این پژوهش شرکت نمودند. این افراد پس از شرکت در یک جلسه توجیهی در آزمون مهارت‌های تفکر انتقادی شرکت نمودند. سپس به دو گروه ۲۱ نفری آزمون و شاهد تقسیم شدند.

گروه شاهد در برنامه‌های معمول بالینی تنظیم شده و گروه آزمون، علاوه بر شرکت در برنامه‌های معمول بالینی، در برنامه مداخله این پژوهش نیز شرکت نمودند تا آمادگی‌های لازم را برای انجام بازاندیشی به دست آورند و پس از آن به مدت دوازده هفته و در بالین، به بازاندیشی بر تجارب بالینی و مراقبتی پرداختند. در پایان برنامه بالینی، هر دو گروه مجدداً در آزمون مهارت‌های تفکر انتقادی شرکت کردند. نتایج به دست آمده از این آزمون، مبنای تحلیل آماری بود و برای تحلیل داده‌ها از آزمون تی زوج و تی مستقل استفاده شد.

**نتایج:** نتایج پژوهش مؤید تأثیر بازاندیشی بر پنج مهارت تفکر انتقادی دانشجویان و نیز نمره کل آزمون مهارت‌های تفکر انتقادی بود. یافته‌ها تفاوت دانشجویان دو گروه را از نظر کسب مهارت‌های تفکر انتقادی در طول برنامه مورد تأیید قرار داد. در مطالعه حاضر بین میانگین نمره کل آزمون تفکر انتقادی کالیفرنیا گروه آزمایش در مراحل مختلف قبل و بعد، افزایش معنی‌داری دیده می‌شود (قبل  $9/11 \pm 4/2$  بعد  $13/43 \pm 3/2$ ) ( $p < 0.01$ ) در حالیکه در گروه شاهد چنین نبود. لذا می‌توان اظهار داشت که این نتیجه می‌تواند بیانگر تأثیر برنامه بازاندیشی بر مهارت‌های تفکر انتقادی باشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه آزمون مهارت‌های تفکر انتقادی کالیفرنیا یک آزمون عمومی برای اندازه‌گیری مهارت‌های تفکر انتقادی است، تغییر به دست آمده در نتیجه یک روش آموزشی، یافته ارزشمندی است که لزوم استفاده از راهبرد بازاندیشی را در برنامه‌های آموزشی تصریح می‌نماید.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت‌های تفکر انتقادی، بازاندیشی، آموزش بالینی،

یادگیری

A-10-302-1

Base Problem را در سلولیت، عفونت ادراری، پنومونی، آندوکاردیت، هیپاتیت، آسفالیت، مننژیت، sepsis و آنفلوآنزای A H 1 N 1 خواستار بودند

**نتیجه گیری:** برنامه های جامع بازآموزی مدون ارسالی از وزارتخانه نیاز به تغییرات اساسی با توجه به نظر خواهی از پزشکانعمومی دارد و آنها نیاز به آموزش های کاربردی و Base Problem (نه تئوری) دارند.

**واژه‌های کلیدی:** رفسنجان، آموزش مدون، عفونی، پزشکان عمومی

A-10-249-3

**بررسی سطح آگاهی و مهارت دانشجویان سال آخر پزشکی در ارتباط**

**با اصول وقواعد نسخه نویسی (E)**

محمدرضا دهقانی، لیلا بذرافکن، جواد کجوری، زهره صفاری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی شیراز

deghani.mohammadreza@gmail.com

**مقدمه:** نسخه حاوی تشخیص پزشک و داروها و دستورات لازم برای بهبود و درمان بیمار است. نسخه نویسی دارای اصول و قواعدی است که رعایت آنها باعث بهره وری و اثربخشی بیشتر خواهد شد. رعایت اصول نسخه نویسی اولاً مستلزم اطلاع از آن اصول و ثانیاً اجرای آنها هنگام نوشتن نسخه است که این مورد منوط به آموزش و تمرین هر چه بیشتر است. این مطالعه با هدف بررسی سطح آگاهی دانشجویان سال آخر پزشکی در ارتباط با اصول و قواعد نسخه نویسی انجام گردید.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی فرمهای پرسشنامه ای حاوی سوالات مسنله محور و پرسش های باز مبتنی بر اصول و قواعد نسخه نویسی در اختیار دانشجویان ایترن دانشکده پزشکی شیراز قرار گرفت و در هر مورد پس از تکمیل فرم توسط دانشجو فرم ها جمع آوری شده و اطلاعات بدست آمده وارد برنامه آماری گردید و نتایج آن با استفاده از با نرم افزار SPSS و با روش آماری توصیفی و استنباطی تحلیل و مقایسه شد. **نتایج:** در این مطالعه که سطح آگاهی دانشجویان سال آخر پزشکی در رابطه با اصول نسخه نویسی مورد سنجش و ارزشیابی قرار گرفت، نتایج به دست آمده در رابطه با آگاهی از اصولی که باید در هنگام تجویز دارو و نوشتن نسخه رعایت شود شامل: عدم تداخل دارویی، عدم ممنوعیت داروی تجویزی در بارداری، رعایت حداکثر داروی مجاز در یک برگ نسخه، آشنایی با داروهایی که تحت پوشش بیمه اند و اطلاع از عوارض جانبی داروها، به قرار زیر است. ۱۸/۷٪ از دانشجویان اطلاعات کامل داشتند. ۸۱/۳٪ با جواب دادن به قسمتی از سوالات دارای اطلاعات نسبی در این زمینه از ۸۰ درصد تا ۱۰ درصد بودند. در قسمتی که آگاهی دانشجویان از فرمت صحیح نوشتن نسخه بود ۸/۷٪ از آنها به طور کامل یک نسخه صحیح و بی نقص ارائه دادند. در رابطه با آشنایی با کتابهای رفرنس دارویی، ۲۶/۹٪ بطور کامل آگاهی داشتند. ۵۴/۸٪ آگاهی نسبی و ۱۸/۲٪ اصلاً اطلاعی از آن نداشتند.

**نتیجه گیری:** آمار بدست آمده از این پژوهش و آمارهای قبلی در این زمینه نشان می‌دهد که اصول نسخه نویسی صحیح غالباً رعایت نمی‌شود. همچنین تحقیقات متعدد نشان داده که آموزش موثر و کاربردی در این مورد اثرات





### موثرترین روش آموزش درس انگل شناسی و قارچ شناسی از دیدگاه دانشجویان (E)

افشین خانی، سلمان غفاری، نرگس کلانتری

کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
dr.afshinkhani@gmail.com

**مقدمه:** یادگیری مطلوب درس انگل شناسی و قارچ شناسی همواره از معضلات پیش روی دانشجویان پزشکی بوده است. توجه به دیدگاه های دانشجویان به عنوان گروه هدف آموزشی می تواند در حل این مشکل راهگشا باشد. هدف این مطالعه، بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در مورد موثرترین روش آموزش درس انگل شناسی و قارچ شناسی است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی در پاییز ۱۳۸۹ به وسیله یک پرسشنامه خودایفا مشتمل بر اطلاعات دموگرافیک و ۱۵ سؤال چندگزینه ای، در بین دانشجویان پزشکی ورودی سالهای ۸۵، ۸۶ و ۸۷ که درس مذکور را گذرانده بودند، انجام شد. روایی پرسشنامه توسط کارشناسان و پایایی آن با آلفا کرونباخ ۰/۷ تأیید شده بود.

**نتایج:** در مجموع ۹۱ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند. در این میان ۶۸/۱٪ نفر معتقد بودند روش فعلی تدریس، سخنرانی، اثر بخشی کافی در یادگیری این درس نداشته؛ در حالی که اعتقاد ۳۰/۸٪ بر آن بود که ارائه فیلم های آموزشی بیشترین اثر را در یادگیری دارد. همچنین ۳۳٪ افراد بیان نمودند که بهبود کیفیت همه جانبه کلاسها (مثل کلاس استاندارد عملی با ۱۵ دانشجو، یک کارشناس و یک مدرس)، راهکار کوتاه مدت می باشد. از طرفی ۳۹/۶٪ افراد معتقد بودند که تفکیک این درس به دروس کرم شناسی، تک یاخته شناسی، حشره شناسی و قارچ شناسی، بهترین راه حل در جهت بهبود آموزش در برنامه دراز مدت می باشد.

**نتیجه گیری:** پیشنهاد می شود ضمن تجدید نظر در نحوه ارائه این درس، از امکانات کمک آموزشی نظیر فیلم های آموزشی بیشتر استفاده شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، انگل شناسی، قارچ شناسی، دانشجویان، بابل  
A-10-45-3

### ارتباط مولفه های اثرگذار در یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یاسوج (E)

مهین روزی طلب، بیژن محمدی، عبدالله پورمحمد، علی عباسی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج  
roozitm@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از دلایل افت تحصیلی دانشجویان، عدم توجه به مولفه های تاثیرگذار در یادگیری است. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط مولفه های تاثیرگذار بر یادگیری شامل (سبک یادگیری، منبع کنترل، و مولفه های یادگیری خود تنظی می با پیشرفت تحصیلی دانشجویان (معدل ترم قبل) بوده است.

**روش کار:** در این مطالعه همبستگی تعداد ۲۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یاسوج (۱۱ رشته مختلف) به صورت تصادفی - طبقه ای مورد

بررسی قرار گرفتند. داده ها با استفاده از پرسشنامه سبک یادگیری کلب، منبع کنترل (جولیان راتر)، راهبردهای انگیزشی برای مطالعه (اضطراب امتحان، ارزشگذاری درونی، خودکارآمدی) جمع اوری و با آمار توصیفی و تحلیلی در نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** به طور کلی سبک یادگیری دانشجویان در ۲۸/۲٪ دانشجویان همگرا، در ۲۷/۱٪ واگرا، در ۱۴/۶٪ جذب کننده و در ۲۳/۹٪ انطباق یابنده بود. ارتباط معنی دار بین رشته تحصیلی و سبک یادگیری و بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان (معدل ترم گذشته) و سبک یادگیری مشاهده گردید. بین منبع کنترل و راهبردهای انگیزشی برای یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباط معنی دار آماری مشاهده گردید. ارتباط بین جنس و سبک یادگیری معنی دار نشد.

**نتیجه گیری:** با توجه به شایعتر بودن سبک یادگیری همگرا و واگرا پیشنهاده می گردد برای این گروه از دانشجویان پزشکی در محیط آموزش بالینی و تنوری از شیوه های آموزشی مانند طرح مسئله، بحث گروهی، ایفای نقش و شبیه سازی رایانه ای استفاده گردد. همچنین با توجه به اینکه در این مطالعه منبع کنترل و راهبردهای انگیزشی برای یادگیری به عنوان عوامل تبیین کنندگی پیشرفت تحصیلی شناخته شد، راهکارهایی چون دوره فشرده کارگاه یا سمینار در خصوص نظریه اسناد و ارتباط بین یادگیری و آموزش و راهبردهای انگیزشی به منظور یادگیری برای ارتقا، یادگیری استفاده می شود.

**واژه های کلیدی:** سبک یادگیری کلب، منبع کنترل جولیان راتر، پیشرفت تحصیلی  
A-10-305-1

### پزشک پاسخگو: نتیجه آموزش پزشکی مرسوم یا تجربه در عرصه؟ (E)

آبتین حیدرزاده، علی ربیعی

مجتمع دانشگاهی گیلان- دانشکده پزشکی - گروه پزشکی اجتماعی  
abtinh@gmail.com

**مقدمه:** انتظار می رود فارغ التحصیل دانشکده های پزشکی سطح کشور بتواند ضمن رعایت کامل مبانی اخلاق حرفه ای و تبحر در طبابت مستقل در قبال فعالیت های حرفه ای خود و نیازهای سلامتی جامعه پاسخگو باشد. این مطالعه ارزیابی وضع موجود دانشجویان پزشکی و پزشکان شاغل در عرصه سلامت در خصوص شاخصهای پزشک پاسخگو است.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی با استفاده از پرسشنامه خود ایفا، کارورزان نیمسال آخر پزشکی و پزشکان عمومی شاغل در طرح پزشک خانواده دانشگاه علوم پزشکی گیلان با حداقل دو سال سابقه کار مورد بررسی قرار گرفتند. داده های حاصله توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۵۷ درصد از کارورزان و ۸۷٫۵ درصد از پزشکان خانواده پرسشنامه را تکمیل نمودند. کارورزان پزشکی در ۳۶ درصد موارد به شاخصهای استاندارد پزشک پاسخگو دستیابی داشتند، این نسبت در پزشکان عمومی ۴۳٫۹ درصد بود که به طور معنی داری از کارورزان بیشتر بود (P,۲)



بر بالین آنها حاضر می‌شوند که باید در آن زمان از مهارت و دانش کافی برخوردار باشند. هدف: مدل طراحی و تنظیم دوره های آموزشی احیا قلبی ریوی بر اساس نیازهای پرستاران شاغل در دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ بود.

**روش کار:** این مطالعه نیمه تجربی (در سه مرحله قبل، بعد و دو ماه بعد از آموزش) در چهار گروه از پرستاران دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹ انجام شد. در ابتدا نیاز سنجی درمورد مشکلات (دانش، نگرش و مهارت پرسنل) صورت گرفت، سپس پرسشنامه ای حاوی ۲۰ سوال چهار جوابی- مبتنی بر هدف- بر اساس آخرین منابع و کتب معتبر و راهنمای انجمن قلب آمریکا تدوین شد. در سه مرحله سنجش از شرکت کنندگان تغییراتی در سوالات با جابجایی گزینه ها و جابجایی متن با محتوای مشابه و بدون تغییر در سطح دشواری داده شد. جهت مباحث تئوری و عملی احیای قلبی ریوی طی دو جلسه ۸ ساعته در دو نوبت صبح استفاده شد. روش کاربردی توسط مدرس تلفیقی از Simulation, demonstration Role بود که تدریس بر اساس آخرین تغییرات انجمن قلب آمریکا (AHA ۲۰۱۰) انجام شد. نتایج جمع آوری شده با استفاده از شاخص های آماری توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS با ویرایش ۱۶ مورد تجربه و تحلیل قرار گرفت. **نتایج:** از بین ۹۷ نفر شرکت کننده در کارگاه ۸۸ / ۴ درصد از آخرین تغییرات احیای قلبی ریوی (AHA ۲۰۱۰) اطلاعی نداشتند. بیشترین نمرات پیش آزمون ۱۵ و کمترین ۵ با میانگین ۸ / ۸، بعد از کارگاه به ترتیب ۱۹ و ۱۱ با میانگین ۱۷ / ۱ و برای آزمون تاخیری ۲ ماهه ۱۸ و ۹ با میانگین ۱۴ / ۹ بود. مقایسه میانگین نتایج این سه آزمون تفاوت معنی داری بین نمرات پیش آزمون، بلافاصله پس از آزمون و آزمون تاخیری نشان داد و کمترین میزان آگاهی در مورد الکتروشوک و ریتم قلبی بوده است.

**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد که روش تلفیقی فوق در افزایش دانش و بروز رسانی اطلاعات تاثیر مثبتی داشته است، برگزاری کارگاهها در برطرف کردن نیازهای پرستاران در زمینه احیای قلبی ریوی می‌تواند موثر باشد.

**واژه‌های کلیدی:** احیای قلبی ریوی، آگاهی، پرستاران، نیاز سنجی  
A-10-364-1

#### نظرات بیماران در مورد شرکت دانشجویان پزشکی در ویزیت آنها در

##### بخشهای مامائی (E)

زهرا فردی آذر، رضا تراب

تبریز چهار راه باغشمال بیمارستان الزهرا (س)  
fardyazar@yahoo.com

**مقدمه:** ایجاد ارتباط بیمار با دانشجو جهت رسیدن به اهداف آموزشی و در عین حال رضایت بیمار بسیار مهم است. عدم توجه به بیماران از یک سو و سرو کار داشتن با عضو تناسلی و دردناک بودن نسبی معاینات در بخشهای زنان مامائی از سوی دیگر، باعث بروز مشکل عدم همکاری بیمار با دانشجو می‌گردد. اهداف: در این مطالعه نظرات بیماران بستری در مورد شرکت دانشجویان در ویزیت آنها مورد بررسی قرار گرفته است.

**واژه‌های کلیدی:** پزشک پاسخگو، پزشک خانواده، کارورز، کوریکولوم آموزش پزشکی، آموزش در عرصه  
A-10-260-3

#### بررسی اثر استفاده از فیلم های آموزشی بالینی در میزان نیل به اهداف نمایش های درون بخشی دانشجویان دندانپزشکی (E)

مجید اکبری، هیلا حاجی زاده صفار، ملیحه ایزدجو

دانشکده دندانپزشکی مشهد-دفتر توسعه آموزش  
akbarim@mums.ac.ir

**مقدمه:** امروزه در امر تدریس روش های مختلفی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این بین، فیلم های آموزشی به دلیل همراه داشتن عناصر مهمی چون صدا، تصویر و حرکت نسبت به سایر عناصر، بیشتر مورد توجه دانشجویان و دانش پژوهان قرار دارند و محیط مطلوب تری برای آموزش فراهم می‌آورند. هدف: تعیین اثر استفاده از فیلمهای آموزش بالینی در میزان نیل به اهداف نمایشهای درون بخشی دانشجویان دندانپزشکی بود.

**روش کار:** در این مطالعه مداخله ای ۷ نفر از دانشجویان سال ۵ دانشکده دندانپزشکی مشهد در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ شرکت کردند. دانشجویان به دو گروه تقسیم شدند: دمنوستریشن بالینی (گروه ۱) و فیلم آموزشی (گروه ۲) ابزار گرد آوری اطلاعات ۲ پرسشنامه بود که روایی آن مورد تایید قرار گرفت. یافته ها با کمک نرم افزار Spss و توسط آزمون student.T مقایسه آماری گردید.

**نتایج:** یافته های تحقیق نشان داد که میانگین نمره افرادی که کار بالینی را به وسیله فیلم آموزشی مشاهده کردند بیشتر از افرادی بود که آن را از طریق دمنوستریشن دیدند و اختلاف معناداری در این زمینه بین دو گروه مشاهده شد. ( $P=0/008$ ) دانشجویان توانایی درک موضوع را به روش مشاهده فیلم با قابلیت بازبینی و دید مناسبتر از دمنوستریشن حضوری بر دهان بیمار بیشتر معرفی کردند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه در رشته دندانپزشکی عمدتاً دمنوستریشنها بر فضای محدود دهان بیمار است و در صورت تعداد زیاد دانشجویان مشکلات بیشتری ایجاد می‌گردد؛ می‌توان از فیلمهای آموزشی که با کیفیت مناسب تهیه شده باشند به عنوان جایگزین مناسب کمک گرفت.

**واژه‌های کلیدی:** دمنوستریشن، آموزش بالینی، دندانپزشکی  
A-10-356-2

#### مدل طراحی و تنظیم دوره های آموزشی احیاء قلبی ریوی بر اساس نیاز پرستاران شاغل در دانشگاه علوم پزشکی تهران (E)

محمد علی چراغی، خورشید وسکونی، امیر سالاری، اسمعیل محمدتژاد

arshiasaryat@yahoo.com

**مقدمه:** احیای قلبی ریوی مغزی (PCPR) سلسله اقداماتی است که برای برقراری گردش خون، تنفس و فعالیت سیستم مغزی انجام می‌شود. پرستاران اولین گروه کادر درمانی هستند که در موقع ایست قلبی-تنفسی



های نوین ارزشیابی در رده اول DOPS قرار داشت که به تعداد ۱۲۴ نفر معادل ۴۰/۱٪ اعلام کرده بودند که با آن آشنا هستند و در رده دوم Mini-CEX بود که ۵۷ نفر معادل ۱۸/۴٪ اظهار کرده بودند که با آن آشنا هستند و میزان آشنایی با هر یک از روشهای ارزشیابی CbD و ۳۶۰ درجه کمتر از ۱٪ کل افراد بود.

**نتیجه گیری:** بررسی نتایج نشان داد که دستیاران با روشهای ارزشیابی نوین آشنایی کمی دارند و به بازخورد نتایج نیز توجه کافی نمی‌شود لذا با توجه به این موضوع که آموزش پزشکی سنگ بنای اصلی تأمین و ارتقای سلامت آحاد جامعه است، توجه و به کارگیری روش های نوین کارآمد ارزشیابی به ویژه ارزشیابی بالینی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. با توجه به شتاب روز افزون علم پزشکی، انتظارات جامعه از دانشگاههای علوم پزشکی به عنوان متولی تربیت پزشکان کارآمد این است که پزشکان در آن علاوه بر کسب شایستگی های بالینی بتوانند در عرصه عمل و مواجهه با محیط های واقعی بیشترین توانایی و صحیح ترین عملکرد را نشان داده و به کار گیرند و بنابراین شایسته است که صاحب نظران نگاه خود را از ارزشیابی شایستگی ها به ارزشیابی عملکرد ارتقا دهند.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی نوین، مشاهده مستقیم مهارتهای عملی، ارزیابی آزمون کوتاه مدت عملکرد بالینی، ارزیابی ۳۶۰ درجه، ارزیابی مهارت بالینی بر مبن

A-10-276-2

### بررسی کیفیت پایا ن نامه های دانشکده پزشکی از نظر

#### معیارهای مورد نظر در جلسه ارزشیابی (E)

محمد خادملو، علیرضا رفیعی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران  
moh.khademloo@gmail.com

**مقدمه:** پایا ن نامه در واقع عصاره فعالیت های آموزشی و پژوهشی یک دانشجو است و یکی از مهمترین منابع پژوهشی دانشگاه های علوم پزشکی، پایا ن نامه های دانشجویی می باشد و نگارش و ارائه صحیح آن نقش مهمی در پیشبرد اهداف آموزشی و پژوهشی دارد هدف از این مطالعه بررسی وضعیت پایا ن نامه های دانشکده پزشکی از نظر معیارهای مورد نظر در ارزشیابی بود.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی تعداد ۸۴ پایا ن نامه پزشکی دفاع شده سال ۸۸ با استفاده از چک لیستی مشتمل بر هشت معیار که برای هر یک از آنها وزن لازم بر اساس نظریه اعضاء شورای پژوهش و پایا ن نامه دانشکده تعریف شده بود بررسی شدند.

**نتایج:** این بررسی نشان داد پایا ن نامه ها از نظر معیار چگونگی تنظیم و نگارش مطالب ۲/۸۴ از ۳ معیار ارزش علمی ۲/۳۴ از ۳ معیار تحلیل مطالب ۱/۴۱ از ۲ معیار ارائه صحیح جداول ۰/۹۶ از ۱ معیار ارائه پیشنهادات در انتهای آن ۰/۹۷ از ۱ معیار ارائه صحیح منابع ۰/۹۷ از یک معیار ارائه صحیح در جلسه دفاع ۳/۲۱ از ۳/۵ معیار پذیرش ۰/۳۸ از یک معیار چاپ ۰/۱۳ از یک معیار نمره نهایی ۱۷/۵۶ از بیست را کسب نمودند و در مجموع کیفیت پایا ن نامه ها در سطح عالی بود.

**روش کار:** ۱۰۰ بیمار بستری در بخشهای مامانی بیمارستان آموزشی الزهرا(س) تبریز که تمایل به همکاری داشتند انتخاب و طی مصاحبه پرسشنامه تکمیل و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۶۰٪ بیماران از عنوان تحصیلی معاینه کننده اطلاعی نداشتند. تنها در ۷٪ موارد معاینه کننده خود را به بیمار معرفی کرده بود. ۸۰٪ بیماران تمایل به گرفتن شرح حال و معاینه توسط دانشجو را نداشتند. ۷۰٪ بیماران تمایلی به شرکت دانشجویان در ویزیت عمومی نداشتند. ۲۰٪ ترجیح می دادند دانشجو به همراه اتند در ویزیت شرکت کند و ۱۰٪ آنها ارتباط با دانشجو را در افزایش اطلاعات خود موثر می دانستند. در هیچ مورد بیماران دانشجو را در روند تشخیص و درمان خود موثر ندانستند.

**نتیجه گیری:** بیشتر بیماران از شرکت دانشجو در ویزیت خود راضی نبودند. با توجه به معرفی نکردن فرد معاینه کننده و عدم توجیه بیمار، در اکثر موارد به نظر می رسد نقش دادن به دانشجو در روند تشخیص و درمان و رعایت حقوق بیماران از قبیل توجیه وی، راز داری و اخذ رضایت قبل از معاینه در ایجاد ارتباط موثر بیمار با دانشجو و آموزش او مفید می باشد.

**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: نظرات بیماران، دانشجوی پزشکی، آموزش بیمار، حقوق بیمار  
A-10-371-1

### میزان آشنایی دستیاران دانشکده پزشکی شیراز با روش های نوین

#### ارزشیابی عملکرد (E)

میترا امینی، جمشید روزبه، فرهاد لطفی، جواد کجوری، زهرا کریمیان، آرام محمد جعفری

شیراز- خیابان زند- دانشکده پزشکی- ساختمان سه- طبقه هفتم- مرکز توسعه پزشکی شیراز،  
mitraamini51@yaoom.com

**مقدمه:** امروزه ارزشیابی بخش جدایی ناپذیر فرآیند یاددهی- یادگیری است که همراه با آموزش و در ارتباط تنگاتنگ با آن، به گونه ای مستمر انجام می گیرد و به جای تأکید بر طبقه بندی دانشجویان و مقایسه آنان با یکدیگر، هدایت یادگیری آنان را مرکز توجه قرار می دهد. از آنجا که ارزشیابی دانشجو از مهمترین اجزای نظام آموزش بوده و ارتباط مستقی می با کیفیت آموزش دارد بر آن شدیم تا با انجام تحقیقی، میزان آشنایی دستیاران را با روش های نوین ارزشیابی عملکرد بسنجیم و از این طریق با مشخص نمودن نقاط ضعف و قوت قد می هر چند کوچک در جهت ارتقا، کیفیت آموزشی برداریم.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- تحلیلی که بصورت مقطعی بر کلیه دستیاران دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گرفت، ابتدا پرسشنامه ای محقق ساخته و طراحی گردید و سپس روایی آن با استفاده از نظرات کارشناسان و پایایی آن با استفاده از الفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت. پرسشنامه ها پس از تکمیل وارد نرم افزار آماری SPSS گردید و نتایج در قالب آمار توصیفی و استنادی تجزیه تحلیل شد.

**نتایج:** تعداد ۳۰۹ نفر دانشجوی پزشکی تخصصی در این مطالعه شرکت کردند که در آن بیشتر افراد (۲۲۹ نفر معادل ۸۲/۷٪) آزمون عملکردی را به عنوان بهترین روش ارزشیابی معرفی کردند. از جهت میزان آشنایی با روش



## دیدگاه و نظرات دانشجویان علوم پزشکی شهرکرد جهت انجام آموزش الکترونیک از طریق وبلاگ به عنوان یک روش نوین آموزشی (E)

منا گرجی، محمد رحی می‌مدیسه، زهرا گرجی

اصفهان گلپایگان شهرک الوند بلوار ارم، ستاد دانشگاه،  
mohammadsurgeon@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه با گسترش اینترنت، ارتباطات جدید و دنیای نوینی خلق شده و توسعه روزافزون این فن آوری امکان ایجاد تعامل و روابط مجازی را فراهم آورده که قابل قیاس با روابط موجود در دنیای معمولی نیست. هیچ کس شک ندارد که این روزها دوران اوج اینترنت و افت بسیاری از رسانه ها و روشهای آموزشی سنتی است و وبلاگ محصول رشد درونی ارتباطات در عالم اینترنت است. این محصول، بازتاب تعامل انسان با فضای مجازی اینترنت است که با گذشت زمان، وبا عنایت به سهولت استفاده و مقرون به صرفه بودن، وبلاگ ها در حال تبدیل شدن به یک ضرورت جهت انجام بیشتر امور هستند. رویکرد رو به گسترش مردم در استفاده از فضاهای مجازی در امور مختلف از جمله امر آموزش مسئله مهمی است که می‌تواند مورد توجه دست اندر کاران امر آموزش قرار گیرد. توجه زیاد جوانان به استفاده از این فضا ها و بستر آماده در اینترنت می‌تواند در راستای اهداف آموزشی مورد توجه مدیران و دست اندر کاران آموزشی در سطوح مختلف و به خصوص در دانشگاهها قرار گیرد. با توجه به موارد فوق و اهمیت موضوع، این تحقیق در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد و با هدف بررسی میزان آمادگی دانشجویان جهت آموزش الکترونیک از طریق وبلاگ انجام گرفت.

**روش کار:** در این بررسی با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته که شامل ۲۰ سوال (دموگرافیک و اختصاصی)، اطلاعات جمع آوری گردید. ۱۷ سوال چند گزینه ای این پرسشنامه در خصوص استفاده از وبلاگ جهت آموزش الکترونیکی بود که پاسخ سوالات چهارم تا هفدهم بصورت لیکرت (بسیار کم، کم، متوسط، زیاد و بسیار زیاد) بود. در این تحقیق، ۸۳ نفر از دانشجویان رشته های پزشکی، پرستاری، رادیولوژی و هوشبری مورد پرسش قرار گرفتند که پس از جمع آوری اطلاعات وبا استفاده از نرم افزار SPSS ۱/۱۶ اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

**نتایج:** یافته ها نشان داد ۷۷/۱ درصد شرکت کنندگان مونث و ۲۹/۹ درصد مذکر بودند. ۵۰/۶ درصد بطور کلی با وبلاگ آشنایی نداشته ۴۹/۴ درصد آشنایی داشتند. در طول مدت تحصیل آنان ۷۴/۵ درصد، اساتید از وبلاگ به عنوان یک رسانه آموزشی و مکمل در تدریس استفاده نکرده و ۳۶/۵ درصد استفاده کرده بودند. ۶۴/۹ درصد به این رسانه آموزشی دسترسی داشته و ۳۶/۱ درصد دسترسی نداشته اند. ۵۰/۷ درصد از شرکت کنندگان میزان استفاده از وبلاگ را به عنوان یک ابزار آموزشی را، متوسط و کمتر ذکر کرده اند. ۴۷/۰۸ درصد، ظرفیت این رسانه برای استفاده اساتید و دانشجویان به عنوان یک ابزار آموزشی را کم و بسیار کم دانسته اند. ۴۹/۴ درصد، ظرفیت این رسانه برای استفاده اساتید و دانشجویان به عنوان یک ابزار مکمل آموزشی را کم و بسیار کم دانسته اند. ۴۴/۲ درصد، میزان تاثیر گذاری آموزشی این ابزار را در بین فراگیران کم و بسیار کم دانسته اند. ۴۶/۵ درصد، لزوم استفاده از این رسانه کم هزینه را در آموزش کم و بسیار کم

**نتیجه گیری:** نتایج حاصل از این بررسی نشانگر تلاش مسئولین و اساتید راهنما و مشاور می‌باشد جهت ادامه روند بهبود پیشنهاد می‌گردد روش تحقیق بصورت عملی به دانشجویان آموزش داده شود و ضمناً در نظر گرفتن الگوی استاندارد توسط مسئولین پژوهش برای نگارش پایان نامه بسیار ضروری به نظر می‌رسد و اگر این الگو وزارتتی باشد کیفیت پایان نامه در سطح دانشگاهها بهتر خواهد شد.

**واژه‌های کلیدی:** کیفیت پایا ن نامه؛ جلسه ارزشیابی  
A-10-816-3

## بررسی انواع سبک های یادگیری دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل (E)

مریم طیبی، منیره قره خانی، ندا تائب، مصطفی شفایی، تیمور احمدی

دانشگاه علوم پزشکی بابل  
mary.tayebi@gmail.com,

**مقدمه:** سبک های یادگیری نشانگر چگونگی شناسایی، قضاوت، تجسم، تایید و ارزشیابی اطلاعات توسط افراد است. یکی از عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی و از تفاوت های فردی موثر بر یادگیری نیز بشمار می‌آید. شناسایی سبک های یادگیری، منجر به تصحیح شیوه تدریس اساتید خواهد شد. هدف از پژوهش حاضر، بررسی انواع سبک های یادگیری دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل است.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی بر روی ۹۵ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی، به روش نمونه گیری تصادفی در زمستان ۸۹ انجام شد. اطلاعات با پرسشنامه سبک های یادگیری که شامل ۱۲ سوال ۴ گزینه ای بود و شامل ۴ نوع سبک یادگیری، همگرا (علاقمند به استدلال منطقی و مباحثه استقرایی)، واگرا (تمایل بیشتر به کار عملی تا مشاهده)، انطباق یابنده (تمایل به کار تجربی) و جذب کننده (علاقمند به خلاصه گویی، خواندن و سخنرانی) بود. جمع آوری گردید. پس از اطمینان از روایی و پایایی آن، جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS-۱۹ استفاده شد. یافته ها: ۵۷/۹٪ از دانشجویان مونث بودند. میانگین سنی آنها ۲۰/۹ و میانگین معدل ۱۶/۷۰ بود. ۲۹/۵٪ دانشجویان از رشته رادیولوژی و ۳/۲٪ از رشته علوم آزمایشگاهی بودند. شیوه یادگیری غالب آزمودنی، مفهوم سازی انتزاعی (۳۸/۹٪) بدست آمد. سبک یادگیری ۳۸/۹٪ از دانشجویان واگرا، ۳۶/۸٪ انطباق یابنده، ۱۵/۸٪ جذب کننده و ۸/۴٪ همگرا بود. سبک یادگیری در دختران، واگرا (۴۰٪) و پسران، انطباق یابنده (۳۷/۵٪) بود. رابطه معناداری میان سبک یادگیری با معدل و رشته یافت نشد. نتیجه گیری: یافته ها گویای تمایل بیشتر دانشجویان به کار عملی و تجربی است. بنابراین ایجاد بستری مناسب توسط دانشگاه جهت انجام کارهای عملی و آزمایشگاهی برای دانشجویان ضروری بنظر میرسد.

**واژه‌های کلیدی:** سبک های یادگیری، دانشجو، پیراپزشکی  
A-10-261-2



بیمارستان خلیلی شیراز انجام گردید و همزمان در سالن صدراوسینا برای شرکت کنندگان به نمایش درآمد و به آنها آموزش داده شد. سپس نظر ۱۰۰ نفر شرکت کنندگان که به صورت اتفاقی انتخاب شده بودند در مورد آموزش به این شیوه توسط پرسشنامه ای که روایی و پایایی (آلفای=۰.۸۳) آن توسط متخصصین تایید شده بود و از طریق ایمیل برای آنها فرستاده شده بود جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج: از ۱۰۰ پرسشنامه ارسال شده ۴۶ پرسشنامه باز گردانیده شد. هیچکدام از شرکت کنندگان پیش از این تجربه چنین آموزشی را نداشته اند. ۸۴٫۷٪ معتقدند که این روش می‌تواند به برقراری عدالت آموزشی کمک شایانی نماید. ۷۱٫۷٪ اظهار داشتند که راندمان این کار برای هر فرد بیش از ۷۰٪ زمانی است که آموزش به صورت حضوری باشد. بیشتر شرکت کنندگان معتقدند اینکار میتواند به ارتقا آموزشی کمک نماید اما نباید روش های قدی می‌فراموش شود و روش های اینچنینی را باید در کنار روش های قدی می‌استفاده نمود. همچنین اکثرا این کارگاه را تجربه موفق دانسته اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج، به نظر می‌رسد، گرچه شاید این روش با کاستی هایی مواجه باشد اما باید توجه داشت با این روش می‌توان تعداد افراد بیشتری را به طور همزمان تحت تعلیم قرار داد. همچنین بهره گیری از اساتید برجسته و دستیابی به علوم روز به سادگی امکان پذیر است. بنابراین استفاده از فن آوری اطلاعات در آموزش پزشکی در کنار روش های قدی می‌تواند کمک شایانی به افزایش کارایی نظام آموزشی نماید و برنامه ریزی برای گسترش آن می‌تواند نتایج میمونی را برای جامعه به همراه داشته باشد.

**واژه‌های کلیدی:** فن آوری اطلاعات، آموزش از راه دور، آموزش پزشکی

A-10-1030-1

### بررسی نگرش دانشجویان دوره علوم پایه نسبت به تغییرات

#### چیدمان علوم پایه (E)

زهره تیموری جروکانی، سارا مظفرپور، فرزانه دهقانی، وحید عشوریون، سلیمه سیروس

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
z\_timoori@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به مشکلات چیدمان قبلی دوره علوم پایه در دانشکده پزشکی اصفهان، چیدمان جدیدی تدوین و از مهر ۸۵ اجرا گردید. از آن جا که دانشجویان پزشکی فقط یکبار فرصت گذراندن دوره علوم پایه را پیدا می‌کنند و ناکارآمدی برنامه درسی سبب می‌گردد آسیبهای جبران ناپذیری به آنها وارد شود، لازم است هر تغییری در برنامه آموزشی مورد ارزشیابی دقیق قرار گیرد و در حین اجرا ناکاستی ها شناسایی و برطرف گردد. این مطالعه با هدف بررسی نگرش دانشجویان نسبت به چیدمان قدیم و جدید طراحی شده است.

**روش کار:** نوع مطالعه، توصیفی طولی آینده نگر از نوع مورد-شاهد بوده و جمعیت مورد مطالعه، کلیه دانشجویان ورودی بهمن ۸۴ و مهر ۸۵ می‌باشند. تعداد نمونه در هر گروه ۶۰ نفر، روش نمونه گیری تمام شماری و ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه خود اجرا حاوی سوالات لیکرت و چندگزینه ای و باز است.

دانسته اند. ۳۳۰۳ درصد، اهمیت قرار گرفتن مطالب مهم درسی اساتید به صورت پاور پوینت، روی وبلاگ را کم و بسیار کم دانسته اند. ۶۳۰۷ درصد دانشجویان، با مطالعه قسمتی از درس از طریق وبلاگ، که توسط استاد تدریس نشده باشد مخالف و کاملاً مخالف بوده اند. ۲۰۷ درصد، اهمیت وبلاگ را در پاسخگویی به سوالات دانشجویان (بخصوص دانشجویان کم رو) زیاد و بسیار زیاد دانسته اند. ۳۲٫۶ درصد، بیان موضوع درس جلسه آینده، همراه با طرح چند سوال روی وبلاگ و پاسخگویی به سوالات توسط دانشجویان، بر میزان یادگیری را کم و بسیار کم دانسته اند. ۵۳ درصد، تاثیر آموزشی، جستجوی یک مقاله (سرچ) متناسب با هر درس توسط یک یا چند دانشجو و قرار دادن آن در وبلاگ را کم بسیار کم دانسته اند. ۴۵٫۷ درصد، تاثیر آموزشی قرار گرفتن متن کتاب یا مقاله انگلیسی متناسب با درس و ترجمه آن توسط دانشجویان در وبلاگ را، کم و بسیار کم دانسته اند. ۴۵٫۸ درصد، انتخاب و ارائه بهترین مقاله سرچ شده توسط دانشجویان در کلاس بر ترغیب استفاده از وبلاگ کم بسیار کم بوده است. ۳۴٫۸ درصد زیبایی و شکل بودن وبلاگ همچنین وجود مطالب غیر درسی بر میزان استفاده از وبلاگ را کم و بسیار کم دانسته اند. ۳۷٫۳ درصد، با قرار دادن خلاصه درس و نمودار درختی آن توسط هر دانشجو برای تهیه بیشتر مطالب درسی، مخالف و کاملاً مخالف بوده اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به پاسخ های داده شده به بیشتر سوالات این تحقیق و دسترسی آسان دانشجویان و اساتید به اینترنت به عنوان یک رسانه سهل الوصول و کم هزینه، آمادگی لازم جهت آموزش الکترونیک و با استفاده از وبلاگ در مراکز آموزشی دانشگاهی وجود دارد که می‌توان با برنامه ریزی و در راستای اهداف آموزشی دانشگاه از این تسهیلات استفاده نمود.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش الکترونیک، وبلاگ

A-10-1026-1

### بررسی نظر شرکت کنندگان در اولین کارگاه کاربرد های فن

#### آوری اطلاعات در پزشکی در مورد تلفیق فن آوری های نوین

#### برای افزایش بهره وری نظام آموزش پزشکی (E)

علی شرف خواه، مهدی شرف خواه، محمد اسمعیل قربانی تژاد، فرناز سادات جوانمردی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز مرکز EDC  
alisharafkhah@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه پیشرفت‌های چشمگیر در زمینه فناوری اطلاعات همه ابعاد زندگی بشری را تحت تاثیر قرار داده به گونه ای که عصر حاضر را عصر ارتباطات مینامند. عرصه پزشکی وبالطبع آموزش پزشکی نیز از این مقوله مستثنا نیست و روز به روز شاهد تعامل هر چه بیشتر این دو عرصه هستیم. پدیده پزشکی و آموزش از راه دور از موضوعات مهمی است که بسرعت در حال پیشرفت است. هدف: در این مقاله سعی شده به بررسی کم و کیف یکی از اقدامات کم نظیر در کشور در زمینه آموزش الکترونیک در پزشکی بپردازیم.

**روش کار:** در سال ۱۳۸۸ و در قالب اولین کارگاه کاربردهای فناوری اطلاعات در پزشکی که در دانشگاه علوم پزشکی شیراز برگزار گردید با تلفیق دو تکنیک ویدئوکنفرانس و اندوسکوپي در عملی که بر روی بیماری در





### بررسی نظرات دانشجویان داروسازی در رابطه با test pre پیش از تدریس دو محث ایدز و آنفلانزا (E)

سیمین مشایخی، مهر داد شهیدی، محمد سلدوزیان

دانشکده داروسازی تبریز  
mashayekhis@yahoo.co.uk

**مقدمه:** در سالهای اخیر گزارشاتی مبنی بر کاهش تمایل دانشجویان به یادگیری ارائه شده که رفع این مشکل نیازمند اقداماتی جدید است. تحریک حس کنجکاوی دانشجویان قبل از تدریس با روش پیش آزمون میتواند بر میزان آموزش موثر و تغییر فهم دانشجو اثرگذار باشد. هدف از مطالعه حاضر بررسی تاثیر این روش در یادگیری دانشجویان در درس دارو-درمانی بیمارها بود.

**روش کار:** در طی دو جلسه درس دارو-درمانی بیمارها (آشنایی با AIDS/HIV و آنفلانزا) با روش پیش آزمون سطح اطلاعات دانشجویان بررسی گردید. از دانشجویان خواسته شد که قبل از تدریس به سوالاتی پاسخ دهند. در مرحله بعد پرسشنامه ای برای بررسی تاثیر روش در میزان یادگیری دانشجویان تهیه شد دانشجویان بدون ذکر نام به پرسشنامه ها پاسخ دادند. اطلاعات حاصله توسط نرم افزار SPSS آنالیز گردید.

**نتایج:** بررسی نتایج ۳۰ فرم عودت داده شده نشان داد که ۹۶٫۷٪ دانشجویان معتقدند که این روش به یادگیری آنها کمک کرده و ۹۳٫۳٪ دانشجویان موافق بودند که این روش موجب افزایش تمایل آنها به یادگیری شده بود. ۸۳٫۳٪ دانشجویان معتقد بودند که این روش تدریس موجب افزایش کیفیت تدریس میشود. ۷۶٫۷٪ از دانشجویان معتقد بودند که این روش مطالب جدیدتری را به آنها آموخته بود، ۶۷٪ مطلب جدیدی را با این روش نیاموخته بودند. علاوه ۶۶٫۷٪ دانشجویان این روش را تشویقی برای مطالعات خارج کلاسی میدانستند. از نظر دانشجویان محتوای سوالات عالی (۳۳٪)، خیلی خوب (۵۰٪)، خوب (۳۶٫۷٪) و قابل قبول (۱۰٪) بود و ۹۰٪ دانشجویان موافق ادامه این روش برای جلسات بعدی بودند.

**نتیجه گیری:** به نظر میرسد اجرای آزمونهایی قبل از شروع تدریس با تحریک حس کنجکاوی دانشجویان موجب افزایش تمایل و میزان یادگیری دانشجویان میشود.

**واژه‌های کلیدی:** پیش آزمون، دارو درمانی بیماری ها، داروسازی  
A-10-26-6

### بررسی نگرش دانشجویان و دستیاران پزشکی درباره میزان کارآیی آموزش اخلاق پزشکی (E)

محمد دادگستر نیا، وجیهه وفامهر

دانشکده پزشکی اصفهان معاونت آموزش پزشکی عمومی icm  
dadgostar@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** این مقاله به بررسی چالش های پیش روی آموزش اخلاق پزشکی در برنامه درسی دوره پزشکی می‌پردازد. اینکه یک درس ۲ واحدی تنوری، چه

**نتایج:** در کل میزان رضایتمندی دانشجویان چیدمان جدید به طور معنا داری نسبت به دانشجویان چیدمان قدیم افزایش نشان می‌دهد. (P=۰٫۰۴۸+۳٫۰۲، ۰٫۷۵+۲٫۷۶) همچنین دانشجویان چیدمان جدید در مجموع نمره بالاتری به ترتیب و ترکیب دروس ارائه شده در طول پنج ترم داده اند. (P=۰٫۰۲+۴٫۹۱۰۷۵، ۱٫۸۱+۶٫۳۳) اگرچه اختلاف معنا داری در فرمت ایجاد شده برای فعالیت های فوق برنامه یافت نشد.  
**نتیجه گیری:** به نظر می‌رسد نگرش دانشجویان نسبت به تغییرات چیدمان مثبت باشد. با این وجود اصلاح چیدمان فعلی تا رفع نواقص موجود توصیه می‌شود.

**واژه‌های کلیدی:** نگرش، چیدمان، علوم پایه، دانشجویان پزشکی  
A-10-1071-1

### بررسی نیازهای آموزشی پزشکانعمومی قم در زمینه بیماریهای عفونی (۱۳۸۹) (E)

نازنین منیا، شیخ الاسلامی، روح الله صفایی، حسن کری می‌یزدی، جواد خدادادی، محمد رضا خسرو بیگی، کیسو حاتمی

دانشگاه علوم پزشکی قم، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
n\_sheikhholeslam@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اهمیت آموزش در تربیت پزشکانعمومی و نیاز جامعه به پزشکانی آگاه از نظر برخورد با بیماریهای مختلف و از جمله بیماری های عفونی، این مطالعه در نظر دارد که نیازهای آموزشی و حرفه ای پزشکانعمومی شهرستان قم را در خصوص بیماریهای عفونی شناسایی نماید تا شاید کمکی در تدوین برنامه های آموزش مداوم وزارت محترم بهداشت باشد.

**روش کار:** یک پرسشنامه پژوهشگر ساخته که مشتمل بر ۲۰ سوال در مورد نیاز سنجی آموزشی پزشکانعمومی در مورد آموزش بیماریهای عفونی در برنامه های آموزش مداوم بود. طی ۲ دوره جلسه بازآموزی مدون که در سال ۸۹ برای ۸۵ پزشکانعمومی شاغل در قم برگزار شده بود، بین آنها توزیع شد. نیاز سنجی از پزشکان در مورد مباحث عفونی از جمله آنتی بیوتیک ها - سل- سلولیت-بروسلوز-پنومونی-عفونت ادراری-بیماری های اسهالی حاد- سینوزیت و آترین ها- عفونت پای دیابتی - سوزاک و... بود.

**نتایج:** بیشترین فراوانی را از نظر نیاز های پزشکانعمومی در گزینه ها به ترتیب کلیات آنتی بیوتیک ها، پنومونی و برونشیت، مالاریا، پیشگیری از هاری و کزاز، تیفوئید، بیماریهای اسهالی و انگلی، عفونت ادراری، سینوزیت، سوزاک، هپاتیت، سلولیت، بروسلوز و آنفلوآنزا، آبله مرغان، سل، مننژیت و آنسفالیت، عفونت پای دیابتی و ایدز تشکیل میدادند

**نتیجه گیری:** همچنانکه ملاحظه میشود بیشترین نیاز بازآموزی پزشکانعمومی در مطالعه ما آنتی بیوتیک ها و پنومونی و برونشیت بوده است. بهتر است قبل از انجام هر برنامه بازآموزی، حتما نیاز سنجی صورت پذیرد تا کارآیی این برنامه ها بالاتر رود.

**واژه‌های کلیدی:** قم، پزشک عمومی، آموزش مدون، عفونی  
A-10-249-2



دانشجویان، کاربرد ابزار و فناوریهای آموزشی، انتخاب روش‌های ارزیابی، الگوی ارزشیابی برنامه درسی و فرصت‌های یادگیری موجود از جمله موقعیت‌هایی هستند که امکان توسعه اخلاق حرفه‌ای در دانشجویان پزشکی را فراهم می‌آورد.

**نتیجه گیری:** مهارت‌های اخلاقی و نگرش حرفه‌ای به عنوان ضروریات دروس پزشکی عمومی محسوب می‌شود. همه دانشکده‌های پزشکی باید آموزش و ارزیابی اخلاق حرفه‌ای در دانشجویان را در سراسر برنامه درسی مدنظر قرار دهند. هر چند که روش آموزش و ارزیابی اختصاصی برای اخلاق حرفه‌ای معرفی نشده است ولی استفاده از چندین روش آموزش و ارزیابی به طور همزمان پایایی و روایی ابزارهای ارزیابی اخلاق حرفه‌ای را افزایش می‌دهد.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق حرفه‌ای، یاددهی، یادگیری، دانشجوی پزشکی، برنامه درسی

A-10-110-1

### بررسی موانع اجرای مدل تعالی بنیاد مدیریت کیفیت اروپا در

#### دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران و ارائه راهکار (E)

فاطمه رضانی

کرمان-خیابان هفت باغ-دانشگاه علوم پزشکی  
ramezani\_s64@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه سازمانهای آموزشی برای بقا و پیشرفت در بین سایر موسسات آموزشی، ناگزیرند که به سمت تعالی و بهبود مستمر حرکت کنند. در این میان مدل تعالی بنیاد کیفیت اروپا (EFQM) میتواند به عنوان ابزاری قدرتمند مورد استفاده قرار گیرد. تجارب سایر کشورها نشان میدهد که موسسات آموزش عالی در مسیر اجرای مدل با موانعی مواجه بوده اند. تعیین موانع پیش روی اجرای EFQM در بخش آموزش دانشگاه‌های علوم پزشکی در ایران و ارائه راهکار روش

**روش کار:** این مطالعه از انواع مطالعات مقطعی است که با استفاده از روشهای کیفی و مرور نظام مند انجام گردیده است. از طریق مصاحبه ساختارمند با صاحبان نظران کشوری، موانع پیش روی استقرار مفاهیم بنیادین EFQM و راهکارهای این موانع در دانشگاه های علوم پزشکی کشور استخراج شده، سپس با استفاده از مرور ساختار یافته مقالات منتشر شده در خارج از ایران این موانع احتمالی و راهکارهای رفع آن در سایر کشورها نیز استخراج گردید. نهایتاً لیست راهکارهای اجرای مدل در دانشگاه‌های علوم پزشکی با استفاده از روش اجماع خبرگان (دلفی) نهایی شد

**نتایج:** مهمترین موانع شامل ضعف در دستیابی به رضایت تمامی ذی نفعان، ضعف در عملکرد مدیران ارشد، مشارکت ضعیف، ضعف در نوآوری و خلاقیت، ضعف ارتباطی بود. که میتوان جهت رفع آنها راهکارهایی نظیر توجه به رفع نیازهای گوناگون تمامی ذی نفعان، گذراندن دوره های آموزشی مدیریتی، جلب مشارکت افراد، ایجاد محیطهای حا خلاقیت و نوآوری، توجه به ارتباطات درون بخشی و برون بخشی را در پیش گرفت.

**نتیجه گیری:** میتوان چنین نتیجه گیری کرد که با توجه به استفاده گسترده از مدل EFQM در حوزه سلامت کشور در گام اول می‌بایست موانع استفاده از چنین مدلی برای سازمان های آموزشی تشریح گردد و در مرحله بعد با توجه

میزان به تربیت پزشکان متعهد به اصول اخلاق پزشکی منجر می‌گردد، جای بحث زیادی دارد که به آن پرداخته می‌شود.

**روش کار:** با استفاده از روش مصاحبه و تکمیل پرسشنامه نگرش دستیاران و دانشجویان دوره بالینی که درس اخلاق پزشکی را در دوره ICM گذرانده بودند، نسبت به میزان کارایی این درس و مشکلات موجود در آموزش اخلاق پزشکی و راهکارهای موجود بررسی گردید.

**نتایج:** نتایج گویای وجود نگرش‌های زیر درباره آموزش اخلاق پزشکی در دوره پزشکی است: غیرعملی بودن آموزشها عدم تأکید بر اصول اخلاق پزشکی و آموزش آن در آموزشهای بالینی روشهای نادرست ارزشیابی دربرنامه های آموزش اخلاق پزشکی عدم تأکید بر تغییر نگرش در آموزش اخلاق پزشکی عدم نگرش بین حرفه‌ای و بین رشته‌ای به این درس عدم دخالت اساتید بالینی در آموزش این درس (کاربردی نبودن مطالب) محتوای نامناسب آموزشی لزوم استفاده از روشهای آموزش Case-based, Team-based لزوم ادامه آموزش در دوره‌های اینترنتی و رزیدنتی و حتی آموزش مداوم پزشکان عمومی

**نتیجه گیری:** نتایج حاکی از لزوم بازنگری در آموزش درس اخلاق پزشکی میباشد. گسترش آموزش این درس به تمامی دوره‌های پزشکی بخصوص اینترنتی و رزیدنتی و حتی آموزش مداوم پزشکان باید مدنظر قرارگیرد. همچنین استفاده از روشهای آموزش Case-based و Team-based، تهیه محتوای مناسب و کاربردی، مشخص نمودن اهداف حیطة نگرش در این درس و استفاده از روشهای ارزشیابی مناسب از جمله مسائلی است که باید به آن پرداخته شود.

**واژه‌های کلیدی:** اخلاق پزشکی-آموزش پزشکی- ارزشیابی  
A-10-516-2

### راهکارهای توسعه اخلاق حرفه‌ای در دانشجویان پزشکی (E)

فاطمه جاویدان، محمدصادق دهقان

معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی  
drfjavidan@gmail.com

**مقدمه:** اخلاق حرفه‌ای به‌عنوان یکی از توانمندی‌های محوری در آموزش دانشجویان پزشکی محسوب می‌شود. اخلاق حرفه‌ای می‌تواند از طریق فرآیند یاددهی و یادگیری کسب شود. بخش‌های آموزش بالینی در دانشکده‌های پزشکی می‌توانند فرصت‌های خوبی را برای آموزش اخلاق حرفه‌ای در دانشجویان پزشکی فراهم آورند. این مقاله به بررسی راهکارهای توسعه اخلاق حرفه‌ای در دانشجویان پزشکی می‌پردازد.

**روش کار:** در این مقاله با مرور سیستماتیک مجلات و منابع الکترونیکی معتبر در زمینه اخلاق حرفه‌ای در دانشجویان پزشکی، روش‌های یاددهی و یادگیری اخلاق حرفه‌ای برای دانشجویان پزشکی بررسی و راهکارهای توسعه اخلاق حرفه‌ای در برنامه آموزشی پزشکی عمومی دسته‌بندی شده است.

**نتایج:** عوامل زیادی در توسعه اخلاق حرفه‌ای دانشجویان پزشکی نقش دارند. توجه به ویژگی‌های دانشجو و استاد، ویژگی‌های محیط یادگیری، الگوهای برنامه درسی، طراحی برنامه و محتوای آموزشی دوره پزشکی عمومی، انتخاب راهبردهای یاددهی و فنون تدریس، شناسایی عوامل مؤثر در یادگیری



### بررسی میزان آگاهی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم از طب اسلامی و سنتی (E)

سمانه معتمد جهرمی

جهرم

Sanammorsal400500@yahoo.com

**مقدمه:** ورود پیشوایان دین در مسائل پزشکی، به صورت موردی و گاه به عنوان کرامت و اعجاز بوده، نه به صورت دائم. بدیهی است که اگر مردم، اهتمام می‌ورزیدند و به صورت متقن، آثار علمی آنان را ثبت و ضبط می‌کردند، امروز ذخایر علمی و فرهنگی عظیمی در اختیار بشر بود. از آنجایی که در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور اصول درمان بیماریها به صورت آکادمیک مورد بررسی قرار می‌گیرد، این مسئله سبب شده است تا طب سنتی و اسلامی، به فراموشی سپرده شود. لذا این مقاله با هدف بررسی میزان آگاهی دانشجویان از طب اسلامی مورد استفاده فرهنگمومی انجام گرفت. بررسی میزان آگاهی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم از طب اسلامی و کاربرد مرسوم آن

**روش کار:** این مطالعه به صورت مقطعی و از طریق نمونه گیری طبقه ای و همچنین از طریق پرسشنامه روا و پایا انجام گردید. سئوالات پرسشنامه حاوی دو بخش اطلاعات دموگرافیک و سپس ۱۵ سئوال از طب اسلامی مرسوم در خصوص تأثیرات درمانی عوامل مختلف بر بیماریها بود

**نتایج:** میانگین آگاهی کمی گروه پزشکی از طب اسلامی ۳۸/۸۹ و پیراپزشکی ۴۴/۵۲ و میانگین کمی میزان آگاهی کل دانشجویان ۴۱/۷۱ بود و این نشان دهنده میزان آگاهی پایین دانشجویان از طب اسلامی است.

**نتیجه گیری:** با توجه به آگاهی پایین دانشجویان از طب اسلامی پیشنهاد شد واحدی تحت عنوان طب اسلامی جهت آشنایی ایشان در نظر گرفته شود.

**واژه‌های کلیدی:** آگاهی - دانشجویان - طب اسلامی - پزشکی  
A-10-81-4

### بررسی نظرات اعضا هیئت علمی در مورد مشکلات آموزشی و پژوهشی دانشگاه (E)

مصطفی صادقی، حمید بخشی

دانشکده دندانپزشکی

bakhshi\_hamid@yahoo.com

**مقدمه:** برای ارتقاء کمیت و کیفیت آموزش و پژوهش در دانشگاه ها بایستی از مشکلات موجود آگاه بود و نظرات اعضا هیئت علمی در این امر می‌تواند نقش مهمی در شناسایی مشکلات و ارائه راهکار عملی داشته باشد. این هدف تعیین نظرات اعضا، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در مورد مشکلات آموزشی و پژوهشی در سال ۱۳۸۶ انجام شد و نتایج آن می‌تواند به خصوص مورد استفاده سیستم مدیریتی داشگاه قرار گیرد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی- مقطعی از پرسشنامه خود ایفا استفاده شد که حاوی مشخصات فردی، مشکلات پژوهشی بود و بین ۱۲۰ عضو هیئت علمی

به این موانع راهکارهای لازم برای رفع آنها اندیشیده شود تا زمینه بهره برداری از مزایای مدل در این مراکز فراهم شود.

**واژه‌های کلیدی:** مدل تعالی بنیاد کیفیت اروپا، دانشگاههای علوم پزشکی، مرور ساختار یافته، راهکارها، موانع

A-10-788-3

### بررسی نظرات و دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم پیرامون نقش EDC کمیته دانشجویی (E)

مهسا مزروعی، رضا موسوی شیرازی، غزل نیکبخت، محمد امیر طاهری تژاد  
طبیعی

دانشگاه علوم پزشکی جهرم

mahsa\_mazrooyi@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به اینکه دانشجویان اصلی ترین رکن نظام آموزشی هستند کمیته ای تحت بنانهاده شده که این کمیته زیر نظر مرکز مطالعه و توسعه می‌باشد و در جهت تحقق اهداف این مرکز با استفاده از نیروی دانشجویی می‌باشد. اهداف این کمیته همه در جهت بهره گیری از خلاقیت و طرح ها و ایده های آموزشی دانشجویان □ پر رنگ تر ساختن نقش دانشجو در نظام آموزش به عنوان بازوی اجرایی □ ایجاد فرهنگ مشارکت و احساس مسولیت در بین دانشجویان برای ارتقا، کیفی آموزشی و موارد دیگر می‌باشد. بر آن شدیم تا نظرات و دیدگاه های دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم را در این زمینه بررسی کنیم. **روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی- تحلیلی بر روی ۵۵ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جهرم صورت گرفت. ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه مورد تجزیه و spss ای پایا و روا شامل ۱۲ سؤال بود. در پایان داده ها توسط نرم افزار تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** ۱۹٪ از دانشجویان کمیته دانشجویی را می‌شناختند و با اهداف و حیطه های کاری آن آشنا بودند. ۶۰٪ دانشجویان معتقد بودند که این کمیته می‌تواند نقش بسزایی در ارتباط موثر بین دانشجویان و اساتید ایفا کند. از طرفی ۶۱٫۸٪ از دانشجویان معتقد بودند که کمیته ی دانشجویی می‌تواند در حیطه های آموزشی دست به پژوهش بزند. ۸۰٪ دانشجویان با این سیاست که اعضای این کمیته باید از دانشجویان دارای معدل بودند انتخاب شود مخالف بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به جایگاه دانشجو در نظام آموزشی ضرورت کمیته بر ما روشن است. طبق اطلاعات بدست آمده در این مطالعه به این نتیجه EDC دانشجویی دست یافتیم که دانشجویان هنوز به طور کامل با این کمیته، اهداف و حیطه های کاری آن آشنا شده اند و نیاز به شناخت بیشتری دارند. دیدگاه ها و نظرات همه بر آن بوده که نقش دانشجو باید در نظام آموزشی نقشی پویا و فعال باشد و در برنامه های آموزشی باید از این نیرو و ایده های نو آفرانه ی آنها کمال بهره را برد. اکثر دانشجویان بر این باور اند که تنها دانشجو با معدل بالا دارای خلاقیت و ایده ها و طرح های نو آفرانه ن می‌باشند و در این زمینه میتوان از همه ی دانشجویان استفاده کرد.

**واژه‌های کلیدی:** کمیته دانشجویی، نظام آموزشی پویا، دانشجوی خلاق

A-10-1022-1



اعتقادات بیمار است یا برای بیمار آرام بخش می‌دانستند اجرا می‌کردند قرآن بالا سر بیمار خواندن، آب یا خاک متبرک آوردن، به همراه بیمار به دعای گوش دادن، صلوات بالا سر بیمار فرستادن، جای اعضای خانواده فاتحه خواندن از این قبیل موارد بوده است.

**نتیجه گیری:** استفاده از داستان و روایت در پرستاری یک سنت بوده است و پرستاران یاد می‌گیرند تا به داستان های بیماران و خانواده و دوستان شان گوش دهند. به کارگیری پداگوژی حکایتی می‌تواند به بازنگری بالین، آموزش و دانش کمک کند. فرایند پداگوژی حکایتی قابل انتقال است و می‌تواند در بسترهای مختلف بکار گرفته شود.

**واژه‌های کلیدی:** رهیافت حکایتی، آموزش بالینی، مراقبت با رویکرد مذهبی، بخش مراقبت ویژه، تحلیل محتوا

A-10-660-4

#### نظرات دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی

#### کاشان در ارتباط با عوامل مؤثر بر نتایج امتحانات (E)

حمید رضا سعیدی، فخرالسادات میرحسینی، مهرداد مهدیان، محمد صباحی

کاشان - دانشگاه علوم پزشکی

seyyedi\_h@yahoo.com

**مقدمه:** شرایط محیطی و فیزیکی برگزاری امتحان یکی از عوامل اتیولوژیک اضطراب امتحان بوده و نقش به سزایی در نتایج کیفی آزمون دارد. این مطالعه به منظور بررسی نظرات دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در مورد عوامل فیزیکی و محیطی مؤثر بر نتایج امتحانات انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی بر روی ۳۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی طی برگزاری امتحانات پایاترم نیمسال دوم تحصیلی ۸۹ - ۸۸ انجام شد. نظرات دانشجویان در مورد تغذیه و خواب قبل از امتحان و نیز وضعیت عواملی مانند سر و صدا، نور و دمای محیط برگزاری آزمون از طریق پرسشنامه خودساخته ای مورد ارزیابی قرار گرفت.

**نتایج:** وضعیت برگزاری ۱۰۸ آزمون مورد ارزیابی قرار گرفت. از ۱۲۶۵ دانشجویان در ۱۱۴۵ مورد (۹۰/۵٪) شرایط فیزیکی و محیطی آزمون مناسب و در ۱۲۰ مورد (۹/۵٪) نامناسب بوده است. در ۹۰۳ مورد (۷۱/۳٪) دانشجویان تغذیه خود را قبل از امتحان مناسب و در ۳۶۲ مورد (۲۸/۷٪) نامناسب عنوان کرده اند. ۸۷٪ از دانشجویان تغذیه مناسب قبل از آزمون را ضروری و مفید دانسته اند. فقط در ۱۴٪ آزمونهای برگزار شده دانشجویان ۷ - ۵ ساعت خواب شب قبل از امتحان داشته اند در حالی که در ۴۴٪ موارد این زمان ۵ - ۳ ساعت و بقیه کمتر از ۳ ساعت بود.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که از نظر دانشجویان عوامل فیزیکی و محیطی برگزاری آزمون در دانشکده پیراپزشکی مطلوب است ولی اغلب دانشجویان نیاز به خواب کافی و تغذیه مناسب قبل از امتحان را مورد توجه قرار ن می‌دهند. با توجه به اینکه اغلب تحقیقات قبلی وجود شرایط محیطی و فیزیکی مناسب محل برگزاری آزمون را در کاهش اضطراب هنگام امتحان و نیز تغذیه و خواب کافی قبل از آزمون را در ارتقاء کیفیت نمرات مؤثر

دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بصورت سرشماری توزیع شد. برای تعیین روایی و پایایی پرسشنامه به ترتیب از اعتبار محتوا و آزمون مجدد استفاده گردید داده ها با استفاده از روشهای آمار توصیفی و تحلیلی (ضریب همبستگی و آزمون مجذور کای) و تحت برنامه SPSS ۱۶/ تجزیه و تحلیل شدند.

**نتایج:** مهمترین مشکلات آموزشی اعضا هیئت علمی دانشگاه شامل بی انگیزگی دانشجویان، فضای نامناسب فیزیکی جهت اجرای آموزش، نحوه ارزشیابی فعالیت های آموزشی اعضای هیأت علمی بود و مهمترین مشکلات پژوهشی شامل: روند چاپ مقالات در مجله علمی پژوهشی، نحوه ارائه مشوق ها و عدم تعیین اولویت های پژوهشی سالانه دانشگاه بود.

**نتیجه گیری:** با لحاظ نظرات اعضا هیأت علمی در برنامه راهبردی آموزش و پژوهش و تجدید نظر در بعضی از موارد مدیریتی دانشکده ها و ایجاد انگیزش در یادگیری دانشجویان می‌توان کمیت و کیفیت آموزش و پژوهش را در این دانشگاه بالا برد. بنابراین توجه به نظرات و تجارب اعضا هیئت علمی و مشارکت آنان می‌تواند مسنولین مربوطه را در برنامه ریزیها و سیاستگذاریها یاری کند.

**واژه‌های کلیدی:** مشکلات آموزش، پژوهش، هیئت علمی، رفسنجان

A-10-935-7

#### ضرورت به کارگیری رهیافت حکایتی در آموزش: حکایات پرستاران

#### بخش مراقبت های ویژه از مراقبت مبتنی بر اعتقاد مذهبی (E)

مصمت سعیدی، لیلا مهستی جویباری، اکرم ثناگو

گرگان - جاده شصتکلا. دانشگاه علوم پزشکی گلستان. مرکز مطالعات و توسعه

آموزش پزشکی

saeedi\_smat@yahoo.com

**مقدمه:** از آنجایی که پداگوژی حکایتی رویکردی است که شامل داستان های پزشکان، بیماران، پرستاران می‌باشد در آموزش علوم پزشکی به منظور پرورش انسانیت گرایی؛ و رویکردهای بیمار محور برای آموزش دانشجویان پزشکی و پرستاری استفاده می‌شود. حکایات، عمدتاً به مثال های خاص اشاره دارد. این مقاله به اهمیت استفاده از رهیافت حکایتی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری با استفاده از حکایات مراقبتی پرستاران بخش مراقبت های ویژه می‌پردازد.

**روش کار:** از بررسی متون و معرفی موارد برای دسترسی به یافته ها استفاده شد. برای دستیابی به مقالات جستجو در بانک اطلاعاتی مدلاین با استفاده از کلمات کلیدی pedagogy و narrative که به قرار داشتن در عنوان محدود شده بودند استفاده گردید. ۲۱ مقاله بین ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۱ بازیابی شد. برای دستیابی به تجربیات ۱۰ پرستار بخش مراقبت های ویژه بزرگسالان مرکز آموزشی درمانی پنج آذر گرگان در سال ۱۳۸۹ از مصاحبه های نیمه ساختار استفاده شد. از آنان خواسته شد تا برجسته ترین داستان مراقبتی خود را بیان نمایند. برای آنالیز داده ها از تحلیل محتوا استفاده شد.

**نتایج:** در این مقاله اعتقادات مذهبی بیمار-رفتارهای اعتقادی پرستاری به عنوان یکی از مضامین اصلی استخراج شده از مطالعه ارائه می‌شود. بیشترین زمانی که پرستاران به اعتقادات مذهبی بیماران خود توجه داشتند بیماران رو به فوت بوده است. پرستاران هر اقدامی که را می‌پنداشتند خواسته



### رعایت عدالت آموزشی با استفاده از روش MINI- در آموزش کارورزان بخش زنان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (E)

نسرين جليليان، ناهيد جليليان، رضا پورميرزاكلهري

بلوار شهيد بهشتي- محوطه بیمارستان طالقانی- مرکز مطالعات و توسعه  
آموزش پزشکی  
njalilian@yahoo.com

**مقدمه:** (CEX-Mini) یک روش ارزیابی مهارت های بالینی فراگیران و همزمان دادن باز خورد در مورد نحوه عملکردشان به آنان است. این روش بر استفاده از بیماران واقعی و قضاوت اساتید مجرب بالینی تکیه دارد. در این آزمون یک عضو هیات علمی نحوه تعامل فراگیر با یک بیمار واقعی را در موقعیت های مختلف مانند بخش های بیمارستانی، درمانگاه سرپایی و اورژانس مشاهده و ارزیابی می کند. فراگیر ابتدا یک شرح حال و معاینه فیزیکی متمرکز و هدف دار را انجام داده و سپس برنامه تشخیص و درمانی خود را ارائه می دهد. عضو هیات علمی با در اختیار داشتن یک چک لیست ساختارمند به نحوه عملکرد فراگیر امتیاز داده و بلافاصله باز خورد آموزشی را به وی ارائه می نماید. این مطالعه با هدف بررسی رعایت عدالت آموزشی کارورزان بخش زنان با روش CEX-Mini در طی دو سال در بیمارستان امام رضا (ع) دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه به روش نیمه تجربی در طی سه دوره دو ماهه بر روی ۶۱ دانشجوی مقطع کارورزی در طی سالهای ۸۸ و ۸۹ انجام شد. که نحوه شرح حال گرفتن - معاینه فیزیکی - قضاوت بالینی - رفتار حرفه ای - نحوه برقرار کردن ارتباط مناسب - درمان و up Follow و نیز بازخورد کارورزان به طور جداگانه ارزیابی شد. در این ارزیابی دانش، مهارت و نگرش کارورزان بررسی شد این ارزیابی با استفاده از ابزار پرسشنامه استاندارد CEX-Mini که حاوی ۱۵ سوال در سه حیطه دانش - نگرش و مهارت طبقه بندی شده بود انجام شد. گروه مورد، دانشجویانی بودند که با روش CEX-Mini ارزیابی شدند و گروه شاهد با روش ارزشیابی سنتی برخوردار بود.

**نتایج:** در این مطالعه ۶۱ نفر دانشجوی در سال تحصیلی مورد بررسی قرار گرفتند که ۲۳ کارورز در طی سال ۱۳۸۸ و ۳۸ کارورز در سال ۱۳۸۹ بررسی شدند. در گروه شاهد نمره ارزشیابی  $(1/16 \pm 16/45)$  در گروه مورد نمره ارزشیابی  $(2/11 \pm 17/68)$  بود. آزمون آماری T تفاوت معنی داری بین میانگین نمرات ارزشیابی در دو روش در گروه مورد و شاهد دیده نشد  $(P = 0/031)$ .

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان داد اعضا هیات علمی باید وقت بیشتری به آموزش مهارت های عملی کارورزان در بالین بیمار اختصاص دهند. روش ارزیابی CEX Mini با تاکید بر دستیابی به اهداف آموزشی و تکیه بر سه حیطه دانش، نگرش و مهارت می تواند در جهت افزایش مهارت های بالینی فراگیران در شرایط واقعی توسط اساتید و بازخورد همزمان به آنان کیفیت آموزش را بالا

ببرد. کلید واژه ها عدالت آموزشی - کارورزان - CEX-Mini

واژه های کلیدی: کلید واژه ها عدالت آموزشی - کارورزان - CEX-Mini

A-10-587-1

می دانند بنابر این بنظر می رسد برگزاری جلسات مشاوره قبل از امتحانات جهت توجیه و ترغیب دانشجویان به خواب کافی شب قبل از امتحان و توصیه به برگزارکنندگان آزمونها به منظور رعایت شرایط مناسب فیزیکی و محیطی محل برگزاری آزمون می تواند در بهبود نمرات مؤثر باشد.

واژه های کلیدی: دانشجوی، امتحان، عوامل مؤثر

A-10-447-1

### ارزشیابی درس discussion case (بر اساس مراحل استدلال بالینی) و تعیین میزان توانایی های استدلال بالینی در دانشجویان (E)

محمد دادگستر نیا، وجیهه وفامهر

دانشکده پزشکی اصفهان معاونت آموزش پزشکی عمومی icm  
dadgostar@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** مهارت های استدلال بالینی در کنار آموختن بدنه دانش پزشکی، از ضروریات تربیت پزشکان کارآمد می باشد. روش discussion Case یکی از روشهایی است که برای آموزش این مهارتها بکار میرود. این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان از آموزش discussion case و Clinical Reasoning در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، همچنین ارزیابی میزان مهارت های reasoning clinical دانشجویان، انجام شده است. **روش کار:** ارزشیابی درس discussion case و استدلال بالینی به چهار روش بررسی رضایتمندی دانشجویان (پرسشنامه)، خودارزیابی از مهارت های Clinical reasoning، آزمون پایانی استدلال بالینی (آزمون کتبی ساختاردار) و ارزیابی عملکرد آموزشیاران (پرسشنامه و فهرست بازبینی) انجام گرفت. سپس از آمار توصیفی برای بیان یافته ها استفاده شد.

**نتایج:** در تمامی اهداف دانشجویان توانایی خود را در حد متوسط (نمره ۳۴-۲۶) ارزیابی کرده بودند. در ارزشیابی پایانی نیز (آزمون کتبی ساختاردار)، میانگین نمره ۱۵/۱ از ۲۰ بود (انحراف معیار ۱/۶۵). دانشجویان از ابتدای دوره درباره اهداف دوره توجیه نبوده اند. روال معمولی ادغام آموزش Case با discussion Package ها که در برنامه دوره مقدمات پزشکی بالینی وجود دارد، رعایت نشده بود. اکثر آموزشیاران در مورد روش Case بر اساس مراحل learning nicalCli توجیه نبودند. کیفیت case های طراحی شده و فرانسهای معرفی شده نیز از موارد دارای اشکال بود.

**نتیجه گیری:** باتوجه به نتایج مطالعه، طراحی Case های مناسب با همکاری اساتید و کارشناسان پژوهشی، طراحی هفت Case مختلف برای هریک از مراحل reasoning Clinical، جلب همکاری رزیدنت ها، انتخاب پزشکان عمومی با تجربه مناسب از کار بالینی برای هدایتگری گروهها، برگزاری کارگاههای آموزشی برای هدایتگران و جلسات توجیهی برای دانشجویان از جمله مواردیست که باید مدنظر قرار گیرد.

واژه های کلیدی: discussion case، استدلال بالینی، مقدمات پزشکی بالینی

A-10-516-1





### تحلیل سوالات چهار جوابی رشته های اتاق عمل و هوشبری

دانشکده پیراپزشکی قزوین در نیمسال دوم سال ۸۸-۸۹

(E)

فریبا زاهدی فر، سید محمد مهدی میربابایی

قزوین-دانشگاه علوم پزشکی شهید بابایی-دانشکده بهداشت و پیراپزشکی  
fzahedifar@yahoo.com

**مقدمه:** تحلیل سوال (Analysis Item) مجموعه ای از روش هایی است که از طریق آنها اثربخشی و کارایی هر یک از سوالات امتحان و کل امتحان اندازه گرفته می شود. شناسایی عوامل موثر در افزایش اثربخشی و کارآمدی هر یک از سوالات امتحان، ما را قادر می سازد تا آزمونها یا امتحانات استانداردتر و مناسب تری طراحی کنیم.

**روش کار:** بررسی حاضر یک مطالعه نیمه تجربی است. در این پژوهش با روش سرشماری هریک از ۸۹۰ سوال از مجموعه سوالهای دروس تخصصی پایان ترم دروس رشته های اتاق عمل و هوشبری دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین از نظر ضریب دشواری، ضریب تمیز، مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفتند تا نقاط ضعف و قوت هر سوال وکل آزمون تعیین گردد.

**نتایج:** بررسی وضعیت کمی سوالات چهارجوابی پایان ترم در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۹-۸۸ نشان داد که عمده ترین مشکلات در طراحی سوالات پایان ترم دانشکده پیراپزشکی طراحی سوالات با ضریب دشواری بالا و ضریب افتراق منفی و ضعیف می باشد و بسیاری از سوالات طرح شده خیلی آسان بودند. آن چنان که از نتایج این تحلیل بر می آید بسیاری از سوالات طرح شده خیلی آسان بودند. ۶۱٪ از سوالات ضریب دشواری بالای ۰.۷ را داشتند و سوالات با ضریب افتراق ضعیف نیز بالا بوده ۷٪ از سوالات ضریب افتراق ضعیف داشتند.

**نتیجه گیری:** عمده ترین مشکلات طراحی سوال در آزمون های پایان ترم نیمسال اول سال تحصیلی ۸۸-۸۹ طراحی سوالات با ضریب سهولت بالا (دشواری اندک) و ضریب افتراق منفی و صفر می باشد.

**واژه های کلیدی:** ضریب دشواری، ضریب افتراق، آزمون، تجزیه و تحلیل سوالات  
A-10-99-1

### بررسی نقاط ضعف و قوت تدریس نئوری اساتید دانشکده

بهداشت و پیراپزشکی قزوین از دیدگاه دانشجویان در سال

تحصیلی ۸۹-۸۸ (E)

فریبا زاهدی فر، سید محمد مهدی میربابایی

دانشکده بهداشت و پیراپزشکی قزوین  
fzahedifar@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی را می توان به عنوان فرآیند تحلیل و کنترل طراحی شده برای تعیین ارتباط، اثر بخشی، معنی دار بودن و تاثیر فعالیتهای مشخص و درجه کارایی که از طریق آن حاصل می شود، ارزشیابی استاد عبارت از تعیین

### بررسی میزان موفقیت برنامه ترویج مفاهیم و آموزه های

قرآنی؛ در آموزش و پژوهش و خلاقیت، با بهره گیری از

یادگیری اکتشافی (E)

جواد کجوری، میترا امینی، زهرا کریمیان، محمدرضا دهقانی، لیلا بذرافکن،  
فرهاد لطفی، غلامرضا صفایی، عباس قدس

شیراز، خیابان کریم خان زند، دانشکده پزشکی، ساختمان شماره ۳

**مقدمه:** در مهم ترین سند چشم انداز توسعه کشور، بر ضرورت تقویت و بازشناسی فرهنگ و هویت ایرانی- اسلامی به عنوان شاخصه های قدرت و توان ملی تاکید شده است. پرداختن به آموزه های قرآنی به عنوان بالاترین منبع وحی علاوه بر جایگاه دینی و مذهبی آن در زندگی به لحاظ گنجینه ای عظیم از حوزه های شناختی، انسانها را به باز اندیشی در آیات و نشانه های خداوند و ادراک عمیقی از واقعیت های زندگی در دستیابی به حقیقت ناب فرا می خواند. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شیراز در سه سال متمادی و در سه مدرسه تابستانه برگزار شده در این دانشگاه تلاش نمود با دعوت از اساتید حوزه و دانشگاه با برگزاری کارگاههای خلاقیت با محوریت آموزه های قرآنی این فرصت را برای دانشجویان فراهم نماید تا با نگاهی نو و با بهره گیری از یادگیری اکتشافی، به باز اندیشی و تعمق در آیات قرآن بپردازند. هدف این پژوهش بررسی دیدگاه دانشجویان شرکت کننده در مورد میزان موفقیت برگزاری این دوره بود.

**روش کار:** این پژوهش به روش توصیفی مقطعی و با استفاده از نظرسنجی از ۱۱۰ دانشجوی شرکت کننده در دومین مدرسه تابستانه علوم پزشکی شیراز انجام گردید. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته در مقیاس لیکرت شامل ۹ سوال بسته پاسخ و یک سوال باز بود. طیف نمرات بین ۲۵ - ۱۰۰ تعیین گردید جهت تعیین روایی محتوایی و صوری پرسشنامه از دیدگاه صاحب نظران استفاده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار Spss تجزیه و تحلیل شد.  
**نتایج:** نتایج نشان داد دانشجویان برگزاری دوره را بر نگرش آنها در مورد ارتباط مفاهیم خلاقیت آموزه های قرآنی با میانگین (۹۶/۲)، ایجاد تفکر استخراج مفاهیم علمی و پژوهشی در قرآن (۹۳/۲)، توجه بیشتر به ابعاد علمی قرآن (۹۵/۲)، و ایجاد انگیزه در تحقیق و تفحص در قرآن (۹۲/۹) موثر دانسته اند.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد این برنامه توانسته است فرصت دوباره اندیشی پیرامون آموزه های قرآنی با رویکردی علمی در دانشجویان فراهم می آورد. استفاده از روش ترکیبی آموزه های دینی با شیوه های نوین خلاقیت می تواند بستری جذاب در یادگیری اکتشافی و تفکر و تعمق در مسائل بنیادی را بوجود آورد که گاه در برنامه آموزشی متداول در دانشگاه از نظر دور می ماند.

**واژه های کلیدی:** آموزه های قرآنی، خلاقیت، یادگیری اکتشافی، آموزش، پژوهش

A-10-429-3



**نتیجه گیری:** با توجه به یافته ها، OSFE یک روش یک شیوه ارزیابی مناسب و جامع مهارت در کارآموزی در عرصه دانشجویان غیرپزشکی بوده و برای برطرف کردن نقاط ضعف آن میتوان از نمایش فیلمهای آزمون دوره های قبل، توجیه دانشجویان و استفاده از مربیان کارآزموده و برگزاری کارگاههای آموزشی برای مربیان استفاده کرد.

**واژه‌های کلیدی:** FEOS، کارآموزی در عرصه، ارزیابی، رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

A-10-652-3

### بررسی نقش امتحان پایان ترم روی ارزیابی دانشجویان از

استاد (E)

محمد صالحی ویسی، توران دستیار

گلستان، دانشگاه آزاد اهواز دانشکده علوم،  
salehivaysi@gmail.com

با گسترش دانشگاه ها و مرکز آموزش عالی در کشور همواره کیفیت آموزش به عنوان مساله ای اساسی تلقی می‌گردد. یکی از راه های اطمینان از کیفیت آموزش، ارزشیابی مداوم مولفه های کیفیت بخشی به آموزش عالی در کشور می‌باشد. سوال اساسی این است که آیا اساتید دانشگاه که به عنوان مهمترین بخش آموزش عالی برای هدایت دانشجویان استخدام شده اند از کیفیت آموزشی و توانایی های لازم تدریس و هدایت تحصیلی دانشجویان برخوردار هستند یا نه؟ به اعتقاد بسیاری از دانشجویان و اساتید، آزمونی که اساتید از دانشجویان میگیرند میتواند در ارزشیابی دانشجویان از آنها تاثیر بگذارد. برای بررسی این موضوع در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز یک دانشکده (دانشکده علوم پایه) را بر اساس اهداف مطالعه انتخاب و ارزشیابی از کل اساتید هیئت علمی آن دانشکده (۲۱ نفر) را که توسط ۲۵ دانشجو یکبار قبل از آزمون و یک بار بعد از برگزاری آزمون پایان ترم و در دو بخش توان علمی و رفتار اجتماعی استاد مورد ارزیابی قرار دادیم. نتایج نشان داد میانگین نمرات ارزشیابی دانشجویان به استاد تغییر محسوسی نداشته ولی انحراف معیار نمرات پس از امتحان پایان ترم کاهش یافته است. ولی در مجموع در دوبرخشی توان علمی و رفتار اجتماعی در سطح معنی داری ۰.۰۵ تفاوت معنی داری بین ارزشیابی قبل از برگزاری امتحان پایان ترم و پس از آن وجود ندارد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی اساتید، امتحان، ارزیابی  
A-10-549-2

### بررسی رابطه ساختار سازمانی با خلاقیت سازمانی از دیدگاه

مدیران ارشد و میانی در بیمارستان های آموزشی شیراز،

۱۳۸۷ (E)

پریسا نبیئی، حاتم ناهید، سعادت مرحمتی

شیراز، خیابان قصدش، کوچه ۹، مجتمع سپند، طبقه اول، واحد اول  
parisanabeiei@yahoo.com

میزان موفقیت در رسیدن به هدفهای آموزشی که در جهت اصلاح و بهبود روشها و فعالیتهای آموزشی باید مورد توجه قرار گیرد. لذا در این راستا بر آن شدیم که نقاط ضعف و قوت تدریس دروس تنوری اساتید را از دیدگاه دانشجویان مورد بررسی قرار دهیم.

**روش کار:** طی یک مطالعه توصیفی مقطعی به روش نمونه گیری تصادفی ساده با استفاده از پرسشنامه استاندارد ارزشیابی دروس تنوری که حاوی ۲۵ سوال بود، ۷۰ تدریس تنوری اعضای هیات علمی توسط دانشجویان مربوطه مورد بررسی قرار گرفت. سپس داده ها با استفاده از نرم افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** مهمترین نقاط قوت شامل استفاده اساتید از وسایل کمک آموزشی در تدریس، برخورد محترم آمیز با دانشجو، شروع و خاتمه کلاس در زمان مقرر می‌باشد (۸۴ درصد). مهمترین نقاط ضعف شامل خلاصه نکردن اصول کلی بحث شده، فعالیت های انفرادی و گروهی کم و عدم استفاده از انتقادات سازنده برای اصلاح فکر دانشجویان می‌باشد (۷۰ درصد).

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه ارزشیابی شیوه تدریس اساتید و باز خورد آن به اساتید فرآیندی است که به بهبود تدریس و ارتقا آموزشی کمکمی نماید، لازم است میزان موفقیت اعضای هیات علمی در رسیدن به هدفهای آموزشی مورد بررسی قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، تدریس، اساتید  
A-10-99-2

### ارزیابی کارآموزی با آزمون در عرصه ساختار یافته عینی -

نقاط قوت و ضعف (E)

محمد رضا نریمانی، جعفر صادق تبریزی، علی جنتی، معصومه قلی زاده

تبریز، خیابان دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی  
M\_Narimani2001@yahoo.com

**مقدمه:** روش OSCE Examination Field Structured Objective (OSFE) شکل تغییر یافته OSCE بوده که هدف از آن سنجش مهارتهای دانشجویان غیرپزشکی با استفاده از معیارهای مشابه و یکسان که در آن امتحان دانشجو را موقع نشان دادن چگونگی انجام مهارت مشاهده و براساس چک لیست های ازپیش طراحی شده ارزیابی میکند، میباشد. این مطالعه با هدف بررسی نقاط قوت و ضعف ارزیابی با این آزمون صورت گرفت.

**روش کار:** این مطالعه یک مطالعه کیفی بوده که در آن نقاط قوت و ضعف آزمون OSFE از دیدگاه ۶۱ نفر دانشجوی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی که ارزیابی پایانی آنها با روش OSFE بوده است و با استفاده از پرسشنامه و به روش FGD مورد بررسی قرار گرفت.

**نتایج:** براساس یافته ها مهمترین نقطه قوت ارزیابی با آزمون OSFE عبارت از استفاده از روشهای سازماندهی شده عینی و پرهیز از مسائل سلیقه ای، عادلانه بودن نمره دهی و استفاده از چک لیست های استاندارد از قبل طراحی شده و یکسان، متمرکز بودن نمره دهی بر اهداف یادگیری و مهارتهای پیش بینی شده و مهمترین نقطه ضعف در اجرای این آزمون استرس زا بودن آن و نداشتن مربیان کارآزموده در اجرای دوره و برگزاری آزمون است.



طریق فعالیتهای متفکرانه، تقویت قدرت استدلال و تفکر منطقی و توانایی حل مساله به صورت خود راهبری و خود جوش جهت انجام مسئولیتهای حرفه ای در آینده آماده نماید. این مطالعه با هدف بررسی ارزشیابی استاد توسط دانشجو صورت گرفت.

**روش کار:** پژوهش صورت گرفته یک مطالعه توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی است که در سال ۱۳۸۸ به صورت سرشماری و بر روی کلیه دانشجویان دختر و پسر ورودی ۸۷ به تعداد ۸۸ نفر در دانشکده بهداشت و تغذیه شیراز انجام شده است. جهت گردآوری اطلاعات، از پرسشنامه ای که روایی و پایایی آن تایید گردیده بود استفاده شده است و نظرات دانشجویان در خصوص ۲۴ ویژگی یک استاد خوب دانشگاهی و در ۴ حیطه دانش پژوهی، روش تدریس، شخصیت فردی و توانایی در ارتباط مورد پرسش قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده ها نیز از طریق نرم افزار SPSS و همچنین آزمونهای آماری تی تست و پیرسون انجام گرفت.

**نتایج:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی بوده که در دانشجویان دانشکده بهداشت شیراز انجام گرفت. یافته ها نشان داد که ۶۸٫۴٪ درصد دانشجویان خانم، ۳۵٫۲٪ درصد دانشجویان پسر بودند. مهم ترین خصوصیات یک استاد خوب دانشگاهی از دیدگاه دانشجویان به ترتیب شخصیت فردی (۳۴٫۸٪)، دانش پژوهی (۲۶٫۴٪)، روش تدریس (۲۶٫۳٪)، و توانایی در ارتباط (۱۷٫۳۲٪) بوده است.

**نتیجه گیری:** مهمترین هدف ارزشیابی استاد کمک به اساتید در جهت اصلاح و بهبود روشها و فعالیت های آموزشی، کمک به مدیران برای تصمیم گیری معقول تر در مورد استخدام، ترفیع استادان و همچنین ایجاد باز خورده مناسب به اعضای هیئت علمی برای بهتر کردن نحوه آموزششان میباشد و در نهایت ارتقا، تعلیم به عنوان یک حرفه است.

**واژه های کلیدی:** ویژگی استاد، دانشجو، ارزشیابی

A-10-732-1

### ارزیابی عرصه های آموزش بالینی از دیدگاه مدرسان

#### و دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ارومیه. (E)

سعیده رحیمی، یوسف محمدپور، داوود رسولی

**مقدمه:** ارتقای کیفیت آموزش بالینی مستلزم بررسی مستمر وضعیت موجود عرصه های آموزش بالینی، شناخت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف است. هدف از این مطالعه، ارزیابی عرصه های آموزش بالینی دانشکده پرستاری و مامایی از دیدگاه مدرسان این دانشکده بود.

**روش کار:** این بررسی، توصیفی از وضعیت موجود در عرصه های آموزش بالینی است که در نیم سال اول سال تحصیلی ۹۰-۸۹ دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه انجام گرفت. جامعه پژوهش مدرسان بالینی و دانشجویان دانشکده پرستاری بودند که به روش سرشماری در طی ۴ جلسه ای که با اعضای گروه های مختلف داخلی و جراحی، کودکان، بهداشت و روان پرستاری گذاشته شد، انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر دو بخش: مشخصات دموگرافیک مدرسان بالینی، و ویژگی های عرصه آموزش بالینی که شامل ۵ قسمت ویژگی های برنامه مدون آموزش در عرصه،

**مقدمه:** همه سازمان ها برای بقا نیازمند اندیشه های نو و نظرات بدیع و تازه اند. ساختار سازمانی و نیروی انسانی دو پایه اصلی یک سازمان را تشکیل می دهند و برای به وجود آمدن یک سازمان هر دو باید وجود داشته باشند. هر سازمانی می تواند با اصلاح ساختار خود و افزایش خلاقیت نیروی انسانی و سازمانی خود باعث بالا رفتن عملکرد و بهره وری شود و در جهت رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده خویش گام بردارد. در عصر ما برای بقا و پیشرفت و حتی حفظ وضع موجود، میبایست جریان نوجویی و نوآوری را در سازمان تداوم بخشید تا از رکود و نابودی آن جلوگیری شود. اهداف: تعیین نوع ساختار سازمانی (مکانیکی، ارگانیکی) از دیدگاه مدیران ارشد و میانی ۱۲ بیمارستانهای آموزشی شیراز و بررسی مقایسه ای میزان خلاقیت سازمانی در هر کدام از این دو نوع ساختار است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع مقطعی تحلیلی بوده و ابزار مورد استفاده در آن، پرسشنامه های ساختار سازمانی و خلاقیت سازمانی باشد. داده های حاصل از این دو پرسشنامه توسط نرم افزار SPSS.۱۴ و با استفاده از ضریب همبستگی Spearman و آزمون مستقل تی تجزیه و تحلیل شده و نتایج زیر به دست آمد:

**نتایج:** نتایج حاصل از ضریب همبستگی اسپیرمن نشانگر وجود رابطه منفی معنادار بین ساختار سازمانی و خلاقیت سازمانی است. همچنین بین ساختار سازمانی و ابعاد شش گانه ی خلاقیت سازمانی نیز ضریب همبستگی گرفته شد که بین ساختار سازمانی با تمام ابعاد خلاقیت سازمانی رابطه منفی معنادار وجود داشت؛ به این معنی که با افزایش نمره ساختار سازمانی، میزان خلاقیت سازمانی و شش بعد خلاقیت کاهش می یابد.

**نتیجه گیری:** نتایج بدست آمده از آزمون تی نشان داد که سطح خلاقیت در بیمارستانهایی که ساختار ارگانیکی دارند بیشتر از بیمارستانهایی است که ساختار مکانیکی دارند. پیشنهاد می شود مدیران با سوق دادن ساختار بیمارستان خود به سمت ارگانیکی شدن زمینه را برای بروز خلاقیت های فردی و سازمانی آماده کنند. چرا که امروزه لازمه بقا و دوام هر سازمانی و توان رقابت در محیط های بی ثبات کنونی خلاقیت و نوآوری است.

**واژه های کلیدی:** ساختار سازمانی، خلاقیت سازمانی، بیمارستان های آموزشی و مدیران.

A-10-579-6

### ویژگی یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم

#### پزشکی شیراز (E)

لیلا قهرمانی، مهین نظری، نرجس کارپرور فرد، سمیه احمدی

علوم پزشکی شیراز  
gahramani@sums.ac.ir

**مقدمه:** استاد مهمترین عاملی است که در تعلیم و تربیت دانشجویان نقش ایفا می کند، زیرا آنان با اندیشه های که دارند می توانند بر روی هزاران نفر اثر بگذارند و از آنجا که محور فرایند تدریس دانشجو است و استاد به عنوان راهنما نقش تعیین کننده ای در هدایت این فرایند دارد، استاد برای یادگیری بهتر که محصول تدریس و آموزش است لازم است دانشجویان را از



گروه های یادگیری مناسب، شیوه آموزش، شیوه ارزشیابی و سایر شاخص ها بود. اکثریت مربیان و دانشجویان دسترسی به امکانات رفاهی در محیط بالین (مربی ۷۰٪، دانشجوی ۸۰٪) کفایت تسهیلات آموزشی در محیط بالینی (مربی ۵۰٪، دانشجوی ۸۰/۳٪) نسبتا ضعیف و ضعیف ارزیابی کرده اند. اکثریت دانشجویان و مربیان مشکلاتی از قبیل ارتباط نامطلوب پرسنل مراکز (مربی ۹۵٪، دانشجوی ۸۹/۶٪) پیروی از عادات نادرست حاکم بر محیط (مربی ۷۰٪، دانشجوی ۹۰٪) سرگردانی دانشجویان در غیاب مربی (مربی ۸۹٪ و دانشجوی ۸۷/۴٪) را عنوان نموده اند. بین میانگین نمره دیدگاه مربیان و دانشجویان مامایی اختلاف معنی دار آماری وجود داشت (۴۷/۰ /  $p =$ ). بیشترین مشکلات محیط آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان مورد پژوهش بترتیب "کمبود وسایل لازم جهت انجام روشهای پرستاری" و "عدم وجود سیستم ثبت و گزارش نویسی مطابق با استانداردهای پرستاری" تبعیض بین دانشجویان پرستاری و سایر دانشجویان علوم پزشکی "عدم بکارگیری تکنیکهای صحیح پرستاری در بالین" مهمترین مشکلات محیط آموزش بالینی بودند.

**نتایج:** آنالیز آماری همبستگی اسپیرمن همبستگی قوی بین نمرات داده شده توسط دانشجویان و نمرات داده شده توسط مربیان را نشان داد.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی، آموزش، خودارزیابی

A-10-232-3

### بررسی شاخص‌های کمی و کیفی آزمون‌های دوره کارآموزی

#### پزشکیعمومی (E)

محمد گرگ یراقی، مریم آویژگان، امراه ابراهیمی، الهام اسفندیاری، آتوسا اسماعیلی، پروانه نصری، مرضیه حسینی

دفتر توسعه آموزش (EDO) دانشکده پزشکی- دانشگاه علوم پزشکی- اصفهان

اصفهان

avizhgan@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی پیشرفت تحصیلی بخش مهمی از فرآیند آموزش است و برای تحقق آن آزمون استفاده می‌شود. سوالات چندگزینه ای به عنوان یک روش آزمون عینی، متداولترین روش ارزشیابی می‌باشد و طراحی درست آن‌ها واجد اهمیت است. مطالعه حاضر به بررسی کمی و کیفی آزمون‌های کارآموزی دوره پزشکیعمومی در گروه‌های آموزشی پوست، روانپزشکی، زنان، چشم و نورولوژی دانشکده پزشکی اصفهان پرداخته است.

**روش کار:** مطالعه توصیفی- تحلیلی بر روی آزمون‌های کارآموزی در گروه‌های آموزشی پوست، روانپزشکی، زنان، چشم و نورولوژی در سال ۱۳۸۷ اجرا شد. شاخص‌های کمی و کیفی با استفاده از چک لیست‌هایی روا و پایا که برای تعیین سوالات با ضریب تمیز نامناسب، سوالات دشوار، سوالات با انتخاب سه گزینه صفر، ضریب پایایی، توزیع سوالات نسبت به سرفصل‌های اعلام شده، حیطه سوالات براساس اهداف، انواع سوال براساس تاکسونومی می‌بود، استخراج گردید. اطلاعات با نرم افزار SPSS-۱۵ و آمار توصیفی تجزیه و تحلیل شد.

**نتایج:** از نظر شاخص‌های کمی، میانگین سوالات با ضریب تمیز نامناسب ۲۴ درصد، سوالات دشوار ۴/۱ درصد و سوالات با انتخاب سه گزینه صفر ۱۲/۹ درصد بدست آمد. میانگین توزیع سوالات نسبت به سرفصل‌های اعلام شده و ضریب پایایی به ترتیب ۹۸ درصد و ۷۷/۹۲ درصد بود. از نظر شاخص‌های کیفی، بیشترین فراوانی نسبی سوالات در حیطه علانم و نشانه‌ها (۳۰/۷۵ درصد) و تاکسونومی اول (۵۹ درصد) قرار داشت.

**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت ارائه سوالات استاندارد و منطبق با قواعد طراحی سوالات چند گزینه‌ای دربرگزاری آزمون‌های مناسب، بازبینی مستمر سوالات امتحانی و برگزاری دوره‌های آموزشی طراحی سوالات امتحانی، ایجاد

عمره های یادگیری مناسب، شیوه آموزش، شیوه ارزشیابی و سایر شاخص ها بود.

**نتایج:** اکثریت مربیان و دانشجویان دسترسی به امکانات رفاهی در محیط بالین (مربی ۷۰٪، دانشجوی ۸۰٪) کفایت تسهیلات آموزشی در محیط بالینی (مربی ۵۰٪، دانشجوی ۸۰/۳٪) نسبتا ضعیف و ضعیف ارزیابی کرده اند. اکثریت دانشجویان و مربیان مشکلاتی از قبیل ارتباط نامطلوب پرسنل مراکز (مربی ۹۵٪، دانشجوی ۸۹/۶٪) پیروی از عادات نادرست حاکم بر محیط (مربی ۷۰٪، دانشجوی ۹۰٪) سرگردانی دانشجویان در غیاب مربی (مربی ۸۹٪ و دانشجوی ۸۷/۴٪) را عنوان نموده اند. بین میانگین نمره دیدگاه مربیان و دانشجویان مامایی اختلاف معنی دار آماری وجود داشت (۴۷/۰ /  $p =$ ). بیشترین مشکلات محیط آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان مورد پژوهش بترتیب "کمبود وسایل لازم جهت انجام روشهای پرستاری" و "عدم وجود سیستم ثبت و گزارش نویسی مطابق با استانداردهای پرستاری" تبعیض بین دانشجویان پرستاری و سایر دانشجویان علوم پزشکی "عدم بکارگیری تکنیکهای صحیح پرستاری در بالین" مهمترین مشکلات محیط آموزش بالینی بودند.

**نتیجه گیری:** گرچه برخی از ابعاد عرصه های آموزش بالینی خوب و عالی است، اما تقویت جنبه های مثبت و اصلاح نقائص می‌تواندگامی مؤثر در راستای ارتقای کیفیت آموزش بالینی باشد. با ارزیابی های مکرر عرصه های بالینی و مقایسه وضعیت موجود با وضعیت قبل و یا بعد نقاط ضعف و قوت مؤثر در آموزش بالینی شناسایی گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش بالینی، عرصه های آموزشی، دانشجویان و مدرس

پرستاری

A-10-9-4

### مقایسه خودارزیابی دانشجویان و ارزیابی مربی از مهارت زایمان و رضایتمندی دانشجویان از روش (E)

راضیه باقرزاده، شرافت اکابریان، صدیقه افراسیابی

بوشهر- دانشگاه علوم پزشکی دانشکده پرستاری- مامایی

r.bagherzadeh@bpums.ac.ir

**مقدمه:** ارزیابی آموخته ها گرچه در تمام علوم مشکل است اما در علوم پزشکی مشکلات ویژه خود را دارد و این مشکلات در ارزیابی آموخته ها و تواناییهای بالینی نمود بیشتری دارد. سهیم نمودن دانشجویان در ارزیابی خود به خصوص در مورد مهارتهای بالینیمی تواند ضمن ارزش نهادن به دانشجویان به ارزیابی عادلانه تر کمک نماید. از اینرو مطالعه حاضر به منظور مقایسه دو روش خودارزیابی و ارزیابی توسط مربی از مهارت بالینی انجام زایمان طبیعی در دانشجویان کارورز و کارآموز مامایی انجام گردیده است.

**روش کار:** مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی تحلیلی است که به روش مقطعی انجام گردیده است. واحدهای مورد پژوهش را ۴۰ نفر از دانشجویان کارورز و کارآموز مامایی که در گروههای ۶ یا ۷ نفره در زایشگاه بنت الهدی مشغول گذراندن درس عملی بارداری و زایمان بودند تشکیل می‌دادند. دانشجویانی که کارورزی بارداری زایمان ۱ داشتند کنار گذاشته شدند. علت حذف این



بانک سوالات استاندارد و تأکید بر تهیه جدول دوبعدی آزمون‌ها قبل از برگزاری آزمون در ارتقاء کیفیت سوالات تأثیر دارد.

**واژه‌های کلیدی:** آزمون، سوال چندگزینه‌ای، کارآموزی، شاخص‌های کمی و کیفی

A-10-226-3

### مقایسه وضعیت موجود و مطلوب عدالت در ارزشیابی از

### دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

(E)

مهديه ممیزی، زهرا حافظی، محمد ممیزی

دانشگاه علوم پزشکی یزد-دانشکده بهداشت

mahdieh\_momayyezi@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی موثر یکی از مهمترین ارکان برنامه ریزی آموزشی محسوب گردیده و توسط آن می‌توان به کاستی‌ها و نقاط قوت برنامه آموزشی پی برد. همچنین در تمایز دانشجویان نیز یک عامل مهم بشمار می‌رود. بنابراین رعایت عدالت در آن اهمیت بسزایی دارد. هدف این مطالعه بررسی و مقایسه عدالت در ارزشیابی است. از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد می‌باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی می‌باشد و در این راستا ۵ پرسشنامه خود ساخته، که روایی و پایایی آن توسط اساتید و آزمون آماری برآورد شده بود به روش نمونه گیری آسان در بین دانشجویان توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از نرم افزار SPSS استفاده گردید. **نتایج:** حدود ۷۳/۳۲٪ دانشجویان وضعیت عدالت در ارزشیابی را خیلی خوب، ۴۴/۶۴٪ خوب، ۳۶/۶۶٪ ضعیف و ۱۰/۶۴٪ خیلی ضعیف برآورد کرده بودند. میزان تاثیر ارزشیابی در ارتقاء عدالت آموزشی طبق نظر ۴۰/۰۲٪ از دانشجویان بسیار زیاد، ۱۷/۹۸٪ افراد در حد زیاد، ۱۶/۱۶٪ از افراد در حد کم و ۴/۶۶٪ خیلی کم برآورد شده است. بیش از نیمی از افراد آشنا بودن با نحوه و ترکیب سوالات ارزشیابی را عادلانه ارزیابی کرده بودند. در حالیکه دانشجویان میزان تاثیر ارزشیابی دقیق میان ترم را در ارتقاء عدالت آموزشی در حد بسیار زیاد برآورد کرده بودند، ۳/۳٪ افراد وضعیت آن خیلی خوب، ۲۳/۳٪ خوب، ۶۰٪ ضعیف و ۱۳/۳٪ خیلی ضعیف در نظر گرفته بودند.

**نتیجه گیری:** با توجه به اینکه ارزشیابی از آموخته‌ها نوعی بازخورد و از مهره‌های اصلی عدالت آموزشی است و نتایج تحقیق نیز حاکی از وضعیت متوسط سطح ارزشیابی می‌باشد، باید برنامه ریزی جهت ارزشیابی با دقت بیشتری صورت گیرد. چون هدف اصلی تمرکز بر توانایی دانشجویان است نه صرفاً ارزیابی.

**واژه‌های کلیدی:** عدالت، ارزشیابی، دانشجویان، وضعیت مطلوب

A-10-682-7

### بینش دانشجویان پرستاری نسبت به رعایت اصول ارتباط با

بیمار (E)

رضا محقق نژاد، سوفیا سادات صانعی

mohagheghnejad@gmail.com

**مقدمه:** ارتباط با بیمار یکی از اجزای مهم مراقبت‌های درمانی است و رفتارهای ارتباطی انواع مختلفی دارد که نتیجه این رفتارها درک وضعیت سلامتی، مقبولیت درمان و رضایت بیماران می‌باشد. مهارت‌های ارتباطی از نکات ضروری برای اعضای تیم درمانی می‌باشد. ولی بینش فردی در کنار دانش فرد، یکی از اجزای اصلی مهارت‌های ارتباطی است که بر نحوه ارتباط تأثیر دارد. از طرفی برخی مطالعات از تغییر رفتارهای ارتباطی دانشجویان در دوران تحصیل حکایت دارد. دانشجویان پرستاری بخش عمده‌ای از پرستاران آینده را تشکیل می‌دهند و نیاز به برنامه ریزی‌های مناسب برای آموزش آنان وجود دارد. این مطالعه با هدف بررسی بینش دانشجویان پرستاری نسبت به رعایت اصول ارتباط با بیمار انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی ۹۳ نفر از دانشجویان پرستاری بیمارستانهای سبزوار، بصورت تصادفی ساده انتخاب شدند و پرسشنامه مربوطه را تکمیل نمودند. سپس توسط نرم افزار SPSS و آمارهای توصیفی و تحلیلی، تجزیه و تحلیل انجام شد.

**نتایج:** یافته‌ها نشان می‌دهد میانگین نمره رعایت اصول ارتباط با بیمار در دانشجویان سال چهارم نسبت به سایر سالها پایین تر است ( $38/3 \pm 4/8$ ) و طبق آزمون تی مستقل با میانگین نمره دانشجویان سال سوم ( $3/2 \pm 41/5$ ) و دانشجویان سال دوم ( $5/8 \pm 40/6$ ) تفاوت آماری معنی داری دارد ( $P > 0/05$ ). همچنین بین سال تحصیلی و معرفی پرستار به بیمار، محترمانه بودن لحن صحبت با بیمار، آشنایی بیمار با محیط و ... همبستگی منفی وجود دارد که از لحاظ آماری معنی دار است ( $P > 0/05$ ) بین سال تحصیلی و سلام و احوالپرسی کردن با بیمار، اجازه ورود گرفتن و پاسخ صحیح دادن به سوالات بیمار و ... همبستگی مثبت مشاهده شد ولی در سطح اطمینان ۹۵ درصد از لحاظ آماری معنی دار نیست.

**نتیجه گیری:** طبق یافته‌های این پژوهش بینش دانشجویان پرستاری نسبت به رعایت اصول ارتباط با بیمار، دچار اشکال است و به خاطر نقش جدی این افراد در تیم درمانی، این مسئله نیاز به بررسی بیشتر و برنامه ریزی آموزشی-مدیریتی برای بهبود آن دارد.

**واژه‌های کلیدی:** ارتباط با بیمار، دانشجویان پرستاری، بینش فردی

A-10-963-1

### بررسی عوامل مرتبط با رضایتمندی بیماران از پزشک معالج

خود از دیدگاه بیمار و پزشک (E)

عاطفه رضایی، کریم چاوشی، رضا شریف زاده، حمیده نصیریان

rezaie\_atefe@yahoo.com

**مقدمه:** طبابت پلی میان علم و جامعه است و بکارگیری اطلاعات علمی و مهارت‌های وابسته برای برقراری سلامت انسان یک وظیفه حیاتی در پزشکی است. واقعیت اینست که اقدام به حرفه‌ی طبابت چیزهایی بیش از اطلاع علمی درباره بیماریها دارد و درمان بیماریها وابستگی زیادی به تعامل بین پزشک و بیمار دارد که نتیجه این همکاری درمانی سریع و موفق خواهد بود. این مطالعه با هدف بررسی عوامل مرتبط بر رضایتمندی بیماران از پزشک





آن، در دوره‌های آموزش دستکاری ضروری به نظر می‌رسد. این پژوهش با هدف تعیین تأثیر کارگاه روش تدریس بر مهارت‌های تدریس دستیاران جراحی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام گرفته است.

**روش کار:** در این مطالعه نیمه‌تجربی، ۱۸ دستیار سال ۱، ۲ و ۳ جراحی عمومی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در کارگاه آموزشی روش تدریس شرکت کردند. دستیاران شرکت‌کننده در کارگاه و اینترنت‌های جراحی با تکمیل پرسشنامه‌های خودارزیابی تدریس بالینی و ارزشیابی تدریس بالینی (که روایی و پایایی آن تأیید شده بود) مهارت‌های تدریس دستیاران مورد نظر را قبل و بعد از مداخله ارزیابی کردند. میانگین نمرات قبل و بعد از مداخله با آزمون آماری Paired-T Samples-test مقایسه شد.

**نتایج:** بعد از مداخله میانگین نمرات خودارزیابی در حیطه‌های بازخورد و ارتقاء یادگیری خودراهنی به ترتیب از ۳/۳۴ به ۳/۹۴ ( $p=0.11$ ) و از ۳/۵۳ به ۴/۰۲ ( $p=0.09$ ) افزایش یافت؛ اما میانگین نمرات ارزشیابی تغییر نکرد.

**نتیجه گیری:** علی‌رغم افزایش اندک نمره‌ی مهارت‌های تدریس دستیاران بعد از مداخله، دستیاران در مجموع کارگاه را مفید ارزیابی کردند. برنامه‌ی کاری سنگین دستیاران جراحی و فقدان انگیزه در اینترنت‌ها و دستیاران، می‌تواند در کم‌رنگ شدن نقش آموزشی دستیاران مؤثر باشد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود به منظور فراهم نمودن زمینه برای ایفای بهینه‌ی نقش معلم توسط دستیاران، ضمن بازنگری در برنامه‌ی کاری و شرح وظایف رسمی آنان، برنامه‌های آموزشی رسمی در زمینه‌ی روش تدریس مطابق با امکانات و شرایط موجود کشور، در دوره‌های آموزش دستکاری گنجانده شود.

**واژه‌های کلیدی:** مهارت تدریس، تدریس بالینی، دستیار، ارزشیابی  
A-10-500-1

### ارتقای کیفیت آموزش و تحقق اهداف علمی سلامت از نظرگاه

#### استادان گروه قلب و عروق تبریز در سال ۱۳۸۹ (E)

حبیب اله قمی، علیرضا زادگان، ولی علیزاده، محمد تقی خدایاری، مصطفی شمیزی، محمد علی همتی، عاطفه علیزاده

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
habibollahghomi6@gmail.com

**مقدمه:** اهداف علمی سلامت در دانشگاه‌های علوم پزشکی بدست نمی‌آید مگر با ارتقاء کیفیت آموزش. این امر یکی از راه‌های حرکت دانشگاه‌ها به سوی مرجعیت علمی است. هدف مطالعه حاضر بمنظور انعکاس دیدگاه‌های استادان گروه آموزشی قلبی و عروقی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در رابطه با عوامل ارتقای کیفیت آموزش و نهایتاً تحقق اهداف علمی سلامت انجام شده است.

**روش کار:** توصیفی تحلیلی و بصورت پیمایشی است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق ۳۰ پرسشنامه بصورت تصادفی ساده بین استادان دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت که به تعداد ۱۹ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده‌ها با برنامه SPSS و روش لیکرت تحلیل شدند.

**نتایج:** پایایی مطالعه بر اساس آزمون آلفای کرونباخ ۰٫۷۸۲ است. یافته‌ها بر روی داده‌ها با میانگین امتیازات و اولویت‌بندی آنها به تفسیر زیر از مقیاس

معالج خود از دیدگاه پزشکان و بیماران و مقایسه دیدگاه این دو گروه صورت گرفت.

**روش کار:** طی مطالعه ای توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی، پرسشنامه ای خودایفا که روایی محتوایی آن با نظرخواهی از تعدادی از اعضای هیئت علمی صاحب نظر و پایایی آن با آزمون مجدد با آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ تأیید گشته بود بین ۲۶۰ بیمار و ۴۳ پزشک توزیع گردید. تکمیل پرسشنامه بیماران با مصاحبه و تکمیل پرسشنامه پزشکان بصورت خوابیفا با توضیحاتی درباره اهداف کار صورت گرفت. نمونه گیری پزشکان تصادفی سیستماتیک بر اساس لیست نظام پزشکی و نمونه گیری بیماران با روش غیر احتمالی آسان از بین بیماران بستری در بیمارستان و مراجعه کننده به مطب صورت گرفت. پرسشنامه پزشکان محتوی ۲۵ سؤال در سه حیطه مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های حرفه ای و سطح دانش پزشک بود و پرسشنامه بیماران شامل ۲۱ سؤال در دو حیطه مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های حرفه ای پزشک بود. داده ها پس از جمع آوری در نرم افزار spss وارد و آنالیز گردید.

**نتایج:** از نظر بیماران مهارت‌های ارتباطی بیشترین تأثیر را در رضایتمندی داشتند و در بین مهارت‌های ارتباطی، صحبت کردن با احترام، گوش دادن به صحبت‌های بیمار، روحیه دادن به بیمار و همدردی با بیمار به ترتیب مهمترین موارد بودند. در بین مهارت‌های حرفه ای توضیح در مورد چگونگی ایجاد بیماری و عوامل مؤثر بر آن، توضیح در مورد نحوه مصرف داروها و درک وضعیت مالی بیمار به ترتیب مهمترین موارد بودند. از دیدگاه پزشکان اهمیت هر سه حیطه تقریباً یکسان بود (نمره حیطه ارتباطی ۴،۱۸، حیطه علمی ۴،۱۷، حیطه حرفه ای ۴،۱۵ از ۵). در حیطه ارتباطی مهمترین موارد: جلب اعتماد بیمار، صحبت کردن با احترام، گوش دادن به صحبت‌های بیمار و روحیه دادن به بیمار بود. در بین مهارت‌های حرفه ای، صرف وقت کافی جهت معاینه، درک وضعیت مالی بیمار و وضعیت ظاهری متناسب با شئون حرفه ای مهمترین موارد بودند. در حیطه علمی از نظر پزشکان آگاهی از جدیدترین روش‌های تشخیصی و درمانی ۹۳٪ و شرکت در دوره های بازآموزی ۶۷٪ در افزایش رضایتمندی بیمار مؤثر خواهد بود.

**نتیجه گیری:** به نظر می رسد در مورد آنچه برای رضایتمندی بیماران مهمتر است که همان ویژگی‌های ارتباطی است بین دیدگاه بیماران و پزشکان در اصلی ترین موارد شباهت قابل توجهی وجود دارد اما در بین مهارت‌های حرفه ای پزشکان باید توجه ویژه ای نسبت به آگاه کردن بیماران از چگونگی ایجاد بیماری و توضیح در مورد نحوه مصرف دارو داشته باشند.

**واژه‌های کلیدی:** رضایتمندی، مهارت‌های ارتباطی  
A-10-1060-2

### تأثیر کارگاه آموزشی روش تدریس بر مهارت‌های تدریس

#### دستیاران جراحی عمومی اصفهان (E)

فریبا حقانی، بتول اقبالی، مهرداد معمارزاده

اصفهان، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی  
haghani@edc.mui.ac.ir

**مقدمه:** با توجه به نقش مهم دستیاران در آموزش سایر فراگیران، گنجانیدن برنامه‌های آموزش رسمی در مورد تدریس، روش‌ها و مهارت‌های مربوط به



عدم توجه به آموزش فنون تدریس به اساتید مشکلات بسیاری را بر آموزش پزشکی می تواند تحمیل کند  
**واژه‌های کلیدی:** روش تدریس، آموزش پزشکی

A-10-353-1

### بررسی و مقایسه تأثیر آموزشی نرم افزار نواحی آناتومیک

#### رادیوگرافیهای خارج دهانی (E)

فاطمه عزالدینی اردکانی

یزد- میدان باهنر- دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد- طبقه سوم-

معاونت پژوهشی

ezoddini@gmail.com

**مقدمه:** پیشرفت سریع علوم رایانه ای باعث شده است تا این ابزار به صورت یکی از ملزومات زندگی عادی بشر در آید. هدف: درس رادیولوژی ۲ نظری دندانپزشکی مربوط به تکنیکهای رادیوگرافی است. با هدف ارتقاء سطح آموزش و ارزشیابی دانشجویان دندانپزشکی این مطالعه طراحی و انجام شد.  
**روش کار:** رادیولوژی ۲ نظری و عملی اختصاصاً مربوط به تکنیکهای رادیوگرافی است. شناخت نواحی آناتومیک طبیعی در هر رادیوگرافی از اهمیت ویژه ای برخوردار است که تشخیص ضایعات، آتومالی و افتراق آنها را از لندمارکها ممکن می سازد. در این مطالعه دانشجویان به دو گروه تقسیم شدند. به یک گروه رادیوگرافیهای خارج دهانی و لندمارکها به روش معمول و به گروه دیگر نرم افزار آموزش داده شد. پس از انجام امتحان پرسش نامه ای تهیه که شامل دیدگاه دانشجویان بود سپس داده ها آنالیز و با یکدیگر مقایسه شد.

**نتایج:** ۳۷/۵ درصد دانشجویان کاملاً موافق و ۵۳/۱ درصد موافق بودند که این برنامه برای یادگیری و آموزش دانشجویان و حدود ۹۰/۶ درصد اعتقاد داشتند که نرم افزار برای آموزش در بخش مفید است. ۸۴/۴ درصد دانشجویان اعتقاد داشتند که نرم افزار می تواند مهارت های بالینی دانشجویان را در تشخیص و شناسایی نواحی آناتومیک ارزیابی کند.

**نتیجه گیری:** بطور کلی تمامی موارد اعم از ارزیابی و یادگیری در گروه مورد بطور معنی داری بیشتر از گروه کنترل بود. روش آموزش با نرم افزار برای رتبه بندی، یادگیری و آموزش دانشجویان می تواند مفید باشد. این تکنولوژی پتانسیل خیلی مهم و معناداری در زمینه آموزش دندانپزشکی داشت.

**واژه‌های کلیدی:** تکنیک های خارج دهانی، نواحی آناتومیک، نرم افزار

A-10-199-1

### بررسی مقایسه ای روش کاری سنتی و شیوه های جدید

#### آموزشی علوم پزشکی (E)

پریا حبیب اللهی، نیکو سراجی، آپیار توپال، ساحل وحدتی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز  
habibollahi.p@gmail.com

چهار بدست آمدند: ۱- تسهیل فعالیتهای آموزشی و پژوهشی استادان ۳،۸۰  
۲- توسعه و ارتقای توان علمی استادان ۳،۷۰، ۳- ارزشیابی عملکرد آموزشی استادان ۳،۷۰، ۴- فعال کردن فرآیند ارزشیابی درونی و بیرونی گروههای آموزشی پایه و بالینی ۳،۵۰، ۵- ترویج روحیه و علاقه همکاری بین اعضای هیات علمی ۳،۵۰، ۶- تامین ابزارهای انگیزشی ۳،۳۰، ۷- آشنا کردن استادان با فنون تخصصی آموزش و روشهای نوین تدریس ۳،۲۰، ۸- تدوین طرح درس ۲،۹۰

**نتیجه گیری:** با توجه به نظرات اعضای هیئت علمی عامل تسهیل فعالیتهای آموزشی و پژوهشی استادان بعنوان مهمترین عامل ارتقای کیفیت آموزش می باشد و تدوین طرح درس توسط استاد نسبت به سایر عوامل دارای میانگین پایین تری است.

**واژه‌های کلیدی:** ارتقاء، آموزش، سلامت، اهداف علمی

A-10-86-6

### بررسی نظرات دانشجویان پزشکی مورد آشنایی اساتید با

#### روش کار و فنون تدریس (E)

امیر کمالی فر، ثمر کمالی فر

عضو کمیته ی تحقیقات دانشجویی و دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه

علوم پزشکی تبریز

amirkamalifar@gmail.com

**مقدمه:** معلمي هنری غیر قابل انکار که قابل یادگیری است هر معامی علاوه بر علم و احاطه ی کافی بر موضوع نیاز به فونونی دارد که مفاهیم و دانش ذهنی خود را متناسب با سطح مخاطبین بر آنها عرضه دارد تا مخاطبش اصل مطلب را درک کرده و مشتاقانه در پی جستجوی اطلاعات بیشتری در این زمینه باشد آشنایی یک معلم با فنون و روش کاری تدریس علاوه بر اینکه می تواند مفاهیم و دانش مورد نظر را به خوبی منتقل کند در ایجاد علاقه و اشتیاق در مخاطبین نیز نقش دارد به نظر می رسد این بخش مهم از آموزش در دانشگاه های علوم پزشکی نادیده گرفته شده است نویسندگان سعی می کنند تا وسعت این مسئله را از دیدگاه دانشجویان پزشکی بسنجند

**روش کار:** پرسشنامه ای در مورد آشنایی اساتید در بکار گیری روش کار و فنون تدریس شد و در بین ۱۵۲ نفر از دانشجویان مقاطع مختلف پزشکی (علوم پایه ۵۲ نفر - فیزیوپاتولوژی و اکسترنی ۶۳ نفر - ۳۲ نفر اینترنی) توزیع شد پاسخگویی براساس معیار های لیکرت بود و در نهایت داده ها با نرم افزار SPSS ۱۶ مو آنالیز قرار گرفت

**نتایج:** ۸۹،۳ درصد معتقدند که سطح آشنایی اساتید با روش کار و فنون تدریس در حد متوسط و پایین تر از متوسط است که این وضعیت در دوره ی بالینی محسوس تر است ۸۸،۴ درصد نیز معتقدند اصولا اساتید در زمینه ی روش کاری تدریس آموزشی ندیده اند ۷۸،۹ درصد معتقدند که اساتید روش کار ی تدریس مناسبی را در پیش نمی گیرند ۷۵،۲ درصد نیز معتقدند که اصولا اساتید توجهی به این ندارد که دانشجو مطلب را می فهمد یا نه

**نتیجه گیری:** آن طور که از نتایج بر آید آشنایی اندک و غیر علمی اساتید با فنون تدریس بخش مهمی از آموزش پزشکی را می تواند دچار مشکل کند استخدام اساتید صرفا با معیار های تولید علم و سوابق پژوهشی و علمی و



**نتایج:** ۵۲٪ از دانشجویان مرد و ۴۸٪ زن بودند. میانگین معدل دانشجویان ۱۵/۹۵٪ و میانگین عزت نفس در بین دانشجویان دختر ۱۶/۸۶ و در پسران ۱۶/۷۷ به دست آمد (از ۳۰ نمره). از این میان رشته مامایی بامیانگین ۱۷/۴۴ بیشترین و دانشجویان پزشکی با ۱۶/۳۸ کمترین نمره عزت نفس را داشتند. بین عزت نفس و معدل ارتباط معنی داری یافت شد ( $p=0.03$ ). بین تاهل، خوابگاهی بودن، جنس، سن، با عزت نفس رابطه معنی داری یافت نشد.

**نتیجه گیری:** افرادی که دارای عزت نفس بالاتری بودند نسبت به افراد دارای عزت نفس پایین، از وضعیت تحصیلی مطلوبتری برخوردار بودند. بنابراین پیشنهاد می گردد با روش کاری تقویت عزت نفس، برای پیشبرد وضعیت تحصیلی دانشجویان برنامه ریزی گردد و همچنین مطالعات بیشتری برای شناخت نقش عزت نفس و سایر عوامل مرتبط در پیشرفت تحصیلی انجام گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** عزت نفس، پیشرفت تحصیلی، دانشجو

A-10-177-3

### بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه

#### علوم پزشکی قزوین در خصوص درس اخلاق پزشکی (E)

زینب شالی، مریم فتاحی

قزوین بلوار باهنر دانشگاه علوم پزشکی

zeinabshalli@yahoo.com

**مقدمه:** پیشرفت روزافزون دانش بشری و ارائه روش کاری درمانی نوین، دغدغه های فکری فراوانی را نسبت به مسائل اخلاق حرفه ای در دندانپزشکان به وجود آورده است که غالباً از عدم آموزش کافی در این زمینه نشأت می گیرد. از آنجا که دوره دانشجویی بهترین زمان برای یادگیری اصول و شیوه به کار بردن اخلاق حرفه ای می باشد، نیاز است که واحد درس اخلاق پزشکی، کاربردی تر و متناسب با شرایط و نیازهای رشته دندانپزشکی برای دانشجویان این رشته ارائه شود. هدف از این مطالعه، بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین در خصوص درس اخلاق پزشکی می باشد.

**روش کار:** این مطالعه به شیوه توصیفی - مقطعی انجام شد. تعداد ۴۲ نفر از دانشجویان ترمهای ۷ و ۱۱ و ۱۱۹ دندانپزشکی قزوین به روش تصادفی انتخاب گردیدند. ابزار مورد استفاده پرسشنامه ای آزمونگر ساخته شامل ۱۳ سوال در زمینه تعیین آگاهی و نگرش دانشجویان دندانپزشکی پس از گذراندن واحد درس اخلاق پزشکی بود.

**نتایج:** آموذنی ها ۲۹ نفر (۶۹ درصد) مؤنث و ۱۳ نفر (۳۱ درصد) مذکر بودند. در مجموع ۹۰٫۵ درصد از شرکت کنندگان، آگاهی دندانپزشک از اصول اخلاق پزشکی را در فرایند درمان بیماران تاثیرگذار دانسته و ۷۸٫۵ درصد از آنها ضرورت ارائه این واحد درسی را برای رشته دندانپزشکی در سطح «خیلی زیاد» و «زیاد» ارزیابی نمودند. به طور کلی ۶۹ درصد از دانشجویان شرکت کننده، محتوای درس اخلاق پزشکی را در دانشکده دندانپزشکی قزوین «ضعیف» می دانستند و ۸۸ درصد از آنها از «منشور حقوق بیماران» اظهار بی اطلاعی نمودند. همچنین ۶۶٫۷ درصد از شرکت

**مقدمه:** تغییر در شیوه تدریس در دانشگاهها و تلاش برای جایگزینی روش کاری نوین ( تدریس با کمک پاورپوینت و برگزاری کلاس های آموزش الکترونیکی) به جای روش کاری سنتی تدریس در سالهای اخیر بسیار چشمگیر بوده است. لذا بر آنیم تا میزان مقبولیت شیوه های نوین آموزش را در مقایسه با روشهای سنتی در میان تعدادی از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز بسنجیم.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - مقطعی جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه صورت گرفته است. این پرسشنامه ها در بین ۳۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند □ پخش شد و این دانشجویان طی زمان کافی این پرسشنامه ها را تکمیل کردند. بعد از جمع آوری پرسشنامه ها اقدام به طبقه بندی داده ها نمودیم.

**نتایج:** آنالیز داده های حاصل از پرسشنامه های تکمیل شده با استفاده از برنامه SPSS ۱۵ صورت پذیرفت. بر اساس نتایج بدست آمده ۶۸٫۹٪ از دانشجویان تدریس با کمک مازیک و وایت برد را مناسب میدانند و ۵۸٫۹٪ تدریس با کمک پاورپوینت را ترجیح میدهند و ۸۸٫۹٪ تفریق این دو روش را مناسب میدانند. ۷۸٪ دانشجویان آموزش مجازی را مناسب نمیدانند. ۴۵٫۳٪ دانشجویان تاثیر روش کاری جدید آموزشی را در افزایش تمرکز صحیح بر مباحث مربوطه در حد متوسط میدانند.

**نتیجه گیری:** استفاده هر چه بیشتر از روش تلفیقی در سیستم آموزشی سبب ارتقای سطح یادگیری مطالب میگردد. از طرفی سیستم تلفیقی منجر به افزایش تمرکز و میزان مشارکت دانشجویان در امر یادگیری مطالب می گردد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش الکترونیکی، پاورپوینت، تدریس، دانشگاه

A-10-1056-2

### رابطه ی بین وضعیت تحصیلی و عزت نفس در دانشجویان

#### علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ (E)

عظیم بازیار، ایلا عباسیان، غفور یاریار، محمد حسین رشنوادی، امینه

زریان

abaziyar.mo69@gmail.com

**مقدمه:** رابطه ی بین عزت نفس و وضعیت تحصیلی در مطالعات مختلفی مورد بررسی قرار گرفته اما مقدار و شدت ارتباط متفاوت بوده است. چالش های دوران دانشجویی خود منبع اضطراب و تاثیر بسزایی بر عزت نفس و سلامت روان دارد. هدف: هدف از انجام این مطالعه بررسی رابطه ی بین عزت نفس و ارتباط آن با وضعیت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۸۹ بود.

**روش کار:** این مطالعه به صورت توصیفی - تحلیلی در بین ۱۸۰ نفر از دانشجویان علوم پزشکی با روش نمونه گیری طبقه بندی در سال ۱۳۸۹ صورت گرفت. ابزار مورد استفاده برای این پژوهش شامل پرسشنامه ی سه قسمتی: ویژگی های دموگرافیکی، ویژگی های آموزشی و پرسشنامه ی روزنبرگ انتخاب گردید. داده ها بعد از جمع آوری توسط نرم افزار آماری SPSS ۱۶ و آزمون های t-test، Anova و همبستگی پیرسون موارد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.



است با انتشار این آمار دانشگاه‌های سایر استان‌ها و شهرها نیز به تحقیق در حیطه‌هایی از ارزشیابی استاد که تا کنون از دید تیزبین محققین دور مانده است، بپردازند.

**واژه‌های کلیدی:** ارزشیابی استاد، هیات علمی، دانشجو، ارزشیابی، ایران.  
A-10-573-2

### بررسی اندیشه‌های در انتظار فرج و آموزه‌های مهدویت و آمیختن آن با تئوری‌های تغییر رفتار و انگیزش و طراحی منشور اخلاق حرفه‌ای دانشجویان بهورزی تربیت حیدریه-

سال ۱۳۸۹ (E)

زهره حسینی، علیرضا شجاعی، ابراهیم تیموری

بهورزی تربیت حیدریه

**مقدمه:** اندیشه مهدویت یکی از توانمندترین عوامل رشد دینی و از مترقی‌ترین نظریات سیاسی دینی ماست، که ریشه عمیق در باورهای شیعیان دارد و گسترش آن باعث رشد و بالندگی هرچه بیشتر جامعه، در حوزه اندیشه عقیده و اجتماع و سیاست، و حفظ آن از فرو افتادن در فساد و تباهی است. از ارکان مهم مهدویت، حکومت جهانی اوست، که دارای مبانی، آرمان‌ها و دستاوردهایی بزرگ است، خداپرستی، عدالت‌خواهی، تعالی جویی، خاتمیت، جهان شمولی اسلام امامت معصوم و حکومت دینی از مبانی فلسفی و کلامی حکومت مهدوی است، در واقع «انتظار فرج یکی از عقائد انسان‌ساز و انقلاب آفرین، و از مهم‌ترین منابع الهام و شوق‌دهی برای زمینه‌سازی» جهت ایجاد تحول و تکامل و سوق دادن انسان‌ها به سوی حکومت عدل و ایمان است، از دیدگاه اسلام به «خصوص مذهب حق تشیع، انتظار همه‌گاه، برانگیزنده، تحریک‌بخش، جنبش آفرین، سرچشمه، ایثار و حرکت مستمر است. باید برای تحقق فرج تلاش و فعالیت انجام داد و انتظار و شناخت موثر که مشروط به ارزیابی برخی ملاک‌ها می باشد به عرصه کنش و عمل کشیده شود و صرف انتظار ذهنی کافی نیست بلکه این انتظار باید اشتیاقی ایجاد نماید که محرک کنش‌های علمی و عملی باشد. باید اندیشه مهدوی را همراه با زلال وحی و سیره و سنت اهل بیت(ع) معرفی کرد لذا با توجه به موارد فوق الذکر بر آن شدیم که با عنایت به اینکه این باور اعتقادی و جهان شمولانه ریشه در جان انسانها دارد و با توجه به اینکه فراگیران ما جوان ؛ خلاق هستند و از هوش بالایی برخوردارند و عمیقاً تشنه دینی هستند که مولفه هایش بر فطرت ؛ عقلانیت و معرفت استوار است بنا براین باید به جوانانی تبدیل شوند که پاسدار حاکمیت ارزشها هستند و ما به عنوان آموزش دهنده مبانی آموزشیمان بر پایه رشد عقلانی باشد همچنانکه در راستای احکام اسلامی عمل می کنیم که آموزه اش بر اساس رشد عقلانیت استوار است زیرا که مراکز آموزشی ما در هر سطح سنگر مطلوب اندیشی و امید بخشی هستند و در واقع این فکرو اندیشه هم در مراکز آموزشی ؛ هم در خانواده ها و هم در کل جامعه باید حاکم شود و جوانان ما وجودشان با اخلاق ؛ معنویت و عبادت عجین شود و این بسیار مهم است که مراکز آموزشی ما استفاده از آموزه های ناب اسلامی به تربیت نیروی انسانی بپردازند. بنا بر این تصمیم گرفتیم که با بررسی اندیشه‌های در انتظار فرج و آموزه‌های مهدویت و آمیختن آن با تئوری

کنندگان میزان آشنایی خود با مسائل اخلاق حرفه‌ای را پس از گذراندن این واحد درسی، در سطح «کم» و «اصلاً» ارزیابی نمودند.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان می دهد اکثر دانشجویان دندانپزشکی قزوین نسبت به آگاهی از اصول اخلاق حرفه‌ای احساس نیاز می کنند و از محتوا و شیوه تدریس کنونی واحد درس اخلاق پزشکی رضایت کافی ندارند. از این روی، ایجاد تحولاتی در آموزش و شیوه ارزیابی این واحد درسی جهت کاربردی تر شدن آن، در دانشکده دندانپزشکی قزوین ضروری به نظر می رسد.

**واژه‌های کلیدی:** آگاهی، نگرش، دانشجویان دندانپزشکی، اخلاق پزشکی  
A-10-1003-1

### بررسی عوامل تاثیرگذار در ارزشیابی دانشجو از استاد بر اساس محدوده جغرافیایی انجام پژوهش (مرور نظام‌مند پژوهشهای منتشر شده از دانشگاه‌های کشور) (E)

آریتا رستمی، عارفه عرفان، فرحناز کمالی

اصفهان دانشگاه علوم پزشکی- مرکز تحقیقات آموزش پزشکی  
azita\_rostami51@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به جایگاه کلیدی و حساس اعضای هیات علمی در دانشگاه‌های کشور و اهمیت دانشگاه به عنوان کانون اصلی تولید علم و دانش در جهت ارتقا و بهبود کیفیت آموزش عالی، طبق مطالعات انجام شده در هر یک از دانشگاه‌ها با توجه به معیارها و شاخص‌های موجود در خصوص توانمندی و ارتقا، اساتید تحقیقاتی در زمینه ارزشیابی استاد انجام گرفته است. این مطالعه با هدف تعیین درصد فراوانی مطالعات انجام شده پیرامون عوامل تاثیرگذار در ارزشیابی استاد توسط دانشجو بر حسب محدوده جغرافیایی، از طریق مرور نظام‌مند صورت گرفته است.

**روش کار:** این مرور سیستماتیک از بهمن ۱۳۸۷ آغاز و به مدت یک سال، از بین کلیه مطالعات انجام شده در ایران با استفاده از کلیدواژه‌های ارزشیابی استاد- دانشجو- هیات‌علمی- ایران و ترکیب آنها در کلیه پایت‌ها و بانک‌های اطلاعاتی موجود که امکان نمایه شدن این دسته از مطالعات در آنها بود از قبیل scholar google, iranmedex, jarndoc, sid, magiran و ... با بررسی کلیه مجلات علمی - پژوهشی، ویژه‌نامه همایش‌ها و سمینارهای دانشگاهی اقدام به جمع‌آوری و تحلیل این دسته از مطالعات صورت گرفت.

**نتایج:** از مجموع پنج پایگاه اینترنتی، حدود ۱۳۴۸۶ مورد به دست آمد. بر اساس معیارهای ورود، تعداد ۸۰۰ مقاله بررسی و ۲۱۵ مطالعه با توجه به معیارهای خروج واجد شرایط لازم برای ورود به مطالعه بودند. نتایج این مرور نظام‌مند نمایانگر این مطلب بود که بیشترین درصد فراوانی مطالعات انجام شده به ترتیب در شهرهای تبریز (۱۲/۰۲٪)، تهران (۱۰/۳۸٪) و اهواز (۹/۸۳٪) انجام شده است.

**نتیجه‌گیری:** نتایج این بررسی که در بازه زمانی یک ساله از طریق جستجو در مجلات علمی - پژوهشی نمایه شده در پایگاه‌های معتبر صورت گرفت نشان‌دهنده توجه و اهتمام ویژه برخی از دانشگاه‌های شهرهای بزرگ به تحقیق در زمینه عوامل تاثیرگذار در ارزشیابی دانشجو از استاد بوده که امید



تعداد ۵۲ دانشجوی دانشکده پیراپزشکی به عنوان گروه مداخله ۱۴۱ و نفر از دانشجویان دانشکده های پزشکی، پرستاری-مامائی و بهداشت بعنوان گروه شاهد شرکت داشتند. با مجوز معاونت پژوهشی دانشگاه کلیه دانشجویان مورد مطالعه در جلسه ای که در هفته اول نیمسال توسط واحد آموزش هر دانشکده هماهنگ شده بود پس از توضیحات محقق و تکمیل فرم رضایتمانه در بررسی شرکت نمودند. ابتدا بوسیله یک پرسشنامه ۲۱ سوالی محقق ساخته که اعتبار آن، باروش آلفای کرونباخ ۰/۷ محاسبه شده بود، پیش آزمون انجام شد و دوره آموزشی آشنائی با کتابخانه و منابع کتابخانه اینحوزه دستیابی به اطلاعات الکترونیکی و اینترنتی بصورت کارگاه آموزشی ۱۲ ساعته برای گروه مداخله برگزار گردید. در پایان نیمسال پس آزمون در هر دو گروه انجام شد. اطلاعات پرسشنامه ها با نرم افزار spss ۱۶ ثبت و آزمون های t-test برای مقایسه دو گروه استفاده شد.

**نتایج:** تعداد ۱۹۳ نفر دانشجوی جدیدالورود مقطع پیوسته شامل ۵۲ نفر از پیراپزشکی (گروه مداخله) و ۱۴۱ نفر از بقیه دانشگاه (گروه شاهد) در مطالعه شرکت نمودند. دانشجویان دانشکده پیراپزشکی تعداد ۸ پسر و ۴۴ دختر با میانگین سنی  $19/38 \pm 1/27$  بودند. در سایر دانشکده ها تعداد ۵۳ پسر و ۸۸ دختر با میانگین سنی  $19/17 \pm 0/78$  بودند. با استفاده از آزمون آماری t-test نتایج نشان داد که قبل از مداخله میانگین کل آگاهی دانشجویان گروه مداخله  $10/44$  (انحراف معیار  $4/76$ ) و گروه شاهد  $11/36$  (با انحراف  $4/22$ ) از نظر میزان آگاهی از مهارتهای ذکر شده تفاوت نداشتند ( $p=0/19$ ). ولی، بین گروه مداخله و کنترل پس از آموزش در میزان آگاهی از آشنائی با کتابخانه و منابع کتابخانه ای جستجو در بانکهای اطلاعاتی اینترنتی تفاوت مشاهده گردید.

**واژه های کلیدی:** کلید واژه: کارگاه، دانشجو، کتابخانه، اینترنت  
A-10-539-1

### ارزیابی کیفیت حضور و تدریس اساتید بخش پر و تز

دانشکده دندانپزشکی قزوین با دانشجویان در سال ۱۳۸۸

(E)

فاطمه جوادی ، شراره قاسمی

darya\_fj@yahoo.com

**مقدمه:** به منظور بهبود وضعیت آموزشی در واحدهای مختلف و نیل به ارتقاء کیفیت آموزشی، بررسی کیفیت حضور و آموزش اساتید اهمیت ویژه ای دارد و با توجه به جایگاه علم پروتز در رشته دندانپزشکی بر آن شدیم تا این موضوع را در بخش پروتز دانشکده دندانپزشکی قزوین را از نظر دانشجویان در سال ۱۳۸۸ بررسی کنیم.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی - مقطعی انجام گردید، جامعه مورد مطالعه دانشجویان دندانپزشکی سال ۴ تا ۶ بودند که به شیوه نمونه گیری تصادفی آسان وارد مطالعه شدند ابزار جمع آوری اطلاعات ۱۰۰ پرسش نامه ای حاوی ۶۰ سوال با محوریت کیفیت حضور و تدریس اساتید با دانشجویان بود. روایی پرسش نامه را به شیوه تایید روایی محتوا توسط مشاوره یا صاحب نظران و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ بدست آمد. پس از جمع آوری

های تغییر رفتار و انگیزش و طراحی منشور اخلاق حرفه ای فارغ التحصیلان بهورزی - مرکز آموزش بهورزی تربیت حیدریه - سال ۱۳۸۹؛ گامی در تامین امر مهم عیین کردن آموزه های مهدویت با روح خدمت به مردم و مبانی اخلاق حرفه ای در فارغ التحصیلان خود بر داشته باشیم.

**روش کار:** این تحقیق از نوع توصیفی ؛ کار بردی بود که با توجه به اهمیت موضوع مجموعه مقالات و کتابهای دینی و فلسفی مورد بررسی قرار گرفت و اصول و مبانی مهدویت از مرور هفتمند مقالات استخراج شد؛ با کمک همکاران منشور طراحی شد و از نظر روایی محتوی مورد قبول همکاران قرار گرفت ؛ علاوه بر آن از مدل ها و تئوری های مختلف رفتاری (تئوری عمل منطقی و بر نامه ریزی درک شده ؛ تئوری خود تنظیمی ؛ تئوری خود کار آمدی ) در جهت تدوین منشور الگو برداری شد و الگوی مبانی اخلاق حرفه ای فارغ التحصیلان بر گرفته از آموزه های مهدویت طراحی شد و در اختیار آنان به عنوان دعای خیر ما در بدرقه راهشان قرار گرفت. نتیجه گیری همه ما به عنوان آموزش دهنده باید تلاش کنیم و توجه داشته باشیم که دیانت با عقلانیت هم سو است و اگر پشتوانه عقلی نیست پشتوانه دینی نیز نیست ؛ شعار ما باید کلام ما و کلام ما باید پرچم اعمال ما باشد نه اینکه آغاز حرکت ما باشد. کنجکاوی در پدیده های هستی امروز و فردا عبادت است و ما باید تلاش داشته باشیم که در راستای انتظار فرج ؛ آینده جهان را بیشتر فراروی جوانان باز کنیم ؛ باید آخر الزمان اسلامی تدوین کنیم با رهبری و فرمانروایی جهان شمول و باید کلیه جوانان ما در هر سطح آموزشی به طور جد در این معنا حضور پیدا کنند .

**واژه های کلیدی:** اندیشه مهدویت ؛ منشور ؛ اخلاق حرفه ای ؛ فارغ التحصیلان؛ مرکز آموزش بهورزی  
A-10-419-1

### تاثیر آموزش روشهای دستیابی به اطلاعات بر آگاهی

دانشجویان جدیدالورود از دستیابی به منابع اطلاعات کتابخانه و اینترنتی (E)

فخرالسادات میرحسینی، زهرا زنجانی، زهرا بتولی، مرضیه حسن پور ،  
بدرالسادات میرحسینی، رضا رضانی

دانشگاه علوم پزشکی کاشان بلوار قطب راوندی دانشکده پیراپزشکی  
f\_mirhoseiny@yahoo.com

**مقدمه:** با افزایش سریع ابداعات و انفجار اطلاعاتی که در قرن حاضر با آن روبرو هستیم، یادگیری مادام العمر بعنوان یکی از اهداف مهم آموزش قلمداد شده است. امروزه اهمیت تکنولوژی اطلاعاتی بعنوان یک ابزار یادگیری مادام العمر برای دستیابی به اطلاعات آشکار شده است. از آنجائیکه برنامه آموزش مدونی برای دستیابی به اطلاعات کتابخانه ای، مجلات و پایگاههای اطلاع رسانی اینترنتی مورد نیاز دانشجو در بدو ورود وجود ندارد، بمنظور پاسخگویی به این نیاز و در جریان یک دوره آموزشی برای ورود به دانشگاه، آشنائی با کتابخانه و منابع کتابخانه ای و نحوه دستیابی به اطلاعات اینترنتی مربوط به دانشجویان آموزش داده شد و آگاهی آنها مورد سنجش قرار گرفت.

**روش کار:** نمونه شامل دانشجویان مقاطع پیوسته ورودی بهمن ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کاشان بود. طی یک مطالعه نیمه تجربی





تحقیق به منظور بررسی تفاوت میزان آگاهی دانشجویان پزشکی و پرستاری در شهرستان جهرم در سال ۱۳۸۹ انجام شده است.

**روش ها:** دریک مطالعه توصیفی-تحلیلی، پرسشنامه ای خودساخته و پایا تنظیم گردید که روایی آن با استفاده از مطالعات دیگران و نظر صاحب نظران آزمون مجدد تعیین و تایید شده بود را در اختیار ۱۵ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم (پزشکی و پرستاری) در سال ۱۳۸۹ قرار دادیم، اطلاعات پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و جهت آنالیز داده ها از کای دو- و فیشر استفاده شد.

**نتایج:** سطح آگاهی دانشجویان نسبت به جایگاه حقوق بیمار در فرایند درمان از ضعیف تا متوسط و خوب در نوسان بود، بطوریکه در زمینه حق بیمار به دریافت آموزش، حفظ حریم خصوصی بیمار و اطلاع از مراحل و سیر بیماری در حد خوب بود. در صورتیکه در زمینه حق انتخاب پزشک و پرستار، حق دسترسی به پرونده پزشکی و حق اظهار نظر در زمینه انجام معاینات و معالجات در حد متوسط بود. بین میزان آگاهی دانشجویان از حقوق بیمار با مقطع تحصیلی رابطه معناداری ( $p=0/05$ ) مشاهده گردید.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش فوق و اهمیت رعایت منشور حقوق بیمار و نقش دانشجویان پزشکی در ارائه خدمات درمانی و مراقبتی به بیماران، ضروری است در خصوص منشور حقوق بیمار، مهارت های ارتباطی پزشک و بیمار در درس اخلاق پزشکی دانشجویان تاکید بیشتری صورت پذیرد.

**واژه های کلیدی:** منشور حقوق بیماران، آگاهی دانشجویان پزشکی و پرستاری  
A-10-295-1

### فلسفه و مرجعیت علمی-مکتب تجربه گرایی و توسعه دانش

(E)

مرضیه حسینیان، علی کریمی مونقی

خیابان ابن سینا- دانشکده پرستاری و مامائی  
hassanian1226@yahoo.com

**مقدمه:** تجربه گرایی بیانگر این حقیقت است که تجربه تنها مایه و پایه معلومات و شناخت دنیای اطراف ما بشمار می رود. رئالیستها برای رسیدن به حقیقت عقل به دلایل استقرائی نیاز دارند و دنیای فیزیکی منبع اصلی مطالعه است. یکی از بزرگترین خدمتهای ارسطو به روانشناسی نظریه همخوانی یا تداعی اندیشه ها است، که در حافظه دارای کاربرد مهمی است. به این معنا که مجاورت زمانی و مکانی دو چیز یا مشابهت و تضاد آن دو یکی دیگر را به یاد خواهد آورد هرچه همخوانی بیشتر باشد یادآوری مطالب سریعتر و جامعتر خواهد بود. مکتب تجربه گرایی منطقی از شاخه های مکتب تجربه گرایی است و معتقد است که علم به ویژه علوم مادی بطور منطقی و پیش رونده، دانش اطمینان بخشی در باره جهان بدست می دهد. در این مکتب نقش معلم در فرایند یاددهی - یادگیری، تدریس با استفاده از روشهای مرسوم مثل سخنرانی، توضیح است. نقش یادگیری ایجاد ارتباط میان محرک و پاسخها است. به اعتقاد تجربه گرایان هر یک از این نقشها از قوانین خاص خود که بر اساس روش مشاهده و آزمایش به دست آمده است پیروی می کند. در این

اطلاعات آنالیز در نرم افزار SPSS با استفاده از آمار توصیفی و آمون های مجذور K و همبستگی انجام گرفت.

**نتایج:** محدوده سنی شرکت کنندگان ۲۰ تا ۴۱ سال و بیشترین تعداد ۲۳ ساله ها (۳۷/۷) و ۶۷/۲٪ زن و ۳۲/۸٪ مرد بودند. و ۱۸/۸٪ درصد دانشجویان این ارتباط را بد و ۵۹/۵٪ متوسط و ۲۳/۷٪ خوب ارزیابی کردند. سن و جنس با این محور ارتباط معنا دار داشت.

**واژه های کلیدی:** آموزشی، حضور، اساتید، تدریس  
A-10-686-1

### مهارتهای یادگیری مستقل پیش نیاز آموزش مجازی (E)

ریتا رضایی، زهره اسماعیل زاده، زهرا صفاری

دانشگاه علوم پزشکی

**مقدمه:** لازمه یادگیری موفق در هر محیط یادگیری، استفاده موثر از راهبردهای یادگیری است، آموزش مجازی برای یادگیرندگانی که تنها تجربه یادگیری چهره به چهره در کلاس درس را داشته اند: محیطی چالش زا به حساب می آید. در محیط در حال تغییر کنونی که نیاز به آموزش های مجازی روز به روز افزایش می یابد لازم است افراد با مهارتهای یادگیری آشنا شده و چگونه یاد گرفتن را بیاموزند. هدف از انجام این مطالعه تعیین مهارتهای خود راهبردی در یادگیری در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دوره مجازی آموزش پزشکی است.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی انجام گرفته است. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه بوده است. روایی پرسشنامه به روش روایی محتوایی تعیین شد و برای تعیین پایایی آن از آلفای کرونباخ استفاده گردید.

**نتیجه گیری:** نتایج بدست آمده بیانگر اهمیت آموزش یادگیری مستقل برای دانشجویان دوره های مجازی بوده است.

**واژه های کلیدی:** یادگیری، آموزش مجازی  
A-10-402-1

### بررسی میزان آگاهی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم

نسبت به حقوق بیمار در سال ۱۳۸۹ (E)

فاطمه عباسی، محمد امیر طاهری نژاد، صدیقه نجفی پور

دانشگاه علوم پزشکی جهرم  
fatemeabbasi\_100@yahoo.com

**مقدمه:** از آنجایی که دانشجویان رشته های علوم پزشکی مقطع بالینی در دوره های کارآموزی در بیمارستانها بطور مستقیم با بیماران بستری و سرپایی در ارتباط هستند وهم چنین پس از فارغ التحصیلی و از طرفی در بیمارستان های ایران بر حفظ و اجرای منشور حقوق بیمار و جایگاه و نقش بیمار در فرایند درمان تاکید می گردد. این مطالعه باهدف تعیین آگاهی دانشجویان پزشکی از حقوق بیماران در سال ۱۳۸۹ انجام شد. با توجه به اهمیت حقوق بیمار، این



صورت های زیر خواهد بود: دانشجو محور، تعاملی و پویا، برخوردار از قابلیت کار گروهی و... روش های یادگیری و آموزش در دانشگاه مجازی: ارائه دروس، دارا بودن سیستم مدیریت یادگیری (LMS)، دارا بودن سیستم مدیریت محتویات یادگیری (LCMS)، دروس چند رسانه‌ای، سازوکارهای ارتباطی پیشرفته و... اجزای دانشگاه مجازی: Booth Information - Office Student - Unit Teaching - و...

**نتیجه گیری:** دانشگاه‌های سنتی ناگزیر به سازگاری با سیر تحولات و تغییرات جدید هستند. با توجه به جوان بودن جمعیت کشور و علاقه فراوان آنان برای ادامه تحصیل در مقاطع عالی و عدم امکان پاسخگویی به این نیاز آنها از طرق سنتی، دانشگاهها با تاسیس و راه اندازی مراکز آموزش مجازی می‌توانند نیاز جامعه را برطرف کنند. ارائه در: چهارمین همایش کشوری یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی، ۲۶ تا ۲۸ بهمن ۱۳۸۹، دانشگاه علوم پزشکی تبریز

**واژه‌های کلیدی:** دانشگاه مجازی، ارتقاء آموزش، دانشگاه  
A-10-309-2

### مطالعه کیفی بررسی پیش نیازهای اجرایی کردن نقشه جامع علمی کشور در دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

زهرا قاسمی، محمدعلی زحل، مهدی ابتهاج، رفعت محبی فر، علیرضا قهرمانی

قزوین بلوار شهید باهنر دانشگاه علوم پزشکی، دفتر معاونت آموزشی  
z\_ghasemy@yahoo.com

**مقدمه:** نقشه جامع علمی کشور توسط متخصصین و سیاستگذاران صاحب نظر کشور در جهت پیشرفت ملی و گسترش عدالت تدوین گردیده است. دانشگاه های علوم پزشکی که رسالت تربیت نیروی انسانی عالم، توانمند و کارآمد در زمینه ی پاسخگویی به نیازهای سلامت افراد و جامعه را برعهده دارند؛ نقش عمده ای را در تحقق اهداف این طرح جامع ایفا می کنند. این مطالعه به منظور تعیین مقدمات و پیش نیازهای اجرایی نمودن نقشه جامع علمی از دیدگاه مطلعین آموزشی این دانشگاه انجام پذیرفته است.

**روش کار:** این مطالعه کیفی از طریق برگزاری ۱۲ جلسه فوکوس گروپ با شرکت مسوولین و مطلعین آموزشی دانشگاه انجام گردید با طرح موضوع پیش نیازهای اجرایی کردن نقشه علمی سلامت در این جلسه ها، مجموعه ای از مفاهیم را نمایان کرده و در انتهای هر جلسه مفاهیم مشابه با یک مفهوم حذف و مفاهیم مشترک در یک طبقه قرار گرفتند. نتایج به دست آمده از برگزاری این برنامه در جلسه ی پایانی به اطلاع شرکت کنندگان رسیده و مورد تأیید آنها قرار گرفت.

**نتایج:** نتایجی به دست آمده از این تحقیق، پیش نیازهای عملیاتی کردن نقشه جامع علمی کشور در این دانشگاه را که شامل مجموعه ای از مفاهیم قابل اجرا است در سه بخش پیش نیازهای حکمیتی، پیش نیازهای ساختاری و پیش نیازهای حمایتی طبقه بندی می کند.

**نتیجه گیری:** آنچه در نقشه جامع علمی سلامت کشور پیش بینی شده در گرو ایجاد محیط آموزشی امن، کارآ و هدفمند برای ذینفعان آن، قابل اجرا بوده و

مکتب نتایجی علمی چیزی جز روابط کشف شده میان پدیده ها توسط پژوهشگران نیستند و چون اعتبار آنها با ملاک انطباق با جهان بررسی شده است از واقع نمائی تام و تمام و تعمیم پذیر برخوردار هستند. از این نظر معرفت توسط اهل نظر و پژوهشگران هر رشته با استفاده از روش علمی، ابداع و بمنظور استفاده کارگزاران علمی در اختیار آنها قرار می‌گیرد. در این مقاله ضمن بررسی مکتب تجربه گرانی به نقش مدرس در فرایند یاددهی و یادگیری پرداخته می شود و نقاط ضعف و قوت آنها مورد بحث قرار می گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** فلسفه، تجربه گرانی، حقیقت، شناخت  
A-10-538-1

### دانشگاه مجازی فرمتی برای توسعه آموزش عالی در نقشه جامع علمی کشور (E)

شیمیا عابدی مدیسه، سمیه عابدی مدیسه، محمد رحیمی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد  
obs\_uni86ser@yahoo.com

**مقدمه:** نظام انتقال آسان، قرار گرفتن در یک فضای خود راهبر و امکان ارتباط مجازی در عین واقعی بودن میان اساتید و دانشجویان مهم ترین ویژگی یک دانشگاه مجازی را تشکیل می‌دهد. در زمینه دانشگاه مجازی نیز در کشور ما نگرش‌های مختلفی وجود دارد که اغلب بر مبنای تفکرات سنتی استوار است. ایجاد نگرش صحیح نسبت به فراگیری الکترونیکی می‌تواند زمینه‌ساز رفع بسیاری از مشکلات و ابهامات باشد. هدف: شناخت دانشگاه مجازی فرمتی برای توسعه آموزش عالی ( یکی از اهداف نقشه جامع علمی کشور ) را فراهم می آورد.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات موجود در سایتهای الکترونیکی معتبر مرتبط با آموزش الکترونیک انجام گرفته است.

**نتایج:** دانشگاه مجازی مبتنی بر تجربه‌های دانشگاه واقعی است یعنی در دانشگاه مجازی نیز تلاش می شود همه عناصر کلاسی و دانشگاهی در دانشگاه واقعی بکار گرفته شود، با این تفاوت که کلاس در فضای دیجیتال، واقعی مجازی، غیر مرکزی و تعاملی همزمان با ظرفیت همه جهان تحقق پیدا می کند. برای این آموزش محدودیت مکانی و یا زمانی وجود ندارد. همچنین محدودیتی برای تعداد دانشجویان وجود ندارند. در این نوع از آموزش با تعداد محدودی استاد می توان دانشجویان بسیاری را پوشش داد. علاوه بر این، انتقال الکترونیکی متون درسی هزینه های دانشگاهی را به نحو چشمگیری کاهش می دهد. تکنیک های آموزشی که در این روش استفاده می شوند متنوع هستند. دسترسی بهتر به کتابخانه ها و منابع آموزشی و امکان جستجوی سریع در حین مطالعه دروس بدون آن که نیاز به ترک محیط مطالعه و صرف وقت شود، به کیفیت این شکل از تحصیل می افزاید. در واقع دانشگاه مجازی از خصلت چند فرهنگی، چند مکانی و چند ظرفیتی بالا برخوردار است. از مهم ترین دستاوردهای آن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: افزایش کیفیت یادگیری و آموخته‌های دانش‌آموزان و دانشجویان، سهولت دسترسی به حجم بسیار بالایی از اطلاعات و دانش‌های موجود در جهان، دسترسی سریع و به موقع به اطلاعات و... بدون شک در این راستا محیط‌های آموزشی آینده به



تحقق اهداف آن نیز با ایجاد بستر مناسب حاکمیتی، ساختاری و حمایتی در دانشگاه امکان پذیر است.

واژه‌های کلیدی: نقشه جامع علمی، پیش نیاز اجرا، مطالعه کیفی

A-10-1215-1

مرضیه دشتی رحمت آبادی، بهروز مهرازم

دانشکده پزشکی، دانشکده علوم تربیتی مشهد  
Dashtirm1@mums.ac.ir

### نقش پورتفولیوی آموزشی اعضای هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی در ارتقای رتبه علمی آنان (E)

زهرا قاسمی، محمدعلی زحل، مهدی ابتهاج، حسین پارسا، علیرضا قهرمانی

قزوین بلوار شهید باهنر دانشگاه علوم پزشکی، معاونت آموزشی، اداره برنامه

ریزی

z\_ghasemy@yahoo.com

**مقدمه:** اعضای هیأت علمی دارای وظایف گسترده آموزشی، پژوهشی و اجرایی بوده و ارتقای رتبه علمی آنان نیز در ازای کسب امتیازات اجرای همین وظایف و مطابق عملکرد تعریف شده ی آیین نامه مصوب ارتقای اعضای هیأت علمی انجام می شود. عدم ارتقای اساتید مشمول ارتقا در زمان مقرر آن، چالشی است که اکثر اساتید در دانشگاه های علوم پزشکی با آن روبرو هستند. این مطالعه مروری به منظور ارائه راهکارهای عملی جهت تسهیل ارتقای رتبه ی علمی اساتید انجام گرفته است.

**روش کار:** این مطالعه مروری که به بررسی نحوه ی ارتقای اساتید در برخی دانشگاه های معتبر جهان و بازنگری سایر مطالعات انجام شده در این زمینه پرداخته است، جستجو در سایت دانشگاه هایی مانند ماستریخ، هاروارد، مک مستر، جان هاپکینز و داندی را با به کارگیری کلید واژه های acultyf، promotion academic، promotion faculty و development faculty ertydir promotion انجام داده و به آیین نامه ها و نحوه ی ارتقای اساتید در این دانشگاه هادسترسی یافته است.

**نتایج:** هر عضو هیأت علمی که به استخدام دانشگاه در می آید، تحصیل در جهت کسب علمش متوقف نشده و تحت آموزش، حمایت علمی و مانیتور دقیق فعالیت هایش توسط یک شخص همتا و یا مراکزی که جهت انجام این گونه فعالیت ها تأسیس شده اند، قرار می گیرد، برای تحقق این هدف تکمیل پورتفولیوی مستندات فعالیت های آموزشی، پژوهشی اعضای هیأت علمی، ارزیابی و ارائه بازخورد به آنان یک ضرورت تلقی شده و از اجزای ارتقای رتبه علمی آنان است. **نتیجه گیری:** تلاش اساتید در جهت مستند سازی فعالیت های اجرا شده توسط آنان و ارائه آن به مراکز و یا کارشناسانی که توانایی بررسی و ارائه ی بازخورد به آنان در جهت رفع نواقص و ارتقای کیفیت عملکرد اساتید را دارند، مهمترین گام در جهت ارتقای رتبه ی علمی اعضای هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی است.

واژه‌های کلیدی: پورتفولیو، ارتقای رتبه علمی، اعضای هیأت علمی

A-10-1215-2

**مقدمه:** احساس برابری از جمله مفاهیمی است که در سال های اخیر توجه متخصصان مدیریت آموزشی را به خود جلب نموده است. این مفهوم که ریشه در نظریه آدامز دارد، به احساس تعادل میان داده ها و ستانده های کارکنان در درون سازمان اشاره دارد که میتواند کارآیی آنان را تحت تأثیر قرار داده و اثربخشی بیشتر سازمان را به دنبال داشته باشد. مدیران باید بگونه ای مستمر به فرآیندهای مقایسه اجتماعی آگاه باشند و در نتیجه، انگیزش را به عنوان مفهومی همواره در حال تغییر و پویا بنگرند. از طریق شناخت نسبت به احساس برابری کارکنان است که میتوان با بهره گیری از الگوهای مناسب رهبری در سازمان، دسترسی به اهداف سازمانی را تضمین نمود.

**روش کار:** این پژوهش، توصیفی، از نوع علی-مقایسه ای است که از حیث هدف در زمره تحقیقات کاربردی قلمداد میشود. برای جمع آوری داده ها، دو بیست پرسشنامه (احساس برابری-سبک رهبری) بین کارکنان توزیع که در نهایت ۱۷۹ پرسشنامه (۸۹٫۵٪) به محقق برگشت داده شد. تعداد ۸۸ نفر از آزمودنیها زن (۴۹٫۶٪) و ۸۹ نفر مرد (۴۹٫۷٪) (با میانگین سابقه ۱۲ سال) بودند.

**نتایج:** بر اساس نتایج بدست آمده، میان احساس برابری کارکنان بر حسب سبک رهبری مدیران رابطه معنی داری وجود ندارد. باین وجود، رابطه مستقیم و معنی داری بین احساس برابری آنان و میزان اطلاعاتشان از پاداش سایرین وجود دارد. بعلاوه تفاوتی بین احساس برابری آنان بر حسب جنسیت، مدرک تحصیلی و سابقه خدمت وجود نداشت.

**نتیجه گیری:** چنانچه کارمندان نحوه و میزان پرداخت پاداش به سایر کارکنان آگاه باشد، چون این اطلاعات را مبنای مقایسه درون‌دادها و بروندادهای خود و دیگران قرار میدهد، احساس برابری و عدالت بیشتری خواهد نمود. نتایج تحقیقات مشابه نیز نشان میدهد که مرجع یا چیزی راکه عضو سازمان، خود را بآن مقایسه میکند، یکی از متغیرهای مهم در نظریه برابری است و توجه مدیران به این امر، می تواند یکی از راهکارهای دستیابی به عدالت در محیط آموزشی باشد.

واژه‌های کلیدی: نظریه عدالت، داده و ستاده، سبک رهبری

A-10-731-1

### عدالت در نظام آموزشی: طرحی ناتمام (E)

بتول امینی، سکینه شریفیان، رقیه گندمکار، نورا امینی

Batool\_aminia@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش یکی از مهم ترین ارکان هر نظام اجتماعی به شمار می رود. در جوامع پیشرفته که روز به روز بر پیچیدگی آن افزوده می شود بدون آموزش های لازم، زندگی ممکن نخواهد بود عدالت نیز از موضوعاتی است که

مقایسه احساس برابری و عدالت در محیط آموزشی در بین

کارکنان دانشگاه علوم پزشکی مشهد بر اساس سبک رهبری

مدیران (E)



گزینه ها غلط هستند را بیان کنند و امتحان اندام تختانی را بدون گرفتن کوئیز و فقط بصورت پایان ترم به شکل چهار گزینه ای امتحان دادند.

**نتایج:** در پاسخ به پرسشنامه داده شده ۵۸٪ دانشجویان اعلام داشتند که مبحث اندام فوقانی را بهتر یاد گرفته اند، ۵۵٪ اعلام داشتند که مبحث اندام فوقانی را عمیق تر و دقیق تر یاد گرفته اند و ۵۴٪ اعلام داشتند که از درس آناتومی فوقانی رضایتمندی بیشتری دارند

**نتیجه گیری:** با توجه به مطالب فوق بایستی اولاً ارزیابی مستمر و ثانیاً با دلایل تشریحی توأم باشد که در مقایسه با روش چهار گزینه ای از اهمیت بیشتری برخوردار است.

**واژه‌های کلیدی:** ارزیابی، آناتومی، روش جدید  
A-10-733-1

### بررسی تاثیر مشاوره با مادران در مراکز مشاوره شیردهی دانشگاه مشهد در نیمه اول ۱۳۸۹ (E)

ملیحه سالک حقیقت پور

مشهد - انتهای سناپاد - مرکز بهداشت استان

**مقدمه:** تغذیه با شیر مادر بهترین روش تغذیه شیرخواران می باشد و بسیاری از مادران نیز با آگاهی از مزایای شیر مادر به شیردهی روی آورده‌اند اما برخی دیگر به محض برخورد با کوچکترین مشکل در شیردهی اعتماد به نفس خود را از دست داده و به کودک شیر مصنوعی می دهند..

**روش کار:** این مطالعه بر روی ۱۲۹۸ مادر مراجعه کننده به مراکز مشاوره شیردهی صورت گرفته است. مراکز مشاوره در این دانشگاه در ۱۴ شهرستان به تعداد ۱۷ مرکز تجهیز و راه اندازی گردیده است که نتایج پس از مصاحبه با مادران در شش ماه اول سال ۸۹ و مشاهده شیردهی و تکمیل فرم

شرح حال تغذیه با شیر مادر استخراج گردیده است

**نتایج:** ۲۲٪ مادران بیسواد، ۴۶٪ زیر دیپلم و ۳۲٪ دیپلم و بالاتر و ۹۰٪ خانه دار می باشند ۴۳٪ مادران مشکل دار زایمان اولی بوده و ۶۲٪ به روش سزارین زایمان نموده اند. ۴۹٪ مادران در زمان یک تا چهار ماهگی کودک مراجعه نموده اند ۸٪ مشکلات پستانی و ۲۹٪ تصور مادر از ناکافی بودن شیر خود از علل مراجعه به مشاور بوده است. بعد از مشاوره تغذیه شیرخوار با شیر مادر ۶٪ افزایش، مصرف شیر مصنوعی ۸٪، استفاده از شیشه ۸٪ و پستانک ۷٪ کاهش یافته است.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج بررسی راه اندازی مراکز مشاوره، تا کید بر آموزش مادران در دوران بارداری، زایمان و پس از آن، ترویج زایمان طبیعی و تشکیل گروههای حمایت از مادران شیرده توصیه می شود.

**واژه‌های کلیدی:** مشاوره شیردهی، شیر مادر، شیر مصنوعی  
A-10-94-4

از گذشته تا کنون در میان اندیشمندان مورد توجه بوده و در مباحث سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اثرگذار بوده است. اما عدالت در آموزش از مقوله‌هایی است که صاحبان اندیشه کمتر به آن توجه داشته‌اند اگر به عقب برگردیم، نخستین کوششها برای همگانی کردن آموزش پرورش از آمریکای لاتین در اواخر قرن ۱۹ با اندیشه ایجاد یک جامعه ملی متحد، عادلانه و دموکراتیک آغاز شد. هدف مطالعه بررسی معیارهای بهره مندی از منابع آموزشی در جهت ایجاد عدالت آموزشی می باشد.

**روش کار:** مطالعه مروری با بررسی منابع کتابخانه ای و اینترنتی

**نتایج:** به نظر اندیشمندان اسلامی، سه معیار تعیین کننده در بهره‌مندی از امکانات آموزشی و ایجاد عدالت آموزشی، تلاش، نیاز و استحقاق ذاتی افراد است. در تحلیل‌های اقتصاد آموزش نیز، مهمترین معیارهایی که برای تخصیص منابع و بهره‌مندی از آموزش مورد توجه است کارایی، برابری و عدالت می‌باشد. اصولاً موانع زیادی در طول تاریخ فرا راه تحقق این مهم بوده است و تبعیض‌ها و محدودیت‌هایی علیه افراد یا گروه‌های خاصی اعمال شده است. به عبارتی، همه افراد به‌طور برابر از امکانات آموزشی برخوردار نبوده‌اند. از بعد عدالت آموزشی، افراد در کنار استعدادهای ذاتی که دارند، باید تلاش کنند و در گرو کار و فعالیت خود از حقوقی برخوردار شوند. اما به ثمر رسیدن تلاش در گرو فرصت‌های مناسب است که در این شرایط انگیزه و اراده و انتخاب افراد می تواند تعیین کننده باشد اما تا زمانی که برخی شهرها و گروههای مردمی از امتیازات خاص و بیشتری برخوردارند آیا عدالت آموزشی مفهومی خواهد داشت.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش، عدالت، فرصت‌ها، بهره مندی  
A-10-831-1

### روش جدید در ارزیابی درس آناتومی اندام دانشجویان پزشکی

محمدحسن کریم فر، آذر باباخانی، مظهر ظاهر آرا، فیروزه نیازوند، سعید رستمی

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی استان ایلام  
azarbabakhany@yahoo.com

**مقدمه:** همزمان با پیشرفت تکنولوژی، تغییرات بسیاری در تدریس و آموزش بویژه در دروس آناتومی رشته پزشکی رخ داده که اکثرًا "؛ منتج به افزایش میزان یادگیری و توانایی علمی دانشجویان گردیده است هدف: دانشجویان جهت یادگیری و مطالعه نسبتاً وقت قابل قبولی دارند ولی بایستی مدیران آموزشی و اساتید با طرح روش های نوین آموزشی و ارزیابی به دانشجویان کمک کرده آنها را هدایت کنند که به نحو شایسته از وقت خود استفاده نموده که منجر ارتقاء سطح علمی و رضایتمندی بیشتر دانشجویان گردد.

**روش کار:** امتحانات بخش اندام فوقانی را بصورت چهار امتحان کوئیز و یک امتحان میان ترم برگزار نموده که همه امتحانات بصورت تستی و تشریحی برگزار گردید که دانشجویان از بین چهار گزینه بایستی یکی را به عنوان جواب صحیح انتخاب و دلیل انتخاب خود را به صورت تشریحی بیان کنند و برای سه جواب غیر صحیح نیز باید جواب تشریحی دال بر اینکه چرا این



### بررسی نگرش دانشجویان پزشکی مقاطع علوم پایه و بالینی

#### نسبت به امنیت بیمار در دانشگاه علوم پزشکی تهران -

(E) ۱۳۸۹

جلیل کوهپایه زاده، فریدون مریمی، سعیده دریازاده

دانشگاه علوم پزشکی تهران - دانشکده پزشکی پردیس همت - گروه پزشکی اجتماعی

**مقدمه:** امروزه یکی از مفاهیم اصلی در سیستم های خدمات بهداشتی-درمانی حفظ ایمنی و امنیت بیمار است. در حال حاضر تأکیدی که در کشور ما بر ارزشهای دینی و معنوی وجود دارد زیر بنای اقداماتی است که جهت حفظ مقام و ارزش انسانها در نظر گرفته شده است و امنیت بیمار جایگاه ویژه و منحصر به فردی را در میان مباحث علمی به خود اختصاص داده است، زیرا مستقیماً با جان آدمی مرتبط است به همین دلیل امنیت بیمار، جزء جدایی ناپذیری از علم پزشکی تلقی می گردد و توصیه های آن در جهت روشهای درست و حرفه ای پزشکی می باشد. تعیین نگرش دانشجویان پزشکی به تفکیک جنسیت در مقطع علوم پایه و مقطع بالینی نسبت به امنیت بیمار

**روش کار:** در این پژوهش از مطالعه توصیفی مقطعی استفاده می شود. جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه ۱۷ سوالی استفاده می شود که از نمونه گیری به روش طبقه بندی شده تصادفی از بین دانشجویان مقاطع علوم پایه و بالینی دانشگاه علوم پزشکی تهران استفاده می شود.

**نتایج:** مرحله اول این مطالعه انجام شده و نتایج تجزیه و تحلیل اطلاعات با نرم افزار spss به هنگام ارائه مقاله متعاقباً اعلام خواهد شد.

**نتیجه گیری:** با استفاده از نتایجی که بدست خواهد آمد انتظار می رود که بتوانیم موضوع ایمنی بیمار را به عنوان یک موضوع حائز اهمیت در برنامه درسی دانشجویان پزشکی مطرح کنیم و دانشجویان پزشکی و پزشکان فارغ التحصیل نگرش خود را در مورد امنیت بیماران بهبود ببخشند.

**واژه های کلیدی:** نگرش، دانشجویان، خطاهای پزشکی

A-10-869-2

### بررسی ارتباط معدل دیپلم با نمره دروس تخصصی دانشجویان

#### کارشناسی اتاق عمل ورودی ۸۸-۸۷ (E)

آسیه مبارکی، فاطمه محمودی

دانشگاه علوم پزشکی یاسوج

mobarakiasea@yahoo.com

**مقدمه:** موفقیت آموزشی دانشجویان، در ارتقاء کیفیت آموزشی مراکز آموزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. افت تحصیلی دانشجویان یکی از مشکلات اساسی مراکز آموزش عالی به ویژه آموزش رشته های وابسته به پزشکی است که نه تنها باعث اتلاف وقت و هزینه های جاری این مراکز آموزشی می شود؛ بلکه باعث ایجاد مسائل و مشکلات روحی، خانوادگی و اجتماعی برای دانشجویان و از طرفی باعث پایین آمدن سطح علمی و کارایی پرسنل آینده در

اتاق های عمل در سالهای آتی خواهند شد. یکی از اهداف مراکز آموزشی ارتقاء کیفیت آموزش است لذا تعیین عوامل موثر در موفقیت و پیشرفت آموزشی در این راستا مورد توجه فراوان واقع شده است. مطالعه حاضر به بررسی معدل دیپلم با نمره دروس تخصصی دانشجویان کارشناسی اتاق عمل در طی دو سال پرداخته است.

**روش کار:** این پژوهش از نوع مطالعه توصیفی تحلیلی بوده که گروه هدف آن دانشجویان ورودی ۸۸-۸۷ اتاق عمل دانشکده پیراپزشکی بوده و دانشجویان بر حسب معدل دیپلم به گروه های الف و بالاتر ۱۷-۱۵، ب (۱۵-۱۴)، ج زیر ۱۴ تقسیم شدند. با محاسبه معدل دروس تخصصی در گروه های مربوطه با استفاده از نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

**نتایج:** بر اساس نتایج پژوهش میزان معدل دیپلم دانشجویان بطور معنی داری در میزان معدل دروس تخصصی تاثیر داشت و این تاثیر در دانشجویان ورودی ۷۸ در مقایسه با ورودی ۸۸ و دانشجویانی که معدل ۱۵ به بالا داشتند بیشتر دیده شده که نمره معدل دروس تخصصی بالاتری داشته اند.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج مطالعه حاضر. معدل دیپلم به عنوان یک فاکتور موثر در میزان یاد گیری و موفقیت تحصیلی و آموزشی دانشجویان اتاق عمل مطرح است. لذا پیشنهاد می شود که برای این رشته تخصصی با توجه به ارتباط تنگاتنگ با تخصصهای جراحی به عنوان یک گزینه اصلی در گزینش این رشته مد نظر قرار گرفته شود. -کلید واژه: معدل دیپلم - دروس تخصصی - کارشناسی اتاق عمل

**واژه های کلیدی:** معدل دیپلم - دروس تخصصی - کارشناسی اتاق عمل

A-10-152-1

### ارائه فیدبک موثر به دستیار و دانشجو: نگرش و عملکرد

#### اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی تبریز و موانع

فرهنگی (E)

فاطمه علی پور یگانه، سکینه حاج ابراهیمی، منیره جوادی

تبریز گلگشت دانشکده پزشکی

dryeg20485@gmail.com

**مقدمه:** ارزیابی و دادن باز خورد یا فیدبک مناسب یکی از اصول اساسی آموزش دستیار تخصصی می باشد. در بسیاری از موارد فیدبک اساتید یک تورش بالقوه دارد که می تواند منجر به نتیجه منفی یا مثبت غیر واقعی شود. در عین حال اکثر اعضای هیئت علمی در مورد چگونگی دادن فیدبک موثر آموزش کافی ندیده اند و اغلب نمی توانند نحوه عملکرد یک دستیار را به چالش بکشند و یا نگران آینده شغلی خود می باشند. این مطالعه جهت بررسی دیدگاه و عملکرد اعضای هیئت علمی در دادن فیدبک مناسب به دستیاران و دانشجویان پزشکی در شرایط فرهنگی کشور طراحی شده است.

**روش کار:** یک پرسشنامه بر اساس نتایج مطالعه کیفی قبلی مولفین در مورد فیدبک موثر تهیه گردید ( این پرسشنامه در سه بخش نگرش، عملکرد و موانع بر اساس لیریک طراحی گردیده بود ) و سپس پرسشنامه به ۶۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز ارسال شد.

**واژه های کلیدی:** نگرش، هیئت علمی، دستیار

A-10-536-1





اساسی که در زندگی مستقل در اجتماع مورد نیاز هستند، مانند خرید از فروشگاه جهت تهیه غذا، بخت ویز، استفاده از تلفن، استفاده از لباسشویی و خشکشویی، نگهداری از منزل، مدیریت تهیه دارو، مدیریت مالی، نگهداری از منزل و لوازم، انجام وظایف کارمندی و کار داوطلبی و مسافرت (راندگی یا استفاده از وسایل حمل و نقل خصوصی یا عمومی).-- شاخص PULSES (ضربان دار): این ابزار انجام عملکرد کلی در حرکت و مراقبت از خود، وضعیت دارویی و فاکتورهای روانی-اجتماعی را اندازه گیری می کند. - شاخص SPICES سرواژه ای است برای سنجش سندرم های متداول در سالمندان که نیازمند مداخلات پرستاری هستند. برای مشکلات خواب، P برای مشکلات خوردن یا تغذیه، I برای بی اختیاری، C برای گیجی، E برای افتادن، S برای شکاف برداشتن پوست. - شاخص ارزیابی سرویس ها و منابع آمریکایی قدیمی تر (OARS) برای عملکرد فیزیکی مشابه تطابق ارزیابی مقیاس کاتز (شامل: حمام کردن، لباس پوشیدن، تمیز کردن و تعادل) است؛ ولی بر خلاف ابزار کاتز، OARS بر گزارش شخصی متکی است. در نتیجه، این ابزار شاید کمتر از مشاهده اعمال، کارایی داشته باشد. نتیجه گیری با شناخت ابزارهای مختلف که دارای روایی هستند می توان عملکرد سالمند را بهبود بخشید و زندگی قابل تحملی را برای وی فراهم ساخت.

واژه های کلیدی: ابزار عملکرد، سالمندان  
A-10-704-7

### احیای فرهنگ و تمدن ایران و اسلام در حوزه طب از طریق شناسایی دانشمندان هر منطقه (E)

اکرم ثناگو، لیلا مهستی جویباری

گرگان. جاده شصتکلا، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی  
a\_sanagu@yahoo.com

**مقدمه:** برای احیای فرهنگ و تمدن ایران و اسلام در حوزه طب نیاز است با دانشمندان بومی هر منطقه آشنا شویم. ابوابراهیم (یا ابوالفتح) زین الدین اسماعیل بن محمد بن محمود بن احمد که لقب دیگرش شرف الدین است، مشهور به سید اسماعیل جرجانی، پزشک، ادیب، محدث و از دانشمندان کم نظیر قرن پنجم و ششم هجری است. او در سال ۴۳۴ق در گرگان زاده شد. در جوانی به خوارزم و مرو رفت. مدتی نیز در اصفهان زیست و سپس مجدداً به مرو بازگشت و در همین شهر مقیم شد و در سال ۵۳۰ یا ۵۳۱ یا ۵۳۵ در ۹۹ سالگی در شهر مرو درگذشت و در همین شهر مدفون شد. هدف از این مقاله شناسایی دانشمندان بومی منطقه گرگان حکیم سید اسماعیل جرجانی (گرگانی)، پزشک نامدار ایرانی می باشد.

**روش کار:** مطالعه از نوع گزارش مورد می باشد که با هدف احیای فرهنگ و تمدن ایران و اسلام در حوزه طب و آشنایی با دانشمندان بومی سرزمین خود انجام شده است. این مطالعه با استفاده از مروری بر متون و کلمه حکیم جرجانی در منابع موجود اینترنتی با موتور جستجوگر گوگل و منابع چاپی معتبر صورت گرفت.

**نتایج:** حکیم سید اسماعیل جرجانی در اولین سال حضورش در خوارزم تدوین کتاب عظیم خود ذخیره خوارزمشاهی را که مشتمل بر ۷۵۰ هزار اصطلاح مرتبط

### ارزیابی کیفیت حضور و تدریس اساتید بخش پر و تز دانشکده دندانپزشکی قزوین با دانشجویان در سال ۱۳۸۸ (E)

فاطمه جوادی، شراره قاسمی

darya\_fj@yahoo.com

**مقدمه:** به منظور بهبود وضعیت آموزشی در واحدهای مختلف و نیل به ارتقاء کیفیت آموزشی، بررسی کیفیت حضور و آموزش اساتید اهمیت ویژه ای دارد و با توجه به جایگاه علم پروتز در رشته دندانپزشکی بر آن شدیم تا این موضوع را در بخش پروتز دانشکده دندانپزشکی قزوین را از نظر دانشجویان در سال ۱۳۸۸ بررسی کنیم.

**روش کار:** این مطالعه به روش توصیفی - مقطعی انجام گردید، جامعه مورد مطالعه دانشجویان دندانپزشکی سال ۴ تا ۶ بودند که به شیوه نمونه گیری تصادفی آسان وارد مطالعه شدند ابزار جمع آوری اطلاعات ۱۰۰ پرسش نامه ای حاوی ۶۰ سوال با محوریت کیفیت حضور و تدریس اساتید با دانشجویان بود. روایی پرسش نامه را به شیوه تایید روایی محتوا توسط مشاوره یا صاحب نظران و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ بدست آمد. پس از جمع آوری اطلاعات آنالیز در نرم افزار SPSS با استفاده از آمار توصیفی و آزمون های مجذور K و همبستگی انجام گرفت.

**نتایج:** محدوده سنی شرکت کنندگان ۲۰ تا ۴۱ سال و بیشترین تعداد ۲۳ ساله ها (۳۷/۷) و ۶۷/۲٪ زن و ۳۲/۸٪ مرد بودند. ۱۸/۸٪ درصد دانشجویان این ارتباط را بد و ۵۹/۵٪ متوسط و ۲۳/۷٪ خوب ارزیابی کردند. سن و جنس با این محور ارتباط معنا دار داشت.

واژه های کلیدی: آموزشی، حضور، اساتید، تدریس

A-10-704-7

### مروری بر ابزار های ارزیابی عملکرد سالمندان (E)

شهین دخت نوابی ریگی، ملکناز بدیع عشقی بارانی، نجیبه میر

shahinnavabi@yahoo.com

**مقدمه:** اشخاص بالای ۶۵ سال تقریباً یک سوم از منابع پزشکی قابل دسترس را استفاده می کنند و یک چهارم از کل تجویزات دارویی را در یافت می کنند و آنها بیشتر از دو پنجم از مجوز های تا سیس بیمارستان های فعال را تشکیل می دهند. این مرور با هدف آشنایی دست اندر کاران با ابزار های عملکرد سالمند نوشته شده است.

**روش کار:** ابزارها و روش های متنوعی برای هدایت و ارزیابی افراد مسن، قابل دسترسی هستند، که در این بررسی گرد آوری شده اند. نتایج - شاخص توانایی های زندگی روزمره (ADLs)، فعالیت های روزانه اساسی چون حمام کردن، لباس پوشیدن، دستشویی رفتن، تعادل داشتن، انتقال دادن/ حرکت دادن، تمیز کردن و تغذیه اندازه گیری می شوند. - شاخص فعالیت های با اسباب زندگی روزمره لوتون (LADLs)، فعالیت های روزمره



**نتیجه گیری:** باتوجه به تعداد زیاد سالمندان و بیماریهای آنا نحمایت مسئولین از ادغام مراقبت از سالمندان در برنامه های سیستم شبکه، ضرورت ایجاد قوانین خاص حمایتی، ایجاد نظام تامین اجتماعی ویژه دوران سالمندی باید مد نظر قرار گیرد.

**واژه های کلیدی:** مراقبت ادغام یافته، سالمند  
A-10-94-3

### ارتقا کیفیت مراقبتهای ارائه شده با مروری بر اعمال جراحی پرخر از نظر جاماندن وسایل (E)

سمیه عابدی مدیسه، شیما عابدی مدیسه، زهرا عابدی مدیسه

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
st\_or\_87esf@yahoo.com

**مقدمه:** جاماندن وسایل جراحی یکی از فراوانترین گزارشات مربوط به حوادث جراحی است که باعث بروز عوارض بسیاری نظیر: سپسیس و عفونت، جراحی مجدد و... می شود. این گونه گزارشات یکی از علل دادگاهی شدن پرسنل اتاق عمل به شمار می روند. بررسی اعمال جراحی پرخر در این زمینه می تواند به عنوان ریسک فاکتوری از جاماندن وسایل در بدن بیمار مطرح گردد که باعث دقت و توجه بیشتر پرسنل و جراحان در این گونه پروسیجرهای جراحی می شود. با شناسایی عمل های جراحی پرخر از نظر جاماندن وسایل می توان از بروز احتمالی بحران در این گونه اعمال جراحی و انجام اقدامات مناسب پیشگیری کرد و در نتیجه کیفیت اعمال جراحی را ارتقا بخشید.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری و با رجوع به مقالات انگلیسی موجود در سایتهای الکترونیکی معتبر (PubMed، direct Scienc و...) و رجوع به کتابهای text مربوط به اتاق عمل وسایل کتب مرتبط انجام شد.

**نتایج:** بررسی ها نشان می دهد که اعمال جراحی شکم یا لگن بیشترین گزارشات مربوط به جاماندن وسایل را داشته اند. جراحی های واژن، قفسه سینه، ارتوپدی، سر و صورت، سرویکس، انتهای اندام ها (Extermity)، کاردیوواسکولار، سیستم ادراری، پوست، سینه و سیستم گوارش از سایر گزارشات اعلام شده در این زمینه می باشد.

**نتیجه گیری:** لذا رعایت تکنیک شمارش به ویژه در اعمال جراحی ذکر شده از اهمیت خاصی برخوردار است و باید امکانات آموزشی و قوانین مناسب جهت کسب مهارت در انجام و رعایت این تکنیک، آشنایی و تهیه ابزارهای مناسب جهت تشخیص موارد جامانده در بیمارستان ها مهیا گردد. ارائه شده در: اولین همایش کشوری رویکردهای نوین آموزش، مراقبت و درمان در اتاق عمل، ۲۶ تا ۲۸ بهمن ۱۳۸۹، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان  
**واژه های کلیدی:** تکنیک شمارش - عمل جراحی - مراقبت  
A-10-308-8

### فراوانی تقلب در امتحانات در دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۸۹ (E)

محمد یاسین کرمی، آذین سهرابی، فاطمه مهدی زاده، وحید سیفی

با علم پزشکی بود به پایان برد. جراحی علاوه بر ذخیره خوارزمشاهی دارای آثار دیگری در زمینه علم پزشکی همچون خفی علایی، طب الملوقی، الاغراض الطیبیه و یادگار نیز می باشد که بسیاری از آنان راهگشای طبیبان آن عصر و نیز مشخص کننده روش پزشکان گذشته برای طبیبان فعلی می باشد. از این روست که بسیاری جراحی را در ترازوی زمان یکی از بزرگترین پزشکان آن عصر دنیا نامیده اند. حکیم جراحی آثارش را به زبان پارسی نگاشته است.  
**نتیجه گیری:** در دوره های اخیر نیز بسیاری از محققان از جمله ادوارد براون، ظهور سیداسماعیل جراحی و تالیف ذخیره خوارزمشاهی را دوره تجدید حیات طب ایران دانسته است. قسمتهای عمده از کتاب ذخیره خوارزمشاهی مربوط به آزمایش نمونه های انسانی مانند خون، ادرار، مدفوع و سایر مایعات بدن می باشد. ایشان علاوه بر معالجه بیمار در تشخیصهای آزمایشگاهی نیز حاذق بوده است و بیشتر از دید مشاهدات آزمایشگاهی به تشخیص بیماری ها می پرداخت. جراحی در سایر علوم نیز تبحر کافی داشت، علم حدیث، حکمت، فلسفه و ادبیات اطلاعات کافی داشت. شناخت دانشمندان مسلمان ایرانی یکی از گام های رسیدن به مرجعیت علمی در کشور می باشد.

**واژه های کلیدی:** حکیم سیداسماعیل جراحی، حوزه طب، احیای فرهنگ و تمدن ایران و اسلام  
A-10-660-5

### ادغام مراقبت از سالمندان در سیستم شبکه های بهداشتی و درمانی کشور (E)

ملیحه سالک حقیقت پور

مرکز بهداشت استان خراسان  
SALEKHM1@MUMS.AC.IR

**مقدمه:** افزایش طول عمر انسانها و سالخوردگی جمعیت پدیده ای است که برخی جوامع بشری با آن روبرو شده ویا خواهند شد. در سال ۱۹۹۹ جمعیت سالمندان جهان ۵۸۰ میلیون نفر بوده است از سال ۱۹۵۰ تا سال ۲۰۲۰ افزایش جمعیت سالمندان بالای ۶۰ سال در جهان ۷۵٪ پیش بینی شده است. در کشور ما نیز تا سال ۱۴۲۹ جمعیت سالمندان کشور به ۲۵۹۱۲۰۰۰ نفر (۲۴/۶۲) خواهد رسید. این گروه نیازمند توجهات خاص میباشند  
**روش کار:** در این طرح ضمن شناسایی سالمندان و تشکیل پرونده، سالمند از نظر اختلالات فشارخون، احتمال ابتلا به بیماری های قلبی عروقی، اختلالات تغذیه ای، دیابت، اختلالات بینایی و شنوایی، افسردگی و اختلال خواب، پوکی استخوان، بی اختیاری ادراری، سل، دمانس، سقوط و تعادل و ایمن سازی بررسی و در صورتیکه سالمند بیمار نباشد پس از آموزش های لازم جهت مراقبت دوره ای راهنمایی میشود اما در صورتیکه سالمند بیمار باشد به پزشک موردبیمه ارجاع می شود.

**نتایج:** از ۱۵۳۰ سالمند مراقبت شده توسط غیر پزشک ۶۴٪ سالمندان دارای عامل خطر ۲۳٪ دارای سابقه بیماری سالمندان، ۶۴٪ احتمال ابتلا، به بیماری و ۷،۷٪ سالمندان فاقد مشکل بو ده اند. از ۵۵۹ سالمند مراقبت شده توسط پزشک: ۵۷٪ سالمندان دارای عامل خطر، ۴۲٪ سالمندان دارای بیماری، ۱۸٪ سالمندان دارای چربی بالا، ۳۰٪ سالمندان دارای فشارخون بالا و ۱۹٪ سالمندان فاقد مشکل بودند.



آن، قوانین هیئت مرکزی انگلستان در رابطه با رفتار حرفه ای ماما، نقش و مسئولیت های ماما پرداخته شده است.

**روش کار:** در این مقاله از کتب معتبر در زمینه اخلاق مامایی و جست جو مقاله در پایگاه های اطلاعاتی Ovid، pubmed و iranmedex استفاده شده است. **نتیجه گیری:** حرفه مامایی دائماً در چالش عقیده مورد ادعا خود در مورد انجام دادن بهترین منفعت برای زنان و خانواده آنها در زمینه نیازها و توقعات اجتماعی قرار دارد. بنابراین ماما لازم است قادر به تشخیص تضادهای اخلاقی و معضلات، همچنین قادر به بیرون کشیدن اصول مربوطه جهت حل این معضلات باشد. تا بتواند با کاهش استرس مادر و خانواده اش سلامت او و فرزندش را تأمین کند. امید می رود که با گنجاندن اخلاقیات در برنامه های آموزشی بتوان دانشجویانی را تربیت نمود که در حرفه مامایی قادر به ایفای نقش حمایتی و احساسی خود در تمامی شرایط باشند.

**واژه های کلیدی:** آموزش، مامایی، اخلاق حرفه ای

A-10-940-1

### دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم

### پزشکی مازندران درباره رعایت و ضرورت منشور حقوق

#### (بیمار E)

محمد خادملو، افشین قلی پور، علیرضا ربیعی، امیر امامی

دانشگاه علوم پزشکی مازندران  
moh.khademloo@gmail.com

**مقدمه:** بیمارستان ها و کلیه مراکز ارائه خدمات سلامت باید به جنبه های اخلاقی مراقبت واقف بوده و به آن احترام گذارند. در سایه تعامل مناسب ارائه دهندگان و گیرندگان خدمات سلامت نسبت به وظایف خود و احترام به حقوق دیگران، سلامت جامعه در بالاترین سطح ممکن قابل دستیابی خواهد بود. این مطالعه با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در باره رعایت و ضرورت حقوق بیمار انجام شد.

**روش کار:** در یک مطالعه توصیفی مقطعی تعداد ۳۴ نفر دانشجویان دانشکده پیراپزشکی در سال ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفتند پرسشنامه از دو بخش مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه منشور حقوق بیمار بود که در روایی و پایایی آن قبلاً مورد سنجش و تایید قرار گرفته بود این پرسشنامه دارای ۱۵ سوال بود که در آن هر فرد نظر خود را درباره میزان رعایت و ضرورت منشور حقوق بیمار را با پاسخ های لیکرت از یک (بسیار کم) تا ۵ (بسیار زیاد) بیان می کردند. دید گاه نهایی از نمره صد محاسبه گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۷ تجزیه تحلیل گردید. P کمتر از ۵ درصد معنی دار تلقی شد.

**نتایج:** از میان ۳۴ کار دانشجوی شرکت کننده در این طرح ۱۴ نفر پسر و ۲۰ نفر دختر بودند میانگین نمره دیدگاه دانشجویان نسبت به رعایت منشور حقوق بیمار  $14/8 \pm 53/77$  بود که این نمره برای پسران برابر  $11/52 \pm 50/07$  و برای دختران برابر  $16/77 \pm 56/55$  بود که این تفاوت از نظر آماری معنی داری بود (۰/۰۵)

کمیته تحقیقات دانشجویی جهرم

yasin.karami@gmail.com

**مقدمه:** تقلب امتحانی نوعی فریبکاری بوده که در برخی از متون زیر مجموعه (( نادرستی تحصیلی)) و در برخی مترادف با آن تعریف شده است. گروهی از این پدیده به عنوان اپیدمی و گروهی به عنوان یک مشکل مزمن یاد کرده اند. لذا بر آن شدیم تا به بررسی فراوانی تقلب امتحانی در بین دانشجویان پزشکی بپردازیم.

**روش کار:** این مطالعه بر روی ۱۴۰ نفر از دانشجویان مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۸۹ انجام شد. داده های به دست آمده توسط نرم افزار spss ۱۶ و شاخص های آماری آتالیز شد.

**نتایج:** در پاسخ به ۱۲ پرسشی که در مورد انواع تقلب مرتبط با امتحانات پرسیده شده بود مورد نگاه کردن از روی دست دیگران و در معرض دید قرار دادن برگه ها با بیشترین میانگین نمره مورد تاییدترین روش را به خود اختصاص داده و کمترین میانگین نمره (مردودترین) مربوط به مورد تبانی با ناظران امتحان و یا افرادی که به سوالات دسترسی دارند بود.

**نتیجه گیری:** هر چند پدیده تقلب امتحانی محدود به دانشگاه و رشته خاصی نمی شود ولی در بین دانشجویان پزشکی دارای اهمیت است زیرا اگر دانشجوی پزشکی با تقلب مدرک بگیرد در نهایت سواد و معلومات وی از سطح مطلوب برخوردار نبوده و ضررهای جبران ناپذیری در پی خواهد داشت. با توجه به نبود تحقیقی پیرامون تقلب در امتحانات در بین دانشجویان پزشکی در کشور ما و لزوم تحقیقات وسیع در این رابطه و انجام اقداماتی در جهت مقابله با آن بر آن شدیم تا با انجام مطالعه فوق گامی در این راستا برداریم.

**واژه های کلیدی:** فراوانی تقلب، دانشجویان مقطع علوم پایه، دانشگاه علوم

پزشکی جهرم

A-10-866-1

### اهمیت آموزش اخلاق حرفه ای در مامایی (E)

زهره صوفی زاده بسفغانی، آمنه شریعت خواه

بیرجند-خ غفاری-دانشگاه علوم پزشکی بیرجند  
Z.SMID87@YAHOO.COM

**مقدمه:** حرفه مامایی از کرامت و ارزش والایی برخوردار است و توجه به مبانی اخلاقی برای مراقبت ایمن و جامع از مادر و نوزاد در حرفه مامایی ضروری است. از آنجایی که ماما در جریان بسیاری از مسائل محرمانه خانواده ها قرار می گیرد وظایف خاصی در این موارد دارد که باید با صداقت و رازداری کامل به آنها عمل کند. چهار اصل مهم اخلاقی در وظایف حرفه ای وجود دارد: احترام به خود مختاری یعنی احترام به حقوق افراد و حق تعیین سرنوشت خود، سودرسانی و نیکوکاری، عدم زیان آوری و صدمه نزدن به افراد، انصاف و عدالت. در کاربرد کدهای اخلاقی و فلسفه ماما در می یابد که لازم است بین احترام به استقلال و خودمختاری زن و انجام مراقبت های بهداشتی برای مادر و جنین و عدم آسیب رسانی دیگران تعادلی را برقرار سازد. در این مقاله به قوانین بین المللی اخلاق مامایی و اهمیت آموزش



**مقدمه:** یکی از روشهای قابل ارزیابی نظام آموزشی دانشگاه ها وضعیت روند تحصیلی فارغ التحصیلان رشته های مختلف در دوران تحصیلی می باشد. بی تردید یکی از وظایف اصلی هر نظام آموزشی به ویژه در سطح عالی تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص با توجه به نیازهای جامعه است.

**روش کار :** اطلاعات دارای کیفیت خوب، می تواند محیطی که یک مدیر و رهبر کسب و کار در آن عمل می نماید را به دقت و صحت ترسیم نماید، می تواند به ایجاد الگوهای اطلاعاتی که از آنها ایده ها بروز می نماید منتهی گردد، در این مطالعه ابتدا دقیقاً مورد بررسی قرار گیرد. اطلاعات لازم به صورت چک لیست تهیه شود، سپس نرم افزار مربوطه براساس پایگاه اطلاعاتی نرم افزار Access طراحی گردید.

**نتایج :** با استفاده از نرم افزار دانش آموختگان اطلاعات اولیه مربوط به دانش آموختگان فراهم خواهد گردید که این اطلاعات شامل بررسی وضعیت اشتغال دانش آموختگان، بررسی میزان رضایت شغلی دانش آموختگان بررسی ادامه تحصیل، نظرسنجی در رابطه با وضعیت آموزشی، تهیه شناسنامه اطلاعاتی از دانش آموختگان، ارتباط و تعامل دو طرفه با دانشجویان مذکور، مشخص کردن میزان انطباق هدفهای آموزشی با کاربرد آنها در جامعه از مهم ترین دستاوردهای این نرم افزار می باشد.

**نتیجه گیری :** با برنامه ای منظم و در طی گامهایی از پیش تعیین شده فرآیند تعامل با دانش آموختگان به جهت افزایش ظرفیت تولید دانش، توسعه وبه اشتراک گذاری دانش تولید شده، تسهیل کار آفرینی، و تسهیل و ایجاد ارتباطات که از چشم اندازهای برنامه نقشه سلامت کشوری می باشد حاصل می شود.

**واژه های کلیدی:** نرم افزار، دانش آموختگان، طراحی

A-10-99-3

### بررسی دیدگاه دانشجویان مامایی پیرامون تجویز منطقی

(دارو و E)

سروه پرنگ، ناهید گلمکانی، جبرائیل موفق، حسین جعفری ثانی

دانشگاه فردوسی، دانشکده علوم تربیتی

Serveh.parang@gmail.com

**مقدمه :** تجویز صحیح و مصرف منطقی دارو یکی از عوامل مهم تأمین کننده سلامت جامعه به شمار می رود. ماماها به عنوان مراقبین بهداشتی قادرند خدمات بهداشت باروری را به زنان، خانواده و جامعه ارائه نمایند بخشی از وظایف مهم آنها تجویز داروهای مجاز می-باشد عوامل مختلفی از جمله باورهای درمانگر درباره مصرف دارو بر تجویز دارو تأثیر گذار است؛ بنابراین مطالعه-ای با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری مامایی مشهد پیرامون تجویز منطقی دارو انجام شد.

**روش کار:** در این مطالعه توصیفی - مقطعی ۵۶ نفر از دانشجویان مامایی سال آخر دانشکده پرستاری مامایی مشهد انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه-ای شامل بر دو بخش مشخصات فردی و دیدگاه تجویز منطقی بر اساس مقیاس پنج درجه-ای لیکرت بود. در بخش دیدگاه نمرات کسب شده

**نتیجه گیری:** با توجه به نظر دانشجویان در باره رعایت مفاد منشور حقوق بیماران برای بیماران نیاز به آموزش بیشتر درباره آن ضروری به نظر می رسد

**واژه های کلیدی:** منشور حقوق بیمار؛ ضرورت؛ رعایت

A-10-816-4

### مرجعیت علمی در هزاره سوم ، راهکار دستیابی (E)

سیمین سامانی، احسان مرات

قزوین

drsamani\_laboratory@yahoo.com

طبق آخرین اعلام سازمان بهداشت جهانی ، در سال ۲۰۰۸، موارد جدید ابتلا به سرطان ۱۲ میلیون مورد بوده که ۶/۷ میلیون مورد مربوط به کشورهای در حال توسعه بوده (۵۶٪). از ۷/۶ میلیون مورد مرگ ناشی از سرطان ، ۷/۴ میلیون مورد در کشورهای در حال توسعه رخ داده است (۶۲٪). پیش بینی میشود در سال ۲۰۳۰ ، موارد جدید ابتلا سرطان به حدود ۲۶-۲۰ میلیون مورد و مرگ ناشی از آن به حدود ۱۷-۱۳ میلیون مورد برسد. در کشور ما سالانه حدود ۸۰۰۰۰ مورد ابتلا جدید (۱٪ جمعیت کشور ) و ۴۰۰۰۰ مورد مرگ ناشی از آن رخ میدهد. انجمن سرطان آمریکا ، سرطان را پرهزینه ترین علت مرگ جهانی میداند. از طرفی ، سرطان با بیماری های قلبی عروقی (شایعترین علت مرگ و میر جهانی ) عوامل خطر ساز مشترک متعددی دارد. از آنجاییکه ۳۰٪ سرطانها قابل پیشگیری هستند ، ۲۰٪ آنها ناشی از روش نامصحیح زندگی است و ۲۰٪ از عفوتهای مزمن ایجاد میشود ، میتوانیم از ۷۰٪ سرطان های کشور جلوگیری کنیم. با توجه به اینکه در کشورهای در حال توسعه، اقدام اصلی برای کنترل سرطان ، پیشگیری از ایجاد آن است ، دانشگاه های علوم پزشکی می توانند با آموزش جامعه و فرهنگ سازی ، روش صحیح زندگی را نهادینه کنند. نظر به اینکه سرطان مهم ترین بیماری قابل پیشگیری در کشور ماست و سن ابتلا زنان ایرانی حداقل یک دهه کمتر از سن متعارف جهانی شده، لذا با آموزش عمومی و کنترل کامل سرطان و البته بیماری های قلبی و عروقی ، علاوه بر حذف بار مالی هنگفت از دوش دولت و ملت ، و سوق دادن بودجه کشور از درمان به سوی تولید علم ، میتوانیم با ارائه راهکارهای علمی و عملی ، در کنترل جهانی سرطان و بیماری های قلبی و عروقی ، نقش اصلی را ایفا کنیم.

**واژه های کلیدی:** مرجعیت علمی، هزاره سوم

A-10-600-2

### طراحی نرم افزار دانش آموختگان در دانشکده بهداشت

و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین (E)

فریبا زاهدی فر، شهرام رستاک، احمد نیک پی، مرضیه موحدی

قزوین-دانشگاه علوم پزشکی شهید بابایی-دانشکده بهداشت و پیراپزشکی

fzahedifar@yahoo.com



مسائل روانشناختی اساتید و چگونگی برخورد با دانشجو توجه شود. دانشگاه باید بستری مناسب برای تعامل میان استاد و دانشجو فراهم نماید. دانشجویان باید از طریق فعال بودن، رفتار توأم با احترام با اساتید، تلاش در جهت آموختن دانش برای ایجاد و تداوم رابطه با استاد علاقه نشان دهد.

**واژه‌های کلیدی:** رابطه، استاد، دانشجو  
A-10-926-2

### بررسی آگاهی اینترنتها در رابطه با آموزشهای اخلاق پزشکی و مسائل اخلاقی (E)

ازمیدخت فیروزجهانتیغی، پروانه اصفهانی

کرمان - چهارراه جویاری - خوابگاه بوستان  
jahantigh\_67@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش اخلاق پزشکی به پرسنل درمانی، عامل موثری در ارائه عملکرد مناسب از جانب آنان است، و علت این است که فراگیری اخلاق پزشکی، پزشکان را جهت، تشخیص جنبه های بشردوستانه و اخلاقی حرفه های پزشکی، اثبات تعهدات اخلاقی شخصی و حرفه ای خودشان و کاربرد این دانش در استدلال بالینی یاری می کند. هدف: این مقاله با هدف بررسی درک اینترنتها از اخلاقی پزشکی و میزان رواج آن تهیه شده است.

**روش کار:** این مقاله از نوع مروری نظام مند بوده و اطلاعات از طریق جستجوی کلید واژه های مشخص شده در پایگاه های اطلاعاتی مرتبط داخل و با رویکرد تعمیم مشکلات مرتبط کشورهای در حال توسعه در پایگاه های مشخص شده خارجی جمع آوری گردید. در نهایت نتایج به صورت اهم دلایل و راهکارهای بدست آمده گزارش گردید.

**نتایج:** تاکید بیشتر دانشجویان، بر وجود مشکلات اخلاقی بین پزشکان و دانشجویان، و سپس بین پزشکان و بیماران بود. تفاوت معنی داری بین روشهایی که دانشجویان برای حل مشکلات اخلاقی استفاده می کردند و روشهایی که پیش بینی می کردند در آینده و در زندگی حرفه ای خود از آن استفاده کنند وجود داشت. اغلب دانشجویان معتقد بودند ارزیابی اخلاق ضروری نیست.

**نتیجه گیری:** چون دانشجویان بیشتر به آن دسته از برنامه های درسی اهمیت میدهند که ارزیابی شوند، اخلاق پزشکی نیز باید مانند سایر اجزای برنامه درسی مورد آزمون قرار گیرد و دانشجویان مجبور به ارائه گزارش

کار و رعایت اصول اخلاقی حین انجام وظایف بالینی باشند  
**واژه‌های کلیدی:** اینترنت، آگاهی، اخلاق  
A-10-918-1

### تبیین مفهوم اخلاق پرستاری از دیدگاه همراهمان بیمار (E)

مهین نومی

دانشگاه علوم پزشکی گلستان  
mahin.nomali@yahoo.com

به سه دسته دیدگاه موافق، بی-نظر و مخالف اصول تجویز منطقی طبقه بندی شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی انجام شد.

**نتایج:** اکثر دانشجویان دارای دیدگاه موافق درباره تجویز منطقی دارو هستند. اما در زمینه تجویز دارو طبق درخواست بیمار، تجویز بیشتر داروهای تزریقی، پیگیری و مراجعه بعدی بیمار دیدگاه مخالف داشتند.

**نتیجه گیری:** نتایج پژوهش حاضر موید موفق بودن برنامه های آموزشی در ایجاد دیدگاه های مناسب و مطابق با اصول تجویز منطقی در میان دانشجویان مامایی می باشد.

**واژه‌های کلیدی:** تجویز منطقی دارو، تجویز، دانشجویان مامایی  
A-10-359-1

### چالش های ارتباط استاد و دانشجو (E)

سمیه دلاوری، سجاد دلاوری

مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشکده پزشکی شیراز  
delavariso@gmail.com

**مقدمه:** اساتید و دانشجویان بخش قابل توجهی از جامعه را تشکیل می دهند، رابطه این دو، یک رابطه ۲ طرفه است که بر یکدیگر تاثیر می گذارند. امروزه رابطه استاد دانشجو محدود به تعاملات علمی است، در صورتی که دانشجو از همه حرکات، رفتارها و اخلاق های اساتید درس می گیرد و شخصیت دانشجو شکل می گیرد. هدف این مقاله بررسی مشکلات ارتباطی استاد و دانشجو می باشد.

**روش کار:** این مطالعه بصورت مروری صورت گرفته است.

**نتایج:** در ضعف رابطه استاد و دانشجو ممکن است هر دو طرف مقصر باشند، چون دانشجو بدلائل مختلف به استاد خود اعتماد نمی کند، بعضی از دانشجویان از روابط صمیمانه استاد خود سو استفاده می کنند و ممکن است برقراری ارتباط با استاد برای دانشجویان مشکل باشد. از طرفی دیگر برخی از اساتید برقراری ارتباط با دانشجو را در شان خود نمی دانند، از سویی بدلیل فعالیت های متعدد اساتید این رابطه محدود به کلاس درس و انتقال دانش می شود. عدم توجه استاد به شناخت دانشجو و مسائل و مشکلات او باعث کاهش موفقیت استاد در انتقال مواد درسی می شود. در رابطه میان استاد و دانشجو نباید مسائل عاطفی و احساسی وجود داشته باشد. استاد باید خلاقیت و اعتماد به نفس دانشجویان را مورد تشویق قرار دهد. استاد نباید به خاطر رنگ پوست، چهره، مذهب، لهجه، نژاد دانشجو را تحقیر کند یا تبعیض قائل شود. استاد در توسعه ارتباط استاد-دانشجو می تواند چهار نقش مربی، تسهیل کننده امور، مشاور و رابط داشته باشد. دانشجو نیز در برقراری ارتباط وظایفی از جمله تعیین هدف و حرکت بسوی این هدف، تعیین انتظارات واقع گرایانه از استاد و توسعه ارتباط را بر عهده دارد، دانشجو باید بداند که تامین تمامی اهداف بر عهده استاد نیست بلکه استاد می تواند فرد را به سطحی از استقلال و توانایی ها که بتواند فعالیت هایش را بدون راهنمایی از استاد انجام دهد برساند.

**نتیجه گیری:** رابطه علمی توأم با احترام میان استاد و دانشجو موجب شکوفایی استعدادها، خلاقیت و توسعه علوم می شود. در گزینش اساتید باید به





**روش کار:** روش کار کیفی با الهام از تئوری پایه Theory Grounded بود. بدین منظور با مرور متون مکتوب و الکترونیکی مولفه های رابطه پزشک-بیمار و هوش هیجانی بررسی گردید و ارتباط تنوریک آنها در قالب دیاگرام و توصیف های مناسب بیان شد و راهکارهای آموزش و رشد آن در برنامه های آموزشی رشته پزشکی ورشته های وابسته تبیین گردید.

**نتایج:** نتایج این پژوهش کیفی بصورت تولید یک دیدگاه روان شناختی مثبت Psychology positive تعریف شد. ارتباط بعنوان انتقال اطلاعات، عواطف، احساسات و نگرش ها در قالب زبان کلامی و غیرکلامی تعریف شده، عناصر اصلی فرایند ارتباط، عوامل تاثیر گذار بر ارتباط کلامی، مولفه های ارتباط غیرکلامی تبیین گردید. ابعاد هوش هیجانی بویژه مولفه های بین فردی و ارتباطی در رابطه پزشک و بیمار در قالب مدل ۷ بعدی RESPECT بیان شده است.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه مولفه های شناختی، رفتاری و هیجانی ارتباط پزشک-بیمار را تبیین کرده و از پروتکل آموزش رابطه-پزشک بیمار به منظور افزایش همکاری درمانی، رضایت بیماران، جلب توجه واعتمادبیمار، کسب اطلاعات معتبر جهت تشخیص، تدوین طرح درمانی متناسب با نیاز و ارزش های بیمار حمایت می کند.

**واژه های کلیدی:** رابطه پزشک-بیمار، هوش هیجانی، آموزش پزشکی

A-10-993-1

### ضرورت گنجاندن درس آموزش مهارتهای ارتباطی حرفه ای به

#### کوریکولوم رایج گروه علوم پزشکی (E)

فاطمه احمدی نیا

مجتمع دانشگاهی پیامبر اعظم دانشکده بهداشت، ساری

ahmadinia.fatemeh@gmail.com

**مقدمه:** بازتاب تاکید روز افزون بر مهارتهای ارتباطی بین درمانگر و درمانجو را می توان در بیانیه های مجامع بین المللی رهنمودهای دانشکده های علوم پزشکی و استانداردهای حرفه ای و آموزش این رشته ها مشاهده کرد. کسب مهارتهای ارتباطی توسط درمانگر او را در ارائه رفتار مناسب با بیمار و کسب میزان اعتماد و رضایت افزایش داده و موجب پیروی بیمار از دستورات میشود. ازاین مطالعه نشان دادن ضرورت گنجاندن واحد درسی آموزش مهارتهای ارتباطی حرفه ای به برنامه درسی رایج گروه علوم پزشکی است.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی با نمونه گیری تصادفی ساده، خوسه ای از دانشجویان رشته های علوم پزشکی (مشتریان برنامه آموزشی) و جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه با متغیرهای بیان احساسات، فیدبکهای مناسب، شناسایی احساسات دیگران، در دانشگاه علوم پزشکی انجام شد.

**نتایج:** ۴۵٪ درصد از دانشجویان در بیان اهداف و مقاصد خود، ۵۰٪ آنان در بیان احساسات، ۳۶٪ در دادن فید بک های مناسب در زمان مصابیت، ۴۵٪ در شناسایی احساسات دیگران، ناتوانی و مهارتهای ارتباطی حرفه ای در پرسشنامه آمار قابل ملاحظه ای از عدم توانمندی دانشجویان در برقراری ارتباط صحیح با دیگران بدست آمد. ۹۰٪ از آنان نیاز به واحد درسی آموزش مهارت های ارتباطی حرفه ای را احساس و بیان کردند.

**مقدمه:** پرستاری علم و هنر است برای همین یک پرستار باید علاوه بر دانش لازم، از آمادگی روحی و روانی، صبر و حوصله، روابط عمومی خوب و قدرت تجزیه و تحلیل بالا برخوردار باشد. پرستار خوب شدن تنها وابسته به دانش نظری و مهارت های بالینی نیست بلکه رشد اخلاقی نیز یک اصل حیاتی به شمار می آید. هدف: تبیین اخلاق پرستاری از دیدگاه همراهان بیماران بستری در مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی گلستان

**روش کار:** در این مطالعه با رویکرد کیفی توصیفی که در مراکز آموزشی درمانی گلستان صورت گرفت با ۵۰ نفر از همراهان بیمار مصاحبه به عمل آمد. شرکت کنندگان بر اساس نمونه گیری مبتنی بر هدف و با حداکثر تنوع وارد مطالعه شدند. برای جمع آوری داده از مصاحبه های انفرادی نیمه ساختار تا رسیدن به اشباع داده ها استفاده شد. مصاحبه ها خط به خط دست نویس و مطابق رویکرد تحلیل محتوای آتالیز شدند. از شرکت کنندگان، رضایت نامه شفاهی برای شرکت در مطالعه و ضبط صدا اخذ گردید.

**نتایج:** مهم ترین مضمون استخراج شده در باره اخلاق پرستار از دید همراهان بیماران، ایثار بوده است. همراهان، اخلاقیات پرستاری را با واژه هایی همانند حضرت زینب، از خود و زندگی گذشته، صبر و مهربانی یاد کردند. پرستار با اخلاق خوب پرستاری با مشخصات رسیدگی و توجه، به موقع انجام دادن کار، پاسخگوی نیازها، گشاده رو و با تمیننه؛ در مقابل پرستاری با اخلاق بد رفع تکلیف، بی توجه ای به مراقبت بیمار، برخورد خوب نداشتن بوده است. همراهان معتقد بودند در صورت وجود پرستار خوب، درک بیمار و متابعت از درمان بیشتر شده و بهبودی زودتر حاصل می گردد.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد همراهان دو تجربه کاملا متفاوت از پرستاران با اخلاق خوب و بد را داشتند. در یک سر طیف اوج اخلاق حرفه ای با ایثار و از خود گذشتگی و یک سر دیگر طیف افول اخلاقیات با رفع تکلیف بوده است. از آن جایی که نقش پرستاری امری قدسی است ضروری است تا جامعه پرستاری به منزله نمودن خود و زدودن آنچه منافات با اخلاقیات حرفه ای دارد همت گمارند.

**واژه های کلیدی:** اخلاق پرستاری، همراه بیمار، پرستار خوب، پرستار بد

A-10-998-2

### ارتقاء مهارت رابط پزشک - بیمار با تکیه بر توسعه هوش

#### هیجانی در نظام آموزش پزشکی (E)

امرالله ابراهیمی، حمید افشار

اصفهان- خیابان استانداری، مرکز پزشکی نور، مرکز تحقیقات علوم رفتاری

a\_brahimim@med.mui.ac.ir

**مقدمه:** طبیب و حکیم اصطلاحات معنی داری در فرهنگ ایرانی- اسلامی است که برای پزشک بکار رفته است. انسان فرهیخته، محرم، همدل و دلسوزی که نه تنها به درمان جسمانی بلکه به دغدغه های ذهنی بیماران نیز توجه داشته اند. رابطه مناسب درمانی با بیمار یکی از عوامل مهم در همکاری و پذیرش درمان است. یکی از مفاهیم امروزی و فرامردن که در تبیین رابطه انسانی پزشک و بیمار مورد توجه نظریه پردازان قرار گرفته است هوش هیجانی است. هدف این پژوهش کیفی تبیین مولفه های رابطه پزشک و بیمار با تکیه بر هوش هیجانی و راهکارهای اجرایی آن در نظام آموزشی است.



**نتیجه گیری:** طی ای مطالعه یافتیم که دانشجویان پزشکی به آنچه که در نظرشان برای جلب رضایت بیمار مهم است پایبند هستند و آن را برای بیمارانشان انجام می دهند پس می توان نتیجه گرفت که آموزش اخلاق پزشکی در سیستم آموزشی ما در سطح موفق عمل کرده است.

**واژه‌های کلیدی:** رضایتمندی بیماران، پزشک، دانشجو  
A-10-1060-4

### بررسی میزان آشنایی دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم

پزشکی کرمانشاه در سال ۸۷ در استفاده از رایانه

و اینترنت (IT) (E)

ژاله دزفولی منش

کرمانشاه دولت اباد دانشکده پیراپزشکی  
ga\_dezfooli@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه دستیابی به اطلاعات و علوم جدید خصوصاً: پزشکی نیازمند دانش و توانایی استفاده موثر از کامپیوتر و تکنولوژی روز است. آشنایی با IT برای دانشجویان گروه پیراپزشکی یکی از دروس لازم دوران تحصیل می باشد. هدف از این پژوهش بررسی میزان آشنایی دانشجویان پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۸۷ در استفاده از رایانه و اینترنت (IT) می باشد.

**روش کار:** این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی و با استفاده از پرسشنامه ای روایپایا، شامل اطلاعات دموگرافیک، اطلاعاتی در مورد نگرش و عملکرد دانشجویان در میزان آشنایی و استفاده از نرم افزارهای مختلف در ۴ گروه آشنایی مقدماتی، متوسطه، پیشرفته و استفاده از بانکهای اطلاعاتی انجام گرفت. ۲۰ پرسشنامه در بین دانشجویان (علوم آزمایشگاهی، اتاق عمل، فوریتهای پزشکی، هوشبری، رادیولوژی، پزشکی هسته ای) از مقاطع مختلف تحصیلی توزیع شد. نتایج بر اساس روش آماری کای دو و آزمون آماری SPSS ۱۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از ۱۵ پرسشنامه پر شده و بازگردانده شده، ۶۹٪ دختر و ۳۱٪ پسر بودند. ۳۵٪ دانشجویان سال اول و ۳٪ سال آخر بودند. ۶۵٪ در سطح مقدماتی، ۲۳٪ سطح متوسطه، ۱۲٪ پیشرفته و در استفاده از بانکهای اطلاعاتی با IT آشنایی داشتند. ۷۶/۳٪ به طور مداوم و در کل به طور میانگین ۱۳ ساعت در هفته از کامپیوتر استفاده می کردند. ۴۸٪ دانشجویان مکان استفاده را دانشگاه، ۳۵٪ منزل، ۱۰٪ کافی نت و ۷٪ سایر مکانها ذکر کردند. بیشترین نرم افزارهای کامپیوتری مورد استفاده به ترتیب، power، word، Spss، Excell، point و در زمینه استفاده از اینترنت بیشتر در زمینه علمی و پژوهشی ۵۰٪، سرگرمی و تفریحی ۲۵٪، اطلاعات عمومی ۱۵/۸٪، Email ۹/۲٪ بود. ۸۷٪ از دانشجویان مهارت و توانایی خود را در استفاده از کامپیوتر و اینترنت زیاد اعلام کردند. ۸۰٪ دانشجویان به نقش اینترنت در افزایش اطلاعات علمی و فردی دانشجویان اعتقاد داشتند. ۸۹/۸٪ آنها آشنایی و آموزش اینترنت را برای دانشجویان در حد زیادی ضروری می دانستند. ارتباط معنی داری بین مقاطع مختلف تحصیلی با اهداف استفاده از رایانه  $p=0.04$  دیده شد.

**نتیجه گیری:** مطالعه نتایج داده ها افزودن واحد درسی مهارتهای ارتباطی حرفه ای گامی موثر در جهت توانمند سازی فارغ التحصیلان گروه علوم پزشکی در عملکرد حرفه ای همراه با ارزشها و هم راستا با منافع افراد جامعه ( درمان جویان ) ضروری به نظر میرسد.

**واژه‌های کلیدی:** مهارتهای ارتباطی حرفه ای، کوریکولوم رایج  
A-10-837-1

### بررسی عوامل مرتبط بر میزان رضایتمندی بیماران از دیدگاه

دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (E)

رضا شریف زاده، کریم چاوشی، عاطفه رضایی، حمیده نصیریان

rezamood@yahoo.com

**مقدمه:** آنچه طی روند درمان باعث پیشرفت سیر بهبودی بیماران می گردد رضایت بیماران از پزشک معالج خود است. برنامه ریزیها برای ارتقای خدمات قابل ارائه در مراکز بهداشتی درمانی مستلزم نظر سنجی از کلیه افراد درگیر در امر درمان اعم از بیماران، پزشکان و دانشجویان پزشکی به عنوان نیروهای خدماتی در آینده است لذا طی این مطالعه عوامل مرتبط بر میزان رضایتمندی بیماران از پزشک معالجشان را از دیدگاه دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بررسی کردیم.

**روش کار:** طی این مطالعه پرسشنامه ای خودایفا که روایی محتوایی آن توسط اساتید مربوطه تأیید شد و پایایی آن با آزمون مجدد با ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰/۸ مورد تأیید قرار گرفت بین ۹۸ دانشجوی پزشکی با متوسط سنی ۲۴/۲۲ سال که ۲۲/۴٪ مرد و ۷۷/۶٪ زن بودند و بصورت سرشماری انتخاب گردیدند توزیع گردید. پرسشنامه محتوی ۲۵ سؤال در دو گروه اصلی سؤال بود: اینکه چقدر موارد مذکور بر رضایتمندی بیمار مؤثر است و اینکه دانشجویان چقدر این موارد را انجام می دهند.

**نتایج:** از نظر دانشجویان ارتقای سطح علمی و آگاهی از جدیدترین روش های درمانی و تشخیصی بیشترین تأثیر را در رضایتمندی بیماران داشت (کسب نمره ۴/۵ از ۵) و انجام مهارتهای ارتباطی و حرفه ای در سطح نسبتاً یکسانی قرار داشتند (مهارتهای ارتباطی ۴/۰۷ و مهارتهای حرفه ای ۴/۰۸ از ۵ نمره). انجام مهارتهای حرفه ای توسط دانشجویان نمره ۲/۲۸ و مهارتهای ارتباطی نمره ۲/۲۷ و تلاش در جهت ارتقای سطح علمی نمره ۲/۲۶ را از ۳ نمره کسب کردند. که بین نظر گروه استاژ و اینترنت در مورد تلاش برای ارتقای سطح علمی و انجام مهارتهای ارتباطی جهت افزایش رضایتمندی تفاوت معنی داری وجود داشت به این ترتیب که گروه استاژ تلاش بیشتری برای ارتقای سطح علمی و بکارگیری مهارتهای ارتباطی در جهت افزایش رضایتمندی بیمارانشان داشتند. در گروه زن و مرد نیز در مورد بکارگیری مهارتهای ارتباطی در جهت افزایش رضایتمندی بیماران تفاوت معنی دار بود به این صورت که دانشجویان مؤنث بیشتر از این مهارتها در زمینه افزایش رضایتمندی بیمارانشان استفاده می کنند. ضریب همبستگی پیرسون بین نمره دیدگاه دانشجویان با عملکرد آنها در حیطه ارتباطی  $p=0.01$  و  $r=0.46$  و در حیطه حرفه ای  $p=0.01$  و  $r=0.49$  برآورد گردید که رابطه مثبت و معنی داری را نشان داد.



**نتیجه گیری:** با توجه به اهمیت و تأثیری که رایانه و اینترنت در پیشرفت ابعاد مختلف فعالیتهای دانشجویان دارد. لذا فناوری اطلاعات ابزاری نیرومند برای ارتقای کیفیت آموزش است که بر نقش فعال دانشجویان یادگیری تأکیدی نماید.

**واژه‌های کلیدی:** IT، دانشجوی، رایانه  
A-10-89-1

### استفاده از روش مولتی مدیا (تهیه طرح درس عملی، طراحی برنامه عملی، تهیه نرم افزار آموزش عملی، بکار گیری پاور پوینت و کامپیوتر) در آموزش بیوشیمی عملی در آزمایشگاه برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل (E)

دردی قوجق، کوروش رسولپور روشن، نغمه عباسی

علوم پزشکی بابل  
dqujeq@hotmail.com

**مقدمه:** کار عملی و آزمایشگاهی یک بخش عمده و مهم دوران تحصیلی دانشجویان است و در واقع تکمیل کننده قسمت نظری آموزش پزشکی است، به علت عدم آشنایی دانشجویان با روش صحیح کار آزمایشگاهی، نتیجه کار چندان رسا و مستند نیست و موجب فراموشی نتایج آزمایش ها می شود. یکی از این مقدمات و آمادگی ها آشنایی با آموزش عملی بیوشیمی است. با روش های سنتی که تا بحال واحد عملی اجرا می شود، وقت زیادی صرف توضیحات شفاهی و نظری می شود و کمتر وقت برای کار عملی باقی می ماند و دانشجویان رغبتی به انجام آزمایش ها و پی گیری نتایج آن ندارند. لذا برای ایجاد انگیزه و تشویق دانشجویان ایجاد تحول و بهره گیری از تکنولوژی جدید در این مورد ضروری است. ایجاد تحول در روش آموزش آزمایشگاهی بیوشیمی یک نیاز است. آموزش آزمایشگاهی بیوشیمی برای بالا بردن قدرت اعتماد به نفس، پروراندن قدرت ابداع و ابتکار در مسایل علمی، تحقیقی و به منظور آشنایی با روش های پیشرفته تحقیق و آخرین دستاورد های علمی صورت می گیرد. از طرفی بار ها مشاهده شده است که در آزمایشگاهها پژوهش انجام گرفته است، اما به علت عدم آشنایی دانشجویان با روش صحیح کار آزمایشگاهی و نگارش، نتیجه کار چندان رسا و مستند نیست و موجب فراموشی نتایج آزمایش ها می شود. یکی از این مقدمات و آمادگی ها آشنایی با آموزش عملی بیوشیمی است. آموزش عملی بیوشیمی یا بیوشیمی آزمایشگاهی برای درک مطالب پایه بیوشیمی از اهمیت بالایی برخوردار است. برای مثال بطور عملی دانشجویان خود فاکتورهای بیوشیمی را اندازه گیری نمایند و تغییرات نتایج خود را توجیه و تفسیر نمایند. روش صحیح آموزش آزمایشگاهی و اهمیت دادن به آن برای پرورش توان تحقیقاتی برای آینده دانشجویان بسیار با اهمیت است. تا بحال روش های سنتی استفاده از وایت برد و توضیح شفاهی در آزمایشگاه اجرا می شود و وقت زیادی می گیرد. لذا برای آشنایی بیشتر دانشجویان از روش کار عملی و نحوه بکار گیری نتایج و تفسیر آن، همچنین برای ایجاد انگیزه در دانشجویان، در این پژوهش بررسی اثر استفاده از روش مولتی مدیا (تهیه طرح درس عملی، طراحی برنامه عملی، نرم افزار آموزش عملی، بکار گیری پاور پوینت و کامپیوتر) بر آموزش بیوشیمی عملی در

آزمایشگاه برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام شد. هدف: بررسی اثر استفاده از روش مولتی مدیا (تهیه طرح درس عملی، طراحی برنامه عملی، تهیه نرم افزار آموزش عملی، بکار گیری پاور پوینت و کامپیوتر) در آموزش بیوشیمی عملی در آزمایشگاه برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل روش کار ابتدا طرح درس عملی آزمایشگاه بیوشیمی با نظر همکاران و با توجه به سرفصل تهیه شد، سپس برنامه درس عملی برای هر جلسه تهیه و تدوین گردید. پس از آن برای هر جلسه و همچنین برای هر رشته جداگانه پاور پوینت بر اساس سرفصل درس عملی آزمایشگاهی تهیه شد. پس از آن برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل که واحد عملی بیوشیمی در نیمسال اول ۸۸-۸۹ و نیمسال دوم سال ۸۸-۸۹ و نیمسال اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰ در آزمایشگاه بیوشیمی داشتند، برای تعداد ۳۰۰ نفر روش سیستم مولتی مدیا (تهیه طرح درس عملی، طراحی برنامه عملی، نرم افزار آموزش عملی، بکار گیری پاور پوینت و کامپیوتر) در محل آزمایشگاه آماده سازی، مستقرو ارایه شد. بطوریکه مراحل انجام آزمایش ها (شرایط تهیه نمونه، حفظ و نگه داری نمونه ها، حجم نمونه، نوع نمونه، درجه حرارت، روش کار بر روی نمونه ها، استخراج نتایج و تفسیر آن و تهیه گزارش نهایی) با پاور پوینت و با بکار گیری سیستم مولتی مدیا توسط کار شناسان بخش بیوشیمی آموزش داده شد. به همراه بکار گیری سیستم مولتی مدیا جهت مقایسه و بررسی اثر، روش سنتی نیز بکار گرفته شد. سپس تأثیر بکار گیری این سیستم نسبت به روش معمول و سنتی از طریق پرسشنامه از دانشجویان ارزیابی شد. نتایج با استفاده از روش مولتی مدیا (و نرم افزارهای آموزش عملی، بکار گیری پاور پوینت و کامپیوتر) در آموزش بیوشیمی عملی در آزمایشگاه برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل در دانشجویان برای کار عملی در مقایسه با روش سنتی انگیزه بهتری ایجاد کرد و رضایت مندی دانشجویان بسیار بالا بود. برخلاف روش سنتی دانشجویان وقت بیشتری را بروی انجام آزمایش ها صرف کردند. همچنین دانشجویان در روش کار و استفاده از نتایج کسب شده از آزمایشگاه بهتر توجیه شدند. دانش و مهارت دانشجویان افزایش یافته بود. در تفسیر نتایج کسب شده دانشجویان نگرش بهتری نسبت به روش سنتی داشتند. چون دانشجویان وقت بیشتری بر روی انجام آزمایش ها داشتند، بکار گیری این روش در بهبود کسب مهارت آموزش عملی و آزمایشگاهی بیوشیمی بسیار مفید و موثر بود. بحث تأثیر استفاده از روش مولتی مدیا در سطح بخش بیوشیمی و بیوفیزیک و دانشکده های پزشکی و دندانپزشکی برای اولین بار بررسی شد. پس از جمع آوری پرسشنامه ها و نقد بررسی نظردانشجویان نقاط قوت و ضعف زیر بدست آمد. افزایش مهارت دانشجویان در نحوه نتیجه گیری از کار عملی بهبود نگرش دانشجویان در استفاده از آزمایشگاه و انجام کار عملی. درک بهتر مراحل آزمایش و نحوه انجام مکانیسم ها. افزایش دانش و علم دانشجویان با انجام آزمایش های جدید.

**واژه‌های کلیدی:** روش مولتی مدیا، طرح درس عملی، طراحی برنامه عملی، بیوشیمی عملی، آزمایشگاه

A-10-132-2

بررسی عوامل موثر بر کاربرد فناوری اطلاعات توسط اعضای

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (E)



نسرین فروزنده

شهرکرد، رحمتیه، دانشکده پرستاری  
nas\_for@yahoo.com

**مقدمه:** امروزه در عرصه فعالیت‌های اقتصادی، رقابت بسیار فشرده است و موفقیت در آن، مستلزم نوآوری در ارائه خدمات، تولیدات و سیستم های جدید است. اهداف: ۱- ایجاد فرصت برای فراگیری که فرصت تحصیل را از دست داده اند. ۲- تقویت نیروی انسانی کارآمد از لحاظ علمی و فنی ۳- بهبود کیفیت آموزش و ارائه آموزش مرتبط با نیازهای کشور ۴- ایجاد فرصتهای آموزشی برای کارکنان و فراهم آوردن امکان آموزش مستمر آنها با توجه به مدیریت زمان

**روش کار:** استفاده شده در این پژوهش روش تحلیلی و تطبیقی است.

**نتیجه گیری:** سازمانها جهت استقرار آموزشهای مجازی با توجه به اینکه هر روز نرم افزارها و امکانات جدیدی با قابلیت‌های زیاد ارائه می گردد برای سرمایه گذاری در این زمینه پس از فرهنگ سازی لازم، با کار کارشناسی نسبت به خرید تجهیزات اقدام نمایند. وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری اطلاعات، ستاد مشترکی را تشکیل داده و از جنبه های نرم افزاری، مغزافزاری و سخت افزاری این موضوع را مورد بررسی قرار دهند. مطالعه دلائل شکست برخی از پروژه های آموزش مجازی در ایران می تواند مبنای تدوین راهنمای علمی مناسبی گردد که بوجه سالیان آتی دانشگاهها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی قابل پیش بینی و تصویب خواهد بود. اهمیت آموزش در چرخه مدیریت کیفیت جامع، از طرفی و نقش فناوری در رویکرد جدید به توسعه آموزش مجازی، به عنوان ره آورد تکنولوژی اطلاعات در کشور می تواند دانشگاه و صنعت و نتیجتاً روند بهسازی و توسعه نیروی انسانی و بهبود کیفیت را متحول سازد. استقرار آموزش مجازی نیازمند در اختیار داشتن نیروی انسانی متخصص و آشنا به این فناوری، مدیریت کارآمد، سیستم و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری برای تبدیل محتوا به درس افزار و... می باشد. روند توسعه سازمانها در کشور و مزایایی که مترتب بر استقرار آموزش مجازی از جمله کاهش هزینه های آموزشی، بهبود عملکرد و بهره وری بیشتر، تسریع در دسترسی به بازار، تسهیل جذب و بکارگیری نیروی انسانی مورد نظر و فراهم آوردن فرصت به روزآوری دانش و... پذیرش و توسعه این تکنولوژی را غیرقابل اجتناب می کند.

**واژه‌های کلیدی:** فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)  
A-10-725-1

**طراحی وبلاگ دانشجویی و تاثیر بر نگرش دانشجویان به بهینه سازی فرایند آموزش و رابطه آن با ابعاد مدیریت جامع کیفیت در آموزش (teaching in TQM) - دانشجویان دوره**

**پودمانی MPH دانشگاه علوم پزشکی تهران - سال**

۱۳۸۸ (E)

زهره حسینی، علیرضا شجاعی، حسن فخار زاده

مرکز بهورزی تربیت جدید  
hosseinyz1@mums.ac.ir

منظور از Learning-E یا آموزش الکترونیکی به طور کلی بهره‌گیری از سیستم‌های الکترونیکی مثل کامپیوتر، اینترنت، دیسک‌های چندرسانه‌ای،

**مقدمه:** امروزه، مسئله آموزش و پژوهش لازمه حیات ملی و بین المللی است، استفاده از فناوری اطلاعات در مراکز علمی برای انتشار اطلاعات و به عنوان یک ابزار آموزشی هر روز در حال گسترش است. پیشرفت های اخیر در تکنولوژی آموزشی، فراهم کننده موقعیت های جدید در آموزش علوم پزشکی بوده و تاثیرگذار بر روش های تدریس، یادگیری، طراحی و اجرای برنامه درسی بوده است در این شرایط شناسایی عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات توسط اعضای هیئت علمی ضروری به نظر می رسد. لذا این مطالعه به منظور بررسی عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد صورت گرفته است.

**روش کار:** این تحقیق به روش پیمایشی انجام شده و از نوع توصیفی-همبستگی است. تعداد نمونه کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد بود که بصورت نمونه گیری در دسترس (شامل ۱۶۰ نفر) انتخاب شدند ولی تنها ۸۰ نفر از آنان در مطالعه شرکت نمودند ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته بود. پرسشنامه به شش بخش تقسیم شد که بخش اول آن به ویژگیهای فردی و بخش دوم به متغیر وابسته (میزان استفاده افراد از کامپیوتر و اینترنت) اختصاص داشت. سایر بخشها نیز به اندازه گیری متغیرهای مستقل تحقیق مربوط بود. روش انجام کار بدین صورت بود که پس از کسب اجازه از واحد های مورد پژوهش پرسشنامه در اختیار آنان قرار داده شد و پس از تکمیل، جمع آوری و اطلاعات توسط آزمون های توصیفی (فراوانی و میانگین) و استنباطی (ضریب همبستگی اسپیرمن) مورد تجزیه و تحلیل داده ها قرار گرفت.

**نتایج:** نتایج نشان میدهد که مهارت در استفاده از کامپیوتر و اینترنت، میانگین ساعات کار با کامپیوتر در هفته، تعداد آثار علمی و عوامل محیطی، فنی و اقتصادی با استفاده از فناوری اطلاعات رابطه معنی داری دارند.

**نتیجه گیری:** اعضای هیئت علمی دانشگاهها برای آنکه بتوانند به نحوی مطلوب در زمینه آموزش و پژوهش فعالیت کنند و از دانش روز مربوط به رشته خود در سطح جهانی بهره مند شوند، باید بتوانند از توانمندیهای فناوری اطلاعات کمال استفاده را ببرند. لازمه این امر نیز فراهم بودن شرایط و امکانات به منظور استفاده بهینه از فناوری اطلاعات است. بنابراین شرایط مطلوب کاربرد فناوریهای اطلاعاتی برای ایشان باید جزو اولویتهای مراکز دانشگاهی قرار گیرد.

**واژه‌های کلیدی:** آموزش عالی، اعضای هیئت علمی، اینترنت، فناوری اطلاعات، کامپیوتر

A-10-210-2

**آموزش مجازی چالشها و راهکارها (E)**

پرویز عضدی، شهناز نجفی زاده، مهناز نجفی زاده

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر دفتر آموزش مداوم جامعه علوم پزشکی MEC  
CME@bpums.ac.ir



وبلاگ آموزشی توسط اساتید، تشکیل گروههای فعال دانشجویان جهت کار با وبلاگ دانشجویی و آموزشهای بیشتر در این زمینه و به روز رسانی مناسب وبلاگ جهت سامان دهی محتوای آموزشی دوره بود.

**نتیجه گیری:** دانشجویان، خانواده های آنها، متولیان آموزش و دولت، همگی خواستار این هستند که دانشجویان با کیفیت خوب آموزش ببینند. در این زمینه آموزش به مثابه یک نظام می بایست در مسیر بهبود مستمر قرار گیرد. این امر مفهوم توسعه تحول و تغییر در اوضاع و پیشرفت و شکوفایی سازمانهای آموزشی می باشد. در دنیای ارتباطات و اطلاعات کنونی به کارگیری مباحث آموزش الکترونیکی در رشته های مختلف تحصیلی به خصوص در علوم پزشکی باعث جاری شدن کیفیت در زمینه های مختلف آموزش نظری و مهارتی این رشته ها می گردد و سیاستگذاران آموزشی کشور می توانند با سرمایه گذاری اصولی، اساسی و فراهم کردن زیرساخت مناسب از این موضوع حمایت کنند.

**واژه های کلیدی:** مدیریت جامع کیفیت در آموزش، وبلاگ دانشجویی، دوره پودمانی MPH  
A-10-419-4

### ارزیابی نقش پورتفولیوی الکترونیکی در فرآیند آموزش و یادگیری (E)

سهیلا بزم

یزد- بلوار دانشجو- دانشکده بهداشت  
soheila\_bazm@yahoo.com

**مقدمه:** در حال حاضر استفاده از پورتفولیوی الکترونیکی از جدیدترین شیوه های آموزشی و ارزشیابی محسوب میشود. تعاریف گوناگونی از پورتفولیو ارائه شده است از جمله پورتفولیو روشی است برای نشان دادن کارها، جلوه گر ساختن معلومات، فعالیتی به عنوان ادامگی فراگیری و ایجاد یک ابزار شغلی که شامل نمونه کارها، گواهی مهارت و قابلیت های اکتسابی است. به طور کلی پورتفولیوی آموزشی نرم افزاری اختصاصی است که برای اهداف گوناگون مانند: پیشرفت دانشجویان و سنجش و ارزیابی آنان، پیشرفت و ترقی استعدادهای فکری، توسعه و پیشرفت آموزشی، ارتباطات آموزشگاهی و یادگیری مادام العمر مورد استفاده قرار میگیرد. این مطالعه با بررسی تحقیقات صورت گرفته در جهان در استفاده از پورتفولیوی الکترونیکی آموزشی، نقش این وسیله را در یادگیری مادام العمر و توسعه فردی، نوع پورتفولیوی مورد استفاده و عوامل موثر در ایجاد انگیزه جهت استفاده از این وسیله آموزشی مورد ارزیابی قرار میدهد.

**روش کار:** در این مطالعه که به شیوه مروری انجام گرفت، با جستجو در بانک های اطلاعاتی MEDLINE، CINAHL، DARE و SCOPUS مقالات و تحقیقات مرتبط با موضوع کشف و مورد بررسی قرار گرفت.

**نتیجه:** نتایج این بررسی حاکی از نقش موثر پورتفولیوی الکترونیکی در فرایند آموزش بوده و استفاده از آن به اساتید، دانشجویان و مدیران آموزشی در دانشگاهها توصیه میشود

**واژه های کلیدی:** پورتفولیوی الکترونیکی، آموزش، یادگیری  
A-10-40-2

نشریه های الکترونیکی و.... است که با هدف کاستن از رفت و آمدها و صرفه جویی در وقت و هزینه و در ضمن یادگیری بهتر و آسان تر صورت میگیرد. در این میان نقش آموزش تلفیقی که شامل یادگیری چهره به چهره، یادگیری الکترونیکی است در علوم و آموزش پزشکی اهمیت خاص داشته و به عنوان یک سازو کار جدید بر استفاده متنوع و گسترده از روشهای یادگیری تاکید دارد که منجر به آموزش اثر بخش و کار آیی یادگیری می شود. با توجه به اینکه نظامهای آموزشی به عنوان بارزترین نمود سرمایه گذاری نیروی انسانی در زمینه شکوفایی در جامعه نقش اصلی را برعهده دارد. مدیریت در این نظامها از اهمیت ویژه ای برخوردار است. و آموزش در یک ساختار نظام مدار زمانی می تواند نقش کلیدی در جهت گسترش فرهنگ و دانش نوین داشته باشد که نظام مدیریتی با رویکرد مشتری محور و کیفیت گرا ایجاد شده باشد. مدیریت کیفیت فراگیر (TQM) روشی است که می تواند این تحول را در آموزش ایجاد کند. لذا با توجه به اهمیت مسئله بر آن شدیم که وبلاگ آموزش دانشجویی دوره MPH پودمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران را در سال ۱۳۸۸ طراحی کرده و تاثیر آن را بر رضامندی دانشجویان از فرایند آموزش با این روش و رابطه آن با ابعاد مدیریت جامع کیفیت در آموزش را مورد بررسی قرار دهیم.

**روش کار:** این مطالعه مقطعی از نوع توصیفی و تحلیلی و در ابعاد کار بردی در علوم پزشکی می باشد. ابتدا با استفاده از نظرات ثبت نام شدگان دوره پودمانی MPH طراحی وبلاگ دانشجویی توسط یکی از دانشجویان با آدرس ([WWW.88tehranmph.fablog.com](http://WWW.88tehranmph.fablog.com)) انجام شد. محتوای آموزشی دو ماهه اول ترم تحصیلی به وبلاگ منتقل شد و سپس با مرور متون علمی پرسش نامه بررسی نگرش دانشجویان نسبت به تاثیر وبلاگ دانشجویی بر روند آموزش شامل ۲۳ سوال طراحی شد و رابطه آن با ابعاد مدیریت جامع کیفیت در آموزش شامل (حمایت از دانشجو، توان مند سازی دانشجو، مدیریت مکان آموزش، ایجاد فرهنگ آموزش خاص در رشته علوم پزشکی، توانایی دانشجو در اندازه گیری میزان عملکرد و بررسی کیفیت فرایند سنجیده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS VERSION 11 تجزیه و تحلیل شد. برای توصیف داده ها از نمودار و جداول توزیع فراوانی استفاده شد و تحلیل داده ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون انجام گرفت.

**نتایج:** تعداد کل شرکت کنندگان در این بررسی ۵۴ نفر بود که ۵۵/۶ درصد مرد و ۴۴/۴ درصد زن بودند. ۵۳/۷ درصد موارد پزشک و ۴۶/۳ درصد بقیه کار شناسان ارشد رشته های مختلف بودند. دانشجویان در تمامی مراحل و فرایند آموزش نگرش مثبت به کار برد وبلاگ آموزشی را داشتند. بیشترین موارد مربوط به امکان مطالعه و تمرین بیشتر متناسب با نیاز های فردی، ایجاد زمینه مناسب جهت خلاقیت علمی و فرهنگی دانشجو، کم شدن هزینه صرف شده جهت دسترسی به منابع آموزشی و آسانتر شدن روند به روز رسانی، ذخیره و دستیابی مجدد به محتوا و اطلاعات آموزشی بود. میان نگرش دانشجویان نسبت به استفاده از وبلاگ دانشجویی در امر آموزش با ابعاد مدیریت جامع کیفیت در آموزش نظیر توان مند سازی دانشجو، حمایت از دانشجو، ایجاد فرهنگ آموزشی مناسب، قدرت دانشجو در اندازه گیری عملکردش، پایش و کنترل فرایند آموزش، مدیریت مکان و زمان آموزش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون ( $p=0.001$ ) ارتباط مستقیم معنی دار آماری وجود داشت. پیشنهاد اکثریت دانشجویان جهت افزایش قابلیت استفاده از وبلاگ آموزشی همکاری بیشتر اساتید با این روند، ایجاد





## بررسی نگرش دانشجویان علوم پزشکی ایلام نسبت به آموزش الکترونیک و عوامل موثر بر آن در سال ۱۳۸۹ (E)

مروت طاهری کلانی، هادی تیموری، کوروش سایه میری، ستاره سروش، صادق احسان بخش، رامین جبارزاده، جواد ذبیحی راد

taherikalani@yahoo.com

**مقدمه:** آموزش الکترونیک یکی از روشهای پیشنهادی برای یادگیری است که در دانشگاه های علوم پزشکی نیز یک روش نسبتاً جدید محسوب می شود. مطالعه ی حاضر با هدف بررسی نگرش دانشجویان نسبت به آموزش الکترونیک و عوامل موثر بر آن انجام شد.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی - تحلیلی در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی ایلام بوسیله پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. این پرسشنامه ها در بین دانشجویان دانشکده های مختلف که بصورت تصادفی ساده انتخاب شده بودند، توزیع گردیدند. داده ها با نرم افزار SPSS ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

**نتایج:** تعداد پرسشنامه های عودت داده شده ۱۰۲ عدد بود که ۵۱٪ مرد و بقیه زن بودند (ضریب پایایی پرسشنامه ۸۷٪ به روش آلفا کرونباخ بود). سابقه آشنایی با اینترنت به مدت بیش از ۵ سال در ۸۵٫۹٪ از دانشجویان وجود داشت. فاکتور های مختلفی که توسط روش تحلیل عاملی بدست آمدند در نگرش دانشجویان موثر بودند. این فاکتورهای موثر با همبستگی اسپیرمن مورد ارزیابی قرار گرفتند.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه نشان دادند که آگاهی دانشجویان نسبت به این روش آموزشی بالا بود (۹۱/۲٪). دانشجویان از جمله موانع راه اندازی این روش را در دانشگاه، عدم آشنایی دانشجویان و اساتید نسبت به آموزش الکترونیک می دانستند (به ترتیب ۷۱/۶٪ و ۸۸/۲٪). عدم وجود برنامه های کاربردی (۶۵/۷٪) از موانع استفاده از آموزش الکترونیک از دید آنها معرفی شد. بین عدم آشنایی اساتید با آموزش الکترونیک و کمبود زمان، رابطه ی معنی داری دیده شد (p=۰۰۲۶). دانشجویان با مزایای این روش آموزشی با درصد زیادی (۹۰/۵۳٪) آشنا بودند. به نظر میرسد با توجه به نگرش موجود، اگر آموزش لازم به اساتید و دانشجویان داده شود این روش بازدهی بالایی را در یادگیری دانشجویان خواهد داشت.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیک، نگرش، دانشجویان، ایلام

A-10-177-2

ارزیابی مهارتهای بالینی دانشجویان دندانپزشکی (تشخیص،

پیش آگهی و طرح درمان) در بخش جراحی لثه با استفاده از

نرم افزار رایانه ای (E)

علی فروزانفر، امیر معین تقوی

مشهد

ali.forouzanfar@gmail.com

**مقدمه:** رایانه امروز یکی از اجزای جدایی ناپذیر زندگی انسان است. استفاده از رایانه جهت آموزش و سخنرانی از موارد کاربرد مرسوم آن می باشد. اما استفاده از رایانه در ارزیابی دروس بالینی چندان مورد توجه نبوده است. این مقاله به منظور معرفی یک روش جدید برگزاری آزمون با استفاده از نرم افزار رایانه ای جهت ارزیابی بالینی دانشجویان در مرحله کارآموزی و کارورزی ارائه شده است.

**روش کار:** در این روش مهارت بالینی دانشجویان مورد ارزیابی قرار می گیرد. اسلاید های مختلف با استفاده از نرم افزار رایانه ای PowerPoint تهیه شده و هر اسلاید با توجه به مدت لازم برای نمایش زمان گزاری می شود. دانشجو در اسلاید مربوط به نمای کلینیکی چنانچه شرایط پاتولوژیکی موجود باشد باید آن را تشخیص دهد و نیز بر اساس جداول و چارتهای اطلاعات مربوط به بیمار در اختیار دانشجو قرار داده خواهد شد. سپس اسلایدهای مربوط به سؤالات نظیر تشخیص، پیش آگهی و طرح درمان بیمار به طور منظم و سیستماتیک و با توجه به وقت از پیش تعیین شده بر روی صفحه نمایش ظاهر می شود.

**نتایج:** نتایج این روش آموزش و ارزیابی عبارتند از: ۱- مهارت های بالینی آموزش داده شده به دانشجویان کاملاً قابل ارزیابی می باشد و امکان طراحی بیماران مختلف توسط رایانه ممکن است. ۲- آزمونگر بسته به موارد آزمون امکان تغییر شرایط بالینی بیمار را داراست. بنابراین آزمون طراحی شده پویاست. ۳- امکان طرح و ارزیابی سؤالات مختلف برای دانشجویان با توجه به سطوح ارزیابی وجود دارد، بدهی است در این روش جهت ارزشیابی دانشجویان در مقاطع تحصیلی پایین از سؤالات ساده تر استفاده می شود. ۴- در این روش امکان ایجاد آزمون یکسان برای تمامی دانشجویان مقدور است و امتحان بطور همزمان برای تمام دانشجویان برگزار می گردد، بنابراین ضمن ایجاد عدالت، امکان مقایسه مهارتهای بالینی مقدور می گردد. ۵- قبل از برگزاری آزمون، سؤالات با حضور اعضای هیأت علمی می توانند مورد بررسی قرار گرفته بنابراین خطای آزمون کاهش می یابد و مشکلات ناشی از آزمون مستقیم بر بالین بیماران وجود نخواهد داشت.

**واژه های کلیدی:** رایانه، ارزیابی، مهارت بالینی

A-10-182-1

بررسی نیاز آموزشی دانشجویان علوم پزشکی به استفاده از

فناوری اطلاعات در سال ۱۳۸۹ (E)

روح الله قاندامینی، فاطمه عزیزیان

تهران - دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) - دانشکده بهداشت

rouhollah.Ghaedamini@yahoo.com

**مقدمه:** با افزایش روزافزون منابع و دانش ها در اینترنت و سادگی دستیابی به این گونه اطلاعات، نیاز به ایجاد بانک ها و پایگاه های اطلاعاتی با قابلیت جستجوی آسان در آن، افزایش یافته است. دانشجویان در دانشگاه های علوم پزشکی، نیاز به کسب آگاهی از چگونگی بازیابی اطلاعات مورد نظر خود از پایگاه های الکترونیکی موجود و ذخیره سازی این اطلاعات دارند. امکان صرفه جویی در وقت، ذخیره حجم قابل توجهی از اطلاعات مناسب در بانک تخصصی و در نهایت مدیریت این گونه اطلاعات با استفاده از قابلیت نرم افزار های



**روش کار:** در جلسه اول پس از معرفی استاد و دانشجو، وظایف طرفین بیان می شد. در ادامه سؤالاتی کتبی درس قارچ شناسی و اهداف آموزشی این مبحث به صورت کلی در اختیار دانشجویان قرار می گرفت. دانشجویان بدون ذکر نام خود در زمان مشخص به سؤالات پاسخ می دادند. پس از ارزیابی جواب های دانشجویان، به اصلاح طرح درس تهیه شده اقدام می شد.

**نتایج:** بررسی حاضر نشان داد که دانشجویان در زمینه نقش قارچ ها در زمینه های مختلف همچون بیماری زایی، تولید دارو، استفاده های غذایی و... آگاهی مقدماتی داشته اند. در عوض اطلاعات آنها در مورد ساختمان و جایگاه قارچ در طبقه بندی موجودات زنده در حداقل بوده است.

**نتیجه گیری:** نتایج مطالعه حاضر بیانگر این مطلب بود که با تدوین طرح درس قبل از شروع کلاس ها نمی توان به نتیجه مطلوب رسید، ولی با بررسی اجمالی از آگاهی های دانشجویان می توان با تغییر در طرح درس آن را به کمال مطلوب نزدیک تر نموده، به اهداف عالی آموزشی دست یافت.

**واژه های کلیدی:** پیش آزمون، برنامه ریزی درسی، طرح درس، آموزش.

A-10-138-2

### آموزش زبان تخصصی به روش مبتنی بر وبلاگ (Weblog)-

#### (Teaching based) برای دانشجویان پزشکی (E)

پیمان میکائیلی، شادی سرهرودی، جلال شایقی، شیوا روشن میلانی

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

peyman\_mikaili@yahoo.com

**مقدمه:** وبلاگ یکی از ابزار پویا، ارزان (مجانی)، قابل دسترس و متنوع است که براهتی توسط مدرس و دانشجو در فضای مجازی (بر خلاف وب سایت) قابل ویرایش آتی و پیغام گذاری (commenting) جهت رویت عموم است. با مروری بر مقالات روشن شد این ابزار موثر در تدریس دروس پزشکی تقریباً از نظر دور مانده است. هدف این مقاله استفاده از امکانات وبلاگ در ایجاد فضایی مناسب جهت پشتیبانی و تداوم یادگیری بعد از ارائه ی دروس در کلاس و تداوم امر آموزش و بهره گیری مستقیم و یا باواسطه از مدرس در خانه توسط دانشجویان پزشکی بوده است.

**روش کار:** در این بررسی، در کنار تدریس معمول کلاسی درس زبان تخصصی (۲) دانشجویان پزشکی ورودی ۸۵ دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، یک سامانه ی وبلاگ که بمنظور پشتیبانی تدریس و ارائه و جمع آوری تکالیف در منزل و رفع اشکال طراحی شده بود مورد استفاده آموزشی و نیز پایش و ارزشیابی نهایی قرار گرفت. در این مطالعه فرم های نظر سنجی در ثلث ابتدایی ترم و ثلث پایانی ترم و نیز نتایج آزمونهای کوتاه کلاسی (Quizzes)، آزمونهای اینترنتی و پایان ترم مورد ارزیابی قرار گرفتند.

**نتایج:** در پایان ترم ۳۲٪ دانشجویان وجود سامانه ی وبلاگ در کنار تدریس روتین کلاسی را بسیار ضروری، ۵۶٪ بسیار مطلوب و ۱۲٪ لازم و مابقی خوب توصیف کردند. نتایج بررسی نظر دانشجویان در ابتدای سال در خصوص موارد مذکور، به ترتیب برابر ۵٪، ۳۰٪، ۴۵٪ و ۲۰٪ بود. ضمناً بررسی اوراق امتحانی افزایش توانمندی دانشجویان در پاسخ دهی به سؤالاتی که در وبلاگ تاکید بیشتری شده بود را نشان می داد.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، زبان تخصصی، علوم پایه پزشکی، وبلاگ

A-10-334-7

موجود در کتابخانه دیجیتالی پزشکی به راحتی امکان پذیر است. با توجه به گسترش روزافزون فناوری اطلاعات در گسترش منابع علمی و از آنجائی که دانشجویان علوم پزشکی نیاز به دسترسی سریع به اطلاعات و منابع علمی جهت یادگیری شیوه های نوین علوم پزشکی دارند لذا این مطالعه به منظور بررسی نیاز دانشجویان علوم پزشکی بیمارستان آموزشی آیت الله کاشانی شهرکرد نسبت به استفاده از فناوری های اطلاعات و ارتقا، سطح کیفیت آموزش پزشکی انجام گردید.

**روش کار:** این پژوهش یک مطالعه توصیفی، تحلیلی و مقطعی است و نمونه های پژوهش را دانشجویان علوم پزشکی بیمارستان آموزشی آیت الله کاشانی شهرکرد تشکیل دادند. با استفاده از پرسشنامه ساختاریافته که روانی و پایایی آن توسط اساتید فن مورد تأیید قرار گرفت؛ و حاوی سؤالات اپیدمیولوژیک و پرسش هائی در زمینه فناوری های اطلاعات و منابع الکترونیکی اطلاعات، در سال ۱۳۸۹ انجام پذیرفت. نتایج حاصله بوسیله نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** اکثر دانشجویان بیان نمودند که با فناوری های اطلاعات پزشکی و به خصوص منابع علمی آشنائی اولیه دارند ولی بیش از ۷۰ درصد آنان بیان نمودند که همچنان نیاز دارند که با منابع و فناوری های اطلاعات سلامت به صورت کاملتری آشنا شوند که در این میان تمایل آنان بیشتر آشنائی با پایگاه داده Note End بوده و بیان نمودند که استفاده از منابع علمی سبب تسهیل فعالیت های آموزشی به ویژه فعالیت های آموزشی منجر به پژوهش های علمی، می گردد.

**نتیجه گیری:** با توجه به نتایج این مطالعه و اهمیت توجه به نیازهای آموزشی و پژوهشی دانشجویان علوم پزشکی به نظر می رسد که برنامه ریزان و به ویژه مدیران آموزشی دانشگاه های علوم پزشکی می توانند برای ارتقا، کیفیت آموزش با برگزاری دوره هائی جهت افزایش مهارت دسترسی و استفاده از فناوری های اطلاعات و همچنین استقرار و توسعه زیرساخت های لازم جهت دسترسی بیشتر به این گونه فن اوری ها برای دانشجویان علوم پزشکی در امر ارتقا، آموزش در بیمارستان های آموزشی گام های مهمی بردارند.

**واژه های کلیدی:** فناوری اطلاعات، برنامه ریزی، نیاز آموزشی

A-10-319-1

### نقش پیش آزمون در برنامه ریزی درسی و آموزش درس

#### قارچ شناسی (E)

سعید مهدوی عمران، سید محمد باقر نوروزیان امیری، سید جواد موسوی

دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پزشکی، گروه انگل شناسی و قارچ

شناسی

s.m.b.norozian@gmail.com

**مقدمه:** آموزش دانشجویان با اطلاع قبلی از آگاهی های آنان در زمینه موضوع مورد بحث، کمک بزرگی به پیشبرد اهداف آموزشی آنان خواهد نمود. با توجه به اینکه برنامه ریزی درسی و تهیه طرح درس قبل از آشنائی با دانشجویان مناسب ترین راه برای پیشرفت دانشجویان نمی باشد، لذا در این مطالعه سعی شد نقش پیش آزمون را در هدایت مدرس برای آموزش مناسب مورد ارزیابی قرار دهد.



### مقایسه تاثیر دو روش استاد محور و دانشجو محور

#### در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر (E)

رقیه گشمرد، ناهید یعقوبیان، شرافت اکابریان، بی بی ماه محمدی

بوشهر-دانشگاه ع پزشکی-دانشکده پرستاری مامایی  
roqayeh\_512@yahoo.com

**مقدمه:** باتوجه به اهمیت نقش استاد بعنوان محور اصلی آموزش و نقش دانشجو بعنوان رکن اصلی فرآیند یادگیری لزوم استفاده از روشهای نوین آموزشی جهت ارتقاء کیفیت آموزش به شدت احساس می شود. این مطالعه بمنظور تعیین تاثیر دوروش استاد محور و دانشجو محور در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر انجام شد.

**روش کار:** مطالعه اخیر به روش نیمه تجربی بر روی ۳۰ نفر از دانشجویان کارشناسی پرستاری ترم ۴ در درس کودکان در نیمسال دوم ۸۸-۸۷ بعمل آمد. در ابتدا ترم تحصیلی به دو قسمت (۸ هفته اول و ۸ هفته دوم) تقسیم شد در ۸ هفته اول تدریس مباحث توسط استاد با استفاده از روش ترکیبی سخنرانی و بحث گروهی ارائه شد. قبل از شروع مباحث، پیش آزمون و در انتها، پس آزمون انجام شد. در ۸ هفته دوم مباحث توسط دانشجویان تدریس شد. تدریس دانشجویان نیز با استفاده از روش سخنرانی و بحث گروهی بود. اطلاعات با نرم افزار آماری spss و با استفاده از آمار توصیفی و تی زوجی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**نتایج:** از مجموع افراد شرکت کننده ۳۶/۷٪ مرد و ۶۳/۳٪ زن بودند با میانگین سنی ۲۰±۱/۲. نمرات پیش آزمون روش اول و دوم اختلاف معنی داری نداشت (p=۰/۲۷) میانگین نمرات پس آزمون در روش اول و دوم اختلاف معنی داری نشان داد. (p=۰/۰۰۱) مقایسه میانگین نمرات پیش و پس آزمون در روش دوم اختلاف معنی داری داشت (p=۰/۰۰۲) همچنین میانگین نمرات رضایتمندی دانشجویان در روش دوم نسبت به روش اول اختلاف معنی داری را نشان داد (p=۰/۰۰۱)

**نتیجه گیری:** با توجه به افزایش میانگین نمرات در پس آزمون روش دوم و افزایش رضایتمندی نسبت به ۸ هفته اول چنین بنظر میرسد افزایش انگیزه دانشجویان و تلاش مستقیم خود آنها برای یادگیری در بالابردن میانگین نمرات موثر بوده باشد. لذا پیشنهاد می گردد با مشارکت دادن مستقیم دانشجویان در ارائه مباحث آموزشی انگیزه یادگیری را تقویت نموده و یادگیری با دوام تری ایجاد نمود.

**واژه های کلیدی:** آموزش، پرستاری، استاد محور، دانشجو محور

A-10-288-2

### بررسی مروری اهمیت آموزش الکترونیکی در علوم پزشکی

(E)

آذین سهرابی، محمد امین قبادی فر

دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم  
amin\_m505@yahoo.com

**مقدمه:** یکی از انقلاب های عرصه آموزش رویکرد آموزش الکترونیکی است. تاثیرات رشد تکنولوژی فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه علوم پزشکی بسیار چشمگیر بوده است. به نظر می رسد دانشگاه های علوم پزشکی برای توفیق در در رقابت با دانشگاه های دیگر جهان چاره ای جز پرداختن به آموزش الکترونیکی نداشته باشند.

**روش کار:** این مطالعه به روش مرور مقالات (Article Review) مرتبط با موضوع در پایگاه های اینترنتی www.pubmed.com و www.iranmedex.ir و www.sid.com و جستجوی کتابخانه ای با کلید واژه های آموزش الکترونیکی و medical science در بین مقالات متعدد بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ میلادی صورت گرفت، سپس با استفاده از سایت های scholar google و iranmedex متن کامل ۱۴ مقاله جهت تهیه این مقاله مروری مورد استفاده قرار گرفت.

**نتایج:** نظر به مطالعات انجام شده این نوع از آموزش در دانشگاه های علوم پزشکی کشور در مقایسه با کشور های توسعه یافته هنوز در مراحل اولیه خود به سر می برد. آنچه به عنوان روش مرسوم در فراگیری علوم پزشکی مطرح بوده است شنیدن مطالب به شکل سخنرانی در کلاس درس و کار عملی در آزمایشگاه بوده است در صورتی که در روش های جدید آموزشی استفاده از فناوری رایانه ای به عنوان یک وسیله مهم در آموزش مطرح شده است که با تشویق دانشجویان شرایط لازم را برای خودآموزی و آموزش مستقل و فعال فراهم می سازد.

**نتیجه گیری:** با عنایت به مزایای آموزش الکترونیکی و با نظر به رسالت اصلی دانشگاه های علوم پزشکی که تربیت نیروی انسانی برای ارتقا بهداشت و درمان جامعه است در لزوم توسعه آموزش الکترونیکی علوم پزشکی تردیدی وجود ندارد.

**واژه های کلیدی:** آموزش الکترونیکی، علوم پزشکی، تکنولوژی  
A-10-396-3

### ضرورت تام حضور و آموزش حوزه های نوین پزشکی در

#### کوریکولوم آموزش پزشکی (E)

عبدالحسن کاظمی، مصطفی کاظمی، بهرام ممدی راد، سیاوش دستمالچی

دانشکده پزشکی تبریز دانشگاه علوم پزشکی تبریز

KAZEMI1338@GMAIL.COM

**مقدمه:** پیدایش، اشاعه و گسترش زمینه های معرفتی بی سابقه در پزشکی در زمینه درک پایه و اساس ژنتیکی بیماری ها و درمان ها، در دو دهه گذشته حوزه پزشکی Personalized Medicine (PM) را ایجاد نموده است و مباحث نافذ و مهمی مانند ژنومیکس، پروتئومیکس، فارماکوژنومیکس، توکسیکوژنومیکس، نوتری ژنومیکس، متابولومیکس و... به شناسایی بسیار عمیق و مستدل بیماری ها و درمان ها توفیق یافته اند. اکنون این باور عمیق علمی وجود دارد که Single nucleotide polymorphism (SNP) های نا شناخته بسیاری، دارای اثرات موثری در بروز بیماری ها، استعداد ابتلا به امراض، نارسایی های متابولیکی، سندرم های ژنتیکی، متابولیسم داروها، توکسین ها، آلرژن ها، مشکلات اتوایمیون و... هستند و تاثیر اجزاء ژنتیکی



بوده است. همزمان با گسترش و توسعه فناوریهای جدید در زمینه آموزش، سبک های جدیدی از فعالیت های آموزشی پا به عرصه وجود نهاده اند که امروزه از آنها به عنوان «یادگیری ترکیبی» نام می برند. یادگیری ترکیبی با بکارگیری ابزارهای متنوع و فناوریهای پیشرفته، سعی در بهبود کیفیت و توسعه کمی فعالیتهای آموزشی در دو بعد عمودی و افقی دارد. در بعد افقی سعی بر گسترش دامنه و ابعاد وسایل کمک آموزشی در فرایند آموزش دارد. در بعد عمودی به عمق مساله یادگیری و چگونگی درک بهتر مواد آموزشی می پردازد.

**روش کار:** روش تحقیق در این پژوهش، سند کاوی منابع و جستجوی سایتهای مربوطه است.

**نتایج:** تا اواخر دهه ۱۹۹۰ اکثر افراد از آموزش های الکترونیک استفاده می کردند. بر خلاف آموزش سنتی، آموزش به هم پیوسته در اولویت نخست برای بهبود عملکرد کسب و کار بکار می رود و واحدهای مسنول آموزش در شرکتها و سازمانها قصد ندارند کارکنان را با هوشتر کنند، بلکه منظور اصلی ایجاد درآمد بیشتر و کاهش هزینه ها است. بنابراین باید برای افراد مختلف، مواد آموزشی متفاوتی بکار روند.

**نتیجه گیری:** موضوع مهم در یادگیری ترکیبی، انتخاب ترکیبی درست از مواد و روشهای آموزشی است که با کمترین هزینه بیشترین تاثیر تجاری را داشته باشد. بنابراین برای ساختن یک برنامه قدرتمند ترکیبی می توان از انواع روشهای مختلف آموزشی و رسانه ای استفاده کرد که شامل: آموزش های کلاسی، آموزش های مبتنی بر وب، لوح های فشرده، نوار های ویدیویی، شبیه سازی، کتابها، کنفرانس ها، مقالات، اسلایدهای پاورپوینت، آموزش های روی شغل به صورت دستورالعمل، بروشور و... میباشد.

**واژه های کلیدی:** یادگیری الکترونیک، آموزش الکترونیک  
A-10-531-1

### سیاستگذاری برای نهادهای ساز سواد اطلاعاتی در حوزه های دانشگاهی علوم پزشکی: توجه به زیر ساختهای آموزشی (E)

کمال ابراهیمی، هادی لطف تژاد افشار

علوم پزشکی تهران  
ebrahimi.kamal@gmail.com

**مقدمه:** سواد اطلاعاتی مهمترین بخش کاربردی فناوری اطلاعات است. بررسی وضعیت کتابخانه ها و زیر ساخت های اطلاعاتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور نشانگر وجود امکانات مادی از نظر تجهیزات، نیروی انسانی، فضا و بودجه در دانشگاه های علوم پزشکی کشور است. ولی بررسی نیازسنجی اطلاعاتی دانشجویان و اعضای هیات علمی نشانگر ضعف سواد اطلاعاتی، استفاده کم و غیر علمی از فناوری اطلاعات در دانشگاه های علوم پزشکی برای اطلاع یابی است. با وجود اینکه برنامه های مختلفی برای این منظور در نظام علوم پزشکی کشور اجرا شده است، مشکلات اساسی در این زمینه وجود داشته است. این مقاله با مطالعه طرح های وزارت بهداشت و مطالعات انجام گرفته در زمینه نیازسنجی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور برای شناسایی دلایل عدم نهادینه شدن فناوری اطلاعات و سواد اطلاعاتی در برنامه های آموزشی و پژوهشی و درمانی به ارائه راهکارهای زیر ساختی زیر نموده است.

دیگری مانند Retroviruses endogenous Human (HERVs) و RNA های غیر معمول، ترانسپوزون ها و LINE، SINE در بروز بیماری ها و یا استعداد ابتلا به بیماریها و سندرم ها با سرعت قابل ملاحظه و شواهد متقن با پروژه هایی مانند HapMap در حال کشف شدن هستند. بر مبنای نتایج متقن علمی که عموماً نیز از قواعد EBM تبعیت می کنند؛ بانکهای اطلاعاتی دقیق، غنی، کاربردی و دارای قدرت تعامل با کاربر و پردازش اطلاعات در مورد این جنبه های جدید از دانش پزشکی به سرعت گسترش می یابند که بستر مناسب و نافذی را برای کاربرد این اطلاعات بر مبنای موازین EBM بوجود می آورند که باید نحوه استفاده از آن ها به جامعه پزشکی آموزش داده شود.

**روش کار:** بررسی کوریکولوم آموزشی پزشکی، فقدان کامل آموزش موارد فوق الذکر را نشان می دهد. آموزش استفاده از اطلاعات ژنتیکی افراد و یا گروه های اجتماعی از بانک های اطلاعاتی، ضرورت اجتناب ناپذیر علوم پزشکی دهه های نزدیک است اما این مباحث، مناقشه گسترده اخلاقی، حرفه ای و قانونی تحت عنوان خلوت ژنتیکی Genetic Privacy را بوجود آورده است که در ذیل این بحث، اطلاعات ژنتیکی هر فرد، قسمتی مسلم و خدشه ناپذیر از حریم خصوصی افراد جامعه در نظر گرفته می شود.

**نتایج:** متولیان و سیاست گزاران بهداشت و درمان در کشورهای مختلف بویژه در اروپای غربی و آمریکای شمالی، با تاکید بر اعتبار و اهمیت بانک های اطلاعات ژنتیکی بر پایه EBM کاربردی در حوزه عمل پزشکی، تلاش های گسترده ای برای تاسیس و گسترش بانکهای اطلاعات ژنتیکی و بیولوژیکی از شهروندان کشورها تحت عنوان bank Bio یا Biometric (بانکهای بیومتریک) دارند که نوعاً این بانک ها بر مبنای انگشت نگاری ژنتیکی (DNA Fingerprint) تاسیس می گردند.

**نتیجه گیری:** هر گونه تاخیر در آشنا نمودن و آموزش استفاده از حوزه های کاربردی فوق، خسات علمی مسلمی به دنبال خواهد آورد ولی موضوع حفاظت از اطلاعات ژنتیکی افراد، سطح دسترسی و شیوه بهره برداری از این بانکهای اطلاعات ژنتیکی، دوره زمانی آرشو بندی اطلاعات و... مباحث و مناقشات حرفه ای و اخلاقی دامنه داری را در پی دارد زیرا در کنار ضرورت مسلم نیاز به این بانکهای اطلاعات برای EBM کاربردی، ضوابط حرفه ای، قانونی و اخلاقی مسلمی نیز باید برای اخذ، آرشو بندی، سطح دسترسی و نوع استفاده از این اطلاعات در نظر گرفته شود.

**واژه های کلیدی:** آموزش پزشکی، EBM، خلوت ژنتیکی، DNA بانک، موازین حرفه ای

A-10-524-11

### استفاده از روش ترکیبی در آموزش الکترونیک (E)

مجید بهادرخانی زاد، محمد علی زحل

۱- قزوین-بلوار شهید باهنر-دانشگاه علوم پزشکی-معاونت آموزش  
mbahador\_2004@yahoo.com

**مقدمه:** بدیهی است که هر چه علم و دانش بشری تکامل و توسعه بیشتری پیدا کند، نیاز به تحول در یادگیری و سازو کارهای آن بیشتر خواهد شد. در سال های گذشته، آموزش های الکترونیک از رونق و توجه شایانی برخوردار



**روش کار:** این مطالعه از نوع مروری کتابخانه ای است.

**نتایج:** ۱. افزایش واحدهای درسی کامپیوتر ۲. ارائه واحد های درسی آشنایی با پایگاههای اطلاعاتی تخصصی برای دانشجویان رشته های مختلف پزشکی (مهمترین زیرساخت آموزشی) ۳. ایجاد کارگاههای آموزشی آشنایی با پایگاههای اطلاعاتی (جزو برنامه های فرعی باید باشد) ۴. استفاده از یک گروه متخصص برای ارائه پاسخهای آماده به اساتید و دانشجویان برای استفاده بهتر و مفیدتر و تخصصی تر از پایگاه های اطلاعاتی موجود (مدیریت دانش) ۶. ایجاد پورتال تخصصی علوم پزشکی ایران (مدیریت اطلاعات). ۷. تجهیز کتابخانه های دانشگاه علوم پزشکی کشور ۸. مدیریت مناسب پایان نامه

ها و طرح های پژوهشی به شکل دیجیتالی

**نتیجه گیری:** مطالعات نشان می دهد که مهمترین کمبود در دانشگاه های علوم پزشکی کشور در این زمینه که هم در طرح های اجرایی و هم برنامه ها مشخص است عدم شناسایی درست کاربران و همچنین ارائه راهکار نادرست در این زمینه است و راهکارها برای مشکلات ارائه شده است نه برای دلایل مشکلات. نبود یک سیاستگذاری کامل و همه جانبه و خط مشیهای یکسان برای واحدهای مسئول در فراهم آوری، سازمندی و اشاعه اطلاعات موجب نا کارآمدی این برنامه ها شده است. بخشهای جداگانه با همپوشانی زیاد و عدم شناخت امکانات و جامعه بالقوه و بالفعل از مهمترین عوامل عدم موفقیت طرح های اجرایی برای نهادینه سازی فناوری اطلاعات در ساختار علوم پزشکی کشور است. نتایج تحقیق نشانگر مشکلات مدیریتی است و در صورت مراعات زیر ساختها با همین امکانات موجود فنی می توان بیشترین کارایی و اثربخشی را پیاده نمود و نقش فناوری اطلاعات را در کوتاه زمان در امر آموزشی، پژوهشی و درمانی بهبود بخشید.

**واژه های کلیدی:** سیاستگذاری سواد اطلاعات، آموزش پزشکی، مدیریت دانش، مدیریت اطلاعات.

A-10-458-1

به نظرات اساتید دانشگاه و کارشناسان EDC مورد تأیید قرار گرفته و پایانی مطالعه براساس آزمون آلفای کرونباخ ۰/۶۸۴ می باشد.

**نتایج:** ۱- نتایج با توجه به توزیع فراوانی مطلق و میانگین امتیازات و به ترتیب اولویت بندی و از مقیاس چهاربندی: خیلی موافقم=۴، موافقم=۳، مخالفم=۲، خیلی مخالفم=۱ به شرح زیر بدست آمدند: ۱- فرا زمانی و فرامکانی بودن آن ۳/۳۸، ۲- از مزایای این نوع آموزش می تواند کاهش مسائل زیست محیطی (آلودگی هوا و صوتی)، کاهش ترافیک و تردد های اضافی و استفاده بهینه از منابع و امکانات کشور را فراهم نماید ۳/۳۸، ۳- کاهش هزینه های مربوط به مسافرت و ایاب و ذهاب ۳/۳۴، ۴- امکان تولید سریع محتوای باکیفیت و دسترسی آسان به کتب، مجلات و مقالات علمی داخلی و خارجی به روز ۳/۲۶، ۵- محدود بودن ظرفیت های پذیرش دانشجو و آموزش پذیر را از بین می برد ۳/۲۲، ۶- آموزش مجازی به فراگیران این امکان را می دهد خود درگیر حل مسئله شده و نهایتا خود به نتیجه برسند و مطالب کمتر از ذهن فراگیر خارج شود ۳/۱۴، ۷- امکان دسترسی آسان و اقتصادی، کم هزینه بودن آن ۳/۱۲، ۸- امکان آموزش فردی در کنار یادگیری تعاملی ۳/۱۲، ۹- امکان برقراری شبکه ارتباطی فراگیران با همدیگر و با منابع آموزشی و پژوهشی جهان ۳/۱۰، ۱۰- دانشجو با توجه به ظرفیت و توانایی ها مطالب آموزشی را با سرعت دلخواه یاد می گیرد ۳/۰۷

**نتیجه گیری:** از نظر دانشجویان دانشکده پیراپزشکی تبریز موضوع فرا زمانی و فرامکانی بودن آن ۳/۳۸ از بالاترین میانگین اهمیت قائل بودند و به دانشجو با توجه به ظرفیت و توانایی ها مطالب آموزشی را با سرعت دلخواه یاد می گیرد یعنی ۳/۰۷ کمترین میانگین رابه خود اختصاص داده است با امید به اینکه برنامه ریزان و تصمیم گیران کلان آموزشی از نتایج مطالعه در توسعه این آموزش بهره لازم را برده باشند.

**واژه های کلیدی:** نقش آموزش مجازی، آموزش عالی، دیدگاه دانشجویان

A-10-245-5

## ارزشیابی درونی گروه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی همدان

(E)

**مرضیه حسینیان،** عفت صادقیان، فرشید شمسانی

دانشگاه علوم پزشکی مشهد  
hassanian1226@yahoo.com

**مقدمه:** ارزشیابی فرایند سیستماتیک جمع آوری آنالیز و تفسیر داده های جمع آوری شده با هدف میزان دستیابی به اهداف است. ارزشیابی درونی گروه ها آموزشی، که در واقع طرحی است برای بررسی روند فعالیت آموزشی گروه ها، با هدف ارتقا کیفیت آموزشی که با رویکردی مبتنی بر هدف انجام می گیرد. هدف این مطالعه ارتقا کیفیت فعالیتهای آموزشی در گروه پرستاری است.

**روش کار:** این مطالعه توصیفی، مقطعی است و رسالت و اهداف گروه، ساختار سازمانی گروه، و وظائف اعضا، هیئت علمی، دانشجویان، فرایند آموزش و یادگیری، برنامه های آموزشی، پژوهش، فضا و امکانات آموزشی و دانش آموختگان بررسی می کند. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه نظر سنجی

## نقش آموزش مجازی در آموزش عالی از دیدگاه دانشجویان

(E) دانشکده پیراپزشکی تبریز در سال ۱۳۸۹

**حسن سلامی،** علیرضا زادگان، حبیب اله قمی، ولی علیزاده، مقصود گیاهی

تبریز خیابان دانشگاه روبروی بیمارستان شهید مدنی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی  
salamih@gmail.com

**مقدمه:** در هزاره سوم باتوجه به تغییرات سریع و پرشتاب در عرصه علم و فناوری ما شاهد تحول عمیق در استراتژی، چهارچوب ها و شیوه های آموزشی هستیم، این مطالعه در واقع به نقش آموزش مجازی در آموزش عالی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی تبریز پرداخته است.

**روش کار:** به روش توصیفی تحلیلی و از نوع پیمایشی می باشد، جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه ۱۴۰ بصورت تصادفی ساده و حضور در بین دانشجویان دانشکده فوق اشاره در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام گرفته که به تعداد ۱۵۵ پرسشنامه تکمیل و برگردانده شد، داده ها با برنامه SPSS و روش لیکرت تجزیه و تحلیل شدند. روایی ظاهری پرسشنامه باتوجه





آموزشی می شود ولی با توجه به عدم وجود آن در کلاس های آموزشی و عدم آگاهی دانشجویان، این روند تدریس مدرن و موثر در آموزش بکار برده نشده و حتی جای خالی آن احساس نگردد.

**واژه های کلیدی:** فناوری دیجیتال برد، آموزش، دانشجو  
A-10-688-1

### استفاده از پورتفولیو در ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری

#### ومامایی (E)

رزیتا خرم رودی، صدیقه افراسیابی، شرافت اکابریان، رقیه گشمرد

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر  
r.khoramroodi@bpums.ac.ir

**مقدمه:** استفاده از پورتفولیو به عنوان ابزاری یادگیری و ارزشیابی در حرفه های بهداشتی روبه افزایش است و مریبان بیشتری برای پیش و پیشرفت دانشجو به استفاده از آن روی آورده اند. مطالعه فوق باهدف استفاده از پورتفولیو در ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی طراحی شده است.

**روش کار:** پژوهش حاضر مطالعه مروری است که پس از جستجوی سیستماتیک در منابع کتابخانه ای OVID، CINAHL، pubmed، از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۰ بدست آمده است.

**نتایج:** پورتفولیو مجموعه ای طرح ریزی شده و هدفمند از مدارک و شواهدی است که چگونگی پیشرفت فراگیر و گامهای لازم برای رسیدن به آن را شامل می شود. تقسیم بندی پورتفولیو بر اساس هدف بکارگیری آن انجام شده است. یکی از انواع پورتفولیو، پورتفولیوی سنجش است که استفاده از آن جهت استفاده بهینه از فرهنگ ارزشیابی توسعه یافته است. پورتفولیوهایی که از آن میتوان در ارزیابی آموزش بالینی دانشجویان استفاده کرد شامل ثبت پروسیجر، تجربیات کسب شده توسط کارآموزان در محیط بالینی، ارزشیابی توسط همتابان، گزارش کتاب یا ژورنال، چارت نت ها و نوارهای ویدئویی از مشاوری های انجام شده است.

**نتیجه گیری:** تحقیقات مختلف نشان میدهد که پورتفولیویک روش ارزشیابی دانشجویان است که نه تنها موجب افزایش میزان یادگیری و مهارت خودارزیابی در دانشجو گردیده بلکه موجب ایجاد تفکر انتقادی، مسئولیت پذیری و حرفه ای بودن دانشجویان نیز می شود. که به دانشجویان کاربرد اصول و مفاهیم تئوری در آموزش بالینی کمک نموده و با فراهم نمودن فرصت بازخورد به دانشجو موجب افزایش وسعت یادگیری نیز میشود. این روش

میزان تورش در ارزیابی دانشجو توسط استاد را کاهش میدهد  
**واژه های کلیدی:** کلمات کلیدی: پورتفولیو، آموزش بالینی، دانشجو  
A-10-244-1

### آموزش انفورماتیک سلامت (E)

مهدیه شجاعی باغبینی، فاطمه معارف دوست، زهرا حکیمی پورداورانی، ندیمه ذاکری افشار، نسرين ريكي

است. پايانی و روانی پرسشنامه تأیید شد. نتایج از طریق آمار توصیفی آنالیز شد و بصورت داده های خام و درصد ارائه گردید.

**نتایج:** میانگین کل نتایج ارزیابی درونی گروه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی همدان ۸۹/۲۱٪ است. رسالت و اهداف دانشکده ۸۷/۴٪، وظایف گروههای آموزشی، ساختار سازمانی و مدیریت دانشگاه ۹۵/۵٪، وظایف عضو هیئت علمی دانشگاه، اعضا هیئت علمی گروه ۹۸/۴٪، دانشجویان ۸۵/۵٪، فرآیند تدریس و یادگیری ۹۵/۵۳٪، دوره های آموزشی و برنامه درسی ۹۲/۷۶٪، پژوهش ۹۱/۲٪، امکانات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی ۹۰/۶٪ و استانداردهای دانش آموختگان ۶۶/۵۳٪ را بدست آوردند.

**نتیجه گیری:** ارزشیابی درونی فرآیند به تصویر کشیدن وضعیت نظام دانشگاهی توسط خود اعضای نظام می باشد تا کیفیت آموزشی و پژوهشی گروه آموزشی را بهبود بخشد. نیاز هست که تلاشهای جمعی وسیعی در زمینه افزایش استانداردهای دانش آموختگان در سه زمینه برنامه عملیاتی آموزش مداوم فارغ التحصیلان، پشتیبانی مؤثر دانشگاه از آموزش مداوم جامعه پرستاری و مامایی و متناسب بودن برنامه های آموزش مداوم با نیازهای آموزشی جامعه پرستاری و مامایی صورت پذیرد. وضعیت گروه پرستاری مطلوب است و به استانداردهای دانش آموختگان باید توجه بیشتری شود.

**واژه های کلیدی:** ارزشیابی درونی، ترویج کیفیت، گروه پرستاری  
A-10-538-6

### بررسی میزان آگاهی و استفاده از فناوری دیجیتال برد در

#### آموزش علوم پزشکی (E)

مهسا شریفی نمین، سونیا شریفی نمین، نیما اسماعیل نسب، ناهیده مظهری زین آباد، صمد شمس وحدتی

kohestand@yahoo.com

**مقدمه:** با توجه به ارتقاء آموزش توسط وسایل الکترونیکی مورد استفاده در امر آموزش که اخیراً مورد بحث و نقد قرار می گیرد و آموزش در کنار استفاده از فناوری در راستای ایجاد فناوری نو در راهم مجادلات علمی جایگاه پیدا کرده است، در این مقاله میزان آشنایی دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه تبریز با دیجیتال برد و نظر آن ها در مورد تاثیر استفاده از آن در بهبود کیفیت آموزش مورد بررسی قرار گرفت. هدف از این مطالعه بررسی میزان آشنایی دانشجویان با دیجیتال برد و تاثیر آن در بهبود کیفیت آموزش است.

**روش کار:** در این مطالعه مقطعی که در بازه ی زمانی پاییز ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی تبریز اجرا شد، پرسشنامه هایی به صورت تصادفی در اختیار دانشجویان دانشکده های مختلف قرار گرفت و نتایج حاصل با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۵،۰ آنالیز شدند.

**نتایج:** ۲۶۵ نفر وارد مطالعه شدند که فقط ۳۴،۰٪ با دیجیتال برد آشنا بودند و از آنها فقط ۹،۳٪ از آنها اطلاعات کافی داشتند. ۲۷،۸٪ از دانشجویان درسی را با دیجیتال برد دیده اند. ۸۰،۴٪ از دانشجویان معتقدند که دیجیتال برد می تواند بر آموزش دانشجویان تاثیر مثبت داشته باشد.

**نتیجه گیری:** دیجیتال برد یک وسیله آموزشی است که باعث می شود که میزان توجه دانشجویان را بالا برده و از سویی برای اساتید در جهت سهولت تدریس کمک کننده است و باعث افزایش شرکت دانشجویان در بحثهای



سال ۱۹۸۴ نخستین دوره آنلاین کارشناسی ارائه شد و با گسترش اینترنت در سال ۱۹۹۰ تحولی عظیم در آموزش علوم پزشکی پدیدار گردید. بکارگیری فناوری های الکترونیکی باعث توسعه دانش، افزایش مشارکت و تعامل گروهی و ایجاد انعطاف و تنوع در امر یادگیری شده و مقاصد زیر را تامین خواهد نمود: - ارتقای کیفیت آموزش از طریق بکارگیری ابزارها و شیوه های متنوع و مدرن - ایجاد فرصت برابر آموزشی در سراسر جهان - بالا بردن سطح دانش و مهارت های بکارگیری ابزارهای تکنولوژیکی توسط کاربران **نتیجه گیری:** تاثیر فناوری های جدید در حوزه آموزش پزشکی اجتناب ناپذیر است. استفاده از این فناوری ها با توجه به ضرورت بکارگیری شان، ایجاد زیر ساخت های قوی، تدوین استانداردهای آموزشی و فرهنگ سازی مناسب و مشارکت بین بخشی را می طلبد. کلید واژه: فناوری الکترونیکی، آموزش، علوم پزشکی

**واژه های کلیدی:** فناوری الکترونیکی، آموزش، علوم پزشکی  
A-10-737-1

### نیاز به الگو برای رعایت تعهد حرفه ای در دانشجویان پزشکی (E)

گیسو حاتمی، نیلوفر معتمد

بوشهر-میدان معلم-بیمارستان فاطمه الزهرا: (س)-مرکز کودکان علی اصغر  
hgissoo@yahoo.com

**مقدمه:** برای ارتقا، تعهد حرفه ای (Professionalism) داشتن الگو یا همان Modeling Role یک عنصر اساسی است. این مطالعه به منظور بررسی نیاز به الگو در دانشجویان پزشکی دانشکده پزشکی بوشهر جهت رعایت تعهد حرفه ای انجام شده است.

**روش کار:** در یک مطالعه مقطعی با استفاده از یک پرسشنامه محقق ساخته از ۳۵ کارآموز و ۳۲ کارورز پزشکی در مورد نیاز به الگو برای آنها سوال شد.

**نتایج:** ۱۰۰٪ دانشجویان معتقد بودند که برای پروفشنالیسم نیاز به الگو دارند و به علاوه علیرغم آن که هیچکدام از اساتید ممکن است الگوی کاملی نباشند ولی در هر کدام می توان به حداقل یک رفتار حرفه ای (Professional) که می تواند مورد الگو برداری قرار گیرد اشاره کرد. ۸۵/۷٪ معتقد بودند که ناظر رفتارهای غیر حرفه ای در بیمارستان هستند. ۴۹/۵٪ بیان کردند که پیام هایی که از رفتار اساتید می گیرند اکثرا غیر حرفه ای است. ۹۰/۲۵٪ نیز معتقد بودند که اساتیدی که ملتزم به اعمال حرفه ای هستند هیچگاه مورد تشویق مسئولین قرار نمی گیرند.

**نتیجه گیری:** علیرغم کوشش برای بهبود تعهد و اخلاق حرفه ای و تاکید به اهمیت آن، دانشجویان پزشکی ناظر اعمال غیر حرفه ای هستند و این مسئله الگوبرداری و الگو سازی از اساتید را مشکل یا ناممکن می سازد. تشویق و تقدیر از رفتار های حرفه ای هم در دانشجویان و هم در اساتید به عنوان محرکی در التزام به تعهد حرفه ای پیشنهاد می شود.

**واژه های کلیدی:** modeling role، تعهد حرفه ای، دانشجویان پزشکی، اساتید  
A-10-585-1

کرمان- ابتدای اتوبان هفت باغ دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی- گروه مدارک پزشکی  
mahdie\_shj@yahoo.com

**مقدمه:** پیچیدگی پروژه های انفورماتیک سلامت، نیازمند مهارت ها و دانش اساسی در زمینه های گوناگون این علم است. مطالعات موردی روشی خوبی برای شروع حل این مشکل بدون درگیری فراگیران می باشد. این مقاله در جهت کمک به آموزش علم انفورماتیک سلامت و با ارائه رویکرد سیستماتیک، به معرفی مفاهیم آن به متخصصان آینده انفورماتیک سلامت و متخصصان مراقبت سلامت و مدیران می پردازد.

**روش کار:** این مطالعه به شیوه مروری و با بررسی منابع کتابخانه ای و اینترنتی انجام شده است.

**نتایج:** برخی راههای آموزشی در انفورماتیک سلامت ارزنده تر تشخیص داده شدند، از جمله: تشکیل گروههای ۲-۳ نفره فراگیران و برگزاری جلسه مشترک و سپس ارائه نتایج جلسه در گروههای ۱۲-۱۵ نفره، انجام کار عملی و... سایر روشهای موثر در مقاله بحث خواهد شد.

**نتیجه گیری:** نتایج این مطالعه می تواند برای برگزاری کارگاه های آموزشی، کلاس و دوره های درسی در زمینه انفورماتیک سلامت مفید باشد.

**واژه های کلیدی:** آموزش- انفورماتیک سلامت- مطالعه مروری  
A-10-695-1

### فناوری های الکترونیکی در آموزش علوم پزشکی (E)

رعنا غلامزاده نیجکو، الهام دادگر

تبریز-خ گلگشت،خ عطار نیشابوری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشکده بهداشت و تغذیه و گروه مدیریت و بهداشت عمومی  
r.gholamzade@gmail.com

**مقدمه:** آموزش پزشکی نه تنها باید آماده پاسخگویی به نیاز های جامعه بطور گسترده باشد، بلکه باید خود را با تغییرات فناوری های جدید هماهنگ سازد. به همین سان استفاده از فناوری های الکترونیک، قسمت مهمی از ابزارهای آموزش در اکثر دانشگاه های جهان شده است. برای اکثریت دانشجویان علوم پزشکی داشتن مهارت استفاده از فناوری های الکترونیکی بسیار ضروری است. هدف این پژوهش بیان ضرورت و دامنه کاربرد فناوری های الکترونیکی در حوزه علوم پزشکی است.

**روش کار:** این مقاله به صورت مروری مدون و با رجوع به مقالات موجود در پایگاه داده ای Eric، dMe Pub و Scholar Google، و SID و مجلات مرتبط با آموزش پزشکی از جمله Medicine Academic و Education Medical و دیگر سایت های مرتبط؛ و با کلید واژه های "Education Medical & Technology"؛ و "Education Medical & Technology"؛ و فناوری الکترونیکی و آموزش پزشکی صورت پذیرفته است.

**نتایج:** استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای آموزش به کمتر از ۲۰ سال پیش و تولد رادیوهای آموزش آغاز شد و بعد از آن با اختراع تلویزیون در دهه ۱۹۷۰ دانشگاه آزاد بریتانیا در انگلستان تاسیس و امر تدریس را از طریق کانال های تلویزیون ارائه داد. در ادامه با اختراع ریز پردازنده ها در